BIBLIOTECA NAZ
Vittorio Emanuele III
XLVI
F
8
NAPOLI

XLVI
F.
8—10

Digitized by Google

CHRONOLOGIÆ
REFORMATÆ
TOMI TRES.

CHRONOLOGIÆ REFORMATÆ

ET AD CERTAS CONCLVSIONES REDACTÆ

TOMVS PRIMVS

CONTINENS DOCTRINAM TEMPORVM

AVCTORE

R. P. IO. BAPTISTA RICCIOLIO

FERRARIENSI

SOCIETATIS IESV

ILLVSTRISSIMI COLLEGII PARMENSIS

NOBILIVM CONVICTORIBVS

DEDICATVS.

BONONIÆ, M.DC.LXIX.

Ex Typographia Hæredis Dominici Barberij. Superiorum permiſſu.

ILLVSTRISSIMIS
COLLEGII NOBILIVM
PARMENSIS
CONVICTORIBVS

IO. BAPTISTA RICCIOLIVS SOC. IESV
S. S. F. PL.

INter Lilia, quibus teſte Plinio delectantur Apes, Iris flos eminet; de quo idem auctor ſcribit: Floret diuerſi coloris ſpecie, ſicut Arcus cœleſtis, vnde & nomen: *& de quo ante dixerat*: Quædam locum ipſum odoratiorem faciunt, vt Iris; quin & arborem totam, cuius radices attingunt: *Vt non immeritò quod de his potiſſimum Sapientia Diuina ad litteram pronunciauit*: Conſiderate lilia agri quomodo creſcunt &c. dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloria ſua coopertus eſt, ſicut vnum ex iſtis, *FARNESIANIS Lilijs accommodari queat: Tricolorem enim illam amænitatem ſimul, maieſtatemque, quam actis in perantiqua Nobilitatis profundum radicibus, erectoque ſurſum altiſſimo Stemmate, Sereniſſima iſta Heroum proſapia, cæleſtis Iridis æmula expreſſit, conſeruauitq; ad hanc diem, videlicet PIETATEM, SAPIENTIAM, FORTITVDINEMQVE Bellicam: Salomon totam demum, aut perdidit, aut ea quaſi expoliatus apparuit; quando alienigenarum amoribus infatuatus, in Idololatriam, inſipientiam, ſocordemque ignauiam degenerauit. Conſiderauit ergo Conſideratiſſimus, ac Prudentiſſimus Dux Parmæ, ac Placentiæ RANVTIVS, non ſuæ tantum familiæ ex conſeruato trium prædictarum Virtutum colore incrementum; ſed vt aliarum quoque familiarum arbores, ſuæ Iridis attactu, ſi fas eſt ita cum Plinio loqui, odoratiores efficeret, Collegium iſtud Parmenſe CONVICTORVM NOBILIVM, iam inde ab Anno MDCI. fundauit, & Anno MDCIV. Societatis Noſtræ Patribus, acceptante hoc munus Reu. Præpoſito Generali CLAVDIO AQVAVIVA, gubernandum tradidit, vt in eo Nobiles vndecunque inuitati adoleſcentes in Chriſtiana pietate, Litteris ingenuo homine dignis, Armorumque præludijs educati, triplici hoc argumento, velut cæleſtis Iridis coloramento, Nobilitatem Patriæ, Maiorumque ſuorum adeò comprobatam teſtatamque repræſentarent, vt eiuſdem noui fundatores, & primæ gentilitiæ claritatis capita, ſi aliunde illam non traxiſſent, quam reuera traxerant, cenſeri mererentur. Sic enim C. Marius apud Saluſtium poſt enumerata militaria ſua inſtrumenta, & ſpolia, adiunxit*: Præterea cicatrices aduerſo pectore. Hæ ſunt meæ imagines, hæc mea Nobilitas: *Sanè vt aduertit Ennodius*: Nullo teſte Nobilitas vtitur, cuius ſanguinem non probet inſtitutio. *Nobilitatem enim comparat cum auro, nullum pretium à naturali fodina conſecuto, niſi artificis manu pretioſum euadat: verba Ennodij ſunt hæc*: Aurum nihil eſt, ni manu componatur artificis, & fuluo pretium metallo, lima fabricante jungatur. Ceſſante induſtria, exigua eſt claritas

Lib. 7. cap. 12. & 7.

Matth. 6.

De bello Iugurt.

dict. 9.

generis,

generis, quæ venerit à natura. Fabrilibus debet ſtudijs, quod in partu ſuo terra laudatur. *Et cap. 33. idem dixit.* Non eſt cum vitijs ſociata Nobilitas, & malè ingenuus probatur, qui vitiorum ſeruitute deprimitur. *Ante illum quoque S. Hieronymus:* Ad Demetriadem. Ille clarus, ille fit nobilis, ille tunc integram Nobilitatem ſuam ſeruare, ſe putet, ſi dedignetur ſeruire vitijs. *Et ante hunc S. Cyprianus de Celerino agnoſcente neceſsitatem imitandi Maiorum ſuorum virtutes dixit:* Nec degener ergo eſſe, nec minor poterat, quem ſic domeſticis exemplis virtutum, ac fidei prouocabat familiæ dignitas, & generoſa Nobilitas. *Ergo vt vera Nobilitas Illuſtrium Italia, & vltrà familiarum in adoleſcentium poſteritate propagaretur ijſdem coloribus, quibus ab initio claruerat, videlicet pia morum probitate, litteratura cultu, & armorum exercitamento; Collegium iſtud ſapientiſsima inſtituit prouidentia RANVTIVS I. Dux prudentiſsimus.*

Proinde ad Farneſiana Iridis, non tàm vmbram, quàm colores, vndique Nobilitatis Italica flos ad caleſtem florem conuolauit; imò ingenioſa metamorphoſi, de floribus in Apes transſmutatis lectiſsima quaque virtutum exempla, tanquam cali nectar ex alijs floribus ſeligentes, vi ex tanta fragrantia, flagrantiſsimum ſuum ſtudium emblemate aliquo profiterentur, Apiarijs 4. Georg. *mellificij adiculis, Virgilianum illud adſcripſere.* Tantus amor florum. *Poſteà tamen, ne aut ſibi ſolis, aut ſolius patria, ac familia commodo, & ornamento mellificare viderentur, ſed ita ſibi laborare, vt alijs quoque, ac bono publico prodeſſe poſſent, vice illius hemiſtichij Virgiliani.* Sic vos non vobis, *cui ſubintelligendum erat:* Mellificatis apes; *placuit hoc hemiſtichium ſubſtituere:* Vobis atque alijs. *Creuit autem Nobiliſsimarum harum Apum numerus adeo, vt cum antea rariſsimè ſeptuagenarium numerum excederent; poſt Sereniſs. RANVTII II. Ducis protectionem, directionem, ac vigilantiam, duplo, & amplius maior numerus earum fuerit. Neque numerus ſolùm creuit, ſed diſciplina quoque tenor, & creſcentibus tanti Principis, ac Sereniſs. ipſius Matris MARGARITAE fauoribus, creuit ſub iſta odoratiſsima, & ornatiſsima Iride triplex ille color Pietatis, Litteratura, & Armiludij, vt totam ipſam Europam celebritate ſua impleuerit.*

Hac mihi cogitanti, placuit meam hanc CHRONOLOGIAM REFORMATAM non vni Principum, aut Nobilium Perſonarum dedicando exhibere, ſed VOBIS iſtius Collegij Nobiliſsimis Conuictoribus, & in vobis alijs quoque, totique veſtrarum Familiarum Patriarumq; Nobilitati; vt veſtrum emblematicum illud hypogramma vſurpando VOBIS ATQVE ALIIS, ſi qua poſſem ope, ac opella pro mea tenuitate vtcunque prodeſſem. Spero equidem quemadmodum ex iſto Collegio prodiere, ita prodituros in poſterum non paucos, qui vel ad Sacras Purpuras, & Infulas euecti, Catholicam Eccleſiam vita exemplaris ſplendore doctrinaq; illuſtrent; vel ad Prafecturas ciuiles, aut militares ducatus terra marique promoti, prudentia illinc, & iuſtitia, hinc autem fortitudine bellica, & diſciplina militaris, vel in ipſis victorijs temperantia, Patria Gentiſque ſua gloriam amplificent. Omnibus ergo Vobis, pro diuerſitate genij, ingenij, & vita inſtituenda, Chronologia mea diuerſos Tomos deſeruire poſſe non deſpero; tum ad documentum temporum rerumque geſtarum, tum ad incitamentum, ardoremque amulandi, ſeu maiorum veſtrorum, ſeu aliarum Illuſtrium perſonarum acta, & praclara facinora. Otioſa enim, & ſterilis eſſet prateritorum temporum, rerumque inſignium lectio, niſi, & ipſi digna lectu ſuo tempore perpetretis, & qua laudata in alijs admiramini, laudanda in vobis quoque imitemini, veſtriſque geſtis egregijs, nedum ſpecioſis cognominibus, Catalogos Rerum inſignium, Perſonarumq; Illuſtrium magno gloria incremento augeatis in poſterum. Id enim à Vobis, & expetit, & expectat in Operis huius Frontiſpicio CHRONOLOGIAE, & HISTORIAE propoſita effigies, vt illius quidem Annorum Catena Veſtris aureis annulis prolixior euadat, & eadem nomina veſtra in Tabulis aternitatis potiùs quàm in marmoribus, adamantino celte inſculpta lateatur: Hac verò Magiſtra vita, ſpeculumque prudentia ſua vobis face ad virtutem veramq; Gloriam pralucens. Tubam quoque Fama omnibus locis, ac temporibus perſonantem, polliceatur, & praſtet.

Verum enim verò, licet aliunde Vobis, Nobiliſsimi Adoleſcentes ac Iuuenes, ex Chronicis Annalibus, & Hiſtorijs exempla Pietatis, Sapientiæ, *&* Fortitudinis *multa, & magna ſuppetere non inficier: Ternos tamen virtutum harum colores, propiùs intueri, & imitari promptius datur ab illa Iride, qua FARNESIANAE Gloria ſymbolum eſt; vt vnde radicem, ac fundamentum agnoſcit iſtud Collegium, indidem colligat luculentiſsima exempla ad imitamentum; & cuius foliorum protectione fruitur, ac patrocinio gloriatur; eiuſdem innitetur odorum lenocinio, & ornamento colorum, quibus vera Nobilitas illuſtratur. Liceat enim mihi Veronenſis Chronologi ſuperiore auo celeberrimi, in Vita PAVLI III. Summi Pont. exordium* Onuphr. Pannuin. *huc transſcribere.* Gens FARNESIA, quorum Summi honores, & res præclarè geſtæ memorantur, magnum decus, atque ornamentum accepit, tum ætate noſtra ijs rebus, quibus

morta-

mortalium vita honeſtatur, ita omnibus excellit, vt Italicarum Gentium pauciſſimas cum ea, vel opibus, vel dignitate conferri; virtute quidem, & ſtudio maximarum rerum, vnde vera Nobilitas petitur, præferri nullam poſse exiſtimem. Arma certe huius Gentis, Pietati, ac Religioni militaſſe ferè ſemper compertum eſt. *Hac Onuphrius nihilo magnificentiùs, quàm verius.*

PETRVS enim Farneſius Paſchali II. Pontificatum gerente, Equitum Eccleſiaſticarum Magiſter, inſigni victoria de Pontificis hoſtibus Coloniam olim Coſsam *dictam, & deinde* Vrbitellum *reſtituit: eius verò nepos PRVDENTIVS, ſub Lucio II. Pontifice, & huius deſcendentes POPO, & RANVTIVS ſub Innocentio III. egregiam pro libertate Eccleſiaſtica operam nauarunt; eorumq; poſteri contra ipſos Imperatores, Romanæ Eccleſiæ partes, ac iura, ingenti fortitudine, feliciique ſucceſſu ſuſtinuerunt. At PETRVS Iunior Poponis filius, Anno MCCCXIII. Vrbis Veteris Princeps factus, Ciuitatem illam à Guelphorum, Gibellinorumque ſeditionibus vindicauit: Ex qua etiam familia Petrus Ancharanus Iuris vtriuſq; Principatum fermè obtinuit. Petri porrò Iunioris filius RANVTIVS, Eccleſiaſtici exercitus imperator, adeò ſtrenuè contra perduelles Eccleſiæ militauit, vt propterea Summ. Pontifex Eugenius IV. aurea illum roſa cohoneſtarit. Ex hoc natus eſt Petrus Aloyſius, qui ex Ioannella Caetana Bonifacij VIII. gentile genuit ALEXANDRVM Farneſium Canini in Etruria natum 29. Februarij Anno MCDLXVIII. Paulo II. Eccleſiam gubernante, quæ fuit cauſa, vt ALEXANDER hic, creatus deinde Summus Pontifex PAVLI III. nomen aſſumpſerit, quo nomine illum deinceps per anticipationem deſignabimus.*

PAVLVS itaque III. cùm Romæ ſub Pomponio Læto, & Florentiæ ſub alijs præceptoribus Latinas, Græcaſque litteras, Philoſophiam inſuper, ac Matheſim, mira ingenij felicitate didiciſſet, Anno demum MCDXCIII. 12. Kal. Octobris ab Alexandro VI. Sacra Purpura ornatus, Legatuſque Viterbij, ac deinde Piceni, Parmaq; Epiſcopatu auctus ſub Iulio II. in Lateranenſi Concilio, doctrinæ; ac prudentiæ ſuæ theſauros palàm fecit, Legatuſque in Hiſpaniam miſſus, Parmæ Lotrechium Gallorum ductorem ſollicitauit, vt in auxilium Clementis VII. magnis itineribus properaret. Bononiamque reuerſus Carolo V. Imper. ſatagenti, vt Clemens idem Quindecim factionis ſuæ Cardinales crearet, perſuaſit, ne id poſceret à Clemente: quo ex hac vita ſublato, cùm PAVLVS in Purpurato Senatu vnum ſupra quadraginta annos vixiſſet, Galliſque æquè, ac Hiſpanis æquilibrium ſui pectoris conſeruaſſet, nequaquam quærendus fuit, qui ad Summum Eccleſiæ Triregnum eligeretur, ſed eligendus ſtatim, qui cæteris integritate, ſapientia, prudentia, & rerum vſu eminebat. Hinc factum, vt ante nouendiales exequias Clementis VII. perſolutas, Purpurati Patres ad eum tanquam Pontificem certum adoraturi properarint. Sed ille id conſtantiſſimè recuſauit, nec niſi poſt iuſta prædeceſſori ſuo peracta, in comitijs electus eſt III. *Idus Octobris Anno MDXXXIV. &* III. *Nonas Nouembris coronatus PAVLI* III. *ex iam dicta cauſa nomen aſſumpſit.*

Pontificatum adeptus, & memor dicti Senecæ: Ex quo Cæſar ſe orbi terrarum dedicauit, ſe ſibi eripuit: *Statim ſe totum Reipublicæ Chriſtianæ commodo impendit. Et quoniam Sex. Aurelio Victore monente:* Ab egregijs Principibus expectatur Sanctitas domi; foris fortitudo, vtrobique prudentia: *Ex XX. lectiſſimis Cardinalibus à ſe creatis, nouem reformandis Eccleſiaſticis præfecit. Nemo autem Romanorum Pontificum ad eam diem plures Sacra Purpura digniores toto orbe Chriſtiano conquiſitos, in Patrum Senatum euexit. Fuere ſiquidem vnus, & ſeptuaginta, ex quibus vnus poſt alium ipſi in Summo Sacerdotio ſubrogati ſunt videlicet. Iulius* III. *Marcellus* II. *Paulus IV. & Pius IV. De illorum conſilio frequentibus conſiſtorijs diuque conctatus, tandem Henricum* VIII. *Britanniæ Regem, qui ſe Anglicanæ Eccleſiæ primarium ſub CHRISTO caput, Pontifice contempto edixerat, & inter alia ſcelera, Io. Fiſcherum Epiſcopum Roffenſem ab hoc Pontifice Cardinalem creatum, decollari publicè iuſſerat, anathematis fulmine perculit, Regijſque titulis priuatum, in ordinem redegit. Anno 1535. iterumque Anno 1538. poſt fruſtra expectatam toto triennio reſipiſcentiam. Mox Carolo V. ad Tunetanam expeditionem incitato* XIII. *Triremes, Virginio Vrſino ductore, miſit cum facultate in bellicos vſus conuertendi decimas Sacerdotiorum totius Hiſpaniæ, nec vllis legationibus, aut itineribus proprijs Niceam vſque pepercit, quo Carolum V. & Franciſcum Gallorum Regem à priuatis hoſtilitatibus auerteret, eorumq; arma contra Turcas conuerteret: Nouennes tamen inducias ab ipſis obtinuit. Lucæ deinde eidem Cæſari obuiam factus, eum adduxit ad emendanda, quæ in Comitijs Ratiſponenſibus, Caroli ipſius permiſſu malè contra regulas Patrum acta fuerant. Et de Concilio Oecumenico indicendo, conuocandoque ibidem cum Carolo tranſegit; Quod licet indictum in Annum MDXLII. poſtea tamen pace ſecuta inter Cæſarem, & Regem Gallum, poſt pugnam ad Ceraſulam, iterum reſumptum, conuocatumque Tridentum eſt anno MDXLV. & poſt Seſſionem Octauam translatum Bononiam à PAVLO.*

Apud Rhodigin. l.8. c.1. in Traiano.

PAVLO. Sed non eſt huius loci Pontificis huius immenſa præconia intra huius paginæ anguſtias coarctare.

Ne tamen ingrati, aut immemores videamur reticendo quantum FARNESIANAE Domui minima noſtra Societas IESV, & per eam Eccleſia Catholica debeat, ipſeque nouus in Oriente Orbis recolendum eſt, S. FRANCISCVM XAVERIVM à S. IGNATIO LOYOLA electum Anno MDXL. à Paulo III. Nuncij Apoſtolici auctoritate munitum, cum Luſitani Regis Legato in Indiam Orientalem miſſum eſſe ſub ipſum 16. Martij diem, eodemq; Anno die SS. Martyribus Coſmo, ac Damiano Sacra, oblatam ſibi à S. IGNATIO Inſtituti noſtri formam eundem PAVLVM III. approbaſſe cum reſtrictione ad ſexaginta Sociorum numerum, præmiſſo illo inſigni Oraculo DIGITVS DEI EST HIC. Anno autem MDXLIII. pridie idus Martij, ſine reſtrictione numeri, eandem Soc. confirmauit cum facultate condendi Conſtitutiones. Deinde tribus alijs Bullis, ſeu Breuibus Annis MDXLV. NDXLVI. & MDXLIX. eam plurimis, & ampliſſimis Priuilegijs locupletauit pro ſua erga Inſtitutum noſtrum benignitate, & præconcepta exiſtimatione, cuius manifeſtiſſima quoque ſigna fuere, quando non ſemel ad menſam ſuam diſputantes de maximis Theologiæ controuerſijs aliquos, ex decem primis patribus audire voluit, & ad Concilium Tridentinum pro Theologis Pontificijs delectos ex hac Societate miſit Iacobum Lainium, & Alphonſum Salmeronem. Itaque quidquid boni in Eccleſia Dei ab hac Societate per omnes Mundi regiones deriuatum eſt, poſt IESVM (cuius nominis gloria non nobis eſt danda) ex FARNESIANAE per PAVLVM III. Munificentia fontibus emanauit; impleuitq; Romæ Dominus ipſe IESVS, quod S. Ignatio noſtro ad Vrbem accedenti Anno 1538. pollicitus erat dicens: Ego vobis Romæ propitius ero. *Quod multis alijs in rebus confirmatum eſt: Sed potiſſimum ex Domo Profeſſa, quam ALEXANDER FARNESIVS Cardinalis eiuſdem PAVLI nepos, & ex pulcherrimo Templo, quod ODOARDVS FARNESIVS, item Cardinalis nobis à fundamentis in eadem Vrbe, Regia magnificentia ſuis ſumptibus tanquam ſuæ religionis in Deum, ſuique in Religionem noſtram amoris perenne monumentum erexerunt...*

OCTAVIVS porrò Magni Aui Pauli III. *Magnus Nepos, inter aui ſui Principes clariſſimus fuit, ſiue in bellis fortitudinem ſpectes, ſiue in pace artem prudentiſſimè regnandi, cum tanta comitate, vt priuatum quenque tanquam priuatus reſalutaret, tantaque affabilitate, vt pauperum cauſas, nedum aliorum, facillimè admitteret, tanta denique liberalitate, ac beneficentia, vt vota ſe adeuntium præueniret non rarò. Eius maturum in immatura, & duodenni ætate iudicium agnoſcens PAVLVS in locum Franciſci Mariæ Feltrij Anno MDXXVII. illum Vrbis Præfectum, & Camertum, vulgo Camerini Ducem iure beneficiario creauit. Carolus autem V. Imperator tanti OCTAVIVM, & Farneſianam affinitatem fecit, vt quod in colloquio ad Nicæam Prouintiæ PAVLO* III. *pollicitus fuerat, in collocanda MARGARITA ſua Primogenita, poſt Alexandrum Mediceum eius primum maritum, à Laurentio fratre necatum; multis alijs principibus, ipſiq; Coſmo prætulerit OCTAVIVM annos natum 13. qua vxore merito ſe obſtrictum Cæſari agnouit: MARGARITA enim Anno MDXXII. nata, & liberalibus artibus educata; virilibus tum fortitudinis in venationibus, tum prudentia in ſubſecutis gubernationibus, tum præcipuè pietatis apparuit, ex quo electa ad Sacras Confeſſiones S. IGNATIO Loyola ſingularem erga Sacratiſs. Euchariſtiam Religionem, Auſtriaca prole dignam ſic hauſit, vt quotannis in Cœna Domini duodennis puellis pauperibus pedes ablueret, epulas ſua manu veſtes, aurumque porrigeret: in Feſto autem CORPORIS CHRISTI multas Virgines egentiores, dote adiuncta honeſtè collocaret. OCTAVIVS autem Anno MDXLI. prima militiæ rudimenta ſub Carolo V. Socero poſuit, quando illum cum Margarita PAVLVS Pontifex Lucæ obuiam factus, Cæſari traiecturo in Algerianam expeditionem, tanquam contubernalem tradidit, neque verò Gener ab armati Soceri latere vnquam diſceſſit. Ille verò Annus nempe MDXLV. feliciſſimus, ac fauſtiſſimus iſti Domui fuit, quo prima Tridentinæ Synodi Seſſio celebrata fuit, & MARGARITA enixa eſt gemellam, & maſculam prolem ALEXANDRVM, & CAROLVM, & OCTAVIVS Parma, ac Placentia Ducatu ſupra Camerinenſem auctus eſt: Licet autem ob tam inſignem partum tota Roma lætitijs, ludiſque ad multas hebdomadas inceſſerit, OCTAVIVS tamen, qua erat moderatione animi, & erga Deum Religione, non prius gratulantium admiſit officia, quàm properans ad Diui Marcelli Templum, & prouolutus ad pedes Imaginis Saluatoris ex Cruce pendentis, grates perſolnerit, ſeque ſuoſq; liberos ipſi ſeruandos obtulerit. Sequenti Anno Philippus Haſſiæ Lantgrauius, & Io. Fridericus Dux Saxonum in Cæſarem Deumque rebelles, & Lutheriana peſte infecti, vnà cum alijs liberis Ciuitatibus Smalcaldicum fœdus, in oppido ſcilicet Smalcaldo Saxoniæ percuſſum, ſub ſpecioſo Euangelicorum, ac Proteſtantium nomine pro libertate Germaniæ vſque adeo promouerunt, vt eorum exercitus octoginta millibus peditum, vt duodeui-*

ginti

ginti millibus equitum conſtaret. Caroli autem V. copiæ triginta quinque mille pedites, & quindecim mille non excedebant equites. Sed miſsis à PAVLO III. *tribus Italicorum lectiſsimis legionibus, milleque galeatis equitibus Duce OCTAVIO, vnà cum eius fratre Cardinali Legato, confirmatus Cæſar, bellum conuertit in hoſtes, demumq; poſt octo menſes totam, quæ intra Danubium, Albin, & Rhenum continetur, Germaniam ſubegit, vtroq; duce rebellium capto; Quoniam verò Cæſar Italicis legionibus Ductorique OCTAVIO magnam eius victoriæ partem acceptam retulit, eum magno amoris incremento, & aurei Velleris ornamento complexus eſt. Eadem fortitudine poſtea Parmam Anno MDL*I. *toto anno à Pontifício, & Cæſareo exercitu obſeſſam propugnauit, & reſtitutione Placentiæ accepta, pro Philippo* II. *Rege Hiſpaniæ in bello Italico contra Herculem* II. *Eſtenſem, Gallicarum copiarum præfectum, non ſemel rem Hiſpanam promouit. Nec minori virtute Anno MDLV*II. *in Belgio pro eodem Philippo ibi commorante, ſupremis contra Gallos prælijs, tanquam honorarius interfuit. Ad eum tunc Margarita miſit Alexandrum filium duodennem, quem OCTAVIVS Philippo tanquam pignus vnicum fidei, ac fiduciæ tradidit educandum, cum ſpe arcis quoque Placentiæ reſtituendæ: Ipſamque MARGARITAM. Anno MDLIX. conſenſu, & conſilio mariti delectam, ad Belgij Gubernationem ipſemet deduxit. Sexennio nondum elapſo Philippus Rex ALEXANDRO Parmenſi Principi Anno MDLXV. coniugem procurauit, obtinuitq; MARIAM Luſitanam Eduardi Regis filiam literatiſſimam pariter, ac pijſsimam virginem, quas ob dotes mirum in modum lætatus OCTAVIVS, felicitatis in filio ſuæ cumulum agnouit; donec Margaritæ ex Belgio redeunti occurrit Anno MDLXV*III. *Quid verò in Societatem noſtram contulerit non abs re fuerit hoc loco commemorare. Alexandro Cardinali Farneſio ſæpius agenti de conſtituendo Parmæ Collegio noſtrorum OCTAVIVS Dux eius frater diu obſtitit, falſis rumoribus de huius Societatis hominibus præoccupatus. Sed Anno MDLXIV. Inbertus de Sancto Vitali Comes Salæ Duci huic chariſſimus, ægrotanſque abſque ſpe viuendi, Ioannem Gurream Mutinenſis Collegij Rectorem accerſiuit Parmam. Ille ſtatim adfuit, adſtititq; diu noctuq; moribundo tanta charitate, vt Comes magnam Summam argenti per Codicillum legarit Collegio Mutinenſi. Quo cognito Gurrea ægrè, ſed tandem perſuaſit Comiti, ne quidquam legaret Societati, ne huius Legati auctor haberetur Confeſſarius. Comes Duci nunciari iubet, manifeſtandum eſſe neſcio quid, antequam moreretur. Accurrit Dux eumque Comes ſic allocutus eſt,* Sinceritatem meam Excellentia tua optimè nouit, & ego in eo ſum articulo, vt mentiri Deo, Tibique perhorreſcam. De Societate Ieſu, quæ vel maleuoli, vel imperiti iactant, præſertim de auiditate opum, & de inſinuatione in teſtamenta, ego falſa eſſe noram; ſed recenti facto certiſſimus euaſi. *Narrauitque illi Gurrea modeſtam, ſed obſtinatam recuſationem Legati tum alijs in laudem Societatis noſtræ adiunctis, rogauit, vt Collegium illi Parmæ fundaret, aut fundandum procuraret. Dux illicò Gurream in ſecretum cubiculum accerſitum, detecto capite veniam precatus, quòd hactenus Societatis Collegio Parmæ ſtatuendo reſtitiſſet, agnoſcere inquit ſe dignum repulſa, qui tamdiu repuliſſet illam; ſperare tamen P. Lainium Præpoſitum Generalem, habita ratione boni animarum, & Gloriæ Dei, acceptaturum Parmæ Collegium. Quam ſpem confirmauit Gurrea, & Dux ſtatim præparauit neceſſaria ad habitationem, & victum, facileque obtinuit à Sodalitate fratrum Societatis Ieſu, olim à PP. Fabro, & Lainio inſtituta, vt Oratorium S. Rochi concederent, pro fundando Collegio, cuius primus Rector fuit idem Io. Gurrera.*

ALEXANDER Farneſius, ex OCTAVIO, & MARGARITA Caroli V. primogenita primogenitus Gemellorum Romæ natus Anno MDXLV. quantus futurus eſſet militum Imperator, præuidit ingens eius Proauus PAVLVS III. *quando infantis huius capiti manum ſuperponens pronunciauit:* Hic magnus exercituum ductor euadet: *Et ipſemet ALEXANDER, agnouit ſe à Deo, & à natura factum ad excellentiſsimum bellicæ virtutis, & gloriæ gradum conoſcendendum. Siquidem in Belgio dum anno MDLXXV*III. *ageretur de Inducijs inter Io. Auſtriacum, & Ordines fœderatos; improbauit ipſe tales inducias ſcripſitq; ad OCTAVIVM Patrem inter alias rationes hanc.* Id eſſet in horum hominum manus, tanquam in vincula conijci me vitamque mihi præſcribi otioſam, deſidem, ingloriam, genio certè meo infeliciſſimam, quippe qui ad immortalitatem nominis, armorum gloria comparandam, me trahi naturæ vi ſentiam, in eorumq; tractatione perficiendum me ſupra communem modum, Diuina ope confidam. *Reipſa enim non ſolum exceſsit communem modum, ſed maximos quoſque, ac celeberrimos Bellorum Duces, & Imperatores, aut æquauit, aut plurimos ſuperauit, ſi omnes prærogatiuas ſimul complectamur animo, quas in eum Diuina liberalitas contulit. In vno enim hoc ALEXANDRO rediuiua eluxit Alexandri Magni fortuna, ſed ſobria, iraque potens; & intrepidum Camilli Romani pectus; & audax Curtij generoſitas, & Scipionum fulmineus in prælijs ardor, & Demetrij Polyorcetis in machinis bellicis induſtria, & in ſecundis militi-*

bus, incruentiſq; victorijs Fabij Cunctatorij prudentia, & in militaris diſciplinæ rigore Torquati, ſed inculpata ſeueritas, & in victorijs Iulij Cæſaris felix celeritas, ſed longè maior iuſtitia in cauſa belli, quippe qui non ſolùm contra rebelles in Philippum Regem Auunculum ſuum militauit, ſed etiam, & potiſsimùm contra Diuinæ Maieſtatis Perduelles, Religioniſq; Catholicæ ex Lutheri, & Caluini hauſto veneno infenſiſsimos hoſtes; qua de cauſa tantam in Deum, Deique Matrem fiduciam conceperat, vt plerunque certus victoriæ, aut præliando congrederetur cum hoſtibus, aut obſidendo, vel oppugnando Ciuitates, & Arces aggrederetur, & inimicos Dei debellando Ioſuem, Dauidem, Iudamque Machabæum in ſe vno repræſentaret. In Confeſſo eſt apud Hiſtoricos æui ſuperioris, Belgium ſub ALEXANDRO Parmenſi euaſiſſe omnium celeberrimam Martis ſcholam, ad quam vndique ex Europa concurſus fiebat procerum, quot quot bellicæ gloriæ ſtimulus vrgebat: neque inde deſcendebant, quin ALEXANDRI Farneſij genuinam imaginem aureo, vel argenteo numiſmate inſculptam, & torque de collo pendentem geſtantes, animo quoque imaginem fortiſsimi Herois, & Magiſterij militaris documenta ſeruarent. Deſiperem profectò, ſi Dedicatoriæ huius breuitate tanquam modulo pedis, Herculis huius ſtaturam, ſeu ALEXANDRI huius (qui mihi & plurimis Macedone Alexandro Magno maior fuit) magnitudinem, quantumuis arcto compendio conarer adſtruere. Sufficit ad eius Fortitudinem, Prudentiam, ac Pietatem perpauca indicare, vt inde de alijs, quæ apud Hiſtoricos innumerabilia extant, coniectura qualiſcunque percipi poſsit.

Anno MDLVII. Miſſus eſt ALEXANDER à Margarita Matre ad OCTAVIVM in Belgio cum Philippo II. Rege Hiſp. commorantem, vt eidem Regi pignoris inſtar charissimi educandus traderetur annum duodecimum ingreſſus. Inde ductus in Hiſpaniam, Matriti, & Compluti per annos fermè octo cum Carolo Principe, & Ioanne Auſtriaco, in equeſtribus, & gladiatorijs proluſionibus, cum grauitate morum, & liberalitate in alios præcellebat. Annos natus 20. procurante Philippo Rege, duxit MARIAM Eduardi Regis Luſitaniæ filiam virginem litteratiſsimam, & pijſsimam, celebrataque ſunt Bruxellis nuptiæ præſente OCTAVIO Anno MDLXV. Inde Parmam digreſſus, genuit inter alios ex MARIA Margaritam, Ranutium poſtea Ducem, & Odoardum poſtea Cardinalem; ſæpiſsimèque exercuit ſe ad arma ludis equeſtribus, & gladiatoriæ artis peritiſsimos quoſque, etiam per noctem incognitus prouocans. Sexennio poſt indicto opera Pij V. bello Sacro contra Turcas, cum numeroſiſsima Parmæ, & Placentiæ Nobilium cohorte alijſque Prætorianis militibus adiuit Ioannem Auſtriacum, obtulitque ſe illi voluntarium militem: exortamque intereum, & Venerium Venetæ claſsis præfectum diſcordiam, de ſuprema Claſsis Catholicæ præfectura; prudentia, & auctoritate apud Auunculum ſedauit, qua de cauſa Pius V. teſtatus, eſt poſteà, ſe & Chriſtianam Rempublicam ipſi plurimum debere. Præfectus mox ALEXANDER tribus Genuenſium triremibus, ex prætoria in Muſtapha Quæſtoriam triremem, arrepto prælongo gladio tranſiliens, vtraque manu rotans vibratilem enſem, tanta ſtrage Turcarum viam ſuis aperuit, vt Muſtapha vulnerato, Scanderiaque præfecto capto, duabus triremibus, & binis nauibus cum magna præda, & Turcica moneta captu potitus ſit: monituſq; ab Auſtriaco de periculo, in quod temerè propemodum ſe coniecisſet, reſpondit, ſe fiducia in Deum, & Sanctitate coniugis ſatis munitum, ideoque ſecurum id periculi aggreſſum eſſe. Anno porrò MDLXXVII. die 11. Septembris, obijt Sanctiſsimè MARIA eius coniux: & tunc Philippus Rex ALEXANDRVM, ad expeditionem Belgicam inuitauit, aſſerenteque Gregorio XIII. Expeditionem eam Deo cordi futuram paruit vtrique, dieque 12. poſtquam Parma diſceſſerat, adſuit Auſtriaco Lucenburgi, à quo iuſſu Regis declaratus particeps omnium belli paciſque negotiorum, oblatum in ſingulos menſes millenum aureorum cenſum recuſauit, nondum ſe emeritum dicens; meriturus tamen quamprimum hæc, & maiora: Anno quippe ſequenti nempe MDLXXVIII. die 20. Ianuarij fœderatorum ordinum exercitum prope Gemblacum 18. millibus bellatorum conſtantem eminus conſpicatus, eorumque, ex intricatis ac vacillantibus haſtis, confuſionem agnoſcens, armigero propiori dixit: Curre ad Ioannem Auſtriacum Ducem; refer, Alexandrum veteris Romani memorem, ſe in foſſam immittere, ne opportunitatem amittat reportandi de hoſte certam Dei ope, & Auſtriacis auſpicijs, magnamq; victoriam. Illico equum conſcendens, arreptaq; lancea totus vultu, & oculis Martem ſpirans, inuitanſq; vicinos proceres, inſiluit, inlutulentam, quæ interiacebat, foſſam, tantoque impetu cum 600. equitibus primum, ac deinde cum alijs 1200. ab Auſtriaco ſubmiſsis, latus hoſtilis exercitus inuaſit, vt ſeſquihora ſpatio, totus profligatus ſit, cæſis captiſue octomillibus, reliquiſque fugatis Gemblacum, quod mox obſeſſum deditumque. Hanc nihilominus victoriam ipſemet in litteris ad Regem, & Octauium patrem tribuit Io. Auſtriaco, qui tamen ſuppetias tantummodo contulerat: ab eodem verò iterum monitus, ne impoſterum talibus ſe periculis tanquam priuatus miles exponeret, ſed Ducis potius partes gereret, reſpondit. Et quonammodo Ducem me Regi noſtro præſtare potero,

nisi

niſi prius egregium me militem probem? *Quo audito illum Auſtriacus complexus eſt, & reliqua exercitus capita conclamarunt:* Viuat ALEXANDER, Viuat Parmenſis Princeps. *Gemblacenſi deditioni ſucceſſere ALEXANDRI ope, ac virtute intra tres ferè menſes multarum arcium deditiones præcipuè Sichemij, Dieſtemij, Leuia, Niuella, & Philippopolis: & die 16. Iunij Limburgi alioquin munitiſsimi deditio, ad quam intra vnius horæ ſpatium deliberando, ſed minaciter conceſſum, ſolo terrore, ac nominis fama Limburgenſes adegit; ob idque gratulationes hinc recipiens ab Epiſcopo Leodienſi, Duceq; Iuliacenſi, quibus Limburgum infeſtum erat; hinc demum à Rege Hiſpano accipiens duodennum millium aureorum cenſum. Quando autem fortitudini frena potius, quàm calcaria cenſuit adhibenda, maluit cautior haberi, quàm promptus ad dimicandum: ſic eodem anno cenſuit non præliandum cum tripliti hoſtium exercitu ad Nouiomagum congregato, ob nimiam diſparitatem numeri militum, & ſitum dolis, ac inſidijs hoſtium accommodatum. Nihilominus præualentibus aliorum ſuffragijs, ne cautela timiditati adſcriberetur, popoſcit ſibi primum locum in fronte peditum: at quando ſimulata fuga hoſtes, ex ſyluis erupere in Auſtriacos, patuit quanti præualere debuerat ALEXANDRI conſilium, & ipſe ſumma dexteritate retracto ſeruatoq; milite, non minorem laudem meruit, quàm alias hoſte deuicto.*

Labebatur Annus MDLXXVIII. quando Ioannes Auſtriacus die 21. Septembris deſperata corporis ſalute, ius omne pacis, ac belli in ALEXANDRVM Parmenſem Principem tranſtulit, & Kalendis Octobris ex hac vita migrauit. Illico Parmenſis acceptandum cenſuit generalis in Belgio, & Burgundia præfecturæ munus, ne Regis confirmatorias expectando, interim Religio, & Regis cauſa detrimentum aliquod caperet: quas non niſi die 29. Nouembris accepit, quando ſcilicet de 17. Prouincijs Belgicis vix tres Regi parebant Hiſpano, & exercitus Catholicus ibi vix pedites 24000. equiteſque 7000. numerabat. Fœderatorum autem Ordinum Copiæ peditum 42000. equitum 17. Qua imparitate, ac foſſorum paucitate non obſtante, Anno ſequenti, poſt captum Burgerhoutum, Valloneſq; ad obedientiam Regis adactos, Traiectum obſidere cœpit, ligone ipſemet foſſor, & faſcium comportator alijs exemplo præluceus, potiùs quàm verbis, tandemque quarto ab obſidio menſe Traiectum expugnauit; in quo poſt triduanam depopulationem præda militum ad decies centena millia aureorum aſcendit; ipſe autem victor, vbi ab ægritudine conualuit, Triumphantis more Traiectum ingreſſus eſt die 21. Iulij: & hæc expugnatio peperit Regi Buſcoduci, & Machliniæ deditionem. Multa alia reliqua, & ſequenti anno Regi proficua per ALEXANDRVM geſta pertranſeo, & ex Anno MDLXXXI. Seligo Tornaci deditionem, ad quam Tornacenſes compulit; triumphanti enim ingreſſoq; vrbem die S. Andreæ feſto non ſolum à Farneſianis, ſed etiam à Tornacenſibus acclamatum eſt: Sereniſſimo Principi Vitam, & Victoriam; *& ab alijs* Fortiſſimo Imperatori Vitam, & Victoriam. *Aldenardæ verò obſidio cœpta Kalendis Maij Anni 1582. duplici euentu inclytum reddidit ALEXANDRVM, Germana enim legioni in ſeditionem verſa, ipſe ſolus eorum haſtis immiſtus, eorumque vexillifero arrepto, minatus decimationem, reliquos omnes compeſcuit,* meruitq; timeri nil metuens, *vt de Iulio Cæſare canit Poeta. Imò Alphonſus Vaſquez ſcripſit, Nullum ex omni retro antiquitate facilè dari, qui militarem ſeditionem, audaciori aggreſſione, maiorique ſui periculo compreſſerit. Paulo poſt inter prandendum cum primoribus exercitus ſub Aldenardæ munitionibus, cum bombardæ globus ex hoſtili muro exploſus quoſdam commenſalium necaſſet, rogatus ALEXANDER vt inde ſtatim abſcederet, negauit velle ſe Aldenartibus hanc gloriæ anſam concedere, iuſſitque amoueri lintea ſanguine aſperſa, & ſuper tympana, alia extendi nouaſq; inferri epulas, intrepidè prandium continuans. Capta eſt Aldenarda quinta Iulij, vnde Lanua ſcripſit ad Orangium:* Quoniam Princeps Parmenſis in poteſtatem redegit Aldenardam, ad quaſcunque arces ille admouerit exercitum, portas illicò pandendas &c. neque enim munitionem vllam virtuti fortunæque Alexandri inexpugnabilem fore, poſt expugnatam tam celeriter Aldenardam. *Nec fefellit Lanuam multiplex euentus; ſi quidem anno 1583. Dunquerca ab ALEXANDRO, die 10. Iulij obſeſſa, dedita eſt die 16. & Neoportum 23. Iulij, & paucis diebus in Flandria, Rupelmunda, Axella, Vlſtium, Midelburgum, Aloſtum, & Anno 1584. ad deditionem compulit Ipras, Brugas, Teneramundam, ſoloque terrore nominis Gandauum. Quodque mirabilius eſt, dum totus Antuerpiæ obſidendæ incumberet Anno 1585. Bruxellas tamen Neomagum, & Mechliniam interim ad deditionem cogit, menſibus Iunio, & Iulio; iamque 21. Iunij Placentia reſtituta fuerat Parmenſi, reuocato illinc præſidio Hiſpano.*

Antuerpienſis autem obſidio, & ad deditionem compulſio, ſupra omnes memorabilis ALEXANDRVM Macedoni Magno Tyrum expugnanti æqualem, ſed Iulio Cæſari Rhenum æſtiuo tempore ponte domanti ſuperiorem reddidit: Pons enim ſupra Scaldim fluuium Oceano immixtum pedes 2400. longus, tam ingenioſa nauium colligatarum ſtructura iniectus, & 24. Februarij

abſolutus eſt eodem Anno 1585. vt hoſtes ipſi confeſſi ſint: ſupra humanam fidem fuiſſe, amnem huiuſmodi mortalium manu intercludi potuiſſe. Ipſemet ALEXANDER in DEVM O. M. retulit acceptam tum mentem pontis huius conſtruendi, tum felicitatem operis: quandoquidem nuſquam Vulcanus Neptuno iunctus incendiarijs ingentium nauium molibus, vllam Ciuitatem, vel arcem propugnarunt, ſicut Antuerpiam, ad infrigendum deturbandumq; pontem; tanta conſtantia tamen à Parmenſi defenſum, refectumq; vt exploratoribus ipſis ad illum contemplandum admiſsis conteſtatus ſit, aut ſibi Antuerpia capta triumphandum, aut ſe ſub illo ponte tumulandum: Itaque die 17. Auguſti dedita eſt ALEXANDRO Antuerpia centenis millibus ciuium numeroſa, & die 27. triumphali pompa illam ingreſſus eſt: Antea tamen inter legatos pro deditione Philippus Marnixius Aldegundius Antuerpiæ Conſul, prolixa panegyri Parmenſem allocutus inter alia dixerat. Quod fieri potuiſſe ſolùm credidimus, quia factum eſſe conſpeximus, cum flumine Maris auxilium trahente congreſſus es, atque aduerſùs æſtuantis Oceani furias, aduerſùs glacies, & certamina claſſium Scaldim, aut verius Mare ſub pontem miſiſti. At nos pontem non ſine tuorum clade perfregimus: Tu à clade animoſior, molem extemplo repoſuiſti; Nos Scaldim in campos auertimus, & nauigationem alibi quæſiuimus: Tu hic quoq; Scaldim inſecutus, nouo illum ponte ſecuiſti, & tranſuerſarium aggerem nauigaturis obiectaſti. Nos aggerem inuaſimus, perfodimus, viamq; nauibus aperuimus: Tu victoribus pulſis, fiſſa occluſiſti, ſpem noſtris nauibus intercluſiſti. Quid vſquam machinarum eſt, quod non admouimus? quas vires claſſium, quæ miracula ignium, quas natantium moles arcium non exprompſimus? Quantum ab ingenio, quantum ab arte peti poſſit, cælum, mare, ac tantum non tartara in ſocietatem, auxiliumq; conuocauimus. Et his tamen omnibus, non modò à mœnibus noſtris Te non abſtraximus, non abſterruimus; ſed etiam in aliarum clades vrbium circumferentem arma, & victorias, irritauimus. Rem perfeciſti Princeps, qua veterum, recentiumq; temporum annales, maiorem vtique non habent. Tu, dum, Antuerpiam toto belli conatu obſides, ceu noſtri ſecurus, ſimul in Flandria Teneramundam expugnas, & Gandauum fame ſubigis, ſimul in Geldria nobis Neomagum eripis, ſimul in Brabantia Bruxellas, & Mechliniam ad deditionem cogis; ſicq; ad tres ſimul prouincias, dum vni inſiſtis Vrbi, victorias ex victorijs tibi naſcentes extendis: Adeo committi vno cum hoſte, magnitudini mentis tuæ parum eſt &c. Gloriam deuictæ Antuerpiæ, ſuperi, & virtus Tua Tibi dedere ALEXANDER; & nobis aliquid gloriæ poſteri dabunt; quod à te non citò victi ſumus. *Hæc Aldegundius. Tum demum torquem aurei velleris à Philippo Rege miſſum in triumpho adhibuit, & poſtea à Sixto V. accepit Galerum, & Gladium gemmis ornatos conſecratoſque. Pons Scaldis conuiuio proceribus exhibito quaſi gloria ebrius, & ſuprema felicitate ſatur, triduo poſt deſtructus eſt, donata materia architectis Baroccio, & Plato. Sed in memoria poſterorum, ac monumentis remanſit, velut arcus triumphalis quo ad immortalem gloriam conſcendit ALEXANDER, manebitque perpetuò in Templo Æternitatis. Proinde non eſt opus reliqua huius Herois geſta commemorare, puta Sluſam Anno 1587. captam 9. Auguſti, de qua Henricus Rex Galliæ ſuper menſa diſſerens affirmarat, Non dubitare ſe, quin ſi Sluſa ab ALEXANDRO Farneſio oppugnaretur, expugnaretur; Nec partem Claſsis contra Angliam paratæ Anno 1588. cautè ſeruatam; Nec Lutetiam ab Henrico IV. die 12. Maij Anno 1590. arctè obſeſſam, ſed ab Alexandro die 22. Auguſti ſolutam, illato Pariſienſibus commeatu, & Henricum perſequentem ſpe prælij eluſum incolumemque exercitum reductum in Belgium; Non denique eundem Henricum anno 1591. auxilijs Angliæ, & Germaniæ obſidentem Rotomagum infeliciter, vtpote ſuperuentu ALEXANDRI, exturbatum. Nec mirum ſi Henricus admonitus de Humena Duce, neſcio quid moliente, dixerit Nil timendum ſibi ab eo viro, qui ſe pinguior eſſet, & vna plus hora ſomno indulgeret; metuendum potius Parmenſem Ducem, qui ſe gracilior eſſet, & vna minus hora dormiret. Quin potius noctium partem non exiguam vigilabat, quando in Chartis Belgij Geographicis, quas ego Parmæ vidi, compendia itinerum, & opportunitates locorum ſtudioſè diſcebat.*

FORTEM, PRVDENTEMQ; ALEXANDRVM agnouiſtis, ni fallor, Nobiliſsimi Adoleſcentes; agnoſcite nunc eundem PIVM, vtpote à Matre pijſsima pietatis Auſtriacæ lacte nutritum, & coniugis pientiſsimæ exemplis roboratum: Summa illi in Deum, pro cuius religione contra Turcas, & Hæreticos militauit, fiducia, & ante prælia vel obſidiones adorati prius Numinis inuocatio: poſt victorias autem, ac triumphos publica, & præſentanea gratiarum actio in Baſilicis tum DEO, tum DEIPARAE, cuius fuit ſtudioſiſsimus cultor: potiſſimùm autem Antuerpia dedita cum in Baſilica Virginis Beatiſs. iuſſu ipſius vidiſſet reſtitutam ſuo loco Imaginem Dei Genitricis, ipſo triumphali die palam gaudium ſuum teſtatus eſt hiſce verbis: Quod eius inſtinctu ſuſcepta, eius ductu abſoluta feliciter expeditione, Dominam

ſuam

ſuam in ſedem ex qua ſacrilegè deiecta pridem fuerat, pijs ac fortibus armis Catholici Regis, aliquando reſtitutam videret, atque adoraret. *In ingreſſu locorum expugnatorum inter primarias curas fuit conſulere fœminarum pudori, & Sacris Virginum Gynæceis. Noueſio autem expugnato, Gubernatoris vxorem, & ſororem ſpecioſiſſimas ad ipſum adductas, ne aſpicere quidem voluit, ratus Chriſtianum Principem non minus decere modeſtiam, & caſtimoniam, quàm decuiſſet olim Alexandros Macedones, ac Scipiones, & hanc eſſe maximam victoriam, ſeipſum in hoc pugnæ genere vincere. Traiecto expugnato iuſſerat Rex Philippus Arcem vrbi imponi; at ALEXANDER, eius loco Collegium Societatis Ieſu fundandum duxit, vt Patrum noſtrorum opera Traiectenſes melius, ac ſtabilius, quàm quauis arce in vera Religione, ac Regis fide continerentur: In quem pariter finem, delecto in ſui Confeſſarium ex eadem Societate Thoma Saillio, communicatoque cum eo conſilio Miſsiones caſtrenſes inſtituit, in quibus multi Societatis Noſtræ operarij, milites in vera fide, & moribus inſtruerent, Sacramenta miniſtrarent, diſcordes conciliarent, moribundis adeſſent. Ipſe verò ſi quando æger decumbebat, ſtatim accito confeſſorio, animum expiabat, ac cæleſti pane ſe muniebat. Tandem poſt auxilium Rotomagenſibus allatum, ex vulnere ictu ſclopi accepta, & inde ſanguinis effluuio in hydropem lapſus, Anno MDXCII. Atrebati in Cœnobio S. Vedaſti grandis illa anima ad CHRISTVM abijt, cum ipſo, vt par eſt credere æternum triumphatura in cælis, quæ tam piè pro Regum Rege militando, toties triumpharat in Terris.*

RANVTIVS, Alexandri prædicti, & Mariæ Luſitanæ filius à parente ipſo in equeſtri arte inſtructus, & ſi bellandi occaſio non defuiſſet digniſſimus hac quoq; in parte tanti Patris futurus imitator; ita ſe ad pacem, iuſtitiamque tuendam contulit; vt totus oculus, totus auris, imò totus cor, & totus mens, quid rerum in Europa aulis tractaretur inueſtigaret, eo fine, vt non ſui tantum Ducatus ſecuritati, ſed aliorum quoque commodo inuigilaret monitiſque ſaluberrimis, opportuniſque conſilijs amicos Principes adiuuaret: Certarunt in eo induſtria in opibus amplificandis, & liberalitas in illis impendendis. Vias publicas præcipuè Æmiliam intra ſuam ditionem lapidibus ſtrauit Arcem Parmenſem à fundamentis extruxit, & regia munificentia Clementem VIII. Ferrariæ Anno 1598. diuerſantem ſibi demeruit cancelauitque. Tanta verò fuit in eo comitas, quamuis ad grauitatem maieſtatemque compoſita, vt priuatis quoque viris illum reuerentibus, identidem detecto capite ſalutis vicem redderet. Ad Lauretanam Virginis Ædem non ſemel pedes peregrinatus eſt, ampliſſimis muneribus ſua monumenta pietatis ibi relinquens; & poſtrema vice in reditu, vidi egomet illum in templo Regenſi coràm Sacratiſſima Deiparæ imagine humi proſtratum cum lacrymis diu precantem. Denique hic eſt ille RANVTIVS, qui & Vobis Collegium iſtud Nobilium fundauit, & Nobis Vniuerſitatem iſtam Collegiumque S. Rochi annuis redditibus, effuſa liberalitate, dotauit: Vt nobile problema ſit vtri tanto Duci plus debeamus: Profectò prudentiſſimus ille Dux Societatis noſtræ homines, impensè amauit, æſtimauit, ſuſtentauitq; Parmæ, ac Placentiæ, agnouitque ſe redamari ex corde, obſequioque non ficto coli, quando Congregationis Prouincialis occaſione in Parmenſi Collegio vna cum Eminentiſſ. Cardinali ODOARDO fratre conuiuio, & eruditis apparatibus, atq; encomijs exceptus, confeſſus eſt, Nullam in vita ſua diem iucundiorem expertum eſſe, qua, inquit, inter meos Patres agnoſco quanta ſynceritate ſuum erga me meamq; Domum affectum demonſtrarint.

ODOARDVS Dux Anno MDCXII. 28. Aprilis natus, & in humanioribus, ac ciuilibus litteris educatus, tantam indolem ad virtutem præſe tulit, eamque ſic excoluit, vt quandiu vixit, vitiorum oſor ſcelerum vindex, & recti honeſtique aſſertor eximius fuerit. Sollicitatus à Nobili aulæ viro ad venereæ voluptatis, ex neſcioqua non ignobili fœmina ſpecimen capiendum; verecundia ſimul, & iracundia erubeſcens, illum aſperrimè increpuit, affirmans; ſibi certum fixumque eſſe, virginitatem ſuam illibatam ad primam ſuam Sponſam afferre; nec ita multo poſt illam fæcem libidinum ab aula eiectam, priuauis munere quo fungebatur. Erga prudentiſſimam ſui parentem, defuncto RANVTIO Patre ſemper obſequentiſſimum ſe præſtitit. Porrò ſicut in alijs, & pro alijs iuſtitiam incolumem, & vnicuique ius ſuum illæſum reſtitutumue volebat: ita ſui iuris tenax, ſuarumq; ditionum, ac priuilegiorum, vt putabat conſeruator, aut recuperator eſſe totis viribus conatus eſt, nec ſe vel tantillum in exiſtimatione, aut principatus portione lædi quantum in ipſo fuit, paſſus eſt. Itaque præferuida, & generoſa eius magnanimitas, contra potentiores ſe principes illum armauit: ſed ordinatè adeo & tanta cum exercitus diſciplina, per eorum ditionem copias ſuas perduxit, vt viſus ſit ille tranſitus amicorum potiùs, quam hoſtium, eademq; moderatione oblatas ſibi Imolæ claues à Gubernatore, recuſauit, contentus portas cuſtodire, donec omnes ipſius milites ingrederentur hinc, illinc egrederentur, abſq; vlla moleſtia ciuibus illata. Non enim contra Summum Pontificem, ſtatumue Romanæ Eccleſiæ, cuius Vexillifer erat; ſed contra alios à quibus ſe læſum reputabat,

arma

arma circumferre profitebatur. Certè gemina illi occaſio belli capeſcendi oblata, palam fecit, quantus maiori, ac meliori opportunitate armorum futurus fuerit ALEXANDRI Aui ſui nobilis emulator: niſi eum præmatura mors die 10. Septembris Anno MDCXLVI. pace iam cum omnibus peracta, ad pacis æternæ requiem tranſtuliſſet.

RANVTIVS II. ODOARDI filius, natus Anno MDCXXX. Septembris die 17. Sacris D. Franciſci Stigmatibus inſigni, eruditusq́, diſciplinis Chriſtiano Principe dignis; quia viuit adhuc, admirandus potiùs amanduſque eſt, quàm prolixiori elogio pangendus pingenduſue; ne dum viuens laudatur, inuitus ladatur, & qui virtutes cæteras in eo commendat, illarum cuſtodem offendat, nempe modeſtiam. Vtinam ergo diutiſsimè viuat differanturq; (ſi tamen differri poſſunt) tanti Principis encomia in illud vſque tempus, quo longiore fructu virtutum eius, nulla illarum violari ab encomiaſte poſsit. Tunc enim vero ſecurius ad cælum vſq; extolletur ipſius rara, & ſingularis caſtimonia, effuſa in merentes, aut indigos liberalitas; tranquilla benigni vultus maieſtas, ſyncera in ſubditos charitas, oculatiſsima pro bono publico prouidentia; religioſiſsima in DEVM pietas, eiuſq; Sanctiſsimam Genetricem, triplici iam peregrinatione, cum Sereniſsimis ſuis coniugibus ad Lauretanam Aedem celeberrima: Prudentia denique tanta quanta opus fuit in peſte à ſua ditionis finibus auertenda, & difficillimis temporibus inter diſcordias Regum Principumue, tanta dexteritate vtendo, vt ijs inoffenſis, inoffenſus, & ipſe, ſibi ſuiſque ſubditis otium honeſtum, omni negotio vtilius fruendum ſeruauerit. Nouerat enim FARNESIANVM Lilium ſobolem eſſe, aut ſpecimen ætheriæ Iridis, & niſi aliunde neceſitas, ad arma compellat, Arcum ſagittis vacuum, in ſignum pacis, ac fœderis eligendum palamq; erigendum eſſe.

Veſtrum iam eſt NOBILISSIMI Parmenſis iſtius Collegij CONVICTORES, ex Iride FARNESIANA, tricolorem Pietatis, Sapientiæ, *ac* Fortitudinis *ſpeciem ſtudioſa æmulatione in vobis exprimere; neque vnquam obliuiſci, quin etiam perpetuis ingenui gratique animi monumentis, coràm veſtris conſanguineis Ciuibus conteſtari, quanto Collegium iſtud à RANVTIO I. fundatum, RANVTIVS alter accita gloria æmulator, incremento celebrius, frequentiuſq; reddiderit, & quam ſingulari erga vnumquemquam veſtrum Benignitate, Munificentia, Protectione, Vigilantia, & Charitate, non tanquam alienigenas, ſed perinde ac ſuos proprios liberos, & chariſsima ſibi pignora, ſatagat, vt qui ex diuerſis Europæ locis iſtuc conuenistis NOBILES; ex iſto conuictu in patriam quiſque ſuam reuertamini NOBILISSIMI.*

* * *

Facultas R. P. Ludouici Bomplani Soc. Ieſu Viſitatoris in Prouincia Veneta.

CVm Chronologiam Reformatam P. Ioannis Baptiſtæ Riccioli Societatis Noſtræ Sacerdotis, aliquot eiuſdem Societatis Theologi recognouerint, & in lucem edi poſſe probauerint; Nos quoque habita facultate à R. P. N. Ioanne Paulo Oliua, Societatis IESV Præpoſito Generali concedimus, vt typis mandari poſſit, ſi ita iudicauerint illi ad quos pertinet. In cuius rei fidem has litteras manu noſtra ſubſcriptas, noſtroq; Sigillo munitas dedimus. Bononiæ die 14. Aprilis 1667.

Ludouicus Bomplanus.

Loco ✠ Sigilli.

De mandato Reuerendiſsimi D. mei P. Inquiſitoris, Vidi, deguſtaui, & permultum didici Ego Matthæus Griffonius S. P. I. V. Artium, & Philoſophiæ Doctor, vbiq; Collegiatus, ac S. Inquiſitionis Conſultor, nec non in Patrio celebri Archigymnaſio Profeſſor Iuriſtarum de mane Primarius &c. ac proinde poſſe, imò debere imprimi cenſeo.

Pro Eminentiſs. ac Reuerendiſs. D. D. Hieronymo Card. Boncompagno Bononiæ Archiepiſcopo, & Principe, Perluſtraui, Ego infraſcriptus Rector hunc primum Tomum Chronologiæ Reformatæ, ſimul & luculenter efformatæ, Sapientiſſimi Adm. R. Patris Io. Baptiſtæ Ricciolij Soc. Ieſu è Ciuitate quidem Ferrarienſi, ſed Adamantinis fermè elucubrationibus; Ingentibus æquè, ac ingenioſis induſtrijs: Quibus reconditas, ſiue antiquatas, vel antiquitate confuſas temporum ſeries, ſeriò ità reuocat ad recentem iucundiſſimam lucem, vt conſpectu Solis perpetuo emeritæ nunc, eruditione redundantes, vtilitate, & pietate prodeant.

D. Ioſeph Cribellus Clericus Regul. Congreg. S. Pauli, & Rector Sacræ Pœnitentiariæ Bonon. Metropolitanæ.

Imprimatur

F. Ioannes Vincentius de Paulinis Mag. Inquiſit. Gener. Bonon.

I N D E X
LIBRORVM CAPITVM,
Et Tabularum totius Operis.

LIBER PRIMVS.

De Menſibus, Annis, & Kalendarÿs præcipuarum Nationum.

CAP.

I. DE Horis Æqualibus, & Inæqualibus. pag. 1

II. De quatuor Diei, Noctiſq; partibus. 1

III. De Horis Planetarijs, ac Feriarum Nominibus. 2

IV. De Quatuor Diei Cardinibus. 2

V. De Annorum Antiquiſſimorum quantitate. 3

VI. De Longæuitate Hominum poſt Diluuium Noeticum. 3

Appendix de Longæuis ab Anno 60. & vltra. 3. & 4

VII. De Annis Magnis. 8

VIII. De Vera quantitate Menſis Synodici, Annorumq; Lunaris, Solaris, ac Siderei. 8

IX. De diuerſis Annorum Cyclis. 8

X. De Antiquo Hebræorum Anno. 10

XI. A quo Aequinoctio Hebræi Anni exordium iniuerint. 11

XII. De Initio Menſium Hebraicorum à prima Lunæ Phaſi, & de Luna Paſcali, ordineq; ac nomine Menſium apud eoſdem. 13

De Neomenia Paſchali. 13

De Ordine, & Nominibus Menſium Hebraicorum. 15

XIII. De Kalendario Hebraico ordinando ex Sacra Scriptura. 13

Kalendarium Hebraicum Antiquum pagina 15. & 16

XIV. An Kalendarium Hebraicum Neotericum ſeruiat pro antiquis temporibus. 19

Appendix de fundamentis Kalendarij Iudaici recentioris. 18

Tabulæ X, pro vſu Kalendarij Hebraici à tempore Conſtantini Magni. 21

Et Canones XIII. 25

XV. De Sabbati nomine, ac diuerſa eius ſignificatione. 28

XVI. De Anno Sabbatico, & Iubilæo. 28

XVII. De Anno Aegyptiaco. 31

Menſes Aegyptij, & Aethiopici. 33

XVIII. De Anno Perſico. 33

Menſes Perſarum. 34

XIX. De Anno Græcorum. 34

Menſis Attici cum Iulianis comparati. pagina 39.

XX. De Anno, & Menſibus Macedonum. pagina 40

Menſium Macedonicorum ordo Antiquus, & ſitus. 40

Menſes in forma Anni Macedonici, tandem Solaris, & Fixi. 41

XXI. De Romanorum Anno antiquo à Romulo, & Numa conſtituto. 42

Menſes Numæ, vel Tarquinij. 43

XXII. De Anno Iuliano. 44

CAP.

Menſes Romani. 46

Triplex Canon Annorum Biſſextilium. pagina 48

Kalendarium Romanum Contractum pagina 49

Kalendarium Romanum, cum Feſtis, & Ludis Ethnicorum, alijſque notabilibus. 49

XXIII. De diuerſarum Gentium Annis, & Menſibus, videlicet Aethiopum, Copticarum, Syrorum, Armenorum, Gallorum, Celtarum, Danorum, Saxonum, Germanorum, Ruthenorum, Moſcouitarum, Tartarorum, Sinenſium, Iaponum, Indorum Orientalium, & Occidentalium, Mexici, Peruuij, Chilenſiſq; Regni. pagina 51

Alexandrini Menſes recentiores; Aethiopum Abiſſinorum, & Elkupti Chriſtianor. Initia Menſium in Iuliano Anno. 51

XXIV. De Anno Arabum, & Mahometanorum. 53

Tabulæ VI, pro Annis Arabum. 54

Vſus Tabularum, & Canones VIII. 58

XXV. De Anno Veteri Chriſtianorum, eorumq; Paſchate. 61

XXVI. De Cyclo, & Kalendario Alexandrino. 63

Vſus Kalendarij Alexandrini, & Canones VI. 67

XXVII. De Kalendario Romano Chriſtianorum vetere, vſque ad Gregorianam Reformationem, à pleriſque vſitato. 69

Kalendarium Eccleſiaſticum ab Anno 317. ad Annum Domini 1582. 69

Vſus Kalendarij Eccleſiaſtici Romani Antiqui. 71

XXVIII. De Kalendario Gregoriano. 71

Kalendarium Gregorianum, cum Tabula Paſchali ab Anno 1. ad 1700. 73

XXIX. De Periodis, & Epochis ob commoditatem inueſtigandi, quouis Anno propoſito Solis, Lunæque Cyclos ad Nouilunia, Feriaſque, & alios characteres Annorum inueniendos. pagina 79

XXX. In quo Tabulæ quædam vniuerſales, & neceſſariæ, aut perutiles ad Characteres Chronologicos. 80

Poſt quas ſequuntur Canones, ſeu Regulæ pro vſu Tabularum harum. 91

LIBER SECVNDVS.

De Connexione inſigniorum Epocharum temporis, cum Epocha CHRISTI Vſitata.

Cum Tabulis pro Annis OLYMPIADVM, VRBIS, NABONASSARI, ALEXANDRI M. & IEZDAGIRDAE, cum Epocha CHRISTI nectendis.

CAP.

I. SYnopſis Epocharum. pag. 96

II. Index Canonum, & Tabularum. pagina 97

Canones pro vſu Tabularum, & conuerſione Epocharum inſigniorum in Epocham CHRISTI Vſitatam ante, vel poſt. 98

CANON.

I. Mundi Annos Euſebianos conuertere in Annos ante, vel poſt Epocham Chriſti, Euſebio autem adhæſit Martyrologium Romanum. 98

II. Mundi Annos iuxta Eccleſiam Conſtantinopolitanam conuertere in Annos ante, vel poſt Epocham Chriſti. Idemq; præſtare de annis Mundi, ex noſtra opinione. 98

III. Mundi Annos, iuxta Eccleſiam Alexandrinam conuertere in Annos ante, vel poſt Chriſtum. 98

IV. Mundi Annos Iudaicos conuertere in Annos ante, vel poſt Epocham Chriſti. 98

V. Annos ante, vel poſt Troiæ excidium datos, conuertere in Annos ante Epocham Chriſti. 98

VI. Olympiadum Annos datos conuertere in Annos ante, aut poſt Epocham Chriſti. 99

VII. Vrbis Romæ Annis datis ſecundùm Varronem, inuenire Annum ante, vel poſt Epocham Chriſti. 99

VIII. Vrbis Annos Varronianos conuertere in Vrbis Annos Capitolinos, aut Dionyſianos, ideſt ſuppoſitos a Dionyſio Halicarnaſſeo. 99

IX. Annos ante Epocham Chriſti non excedentes Annum 735. & quotcunq; Annos Epochæ Chriſti conuertere in Annos Vrbis Varronianos. 99

X. Datis Annis Nabonaſſari inuenire Annum ante, vel poſt Epocham Chriſti, & diem Menſis in forma Iuliana, in quo incæpit ille Annus Nabonaſſari. pagina 99

XI. Dato Anno Nabonaſſari, eiuſque Menſe Aegyptio, ac die inuenire Annum ante, vel poſt Epocham Chriſti, & diem menſis Iuliani reſpondentem diei Menſis. 100

CANON.
XII. Dato Anno Periodi primæ, aut ſecundæ, aut tertiæ Calippi, inuenire Annum ante Epocham Chriſti, in quo à Neomenia Hecatombæonis, ſeu propiore Solſtitio æſtiuo, incœpit datus Annus Calippicus. 100
XIII. Dato Anno Philippico, ſeu ab obitu Alexandri Magni, & die Menſis Aegyptij, inuenire Annum ante, vel poſt Epocham Chriſti, diemq; Menſis Iuliani congruentem. 100
XIV. Dato Anno Aeræ Seleucidarum Syro-Græcorum, ſeu Dhilkarnaim, & Aeræ Chaldaicæ inuenire Annum ante Epocham Chriſti, a cuius Idibus Octobris, vel circiter incœpit datus Annus Syro-Græcorū, vel Chaldæorum. 100
XV. Datis Græcorum Annis in libris Machabæorum recenſitis, inuenire Annum ante Epocham Chriſti, in quo incœpit datus Annus Græcorum. pagina 101
XVI. Anno dato ſecundùm Dionyſium Aſtrologum, ſeù à Philadelphi primo initio inuenire Annum ante Epocam Chriſti, in quo incœpit ille annus, vbi de Epocha Laodicena Tyria, Edeſſena, & Aſcalonica. 101
XVII. Dato Anno Aeræ Antiochenæ, inuenire Annum ante, vel poſt Epocham CHRISTI, à cuius Octobri incœpit datus Annus. 101
XVIII. Datis Annis Iulianis, inuenire Annos ante, vel poſt Epocham Chriſti, ineuntes cum illis a kalendis Ianuarij. 101
XIX. Datis Annis Imperij Auguſti, vel ab Actiaca Victoria, vel a Morte M. Antonij, & Cleopatræ computatis, inuenire aonum aote, vel poſt Epocham Chriſti, in quo dati Anni incœperunt. 101
XX. Datis Annis Aeræ Hiſpanæ Auguſti, inuenite Annum ante, vel poſt Epocham Chriſti, quo a kal. Ianuarij incœpit Annus datus dictæ Aeræ. pagina 102
XXI. Datis Conſulibus Romanis, inueoire Annum ante, vel poſt Epocham CHRISTI, quo inierunt Conſulatum. 102
XXII. Datis Annis Imperatorum Romanorum, vel in toto Orbe Romano, vel in Occidente, aut in Oriente poſt Auguſtum, inuenire Annum Epochæ CHRISTI eis congruentem. pagina 102
XXIII. Datis Annis Diocletiani, vel à SS. Martyribus ſub eo paſſis inuenire Annum Epochæ Chriſti, quo datus annus incœpit. 102
XXIV. Dato Anno Encæniorum, ſeu Dedicationis Vrbis Conſtantinopolis factæ a Conſtantino Magno inuenite Annum Epoch. Chriſti, quo incœpit datus Annus à die 11. Maij. 102
XXV. Annos, Menſes, ac dies Arabum, ſeu Hegiræ conuertere in Annos Chriſti, menſes, ac diea Iulianos. pagina 102
XXVI. Dato Anno Perſico à Iezdagirda computato, inuenire Annum Epochæ Chriſti ei congruentem, & diem, quo incœpit Annus Perſicus. 102
XXVII. Dato Anno, menſe, ac die Perſico Iezdagirdæ inuenire Annum Chriſti, Menſemq. ac diem Iulianum ei congruentem. 103
XXVIII. Dato Anno Perſarum, Gelalæo, inuenire Annum Epochæ Chriſti, in quo à die Aequinoctij Verni incipit datus Annus Gelalæus. 103
XXIX. Datis Annis Indorum præcipuè Calecutenſium, inuenire Annum, ante, vel poſt Epocham Chriſti eis congruentem. 103
XXX. Annos Chriſti à Diuerſis Chronologis, aut Hiſtoricis numeratos diſcernere ab Annis Chriſti; vulgo vſitatis, ſeu Dionyſianæ Chriſti Aeræ. pag. 103
TABVLA
I. OLYMPIADVM. Et Vrbis Romæ iuxta Varronis Romanorumque ſententiam incipientium Anno Epochę vulgaris Chriſti ante, vel poſt aſſignato. a pag. 105
II. Annorum Nabonaſſari, & deinde ab Alexandri Magni obitu Philippicorum. 114
III. Menſium Aegyptiorum, & Iulianorum, cum diebus collectis. 121
IV. Annorum Iezdagirdæ CDXLVIII. vſque ad Gelalæam anni Perſici Reformationem; vna cum diebus collectis per decadas Menſium Perſicorum. pag. 123

LIBER TERTIVS.

De Græcorum in Europa, Aſia, & Aegypto Epochis, & Annis cum Epocha CHRISTI connectendis.

CAP.
I. DE Græcorum Temporibus ante Olympiadas. 123
II. De Olympiadibus & Luſtris, earumq; nexu cum Epocha Chriſti. 126
III. De alijs Græcorum Annis inſignioribus, partim ante, partim poſt initium Olympiadum, vſque ad Alexandrum Magnum cum Epocha Chriſti connectendis. 129
IV. De Alexandri Magni Annis, & Epocha Philippica, cum Epocha Chriſti connectendis. 134
V. De Græcorum Regum in Aegypto Annis, cum Chriſti Epocha connectendis, & Catalogus Ptolomæorum Regum. 137
VI. De Anno Translationis LXX. Interpretum. 139
VII. De Seleucidarum Aera Dhylkarnain, ac duplici Syro-Græcorum Epocha in libris Machabæorum cum Epocha Chriſti connectenda. 142
VIII. De Macedonum Regum Annis cum Epocha Chriſti connectendis, & Catalogus Regum Macedonum. 144
IX. De Seleucidarum ſeu Syriæ Regum Annis cum Epocha Chriſti connectendis, & Catalogus Regum Syriæ. pag. 145
X. De Periodo Calippica eiuſq; Epocha Aſtronomica cum Epocha Chriſti connectenda. 145
XI. De Epocha Antiochena, & Conſtantinopolitana Græcorum, cum Epocha Chriſti connectendis. 146

LIBER QVARTVS.

De Latinorum, & Romanorum Epochis Annorum cum Epocha Vulgari Chriſti, ſeu Dionyſiana connectendis.

CAP.
I. DE Troiæ excidio, & Latinis Regibus vſque ad Romulum excluſiuè eaq; occaſione de Troiæ conditu, & Regibus. 148
II. De Anno, & die Romæ Vrbis conditæ, cum Anno ante Epocham Chriſti, dieq; Anni Iuliani connectendo. 150
III. De Anno primo Iuliano, ſeu quarto C. Iulij Cæſaris Conſulatu, aliiſque certioribus Conſulum Annis. 156
IV. De Conſulibus Romanis in Communi, Faſtis Conſularibus, eorumque Auctoribus, ac præcipuis erroribus, vel controuerſijs de quibuſdam annis Conſulum. 164
V. Tabula Faſtorum Conſularium. 169
VI. De Annis Punicorum Bellorum, & aliorum. 184
VII. De Annis Imperatorum Romanorum cum Vſitata Chriſti Epocha connectendis. Et primo de Annis Iulij Cæſaris, & Octauiani Auguſti. 185
VIII. De Annis Imperatorum, ab Auguſti obitu vſque ab obitum Traiani, & eorum Catalogus. 189
IX. De Annis Imperatorum ab obitu Traiani, ad Necem Macrini & eorum Catalogus. 195
X. De Annis Imperatorum à Nece Macrini vſque ad finem Diocletiani, & de duplici Epocha Diocletiani, & eorum Catalogus: 197
XI. De Annis Imperatorum à fine Diocletiani, vſq; ad mortem Theodoſij Senioris, & eorum Catalogus. 203
XII. De Annis Imperatorum Occidentalium, vſque ad initium Regum Italiæ ſub Gothis, & eorum Catalogus. pag. 207
XIII. De Annis Imperatorum Orientalium à ſecunda diuiſione Imperij, ſeu à morte Theodoſij Magni vſque ad vltimum Imperatorem, & Conſtantinopolim a Turcis captam, & eorum Catalogus. pag. 208. & 214
XIV. De Regibus Italiæ ab Odoacre vſque ad Henricum V. deque Exarchis Rauennæ, & eorum Catalogus. pag. 213
XV. De Imperatoribus Occidentis à Carolo Magno, vſq; ad Ferdinandum III. & eorum Catalogus. 215
XVI. De Indictionibus. 218

LIBER QVINTVS.

De Annis Regum Aſiæ Antiquorum, cum Epocha Chriſti nectendis.

CAP.
I. DE Annis Sinenſium, ſeu Serum, cum Epocha CHRISTI connectendis. pag. 221
II. De Chaldæorum, Babyloniorum, & Aſſyriorum Annis cum Epocha Chriſti connectendis. 223
Catalogus Regum Aſſyriorum, & Chaldæorum. 224
Catalogus Aſſyrio-Babylonicorum Regum. 224
III. De Annis Regum Aegypti antiquorum ante Ptolemæos, cum Epocha Chriſti connectendis, & eorum Catalogus. 225, & 227
IV. De Medorum Regum, & Aſſyriorum Sardanapali ſucceſſorum annis, cum Epocha Chriſti nectendis, & eorum Catalogus. 228
V. De Nabonaſſari Epocha celeberrima, & eius Annis cum Epocha Chriſti connectendis. 229
VI. De Regibus Babyloniæ Nabonaſſari poſteris, eorumq; annis, cum Epocha Chriſti nectendis. 231

Canon

CAP.
Canon Regum Babyloniorum, Aſſyriorum, & Iudæorum, cum illis connexorum a Nabonaſſaro, vſque ad captam a Cyro Babylonem, & ſolutam ab eo Captiuitatem Iudæorum. 235
Canon Ptolemaicus ex Scaligero, Petauio olim, & Langio.
Canon idem ex Theone, & M. S. Reg. ac Petauio Par. 2. Rationarij lib. 4. pagina 236
VII. De Annis Regum Perſarum à Cyro, vſque ad Darium Arſamis, cum Epocha Chriſti connectendis. 237
Canon Regum Perſarum. 237
VIII. De Tyrijs Regibus, & Carthaginis conditu, aliarumq; quarundam Vrbium Africæ, Catalogus Regum Tyri, Pergami, & Cappadociæ. 238
IX. De Regibus Lydorum, Parthorum, Bithyniæ, Ponti, Cappadociæ, Armeniæ, Pergami. 240
X. De Tartaris, Moſcouitis, Iaponenſibus, & Mexicanis, eorumque annis cum Epocha Chriſti nectendis. 242
XI. De Annis Perſarum Recentiorum Iezdagirdæ, ac Helaleæ Epochæ cum annis Chriſti connectendis ab anno 632. dieq; 16. Iunij, & rurſus ab Anno 1079. 243
XII. De Annis Arabum, & Turcarum, cum annis Epochæ Chriſti connectendis, & Catalogus Turcarum Imperatorum. 244

LIBER SEXTVS.

De Annis, & Epochis Hebræorum inter ſe prius, & deinde cum Epocha Chriſti connectendis.

CAP.
I. De Annis à Creatione Mundi, vſq; ad Diluuij Noetici finem. p. 245
II. De Annis à Diluuij Noetici fine, ad ortum Abrahæ. 251
III. Colliguntur ex Concluſis cap. 1. & 2. Anni Patriarcharum ab Adamo ad Abrahæ mortem, tum iuxta Hebraicam, & Latino-Vulgatam editionem, tum iuxta LXX. Interpretes, correctis, quæ corrigenda docuimus iiſdem Capitibus. 24
Chronicon annorum, quibus à mundi initio, nati, vel mortui ſunt Patriarchæ ab Adamo ad Abrahamum. pagina 255
IV. De Tempore Turris Babel, Diuiſionis Linguarum, & Diſperſionis Poſterorum Noe ſuper faciem Terræ. pagina 256
V. De Annis ab ortu Abrahæ, vſque ad mortem Ioſephi, & eorũ Chronicon. pagina 257
Appendix de S. Iobi tempore. 259
VI. De Annis ab ortu Abrahæ ad Exodũ, ſeu exitum Iſraelitarum ex Aegypto. pagina 259
VII. De Annis ab ortu Mariæ, Aaronis, & Moyſis, vſque ad mortem Ioſue. 263
VIII. De Annis ab Exodo, ad Fundamenta Templi Salomonis, & Iudicum Catalogus. 265. ad 270
IX. De Annis à Templi Salomonici fundatione, ad eius excidium a Nabuchodonoſore factum, & de his, ac reliquis Annis a Templi fundatione ad initium Mundi, de quibus in hoc libro hactenus diſputatum eſt, cum Epocha Chriſti connectendis. 271
Catalogus Regum Iuda, & Iſrael. pagina 272
Syntaxis temporis Regum Hebræorum. pagina 274
Chronicon Regum Iudæ, & Iſrael. pagina 275
X. De Temporibus SS. Prophetarum cum Epocha Chriſti connectendis. Chronicon SS. Prophetarum. 276
XI. De Annis Captiuitatum Iudaicarum, initio, & fine Captiuitatis Babylonicæ, eaque occaſione de Annis Tobiæ, Iudith, & Eſther, cum Epocha Chriſti connectendis. 278
XII. De initio, fine, & quantitate Hebdomadum Danielis. 281
XIII. De Annis Pontificum Hebræorum. pagina 283
Catalogus Pontificum Hebræorum. pagina 283
XIV. De Herodis Annis. 285

LIBER SEPTIMVS.

De Annis Mundi conditi, eiuſque Aetatibus, vſque ad Epocham CHRISTI.

CAP.
I. De opinionibus circa Mundi annos ipſius creatione vſque ad ortum Chriſti. 290
Prima Tabula Aetatum Mundi. 290
II. Tabula Opinionum de Annis Mundi, &c 292
II. De Probabiliore numero Annorum Mundi vſque ad Chriſtum iuxta Hebraicam, & Vulgatam editionem, & de terminis, intra quos certo conſiſtunt. 293
III. De Probabiliore numero Annorum Mundi vſque ad Chriſtum iuxta editionem LXX. Interpretum, & de terminis, intra quos certò conſiſtendum eſt in hac hypotheſi. 293
Anni Mundi ad Natiuitatem Chriſti. pagina 293
IV. An verum Mundi initium definiri poſſit, certò per vllos Characteres Cæleſtes Aſtrologicos, aut Aſtronomicos. 294
V. De probabiliore Anno Mundi conditi ante Epocham Chriſti. 296

LIBER OCTAVVS.

De Anno, & Die Natiuitatis, & mortis Chriſti, ac Deiparæ Virginis Mariæ, Ordine Geſtorum Quæ ab Euangeliſtis narrantur, & Genealogia, & conſanguineis Saluatoris, & Matris eius.

CAP.
I. Quiſnam fuerit Auctor numerandi Annos à Natiuitate, vel ab Incarnatione Domini noſtri IESV CHRISTI. 299
II. De Menſe, ac die Natiuitatis D. N. Ieſu Chriſti. 300
III. In quo recenſentur opiniones de Anno vero Natiuitatis Chriſti, atque adeo de Anno Incarnationis. 301
IV. De Veriore, ſeu Probabiliſſimo Anno Incarnationis, & Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti. 304
V. In quo ſoluuntur fundamenta opinionum aduerſantium, & earum minor probabilitas oſtenditur, & primum. De prima, & ſecunda opinione cap. 3. expoſita, vbi de Annis Herodis, & Cenſu Cyrini. 306
VI. De Anno quo Chriſtus Dominus baptizatus eſt à S. Ioanne Præcurſore. 307
VII. De numero Paſchatum, & Annorum Prædicationis Chriſti à Baptiſmate ipſius ad eiuſdem Reſurrectionem. pag. 310
VIII. De Paſchate in quo Chriſtus paſſus eſt, & controuerſijs circa illud hactenus excitatis. 312
IX. De feria, qua Chriſtus mortuus eſt, & reſſurrexit, & qua ratione fuerit in corde Terræ tribus diebus, & tribus noctibus. 315
X. De die in forma Anni Iuliani, qua Chriſtus mortuus eſt, & an, & quibus regula poſſit id certo determinari. 318
XI. Opiniones de Anno Paſſionis, & mortis Chriſti. 322
XII. De vero Anno Paſſionis, & mortis Chriſti. 325
XIII. In quo diſſoluuntur obiecta maioris momenti contra Annum 33. Epochæ Chriſti aſſertum pro Anno mortis eius. 327
XIV. De Anno, Menſe, ac die Conceptionis, Natiuitatis, Præſentationis, Annunciationis, Viſitationis, Purificationis, & Aſſumptionis in Cœlum Deiparæ Virginis Mariæ. 327
Chronicon breue à Conceptione Deiparæ ad eius Aſſumptionem. 331
XV. De Chronotaxi Geſtorum à Chriſto Prædicationis tempore. 332
Chronologica Syntaxis hiſtoriæ Euangelicæ. 332
Primum Paſcha Anno Chriſti 30. Aprilis 6. Feria 5. 332
Secundum Paſcha, cui Ieroſolymis interfuit Chriſtus Anno 31. Martij. pagina 333
Tertium Paſcha Anno 32. Aprilis 14. feria 2. cui tamen Chriſtus Ieroſolymis non interfuit, nolens tunc in Iudæa ambulare, immo paulo poſt ſeceſſit in partes Tyri, & Sidonis. 333
Quartum, & vltimum Paſcha Anni 33. die 3. Aprilis feria 6. 334
XVI. De concurſu Epocharum Inſigniorum cum Anno Natiuitatis, & Mortis IESV CHRISTI Domini Noſtri. pagina 337
XVII. De Genealogia CHRISTI, MARIÆ, & IOSEPH in communi. pagina 337
Quæſtio 1. De Tabulis Genealogicis, ac Genealogijs apud Hebræos. 338
Quæſtio 2. De Vſu Genealogiarum apud Hebræos reſpectu virorum, ac mulierum, & an verum ſit Genealogias Mulierum, vel per mulieres non conſueuiſſe texi. 338
Quæſtio 3. Quinam comprehenderentur in lege Connubiali lata Numerorum 36 de nubendo intra eandem Tribum, & cognationem 339
Quæſtio 4. An filiæ hæreditariæ tenerentur nubere viris de cognatione, & familia ſua, & quidem propinquioribus. 340
Quæſtio 5. Quot modis nomina Patris, & Filij in Sacra Scriptura vſurpentur, vbi de lege ſuſcitandi ſemen fratri mortuo ſine liberis. 340
Quæſtio 6. Vnde cenſeretur quis eſſe de tali tribu à Matre ne, an a Patre, & à quo Patre? 341
Quæſtio 7. An diſcrimen Tribus, & Familiæ, de qua fuit Chriſtus vnicè aut præcipuè ex S. Ioſepho, an ex Maria Virgine ſumendum ſit. 341
Quæſtio 8.

CAP.
Quæſtio 8. Quare ab Euangeliſtis Genealogia S. Ioſephi texta ſit non Mariæ, ſi quidem hæc principalius intenta fuit? 342
Quæſtio 9. An Chriſtus fuerit de Tribu Iuda, an de Tribu Leui, an de vtraque, vbi confutantur Hæretici, & explicantur Patrum dicta in hac controuerſia. 343
Quæſtio 10. Quomodo Maria Virgo cognata fuerit Elizabethæ, & filiabus Aaron. 344
Quæſtio 11. An alio quoque modo præter cognationem Mariæ cum Eliſabeth, Chriſtus fuerit de ſtirpe Sacerdotali? 344
Quæſtio 12. De differentijs generalibus inter Genealogiam Chriſti deſcriptam à S. Matthæo, & deſcriptam à S. Luca. 345
XVIII. De Perſonis in particulari, quæ recenſentur in Genealogia Chriſti vſque ad Patrem S. Ioſephi: 347
XIX. De reliquis Conſanguineis S. Ioſephi, & Deiparæ Virginis Mariæ, ac Ieſu Chriſti D. N. & de Virginitate perpetua S. Ioſephi. 354
I. Tabula Genealogiæ Chriſti ab Adamo per Salomonem, adiectis Annis natiuitatum ante Chriſtum, iuxta LXX. Interpretum numeros. 363
II. Tabula ab Adamo per Nathan vſque ad Chriſtum iuxta opinionem de qua cap. 18. nu. 23. ex Luca, & Matthæo. pag. 364
III. Tabula ab Adamo per Nathan. pag. 364
IV. Tabula. 364
V. Tabula. 364
VI. Tabula. Alphabetum Genealogicum conſanguineorum Chriſti, Mariæ Ioſephi vſque ad gradum ſextum. pag. 366
XX. Quando, & quomodo impleta ſit Prophetia Iacobi Patriarchæ de Meſſia venturo Geneſis 49. & An Machabæi fuerint de Tribu Iuda, & Chriſtus ex Machabæorum ſanguine. 363

LIBER NONVS.

De Annis poſt Paſsionem Domini Inſignioribus, & apud Chronologos præſertim Eccleſiaſticos, Controuerſis.

CAP.
Præmonitio ad Lectorem. 371
I. De Apoſtolorum temporibus inſignioribus. 371
Synopſis Chronologica Actorum Apoſtolicorum. 371
II. De Annis in præcedenti Synopſi controuerſis. 374
De Apoſtolorum diuiſione ac profectione in diuerſas Prouincias. 374
De Antiochena Sede à S. Petro fundata. 375
De Anno S. Iacobi Maioris decollati, & S. Petri in Vincula coniecti ab Herode Agrippa 376
De S. Petri Romam aduentu primo, &
CAP.
Cathedra Romana ibi fundata. 376
De Tempore primi Concilij Apoſtolorum Ieroſolymitani. 376
De Anno S. Pauli Romam deducti. 377
De Anno Martyrij SS. Apoſtolorum Petri, & Pauli. 377
De Anno Epiſcopatus, & Martyrij S. Iacobi Minoris, ac S. Marci. 378
De Anno S. Ioannis Apoſtoli. 378
De Anno Martyrij S. Dionyſij Areopagitæ. 378
III. De primis ſucceſſoribus S. Petri in Pontificatu alijſq; Pontificibus Romanis. 379
Catalogus Pontificum Romanorum. pag. 381
De Auctoribus, qui Romanorum Pontificum tempora ſuppeditant. 380
IV. De Concilij Niceni I. Tempore. 386
V. De S. Martini Epiſcopi Turonenſis obitu. 386
VI. De Anno S. Ioannis Chryſoſtomi in exilium pulſi, & mortis eiuſdem, ac Eudoxiæ Imperatricis. 387
VII. De S. Benedicti obitu. 389
VIII. De Regibus Franciæ. 389
Catalogus Regum Franciæ. 392
IX. De Regibus Hiſpaniæ. 393
eorum Catalogus antiquus.
Catalogus Regum Hiſpaniæ poſt natum CHRISTVM. 395
X. Appendix de Quorundam Sanctorum Temporibus. 400
ARTIC.
I. De S. Auguſtino. 400
II. De S. Hieronymo. 403
III. De S. Epiphanio. 403
IV. De S. Damaſceno. 404

LIBER PRIMVS DE MENSIBVS, ANNIS, ET KALENDARIIS Præcipuarum Nationum.

CAPVT I.

De Horis Aequalibus, & Inæqualibus.

CONCLVSIO I.

Horarum Aequalium vſus, melior eſt abſolutè, quàm Inæqualium.

1 INæqualium enim horarum, quas Græci *καιρικὰς*, Latini *Temporarias* dixere, & ſecundùm quas quælibet dies in 12. & quælibet nox in totidem partes diuidebatur à Romanis, Hæbreis, multiſque Orientalibus vſus hoc ſolùm commodus erat, quòd eadem toto anno hora, eadem ſpecies actionum ciuilium exercebatur; & exempli gratia Romani ſemper hora diei nona cœnabant; ſed cù extra Æquinoctia eſſent dies quotidie breuiores per ſex menſes, & per totidem longiores ſeipſis pro diuerſitate Climatum, nec eiuſdem diei ciuilis horæ diurnæ nocturnis eſſent æquales, multiplici inconſtantia ſua, non ſolum Aſtronomis, & Coſmographis, ſed Horologiorum quoq; Artificibus, & menſoribus temporum perincommodæ euadebant. Merito proinde obſoleuerunt, & in earum locum à multis ſeculis toto orbe ſucceſſerunt 24. Horæ Aequales Græcè, *ἰσημεριναὶ*, Latinè *Aequidiales*, ſeu Aequinoctiales, quæ perpetuò, & vbique ſunt eiuſdem menſuræ, continentq; ſingulæ ſexagena minuta, ſeu ſcrupula, qualium tota Æquatoris reuolutio habet 1440. Nam, & Horologijs automaticis, Clepſydriſq; arenarijs ſua vniformitate percommodæ ſunt, & tempori phænomenorum cæleſtium determinando, pro diuerſa Meridianorum diſtantia, ſtabiliq; actionum plurimarum menſuræ; Nec deniq; carent vtilitate Inæqualium, ſi horæ 12. à media nocte ad meridiem, totidemq; à meridie ad mediam noctem numerētur, vt fit in maxima Europæ parte. Toto enim anno eadem hora in eadem Ciuitate tempus eſt ſurgendi, prandendi, cœnandi &c. Hebræi porrò quamuis horam æqualem partiuntur in 1080. *Helakim* ita vt quolibet *Helak* æquale ſit ſcrupulis Aſtronomicis *Secundis* 3. & *Tertijs* 20.

CAPVT II.

De Quatuor Diei, Noctiſq; partibus.

CONCLVSIO II.

Quatuor Diei partes, ternis horis temporarijs conſtantes, non ſecùs ac quatuor Vigiliæ noctis ita diſtribuebantur, vt Prima *primum trihorium complecteretur;* Tertia *ſecundum trihorium vſque ad meridiem;* Sexta *tertium à meridie iniens;* Nona *quartum trihorium Veſpertinum.*

SIc ſentio cum plurimis, ſiue diuiſionem hanc docuerint galli gallinacei, vt indicat Plinius l.10. c.21. ſiue alij. Nam ex Cenſorino C. 12. *Diem quadripartito, ſed & noctem ſimiliter diuidebant: id ſimilitudo teſtatur militaris, vbi dicitur Vigilia prima, item ſecunda &c.* de quibus vigilijs Vegetius l.3.c.8.& S. Hieronymus in pſ. 89. Certum eſt autem primam vigiliam occupaſſe tres priores horas noctis, & dato ſigno Horæ tertiæ completæ, incœpiſſe ſecundam vigiliam duraturam vſq; ad mediam noctem, iuxta Lucani l. 5. Carmen. *Tertia iam vigiles commouerat hora ſecundos: ergo ſimiliter*, trihoriù illud, quod in horis quoq; canonicis dicitur *Prima* occupabat tres priores horas ab ortu Solis numerandas; datoq; ſigno horæ tertiæ incipiebat ſecundum illud trihorium, quod ab initij ipſius ſigno dictum fuit *Tertia*, duraturum vſque ad meridiem &c. Sic S. Ioanni c. 19. dicenti Pilatum pro tribunali addixiſſe CHRISTVM crucifixioni *hora quaſi ſexta*, minimè repugnat S. Marcus c.15. dicens: *Erat autem hora tertia, & crucifixerunt eum*; id enim factum eſt prope finem ſecundi trihorij, & circa initium tertij putà ſemihora circiter ante meridiem, in quo ſextæ horæ ab ortu ſolis numeratæ ſignum, erat principium trihorij, quod vocabatur *Sexta*, ita vt à Concilio manè lacto, vſq; ad condemnationem Saluatoris interceſſerint horæ pluſquam quinque, quot requirunt tot geſta ab Euangeliſtis narrata, & à condemnatione ad crucifixionem paulo ante ſextam horā peractam, ſuperfuerit tempus ſufficiens itineri à prætorio ad Caluarium. Miror igitur Baronium, & Spondanum ad annum 34. paucoſq; à Toleto, & Ribera in c.19. indicatos affirmaſſe, *Tertiam* diei ſtationem occupaſſe tres priores horas ab ortu Solis numeratas; ſic enim ne hilum quidem temporis ſuperfuiſſet pro *Prima*, nec dies in quatuor partes *ſimiliter* ac nox in 4. vigilias, contra quàm Cenſorinus, & antiqui Scriptores tradiderunt, diſtributa fuiſſet, & geſta de quibus ſupra à Concilio matutino contra Chriſtum vſque ad Crucifixionem, computato etiam itu ad Herodem ac reditu, & itinere à prætorio ad Caluarium minùs, quàm tres horas occupaſſent, ſi quidem crucifixus eſt durante ad huc hora *Tertia*, & nondum inita ſexta; quod attento lectori Euangeliſtarum, & prudenti æſtimatori ægrè perſuaſeris. Nec ob-

ſtat Baronij vnicum fundamentum illud Petri Actor. 2. *Non enim hi ebrij ſunt, cum ſit hora diei tertia;* quaſi non ſatis diſcipulos à ſuſcipione ebrietatis purgaſſet, ſi hora *Tertia* fuiſſet illud trihorium, quod extenditur vſq; ad meridiem: potuiſſent enim pranſi eſſe. Neque enim ibi *Tertia* ſumitur pro toto trihorio, ſed pro vnica hora ex tribus ab ortu Solis numeratis, nondumq; completa: ſatiſq; notorium erat audientibus, quo ſenſu tunc temporis intelligendum eſſet nomen tertiæ: eodemq; ſenſu Martialis lib. 4. Ep. 7. cecinit

Prima ſalutantes, atq; altera continet hora
Exercet raucos tertia cauſidicos

Nobiſcum verò ſtant Ianſenius in Concord. c. 142. Mazzonius in Defenſ. Danis l. 1. c. 17. Sà in notis ad Euang. Maldonatus in c. 27. Matt. Bartad. c. 4. l. 7. c. 13. & 20. Suarez in 3. p. d. 40. ſec. 7. Corn. à Lap. in Acta c. 2. Salianus ad An. CHR. 34. n. 51. Tirinus tom. 1. c. 2. Nicolaus Abram in 2. Philip. Ciceronis n. 56. vbi contra Petauium docet ex S. Gregorio homil. 19. in Euang. quatuor dictas diei ſtationes dictas fuiſſe *Horas*.

CAPVT III.

De Horis Planetarijs, ac Feriarum Nominibus.

CONCLVSIO III.

Horæ Planetariæ ex quarum ordine Aegyptij ſeptem ferijs hebdomadis nomina Planetarum indiderunt, falſo ordini innituntur, adeoq; falſum Planetarum in eas prædominium imperitis obtruſere.

QVas S. Syluester Sum. Pont. confirmante Conſtantino Imperat. appellauit *Ferias*, eo quòd Chriſtianis quotidie per aliquot tempus, multoq; plus ſacris hominibus feriandum ſit, & vacandum cultui Diuino; eas Ægyptij à ſeptem Planetis denominarant, nimirum teſte Philaſtrio de hæreſibus: *Hermes fallaciſſimus primus hæc apud Aegyptios excogitauit.* Et antea idem refert Dio l. 57. Sabbatho enim, quæ vt apud Hebræos erat potiſſima hebdomadis Dies, Saturnum altiſſimum Planetarum, & tarditate ſua motus quieſcenti ſimillimum finxerant prædominari prima hora; inde autem numerando reliquas horas attribuerunt 2. Ioui, 3. Marti, 4. Soli, 5. Veneri, 6. Mercurio, 7. Lunæ; & ſic redordiendo 8. Saturno, 9. Ioui, &c. ſequebatur primam horam ſequentis diei obuenire Soli, & primam feriæ ſecundæ Lunæ &c. ſed ex Aſtronomia veriſſima, etiam apud quoſdam antiquos, nedum ex recenti poſt Copernicum ac Tychonem, conſtat Mercurium propiorem eſſe Soli, quàm Venerem; & quando hi Apogei ſunt, quartum à Saturno locum deberi Veneri, 5. Mercurio, 6. Soli; quando autem ſunt perigei; 4. Soli, 5. Mercurio, 6. Veneri. Vanitatis ergo plena eſt illa denominatio, & prædominatio.

CAPVT IV.

De Quatuor Diei Cardinibus.

CONCLVSIO IV.

Inter quatuor modos Diem Ciuilem inchoandi; antiquitate præſtat qui ab Occaſu; naturali autem nouitate, qui ab Ortu Solis; Ciuili autem diſtributione, qui à Media nocte; Aſtronomica verò euidentia, & ſubtilitate, qui à Meridie diem exorditur.

1 CIuilem diem qui noctem quoq; includit appello cum Plinio l. 2. c. 77. & Cenſorino c. 10. & *naturalem*, quem Deus, & natura diuiſit à tenebris, eſto Coſmographi aliqui illum *naturalem*; hunc *artificialem* vocitent, qui etiam in tract. de Sphæra elementiſue Aſtronomicis, aut Geographicis agunt de diuerſis modis ineundæ Diei compoſitæ ex luce tenebriſque, de quibus Plinius, ac Cenſorinus ſupra; Gellius l. 3. c. 3. Macrobius l. 1. in ſomnium Scip. c. 3. Antiquiſſima omnium natio iam inde ab exordio Mundi diem ab occaſu Solis iniuit videlicet Hebræi, qui etiam ex Leuitici c. 23. *à veſpera vſque ad alteram veſperam celebrant Sabbatha ſua*, & Iudæi ex perpetua traditione Neomenias inibant à prima, & veſpertina phaſi Lunæ: Eſto ex indulto Auguſti apud Ioſephum l. 16. c. 10. immunes eſſent à præſtandis vadimonijs non ſolũ Sabbatho ab occaſu Solis inito, ſed etiam tribus horis Paraſceues à Nonæ initio vſq; ad occaſum Solis. Nec ſolus Thales pronunciauit in Mundi principio noctem priorẽ die fuiſſe, ſed & S. Hieronymus in c. 2. Ionæ, & cum eo Abulenſis, Molina, Fernandius, Salianus, Spondanus, Tirinus, Langius; eò quòd planus, & obuius ſenſus verbor. illor. Geneſ. 1. *Et tenebræ erant ſuper faciem abyſſi &c. & diuiſit lucem à tenebris, appellauitq; lucem diem, & tenebras noctem, factumq; eſt veſpere, & mane dies vnus*, Sit nomine noctis illas quoq; primas tenebras fuiſſe comprehenſas, & veſpere nomine (vtpote initio noctis) totam noctem per ſynecdochem; matutini autem nomine, vtpote initio diei, totam diem fuiſſe ſignificatam. Eſto non pauci Patrum vt retuli l. 9. Almageſti noui ſect. 1. q. 9. Dubitarint, an meruerint nomen noctis, vel an in primo illo Æquinoctio fuerit illa prima nox horarum 12. Nihil enim moramur Heruartum abutentem quibuſdam Scripturæ locis, conantemque ſuadere nomine Veſpere intelligendum tempus à meridie, & mane à media nocte. Hebræos porrò imitati ſunt Arabes, Syri, & Athenienſes; Galli ex Cæſare l. 6. com. Britanni, ex Cambdeno, Dani ex Langio l. 1. de Annis Chr. c. 3. Germani, ex Tacito de moribus Germ. Cluuerioq; l. 1. Germaniæ C. 33. Nomadeſq; ex Nicolao Damaſceno de moribus gentium, ita vt Galli, Germani, & Nomades dicerent vixiſſe 30. Noctes, quos nos 30. Dies diceremus: Denique ab occaſu Solis horas numerarunt olim Poloni, Sileſij, Bohemi, & nunc aliqui etiam Indi, Sinenſes, Italique omnes, vnde horæ ſic numeratæ appellantur *Italicæ*.

Ab Ortu Solis diem non modò Baleares, & Norimbergenſes iniuerunt, ſed & Babylonij, Perſæ ac pleriq; Orientalium, quibus ipſa orientis Solis nouitas naturalem tranſitum à nocte ad diem, adeoque ad initium nouæ diei viſa eſt ſuggerere. Quoad ciuilem tamen dierum computationem, & ad lites ſuper hoc decidendas, ſicut Eccleſiæ in obligatione ieiuniorum, officij Diuini &c. ita Ægyptijs Myſis, ac Romanis viſum eſt Diem ciuilem computare à media nocte ad alteram mediam noctem, vt expreſſè apud Gellium Varro, Cenſorinus, Plinius, & Macrobius teſtantur, & præterea Plutarchus in quæſt. Romanis addentes eodem Die natos cenſeri, qui intrà tale tempus nati eſſent, nec abfuiſſe Tribunos vno die Roma (quod ipſis non licebat) ſi poſt mediam noctem regreſſi eſſent: eſto hora diei ſexta cauſæ, & negotia abſolui ſolerent, quam ob cauſam, vel potius ob ſummam Solis meridianamq; altitudinem Æquinoctialem Plinius dixit: *Confecto die, hora ſexta, Romæ obeliſco par vmbra fit:* Addit Plutarchus congruentiam diei hora ſexta Romæ à media nocte ineundi: Quòd in ortu, & occaſu Solis, initium diei vi comprehendi poteſt &c. ob refractiones ſcilicet vaporeſque, aut obſtacula montium; à meridie autem ad occaſum Sol nos deſerat, ſed à media nocte ad nos accedat. Itaque Hipparchus quoq; Copernicus, Reinoldus in Prutenicis Tabb, & Petauius in Pariſinis à media nocte tempora computant. Maior tamen pars Europæ nunc, vt Galli, Germani, Hiſpani, Angli &c. horas 12. à media nocte ad meridiem, & rurſus alteras 12. à meridie ad mediam noctem numerant, adeoq; huiuſmodi horæ appellatæ ſunt *Europeæ* quod certè percommodum eſt, vt eadem toto anno hora ijſdem actionibus vitæ ciuilis deputata maneat. Aſtronomorum

tamen maxima pars cum Ptolemæo, ſicut olim Vmbri, & Olympiadum ſcriptores, maluere horas 24. à meridie numerare, eo quod meridiei momentum euidentiori ſubtilitate ſit obſeruabile, vnde horæ *Aſtronomicæ* ſunt nuncupatæ. Modum conuertendi Horas vnius, in horas alterius ſpeciei habes in Almag. noſtro l. 1. c. 28. Iudæi eruditiores ab Horizonte Paradiſi, ſeu Edem, cuius meridianus Hieroſolyma orientalior eſt Minutis 47. ſec. 10. horas computant; alij à ſuo quiſque Meridiano, de cuius principatu diſputauimus lib. 9. Geographiæ Reformatæ c. 2.

CAPVT V.

De Annorum Antiquiſſimorum Quantitate.

CONCLVSIO V.

Licet olim apud aliquos Anni menſtrui, vel non maiores quadrimeſtri fuerint, Anni tamen Patriarcharum ante diluuium, tales non fuere, ſed duodecumeſtres noſtriſque æquilongi.

DEmus enim quod refert Diodorus Siculus l. 1. Plinius l. 7. c. 44. & Plutarchus in Numa, Aegyptiorum annos fuiſſe olim menſtruos, poſteà trimeſtres, aut quadrimeſtres, vt & Arcadum; Acarnanibus ſenum; Romanis denum menſium; & ideo Ægyptios quoſdam Reges perhiberi vixiſſe annos mille, ac ducentos, quia totidem menſes ideſt centum noſtros annos vixerint, nec inter fabulas numeroſitatem illam cenſendam eſſe, vt apud Euſebium l. 1. cenſuit Africanus; non ideo tamen idem dicendum fuit de omnibus antiquis hominibus, vt dixit Varro, quem reprehendit Lactantius l. 2. Inſt. c. 12. nec incredibilis putanda eſt multitudo illa annorum, quâ Sacra Geneſis vitam patriarcharum definit, vt putarunt quidam Scripturæ huius ſtudioſi, ſed imperita timiditate decepti, adeo, vt dixerint vnum ex noſtris annis æqualem eſſe decem annis Patriarchalibus, contra quos inuehitur S. Auguſtinus l. 15. de Ciuit. c. 12. Nam ſi tales fuiſſent ergo Malaleël, qui dicitur genuiſſe quando erat 70. annorum noſtrorum genuiſſet ſeptennio, & cum nullus Patriarcharum peruenerit ad mille annos, poſtea verò multi exceſſerint centum ex noſtris annis, imò aliqui ad 150. peruenerint etiam hoc noſtro (vt infrà narrabimus) ſeculo, vixiſſent hi multo plus, quam Patriarchæ illi nam ductis per 10. aunis 100. vel 150. vixiſſent patriarchales annos 1000. aut 1500. Poſtremò annus ille, in quem diluuium incidit, quique ab anno ſexcenteſimo vitæ Noë, ad eiuſdem ſexcenteſimum primum interfluxit, fuit minimùm dierum 54. ſupra decem menſes, tantum enim tempus ſacer codex exprimit; ergo fuit duodecumeſtris.

CAPVT VI.

De Longæuitate Hominum poſt Diluuium Noëticum.

CONCLVSIO VI.

Vita verò Hominum poſt Diluuium non fuit à Deo reſtricta ad centum viginti annos, nedum ad centum.

DEus enim dicendo de homine: *Eruntque dies illius centum viginti annorum*: loquutus eſt de ſpatio temporis concedendo hominibus, ſi audiendo Noëmum, & videndo arcæ fabricationem, crederent fore diluuium, & eo ſpatio vterentur ad pœnitendum, vel deſiſtendum à peccatis, quod cum nulli aut perpauci præſtiterint abbreuiauit, & conditionatam illam promiſſionem anteuertens, immiſit diluuium anno ſexcenteſimo vitæ Noë, cum illius interminationem, & mandatum de arca fabricanda edidiſſet anno quingenteſimo vitæ Noë. Alioquin conſtat ex eadem ſacra Scriptura, poſt diluuium multos vixiſſe plures, quàm centum viginti annos; ipſe ſiquidem Noë vixit poſt diluuium annos 350. & omnino 950. & Sem. 502. & Thare 205. & Sara 127. & Abraham 175. & Aaron 123. Conimbricenſes ſcribunt Luſitanum quendam vixiſſe 335. annos, & Pandulphus tract. de fine Mundi diſp. 1. q. 2. c. 4. cognitum ſibi Codegori virum, qui pluresquam 120. natus adhuc viuebat. Vidi, & ego Anglicani cuiuſdam imaginem ære inciſam, qui annis 150. ſuperatis adhuc ſuperetes erat, eumq; Iacobo Britanniæ regi oſtenſum ait Salmaſius de annis climatericis pag. 658. Phlegon libro de admirandis, & longæuis narrat in cenſu ſub Adriano repertum L. Tertium Bononiæ qui 135. & Fauſtum Sabinum qui 136. annos viuebant. Opiniones aliorum de vitæ humanæ termino, & aliquot longæuorum exempla referunt Plinius l. 7. c. 2. 48. 49. & 50. & Cenſorinus de Die Natali c. 5. ait verò Plinius in India quoſdam abſque ſenectutis moleſtijs viuere annos 130. Arganthonium Regem Tarteſſiacorum annos 150. totidemque M. Aponium Arimini, & L. Terentium Bononiæ ex Cenſu ſub Veſpaſiano; at M. Mutium Velleiaci in agro Placentino, treſq; alios in octaua regione Italiæ annos 140. & quatuor ibidem annorum 135. Tertullamque Arimini 137. reliquos vide apud Plinium: Quod igitur refert apud Cenſorinum Dioſcorides experimento facto in corporibus ſine tabe mortuis Alexandriæ, *cor hominis anniculi pendere duas drachmas, bimi quatuor, & ſic in annos ſingulos vſq; ad L. accedere binas; ab his C. drachmis ab anno L. item decedere in vnoquoq; binas: ex quo perſpicuum eſſe centeſimo anno redire ad anni primi pondus, nec longius vitam produci poſſe.* Non eſt vniuerſaliter verum, ſicut nec illud Sibyllæ apud Phlegontem, quæ ideo Romanis mandauit ludos ſeculares fieri centeſimo quoq; anno, quia circulus longiſſimæ hominum vitæ ſit centum annorum: eſto inde Romani ſeculum, & ſeculares ludos centenum annorum definiuerint, vt expreſsè tradunt ex Varrone, & Liuio Feſtus Pompeius, Cenſorinus c. 5. Claudianus de 6. conſulatu Honorij, S. Auguſtinus de ciuit. l. 3. c. 18. docetq; pluribus noſter Petrus Taſtinus l. 1. de Anno ſeculari, oſtendens, Quindecemuiros, ad quos ſpectabat eorum ludorum intimatio, vt ſuam incuriam vel obliuionem palliarent, corrupiſſe verſus Sibyllæ, & Auguſto perſuaſiſſe, ludos non celebrandos niſi anno quoque centeſimo decimo; vnde illud Horatij in Carm. Seculari:

Certus vndenos decies per annos &c.

APPENDIX.

De quibuſdam Longæuis ab Anno 60. & vltra.

De Longæuis hominibus attigerunt aliqua Phlegon Libertus Adriani Imp. lib. de Longæuis. Valerius Maximus lib. 8. c. 14. Plinius lib. 7. c. 2. 48. 49. 50. Cenſorinus de die natali c. 5. Lucianus in libello ad Quintillum: Io. Bapt. Fulgoſus lib. 8. & 12. Conimbricenſes, alijq; interpretes Ariſtolis de Longit. & breuitate vitæ; Quidam Geneſis interpretes ad cap. 6. verſic. *Eruntq; dies illius centumuiginti annorum*. Thomas Rauennas libro de Vita hominis vltra 120. annos. Claudius Deodatus lib. 1. Panthei Hygiaſtici c. 6. Simon Maiolus Colloquio 4. Theatrum Vitæ humanæ verbi *Longæus*, & verbo: *Vita humana*. Claudius Salmaſius volumine de Annis Climactericis; Alphonſus Pandulphus in tra-

ctatu de fine Mundi, diſput. 1. q. 2. c. 4. Theophilus Raynaudus Tomo 13. Opuſc. 3. ex quibus, & ex Vitis illuſtrium virorum, noſtriſq; Chronologicis operibus infra notatos ſelegimus, incipiendo à Mathuſala vſq; ad eos, qui vixeré annos non minus 60.

	Vixit Annos
Ante Diluuium.	
MAthuſala, ſeu Mathuſalem	966
Iared Patriarcha	962
Noe Patriarcha	950
ADAM Protoplaſticus	930
Seth filius Adami	912
Cainan prior, Patriarcha	910
Enos Patriarcha	905
Malaleel Patriarcha	895
Lamech Patriarcha	777
vel	753
Poſt Diluuium.	
SEm filius Noe Patriarcha	600
Dando quidam, de quo Valerius Max. & Plinius	500
Cainan poſterior Patriarcha	460
Heber Patriarcha 464. vel	460
Sala Patriarcha 400. vel	433
Richardus Miles Caroli Magni	400
Phaleg Patriarcha 239. vel	339
Rheu Patriarcha 239. vel	339
Arphaxad Patriarcha	338
Indus ille, de quo Maffeus l. 11.	335
Sarug Patriarcha	330
Pictoreus Ætolus	300
Thare pater Abrahæ	205
Mardochæus Eſtheris cuſtos, teſte Philone	197
S. Kentigernus, de quo Bollandus ad diem 15. Ianuarij.	185
ISAAC Patriarcha filius Abrahæ	180
ABRAHAM Patriarcha	175
Tuiſcus I. Rex Germanorum	173
Cyniras Rex Cypriorum	160
Ioannes à Stampis miles Gallicus, qui obijt anno Chr. 1146.	160
Epimenides Gnoſſius in Creta	157
Marc. Fullonius Bononienſis in Cenſu Claudij Imper.	151
Arganthonius Rex Tarteſſiorum	150
Luc. Terentius Marci filius Bononiæ in Cenſu Veſpeſiani	150
Anglicus quidam Senex monſtratus Iacobo Regi Scotiæ, cuius imaginem vidimus & nos, viuebat adhuc natus annos 150.	150
Nachor auus Abrahæ Patriarchæ	148
IACOB Patriarcha, qui & Iſrael	147
IOB, poſt calamitates ſuas vixit	140
Tres viri in regione 8. Italiæ ſub Cenſu Veſpaſiani	140
Quidam alius Velleiaci, quod eſt oppidum agri Placentini in Italia, ſub Cenſu Veſpaſiani	140
Iſmael filius Abrahæ, & Agaris	137
Leui filius Iacobi caput Tribus Leuiticæ	137
Amram pater Moyſis, & Aaronis	137
Luc. Tertullus, & Marc. Aponius Arimini, in Cenſu Veſpaſiani	137
Luc. Tertius Bononienſis, & Aulus Sabinus, in Cenſu Hadriani	136
Quidam Brixelli in Cenſu Veſpaſiani	135
Quatuor alij in regione 8. Italiæ in Cenſu Veſp.	135
Gad, & Nephthali filij Iacob. Patr.	132
Quidam Placentiæ, in Cenſu Veſpaſiani	131
Ioiada Pontifex Iudæorum	130
Apollonij Tyanæi auus, de quo Philoſtratus	130
Parmenſes duo in Cenſu Veſpaſiani	130
Quatuor alij in regione 8. Italiæ ſub Cenſu Veſpaſiani	130

	Vixit Annos
ABEL Patriarcha occiſus à Caino	128
Sara vxor Abrahæ Patriarchæ	127
Dan caput Tribus Dan, Iacobi filius	127
Maria ſoror Moyſis, & Aaronis	127
Aſer caput Tribus, filius Iacobi Patr.	125
Duo in regione 8. Italiæ ſub Cenſu Veſpaſiani	125
Ruben, & Zabulon filij Iacobi Patriarchæ	124
Cteſibus Hiſtoriographus	124
Attila Rex Hunnorum, vt contendit Nicolaus Olaus in eius vita reprehendens Sabellicum alioſquè, qui ſcripſere Attilam non exceſſiſſe annos 56.	124
Iſachar filius Iacobi Patriarchæ	122
Aaron frater Moyſis	123
S. Patritius Hiberniæ Apoſtolus	121
Simeon filius Iacobi Patriarchæ	120
MOYSES Propheta	120
S. Simeon Cleophæ Epiſcopus Hieroſolym. & Martyr	120
S. Arſenius Diaconus, & Eremita, qui obijt Anno Chriſti 445.	120
S. Romualdus Abbas Inſtit. Camald.	120
S. Ioannes Abbas in Gallia, de quo Bollandus ad 28. Ianuarij	120
S. Vincentius Confeſſor, de quo Bollandus ad 15. Ianuarij.	120
Iulia Modeſtina liberta, de qua Lucianus	120
Tres viri Parmæ, & Quatuor Velleiaci reperti in Cenſu Veſpaſiani	120
Quidam Codegori viſus ab Alphonſo Pandulpho Epiſcopo Comaclij	120
S. Alferius Abbas Cauæ obijt anno 1098.	120
Iudas filius Iacobi Patriarchæ	119
S. Epiphanius Epiſcopus Conſtantiæ in Cypro	118
B. Ioannicius Anachoreta, qui obijt 3. Octob. ann. 846.	115
Claudia vxor Ofilij Senatoris Romani	115
Rebecca vxor Iſaaci Patriarchæ	114
Homerus Poeta Græcus	114
S. Paulus primus Eremita	113
S. Dionyſius Areopagita	112
Gratia Valentina profeſſa Tertij Ordinis S. Franciſci de Paula	112
IOSEPH filius Iacobi Patriarchæ	110
Ioſue filius Nun	110
Daniel Propheta	110
S. Pachomius Abbas	110
Samulla, & ſex alij Velleiaci reperti ſub Cenſu Veſpaſiani	110
Quinquaginta ſeptem alij in Regione 8. Italiæ reperti in Cenſu Veſpaſiani	110
Gorgias Leontinus Sophiſta Siculus	108
Iſocrates Orator inſignis 99. vel	106
Iuditha vixit vidua annos	105
Xenophilus Muſicus	105
Hippocrates Cous Medicor. Princeps	105
S. Antonius Abbas in Ægypto	105
Gerardus Florentinus Minoris Obſeruantiæ Laicus inſignis ſanctimoniæ, qui obijt 15. Iulij Anno 1506.	105
Cæſar Anfarellus Coadiutor temporalis Soc. Ieſu magnæ probitatis	105
Democritus Abderita voluntaria inedia extinctus	104
Terentia vxor M. Tulij Ciceronis	103
Tobias Senior, de quo C. vlt. Tob.	102
Albertus II. Dux Saxoniæ	101
Sexaginta Centenarij.	
Metellus Pontifex Romanorum	100
Cyrus maior Rex Perſarum	100
Marcus Valerius Coruinus	100
Demonax Philoſophus ſub Domitiano	100
S. Simon Stoch Anglus Carmelitarum Generalis	100
Gulielmus Poſtellus memoriæ portentoſæ	100

Qua-

	Vixit Annos
Quinquaginta quatuor homines in 8. Regione reperti ſub Cenſu Veſpaſiani	100
Tobias Iunior ex Cap. vlt. Tob.	99
Cleanthes diſcipulus Zenonis	99
Statilia nobilis mulier ſub Claudio Imp.	99
Zeno Philoſophus Stoicus	98
Marcus Perpenna Senator Romanus	98
Plautilla mater S. Flauiæ Domitillæ	98
Heli Sacerdos, & Iudex Iſraelis	97
Epicarmus Poeta Comicus Siculus	97
Cratinus Poeta Comœdiographus	97
Philemon, qui ex riſu obijt	97
Liuia vxor Rutilij Senatoris	97
S. IOANNES Euangeliſta 92. vel potius	97
Timaeus Hiſtoricus	96
S. Remigius Epiſcopus Rhemenſis	96
Nicolaus Leonicenus Medicus inſignis	96
Titianus Pictor celeberrimus	96
Thales Mileſius Philoſophus	95
Sophocles Tragicor. Princeps acino ſuffocatus	95
Agathocles Siciliæ Tyrannus	95
Artaxerſes Memnon Rex Perſarum	94
S. Sabbas Abbas	94
Martinus Azpilcueta Nauarrus inſignis Theologus, & Canoniſta	94
Andreas Auria Genuenſis victorijs illuſtris, qui obijt anno 1560.	94
P. Propertius Paltonus Soc. Ieſu meus olim Confeſſarius	94
Franciſcus Baiardus Coaditor temporalis Societatis Ieſu	94
Xenophanes Colophonius	92
Hypſicrates Amiſenus Hiſtoricus	92
Hiero Rex Syracuſanus	92
Neſtor Tiberij præceptor	92
Thomas à Kempis vir pijſſimus	92
Tarquinius vltimus Rex Romanorum	91
Ariſtobulus Caſſandrenſis Hiſtoricus	91
Simonides Ceus Poeta Lyricus	91
S. Franciſcus de Paula	91
Diogenes Cynicus 88. vel	90
Pyrrhon Philoſophus	90
Pythagoras Samius	90
M. Pacuuius Tragicus	90
M. Terentius Varro doctiſs.	90
Potamon Orator	90
Maſiniſſa Rex Mauruſiorum	90
S. Irenæus Epiſc. Lugdun. & Martyr	90
S. Gregorius Nazianzenus	90
Berengarius Hæreſiarcha	90
Gildas Sapiens Anglus	90
Georgius Trapezuntius	90
Iacobus Sirmondus Soc. Ieſu	90
Ioannes Mariana Soc. Ieſu, Hiſtoricus nobilis	90
Alphonſus Rodriguez Soc. Ieſu, qui ſcripſit egregiè de Perfectione Religioſa	90
Andreas Ianus Laſcaris	90
S. Odilo Abbas Cluniac.	89
Michael Angelus Bonarota	89
P. Bernardinus Caſtorius Soc. Ieſu	89
P. Alexander Næuola Soc. Ieſu	89
Anaſtaſius Imperator fulmine ictus, & alioquin victurus alios annos 14.	88
B. Andreas Auellinus Cleric. Regularis	88
Franciſcus Coſterus Soc. Ieſu	88
Carolus de Sangro Soc. Ieſu	88
Albertus Magnus	87
Alphonſus Rodriguez Coadiutor temporalis Soc. Ieſu ſanctimoniæ inſignis	87
Petrus Victorius vir erudítiſſimus	87
Ludouicus Richeomus Soc. Ieſu	87
Valentinus Mangionus Soc. Ieſu	87
Volumnius Thomaſus Soc. Ieſu	87
Ptolemæus Lagides Rex Ægypti	86
S. Proſper Aquitanus	86
S. Anſelmus Archiep. Cantuar.	86
Bernardinus Realinus Soc. Ieſu, ſanctimoniæ celebris	86
Saluator Farinata Coadiutor temporalis Soc. Ieſu	86
Anacreon Teius Poeta Lyricus	85
Steſichorus Poeta	85
Carneades Philoſophus	85
Hellanicus Lesbius Hiſtoricus	85
Pherecydes Hiſtoricus	85
Lycurgus Legiſlator Lacedæmonior.	85
Tigranes Rex Armeniæ	85
Ageſilaus Rex Lacedæmoniorum	84
Poſidonius Philoſophus, & Hiſtoricus	84
Mithridates Creſtes Rex Ponti	84
S. Lucas Euangeliſta, & Martyr	84
Aſconius Pedianus Iunior	84
P. Petrus Ribadenera Scriptor Soc. Ieſu	84
P. Iacobus Pontanus Scriptor Soc. Ieſu	84
Critolaus Philoſophus Peripateticus	83
Tauriſcus Philoſophus	83
Ioannes II. Rex Aragoniæ	83
Gerardus Mercator Geographus	83
Theodorus Beza Caluiniſta	83
P. Richardus Heſius Scriptor Soc. Ieſu	83
P. Iacobus Paſinettus Soc. Ieſu	83
Lyſias Orator natus ante Chriſtum anno 449.	83
Xenocrates Philoſophus	82
Polybius Hiſtoricus inſignis	82
Apollodorus Pergamenus Rhetor	82
Attalus Philadelphus Rex Pergami	82
Ariarathes Rex Cappadociæ	82
S. Hilarion Abbas	82
Robertus III. Comes Flandriæ	82
Franciſcus Philelphus	82
Paulus III. Summus Pontifex vixit annos 81. menſes 8. dies 16.	82
Numa Pompilius Rex Romanorum	81
Plato Philoſophus Academ. Princeps	81
Seruius Tullius Rex Romanorum	81
Antigonus Monoculus Rex Macedon.	81
Antipater Rex Macedonum	81
S. Martinus Epiſcopus Turonenſis	81
S. Vbaldus Epiſcopus Eugubinus	81
Pierius Valerianus Bellunenſis	81
Geneſius Sepulueda	81
Ioannes Auratus Poeta Gallicus	81
P. Iulius Mancinellus Soc. Ieſu	81
P. Terentius Alciatus Soc. Ieſu	81
P. Stephanus Menochius Soc. Ieſu	81
Innocentius X. Summus Pontifex annos 80. menſeſque 7.	81
P. Mutius Vitelleſchius Soc. Ieſu, Præpoſitus Generalis	81
P. Goſuinus Nikel Soc. Ieſu Generalis	81
Periander Corinthius	80
Solon Athenienſis	80
Eratoſthenes ex inedia 82. vel	80
Lyſimachus Rex Macedonum	80
Antigonus Demetrij Rex Macedon.	80
S. IOACHIM Pater Deiparæ	80
Gordianus Senior Imperator	80
Raymundus Lullus	80
S. Dominicus Abbas Soræ	80
B. Sibylla Papienſis Dominicana	80
Franciſcus Ximenez Cardinalis	80
Io. Bapt. Egnatius Hiſtoricus	80
Petrus Nonius Mathematicus	80

	Vixit Annos
Vbbo Emmius pluſquam 80.	80
S. Philippus Nerius	80
P. Nicolaus Bobadilla Soc. Ieſu	80
P. Valerius Reginaldus Soc. Ieſu	80
P. Ioannes de Pineda Soc. Ieſu	80
P. Paſqualis Vitalis Soc. Ieſu	80
P. Aſcanius Maraccius Soc. Ieſu	80
S. Hieronymus Doctor Eccl. 78. vel	79
Solimannus Imper. Turcarum	79
Aelius Antonius Nebriſſenſis	79
P. Franciſcus Turrianus Soc. Ieſu	79
P. Vrgantinus Soc. Ieſu	79
Robertus Bellarminus Soc. Ieſu S.R.E. Card.	79
P. Franciſcus Riberæ Soc. Ieſu	79
P. Nicolaus Lancicius Soc. Ieſu	79
P. Florentius Momorantius Soc. Ieſu	79
S. ANNA Mater Deiparæ	78
M. Valerius Martialis Poeta	78
Claudius Ptolemæus Aſtrologus	78
Vſuncaſſanus Rex Perſarum	78
Accurſius Iuriſconſultus inſignis	78
Hippolytus Marſilius Bonon. I. V. C.	78
Stanislaus Hoſius Cardinalis	78
S. Thomas à Villanoua Archiepiſc. Valentiæ	78
Galilæus de Galilæis Mathematicus	78
P. Antonius Poſſeuinus Soc. Ieſu	78
P. Iulius Mazarinus Soc. Ieſu	78
P. Theophilus Raynaudus Soc. Ieſu	78
Samuel Propheta	77
Archimedes Syracuſanus	77
Petrus Bembus Hiſtor. Cardinalis	77
Io. Iouianus Pontanus	77
Bartholomæus Salicetus I. V. C.	77
P. Petrus Caniſius Soc. Ieſu	77
P. Andreas Scottus Soc. Ieſu	77
P. Ioſephus Scamacca Soc. Ieſu	77
P. Iacobus Gordonus Soc. Ieſu	77
P. Albertus de Comitibus Soc. Ieſu	77
Octauianus Auguſtus Imperator annos 76. menſemque 1.	76
Titus Liuius Hiſtoricus	76
S. AVGVSTINVS Doctor Eccleſiæ, ideſt annos 75. menſes 9. dies 16.	76
Mathildis Comitiſſa obijt 24. Iulij 1115.	76
Ioannes Rex Luſitaniæ obijt an. 1433.	76
Georgius Buchananus	76
P. Hieronymus Torres Soc. Ieſu	76
P. Marius Bettinus Soc. Ieſu	76
Vrbanus VIII. Sum. Pontifex	76
Tiberius Imperator annos 74. menſes 4.	75
M. Antoninus Pius Imper. 74. menſ. 5. dies 8.	75
M. Claudius Tacitus Imper. an. 74. m. 5.	75
Marianus Socinus I. V. C.	75
Hieronymus Cardanus Med. Aſtrol.	75
Io. Baptiſta Guarinus Ferrarienſis Poeta	75
Petrus Antonius Cataldus Bononienſis Mathematicus	75
P. Sebaſtianus Barradius Soc. Ieſu	75
P. Emmanuel Sà Soc. Ieſu	75
P. Chriſtophorus Clauius Soc. Ieſu	75
P. Benedictus Pererius Soc. Ieſu	75
P. Gaſpar Sanctius Soc. Ieſu	75
P. Georgius Inſtinianus Soc. Ieſu	75
S. Baſilius Magnus Doctor Eccl.	74
B. Laurentius Iuſtinianus	74
Leonardus Aretinus Poeta	74
Lilius Gregorius Gyraldus Ferrarienſis	74
Baiazethes II. Imperator Turcar.	74
Io. Palæonidorus Carmelita	74
Henricus Ranzouius Aſtrologus	74

	Vixit Annos
Matthæus Raderus Soc. Ieſu	74
P. Thomas Reina Soc. Ieſu	74
P. Vincentius Maria Bargellinus Soc. Ieſu	74
P. Io. Baptiſta Campomortus Soc. Ieſu	74
Chryſippus Philoſophus Stoicus	73
Menedemus Eretricus Philoſophus	73
Rodulphus Comes Habſpurgi, & deinde Imper.	73
Orlandus de Laſſo Muſicus inſignis	73
Gulielmus Budæus Cancellarius Pariſ.	73
Alexander VI. Summus Pontifex veneno extinctus annor. 72. m. 10. d. 12.	73
Io. Cochlæus Theologus	73
P. Benedictus Palmius Soc. Ieſu	73
P. Alexander Boſellus Soc. Ieſu	73
P. Ioannes Rhò Soc. Ieſu	73
Anaxagoras Clazomenius Philoſoph.	72
Agathocles II. Rex Siciliæ	72
Epicurus Philoſophus	72
Ariſtarchus Samothrax Grammaticus	72
Menander Comicorum princeps	72
Sulpitius Galba Imperator annorum 72. d. 22.	72
Carolus Magnus Imperator	72
Actius Syncerius Sannazarius Poeta	72
Baptiſta Spagnolus Mantuanus Carmelita Poeta Nobilis	72
Ioannes Boccacius	72
Philippus II. Rex Hiſpaniarum	72
P. Claudius Aquauiua Soc. Ieſu, Præpoſitus Generalis	72
P. Franciſcus Arias Scriptor Soc. Ieſu	72
P. Hieronymus Faſolus Soc. Ieſu	72
MARIA Virgo Deipara probabiliùs vixit annos 70. menſes 11. & dies 3. ex dictis Tomo 1. Chronologiæ Reformatæ lib. 8. cap. 14.	71
Socrates Philoſophus	71
Cocceius Nerua Imperator, licet alij dicant vixiſſe an. 68.	71
Alexius Comnenus Imperator Orientis	71
Andronicus Palæologus Imperator Orientis	71
Hieronymus Fracaſtorius Med. & Poeta	71
Raphael Volaterranus Hiſtor.	71
Nicolaus Copernicus Aſtronomus	71
Paulus Iouius Hiſtoricus	71
Ruardus Taper	71
Abraham Ortelius Geographus	71
Læuinus Torrentius	71
P. Alphonſus Piſanus Soc. Ieſu	71
P. Petrus Fonſeca Soc. Ieſu	71
P. Iulius Nigronus Soc. Ieſu	71
P. Stephanus Binettus Soc. Ieſu	71
P. Cornelius à Lapide Soc. Ieſu	71
DAVID Rex Iudæorum	70
Ennius Poeta Calaber	70
Euripides Poeta Tragicus	70
Philopœmen Dux necatus	70
Flauius Veſpaſianus Imperator annor. 69. menſ. 7. dier. 7.	70
Cl. Galenus Medicus apud Suidam	70
Origenes Adamantius	70
S. Dunſtanus Archiep. Cantuar.	70
S. Brigida Sueua	70
Franciſcus Petrarcha Poeta Laureatus	70
C. Cornelius Sylla	70
Ludouicus Cælius Rhodiginus	70
M. Antonius Sabellicus Hiſtor.	70
Baſilius Imperator Orientis	70
Sigiſmundus Imperator	70
Bramantes Architectus inſignis	70
Alexander Piccolomineus Philoſophus	70
Iacobus Sadoletus Mutinenſis S.R.E. Card. vel 69.	70
Gulielmus Alanus Cardinalis	70
Gabriel Paleottus Archiep. Bonon.	70

Io.

	Vixit Annos
Io. Baptiſta Porta Naepolitanus	70
Eraſmus Roterodamus, licet alij dent ſolũ an. 64.	70
Elizabetha Angliæ Regina Hæretica	70
Benedictus Arias Montanus	70
Ioannes Auila Concionator inſignis	70
P. Alphonſus Salmeron Soc. Ieſu annor. 69. menſ. 5. dier. 8.	70
P. Achilles Galiardus Soc. Ieſu	70
P. Henricus Samerius Soc. Ieſu	70
P. Nicolaus Cauſinus Soc. Ieſu	70
P. Ludouicus de Ponte Soc. Ieſu	70
P. Io. Baptiſta Andreaſius Soc. Ieſu	70
P. Dionyſius Petauius Soc. Ieſu	70
P. Franciſcus Suares Soc. Ieſu	70
Mithridates Rex Ponti	69
S. Antoninus Archiep. Florentiæ	69
Dionyſius Rijckel Carthuſianus	69
Lucas Paetus Iuriſconſultus	69
Ludouicus Areoſtus Ferrarienſis Poeta	69
Ioſephus Scaliger	69
Antonius Auguſtinus Antiquarius	69
Cæſar Baronius S. R. E. Card.	69
P. Leonardus Leſſius Soc. Ieſu	69
P. Carolus Scribanius Soc. Ieſu	69
P. Alphonſus de Caſtro Soc. Ieſu, Collega Gabrielis Vaſquij	69
Gregorius XV. Sum. Pontifex	69
P. Franciſcus Piccolomineus Soc. Ieſu Præpoſitus Generalis	69
Aſarias qui, & Ozias Rex Iuda	68
Diocletianus Imperator impijſſimus	68
Iulius II. Summus Pontifex	68
Iacobus Cuiacius Iuriſconſultus	68
Ioannes Bodinus Hiſtoricus	68
Hieronymus Surita Hiſtoricus	68
Manaſſes Rex Iuda	67
Conſtantinus X. Imperator Orientis	67
Alphonſus IV. Rex Aragoniæ	67
Aelius Pertinax Imperator an. 66. menſ. 11. d. 27.	67
Henricus infans Luſitaniæ	67
P. Io. Petrus Maffeius Soc. Ieſu Hiſt.	67
P. Antonius Ruuius Soc. Ieſu Philoſ.	67
Anaximander Mileſius Philoſophus	66
Heraclius Imperator Orientis	66
S. Bernardinus Senenſis	66
Marſilius Ficinus Philoſ. Platonicus	66
Franciſcus Stortia Dux Mediolani	66
Sigiſmundus Rex Sueciæ, & Poloniæ	66
Ioannes I. Rex Luſitaniæ	66
Baldus Iuriſconſultus Peruſinus	66
Petrus de Apono	66
Paulus II. Summus Pontifex	66
Thomas de Vio Caietanus Card.	66
Federicus Commandinus Mathematicus	66
P. Hieronymus Natalis Soc. Ieſu	66
P. Bernardus Colnagus Soc. Ieſu	66
P. Alexander Caprara Soc. Ieſu	66
Æſchylus Poeta Tragicus	65
Annibal Dux Carthaginenſium	65
Iulius Maximinus Imperator	65
S. Fulgentius Epiſcopus Ruſpenſis	65
Septimius Seuerus Imperator annorum 64. menſ. 9. d. 25.	65
Alphonſus V. Magnanimus Rex Aragoniæ	65
Dominicus Grimanus Cardinalis	65
S. IGNATIVS Loyola Soc. Ieſu Fundator	65
Didacus Couarruuias	65
P. Ludouicus Molina Soc. Ieſu	65
P. Chriſtophorus à Caſtro Soc. Ieſu	65
Ioannes de Lugo Soc. Ieſu S. R. E. Card.	65

	Vixit Annos
Pindarus Poeta Lyricus	64
M. Tullius Cicero 1. Decemb. occiſus	64
Hortenſius Orator diſruptus	64
Claudius Imperator annor. 63. menſ. 2. d. 13.	64
Vlpius Traianus Imper. an. 63. menſ. 9. d. 4.	64
Conſtantinus Magnus Imperator	64
S. Ambroſius Archiep. Mediolan.	64
Ludouicus Pius Rex Franciæ	64
S. Lutgardis	64
Philippus Cominæus Hiſtoricus	64
P. Ioſephus Anchieta Soc. Ieſu	64
P. Robertus Perſonius Soc. Ieſu	64
P. Ioſephus Raguſa Soc. Ieſu	64
P. Octauius Caietanus Soc. Ieſu	64
P. Nicolaus Cabæus Ferrarienſis Soc. Ieſu annor. 63. menſ. 9.	64
P. Æmilius Corbanus Soc. Ieſu	64
Ariſtoteles Peripateticorum Princeps	63
Ælius Hadrianus Imperator ann. 62, menſ. 5. d. 19.	63
Pius II. Summus Pontifex	63
Carolus Sigonius Hiſtoricus	63
Nicolaus Cuſanus Cardinalis	63
Maximilianus Imperator	63
Martinus Lutherus Hæreſiarcha	63
Conſaluus Fernandius Magnus Dux ob. 1515.	63
Petrus Pomponatius	63
Georgius Agricola Medicus	63
Georgius Caſtriotta princeps Epiri	63
Sebaſtianus Munſterus	63
Benedictus Varchius	63
Hadrianus Iunius	63
Hubertus Folietta Hiſtor. Genuæ	63
Hieronymus Alexander Cardinalis	63
P. Iacobus Gretſerus Soc. Ieſu	63
P. Martinus Becanus Soc. Ieſu	63
P. Ioannes Præpoſitus Soc. Ieſu	63
P. Georgius Hemelman Soc. Ieſu	63
P. Vincentius Faſlarus Soc. Ieſu	63
Io. Antonius Roffenus Aſtrologus	63
Petrus Gaſſendus Phil. & Mathematicus	63
Aratus Sicyonius	62
Matthias Imperator	62
B. Franciſcus Borgia Soc. Ieſu Præpoſitus Gener.	62
Io. Antonius Maginus Mathematicus inſignis	62
Thucydides Hiſtoricus	61
Didius Iulianus Imp. annor. 60. menſ. 4.	61
Ludouicus XI. Rex Franciæ	61
Ferdinandus I. Imperator	61
P. Petrus Gambacurta Soc. Ieſu	61
P. Vincentius Caraffa Soc. Ieſu Præpoſitus Gener.	61
P. Franciſcus Bellomus Soc. Ieſu	61
P. Franciſcus Prandinus Soc. Ieſu	61
Salomon Rex Iudæorum	60
Ioſaphat Rex Iuda	60
L. Cornelius Sulla Dictator	60
P. Ouidius Naſo Poeta	60
Maximianus Herculeus Imperat.	60
M. Aurelius Licinius Imperator	60
Ludouicus VI. Rex Franciæ	60
Rodulphus II. Imperator annor. 59. menſ. 6. d. 3.	60
Io. Bapt. Benedictus Mathemat.	60
Gulielmus Philander Vitruuij interpres	60
Gilbertus Genebrardus Chronogr.	60
Antonius Corrigienſis Pictor	60
Henricus Auceps Imperator	60
Philippus IV. Rex Hiſpaniar.	60
P. Ioſeph Acoſta Soc. Ieſu	60
P. Thomas Sanchez Soc. Ieſu	60
P. Iacobus Granado Soc. Ieſu	60
P. Bernardinus Stephanius	60
P. Eribertus Roſueius Soc. Ieſu	60
P. Hippolytus Graſſetus Soc. Ieſu	60

CAPVT VII.

De Annis Magnis.

CONCLVSIO VII.

Annorum Magnorum multæ ſunt ſpecies; ſed aliquorum menſura certa eſt, aliquorum incerta, & nondum demonſtrata; vel etiam falsò ſuppoſita.

MAgnus Annus Platonicus, ideſt à Platone in Timæo memoratus, quem Cicero de Somnio Scipionis *Vertentem*; & Macrobius ibi l. 2. *Mundanum* appellat, eſt reuolutio omnium ſtellarum tam errantium, quã non errantium ad idem ſyſtema, in quo ſemel, ac ſimul fuerũt ab initio. Quod falsò Phyſici quidam penes Macrobiũ fieri poſſe putant annis quindecim millibus. Annus .n. *Magnum Fixarum* ſeorſim ſumptarũ, earumq; reuolutio integra requirit annos Solares mea quidem ſententia 25579. aliorum vero plures vt docui l. 4. Aſtronomiæ Reformatæ C. 19. & l. 6. Almageſti noui c. 16. vbi de magno Iubilæo Fixarum annorum 49000. ab Iſaac Hazan Synagogæ Toletanæ cantore confiẽto. Sed an omnium ſiderum motus ſint inter ſe commenſurabiles; quod negauit Dydimus, Keplerus in fine Prodomi Anton. Delphin. lib. de globis cæl. Martinengus in Gloſſa Magna p. 145. diſputat Pererius l. 2. in Geneſ. c. 1. q. 9. idemq; dubitari poteſt de anno, quem Ariſtoteles apud Cenſorinum c. 6. appellat *maximum* eſtque reuolutio Planetarum omnium ad idem ſyſtema cuius ſumma hyems cum in Capricornum conuenerint, cataclyſmum, ſeu diluuium incurrat; ſumma verò æſtas, cum in Cancrum & tunc *ἐκπύρωσις*, ſeu conflagratio Mundi futura ſit; de quib. vide Senecam l. 3. qq. nat. c. 29. Lipſium l. 2. Phyſiologiæ Stoicor. c. 21. & 22. & Virgilij interpretes ad illud Eclogæ, 4. *Magnus ab integro ſeclorum naſcitur ordo*. Hactenus de incertis. Certus enim eſt magnus Annus Canicularis Aegyptiorum Annorum Aegyptiorum 1440. nempè productus ex diebus 365. multiplicatis per 4. quia prima dies Thoth quarto quoq; anno vnum diem anticipat, ita vt ſi prima dies primi menſis Thoth in diem Solſtitij Aeſtiui cadat, eadem poſt annos 360. in Aequinoctium autumnale, & poſt alios 360. in Solſtitium Æſtiuum reuertatur. Hæc periodus dicta eſt *κυνικὸς* à cane, quem *σῶθιν* Ægyptij vocant, eo quod inita ſit ab exortu heliaco Caniculæ, Anno ante Chriſti Epocham 1322. & abſoluta ſit anno Chriſti 138. ſeu Iuliano 183. vt colligitur ex Cenſorino C. 7. & 8. addente hunc *Annum Dei*, & *Canicularem dici*.

CAPVT VIII.

De Vera quantitate Menſis Synodici, Annorumq; Lunaris, Solaris, ac Siderei.

CONCLVSIO VIII.

Verior quantitas Menſis Synodici, Annique Lunaris, Solaris, & Siderei eſt illa, quam hic ſub aſpectum damus in infraſcripto laterculo ſecundùm motus Medios Luminarium.

PLacita inſigniorum Aſtronomorum retuli in Almageſto Nouo de Anno Solari Æquinoctiali ac ſidereo, quo Sol eandẽ Fixam ſtellá aſſequitur l. 3. c. 15. & 16. de Lunari autem menſe, annoq; l. 4. c. 19. & 20. ſed opinionem quam ibi interim elegeram, coactus ſum mutare in Aſtronomia Reformata l. 1. c. 2. vbi de Solari Anno & l. 2. c. 22. vbi de Lunari & l. 4. c. 19. ac 20. vbi de Fixarum motu annoq; ſidereo; quo Lectorem ablegamus. Adieci hic partem duodecimam Solaris Anni Tropici, ſi quis putet, aut velit Menſes, quos aliquæ nationes tricenum dierum vſurparunt, à Sole potius, quàm à Luna deſumptos eſſe; Alioquin ſi à mora Solis in ſignis Zodiaci ſumerentur, cenſuit Cenſorinus l. 9. ex quorundam opinione Solem verſari in *Ariete* dies 31. in Geminis prope 32. in *Aquario* circiter 29. in *Piſce* ſere 30. & ſic in reliquis, inæqualiter; additq; *Ciuiles menſes ſunt numeri quidam dierum, quos vnaquaque ciuitas ſuo inſtituto obſeruat, vt nunc Romani à Kalendis in Kalendas*. Cæleſtes enim ſeu Aſtronomicos appellat *Naturales*. Porrò ſicut Annus Solaris Ciuilis, ſeu Politicus Aegyptijs fuit Dierum 365. ex tricenarijs duodecim menſibus, & appendice dierum 5. quas Græcè *ἐπαγομένας* Latinè *Adiectiuas* dicunt; Romanis verò Iulianus annus Communis dierum 365. & Biſſextilis d. 366. Ita Lunaris Annus Ciuilis, & Communis eſt apud computiſtas Kalendarij Hebraici, Græci, & Romani dierum 354. cuius reſidui dies ad Annum Solarem vocantur *Epactæ ciuiles*, & ſunt dierum 11. & aliquando 12. Quando autem poſt triumfere annorum Epactas intercalatur menſis dierum 30. Euadit Annus Lunaris dierum 384. Menſes deniq; Lunares, & Ciuiles ſunt alternis *πλήρεις*, ideſt *pleni* dierum 30. & *κοῖλοι*, ideſt *Caui* dierum 29.

ASTRONOMICVS	Dier.	Hor.	Min.	Sec.	Tert.	Quar.
Menſis Lunaris Sydonicus	29.	12.	44.	3.	10.	0.
Menſis Solaris anni pars 12.	30.	10.	29.	4.	0.	0.
Annus ſidereus Solis	365.	6.	9.	21.	42.	0.
Annus Solis Tropicus, ſeu Æquinoctialis	365.	5.	48.	48.	0.	0.
Annus Lunaris ordinarius	354.	8.	48.	38.	10.	6.
Embolimeus	383.	21.	32.	41.	20.	57.
Epacta Anni 1	10.	15.	11.	21.	49.	54.
Annor. 2	[illegible]	6.	22.	43.	39.	48.
Annor. 3	2.	8.	50.	2.	18.	50.
Annorum 4. quorum quartus Biſſextilis	14.	0.	1.	24.	8.	43.

Nihil hic dixi de *Menſe Periodico*, quo Luna Zodiacum percurrit, ſed nondũ Solem interim progreſſum aſſequitur, nec de *Menſe Illuminationis*, qui eſt à prima Lunæ nouæ Phaſi, ad vltimam ſeneſcentis Lunæ Phaſim, tantoq; minor eſt ſynodico, quantum eſt ſpatium *Interlunij*, ſeu Lunæ ſilentis, quo Luna circa coniunctionem cum Sole inconſpicua nobis verſatur; quia non ſpectant ad Chronologiam aut Kalendarij ordinationem.

CAPVT IX.

De Diuerſis Annorum Cyclis.

CONCLVSIO IX.

Inter Cyclos Luniſolares, ſeu Periodos ex Luna ſoliſq; annis compoſitas; nullus Ciuili vſui aptior, & Kalendarij politici computiq; Eccleſiaſtici ſtudioſis ſcitu dignior, quàm Metonis Cyclus decennoualis, aut ex Metonicis Cyclis meris, vel cum Cyclis Solaribus, ſeu Ferialibus conſtans.

1 DE huiuſmodi Cyclis non pauca diximus l. 4. Almageſti noui à cap. 19. videriq; poſſunt quædam apud Ptolemæum l. 4. magnæ Syntaxeos c. 9. Geminum in elementis Aſtronom,

nom. C. 6. Cenſorinum de die Natali, c. 6. & 7. Plutarchum de Placitis Philoſophorum l. 2. c. 25. Aelianum de varia hiſtoria l. 10. Macrobium l. 1. Saturnal. c. 13. præter recentiores Scaligerum, Petauium, Langium, Bullialdum &c. Priſci enim Græci cum vidiſſent Lunam interdiu poſt duos annos Solares, ſeu reditus ad Solſtitium Aeſtiuum abſoluere 25. fere Menſes, Biennio elapſo, quod ab incluſis terminis *τριετηρίδα* nominarũt intercalabant menſem vnum, vt Lunaris anni initium propius eſſet Anni Solaris initio ſeu Solſtitio Aeſtiuo, & tunc celebrabant ludos Baccho, quos *Trieterida*, dixere. Sed agnito errore ex tali intercalatione orto, Endymion Quadriennium introduxit, quod ab vtroque termino dixere *πεντετηρίδα* placuitque pro Ludis Olympicis Ioui, in Elide celebrandis; ſed quia Solares anni quatuor, redeunte Sole ad Solſtitium, continebant ciuiliter dies 1461. Lunares autem cum vnico intercalari menſe, dies 1446. cum duobus autem 1476. Cleoſtratus, Tenedius approbante poſtea Eudoxo Harpalo, & alijs, introduxit Octennium, à terminis incluſis dictum *ὀκταετηρίδα* quo recurrente celebrabant Pythia ludoſque Apollinis Delphis. In qua periodo ſicut annus Solaris dierum 365 ¼ octies multiplicatus dat dies 2922. ità Lunaris annus dierum 354. adiectis octo Epactis dierũ 11 ¼ efficit dies 2922. videlicet menſes ordinarios 96, & cum tribus intercalaribus 99. Intercalabant ergo in eo Octennio ter, nempe ex Gemino anno 3. 5. 8. Interim certum erat apud omnes, Olympicos Ludos celebrari bis menſibus 99. nempe alternatim quouis 49. & 50. menſe in Plenilunio, quod primum occurrebat poſt Solſtitium Aeſtiuum. Verùm quia tandem agnitum fuit octo Solares annos Lunareſq; ciuiles, deficere à cæleſtibus annis octo Lunaribus per ſeſquidiem, & poſt duas Octaeteridas per dies 3. ac 1. circiter horam, Meton Athenienſis, perſuaſit Græcis Cyclum decennouaIem, ſeu *ἐννεακαιδεκαετηρίδα* (cuius tamen adumbratio multo antea in Magna Græcia Numæ comperta fuit, Liuio aſſerente) approbatumq; id ab Euctemone, & Philippo, cum quibus Meton Solſtitia obſeruabat. In hac periodo erant dies 6940. Menſes Lunares 235. inter quos pleni 125. caui 110. & intercalares 7. intercalabatur autem anno 3. 6. 8. 11. 14. 16. 19. vt placet Petauio l. 2. c. 13. vel anno 1. 3. 7. 9. 12. 14. 17. vt Langio. Sed potuit intercalari anno 3. 5. 8. 11. 13. 16. 19. aut Hebræorum more, anno 3. 6. 8. 11. 14. 17. 19. Nihil horum ego temere affirmarim: Certum eſt Metonem putaſſe poſt 19. annos, Lunæ Soliſq; Syzygias ad eandem eiuſdem diei horam reuerti. Placuitq; adeò periodus hæc, vt dicta ſit *Magnus Metonis Annus*, & à Computiſtis numerus decennouaIis, *Aureus Numerus* dictus ſit, & *Cyclus Lunæ*, nec ab eius vſu ciuitates in Græcia, Italiaq; deſtiterint; eſto Calippus, Democritus, Hipparchus, & alij alios Cyclos maiores introduxerint, qui tamen penes Aſtronomos, magiſquam ciuilis Kalendarij ordinatores inualuerunt.

2. Calippus enim Cyzicenus aduertens Metonicum annum Solarem iuſto longiorem eſſe, vtpote quatuor Cyclis Metonicis ſeu annis 76. continentem dies 27760. ideoq; Nouilunia vno die anteuertere periodum annorum 76. aſſumpſit dierum 27759. quibus diuiſis per 76. nactus eſt annum dierum 365 ¼. quod poſtea Archimdi, Gemino, & Soſigeni arriſit. In ea periodo ſunt Lunationes 940. per quas diuiſis 27759. prodijt illi Menſis Synodicus dier. 29. h. 12. m. 44. ſ. 12. T. ferè 48. & intercalationes 28. eſto ad totidem intercalationes, Democritus requireret annos 82. Gamaliel autem apud Paulum Epiſcopum Foroſempronienſem, putauit Nouilunia exactius ad idem reuerti poſt 13. Cyclos Metonicos, hoc eſt poſt annos 247. Hipparchus autem poſt 16. Metonicos, nempe poſt annos 304. ſi vnus dies detraheretur; obſeruarat enim per Eclipſes, Nouilunia anteuertere vnum diem poſt 4. Calippicas periodos. Ideoq; ad vnum diem eximendum annis 304. detraxit Solari anno Calippico dierum 365. ¼ aſſumpto, partem diei trecenteſimam, videlicet minuta horaria 4. totidemq; ſecunda, vnde illi annus emerſit Dier. 365. H. 5. M. 55. Se. 12. quod Ptolemæus quoq; recepit. Igitur quatuor Calippicis periodis, ideſt diebus 111036. vno die dempto, in diebus 111035. Lunationes 3760. fieri dixit. Tandem Franciſcus Vieta prop. 31. Kalendarij propoſuit periodum Annorum Iulianorum 3400. ſeu dierum 1241850. in quibus ſunt Lunationes 42053. exatèq; reſtituuntur Nouilunia ad idem ex opinione Vietæ, quod verum putat Clauius c. 24. Kalendarij, ſi demonſtretur Menſem Lunarem eſſe D. 29. H. 12. M. 44. S. 3. Quart. 50. Quint 47. At nec dum demonſtratum eſt, ait Bullialdus l. 2. c. 3. Solis, ac Lunæ motus eſſe inter ſe commenſurabiles. Tandem Kepleus præcept. 135. Rodulphinar. ait requiri annos 200000, ad hoc vt periodus Vietæ ab exacta reſtitutione Nouiluniorũ deficiat vnico Minuto horario, & ſec. 19. ſed hæ periodi omnis longæ ſunt pro Kalendario Ciuili ordinando. Hactenus de Cyclis ex mero anno Lunari, ac Solari compoſitis, qui potuerunt vtcumque ſatisfacere Græcis, ac Romanis non adhibentibus 7. ferias hebdomadarias, cum Græci per decades Menſem; Romani per Nonas, Idus, & Kalendas diſtinguerent. Verùm Hebræis, & Chriſtianis, quibus opus eſt inueſtigare ferias hebdomanis neceſſe fuit cum Cyclo Lunæ, ſeu Metonis periodo coniungere Cyclum Solis, ſeu periodum annorum 28. ad Feriarum inuentionem.

3. Cyclus itaque Solis oritur ex 7. ferijs per 4. ductis, eo quod quarto quoq; anno propter Biſſextum duabus litteris Dominicalibus opus ſit, vna vſq; ad priorem diem 24. Februarij, altera à poſteriore 24. Februarij ad finem anni. Septem porrò litteræ priores Alphabeti A. B. C. &c. ſunt diſpoſitæ in Kalendario ordine naturali, itaut A. primæ diei Ianuarij, & B. ſecundæ &c. adſcribatur, quo ordine ſeruato, ac repetito vſq; ad finem anni Iuliani, cadit eadem littera A. in diem 31. Decembris. Igitur ſi anno aliquo communi Littera Dominicalis ſit A. dies prima Ianuarij, & 31. Decembris cadet in feriam 1. ſeu diem Dominicam, & anni ſubſequentis prima dies in feriam ſecundam, & prima Dominica in diem Ianuarij 7. cui adſcripta eſt littera G. quæ eſt cauſa, ob quam in Cyclo Solis Litteræ Dominicales procedunt ordine retrogrado, vt videre eſt in ſequenti tabula edita primum ab incomperto Auctore Anno Chriſti 328. paulò poſt Concilium Nicænum, quo anno currebant Dominicales litteræ G. F. ideo in hoc Cyclo primum locum occupant.

Anni	1. 2. 3. 4.	5. 6. 7. 8.	9. 10. 11. 12.	13. 14. 15. 16.	17. 18. 19. 20.	21. 22. 23. 24.	25. 26. 27. 28.
Litt.	g.	b.	d.	f.	A.	g.	e.
	f. e. d. c.	A. g. f. e.	c. b. A. g.	e. d. c. b.	g. F. e. d.	b. A. g. f.	d. c. b. A

4. His præmiſſis, dimiſſoq; Cyclo Hippolyti annorum 16. & Anatolij, ac Dionyſij Alexandrini haud ſatis compertis; Teophilus Epiſcopus Alex. edidit Cyclum annorum 437. ex 23. Cyclis Metonicis conſtantem, illum exordiens ab Anno Chriſti 380. quo currebat Aureus I. ſed quia viſus eſt nimis longus Cyrillo Alexandrino, contractus fuit ad annos 95. ductis 19. per 5. præſertim cum Teophilus in ſuo Cyclo 100. tantummodo Paſchata deſignaſſet, eumq; exorſus eſt ab Anno Chriſti 437. Sed his Cyclis non reſtitui Nouilunia ad ſedem priſtinam, docuit Petauius l. 2. c. 67. Idcircò Victorius, ſeu vt alij ſcribunt, Victorinus Aquitanus ſuaſu Hilarij Vrbis Archidiaconi, ac poſteà Summi Pont. anno 463. excogitauit Cyclum annorum 532. nempe factum ex Cyclo Metonico 19. ducto per Cyclum Solis 28. annorum; qua Periodo abſoluta, redibat anno 533. Paſcha ad eandem eiuſdem Menſis diem, eamq; exorſus eſt ab anno Paſſionis Dominicæ; ſed hunc Cyclum Dionyſius Exiguus Abbas anno 535. retrotraxit ad Annum Dominicæ Incarnationis, quem confudit cum anno à Circumciſione inito; ideoq; illi anno adſcripſit Aureum numerum II. & Solis Cyclum X. cum deberet anno Incarnationis adſcribere Aureum I. & Solis Cyclum 9. Bedas verò eundem Cyclum inijt ab anno Circumciſionis, ſed à die 23. Martij; at Campanus ab initio Ianuarij. Vide Petauium

guium l.2. de doctrina tempor, c. 67. & 68. & l.6. c. 10. Vſa eſt autem Eccleſia his Cyclis, vſq; ad correctionem Kalendarij ſub Gregorio XIII. qua loco Numerorum Aureorum ſubſtitutæ ſunt 30. Epactæ ad inuenienda ſecurius Nouilunia Ciuilia, & Eccleſiaſtica.

CAPVT X.

De Anno Antiquo Hebræorum.

CONCLVSIO X.

Annus Hebraicus antiquitùs, & ab exordio Mundi probabiliùs fuit Luniſolaris, ideſt conſtans ex menſibus alternatim dierum 30. & 29. congruaq; intercalatione ad Solarem Annum reductus; quàm Solaris ex menſibus tricenarÿs, & appendice quinquediali compoſitus.

1 SOlares fuiſſe illos annos, ex Lunaribus quidem Menſibus, ſed tricenarijs, & appendice dicta conflatos cenſuit S. Auguſtinus l.15. de Ciuit. c. 14. vbi loquens de ſexcenteſimo primo anno vitæ Noe, anniſq; Patriarchalibus ait: *Prorſus tantus etiam tunc dies fuit, quantus & nunc eſt, quem viginti & quattuor horæ diurno curriculo, nocturnoq; determinant; Tantus Menſis, quantus & nunc eſt, quem Luna cœpta, & finita concludit; Tantus Annus, quantus & nunc eſt, quem duodecim Menſes Lunares, additis propter curſum Solarem quinque diebus, & quadrante conſummant.* Aſſuetus enim erat S. Auguſtinus, vtpote Africanus Anno Aegyptio non tamen tunc vago, ſed intercalatione congrua ob diei quadrantem correcto. Idem cenſent Arias Montanus lib. de Seculis, Scaliger l.3. Em. temp. tit. 7. lo. Lucidus l.3. de emend. temp. c.3. Keplerus in Eccl. Chron. Vbbo Emmius l.1. Chronol. Kriſtmanus in Kalendario Hebraico, Caietanus, & Fernandius in c. 7. Geneſ. Keplerus in Eclogis, Petauius l.9. c.19. & 21. Plerique autem dicunt centeſimo vigeſimo quoq; anno, intercalari ſolitum menſem 30. dierum ex 120: quadrantibus diei collectum, vt annus dierum 360. cum appendice annua dierum 5. congrueret cum Solari anno cœleſti; Solus Caietanus putat annum fuiſſe dierum 360. abſq; appendice, ſed ſexto quoq; anno intercalatum eſſe menſem tricenarium. Addit Kriſtmannus Hebræos prædicto anno vſos à Mundi conditu per annos 3449. vſq; ad Aeram Alexandri, ſeu vſq; ad annum ante Chriſtianā Epocham 312. inde autem vſos annis Lunaribus per Emboliſmos tamen ad Solares reductis, & menſibus alternatim plenis cauiſq; ita tamen, vt anno Domini 469. quo Thalmud Hieroſolymitanum, & 505. quo Babylonicum obſignarunt, cauerint, ne vnquam Neomenias Niſan, & Tiſri celebrarent feria 6. in odium Chriſti tunc Crucifixi. Beroſus autem qui l.3. antiquit. ait *Hebræos direxiſſe ex antiqua traditione annum ad curſum Solis*, non repugnat anno Luniſolari.

2. Luniſolares itaq; fuiſſe antiquos Hebræorum annos, hoc eſt ex Lunaribus menſibus dierum alternatim 30. & 29. conſtantes, adeoq; dierum 354. ſed cum Solari anno conciliatos, ſiue per Epactas dierum 11. & aliquando 12. ſiue per intercalares menſes ex Epactis duum triumue annorum conſurgentes ſentiunt cum doctiſſimis quibuſq; Rabbinis, Liranus, & Abulenſis in cap. 8. Geneſ. Sigonius de Rep. Hebr. lib.3. Hieron. Vecchiettus de primitiuo Mundi anno c.15. Nicol. Mulerus de Iudæorum Anno Luniſolari c. 8. Torniellus ad Annum Mundi 1656. nu. 20. & 24. Spondanus ibid. nu.13. & 14. & ad Annum 2544. nu. 3. Pandulphus de fine Mundi d. 1. c.7. Langius de Annis Chriſti l.1. c.6. 9. & 10. & ex noſtra Soc. Pererius l. 13. in Geneſ. d.6. Io. Mariana opuſc. de die mortis Chriſti, Henricus Philippi in Manuali Chronol. ad c. 5. Geneſis, Salianus ad Mundi annum 1656 nu 6. & 40. Tirinus Tomo 1. in Chronico ſacro c.4.5. & 10. ſed omnes hi nituntur ſola Hebræorum traditione, inter quos Rabbi Maimon apud Langium dixit: *Menſes anni, ſunt menſes Lunæ; Anni verò quibus computamus, Solis ſunt.* Sed mihi idem ſignificaſſe videtur Eccleſiaſticus, qui creditur vnus de 70. Interpretibus, dum c. 33. dixit: *Quare dies diem ſuperat, & annus annum à Sole? à Domini ſcientia ſeparati ſunt facto Sole, & præceptum cuſtodiente, & c.43. A Luna ſignum diei feſti, Luminare quod minuitur in conſummatione, Menſis ſecundùm nomen eius eſt.* Nempe Hebraicè *Iareah*, & Græcè μὴν, quod tam Lunæ, quàm menſi commune eſt: indicat ergò iam inde à Sole facto, Annum ita per Solem diſtingui, vt tamen Menſis à Luna fit ea ratione, qua Hebræi Neomenias inde deducere ſoliti ſunt. Præterea quidquid ſit de Græcis, & Aegyptijs, alijſque nationibus, quæ ſerò veram Lunaris Menſis, Anniq; Aequinoctialis quantitatem didicerunt, id mihi perſuadere nequeo, de Antiquis Hebræis ab Adamo, & Seth ſapientiſſimis inſtructis, non de Patriarchis illis, quibus ob vitam plurium ſeculorum facilè erat obſeruare tum Lunæ phaſes in Nouilunio, ac Plenilunio; tum æqualitatem dierum in Aequinoctijs; non deniq; de Abrahamo, & Moyſe, in omni ſcientia Caldæorum inſtructis, vt ex Philone Ioſephoq; conſtat; igitur non menſes tricenarios, vt vulgo eruditiores Græci, & Aegyptij, ſed potius alternis 30. & 29. dierum ciuilitèr vſurparunt. Denique Annus ipſe, qui intercurrit ab anno ſexcenteſimo vitæ Noe, vſque ad ſexcenteſimum primum eiuſdem, iuxta obuium, ac planiorem ſenſum Sacræ Scripturæ, colligatur fuiſſe dierum 365. vel 366. & tamen hic numerus, qui certè non caſu ex datis à Moyſe conſurgit, non poteſt colligi, ſi adhibeantur Menſes tricenarij, colligitur autem exactè, ſi menſes alternis 30, & 29. dierum, vt ex ſequenti epilogiſmo apparebit.

3. Conſtat enim ex Geneſis c. 7. & 8. Noe non ingreſſum eſſe cum ſuis cœteriſq; animantibus ſtabiliter in arcam, ibiq; incluſum foris à Deo, niſi *in articulo diei illius, quo facta eſt pluuia, & quando diluuij aquæ inundauerunt ſuper terram*; quando ſcilicet Noe *ſexcentorum erat annorum*; per menſem 2um, & dies 17. currentium; Nempe *ſexcenteſimo anno vitæ Noe, menſe ſecundo ſeptimo decimo die menſis*, vt habet Vulgata, & Hebraica lectio, Codex Samaritanus, & Paraph. Chald. deinde pluuia ſuper terram totis *quadraginta diebus, & quadraginta noctibus* facta eſt, poſt quos *obtinuerunt aquæ ſuper terram centum quinquaginta diebus*, ſeu, *roborauerunt ſe*, ſeu manſeruntue in ſuo robore, vt habet Hebraica; ſeu *exaltatæ ſteterunt*, vt habent 70. ſeu manſerunt in eadem altitudine dies 150. vt quater inculcat S. Chryſoſtomus Homil. 25. & 26. in Geneſim, & Rupertus ibidem; nec enim rectè dicitur obtinuiſſe quis arcem, dum eam obſidet, & oppugnat, ſed poſtquàm eam expugnauit: non igitur dies 40. pluuiæ includendi ſunt in diebus 150. conſiſtentiæ in eadem altitudine, ſed diſtinguendi, vt ex antiqua traditione Rabbi Salomon, & cum eo Abulenſis, Caietanus, Del-Rio, Lipomanus, Pererius, Fernandius, Torniellius, Salianus, Spondanus. Si ſic eſt, ergò ab initio pluuiæ ad initium decremēti aquarum fluxere dies 190. *Requieuit autem arca menſe ſeptimo, vigeſimo ſeptimo die ſuper montes Armeniæ*, Menſes autem ſex tricenarij cum diebus 27. efficiunt dies 207. ſed menſes alterni dierum 30. & 29. cum diebus 27. faciunt dies 204. Si hos numeros ab initio anni, ergo detractis menſe primo, & diebus 16. diluuium præcedentibus, ideſt diebus 46. remanerent ab initio diluuij ad requiem arcæ dies 161. vel 158. cum debuerint eſſe plures quàm 190. at ſi dies 207. vel 204. numeres ab initio diluuij nihil illis detrahendum erit, ſed habebis dies 190. pro pluuia, & conſiſtentia aquarum, & pro decremento vſque ad requiem arcæ dies 17. aut 14. Hinc igitur colligimus ſimiliter apparitionem cacuminum, quæ dicuntur apparuiſſe: *decimo menſe prima die menſis* numerandam ſimiliter ab initio diluuij: Menſes autem nouem tricenarij efficiunt dies 270. adde his dies 46. præcedentes diluuio; & dies 40, & bis 7. quos expreſsè Moyſes numerat ab apparitione Cacuminum ad primum diem primi menſis Anni ſexcenteſimi vitæ Noe, & fient omnino dies 370. At ſi menſes illos 9. completos facias alternis dierum 30, & 29. facient dies 266. quibus addendo præcedentes 46. & ſubſequentes 40. & bis 7. fiunt dies 366. Anno Solari biſſextili debiti, quorum 354. Lunari anno debentur, reliqui Epactis ad Solarem annum implendum. Si quis tamen deuorare velit illam dierum 40. pluuiæ incluſionem, in diebus 150. vt omnes menſes vniformiter nume-

ret

ret ab initio eodem anni eiuſdem; cum Noe ingreſſus ſit arcam die 17. Menſis 2. & egreſſus, die 27. item menſis 2. ſed anni ſubſequentis, dicendum erit manſiſſe in arca duodecim menſibus Lunaribus, hoc eſt diebus 354. & reliquos dies 11. vt in arca maneret anno Solari complendo.

Porrò cum Sacra Scriptura dicat Geneſis 9. *Vixit autem Noe poſt diluuium, trecentis quinquaginta annis, & impleti ſunt omnes dies eius nongentorum quinquaginta annorum, & mortuus eſt*, miror quomodo Pererius hinc inferat annum ſexcenteſimum vitæ Noe, quo diluuium cœpit, fuiſſe completum, nam ſi annis 600. completis addas vnum annum quo manſit in arca, & 350. quos vixit poſt diluuium, vixiſſet in totum annos 951. (violentum enim eſt illud *poſt diluuium* trahere ad initium diluuij) At Scriptura dicit vixiſſe 950. ergo ſexcenteſimus non erat completus, ſed initus, & habens dies 46. quando incœpit diluuium.

CAPVT XI.

A quo Aequinoctio Hebræi Anni exordium inierint.

CONCLVSIO XI.

Tam Mundi, quàm Anni Hebraici Ciuilis initium fuit Aequinoctium Vernum; Eſto poſt Exodum Hebræi, qui Anni initio Aegyptiaco in Aegypto aſſueuerant, cœperint iuſſu Dei annos Sabbathicos, Iubilæoſq; ab Autumno computare; retento tamen Anni tam ciuilis, quàm ſacri exordio à Neomenia proxima Verno Aequinoctio.

1 VEre non autem æſtate, autumnoue conditum Mundum, illudq; fuiſſe naturale anni primitiui principium affirmant Philo. l. 3. de vita Moyſis, multiq; Hebræi cum Rabbi Ioſue, & Salomone, Chaldæi, Aſſyrij, & Arabes apud Beroſum, & Simplicium 5. Phyt. Rabanus, Strabus, & Gloſſa aſſerentes, hanc eſſe veterum Hebræorum opinionem; Aſcanius Martinengus in Gloſſa magna adducens duodeuiginti Patres, in primiſq; Baſilium, Athanaſium, Nazianzenum, Cyrillum, Irenæum, Ambroſium, Auguſtinum, Damaſcenum, Theodoretum. Item Bedas adducens Patres Synodi Palæſtinæ, Vgo, Caietanus, Petrus Aliacenſis, Genebrardus, Adricomius, Paulus Foroſemprontenſis Epiſcopus, Ado Viennenſis, Ioannes author Summæ Anglicanæ, Io. Lucidus, Marianus Scotus, Petrus Opmeerus, Spondanus, Langius, Gerard. Voſſius, Hiſtorici apud Diodorum Siculum l. 2. Poetæ inſignes Virgil. 2. Georg. Ouid. 1. Faſt. Aſtronomi à verno Aequinoctio motus cæleſtes ineuntes, vt notat Sacroboſco in ſph. c. 2. & ex noſtris Molina, Valentia, Sà, Delrius, Clauius, Henricus Philippi, Salianus, ac Tirinus, adeo vt veriſſime dixerit Iul. Cæſ. Scaliger exerc. 247. in Cardanum: *Mundum vere ortum primo, & autumant ſapientes, & credere par eſt*. Conſiderant enim Patres verba illa Geneſis 1. *Germinet terra herbam virentem &c.* quæ veri magis, quàm autumno congruunt, & ipſe acceſſus Solis ad Boreales plagas, in quibus Adamus fuit conditus, atq; incrementum diei ad hilaritatem prouocans, & ad fruendum diutius commodiuſq; cœli conſpectu terræq; amœnitate, ipſa volucrum, omniumq; animantium lætitia, & inſtinctus ad prolem, ipſa deniq; nouitas, & temperies multiplicem inſinuant prærogatiuam Veris ſupra Autumnum ſeneſcenti potius anno, vel ob foliorum caſum, dierumque decrementum, & frigoris propinquitatem in ſenium vergenti accommodatum. Morales verò congruentiæ pro Autumno vix vllæ, pro Vere multæ, & magnæ, quàm enim congruum eſt ea tempeſtate Mundum, & Adamum veterem creatum eſſe, qua & populus Dei liberatus eſt ab Aegyptiaca ſeruitute, & Tabernaculū Dei erectum, & nouus Adam mundum reparaturus eſt incarnatus, eundemq; ſacratiſſima ſua paſſione reparauit, Paſchatis antiqui figuram, vero noui Paſchatis gaudio adimplens, quas congruentias exprimunt S. Cyrillus Hieroſ. Catech. 14. & Theodoretus q. 72. in Exodum; Quàm pariter conueniens eſt Deum eo anni tempore Mundū de tenebroſa illa aquarum abyſſo indiſtinctas partes formaſſe, quo illum purgaturus erat aquis diluuij ex omnibus fontibus abyſſi magnæ cataractiſq; cœli erumpentibus, eundemq; vertente anno inſtauraturus: Verno autem tempore homines diluuio obrutos S. Ambroſius alijq; putant, vt acerbius ſentirent priuari ſe vita tunc, quando erat opportunum ea frui, & quo laſciuiendo Deum contra ſe prouocarant, & ne aquarum copiam in cauſas naturales autumnalemq; & hybernam tempeſtatem quis referre poſſet; abſoluto autem diluuio conuenientiſſimum fuit terram nouis herbis, ac frugibus ſcatere ad animalium paſcua, hominumq; victum, & vt ſubſequente æſtate melius excoqueretur à præcedenti vliginoſi humoris copia.

2. Fuit tamen Ver illud primum in multis Autumno æquiualens, quia ſicut Deus fecit hominem non infantem, ſed virum perfectum, cæteraq; animalia iam ad generationem idonea, ita & plantas cum ſuo ſemine, & ſi non omnes, multas ſaltem arbores grauidas fructibus, pomis etiā, & vuis, nedum ficubus, ceraſis prunis &c. cum in regionibus aliquibus temperatis toto anno arbores fructificent: quanto magis potuit Deus tunc ſuo extraordinario concurſu coniungere cum viridi amœnitate Veris, Aeſtiuorum, & Subautumnalium fructuum ſuauitatem? ſaltem in Paradiſo terreſtri, cuius peculiarem curam ſibi Deum reſeruaſſe indicant verba illa: *Plantauerat autem Deus Paradiſum voluptatis à principio, in quo poſuit hominem, quem formauerat: Produxitq; Dominus Deus de limo, ſcilicet Paradiſi, omne lignum pulchrum viſu, & ad veſcendum ſuaue*; cum de alijs dictum ſit. *Germinet terra; Producat terra*. Igitur ex eo, quod terra produxerit *lignum pomiferum*, quod tamen intelligi poſſet reſpectiuè ad tempus opportunum, vt ſcilicet fructus vernos vere, æſtiuos æſtate &c. produceret; vel ex eo quod Eua dixerit: *De fructu lignorum, quæ ſunt in Paradiſo veſcimur*; nō ſequitur autumno Mundum conditum, quo poma ſolent matureſcere: Et ita corruit primum fundamentum Autumno patrocinantium. Duo reliqua fundamenta ex capite anni ciuilis, & ex noua inſtitutione anni ſacri poſt Exodum, mox ſubruemus.

3. Illa enim verba Dei ad Moyſem, & Aaronem Exodi 12. *Menſis iſte vobis principium menſium; primus erit in menſibus anni*, tantum abeſt, vt ſignificat nouam inſtitutionem quoad principium menſium, & anni ciuilis exordium, vt potius ſupponant antiquam; duabus enim congruentijs Deus voluit ſtabilire primatum Menſis huius, qui *Menſis nouorum, & nouarum frugum, & verni primus temporis* appellatur Exodi 13. 23. & 34. & Deuteron. 16. Prima fuit, quòd portentoſo beneficio liberaſſet Iſraelitas à ſeruitute Aegyptiaca, vt exprimitur Exodi 12. & 34. & Deuter. 16. altera fuit; quia idem menſis fuerat iam Hebræis caput anni Ciuilis, eſto Aegyptijs, quibus ſe in Aegypto conformarunt alijſq; Nationibus Orientalibus, vt docet S. Hieronymus in c. 1. Ezechiel, initium anni eſſet ab autumno; idcirco enim vt obſeruant Rupertus, & Lipomanus, Pronomen *Lachem*, ideſt *vobis* iteratur bis in Hebraica lectione, & apud LXX. vbi dicitur. *Ὁ μὴν οὗτος ὑμῖν ἀρχὴ μηνῶν, πρῶτός ἐστιν ὑμῖν ἐν τοῖς μησὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ. Menſis hic vobis principium menſium, primus erit vobis in menſibus anni*, quod eſt dicere: Menſis hic, qui apud vos (quidquid ſit de alijs nationibus) eſt principium menſium; primus quoq; vobis deinceps erit in menſibus anni, ideſt præcipuus, non modo numerali ordine, vt antea, ſed dignitate quoq; ac nobilitate celeberrimi feſti Paſchatis in memoriam præclariſſimi beneficij &c. Quorſum enim iteratio pronominis *Vobis*, aut vocabulorum *principium*, & *primus*? nonne fuiſſet inanis tautologia? ſi enim antea non erat menſis ille principium ſufficiebat dicere ſemel: *Menſis iſte vobis erit principium menſium*, vel *primus erit* &c. Scitè igitur Rupertus: *Principium videlicet menſium pro verni temporis naturali ordine; primus in menſibus anni pro Paſchali diuinæ auctoritatis feſtiuitate: primus enim, ideſt præcipuus, & cæterorum menſium feſtiuum decus vobis, inquit, habebitur*. Et Lipomanus: *Quaſi dicat, erit vobis præcipuus menſis inter omnes menſes*. Ad idem cap. 12. Exodi Gloſſa ordinaria de Menſe Niſan ait. *Hunc Hebræi primum*

habent, quia eius prima dies ſeculi fuit. Ibidemq; Rabanus: *Menſem primũ vocat Niſan ſecundũ Hebræos, in quo creatum eſt cælum, & terra, & Mundi extitit exordium.* Et Strabus ibi: *Hic eſt Niſan ſecundùm Hebræos, in quo factus eſt Mundus, cuius plenilunium poſt Aequinoctium vernale ſemper eſt attendendum.* Sed multo ante S. Ambroſius 1. Hex. c.4. locum illum Exodi exponens dixerat. *Inde Mundi capi oportebat exordiũ, vbi erat opportuna omnibus verna temperies: vt ergo oſtenderet ſcriptura Veris tempora in conſtitutione Mundi ait: Menſis hic vobis initium menſium, primus erit in menſibus anni.* Sed & Nicetas in 42. Orationem Nazianzeni ex arcana traditione Hebræorum dixit; *Apud Hebræos Niſan primus in menſibus introducitur, ac principium menſium anni, fortaſſe quia iam inde à principio primus ordine erat: Arcanus enim hic apud Hebræos ſermo eſt, hoc tempus eſſe, quo Deus vniverſam rerum molem condidit.* Idemq; ex Hebræorum vetuſtiorum authoritate Bedas lib. de ratione temporum c. 34. *Annum autem ciuilem, ideſt Solarem Hebræi ab Aequinoctio verno incipiunt.* Ergo non poſt Exodum tantum initium anni ſacri in Niſan, ad diſcrimen anni ciuilis à Thiſri, ſeu autumno, ineundi noua inſtitutione collocatum eſt, neque id ſignificat Ioſephus lib.1. Antiq. c.4. illis verbis: *Moyſes Niſam, qui eſt Xanticus, menſem primum in feſtis ordinauit, quod per hunc Hebræos ex Aegypto eduxiſſet, eundem etiam omnium, quæ ad rem diuinam pertinent exordium fecit, alioqui quod ad nundinas rerum venalium, reliquamq; diſpenſationem anni attinet, nihil de priſtino ritu innouauit, ſed primum ordinem conſeruauit.* Non enim de priſtino in Mundi exordio, & ante deſcenſum Patrum in Ægyptum loquitur, ſed de conſuetudine in Ægypto recepta, dixerat enim, Menſem Marcheſuam, qui noſtro Octobri reſpondet, & quo Ioſephus putauit diluuium incœpiſſe appellari ſecundum quare? audi: Οὕτω γὰρ Αἰγύπτιοι τὸν ἐνιαυτὸν εἶναι διατεταχότες, ideſt: *Sic enim Aegyptij annum ordinauerunt*, eodemque ſenſu capiendus Paraphraſtes Chaldæus 1.Reg. c.8. vbi de menſe *Ezan*, ſeu *Ethanim*, qui eſt idem, ac *Thiſri*, ait: *Quem antiqui vocabant primum, nunc autem vocatur ſeptimus*; antiqui ſcilicet Hebræi in Aegypto Aegyptiorum, & Orientalium more. Manet igitur ſubrutum alterum aduerſariorum fundamentum iactum in illis verbis Exodi 12. *Menſis iſte &c.*

4. Tertium porrò fundamentum aduerſariorum, & apud quoſdam vel vnicum, vt Petauio, vel præcipuum, ſunt verba illa Exodi 23. v. 16. vbi de ſolemnitate Tabernaculorum ſeruanda menſe ſeptimo dicitur. *Solemnitatem quoq; in exitu anni quando congregaueris omnes fruges tuas de agro*, & Exodi 34. v. 22. *& ſolemnitatem, quando redeunte anni tempore cuncta conduntur*: & Leuitici 25. v.9. *& clanges buccina menſe ſeptimo, decima die menſis &c. ſanctificabiſq; annum quinquageſimum*; Ergo menſe ſeptimo, nempe Autumnali tempore anno vetere exeunte, redibat annus nouus, & inibatur annus quinquageſimus. Verùm, vt in concluſione indicaui valent hæc, non de initio anni ciuilis, & vulgo communiter in menſium numeratione vſurpati; ſed de anni Sabbathici initio, de quo Exodi 23. nu.16. & toto fere cap. 25. Leuitici, quod conuenientiſſime inibatur ab eo tempore, quo iam collectæ, & congregatæ erant fruges omnes annis ſequentibus ſeruituræ, & quo ſeminandum fuiſſet, niſi Deus agriculturam toto anno ſequenti vetuiſſet, vt terra requieſceret; ſicut abſoluto ſeptimo anno Sabbathico, conuenientiſſimè incipiebat annus Iubilæus, & tunc reuertebantur agri ad priſtinum Dominium, quando erat tempus ſeminandi in ſuo agro, eaq; colligenda erant ab eodem anno ſequenti; alioquin vnus ſeminaſſet, alius collegiſſet. Tunc igitur erat exitus, ſeu finis anni non abſolutè, ſed quoad agriculturam, & redemptionem agrorum, ac nundinas, ſeu finis anni mercimonialis. Sic Venetijs, Florentiæ, & alibi mercatores numerant annos à Feſto Incarnationis, ſeu Annuntiationis, etiam ſi in reliquis actibus anni computentur à prima die Ianuarij. Alioquin ſi à mundi exordio annus ciuilis ab Autumno initium ſumpſiſſet, & poſtea indidem iuſſu Dei auſpicandus fuiſſet, oportebat hunc menſem in negotijs ciuilibus appellare *primum*, & reliquos iuxta ordinem ab autumnali Menſe inchoatum; At hunc Sacra Scriptura ſemper vocat *ſeptimum*; Menſem autem Niſan, ſeu Verni Aequinoctij, *Primum* reliquoſq; iuxta ſucceſſionem à primo menſe Verni temporis, idq; etiam in rebus merè ciuilibus, in quibus, vt obſeruauit Gerardus Voſſius in Iſagoge Chronol. diſſ. 2. c. 6. menſis *Primi* fit in Sacra Scriptura mentio quaterdecies; *Secundi* octies; *Tertij* quinquies; *Quarti* bis; *Quinti* ſepties; *Sexti* bis; *Septimi* quinquies; *Octaui* ter; *Noni* ſepties; *Decimi* octies; *Vndecimi* ter; *Duodecimi* decies. Illa ipſa Lectio legis Moyſi, quæ inſtauratur ab Hebræis initio menſis ſeptimi, & continuatur ſeptem diebus Scenopegiæ, non eſt argumentum pro anni capite; eam enim introduxit Eſdras hoc menſe data tunc primum opportunitate, vt liquet ex l.2. Eſdræ c.8. vbi dicitur; *Et venerat menſis ſeptimus &c.* & paulò poſt: *Attulit ergo Eſdras Sacerdos legem &c. in die prima menſis ſeptimi.*

5. Contra ordinem itaque Sacræ Scripturæ, & contra traditionem vetuſtiſſimorum Hebræorum, Tulmudiſtæ, & Rabbi Eliezer ſectatores, nulla de cauſa, niſi in odium menſis Paſchalis, quo Chriſtum Crucifixerunt, vel ob amorem ad nundinas, & contractus rerumq; temporalium commercia, *Roſch. Haſchana*, ideſt caput Anni in nouo Kalendario collocarunt ad Neomeniam Menſis Thiſri, quæ ſit proxima Aequinoctio autumnali, fabulantes in libro *Gemara Abeda Zara* cap.1. Adamum, & Euam ſtatim à ſui creatione vidiſſe dies decreſcentes; Finxere prætereà Mundum conditum anno ante Chriſtianam Epocham 3761. concurrente Neomenia Tiſri cum Aequinoctio Autumnali die Octobris 7. feria 2. vt habet Mulerus in Kalendario Hebraico, vel vt vult Petauius l. 9. c. 6. anno ante Chriſti Epocham 3983. Octobris 26. feria 1. in Plenilunio Ciuili. Mirandum ſanè, quomodo Recutiti illi in ſuam de Mundo, & Anno ciuili ab Autumno inito ſententiam traxerint Lyranum, Abulenſem, Ariam Montanum, Ioſephum Scaligerum, Mulerum, Origanum, Longomontanum, Vecchiettum, Vbbonem Emmium, Tornielium, Picum Mirandulanum, Serrarium, ac propemodum Pererium, & vt dixi, Petauium. Spondano enim condonandum μνημονικὸν ἁμάρτημα, qui ad diem Mundi 6. nu. 31. concluſerat Mundum probabilius conditum, in Aequinoctio Verno, & tamen ad annum Mundi 2544. nu. 11. & 12. antiquum Hebræorum annum ad Autumnali Aequinoctio initium tuetur. Sunt tamen qui putant multo ante Talmud obſignatum, Iudæos Kalendarij ſui ordinem immutaſſe, quando ſcilicet Aeram Alexandrinam receperunt, quæ initium ſumpſit anno ante Chriſtum 312. à Kalendis Octobris feria 2. vt habet Kriſtmannus in Calend. Hebraico, quæ dicta eſt quoq; *Aera contractuum*, vnde libri Machabæorum annos computant. Nihilominus ille Auctor Machab. Hebraicam Menſium computationem retinens l.1. c.4. nu.52. dixit, *Vigeſima die Menſis noni, hic eſt Menſis Caſleu*: eſt enim nonus à Niſan, ſed tertius à Thiſri, & c.16. v. 14. *Menſe vndecimo hic eſt Menſis Sabbath.* qui non eſt vndecimus niſi à *Niſan*, cum ſit à Thiſri quintus.

Quoad Mundi tamen initium Gerardus Mercator in ſua Chronologia, & Keplerus in Rodulphinis probabile putant æſtate conditum; Keplerus quia anno 3993. ante CHRISTVM. Apogeum Solis, & Planetarum aſpectus in Solſtitio æſtiuo erat valde congruens; Sed infra oſtendetur Mundum multo antiquiorem eſſe. Audiamus Petrum Comeſtorem in Hiſt. Schol. ad c. 5. Geneſis. *Quidam dicunt Mundum vere factum, quia viror illius temporis eſt, alij quia legunt Lignum faciens fructum, & herbam habentem ſemen factum dicunt in Auguſto ſub Leone, ſed in Martio factum dogmatizat Eccleſia*; Eſto Aegyptij aliqui in exortu Caniculæ.

CAPVT XII.

De initio Menſium Hebraicorum à prima Luna Phaſi, & de Luna Paſchali, ordineq; ac nomine Menſium apud eoſdem.

CONCLVSIO XII.

Menſium initia, ſeu Neomenias Hebræi olim non ex Cyclis Luniſolaribus, aut Tabulis mediorum motuum, quibus tamen non carebant, ſed ex prima Phaſi Lunæ, quotieſcumq; poterant, determinabant; ita tamen vt Neomenia Menſis Niſan, ſeu Paſchalis illa eſſet, cuius dies decima quarta in aut poſt Aequinoctium Vernum caderet, intercalatione (ſi opus eſſet) præmiſſa, reliquos verò Menſes communiter ordine numerali à Niſan inito nominarent: adiunctis aliquando nominibus Chaldaicis, aut Syriacis.

1 PRima dies Menſis Hebraicè *Roſhades*, ideſt Caput Menſis, Latinè in vulgata lectione aliquando *Kalendarum* nomine indigetatur, vt Numeror. 28. V. 11. Ezechielis 46. & Eſaiæ 1. v. 13. frequentiùs tamen nominatur *Neomenia*, quæ, non ſecus ac Sabbathum quoduis, erat dies feſtus, iuxta illud Eſaiæ 1. *Neomeniam, & Sabbathum, & feſtiuitates alias non feram &c. Kalendas veſtras, & ſolemnitates veſtras odiuit anima mea.* & Ezechielis 46. *Porta atrij* &c. *die Sabbathi*, & *in die Kalendarum aperietur.* & Pſ. 80. *Buccinate in Neomenia tuba, in inſigni die ſolemnitatis veſtræ*; deniq; Eccleſiaſtici 43. *à Luna ſignum diei feſti*. Sed verum Neomeniam Iudæi determinarint à Synodo, veraq; aut media, coniunctione Lunæ cum Sole ex Tabulis præcognita, & in vulgus antecedenter edita, an potius à prima poſt Synodum Phaſi controuerſum eſt. Scaliger enim negat à Phaſi, & Paulus Foroſemproníenſis Epiſcopus parte 2. Summæ l. 8. laudans Cyclos Gamalielis. Ratio Scaligeri eſt, quod ob vetitam obſeruationem ſtellarum, eorum curſum ignorarent, quaſi verò Deus, qui de ſtellis, & præcipuè de Luminaribus dixerat: *Et ſint in ſigna, & tempora, & dies, & annos* vetuerit obſeruari Aequinoctia, Solſtitia, & Nouilunia, & non potiùs ſuperſtitioſam Syderum obſeruationem, & cultum, ſeu Aſtrologiæ iudiciariæ vanitatem, vt conſtat ex Deuteronomij 4. Addit Scaliger eos vſq; ad Alexandri Epocham vſos eſſe periodo Hipparchæa, deinde Calippica, nullo idoneo auctore id confirmans, ſed eo potiſſimum argumento, quod ob nubilum cœlum, vel ob diſtantiam nimiam à Hieroſolyma ſæpe multa millia Iudæorum ignoraſſent diem Neomeniæ, Obſeruationem autem primæ Phaſis deſeruiſſe Iudicibus Synedrij, vt priuatim ſuos Cyclos examinarent, non vt ex ea ſtatim Neomenias populo promulgarent, ſed quomodo id ipſum erat illis conceſſum, ſi vetita omnis obſeruatio ſiderum?

2. At alij ex Phaſi Lunæ ſolnas determinari Neomenias cenſent cum eruditiſſimo Clemente Alex. l. 6. ſtrom. Panuino in Faſtis ad Vrbis annum 786. Salmerone tom. 1. prolog. 38. Heruarto c. 171. Petauio l. 2. de doctrina temporum à c. 24. ad 30. & à cap. 43. ad 46. Vuilelmoque Langio L. 1. de Annis Chriſti cap. 6. & 9. Non quod Hebræi antiquitus, ab Adamo, Abrahamo, & Moyſe non acceperint quaſi per manus traditam ſufficientem cæleſtium, motuum doctrinam, aut ſiue Hipparchi poſtea, ſiue aliorum Cyclos neglexerint, ſed quia didicerant à maioribus, ad euidentiorem vulgoque perſuaſibiliorem normam veris potius quàm medijs motibus, & ipſa Lunaris Phaſeos inſpectione Neomenias populo indicere, & calculo motuum vti ad præuidendum diem, quo mittere debebant ſpeculatores ad Lunæ primam Phaſim explorandam qua de re conuenit inter *Karreos*, ſeu *Scripturarios* Rabbinos, qui ſcilicet ſcripturas traditionibus præferunt, & *Talmudiſtas*, ſeu *Traditionarios*, qui Traditiones ſcripturis. Sic Elias ſcripturarius apud Langium dixit. *Præceptum hoc ſanctificandi Lunam ſecundùm phaſin, extabat ſeculis antiquiſſimis, temporibus Noachi, & Abrahami Patris noſtri, quibus pax.* Addunt Rabbi Moſes, & Rabbi Maiemon Deum Moyſi oſtendiſſe *ſpeciem Lunæ, prout apparet, quando ſanctificatur*. Iehuda quoq; author Miſnæ Talmudicæ anno fere 200. poſt Chriſti Aſcenſionem, & Gemaræ ſapientes, vt patet ex codice *Roſhaſchana* nullam ciuilem, aut ſacram Neomeniam agnoſcunt, niſi quæ ex viſu nouæ Lunæ certificata fuerit, adducitq; Iehuda pro hoc epiſtolam Gamalielis Synedrij principis ad cuius pedes eruditus fuit Paulus Apoſtolus, & c. 2. Paragr. 8. addit: *Imagines Phaſium Lunarium erant ipſi Rabbi Gamalieli in menſa, & in pariete in cœnaculo ipſius, quas oſtendens idiotis rogabat, vtrum hanc ſpeciem vidiſti, an illam?* Clemens quoq; Alexandrinus l. 6. Strom. refert Epiſtolam Petro Apoſtolo attributam, in qua dicitur: *Niſi Luna appareat neque neomeniam agunt &c.* Et Philo dum dicit, *Neomeniam eſſe, quæ Synodo Lunari, ſeu Nouilunio ſuccedit*, ſatis indicat eam non à iugo, ſed à Phaſi quæ coniunctioni ſuccedit, determinari ſolitam etiam ſuo tempore hoc eſt Chriſti.

3. Praxis ex Elia Scripturario, R. Moſe, Gemara Babylonica, & Miſna Talmudita talis erat. Præuiſo ex tabulis die ſperandæ phaſeos, vel penultima die menſis, ſeueriſſimo ſcrutinio delectos duos ſaltem viros perſpectæ integritatis deſtinabant in loca edita ad ſpeculandam Lunæ primam phaſim. Si Lunam conſpexiſſent *in ſua veſpera*, ideſt nocte ſubſequenti diem 29. Menſis præteriti, menſem præteritum cauum fuiſſe autumabant, ſi vero nocte *intercalationis ſuæ*, ideſt ſubſequente diem trigeſimam, plenum; in vtroq; autem caſu poſt examinatos ſpeculatores pronunciabant: *Sanctificata eſt, ſanctificata eſt*, & buccina Neomeniam promulgabant. Quod ſi toto die 30. Conſeſſus iudicũ expectaſſet, nec teſtis vllus de phaſi Lunæ aduenisſet, dies ſequens ideſt 31. ſtatuebatur pro Neomenia iuxta Talmudicos: Nã iuxta Karræos ſi Luna die 31. viſa eſſet duab. tribuſue horis ante Occaſum Solis, dies antecedens habebatur pro Neomenia. Iã ſi poſt aliquot dies ſuperueniſſent teſtes aſſerentes viſam à ſe Lunam tempore ſuo, ideſt nocte ante diem 30. retinebant Neomeniam, dieſq; numerabant ab ea phaſi. Mittebantur autem nuncij, & curſores ad loca non plus diſtantia Ieroſolymis, quàm itinere dierum 10. ſed quibus cito non fiebat notum decretum Synedrij, celebrabant biduo Neomeniam. Eadem tamen determinatio ſpectabat ad alia Synedria, quæ Gabinius Pompeij legatus conſtituit in quinque Ciuitatibus Palæſtinæ teſte Ioſepho l. 14. c. 10. Mihi autem veroſimilius eſt in vnaquaq; ciuitate fuiſſe ſuos iudices ad id deputatos, nec ex Synedrio remotarum Vrbium miſſos nuncios, vt ſciretur quid faciendum eſſet, ſed quid alibi factum eſſet, ad eruditionem, aut ſolatium, ſi diem in eandem conſpiraſſent. De regulis determinandi tempus inter verum Nouilunium, & primam phaſim plura nos l. 4. Almageſti noui C. 3. & Langius ſupra, ſed hic ex Rabbinis, concluditq; ſi Nouilunij veri momento addatur horæ 27. ½. haberi tempus, circa quod Luna neceſſario viſibilis ſit; Ita obſeruatum eſſe ab antiquo tempore Moſis, vſq; ad tempus, quo deſiji Sanhedrin in terra Iſrael, nempe vſq; ad diſperſionem Iudæorum; Poſteà enim non ex Phaſi, ſed ex calculo neomenias computari ſolitas affirmat R. Maiemon C. 5. Kidus Hachodes. Poſſe tamen Lunæ primam phaſim non contingere niſi 3. aut 4. die poſt verum Nouilunium oſtendimus lib. 4. Almageſti cap. 3.

De Neomenia Paſchali.

4 DVas conditiones pro celebrando Paſchate expreſſit Deus in S. Scriptura, nempè diem decimamquartam primi menſis, & vernum tempus nouaſq; fruges pro charactere primi menſis. De priori eſt illud exodi 12. *Menſis iſte vobis principium menſium, primus erit in menſibus anni &c. Decima die menſis huius tollat vnuſquiſque agnum per familias, & domos ſuas &c. & ſeruabitis eum vſq; ad quartam decimam diem menſis huius: immolabitq;*

eum

eum vniuerſa multitudo filiorum Iſrael ad Veſperam &c. & comedetis feſtinanter: eſt enim Phaſe, ideſt tranſitus Domini; & iterum: *Primo menſe, quarta decima die menſis ad veſperam comedetis azyma vſq; ad diem vigeſimam primam eiuſdem menſis ad veſperam*: Et Leuitici 23. *Menſe primo, quarta decima die menſis ad veſperam Phaſe Domini eſt, & quinta decima die menſis huius ſolemnitas azymorum Domini eſt*. Quod repetitur Numerorum 9. & 28. ſed c. 9. additur. *Homo, qui fuerit immundus ſuper anima, ſiue in via procul in gente veſtra faciat Phaſe Domino in menſe ſecundo, quarta decima die menſis ad veſperam*; aliquando enim non poterant, opportunè peruenire Hieroſolymam, vel ad locum à Deo id id deſtinatum, ad quem conuenire debebant in tribus ſolemnitatibus anni omnes maſculi, nempe Paſchatis, Pentecoſtes, & Tabernaculorum, ſeu Scenopegiæ, & reipſa quia Sacerdotes aliquando non potuerunt ſanctificari tempore ſuo, fecerunt Phaſe in Menſe ſecundo, vt narratur 2. Paralip. c. 30. —— Altera conditio exprimitur Exodi 13. n. 4. *Hodie egredimini menſe nouarum frugum*. Hebraicè eſt *Abib*, ideſt *calami, & ſpicæ*. & c. 23. n. 15. *Septem diebus comedes azyma, ſicut præcepi tibi tempore menſis nouorum*, & c. 34. n. 18. *In tempore menſis nouorum: Menſe enim verni temporis egreſſus es de Aegypto*. Denique Deuteronomij 16. *Obſerua menſem nouarum frugum, & verni primum temporis, vt facias Phaſe Domino Deo tuo: quoniam in iſto menſe eduxit te Dominus Deus tuus de Aegypto nocte*.

5. Cum autem ex vna parte vernum tempus non incipiat niſi ab Aequinoctio, nec niſi poſt illud nouæ fruges etiam in Paleſtina ſpicas producant, quarum *omer*, ideſt manipulum afferre debebant die 2. Azymorum ex Leuit. 23. n. 10. ex altera verò parte Lunaris menſis non ſit dierum 30. ſed 29 ½. ciuiliter, & dies menſium computarentur non à vero Nouilunio, ſed à prima Lunæ Phaſi, vt diximus num. 2. & 3. ſi dies decima quarta ad veſperam completa, incidat ante Vernum Aequinoctium, ſeu diem Aequinoctio Verno ciuiliter deputatum, etiam ſi vnico tantum die hoc ſuccedat nempe die decima quinta Lunæ, patet maiorem partem menſis Lunaris ante Verni temporis initium cadere, nec pertinere illam Lunationem ad Ver, ſed ad Hyemem exeuntem. Igitur, vt maior pars menſis Lunaris ſpectet ad Ver potiùs quàm ad Hybernam tempeſtatem, oportet, vt dies decima quarta Lunationis ciuilis incidat aut in diem Aequinoctij Verni, aut poſt illum; ſic. n. erit ille *Menſis primus Verni temporis*, & quanto plus poſt Aequinoctium accidit, tanto ſecurius idem *Menſis nouarum frugum eſt*. Itaq; ego ex meris verbis Sacræ paginæ, ac ciuilis menſis Lunaris quantitate initioq; regulam Menſis idonei celebrando Paſchati deducendam duxi. Eſto Calendarij expoſitores, ad auctoritates alias ſe referant, quibus non negauerim hanc regulam vehementer confirmari; Dies 14. Menſis, appellatur, vt nunc communiter, *Luna decima quarta*: In l. 3. Eſdræ C. 1. *Et fecit Ioſias Paſcha in Ieroſolymis Domino, & immolauit Phaſe quarta decima Luna primi menſis*. & c. 7. *Et egerunt filij Iſrael cum his, qui erant ex captiuitate, illud Phaſe quarta decima Luna menſis primi*. Philo autem l. 3. de vita Moſis: *Moſes primum anni menſem facit eum, qui in Vernum æquinoctium incidit*, & paulò poſt. *Eius Menſis die quarta decima ſub ipſum tempus quo Luna ſuum orbem ſolet complere Lumine, celebratur publica feſtiuitas migrationis, quam Chaldaicè Paſcha nominant*. Ioſephus quoq; l. 3. Iudaicar. antiq. c. 13. *Menſe verò Xanthico, qui apud nos Niſan appellatur, & eſt anni principium, quartadecima Luna, Sole oppoſito in Ariete, quo Menſe liberati ſumus à ſeruitute Aegyptiorum, immolare nos annis ſingulis (quod Paſcha dicitur) celebrare quo præcepit*. Clariùs hæc apud Euſebium l. 7. hiſtor. Eccl. c. 29. Anatolius Alexandrinus Laodiceæ in Syria Epiſcopus, qui teſte Trithemio de Scriptoribus Eccl. clarus anno Domini 285. ſcripſitq; volumen egregium de Paſchate cum docuiſſet, annum quoad Paſcha celebrandum, ab Aequinoctio verno inchoandum eſse, ſubdidit: *Et ideo non paruum delinquere dicimus eos qui ante initium hoc noui anni, ideſt ante Vernum Aequinoctium Paſcha putant eſſe celebrandum. Sed nec à nobis primum exordium ſumit hæc ratio, ſed ab antiquis Iudæis fuiſſe comprobata demonſtratur, & ante aduentum CHRISTI obſeruata, ſicut euidenter docent Philo, & Ioſephus, ſed & horum antiquiores Agathobulus, & ab eo eruditus Ariſtobolus, ex Paneade, qui vnus ex illis LXX. Senioribus fuit qui miſſi fuerant à Pontificibus ad Ptolomæum Regem Aegypti; Hebræorũ libros interpretari in Græcum ſermonẽ, quiq; multa ex traditionibus Moſis proponenti Regi percunctantiq; reſponderunt. Ipſi ergo, cum quæſt. Exodi exponerent dixerunt Paſcha nõ priùs eſſe immolandum, quàm Aequinoctium vernale tranſiret. Ariſtobulus verò etiam hoc addidit; In die Paſchæ non ſolũ obſeruandum eſſe, vt Sol Aequinoctium vernale tranſcendat, verũ & Luna. Cũ verò duo ſint æquinoctia Veris ſcilicet, & Autumni, & quartadecima menſis primi ſit ſtatuta ſolemnitas poſt veſperam quando Luna Soli è regione oppoſita deprehẽditur, ſicut etiam oculis probare licet, inuenitur vtique vernalis Aequinoctij partem, Sol obtinens, Luna verò è contrario Autumnalis. Legi in eorum libris, & alijs multa de his validiſſimis aſſertionibus expoſita, quæ euidenter oſtendunt Paſchæ ſolemnitatem omnino poſt Aequinoctium celebrandam*. Non quòd non liceat ipſo die Aequinoctij, ſed quia quando ciuile æquinoctium cadit in 14. Diem Lunæ cenſetur factam eo die multis ante Solis occaſum horis, ideoque Phaſe celebratur poſt æquinoctium, quia celebratur die 14. ad veſperam, ſeu ad occaſum Solis, vt explicatur Deuteronom. 16. n. 6. *Immolabis Phaſe veſpere ad Solis occaſum, quando egreſſus es de Aegypto*. Quod tempus Exodi 12. n. 6. iuxta Hebraicam lectionem dicitur eſſe *inter duas veſperas*, nimirum quia veſperæ nomine venire ſolet tam tempus Serotinum ante occaſum Solis, quàm crepuſculum poſt occaſum Solis.

6. Hinc apparet ratio ob quam Hebræi Lunarem annum ad Solarem, ſeu Aequinoctialem dirigebant, & ſi decima quarta dies Lunæ menſis duodecimo ſuccedentis caderet citra Aequinoctij verni diem, totus ille menſis, tanquam ad Hybernum tempus, maiori ſui parte pertinens deberet intercalari, & addi anno præcedenti, qui proinde Embolimæus euadebat, & menſium 13. Hunc verò menſem appellabant *Ve-Adar*, ideſt ſecundum ſeu Poſteriorem *Adar*. Quæ intercalatio modò tertio, modò ſecundo quoq; anno, & ſepties in anno magno Metonico fieri ſolebat, & ſolet: Rectè itaque Rabbi Maimon C. 1. idus Hachodes dixit. *Menſes anni ſunt menſes Lunæ &c. Anni verò quibus computamus Solis ſunt; ita enim dictum eſt: obſerua menſem Abib, ſiue frugum matureſcentium*. Quoniam verò ſecunda conditio de Menſe verni temporis, duas conditiones partiales includit, nempe, vt factum ſit Aequinoctium, quod eſt veris initium, & vt ſit menſis nouarum frugum, ita tamen vt die altera poſt primam azymorum nempe die 16. menſis poſſet offerri manipulus ſpicarum, ſi non frumenti, ſaltem hordei, vt patet ex 23. Leuitici n. 10. ſi quartadecima dies incideret aut in diem Aequinoctij, aut tàm citò poſt ipſum, vt ita ſerente temperie anni, fruges nondum ſpicam compleſſent, intercalabant tamen menſem vnum, & expectabant ſequentem menſem tanquam vernum quidem, ſed & nouarum frugum, idoneumq; paſchati celebrando, & offerendo *omer* in die præſcripta; quod eo libentius faciebant, quando propter niues, & pontes ruptos ægrè poterant aduenæ, & proſelyti peruenire Ieroſolymam ad celebrandum Paſcha niſi dilatio illa facta eſſet, quæ etiam præbebat commoditatem furnos extruendi, in quibus omnes patres familias Iudæorum conuenientes Ieroſolymam ex toto orbe, debebant aſſare agnum Paſchalem; Quas duas, vel etiam tres cauſas intercalationis implicitè in Præcepto Diuino comprehenſas attingunt Aben Ezra in C. 12. Exodi dicens. *Et ſi tempus Abib non fuerit inuentum in medio menſis: faciemus Paſcha menſe ſequente*. Et in Gemara Sanhedrin fol. 10. dicitur: *Ob tres cauſas intercalant annum, propter Abib, & propter fructus arborum, & propter Aequinoctium; Si duæ harum concurrant, intercalant; ſin vna tantum non intercalant. Quod ſi Abib, ſiue tempus frugum matureſcentium vna harum cauſarum fuerit omnes lætantur*. Nempe quia intercedit tempus commodiori itineri, & apparatui pro hoſpitibus. At quando dies 14. Lunæ incidebat in aut poſt Aequinoctium, & iam fruges maturæ erant, non facile intercalabant, vt aduertit R. Maimon. *Non intercalatur menſis vnus niſi neceſſe ſit propter itinera, pontes, furnos agnorum Paſchalium exules ſedibus ſuis egreſſos, ſi nondum ad vrbem peruenerint*. Innuit, & aliam cauſam R. Simeon filius illius Gamalielis, de quo in Actus Apoſtolor. dicens. *Notum*

tum vobis facimus, quod cum pulli adhuc ſunt teneri, & agni tenues, & tempus Abib conuenerit, mihi viſum ſit addere huic anno triginta dies. Non quòd cauſæ illæ accidentales ſufficerent, ſed quia concurrentibus ſucceſſione æquinoctij poſt Lunam 14. aut immaturitate frugum, reliquæ coadiuuabant, & in dubio inclinabant ad intercalandum. Pluſcula vide apud Langium l. 1. de Annis Chriſti c. 10. Iam ſi poſt Aequinoctium, vel in ipſo, celebranda eſt Phaſe, ergo errarunt Talmudici, & R. Moſes, ſeu Maiemonides, qui vt refert, nec ſatis refellit Petauius l. 2. c. 30. recipiebant pro menſe Paſchali ſi Tekupha, ſeu Aquinoctium vernum cadebat in diem 16. Lunæ, hinc enim factum, vt aliquando Phaſe anteuerteret æquinoctialem cardinem, quod vitium Iudæis à Chriſtianis obiectum eſt ſæpe priſcis temporibus.

7. Regula itaq; determinandi ſecundùm Hebræos Menſem Niſan, ſeu Paſchalem eſt huiuſmodi: Quære pro anno propoſito ex Tabulis Aequinoctium medium, & Plenilunium medium menſis illius Iuliani, in quem incidit Aequinoctium. Si Plenilunium cadit ante Aequinoctium, expectandus eſt menſis ſequens: hic enim erit verus Niſan, ſeu menſis Paſchalis. Si verò plenilunium cadat in, aut poſt Aequinoctium, ille erit menſis Niſan, & Neomenia præcedens erit Neomenia Paſchalis. Vel, ſi à Phaſi Neomeniam vis æſtimare, quære verum Nouilunium, & illi adde horas $27\frac{1}{2}$. habebiſque primam phaſim, cui adde dies 14. & habebis plenilunium ciuile de quo vt ſupra. Hac methodo Langius ſupradicto capite ſupputat Anno vulgari CHRISTI 33. Aequinoctium medium Hieroſolymis, Martij die 24. hora poſt merid. 9. ſed iam Iudæis Martij 25. hora poſt occaſum Solis 3. At Neomeniam veram Martij die 19. in meridie, adde horas $27\frac{1}{2}$. cadit Neomenia à Phaſi æſtimata in Martij diem 20. fuit ergo hæc neomenia Niſan, quia additis diebus 14. plenilunium incidit in diem 3. Aprilis hoc eſt poſt Aequinoctium vernum per dies 9. Anno autem Chriſti 34. ſi æquinoctium ciuile hæſit in Martij 25. & Nouilunium verum ibi contigit Martij die 8. hora 19. poſt Merid. adde horas $27\frac{1}{2}$. & prodit dies Neomeniæ apud Iudæos 10. Martij, adde his 14. Dies, cadit plenilunium in diem 24. Martij vno die ante æquinoctium; intercalandus ergo fuit vnus menſis, & expectanda Neomenia Niſan ad diem 8. Aprilis, & plenilunium Paſchale ſeu dies 15 Azymorum Aprilis 22. Sed non conſtat Iudæos retinuiſſe æquinoctium die 25. Martij immò probabilius eſt fuiſſe die 23. aut 24.

Conſtituta Neomenia Niſan adde illi continuè dies 29. H. 12. M. 44. S. 3. T. 10. & habebis reliquorum Neomeniarum dies, ſi Luna videri poſſit, alioquin ſequens Dies iuxta Talmudicos erat pro Neomenia. Recentiores autem poſt CHRISTI ſeculum, & quidem multo poſt, dant menſi Niſan dies 30. ſecundo autem menſi 29. & ſic alternatim, vnde facilius eſt colligere in quos Iuliani dies incidant Neomeniæ Iudaicæ. Sed in ſupradicta Regula ſupponitur Hebræos vſus eſſe æquinoctio medio aut vero potius quam ciuili, quod nondum mihi certum eſt.

De Ordine, & Nominibus Menſium Hebraicorum.

8 ABen Ezra in cap. 12. Exodi hæc ſuggerit: *Niſan, Iiar, Siuan, & reliqua menſium vocabula non Hebraica ſunt, ſed Caldaica: Ideo nullum horum in Sacris litteris expreſſum legitur, præterquam in Zacharia, Daniele, Eſdra, Eſther, qui libri in deportatione ſcripti ſunt &c. Quanquam in Scriptura tres menſes occurrunt diuerſis nominibus, Menſis Zio Aethanim, & Bul.* Nomen tamen *Abib* ideſt Calami, & Spicæ reperitur in Hebraico codice Exodi 13. & 34. & in libris Machabæorum fit mentio Menſis *Elul*, *Caſleu*, & *Sabath*. Porrò vt in fine concluſionis diximus, Menſes ordine numerali in ſcriptura computari à Niſan menſe primo, non autem (vt habet kalendarium recens Iudaicum) à Thiſri, patebit diſcurrenti per ſingulos menſes.

Menſis enim *Primi* mentio fit Exodi 40. n. 1. & 15. Leuit. 23. n. 5. Numeror. 9. 20. & 28. n. 16. & 2. Paralip. c. 29. & nomine *Abib*, ſeu nouarum frugum Exodi 13. n. 4. & c. 34. n. 18. & c. 23. n. 15. & Deuter. 16. tandem vocatur *Niſan* 2. Eſdræ c. 2. & 3. c. Eſther n. 7. ibi *Menſe primo cuius vocabulum Niſan* —— Menſis *ſecundi* Mentio fit numeror. 9. n. 10. & 2. Paralip. c. 30. n. 1. & 13. & 15. et antea Exodi 16. & n. 1. deinde Eſdræ l. 1. c. 3. n. 8. At 3. Regum c. 6. dicitur *Menſe Zio ipſe eſt Menſis ſecundus*, et nu. 37. *Fundata eſt Domus Domini in menſe Zio.* —— Menſis *Tertij* mentio habetur Exodi 19. et c. 8. Eſther nu. 9. ibi: *Erat autem tempus tertij menſis qui appellatur Siban*, et Baruch. c. 1. *Decima die Menſis Siuan*. At Menſis *Quarti* meminit Ieremias c. 39. et c. 52. nu. 6. Ezechiel c. 1. & Zacharias 8. At Menſis *Quinti* mentio fit Numeror. 33. nu. 38. Ierem. 28. et 52. nu. 12. Zacharias c. 7. 3. et 5. et c. 8. nu. 19. —— Menſis *Sexti* mentio fit Zachar. c. 1. et 2. & ſub nomine *Elul* lib. 2. Eſdræ c. 6. n. 15. *Completus eſt autem murus vigeſimo quinto die menſis Elul* poſt quem ſequenti capite immediatè numeratur Menſis Septimus, ergo Elul erat Sextus, et l. 1. Machab. c. 14. n. 27. *Octaua decima die Menſis Elul*.

Septimi Menſis mentio fit Leuit. 23. nu. 24. et numeror. 29. & l. 1. Eſdræ c. 3. nu. 1. et 6. et l. 2. c. 8. nu. 1. et 2. ſed 3. Regum c. 8. dicitur: *In Menſe Ethanim in ſolemni die, ipſe eſt menſis ſeptimus* —— Menſis *Octaui* mentio fit Zachariæ 1. et 3. Regum c. 6. nu. 38. vbi: *In anno vndecimo menſe Bul, ipſe eſt menſis octauus perfecta eſt Domus*. Hunc Menſem Ioſephus l. 1. antiq. c. 4. nominat *Maratuani*, ſed Chaldæi *Marcheſuan* —— Porrò menſis *Noni* meminit Ieremias c. 36. nu. 9. et Zacharias c. 7. dicens. *In quarta Menſis noni, qui eſt Caſleu.* et l. 1. Machab. c. 4. n. 52. *Vigeſima die menſis noni, hic eſt menſis Caſleu.* quo nomine inſignitur l. 2. Machab. c. 1. n. 9. et 18. — Menſis *decimi* mentio habetur 4. Regum c. 25. Ieremiæ 52. nu. 4. Zachariæ 8. et c. 2. Eſther nu. 16. vbi additur: *Menſe decimo, qui vocatur Tebeth*. Penultimi menſis nempe *Vndecimi* meminit Deuteronomium c. 1. nu. 3. et Zacharias c. 1. nu. 7. dicens: *In die vigeſima quarta vndecimi menſis Sabath*, et 1. Machab. c. 16. nu. 14. *Menſe Vndecimo hic eſt menſis Sabath*. Poſtremò Menſis *Duodecimi* mentio fit 4. Regum c. 25. nu. 27. Ieremiæ 52. nu. 31. At Eſther c. 3. nu. 13. habetur: *Tertio decimo die menſis duodecimi, qui vocatur Adar*, & c. 9. *Igitur duodecimi menſis quem Adar vocari iam anteà diximus, tertia decima die.* Quod nomen ibi repetitur nu. 17. 19. et 21.

CAPVT XIII.

De Kalendario Hebraico ordinando ex Sacra Scriptura.

CONCLVSIO XIII.

In Hebraico Kalendario, ad normam S. Scripturæ, & veterum Hebræorum Ieiunia, & dies feſtos diſtribuere oportet, non ordine Kalendarij recentioris Iudæorum, à Menſe Thiſri ineuntium, ſed ineundo à Menſe Niſan, vt in ſequenti Kalendario ex Sacra Scriptura plerumq; comprobato.

DIxi plerumq; quia quoſdam dies Ieiunorum ex traditione ſola Hebræorum ponemus; Dies autem mortis Patriarcharum, aut Prophetarum, quos habet Martyrologium Romanum; ſed nullum, quod ſciam kalendarium Hebraicum, diſſimulabimus, ſicut, & Ieiunium, ac fletum filiarum Iſrael, ob filiam Iephthe, de quo Iudicum 11. eo quod diem ignoremus, ac menſem. Memineris omnia Sabbata, omneſq; Neomenias inter dies feſtos numerari debere.

Kalendarium Hebraicum Antiquum.

Dies	I. NISAN, qui & ABIB. Dier. 30.
1	*Ieiunium* ob mortem filiorum Aaron.
	Hac die erectum Tabernaculum. Exodi 4.
10	*Agni* Paſchalis delectus. Exodi 12. nu. 3.
	Ieiunium quoq; ob mortem Mariæ ſororis Moyſi, de qua Numeror. 20.
14	Exterminium fermenti, et deinde *Phaſe*, ſeu immolatio Agni ad veſperam, ſeu Solis occaſum, Exodi 12. nu. 6. Leuit. 23. nu. 5. Numeror. 28. nu. 77. et Deuter. 16. num. 4. 5. 6. et nocte ſequenti Agni eius, et conſumptio Exodi 12. num. 8.
15	*Solemnitas, & prima dies Azymorum*; quam ſequebantur alij ſex dies Azymorum Exodi 12. à nu. 15. Leuit. 23. nu. 6. Numer. 28. nu. 17.
16	*Omer*, ſeu oblatio manipuli ſpicarum nouarum Leuit. 23. nu. 10.
21	*Solemnitas* omnium celeberrima, *& ſeptima dies Azymorum* ſanctior, et celebrior quàm prima, cum collecta Exodi 12. nu. 16. Exodi 13. nu. 6. Leuit. 23. nu. 7. Numer. 28. nu. 25. et Deuteron. 16. nu. 8.
26	*Ieiunium* ob mortem Ioſue filij Nun, de qua Ioſue 24.
D	*II. IIAR, ſeu ZIVS. Dier. 29.*
1	Cenſus Iſraelitarum. Numer. 1.
10	*Ieiunium* ob Arcam captam, et mortem Heli, de qua 1. Reg. 4.
15	Murmur, et conſpiratio contra Moyſen, Exod. 16.
23	*Solemnitas*, Simon capta Gaza mundat Arcem.
28	*Ieiunium*, moritur Samuel lugeturq; ab omni populo 1. Reg. 25.
D	*III. SIBAN, ſeu SIVVAN. Dier. 30.*
6	*Solemnitas Pentecoſtes.* Leuit. 23. Numeror. 28. num. 26.
23	*Ieiunium.* Decem Tribus deſiſtunt ferre Ieroſolymam primogenita, et primitias in diebus Ieroboam filij Nabat.
25	*Ieiunium.* Olim ob cædem Samuelis, qui fuit filius Gamalielis.
27	*Ieiunium.* Rabbi Hanina, vel Hainna combuſtus eſt cum libro Legis.
D	*IV. THAMVS, ſeu TAMVZ. Dier. 29.*
17	*Ieiunium.* Legis tabulæ fractæ. Epiſtemon eremat librum Legis; poſuitq; ſtatuam in Templo.
D	*V. AB. Dierum 30.*
1	*Ieiunium.* Moritur Aaron Pontifex, Numeror. 33. nu. 38.
9	*Ieiunium*, ob decretum contra Iudæos ne ingrederentur Iudæam. deſolatio Templi prioris, & poſterioris die 10. Nabuzardan incendit domos, Ierem. 52. nu. 12.
18	*Ieiunium.* Extincta eſt Lucerna Veſpertina in diebus Achaz.
D	*VI. ELVL. Dierum 29.*
7	*Ieiunium* ob cauſam ignotam.
17	*Ieiunium.* Moriuntur exploratores, qui detraxerant terræ promiſſionis, Numeror. 14. nu. 37.
D	*VII. THISRI, ſeu ETHANIM. Dier. 30.*
1	*Clangor Tubarum.* Leuit. 23. nu. 24. nu. 29. & Lectio Legis inchoata, 1. Eſdræ.
3	*Ieiunium*, ob cædem Godoliæ, Ierem. 41.
7	*Ieiunium*, ob vitulum fabricatum, Exod. 32.
9	*Ieiunium*, Kippurim, ſeu expiationum inchoandum à Veſpera, et continuatum die 10. Leuit. 16. et 23. nu. 32.
10	*Ieiunium ſolemnitas expiationum.* Leuit. 16. nu. 29. Leuit. 23. Numeror. 29. nu. 7.
10	Inſtante autem anno Iubilæo, indicebatur hoc die clangore tubæ, Leuit. 25. nu. 9. et 10.
15	*Scenopegia*, ſeu Solemnitas Tabernaculorum duratura 7. diebus cum Lectione Deuteronomij, Leuit. 23. nu. 34. Numer. 29. à nu. 12. ad finem, Deuteron. 16. nu. 13. et 31. nu. 10. 2. Eſdræ c. 8. nu. 15. ad 18.
21	*Hoſanna Rabba*, Geſtatio palmarum, vel Salicum.
22	*Solemnitas*, et octaua Scenopegiæ cum collecta, Leuit. 23. nu. 36. Numer. 29. nu. 35.
	Feſtiuitas Legis, et Salomonici Templi Encænia, 3. Regum c. 8.
D	*VIII. MARCHESVAM, ſeu BVL. Dier. 29.*
7	*Ieiunium.* Sedecias excæcatur etc. Ierem. 52.
D	*IX. CASLEV. Dier. 30.*
25	*Feſtum* ob victoriam, Iudith. 16. item *Encænia*, et Feſtum Luminarium per 8. dies, 1. Macch. 4.
28	*Ieiunium.* Ioakim comburit volumen dictatum à Ieremia, ſcriptumq; à Baruch, Ierem. 36. licet alij dicant id factum die 7.
D	*X. TEBETH. Dier. 29.*
8	*Ieiunium.* Lex tranſlata in linguam Græcam à Senioribus LXX. ſub Ptolemæo Philadelpho. Tenebræ triduanæ etc.
10	*Ieiunium.* Ieruſalem obſidetur à Rege Babylonis, 4. Reg. 25. et Ieremiæ 52. nu. 4. *Zachar.* 8. Ieiunium Decimi.
D	*XI. SABAT, ſeu SCHEBAT. Dier. 30.*
5	*Ieiunium* moriuntur Seniores, qui fuerunt æquales Ioſue filij Nun. Iud. 2.
23	*Ieiunium.* Omnes Iſraelitæ congregati ſunt contra Tribum Beniamin. Iud. 20.
D	*XII. ADAR prior in Anno Embolem. Dier. 30.*
15	*Phurim Katon*, Seu feſtum ſortium minus: Maius enim cum omnibus alijs feſtis transfertur in ADAR poſteriorem, quando hoc loco in Anno Embolimæo inſeritur ADAR prior.
D	*XII. ADAR vnicus in Anno communi. ADAR, ſeu ADAR poſterior in Anno Embolimæo, & eſt Dier. 29.*
7	*Ieiunium. Moritur* Moyſes Deuteron. 34.
9	*Ieiunium. Diſſidium* Scholæ Hillel, et Scholæ *Sammai*, vel *Sammich*.
13	*Feſtum* ob cædem Nicanoris, Eſther humiliatio, et Ieiunium.
14 15	*Phurim*, et celebritas ſortium, biduo vacatur genio. Eſter 9. 21.
	Encænia Templi Zorobabelis iuxtà quoſdam.
	Ex dictis intelliges, de quibus præcipuè Ieiunijs intelligendus ſit Zacharias 8. dicens: *Ieiunium quarti, & ieiunium quinti, & ieiunium decimi &c.* nempè Menſis.

Me-

Memento Marcheſuam *in Anno Abundante fieri dierum* 30. *&* Caſleu *in Anno deficiente dierum* 29. *Collecti autem dies in fine Menſium ſunt infraſcripti.*

Anni Communis Dies collecti in fine.	Deficientis.	Ordinarij.	Abundantis.
Niſan	30	30	30
Iiar	59	39	59
Siban	89	89	89
Thamus	118	118	118
Ab	148	148	148
Elul	177	177	177
Thiſri	207	207	207
Marcheſuan	236	236	237
Casleu	265	266	267
Tebeth	294	295	296
Sabath	324	325	326
Adar	353	354	355

Anni Emboliſmici Dies collecti in fine.	Deficientis.	Ordinarij.	Abundantis.
Niſan	30	30	30
Iiar	39	59	59
Siban	89	89	89
Thamuz	118	118	118
Ab	148	148	148
Elul	177	177	177
Thiſri	207	207	207
Marcheſuan	236	236	237
Casleu	265	266	267
Tebeth	294	295	296
Sabath	324	323	326
Adar prior	354	335	356
Adar poſterior	383	384	385

CAPVT XIV.

An Kalendarium Hebraicum Neotericum ſeruiat pro antiquis temporibus.

CONCLVSIO XIV.

Cùm Noui Kalendarij, quo recentioribus hiſce ſeculis vtuntur Iudæi, origo incerta ſit, & forma eius fallaci fundamento innixa; inutile eſt ad Neomeniam Paſchalem CHRISTI tempore, aut antea certo conſtituendam, alſaſue ſiue Neomenias, ſiue Tekuphas, ideſt Anni cardines securè inueſtigandos.

I. DE Anno Iudaico, qui ab aliquot ſeculis apud Recutitos in vſu eſt, tractant ex Iudæorum libris, & praxi diligenter Munſterus in Kalendario Hebraico, Paulus Epiſcopus Foroſempronienſis in ſua Summa Paulina l. 8. Iacobus Kriſtmannus poſt commentarium ad Alfraganum in kalendario Hebraico à pag. mihi 233. Scaliger in Emend. Temporum l. 2. tit. 12. & 18. et l. 3. Iſagog. Can. cap. 6. Petauius l. 2. de doctrina temp. c. 43. 44. 45. et l. 7. à c. 17. Paulus Guldinus in Elencho Kalendarij l. 5. et Nicolaus Mulerus de Anno Lunæſolari Iudæorum, ex quibus pauca, pro inſtituto ſeligam. Etſi verò Mulerus affirmat Iudæos hac forma, qua nunc vtuntur, vſos fuiſſe olim quoq; cum ſtaret, floreretq; eorum Reſpublica, et ab eis integrè conſeruatam; id tamen nullo idoneo teſtimonio confirmat, nimiumq; Scaligero tribuit, quem in multis de hoc anno redarguit Petauius l. 2. à c. 42. ad 49. nec certum putat kalendarium Hebraicum correctum fuiſſe ea forma, vel anno Chriſti 213. à Rabbi Samuele, ac paulo poſt à Rabbi Adda; aut anno 344. à Rabbi Hillel, aut anno 354. ab alijs magiſtris; ſed neque certò probari poteſt Kalendarium, quo nunc vtuntur, inſtitutum fuiſſe, aut anno Domini circiter 349. Quo Hieroſolymitanum Thalmud, aut anno 305. quo Babylonicum, teſte Kriſtmanno obſignarunt. Admittit tamen Petauius c. 44. Iudæos ex Phaſi Neomenias determinaſſe, vſq; ad Annum Domini circiter 500. poſteà verò ea Cyclis, ac Tabulis, ſed qua forma ante quingentos ab hinc annos vſi ſint, incompertum eſſe, nec recentioribus Rabbinis fidem adhibendam, vtpote antiquitatem huius ſui kalendarij magnificentius, quàm verius iactantibus.

II. Primò autem in recenti Kalendario ſupponitur Mũdus conditus Anno 3761. ante Chriſtianorum epocham, ita vt anno illo, qui præceſſit primum epochæ Chriſti Annum in Octobri completi fuerint Mundi anni 3760. et iuxta opinionem R. Eliezer. Lunam quidem creatam fuiſſe die 25. Menſis *Elul*, vnà cum Sole, feria 4. ſed ab eo diſtantem; deinde cum Sole congreſſam eſſe prima die Thiſri feria 2. hora ab occaſu Solis 5. & helakim 204. reſpectu Meridiani Eden, hoc eſt Octobris 7. H. 5. M. 11. S. 20. inita per tot horas feria 2. ita vt nocte ſequenti, ſeu feria 3. ineunte Adamus potuerit conſpicere primam Lunæ nouæ phaſim. Illud verò Nouilunium Radicem faciunt omnium Nouiluniorũ, & appellant *Molad Thou*, nempe Nouilunium inane, quando Luna incœpit moueri à cõgreſſu Solis, & incidiſſe aiunt in Æquinoctium, iuxta abacum Ptolemaicum; fuiſſe autem tunc Cyclum Solis 1. & Cyclum Lunæ item 1. putant (ſed falsò quoad Lunam, fuit enim III.) & ſic in principio cuiuſuis Cycli decennoualis Nouilunium concurrere cum die Æquinoctij autumnalis, ſed vt Neomenia Thiſri, & Æquinoctium autumni coincidant in eandem eiuſdem diei horã, imò in idem horæ ſcrupulum, requiri Cyclos Lunares 36288. ideſt annos 689472. Anno autem 1. CHRISTI in autumno abſolutas fuiſſe de Iudaica periodo, ſeu mundi annis, Cyclos decennouales 198. & incœpiſse Cyclum 199. Sed quis non videat congruentius fuiſſe, vt Adamus ipſa feria 6. qua formatus fuit, videret Lunam iam feria 4. creatam, vel in prima Phaſi, vel in Plenilunio? patet etiam emendicatum fuiſse illum annum 3761. ante Chriſtum, vt haberent vnitatem pro initio Cycli Solis, & Lunæ, volunt enim datos annos Iudaicos diuidi per 28. & deinde per 19. vt habeatur illinc Solis; hinc Lunæ cyclus, in quo falluntur, aut diſcrepant à veriori Cyclo Romani Kalendarij duabus vnitatibus in autumno, & tribus in ſequenti Ianuario, quod fatetur Mulerus, & dat exemplũ Anni Domini 1600. in cuius Auguſto exeunte incœpit Iudaicus annus 3361. quo diuiſo per 28. reſiduum pro Cyclo Solis eſt 13. at diuiſo per 19. reſiduum eſt 3. pro Cyclo Lunæ, at tunc Romano more Cyclus Lunæ erat 5. & anno 1601. à Ianuario incœpit Cyclus Lunæ 6. & Solis 14. Falsò quoq; ſupponunt Mundum conditum in æquinoctio Autumnali, & *Roſch Haſchana*, ideſt caput anni iam tum iniuiſse à Neomenia Thiſri, cum potiùs ineundum fuerit à Verno æquinoctio, & à Neomenia Niſan, iuxta dicta Concluſ. XI. & Rabbi Adda, ac Ioſue mundum conditum dicunt d. 25. Adar, & die 28. nocte 4. Luminaria congreſſa fuiſse, vt refert Munſterus.

III. Secundò quoad Cyclum Lunæ, eſto decennoualem cum Metone adhibeant, tamen S. Epiphanius hæreſi 30. quę eſt Alogorum tradit, quoſdam Hebræos vſos cyclo primum annorum 14. deinde 84. continente priorem ſexies, forte ob ſeptenarij numeri in eo duodecies cõtenti analogiam, quod tamen Petauius l. 2. c. 29. & 30. valde incertũ putat, & Paulus Foroſempronienſis ait Chriſti tempore vſos Cyclo Gamalielis annorum 13. & alio Cyclo annorum 247. ac ſuppoſuiſse Lunationem dierum 29. H. 12. punctorum 720. ideſt Aſtronomicorum minutorum 10. ſed Rabbi Adda, qui partim ſub Diocletiano, partim ſub Cõſtantino floruit, & paulo ante Rabbi Samuel, elegerunt menſem Lunarem dier. 29. h. 12. Helakim 793. hoc eſt M. 44. S. 3. T. 20. quo hodieq; vtuntur; cum tamen verior ſit D. 29. H. 12. M. 44. S. 3. T. 10

vt diximus Concl. 7. ſed in Anno Solari, & Tekuphis ſupputandis diſcrepant inter ſe ſectatores Rabbinorũ Samuel, & Adda. Nam Rabbi Samuel aſsumpſit Iulianum annum dierum 365. hor. 6. & quadriſariam illum diuidens determinauit Tekuphas, ideſt Æquinoctia, & Solſtitia, cum tamen per octo circiter dies Sol plus verſetur in ſignis Borealibus, quàm in Auſtralibus, & ob exceſsum anni huius ſupra Annum cæleſtem, ac verum, neceſse ſit Tekuphas in progreſsu annorum anticipare, & Nouilunia ab illis magis, magiſq; recedere, & tamẽ plures Iudæorum ſecuti ſunt Samuelem, relicto Rabbi Addæ Anno, qui eſt dierum 365. h. 5. Helakim 997. ideſt Minut. 55. S. 25. T. 26. Q. 19.

IV. Sed contra vtroſq; plura Petauius l. 2. c. 44. & 45. oſtendens eoa in cardine, ſeu Tekupha etiam ciuili aberrare, qualis eſt Samuelitica, quæ ſolidis horis conſtat abſq; horarum fragmentis, quia ſcilicet vtraq; ſecta diuidens æqualiter anni quadrantes, interualla Tekupharum æqualia aſsumit, quæ reuera ſunt inæqualia. Obſeruauimus enim Nos ipſi Bononiæ Annis 1656. & 1657. Domini à Verno Æquinoctio ad Solſtitium æſtiuum dies 93. ac minuta 36. hinc ad Æquin. Autumn. d. 93. h. 15. m. 17. hinc ad Brumam d. 89. h. 14. m. 31. & hinc ad Vernum Æquin. d. 88. h. 22. m. 24. ſ. 48. Tertiò quoad intercalationem intercalant quidem in Cyclo Metonico menſem ſingulum Annis 3. 6. 8. 11. 14. 17. 19. & plerique ante Niſan duplicando Menſem *Adar*. Sed tres Annos Lunares adhibent *ordinarium* dierũ 354. in quo Marcheſuan eſt, vt ſolet, dierum 29. & Abundantem dierum 355. in quo *Marcheſuan* euadit dierum 30. & ſic tres menſes pleni continuantur; & *Deficientem* in quo Chaſleu, qui ordinariè eſt dierum 30. euadit dier. 29. continuatis tribus Menſibus cauis, ità vt à *Niſan ad Thiſri* ſemper intercedant dies 177. ſed à Thiſri ad ſequentem *Niſan* modò 176. modò 177. modò 178. & Annus Embolimæus eſt dierum 384. modò 383. modò 385. & interuallum à Thiſri ad Niſan in Anno Embolimæo modò 207. modò 206. modò 208. nec tamen hoc pacto ſufficienter reſtituuntur Tekuphę ad debitam ſedem. Sed neque R. Hillel ſatis conciliauit Samuelem cum Adda ea forma, quã fingit Scaliger, reffellitq; Petauius l. 2. c. 47.

His non obſtantibus, ſi quis voluerit vti Kalendario, & Anno Iudaico iuxta recentiorem hanc formam, quam nobis, tãquam antiquiſſimam obtrudit Nicolaus Mulerus, eius elementa, & Tabulas vſumq; Tabularum exhibenda putamus in ſequenti Appendice.

APPENDIX.

De Elementis, ſiue Fundamentis Anni, & Kalendarij Iudaici Recentioris, Vnà cum Tabulis, & Tabularum Vſu.

1 PRimò, Iudæi in calculo Æquinoctior. & Nouilunior. horas numerant à Meridiano *Eden*, vbi creatus eſt Adamus, & ſub quo ponunt *Vr* Chaldæorum, qui orientalior eſt Alexandria Ægypti minutis horarijs 47. ſec. 10. Hieroſolyma autem min. 23. & ſec. 22. iuxta noſtram Geographiam Reformatam: Quare tempori Aequinoctij, aut Nouilunij per infraſcriptas Tabulas reperto ſubtrahenda ſunt min. 23. ſec. 22. vt reducatur ad Meridianum Hieroſolymitanum. Initium autem dies ſumunt ab Occaſu Solis.

2. *Secundò*, Iudæi & Arabes, cum Chaldæis Horam diuidunt in 1080. partes, quæ ſingulari numero *Helak*; plurali *Helakim* nominantur. Quoduis *Helak* æquiualet Aſtronomicis *Secundis* 3. & *Tertijs* 20. Igitur pro mutua horum conuerſione, conſule infraſcriptam Tabellam.

Helakim.	Min.	Sec.	Tert.	Minuta.	Helakim.	Minuta.	Helakim.	Minuta.	Helakim.
1	0	3	20	1	18	21	378	41	738
2	0	6	40	2	36	22	396	42	756
3	0	10	0	3	54	23	414	45	774
4	0	13	20	4	72	24	432	44	792
5	0	16	40	5	90	25	450	45	810
6	0	20	0	6	108	26	468	46	828
7	0	23	20	7	126	27	486	47	846
8	0	26	40	8	144	28	504	48	864
9	0	30	0	9	168	29	522	49	882
10	0	33	20	10	180	30	540	50	900
11	0	36	40	11	198	31	558	51	918
12	0	40	0	12	216	32	576	52	936
13	0	43	20	13	234	33	594	53	954
14	0	46	40	14	252	34	612	54	972
15	0	50	0	15	270	35	630	55	990
16	0	53	20	16	288	36	648	56	1008
17	0	56	40	17	306	37	666	57	1026
18	1	0	0	18	324	38	684	58	1044
				19	342	39	702	59	1062
				20	360	40	720	60	1080

Finge igitur dari Helakim 849. quia hæc non ſunt præciſè in Tabella, ſume proximè minorem numerum, qui eſt 846. & reſiduum ex prima parte, quod eſt 3. & compone minutias vtriſq; reſpondentes: nam Helakim 846. reſpondent minuta 47. & Helakim 3. Secunda 10. ergo Helakim 849. valent Minuta 47. Sec. 10.

3. *Tertiò*, Supponunt, ſeu fingunt Iudæi cum Rabbi Eliezer Mundum conditum Anno 3761. ante vulgarẽ Chriſti Epocham, ſeu periodi Iulianæ anno 953. & Lunam cum Sole creatam die 25. Menſis *Elul* feria 4. & ad Solem acceſſiſſe die 1. *Thiſri* feria 2. horis 5. & Helakim 204. ab occaſu Solis, ita vt coniunctio Lunæ contigerit ſexto die poſt creatam Lunam, & ſub feriæ 2. finem, ineunte feria 3. & Lunæ prima phaſis conſpici potuerit ab Adamo. Idcirco Annorum omnium principium ſumunt à Neomenia *Thiſri*, quæ fuit ſimul cum Aequinoctio die 7. Octobr. Cyclo Solis, & Lunæ I. feriam autem 2. ſeu dies 2. horas 5. helakim 204. aſſumunt pro vetuſtiſſima radice Nouiluniorum, & primum illud Nouilunium vocant *Molad Thou*, hoc eſt Nouilunium inane. Cardines autem anni nempe puncta Aequinoctialia, & Solſtitilia, ſeu Solis ingreſſum in illa vocant *Tekuphas*. Aduertit tamen Mulerus cap. 13. de Anno Iudaico, primo anno Epochæ Iudaicæ Neomeniã Thriſri Aſtronomicam iuxta Hipparchum, & Ptolemæum, fuiſſe poſteriorem Aequinoctio horis 14. hel. 96. cui interuallo ſingulis Cyclis Lunæ accedunt helakim 76 $\frac{6}{19}$, eo quòd Annus Solaris Hipparchi, & Ptolemæi ſit dierum 365. hor. 5. hel. 993 $\frac{4}{19}$, & Anni Solares 19. ſint dierum 6939. hor. 16. hel. 518 $\frac{4}{19}$. Lunares autem dierum 6939. hor. 16. hel. 595. At Petauius l. 4. c. 20. ex Hebræorum Codicibus tradit Annum

pri-

primum Rabbi Addæ initi Anno Periodi Iulianæ 954. & ante Chriſti Epocham 3760. Cyclo Solis 2. Lunæ 4. initi inquam à prima die *Niſan*, in quo ipſe, & R. Ioſue dicunt creatum fuiſſe Solem in principio Arietis, Lunam autem conditam in gradu fere 4. Piſcium, & congreſſam cum Sole poſt Tekupham horis 9. hel. 642. Sole in 24. minuto Arietis poſito. Sed Rabbi Samuel initium annorum ſumpſit ab autumno, & à *Thiſri* Anni 954. Periodi Iulianæ die 24. Septemb. hora 15. ab occaſu Solis, feria 4. quo putat Tekuphã factam, & poſt eã ſucceſſiſſe *Molad*, ideſt Neomeniã *Thiſri* die 1. & horis 23. Cæterùm vt diuidendos annos Iudaicos per 19. Cyclus Lunæ, & per 28. Cyclus Solis obtineri poſſit, aſſumptum fuit Aequinoctium, & Nouilunium illud, quod fingitur factum Anno Periodi Iulianæ 953. in Autumno, iuxta ſectam Samueliticam, potiùs quàm Vere.

Datis itaq; Annis Epochæ Chriſti currẽtibus adde 3761. & habebis Annos Iudaicos ineũtes ab Autumno, ſeu Æquinoctiali Neomenia Septemb. eiuſdẽ Anni Chriſti. At datos Annos ante Epochã Chriſti, qui non ſint plures annis 3761. deme annis 3761. & remanebunt Anni Iudaici; Porrò ſi Iudaicos Annos diuidas per 19. aut per 28. & nihil fractionis reſtet, Cyclus Lunę erit 19. & Cyclus Solis 28. at ſi fractio reſtet, numerator fractionis dabit illic Cyclũ Lunę, ſeu Aureũ numerum Iudaicũ, hic autem Cyclũ Solis eo anno currentẽ.

4. *Lunaris Annus Ciuilis*, & ordinarius eſt dierum 354. ex 12. Menſibus alternatim plenis dierum 30. & cauis dierum 29. ſed ad Solarem ob Tekuphas componitur intercalatione menſtrua, quando ex differentijs inter Lunarem, & Solarem Annum conſurrexerint dies 30. & tunc duplicatur menſis Adar, ita vt prior Adar ſit dierũ 30. & poſterior 29. Annuſq; Embolimæus ordinarius fit dierũ 384. ſemper autem à *Niſan* ad *Thiſri* ſunt dies 177. ſed à *Thiſri* ad *Niſan* in anno Deficiente ſunt 176. quia Caſleu fit dierum 29. at in anno Abundante ſunt 178. quia Marcheſuan fit dierum 30. ideoq; hoc interuallum in Anno Embolimæo aliquando eſt dierum 206. aliquando 207. aliquando 208. & totus Annus Embolimæus deficiens dierum 383. ordinarius 384. abundans 385. Additio porrò illa diei in menſe *Caſleu*, vel detractio in *Marcheſuan*, pendet ex translatione feriarum, de qua poſtea; interim ſat ſcire in Cyclo decemnouali, ſeu Lunæ Annos *Embolimaos* eſſe hoſ. 3. 6. 8. 11. 14. 17. 19. reliquos duodecim eſſe Communes.

5. *Lunaris Annus* Cæleſtis iuxta Ptolemæum, à quo Iudæos non deſciuiſſe ait Mulerus, eſt dierum 354. hor. 8. hel. 876. Menſis autem dierum 29. hor. 12. hel. 793. Mos eſt autem Iudæis abijcere omnes hebdomadas, & reliquos dies tantummodo cũ horis, & ſcrupulis notare in Tabulis. Abiectis ergo à menſe hebdomadibus 4. ideſt diebus 28. reſtant dies 1. h. 12. hel. 793. & ab anno communi abiectis diebus 350. ideſt hebdomadibus 50. ſuperſunt notanda in Tabulis d. 4. h. 8. hel. 876. In Cyclo autem annorum 19. continente dies 6939. hor. 16. hel. 595. reiectis hebdomadibus 991. ideſt diebus 6937. ſcribunt reſiduos dies 2. hor. 16. hel. 595. Hoc artificio conſtructa eſt Tabella III. quæ eſt Menſium 13. per continuam additionem diei 1. hor. 12. hel. 793. abiectis ſemper ſeptenarijs dierum. Deinde Tabula Cycli decemnoualis, in quo ſunt menſes 235. & anni 19. per continuam additionem dierum 4. hor. 8. hel. 876. cui Cyclo, ſi addas continuè Radicem primi Nouilunij, ſeu primi *Molad Thou*, quam initio Annorum Iudaicorum iuxta R. Eliezer, & plures alios diximus fuiſſe diem feriamq; 2. hor. 5. hel. 204. conſtrues Tabulam II. Tandem pro Tabula IV. quæ eſt Cyclorum Lunæ Collectorum, addendi ſunt continuè dies 2. h. 16. hel. 595. abiectis ſemper ſeptenarijs. Definit autem in Cyclis mille. At vt Neomenia *Thiſri* habere poſſit eundem characterem dierum, horarum, & helakim, requiruntur Cycli Lunares 36288. nempe anni 689472.

6. Ad connectendos Cyclos Lunæ Iudaicos cum anno Romano Iuliano cõſtructa eſt Tabula V. Terminorum pro Neomenijs *Thiſri*, quos diuerſis ſeculis proximè antecedit, vel ſubſequitur *Koſch Haſchana*, ideſt caput Anni Ciuilis, prout docet feria politica, diſcrepat enim aliquando vno alteroue die. Dato itaque anno Cycli Lunaris, inuenies in hac Tabula, ſub congruenti ſeculo, cui diei Septembris, aut Augusti in forma Anni Iuliani conueniat Neomenia *Thiſri*. Quia verò prædicti termini trecentis quibuſq; annis decreſcunt vno die, & diſcrepantia Neomeniæ Thiſri à Capite Anni non excedit duos dies, ideo quælibet columna Tabulæ V. ſeruit ferè ad annos 600.

7. *Feriarum Translatio*, aut Religioſa eſt, aut Aſtronomica. *Translatio Religioſa*, vel potius ſuperſtitioſa continetur in illo axiomate Iudaico: Nunquam *Niſan in Badu*, & *Nunquam Thiſri in Adu*. Characteres enim Hebraici *Badu* reſpondent noſtris numeralibus 2. 4. 6. & *Adu* noſtris 1. 4. 6. vt ſignificent nunquam *Paſcha*, quæ ſemper celebratur 15. Luna eademq; feria, qua Neomenia *Niſan*, celebrari poſſe feria 2. 4. aut 6. atque adeo nec Neomeniam *Niſan*. *Thiſri* autem Neomeniam, & Caput Anni Ciuilis, nunquam celebrandum feria 1. 4. aut 6. atq; adeo nec ab his ineundum feſtum Tabernaculorum quod 15. *Thiſri* incipit. Et quia à Neomenia Niſan ad Thiſri ſunt ſemper dies 177. hoc eſt hebdomades 25. & dies 2. dicunt à *Niſan ad Thiſri Beth*; ideſt adde binarium ferijs, quibus inijt *Niſan*, & habebis feriam idoneam pro *Thiſri*, & Capite anni, vt in hoc laterculo. Sed quia Pentecoſtes feſtum vnitatem addit Feſto Paſchatis, diſtatq; ab eo diebus 50. Pentecoſtem celebrant ferijs 2. 4. 6. 1. nunquam vero 3. 5. 7.

Si Niſan	Thiſri
1	3
3	5
5	7
7	2

8. *Translatio Aſtronomica* Feriæ Thiſri fit quoties character huius Neomeniæ habet *Iach*, ideſt horas 18. vel plures, ita vt ſi vel vnicum helak deſit horis 18. non fiat translatio, at ſi ſint 18. vel plures, & attendatur calculus Aſtronomicus, habeaturq; ratio non ſolùm horarum, ſed & ſcrupulorum, hæc Neomenia dicitur *Molad* à naſcendo, ſeu à naſcente Luna, ſi verò neglectis ſcrupulis horæ 18. vel plures pro vno die computentur, translatio eſt Ciuilis, & Neomenia hæc dicitur *Kebia* à fingendo, & ſemper poſterior eſt quàm *Molad*. Exempli gratia ſi *Molad Thiſri* ſit Feria 2. h. 20. hel. 560. Caput Anni Ciuilis, ſeu *Roſch-Haſchana* non fit feria 2. ſed 3. ob *Iach*. Sed ſi character fuiſſet fer. 4. hor. 17. hel. 470. Translatio feriæ 4. in 5. fieret propter *Adu*; ſi verò character eſſet feria 4. hor. 19. hel. 470. Translatio in feriam 5. fieret duabus de cauſis, & propter *Adu*, & propter *Iach*, ſed vnica ſufficeret, at ſi propter *Iach*. Translatio cadat in Feriam repugnantem ipſi *Adu*, opus eſt tranſlatione bidui: vt ſi character Neomeniæ *Thiſri* ſit fer. 7. hor. 20. hel. 300. ob *Iach* debet transferri in feriam 1. at ob *Adu* non poteſt caput Anni initi à feria 1. ergo transferendum eſt in feriam 2. & comperendinandum. Notentur interim in laterculo feriæ, quas Iudæi, multo tamen poſt tempus Chriſti aptas putarunt feſtis hiſce celebrandis, & quas ineptas notatas littera t, quæ indicat translationẽ faciendam, aut feriam ineptam, nam pro Pentecoſte non eſt opus translatione, ſed ſufficit addere vnitatem feriæ Paſchali idoneæ.

Neomenia Niſan, & Paſcha.		Thiſri, &. Scenopegia		Pentecoſte.	
1	.	1	t	1	.
2	t	2	.	2	.
3	.	3	.	3	t
4	t	4	t	4	.
5	.	5	.	5	t
6	t	6	t	6	.
7	.	7	.	7	t

9. Ex *Kebia Thiſri* pendet diſcretio, ſeu determinatio Anni Ordinarij, Abundantis, aut Deficientis: nam ſubtracta *Kebia* Anni præſentis, à *Kebia* Anni ſequentis (aſſumpto ſeptenario, vbi aliter non poteſt fieri ſubtractio) reſiduum tot dies habebit quot detractis hebdomadibus integris, ſuperſunt in Anno Communi, aut Embolimæo: ideoq; ex illo reſiduo, ſeu differentia dignoſces anni qualitatem: ſunt autem dies ſuperabundantes hebdomadibus infraſcripti. Quare ſi, *Kebia* anni præſentis ſit feria 3. & anni ſequentis 7. differentia eſt 4. quæ indicat annum eſſe cõmunem, & ordinarium &c. Sed ad iudicium de his ſecurius ferendum,

In Anno Communi.		Embol.
	D	D
Deficiente	3	5
Ordinario	4	6
Abundante	5	7

conſtructa eſt Tabula VI. continens Cyclum vnum integrum decemnoualem incipientem à die 20. Septembris anni Chriſti Iuliani 1636. cum Neomenia Aſtronomica in horis, & ſcrupulis, quam diximus vocari *Molad Thiſri*, & cum Capite Anni Ciuili abſq; horarum ſcrupulis, quam diximus

mus vocari *Kebiam* litera autem *t* ibidem poſita indicat translationem factam feriarum.

10. Præter cauſas iam dictas translationis Feriæ, ad habendum Caput anni, duæ aliæ à Iudæis afferuntur, ob quas feria alioquin licita, transferenda eſt in Feriam; Prima dicitur *Gatrad*, in quo vocabulo continentur Hebraicè hi numeri 3. 9. 204. quare ſi in Anno Communi *Molad Thiſri* ſit feria 3. hor. 9. hel. 204. aut plures his horis comperendinandum eſt, & Kebia transferenda eſt à feria tertia in quintam, propter *Kebiam* anni ſequentis, addendo enim iuxta Tabulam II. 4. 8. 876. fit character anni ſequentis 7. hor. 18. hel. 0. & propter *Iach*, ſeu horas 18. transferendum eſſet anni caput in feriam 1. ſed hæc propter *Adu* inepta eſt; ergo tranſeundum ad feriam 2. fitq; comperendinatio.

Secunda cauſa indicatur hoc vocabulo *Batuthakphat*, cuius literæ Hebraicè valent 2. 15. 589. quoties enim in anno primo poſt Emboliſmum, *Molad Thiſri* fuerit fer. 2. hor. 15. hel. 589. aut plurium horarum, vel helakim; fit translatio in feriam 3. dummodo ne vnum quidem helak deſit. Quare ſi annus præcedens non fuit Embolimæus, aut ſi character Neomeniæ Thiſri eſſet tantummodo fer. 2. hor. 15. hel. 588. non fieret translatio.

11. Menſium reliquorum Neomeniæ facilè inueniuntur, anni capite, & qualitate cognitis: à *Niſan* enim ad ſequentem *Thiſri*, ſunt in quouis anno dies 177. & menſes alternatim dierum 30. & 29. ſed à *Thiſri* ad ſequentem *Niſan*, quia in anno Deficiente *Caſleu* euadit dierum 29. & in anno abundante, *Marcheſuan* fit dierum 30. ideo à Neomenia *Thiſri* ad ſequentis Niſan Neomeniam ſunt dies in *Anno Communi* deficiente 176. in ordinario 177. in abundante 178. & in *Anno Embolimæo* Deficiente 206. in Ordin. 207. in Abund. 208. Cognito ergo die, & feria Anni Iuliani in quæ cadit caput Anni ciuilis Iudaici, facilè cognoſcetur, in quam diem, & feriam cadat Neomenia Niſan, & inde numerando dies 14. Paſcha Iudæorum; & deinceps aliorum Menſium dies. Ferias tamen facilius cognoſces ſi *Kebia Thiſri* addideris dies, qui abiectis hebdomadibus, ſuperſunt ex anno. Superſunt autem ex Communi deficiente 1. ordinario 2. abundanti 3. & ex Embolimæo deficienti ſuperſunt 3. ex ordin. 4. ex abund. 5. Exemplum eſto Annus 1638. Chriſti, in quo *Neomenia Thiſri* incidit in diem 30. Auguſti Iuliani, & feriam 5. Annus autem ille fuit communis, & ordinarius, ergo additis 2. ad 5. Neomenia *Niſan* incidit in feriam 5. & quia dies 30. Auguſti eſt à Kalendis Ianuarij dies collecta 242. ſi huic addas dies 177. fiunt dies 419. quibus ſi ſubtrahas anni communis Iuliani dies 365. reſtant dies 54. à Kalendis Ianuarij Anni 1639. ideſt dies 23. Februarij ſtylo veteri, ſed ſtylo Gregoriano 5. Martij, in quam incidit Neomenia Niſan, additiſq; 14. Paſcha Iudaicum incidit in diem 10. Martij, & feriam 7. ſtylo veteri, ſed Gregoriano in diem 20. Martij, & feriam 3. ſed pro hoc, & alijs Menſibus condidimus Tabulam Menſium cum diebus collectis in fine eorum pro ſex qualitatibus Anni Iudaici, quæ eſt VII.

12. *Tekupha* eſt Reuolutio Solis ad vnum ex quatuor punctis cardinalibus Anni, nempe *Tekupha Veris* ad initium Arietis; *Tekupha Aeſtiua* ad initium Cancri; *Tekupha Autumni* ad initium Libræ, & *Tekupha Brumalis* ad initium Capricorni. Vernam Iulij Cæſaris tempore ſtatuerunt ad diem 25. Martij, & Autumnalem ad 24. Septembris in anno Iuliano, & hanc exinde ſemper retinuerunt. Semper enim nunc cadit *Tekupha Thiſri* in 24. Septembris. Quare ſi *Roſch Haſchana*, ſeu caput anni cadet in 20. Septembris anni Iuliani, Tekupha cadet in 5. diem Thiſri & ſi caput anni in 30. Auguſti (vt euenire poteſt anno 3. Cycli Lunaris) Tekupha incidet in diem 26. Thiſri; ſi autem caput anni cadet in 24. Auguſti (quod euenire poteſt anno 17. Cycli) Tekupha tranſgreſſa ſuos terminos, incidet in diem 2. *Marcheſuan*. Sed quia Iudæi Annum Solarem diuidunt (erronee tamen) in quatuor quadrantes æquales, & dant vnicuiq; dies 91. hor. 7. hel. 540. & duobus quadrantibus dies 182. h. 15. totiq; anno cum Calippo, Soſigene, & Cæſare dies 365. h. 6. habenda eſt ratio horarum, & vt tacitè intercaletur dies vnus quarto quoq; anno incipiunt à Tekupha verna, & anno Biſſextili Iuliano numerant à meridie; anno ſequenti ab occaſu Solis, anno ſecundo poſt Biſſextilem à media nocte, & anno tertio ab ortu Solis. Eſto exemplum in Tekupha Thiſri pro Annis Chriſti hinc adiectis, & numeratis a Tekupha Niſan diebus 182. h. 15. ſtylo Iuliano.

	Anni Chr.	Tekupha Niſan Martij hora.	Tekupha Thiſri Septemb. hor.	
B	1600	25. Meridie.	24	9. noctis.
C	1601	25. In Occ. Solis.	24	3. die.
C	1602	26. Media nocte.	2	9. diei.
C	1603	26. In Ortu Solis.	25	3. noctis.
B	1604	25. Merid.	24	9. noctis.

Sed quia Neomenia *Thiſri* in anno primo cuiuſq; Cycli comitatur Aequinoctium Hipparchæum, ſeu Ptolemaicum, vt notat Mulerus cap. 13. & Ptolemæo anni Solares 300. vno die minores ſunt annis 300. Calippicis, ſeu Iulianis, & Annus Solaris Ptolemaicus eſt dierum 365. h. 5. hel. 993 $\frac{6}{18}$. ideoq; anni 19. habent dies 6939. h. 16. hel. 518 $\frac{3}{18}$. & Cyclus Lunæ habet dies 6939. h. 16. hel. 595. exceditq; Solarem helakim 76 $\frac{6}{18}$. Ideo Mulerus conſtruxit Tabulam, quæ nobis eſt VIII. in qua ſunt Aequinoctia Ptolemaica diebus Iulianis adnotata pro 1. Anno Cycli Lunaris ab anno 1. Iudaico, vſque ad annum 570. cum exceſſu Lunarium Cyclorum; Additq; tempus computari à Meridiano Eden, & in primo Cycli anno caput anni ſemper ſuccedere Aequinoctio Ptolemaico, & primo Anno Epochæ Iudaicæ Neomeniam Aſtronomicam *Thiſri* fuiſſe poſt Æquinoctium Ptolem. hor. 14. hel. 96. cui poſt ſingulos Cyclos addendo exceſſum Lunarem hel. 76 $\frac{6}{18}$. ſequitur vt poſt Cyclos 338. ideſt annos 6422. Neomenia *Thiſri* abſit ab Aequinoctio diem 1. hor. 14. hel. 96. Iudæi tamen qui ſequuntur Rabbi Adda, dicunt ab eo Tekupham Vernum affixam fuiſſe diei 14. Martij cum Alphonſinis.

13. Feſta Iudæorum præcipua ſunt Paſcha, Pentecoſte, & Scenopegia, de quibus Exodi 12. & 23. & Deuteronom. 16. Paſcha ſemper fit die 15. *Niſan*, & Pentecoſte 6. die *Sciuuan*, & Scenopegia 15. die Thiſri, à Paſchate ad Scenopegiam ſemper ſunt dies 177. quot ſunt à Neomenia *Niſan* ad ſequentem Neomeniam *Thiſri*. In eandem feriam cadunt Neomenia *Niſan*, & Paſcha ſicut in eandem Neomenia *Thiſri*, & Scenopegia. Iam ſupra diximus addendam vnitatem Feriæ Paſchalis, vt habeatur Feria, Pentecoſtes, biduum autem, vt habeatur feria Scenopegiæ. Olim porrò ſtante Republica Hebræorum, nefas erat celebrare Paſcha in Plenilunio antecadente diem Æquinoctij Verni Ciuilis, ſeu *Tekupham Niſan*; adeoq; ſi Plenilunium eam præcederet, intercalabant Menſem *Adar*, & à ſequenti Nouilunio inibant primum menſem; quam intercalationem aliquando extra ordinem adhibebant, ſi nondum eſſent maturę fruges; nec florebant arbores, quæ prolatio, erat etiam commoda vijs purgandis, reficiendis pontibus, & furnis extruendis pro illis, qui aliunde Hieroſolymam conueniebant; & aliquando ob alia impedimenta Paſcha celebratum eſt mēſe ſecundo, vt videre eſt Ioſue 5. verſu 9. & 2. Reg. c. 23. v. 21. & 2. Paralip. c. 30. Sed euerſa Republica, Paſcha non celebrant niſi ex computo, in quo nō rarò Paſcha Iudaicum anteuertit priſcam Tekupham, ſeu diem 25. Martij, vt fit in Cycli Lunaris anno 2. 5. 10. 13. 16. 18. & exemplo eſt Tabula Muleri, quæ apud nos erit IX. vna cum Tabula Terminorum Paſchalium in vno Cyclo Lunari, quæ erit X. Harum vſus patebit ex Canonibus poſt Tabulas tradendis.

TABVLÆ X. pro vſu Kalendarij Hebraici à tempore Conſtantini Magni.

I. Tab. Cycli Solis.

Cycl.	Litt. Dominic.	
I	G	F
II		E
III		D
Iv		C
v	B	A
vI		G
vII		F
vIII		E
Ix	D	C
x		B
xI		A
xII		G
xIII	F	E
xIv		D
xv		C
xvI		B
xvII	A	G
xvIII		F
xIx		E
xx		D
xxI	C	B
xxII		A
xxIII		G
xxIv		F
xxv	E	D
xxvI		C
xxvII		B
xxvIII		A

II. Tab. Cycli Lunæ primi in periodo Iudaica.

Anni ineuntes.	Radices Nouil. Fer.	Hor.	Hel.
1	2	5	204
2	6	14	0
c. 3	3	22	876
4	2	20	385
5	7	5	181
c. 6	4	13	1057
7	3	11	566
c. 8	7	20	362
9	6	17	951
10	4	2	747
c. 11	1	11	543
12	7	9	52
13	4	17	928
c. 14	2	2	724
15	1	0	233
16	5	9	29
c. 17	2	17	905
18	1	15	414
c. 19	6	0	210

III. Tab. Cycli Lunæ.

Anni abſoluti.	Perpetui ſine Epocha temporis. Fer.	Hor.	Hel.
1	4	8	876
2	1	17	672
c. 3	7	15	181
4	4	23	1057
5	2	8	853
c. 6	1	6	362
7	5	15	158
c. 8	4	12	747
9	1	21	543
10	6	6	339
c. 11	5	3	928
12	2	12	724
13	6	21	520
c. 14	5	19	29
15	3	3	905
16	7	12	701
c. 17	6	10	210
18	3	19	6
c. 19	2	16	595

c. Indicat Embolimæos Cyclus habet dies 6939. Horas 16. Scrupula 595. ſeu Menſes 235.

Tab. III. Reſiduum.

Tab. Menſium Collectorum.

Menſes	D.	Hor.	Hel.
0½	0	18	396
1	1	12	793
2	3	1	506
3	4	14	219
4	6	2	1012
5	7	15	725
6	2	4	438
7	3	17	151
8	5	5	944
9	6	18	657
10	1	7	370
11	2	20	83
12	4	8	87[illegible]
13	5	21	589

Menſis Ptolemæo hebdómadarum 4. d. 1. h. 12. helákim 793. à Nouilun. ad Plenilunium dies 14. hor. 18. hel. 396.

IV. Tabula Cyclorum Lunæ Collectorum.

Cycli collecti	Fer.	Hor.	Scrup.	Cycli collecti	Fer.	Hor.	Scrup.
1	2	16	595	230	2	14	770
2	5	9	110	231	5	7	285
3	1	1	705	232	7	23	880
4	3	18	220	233	3	16	395
5	6	10	815	234	6	8	990
6	2	3	330	235	2	1	505
7	4	19	925	236	4	18	20
8	7	12	440	237	7	10	615
9	3	4	1035	238	3	3	130
10	5	21	550	239	5	19	725
11	1	14	65	240	1	12	240
12	4	6	660	241	4	4	835
13	6	13	175	242	6	21	350
14	2	15	770	243	2	13	945
15	5	8	285	244	5	6	460
16	1	0	880	245	7	22	1055
17	3	17	395	246	3	15	570
18	9	9	990	247	6	8	85
19	2	2	505	248	2	0	680
20	4	19	20	249	4	17	195
30	3	16	570	250	7	9	790
40	2	14	40	251	3	2	305
50	1	11	590	252	5	18	900
60	9	9	60	253	1	11	415
70	6	6	616	254	4	3	1010
80	5	4	80	255	6	20	525
90	4	1	630	256	2	13	40
100	2	23	100	257	5	5	635
198	7	13	90	258	7	22	150
+199	3	5	685	259	3	14	745
200	5	22	200	260	6	7	260
201	1	14	795	261	1	23	855
202	4	7	310	262	4	16	370
203	6	23	905	263	7	8	965
204	2	16	420	264	3	1	480
205	5	8	1015	265	5	17	1075
206	1	1	530	266	1	10	590
207	3	18	45	267	4	3	105
208	6	10	640	268	6	19	700
209	2	3	155	269	2	12	215
210	4	19	750	270	5	4	810
211	7	12	265	271	7	21	325
212	3	4	860	272	3	13	910
213	5	21	375	273	6	6	435
214	1	13	970	274	1	22	1030
215	4	6	485	275	4	15	545
216	6	15	0	276	7	8	60
217	2	15	595	277	3	0	655
218	5	8	110	278	5	17	170
219	1	0	705	279	1	9	765
220	3	17	220	280	4	2	280
221	6	9	815	290	2	23	830
222	1	2	330	300	1	21	300
223	4	18	925	400	4	20	400
224	7	11	440	500	7	19	500
225	3	3	1035	600	3	18	600
226	5	20	550	7.0	6	17	700
227	1	13	65	800	2	16	800
228	4	5	660	900	5	15	900
229	6	22	175	1000	1	14	1000

Anno 1. Epochæ Chriſtianæ Cyclus 198. deſijt Autumno, & incœpit Cyclus 199.

V. Tabula Neomeniarum Thiſri, quasproximè præcedit, aut ſequitur Roſch Haſchana, prout docet Feria.

Cyclus Lunæ Iudaicus.	Initio annorum Iudaicorum.		Seculo Moſis.		Seculo Salomonis.		Aera Contract. Macchab.		Seculo Apoſtolorum.		Seculo Noſtro.	
1	Oct.	7	Sept.	30	Sept.	29	Sept.	26	Sept.	25	Sept.	20
2	Sept.	26	Sept.	19	Sept.	17	Sept.	16	Sept.	15	Sept.	9
emb. 3	Sept.	16	Sept.	9	Sept.	6	Sept.	4	Sept.	4	Aug.	30
4	Oct.	4	Sept.	27	Sept.	25	Sept.	23	Sept.	22	Sept.	18
5	Sept.	23	Sept.	16	Sept.	15	Sept.	13	Sept.	11	Sept.	6
emb. 6	Sept.	12	Sept.	5	Sept.	3	Sept.	3	Sept.	1	Aug.	25
7	Oct.	1	Sept.	24	Sept.	22	Sept.	20	Sept.	19	Sept.	14
emb. 8	Sept.	21	Sept.	13	Sept.	11	Sept.	9	Sept.	8	Sept.	3
9	Oct.	8	Oct.	2	Sept.	30	Sept.	28	Sept.	27	Sept.	23
10	Sept.	28	Sept.	21	Sept.	19	Sept.	17	Sept.	16	Sept.	11
emb. 11	Sept.	17	Sept.	10	Sept.	8	Sept.	6	Sept.	5	Aug.	31
12	Oct.	6	Sept.	28	Sept.	27	Sept.	25	Sept.	23	Sept.	19
13	Sept.	24	Sept.	18	Sept.	16	Sept.	14	Sept.	13	Sept.	7
emb. 14	Sept.	14	Sept.	7	Sept.	5	Sept.	3	Sept.	2	Aug.	29
15	Oct.	3	Sept.	26	Sept.	24	Sept.	21	Sept.	21	Sept.	16
16	Sept.	22	Sept.	14	Sept.	13	Sept.	11	Sept.	9	Sept.	5
emb. 17	Sept.	10	Sept.	3	Sept.	2	Aug.	31	Aug.	30	Aug.	25
18	Sept.	29	Sept.	22	Sept.	20	Sept.	19	Sept.	18	Sept.	12
emb. 19	Sept.	19	Sept.	11	Sept.	10	Sept.	7	Sept.	7	Sept.	2

Annis 300. Termini Neomeniarum minuuntur vno die, & ideo quæuis columna poteſt ſeruire annis 600.

VI. Tabula Cycli Lunæ ab Anno Iudaico 5397. continens *Molad*, ideſt Nouilunium Thiſri, & *Kebias*, ideſt Caput Anni Ciuilis.

Anni Cycli.	Nouilunium Thiſri. Fer.	Hor.	Scrup.	Littera Dominic.	Initium Anni Aſtronomici.		Kebia Thiſrì Fer.	Anni Qualitas.	Initium Anni Ciuilis.			Anni Chriſti.
1	3	1	704	B	Sept.	20	3	Ord.	Sept.	20		1636
2	7	10	500	A	Sept.	9	7	Ab.	Sept.	9		1637
emb. 3	4	19	296	G	Aug.	29	5	Ab.	Aug.	30	t	1638
4	3	16	885	F	Sept.	17	5	Ord.	Sept.	19	t	1639
5	1	1	681	D	Sept.	6	2	Def.	Sept.	7	t	1640
emb. 6	5	10	477	C	Aug.	26	5	Ab.	Aug.	26		1641
7	4	7	1066	B	Sept.	14	5	Ord.	Sept.	15	t	1642
emb. 8	1	16	862	A	Sept.	3	2	Def.	Sept.	4	t	1643
9	7	14	371	F	Sept.	21	7	Ab.	Sept.	21		1644
10	4	23	167	E	Sept.	10	5	Ord.	Sept.	11	t	1645
emb. 11	2	7	1043	D	Aug.	31	2	Ab.	Aug.	31		1646
12	1	5	552	C	Sept.	19	2	Def.	Sept.	20	t	1647
13	5	14	348	A	Sept.	7	5	Ab.	Sept.	7		1648
emb. 14	2	23	144	G	Aug.	27	3	Ord.	Aug.	28	t	1649
15	1	20	733	F	Sept.	15	2	Ab.	Sept.	16	t	1650
16	6	5	529	E	Sept.	5	7	Def.	Sept.	6	t	1651
emb. 17	3	14	325	C	Aug.	24	3	Ord.	Aug.	14		1652
18	2	11	914	B	Sept.	12	2	Ab.	Sept.	12		1653
emb. 19	6	20	710	A	Sept.	1	7	Ab.	Sept.	2	t	1654

Litera t. indicat Translationem Feriæ factam.

VII. Ta-

VII. Tabula Dierum Collectorum in fine Menſium.

Menſes.	Dies Menſ.	Anno Communi. Defic.	Anno Communi. Ordin.	Anno Communi. Abund.	Anno Embolimæo. Defic.	Anno Embolimæo. Ordin.	Anno Embolimæo. Abund.	Menſ. Iulian.	Anno Com.	Anno Biſſex.
Thiſri.	30	30	30	30	30	30	30		Dies	Colt.
Marcheſuan	29	59	59	——	59	59	——	Ianuar.	31	31
in abundanti.	30	——	——	60	——	——	60	Febr.	59	60
Casleu	30	——	89	90	——	89	90	Mart.	90	91
in defic.	29	88	——	——	88	——	——			
Tebeth.	29	117	118	119	117	118	119	April.	120	121
Schebat.	30	147	148	149	147	148	149	Mai.	151	152
Adar I.	30	——	——	——	177	178	179	Iun.	181	182
Adar II.	29	176	177	178	206	207	208			
Niſan.	30	206	207	208	236	237	238	Iul.	212	213
Iiar.	29	235	236	337	265	266	267	Aug.	243	244
Siuuan.	30	265	266	267	295	296	297	Septemb.	273	274
Thamus.	29	294	295	296	324	325	326	Octob.	304	305
Ab.	30	324	325	326	354	355	356	Nouemb.	334	335
Elul.	29	353	354	355	383	384	385	Decemb.	365	366

VIII. Tabula pro Connexione Capitis Anni Iudaici, cum die Anni Romani, quando Cyclus Lunæ eſt 1.

ANNI Iudaici ineuntes.	ANNI Ante Chriſtũ currẽtes	Aequinoctium. Ptolemaicum, ſeu Hipparch. Menſ.	D.	H.	Scrup.
1	3761	Oct.	6	15	108
301	3461	Oct.	5	13	108
601	3161	Oct.	4	15	108
901	2861	Oct.	3	15	108
1201	2561	Oct.	2	15	108
1501	2261	Oct.	1	15	108
1801	1961	Sep.	30	15	108
2101	1661	Sep.	29	15	108
2401	1361	Sep.	28	15	108
2701	1061	Sep.	27	15	108
3001	761	Sep.	26	15	108
3301	461	Sep.	25	15	108
3601	161	Sep.	24	15	108
	Anni Chriſti.	Menſ.	D.	H.	Scrup.
3901	140	Sep.	23	15	108
4201	440	Sep.	22	15	108
4501	740	Sep.	21	15	108
4801	1040	Sep.	20	15	108
5101	1340	Sep.	19	15	1 8
5401	1640	Sep.	18	15	108
5701	1940	Sep.	16	15	108
6001	2240	Sep.	16	15	108

In Annis.	Aequinoctij Complementum. Hor.	Scr.	Decim.
1	0	86	4
2	0	172	8
3	0	259	2
4	0	345	6
5	0	432	0
6	0	518	4
7	0	604	8
8	0	691	2
9	0	777	6
10	0	864	0
20	1	648	.
25	2	0	.
30	2	432	.
40	3	216	.
50	4	0	.
75	6	0	.
100	8	0	.
125	10	0	.
150	12	0	.
200	16	0	.

Exceſſus Lunæ ſupra Annos.

Exceſſus Lunæ in Cyclis. Cycli.	H.	Scr.	D.
1	0	76	6
2	0	153	2
3	0	229	8
4	0	306	4
5	0	383	0
6	0	459	6
7	0	536	2
8	0	612	8
9	0	689	4
10	0	766	0
20	1	452	0
30	2	138	0
40	2	904	.
50	3	590	.
60	4	276	.
70	4	1042	.
80	5	728	.
90	6	414	.
100	7	100	.
200	14	200	.
280	19	928	.
281	19	1004	6
282	20	1	2
283	20	77	8
284	20	154	4
285	20	231	0

Exceſſus Lunæ in Annis. Anni Solares Hipparchi.	Helakim.	Partes. 190
1	4	6
2	8	12
3	12	18
4	16	24
5	20	30
6	24	36
7	28	42
8	32	48
9	36	54
10	40	60
11	44	66
12	48	72
13	52	78
14	56	84
15	60	90
16	64	96
17	68	102
18	72	108
19	76	6

IX. Tabula Paſchatum Iudaicorum, in diebus Anni Iuliani ab Annô Chriſti 1630. vſque ad 1674.

Cycli Lunæ Iudaici.	Anni Chriſti.	Paſcha Iudæorum. D	Feria.	Litera Domin.	Cycli Lunæ Iudaici	Anni Chriſti.	Paſcha Iudæorum. D	Feria.	Litera Dom.
13	1630	Mar. 18	5	c	17	1653	Apr. 2	7	b
14	1631	Apr. 7	5	b	18	1654	Mar. 23	5	a
15	1632	Mar. 27	3	a g	19	1655	Apr. 12	5	g
16	1633	Mar. 16	7	f	1	1656	Mar. 30	1	f e
17	1634	Apr. 3	5	e	2	1657	Mar. 19	5	d
18	1635	Mar. 24	3	d	3	1658	Apr. 8	5	c
19	1636	Apr. 10	1	c b	4	1659	Mar. 29	3	b
1	1637	Mar. 30	5	a	5	1660	Mar. 17	7	a g
2	1638	Mar. 20	3	g	6	1661	Apr. 4	5	f
3	1639	Apr. 9	3	f	7	1662	Mar. 25	3	e
4	1640	Mar. 28	7	e d	8	1663	Apr. 12	1	d
5	1641	Mar. 16	3	c	9	1664	Mar. 31	5	c b
6	1642	Apr. 5	3	b	10	1665	Mar. 21	3	a
7	1643	Mar. 25	7	a	11	1666	Apr. 10	3	g
8	1644	Apr. 11	5	g f	12	1667	Mar. 30	7	f
9	1645	Apr. 1	3	e	13	1668	Mar. 17	3	e d
10	1646	Mar. 21	7	d	14	1669	Apr. 6	3	c
11	1647	Apr. 10	7	c	15	1670	Mar. 26	7	b
12	1648	Mar. 28	3	b a	16	1671	Mar. 16	5	a
13	1649	Mar. 18	1	g	17	1672	Apr. 2	3	g f
14	1650	Apr. 6	7	f	18	1673	Mar. 22	7	e
15	1651	Mar. 27	5	e	19	1674	Apr. 11	7	d
16	1652	Mar. 14	1	d c					

X. Tabula Harmoniæ Terminorum Paſchalium binorum pro Chriſtianis, & binorum pro Iudæis reductorum ad Iuliani Anni dies.

Cyclus Lunæ Romanus.	Term. Paſch. veteres circa Conſtantini M. tempus.	Cycli Lunæ Iudaici.	Term. Paſch. Iudæorum veteres ab anno Iud. 4105.	Term. Paſch. Iudæor. recent. huic æuo idonei. D	Term. Paſch. Gregoriani, ad annum Iulianum reducti. D	Cyclus Lunæ Romanus init. infraſcriptis annis.
1	Apr. 5	17	Apr. 6	Apr. 2	Apr. 2	1615
2	Mar. 25	18	Mar. 27	Mar. 22	Mar. 22	1634
3	Apr. 13	19	Apr. 14	Apr. 10	Mar. 11	1653
4	Apr. 2	1	Apr. 3	Mar. 30	Mar. 30	1672
5	Mar. 22	2	Mar. 23	Mar. 19	Mar. 19	1691
6	Apr. 10	3	Apr. 10	Apr. 7	Apr. 7	&c.
7	Mar. 30	4	Mar. 31	Mar. 27	Mar. 27	
8	Apr. 18	5	Mar. 20	Mar. 16	Mar. 16	
9	Apr. 7	6	Apr. 8	Apr. 4	Apr. 4	
10	Mar. 27	7	Mar. 28	Mar. 24	Mar. 24	
11	Apr. 15	8	Apr. 15	Apr. 12	Mar. 13	
12	Apr. 4	9	Apr. 5	Apr. 1	Apr. 1	
13	Mar. 24	10	Mar. 25	Mar. 21	Mar. 21	
14	Apr. 12	11	Apr. 13	Apr. 8	Apr. 8	
15	Apr. 1	12	Apr. 1	Mar. 29	Mar. 29	
16	Mar. 21	13	Mar. 22	Mar. 18	Mar. 18	
17	Apr. 9	14	Apr. 9	Apr. 6	Apr. 6	
18	Mar. 29	15	Mar. 30	Mar. 26	Mar. 26	
19	Apr. 17	16	Mar. 18	Mar. 15	Mar. 15	

Termini Paſchales a Gregorio XIII. reformati vix, & rarò vno die diſſident à Terminis Iudæorum, eſto hi quatriduo aliquando diſſideant à priſcis Terminis; At Iudæorum veteres à Romanis in Cyclo Romano 8. & recentes in Cyclo 3. & 11. diſſident vno Menſe.

CANON I.

Annos Iudaicæ Periodi conuertere in Annos illos Epochæ CHRISTI, vel ante, quorum Autumno incœpit, vel incipiet datus Annus Iudaicus.

SI Annus Iudaicus ſit 3761. incœpit ab Autumno Anni primi ante Epocham Chriſti; ſi verò minor ſit annis 3761. ſubtrahe datos annos annis 3762. & reſiduum erit Annus ille ante Epocham Chriſti, in cuius autumno incœpit annus Iudaicus. Vt ſi detur annus 3760. reſtabit annus 2. ante Chriſtum, in cuius autumno inijt annus 3760. At ſi datus annus eſt maior, quàm 3761. ſubtrahe illi 3761. & reſiduus annus erit ille Chriſti in cuius autumno incœpit, vel incipiet Iudaicus annus. Vt ſi detur annus 3762. demptis 3761. reſtat Annus I. Epochæ Chriſti, in cuius Autumno incœpit annus Iudaicus 3762. Item ſi detur annus Iudaicus 5397. demptis 3761. relinquitur Chriſti annus 1636. in cuius autumno incœpit annus 5397. antea enim Annus Chriſti 1636. à Calendis Ianuarij, vſq; ad Septembrinum caput anni Iudaici, currebat cum Iudaico 5396.

CANON II.

Annos Epochæ CHRISTI conuertere in Annos Iudaicos cum ipſis concurrentes, vſque ad Autumnale Caput Anni Iudaici ſubſequentis.

ANnis Chriſti adde 3760. & habebis Annũ Iudaicum, cum quo Annus ille Chriſti currit, vſq; ad Autumnum; at ſi Annis Chriſti addas 3761. habebis annum Iudaicum ineuntem ab Autumno anni eiuſdem Chriſti. Vt ſi detur Annus Chriſti 1636. additis 3760. fit annus Iudaicus 5396. cum quo annus 1636. à Calendis Ianuarij, vſque ad Autumnum currit. At ſi annis 1636. addas 3761. fit Iudaicus annus 5397. iniens ab Autumno eiuſdem anni Chriſti 1636. Anno itaq; Chriſti primo in Autumno ipſius completus eſt Iudaicus annus 3761. & initus 3762. & ità deinceps.

CANON III.

Dato Anno Iudaico, inuenire Cyclum Solis, & Lunæ Iudaicum, vna cum Cyclis iam abſolutis.

PRo Cyclo Solis diuide Annos datos per 28. pro Lunæ autem Cyclo, diuide eoſdem per 19. ſi in Quotiente nulla ſit fractio, Cyclus erit vltimus ille Solis, ideſt 28. hic Lunæ 19. & totus Quotiens indicabit Cyclos abſolutos ab initio Iudaicæ periodi. At ſi Quotienti adhæreat fractio, Numerator fractionis erit ipſemet Cyclus Solis in primo caſu; vel Lunæ in ſecundo. Vt ſi detur annus Iudaicus 3761. hoc per 28. diuiſo, quotiens eſt $134\frac{9}{28}$. quo ſignificatur ab initio periodi Iudaicæ completos fuiſſe Cyclos Solis 134. & de Cyclo 35. currere 9. Rurſus diuiſis 3761. per 19. reſtant Cycli Lunæ completi 197. & $\frac{5}{19}$. & currebat aureus numerus 18. iuxta Iudæos, nam iuxta formam Anni Romani, & Chriſtianorum, illo anno qui erat primus ante Chriſti Epocham, currebat Aureus numerus I. Cyclus enim Lunæ Iudæorum binario minor eſt Cyclo Lunæ Romanorum, quia Iudæi Cyclum ſuum biennio tardius, quàm Romani exorſi ſunt; qui enim eſt Iudæis primus Cycli, idem eſt tertius Romanis ab Autumno ad ſequentes Calendas Ianuarij, poſt quas incipit Romanis quartus, perſeuerante adhuc apud Iudæos primo, vſq; ad ſequentem Autumnum. Exempli gratia Anno hoc 1664. quo hæc ſcribimus Cyclus Lunæ Romanis à Calendis Ianuarij, vſq; ad vltimum Decembris eſt 12. ſed Iudæis ab Autumno anni 1664. erit 10. vſq; ad Autumnum anni 1665. ſed Romanis anno 1665. à Calendis Ianuarij erit 13. quod notandum ob Paſcha. Sic anno Iudaico 3794. qui erat Chriſti 33. Cyclus Lunæ erat 13. abſolutis iam 199. Cyclis ſeruiens Iudæis ab Autumno, & Romanis erat 15. & initio anni 34. Chriſti erat 16. durante adhuc apud Iudæos (ſi hac forma tunc vſi eſſent) Cyclo 13.

CANON IV.

Dato Cyclo Solis, inuenire Literam indicem Feriæ primæ Anno Iudaico ſeruientem.

REperto per Canonem III. Cyclo Solis, conſule I. Tabulam, Litera enim, ibi adnotata Cyclo Solis pro Litera Dominicali, ſi eſt vnica, vel binarium poſterior, eſt index Feriæ primæ pro anno Iudaico ab Autumno, vſq; ad Calendas Ianuarij, anni Romani: ab his enim vſurpanda eſt litera ſequens pro reliquis mẽſibus anni Iudaici. Exempli gratia Anno Iudaico 3794. qui incœpit iuxta I. Canonẽ ab autumno anni Chriſti 33. diuiſo per 28. reperitur Cyclus Solis 14. à Calendis Ianuarij, vſq; ad finem anni 33. currens; litera autem D. adnotata Cyclo 14. index eſt feriæ primæ in anno Iudaico, vſq; ad Calendas Ianuarij anni 34. ab his enim ſtatim etiam pro reliquo anno Iudaico, vſurpanda eſt littera C. At anno Chriſti 32. Biſſextili, ideſt Iudaico 3793. Cyclus Solis erat 13. & literæ F. E. quarum prior ſeruiebat vſq; ad diem 24. Februarij, poſterior autem E. à die 25. Februarij vſq; ad finem anni, ideoq; feriæ primæ in anno Iudaico litera fuit E, ſed à Calendis anni 33. fuit D.

CANON V.

Dato Anno Epochæ CHRISTI, reperire in forma Iuliana Cyclum Solis & Lunæ congruentem Anno Iudaico cum ipſo concurrenti.

PRimò Annis Epochæ Chriſti adde 9. (anno quippe præcedenti Epocham Chriſti Cyclus Solis erat 9.) & ſummam diuide per 28. Quotiens enim ſi nulla ipſi fractio adhæreat indicabit vltimum Cycli ideſt 28. alioquin ipſe numerator fractionis erit Cyclus Solis ſeruiens non ſolum Romano ſed etiam Iudaico illi anno, qui incipit ab autumno, dati Anni Epochæ Chriſti, cum quo per Canonem IV. inuenies literam indicem primæ feriæ. Sic anno Chriſti 33. additis 9. fiunt 42. & his per 28. diuiſis Quotiens $1\frac{14}{28}$. indicat Cyclum Solis 14.

Secundò pro Cyclo Lunæ adde annis Epochę Chriſti vnitatem, & ſummam partire per 19. nam quotiens ſi ſit ſine fractione, indicabit Cyclum 19. alioquin ipſe fractionis numerator erit Cyclus Lunæ conueniens Anno Romano, cui ſi demas binarium habebis Cyclum Lunæ conuenientem Anno Iudaico inito ab Autumno dati Anni Chriſti, & deinceps toti anno Iudaico. Sic Anno Chriſti 33. addita vnitate fiunt 34. quibus per 19. diuiſis reſtat $1\frac{15}{19}$. Ergo Cyclus Lunæ, ſeu Aureus numerus toti anno 33. Chriſti conueniens fuit 15. ſed dempto binario Cyclus Lunæ ſeruiens anno Iudaico, ad illa tempora retroaccommodato, & ab Autumno anni 33. inito fuit, vel fuiſſet 13. & talis perſeueraſſet, vſq; ad ſequentem autumnum anni 34. Chriſti, etiam ſi anno 34. Romanis Cyclus Lunaris fuerit 16.

CANON VI.

Dati Anni Iudaici caput Aſtronomicum inuenire, ſeu Characterem Neomeniæ Thiſri, quoad Feriam, Horas, & Scrupula à Meridiano Eden, vel Hieroſolymitano computatas.

PRimò per Canonem III. quære Cyclos Lunæ abſolutos, & Cyclum Lunæ competentem Anno Iudaico; Deinde ex Tabula II. ſume Radicem Nouiluniorum conuenientem Cyclo Lunæ, & ex Tabula IV. vno, aut duobus ingreſſibus, ſume ferias, horas, & ſcrupula conuenientia Cyclis collectis, & abſolutis; omnia hæc collige in vnam ſummam, ponendo pro ſcrupulis 1080. horam vnam, & pro horis 24. diem, ſeu feriam vnam, & à ſumma feriarum abijciendo ſeptenarios, quando earum ſumma excelſerit 7. ſic enim habebis feriam Neomeniæ Thiſri, ſeu capitis Anni Iudaici, & horas cũ ſcrupulis ab occaſu Solis, & meridiano Eden numeratas, quibus ſi demas helakim, ſeu ſcrupula 420 ʒ. habebis tempus meridiani Hieroſolymæ.

EXEMPLVM. Anno Iudaico 3794. (qui per Canonē I. fuit Chriſti 33. ideſt cœpit ab Autumno anni 33.) per Canonem III. in vltimo exemplo Cyclus Lunæ Iudaicus fuit 13. & abſoluti erant iam Cycli 199. ſic ergo ex Tabula II.

	Fer.	Hor.	Scrup.
Cyclo 13	4	17	928
Cycl. abſ. 199	3	5	685
Summa	·	1	1613
			1080
	7	23	·533

& IV. ſtabit forma calculi, in qua ſcrupulis 1613. demenda ſunt 1080. & reponenda hora 1. cū ſcrupulis reſiduis 533. quare Character Thiſri, ſeu caput Aſtronomicū anni 3794. Iudaici fuit, (hac quidem forma) feria 7. & hora 23. ac ſcrupulis 533. à meridiano Eden, ſed ſcrup. 112 ⅓. à meridiano Hieroſolymæ, hoc eſt ex dictis in Appendice num. 2. hor. 23. m. 6. ſec. 13 ⅓. Politicè itaque fuiſſet caput Anni Feria ſequenti, ſi ea capax fuiſſet, de quo Canone ſequenti.

CANON VII.

Caput Anni Iudaici Aſtronomicum corrigere, ob translationem feriarum.

SI Feriæ per Canonem VI. repertæ adhæreant horæ 18. vel aliquid plus, adhibenda eſt feria ſequens pro Ciuili Neomenia Thiſri; ſed ſi hæc ipſa feria ſit in *Adu*, ideſt 1. vel 4. vel 6. transferendum adhuc anni caput in feriam ſequentem. Ergo in Exemplo Canonis præcedentis Character Neomeniæ Thiſri fuit feria 7. hor. 23. &c. *Kebia*, ideſt caput Ciuile Anni debuiſſet eſſe feria 1. ob tranſgreſſum horarum 18. ſed quia ob ſuperſtitionem Iudaicam, feria 1. eſt inepta capiti anni, iuxta dicta in Appendice num. 7. ideo transferendum fuit caput anni in feriam 2. ſi anno illo, qui fuit Chriſti 33. Iudæi vſi eſſent hac forma, qua poſtea vſi ſunt.

CANON VIII.

Data Feria Neomeniæ Thiſri, vel eius Charactere, inuenire feriam Scenopegiæ ſequentis, & Paſchatis, & Pentecoſtes antecedentis.

EAdem eſt Feria Neomeniæ Thiſri, ſeu capitis anni Ciuilis Iudaici, ac primæ diei Scenopegiæ: debet enim celebrari die 15. menſis Thiſri, qui eſt ſeptimus in anno ſacro. Porrò huic feriæ ſubtrahe binarium, & reſiduum erit feria Paſchatis antecedentis, ſed ſi feria capitis anni Ciuilis ſit 2. feria Paſchatis præcedentis fuit 7. ſicut & Neomeniæ Niſan; Poſtremò feriæ Paſchali adde vnitatem, & habebis feriam primæ diei Pentecoſtes Iudaicæ. Ergo quia Anno 33. Chriſti, ſeu Iudaico 3794. Feria Neomeniæ Thiſri, ex dictis Canone VII. fuit 2. talis quoq; fuit feria primæ diei Scenopegiæ ſequentis, ſed feria Paſchatis antecedentis eodem anno 33. ſed Iudaico 3793. fuit 7. ſicut & feria Niſan; ideoq; feria Pentecoſtes fuit 1. aut debuit eſſe, ſi Iudei tunc vſi eſſent hac anni forma.

Aliter ſic. Quære Characterem Neomeniæ Thiſri Aſtronomicum per Canonem VI. & huic ſubtrahe Characterem menſium collectorum repertum in reſiduo Tabulæ III. qui eſt D. 2. 4. 438. aſſumpto ſeptenario, ſi non poteſt aliter fieri ſubtractio feriarum, & habebis Characterem Neomeniæ Niſan præcedentis, ſed Aſtronomicum; Ciuiliter enim, ſi excedat horas 18. aſſumenda eſt feria ſequens, niſi hæc ſit 2. 4. aut 6. alioquin adhuc in alteram feriam transferendum eſt caput Anni ſacri, ſeu Neomenia Niſan præcedentis, & ita euenit vel debuit euenire Anno Chriſti 33. ex dictis enim in exemplo Canonis VI. Character Neomeniæ Thiſri fuit f. 7. 23. 533. cui ſubducto menſium 6. Charactere nempe 2. 4. 438. reſtat Character Neomeniæ præcedentis Niſan f. 5. h. 19. Scrup. 95. Aſtronomicè, ſed quia horæ excedunt 18. debuit ciuiliter Neomenia Niſan eſſe feria 6. At hæc inepta eſt iuxta dicta in Appendice num. 7. ergo transferri debuit in feriam 7. in quam pariter incidere debuit Paſcha Iudæorum, & ideo Pentecoſte in feriam I.

CANON IX.

Dato Capite Anni Iudaici, ſeu Neomenia Ciuili Thiſri, & capite Anni ſequentis per Cānones VI. VII. Decernere an præſens Annus ſit Communis an Embolimæus, & an ſit Deficiens, Ordinarius aut Abundans.

CYclus Lunæ Iudaicus Anno Iudaico dato conueniens, & in Tabula II. aut III. repertus indicabit an ſit Embolimæus, nempe ſi adnotatata ſit characteriſtica *em*, alioquin erit Communis, vt in caſu Canonis VI. Cyclus fuit 13. ergo Annus fuit Communis. Quære deinde per Canones VI. & VII. *Kebiam* ideſt correctum caput Anni ciuilis, & idem fac pro Kebia, ſeu capite anni ſequentis, tandem ſubtrahe Kebiam priorem à poſteriori, aſſumpto ſeptenario ſi Kebia poſterior non eſt maior priori, quod ſi vtraq; cadat in feriam eandem, differentia erit 7. alioquin in Anno communi differentia Kebiarum 3. deficientem indicabit 4. ordinariam 5. abundantem, ſed in anno Embolimæo differentia Kebiarum ſi ſit 5. deficientem, ſi 6. ordinariam, ſi 7. abundantem indicabit.

EXEMPLVM de quo ſupra ſit Iudaicus annus 3794. qui incœpit ab Autumno anni 33. Chriſti Cyclus Lunæ fuit 13. adeoq; annus Communis, & Kebia Thiſri fuit feria 2. Anno autem ſequenti caput anni Aſtronomicè per Canonem VI. fuit feria 5. hor. 8. ſcrup. 339. quare cum horæ non excedant 18. & feria 5. ſit idonea capiti anni *Kebia* ſequens fuit 5. cui ſubtrahendo priorem Kebiam, ideſt 2. remanent 3. ergo annus Iudaicus 3794. fuit Communis, ſed Deficiens, nempe dierum 353. ideoq; Menſis Caſleu dierum tantummodo 29. Alia exempla habes in Tabula VI. ab Anno Iudaico 5397. qui fuit Chriſti 1636. vſq; ad Iudaicum 5416. qui fuit Chriſti 1654. in diebus tamen Iulianis, non Gregorianis.

	Fer.	Hor.	Scrup.
Cyclus 14	2	2	724
Cycli abſ. 199	3	5	685
		1	1419
			1080
Summa	5	8	339

CANON X.

Data Feria politica Capitis Anni Iudaici in quam diem Menſis Iuliani cadat inuenire.

INuenta *Kebia* ſeu feria ciuili per Canonem VI. & VII. quæ eſt caput Anni Iudaici, & per Canonem III. Cyclo Lunæ Iudaico ac Solis & per IV. Litera Dominicali, ſeu feriæ primæ; quære in Tabula V. ſub ſeculo congruenti cum Cyclo Lunæ Iudaico diem Iuliani menſis aſſignatum Neomeniæ Thiſri, & ſi dies ille in Calendario Romano coincidat cum feria Iudaica, prout docebit litera Dominicalis, ille ipſe diēs eſt caput Anni Iudaici, alioquin ille dies eligendus, qui propior habet feriam eandem cum feria Iudaica. EXEMPLI gratia, Anno 33. Chriſti, ſeu Iudaico 3794. Feria Politica Capitis Anni per Canonem VI. & VII. fuit 2. & per Can. III. Cyclus Lunæ fuit 13. & ex Canone IV. Litera Dominicalis fuit D. ſeculo autem Chriſti, & Apoſtolorum Cyclo Lunæ 13. reſpondet dies 13. Septembris, quæ, vt indicat litera D. in Calendario Romano eſt feria 1. ergo feria 2. & caput anni Iudaici incidit in diem 14. Septembris.

EXEM-

EXEMPLVM alterũ ſit Exodus, ſeu migratio Iſraelitarum ex Aegypto, quæ iuxtà Scaligerum fuit Anno Iudaico 2264. qui incœpit per Canonem I. Anno ante Chriſti Epocham 498 autumno, quare Exodus, qui contigit nocte inchoante feſtum Paſchatis, incidit in annum 497. ante Chriſtum. Cyclus Lunæ Iudaicus fuit 3. abſolutis Cyclis 119. Solis autem cyclus fuit 24. & litera Dominicalis F. Character ergo Neomeniæ Thiſri Aſtronomicè fuit feria 2. h. 0. ſcr. 401. per Canonem VI. vt patet ex calculo hic adiecto

	Fer.	Hor.	Scr.
Radix Cycli 3	3	22	876
Cycli 100	2	23	100
abſoluti 19	2	2	505
		1	1481
			1080
Summa	2	0	401

abiectis 7. nec vlla opus eſt translatione feriæ, iuxta dicta Canone VII. Annus autem fuit Embolimæus. At Anno ſequenti Neomenia Thiſri inuenietur per Canonem VI ſuiſſe fer. 7 h. 22. ſcr. 990. ideſt ciuiliter per Canonem VII. feria 2. Quare per Canonem IX. Annus Iudaicus 2264. fuit Embolimæus Abundans, ſeu dierum 385. & menſis Marcheſuam dierum 30. vt & Adar prior. Porrò ex Tabula V. ſeculo Moſis cyclo 3. reſpondet Septembris dies 9. quæ, vt docet litera F. in Calendario Romano, conuenit feriæ 2. Ergo miro conſenſu Neomenia Thiſri incidit in feriam 2. & diem 9. Septembris. Iam à die prima Thiſri ad finem Adar ſecundi per Tab. VII. in anno Embolimæo abundanti ſunt dies 208. quibus numeratis à die 9. Septembris, incidit dies vltima Adar in diem 3. April. Anni ante Chriſtum 497. vtpote Biſſextilis, quo prior litera Dominicalis erat E, & poſterior D, quare deſijt Adar in 3. Aprilis feriamq; 6. & Niſan inijt 4. Aprilis feria 7. Paſcha verò in 18. Aprilis item feria 7. à veſpera præcedenti inchoato.

CANON XI.

Inuenta Neomenia Thiſri, & Anni qualitate inuenire Neomenias reliquorum menſium Iudaicorum, & dies menſium Iulianorum, in quas incidunt.

PRimò, vt habeas Neomeniam ſequentis Niſan adde numeros notatos in adiecta hic Tabella, Feriæ Neomeniæ Thiſri, & habebis feriam ſequentis Niſan. Vt in exemplis Canonis VII. & IX. quia annus Iudaicus 3794. initus

In Anno Iudaico.			
Communi		Embolimæo	
Defic.	2	Defic.	3
Ordin.	2	Ordin.	4
Abund.	3	Abund.	5

ab autumno Anni 33. Chriſti. Cœpit à feria 2. & fuit communis deficiens, ideo Niſan ſequens addita vnitate, incœpit à feria 3. Et quia ex dictis Canone 10. fuit illa dies 14. Septembris à Thiſri autem vſque ad Niſan in anno Com. deficiente, ſunt dies 176. & Caſleu euadit dierum 29. facile per Tabulam VII. inuenies dies Iulianos aliarum Neomeniarum, & cum litera Dominicali ſequentis anni ferias quoq; Itaq; in Exemplo prædicto, quo Chriſti anno 33. currebat litera D. & anno ſequenti litera C. Neomeniæ Iudaicæ, ſi hæc forma fuiſſet tunc in vſu, incidiſſent in infraſcriptos dies, & ferias.

Anno 33.				
Thiſri	14	Septemb.	fer.	2
Marcheſuan	14	Octob.	fer.	4
Caſleu	22	Nouemb.	fer.	5
Tebeth	11	Decemb.	fer.	6

Anno 34. Chriſti.				
Schebat	9	Ianuar.	fer.	7
Adar	8	Februar.	fer.	2
Niſan	9	Mart.	fer.	3
Iiar	8	April.	fer.	5
Sirran	7	Maij	fer.	6
Tamuz	6	Iunij	fer.	1
Ab.	5	Iulij	fer.	2
Elul	4	Auguſti	fer.	4

CANON XII.

Tekuphas, ſeu Solis ingreſſus in quatuor puncta Cardinalia Zodiaci reperire.

COnſule Tabulam VIII. E regione enim annorum datorum habebis Æquinoctia Ptolemaica Autumnalia, quæ pleriq; Iudæi ſectantur, at ſi anni dati non ſint in Tabula ſume proximè maiorem numerum annorum in Tabula notatum, & cum eo quære Æquinoctij tempus; deinde cum annorum differentia ſume ex ſecunda parte eiuſdem Tabulæ Æquinoctij complementum addendum tempori priusreperto, & habebis Æquinoctij tempus correctum. Et quia Iudæi vnicuiq; quadranti Anni Solaris tribuunt dies 91. hor. 7. helakim 540. duobus verò quadrantibus dies 182. horas 15. facile aliorum Tekupharum diem, & horam inuenies.

EXEMPLI gratis Anni Chriſti 33. cœpit in autumno annus Iudaicus 3794. qui annus non eſt præcisè in Tabula VIII. ſume igitur proximè maiorem, nempe 3901. cui reſpondet Æquinoctij autumnalis tempus Septembris 23. hor. 15. ſcrup. 108. ſubtractis autem 3794. ab annis 3901. differentia eſt 107. cui ſumendo annos 100. & deinde 7. reſpondent horæ 8. hel. 604 $\frac{8}{19}$. quæ additæ dies 23. horis 15. ſcrup. 108. colligunt Æquinoctium die 23. Septembris hora 23. ſcrup. 12. à Meridiano Eden, Ideſt ſub finem diei, 24. Sept. quare ſi diei 24. Septembris addas dies 182, hor. 15. incidet Æquinoctium vernum anni ſequentis Chriſti 34. in diem Martij 25 & hor. ferè 15, à media nocte meridiani Eden; At ex dictis pro Canone XI. Niſan eo anno inijt à die 9. Martij, atq; adeo dies 15. Paſchati deputata in diem 23. Martij: ſed ante Æquinoctium Vernum, contra legem priſcam Moyſis; Igitur ac forma Kalendarij tunc non vtebantur Iudæi, ſed Neomeniam Niſan à Phaſi Lunæ auſpicabantur, & Ciuile Æquinoctium ad diem 24. Martij redactum ſeruabant, ideoq; anno communi, & ordinario retento plenilunium, ſeu 15. Niſan coincidit in diem Æquinoctij.

CANON XIII.

Ex Tabula X. eruere à tempore Conſtantini Magni Paſchata Chriſtianorum; & Iudæorum terminos Paſchales.

PRimò Annis Epochæ Chriſti adde 9. & ſummam diuide per 28. ſi quotienti nulla fractio adhæret Cyclus Solis erit 28. alioquin ipſe numerator fractionis erat Cyclus Solis; Deinde Annis Epochæ Chriſti adde vnitatem, & ſummam diuide per 19. Nam ſi Quotienti nulla hæret fractio, Cyclus Lunæ Romanus erit 19. alioquin numerator fractionis erat Cyclus Lunæ. Cyclus autem Solis in I. Tabularum indicabit literam Dominicalem.

EXEMPLVM ſit Annus Chriſti 1453. additis 9. fiunt 1462. & his per 28. diuiſis, Quotus eſt 52. $\frac{6}{28}$. ergo Cyclus Solis 6. & litera Dominicalis G. ſed addita vnitate annis Chriſti, fiunt 1454. quibus per 19. diuiſis Quotiens eſt 76. $\frac{10}{19}$. ergo Lunæ Cyclus Romanus fuit 10.

Secundò igitur ex Tabula X. è regione Cycli Lunaris 10. inuenies terminum Paſchalem in anno veteri Iuliano, nempe Martij 27. cui in Kalendario Romano aſſignatur litera B. ergo Paſcha fuit die 1. Aprilis, quæ habet ſequentem literam Dominicalem G. At Iudæorum Cyclus Lunaris erat tunc 7. & Termini Paſchales anno Chriſti 344. ſeu Iudaico 4105. erant 28. Martij, noſtro autem æuò 24. Martij: quare anno 1453. erant 25. Martij. Iam ſi Paſcha fuit die 1.

Aprilis ergo feſtum Corporis Chriſti fuit 31. Maij feria 5. Rectè igitur Patriarcha Conſtantinopolitanus retulit Conſtantinopolim captam feria 3. ante feſtum Corporis Chriſti die 29. Maij.

Aliud exemplum Anno Chriſti 1636. per regulam ſupradictam Cyclus Lunæ Romanus fuit 3. (eſto Iudaicus eſſet 19.) & Cyclus Solis 21, & lit. Dominicalis poſterior B. In Tabula autem X. Cyclo 3. reſpondet Terminus Paſchalis Iulianus Aprilis 13. ſed Gregorianus 11: dies verò Aprilis 13. in Kalendario Romano habet literam E ergo ex litera Dominicali B, dies 13. incidit in feriam 4. & dies 17. in feriam 1. quare Paſcha fuit die 17. Aprilis in Anno Iuliano. At dies 11. Martij in Kalendario Romano aſſignata eſt Litera G, ergo Paſcha in anno Gregoriano ad Iulianum reducto fuiſſet 13 Martij, cui aſſignata eſt Dominicalis litera B, nempe quinque ſeptimanis præcedens Paſcha Anni Iuliani; Dies tamen 13. Martij Stylo Gregoriano fuiſſet 23. Martij. Iudæorum autem Paſcha ipſa 10. Aprilis fuit feria 1.

Notandum verò eſt in Tabula X. veteres terminos Paſchales in anno Iuliano Chriſtianorum, nunquam plus biduo diſſentire à Iudaicis tempore Conſtantini Magni; noſtro autem æuo Iudaicos, & Gregorianos rarò diſſentire vnico die: At Terminos veteres tam Iudæorum, quam Chriſtianorum quatriduo diſſidere à recentibus, imò in Cyclo 3. 8 & 11. diſſidere vno ferè menſe, à Gregorianis, quia in Reformando Calendario cauendum fuit ne Paſcha celebraretur ante vernum tempus, ſeu ante ingreſſum Solis in Arietem, in alijs quoque Cyclis Lunaribus termini Paſchales triduo moti ſunt, vt à plenilunio tanto propius abeſſent.

CAPVT XV.

De Sabbati Nomine, ac diuerſa eius ſignificatione.

CONCLVSIO XV.

Sabbati nomen in S. Scriptura ſignificat ordinariè quidem feriam ſeptimam Hebræis feſtiuam, aliquando tamen, & totam Hebdomadam, & quamuis feriam, qua requieſcendum eſt ab operibus ſeruilibus, immo & annum quo ceſſandum eſt ab agricultura, meſſe, & vindemia.

Notiſſima ſunt illa Geneſis. 1. *Benedixit Deus diei ſeptimo, & ſanctificauit illum, quia in ipſo ceſſauerat ab omni opere ſuo*; quam ob cauſam ſæpius inculcauit Hebræis ſanctificádum eſſe ſeptimum diem ceſſandumq; ab opere ſeruili, illumq; *Sabbatum* nominauit Exodi 20. & 31. Leuit. 23. & Deuteron. 5. Inde autem tota Hebdoma ſeptem Dierum dicta eſt extenſiuè *Sabbatum*: quod enim dicitur Lucæ 18. *Ieiuno bis in Sabbato*, Idem valet quod; ieiuno bis in hebdomade. Et cum dicitur Matth. 28 & Io. 20. *Prima Sabbati*, & Marci 16, *Vna Sabbatorum* idem eſt, ac prima dies ſeptimanæ ſeu prima feria; & *ſecunda Sabbati* idem valet ac ſecunda feria, & ità de cæteris. Etſi autem dies alij feſti Iudæorum non incidunt perpetuo in eandem feriam, puta Neomeniæ, prima Azimorum & ſeptima, & dies Expiationum nempe 10. menſis ſeptimi, tamen hoc ipſo, quod ceſſandum eſt ab opere ſeruili *Sabbatum* nominatur ob analogiam. Sic Leuitici 16 à num. 29. ad 31. de feſto expiationum dicitur: *Sabbatum enim requietionis eſt*, & Leuitici 23. num. 24. de Neomenia menſis ſeptimi: *Menſe ſeptimo prima die menſis erit nobis Sabbatum memoriale, clangetis tubis, & vocabitur Sanctum, omne opus ſeruile non facietis in eo.* Et num. 32. de die decima menſis ſeptimi: *Sabbatum requietionis eſt, &c. à veſpera vſque ad veſperam celebrabitis Sabbata veſtra*, ideſt feſtos dies, & num. 39. *A quinto decimo ergo die menſis ſeptimi &c. celebrabitis ferias Domini ſeptem diebus, die primo, ac die octauo erit Sabbatum, ideſt requies.* Quomodo dies quoq; prima Azymorum, ſeu decima quinta menſis primi, & dies ſeptima Azymorum, ideſt vigeſima prima menſis primi, in quácunque feriam inciderent, erant dies feſti, ac ſolemnes, ideoq; appellabantur *Sabbatum*, & dies altera, ſeu ſecunda poſt ipſos, *altera Sabbati*: Sic de die 2. Aſymorum, quæ erat 16. Menſis primi dicitur Leuitici 27. num. 10. *altera die Sabbati*. Neque verò prima Sabbati, vt non nemo dubitauit, ſignificat primam diem ſubſequentem Sabbato præcedenti, ſed ſignificat primam diem ſeptimanæ, alioquin prima dies Mundi conditi, cui nullum præceſſit Sabbatum, non potuiſſet dici prima Sabbati. Poſtremò Annus quoq; ille ſeptimus, quo toto ceſſandum erat ab Agricultura, Meſſe, ac Vindemia, ob illam requiem tam terræ, quàm operarijs, & animalibus laborando aſſuetis, conceſſam, dictus eſt Sabbatum Leuitici 25. nu. 2. *Sabbatizes Sabbatum Domino: ſex annis ſeres agrum tuum, & ſex annis potabis vineam tuam, colligeſque fructus eius, ſeptimo autem anno ſabbatum erit terræ requietionis Domini.* Quando tamen Sabbatum ita nominatur, vt nihil aliud addatur, vt dies illum antecedens nominetur *Paraſceue* accipiendum eſt pro feria ſeptima. Quid verò ſignificet illud Lucæ 6. *σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ Sabbato ſecundo primo*, vide opiniones diligenter collectas à Cornelio à Lapide in hunc locum, Crediderim ſignificari primum Sabbatum occurrens poſt 16. Azymorum cum Petauio Diſſert. Vran. l.2. c.11. aut primam diem ſecundæ ex illis ſeptem hebdomadibus, quas numerare oportebat vſque ad Pentecoſtes feſtum, aut quia feſtum Paſchatis erat primarium, Pentecoſtes autem ſecundarium; ideo hoc dictum fuiſſe ſecundum Sabbatum, & feriam ſeptimam, in quam forte incidit Pentecoſte, aut certe primum Sabbatum, quod poſt illum occurrit, dictum eſſe ſecundo primum.

CAPVT XVI.

De Anno Sabbatico, & Iubilæo.

CONCLVSIO XVI.

Sabbaticus Hebræorum Annus fuit ſeptimus quiſq; annus ab ingreſſu, & poſſeſſione pacifica terræ promiſſionis, & ab eius Neomenia menſis in anno Sacro, ac Ciuili ſeptimi, numeratus. Iubilæus autem Annus fuit quinquageſimus quiſque, ſed à die decima menſis ſeptimi, computatus, & immediatè ſuccedens ſeptimo cuiq; Sabbatico, ſeu cuiuis quadrageſimo nono completo.

I. Tres leges in Pentateucho habemus circa ſeptenarium numerum annorum: *Prima* extat in Exodi c. 21. *Si emeris ſeruum Hebræorum, ſex annis ſeruiet tibi, in ſeptimo egredietur liber gratis*, & Deuteronomij 15. num. 12. *Cum tibi venditus fuerit frater tuus Hebræus, aut Hebræa, & ſex annis ſeruierit tibi, in ſeptimo anno dimittes eum liberum, &c.* Quòd præceptum inculcabat Iudæis Ieremias 34. nu. 14. Sed hinc non poteſt colligi annum illum fuiſſe Sabbaticum: quidquid enim dicant Abulenſis in Leuitici c. 25. q. 1. & Spondanus ad Annum Mundi 2584. nu. 5. nuſquam in ſcriptura extat præceptum de dimittendis ſeruis illo anno ſeptimo, qui erat Sabbaticus, ſed quouis ſeptimo ab emptione ſerui numerando, excepto tamen anno Iubilæo: illo enim ſuperueniente, etiam ſi ſeruus emptus non ſeruiſſet annos ſex, dimittendus erat, vt conſtat ex Leuitici 25. num. 39. & 55.

II. Secunda Lex de annis ſabbaticis habetur Exodi 23. n. 10. *Sex annis ſeminabis terram tuam, & congregabis fruges eius. Anno autem ſeptimo dimittes eam, & requieſcere facies, vt comedant pauperes populi tui, & quidquid reliquum fuerit, edant beſtiæ agri: ita facies in vinea, & in oliueto tuo.* & Leuitici 25. nu. 2. *Quando ingreſſi fueritis Terram, quam ego dabo vobis, Sabbatizes Sabbatum Domino: ſex annis ſeres agrum tuum, & ſex annis putabis vineam tuam, colligeſque fructus eius: ſeptimo autem anno ſabbatum erit ter-*

ræ requietionis Domini: agrum non ſeres, & vineam non putabis. Quæ ſpontè gignet humus non metes, & vuas primitiarum tuarum non colliges quaſi vindemiam: annus enim requietionis terræ eſt: ſed erunt in cibum, ſibi, & ſeruo tuo &c. Poſt legem autem de Iubilæo, quæ huic ſubiungitur, occurrit Dominus dubitationi & diffidentiæ Iudæorum nu. 20. dicens per Moyſen: *Quod ſi dixeritis; Quid comedemus anno ſeptima, ſi non ſeuerimus, neque collegerimus fruges noſtras? Dabo benedictionem meam vobis anno ſexto; & faciet fructus trium annorum, ſeretiſque anno octauo, & comedetis veteres fructus vſque ad nonum annum, donec noua naſcantur, edetis vetera.* Sed ipſi ſiue ob ſolitam diffidentiam, ſiue ob auaritiam, ſæpe hanc legem contempſerunt: quæ cauſa fuit, vt totis 70. annis in captiuitate Babylonica detenti ſint, & interim eorum agri inculti remanſerint; id enim comminatus fuerat ipſis Dominus Leuitici 26. nu. 34. dicens. *Tunc placebunt terræ Sabbata ſua, cunctis diebus ſolitudinis ſuæ, quando fueritis in terra hoſtili, Sabbatis ſolitudinis ſuæ, eo quod non requieueritis in ſabbatis veſtris, quando habitabatis in ea.* Id enim eueniſſe in captiuitate Babylonica narratur l. 2. Paralip. c. vlt. nu. 21. & cauſa additur: *Vt celebraret terra Sabbata ſua: cunctis enim diebus deſolationis egit Sabbatum, vſque dum complerentur ſeptuaginta anni.* Vnde colligitur eos ſiuè continuè, ſiuè interpolatim omiſiſſe obſeruantiam 70. Sabbaticorum annorum. Iam verò annos Sabbaticos ineundos fuiſſe à Neomenia menſis Thiſri, qui eſt ſeptimus in anno ſacro, & Ciuili, vt oſtendimus Concluſ. XI. deducitur ex c. 23. Exodi verbis illis nu. 10. *& congregabis fruges eius*, quod nu. 16. explicatur ibi: *In exitu anni, quando congregaueris omnes fruges tuas de agro*; & Deuteronom. 16. nu. 13. vbi de ſolemnitate tabernaculorum, quæ ex Leuit. 23. celebrabatur menſe ſeptimo, dicitur: *Quando collegeris de area, & torculari fruges tuas.* Quare tempus congregatarum omnium frugum, & poſt meſſem vindemiæ abſolutæ erat ſeptimus anni Ciuilis ac ſacri menſis: Ideoque primo loco nominatur ſatio, quæ in hunc menſem aut proximè ſubſequentem cadebat, deinde putatio vinearum quæ in primum anni ſubſequentis menſem cadebat, dum dicitur: *ſex annis ſeres agrum tuum, & ſex annis putabis vineam tuam*; quia annus Sabbaticus inibatur à tempore ſationis. Id confirmatur ex Anno Iubilæo, qui expreſsè Leuitici 25. nu. 9. indicendus erat die 10. menſis ſeptimi; at hic non incipiebat niſi completo ſeptimo Sabbaticorum, ideſt anno 49. ergo Sabbatici inibant, & exibant menſe 7.

III. Maior difficultas eſt de anno, à quo lex illa cœperit obligare Hebræos, vtrumne ipſo primo anno Ioſuè, cuius ductu ingreſſi ſunt terram Canaam, ſiue promiſſionis, & inde numerandi annis 7. pro Sabbatiſmo terræ; an verò anno tantum 7. Ioſue, quo abſoluta fuit prior κληρουχία, ideſt diuiſio terræ per ſortes, de qua eſt ſermo c. 14. Ioſue, ita vt primus ſabbaticorum fuerit Ioſue decimus quartus menſe 7. eiuſdem anni inchoatus. Pro anno primo ingreſſus ſtant multi, quos recenſent, & ſequuntur, Torniellus, & Salianus ad annum Mundi 2544. & 2590. Tirinuſque in Chronico Sacro c. 25. Quia ſcriptura non dicit quando diuiſeritis, vel poſſidebitis pacificè terram, ſed: *Quando ingreſſi fueritis*; primò autem anno æſtate deuicti erant Chananæi, & ſuis agris exuti, ergo poterant illos in communi colere, interim dum reliqui armati reliquias hoſtium perſequebantur, ergo ſtatim ab illa ſatione menſeq; 7. anni primi ingreſſus numerandi fuerunt anni ſex agriculturæ conceſſæ, præſertim, cum illo anno poſt celebratum primum Paſcha, & oblatas fruges, manna defecerit, vt narratur Ioſue 5. Verùm prò anno Ioſue 7. factaq; prima diuiſione ſtant Vatablus in Ieremiam, Serrarius in Ioſue 13. q. 14. Scaliger l. 5. de Emend. tempor. pag. 375. Petauius de doctrina temporum l. 9. c. 26. Cornelius à Lapide in c. 25. Leuitici, Henricus Philippi in Manueli Chronologico q. 4. in c. 25. Leuit. Vbbo Emmius in Chronologia, & Langius l. 1. de annis Chriſti c. 11. Idque communiter teneri ab Hebræis affirmauit mihi Rabbi Gamaliel à me, dum eſſem Parmæ, ſeduló interrogatus. Nam ante diuiſionem terræ illius nemo poterat dicere *agrum tuum*, vel *meum*; ergo eſto in communi aliqua pars terræ illius fuerit culta, nemo tamen poterat dicere ego *ſex annis ſeui agrum meum*, & *putaui vineam meam*; ergo nec obligari ad intermittendam agriculturam, & relinquendas fruges ſpontaneas in communi, & pro communi vſu; nec lex illa, cum ſit ſtricti iuris, amplè, ſed ſtrictè eſt interpretanda, & pro illo tempore, quo nulla erat rationabilis cauſa differendi eius obſeruantiam. Immo ipſa diuiſio non debuit fieri, niſi poſt victos omnes hoſtes, & purgatam regionem, vt dicitur numerorum 33. *Quando tranſieritis Iordanem, intrantes terram Chanaam, diſperdite cunctos habitatores terræ illius: confringite vitulos, ac ſtatuas comminuite, atque omnia excelſa vaſtate, mundantes terram, & habitantes in ea: Ego enim dedi vobis eam in poſſeſſionem, quam diuidetis vobis ſorte.* Ergo expectanda fuit pacifica poſſeſſio Terræ, quod non ſemel inſinuatur Deuteronomij 12. præſertim illis verbis: *Neque enim vſque in præſens tempus veniſtis ad requiem, & poſſeſſionem, quam Dominus Deus veſter daturus eſt vobis, vt requieſcatis à cunctis hoſtibus per circuitum, & abſque vllo timore habitetis &c.*

IV. Sed quæritur an ex Scriptura, vel aliunde conſtet aliquos annos determinatæ Epochæ fuiſſe Sabbaticos, annum enim illum, quo Sedecias captus eſt, & quo Ieremias inculcauerat dimiſſionem ſeruorum ad rem non facere iam diximus num. 1. Sed neque illud 4. Reg. c. 19. nu. 29. *Comede hoc anno quæ repereris, in ſecundo autem anno, quæ ſponte naſcuntur, porro in tertio anno ſeminate, & metite*; eſt indicium ſufficiens anni Sabbatici inſtantis, vt putarunt eſſe Scaliger, & Caluiſius; nam impedimentum ſufficiens agriculturæ eſſe potuit bellum, quod ſementem, & meſſem impediturum erat vſque ad annum tertium, *Fugato Aſſyrio, & obſidione laxata*, vt notat ibi S. Hieronymus, & Henricus Philippi in Manuali Chron. Vnicus ergo certus Sabbaticus reipſa celebratus extat in Machab. c. 6. nu. 49. ibi: *Exierunt de ciuitate, quia non erant ibi alimenta concluſis, quia Sabbata erant terræ.* Quia annus erat primus Regis Antiochi Eupatoris & Græcorum 150. obſeſſi enim in Bethſura coacti ſunt ſe dedere, quia ob Sabbatiſmum non congregauerant fruges, & hic annus incidit in annum ante Chriſtianam Epocham 164. ab autumno ad Ianuarium, ſed à Ianuario ſequenti in annum 163. Deinde iſte Ioſepho l. 13. antiq. c. 15. & 16. Sabbaticus fuit annus primus Hircani, qui occiſo Simoni ſucceſſit anno 177. Græcorum, ſeu anno ante Chriſti Epocham 136. quo cœpit hic Sabbaticus, adeoque interceſſerunt ab anno 164. ad 136. anni 28. ideſt quatuor Sabbatici. Poſtremò, eodem Ioſepho teſte l. 14. c. vlt. Sabbaticus fuit annus, quo Herodes potitus eſt Hieroſolymis. M. Vipſanio Agrippa, & Caninio Gallo Conſulibus; Cœpit ergo hic Sabbaticus anno ante Chriſti Epocham 38. à quo retro ad annum 136. fluxere anni 98. ideſt Sabbatici 14. Ex quibus, ſi Ioſepho credendum eſt, colligitur maniſeſtè ordinem Sabbaticorum de ſeptenario in ſeptenarium annorum, nunquam interruptum fuiſſe quoad numerationem nec interuentu Iubilæorum, eorum ordinem variatum eſſe. Itaque datis annis Ioſue ſeu ingreſſus in Terram Chanaam, & ſeptenario primo abiecto, ſi reliqui diuidantur per 7. nihilq; ſuperſit, habebitur annus Sabbaticus, alioquin numerator fractionis dabit annos poſt vltimum Sabbaticorum currentes.

V. Tertia lex ſupereſt de Iubilæo; Leuitici enim 25. poſt legem de Sabbaticis expoſitam, ſtatim nu. 8. ſubiungitur: *Numerabis quoq; tibi ſeptem hebdomadas annorum, ideſt ſepties ſeptem, quæ ſimul faciunt annos quadraginta nouem, & clanges buccina menſe ſeptimo decima die menſis, propitiationis tempore in vniuerſa terra veſtra. Sanctificabiſque annum quinquageſimum, & vocabis, remiſſionem cunctis habitatoribus terræ tuæ: ipſe eſt enim Iubilæus. Reuertetur homo ad Poſſeſſionem ſuam, & vnus quiſque redibit ad familiam priſtinam, quia Iubilæus eſt, & quinquageſimus annus. Non ſeretis, neque metetis ſponte in agro naſcentia, & primitias vindemiæ non colligetis ob ſanctificationem Iubilæi, ſed ſtatim oblata comedetis. Anno Iubilæo redient omnes ad poſſeſſiones ſuas.* Ex quibus verbis omnes interpretes, & ſcriptores de hoc argumento deducunt Anno Iubilæo vetitam fuit agrorum culturam ob peculiarem titulum ſanctificandi huius anni, ſiue hic fuerit reipſa diſtinctus ab anno quadrageſimo nono, ſiue non; de hac enim diſtinctione & modo computandi annos Iubilæos tres opiniones reperio.

VI. *Prima* opinio fuit Rabbi Addæ, Hugonis Cardin. in 25. Leuit. Gerardi Mercatoris, Vbbonis Emmij, Sethij, & Capelli in ſuis Chronologijs, Scaligeri l. 5. de Emend. temporum, Petauij l. 9. de doctrina temporum c. 27. Gerardi

Voſſij,

Voſſij, & Goldini in kalendario l. 5. c. 11. nu. 10. & c. 13. Regula 11. aſſerentium annum Iubilæum includi in quadrageſimo nono quoque anno, ſic enim ſeruari ordinem ſeptenariorum à Deo in tam multis alijs ſanctionibus intentum, nec veriſimile eſſe duobus annis ceſſandum fuiſſe ab agricultura, ne nimis tellus ſylueſceret; Repetitionem verò illam de non ſerendo, non eſſe ſufficiens indicium noni, & diſtincti anni, ſed noui tituli & ſanctioris, adiectamque, ne quis interpretaretur Iubilæum eos eximere ab obligatione Sabbatici, eo quod veriſimile videretur redeuntibus ad priſtinas poſſeſſiones, licere ſtatim ſuos agros colere; dici tamen annum hunc quinquageſimum ab incluſis vtrinque terminis, qoo modo Græci Olympiadum Quadriennium appellarunt *πενταετηρίδα*, & Medici tertianas, quartanaſq; febres. Addi poſſet; ſi Iubilæus à ſabbatico ſeptimo diſtinctus eſſet, non verificari conceſſionem de ſerendo annis ſex continuis, & de reſumendo anno octauo agriculturam, quæ conceſſio cùm ſit fauorabilis, non eſt abſq; neceſſitate reſtringenda: fatetur enim Gloſſa ordinaria, & Lyranus poſſe ſalua littera opinionem hanc de Iubilæi incluſione, in anno Quadrageſimo nono ſuſtineri.

VII. Secunda opinio eſt, quemlibet quadrageſimum nonum annum Sabbaticum illum eſſe, cui ſuccedere debuit Iubileus, aliquando immediatè, aliquando mediante vno, vel pluribus annis agriculturæ; quemlibet enim quinquageſimum fuiſſe Iubileū, eo quod bis talem appellet S. Scriptura; vtique appellatura quadrageſimum nonum, ſi ab eo non diſtingueretur, nec annum primi ingreſſus in terram Chanaam, aut primæ diuiſionis agrorum fuiſſe Iubilæum, vnde quadrageſimus nonus incluſis terminis potuerit appellari quinquageſimus, ideoq; repetitionem illam de non ſerendo, iunctam cum appellatione quinquageſimi, manifeſtum eſſe argumentum Iubilæi à Sabbatico diſtincti, & quemlibet quinquageſimum fuiſſe Iubilæum: Conceſſionem autem de continuanda ſex annis agricultura, & de reaſſumenda, octauo anno intelligendam eſſe de eo, quod plerumque euenire debebat in obſeruantia ſex Sabbaticorum ante ſeptimum, qui præibat Iubilæo; eſſe igitur Sabbaticos Iubilæis præuios annos 49. 98. 147. 196. 245. 294. 343. &c. Iubilæos autem 50. 100. 150. 200. 250. 300. 350. &c. Ita ſentiunt Abulenſis in Leuit. 25. 9. 6. Torniellus, & Spondanus ad Annum Mundi 2584. nu. 5. Azorius l. 6. Moral. c. 21. Bonfrerius in 25. Leuit. Salianus ad Annum Mundi 2544. nu 695. Tirinus in Chronico Sacro c. 21. & in Leuit. c. 25. & Henricus Philippi in Manuali Chronolog. ad Leuit. c. 25. q. 5. qui pro ſe nominant Africanum, Origenem, Epiphanium, Euſebium, Cyrillum, Hieronymum, Ambroſium, Auguſtinum, Caſſiodorum, Gregorium, Iſidorum, Bedam, Marianum Scotum, Caietanum, Oleaſtrū, Eugubinum, Sigonium, Benzonium, Magalianum, Serrarium, Corneliū à Lap. Menochium, & Computum Aethiopicum. Verùm maxima pars dictorum PP. & DD. ita pro Iubilæo agnoſcunt annum quinquageſimum, vt tamen non negent quoſuis Iubilæos immediatè ſuccedere ſeptimo, cuiq; Sabbatico, poſſintq; nō immeritò adduci pro ſequenti opinione. Nam ſecundæ opinionis abſurditas, vel ex eo patet, quod ſæpe non ſolùm 7. hebdomades annorum numerandæ eſſent, vt Iubilæus annus ſanctificaretur, ſed etiam vltra illas aliquot anni, vt patet perluſtranti ordinem Iubilæorum prænotatum, & tamen Deus taxauit eam numerationem ad annos 49. vt ijs expletis, ſtatim Iubilæus celebraretur.

VIII. Tertia itaque, & verior opinio, diſtinguit Iubilæos à Sabbaticis, & ita illos quinquageſimos nominat, ac numerat, vt nunquam eos à ſeptimo quoq; Sabbaticorum ſeiungat, ſed illi immediatè ſuccedentes faciat; propter argumenta in fauorem quinquageſimi quatenus diſtincti à 49. adducta in ſecunda opinione; ſed quia ex vna parte Sabbaticorum ordo nunquam interruptus fuit, vt patet ex dictis ad finem nu. IV. ex altera verò interrumperetur continuatio annorum ſex, vel quinque cōceſſa agriculturæ, ſi inter Sabbaticos, & Iubilæos, vnicus, vel duo tantum anni, treſue &c. agrorum culturæ concederentur, vt euenit in coordinatione opinionis ſecundæ, ideo concludit Iubilæos ſemper immediatè ſuccedere Sabbaticis, eſſeq; *Sabbaticos Iubilæis præuios* Annos 49. 98. 147. 196. 245. 294. 343. 392. 441. 490. &c. Iubilæos autem 50. 99. 148. 197. 246. 295. 344. 393. 442. 491. Datiſq; annis à prima diuiſione Terræ, ſeu ab anno 7. Ioſue, ijſq; diuiſis per 49. ſi nihil reſidui ſit, annum datum eſſe illum Sabbaticum, qui Iubilæo immediatè præcedit ſi verò fractionis numerator ſit vnitas, annum datum eſſe Iubilæum, ſi vnitate maior, haberi ex eo annos ſubſecutos Iubileo, ſi vnitate mulctetur dictus numerator; nec propter facilitatem diuidendi annos datos per 50. vt fit in Iubilæo Chriſtianorum à Clemente VI. ad Annos 50. reducto, recedendum eſſe à veriori ſentētia de Iubilæo Iudæorum: ſic enim Ioſephus Hebræus l. 3. antiquit. c. 10. quod ex profeſſo eſt de hac re, inſcribiturque *περὶ τοῦ πεντηκοστοῦ ἐνιαυτοῦ*, *De Anno quinquageſimo*, dum dixit: *Septimo anno remiſſionem agris dedit, intactoſq; aratro, & plantatione eſſe iuſſit &c. Idemq; obſeruari poſt ſeptimam annorum hebdomadem, qui numerus quinquaginta conficit*, vbi pro diſtinctione notandum illud *poſt*: Sic S. Hieronymus in C. 5. Amos dixit. *Et ſeptem Hebdomades complent numerū Sancta Pentecoſtes, & Iubilæus annus tubarumq; clangentium hoc numero texitur*: Vnde nonum argumentum ſumitur pro diſtinctione quinquageſimi anni à 49. & eius immediata ſucceſſione: dicitur enim Leuitici 23. *Numerabitis ergo ab altero die Sabbati, in quo obtuliſtis manipulum primitiarum, ſeptem hebdomadas plenas, vſque ad alteram diem expletionis hebdomadæ ſeptimæ, ideſt quinquaginta dies, & offeretis &c.* ideoq; Hebræi in ſuo Calendario notant *Paſchatis* feſtum primamq; diem Azymorum die 15. *Niſan*, & *Omer*, ſeu oblationem manipuli primitiarum die 16. Pentecoſtem autem die 6. *Siuan*, adeoque ab Omer incluſiuè numerant dies 49. quibus expletis celebrant die ſequenti, ideſt quinquageſimo Pentecoſtem. Ita igitur & annorum hebdomades ſeptem compleri debent, & ijs immediatè ſuccedere quinquageſimi anni Iubilæique ſanctificatio, & ſicut in Pentecoſte Hebræorum computanda, non debemus attendere ad Pentecoſtem Chriſtianorum, illi enim à Paſchate excluſiuè ad Pentecoſtem incluſiuè numerant dies 50. nos autem 49. ita nec in Iubilæo Hebræorum debemus attendere ad Iubilæum Chriſtianorum, quia aliquando 100. aliqoando 50. aliquando 25. anno celebratus eſt à Summis Pontificibus. Prætereà, vt refert Auguſtinus Riccius in tractatu de motu Octauæ Sphœræ c. 5. 38. 42. 43. *Iſaac Hazan*, ideſt cantor Synagogæ Toletanæ, vocatus cum alijs Hebræis, & Mauris ad ſtructuram Tabularū Alphonſinarum, ſtatuit fixarum periodum abſolui annis 49000. eaq; abſoluta reditura anno ſequenti omnia in priſtinum, ſicut poſt annos 49 completos redibant iuſſu Dei poſſeſſiones ad priſtinos Dominos: Denique non ſolum Villelmus Langius Hebraicorum Epilogiſmorum conſultiſſimus lib. 1. de annis Chriſti c. 11. noſtræ opinionis eſt, ſed olim cū eſſem Parmæ Gamaliel Buxetanus doctiſſimus Hebræus affirmauit mihi hanc eſſe communem Hebræorum Magiſtrorum, eſſeq; ex Sacro Codice euidentiſſimum, Annum Iubilæum, ita eſſe quinquageſimum diſtinctumq; à quadrageſimo nono, vt tamen huic immediatè ſuccedat, nec aliud volunt pleriq; Patrum, ac Doctorum, quando Iubilæum appellant: *Quinquageſimum*.

IX. Supereſt vt moneamus verba illa: *Faciet fructus trium annorum*, debere intelligi iuxta neceſſitatem agriculturæ intermittendæ. Nam ordinariè, quando vnico tantum anno intermittebatur, quia anno 6. partem hordei, tritici, & leguminum, vini, oleiq; conſumpſerant, indigebant frugibus pro parte anni 6. pro toto 7. & pro illa parte octaui, quæ à ſemente ad meſſem intercedebat, quoad vinum autem à putatione vinearum, vſq; ad vindemiam, ideſt vſque ad anni 9. principium. At quando inſtabat poſt Sabbaticum Iubilæus, opus erat maiori benedictione, ac facilitate, ita vt tellus faceret fructus trium integrorum annorum, & duobus annis intermiſſionis tellus ſpontaneos fructus copioſè produceret.

CAPVT XVII.

De Anno Aegyptiaco.

CONCLVSIO XVII.

Aegyptiacus Annus, poſtquam duodecumeſtris euaſit; olim quidem fuit dierum 360. Poſteà tamen communiter dierum 365. ac vagus, nec niſi poſt Periodum annorum 1460. initio ſui reuertens ad eandem Cæleſtis Anni tempeſtatem; Eſto apud Thebaos, & Heliopolitas Hierophantas, & demum apud Alexandrinos Annus fuerit dierum 365. cum quadrante, & fixus; Remanente tamen in praxi ciuili, & apud Aſtronomos vſu Anni vagi dierum 365. Menſes verò omnes, in quauis forma ex tribus dictis tricenarij fuerunt; Reliqui verò dies quinque, vel ſex in fine anni adiecti, & nomine Epagomenarum, *ideſt Intercalarium ſeorſim computata.*

I. QVondam apud Aegyptios, puta ante commercium cum Hebræis, annos fuiſse menſtruos, & poſtea trimeſtres iam ex Plutarcho in Numa, Diodoro lib. 1. Plinio l. 7. c. 44. alijſq; indicauimus Concl. V. Deinde tamen euaſiſse duodecumeſtres, ſeu Menſium 12. qui ſinguli dierum 30. erant annumque dierum 360. efficiebant; & talem fuiſse antiquiſſimum Ægyptiorum annum affirmat Pierius l. 17. Hierogliph. tit. de Anno, ſed multo ante illum Plutarchus in fabula de Mercurio, & Luna, narrans Mercurium anno dierum 360. adiecisſe ἡμέρας πέντε ἐπαγομένας, *Dies quinque intercalares*; At Euſebius lib. 1. Chronici, credo ex Manethone, tribuit hoc Aſetho multo ante Moyſem in Aegypto regnanti, ait enim; *Aegyptiorum Regum trigeſimus ſecundus Aſeth regnauit annos 20. Hic adiecit anno dies intercalares, & eius tempore, vt ferunt, annus Aegyptiacus productus dierum 365. qui antea diebus 360. abſoluebatur.* Quando autem erat dierum 360. annis Iulianis 69 ⅞. reuertebatur principium anni Ægyptij ad eandem Iuliani anni, & quaſi cæleſtis diem. Hinc patet inſtitutionem anni dierum 360. cum diebus quinque intercalaribus, multo antiquiorem eſse Nabonaſsaro, eſto Aſtronomi, & Chronologi annos Aegyptios dierum præciſè 365. ab hac inſigni epocha deducant, nempe ab anno ante Chriſti epocham 747. eiuſq; Februarij die 26. reſpectu anni Iuliani à meridie, ſic enim cum Ptolemęo paſſim in magna Syntaxi, Theone, & Albategnio computantur. Confirmatur anni huius antiquitas, quia, vt refert Pierius in Hieroglіphicis l. 39. tit. *de Circulo*, Reges Perſarum hanc anni quantitatem deſumpſere ex Simandis Regis Ægyptij ſepulchro, cuius ambitus erat cubitorum 365. & multo magis ex periodo anni magni Canicularis. Nam cum Cenſorinus cap. mihi 6. dixiſſet: *Ad Aegyptiorum verò Magnum annum Luna non pertinet, quem Græcè κυνικὸν, Latinè Canicularem vocamus, propterea quod initium eius ſumitur cum primo die eius menſis, quem vocant Aegyptij θὼθ Canicula ſidus exoritur. Nam eorum annus ciuilis ſolus habet dies CCCLXV. ſine vllo intercalari. Itaque quadriennium apud eos vno circiter die minus eſt, quàm naturale quadriennium, eoque fit vt anno MCCCCLXI. ad idem reuoluatur principium. Hic annus etiam ἡλιακὸς à quibuſdam dicitur; ab alijs ὁ θεοῦ ἐνιαυτός*; poſtea cap. 8. de annis Nabonnagarij, & Alexandrinis, ait: *ſed horum initia ſemper à die primo menſis eius ſumuntur, cui apud Aegyptios nomen eſt θὼθ, quique hoc anno fuit ante diem VII. Kal. Iulias; cum ab hinc annos centum Pio, & Bruttio Præſente Coſſ. ijdem dies fuerunt ante diem XII. Kal. Aug. quo tempore Solet Canicula in Aegypto facere exortum. Quare ſcire etiam licet, anni illius magni, qui vt ſupradictum eſt, & Solaris, & Canicularis, & Dei annus vocatur, nunc agi vertentem annum centeſimum.* Hic autem annus, quo Cenſorinus ſcribebat, eodem ibidem aſſerente, fuit Iulianus 283. hoc eſt, vt ſuo loco oſtendetur, Epochæ Chriſtianæ 238. ergo anno Epochæ Chriſtianæ 138. inītua erat nouus annus Canicularis, & abſoluta prima periodus annorum 1460. quibus ſi detrahas annos 138. reſtat ante Epocham Chriſti annus 1322. quo primus Magnus annus incœpit. Porrò licet Cenſorinus, vt audiuimus, annum Magnum dici ab aliquibus Solarem referat, Lucianus autem Libro de Aſtrologia de Ægyptijs dicat: *Et hi quidem Luna, eiuſque conuerſione menſes, menſurant; annum verò Sole, eiuſq; circuitu definiunt*; Geminus tamen, qui Ciceronis, ac Sullæ temporibus floruit, in Elementis Aſtronom. cap. de menſibus inquit. *Atque Aegyptij quidem contrariam Græcis ſententiam, & intentionem habuerunt; neque enim annos agunt ſecundùm Solem, neq; menſes, & dies ſecundùm Lunam, ſed propria quadam ratione ſunt vſi, volunt enim ſacrificia Dijs fieri, non ſecundùm idem tempus anni, ſed ea per omnes anni quadrantes ire, & fieri ex feſto æſtiuo hybernum, & autumnale, & vernum. Agunt enim annum dierum 365. duodecim enim menſes faciunt 30. dierum, & quinque dierum epactas addunt; ſed quadrantem illum diei non intercalant, ob dictam cauſam, vt videlicet illis feſta anticipent* &c. Addit ibidem. *Feſtum Iſidis, quod ſecundùm Aegyptios, & Eudoxum incidebat in Tropicum hybernum, ſuo iam tempore anticipaſſe toto menſe, & in annis 1460. omne feſtum tranſire per omnes anni quadrantes, & rurſum reſtitui ad idem tempus anni nempe Cæleſtis.*

II. Iam verò Ægyptios vſos fuiſſe cōmuniter anno ciuili dierum præciſè 365. non ſolùm à meridie diei 26. Februarij anni ante Chriſti Epocham 747. & quidem feria 4. vt teſtantur Arabes poſt finem lib. 3. Almageſti in veteri tranſlatione, & Alfraganus cap. 1. Quæ eſt Epocha Nabonaſſari, ſed etiam ab initio primæ periodi Canicularis, nempe ab anno ante Chriſtum 1322. imò ab Aſetho Ægypti Rege annis aliquot ante Exodum, iam ſupra diximus; nunc addendum eſt multos quoq; Ægyptios tali anno vſos, etiam poſtquam Iuliani anni forma in Aegyptum introducta fuit. Nam non ſolum Ptolemæus, qui ſub Antonino, & Adriano floruit, eo paſſim vſus eſt, & Theon prior, Ptolemæo coæuus, ſed etiam Theon poſterior Alexādrinus Mathematicus, qui in Commentario Almageſti l. 6. refert Eclipſim Solis à ſemet obſeruatam anno Nabonaſſari 1112. Nempe Chriſti 365. idemque in Com. in Canones manuales ait; *Quia enim annus iuxta Græcos, aut Alexandrinos, pro vt à nobis traditum eſt, diebus conſtat CCCLXV. cum quadrante; iuxta Aegyptios autem CCCLXV. præciſè prout diximus, manifeſtum eſt, quòd annus Alexandrinus in quatuor annis integrū diem aſſumat; in annis verò MCCCCLX. dies CCCLXV hoc eſt iuxta Aegyptios annum vnum, & tum rurſum eodem tempore, & Alexandrini, & Aegyptij annum ſuum ſimul auſpicantur, & toto iſto anno dies Menſeſque planè iuxta Aegyptiorum rationem Alexandrini agunt.* Sed & Albategnius c. 51. vtitur anno Nabonaſsaris 1627. nempe Chriſti 879. iuxta formam prædicti anni, & Alfraganus, qui anno circiter 950. Chriſti floruit, in elementis Chronolog. c. 1. cum dixiſset Aegyptiorum annum eſse dierum 365. ſubdit. *Differunt autem menſes Coptitarum, quos modò vſurpant viri Aegyptij, quatenus ad anni quantitatem quartam diei partem adijciunt*; ſed hi ab Aera Diocletiani ſanctiſq; Martyribus ſub eo, annos computant.

III. Verùm non ſolùm Coptitæ, & Alexandrini vſi ſunt anno dierum 365. cum quadrante, addentes in fine quarti cuiuſq; anni *ſextam diem Intercalarium*, ſed multo ante Thebæi, & Heliopolitani Sacerdotes: Nam ſub Auguſto floruerunt Strabo, & Diodorus Siculus. Scribit autem Strabo lib. 17. *Thebani maximè Sacerdotes Aſtronomiam, ac Philoſophiam exercere dicuntur: horum inſtitutum eſt dies, non iuxta Lunam, ſed ſecundùm Solem agere, ita vt tricenarijs duodecim menſibus, appendices addant dierum quinque, quotannis. Porrò cum ad totius anni complementum particula diei quædam ſuperſit, certam periodum componunt ex integris diebus, & annis integris, quot portiones ſingulorum annorum reſidua diem conficiunt.* Et de Heliopolitanis. *Iſti excurrentes diei noctiſque particulas ſupra 365. dies ad complendum annum tradiderunt.* Concinit planè Diodorus l. 1. Bibliothecæ ſic: *Thebani vetuſtiſſimos ſe omnium mortalium eſſe prædicant, apud quos omnium primos Philoſophia, & exactior Aſtrologia ſit inuenta: adiuuante ipſos terra*

ræ ſitu ad Ortus, & Occaſus ſiderum euidentius cognoſcendos, modoq; peculiari menſes, & annos apud ſe ordinatos eſſe. Nam dies non ad Lunæ, ſed Solis motum exigentes, tricenos dies menſibus tribuunt, & poſt duodecimum quemque Menſem, quinque dies cum quadrante intercalant. Eoque pacto Cyclum annorum abſoluunt. Cyclum ſcilicet annorum 4. quem ſtatua Iſidis ſignificabat, vt exponit Pierius Valerianus in Hierogl. l. 39. C. de Iſide. Clariſſimè vetuſtiſſimus ille Horus Apollo l. 1. c. 5. *Annum volentes dicere quadrantem nominant; propterea quod ab vno ſideris illius ortu, cui Sothis nomen eſt ad alterum, quarta diei pars adijciatur, vt annus Dei conſtet diebus 365. vnde, & quarto quoq; anno vertente ſupernumerarium diem computant Aegyptij. Quatuor enim quadrantes diem perficiunt*, & l. 2. c. 89. *Annus apud Aegyptios quatuor conſtat annis.* Aegyptios dicit, & non ſolos Thebanos, aut Heliopolitas; quamquam Scaliger l. 3. de Em. Temp. c. 2. formam hanc Aegyptiorum Hierophantis, ſeù Sacerdotibus tribuit, & Petauius l. 5. Variarum diſſert. Vranologij c. 4. & 5. Omnibus quidem Antiſtitibus, & Aſtronomis Aegypti notam fuiſſe illam anni cæleſtis quantitatem concedit, ſed hoc ad arcanum, & hierophanticum annum referri debere, non ad popularem, ſeù ad annum *ἱερογλυφικὸν*, vt loquitur Scaliger; eo fere modo, quo Aſtronomi, & Computiſtæ anni cæleſtis, horas ipſas, horarumq; fragmenta, nedùm dies norunt, & in ſuis Tabulis notant, eſto ciuilis annus vulgo viſitatus de horis, & minutijs non curet. Sed ſi verum eſt, quod tradit Ioſephus l. 1. Antiq. c. 4. Aegyptios olim Annum inchoaſſe à menſe *Dio* Macedonicè, ſeu *Marcheſuan* Hebraicè, hoc eſt ab Autumno; neceſſe eſt annum illum olim fuiſſe fixum non vagum, adeoq; intercalatione congrua retentum ad Aequinoctij autumnalis cardinem. Cæterùm ſiue temporum diuerſitas, ſiue locorum in Aegypto, ſiue perſonarum ſacrarum, vel ciuilium duplicem anni formam induxerit; certum eſt vſitatiorem, & communiorem in Aegypto ante Auguſti, aut Diocletiani æuum fuiſſe dierum 365. præciſè; & ſicut Cyclus minor annorum 4. adiectione vnius diei annum fixum reddebat, ita Cyclum magnum annorum 1460. reſtituiſſe initium anni Aegyptij ad idem anni cæleſtis tempus, ſed nō ad exortum Caniculæ, propter Fixarum motum ſecundùm ſucceſſionem Signorum, quæ annis 1460. iuxta dicta lib. 4. Aſtronomiæ Reformatæ promouentur gr. 20. ac ferè 33. Minutis.

IV. Quod ſpectat ad exortum Caniculæ, notandum eſt ex Pierio Valeriano lib. 39. Hieroglyph. Aegyptijs Iſidem aliquando pro Luna, aliquando pro Stella illa accipi ſolitam, quæ ipſorum lingua *Sothis*, ideſt *Canis*; Græcè *ἀστρόκυνα*, ideſt *Aſtrocanis*, & Aſtronomis *Sirius* nominatur, quam ait oriri ſolitam, nēpè heliacè, circa 12. Cal. Auguſti, vel potius 13. Cal. nempe Pio, & Bruttio Conſulibus, ideſt anno Chriſti 138. quo vt ex Cenſorino deduximus, cœpit ſecunda periodus, ſeu Annus Magnus Canicularis. Cauſam addit Pierius, quòd circa illud tempus Sole in Leone verſante, Nilus exundaret; olim autem Sole in Cancro verſante; Ait enim Porphyrius in Antro Nympharum: *Aegyptus verò initium anni non Aquarius eſt, vt Romanis, ſed Cancer: prope Cancrum enim Sothis eſt, quàm Græci Canis Stellam dicunt.* Quo ſpectat illud Plinij lib. 5. c. 9. de Nili incremento: *Incipit creſcere Luna noua quæcumq; poſt Solſtitium eſt, ſenſim moduceq; Cancrum Sole tranſeunte, abundantiſſimè autem Leonem, & recedit in Virgine iiſdem quibus accreuit modis.* Petauius in Vranologij diſſert l. 5. c. 6. calculo inito affirmat, Anno Chriſti 138. Heliopoli Ortum heliacum Sirij fuiſſe die 20. Iulij manè, Solè circa gradum Leonis 25. 33. poſito, & Sirio in Geminorum gr. 18. 16. & ortum Coſmicum quinta circiter Iulij; at annis ante hunc 1460. ideſt ante Chriſtum 1322. Ortum heliacum Caniculæ fuiſſe die 20. Iulij ineunte Sole in grad. 14. 5. Cancri, ſed contingenter id enim perpetuum eſſe non poſſe, cum anno Chriſti 138. additis 1460. conſurgat annus 1598. quo tamen ob motum octauæ Sphæræ, & præceſſionem Æquinoctior. Sirius Ortus eſt heliacè Heliopoli 20. Auguſti Sole in 9. gr. Leonis. Langius autem l. 1. de Annis Chriſti c. 16. ait ex calculo Aſtronomico Caniculam ortam eſſe cum Cancro heliacè anno Periodi Iulianæ 3228. ideſt ante Chriſtum 1486. Coſmicè autem cum gr. ferè 24. Geminorum. Euſebius verò lib. 1. Chron. ait Canicularem Cyclum inſtitutum fuiſſe regnante Concharo Aegypti Rege annis 700. poſt Miſraim Regni Aegyptiaci fundatorem, & 224. ante Aſechum; quod Langius non de Cyclo magno, ſed de Cyclo paruo annorum 4. interpretatur; ſed ità vt annus dierum 365. cum quadrante apud doctos, & Sacerdotes remanſerit, inde autem ab Aſetho annus Ciuilis, & popularis de diebus 360. ad dies præciſè 365. reductus. At Petauius in Vranologio l. 5. diſſertationum c. 5. reprehendit Salmaſium, quòd quemlibet annum ſimplicè Aegyptiorum *κυνικὸν* appellarit, quaſi omnis eorum annus à Caniculæ exortu inciperet, cum tamen initium anni vagi, per omnes anni cæleſtis tempeſtatea retrocederet, & ſi ſemel cum Canicula exordiretur; poſt annos 730 circiter cum parte Cæli diametraliter oppoſita Caniculæ exordiretur. Sed dum Petauius idem negat de Cyclo minore, & quadriennali, de quo diximus num. III. cum Strabone, Diodoro, & Horo Apolline, non videtur audiendus, nam per intercalationem diei quarto quoq; anno, Cyclus ille euadebat Fixus adeoque anni exordium detinebatur apud Sacerdotes ad exortum Caniculæ ſaltem putatum: Reuera tamen ob motum proprium Fixarum, tardius quotannis Sol Caniculam aſſequebatur; eadem ratione Plinius l. 2. c. 47. De Endoxi quadriennali Cyclo dixit eius principium eſſe ſemper intercalari anno caniculæ ortu.

V. De Copitarum porrò, & aliorum Ægyptiorū Epocha affixa diei 29. Auguſti anni Chriſti 284. quo Diocletianus cœpit imperare feria 6. quando Thoth Æræ Nabonaſſari, ideſt anni Nabonaſſarij 1032. incidit in 13. Iunij, feriam item 6. adeoq; Thoth Copitarum cecidit in Nabonaſſareum Athyr die 18. non eſt hic locus diſſerendi, ſed lib. 4. vbi de his Epochis. Supereſt, vt hic nomina Menſium Ægyptiorum apponamus, tum antiqua, tum recentiora, ex Arabum interpretatione, additis nominibus Abiſſinorum, Æthiopum, eadem forma anni vtentium.

MENSES ÆGYPTII, ET ÆTHIOPICI.					
Ordo.	Græca Nomina.	Latina ex Græcis.	Latina ex Arabicis recentibus.	Aethiopica Abiſſinorum.	Dies collecti in fine Menſium.
1	Θωὺθ	Thoth	Thuth	Maſcaran	30
2	Παωφὶ	Paophi	Babe	Tikmith	60
3	Ἀθὺρ	Athyr	Hathur	Hadar	90
4	Χοιὰκ	Choeac	Chiac	Tachſas	120
5	Τυβὶ	Tybi	Tube	Tir	150
6	Μεχεὶρ	Mechir	Amſchir	Iachathith	180
7	Φαμενὼθ	Phamenoth	Barmahat	Magabith	210
8	Φαρμουθὶ	Pharmuthi	Barmude	Miazia	240
9	Παχὼν	Pachon	Baſchnes	Gimboth	270
10	Παυνὶ	Payni	Bayne	Sene	300
11	Ἐπιφὶ	Epiphi	Ebib	Hamle	330
12	Μεσορὶ	Meſori	Menſon	Nahaſe	360
D. F.	Ἐπαγόμεναι (ἐπαγόμεναι)	Intercalares (Intercalarium)	Niſi, *ideſt* Serpens.	Pagomen	
1	πρώτη	Prima			361
2	δευτέρα	Secunda			362
3	τρίτη	Tertia			363
4	τετάρτη	Quarta			364
5	πέμπτη	Quinta			365
In Anno Fixo	ἕκτη	Sexta intercal.			366

CAPVT XVIII.

De Anno Perſico.

CONCLVSIO XVIII.

Perſicus Annus olim fuit, & nunc eſt Dierum CCCLXV. ex menſibus 12. triecenarijs, cum appendice dierum quinque in fine duodecimi Menſis in Anno Ciuili, vel octaui menſis in Anno ſacro, abſq; alia diei intercalatione; adeoq; Annus fuit, & eſt vagus, nec niſi poſt periodum annorum 1460. initio ſui reuertens ad eundem Anni Iuliani diem. Eſto ob celebritatem Aequinoctij Verni, ab Anno Epochæ CHRISTI 1079. vſi ſint Perſæ intercalatione diei vnius plerumque quarto quoq; anno, aliquando autem quinto.

DE Diebus 365. Anni Perſici, præter Xenophontem libro de Aequiuocis, ſcitũ eſt illud Q. Curtij l.3. *Magos trecent. , & ſexaginta quinque iuuenes ſequebantur, puniceis amiculis velati, diebus totius anni pares numero , quippè Perſis, totidem diebus deſcriptus eſt annus.* De appendice autem dierum quinque poſt 12. Menſes tricenarios abſq; alia intercalatione teſtatur Alfraganus in Elementis Aſtronomicis c. 1. Et Iſaac Monachus, cuius fragmentum recitat Iacobus Kriſtmannus in Comm. ad Alfraganum tit. de Calendario Perſico: In eo fragmento Iſaac, cum dixiſſet anno primo Iezdagerdi Regis Perſarum (quem coincidiſſe cum Anno Chriſti 629. ſuo loco docebimus, eſto eius æra à morte ipſius, ideſt ab Anno 632. inita ſit à Mathematicis) conſtructos fuiſſe Canones Perſicos initoſq; à meridie Neomeniæ menſis *Pharuart*, reſpectu Meridiani Tybenæ vrbis in Perſide, quem diſtare putabant ab extremo Occidentali gr. 72. addidit: *Eſt verò apud ipſos annus tantummodo 365. dierum, ſicut apud Aegyptios; quilibet verò menſis dierum 30. Epagomena verò ſunt quinque. Proinde neceſſe eſt, vt Perſarum Annus quarto quouis anno Romanorum annum vno die anticipet, eo quòd Romanorum annus quartus quiſq; habeat dies 366. Annis verò 1460. integro anno Perſico anticipet &c. Contigit verò hac annorum 1460. reſtitutio à quodam principio temporis, trecentis, & ſeptem annis, ante initium Regni Iezdagerdis vt tum rurſus Perſæ inceperint, quarto anno poſt illud tempus nos vno die anticipare.* Si ante primum Iezdagerdæ, hoc eſt ante Chriſti 629. annis 307. ideſt Anno Chriſti 323. rurſum incœpit noua Periodus Perſarum; ergo ante hanc altera prior periodus iniuerat Anno ante Chriſtũ 1135. ſubdit vero Kriſtmannus ex Codice Hebraico Alfragani, Perſas in anno Eccleſiaſtico addere menſi *Aben* dies quinque, & à die 25. ad diem 35. Alfrugen, ideſt Bacchanalia agere, ſed annum ciuilem exordiri à menſe *Arphurdin*, & dies quinque addere extremo menſi *Aſfrer*: Multa ex his confirmat Georgius Chryſococces; ex quo etiam didicimus Anno Chriſti 1079. Sulthanum Gelaleddin Principem Coraſani, ſeu Meſopotamiæ Mathematicis imbutum diſciplinis, cum alijs octo viris ſapientiſſimis, Aequinoctium Vernum ſtatuiſſe die 14. noſtri Martij feria 5. & vt quolibet anno celebraretur dies Aequinoctij Verni, iuſſiſſe, vt quarto quoq; anno aliquando autem quinto quoq; vnus dies intercalaretur vltra quinque Epagomenas, à quo tempore orta eſt noua Epocha, dicta Gelalæa, & Annus ille dictus *Neuruz Elſultani*, ſeu Annus Maieſtatis, & Imperatorius. Sicut Magna periodus annorum 1460. dicta eſt *Sal Chodai*, hoc eſt *Annus Dei*, ideſt Solis: Turcæ quoq; annum Solarem vocant *Neuruz*. Reliqua vide apud Kriſtmannum ſupra, Scaligerum l.3. Emend. temp. titulo de *Neuruz periodico veterum Perſarum*, & l. 4. tit. de *Anno Tropico Perſarum*, ſiue Neuruz Gelalæo. Petauium l. 3. de Doctrina temporum à cap. 8. ad 16. & l. 11. c. 52. quibus refellit multa Scaligeri figmenta, & illud in primis, quo ex literis Ignatij Patriarchæ Antiocheni ſchiſmatici, ad ipſum Scaligerum ſcriptis deduxerat, veteres Perſas ante Iezdagirdam, vſos fuiſſe anno dierum 365. ſed intercalaſſe vnum menſem anno quoq; 120. ſtandum enim eſſe potiùs Alfragano, Albatenio, & Iſaaco Monacho, ex quibus colligitur Perſas olim quoque vſos anno dierum 365. abſq; alia intercalatione; quod ex dicto Iſaaco confirmat Langius l. 1. de Annis Chriſti cap. 17. Ieſdagirdæ porrò æram incœpiſſe anno Epochę Chriſtianæ 632. die 16. Iunij feria 3. in quam incidit Neomenia *Pharuardin*, coinciditq; cum Neomenia Choiac anni 1380. Nabonaſſari docebimus l. 5. Nunc ſupereſt, vt Perſicorum Menſium nomina ſubijciamus apud diuerſos Auctores reperta, inter quos Alfraganus ſingulis addidit

commune nomen *Meh*, quod menſem ſignificat, quinque autem dierum appendicem, alij *Vuabak*, alij *Maſiarcha*, alij *Muſteraka* nominant.

MENSES PERSARVM.

Ordo.	Ex Alfragano.	Ex Iſaaco.	Ex Scaligero.	Dies collecti.
1	Afrudin meh	Pharuartis	Phrurdin	30
2	Ardihaſcht meh	Artripeeſt	Adarpahaſcht	60
3	Cardimeh	Chotiar	Cardad	90
4	Thirmeh	Thyrma	Thir	120
5	Merdedmeh	Mertat	Mardad	150
6	Schaharirmech	Sachriùr	Schehariz	180
7	Meharmeh	Mecherma	Mehar	210
8	Aben meh	Apanma	Aban	240
9	Adar meh	Adermà	Adar	270
10	Dimeh	Dimà	Di	300
11	Behenmeh	Pechman	Behemen	330
12	Affirer meh	Aſphádarmath	Aſphandar	360
	Appendix d. 5 vel	*Maſiarcha* *Muſteraka*	*Vuabak*	365

De Armeniorum Anno, quæ Scaliger nullius authoritate finxit, ſatis refutata habes à Petauio l.3. c. 17. & 18. ſicut & conficta de Anno Chaldæorum c. 5. 6. & 7. proinde fruſtra hæc à nobis requireret Lector.

CAPVT XIX.

De Anno Græcorum.

CONCLVSIO XIX.

Græcorum Ciuilis Annus, ita Lunaris fuit, & ex Lunaribus Menſibus, olim tricenarijs, poſteà verò alternatim dierum 30. & 29. conſtans, vt diuerſis Cyclis, & intercalaribus menſibus illum ad Solem direxerint, vtentes per accidens Anno Solari, quò Feſta, & Ludos ad eandem Anni caleſtis tempeſtatem retinerent, & exempli cauſa, Olympicos ludos illo Pleniluniо celebrarent, quod in Aeſtiuum Solſtitium, aut proximum poſt illud occurreret: Etſi non omnes, nec ijdem ſemper, annum ciuilem ab illa Neomenia inuerint, quæ proxima erat Solſtitio Aeſtiuo, vt diu Athenienſes ſoliti ſunt inire.

I. NAm Græcorum, & præcipuè Atticorum Annũ Ciuilem contra Scaligerum, Aphonſum Carranzam, & Leonem Allatium, fuiſſe qualem in Concluſione indicauimus, ſentiunt maxima ex parte Theodorus Gaza lib. de Menſibus, Lilius Gregorius Gyraldus lib. de Annis, & Menſibus, Io. Lalamantius lib. de Annis, Ioſephus Moletius l. 1. de Correctione Calendarij, Origanus tomo 1. Ephemer. p.36. Kheplerus in Eclogis Chronol. epiſt. 25. Petauius in notis ad Epiphanium hæreſi 80. & lib. 1. de Doctrina temporum, & in Vranologio l.4. Diſſert. Salianus in Annalibus paſſim, Nicolaus Mullerus de Anno Lunæſolari pag. 24. Vuilhelmus Langius l. 1. de Annis Chriſti c. 13. & 14. & Vbbo Eminius l. 2. Chronolog. in aliquibus Scaligero adhærẽs. Sed nobis haud licet diuinando quæſtiones facti pro ingenij arbitratu decidere; cũ antiquitatis conſuetudines ex antiquis Scriptoribus, ac teſtibus fide dignis comprobandæ ſint; Quos inter Herodotus lib. 1. inducit Solonem ita cum Crœſo loquentem: *Ego enim annis ſeptuaginta humanæ vitæ modum definio: qui quidem anni dies colligunt vicies quinquies mille cum ducentis, ſi intercalaris menſis omittatur. Quod ſi annorum alter vno menſe longior ſtatuatur, vti tempeſtates reſpondeant, menſes in annis ſeptuaginta intercalantur quinque, & triginta, ex quibus conficiuntur dies mille quinquaginta. Omnibus ijs diebus in annos ſeptuaginta collectis, quorum numerus efficit viginti ſex millia ducentos quinquaginta, nullus eſt ex ijs, qui ſimiles alteri caſus euentuſq; pariat.* Iam verò Dies 25200. diuiſi per annos 70. dant annum quemlibet communem dierum 360. qui diuiſi per 12. Menſes dant menſem ſingulum dierum 30. ſic menſium intercalarium dies 1050. diuiſi per menſes 35. dant menſem quemlibet dierum 30. & lib. 2. idem Herodotus, ſic de Aegyptijs. *Tanto verò prudentiùs annos ſuos ordinant, quàm Græci, quanto Græci quidem tertio quoque anno menſem intercalare ſolent, vt tempeſtates reſtituant; Aegyptij verò, cum duodecim menſes tricenarios habeant, quotannis præter numerum, quinque dies appendunt.* Porrò Solon octogenarius obijt Anno ante Chriſtum 559. Herodotus autem Halicarnaſſeus ex Prouincia Doridis natus eſt anno ante Chriſtum 483. Sed hiſtoriam ſuam ſcripſit Thurijs vrbe Lucaniæ, quo Athenis venit anno ante Chriſtum 444. Intercalabant igitur Græci tempore Solonis, & Herodoti Menſem tricenarium altero quoq; anno, & tamen Menſes illi tricenarij Lunares æſtimabantur, quod docet Geminus in elem. c.6. dicens: *Græci verò, quorum erat contraria ſententia, annos quidem ad Solem; Menſes autem, & dies ad Lunam exigunt; ac veteres quidem tricenarios menſes inſtituebant, intercalares verò alternis annis inculcabant.* Sed redeo ad Solonis tempus, Cleobulus enim Lindius ex Caria, Solonis amicus, vt refert Laertius in Cleobulo, ænigmaticè Annum dierum 360. ex 12. Menſibus tricenarijs ſic inſinuauit.

Eſt Genitor, gnatos bis ſex qui poſſidet vnus,
Cuique horum gnatæ tricenæ, diſpare forma
Hæ niueæ apparent, fuſcæ ſed vultibus illæ,
Sunt immortales omnes, moriuntur, & omnes.

Herodoto coæuus Hippocrates Medicus, quippe floruit anno 436. ante Chriſtum; libro de carnibus ſub finem inquit: *Pueri ſæpius ſeptimo anno exacto, dentes explent, & ſeptem annos pleno, & iuſto numero exactè trecentæ, & ſexaginta hebdomades conficiunt.* At hebdomades 360. dant dies 2520. qui diuiſi per 7 annos, exhibent annum dierum 360. nempe ciuiliter, & populariter; nam ſcientificè, & exactiori computo lib. de partu ſeptimeſtri (ſi tamen liber ille eſt partus legitimus Hippocratis) ait: *Menſes quinque conſtare diebus 147 ½. & duos Menſes diebus vndeſexaginta*; & lib. de partu Octimeſtri, inquit: *Neomenia, qui dies vnus eſt, proximè triceſima pars menſis eſt, biduum autem ferè decima quinta pars menſis*, vbi vetuſtus ille autor agnoſcit Lunarem menſem tricenario minorem.

II. Ex Ariſtophane quoq; qui floruit anno ante Chriſtum 424, eiuſque ſcholiaſte habemus, menſes dieſque Athenienſium Lunares fuiſſe, & tamen menſes tricenarios iam inde à tempore Solonis. Inducit enim Ariſtophanes Strepſiadem ſenem in Nubibus, dolentem de fine Lunaris menſis inſtante, quo debebat ſoluere vſuras, & numerantem dies more Attico ſic: *Ego verò pereo; dum video Lunam adducere viceſimas, nam vſuræ procedunt: quinta, quarta, tertia poſt hanc ſecunda, ſtatim ab iſta eſt noua Luna & vetus.* Vbi Scholiaſtes: *Quoniam Luna diebus viginti nouem curſum conficit*, intellige vſq; ad interlunium, *& viginti dies proximi ſunt vicenis nonenis; vſuræ porro Luna exeunte penſitabantur*; & paulo poſt: *Sic verò numerarunt Athenienſes, eos quidem, qui à Neomenia vſque ad decimum ſunt, dies vocantes primam menſis inſtantis, ſecundam inſtantis; poſt decimam reliquas vocabant primam poſt decimam, ſecundam poſt decimam, & ſic vſque ad viceſimam, quam Icada vocarunt. Poſt illam erat vndecima φθίνοντος, deficientis aut decima, aut nona, aut octaua pro quantitate menſis, & ſic decreſcebat numerus, vſque ad ſecundam. Sic enim Athenienſes numerant, non apponentes, ſed detrahentes: idq; quia Solon exiſtimauit lumen Lunæ, ita minui vſque ad trigeſimam diem, quam Veterem, & Nouam vocant, quæ eſt vltima menſis.* Sed Ariſtophane Poeta, multo antiquior Heſiodus, quem ante Chriſtum aliqui 775. aliqui mille, & ampliùs annis floruiſſe dicunt; is Crymis in Aſia natus, ſed educatus Aſcræ, ac poſtea Helicone

degens

degens in Poemate de Operibus, & Diebus, l. 3. mentionem facit Lunæ triceſimæ, vbi Proclus ait: *Cœpit igitur Heſiodus à triceſima, in qua vera Lunæ cum Sole coniunctio fit.* Nempe quia Lunaris mẽſis plus accedit ad diem 30. quàm ad 29. ex dictis Concl. VIII. Nihil igitur mirum, ſi vulgo, imò & docti viri populari vſui concordantes, etiam poſt certam de Menſe Lunari Aſtronomico menſuram, illum tamen Tricenarium appellauerint, cùm non modò Cleomedes, qui 50. annis circiter ante Chriſtum vixit, lib. 2. c. 6. dicat; Menſem eſſe tempus à Synodo ad Synodum Lunæ, aliaſq; ſimpliciter triginta dierum; ſed etiam Achilles Tatius, qui floruit ſub Annum Chriſti 890. in Iſag. ad Aratum dicat: *Quinta decima plena eſt qui dimidiatus eſt menſis, ſi triginta dies bifariam partiamur.* Et in Calendario Græco apud Giraldum, omnes menſes ſunt tricenarij, abſq; Luna noua ac veteri. Ergo menſes tricenarij, & ex his annus dierum 360. non ſunt argumentum Anni Solaris, vt quidam perperam deducunt, ſed Lunaris apud Græcos, apud quos ſaltem populariter & ciuili vſu annus dierum 360. multo poſt Solonem, Herodotum, Hippocratem, & Ariſtophanem vſitatus fuit; ſiquidem Ariſtoteles, qui anno 322. ante Chriſtum obijt, nempe annis centum poſt promulgatum à Metone Cyclum decennoualem, l. 6. de hiſtoria animal. c. 20. ſcripſit: *Quædam ex canibus quinta anni parte parturiunt, nimirum diebus ſeptuaginta duobus, at dies LXXII. quinquies ſumpti faciunt annum dierum 360.* & ibidem: *Laconica vterum gerit ſexta parte anni, hoc eſt diebus ſexaginta: at 60. ſexies faciunt 360.* Immò Demetriò Phalereo, qui obijt, anno ante Chriſtum 284. Athenienſes, teſte Laertio in ipſius vita, trecentas ac ſexaginta ſtatuas erexere, quot ſcilicet erant anni popularis dies; ait enim Plinius l. 34. c. 6. *Nulliq; arbitror plures ſtatuas dicatas, quàm Phalereo Demetrio Athenis: ſi quidem CCCLX. ſtatuere (quas non laceraverunt) nondum anno hunc numerum dierum excedente;* Et ante Plinium Varro Græcarum, nedum Romanarum rerum conſultiſſimus, cecinit

Hic Demetrius æneas tot aptù eſt
Quot Luceis habet annus abſolutus.

Quid quòd, Leontica ſacra, quæ anno integro redeunte celebranda erant à Græcis, vt habetur ex Porphyrio de Antro Nympharum, celebrata ſunt anno Chriſti 358. XVI. Kal. Aprilis, & rurſus anno 359. IV. Idus Martias, hoc eſt diebus 360. poſt primam celebritatem, vt ex duabus Inſcriptionibus probat Langius l. 1. de annis Chriſti c. 12.

III. Dixi ſupra annum Lunarem diù exiſtimatum dierum 360. ſaltem populariter, & ciuili vſu, ſeu vulgari computatione, & abſtrahendo ab intercalationibus, quarum variæ formæ à diuerſis diuerſorum Cyclorum Auctoribus, propoſitæ fuerunt, iuxtà dicta Concl. IX. Immò ipſe Solon, ſi fides adhibenda eſt Proclo. lib. 1. in Timæum Platonis, nouit Menſem Lunarem, non eſſe dierum 30. ait enim: *Solonis inuentum fuiſſe Menſem Lunarem minorem eſſe diebus triginta.* Certè inuentores Tetracteridis, & Octaeteridis, & poſtea Meton Enneadecateridis inuentor, anno ante Chriſtum 423. Menſes alternis dierum 30, & 29. adhibuerunt, vt infra ex Gemino, & Cenſorino videbimus, & quidem ciuiles, nempe in faſtis, & Calendarijs publicè propoſitus; eſto vbi ſermo erat de anno Attico per traditionem à priſcis accepto, & apud eos, quibus non incumbebat calendarij ordinandi, feſtaq; & Ludos indicendi cura, conſueuerit vſurpari, & annus dierum 360. & menſis dierum 30. non tamen tanquam Solaris, vt malè contendit Ioſ. Co Allatius, ſed tanquam Lunaris. Ipſum enim nomen *Neomenia*, quod ſignificat *Nouilunium*, & apud Græcos *primam diem menſis*, & vltimæ diei nomen, quod eſt, ἕνη καὶ νέα, ideſt *Luna vetus, & noua*, ex inſtitutione Solonis, vt teſtatur Plutarchus in eius vita, indicium eſt, menſem Lunarem iam tum fuiſſe; conſentitq; Laertius in eiuſdem vita, eum perſuaſiſſe Athenienſibus, vt ad Lunam menſes exigerent, dieſq; à Neomenia computarent. Ne autem quis putet Neomeniam ab ipſis abuſiuè, aut metaphoricè vſurpatam, aduertendum eſt, quod refert Diodorus Siculus l. 13. Nam cum neſcio quis calumniator detuliſſet ad Senatum Athenienſem, Alcibiadem de quodam crimine, aſſereretq; viſum à ſe illum ingredi domum quandam Neomenia circa mediam noctem, & Senatores interrogaſſent, qua ratione nocte intempeſta potuiſſet à longè diſcernere Alcibiadem de viſu, reſpondit ſe ad Lunæ lumen illum internouiſſe; quo argumento agnita eſt falſitas calumniantis, adeo certi erant Athenienſes prima die menſis, aut Lunam videri non poſſe ob interlunium, aut non circa mediam noctem, ſaltem ita, vt lumen ſufficiens ad diſcernendas hominum facies præberet. Sed & omnes alij dies à Luna denominabantur, & inter eos celebris erat dies viceſimus apud Epicuri heredes, & Sectatores, cuius teſtamentum extat apud Laertium, de die viceſima cuiuſq; menſis, ſolemniq; conuentu conuocando eorum, qui cum Epicuro philoſophati erant, quod referens Cicero l. 2. de Finibus refert ad Lunam dicens; eum cauiſſe teſtamento, vt ſui heredes: *Darent quod ſatis eſſet ad agendum diem Natalem ſuum quotannis menſe Gamelione; itemque omnibus menſibus, viceſimo die Lunæ darent ad eorum epulas, qui vna ſecum philoſophati eſſent.* Et Plinius l. 35. c. 2. Epicuri εἰκάδας, ideſt viceſimas ſic interpretatur: *Natali eius viceſima Luna ſacrificant, feriaſque omni menſe cuſtodiunt, quas Icadas vocant,* Eſto enim teſte Apollodoro in Chronicis apud Laertium, natus ſit Epicurus Olympiadis CIX. anno. 3. Gamelionis die 7. & teſtamento iuſſerit Natalem ſuum parentumq; ac fratrum celebrari intra diem decimum Gamelionis eius tamen amici, ac ſectatores eius memoriam ſacrificijs inſtaurabant quauis die viceſima menſis. Hippocratem autem Lunares menſes agnouiſſe præter ea, quæ ſupra diximus, & Græcos vniuerſim, teſtatur Galenus in librum 1. Epidemiorum, addens eius exemplo tempeſtatum anni tempora à Medicis deſignanda eſſe iuxta menſes, cuique nationi vſitatos, nec vni nationi accomodanda; *Oportet autem menſes non ad Lunam, vt pleraq; Græcæ Vrbes inſtituerunt:* & Libanius quoq; ſeu potius Vlpianus in Demoſthenis Orationem κατὰ Ἀνδροτίωνος, inquit. *Sciendum eſt Athenienſes, non ad Solis curſum, vt nos facimus, menſes computaſſe, ſed ad Lunam.* Ideo Ariſtoteles l. 2. de Generat. animal. c. 4. docet menſtrua profluere ſub finem menſis, quia interlunio frigidior eſt aer, & l. 7. c. 2. *Menſtruorum profluuium deſinentibus menſibus accidit; ideo nonnulli arguunt Lunam fœminam eſſe.* Et Theophraſtus, de pluuiarum ſignis: *Menſium coitus Lunares ſunt, quoniam Lunare lumen deficit, à quarto die deſinentis vſq; ad quartum diem ineuntis.* Diſertiſſimè Theo ille, qui floruit ſub Valentiniano, & Valente, & eruditiſſimis Scholijs Aratum illuſtrauit, ſect. 64. ait: *ſciendum eſt menſem propriè dictum a Græcis tempus illud, quod à Lunari coniunctione deducitur, tanquam ab eo quod eſt manere, vel à Mene μήνη, ideſt Menſem nominarent. Græci enim menſes ad Lunæ curſum metiebantur,* & paulò inferius: *Menſem verò dicimus tempus illud, quod à Solis Lunæq; Synodo ad alteram Synodum extenditur: Hoc verò menſis genere vtebantur ad ciuilem dierum rationem: vt etiam hodieq; Græci complures vtuntur.* Verùm non id tantum, ſed etiam de modo Lunaris apud Græcos menſis atq; anni, enucleatius nos docent Geminus, Solinus, Cenſorinus, Macrobius, qui audiendi ſunt.

IV. Geminus, qui Ciceronis, & Sullæ tempore ſcripſit; In Elementis Aſtronomicis cap. 6. Hæc ad rem noſtram in primis habet. *Menſis eſt tempus à Synodo ad Synodum &c. Menſtruum tempus dierum 29. ½ 1/33. menſtrua verò tempora quæ ad ciuilem vſum minus accuratè ſumuntur, dierum 29½. ita vt bimeſtre tempus fiat dierum 59. ideo ciuiles menſes alternatim fiunt pleni, & caui &c. Ex his autem colligitur Lunaris annus dierum 354.* Cauſam autem electi menſis Lunaris à Græcis refert, non ſolùm ad leges puta Solonis, ſed etiam ad Oracula, ſubiungit enim: *Propoſitum quippe fuit veteribus menſes quidem agere ſecundùm Lunam, annos verò ſecundùm Solem: quòd enim à Legibus, & oraculis præcipiebatur vt ſacrificarent κατὰ τρία τὰ πάτρια, μῆνας, ἡμέρας, ἐνιαυτοὺς, ideſt, iuxta tria, videlicet Patria, Menſes, Dies, Annos, Hoc ita diſtinctè faciebant vniuerſi Græci, vt annos agerent congruenter cum Sole, dies verò & menſes cum Luna, Porrò ſecundùm Solem annos agere, eſt circa eaſdem tempeſtates anni, eadem ſacrificia Dijs peragi; & vernum ſacrificium ſemper verno tempore, æſtiuum autem æſtate perfici &c. Hoc autem aliter fieri non poſſet, niſi conuerſiones Solſtitiales, & Aequinoctia in iiſdem Zodiaci locis fierent; Secundùm Lunam verò dies agere tale eſt, vt dierum appellationes cum Lunæ illuminationibus congruant &c.* Non dicit Geminus Græcos vſurpaſſe annos Solares ciuiliter, ſed annos ea tenus ad Solem direxiſſe, quatenus opus erat, vt ſacrificia redirent iiſdem anni tempeſtatibus, & Verna

feſta verno; æſtiua æſtiuo tempore agerentur: quod repetit dicens: *Cum igitur, & anni accuratè agantur ſecundùm Solem, & menſes, ac dies ſecundùm Lunam, tunc putant Græci ſe ſecundùm patria ſacrificare; hoc autem eſt iiſdem temporibus anni, eadem ſacrificia conſumare.* Poſtea ſubdit. *Græci verò, cum contrariam ſententiam habeant, annos agunt ſecundùm Solem, dies verò & menſes ſecundùm Lunam: Veteres igitur agebant menſes 30. dierum, menſes autem intercalares propter annum Solis; cum autem per apparentiam ſtatim veritas deprehenderetur, eo quod dies, & menſes non reſponderent Lunæ, anni verò non congruerent cum Sole; quærebant periodum, quæ in annis reſponderet Soli, in menſibus verò, & diebus Lunæ &c.* Pergit autem, & docet hanc Periodum fuiſſe *Octaeterida continentem menſes 99. in quibus menſes intercalares ſunt, tres, dies verò 2922.* additque fundamentum fuiſſe, quia Solaris annus dierum 365 ¼. Lunarem dierum 354. excedit diebus 11 ¼. qui exceſſus per 8. ductus dat dies 90. hoc eſt tres tricenarios menſes intercalares. Exprimit autem eos in dicta periodo intercalaſſe *Anno 3. 5. & 8.* & vſos menſibus *plenis viciſſim, & cauis.* Proſequitur deinde errores illius octennij, etiam ſi duplicetur, exponitque Cyclum Enctemonis, & Philippi decemnoualem, & Calippi periodum annor. 76. de quibus nos ſatis Concluſ. IX.

V. Cenſorinus autem lib. de die Natali cap. mihi 6. *Veteres in Græcia Ciuitates, cùm animaduerterent, dum Sol anno curſu orbem ſuum circuit, Lunam nouam interdum terdecies oriri, idque ſæpe alternis fieri; arbitrati ſunt Lunares XIII. menſes, & dimidiatum ad annum naturalem conuenire. Itaque annos ciuiles ſic ſtatuerunt, vt intercalando facerent alternos XII. menſium alternos XIII. &c. Idque tempus τριετηρίδα appellabant, quod tertio quoq; anno interkalabatur, quamuis biennij circuitus, & reuer- διετηρὶς eſſet. Vnde Myſteria, quæ Libero alternis fiunt annis, Trieterica à Poetis dicuntur. Poſteà cognito errore, hoc tempus duplicarunt, & τετραετηρίδα fecerunt, ſed & eam, quòd quintoquoq; anno redibat πεντετηρίδα nominarunt: Qui annus magnus ex quadriennio commodior viſus eſt. Solis annum conſtare ex diebus CCCLXV. & diei parte circiter quarta. Quare Agon in Elide Ioui Olympio, & Romæ Capitolino quinto quoque anno redeunte celebratur. Hoc tempus quoniam ad Solis modò curſum, nec ad Lunæ congruere videbatur, duplicatum eſt, & ὀκταετηρὶς facta, quæ tunc ἐννεαετηρὶς vocitata, quia primus eius annus, nono quoque anno redibat:* Pergit dicendo Octaeteridem inuentam, vel ab Eudoxo, vel à Cleoſtrato, diuerſaſq; interkalandi formas excogitatas, ab Harpalo, Nautilo, & Meneſtiſtrato, donec *Meton Annum Metonicum ex annis vndeuiginti conſtituit eaque ἐννεακαιδεκαετηρὶς appellatur, & interkalatur ſepties, in eoq; anno ſunt dierum ſex millia & DCCCCXL.* Denique commemorata Periodo Philolai annor. 59. cum menſibus intercalaribus 21. & Calippi annorum 76. cum intercalaribus 28. & Democriti annorum 82. cum intercalaribus item 28. & Hipparchi annorum 304. cum intercalaribus menſibus 112. tranſit à Lunari anno Græcorum ad annum Ægyptiorum minimè Lunarem dicens: *Ad Aegyptiorum verò Magnum annum Luna non pertinet &c.* Ex quibus conſtat Græcis quidem innotuiſſe annum Solarem dierum 365 ¼. circiter, ſed hoc non eſſe vſos palàm, & ciuiliter, quia ita volebant ludos olympicos, & alias celebritates eadem anni tempeſtate redire, vt tamen primum anni menſem, ac reliquos deinceps à Lunæ exortu auſpicari voluerint, & propterea intercalarint interdum menſem integrum, quæ eſt propriiſſima forma anni Lunaris; ſi enim Solari ciuiliter vſi eſſent, ſemper à Solſtitio, vel alio anni fixo cardine annos computaſſent, in quamcunq; diem Lunæ ille incidiſſet, non autem a Neomenia illa, quæ propior erat Solſtitio æſtiuo, vt Athenienſibus mos fuit.

Idem Cenſorinus Cap. mihi 9. *Minimè videntur erraſſe, qui ad Lunæ curſum menſes ciuiles accommodarunt, vt in Græcia plerique apud quos alterni menſes ad XXX. dies ſunt facti.*

VI. Solinus, qui ſub Veſpaſiano vixit, cap. 3. ita ex parte cum Gemino concinit. *Græci ſingulis annis vndecim dies, & quadrantem detrahebant, vt contractus nonagenarius numerus in tres menſes per tricenos dies ſcinderetur. Qui anno nono reſtituti, efficiebant dies quadringentos quadraginta quatuor, quos ἐμβολισμοὺς, vel ὑπερβάλλοντας nominabant.* Sed falsò exiſtimauit Solinus peractis octo annis Lunaribus Communibus, annum nouum factum eſſe dierum 444. nempè additis ad Lunarem dierum 354. diebus 90. ſeu menſibus tribus tricenarijs, nuſquam enim legitur Græcos habuiſſe annum quindecim menſium; & Geminus Auctor Græcus, & Græcorum temporum longè ſcientior, expreſſè dixit intercalatum fuiſſe anno *Tertio, Quinto, & Octauo.* Solini error quoad tempus intercalandi, ſecum traxit Macrobium. Macrobius enim l. 1. Saturn. c. 13. ait: *Nam, & Græci cum animaduerterent temerè ſe trecentis, & quinquaginta quatuor diebus ordinaſſe annum; quoniam appareret de Solis curſu, qui trecentis ſexaginta quinque diebus, & quadrante Zodiacum conficit, deeſſe anno ſuo vndecim dies, & quadrantem, intercalares ſtatuta ratione commenti ſunt: ita vt octauo quoque anno nonaginta dies, ex quibus tres menſes tricenum dierum compoſuerunt intercalarent. Id Græc fecerunt, quonia erat operoſum, ac difficile omnibus annis vndecim dies & quadrantem intercalare. Itaque maluerunt hunc numerum octies multiplicare, & nonaginta dies, qui naſcuntur, ſi quadrans, cum diebus vndecim octies componatur, inſerere, in tres menſes, vt diximus diſtribuendos. Hos dies ὑπερβάλλοντας menſes verò ἐμβολίμους appellarunt;* Adde his Theodorum Gazam lib. de Menſ. cap. 8. dicentem *Athenienſes tempora ſua metiebantur ad Lunam.*

VII. Itaque Græci duplici quidem anno vſi ſunt nempe Lunari, & Solari, ſed Lunari ciuiliter, & palàm, vtpote ex ciuilibus menſibus Lunaribus compoſito, ſi quidem ciuiles fuiſſe eorum annos menſeſq; non autem Hierophanticos, conceptis verbis expreſſerunt nobis ſupra Theo, Geminus, ac Cenſorinus; Solari autem arcana notitia, & tanquam medio ad conſequendum finem intentum, nempe, vt Neomeniæ, & Plenilunia ex quibus pendebant ſacrificiorum Ludorumque ſolemnitates, circa eaſdem anni tempeſtates celebrarentur. Idcirco enim periodos biennales, deinde quadriennales, poſtea octo, & ſexdecim, & tandem nonendecim annorum excogitarunt, vt Neomenia primi menſis quam proximè ad eundem anni cæleſtis diem reuolueretur. Nam ſi Solarem annum per ſe primò, aut æquè primò affectaſſent, non intercalaſſent integrum menſem dierum 30. efficiendo annum dierum 384. qui nullo modo Solaris eſt; ſed ex quadrantibus diei, diem vnicum intercalaſſent, quarto quoq; anno; Nec à noua Lunæ apparitione, ſed à fixo aliquo die anni cæleſtis menſes iniſſent ſicut è contrariò Romana Eccleſia nunc, Romanumq; Imperium, & maxima Europæ pars annos computant ciuiliter à diè prima Ianuarij, die ſcilicet decimo poſt Solſtitium Ciuile hybernum; nec anno Lunari vtuntur in Chronicis, Hiſtoricis, aut Ciuilibus computationibus annorum, eſto arcana illius ſcientia Eccleſiaſtici, & Computiſtæ, ac moderatores Calendarij vtantur in determinandis Luna Paſchali, & feſtis mobilibus ab ea pendentibus. Græci verò contraria ratione vſi ſunt ciuiliter, & publicè in computandis, & ineundis annis, anno Lunari per ſe; Solari autem occultè & per accidens, non in computandis ineundiſq; annis, ſed in Lunaris anni capite, circa eandem tempeſtatem retinendo, vt nunquam plus diebus quatuordecim diſtaret à Solſtitio æſtiuo, vel ab eo cardine cuius propinquitatem in primi menſis Neomenia, & ſemel elegerant.

VIII. Hoc ſenſu intelligendi ſunt Auctores priſci de vſu Anni Solaris, quo diximus Geminum; cum dixit *Græcos agere Annum ad Solem, menſes, dieſq; ad Lunam.* Hoc ſenſu Cenſorinus ſupra dixit Quadriennium Olympiadũ *ad Solis modò curſum, nec ad Lunæ congruere.* Hoc ſenſu Macrobius ſupra Græcos agnouiſſe, *deeſſe anno ſuo dierũ 354. dies 11 ¼.* Hoc ſenſo intelligẽdus Cicero oratione 4. in Verrem, quum ait. *Eſt conſuetudo Siculorum, cæterorumq; Græcarum, quòd ſuos dies, menſeſq; congruere volunt cum Solis Lunæque rationibus, vt nonnunquam ſi quid diſcrepet, eximant aliquem diem, aut ſummum biduum ex menſe: quos illi ἐξαιρεσίμους dies nominant item nonnunquam vna die longiorem menſem faciunt, aut biduo.* Id enim intelligendum eſt de correctione menſtruæ intercalationis, licet enim ordinaria eſſet dierum 30. puta anno 3. 5. & 8. intra octo annos, vt num. IV. ex Gemino docuimus, idem tamen cap. 6. expreſsè dicit oportuiſſe octaeteridem ex octo annis Lunaribus, tribuſq; menſibus tricenarijs, & intercalaribus conſtare diebus 2923 ½. at octo annos Solares diebus 2922. ideoq; octauo quoq; anno eximendum fuiſſe ſeſquidiem, vel potius anno 16. dies 3. Nil igitur mirum, ſi aliquæ Ci-

uitates

nitates vno, alteroue die intercalationem tricenariam augerent, vel mutilarent, vt Lunarium Menſium initia propius Solari alicui cardini fixoue momento congruerent. Thucydides porrò quando Eclipſes Solis refert factas Neomenia Lunari, hoc non dicit ad diſcrimen Neomeniæ Solaris, ſed ad ciuilis. Eclipſes enim Solis fieri nequeunt, niſi in verò Nouilunio, à quò Neomenia ciuilis à prima phaſi inita, ſæpè integro die diſtat. Immò propter vitioſam intercalationem aliquando Neomenia ciuilis à vero Nouilunio, & Plenilunium ciuile à vero Plenilunio aberrauit diebus pluſculis. Sic teſte Plutarcho in Alexandro Eclipſis Lunæ, quæ præceſſit cladem Darij ad Gaugamela, incidit in noctem Myſteriorum, quæ ex Calendario Græcorum celebrabantur die 20 Boedromionis, & tamen computando dies à vero Nouilunio debuit dies Eclipſis Lunaris, quæ non fit niſi die 14. aut 15. poſt Nouilunium cadere in diem 15. vel ſiâ phaſi in diem 16. Boedromionis. Neque verò Plutarchus in Camillo dicit Victoriam Athenienſiũ fuiſſe in Plenilunio die 25. Menſis, ſed in emendatis Codicibus legitur. *Perſæ menſis Boedromionis die ſexto in Marathone, tertio die apud Plateas, ſimul & Mycbalen victi ſunt à Græcis, vigeſimo quinto in Arbelis. Athenienſes Nauali apud Naxum prœlio duce Chabria vicerunt circa plenilunium einſdem menſis, in Salamine circiter vigeſimum eiuſdem menſis.* Multo minus obſtat quod, referẽte Herodoto Xerſi in Græciam moventi, ac territo ob Eclipſim Solis, Magi dixerunt calamitatem portendi Græcis potiùs, quàm Perſis, eo quòd Sol Græcorum, Luna ipſorum eſſet; etſi enim ſciebant Solem quoq; à Perſis coli, quia tamen ſciebant in Græcia multa eſſe templa Apollini, ideſt Soli dicata; ideo adulatoria interpretatione illud portentum in Græcos detorſerunt; inde tamen non ſequitur Græcos Anno Solari ciuiliter tunc vti ſolitos in Europa; quidquid ſit de Macedonibus Aſiæ potitis, & de alijs Græcis in Aſia ante, vel poſt receptum annum Iulianum.

IX. Ad pleniorem autem notitiam Anni Lunaris Græcorum in Europa, & præſertim in Attica, tria præcognoſcenda ſunt. *Primò*, Anni cæleſtis cardo, cui primus menſis, & anni principium alligata erant. *Secundò*, Menſium Atticorum nomenclatura, ordo, & quantitas. *Tertiò*, Intercalationis forma ibi vſitata.

Quoad primum Simplicius in 5. Phyſicorum ait: *Quæ facimus initia anni quidem, vel ad æſtiuum Solſtitium, vt Attici, vel ad autumnale Aequinoctium, vt Aſiæ incolæ, vel circa Brumam, vt Romani, vel circa Aequinoctium vernum, vt Arabes, & Damaſceni:* Sic enim vertit, & approbat Theodorus Gaza lib. de Mẽſib. c. 15. Sic Cenſorinus Olympiadas ab æſtiuis diebus computat c. 8. dicens. *Hic Annus. Ab Olympiade prima M. eſt & XIV. ex diebus duntaxat æſtiuis, quibus Agon Olympicus celebratur.* Plato quoque inducit Socratem conſtituentem τὴν ἀρχὴν τοῦ νέου ἔτους, ideſt *Principium noui anni*, ſub θερινὰς τροπάς, ideſt *ſub æſtiuas conuerſiones*, & lib. 6. de legibus ait. *Nouus annus ſit poſt æſtiuas conuerſiones*, ὁ νέος ἐνιαυτὸς μετὰ τὰς θερινὰς τροπάς. Thucydides l. 5. *Olympias autem hac æſtate celebrata fuit, qua vicit Androſthenes Arcas*; Hinc illud Senecæ in Hercule Furente.

Quantus Eleum coit ad Tonantem
Quinta cum ſacrum renocauit æſtas.

Celebrabantur autem quinque Agones Olympici, ita vt certamen caderet in Plenilunium ciuile, ſeu diem 15. primi Menſis, Pancratio in Veſperam reſeruato; & iudiciũ Agonothetarum in diem 16. Deſcribens enim certamen illud Pindarus Ode III. vbi de Hercule canit: *Plena Luna totũ aureo curru verſa Veſperæ oculum illuſtrarunt*: Vbi Scholiaſtes: *Iam enim Luna plena, ac toto lumine circa veſperam, & noctem refulgens tempus exhibuit iudicij certaminis. Decima ſexta enim Luna certamen Olympicum terminatur*, & poſtea addit: *Quippe Plenilunio certamen Olympicum celebratur, & decima ſexta cenſura, ſiue iudicium inſtituitur.* Addit eadem Ode 3. ad ſtrophen 2. *Fit verò certamen nunc poſt quadraginta nouem menſes, nunc verò quinquaginta.* Nempe quia in primo Quadriennio intercalatus fuerat vnicus menſis, in ſecundo autem duo menſes. Quòd verò Scaliger putat Metonem fuiſſe primum, qui annum Atticum à Solſtitio æſtiuo iniuerit, antea verò initium eſſet à Bruma, nullo antiquorum teſtimonio comprobat, inquit Petauius l. 1. c. 12. & præterea ſibi contradicit, dum alibi Troianum Excidium confert in Hecatombæonem menſem, quem primum menſium, & à Solſtitio æſtiuo fatetur initum. Neque ex eo quod Poſideoni menſi ſubſtitutus fuerit alter Poſideon intercalaris, qui menſis ad Brumam pertinebat, ſequitur illum fuiſſe vltimum menſem anni, vt male infert Langius l. 1. de Annis Chriſti c. 12. Cum intercalatio non ſemper, nec apud omnes facta ſit in fine anni, ſi quidem Romani Februario menſe menſem Mercedonium intercalabant. Illud verò Accieni in Arateis.

Sed Primana Meton exordia ſumpſit ab anno,
Torreret rutilo cùm Phœbus ſidere Cancrum.

Argumentum quidem eſt Cycli Metonici à Nouilunio proximo ingreſſui Solis in Cancrum initi, non autem tunc primo Athenienſes annos à Solſtitio æſtiuo inchoaſſe; antea quippe plerique anni cardines non in ingreſſu in Cancrum, vel Capricornum; in Arietem, vel Libram, ſed in octauo gradu horum Signorum conſtituebant. Prætereà Scaliger ex Platonis loco ſupra allato, colligit Neomeniam primi menſis nunquam præceſſiſſe Solſtitio æſtiuo, eique ſubſcribit Salmaſius, & Armacanus pag. 7. Sed ego cum Petauio l. 1. c. 12. & in Vranolog. l. 6. c. 2. & Langio l. 1. de Annis Chriſti c. 12. & 13. probabilius cenſeo illum fuiſſe primum menſem æſtiuum in Attica, cuius Plenilunium incidebat, aut in diem Solſtitij, aut quod primum Solſtitio ſuccedebat, ſic enim maior pars menſis ad æſtiuum tempus, & minor ad vernum pertinebat; ſicut primus menſis vernus apud Hæbræos, & apud Paſchalis Lunationis computiſtas eſt ille, cuius Plenilunium in æquinoctij verni diem, aut proximè poſt ipſum incidit: vnde fit vt Neomenia primi Menſis æſtiui non rarò caderet ante Solſtitium; quidquid dicat Scaliger, & multo magis ante octauum gradum Cancri potuerit euenire, vt cum Petauio l. 5. c. 12. docet Langius ex Ptolemæo l. 7. c. 3. vbi anno Nabonaſſari 465. ideſt ante Chriſtum 283. dies 29. Athyr, ideſt Ianuarij 29. cõfertur cum 8. Antheſterionis, ergo 1. Antheſterionis, fuit die 22. Ianuarij, ergo Hecatombæon anni ſequentis, iniuit die 19. Iunij, ideſt 7. diebus ante Solſtitium. Rectè pariter Langius ibidem ex Polybio notat Achæos à verno æquinoctio annum iniuiſſe, atq; adeò in Elide, quæ pars eſt Achaiæ, Eſto Olympiadicos annos, & ipſi computarent ab ea Neomenia, cuius plenilunium iungebatur, aut proximè ſuccedebat Solſtitio æſtiuo, vel ab ipſo dicto plenilunio ipſas Olympiadas, ſeu Agones Olympicos.

X. Solſtitium porrò æſtiuum, aliud Aſtronomicum eſt, aliud ciuile, quòd quam diem occuparit in Anno Iuliano apud Græcos controuerti poteſt, præſertim, cum Achilles Tatius c. 24. dicat Cardines Solaris circuitus conſtitutos in octauo, aut duodecimo, aut decimo quinto gradu ſignorum, & Columella l. 9. c. 14. dicat. *Nec me fallit Hipparchi ratio, quæ docet Solſtitia, & Aequinoctia non octauis, ſed primis partibus ſignorum confici. Verùm in hac ruris diſciplina, ſequor nunc Eudoxi, & Metonis antiquorumque faſtos Aſtrologorum, qui ſunt aptati publicis Sacrificijs, quia notior eſt iſta vetus agricolis concepta opinio.* Vbi patet Columellam loqui de Euctemonis, & Metonis Cardinibus ciuilibus; alioquin enim conſtat eos obſeruaſſe veros cardines, & ingreſſus Solis in ſigna, quando Aſtronomicè procedebant. Sed Geminus c. 16. ad Faſtos Eudoxi notat ad quartum Capricorni diem, hæc. *Eudoxo conuerſiones hybernæ*, & ad diem ſextam Arietis Hipparcus ad Arati Phænomena l. 2. nu. 3. diait: *Intelligendum eſt Zodiaci partitionem ab Arato ſic inſtitui, vt à Tropicis, & Aequinoctialibus punctis incipiat, eaq; ſint initia Signorum; Eudoxus autem ita diuidit, vt illa puncta media ſint*; & paulo poſt de Arato: *Ex his liquet tropica puncta in ſignorum initijs ab illo conſtitui &c. Atque hac ratione Zodiacum Mathematici veteres propemodum omnes, aut pleriq; partiti ſunt. Eudoxus autem Tropica puncta, ſe in medijs collocare ſignis teſtatur.* Has opiniones Petauius in Vranologij Diſſertationibus l. 2. à cap. 3. ad 7. & l. 6. c. 2. ac 10. duobus modis conciliat; prior eſt, omnes quidem Aſtronomos conſtituiſſe Cardines æquinoctiorum in mutuis ſectionibus Zodiaci, & Aequatoris, Solſtitiorum autem in contactibus Zodiaci, & Tropicorum, ſed initium Signorum ſumpſiſſe ab Aſteriſmis, ſectiones, aut contactu occupantibus, ideſt ab aliqua inſigni eorum ſtella exempli gratia primum ſignum Aequatoris, aut Zodiaci à prima ſtella Arietis, quæ gradibus octo, vel pluribus, aut paucioribus pro diuerſitate temporum, & obſeruatorum, præceſ-

ſerit

ſerit ſectionem vernam, idque l. 2. c. 3. confirmat exemplis ab ipſo Hipparcho deſumptis; ita vt aliud ſit dodecatemorium Aequatoris, aut Zodiaci; aliud Signum ſtellatum, & mobile Geminus quoque cap. 1. docet, Herculis temporibus, qui, vt eſt apud Clementem l. 1. Strom. annis 442. ante Iphitum, ideſt ante Chriſtum 1218. Olympicum certamen celebraret, lucidiſſimam, & maximam Cancri ſtellam, ideſt Aſellum Boreum verſatum eſſe circa gradum 22. aut 23. tertij Dodecatemorij, atq; adeo præcedebat contactum Tropicum, ſeu punctum Solſtitij æſtiui gradibus circiter octo. Inde igitur manauit in vulgus Solſtitiú hoc fieri ſemper in parte octaua ſigni Cancri, at anno ante Chriſti Epocham 1263. Vendelino ſupputante, prima Stella Arietis quindecim gradibus Aequatoris antecedebat ſectionem vernam; inde igitur inualuit æquinoctium vernum in medijs Arietis partibus ſemper fieri, ſeu gradibus 15. poſt initiú ſigni Arietis. Quæ opinio pertinaciter reſedit, etiá poſt Hipparchum in animis non modò Agricolarum, Nautarumq; ſed etiam Medicorum, & aliorum Semiaſtronomorum, qui vulgo Ephemeridas, & Faſtos proponebant, nec aut ſciebant, aut audebant niti contra torrentem inueteratæ opinionis, etiam ſi aliqui peritiores ſcirent æquinoctia in ſectionibus, Solſtitia in contactibus prædictis initijſq; Signorum Primi mobilis fieri, & Stellas Fixas, vnde ſumpta fuit eorum denominatio, continuè progredi in conſequentia, & à dictis ſectionibus aliter, atq; aliter diſtare. Quam indulgentiam, & cõniuentiam in Faſtorum Concinnatoribus pro altero modo enodandi hanc quæſtionem adducit Petauius; ſed hinc tamen non ſequitur, quod Scaliger, & Salmaſius cum eo putarunt, Aſtronomos ante Hipparcum affixiſſe Solſtitia, & æquinoctia Ciuilia ad diem perpetuo octauam poſt verum æquinoctium, verumue Solſtitium, & Solſtitium æſtiuum ad diem 8. Iulij, vt contra eos optimè docet Petauius ſupra. Fallax igitur eſt methodus, quàm inde Langius l. 1. de Annis Chriſti c. 12. tradit his verbis. *Quare ad datum tempus, quod Hipparchi ſeculum antecedit, Plenilunium quod octauam diem Iulij proximè ſequitur, habebis plenilunium Hecatombæonis, huic ſi quatuordecim dies detrahas, habebis Neomeniã Hecatombæonis. Poſt Hipparchi verò tempora, & vſque ad Iulij Cæſaris initiò, & poſtea in XXVI. Iunij Solſtitium, & terminus Hecatombæonis conſtitutum erat.* Sed tutius eſt ex Tabulis Aſtronomicis computare Solſtitium, nec ciuiliter illud vltra 2. dies promouere, & Nouilunia ſi non vera, ſaltem media, aut ciuilia per Epactas, & pro Neomenia Hecatombæonis illam conſtituere, cuius Plenilunium proximè Solſtitio ciuili ſuccedit, niſi aliunde ex antiqua obſeruatione notum ſit alterutrum; ſicut notum eſt Solſtitium obſeruatú ab Euctemone, & Metone, à quo Meton ſuum Cyclum exorſus eſt. Narrat enim Ptolemæus l. 3. Almag. c. 2. Metonem, & Euctemonem anno Nabonaſſari 316. die 21. Phamenoth manè obſeruaſſe Solſtitium æſtiuum Abſeunde Magiſtratum gerente Athenis; addit Diodorus Siculus lib. 12. anno 4. *Olympiadis octogeſimæ ſextæ, Præfecto Athenis Apſeude &c. Athenis Meto Pauſaniæ filius, vir magnæ ſingularíſque in Aſtrologia eruditionis, tabulam, quæ nouemdecennalis circuli inſcribitur; expoſuit, eius ingreſſu tertia decima die menſis Scirrhophorionis Athenis item inſtituto*: & poſt laudes huius Cycli ſubdit: *Itaq; ad tempora vſque noſtra Græcorum plerique nouemdecennali tabula, & ratione vſi, nuſquam aberraſſe a veritate deprehenduntur.*

Fuit ille annus, vt ex Olympiade, & anno Nabonaſſareo conſtat, ante Chriſtum 432. & dies 21. Phamenoth incidit in diem Iunij 27. ſequente 28. Nouilunium autem Medium Athenis fuit die 16. Iunij ſeſquihora, & paulo plus poſt mediam noctem, & Plenilunium incidit in diem 30. Iunij biduo poſt Solſtitium matutinum; Ergo Hecatombæonis Neomenia fuit non die 16. Iulij, vt malè Scaliger, & Petauius ipſe l. 2. c. 13. in Metonica Tabula, ſed 16. Iunij, vt benè aduertit Langius, hoc eſt prope medium, ſeu diem 13. Scirrhophorionis, vltimi Menſis, & proximè præcedẽtis Hecatombæonem. Proinde à Metonis tempore, ideſt ab anno ante Chriſtum 432. tutò poſſumus inueſtigare Neomeniam Hecatombæonis ſupponendo Solſtitium æſtiuum quarto ante Chriſtum ſeculo in 28. Iunij, & tertio in 27. & ſecundo in 26. & primo in 25. vel 25 ½. At anno 776. ante Chriſtum Solſtitium incidit in diem primam Iulij, & Nouilunium Medium Athenis die 8. Iunij h. 20. m. 38. p. meridi. itemque Iulij 8. h. 9. m. 21. Ergo Neomenia Hecatombæonis fuit die Iulij 8. vel ſummum 9.

XI. Quoad ordinem menſium tres ſunt opiniones. *Prima* eſt Kepleri in Rodulphinis folio tabularum 37. Petauij de Doctrina temporum l. 1. c. 10. 11. 12. & l. 4. c. 8. & in Diſſert. Vranologij l. 6. à c. 2. ad 6. Langij l. 1. de Annis Chriſti c. 12. & Noſtra, in qua hic eſt ordo: *Hecatombæon, Metagitnion, Boedromion, Maemacterion, Pyanepſion, Poſideon, Gamelion, Antheſterion, Elaphebolion, Munychion, Thargelion, Scirrhophorion.* Opinio verò *Secunda* eſt Harpocrationis Grammatici Alexandrini, Suidæ in Vocabulario, Henrici Stephani in Theſauro linguæ Græcæ, Scaligeri de Emendat. temporum pag. 28. & in Iſagogicis Canon. l. 1. & 3. Vbbonis Emmij lib. 1. Chronolog. Claudij Salmaſij in exercit Plinianis pag. 313. 735. 752. Iacobi Tirini in Chronico Sacro c. 4. & Iacobi Viſeri Armachani c. 2. de Anno Macedonum, & Aſianorum; quæ in omnibus alijs cum prima conſentit, ſed hoc vno differt, quòd *Pyanepſionem* præponit *Maemacterioni*. Tandem opinio *Tertia* eſt Theodori Gazæ lib. de Menſibus c. 5. & 6. & Gyrardi in Calendario Græco ad finem libri de Annis, & Menſibus, quæ *Antheſterionem* ſexto loco *Poſideonem* ſeptimo, *Gamelionem* octauo collocat; in reliquis cum Prima conſentit. Oportet itaque ſingillatim Primam comprobare. Tertia itaque opinio à Prima hoc tantum differt, quòd *Pyanepſionem Maemacterioni* præponit; at ſecunda Anteſterionem Poſideoni, hunc Gamelioni præmittit; cum Prima Poſideonem Gamelioni, huncque *Anteſterioni* prænumeret.

De tribus primis menſibus nemo dubitat, cum Demoſthenes 3. Olynthiacarum dicat: *Hoc anno iam elapſo, Hecatombæon, Metagitnion, Boedromion, quo menſe vix tandem poſt myſteria decem naues miſiſtis.* Theophraſtus quoque lib. 3. cap. 6. enumerat poſt *Thargelionem Scirrophorionem*, & poſt hunc *Hecatombæonem* ſed lib. 4. cap. 12. docet *Scirrhophorionem* Solſtitio præcedere, *Hecatombæonem* vero ſuccedere; ergo *Hecatombæon* primus erat, & *Scirrhophorion* vltimus. Ariſtoteles lib. 5. Hiſt. Anim. c. 17. ait locuſtas piſces tribus menſibus vterum geſtare *Scyrrophorione, Hecatombæone, & Metagitnione*. Ergo, vt etiam ex Demoſtene vidimus, *Hecatombæoni* ſuccedit *Metagitnion*, & huic *Boedromion*, quod confirmatur ex Ariſtotele l. 6. de hiſt. c. 29. dicente de Ceruis: *Coeunt poſt Arcturi ortum circa Boedromionem, & Maemacterionem.* Arcturus enim oriebatur diebus XI. ante Æquinoctium autumni, teſte Plinio l. 2. c. 46. hoc eſt circa medium Septembris; vnde rectè Theophraſtus ait κομαρίας florere *circa Arcturum & Aequinoctium*, & Galenus lib. de Salubrib. de ſemine abietis præmaturo inquit. *Circa Arcturi ortum, quod tempus Septembri apud Romanos reſpondet.* Sed & Eclipſis illa, quæ victoriam Alexandri apud Arbela præceſſit, accidit *Boedromionis decima quinta*, teſte Plutarcho; eam verò Tabulæ Aſtronomicæ ad diem 20. Septembris exhibent, ideoq; Boedromion iniit 6. Septembris. Sicut ergo magna ſui parte *Hecatombæon* Iulio, *Metagitnion* Auguſto, *Boedromion* Septembri reſpondebat, ita *Maemacterion*, quem Ariſtoteles, vt dixi, continuat poſt *Boedromionem*, reſpondebat partim Septembri exeunti partim Octobri, eratq; quartus Menſis; nam idem Ariſtoteles l. 6. de Hiſt. c. 12. ait Coturnices, ac deinde grues in mitiora loca migrare *Boedromione & Maemacterione* menſibus, & c. 11. dixerat ſtellarem piſcem *Coitum inire Maemacterione*, quod ab autumnali Æquinoctio contingere piſcatores Tarentini obſeruarunt, teſte Gaza l. 1. de menſibus c. 5. Quæ vtique præponderare debent Harpocrationi Grammatico Alexandrino, ac Suidæ dicentibus *Maemacterionem* eſſe Quintum menſem; & *Pyanepſionem* Quartum; ſed *Pyanepſionem* Quintum eſſe, & Nouembri magna parte reſpondiſſe colligitur ex Theophraſto aſſerente *Pyanepſione arbutum florere in Attica; & Prunum in Aegypto*, vtrumq; autem euenire menſe ſecundo poſt æquinoctium autumnale atteſtatur Gaza dicto c. 5. At ex Ptolemæo l. 7. c. 3. Timocharis obſeruauit Spicam Lunæ iunctam anno Nabonaſſaris 466. Calippicæ Periodi 48. die 7. Thoth Pyanepſionis ſexta deficientis, ideſt die 25. id autem Aſtronomicæ tabulæ repræſentant die 8. Nouembris anni ante Chriſtum 283. cum dies 1. Thoth inciderit in 2. Nouembris, ergo prima *Pyanepſionis* incidit in Octobris diem 14. aut ciuiliter 15.

Sed

Sed hoc non obſtante fuit huic menſis quintus,quia illo anno *Hecatombæonis* Neomenia ciuilis incidit in diē 19. Iunij, & *Metagitnionis* in 19. Iulj, & Boedromionis in 17. Auguſti, & *Maemacterionis* in 15. Septembris, vt ex Aſtronomico calculo Solſtitiorum Nouiluniorum ſupputat Petauius, quem vide lib. 2. de doctrina temporum c. 20. & in Vranolog. l. 6. diſs. c. 2.

Poſſideonem Ariſtoteles ante Solſtitium hybernum collocat l. 5. de hiſtor. animal. c. 9. vbi de Tynnide : *Primus partus circa Poſideonem ante brumale Solſtitium editur*, at l. 1. Meteor. c. 6. narrat Cometem viſum : *Menſe Gamelione circa Solſtitium hybernum*; ergo ita hyberni ſunt hi menſes, vt *Poſideon* ante Solſtitium ſit, & *Gamelion* poſt Solſtitium, & ideo Theophraſtus de Plantis dixit *Menſe Gamelione poſt Solſtitium hybernum*, loquens de ſecundo ſementis tempore. Fallitur ergo Scaliger, dum Poſideonem ſexto quidem loco enumerat, ſed affirmat reſpondere Ianuario, & totum eſse poſt Brumam; ſed peius fallitur Gaza illum ſeptimo loco collocans, quia *Anthesterionem* ſexto loco collocat; qui octauo collocandus eſt, vtpote menſis Verno tempori propior, quàm hyberno ſiquidem Demoſthenes de Corona : dicit decretum Pylagorarum factum : *circa Ver die 16. Antheſterionis*. Ideò Philoſtratus refert pueros trimos coronatos floribus *Antheſterione*, & Athenæus l. 8. copulat immediatè *Antheſterionem* ante *Elaphebolionem*, quem omnes nono loco recenſent. Ad hæc Ptolemæus l. 7. c. 3. ait Anno Calippico 47. & Nabonaſſari 465. diē 8. *Antheſterionis* fuiſſe Athyr 39. Ergo *Antheſterion* inijt die 28. Ianuarij, & maiori ſui parte Februarium occupauit: proinde meritò illum octauum menſem faciunt Harpocration, & Suidas, & *Elaphebolionem* nonum, cuius Neomenia incidit in diē Februarij 23. anno Nabonaſſaris 454. Siquidem refert Ptolemæus l. 7. c. 3. diem 15. Elaphebolionis deſinentem incidiſſe in diem Tybi 5. ideſt Martij 9. Demoſthenes pariter oratione de Parapr. à die 16. Elaphebolionis ad 13. Scirrhophorionis enumerat tres menſes, ergo inter hos eſt *Munychion*, & *Thargelion*. Quandoquidem Ariſtoteles l. 5. de hiſtoria animal. c. 11. numerat hoc ordine *Munychionem, Thargelionem Scirrhophorionem*, & l. 6. c. 11. *Thargelioni Scirrhophorionem* ſubiungit; & Halicarnaſſeus l. 1. Antiquit. Captum Ilium ait inclinante iam vere Thargelionis die 23. diebuſq; 17. ante Solſtitium æſtiuum, quare *Thargelion* penultimus menſium Atticorum fuit, & *Scirrhophorion* vltimus; cum à Solſtitio æſtiuo eiq; Nouilunio proximo *Hecatombæon* iniret. Si quis optat ſcire, quo die Anni Iuliani retroficti inierit Neomenia Hecatombæonis ab anno ante Chriſtum 330. vſq; ad 254. conſulat Petauium l. 2. de Doctrina temp. c. 22.

XII. Intercalationem Græcorū, iam ex Gemino nu. IV. didicimus, quando Octaeteride vſi ſunt, fuiſſe anno 3. 5. 8. antea .n. fuerat altero quoq; anno ex Herodoto, & Gemino quamuis Concluſ. IX. nu. 1. in Cyclo Metonico tres intercalandi ordines propoſuerimus. Vnde Macrobij, ac Solini intercalatio ficta, & falſa redarguitur. Fuiſſe autem intercalationem dierum 30. Idem Geminus ſupra tradit, & Herodotus, dum ait annis 70. intercalari altero quoque anno, atq; adeo intercalares menſes eſse 35. & hos continere dies *mille*, & *quinquaginta*; nam ſi 1050. per 35. diuidas obuenient ſingulo intercalari dies 30. Porrò Theodorus Gaza lib. de Menſibus c. 19. exiſtimat Intercalarem menſem in fine anni addi ſolitum poſt *Scirrhophorionem*, quia Macrobius dicit Athenienſes vltimo menſi anni ſuperfluos dies adijcere. Quia verò naturæ conſentaneum videtur in fine anni intercalare, & ex altera parte *Poſideon* ſui menſis, poſt quem intercalabatur, vt mox dicemus, ideo Langius l. 1. de Annis Chriſti c. 18. dicit olim Athenienſes à Solſtitio hyberno annum iniuiſſe, quia in illum menſem cadebat Solſtitium: Sed Petauius l. 1. de doctr. tempor. c. 12. & in Vranologio l. 6. diſs. c. 2. cenſet *Poſideonem* geminatum fuiſse intercalarem, quamtumuis menſi ſexto, non autem duodecimo adiectum: Quia Ptolemæus l. 4. c. vlt. refert Eclipſim Lunæ factam anno Nabonaſsaris 367. menſe *Poſideonis prioris*, ergo ſucceſſit Poſideon poſterior, & ille annus fuit intercalaris, & tamen iam Meton ſuā enneadecateridem à Solſtitio æſtiuo introduxerat, manente anni capite in Hecatombæonis Neomenia: Annum autem illum, quo captum eſt Ilium fuiſse intercalarē putat Petauius, eo quòd habuerit dies 20. ſuperfluos vltra ordinarios teſte Halicarnaſſeo l. 1. ſed hallucinatus eſt quoad hòc, verba enim Dionyſij Halicarnaſsei ſunt hęc. *Ilium captum eſt inclinante iam verò diebus ſeptemdecim ante Solſtitium æſtiuum, Thargelionis die octaua deficientis, ideſt XXIII iuxta numerationem temporis Atticam. Viginti porrò dies ſupererant ad annum illum explendum poſt Solſticium.* Nam ſi diei 23. Thargelionis addas dies 17. incides in diem 10. *Scirrhophorionis*, in qua fuit Solſtitium æſtiuum, ergo, vt bene computat Dionyſius poſt Solſtitium reſtabant ad cōplendum *Scirrhophorionem* dies 20. erant enim tunc omnes menſes tricenarij. At Petauium decepit vocabulum *περιτταὶ ἡμέραι*, vertitq; *ſuperflui dies*, quaſi ſupra ordinarium numerum dierum anni abundantes. Hinc autem ſi vera narrat Dionyſius ſequeretur, anno, quo Ilium captum eſt nempe ante Chriſtum 1182. Solſtitiu ciuile incidiſſe in diem 10. Scirrhophorionis; & Neomeniam Hecatombæonis in diem 20. poſt Solſtitium, fuit autem tunc Solſtitium Aſtronomicum die 2. Iulij, & Nouilunium Ciuile die 19. Iulij, vel à phaſi computatum 20. quare non diſcrepant valde computationes Sed nondum inſtitutum erat, vt Neomenia Hecatombæonis eſſet illa, quæ propior erat Solſtitio, vel tanta diſtantia orta eſt ex intercalato Poſideone. Eſto nunc Tabella Menſium Atticorum iuxta Primam verioremq; opinionem.

MENSES ATTICI CVM IVLIANIS COMPARATI.

Nomina Græca.	Nomina Latina.	Menſes Iuliani Exeuntes, & Currentes.	Anno Interkalari.
Ἑκατομβαιὼν	Hecatombæon	Iunius, & Iulius	
Μεταγειτνιὼν	Metagitnion	Iulius, & Auguſtus	
Βοηδρομιὼν	Boedromion	Auguſtus, & September	
Μαιμακτηριὼν	Macmacterion	September, & October	
Πυανεψιὼν	Pyaneption	October, & Nouember	
Ποσειδεὼν α.	Poſideon prior	Nouember, & December	
Ποσειδεὼν β.	Poſideon poſterior	. . . .	Decemb. & Ianuar.
Γαμηλιὼν	Gamelion	December, & Ianuarius	Ianuar. & Februar.
Ἀνθεστηριὼν	Anthiſterion	Ianuarius, & Februarius	Februar. & Mart.
Ἐλαφηβολιὼν	Elaphebolion	Februarius, & Martius	Mart. & Aprilis
Μουνυχιὼν	Munychion	Martius, & Aprilis	Aprilis, & Maius
Θαργηλιὼν	Thargelion	Aprilis, & Maius	Maius, & Iunius
Σκιρροφοριὼν	Sccirrhophorion	Maius, & Iunius	Iunius, & Iulius

Ante Solonem, ideſt Annum ante Chriſtum 557. & diu poſt Menſes purè tricenarij, poſteà alternis 30. & 29. dierum.

Feſta celebriora erant hæc. *Hecatombæone* Hecatombæ, & die 15. Agon Olympicus, die 16. Iudicium de illo. *Boedromionis* initio Boedromia, & die 19. Myſteria magna. *Pyanepſione* Pyanepſia Apollini die 8. Oſcophoria, ſeu Ramalia die 10. Chalceæ Mineruæ die 20. & Myſteria minora die 26. *Poſideonis* initio certamen Palladis, & Neptuni, & die 11.

die 21. Alcyonia, & die 14. Brumalia, & Bacchanalia. *Gamelionis* initio Gamelia Iunoni; & die 3. Minerualia, & die 7. Iſidis acceſſus, & quilibet dies octauus Neptuno Sacer. *Antheſterionis* initio Antheſteria, & altera Bacchanalia; & die 10. Limna Baccho, & die 14. Chytra. *Elaphebolionis* initio cerui ſacrificabantur Dianæ, & Pythici ludi eodem menſe, & *Munychionis* initio Munychia Dianæ. Thargelionis initio Sacra Dianæ, & Apollini, die 6. Dianæ Natali, & die 7. Apollinis; die 23. Ilium deſtructum, & à die 26. ad finem Apaturia Veneri. *Scirrhophorione* ineunte Schira, ideſt Vmbraculorum Feſtum in honorem Palladis.

CAPVT XX.

De Anno, & Menſibus Macedonum.

CONCLVSIO XX.

Macedonum Annus Ciuilis, antequam Aſia potirentur Lunaris fuit, ſed ab Autumnalis Aequinoctij Nouilunio exordiens; Poſt Aſiæ autem Imperium acquiſitum Solaris euaſit, & eius menſes in vlteriorem ſedem promoti ſunt, tum occaſione nouarum Epocharum, tum poſtea Iuliano anno recepto.

I. IAm in confirmatione Concluſionis XVIII. ex Gemino, Galeno, Cenſorino, & Theone didicimus Græcos vniuerſim, vel indefinitè, & non tantum Athenienſes, Lunari anno vſos eſſe, & ex Diodoro Siculo, pleroſque Græcorum Metonicum Cyclum amplexos eſſe; Inter Græcos autem propriè dictos Strabo Macedoniam, Theſſaliam, Acarnaniam, & Aetoliam numerat, dicens. *Hiſce temporibus magnam partem illius terra, quæ abſq; controuerſia Græcis eſt, Barbari tenent; Thraces quidem Macedoniam, & Theſſaliæ partes; Theſproti verò, & Kaſſopæi Acarnaniæ, & Aetoliæ ſuperiora.* Ergo, & ipſi non ſecus, atq; Attici, & Achæi Lunari anno vtebantur. Sed tamen à diuerſi cardinis Neomenia ineuntes annum; Nam Attici è Neomenia illa, cuius Plenilunium proximum ſuccedebat Solſtitio Aeſtiuo; Achæi, ab illa cuius plenilunium proximum ſuccedebat Verno Æquinoctio, vt diximus ibi ſub finem num. IX. Macedones autem ab illo Nouilunio, cuius plenilunium proximè ſuccedebat Æquinoctio Autumnali. Zenobius enim in Prouerbijs Centuria 6. n. 30. ait. *Apud Macedonas quippe vltimus anni menſis Hyperberetæus notus eſt;* Galenus autem Pergamenus, de Macedonibus menſibus in ſua patria vſitatis loquens l. 4. de Valetudine tuenda c. 8. inquit de abiete: *Eſt itaq; eius pulcherrimum ſemen circa Arcturi emerſionem: quo tempore Romæ quidē September menſis vocatus eſt; Apud nos verò Pergami Hyperberetæus, Athenis autem Myſteria:* Boedromione porrò Myſteria celebrantur, vt teſtatur Plutarchus in Alexandro; Ergo Primus Menſis Macedonum, qui vltimo ſuccedebat, maiori ſui parte concurrebat cum Octobri Romanorum, & Maemacterione Athenienſium, atque adeo maior eius pars poſt Autumnale æquinoctium fuit; Ordo autem Menſium Macedonioru apud Actium in Tetrabiblo ſerm. III. c. 164. talis eſt, *Dius, Apellæus, Audinæus, Peritius, Dyſtrus, Xanthicus, Artemiſius, Daeſius, Panemus, Lous, Gorpiæus, Hyperberetæus;* Dius igitur erat primus menſis circa Autumnum initus: quod confirmatur ex Galeno l. 1. Epidem. aiente. *Si quis didicerit circa initium Dij menſis autumnale Aequinoctium committi, ſciet hybernum Solſtitium futurum poſt tres menſes, ineunte illorum Peritio: hoc enim ipſum apud Macedones ſignificat; Aequinoctium vernum Artemiſio, quemadmodum & æſtiuum ſolſtitium Loo. Nam ſub initia menſium iſtorum, Aequinoctia, & Solſtitia ſecundùm Macedones fiunt.* Adſtipulatur Plutarchus, qui in Alexandro affirmat, eum natum eſſe menſe *Loo, quem,* ait, *Athenienſes Hecatombæonem vocant,* & in Camillo ait, menſe *Daſio* Alexandrum conflixiſſe cum Dario ad Granicum, eumq; viciſſe, at in Alexandro idem, & Aelianus l. 2. variæ hiſtoriæ c. 20. dicunt, eam victoriam contigiſſe die 6. Thargelionis; Prælium enim ad Iſſum Maemacterione; ad Gaugamela *Boedromione;* ad Granicum *Thargelione* geſtum eſt anno ante Chriſtum 334. die 20. Maij, iuxta ſupputationem Armachani de Anno Macedonum c. 1. Ptolemæus quoq; in Chaldaica Periodo Neomeniam *Apellæi* in Nouembris diem 13. confert, & *Dij* in 21. Octobris, & *Xanthici* in 25. Februarij. Epiphanius autem hæreſi 51. Macedonici *Apellæi* diem 16. confert cum 5. Nouembris, ergo tunc *Apellæus* incœpit die circiter 22. Octobris, idemque l. 1. *Gorpiæum* cum Auguſto pariat. Quidquod Ioſephus Hebræus in Originibus comparat *Xanthicum* menſem, cum *Niſan*, vt l. 1. c. 3. l. 2. c. 6. l. 3. c. 9. & 10. & l. 11. c. 4. Item *Artemiſium* cum *Iiar*, vt l. 8. c. 2. & *Hyperberetæum* cum *Tiſri*, vt l. 8. c. 3. & *Dium* cum *Marcheſuan*, vt l. 1. c. 3. & *Apellæum* cum *Caſleu*, vt l. 5. iuxta emendatum Ruffini codicem, itemq; l. 12. c. 7. & 10. & tandem *Dyſtrum* cum *Adar* duodecimo menſe, non (vt eſt in corruptis Codicibus) *vndecimo.* At de ſitu reſpectu tempeſtatum anni, & ordine menſium Hebraicorum patet ex dictis pro Concluſ. XIII. & de Atticorum, ex dictis pro Concluſ. XVIII. num. 13. ergo verus ordo Macedonicorum Menſium antiquorum, & concurſus cum Hebraicis Atticis, & Romanis Menſibus eſt, vt in ſubiecto laterculo cernitur.

MENSIVM MACEDONICORVM. Ordo Antiquus, & Situs.

Macedonici Græcè	Macedonici Latinè	Attici qui ab Hecatomb. ineunt.	Hebraici qui à Niſan ineunt.	Romani qui ineunt à Ianuario.
Δῖος	Dius	Maemacterion	Marcheſuan	September, et Octobe.
Ἀπελλαῖος	Apellæus	Pyaneption	Chaſleu	October, et Nouember.
Αὐδναῖος	Audinæus	Poſideon	Tebath	Nouember, et Decemb.
Περίτιος	Peritius	Gamelion	Schebath	December, et Ianuar.
Δύστρος	Dyſtrus	Antheſterion	Adar	Ianuarius, et Februar.
Ξανθικός	Xanthicus	Elaphebolion	Niſan	Februar. et Martius.
Ἀρτεμίσιος	Artemiſius	Munychion	Iiar	Martius, et Aprilis.
Δαίσιος	Daeſius	Thargelion	Siuuan	Aprilis, et Maius.
Πάνεμος	Panemus	Scirrhophorion	Thamuz	Maius, et Iunius.
Λῷος	Lous	Hecatombæon	Ab	Iunius, et Iulius.
Γορπιαῖος	Gorpiæus	Metagitnion	Elul	Iulius, et Auguſtus.
Ὑπερβερεταῖος	Hyperberetæus	Boedromion	Tiſri	Auguſtus, et September.

Ita tamen vt ſecluſa intercalatione menſtrua; prædictis menſibus plus reſponderet de Romanorum menſe poſteriore, quàm de priore plerumque.

III. Verum, quia vt tradit Diodorus Siculus l. 16. ad Annum 2. deſinentem Olympiadis CVIII. ideſt ante Chriſtum anno 436. Philippus Rex Macedonum electus fuit dux belli contra Phocenſes; ille verò in Epiſtola recitata à Demoſthene in Oratione de Corona, ſcripſit ad Magiſtratum Peloponneſiorum ſic. *Quare armati nobis occurrite in Phocide allato commeatù quadraginta dierum hoc Menſe Loo; vt nos agimus, vt autem Athenienſes, Boedromione,*

vt Corinthij Panemo. Ideo non videtur verum quod diximus, nempe *Loum Hecatomb.toni* reſpondiſſe, ac ſic de cæteris. Petauius l. 1. de Doctrina temporum c. 29. in hoc conflictu putat Macedonibus duo fuiſſe genera menſium, antiquum quidem Lunarium, qui in Anno Iuliano ſurſum, ac deorſum promoueretur, recentiorem verò menſium ſixorum, ac ſtabilium, præſertim cùm apud Euagrium, Epiphanium, & Suidam *Xanthicus* Aprili; *Lous* Auguſto, *Gorpiæus* Septembri maiori parte reſpondeat. At Iacobus Vſſerius Armachanus Archiep. & Hiberniæ Primas, vir Eccleſiaſticæ antiquitatis ſcientiſſimus c. 1. de Macedonum, & Aſianorum anno So ari, cenſet antiquitùs quidem *Louns* Macedonicum, *Boedromioni* Attico reſpondiſſe, ſed poſt Olympiadem 108. mutationem quandam in menſibus Macedonicis fuiſſe factam ita vt Macedonici poſtea Solarca euaſerint, & *Lous Hecatombæoni* poſtmodum concurrerit. Sed Langius l. 1. de annis Chriſti c. 14. communem de *Loi* antiqui concurſu cum *Hecatombæone* ſententiam ſuſtinet, & cum Philippi Regis dicto conciliat, quia putat Athenienſes vſos tricenarijs menſibus, ac poſt annos 6. intercalaſſo dies 30. vt Neomenia Hecatombæonis ad Solſtitium rediret t p oponit quippe Cyclum annorum 40. in quo intercalaretur annis 6. 12. 18. 25. 29. 35. 40. ex quo Cyclo Anno 2. Olympiadis CVIII. ideſt ante Chriſtum 337. Neomenia Ciuilis *Hecatombæonis* incidit in diem 13. Iunij, quia erat annus 23. Cyclo quadragenarij; atque adeo *Boedromionis* initium in 12. Auguſti; ſed apud Macedones, qui alio Cyclo, vel Cycli initio vtebantur *Lous* illo anno inceepit die 22. Iulij, & ita pars *Loi* coincidit cum *Boedromione*. Cæterum Cyclus iſte quadragenarius gratis fictus eſt, & à nullo, qui de anno Græcorum ſcripſerit ex antiquis authoribus indicatus; ſufficitque ad ſoluendum hunc nodum dicere, ex diuerſitate intercalaris mēſis, & initio Neomeniæ Ciuilis factum eſſe, vt *Lous* pluribus quàm 30. diebus incœperit apud Macedones tardiùs, quam *Hecatombæon* apud Athenienſes, ita vt *Loi* finis caderet in Boedromionis ineuntis partem; ita prudentiſſimè Philippus eos ad tempus certum adeſſe iuſſit, ideſt illud, quod limitabatur à concurſu *Loi* exeuntis, & *Boedromionis ineuntis*. Nulla igitur hinc neceſſitas mutati anni. Eſto poſtea quando Macedones poſt Alexandri M. victoriam Aſia potiti ſunt, cum Aſiaticis Annum Solarem aſſumpſerint, imò & ſuum menſium promouerint; iuxta illud Galeni in 1. Epidem *Oportet autem menſes nō iuxta Lunam agere ſicut multa in Græcia Ciuitates faciunt, ſed iuxta Solem; ſicut dixi à Romanis, Macedonibus, noſtriſque Aſiaticis, & multis alijs gentibus fieri*.

IV. Occaſio promouendi menſis videtur fuiſſe ſimilis illi qua vſus eſt Alexander M. nam cum Darij duces ad Granicum ingentem aciem inſtruxiſſent, & quidam Alexandro ſuggeſſiſſent, non eſſe moris Regum Macedonum menſe *Dæſio* educere exercitum, *ille pugnandi auidus*, & occaſionem oblatam arripere volens, correxit eum ritum promulgato edicto, vt alterum Artemiſium ageret, *κελεύσας Δεύτερον Ἀρτεμίσιον ἄγειν*, vt refert Plutarchus in Camillo; itaque interea ato altero menſe, is qui erat *Dæſius* euaſit *Artemiſius* ſecundus, & ſic *Dæſius* in ſequentis menſis ſitum promotus eſt, ac reliqui deinceps, & tandem recepto Anno Solari fixo, fixi & ipſi euaſere, ſed diuerſis nominibus apud diuerſos vſurpati, in hoc tamen concordes, quod cōmuni ordine, *Primi ſecundi* &c. menſis aliquando vtebantur, non ſecus ac Sacra Scriptura in menſibus Hebraicis, vt multis exemplis eruditè probant, prænominatus Archiepiſcopus Armachanus in aureolo libello de Anno Macedonum, & Aſianorum, & Langius l. 3. de Annis Chriſti c. 14. ex quibus accipe ſequentem ſynopſim; cum Romani anni diebus, quibus inibant menſes aliorum, quando euaſere fixi iuxta Iulianam formam, additis ea Dionyſio nominibus à cæleſtibus ſignis Zodiaci vſurpatis apud aliquos Aſtronomos.

MENSES in Forma Anni Macedonici, tandem Solaris, & Fixi.							
Communia Nomina.	Nomina ex ſignis Zodiaci.	Macedonici Antiqui in Europa, Anthiocheni, Pergameni, Epheſij	Macedonici poſteriores Syromacedonici Smyrnæi Tyrij.	Cyprij præcipuè Paphij.	Bithynici.	Dierum numerus.	Menſium initia in Anno Romano Communi.
Primus	Ζυγοῦ	Δῖος	Ὑπερβερεταῖος	Ἀφροδίσιος	Ἡραῖος	30	Sept. 24
Secundus	Σκορπίος	Ἀπελλαῖος	Δῖος	Ἀπογονικός	Ἑρμαῖος	30	Octob. 24
Tertius	Τοξότης	Αὐδυναῖος	Ἀπελλαῖος	Αἰνικός	Μητρῷος	31	Nouemb. 23
Quartus	Αἰγοκέρως	Περίτιος	Αὐδυναῖος	Ἰούλιος	Διονύσιος	30	Decemb. 24
Quintus	Ὑδροχόος	Δύστρος	Περίτιος	Καισάριος	Ἡράκλειος	30	Ianuar. 23
Sextus	Ἰχθύς	Ξανθικός	Δύστρος	Σεβαστός	Δῖος	31	Febru. 22
Septimus	Κριός	Ἀρτεμίσιος	Ξανθικός	Αὐτοκρατορικός	Βενδιδαῖος	31	Martij 25
Octauus	Ταῦρος	Δαίσιος	Ἀρτεμίσιος	Δημαρχεξούσιος	Στρατηγικός	30	April. 25
Nonus	Δίδυμοι	Πάνεμος	Δαίσιος	Πληθύπατος	Ἄρειος	31	Maij 25
Decimus	Καρκίνος	Λῷος	Πάνεμος	Ἀρχιερεύς	Περιέπιος	30	Iunij 25
Vndecimus	Λέων	Γορπιαῖος	Λῷος	Ἑστίος	Ἀφροδίσιος	31	Iulij 25
Duodecimus	Παρθένος	Ὑπερβερεταῖος	Γορπιαῖος	Ῥωμαῖος	Δημήτριος	30	Auguſti 25

V. Reliquarum regionum Græcarum menſes equidem omnes neſcimus, ſed per pauca veſtigia eorum habemus indicantia diuerſa initia, vel diuerſas intercalationes, ex quibus *Panemus* Corinthiorum in prædicta Philippi Epiſtola committitur cum *Boedromione* Athenienſium, & Lacedemoniorum *Arthemiſius* apud Thucydidem l. 5. cum *Elaphebolione* Attico, & Dæſius Sicyoniorum cum *Antheſterione* Attico apud Plutarchū in Arato, & *Panemus* Bœotorum cum *Metagitnione* Attico, in Camillo, & *Panemus* eorumdem deſinens cum *Boedromione* ineunte apud eumdem in Ariſtide.

Quæ verò gratis, & nullo antiquitatis teſte dato, commentus eſt Scaliger de Periodis Olympica, Attica, Macedonica duplici, Bithynica, Pythica, Thebana, Syracuſana, Laconica, Samia &c. ſecuri vno ſaltu tranſilimus, vtpotè nullius fundamenti, & ſatis ſuperque confutata à noſtro Petauio lib. 1. de Doctrina Temporum à cap. 13. ad 38. Quando autem Græci Iulianum annum fixum receperint, non conſtare ait Petauius l. 4. c. 8. imò c. 6. dixerat, *Quando primum introducta eſt Epocha Seleucidarum, & Alexandrea, Annos Lunares fuiſſe, ſicut Græcorum ferè omnium, & Iudæorum.* At in Vranologij Diſſertationibus l. 4 c. 12. fatetur Galeni tempore Macedones, & Aſiaticos multos, præcipuè Pergamenos, Iulianum annum fixum, & Solari proximum vſurpaſſe, id enim planiſſimè demonſtrant Galeni verba in primum Epidemiorum, quem locū integrum non viderat, & propterea cum Salamantio negarat tunc temporis Græcos recepiſſe Annum Iulianum. Floruit autem Galenus anno 130. poſt Chriſtū. Nihilominus Theona qui ſub Valente, ac Valentiniano vixit, affirmat pleroſque Græcorum iam tunc retinuiſſe Ciuiles menſes Lunares, vt diximus cap. præcedenti ad finem num. III.

CAPVT XXI.

De Romanorum Anno Antiquo à Romulo, & Numa conſtituto.

CONCLVSIO XXI.

Romanorum Annus antiquus apud aliquos duodecim Menſium fuit; ex Romuli tamen decreto ad decem menſes redactus, reliquis duabus in ordinem menſium non admiſsis; ſed intercalarium loco habitis. Poſtea ex Numa inſtitutione Lunaris Annus menſium duodecim fuit, ſed intercalari Menſe Merkedonio dierum modò 22. modò 23. alternis annis inſerto ad Solarem Annum exæquatus.

I. DE Duodecumeſtri Anno atteſtantur Licinius Macer, qui Ciceroni coæuus fuit, & Feneſtella, qui ſub Auguſto obijt, ait enim Cenſorinus cap. mihi 8. *Annum vertentem Romæ Licinius quidem Macer, & poſtea Feneſtella ſtatim ab initio XII. Menſium ſcripſerunt.* Dixerat autem cap. 7. *Alium Ferentini, alium Lauini, item Albani, vel Romani habuerunt annum; omnibus tamen fuit propoſitum, ſuos ciuiles annos variè intercalandis menſibus, ad vnum verum illum, naturalemq; corrigere;* quem ſcilicet ibidem dierum 365. & horarum ferè ſex definiuerat. Proinde nihil mirum ſi priſcus ille Romanorum annus in ea colluuione populorum, qui Vrbem recens conditam habitabant, aliquibus, putà Sabinis, qui cum Tito Tatio in Vrbem admiſſi ſunt, fuerit menſium XII. alijs, putà Albanis, & Romuli inſtitutionem ſectantibus fuerit menſium X. ita tamen, vt reliquos duos menſes extra ordinem adſciuerint, quorum intercalatione annum ciuilem cum Solari, ac Cæleſti anno conciliarent, vt Feſtos dies ac Ludos ijſdem anni Cæleſtis tempeſtatibus repeterent; quod notauit Macrobius l. 1. Saturn. c. 12. dicens: *Hæc fuit à Romulo annua ordinata dimenſio, qui annum decem menſium, dierum verò quatuor, & trecentorum habendum eſſe conſtituit &c. Sed cum is numerus, neq; Solis curſui, neque Lunæ rationibus conueniret, nonnunquam vſu eueniebat, vt frigus anni æſtiuis Menſibus, & contra calor hyemalibus proueniret, quod vbi contigiſſet, tantum dierum ſine vllo menſis nomine patiebantur abſumi, quantum ad id anni tempus adduceret, quo Cœli habitus inſtanti menſi aptus inueniretur;* & c. 13. intercalationis originem Romulo tribuit. Neq; verò multis annis opus fuit ad diſcernendam anni Romulei à Cæleſti anno diſſonantiam, nam poſt tres primos annos decumeſtres, iam æſtiuus menſis eua ſerat hybernus. Tandem pro duodecumeſtri anno faciunt, quicunque fatentur Iannarium fuiſſe antiquitus primum anni menſem, & Februarium vltimum nempe Ouidius 2. Faſtorum canens.

> *Sed tamen (antiqui ne neſcius ordinis erres)*
> *Primus, vt eſt, Iani menſis, & ante fuit.*
> *Qui ſequitur Ianum, veteris fuit vltimus anni*
> *Tù quoq; Sacrorum, Termine finis eras.*
> *Primus erat Iani menſis, quia Ianua prima eſt;*
> *Qui Sacer eſt imis manibus, imus erat.*
> *Poſtmodo creduntur ſpatio diſtantia longo*
> *Tempora bis quini continuaſſe viri.*

Varro quoque l. 5. de lingua Latina diem 23. Februarij Terminalium feſtum dictum ait, quod eſſet anni finis: *Terminalia, quòd is dies anni extremus conſtitutus. Duodecimus enim menſis fuit Februarius, & cum intercalatur inferiores quinque dies duodecimo demuntur.* Et Cicero 2. de Legibus: *Februario autem menſe, qui tunc extremus anni menſis erat, mortuis parentari voluerunt:* vbi addit D. Brutum id facere ſolitum menſe Decembri, quòd is erat vltimus menſis in anno ſcilicet Romuleo. Igitur aliquando Iannarius fuit primus Menſium duodecim, & Februarius vltimus; niſi forte apud aliquos primus, apud alios penultimus fuit in eadem Vrbe, vnde illa confuſio, quam ibidem Plutarchus commemorat: *Sub Romulo inquit menſium nulla ratio conſtabat nullus ordo, ſed alij paucioribus, quàm viginti, alij triginta quinque, alij pluribus etiam diebus cenſebantur.* Nam & Cenſorinus c. 9. ait: *Apud Albanos Martius eſt VI. & XXX. Maius XX. Sextilis duode XXX. September XVI. Tuſculanorum Quinctilis dies habet XXXVI. October XXXII. idem October apud Aricinos XXXIX.* Sed licet ſub Romulo illa diuerſitas fuerit, ex Romuli tamen inſtitutione annus ad decem ordinarios, & nominatos menſes redactus fuit initio facto à Martio, quod manifeſtum eſt ex ſequentibus Scriptoribus.

II. Varro enim, & alij à Cenſorino laudati cap. 8. expreſsè id docuerunt; refert enim ſic. *Sed magis Iunio Graccho, & Fuluio, & Varroni, & Suetonio, alijſque credendum eſt, qui X. Menſium putauerunt fuiſſe annum vertentem, vt tunc Albanis erat, vnde orti Romani X. Menſes, dies CCCIV. hoc modo habebant.*

Martius	*XXXI.*	*Sextilis*	*XXX.*
Aprilis	*XXX.*	*September*	*XXX.*
Maius	*XXXI.*	*October*	*XXXI.*
Iunius	*XXX.*	*Nouember*	*XXX.*
Quinctilis	*XXXI.*	*December*	*XXX.*

Quorum quatuor maiores pleni, cæteri ſex caui vocabantur. Hactenus Cenſorinus antea verò Ouidius 1. Faſtorum.

> *Tempora digereret cum Conditor Vrbis, in anno*
> *Conſtituit menſes quinque bis eſſe ſuo. &c.*
> *Quod ſatis eſt vtero Matris dum prodeat infans*
> *Hoc anno ſtatuit temporis eſſe ſatis.*
> *Per totidem menſes à funere coniugis vxor*
> *Suſtinet in vidua triſtia ſigna domo. &c.*
> *Martis erat primus menſis, Venerisq; ſecundus,*
> *Hæc generis princeps, ipſius ille pater.*
> *Tertius à Senibus, Iuuenum de nomine quartus,*
> *Quæ ſequitur numero turba notata fuit.*

At 3. Faſtorum alias cauſas adducit, ſimulq; indicat menſes Lunares.

> *Annus erat decimum cum Luna receperat orbem,*
> *Hic numerus magno tunc in honore fuit.*
> *Seu quia tot digiti, per quos numerare ſolemos,*
> *Seu quia bis quino fœmina menſe parit.*

Hinc annus lugendi mortuos, & decem menſes pro eodem ſumuntur à Cicerone pro Cluentio, Seneca Epiſt. 63. & de Conſol. ad Heluiam c. 16. & in Cod. Theodoſiano l. 2. Solinus cap. 3. *Romani in initio annum decem menſium computabant à Martio auſpicantes.* Et Macrobius l. 1. Satur. c. 12. *Non igitur mirum in hac varietate Romanos quoque olim auctore Romulo, annum ſuum decem habuiſſe menſibus ordinatum. Qui annus à Martio incipiebat, & conficiebatur diebus CCCIV. vt ſex quidem menſes, ideſt Aprilis, Iunius, Sextilis, September, Nouember, December tricenum eſſent dierum; quatuor verò, Martius, Maius Quinctilis, October, tricenis & ſingulis expedirentur:* & paulò infra. *Hæc fuit Romuli ordinatio, qui primum anni menſem genitori ſuo Marti dicauit, quem menſem anni primum fuiſſe, vel ex hoc maximè probatur, quod ab ipſo quintus Quinctilis, & deinceps pro numero nominabantur.*

III. Hactenus non improbabiliter conciliauimus duas opiniones de Anno Romano vetuſtiſſimo ante Numam nempe Licinij, & Feneſtellæ de anno duodecumeſtri, quibus fauent Varro, Cicero, & Ouidius quatenus Febeuarium appellant *duodecimum*, aut, vltimum anni menſem, & Iannarium *primum*, & Plutarchus licet Iannarium *vndecimum*, & Februarium *vltimum* nominet, & Macrobius quoad intercalationem, & hanc amplexus eſt Scaliger lib. 2. de emend. Tempor. pag 172. explodens annum decumeſtrẽ; Altera opinio de Anno Decumeſtri, ſed à Romulo inſtituto, fuit item Varronis, Ouidij, Iunij, Gracchi, Fuluij, Suetonij, Solini, Macrobij; quam Cenſorinus priori prætulit cum poſſet vtramque componere, præſertim cum profiteatur omnibus propoſitum fuiſſe annos ciuiles intercalatione menſium ad naturalem annum reducere: Cum duabus hiſce opinionibus, duas quoque alteras de ordine menſium adducit Plutarchus q. 19. Romanarum ſic: *Antiquitus Martius primus fuit menſis numeratus, quod cum alijs multis indicijs manifeſtum ſit; tum eo præcipuè quod quintus à Martio*

tio menſis Quinctilis; ſextus Sextilis, reliquique ſic deinceps nominantur vſque ad vltimum, qui December appellatur, numero decimus à Martio. Quæ res nonnullos mouit, vt opinarentur, immò affirmarent, antiquos Romanos non duodecim, ſed decem menſibus annum compleuiſſe. Alij ſic tradunt Decembrem à Martio menſem eſſe Decimum, Ianuarium vndecimum, Februarium duodecimum, quo menſe luſtrationibus vtuntur, & defunctis parentant anno finiente. Mutato autem ordine Ianuarium primum factum, quod Kalendis Ianuarij Conſules primi, eiectis Regibus, Romæ Magiſtratum iniuiſſent. Probabilius eſt quod alij dicunt Martium à Romulo homine bellicoſo, Martiſq; cupido, & qui Martis filius putaretur, cæteris menſibus præpoſitum eſſe; Numam verò pacis ſtudioſum & qui ciues à re bellica ad agriculturam traducere optaret, Ianuario principem locum aſſignaſſe. In vita autem Numæ, ait de Numa. *Ordinem autem menſium immutauit, Martio qui ante primus fuerat tertium tribuens locum, Ianuario primum, Februario ſecundum, quorum hic vltimus, ille vndecimus Romuli temporibus fuerat. Multi Ianuarium ac Februarium additos reliquis à Numa dicunt: Romanos enim initio decem tantum menſium annum habuiſſe,* & tandem anceps concludit: *Menſium à Numa ſiue additorum, ſiue tranſpoſitorum alter Februarius, quaſi luſtralis dictus eſt.* Noſtra verò opinio eſt, Romæ antiquitus duas fuiſſe anni formas iuxta duas ſectas, vnam duodecumeſtrem, in qua Ianuarius primum Februarius vltimum locum habuerint, alteram à Romulo adhærente Albanis ſancitam & decumeſtrẽ quoad denominationem, & numerationem menſium, à Martio initam, ſed duodecumeſtri reipſa æquiualentem quoad intercalationem paulo poſt aſſumptam in fine anni dierũ circiter 58. qui æquarentur menſibus Ianuario, & Februario prioris ſectæ ideoque viſus ſit Ianuarius penultimum Februarius vltimum locum obtinere: Numam verò duos hos menſes ſub diuerſa ratione addidiſſe, & tranſpoſuiſſe. Nam eos recipiens inter ordinarios nominatoſq; menſes addidit Anno, non Romanorum omnium, ſed Romuleo; at Ianuarium in priſtinum locum reducens, & Februarium ab vltimo ac duodecimo loco ad ſecundum traducens, tranſpoſuit illos: & ſic ſenſim ad Pompilianum annum delapſi ſumus.

IV. Numa enim Pompilius Romuli annum triplici correctione emendauit, videlicet quoad numerum, & ordinem Menſium: quoad numerum dierum anni, & menſium, & quoad intercalationis modum. Quoad numerum, & ordinem menſium iam ex Plutarcho didicimus duodecim menſibus annum conſtitutum fuiſſe, & Ianuario primum, Februario ſecundum locum à Numa, vt teſtantur etiam Liuius, Decadis 1. l. 1. Solinus c. 3. & Macrobius l. 1. Saturnal c. 13. etſi Cenſorinus c. 8. dicat: *Poſtea ſiue à Numa, vt ait Fuluius, ſiue vt Iunius à Tarquinio XII. facti ſunt menſes, & dies CCCLV. &c.* Quoad numerum dierum anni, & menſium conſpirant Solinus, Cenſorinus, Macrobius Annum factum dierum 355. etſi Numa ſciret Lunarem annum communem eſſe dierum 354. ſed ob rationem imparis numeri ſancitum, vt omnes menſes impari numero dierum conſtarent excepto Februario, ob id infauſto: adeoq; Martio, Maio, Quinctili, & Octobri relictos eſſe dies 31, ſed reliquis ſex Romuli menſibus, qui fuerant dierum tricenum, detractos ſingulos dies factoſq; dierum 29. ea diebus porrò 6 inde decerptis, & alijs diebus 51. conflatos dies 57. quorum 29. Ianuario, 28. Februario attributi, vt vides in adiecto laterculo.

Menſes Numæ, vel Tarquinij.			
	D		D
Ianuarius	29	*Quinctilis*	31
Februarius	28	*Sextilis*	29
Martius	31	*September*	29
Aprilis	29	*October*	31
Maius	31	*Nouember*	29
Iunius	29	*December*	29

V. Quoad Interkalationem Pompilianam, vel Tarquinianam conſentiunt Solinus, Cenſorinus, Macrobius locis nuper laudatis, & Plutarchus in Numa, ex vndecim diebus, quibus Lunaris annus à Solari deficit, geminatis conflatum menſem *Mercedinum*, ſeu *Merkedonium* dierum alternatim 22. & 23. & hunc menſem interkalarem alternis annis addi ſolitum menſi Februario inter Terminalia & Regifugium, ideſt poſt diem 23. Februarij, et ſic annum interkalarem euaſiſſe alternis dierum 377, et 378. vt feſti dies ac ludi quam proximè in eandem anni cæleſtis tempeſtatem caderent. Quia verò propter ſuperſtitionem illam imparis numeri annus Lunaris vno die abundabat, et annis quaternis, quatuor dies ſupererant, idcirco emendatione opus fuit, quam aliter Liuius, aliter Varro, aliter Macrobius referunt; Cenſorinus enim eam non exprimit, contentus dixiſſe c. 8. *Idque diu factum priuſquam ſentiretur, annos ciuiles aliquãto naturalibus eſſe maiores; Quod delictum, vt corrigeretur, Pontificibus datum eſt negotium, eorumq; arbitrio interkalandi ratio permiſſa.* At Liuius lib. 1. Cyclum quendam annorum 20. inſinuat nempe abſoluto decemnouali Cyclo multo ante Metonem Numæ haud incognito: ſcribit enim de Numa: *Atque omnium primum ad curſum Lunæ in duodecim menſes deſcripſit annum, quem (quia tricenos dies ſingulis menſibus Luna non explet, deſuntque dies ſolido anno, qui Solſtitiali circum agitur orbe) intercalares menſes interponendo ita diſpenſauit, vt vigeſimoquoq; anno, ad metam eandem Solis, vnde orti eſſent, plenis annorum omnium ſpatijs dies congruerent.* Quare ſi vigeſimo quoque anno, totidem dies nempe 20, eximebantur, aut pro menſe Mercedonio dierum 23. dies tantummodò 3. anno vigeſimo intercalabant, ſatis tolerabilis fuit illa correctio, quam Cicero 2. de Legibus peritè à Numa inſtitutam, ſed poſterorum Pontificum negligentia diſſolutam dicit. Varro autem libro 5. de lingua Latina: *Duodecimus enim menſis fuit Februarius, & cum intercalatur inferiores quinque dies duodecimo demuntur.* Non quòd ſingulis annis intercalaribus fieret illa ademptio, ſed quod aliquando, nempe illis annis, quibus annus ciuilis annum naturalem Solis excedebat diebus quinque, nempe anno 6. 10. 16. et 20. et ita annis 20. dies viginti, non ſimul, ſed diuerſis vicibus adimebantur. Macrobius l. 3. Saturn. c 13. non de Numa amplius, ſed de Romanis loquens, ait eos imitatione Græcorum interkalaſſe, ſed intercalationem Græcorum nec Solinus, nec Macrobius rectè intellexerunt vt docuimus c. et Concluſ. 18. nu. VI. proinde non eſt operæ pretium eorum commentitias interkalationes expendere.

VI. Illud potiùs ad Chronologiæ Syntaxim ritè conſtituendam, diſquirendum eſt, vtrum anni Romani ſub Romulo, et Numa, ob dictas interkalationes, æquiualentes fuerint Iulianis dierum 365 ¼. ſi non ſinguli ſaltem ſummatim, ità vt in ſumma annorum Vrbis conditæ non ſit inde periculum errandi vno integro anno: Nam dies menſium antiquorum, diebus menſium Iulianorum non potuiſſe omnino congruere certum eſt ex diuerſitate Kalendarij Romulei, et Pompiliani, quam ſupra indicauimus. et Iuliani, de quo infra. Sed Eclipſium obſeruatarum hiſtoria, et Canonum Aſtronomicorum ratio nos hinc extricabit, cum de Vrbis conditæ Epocha diſputabimus. Nam de diſſidio dierum veteris nouiq; Kalendarij Romanorum plurima ſuppetunt exempla: Refert Liuius l. 37. Solem defeciſſe Luna ſub orbem eius ſubeunte V. Idus Quintiles L. Scipione, et C. Lælio Coſs. Anno Vrbis, Varroniano DLXIV. qui fuit ante Chriſti Epocham 190. At hoc anno Eclipſis Solis Romæ ex Tab. Aſtronomicis euenit die 14. Martij Iuliani inter horam 6. et 7. poſt mediam noctem, ideſt diebus 115. ante diem veteris Kalendarij in quo V. Idus Quintilis cecidit in 7. Iulij. Deinde ex Liuio l. 44. nocte præcedente diem 4. Septembris, accidit Lunæ Eclipſis L. Aemilio Paulo, et C. Licinio Craſſo Coſs. Anno Vrbis Varroniano 586. nempe ante Chriſti Epocham 168. quo tamen anno Tab. Aſtronomicæ exhibent Eclipſim Lunæ die 21. Iunij anni Iuliani, nempe diebus 74. ante diem veteris Kalendarij, quod ob vitioſas interkalationes enormiter luxatum correctione Iuliana, vt mox dicetur, inſtauratum eſt. Cenſorinus tamen c. 8. putat interkalationibus, ita demum annos correctos fuiſſe, vt poſſint accipi pro annis naturalibus: verba eius dabimus cap. ſequenti ſub finem numer. II.

CAPVT XXII.

De Anno Iuliano.

CONCLVSIO XXII.

Annus Solaris dierum 365. cum quadrante, ſeu qui quartoquoq; anno eſt Biſſextilis, & dierum 366. Inſtitutus fuit à C. Iulio Caſare Dictatore Anno IV. ſui Conſulatus poſt annum dierum 445. & ad eam formam redactus, qua deinceps Romano in Imperio, vſq; ad Annum Chriſti 1582. vſitata fuit, & recepta ab Eccleſia Romana: Etſi eius intercalationem Pontifices ſucceſſores Caſaris non ſatis aſſecuti, non quarto, ſed tertio anno intercalarint diem vnum, donec Auguſtus hoc emendato errore Iuliani Anni formam inſtaurauit.

I. QVoniam Anni Iuliani forma, ſi Gregorianam excipias, omnium præſtantiſſima fuit, quæ in vſum Ciuilem recepta fuerit; præſtat quoque in vnum cōferre quæcunq; apud veteres Scriptores ad eam intelligendam, ac illuſtrandam reperire potuimus; Et primò quidem Plinius l. 18. c. 25. inquit. *Tres autem fuere Secta Chaldaa, Aegyptia, Graca; his addidit apud nos quartam Caſar Dictator, annos ad Solis curſum redigens ſingulos, Soſigene perito ſcientia eius adhibito.* Quamquam ipſummet C. Iulium Cæſarem per ſeſe Aſtronomiæ peritum fuiſſe affirmat Firmicus l. 8. c. 5. & Lucanus l. 10. inducit eum ſic loquentem:

Media inter pralia ſemper,
Stellarum, Calique plagis ſuperiſq; vacaui:
Nec meus Eudoxi vincetur faſtibus annus.

Suetonius in Cæſare: *Faſtos correxit iam pridem vitio Pontificum, per intercalandi licentiam adeò turbatos, vt neque meſſium feria aſtati, neque vindemiarum autumno competerent. Annumque ad curſum Solis accommodauit, vt CCCLXV. dierum eſſet, & intercalario menſe ſublato, vnus dies quartoquoque anno intercalaretur. Quo autem magis impoſterum è Kalendis Ianuarij nobis temporum ratio congrueret, inter Nouembrem, & Decembrem Menſem, interiecit duos alios, fuitq; his annus, quo hac conſtituebantur xv. menſium, cum intercalario, qui ex conſuetudine in eum annum inciderat.* Iulius Solinus cap. 2. cum anni Solaris dierum 365. cum quadrante notitiam Græcis, Romaniſq; & intercalationem diuerſam aſcripſiſſet, poſt illa verba. *Translata in Sacerdotes intercalandi poteſtate*, ſubdit: *Qui plerumque gratificantes rationibus publicanorum pro libidine ſua ſubtrahebant, tempora, vel augebant: cùm hac ſic forent conſtituta, moduſq; intercalandi interdum cumulatior, interdum fieret imminutior, vel omnino diſſimulatus prateriretur; nonnunquam accidebat, vt menſes qui fuerant hyeme tranſacti, modò in aſtiuum, modò in autumnale tempus inciderent. Itaque C. Caeſar vniuerſam hanc inconſtantiam, inciſa temporum turbatione compoſuit, & vt ſtatum certum prateritus acciperet error, dies xxii. & quadrantem ſimul intercalauit*, & mox: *Ille ergo annus ſolus CCCCXLIIII. Dies habuit alij deinceps trecentos ſexagenos quinos, & quadrantem, & tunc quoque vitium admiſſum eſt per Sacerdotes. Nam cum praceptum eſſet anno quarto, vt intercalarent vnum diem, & oporteret confecto quarto anno id obſeruari, antequam quintus auſpicaretur; illi incipiente quarto intercalarunt non deſinente. Sic per annos ſex, & xxx. cum nouem dies tantum ſufficere debuiſſet; xii. ſunt intercalati: quod deprehenſum Auguſtus Reformauit, iuſſitq; annos xii. ſine intercalatione decurrere, vt tres illi dies, qui vltra nouenarios temerè fuerant intercalati, hoc modo poſſent repenſari. Ex qua diſciplina omnium poſtea temporum fundata ratio eſt.* Plutarchus in Cæſare affirmat, eum in Anni emendatione vſum præſtantiſſimis Philoſophis, & Mathematicis, etſi eius emendationem Cicero vellicarit, vt ibidem refert, ſed audiendus Dio Caſſius, qui ſub annum Chriſti 230. floruit: lib. 43. *Annum Caſar ad eum, qui hodieque ſeruatur, modum conſtituit, intercalatis ſeptem, ac ſexaginta diebus, qui ad ſummam exactam requirebantur, quamuis alij falsò plures perhibuerint. Diem quoq; illum, qui ex dierum quadrantibus conficitur, ad quartum quoq; annum, tribus in medio annis omiſſis, appoſuit: vt iamne in horis quidem annorum error, niſi perquam exiguus, incidere poſſit: qui tantus eſt, vt intercalatione vnius diei Anni MCCCCLXI. indigeant.* Loquitur de diebus extraordinarijs, nam Mercedonius dierum 23. fuerat ordinariæ intercalationis. Exiſtimauit autem Dio Annum eſſe dierum 365. hor. 6. minut. 0. ſec. 59. & tertior. ferè 6. Quanta verò cautela in hoc vſus ſit Cæſar, refert ibidem Dio dicens. *Eam rationem Caeſar ipſe dum Alexandria verſaretur, addidicerat*, & tamen ſubiungit: *Hac omnia Caeſar quaque alia de Republica ſtatuit, non proprio conſilio, ſed ſemper communicata prius re cum primoribus Senatus, aut toto aliquādo Ordine decreuit;* Paulò poſt Dionem floruit Cenſorinus, qui capite mihi 8. poſt illa verba. *Pontificibus datum eſt negotium, eorumq; arbitrio intercalandi ratio permiſſa.* Subiungit: *Sed horum plerique, vel ob odium, vel quò quis magiſtratu citiùs abiret, diutiùſue fungeretur, aut publici redemptores, anni magnitudine in lucro, damnoue eſſent: plus minuſue ex libidine intercalando, rem ſibi ad corrigendum demandatam vitiosè deprauarūt. Adeoque aberratum eſt vt C. Caſar Pontifex Maximus ſuo III. & M. Aemilij Lepidi Conſulatù, quo retro delictum corrigeret, duos menſes intercalares dierum LXVII.* (ita legit Manutius non LXVIII.) *inter Menſem Nouembrem, & Decembrem interponeret: cum iam menſe Februario dies III. & xx. intercalaſſet, faceretq; eum annum dierum CDXLV. ſimul prouidens in futurum, ne iterum erraretur. Nam intercalario Menſe ſublato, annum ciuilem ad Solis curſum formauit, itaque diebus CCCLV. addidit x. quos per ſeptem menſes, qui dies vndetricenos habebant, ita diſtribuit, vt Ianuario, & Sextili, & Decembri bini accederent; cateris ſinguli: eoſque dies extremis partibus menſium appoſuit: ne ſcilicet religiones ſui cuiuſque Menſis à loco ſummouerentur:* & paulò infra: *Praterea pro quadrante diei, qui annum verum ſuppleturus videbatur, inſtituit vt peracto quadriennij circuitu, dies vnus, vbi menſis quondam ſolebat, poſt Terminalia intercalaretur: quod nunc Biſſextum vocatur. Ex hoc anno ita à Iulio Caſare ordinato, cateri ad noſtram memoriam Iuliani appellantur, iique conſurgunt ex IV. Caſaris Conſulatu. Qui etiam ſi non optimè, ſoli tamen ad annum natura aptati ſunt.* Poſtremò eodem cap. 8. Annum quo de die Natali ſcribebat, his notis conſignat. *Hic annus* (*cuius velut index, & titulus quidam eſt Vlpij, & Pontiani Conſulatus*) *ab Olympiade prima M. eſt xiv. ex diebus dumtaxat aſtiuis, quibus Agon Olympicus celebratur; A Roma autem condita CMXCI. & quidem ex Palilibus, vnde Vrbis anni numerantur. Eorum verò annorum, quibus Iulianis nomen eſt, CCXXCIII. Sed ex die Kal. Ian. vnde Iulius Caſar, anni à ſe conſtituti fecit principium.* Macrobius, qui circa annum Chriſti 390. florebat claudat hoc agmen l. 1. Saturnal. c. 16. *Verùm*, inquit, *fuit tempus cum propter ſuperſtitionem intercalatio omnis omiſſa eſt, nonnunquam verò per gratiam Sacerdotum, qui Publicanis proferri, vel imminui conſulto dies volebant, modò auctio, modò retractio dierum proueniebat: & ſub ſpecie obſeruationis, emergebat maior confuſionis occaſio. Sed poſteà C. Caſar omnem hanc inconſtantiam temporum, vagam adhuc, & incertam in ordinem ſtatuta definitionis coegit, adnitente ſibi M. Flauio Scriba, qui ſcriptos dies ſingulos, ità ad Dictatorem retulit, vt & ordo eorum inueniri facillimè poſſet, & inuento certus ſtatus perſeueraret. Ergo C. Caſar exordium noua ordinationis initurus, dies omnes, qui confuſionem facere poterant, conſumpſit; Eaq; re factum eſt, vt annus confuſionis vltimus in quadringentos quadraginta quatuor dies protenderetur:* Debuit dicere quadraginta quinque. *Poſt hoc imitatus Aegyptios, ſolos diuinarum rerum omnium conſcios, ad numerum Solis, qui diebus CCCLXV. & quadrante curſum conficit, annum dirigere contendit.* Rurſus eodem capite: *Iulius ergo Caſar decem dies obſeruationi veteri ſuperadiecit, vt annum tre-*

centi, & LXV, dies quibus Sol luſtrat Zodiacum, efficerent: & ne quadrans deeſſet, ſtatuit, vt quartoquoq; anno Sacerdotes menſibus, ac diebus vnum intercalarent diem, eo ſcilicet menſe, ac loco, quo etiam apud veteres menſis intercalabatur: ideſt ante quinque vltimos Februarij menſis dies: idque Biſſextum cenſuit nominandum. Dies autem x. quos ab eo additos diximus, hac ordinatione diſtribuit. In Ianuarium, & Sextilem, & Decembrem binos dies inſeruit; in Aprilem autem, Iunium, Septembrem, Nouembrem ſingulos. Et ſi autem Annus à Iulio Cæſare electus fuit Solaris, quia tamen, hortatu, vt creditur Soſigenis inchoauit illum à Nouilunio medio, vt ait Zarlinus lib. de anno, & die mortis Chriſti, vel Nouilunio Ciuili, vt ſentiunt cum Io. Stœfferino, & Paulo Foroſempronienſi Salmeron. in Prolegom. in Io. & Petauius, fortaſſe Macrobius eodem cap. 16. dixit: *Sic annum ciuilem Cæſar, habitis ad Lunam dimenſionibus conſtitutum, edicto palam poſito publicauit. Et hucuſq; error ſtare potuiſſet, ni Sacerdotes ſibi errorem nouum ex ipſa emendatione feciſſent. Nam cùm oporteret diem, qui ex quadrantibus confit, quartoquoq; anno confecto, antequam quintus inciperet, intercalare; illi quarto non peracto, ſed incipiente intercalabant. Hic error VI. & xxx. annis permanſit, quibus annis intercalati ſunt dies xii. cum debuerint intercalari nouem. Sed hunc quoq; errorem ſerò deprehenſum correxit Auguſtus, qui annos xii. ſine intercalari die tranſigi iuſſit, vt illi tres dies, qui per annos xxx. & VI. vitio Sacerdotalis feſtinationis excreuerant, ſequentibus annis xii. nullo die intercalato, deuorarentur. Poſt hoc vnum diem ſecundùm ordinationem Cæſaris quinto quoque incipiente anno intercalari iuſſit 1. & omnem hunc ordinem æreæ tabulæ ad æternam cuſtodiam inciſione mandauit.*

II. Ex hactenus recitatis veterum Scriptorum verbis colligimus quid ſibi velit Cicero in Epiſtolis 9. 13. & vltima ad Atticum, dum rogat, ne ſibi intercaletur, videlicet ne ſibi Prouincia prorogaretur, & lib. 8. epiſtol. familiar. Cælius dicat: *Leuiſſimè Curio, quia de intercalando non obtinuerat, tranſfugit ad populum, & pro Cæſare loqui cœpit* Nempe quia iam obtinuerat ille abuſus intercalandi, ſeu inferendi plures dies, vt aliquibus Magiſtratus, vel lucrandi tempus prorogaretur. Sed hinc pariter diſcimus, quam incerta ſit annorum illorum, qui correctioni Iulianæ propius præceſſerunt quantitas, & ſyntaxis. Tanta enim Luxatio eius fuerat, vt annus quarti conſulatus C. Iulij Cæſaris incœpturus fuerit ſub finem Octobris anni Iuliani, niſi Cæſar anno antecedenti præter menſem intercalarem dierum 23. addidiſſet adhuc dies 67. Iam ſi ab anno confuſionis, qui fuit 46. ante Epocham Chriſti, & dierum 445. detrahas dies 366. in forma Iuliana Biſſextili reliqui ſunt dies 79. quare annus Confuſionis ad formam Iulianam redactus incœpit anno 47. ante Epocham vſitatam Chriſti die 14. Octobris, & occupauit totum annum 46. Notat Plutarchus in Mario pugnante hoc contra Cimbros, Solſtitium æſtiuum incidiſſe in 3. kal. Auguſti, hoc eſt vno menſe, & amplius, tardius quàm in forma anni Iuliani. Denique nobis non conſtat quandonam incœperint Sacerdotes Romani abuti intercalationis forma Pompiliana, & quibus annis auxerint eam, quibus auxerint, aut contraxerint. Ideo Keplerus in Rodulphinis c. 17. præc. 61. expendens Geneſim C. Octauij, qui poſtea Auguſtus dictus eſt, & quem Hiſtorici perhibent natum Cicerone, & Lentulo Coſſ. nempe Anno 63. ante Epocham Chriſti, nono kal. Octobris, vt diem hunc in forma Iuliana inueſtiget, ſupponit, ſed non ſine formidine, intercalatum fuiſſe alternis biennijs dies 22. & 23. Et hunc nonum kal. Octobris Pompiliani incidiſſe in diem 23. aut 24. Iunij anni Iuliani; at ex Geneſi Auguſti nati paulo ante Solis ortum ſub Capricorni Horoſcopo, colligit diem 1. aut 2. Iulij Iuliani. Sed omnia hæc nutant, vt & alia ſimilia illorum temporum. Alia exempla luxati Kalendarij attigimus cap. præcedenti nu. VI. Non obſtante hoc dierum diſſidio, videtur Cenſorinus ſupponere cap. 8. annos ante Iulianum ita fuiſſe correctos, vt computatis exceſſibus, & defectibus, poſſint accipi pro annis naturalibus, & Solaribus, ſeu Iulianis, ſaltem in colligenda Summa: dicit enim. *Nam, & priores alij anni, etiam ſi qui decumeſtres fuerunt, nec Romæ modò, vel per Italiam, ſed & apud gentes omnes, quantum ijdem poſtea fuere correcti. Itaque cum de aliquo annorum numero hic dicetur, non alios par erit, quàm naturales accipere. Et ſi origo Mundi in hominum notitiam venisſet, inde exordium ſumeremus. Nunc vero id interuallum temporis tractabo, quod ἱστορικὸν Varro appellat.* Igitur, ex Cenſorini quidem ſententia, quando ibidem ſubdit annum Iulianum CCXXCIII. poſt Palilia eſſe Annum CMXCI. Vrbis conditæ, intelligendi ſunt anni 990. Iulianis æquiualentes anteceſſiſſe, ijſq; completis iniuiſſe annum 991. in Palilibus anni Iuliani 283. & ſic apud Hiſtoricos accipiendos eſſe annos in eorum ſumma computanda.

III. Redeundo iam ad correctionem Iulianam, ea multas habuit partes; *Primò* enim cum Soſigene, & Fauio Scriba elegit annum Solarem dierum 365 ¼. ſubſtituendo illum anno Lunari Pompiliano, eumq; ita concepit, & ordinauit, vt tot dies Menſibus attribuerit, quot nunc numeramus in Kalendario Romano, nempe Ianuario 31. Februario 28. Martio 31. &c. vt ex Cenſorino, & Macrobio didicimus.

IV. *Secundò*, quia annus tertij ipſius Conſulatus ex conſuetudine intercalaris erat, vt notat Suetonius, intercalauit Februario menſem Mercedonium dierum 23. vt exprimit Cenſorinus, intercalauit, inquam, poſt Terminalia, ſeu 23. Februarij, & ante vltimos quinque Februarij dies, quia ille erat locus conſuetus veteris intercalationis, vt expreſsè docent Cenſorinus, & Macrobius. Errant ergo, tum Scaliger l. 4. Emend. temp. tit. 1. dicens. *Cæſar anno confuſionis intercalauit primum dies 67. tum Mercedonium parcem;* nam prius intercalauit Mercedonium, non parem, ſed diſparem; tum Petauius lib. 4. de Doctrina temporum c. 5. qui cùm rectè dixiſſet Februarium endotercíſum fuiſſe, & ante vltimos quinque ipſius dies intercalatum fuiſſe Mercedonium, nempe die 4. Decembris anni Iuliani mox in laterculo, ſui oblitus ponit Mercedonium poſt totos dies xxviii. Februarij ineuntem die ix. Decembris in forma Iuliana, vel vt Keplerus in Rodulphinis pag. 40. die 10. Decembris.

V. *Tertiò*, Annum nouum voluit inire à Bruma, ideſt à Nouilunio medio, aut Ciuili, quod proximum erat Solſtitio hyberno, iuxta morem antiquum: ſic enim intelligendum illud Ouidij 1. Faſtorum.

Bruma noui prima eſt, veteriſq; nouiſſima Solis:
Principium capiunt Phœbus, & Annus idem.

Fuit autem medium Nouilunium Anno 45. ante Chriſtum kalendis Ianuarij Romæ, vt docet Petauius l. 10. c. 59. Iam verò annus nouus, ideſt IV. Conſulatus Cæſaris, etiam poſita intercalatione Mercedonij dierum 23. ob vitioſas tamen, vel intermiſſas præcedentium annorum intercalationes incœpturus erat diebus 67. ante Nouilunium proximè ſubſecuturum Solſtitio hyberno; idcircò non poſt Decembrẽ, vt perperam ponit Keplerus in Rodulphinis Tabulis pag. 40. ſed inter Nouembrem, & Decembrem, vt dìſertè affirmant Suetonius, & Cenſorinus, interca auit duos menſes, vt loquitur Suetonius, ſeu dies ſexaginta ſex, vt exprimit Dio, & Cenſorinus in Codice Manutiano; hinc factum eſt, vt Annus ille (quem *Confuſionis* cum Macrobio appellant Chronologi) ex diebus 355. Anni Pompiliani, & 23. Menſis Mercedonij, & diebus inſuper 67. euaſerit menſium xv. vt loquitur Suetonius, ſeu dierum 445. vt expreſsè Cenſorinus; ex quibus corrigendi ſunt Solinus, eumque ſecutus Macrobius, & Scaliger, qui habent dies 444. quia putarunt Mercedonium fuiſſe illo anno dierum 22. vel quia vſi ſunt anno Pompiliano dierum 354. & intercalatione Græca ex octennio collecta; ſed magis errauit Manutius in Quæſitis per Epiſt. cap. de rat. intercal. qui additos in Cæſare dies 67. ait, & annum illum facit dierum 443. eo quod in Macrobij corrupto Codice legiſſet hunc numerum, debuit enim ſequi Dionem, & à ſe ex Dione correctum Cenſorinum, qui ponunt additos dies 67. & annum dierum 445. Quibus poſitis facile eſt reperire in forma Iuliana retroſſecta, quo die incœpit *Annus Confuſionis*, cœpiſſe enim anno ſecundo ante primum Iulianum, ideſt Anno 47. ante vſitatam Epocham Chriſti conſtat ex dicendis de nexu Iulianorum cum Epocha Chriſtiana Annus enim Iuliano primo præcedens, ideſt ante Epocham Chriſti 46. ex priſtina intentione Iulij Cæſaris, vt poſteà dicemus, habendus eſt pro Biſſextili, ſeu dierum 366. qui detracti diebus 445. relinquunt dies 79. quibus ſi detrahas dies 31. Decembris, & 30. Nouembris, relinquentur dies 18. pertinentes ad Octobrem anni 47. ante Epocham Chriſti; detractis autem 18. à diebus 31. Octobris relinquuntur dies 13. Octobris elapſi ante initiũ *Anni Confuſionis*; quare *Annus Confuſionis* iniȷt

Anno

Anno 47. ante Epocham Chriſti die 14. Octobris in forma Iuliana, vt habet Keplerus ſupra. Sed qui Annum præcedentem Iuliano primo non agnoſcunt pro Biſsextili, conſequenter ponunt initium *Anni Confuſionis* die 13. Octobris, vt Petauius lib. 4. c. 1. Ecce igitur in Laterculo Comparatio Anni Confuſionis, ſeu Pompili—Iuliani, cum Iuliano retroficto ex noſtra Sententia.

MENSES ROMANI.			
Menſes Pompili—Iuliani.	Dies Menſium.	Initium in Forma Iuliana, Anno ante Chriſtum.	
			Anno
Ianuarius	29	14 Octobr.	47
Februarius	23	12 Nouemb.	
Merkedonius	23	5 Decemb.	An-
Reliquum Febr.	5	•	no
Martius	31	2 Ianuar.	46
Aprilis	29	2 Februar. Biſs.	
Maius	31	2 Martij	
Iunius	29	2 Aprilis	
Quintilis	31	1 Maij	
Sextilis	29	1 Iunij	
September	29	30 Iunij	
October	31	29 Iulij	
Nouember	29	29 Auguſti	
Inſerti	67	27 Septembris	
December	29	3 Decembris	

VI. *Quartò*, Cæſar ſublato Menſe intercalari, iuſſit, vt dies vnus, qui ex quatuor quadrantibus conſurgebat, quarto quoque anno intercalaretur eo menſe, & die, quo intercalari ſolebat Menſis Mercedonius, nempe inter Terminalia, & Regifugium, ſeu poſt diem 23. Februarij, ita tamen, vt bis pronunciaretur dies 24. ſeu more Romano *Biſſexto Kal. Martij*, ideoq; diem illum Biſſextum appellauit, vt docent ſupra Suetonius, Solinus, Dio, Cenſorinus, Macrobius, quibus adde Ouidium 3. Faſtorum canentem.

Is decies ſenos trecentum, & quinque diebus
Iunxit, & è pleno tempora quarta die.

Sed celebris controuerſia eſt, quinam annus Iulianorum debuerit eſse biſsextilis ad mentem Iulij Cæſaris, & quibus annis errarint Sacerdotes, & an Auguſtus in eorum errore corrigendo, illos annos Biſsextiles eſse iuſſerit, qui fuiſsent ex mente C. Iulij. Præcipuam difficultatem ingerit Solinus, dum dicit Cæſarem intercalaſse dies xxii. & Quadrantem ſimul: dubitat enim Petauius l. 4. c. 2. verum ſex horas admenſus fuerit poſt menſem Mercedonium, an verò ſub finē anni confuſionis, atque adeo primus Biſsextilium ex mente Cæſaris fuerit tertius annus Iulianus, an quartus. Cœterum ſiue ob auctoritatem Solini, ſiue alia de cauſa. 4. Opiniones de modo dictæ intercalationis reperio: quæ tamen omnes ſupponere debent, idem intercalandum colligi debuiſse ex 4. quadrantibus diei, atq; adeo ab vna ad alteram intercalationem debuiſse computari annos 4. completos; id quod diſertè docent Solinus ibi: *Oporteret confecto quarto anno*; & Cenſorinus ibi: *Inſtituit vt peracto quadriennij circuitu dies vnus &c.* & Macrobius ibi: *Nam cum oporteret diem, qui ex quadrantibus conſit, quarto quoq; anno confecto &c.* Dio autem habet: *Ad quartum quemq; annum, tribus in medio omiſſis, appoſuit.* Sed & omnes concedunt diem intercalandum fuiſse poſt diem 23. Februarij, & inde computandos annos 4. vſque ad ſubſequentem intercalationem.

VII. Prima opinio eſt, ad mentem C. Iulij Cæſaris debuiſse haberi pro Biſsextilibus Iulianos annos 1. 5. 9. 13. &c. eſto Sacerdotes intercalarint Annis 4. 7. 10. 13. 16. & ſic vſque ad 37. incluſiuè, intermiſsam enim iuſſu Auguſti intercalationem, non fuiſse reſumptam, niſi anno 53. Iuliano. Ita Io. Lucidus de die Paſſionis Chriſti c. 6. Scaliger lib. 4. emendationis temporum, Salianus tomo 6. Annalium An. Mundi 4008. num. 37. & Anno 4052. num. 40 & Keplerus in Tabulis Rodulphinis pag 40. Fundamentum eorum eſt ordo communis Biſſextilium, quo per tot ſæcula vtitur Romana Eccleſia, & Romanum imperium, neque enim credibile videtur in hoc receſſiſse ab ordinatione Auguſti, aut Auguſtum ab ordinatione Iulij Cæſaris, aliunde autem ex Eclipſibus Faſtiſq; Conſularibus certi ſumus Annum primum Epochæ Chriſtianæ fuiſse Iulianum 46. & primum poſt Biſsextilem, ergo tam ſecundum Iulium Cæſarem, quàm ſecundùm Auguſtum, debuerūt eſse Biſsextiles Anni Iuliani 45. 41. &c. & ſic 5. & 1. in progreſsu autem 49. 53. &c.

Secunda opinio fuit Pauli Epiſcopi Foroſempronienſis l. 12. Summæ, & Iacobi Kriſtmanni in Alphraganum à pag. mihi 352. videlicet intercalatum fuiſse à Sacerdotibus Annis Iulianis 3. 6. 9. 12. &c. ſed debuiſse intercalari annis 4. 8. 12. 16. &c. Sed Paulus dicit reſumptum Biſsextum Anno 49. & inde ſucceſſiſse intercalares 53. 57. &c. & Kriſtmannus reſumptum Biſsextum anno Iuliano 52. prout poſtulabat Iulij Cæſaris ordo.

Tertia opinio fuit Baronij in apparatu ad Annales, debuiſse eſse Biſsextiles annos Iulianos 3. 7. 11. 15. 19. & ita vſq; ad 39. quia Annus Confuſionis non ſolùm fuit intercalationis, ſed præter menſem intercalarem Cæſar intercalauit quadrantem diei, alter verò quadrans collectus fuit in fine anni Confuſionis, quare inito Iuliano 3. iam ex 4. quadrantibus collectus fuerat integer dies; Addit tamen Biſſextum iuſſu Auguſti reſumptum Anno Iuliano 51.

Quarta opinio fuit Petauij l. 4. de Doctrina temporum ad finem capitis 3. videlicet debuiſse eſse ad mentem Cæſaris intercalares annum 1. 4. 8. 12. 16. &c. Iulianos, quia in anno Confuſionis præter dies ſolidos intercalarat quadrantem, ideoq; finito triennio, & ineunte anno 4. Iuliano intercalari iuſserit; quoniam ſex illæ horæ cum tribus alijs quadrantibus, diem complebant, poſteà verò, non tertiò vertente, ſed quarto, & ineunte quinto voluerit Biſsextiles eſse annos 8. 12. 16. &c. Pontifices autem, quod in prima intercalatione tribus exactis annis factum erat, idipſum deinceps fuiſse, & intercalaſse annis 4. 7. 10. 13. & ſic vſq; ad 37. poſteà Auguſtum anno Iuliano 38. decreuiſse correctionem, & Biſsextum reſumpſiſse anno Iuliano 53.

VIII. Ne mireris porrò Lector ſi de hac intercalatiane tam diuerſæ, ac tricis plenæ opiniones fuerint, cùm non modo Pontifices Romani, recenti adhuc ordinatione Cæſaris, ſed ipſemet Soſigenes ſecum ipſe conflictatus ſit; ait enim Plinius l. 18. c. 25. *Et ea ipſa ratio poſtea comperto errore, correcta eſt, ita vt xii. annis continuis nō intercalaretur, quia cœperat ſidera annus morari, qui prius antecedebat. Et Soſigenes tribus commentationibus, quanquā diligentior eſſet cæteris, nō ceſſauit tamen addubitare ipſe ſemet corrigenda.*

IX. Noſtra verò opinio eſt debuiſse ad mentem Cæſaris Biſsextiles eſse annos Iulianos 4. 8. 12. 16. &c. ſed Pontifices aſsuetos in computatione dierum ante kalendas, Nonas, & Idus, intercludere vtrumq; terminum, ita intellexiſse quartum quenque annum, vt annus 3. Iulianus eſset ab anno Confuſionis incluſiuè quartus, & ſic intercalaſse annis Iulianis 3. 6. 9. 12. &c. vſq; ad annum 36. ita vt anno 36. iam duodecies intercalarint, cum oportuerit nouies. Poſtea verò Auguſtum anno Iuliano 38. cum eſset Summus Pontifex decreuiſse, vt ab hoc anno incluſiuè decurrerent anni 12. ſine intercalatione, vt corrigeretur error trium dierum ſuperuacaneè intercalatorum, & inſuper horarum 6. abſolutis autem annis illis 12. quod euenit anno Iuliano 49. expectaſſe adhuc alios 4. annos, vt collectis 4. quadrantibus poſset Anno 53. Iuliano reſumi Biſsextum, ſicut reipſa reſumptum eſt.

¶ Biſsextiles enim non fuiſse ad mentem Cæſaris Annum Iulianum 1. vt vult I. & IV. Opinio, nec 3. vt III. Opinio ex eo ſuadetur, quòd teſte Macrobio Cæſar in Anno Confuſionis omnes dies conſumpſit, qui confuſionem facere poterant, & præter dies integros intercalauit etiam quadrantem diei; & Cenſorinus ait Annum 1. Iulianum fuiſse primum annorum ordinatorum, ac deniq; Dio docet intercalandum fuiſse quartoquoq; anno, tribus in medio omiſſis, ſine intercalatione, ergo annus 1. Iulianus fuit ordinatiſſimus, ac ſimplex Ægyptiorumq; more dierum præciſè 365. ſicut & tres primi Iuliani, qui debuerunt decurrere abſq; intercalatione, alioquin ſi vel annus 3. vt vult Baronius, vel 1. & 4. vt vult Petauius debuerunt eſse Biſsextiles, non debuiſſent tres anni, ſed duo tantum intercedere abſq; intercalatione. At ſi ponamus Cæſarem intercalaſſe diei quadrantem ſtatim poſt Mercedonium, ideſt poſt diem 27. Decembris

anni

anni 47. ante Chriſtum, ſiue intelligi voluiſſe intercalatum ſtatim poſt diem 23. Februarij anni 46. ante Chriſtum in forma Iuliana retrofićti; inde tamen vſque ad 24. Februarij anni I. Iuliani iam effluxerunt dies 365. & quadrans diei in Cœlo, & tandem die 24. Febr. Anni IV. Iuliani quatuor quadrantes effluxerũt, ideoq; tunc fuit intercalandus dies, & ſic plana ſunt omnia cohærentq; dicta antiquorum Auctorum. Hinc ſequitur vt Annus Confuſionis fuerit intercalaris, non ſolũ ex veteri conſuetudine, ſed præterea ex mente Cæſaris, ita vt retrofingendo annos ad formam Iulianam annus præcedens Iuliano primo, dierum 366. habendus ſit, & eo loco dies vnus intelligendus additus, qui erat ſedes propria intercalationis, nempe poſt 23. Februarij Iuliani.

Præterea, vt teſtantur Solinus, & Macrobius, Pontifices annis 36. intercalarunt duodecies, at hoc non verificatur in opinione 1. & 4. in ijs enim vltima vitioſarum intercalationum cadit in Annum Iulianum 37. ergo anno 36. nondum intercalaſſent duodecies; Ergo vt Solini, & Macrobij aſſertio ſuſtineatur, nec ſine neceſſitate deſeratur, aut ad alienum ſenſum detorqueatur, dicendum eos intercalaſſe annis Iulianis 3.6.9 &c. ita enim anno 36 intercalatum fuerit duodecies, cum autem anticiparint vno anno tempus debitum, ſequitur debuiſſe intercalare anno 4.8.12. Iuliano, ſic enim anno 36. intercalaſſent nouies, & ſic verificatur alterum Solini, & Macrobij dictum: *Cum oportuiſſet nouies*, Atque hinc refellitur etiam 3. Opinio, nam ſi intercalare debebant anno 3.7.11. &c. ergo non annis 36. ſed annis 35. intercalare debuiſſent nouies.

X. Sed præter dictas ratiocinationes habemus ex facto ipſo Pontificum, eos intercalaſſe reipſa anno 3. Iuliano, atq; adeo debuiſſe 4. Ait enim Macrobius l. 1. Saturnalium capite 16. aliàs 13. *Quoties in currente anno dies cœpit, qui adiectus eſt nundinis; omnis ille annus infauſtis caſibus luctuoſus fuit, maximèq; Lepidiano tumultu opinio iſta firmata eſt*; & c. 17. *Omnis autem conuentus vniuerſæ multitudinis vitandus exiſtimabatur, quoniam Populus Romanus, exactis etiam regibus, diem hunc Nonarum maximè celebrabat, quem natalem Seruij Tullij exiſtimabant, quia cum incertum eſſet, quo menſe Seruius Tullus natus eſſet, Nonis tamen natum eſſe conſtaret, omnes Nonas celebri notitia frequentabant; Veritos ergo, qui diebus præerant, nequid Nundinis collecta Vniuerſitas ob Regis deſiderium nouaret, cauiſſe, vt Nonæ à nundinis ſegregarentur. Vnde dies ille, quo abundare annum diximus, eorum eſt permiſſus arbitrio, qui faſtis præerant: vt cum vellent intercalarent; dummodo eum in medio terminaliorum, vel menſis intercalaris, ita locarent, vt à ſuſpecto die celebritatem auerterent nundinarum.* Habemua ergo ex Macrobio annum illum, quo intercalabatur dies, fuiſſe Romanorum opinione, infauſtum præſertim, ſi in illum diem inciderent Nundinæ, & hanc opinionem confirmatam fuiſſe, quia anno illo, quo Lepidianus tumultus accidit, dies anno adiectua, ſeu Biſſextilis incœpit in Nundinis. Atqui ex Dione, Appiano, & alijs manifeſtum eſt Lepidianum tumultum accidiſſe anno 3. Iuliano, Conſulibus Hirtio, & Panſa ob Triumuiratus diſſidia, & cædes, ac proſcriptiones; quod fatentur Petauius ipſe in Chronicho, & Salianus Anno Mundi 4011. ergo anno 3. Iuliano reipſa intercalatum fuit à Pontificibus, atque adeo anteuertentes vno anno, nec expectantes complementum quarti peccarũt, debueruntq; intercalare 4. anno Iuliano &c.

XI. Quoad reſumptum Biſſextum mihi certum eſt id factum anno Iuliano 53. qui fuit Epochæ Chriſti Octauus; cum enim Auguſtus, teſte Macrobio intercalandi ordinem, *area Tabulæ ad æternam cuſtodiam inciſione mandauerit*, nec vſpiam apud illos Scriptores antiquos aliam mutationẽ factam in hoc ſciamus in Romano Imperio, annum Epochæ Chriſti 8. fuiſſe Biſſextilem, & ex Eclipſibus Faſtiſq; Iulianum 53. vtiq; hunc pro Biſſextili de facto agnoſcere debemus: quod validiſſimè firmatur, quia Annus Epochæ Chriſti 364. ex Eclipſibus Faſtiſq; Conſularibua fuit Iulianus 409. Iam vero Anno Chriſti 364. ſeu Iuliano 409. conſtat electum fuiſſe in Imperatorem Valentinianum, ſed de illo paulo poſt electionem ſubiungit Marcellinua l. 26. *Accitus, implendiq; negotij præſagus, vt ſubodorari dabatur, vel ſomniorum aſſiduitate, nec videri die ſecundo, nec prodire in medium voluit, Biſſextum vitans Februarij menſis, tunc illuceſcens quod aliquoties rei Romanæ cognorat infeſtum.* Electus eſt igitur Valentinianus Anno Biſſextili, qui in Faſtis Conſularibua Onuphrij, Caſſiodori, Maffeiorum, & Siculis eſt 409. Iulianus, vnde & Onuphrius l. 3. probat ritè à ſe ordinatos Faſtos, quia in hunc annum 409. cadunt Conſules Iouianus, & Varronianus, quibus conſtat electum fuiſſe Valentinianum ex Marcellino l. 26. Socrate l. 4. c. 25. Victore, & alijs: ideoq; Baronius ait hunc annum eſſe clauũ maximum, quo fixa manet hac in parte Chronologia, quia annus Chriſti 364. quo ponitur electus Valentinianus, fuit Biſſextilis, non ſolùm quoad ſeriem kalendarij Eccleſiaſtici, ſed etiam quoad ordinem ſeruatum ab Imperatoribus Romanis poſt Auguſtum: Igitur retrocedendo ab Anno 409. ſequitur annum 53 Iulianum fuiſſe Biſſextilem, non verò 50. vt voluit antea Baronius, nec 52. vt Kriſtmannus, ſed nec annum 49. vt Paulus Foroſempronienſis Epiſcopus. Quia poſt vltimam vitioſam intercalationem anni 36. & intermiſſam annis 12. debuerunt expectari adhuc anni 4. vt ex quadrantibus 4. colligeretur dies integer Biſſexti inſtaurandi, quod potuiſſet quidem fieri anno 52. Iuliano, ſed non fuiſſe factum, ex electione Valentiniani didicimus. Ratio verò ob quam biſſextum nouum dilatum fuit in annum 53. eſt quia anno tantummodo Iuliano 38. Auguſtus decretum edidit de Correctione Biſſexti, & ab hoc anno incluſiuè voluit numerari annos 12 ſine intercalatione tranſigendos, & deinde alios quatuor ad colligendum ex 4. diei quadrantibus diem vnum, mortuo quippe Lepido Auguſtua anno 33. Iuliano euaſit Summus Pontifex, vt narrat Suetonius in Auguſto c. 31. vbi addit: *Annum à D. Iulio ordinatum, ſed poſtea negligentia conturbatum, atq; confuſum rurſus ad priſtinam rationem redegit, in cuius ordinatione ſextilem Menſem ex ſuo cognomine nuncupauit.* At Cenſorinus cap. mihi 9. inquit. *Quintilis Iulius cognominatus eſt C. Cæſare V. & M. Antonio Coſſ. Anno Iuliano ſecundo; qui autem ſextilis fuerat, C. Mario Cenſorino, & C. Aſinio Gallo Coſſ. in Auguſti honorem dictus eſt Auguſtus, Anno Auguſti XX.* Igitur ille Annus, quo ſextilis fuit dictus Auguſtus, fuit idẽ quo Auguſtus ordinauit annum, & quo Conſules fuere C. Marius Cenſorinus, & C. Aſin. Gallus; & qui fuit Auguſti Annus XX. ſed dicti Conſules ex Faſtis Conſularibus, & annus Auguſti XX. ex Cenſorino c. 8. concurrunt in Annũ Iulianum 38. & potuiſſet quidem Auguſtus hoc anno 38. ſtatuere vt anni 12. intermittendæ intercalationis numerarentur ſtatim poſt 36. Iulianum, ſeu ab anno 37. incluſiuè. Sed quia Annus naturalis eſt dierum 365. Hor. 5. Minut. 48. Sec. 48. atq; adeo annis 36. Pontifices intercalatione ſua exceſſerunt non ſolum dies 3. ſed præterea horas 6. min. 45. ſec. 12. quæ colliguntur ex minutis 11. & 12. ſecundis per 36. ductis, ideo veritati propior fuit correctio Auguſti, & ad deuorandum quadrantem illum diei ſuperfluum voluit negligere annum 37. & numerationem annorum 12. inire ab anno 38. incluſiuè. Proinde, & prudenter nos quoq; in Chronologia, & Computo annorum Biſſextilium retrocedendo verſus Mundi initium, ita ſequimur Anni Iuliani formam, vt tamen Biſſextiles inueſtigemus iuxta ordinationem Auguſti retrofictam.

XII. Quod ſi ad pleniorem Anni Iuliani formam quæras, quo die eiuſ Æquinoctium fuerit tempore Iulij Cæſaris, reſpondeo cum Petauio l. 4. c. 27. fuiſſe die 25. Martij, quia Medium Æquinoctium ex Tabulis Pariſinis fuit Anno 1. Iuliano Martij 24. hora 21. minu. 12. poſt mediam noctem Romæ, eſto verum Æquinoctium fuerit Martij 22. hor. 23. minut. 36. ſed de hoc plura Cap. xaa Canone avj. Supereſt, vt ad vitandas fallacias Biſſextilium, quas in Canone Chriſtmanni, Petauij, Kepleri, & aliorum eſſe cenſemua; ex dictis ſupra, & comprobatis exhibeamus Lectori Canonem noſtrum Annorum Cõmunium, & Biſſextilium, tum iuxta ordinationem C. Iulij Cæſaris, tum iuxta vitioſam intercalationem Romanorum Sacerdotum ante Auguſtum, tum denique iuxta inſtaurationem, & ordinationem Auguſti, qua de facto vtimur communiter à ſeculis pene 17. & quam retrofingimus, quando annos ante Iulium Cæſarem ad Iulianam, ſeu potius Iulio Auguſtanam formam accõmodamus, imitantes in hoc Cenſorinum c. 8. Addemus etiam literas Dominicales, & Feriam kalendarum Ianuarij annis, tum vitioſæ, tum Auguſtanæ intercalationis, vt vſui eſſe poſſint Chronologis. Poſt canonẽ verò addemus kalendarium deſumptum ex marmore Maffeiorum alijſq; fragmentis vetuſtis, & ex Faſtis Ouidij, Columella l. 11. cap. 2. Plinio lib. 18. à c. 26. ad 30. Liuio, Varrone, Plutarcho, Macrobio

crobio &c. concinnatum opera partim Lilij Gregorij Gyraldi in fine operis de Annis, & Menſibus, partim à noſtro Petauio in Vranologio à pag. 102. pro quo videri etiam poteſt Bedas, Aldus Manutius, Io. Roſinus in antiq. Romanis, & Benedictus Arias Montanus libro de Seculis.

TRIPLEX CANON ANNORVM BISSEXTILIVM.

Anni ante Ep. CHRISTI	Anni Iuliani.	Biſſexti ad mentem Iul. Cæſ.	Biſſexti vitioſi de facto.	Litera Domi- nic.	Feria kal. Ianuar.	Biſexti Iulio Auguſtani.	Litera Domi- nic.	Feria kal. Ianuar.
45	1			b	7	B	C b	6
44	2			A	1		A	1
43	3	—	B	g f	2		g	2
42	4	B		e	4		f	3
41	5			d	5	B	e d	4
40	6		B	c b	6		c	6
39	7			A	1		b	7
38	8	B		g	2		A	1
37	9		B	f e	3	B	g f	2
36	10			d	5		e	4
35	11			c	6		d	5
34	12	B	B	b A	7		c	6
33	13			g	2	B	b A	7
32	14			f	3		g	2
31	15	—	B	e d	4		f	3
30	16	B		c	6		e	4
29	17			b	7	B	d c	5
28	18		B	A g	1		b	7
27	19			f	3		A	1
26	20	B		e	4		g	2
25	21		B	d c	5	B	f e	3
24	22			b	7		d	5
23	23			A	1		c	6
22	24	B	B	g f	2		b	7
21	25			e	4	B	A g	1
20	26			d	5		f	3
19	27	—	B	c b	6		e	4
18	28	B		A	1		d	5
17	29			g	2	B	c b	6
16	30	—	B	f e	3		A	1
15	31			d	5		g	2
14	32	B		c	6		f	3
13	33		B	b A	7	B	e d	4
12	34			g	2		c	6
11	35			f	3		b	7
10	36	B	B	e d	4		A	1
9	37		Intermiſsum Biſsextum.	c	6	B	g f	2
8	38			b	7		e	4
7	39			A	5		d	5
6	40	B		g	6		c	6
5	41			f	3	B	b A	7
4	42			e	4		g	2
3	43			d	5		f	3
2	44	B		c	6		e	4
1	45			b	7	B	d c	5
Epocha Chriſti. 1	46			A	1		b	7
2	47			g	2		A	1
3	48	B		f	3		g	2
4	49			e	4	B	f e	3
5	50			d	5		d	5
6	51			c	6		c	6
7	52			b	7		b	7
8	53		B. Reſumptum	A g	1	B	A g	1

KALENDARIVM ROMANVM CONTRACTVM.

Pars I. pro Numeratione, & Denominatione Dierum Latina, & Antiqua.

	Ianuar.	Febr	Mar.	Apr.	Maij	Iunij	Iulij Quintil	Auguſt. Sextil.	Sept.	Octob.	Nou.	Decēb.
kalendis	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
vi. Nonas	0	0	2	0	2	0	2	0	0	2	0	0
v. Nonas	0	0	3	0	3	0	3	0	0	3	0	0
iv. Nonas	2	2	4	2	4	2	4	2	2	4	2	2
iii. Nonas	3	3	5	3	5	3	5	3	3	5	3	3
Pridie Nonas	4	4	6	4	6	4	6	4	4	6	4	4
Nonis	5	5	7	5	7	5	7	5	5	7	5	5
viii. Idus	6	6	8	6	8	6	8	6	6	8	6	6
vii. Idus	7	7	9	7	9	7	9	7	7	9	7	7
vi. Idus	8	8	10	8	10	8	10	8	8	10	8	8
v. Idus	9	9	11	9	11	9	11	9	9	11	9	9
iv. Idus	10	10	12	10	12	10	12	10	10	12	10	10
iii. Idus	11	11	13	11	13	11	13	11	11	13	11	11
Pridie Idus	12	12	14	12	14	12	14	12	12	14	12	12
Idibus	13	13	15	13	15	13	15	13	13	15	15	13
xix. kalendas	14	0	0	0	0	0	0	14	0	0	0	14
xviii. kal.	15	0	0	14	0	14	0	15	14	0	14	15
xvii. kal.	16	0	16	15	16	15	16	16	15	16	15	16
xvi. kal.	17	14	17	16	17	16	17	17	16	17	16	17
xv. kal.	18	15	18	17	18	17	18	18	17	18	17	18
xiv. kal.	19	16	19	18	19	18	19	19	18	19	18	19
xiii. kal.	20	17	20	19	20	19	20	20	19	20	19	20
xii. kal.	21	18	21	20	21	20	21	21	20	21	20	21
xi. kal.	22	19	22	21	22	21	22	22	21	22	21	22
x. kal.	23	20	23	22	23	22	23	23	22	23	22	23
ix. kal.	24	21	34	23	24	23	24	24	23	24	23	24
viii. kal.	25	22	25	24	25	24	25	25	24	25	24	25
vii. kal.	26	23	26	25	26	25	26	26	25	26	25	26
vi. kal.	27	24	27	26	27	26	27	27	26	27	26	27
Biſſexto kal.	0	24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
v. kal.	28	25	28	27	28	27	28	28	27	28	27	28
iv. Kal.	29	26	29	28	29	28	29	29	28	29	28	29
iii. Kal.	30	27	30	29	30	29	30	30	29	30	29	30
Pridie Kal. Menſis ſequentis.	31	28	31	30	31	30	31	31	30	31	30	31

Excepta prima die, vbi nominantur Kalendæ, intelligendæ ſunt *K*alendæ Menſis ſequentis. Vt X. *K*alendas in Februario, ſignificat diem 20. Februarij, quia eſt decimus ante *K*alendas Martij.

KALENDARIVM ROMANVM cum Feſtis, & Ludis Ethnicorum alijſq; notabilibus.

Dies	IANVARIVS.
1	Iani feſtum, & Iunonis, & ſacriſ. Ioui Æſculapio in inſula Tybris.
4	Votum pro ſalute Principis.
8	Sacriſ. Iani.
9	Agonalia & d. 10. media hyems.
11	Carmentalia, Iuturnæ ædes dicata.
12	Compitalia Ioui.
13	Octauius Auguſtus dictus; Prouinciæ in formam redactæ; Tibicines habitu mulicbri Vrbem luſtrabant.
15	Carmentalia relata; Porrimæ & Poſtuertæ Sacr.
18	Concordiæ templum à Camillo poſitum.
19	Endoterciſus & vitioſus dies ex Sen. Conſ.
24	Sementinæ feriæ indici ſolitæ.
27	Caſtori, & Polluci templum ad ſtagnum Iuturnæ.
29	Equiria in Campo Martio.
30	Paci Sacriſ.
31	Sacra Dijs penatibus patrijs, & Vrbanis dictis.

Dies	FEBRVARIVS.
1	Soſpitæ templum dicatum. Lucaria ab Aſyli luco. Ioui Sacriſ. bidens.
5	Auguſtus dictus Pater Patriæ.
13	Fauni, & Iouis feſtum. Fabiorum cædes.
15	Lupercalia.
16	Endoterciſus dies, ſeù interciſus.
18	Quirinaliorum ſtultorum feriæ. Fornacalium indictio. Sacra feralia Manibus & Deæ Mutæ.
19	Chariſtia, & ſacra cognatorum.
23	Terminalia, poſtq; Biſſexti locus.
24	Regis frugium.
26	Equiria in Campo Martio.
28	Tarquinij ſuperati.

Dies	MARTIVS.
1	Matronarum dies feſtus, & Martis Ancyliorum.
6	Veſtæ Sacrum. Auguſt. Pont. Max. factus.
7	Veiouis templum ad duos lucos Aſyli.

12	Equiria apud Tyberim niſi aquæ obſtent, alioquin in monte Cœlio.
15	Annæ Perennæ Sacr. C. Cæſaris Parricidium.
17	Liberalia, & Agonia; pueri ingenui togam virilem ſumebant.
19	Quinquatria. Mineruæ Natalis; Minerual Magiſtris ſolutum.
20	Quinquatria.
21	Quinquatria.
22	Quinquatria.
23	Quinquatria & Tubiluſtrium.
25	Hilaria, Matris Deum Feſta.
27	Matris Deum alijs, & Megaleſia Varroni.
30	Iani, Concordiæ, Salutis, Pacis.
31	Lunæ, ſeu Dianæ ſacr. in Auentino.

Dies	APRILIS.
1	Veneris Sacrum, cum floribus. & myrto, item Fortunæ virili.
4	Megaleſia Matri Deum, ex Ouidio.
6	Fortunæ publicæ primigeniæ in colle Quirinali.
8	Ludi ob victoriam Cæſaris.
9	Cerealia, Ludi Circenſes.
12	Magna Mater Romam adducta.
13	Ioui victori, & Libertati.
15	Fordicidia, ſeu cædes bouis fordæ.
18	Equiria in Circo Maximo, & vulpium combuſtio.
20	Palilia Romæ Natalis Varroni, & altera Agonalia.
22	Vinalia priora; Ioui & Veneri.
25	Robigalia.
27	Latinæ Feriæ in monte Sacro.
28	Floralia.
30	Veſtæ Palatinæ.

Dies	MAIVS.
1	Laribus præſtitibus ara poſita. Bonæ Deæ ſacra, & Florales Ludi triduo.
9	Lemuria noctu per triduum, & Luminaria.
12	Marti biſultori Sacrum.
15	Argeorum ſimulachra de ponte in Tyberim deijciebantur. Mercurij natalis; Mercatorum dies feſtus.
19	Agonia, ſeu Agonalia, Iano, & Veioui.
21	Vulcani feriæ. Maiæ ſacrum. Tubiluſtrium.
26	Regis frugium alterum.
28	Templum Fortunæ datum.

Dies	IVNIVS.
1	Iunoni Monetæ ædes dicata Carnæ Deæ in Cœlio Monte, & Marti Sacrum. Tempeſtati delubrum extra portam Capenam.
4	Bellonæ ſacrum Herculi ædes in Circo.
5	Templum Fidei, ſeu Fidio ſemipatri.
6	Veſtæ Templum dic.
7	Menti Templum dic. Piſcatorij Ludi in Campo Martio.
8	Veſtæ Sacr. Ara Iouis Piſcatoris Aſini coronantur.
10	Matralia: Concordiæ ædes Matris Matutæ.
12	Iouis inuicti. Quinquatria Mineruæ.
15	Stercus ex æde Veſtæ defertur.
19	Mineruæ in Auentino Sacr.
20	Summani Sacrum ad Circum max.
22	Flaminius victus à Poenis.
23	Fortis Fortunæ Sacr. Naues coronatæ.
26	Iouis Statoris, & Laris Sacr.
27	Quirini Templum in Colle Quirinali.
29	Herculis, & Muſarum Sacr.
30	Populifugia.

Dies	IVLIVS, olim QVINTILIS.
1	Migratio ex ædibus in alienas ædes conductas.
6	Capitolium incenſum ſub Sulla.
7	Iunonis Caprotinæ; Ancillarum Feſtum. Romulus diſparuit.
11	Ludi Apollinares.
12	Iulij Cæſ. natalis, & hinc nomen menſi.
14	Fortunæ muliebri Templum dic.
15	Caſtoris, & Pollucis feſtum Equites Rom. ab æde Honoris equitantur in Capitolium.
18	Clades Allienſis, dies atra.
25	His diebus canes rutilæ ſacrificabantur Caniculæ.
28	Neptunalia ſub finem menſis.

Dies	AVGVSTI, olim SEXTILIS.
1	Spei feſtum ad forum Olitorium Marti Templum dic.
3	Feriæ ob victam à Cæſare Hiſpaniam citer.
5	Saluti Sacrum in Colle Quirinali.
8	Solis indigitis feſtum in Colle Quirin.
9	Aræ Opis, & Cereris in vico Iugario.
11	Herculi magno cuſtodi in Circo Flamin.
13	Dianæ ſacra, cum curſu in nemus Aricinum, & Vortuno feſtum ſeruorum, & ancillar.
17	Portunalia ad Pontem Aemylium; Iano Sacr. ad Theatrum. Sabinarum raptus.
18	Conſualia.
19	Auguſti Imp. mors.
20	Vinalia ſecunda.
21	Vinalia Ruſtica ex Varrone.
23	Vulcanalia in Circo Flaminio.
25	Epiconſiuæ in Capitolio.
27	Vulturnalia.
29	Vulcanalia hodie ex Feſto.
30	Mundus Cereris patet.
31	C. Cæſaris Germanici Natalis.

Dies	SEPTEMBER.
1	Vulcani Tutela.
2	Auguſti victoria Naualis de M. Antonio, & Cleopatra.
8	Titus Veſp. capit Hieroſolymam.
13	Prætor Max. clauum pangit Capitolium dedicatum.
15	Ludi magni, ſeu Romani per Quatriduum.
20	Romuli natalis.
23	Auguſti natalis.
25	Veneri Sacrum.
30	Epulum Mineruæ, & quo die primum muſtum bibebant Metrinæ Medritinalia celeber.

Dies	OCTOBER.
1	Martis Tutela.
4	Mundus Cereris patet ex *Feſto*.
15	Mercatores Mercurio Virgilij natalis: ſub has dies Mart equus immolabatur, & verſus finem menſis Sacrum Libero, & Vertumni feriæ.

Dies	NOVEMBER.
1	Iouis Epulum hoc menſe.
11	Maria clauduntur vſq; ad diem 10, Martij.
16	Ludi plebei per hos dies.
24	Bruma, & Brumalia feſta.
27	Dianæ Tutela, & inferiæ Gallis, & Græcis defoſſis in Foro Boario.

Dies	DECEMBER.
1	Fortunæ muliebris feſtum tranſlatum.
5	Faunalia.
16	Saturnalia incipiunt, & durant tribus diebus, ſed cum ſigillarijs ſeptem.
19	Opalia ſimul cum Saturnalibus.
21	Angeronalia Angeronæ Deæ Herculi, et Cereri.
22	Feriæ, & Ludi Laribus, et Compitalia.
24	Feriæ Iouis, & Laurentinalia.
26	Iuuenales dies, & Ludi.
30	December Saturno ſacer, ſed Tutelæ Veſtæ.

CAPVT XXIII.

De diuerſarum Gentium Annis, & Menſibus; videlicet Aethiopum, Coptitarum, Syrorum, Armenorum, Gallorum, Celtarum, Danorum, Saxonum, Germanorum, Ruthenorum, Moſcouitarum, Tartarorum, Sinnenſium, Iaponum, Indorum Orientalium, & Occidentalium, Mexici, Peruuij, Chilenſiſq; Regni.

1 Aethiopes *Abiſsini*, & *Coptitæ* vſi ſunt, & hodieq; vtuntur Ægyptiorum anno recentiori, ſeu Alexandrino dierum 360. & menſibus tricenarijs, addentes in fine anni communis dies 5. vel Biſsextilis 6. ſed ineunt annum à Decollatione S. Io. Baptiſtæ, nempe à die 29. Auguſti, vt etiam teſtantur Paulus Epiſcopus Foroſempronienſis in Summa Paulina, & Origanus tomo 1. Ephemer. pag. 38. & Franciſcus Aluarez in itinere per Æthiopiam apud Ramuſium. Menſium ratio, & nomenclatura recentior eſt hæc.

Alexandrini Menſes recentiores.	Æthiopum Abiſsinor. & Elkupti Chriſtianor.	Initia Menſium in Iuliano Anno	Communi.	Biſsextili.
Thuth	Matcaram	Auguſti	29	30
Pape	Tikmith	Septembris	28	29
Hathur	Hagar	Octobris	28	29
Chiac	Tachſam	Nouembris	27	28
Tube	Tir	Decembris	27	28
Amſchir	Iachathith	Ianuarij	26	27
Parmahath	Magabith	Februarij	25	26
Parmude	Miazia	Martij	26	27
Paſchun	Gimboth	Aprilis	25	26
Paune	Sene	Maij	25	26
Epip	Hamle	Iunij	24	25
Muſri	Nahaſe	Iulij	24	25
Et Nili	Pagomen	Auguſti	Prima 24	Intercal 25

2 *Armeni* olim vtebantur forma anni Ægyptij paucis mutatis, de quibus Scaliger lib. 3. pag. 21. ſed ab Anno Epochæ Chriſti 551. vtuntur quidem duodecim Menſibus tricenarijs, cum epactis dierum 5. ſed anno Biſſextili addunt 6. dies ſupra 360. & ineunt annum à die 11. Auguſti noſtri, vt docet Petauius contra Scaligerum. Appendicem autem dierum 5. vel 6. vocant *Aceliacz*. Menſium Armenorum nomina, & initia à dicto Anno 551. ſunt huiuſmodi *Nanazard* 11. Auguſti, *Hori* 10. Septembris, *Sahomi* 10. Octobris, *Dre Tharl* 9. Nouembris, *Kagothi* 9. Decẽbris, *Aracz* 8. Ianuarij, *Malegi* 7. Februarij, *Arekt* 9 Martij, *Angi* 8. Aprilis, *Mariri* 8. Maij, *Marcacz* 7. Iunij, *Herodiecz* 7. Iulij, & *Aceliacz* 6. Auguſti, aut 5.

3 Syri, & Syrogræci, ſeu Syromacedones, ſi Petauio adhæremus l. 4. de Doctrina temporum c. 6. olim cum Iudæis anno Lunari vſi ſunt, non tamen vulgò Calippica periodo, quæ reſedit apud ſolos Aſtronomos; poſt Iulianam autem correctionem Solarem annum receperunt, & Caput anni à Solſtitio ad Autumnale Æquinoctium tranſtulerunt, Iudæos imitati, & Alexandrea Epocha Dhiſlkarnam, ſeu Aera contractuum vſi. Nec Apoſtoli ſolùm, eorumq; diſcipuli naſcente Eccleſia, ſed etiam Latini Chriſtiani, antequã Alexandrinum Cyclum acceptarint, Iudaicum Cyclum primum, deinde annum Iulianum à die 24. Septembris inibant, & inde vetera Concilia, ac Patres tempora dinumerabant veriſimili te[...] Scaliger tamen, & cum eo Origanus dicunt Syrogræcos hodieq; annum inire à die 1. Octobris Alphonſini porrò, & reliqui Aſtronomi Epocham Alexandream adhibentes, vtuntur annis Solaribus Iulianis, vt & pleriſque Chronologi. De Menſium ordine, ac nominibus videri poſſunt, Paulus Foroſempronienſis Epiſc. l. 2. qui eorum Calendarium init à die 24. Septembris; vtebantur enim nominibus Iudaicis, ſeu Syrochaldaicis, & Petauius in Animaduerſ. ad Epiphanium pag. 387. At verò Albategnius, qui floruit circa Annum CHRISTI 880. in Syria obſeruauitq; Stellas Arachtæ, & Antiochiæ, libro de ſcientia Stellarum cap. 27. & 30. & 32. Menſium Arabicorum, & Perſicorum nomina adducit vnà cum Syrocaldaicis, quibus vtitur, ſed quantitatem Iulianorum ijs attribuit: ait enim c. 32. *Romanorum autem Menſium nomina, ſecundùm Græcorum, & Elkapti, ſeu Coptitarum principia ſunt Elul, Zerſim primus, Zerſim ſecundus, Kenuni primus, Kenuni ſecundus, Subbat verò tribus continuis annis eſt dierum 28. quarto autem anno 29. & tunc eſt annus biſſextilis; Adhar, Triſan, Hiſar, Hontan, Themur, Ab. Omnes ergo anni Romani dies ſunt 365. & quarta biſsextilis autem 366.* Itaq; *Subbat* reſpondebat Februario Iuliano, & *Elul* Septembri.

4 *Galli, Celtæ Britanni, Saxones, Cymbri, Dani, ac Germani*, ſi fides habenda eſt Scaligero l. 2. de emendat. temporum, Bedæ apud ipſum, & Nicolao Mulero de Anno Iudaico c. 1. vſi ſunt Anno Lunari dierum 354. ſed non merè Lunari, vt Arabes, quidquid dicat Scaliger à Petauio impugnatus l. 2. c. 70. ſed ſubinde intercalationis beneficio dierum 384. Agnouiſſe enim Cyclum decennoualem populos ad Oceanum Borealem ſitos, & ex motu Oceani, ſeu æſtu obſeruatum narrat Diodorus Siculus lib. 2. nempe notarũt in Plenilunija vtriuſq; Æquinoctij fieri maiores æſtus, quos *Malinas* dixerunt, ſicut minores *Lednnas*, vt notat Bedas addens Saxones, & Danos naturalis anni initium ſumpſiſse à *Malina* Plenilunij autumnalis, licet Ciuiliter à Solſtitio hyberno, ſeu à nocte inter 24. & 25. Decembris; Noctem enim diei præferebant, & loco dierum, noctes numerabant, vt fuſiùs docet Cluuerius in Germania Antiqua lib. 1. c. 33. illam verò noctem, quæ erat caput anni vocabant *Modraneſt*, ideſt *Matrem noctium*. Galli tamen non à Neomenia; ſed à prima quadratura initium anni, ac menſium olim auſpicati ſunt dicente Plinio lib. 16. cap. vlt. de viſco, quam Druidæ eligebant: *Ante omnia ſexta Luna, quæ principium menſium annorumq; bis facit, & ſeculi poſt triceſimum annum, quia iam virium abundè habeat, nec ſit ſui dimidia.* Cæſar quoq; in Commentarijs affirmat Gallos, Germanoſq; vſos anno Lunari, quem tamen non fuiſſe vagum, ſed certa intercalatione anni naturalis, ſeu Cæleſtis tempeſtatibus affixum ſuadet, inquit Mulerus, vetus appellatio Menſium, vt *Faarmanet*, ideſt menſis nauigationis; *Hoimanet* menſis fœni ſecandi; & *Trimilchi*, ideſt trinæ mulſionis lactis &c. Tacitus de Germanis refert, eos annum in tres tantum partes diuiſiſſe *hyemem, ver, æſtatem*, ignorato autumni nomine, quod Celtis omnibus commune fuiſse, & hodieq; in Britannia, vbi nominantur tantummodo *Vvinter* hyems; *Spring* Ver, & *Summer* Æſtas aduertit Cluuerius ſupra deriuans Celtas ab Aſchenaze Noemi pronepote, & ibidem oſtendit, eos ſicut & Slauos diuiſiſſe menſes in ſeptimanas. Tandem Menſes Saxonum, & Danorum ex Beda à Septembri, ſeu Aequinoctij autumnalis plenilunio ineuntes, nominabantur ordinatim Saxonum quidem *Halegmonath, Vvintbyr fulliſh, Blothmonath Guili* prior, *Guili* poſterior, *Salmonath, Hechmonath, Choſturmonath Trimilchi, Lida* prior, *Lida* poſterior, *Lida* Embolimæus, *Vueidem monath*. Danorum autem, *Fiſchemaanet, Seemaanet, Slaetmaanet, Chriſtmaanet, Glugmaanet, Bludemaanet, Aormaanet, Faaremaanet, Maimaanet, Hoemaanet, Ornumaanet* Embol. *maanet Hooſtmaanet*. Maanet quippe, ſeu Monath, ſignificat ipſis Menſem, & Lunam.

5 *Ruthenos, & Moſcouitas* vti Anno prorſus Iuliano dierum 365. & biſſextili dierum 366. nominibuſq; & quantitate Menſium Romanorũ ait cum Ioſepho Scaligero, Origanus parte 1. Ephemeridum c. 2. ſed vt ad me ſcripſit anno 16,7. Illuſtriſſimus, ac Reuerendiſſimus D.D. Theodorus Skuminoroiex Epiſcopus Gratianopolitanus, & Albæ Ruſſiæ Suffraganeus, Ruteni in Paſchate determinando vtuntur Cyclo Alexandrino; ſed ille excogitauit ingenioſam methodum, qua ſalua apparentia Kalendarij veteris, reduci poſſint ad ſubſtantiam Gregoriani Kalendarij; eamq; ad me perſcripſit, an autem eam Ruthenis perſuaſerit, hactenus ignoro.

6 *Tartari*, vt referunt Paulus Venetus l. 2. c. 12. & Scaliger de emend. temp. l. 1. cap. de Anno, Lunarem Annum ineunt à Kalendis Februarij, & intercalant inter eas, & finem Iannarij noſtri: Diem autem 1. Februarij vocant Feſtum Alborum, quia ſe, & elephantos induunt albis veſtibus.

7 *Indi Orientales* olim annis Lunaribus vtebantur, de quibus Q. Curtius l. 8. ſic: *Menſes in Quindenos deſcripſerunt dies, Anni plena ſpatia ſeruantur, Lunæ curſu notant tempora, non vt pleriq; cum orbem ſidus impleuit, ſed cum ſe curuare cœpit in cornua, & idcirco breuiores habent menſes, qui ſpatium eorum ad hunc Lunæ motum dirigunt.* Scaliger l. 2. emend. temp. cap. de Anno Arabico ſoluto Orbem Lunæ accipit pro Plenilunio, cum poſſit accipi pro Orbe Zodiaci, quem Luna periodico menſe peragit: ſed ſi à prima curuatura in cornu, quæ ante quartum a Synodo diem contingit, vſque ad alteram curuaturam, quæ poſt ſecundam dichotomiam fit, menſem computabant, vtiq; non 15. ſed minimum 18. dies intercedunt; ad anni autem plena ſpatia ſeruāda oporteret menſes in anno fuiſſe 24. quindenum dierum, cum appendicibus: Non auſim tamen temeritatis notare Curtium, vt facit Scaliger addens ex litteris Ignatij Patriarchæ Antiocheni ad ſe, Indos Annū, ac menſes computare à Phaſi illuminationis, et ex Itinerario Nicolai Contij Veneti refert Indos æram ſuam computare ab Octauiano Cæſare, annumq; CHRISTI 1400. quo Contius ſcribebat, fuiſſe ſecundum Indos 1490. ſed Lunares. Idem tamen Scaliger lib. 5. de Calecutienſium Aera, eos ait computare annos a conditu vrbis Calecut, nempe ab anno Epochæ Chriſti 907. Indorum 984. à Septembri, Hegiræ Mahumetis 297. ſed annos Lunares, ac menſes non à phaſi putare, ſed à Synodo, ſicut reliquos Indos Oriētales: Quod confirmat ex Cadamuſto narrante Calecutenſes Anno Domini 1505. conueniſſe ad panegyrim quandam ſolemnem die 25. noſtri Decembris, et eo die Neomeniam computaſſe, quo nimirum accidit Nouilunium medium: ergo non omnes Indi, aut non ſemper à Phaſi, vt ſupra dixerat. Ego in Nicolao de Comitibus latinè reddito, ità de Indis lego: *Annum faciunt duodecim menſium, quos denominant à nominibus 12. Signorum Caleſtium; Aera eorum diuerſa eſt, maior enim pars ipſorum annos numerat ab Octauiano Imperatore, ſub quo fuit pax vniuerſalis in Mundo, & dicunt annum milleſimum quadringenteſimum nonageſimum, quem nos dicimus milleſimum quadring. nteſimum:* Hinc colligitur horum Indorum annos eſſe Lunares meros dierū 354. hi enim ducti per 1490. faciunt dies 527460. in quibus ſunt anni Romani Iuliani 1444 ab anno 2. Iuliano, quo C. Cæſar occiſus fuit computati, nempe anno 44. ante Epocham Chriſti.

8 *Sinenſium* Annum didicimus ex Maffeo l. 6. hiſt. Ind. Nicolao Trigautio l. 1. hiſtoriæ Sinenſis c. 7. et PP. Auguſtinianis quos abſq; nomine adducit Ioſeph Scaliger l. 2. de emend. temporum titulo de Anno Arabico Maffei verba ſunt: *Annum è Lunaribus period.s duodecim ita conficiunt, vt tertio quoq; anno ad duodecim vnam addant. Principium à Martij menſis Nouilunio auſpicantur: eum diem publica hilaritate concelebrant.* De Neomenia Martij idem aſſerunt dicti Auguſtiniani, addentes omnes Neomenias ibi feſtiuas eſſe, ſicut et Plenilunia, ſeq; anno Chriſti 1575. die 20. Auguſti, vtpotè in Plenilunio, exceptos fuiſſe ſplendidiſſimo Epulo, et die 3. Septembris Neomeniam celebraſſe. Trigautius ait celeberrimū eſſe omnibus Sinis anni recurrentis initium primo Nouilunio, et iterum primo Plenilunio, quæ dicitur feſtiuitas lucernarom, ob accenſas ſingulis in domibus lucernas ingenioſa varietate interpolatas. Sed P. Daniel Bartolus lib. 1. Hiſtoriæ Sinenſis à pag. 60. refert Sinenſes inchoare diem à media nocte, & ad alteram mediam noctem numerare horas 12. æquales, quarum quælibet æquiualet duabus horis Europæis; totum autem diem naturalem diuidi in 100. partes, & quamlibet partē in 100. minuta, ita vt dies totus conſtet minutis 10000. *Hebdomadas* conſtare diebus 7. iuxta numerum Planetarum; *Menſes* Lunares eſſe, & alternatim paruos dierum 29. ac magnos dierum 30. *Annum* conſtare Menſibus hiſce 12. ſed quintoquoq; anno intercalatione ſufficienti, Lunarem Annum exæquari Solari Anno, ex obſeruatione Solſtitij hyberni præcognito; *Initium anni* ait eſſe à die intermedio inter Solſtitium hyemale, & Aequinoctium vernum, ideſt à Nouilunio illo, quod eſt propius diei prædictæ, ſeu ingreſſui Solis in 15. gradum Aquarij. Primus menſis dicitur prima Luna, ſecundus ſecunda Luna. Tertius tertia &c. ita dies 10. ſecundi menſis dicitur dies 10. Lunæ ſecundæ, & ſic de cœteris.

9 *Iaponenſium* Annus Lunaris eſt, vt docent Franciſcus Lopez lib. 2. Rerum indicar. cap. 75. Scaliger l. 2. Emend. temp. cap. de anno Arabico, Sacchinus in Hiſtoria Soc. Ieſu par. 3. nu. 115. & Bernardinus Giannarus in Xaucrio Orientali p. 1. l. 1. c. 25. Sed annum Lunarem dierum 354. Embolìſmo interdum faciūt dierum 384. vt initium anni, quod vocant *Sanguati* retineant circa veris initium, quod illi putant incipere à Solis, tranſitu in decimam quintam partem Aquarijs, ideoq; annum ineunt à Nouilunio proximo huic tranſitui, quem ipſi iuxta ſuos canones notant die 7. noſtri Februarij Gregoriani. Narrat verò noſter P. Aloyſius Froes in litteris ex Iaponia datis, ſe illuc adueniſſe Anno Domini 1565. ipſis Kalendis Februarij ipſoq; noui anni initio, fuit enim Nouilunium circa mediam noctem præcedentem, ſed iam Sol tranſierat 22. gradum Aquarij: addit à die 9. primi menſis vſq; ad 15. non licere de morte, aut re triſti mentionem facere.

10 *Mexicanorum* Annus ex Ioſepho Acoſta lib. 6. Hiſtoriæ Indicæ c. 2. Franciſco Lopez Gomara ſupra, & Scaligero l. 3. de. Emend. tempor. c. vltimo conſtabat menſibus 18. ſingulis dierum vicenum, adeoq; dierum 360. vt olim Perſarum, reliquos dies quinque anni Solaris Communis in numero dierum anni non habebant, ideoque ceſſantes à ſacrificijs, ſe mutuò inuiſebant, & inebriabant. Annum à die 26. noſtri Februarij inibant, vel, vt ſcribit Petrus Martyr, ab occaſu heliaco Vergiliarum, ideoq; annus hic non videtur fuiſſe ſui initio vagans per omnes anni cæleſtis dies, vt Ægyptius, ſed intercalatione quapiam affixus tempeſtati vernæ, eſto de illis dicat idem Petrus: *Annum menſibus claudunt lunaribus Menſem à Luna nominant Tona; dies autem à Sole Tonaticos; Sol enim eorum idiomate Tonaticus dicitur, alicubi tamen aliter.* Sed Gomara dicit Solem vocari Tonelli; ſicut autem nos hebdomadibus 52. Annum diſtinguimus; ita illi per 13. dies diſtinguebant in partes 28. ſed quia 13. ducti per 28. dies 364. non verò 365. ex annis 13. conſtituerunt periodum minorem, quam quadruplicantes fecerunt Rotam, ſeu Periodum magnam annorum 52. in qua continentur dies 18993. computatis Biſſextilibus, & numerus 13. continetur vicibus 1461. & ſic abſoluto hoc orbe redibant ad idem principium decimatertianæ. Vltima die Rotæ huius ad veſperam frangebant omnia vaſa, & extinguebant omnia lumina expectantes num nocte ſequenti Mundus finiretur, finiturum enim aiebant in fine alicuius talis Rotæ. Sed illuceſſente ſequenti die, læti proſiliebant cum feſto tubarum & tympanorum ſono, emptiſq; nouis vaſis, & luminibus à Summo Sacerdote accenſis, ſolemni agmine Templa adibant, gratias agentes Numini, quòd ipſis conceſſiſſet alterum ſeculum, ſecuri Mundum intra annos 52. non finiturum. Addit Gomara, Annum CHRISTI 1551. ab ipſis numerari 1858. ſuæ Epochæ ergo illa inibatur ab anno ante CHRISTVM 306. non 694. vt enormi ſphalmate computat Scaliger, alioquin 694. additi annis 1551. efficerent Mexicanorum annos 2244. Addit Petrus Martyr in Hiſpaniola Inſula Menſes vocari Lunas, & quos nos diceremus tres menſes, illis dici tres Lunas &c.

11 *Peruani*, teſte Ioſepho Acoſta l. 6. Hiſtoriæ Indicæ c. 3. habebant annum conſtantem ex 12. menſibus Lunaribus, ſed reliquos ad Solarem annum dies 11. abſumebant intra illos menſes, inibantq; Annum à Solſtitio hyberno, quod olim accidebat Ianuario, poſtea verò, ob præceſſionem Æquinoctiorum inibant à Decembri. Hoc initium decernebat Rex Ingarum, dictus ob id *Pacacuto*, ideſt Temporum Reformator.

12. Chilenſes denique vt ex noſtris Patribus didici, habent annos Lunares menſium 12. & auſpicantur menſes à prima Lunæ Phaſi.

CA-

CAPVT XXIV.

De Anno Arabum, & Mahometanorum.

CONCLVSIO XXIII.

Annus Arabum, Turcarum, & Mahometanorum Ciuilis, eſt merè Lunaris dierum 354. & aliquando 355. eiuſq; initium, vagatur per omnes Iuliani anni dies, nec ad eundem recurrit niſi poſt annos fere 30. Menſes autem 12. ſunt alternatim pleni dierum 30. & caui dierum 29. inchoanturq; à veſpertina prima phaſi Lunæ: eſto Arabes ante Mahometem Anno Solari Iuliano quondam ſint vſi.

1 DE Anno Arabico, quo Turcæ, Saraceni, Mahometani, & multi Tartarorum vtuntur, tractant in primis Albategnius cap 32. Alfraganus Differentia 1. & in eum Commentator Iacobus Kriſtmannus in calendario Arabico, & cap. 1. de Rudimentis Aſtronomicis; Gyraldus lib. de annis, & menſib. pag. 116. Maurolycus opuſc. 2. Ioſeph Scaliger lib. 2. & 7 de emendat. temporum, Origanus tomo 1. Ephemeridum pag. 36. Nicolaus Mulerus in Tabulis Friſicis pag. 458. Keplerus in Rodulphinis cap. 17 præc. 68. Tabularum pag. 39. & 40. Sed accuratiſſimè Petauius l. 2. de Doctrina temporum c. 38. & 39. & lib. 4. c 10. & lib. 7. c. 22. & idem Mulerus in Indice Annorum Arabicorum, & tractatu de Anno Arabico poſt tractatum de Anno Lunę Solari Iudæorum.

Arabes, Hagarenos & Damaſcenos vſos eſse menſibus tricenarijs, adeoq; anno Solari æquabili colligunt non improbabiliter quidam cum Petauio l. 4. c. 10. eò quòd Simplicius in 5. Phyſicor. dicat *Arabas, & Damaſcenos anni principium conſtituere in Aequinoctio Verno*. Epiphanius autem Hæreſi N. Alogorum Menſibus eorum dies 30. tribuat: Scaliger autem addit omnes Orientales edicto Caij Cæſaris recepiſse annum Iulianum, tempore autem Epiphanij Vernum Aequinoctium incidebat ciuiliter in diem 22. Martij. Neſcio autem vnde Gyraldus hauſerit, Arabas annum incipere à Septembri, id enim de Mahometanis falſum eſt, de Antiquioribus verò Arabibus repugnat Simplicio. Ipſe quoq; Scaliger ſecum pugnat, dum antiquis modò Solarem, modò Lunarem annum attribuit, contra quem plura Petauius ſupra. Sed relictis antiquis Arabibus, veniamus ad recentiores, quorum Epocha incœpit Anno CHRISTI 622. vt poſtea dicemus.

2 Arabum enim horum Annus merè Lunaris eſt conſtans 12. Menſibus, Lunaribus ab *Hay* i ideſt à prima Lunæ phaſi veſpertina initis, & alternatim dierum 30. & 29. ciuiliter, adeoq; annus ordinarius eſt dierum 354. Annus verò Abundans dierum 355. nec alia intercalatione vtuntur, ideoque initium Anni Arabici vagatur per omnes anni Solaris Iuliani dies, nec ad eundem diem reuertitur niſi poſt periodum Arabicam Annorum 30. in qua Periodo anni ordinarij ſunt vndeuiginti, reliqui vndecim ſunt abundantes per adiectionem vnius diei in fine anni; Sunt autem Abundantes, ſeu dierum 355. hi. ij. v. vij. x. xiij xvj. xviij. xxj. xxiv. xxvj. xxix. Eſto Scaliger, & Caluiſius contra morem Arabum faciant annum trigeſimum intercalarem. Reliqui dierum 354. Exiſtimarunt enim Aſtronomi, Arabum annum Lunarem eſse dierum 354. hor. 8. & minut. 48. quæ ducta per 30. efficiunt dies 10631. abſque vlla fractione Lunationeſq; 30. Cæterùm cum Lunaris annus, vt dixi c. 8. ſit dierum 354 hor. 8. minut. 48. ſec. 38 Tert. 10. Quart. 6. ſequitur annis 95. Arabas vna hora et ampliùs anticipare initium anni ſui quàm oporteret, et annis 2280 vno die præuenire Nouilunium. Porrò menſe nono Turcæ ſe macerant ieiunijs, et Neomenia menſis decimi celebrant ſuum *Beiram*, quod eſt feſtum affine noſtro Paſchati: De erroribus verò quorundam Africanorum ob incertam, vel ſeriùs animaduertam Lunæ phaſim, alijſue de cauſis, in quos etiã videtur incidiſse Leo Africanus apud Ramuſium, videndus eſt Scaliger l. 2. tit. de anno Hegiræ, de qua Hegira eſto hic non ſit locus Epocharum, anticipatè nobis agendum eſt, vt ſimul meliùs intelligatur forma anni Arabici, & eius vſus ex Tabulis mox afferendis.

3 Epocha Arabum Mohometem ſectantium dicta eſt *Hegira*, vel *Hegirathi* hoc eſt perſecutio, qua exagitatus eſt Mahometes, ſeu Muhamedes pſeudopropheta, ob nouitatem legis promulgatæ ſuper religione, ac ceremonijs; coactus eſt enim ſolum vertere, ac fugere ex *Mecha* vrbe Arabiæ in Ciuitatem *Ietrib*, à qua fuga Mahometani annos numerant, quæ conſenſu omnium Chronologorum contigit Anno Epochæ Chriſtianæ DCXXII. Menſe Iulio. Sed de die eſt aliqua diſſenſio. Aſtronomi enim cum Alfragano, Albategnio, Alphonſinis, & Iordano in praxi Aſtronomiæ Annos Iſmaelitarum, & Turcarum computant ab Idibus, ſeu die 15. Iulij feria 5. quia in illam incidit verum Nouilunium, ſed Arabes ipſi, ac Turcæ, & cum illis Chronologi cum Scaligero, Petauio, Kriſtmanno, Mulero, & alijs politicè computant à die XVI. Iulij feria 6. inita à veſpera præcedente, quia nocte illa, quæ ſubſecuta eſt diem 15. fugit ex Mecha, & eadem nocte prima Lunæ Corniculatæ phaſis apparuit, à qua proinde Arabes ineunt Neomenias ſuas, & in faſtigijs turrium, ex quibus Lunam naſcentem contemplantur, collocant figuram Lunæ Corniculatæ, & feria VI. eſt illis ſacra, ſicut Iudæis Sabbatum, & nobis Dominica dies. More tamen Kalendarij Iudaici Nouilunium illud fuit Iulij die 14. hor. 7. ſcrup. 112. feria 4. ſed politicè feria 5. Annus erat Nabonaſſari 1370. dies 28. koiac. & periodi Iulianæ 5335. à Kalẽdis Ianuarij, ſed periodi Iudaicæ 4382. ab Autumno antecedenti. Natus verò erat impuriſſimus Mahometes anno Chriſti 570. feria 2. die 12. Rabie prioris, & obijt eadem die eiuſdem Menſis, Anno Hegiræ 10. Chriſti 631. inter 16. & 17. Iunij, vixitq; annos Arabicos ſolidos 63 ex Chronologo Sarraceno ad calcem Alcorani, & conſenſu Mahumetanorum, vt aſſerit Scaliger l. 2. tit. de anno Hegiræ, vbi redarguit ſcribentes natum eſſe anno Chriſti 574. die 21. Septembr. Sahaben 12. feria 2. & mortuum anno 632. Iunij 8. die 12. Rabie prioris feria 2. notat etiam Leonem Africanum, qui licet rectè dicat Mahometem natum die 12. Rabie prioris, ideoq; Gazzulos gentem Libyæ nundinas ſuas ab hoc die inire, malè tamen ait ſe his nundinis interfuiſſe anno Hegiræ 920. Chriſti 1511. cùm debuerit dicere 1514. & alibi ferè ſemper erret in comparatione annorum Chriſti, & Hegiræ. Io. Lucidus, & Gerardus Mercator initium Hegiræ ponunt anno 621. Epochæ Chriſti, ſed erroneè.

4 Porrò quamuis ordinariè primus menſis Arabum, & reliqui diſparis numeri ſint pleni dierumq; 30. reliqui autem caui dierum 29. exceptis annis abbundantibus, in quibus vltimus menſis eſt dierum 30. aliquando tamen extraordinariè faciunt Turcæ aliquos menſes ex plenis cauos, aut ex cauis plenos, ideoque vno alteroue die diſſentit calculus ex Tabulis infra dandis deductus à praxi Turcarum, cuius cauſam ignorare ſe fatetur Mulerus Opuſc. de anno Arabico, ſed eam confirmat ex kalendario Turcico miſſo à D. Cornelio Haga Ordinum Belgij Legato in aula Turcica, & collocato cum noſtro anno Iuliano, ex quo infraſcripta decerpta ſunt.

Anno Hegiræ 1027.	Menſis fuit dierum	Menſis inijt ſtylo Iuliano	Feria initiali.	
Zi'kaade	30	Octob. 10	7	Anno Chriſti 1618.
Zilbigge	30	Nouemb. 9	2	
An. Hegiræ 1028				
Mubarrem	29	Decembr. 9	4	
Sefer	30	Ianuar. 7	5	Anno Chriſti 1619.
Rabiul-*evvel*	29	Februar. 6	7	
Rabinl-*achir*	29	Mart. 7	1	
Gimnaſil-*evvel*	30	April. 5	2	
Gimnaſil-*achir*	29	Maij 5	4	
Regeb	29	Iunij 3	5	
Schaaban	30	Iulij 2	6	
Ramazaan	30	Aug. 1	1	
Schevvaal	29	Aug. 31	3	
Zilk:ade	30	Sept. 29	4	
Zilbigge	29	Octob. 29	6	
Natalis Mahometi Æquinoctium Muharrem anni 1029	Calc. Turc.	Febr. 17 Martij 11 Nouemb. 27	4 5 7	

CONCLVSIO XXIV.

Quamuis Aſtronomi Annos Arabicos Hegira ideſt perſecutionis ob nouam ſuperſtitionem, ob quam Mahometes fugit ex Mecha Anno Epocha Chriſtiana 622. computent à die 15. Iuly in quam incidit Nouilunium; Chronologi tamen cum Turcis & reliquis Mahometanis computant politicè à prima phaſi Luna diei 16. Iulÿ inchoata iam ab Occaſu Solis pracedente feria ſexta, quia illa nocte Pſeudopropheta ille fugit ex Mecha.

4 SVpereſt vt ex Epocha, & elementis anni Arabici ſupra explicatis exhibeamus VI. Tabulas pro mutua conuerſione Annorum, Menſium & Dierum Epochæ CHRISTI, & Hegiræ Arabum.

I. Tabula continet menſes Arabicos, duplicemque eorum nomenclaturam, & numerum dierum ſingulo menſi conuenientium, nec non dierum collectorum ab initio anni ad finem cuiuſque menſis, ac tandem menſem diem, ac feriam Anni CHRISTI 622 & 623. quibus incœperunt menſes Arabici anni primi Hegiræ.

II. Tabula in parte ſiniſtra habet annos Iulianos, cum Arabicis, quos Iuliani continent, et diebus horiſq; quibus Iuliani excedunt Arabicos, et cum ferijs à quibus ineunt anni Arabici. Vbi autem additur hæc nota *ab.* indicium eſt anni Arabici *abundantis* ciuiliter. Tabulæ tamen columna ſecunda continet annos, et dies, et horas conflatas ex annis Aſtronomici. *Exempli gratia*, anni duo Iuliani continent annos Arabicos 2. et præterea dies 21. et horas 18. quia duo anni Solares continent dies 730. et horas proximè 12. duo autem Lunares anni dies 708. horaſq; ferè 18. qui ſubtracti diebus 730. horiſq; 12. relinquunt dies 21. h. 18. In quarta verò columna ſunt feriæ, à quibus ineunt anni Arabici. At in dextra parte Tabulæ ſunt anni Arabici abſoluti, et per tricenarios collecti, cum ferijs in quas deſinunt. *Exempli gratia*, annus 30. Arabicus deſinit, in feriam 5 qui ex ſiniſtra parte Tabulæ incœpit à feria 7.

III. Tabula continet in priore columna annos Epochæ CHRISTI, in quorum die 15. Iulij completi ſunt Arabici anni, in columna poſteriore adnotati, cum diebus et horis ad ſequentem annum Arabicum ſpectantibus. *Exempli gratia*. Anno Chriſti 652. die 15. Iulij ad occaſum Solis completi fuerunt Arabici anni 30. et præterea de anno 31. tranſierant dies 326. ac horæ 12.

IV. Tabula continet ſexagenas annorum Arabicorum abſolutorum anno CHRISTI adnotato, et die à Kalendis Ianuarij Iuliani numerato, quem diem exponit Tabula V. de qua mox. *Exempli gratia* annus 60. Hegiræ completus fuit anno Chriſti 680. die 273. à Kalendis Ianuarij incluſiuè, hoc eſt die 29. Septembris, quare die 30. Septembris incœpit annus Hegiræ 61. Parſ. 2. Tabulæ IV. continet annos Arabicos cum defectu dierũ per *m.* vel exceſſu per *pl.* notato, quibus ſuperantur à totidem Romanis, vel eos ſuperant.

V. Tabula continet dies collectos anni Iuliani, quibus ſub titulo menſis congruenti reſpondet dies talis menſis in ſiniſtima columnella, ſi annus eſt Biſſextilis, vel in ſecunda, ſi eſt communis. *Exempli gratia*. Diei 273. quæ eſt in columna Septembris, procedendo Siniſtrorſum reſpondet Septembris dies 29. in anno Biſſextili, ſed 30. in anno Communi.

VI. Tabula, continet annos Hegiræ ab anno 757. vſque ad 1086. cum annis CHRISTI more Iuliano, et diebus menſium, ac ferijs, in quibus incœperunt anni Hegiræ.

TABVLA I. Anni primi Hegiræ, qui incœpit Anno Chriſti 622.

Ordo	Menſium Nomina Arabica	Nomina Turcica	Dier.	Dier Coll	Ineunt. M. D	Feria
I	Muharram	Muharram	30	30	Iul. 16	6
II	Suphar	Sefer	29	59	Aug. 15	1
III	Rabie 1.	Rablul-enuel	30	89	Sept. 15	2
IV	Rabie 2.	Rablul-achir	29	118	Oct. 13	4
V	Giumadi 1	Gimnaſil-enuel	30	148	Nou. 11	5
VI	Giumadi 2	Gimnaſil-achir	29	177	Dec. 11	7
VII	Regiab	Regeb	30	207	Ian. 9	1
VIII	Sahaben	Sahaaban	29	236	Feb 8	3
IX	Ramadhan	Ramazan	30	266	Mart. 9	4
X	Schevval	Scherrail	29	295	April. 8	6
XI	Dulkaiadath	Zilkaade	30	325	Maij. 7	7
XII	Dulkagiadath	Zilkigge	29	354	Iun. 5	1
		in anno abundanti	30	355		

TAB. II. Annorum Arabicorum.

Anni Iuliani.	Anni Arab.	& D	H		Feriæ.	Anni Arab. abſoluti.	Feriæ
i.	1	10	21		6	30	5
ii.	2	21	18	ab	3	60	3
iii.	3	32	16		1	90	1
iv.	4	43	13		5	120	6
v.	5	54	10	ab	2	150	4
vi.	6	65	7		7	180	2
vii.	7	76	4	ab	4	210	7
viii.	8	87	2		2	240	5
ix.	9	97	23		6	270	3
x.	10	108	20	ab	3	300	1
xi.	11	119	17		1	330	6
xii.	12	130	14		5	360	4
xiii.	13	141	12	ab	2	390	2
xiv.	14	152	9		7	420	7
xv	15	163	6		4	450	5
xvi.	16	174	3	ab	1	480	3
xvii.	17	185	0		6	510	1
xviii.	18	195	22	ab	3	540	6
xix	19	206	18		1	5'0	4
xx.	20	217	16		5	600	2
						630	7

Reſiduum Tabulæ II.

Anni Iuliani.	Anni Arab. & D		H		Feriæ.	Anni Arab. abſoluti.	Feriæ
xxi.	21	228	13	ab	2	660	5
xxii.	22	239	10		7	690	3
xxiii.	23	250	7		4	720	1
xxiv	24	261	5	ab	1	750	6
xxv.	25	272	2		6	780	4
xxvi.	26	282	23	ab	3	810	2
xxvii.	27	293	20		1	840	7
xxviii.	28	304	17		5	870	5
xxix.	29	315	15	ab	5	900	3
xxx.	30	326	12		7	930	1
						960	6
						990	4
						1 20	2
						1050	7
						1080	5
						2010	3
						2040	1
						2070	6
						3000	4

TAB. III. Annor. Coll.

An. Chriſti	Anni Arabi Completi die 15. Iulij cum		
labent	An.	D.	H
622	0	0	0
652	30	326	12
682	61	298	15
712	92	270	18
742	123	242	21
772	154	215	0
802	185	187	4
832	216	159	7
862	247	131	10
892	278	103	13
922	309	75	17
952	340	47	20
982	371	19	23
1012	401	346	11
1042	432	318	14
1072	463	290	17
1102	494	262	20
1132	525	235	0
1162	556	207	3
1192	587	179	6
1222	618	151	10
1252	649	123	13
1282	680	95	16
1312	711	67	19
1342	742	39	22
1372	773	12	2
1402	803	338	13
1432	834	310	17
1462	865	282	20
1492	896	254	23
1522	927	227	2
1552	958	199	5
1582	989	171	9
1612	1020	143	12
1642	1051	115	15
1672	1082	87	18
1702	11 3	59	22
1732	1154	32	0
1762	1185	4	3
1792	1215	330	15
1822	1216	302	18
1832	1287	174	21
1862	1318	147	0
1892	1349	119	3
1922	1380	91	6

TAB. IV.

Anni Hegiræ	Anni Chriſti current. à Calend. Ianuarij.		
Collecti	Anni	plus	Dies
60	680	pl.	273
110	738	pl.	311
180	797	pl.	63
240	855	pl.	141
300	913	pl.	218
360	971	pl.	296
420	1030	pl.	8
480	1088	pl.	85
540	1146	pl.	163
600	1204	pl.	240
660	1262	pl.	318
720	1321	pl.	30
780	1379	pl.	108
840	1437	pl.	185
900	1495	pl.	263
960	1513	dl.	340
1020	1612	pl.	53
1080	1670	pl.	130

TAB IV. part 2.

Anni Arabum expanſi.			Arabum.	Romanorum		
				Anni		Dies
Anni	Minus	Dies	Anni	pl. plus		m. minus
1	m.	11	31	30	pl.	27
2	m.	22	32	31	pl.	17
3	m.	33	33	32	pl.	6
4	m.	44	34	33	m.	5
5	m.	56	35	34	m.	16
6	m.	66	36	35	m.	27
7	m.	76	37	36	m.	37
8	m.	87	38	37	m.	48
9	m.	98	39	38	m.	60
10	m.	109	40	39	m.	70
11	m.	120	41	40	m.	81
12	m.	131	42	41	m.	92
13	m.	141	43	42	m.	103
14	m.	153	44	43	m.	114
15	m.	164	45	44	m.	125
16	m.	174	46	45	m.	131
17	m.	185	47	46	m.	171
18	m.	196	48	47	m.	157
19	m.	207	49	48	m.	168
20	m.	218	50	49	m.	179
21	m.	228	51	50	m.	190
22	m.	240	52	51	m.	201
23	m.	251	53	12	m.	212
24	m.	261	54	53	m.	222
25	m.	272	55	54	m.	234
26	m.	283	56	55	m.	244
27	m.	294	57	56	m.	255
28	m.	305	58	57	m.	266
29	m.	315	59	58	m.	277
30	m.	327	60	59	m.	288.

TAB. V.

TAB. V. Dierum collectorum Anni Iuliani Communis, & Bissextilis.

Bis-sext.	Com-mun.	Ianu-ar.	Febru-ar.	Mar-tius.	Apri-lis.	Ma-ius.	Iu-nius.	Iu-lius.	Augu-stus.	Septē-ber.	Octo-ber.	Nouē-ber.	Decē-ber.
	1	1	32	60	91	121	152	182	213	244	274	305	335
1	2	2	33	61	92	122	153	183	214	245	275	306	336
2	3	3	34	62	93	123	154	184	215	246	276	307	337
3	4	4	35	63	94	124	155	185	216	247	277	308	338
4	5	5	36	64	95	125	156	186	217	248	278	309	339
5	6	6	37	65	96	126	157	187	218	249	279	310	340
6	7	7	38	66	97	127	158	188	219	250	280	311	341
7	8	8	39	67	98	128	159	189	220	251	281	312	342
8	9	9	40	68	99	129	160	190	221	252	282	313	343
9	10	10	41	69	100	130	161	191	222	253	283	314	344
10	11	11	42	70	101	131	162	192	223	254	284	315	345
11	12	12	43	71	102	132	163	193	224	255	285	316	346
12	13	13	44	72	103	133	164	194	225	256	286	317	347
13	14	14	45	73	104	134	165	195	226	257	287	318	348
14	15	15	46	74	105	135	166	196	227	258	288	319	349
15	16	16	47	75	106	136	167	197	228	259	289	320	350
16	17	17	48	76	107	137	168	198	229	260	290	321	351
17	18	18	49	77	108	138	169	199	230	261	291	322	352
18	19	19	50	78	109	139	170	200	231	262	292	323	353
19	20	20	51	79	110	140	171	201	232	263	293	324	354
20	21	21	52	80	111	141	172	202	233	264	294	325	355
21	22	22	53	81	112	142	173	203	234	265	295	326	356
22	23	23	54	82	113	143	174	204	235	266	296	327	357
23	24	24	55	83	114	144	175	205	236	267	297	328	358
24	25	25	56	84	115	145	176	206	237	268	298	329	359
25	26	26	57	85	116	146	177	207	238	269	299	330	360
26	27	27	58	86	117	147	178	208	239	270	300	331	361
27	28	28	59	87	118	148	179	209	240	271	301	332	362
28	29	29	60	88	119	149	180	210	241	272	302	333	363
29	30	30	61	89	120	150	181	211	242	273	303	334	364
30	31	31		90	121	151	182	212	243	274	304	335	365
31				91		152		213	244		305		366

TAB. VI. Annorum Hegiræ ineuntium Annis CHRISTI Iulianis.

Anni Arabū.	Anni Christi.	D	Feria.	Anni Arabū.	Anni Christi.	D	Feria	Anni Arabū.	Anni Christi.	D	Feria.
757	1356 Ianu.	5	3	777	1375 Iunij	2	7	797	1394 Octob.	27	3
758	1356 Dec.	25	1	778	1376 Maij	21	4	798	1395	16	7
759	1357	14	5	779	1377	10	1	799	1396	5	5
760	1358	3	2	780	1378 Apr.	30	6	800	1397 Sept.	24	2
761	1359 Nou.	23	7	781	1379	19	3	801	1398	13	6
762	1360	11	4	782	1380	17	7	802	1399	3	4
763	1361 Octob.	31	1	783	1381 Mart.	28	5	803	1400 Aug.	22	1
764	1362	21	6	784	1382	17	2	804	1401	11	5
765	1363	10	3	785	1383	6	6	805	1402	1	3
766	1364 Sept.	28	7	786	1384 Febr.	24	4	806	1403 Iulij	21	7
767	1365	18	5	787	1385	12	1	807	1404	10	5
768	1366	7	2	788	1386	12	6	808	1405 Iunij	29	2
769	1367 Aug.	28	7	789	1387 Ian.	22	3	809	1406	18	6
770	1368	16	4	790	1388	11	7	810	1406	8	4
771	1369	5	1	791	1388 Dec.	31	5	811	1408. Mai.	27	1
772	1370 Iulij	26	6	792	1389	20	2	812	1407	16	5
773	1371	15	3	793	1390	9	6	813	1410	6	3
774	1372	3	7	794	1391 Nou.	29	4	814	1411 Apr.	25	7
775	1373 Iunij	23	5	795	1392	17	1	815	1412	13	4
776	1374	12	2	796	1393	6	5	816	1413	3	2

Reli-

TAB. IV. Reſiduum.

Anni Arabû.	Anni Chriſti.	D	Feria.	Anni Arabû.	Anni Chriſti.	D	Feria.	Anni Arabû.	Anni Chriſti.	D	Feria.
817	1414 Mart.	23	6	873	1468 Iulij	22	6	929	1522 Nou.	20	5
818	1415	13	4	874	1469	11	3	930	1523	10	3
819	1416	1	1	875	1470 Iunij	30	7	931	1524 Octob.	29	7
820	1417 Febr.	18	5	876	1471	20	5	932	1525	18	4
821	1418	8	3	877	1472	8	2	933	1526	8	2
822	1419 Ian.	28	7	878	1473 Maij	29	7	934	1527 Sept.	27	6
823	1420	17	4	879	1474	18	4	935	1528	15	3
824	1421 Ian.	6	2	880	1475	7	1	936	1529	5	1
825	1421 Dec.	26	6	881	1476 Apr.	26	6	937	1530 Aug.	25	5
826	1422	15	3	882	1477	15	3	938	1531	15	3
827	1423	5	2	883	1478	4	7	939	1532	3	7
828	1424 Nou.	23	5	884	1479 Mart.	25	5	940	1533 Iulij	23	4
829	1425 Nou.	13	3	885	1480	13	2	941	1534 Iulij	13	2
830	1426	2	7	886	1481	2	6	942	1535	2	6
831	1427 Octob.	22	4	887	1482 Feb.	20	4	943	1536 Iunij	20	3
832	1428	11	2	888	1483	9	1	944	1537	10	1
833	1429 Sept.	30	6	889	1484 Ian.	30	6	945	1538 Maij	30	5
834	1430	19	3	890	1485	18	3	946	1539	19	2
835	1431	9	1	891	1486	7	7	947	1540	8	7
836	1432 Aug.	28	5	892	1486 Dec.	28	5	948	1541 Apr.	27	4
837	1433	18	3	893	1487 Dec.	17	2	949	1542	17	2
838	1434	7	7	894	1488	5	6	950	1543	6	6
839	1435 Iulij	27	4	895	1489 Nou.	25	4	951	1544 Mart.	25	3
840	1436	16	2	896	1490	14	1	952	1545	15	1
841	1437	5	6	897	1491	4	6	953	1546	4	5
842	1438 Iunij	24	3	898	1492 Octob.	23	3	954	1547 Feb.	21	2
843	1439	14	1	899	1493	12	7	955	3548	11	7
844	1440	2	5	900	1494	2	5	956	1549 Ian.	30	4
845	1441 Maij	22	2	901	1495 Sept.	21	2	957	1550	20	2
846	1442	12	7	902	1496	9	6	958	1551 Dec.	9	6
847	1443	1	4	903	1497 Aug.	30	4	959	1551	29	3
848	1444 Apr.	20	2	904	1498	19	1	960	1552	18	1
849	1445	9	6	905	1499	8	5	961	1553	7	5
850	1446 Mart.	29	3	906	1500 Iulij	28	3	962	1554 Nou.	26	2
851	1447	19	1	907	1501	17	7	963	1555	16	7
852	1448	7	5	908	1502	7	5	964	1556	4	4
853	1449 Feb.	24	2	909	1503 Iunij	16	2	965	1557 Octob.	24	1
854	1450	14	7	910	1504	14	6	966	1558	14	6
855	1451	3	4	911	1505	4	4	967	1559	3	3
856	1452 Ian.	23	1	912	1506 Maij	24	1	968	1560 Sept.	22	1
857	1453	12	6	913	1507	13	5	969	1561	11	5
858	1454	1	3	914	1508	2	3	970	1562 Aug.	31	2
859	1454 Dec.	22	1	915	1509 Apr.	21	7	971	1563	21	7
860	1455	11	5	916	1510	10	4	972	1564	9	4
861	1456 Nou.	29	2	917	1511 Mart.	31	2	971	1565 Iulij	29	1
862	1457	19	7	918	1512	19	6	974	1566	19	6
863	1458	8	4	919	1613	9	4	975	1567	8	3
864	1459 Octob.	28	1	920	1514 Febr.	26	1	976	1568 Iunij	6	7
865	1460	17	6	921	1515	15	5	977	1569	16	5
866	1461	6	3	922	1516	5	3	978	1570	5	2
867	1462 Sept.	26	1	923	1517 Ian.	24	7	979	1571 Maij	26	7
868	1463	15	5	924	1518	13	4	980	1572	14	4
869	1464 Sept.	3	2	925	1519 Ian.	3	2	981	1573	3	1
870	1465 Aug.	24	7	926	1519 Dec.	23	6	982	1574 Apr.	23	6
871	1466	13	4	927	1520	12	4	983	1575	12	3
872	1467	2	1	228	1521	1	1	984	1576 Mar.	31	7

TAB. IV. Reſiduum.

Anni Arabû.	Anni Chriſti.	D	Feria.	Anni Arabû	Anni Chriſti.	D	Feria.	Anni Arabû.	Anni Chriſti.	D.	Feria.
985	1577	21	5	1021	1612 Febr.	23	1	1053	1643 Mart.	12	1
986	1578	10	2	1022	1613	11	5	1054	1644 Febr.	29	5
987	1579 Feb.	28	7	1023	1614	1	3	1055	1645	17	2
988	1580	17	4	1024	1615 Ian.	21	7	1056	1646	7	7
989	1581 Feb.	5	1	1025	1616	10	4	1057	1647 Ianu.	27	4
990	1582 Ianu.	26	6	1026	1616 Dec.	30	2	1058	1648	17	2
991	1583	15	3	1027	1617	19	6	1059	1649	5	6
992	1584	4	7	1028	1618	9	4	1060	1649 Dec.	25	3
993	1584 Dec.	24	5	1029	1719 Nou.	28	1	1061	1650	16	1
994	1585	13	2	1030	1620	16	5	1061	1651 Dec.	4	5
995	1586	2	6	1031	1621	6	3	1063	1652 Nou.	22	2
996	1587 Nou.	22	4	1032	1612 Octob.	26	7	1064	1653	12	7
997	1588	10	1	1033	1623	15	4	1065	1654	1	4
998	1589 Octob.	31	6	1034	1624	4	2	1666	1655 Octob.	21	1
999	1590	20	3	1035	1625 Sept.	23	6	1067	1656	10	6
1000	1591	9	7	1036	1626	12	3	1068	1657 Sept.	29	3
1901	1592 Sept.	28	5	1037	1627	2	1	1069	1658	19	1
1002	1593	27	2	1038	1628 Aug.	21	5	6070	1659	8	6
1003	1594	6	6	1039	1629	11	3	1071	1660 Aug.	27	2
1004	1595 Aug.	27	4	1040	1630 Iulij	31	7	1072	1661	17	3
1005	1596	25	1	2041	1631	20	4	1073	1662	6	4
1006	1597	4	5	1042	1632	9	2	1074	1663 Iulij	26	1
1007	1598 Iulij	25	3	1043	1633 Iunij	28	6	1075	2664	15	6
1008	1599	14	7	1044	1634	17	3	1076	1665	4	3
1009	1600	3	5	1045	1635	7	1	1077	1666 Iunij	24	1
1010	1601 Iunij	22	2	1046	1636 Maij	26	5	1078	1667	13	5
1011	1602	31	6	1047	1637	16	3	1079	1668	1	2
1012	1603	1	4	1048	1738	5	7	1080	1669 Maij	22	7
1013	1604 Maij	20	1	1049	1639 Apr.	24	4	1081	1670	11	4
1014	1605	9	5	1050	1640	13	2	1082	1671 Apr.	30	1
1015	1606 Apr.	29	3	1051	1641	2	6	1083	1672	19	6
1016	1607	18	7	1052	1642 Mart.	22	3	1084	1673	8	3
1017	1608	7	5					1085	1674 Mart.	28	7
1018	1609 Mart.	27	2					1086	1675	18	5
1019	1610	16	6								
1020	9611	6	4								

VSVS TABVLARVM.

CANON I.

Dato die menſis in Anno Iuliano, ſcire quotus ſit dies à Kalendis Ianuary computatus; & viciſſim dato numero dierum à Kal. Ianuarij computato, ſcire quotus, & cuius menſis dies ſit.

SI annus eſt Biſſextilis, quære numerum dierum datum in prima columnella Tabulæ V. nam procedendo verſus dexteram, ſub menſis dati nomine, reperies dies à kal. collectos; at ſi annus eſt Communis, quære numerum dierum datum in 2. columnella, & reliqua fac vt ſupra. *Exempli* gratia detur *Iulij* dies 15. anno Chriſti 624. qui fuit Biſſextilis; dies enim 15. in prima columnella notato; ſub *Iulio* menſe reſpondent dies 197 at ſi annus fuiſſet 623. & communis dies 15. in ſecunda columnella reſpondent dies 196. Sic viciſſim ſi datus ſit dies collectus 196. hic repertus in columna inſignita nomine *Iulij* reſpondet dies 15. ſi annus ſit communis, ſed dies 14. Si Biſſextilis, ergo dies 196. à Kalendis Ianuarij incluſiuè numeratus, eſt dies Iulij 15. in anno communi; ſed 14. in Biſſextili.

CANON II.

Dato Arabici menſis die ſcire quotus ſit dies à Neomenia Muharram computatus, & viciſſim, dato numero dierum à dicta Neomenia computato, ſcire quotus, & cuius menſis Arabici dies ſit.

INſpice Tabulam I. & præcedentis menſis diebus collectis, adde dies menſis dati: ſumma enim dabit dies à Neomenia Muharram computatos. *Exempli* gratia detur dies 21. *Regiab*. hunc præcedit *Giumadi* poſterior, cui reſpondent dies collecti 177. adde his 21. fiunt dies 198. à Neomenia Muharram incluſiuè computati. At ſi dentur dies collecti ſubtrahe illis proximè minores collectos, & reſiduum dabit dies menſis ſubſequentis illum, cuius collectos ſubtraxiſti. *Exempli* gratia. Dentur dies collecti 198. nam ſumma dierum collectorum proximè minor in I. Tabula eſt 177. & hæc reſpondet menſi *Giumadi* poſteriori demptis ergo 177. ſummæ 198. reſtat dies 21. Menſis ſequentis, id eſt *Regiab*.

CANON III.

Datis Annis Hegiræ, diſcernere Annos communes dierum 354. ab abundantibus dierum 355.

SI anni Hegiræ non excedunt 30. Tabula II. in columnella tertia per notam *ab.* indicabit annos *abundantes*, reliqui enim ſunt communes; At ſi anni dati excedunt 30. his abiectis quoties potes, cum reſiduo operare vt ſupra. *Exempli* gratia, detur annus 21. Hegiræ, vel 141. quia ab annis 141. poſſunt abijci quater anni 30. ideſt 120. & remanent 21. vterque annus nempe 21. & 141. Hegiræ eſt *abundans*, & ciuiliter dierum 355.

CANON IV.

Dato Anno Hegiræ, ſcire Feriam, à qua incæpit, ſeu in quam incidit prima dies primi menſis Muharram.

INſpice Tabulam II. Nam ſi annus non excedit 30. habebis optatam Feriam in quarta columnella ſiniſtræ partis; at ſi annus excedit 30. ſumme ex dextra parte annos abſolutos proximè minores, cum feria, in qua ſunt abſoluti; & cum reſiduis annis quære, vt ſupra feriam initialem; aggregatum enim harum feriarum dabit feriam optatam, niſi excedat 7. alioquin abiectis 7. reſiduum dabit optatam feriam. *Exempli* gratia; annus Hegiræ ſit 804. ſumma proximè minor in dextra parte Tabulæ II. eſt 780. huicq; reſpondet feria 4. deme annis 804 annos 780. reſtant anni 24 quibus in priori parte reſpondet feria I. aggregatum feriarum eſt 5. ergo annus Hegiræ 804. initium ſumpſit à feria quinta.

Quod ſi annus Hegiræ datus non ſit minor annis 757. nec maior annis 1069 in Tabula VI. habebis non ſolum feriam, ſed etiam annum Chriſti, & dies menſis Iuliani, à qua inijt datus annus Hegiræ: vt in exemplo allato, è regione anni Arabici 804. habebis annum Chriſti 1401. in cuius Auguſti die II. feria 5. incœpit annus 804.

CANON V.

De Anno Hegiræ non minore Annis 757. nec maiore Annis 1069. Scire quo CHRISTI Anno, quoue Menſium Iulianorum die, & qua Feria incæperit, ac deſierit Annus Hegiræ.

COnſule Tabulam VI. in ea enim ſtatim reperies initium anni Arabici dati, & initium anni ſequentis, cuius præcedenti die deſijt annus antecedens datus. *Exempli* gratia. Annus Arabicus 757. incœpit CHRISTI anno 1356. Ianuarij die 5. feria 3. annus autem ſubſequens 758. incœpit anno eodem 1356. Decembris 25. feria I. ergo annus 757. deſijt die 24. Decembris feria 7.

CANON VI.

Dato quouis Anno Hegiræ ſcire Annum Epochæ CHRISTI, diemq; menſis Iuliani, à quo incæpit, & in quem deſijt Annus Hegiræ datus.

COnſule Tabulam IV. & ſi annus datus ſit in priore eius parte in prima columna, habebis in ſecunda columna annum Chriſtianæ Epochæ, & diem à Calendis Ianuarij Iuliani numeratum, in quo deſijt, annus Hegiræ datus; quotus autem ſit hic dies, & cuius menſis Iuliani, diſces per Canonem I. ex Tabula V. ſi numerus dierũ à Calendis Ianuarij computatus excedit numerum dierum anni Arabici ordinarij, vel abundantis, idem annus Hegiræ incœpit eodem Chriſti anno, & ſubtractio minoris à maiore dabit diem qui vnitate auctus fuit initium anni Hegiræ. At ſi dies à Calendis Ianuarij pauciores ſint diebus debitis anno Arabico, ſubtrahendi ſunt illi, & reſiduum ſubtractum diebus 364. dabit initium anni Hegiræ in anno præcedenti Iuliano.

I. *Exemplum* annus Hegiræ 120. in Tab. IV. deſijt anno Chriſti 738. die 351. à Calendis Ianuarij, qui per Tabulã V. eſt dies 17. Decembris, annus verò 120. Arabicus, eſt ordinarius dierum 354. quibus ſi demas 351. reſtant dies 3. & hi ſubtracti diebus 364. relinquunt diem 361. à Calendis Ianuarij anni Chriſti 737. in quo incœpit annus 120. Heg.

At ſi annus datus non eſt in Tabula IV. ſume proximè minorem cum annis Chriſti, & diebus illi congruentibus, & ex 2. parte Tabulæ IV. ſume reſiduos, annos Arabicos cum annis Romanis, & diebus adnotatis, & iunge ſimul annos Chriſti, ac Romanos; itemq; dies ſi vtriſq; adiacent *plus* habebis enim & annum Chriſti, & diem à Calendis Ianuarij, in quo deſijt annus ordinarius Hegiræ, nam ſi eſt abundans, deſinit die ſequenti, quod ſi ſumma dierum excedat 365. aut in Biſſextili 366. finis anni Arabici cadit in annum ſequentem Chriſti. Quando autem dierum numero adiacet nota vtriſque *mi.* vel vni *m.* alteri *pl.* quid agendum exemplis melius declarabitur.

I. EXEMPLVM Leunclauius in Hiſtoria Turcica affert diploma Sultani Amurathæ datum anno 991. Hegiræ die 27. menſis *Zilhigge*; Quæritur quo anno Chriſti deſierit, & quo die prædictus annus. Sic autem ſtabit paradigma anno igitur 1584. (quia dies 367. annum vnum Iulianum faciunt) dieque 2. à Calendis Ianuarij deſijt annus Hegiræ 991. ſi fuit ordinarius, ſi autem abundans deſijt die 3. Ianuarij. At Leunclauius indicat, & conſenſit Keplerus præc. 68. Rudolphinarum, diem 27. *Zilhigge* fuiſſe 1. Ianuarij, ergo dies 29. incidit in 3. Ianuarij, & annus fuit quidem abundans, ſed die alibi adiecto iuxta praxim indicatam ſupra nu. 4. At quia annus Hegiræ 992. incæpit die 4. Ianuarij, vt habet Mulerus, & Scaliger l. 7. Emend. Temp. pag. mihi 765. putat Scaliger Io. Leunclauium erraſſe, & pro die 28. poſuiſſe 27. *Zilhigge*.

Annus Arab.	Ann. Chri.		
960	1553	pl.	340
31	30	pl.	27
991	1583	—	367
	1584	—	2

2. EXEMPLVM. Leunclauius in Hiſtoria Turcica refert *Conſtantinopolim oppugnari cæptam à Turcis anno Hegiræ 857. die 17. Rebiul-evvel* & tandem *captam die 20. Menſis Gimaaſil-evvel die Martij manè.* At Patriarcha Conſtantinopolitanus ait accidiſſe anno Chriſti 1453. die 29. Maij die Martis, ſeù feria 3. diluculo. Scaliger autem cum alijs lib. 2. Emend. temporum dubitat num anno 1453. an verò 1452. capta ſit, productis vtrimque argumentis, nec ſe ſatis extricat. Nos cum Mulero dirimimus litem hac methodo ex Tabula VI, & V. & inueſtigando finem anni Hegiræ præcedentis ideſt 856. Hunc enim reperimus deſijſſe anno Chriſti 1453. die 11. Ianuarij, adeoq; annum 857. iniuiſſe anno 1453 die 12. Ianuarij feria 6. erat enim Cyclus Solis VI. Quãuis idipſum ſciri poſſit per Canonem VI. Porrò ex Tabula I. dies collecti ab initio anni Arabici ad diem 20. Menſis *Gimaaſil-evvel* ſunt 138 qui additi dieb. 11. Ianuarij, dant dies 149. hoc eſt per Tabulam V. diem 29 Maij prorſus, vt habet Patriarcha; Mirifico conſenſu cum Leunclauio, eratq; feria 3. Confirmat id Mulerus ex Hiſtoria Hungarica, in qua dicitur Vrbem hanc captam die 29. Maij feria 3. ante feſtum Corporis Chriſti. At anno Domini 1453. Paſcha fuit 1. Aprilis Pentecoſte 20. Maij, & feſtum SS. Sacramenti 31. Maij feria 5. ergò 29. Maij fuit feria 3. iuxta kalendarium vetus.

Anni Heg.	Anni Chr.		Dies
840	1437	pl.	185
16	16	mi.	174
856	1453		11

3 EXEMPLVM. Annales Turcici aiunt Rhodum veniſſe in poteſtatem Solimanni. *Anno Hegiræ 929. die 3. Sefer.* At noſtri Scriptores aiunt traditam fuiſſe Solimanno anno Chriſti 1522. die 25. Decembr. Methodus id inueſtigandi ex Tabula IV. eſt hæc per finem anni 928. ſubtractis enim diebus 263. à diebus 305. reſtant 42. qui ſubtracti Iuliano anno dierum 365. relinquunt diem 323. numeratum à kalendis Ianuarij anni 1523. ideſt per V. Tabulam

diem 19. Nouembris, quare die 20. Nouembris incœpit

Anni Heg.	Ann. Chr.		D.	D.
900	1495	pl.	263	365
28	28	mi.	305	. 42
928	1523	mi.	42	323

Hegiræ annus 929. à quo die incluſiuè ad diem 3. *Sefer*, per I. Tabulam ſunt dies 33. ergo 3. *Sefer* coincidit cum die 23. Decembris, quo die Solimanno ſe dedidere Rhodij feria 3. ſed quia biduum illis conceſſum eſt ad colligenda vaſa, & Sarcinas, non dicitur ingreſſus Rhodum Solimannus, niſi die 25. feria 5.

CANON VII.

Dato Anno Epocha Chriſti excedente Annum 621. ſcire annum Hegira concurrentem, cum eius initio, & fine ſeù quinam annus Hegira in eo deſinat, ac incipiat, & quo die anni Iuliani.

SI annus datus ſit in columna 2. Tabulæ VI. non eſt opus alio calculo, alioquin conſule Tabulam III. & ſi in priore columna inuenias annum Chriſti datum, ſtatim poſterior columna dabit Hegiræ annum iam completum, & dies ad annum Hegiræ ſequentem ſpectantes, & completo die 15. Iulij in occaſu Solis. Quia verò dies 15. Iulij eſt dies collecta à Calendis Iannarij 196. in anno communi, vel 197. in Biſſextili, vt patet ea Tab. V. ſi dies ſupra reperti, & completi 15. Iulij ſint 196. vel in Biſſextili 197. annus Hegiræ completus fuit die 31. Decembris anni Chriſti præcedentis, & alter annus Hegiræ inijt à Calendis Ianuarij ſequentib. At ſi dies completi 15. Iulij ſint pauciores quam 196. vel in Biſſext. 197. ſubtrahe his dies completos, & reſiduum in Tab. V. dabit diem à Calendis Ianuarij computandum, quo deſiijt annus Hegiræ in poſteriori columna repertus; contra ſi dies completi die 13. Iulij ſunt plures quam 196. vel in Biſſextili 197. hos illis ſubtrahe, & reſiduum ſubtrahe diebus 365. ſi annus præcedens fuit cõmunis, vel 366. ſi Biſſextilis, nam relinquetur dies à Calendis Ianuarij anni præcedentis numerata, qua die completus fuit annus Arabicus in poſteriori columna repertus, & dies ſequens erit initium ſequentis anni Arabici. In omnibus porrò caſibus ſi annus Chriſti eſt poſt diem 5. Septembris anni 1582. vt habeas dies anni Gregoriani, debes addere 10. dies.

At ſi in Tabula III. non adſint Anni Chriſti dati præciſè, ſumme ex ea proximè minores, cum annis Arabicis, ac diebus, & horis illis in poſteriore columna reſpondentibus, & reſiduos annos ſumme ex Tabula II. & vtrorumq; ſummá collige, ac reliqua fac vt ſupra. Sed exemplis Canonem illuſtremus.

1 EXEMPLVM de quo Canone VI. ſit Chriſti Annus 1584. Quæritur cum quo Herigæ Anno concurrat &c. for-

	Ann. Chr.	Ann. Arab.	D.	H.
	1582	989	171	9
II.	2	2	21	18
	1584	991	193	3

ma calculi eſt hæc: ex qua colligitur Anno Chriſti 1534. die 15. Iulij anni veteris, ideſt 25. Anni Gregoriani completos fuiſſe de Anno Arabico 99s. dies 193. & horas 3. erat autem annus 1584. Biſſextilis, ergo dies 193. & horæ 3. detrahendæ ſunt dieb. 197. & reſtant dies 193. & horæ 5. detractæ dieb. 197. relinquunt diem Ianuarij 3. in cuius veſpera completus eſt Annus Hegiræ 591. & die 4. Ianuarij ab occaſu Solis, vel Gregorianè 14. inijt annus 992. Hegiræ, qui ex dictis Canone III. fuit abundans, ſeu dierú 355. qui dies additi diei 3. Ianuarij anni Iuliani 1584. faciunt diem 358. in quo deſijt annus 995. ideſt diem 23. Decembris, vel Gregorianè diem 2. Iannuarij anni 1585.

2 EXEMPLVM de quo Canone VI. Patriarcha Conſtantinopoleos ſcribit Vrbem illam à Turcis captam Chriſti anno 1453. die 29. Mai manè feria 3. Quæritur Annus

Ann. Chr.	Ann. Arab.	D.	H.
1432	834	310	17
21	21	228	13
1453	855	539	6
	1	354	
	856	185	6

Hegiræ. Forma calculi eſt hæc, ex qua colliguntur anni Arabici 855. & dies 539. horæq; 6. Sed quia in his diebus continentur dies 354. vnum annum Arabicum efficientes, fuerunt anni Arabici completi 856. & præterea die 15. Iulij anni Chriſti 1453. tranſierant de anno 857. dies 185. horæq; 6. quæ detractæ diebus 196. relinquunt dies 10. & horas 18. hoc eſt politicè diem 11. Ianuarij, in quo completus fuit Arabum annus 856. & ideo annus 857. inijt à die 12. Ianuarij anni 1453. feria 6. quod ipſum docet Tabula VII. ea Mulero ſumpta.

3 EXEMPLVM de quo Canone VI. Tradunt enim Hiſtorici Rhodum occupatam fuiſſe à Solimano anno Chri-

Anni Chr.	Anni Arab.	D.	H.
1522	957	227	2

ſti 1522. die 25. Decembris. Annus Hegiræ inueſtigabitur hac forma calculi expeditiſſima, quia annus 1552. reperitur præciſè in Tab. III. Ergo diebus 227. H. 2. deme dies 196. reſpondentes diei 15. Iulij, & reſtant dies 31. ideſt totus December anni 1521. quare anno 1521. completus fuerat annus Arabicus 927. die vltima Nouembris, & annus 958. initus die 1. Decembris eodem anno. Iam ſi Arabico anno dierum 354. demes illos dies 31. reſtant dies 323: numerandi à Calendis Ianuarij anni 1522. ideſt dies 19. Nouembris, quo deſijt annus Hegiræ 928. & die 20. inijt annus 959. à quo incluſiuè, vſq; ad diem 25. Decembris ſunt dies 35. ideſt per I. Tabulam diei 5. Sefer, qua Solimanus ingreſſus eſt Rhodum biduo poſt conuentionem deditionis cum Magiſtro Equitum.

CANON VIII.

Dato Anno Epocha Chriſti, Menſe, ac Die Menſis; ſcire diem menſis Arabici concurrentem cum die menſis Iuliani, aut Gregoriani; dummodo Annus datus excedat Annos 621.

PRimò per Canonem VII. quære annum Arabicum, quo deſijt, & die ſubſequẽti inijt ſequens annus Arabicus: Iam ſi dies menſis Iuliani datus coincidit cum vno ex dictis diebus, erit illa dies vel vltima duodecimi menſis Arabici, vel prima primi. At ſi dies datus eſt anterior fine anni Arabici præcedentis, vide quot diebus eſt anterior, & totidem ſubtrahe diebus 354. vel (ſi annus ſit abundans) diebus 355. Reſiduum verò quære in Tabulæ I. columna dierum collectorum, aut proximè minorem numerum; reliqui enim dies ſpectabunt ad menſem ſequentem in eadem Tabula I. ſi autem dies datus eſt poſterior quot diebus eſt poſterior totidem numera à die 1. Muharram, & conſule Tabulam I.

1 EXEMPLVM ſit de quo Can. VII. exemplo 2. nempe captæ Conſtantinopolis anno Chriſti 1453. Maij 29. Nam per Canonem VII. exemplo 2. annus Hegiræ 856. deſijt anno Chriſti 1453. die 11. Ianuarij, à qua vſq; ad diem 29. Maij ſunt dies 138. ſumma proximè minor in Tab. I. eſt 118. quæ ſubducta diebus 138. relinquit dies 20. ſpectantes ad Menſem *Giumadi* priorem: Ergo vt bene retulit Leunclauius, capta fuit vrbs die 20. *Gimaaſil-evvel*, ideſt Giumadi prioris.

2 EXEMPLVM ſit de quo Can. VII. Exemplo 3. de Rhodo poſt conuentiones certas tradita Solimano anno Chriſti 1525. die 25. Decembris. Nam per illud exemplũ agnouimus annum Hegiræ 928. deſijſſe die 19. Nouembris anni 1552. à quo ad 25. Decembris ſunt dies 35. ideſt per Tabulam I. dies 5. *Sefer* anni 929. Arabici.

CAPVT XXV.

De Anno Veteri Chriſtianorum eorumq; Paſchate.

CONCLVSIO XXV.

Licet Chriſtiani iam inde ab Apoſtolorum tempore in Ciuilibus rebus, illam anni formam vſurparint, quæ communis erat regioni, in qua degebant, & Solarem annum Iulianum, vbi is receptus fuerat, receperint, & diutiſſimè (excepta Annorum Epocha) retinuerint; In Eccleſiaſticis verò computationibus, quoad feſta Mobilia Paſchatis, & Pentecoſtes, cum Iudæis Lunari anno ſint vſi, immò aliqui in Aſia cum Iudæis, quarta decima Luna Paſcha celebrare permiſſi fuerint; Maxima tamen pars Catholicorum iam inde ab initio Eccleſiæ, & porrò Paſcha, nec ante vernum Aequinoctium ciuile, nec niſi die Dominica poſt decimam quartam primi Menſis Lunam celebrauit, & quidem non ſemel in Plenilunio in Dominicam incidente. Eſto ob Cyclorum diuerſitatem non omnes Eccleſiæ in eandem diem Paſchatis conſpirarint, & aliquando per accidens, & præter intentionem cum Iudæis Paſcha celebrarint.

1 NEmo Chronologorum, aut Computiſtarũ, quod ſciam in controuerſiá vocauit, an veteres Chriſtiani accomodauerint ſe Ciuili Anno in regionibus illis vſitato, vbi tunc degebant, ſed ſolùm de Epocha annorum, vnde illorum numerum computabant, cùm alij ab initio principatus Imperatorum, alij à SS. Martyribus ſub Diocletiano necatis, alij à Natiuitate CHRISTI, alij à Circumciſione ipſius, alij ab Incarnatione eiuſdem præcedenti, alij ab Incarnatione, vel Paſchate ſubſequenti annos numerauerint. Sed hac de varietate dicendum erit Libro proprio, cùm de Epochis Chriſtianorum diſſeretur. Sed neque dubium eſt, quin Apoſtoli, eorumq; ſucceſſores in celebrando Paſchate, iuxta Legem Moyſis expectarint Lunam decimam quartam illius Menſis, qui erat primus, & verni temporis, & nouarum frugum, atq; adeò Lunares (quoad hoc & feſta Mobilia) Menſes, & Annos adhibuerint. Verum verò plerique illorum celebrarint olim Paſcha cum Iudæis, & Quartadecimanis die 14. Lunæ an potiùs die illa Dominica, quæ prima occurrebat poſt Æquinoctium vernum, & poſt 14. Lunam primi menſis factum, aut poſt, dubitari poſſet. Præſertim cum Scaliger l. 2. de emendat. temporum pag. mihi 150. non dubitarit ſcribere ſic. *In Primordijs Eccleſiæ tum Apoſtoli, tum qui eos centum annis poſteà ſequuti ſunt, Paſcha ſemper Iudaicè celebrarũt, vt teſtantur Euſebius, & hiſtoria vetus Eccleſiaſtica, & poſt omnes Nicephorus Calliſtus. Sed ſub Commodo ij, qui Iudaicè Paſcha celebrabant, damnati ſunt hæreſeos à Victore Romano Epiſcopo, & alijs quos ipſe in ſynodum conuocauerat.*

2. Cæterùm non ſine iniuria in Romanũ Pontificem, & temerè prolata hæc à Scaligero docet Petauius l. 2. de Doctrina Temporum c. 67. Quaſi verò voluerit, nedum potuerit Victor damnare hæreſeos illos, qui celebrarent Paſcha ritu ab Apoſtolis omnibus, vel maxima parte eorum tradito, & præcipuè à SS. Petro, & Paulo, ipſoq; adeo Chriſto eorum Magiſtro. Potiùs ergo ex Victoris decreto concludendum fuit Apoſtolos, & eorum ſucceſſores immediatos, quoad maximam partem, nec cum Iudæis, nec cum Quartadecimanis Paſcha celebraſſe, ſed die Dominica poſt Æquinoctium Vernum, & 14. primi menſis Lunam. Hunc enim ritum ex traditione Apoſtolica, aut etiam Chriſto manaſſe profeſſi ſunt Patres, & Concilia in decretis de Paſchate: eo quod ſicut Hebræi 14. Luna immolabant Agnum, qui erat figura mortis Chriſti, ita Chriſtianos Paſcha celebrare oporteret eo die, quo Chriſtus à mortuis reſurrexit, nempe die Dominica, ſeù vt Hebræi loquebantur, prima Sabbati. Certè Socrates l. 1. c. 6. & Theodoretus l. 1. Hiſtor. Eccl. referunt Epiſtolam Concilij Nicæni ad fratres Ægypti, Libyæ &c. vbi ſic. *Quod autem ad omnium conſenſum de Sacratiſſimo Feſto Paſchatis celebrando attinet, ſcitote quòd veſtris precibus controuerſia de ea re ſuſcepta prudenter, & commodè ſedata eſt; ità vt omnes fratres, qui Orientem incolunt, qui; Iudæorum conſuetudinem ante in eo feſto obſeruando imitari ſolebant; iam Romanos, nos, & omnes vos, qui eundem morem, quem nos, in illo recolendo à primis temporibus tenuiſtis, ſint conſentientibus animis in eodem celebrando deinceps ſedulò ſecuturi.* Ergo à primis Eccleſiæ temporibus pleræque Eccleſiæ, quas repræſentabant Epiſcopi Nicænæ Synodi, vnà cùm Romana morem illum Iudæis contrarium obſeruabant, exceptis Aſiaticis quibuſdam, ſeu Orientalibus. Sed & Conſtantinus M. Imperator in Epiſtola, quam refert Euſebius l. 3. de ipſius vita, poſt damnatum ritum Iudæorum in Paſchate celebrando concludit. *Quapropter nihil ſit nobis, cum odioſiſſima Iudæorum turba commune. Nos enim aliam viam à Saluatore traditam accepimus.* Loquitur de ritu Paſchatis. S. Cyrillus Patriarcha Alexandrinus in omnibus Sermonibus Heortaſticis, indicens Paſcha celebrandum die Dominica poſt 14. Lunam primi menſis, inculcat id ſeruandum ſecundùm *Euangelicas, vel Apoſtolicas traditiones*, immò in Epiſtola ad Innocentium Papam I. ſcribit. *Sanctum Paſchæ myſterium, eiuſq; Sacra Solemnitas, ſicut eſt à Saluatore noſtro, & ab Apoſtolis tradita illibata manſiſſet, ſi eam quorundam inſipientium peruerſitas, inter cætera Fidei Sacramenta minimè contaminaſſet.* Adde huic Epiſtolam Protherij Epiſcopi Alexandrini ad B. Leonem Papam I. in qua loquens de Paſchate poſt 14. Lunam celebrato ſemper à Romanis, & Alexandrinis, ait: *Oportebat enim, vt ab Alexandrinæ Eccleſiæ præſule talia ſcripta ad Sedem Apoſtolicam mitterentur, quæ oſtenderent, magiſterio Beatiſſimi Petri Apoſtoli Paſchalis feſti computum ab initio per B. Marcum eius diſcipulum didiciſſe Ægyptios, quod etiam conſtat didiciſſe Romanos &c.* reliqua vide apud Bedam de ratione temporum c. 42. & in Libello de Æquinoctio; qui libro quoq; 3. Eccleſiaſticæ hiſtoriæ Anglicanæ introducit Vulphridum iuſſu Regis diſputantem cum Quartadecimanis Scotis (remanſerant enim in Anglia, Gallia, Hiſpania reliquiæ aliquot Quartadecimanorum teſte Beda, ſicut in Meſopotamia, Cilicia, & Syria, teſte S. Athanaſio libro de Synodis) dicentemque: *Paſcha, quod facimus die Dominico poſt XIV. Lunam, vidimus Romæ, vbi B. Apoſtoli Petrus, & Paulus, vixere, docuere paſſi ſunt, & ſepulti, ab omnibus celebrari: hoc in Italia, hoc in Gallia &c.* Nec ita multo poſt. *At verò Petrus cum Romæ prædicaret, memor quia Dominus prima Sabbati reſurrexit à mortuis, ita Paſcha faciendũ intellexit, vt ſecundùm legem Lunam XIV. primi menſis, æquè ſicut Ioannes, orientem ad veſperam ſemper expectaret, & hac exorta, ſi Dominica dies (quæ tunc prima Sabbati vocabatur) erat manè ventura, in ipſa veſpera Paſcha Dominicam celebrare incipiebat, quomodo & nos omnes hodie facere ſolemus ſin autem expectabat aliam Dominicam, vſq; ad XXI. Lunam &c. neq; hæc Euangelica, & Apoſtolica traditio legem ſoluit, ſed potius adimplet &c. In quam obſeruantiam imitandam, omnes S. Ioannis ſucceſſores in Aſia poſt obitum eius, & omnis per orbem Eccleſia conuerſa eſt: & hoc eſſe verum Paſcha, hoc ſolùm fidelibus celebrandum Nicæno Concilio non ſtatutum nouiter, ſed confirmatum eſt, vt Eccleſiaſtica docet Hiſtoria:* & lib. 5. eiuſdem Hiſtoriæ c. 22. refert Epiſtolam Ceolfridi Abbatis, in qua aſſeritur Paſcha celebrandum poſt Æquinoctium, & XIV. Lunam menſis primi die Dominica, idq; ſeruatum eſſe *ipſis Apoſtolorum temporibus, maximè Romæ, & in Ægypto.*

3. Valeat igitur Scaliger ſuo illo figmento, pro quo perperam adducit Euſebium: hic enim l. 5. cap. 23. poſt relatam opinionem Aſiaticorum Epiſcoporum de celebrando Paſchate Luna XIV. in quamcunq; feriam incidiſſet, ſubdit: *Cùm eo more celebrandi conſuetudo non eſſet reliquis orbis Eccleſijs, quæ ex Apoſtolica traditione, ritum illum obſeruabant, qui ad hoc vſq; tempus obtinuit.* Et c. 25. adducit Epiſtolam Irenæi ad Victorem, hortantis, ne pro-

pter

pter contrarium Aſianorem morem, toleratum ab alijs Pontificibus amore concordiæ puta ab Aniceto, Pio, Hygino, Teleſphoro, & Sixto; tot Eccleſias à communione Catholica ſeparet, & addit Polycarpum adhæſiſſe Ioanni, & quibuſdam alijs diſcipulis Domini. Nicephorus quoque lib. 4. c. 36. et l. 12. c. 33. narrat, Aſiaticos Ioannis Apoſtoli authoritatem præferentes, ſuum dogma de Paſchate tenuiſſe; reliquos autem omnes Petri, et Pauli authoritatem ſecutos, contrariam, et antiquiorem ſententiam tenuiſſe.

4. Maneat igitur Chriſtianos veteres demptis aliquot Aſiaticis à Romano Pontifice, propter amorem concordiæ toleratis, cum Romana Eccleſia communiter in celebrando Paſchate, illum quidem menſem pro primo Verni temporis habuiſſe, cuius Luna decimaquarta incidebat in diem Æquinoctij Verni aut poſt illum; iuxta legem Dei datam Möyſi, expoſitamq; à nobis cap. 12. à num. 4. ſed non celebraſse Paſcha cum Iudæis. Luna XIV. Menſis primi, ſed die Dominica proximè ſequenti: Eſto S. Io. Apoſtolum celebrantes Paſcha XIV. Luna primi menſis in Aſia toleraſſe, et Quartadecimanos eius authoritate abuſos eſſe ex Vulfridi verbis num 2. relatis colligi poſſit, et eum ſe permiſſiuè habuiſſe, ob Iudæos quoſdam nuper ad Chriſtum conuerſos, doceat Baronius, et Spondanus, ad annum 159. vbi etiam referunt Angelum ſub habitu Paſtoris apparuiſſe Hermeti fratri Pij Pontificis, et mandaſſe, vt Paſcha die Dominica celebraretur; qui propterea librum ſuum inſcripſit hoc cognomine. *Paſtor*. Antea verò S. Ignatius ſucceſsor Petri poſt Euodium in Cathedra Antiochena et Martyr, in Epiſtola ad Magneſianos, et ad Philipp. Dominicam diem reginam dierum appellant, et conſecratam reſurrectioni Domini: conteſtans, ſi quis cum Iudæis Paſcha celebraret, participem fore illorum, qui Chriſtum, et Apoſtolos occiderunt. Reliqua verò Pontificum, et Conciliorum decreta de Paſchate celebrando et die Dominica, et poſt XIV. Lunam, ne etiam in die Dominico in XIV Lunam primi Menſis incidente, concitramus cum Iudæis, videri poſsunt in Baronio ſupra, et apud Clauium in Cap 1. ac Bellarminum lib. 3. de cultu Sanctor. c. 12.

5. *Quartadecimanorum* porrò nomine preſsè ſumpto illi veniunt, qui aſserebant Paſcha celebrandum eſse Quartadecima Luna primi menſis, in quamcunq; feriam incidiſset, de quibus Euſebius ſupra l. 5. à cap. 22. contra quos Pius Papa I. anno Domini 159. decretum edidit de celebrando Paſchate die Dominico, et Victor Papa anno 198. ſecùs facientes Eccleſiæ Catholicæ Communione priuauit: quod non ferens Blaſtus presbyter Romanus ab Eccleſia ſe Schiſmaticè ſeparauit, teſtè Tertulliano de Præſcriptionibus c. 53. Latè tamen ſumpto hoc nomine Quartadecimani putati ſunt quicunq; Paſcha celebrabant, aut celebrandū aſserebant aliter ac ſancitum eſset, et ſeruatum ab Eccleſia Catholica, ſiue dicerent celebrandum eſse certa, et fixa die anni Domini nempe 25. die Martij, vt illi, de quibus Epiphanius hæreſi 51. ad quos pertinere videntur, qui dixerunt Paſcha celebrandum ſemper menſe Martio Luna 14. de quibus S. Auguſtinus lib. de hæretibus, niſi nomine Martij intellexerunt menſem primùm Verni temporis, ſeu Niſan ſicut intellexit, Eligius Nouiomenſis Epiſcopus homil. 14. dicens. *Chriſtum veniſſe Hieroſolymam tanquam Agnum immolandum Decima die primi menſis, qui apud Hebræos Niſan, apud nos Martius vocatur.* Siue denique dicerent, Paſcha celebrandum quidem eſſe poſt Æquinoctium Vernum, & die Dominica, ſed ſi dies Dominica coincidiſſet cum xiv. Luna celebrandum eſſe, de quibus Gregorius Turonenſis, Bedas, & Sigebertus. Peſſimè omnium Socrates Nouatianus l. 5. c. 21. dixit celebrandum Paſcha pro cuiuſq; arbitrio, nulla enim traditione antiqua certè conſtare, quo die celebrandum ſit; adeo ſupinus fuit hac in re hic ſectarius. Minimè autem inter Quartadecimanos, ne latè quidem ſumptos cenſendi ſunt, qui in terminis Paſcalibus, & ipſo Paſchati per accidens diſſidebant à Romanis, vel Alexandrinis, ob diuerſos Cyclos, ac diuerſam diſpoſitionem Aurei numeri.

6 *Aequinoctium* autem *Ciuile* in concluſione nominaui, quia nec Deus Hebræis, nec Eccleſia Chriſtianis præcipit obſeruantiam æquinoctij Aſtronomici, ſiue veri, ſiue medij, nec alligauit primi menſis determinationem Aſtronomicis ſubtilitatibus: præſertim ob diuerſas Aſtronomorum de Anni Solaris magnitudine ſententias, ſed antea quidem ſufficiebat ad ſenſum notare diem illum, quo dies æquales eſſe noctibus incipiunt, in quo à vero æquinoctio aberrarà poteſt biduo, triduoue. Æquinoctium autem Medium, & Verum Aſtronomicū diſſidere poſſunt ſeſquidie, nunquam verò plus notabiliter. Concilium tamē Nicænum Conſtantini Magni tempore diem certam Ciuili, & Eccleſiaſtico Æquinoctio deſtinauit, nempe xii. Kalendas Aprilis, ſeu diem xxi. Martij, vt expreſsè docet S. Ambroſius Epiſtolà 83. ad Epiſcopos Aemiliæ, Bedas de ratione temporum c. 43. 49. 57. & 60. Non quod Concilij Nicæni Patres putarent tempore CHRISTI Aequinoctium vernum fuiſſe die 21. Martij, vt ſibi finxit Moletius in ſuo Calendario, ſed quia ex Tabulis Aſtronomicis conſtabat eo circiter die circa Annum Domini 325. euenire ſolere æquinoctium. Antea verò Anatolius Laodicenſis Epiſcopus anno 280. & S Hippolytus Aequinoctium ad diem 22. Martij collocarant, vt teſtatur Bedas tomo 2. opuſculo de Æquinoctio. Ptolemæus autem Alexandriæ anno 140. Domini, obſeruarat æquinoctium die 22. Martij. Eſto Soſigenes anno 45. ante Chriſtum, ſiue æquinoctium medium ſecutus, ſiue alia de cauſa in Calendario Cæſaris æquinoctium appoſuerit dici 25. Martij, neque enim ex obſeruatione id fecit, erraſſet enim biduo à veritate, ſed quia forte inualuerat, apud Agricultores, Cardines anni celebrandos Sole in Octonis ſignorum partibus, quod intimat Columella l. 9. c. 14. dicens. *Ab Aequinoctio primo, quod menſe Martio circa VIII. Kalendas Aprilis in octaua parte Arietis conficitur, ad exortum Vergiliarum dies verni temporis habentur duodequinquaginta. Nec me fallit Hipparchi ratio, quæ docet Solſtitia, & Aequinoctia, non octauis, ſed primis partibus Signorum confici. Verùm in hac ruris diſciplina ſequor nunc Eudoxi, & Metonis, antiquorumq; faſtos Aſtrologorum, qui ſunt aptati publicis ſacrificijs, quia & notior eſt iſta vetus agricolis concepta opinio, nec Hipparchi ſubtilitas pinguioribus neceſſaria eſt.* Germanicus ipſe Cæſar in Arati Phænomena dixit: *Medius eſt Aequinoctialis, qui octauam partem Arietis tenens Aequinoctium vernum facit.* Denique, & Plinius l. 18. c. 25. Aequinoctium Vernum in octaua parte Arietis, & VIII. Cal. Aprilis adſignat. Et ſi enim tunc temporis Sol die 25 Martij non in 8. Arietis gradu, ſed in 2. aut 3. eſſet, ita tamen habebat Faſtorum veterum ratio. Igitur Soſigenes cum videret ex vna parte communem opinionem vulgi, & ex altera Aequinoctium ſecundùm Medios motus cadere proximè in diem 25. Martij illud retinendum cenſuit in Calendario. An autem idem ſeruarint Hebræi tempore Chriſti incertùm eſt: & eſto id concederetur, non propterea tamen debebant Patres Concilij Nicæni Aequinoctium ſui temporis ad 25. Martij reducere, quidquid arbitratus ſit Moletius in Calendario ſuo. Chriſti tamen tempore Medium æquinoctium erat potius die 23. aut 24. Martij.

7 Dixi etiam in Concluſione Chriſtianos non ſemel celebraſſe Paſcha in Plenilunio coincidente in diem Dominicam, quidquid oblatrarit Sethus Caluiſius cap. 20. Elenchi contra Calendarium Gregorianum, negans licere Paſcha celebrare Luna xv. primi menſis, ſeu in Plenilunio, egregiè refutatus à noſtro Paulo Guldino l. 3. c. 8. & quidem tacito nomine reprobati à Clauio c. 1. Calendarij, & in eius Apologia c. 3. vbi Maeſtlinum caſtigauit confundentem Lunam xv. cum xiv. & Quartadecimanis accenſentem eos, qui in Plenilunio Paſcha celebraſſent. Immò nunquam opportunius Eccleſia celebrat Paſcha, quàm illo die Dominico, qui ſuccedit immediatè Lunæ xiv. & incidit in Lunam xv. primi menſis, ſeu in plenilunium medium, vt aduertit Clauius, dilatio enim poſt plenilunium fit ſolùm, vt expectetur dies Dominica: quod ipſum tetigit Vulphridus Abbas apud Bedam l. 5. Eccleſ. Hiſtor. Anglic. c. 22. dicens: *Si ergo fieri poſſet, vt ſemper in diem quintumdecimum primi menſis, id eſt in Lunam XV. Dominica dies incurreret, vno ſemper eodemq; tempore Paſcha celebrare poſſemus.* Quod ipſum ipſemet Bedas clariſſimè confirmat c. 57. 59. 60. & 61. adducta Theophili Alexandrini auctoritate. Rupertus quoque Abbas l. 6. de Diuinis Officijs c. 27. *Diuina namque authoritatis eſt, & ex antiqua lege Moyſi traditum, vt non celebretur Paſcha ante primi menſis plenilunium, videlicet vbi primum plena Luna poſt vernale occurrit Aequinoctium.* Contraſiq; Durantus in Rationali l. 6. c. 78. & celeberrimiquq; Computiſtæ cum Io. à Sacroboſco, Stofflerino, Cam-

pano, ipſoq; Paulo Middelburgenſi lib. 12. Summæ Paulinæ dicente: *Nos ergo in ſupputatione Lunæ Paſchalis, diem oppoſitionis Luminarium vocabimus Lunam XV. quaſi in die Dominico inciderit, eodem die Paſcha celebrandum annotabimus, iuxta canonem à SS. Patribus in Nicæna Synodo inſtitutum.* Et reipſa ita factum eſſe annis 175. docet Clauius cap. 1. Calendarij à pag. 66. quorum ſpecimen aliquod oſto in ſequenti Tabula, vbi Ap. *Aprilem*, & Mar. *Martium* indicat.

Anni Chriſti.	Aureus Numerus	Littera Dominic.	Paſcha in Plenilunio.	
326	4	B	3	Ap.
350	9	G	8	Ap.
401	3	F	14	Ap.
465	10	C	28	Mar.
509	16	D	22	Mar.
560	10	D C	28	Mar.
604	16	E D	22	Mar.
662	17	D	10	Ap.
709	7	F	31	Mar.
760	1	F E	6	Ap.
804	6	G F	31	Mar.
851	16	D	22	Mar.
902	10	C	28	Mar.
953	4	B	3	Ap.
977	9	G	8	Ap.
1001	14	E	13	Ap.
1051	7	F	31	Mar.
1102	1	E	6	Ap.
1150	11	A	16	Ap.
1197	1	E	6	Ap.
1245	11	A	16	Ap.
1299	8	D	19	Ap.
1360	13	E D	5	Ap.
1404	18	F E	30	Mar.
1462	19	C	18	Ap.
1509	5	E	23	Mar.
1539	1	E	6	Ap.
1560	3	G F	14	Ap.
1680	4	C B	3	Ap.
1646	13	G	1	Ap.

8 Poſtremò dixi præter intentionem Eccleſiæ factum eſſe, vt Chriſtiani Paſcha eodem die, ac Iudæi, etiam poſt decreta Patrum celebrarint, ob diuerſitatem Cyclorum, eo quod putarent Lunam eſſe xv. quam Iudæi putabant xiv. Immò aliquando celebrarunt Paſcha ante Iudæos, vt annis 326. 346. 350. 475. 495. Si quis optat Paſchata Chriſtianorum comparata cum Paſchatibus Iudæorum ab Anno Domini 323. vſq; ad 722. conſulat Paulum Guldinum in Refutatione Caluiſij l. 3. c. 7. in eundem enim diem concurrerunt Paſchata Chriſtianorum, & Iudæorum ex nouo horum Kalendario anno Chriſti 326. 3. April. & anno 346. 23. Mart. & 350. 8. April. & 400. 1. Apr. & 475. 5. Apr. & 495. 26. Mart. & 500. 2. Apr. & 602. 15. Apr. & 700. 11. Apr. & 722. 12. Apr.

9 Non eſt autem nobis opus ad Chronologicam ſyntaxim conſtituendam, ac reformandam diſſerere hoc in libro de diuerſitate Cyclorum, quos Chriſtiani diuerſis in Eccleſijs, diuerſiſq; temporibus vſurparunt, de quibus contra Scaligerum plura Petauius l. 2. de Doctrina Temporum à c. 59. ad 69. & lib. 6. penè toto. Sed ſufficiet ad rem noſtram aliqua præmittere de Kalendario antiquo, tum Alexandrino, tum Dionyſiano, & Romano. Interim ſolùm monemus diſſidia ferè omnia de die Paſchatis inter Alexandrinos, & Latinos, quæ colligûtur ex Theophane, Cedreno, Gregorio Turonenſi, & alijs accidiſſe Cyclo viii. & xix. vel quoties Luna xiv. amborū incurrebat in feriam 7. Latini enim aliqui etiam ſi Luna xv. in Dominicam diē incideret, nolebāt Paſſionem Domini inchoare ante xiv. Lunā, & ideo differebant Paſcha in alteram Dominicam. Item quoties annus vnis erat communis, alteris Embolimæus. Horum diſſidiorum exempla extant apud Petauium l. 2. c. 65 fuſius diſcuſſa,

Anni Chriſti.	Paſcha Alexandrin.		Paſcha Latinorum.	
360	April.	23	Mart.	26
379	April.	21	Mart.	24
387	April.	25	Mart.	21
417	April.	22	Mart.	25
444	April.	23	Mart.	26
455	Mart.	25	April.	24
463	April.	21	Mart.	24
465	Mart.	28	April.	4

& præcipuè illa, quæ in laterculum coniecimus. Anno quoque 546. vt ex Cedreno colligitur Iuſtinianus iuſſit Paſcha celebrari 8. Aprilis, cum vulgò putaretur celebrandum 1. Aprilis Solis Cyclo 23. Lunæ 15. itaq; ieiunium Quadrageſimale, vi edicti productum eſt vſq; ad dies 55.

CAPVT XXVI.

De Cyclo, & Kalendario Alexandrino.

1 CVm Alexandrinorū in Aſtronomicis fama eſſet percelebris, ipſiſq; in Eccleſiaſtico computo præluxiſſet Anatolius Alexandrinus Laodiceæ in Syria Epiſcopus ſub annum Chriſti 277. Cyclum decemnoualem inſtaurans; Patres Nicæni Concilij Patriarchæ Alexandrino curam Cycli Eccleſiaſtici, & indicendi Paſchatis demandarunt. Alexandrini autem, licet annum Ægyptium aliàs vagum fixerint, & in fine Epagomenarum quarto quoq; anno, diem vnum addiderint, nihilominus annos numerabant ab anno primo Epochæ Diocletiani, nempe Chriſti 284. & primam diem menſis Thoth à die 29. Auguſti Iuliani exorſi ſunt, tribuentes ei Aureum numerum I. cum præcedenti diei 28. tribuiſſent Neomeniam, & Aureum 19. vltima die Epagomenarum; Anno tamen 284. Aureus 19. Romanis durauit vſq; ad finem Decembris. Quare inuento Aureo numero Romani Kalendarij, ille idem cœpit currere Alexandrinis anno præcedente à die 29. Auguſti. Hæc de Epocha. Iam primus poſt Concilium Nicænum Theophilus Alexandrinus Cyclum Paſchalem edidit anno Chriſti 380. Cyclum inquam annorum 437. in quo ſunt Lunares Cycli 23. Solares 15. & præterea anni 17. nec edidit ſolum, ſed inchoauit anno illo 380. Gratiano V. & Theodoſio Conſulib. quia eo anno currebat aureus numerus I. In eo tamen Cyclo non deſcripſit Paſchata, niſi pro centum annis; Ita de Theophilo ſcripſere Cyrillus in prologo 15. Leo Papa Epiſt. 64. & 65. ad Marcianum, Protherius in Epiſt. ad Leonem, Dionyſius Exiguus in Epiſt. ad Petronium, Marianus Scotus, & Sigibertus in Chronico, & Paulus Middelburg. l. 5. Summæ.

2 Cyrillus autem Alexandrinus prolixitatem Cycli Theophili non probans, reſtrinxit illum ad annos 95. in quibus ſunt 5. Metonici Cycli, illumq; exorſus eſt ab anno Diocletiani 153. ſeu Chriſti 437. quo Aureus numerus 19. currebat, ſed die 29. Auguſti more Alexandrino Aureus I. currere cœpit. Ita docet ipſe Cyrillus in prologo; Dionyſius epiſt. 2. Marianus Scotus ad annum 438. & Sigebertus ad 437. ſed neque Theophili, multoq; minus Cyrilli Cyclum aptum fuiſſe ad feriarum reuolutionem docet Petauius l. 2. de Doctrina Tempor. c. 67. Anteà tamen Alexandrinos iam inde ab æra Diocletiani aut non multo poſt Cyclo decennouali Aureos numeros cum Neomenijs, & poſtea etiam Epactas illigaſſe docet Petauius l. 6. à c. 1. cum Paulo Epiſcopo Foroſempronienſi, ex quo, & partim ex Guldino libro 5. cap. 6. Kalendarium Alexandrinum exhibemus ſed addidimus alteram columellam dierum Ægyptiorum pro anno Biſſextili vſq; ad diem 24. Februarij. Pro quò aduertendum eſt Alexandrinos anno illo, qui in Kalendario Romano eſt tertius poſt Biſſextilem, in fine ſui anni conſueuiſſe intercalare diem vnam, quam *ſextam Epagomenarum* appellabant, ac proinde occupantem diem

29. Au-

29. Auguſti, ideoq; prima dies Thot ſequentis anni incidebat in 30. Auguſti; & ſic intercalationem Romanam præueniebant penè ſex menſibus. Colligitur hoc ex S. Ambroſij Epiſt. 83. vbi aſſerit, Paſcha celebratum fuiſſe anno 76. Diocletiani ab Alexandrinis die illa Dominica, quæ fuit dies 28. Pharmuti, & Nona kalend. Maij, ideſt 23. Aprilis. Iam ſi addas annis Diocletiani annos Chriſti 283. qui hanc Epocham præceſſerunt, fit annus Chriſti 359. Communis, cui ſuccedit 360. Biſſextilis habens Cyclum Lunæ 19. & Solis 5. cum litteris B. A. At ſi annus 76. Diocletiani incœpiſſet à die 29. Auguſti, dies 28. Pharmuti concurriſſet cum die 22. Aprilis propter intercalationem Romanam; ſi verò annus 76. incœpit à die 30. Auguſti, dies 27. Pharmuti concurrit cum 22. Aprilis, & dies 28. Pharmuti cum 23. Aprilis.

3 Quod ſpectat ad aureos numeros, in Kalendario Alexandrino diſpoſiti ſunt ita, vt in primo Cyclo vnitas ijs diebus appoſita ſit, quibus ex canone Mathemathico conuenit nouilunium medium; in 2. autem Cyclo binarius vbi Nouilunium item medium euenire oportet, & ſic de alijs, & abſoluto Cyclo decemnouali putarunt Nouilunia redire ad eundem diem, perinde ac ſi poſt 140. circiter annos Sol non præcederet vno die. Suppoſuerunt præterea Lunationes alternas plenas, ſeu dierum 30. & cauas, ſeu dier. 29. exceptis menſibus, in quibus duæ Lunationes terminantur, earum enim prima eſt dierum 30. altera 29. ſed quia duplicem Cyclum, ſi Foroſempronienſi credimus, habuere Alexandrini vnum Epactalem ac naturalem, alterum Paſchalem, & artificialem, & aurei numeri in vltimis quinq; menſibus promoti ſunt ob cauſam à Petauio l. 6. c. 4. allatam; Nos priorem vtpote communem dabimus.

4 Quoad Embolimæos annos licet naturali ordine, ſeu vt cum Foroſempronienſi loquitur Petauius l. 6. c. 6. *Epactali*, Embolimæi ſint in decemnouali Cyclo. anni 3. 6. 9. 11. 14. 17. 19. quia in ijs epactarum numerus tricenarium dierum implet, ideoque recentiores Computiſtæ in reformando Calendario eundem ordinem ſecuti ſunt; antiqui tamen Computiſtæ, Græci Hebræi, Ægyptij, Latiniq; ipſeq; Dionyſius Exiguus, & Bedas annum 8. Embolimæum fecerunt, ideoq; in veteribus Cyclis Lunaribus, Iudæorum, Græcorum, Alexandrinorum, & Latinorum pro Embolimæis habiti ſunt anni 3. 6. 8. 11. 14. 17. 19.

KALENDARIVM ALEXANDRINVM.

Menſes Iuliani	I. THOTH. Thoth Com.	Thoth Biſſ.	Littera Dom.	Aur. Num.	Epactæ
Aug. 29	1	✠	C	·	·
30	2	1	D	9	28
31	3	2	E	·	·
Sept. 1	4	3	F	17	26
2	5	4	G	6	25
3	6	5	A	·	·
4	7	6	B	14	23
5	8	7	C	3	22
6	9	8	D	·	·
7	10	9	E	11	20
8	11	10	F	·	·
9	12	11	G	19	18
10	13	12	A	8	17
11	14	13	B	·	·
12	15	14	C	16	15
13	16	15	D	5	4
14	17	16	E	·	·
15	18	17	F	13	12
16	19	18	G	2	11
17	20	19	A	·	·
18	21	20	B	10	9
19	22	21	C	·	·
20	23	22	D	18	7
21	24	23	E	7	6
22	25	24	F	·	·
23	26	25	G	15	4
24	27	26	A	4	3
25	28	27	B	·	·
26	29	28	C	12	1
27	30	29	D	1	0
28	✠	30	E	9	28

Menſes Iuliani	II. PAOPHI. Paophi Com.	Paophi Biſſ.	Littera Dom.	Aur. Num.	Epactæ
Sept. 28	1	✠	E	9	28
29	2	1	F	·	·
30	3	2	G	17	26
Octob. 1	4	3	A	6	25
2	5	4	B	·	·
3	6	5	C	14	23
4	7	6	D	3	22
5	8	7	E	·	·
6	9	8	F	11	20
7	10	9	G	·	·
8	11	10	A	19	18
9	12	11	B	8	17
10	13	12	C	·	·
11	14	13	D	16	15
12	15	14	E	5	14
13	16	15	F	·	·
14	17	16	G	13	12
15	18	17	A	2	11
16	19	18	B	·	·
17	10	19	C	10	9
18	21	20	D	·	·
19	22	21	E	18	7
20	23	22	F	7	6
21	24	23	G	·	·
22	25	24	A	15	4
23	26	25	B	4	3
24	27	26	C	·	·
25	28	27	D	11	1
26	29	28	E	1	0
27	30	29	F	·	·
28	✠	30	G	9	28

III. ATHIR.

Menſes Iuliani.	Athir. Com	Athir. Biſs.	Lit. Dom.	Au. num	Epactæ.
Oct. 28	1	✠	G	9	28
29	2	1	A	·	·
30	3	2	B	17	26
31	4	3	C	6	25
Nou. 1	5	4	D	·	·
2	6	3	E	14	23
3	7	6	F	3	22
4	8	7	G	·	·
3	9	8	A	11	20
6	10	9	B	·	·
7	11	10	C	19	18
8	12	11	D	8	17
9	13	12	E	·	·
10	14	13	F	16	13
11	15	14	G	5	14
12	16	15	A	·	·
13	17	16	B	13	12
14	18	17	C	2	11
15	19	18	D	·	·
16	20	19	E	10	9
17	21	20	F	·	·
18	22	21	G	18	7
19	23	22	A	7	6
20	24	23	B	·	·
21	25	24	C	15	4
22	26	25	D	4	3
23	27	26	E	·	·
24	28	27	F	12	1
25	29	28	G	1	0
26	30	29	A	·	·
27	✠	30	B	9	28

IV. CHOIAC.

Menſes Iuliani.	Choiac. Com	Choiac. Biſs.	Lit. Dom.	Au. num	Epactæ.
Nou. 27	1	✠	B	9	28
28	2	1	C	17	26
29	3	2	D	6	25
30	4	3	E	·	·
Dec. 1	5	4	F	14	23
2	6	5	G	3	22
3	7	6	A	·	·
4	8	7	B	11	20
5	9	8	C	·	·
6	10	9	D	19	18
7	11	10	E	18	17
8	12	11	F	·	[illegible]
9	13	12	G	16	15
10	14	13	A	3	14
11	13	14	B	·	·
12	16	15	C	13	12
13	17	16	D	2	11
14	18	17	E	·	·
15	19	18	F	10	9
16	20	19	G	·	·
17	21	20	A	18	7
18	22	21	B	7	6
19	23	22	C	·	·
20	24	23	D	15	4
21	25	24	E	4	3
22	26	25	F	·	·
23	27	26	G	12	1
24	28	27	A	1	0
23	29	28	B	·	28
26	30	29	C	9	0
27	✠	30	D	·	·

V. TIBY.

Menſea Iuliani.	Tiby. Com	Tiby. Biſs.	Lit. Dom.	Au. num	Epactæ.
Dec. 27	1	✠	D	·	·
28	2	1	E	17	26
29	3	2	F	6	25
30	4	3	G	·	·
31	5	4	A	14	23
Ianu. 1	6	5	B	3	22
2	7	6	C	·	·
3	8	7	D	11	20
4	9	8	E	·	·
5	10	9	F	19	18
6	11	10	G	8	17
7	12	11	A	·	·
8	13	12	B	16	15
9	14	13	C	5	14
10	15	14	D	·	·
11	16	15	E	13	12
12	17	16	F	2	11
13	18	17	G	·	·
14	19	18	A	10	9
15	20	19	B	·	·
16	21	30	C	18	7
17	22	21	D	7	6
18	23	22	E	·	·
19	24	23	F	15	4
20	25	24	G	4	3
21	26	25	A	·	·
22	27	26	B	12	1
23	28	27	C	1	0
24	29	28	D	·	·
25	30	29	E	9	28
26	✠	30	F	17	26

VI. MECHIR.

Menſes Iuliani.	Mechir. Com	Mechir. Biſs.	Lit. Dom.	Au. num.	Epactæ.
Ianu. 26	1	✠	E	17	26
27	2	1	F	6	25
28	3	2	G	·	·
29	4	3	A	14	23
30	5	4	B	3	22
31	6	3	C	·	·
Febr. 1	7	6	D	11	20
2	8	7	E	·	·
3	9	8	F	19	18
4	10	9	G	8	7
5	11	10	A	·	·
6	12	11	B	16	15
7	13	12	C	5	14
8	14	13	D	·	·
9	15	14	E	13	12
10	16	15	F	2	11
11	17	16	G	·	·
12	18	17	A	10	9
13	19	18	B	·	·
14	20	19	C	18	7
15	21	20	D	7	6
16	22	21	E	·	·
17	23	22	F	15	4
18	24	23	G	4	3
19	25	24	A	·	·
20	26	25	B	11	1
21	27	26	C	1	0
22	28	27	D	·	·
23	29	28	E	9	28
24	30	29	F	·	·
Biſs. 24	✠	30	G	17	27

Menſes Iuliani.	VII. PHAMENOTH. Dies	Lit. Dō.	Au.num	Epactæ.
Febr. 25	1	G	17	26
26	2	A	6	25
27	3	B	.	.
28	4	C	14	23
Martij 1	5	D	3	22
2	6	E	.	.
3	7	F	11	20
4	8	G	.	.
5	9	A	19	18
6	10	B	8	17
7	11	C	.	.
8	12	D	16	15
9	13	E	5	14
10	14	F	.	.
11	15	G	13	12
12	16	A	2	11
13	17	B	.	.
14	18	C	10	9
15	19	D	.	.
16	20	E	18	7
17	21	F	7	6
18	22	G	.	.
19	23	A	15	4
20	24	B	4	3
21	25	C	.	.
22	26	D	12	1
23	27	E	1	0
24	28	F	.	.
25	29	G	9	28
26	30	A	17	26

Menſes Iuliani.	VIII. PHARMVTHI. Dies	Lit. Dō.	Au.num.	Epactæ.
Mart. 27	1	B	6	25
28	2	C	.	.
29	3	D	14	23
30	4	E	3	22
31	5	F	.	.
April. 1	6	G	11	20
2	7	A	.	.
3	8	B	19	18
4	9	C	8	17
5	10	D	.	.
6	11	E	16	15
7	12	F	5	14
8	13	G	.	.
9	14	A	13	12
10	15	B	2	11
11	16	C	.	.
12	17	D	10	9
13	18	E	.	.
14	19	F	18	7
15	20	G	7	6
16	21	A	.	.
17	22	B	15	4
18	23	C	4	3
19	24	D	.	.
20	25	E	12	1
21	26	F	1	0
22	27	G	.	.
23	28	A	9	28
24	29	B	.	.
25	30	C	17	25

Menſes Iuliani.	IX. PACHON. Dies	Lit. Dō.	Au.num.	Epactæ.
Apr. 26	1	D	6	25
27	2	E	.	.
28	3	F	14	23
29	4	G	3	22
30	5	A	.	.
Maij 1	6	B	11	20
2	7	C	.	.
3	8	D	19	18
4	9	E	8	17
5	10	F	.	.
6	11	G	16	15
7	12	A	5	14
8	13	B	.	.
9	14	C	13	12
10	15	D	2	11
11	16	E	.	.
12	17	F	10	9
13	18	G	.	.
14	19	A	18	7
15	20	B	7	6
16	21	C	.	.
17	22	D	15	4
18	23	E	4	3
19	24	F	.	.
20	25	G	12	1
21	26	A	1	0
22	27	B	.	.
23	28	C	9	28
24	29	D	.	.
25	30	E	17	26

Menſes Iuliani.	X. PAYNI. Dies	Lit. Dō.	Au.num.	Epactæ.
Maij 26	1	F	9	28
27	2	G	17	26
28	3	A	6	25
29	4	B	.	.
30	5	C	14	23
31	6	D	3	22
Iunij 1	7	E	.	.
2	8	F	11	20
3	9	G	.	.
4	10	A	19	18
5	11	B	8	17
6	12	C	.	.
7	13	D	16	15
8	14	E	5	14
9	15	F	.	.
10	16	G	13	12
11	17	A	2	11
12	18	B	.	.
13	19	C	10	9
14	20	D	.	.
15	21	E	18	7
16	22	F	7	6
17	23	G	.	.
18	24	A	15	4
19	25	B	4	3
20	26	C	.	.
21	27	D	12	1
22	28	E	1	0
23	29	F	.	28
24	30	G	9	.

Menſes Iuliani.	XI. EPIPHI. Dies	Lit. Dom.	Aur. num.	Epactæ.
Iunij. 25	1	A	·	·
26	2	B	14	23
27	3	C	3	22
28	4	D	·	·
29	5	E	11	20
30	6	F	·	·
Iulij. 1	7	G	19	18
2	8	A	8	17
3	9	B	·	·
4	10	C	16	15
5	11	D	5	14
6	12	E	·	·
7	13	F	13	12
8	14	G	2	11
9	15	A	·	·
10	16	B	10	9
11	17	C	·	·
12	18	D	18	7
13	19	E	7	6
14	20	F	·	·
15	21	G	15	4
16	22	A	4	3
17	23	B	·	·
18	24	C	12	1
19	25	D	1	0
20	26	E	·	·
21	27	F	9	28
22	28	G	·	·
23	29	A	17	26
24	30	B	6	25

Menſes Iuliani.	XII. MESORI. Dies	Lit. Dom.	Aur. num.	Epactæ.
Iulij. 25	1	C	14	23
26	2	D	3	22
27	3	E	·	·
28	4	F	11	20
29	5	G	·	·
30	6	A	19	18
31	7	B	8	17
Aug. 1	8	C	·	·
2	9	D	16	15
3	10	E	5	14
4	11	F	·	·
5	12	G	13	12
6	13	A	2	11
7	14	B	·	·
8	15	C	10	9
9	16	D	·	·
10	17	E	18	7
11	18	F	7	6
12	19	G	·	·
13	20	A	15	4
14	21	B	4	3
15	22	C	·	·
16	23	D	12	1
17	24	E	1	0
18	25	F	·	·
19	26	G	9	28
20	27	A	·	·
21	28	B	17	26
22	29	C	6	·
23	30	D	·	25

Anni Diocletiani Intercalares intra Centenarios.
3. 7. 11. 15. 19. 23. 27. 31. 35. 39. 43. 47.
51. 55. 59. 63. 67. 71 75. 79. 83. 87. 91.
95. 99. 103. &c. Reliqui ſunt communes.

Menſes Iuliani.	Epagom. Cō.	Biſ.	Littera Dom.	Aur. Num.	Epactæ
Aug. 24	1	1	E	14	23
25	2	2	F	3	22
26	3	3	G	·	·
27	4	4	A	11	20
28	5	5	B	19	18
29	+	6	C	·	·

VSVS KALENDARII ALEXANDRINI.

EXemplum pro ſequentibus Canonibus S. Ambroſius Epiſtola 83. ad Epiſcopos per Aemiliam conſtitutos ſcribit anno Diocletiani 76. Paſcha celebratum fuiſse Dominica die Pharmuti 28. Nono Kal. Maij ideſt Aprilis 23. Ibidem ait anno Chriſti 387. Paſcha indictum ab Alexandrinis in 30. Pharmuti ſeu 25. Aprilis.

CANON I.

Annos Alexandrinos, ſeu Diocletiani datos Conuertere in Annum illum Epochæ CHRISTI, in cuius Auguſti die 29. vel ſi Biſſextilis Iulianus ſequitur, die 30. Auguſti incæpit Annus Alexandrinus.

ANno Diocletianæ æræ dato adde annos 283. ſumma dabit annum Epochæ Chriſti in cuius Auguſti die 29. inijt annus Diocletiani, ſi annus Chriſti, non eſt Tertius poſt Biſſextilem, ſeu ſi annus ſequens in forma Iuliana non eſt Biſsextilis; alioquin Alexandrini in fine præcedentis ſui anni intercalarunt diem vnum, & ſexta Epagomenarum occupauit diem 29. Auguſti, ideoq; annus ſequens iniuit à die 30. Auguſti. In Exemplo propoſito anno Diocletiani 76. adde 283. fit Chriſti annus 359. qui eſt 3. poſt Biſsextilem cum annus 360. ſit Biſsextilis, vt Canone III. dicemus; ergo annus 76. Diocletiani incœpit die 30. Auguſti anni 359. Chriſti. Annus autem 77. Diocletiani inijt die 29. Auguſti anni 360. CHRISTI.

CANON II.

Annos Epochæ CHRISTI non pauciores annis 283. conuertere in Annos Alexandrinos, ſeu Diocletiani, cum ipſis ab initio, vel fine Concurrentes.

ANno Epochæ Chriſti dato ſubtrahe annos 282. annus enim, qui reſtat eſt annus Diocletiani incipiens die 29. Auguſti eiuſdem anni, & deſiturus die 28. Auguſti

anni Chriſti ſequentis; niſi annus Chriſti datus ſit tertius poſt Biſſextilem; tunc enim annus Diocletiani incipit die 30. Auguſti eiuſdem anni; vt euenit in exemplo ſupra allato: Eſto annus Chriſti 1453. ſubtractis 282. relinquatur Diocletiani annus 1171. iniens die 29. Auguſti anni 1453. quia hic non fuit tertius, ſed primus poſt Biſſextilem.

CANON III.

Anno Alexandrino dato, ſcire, an fuerit Intercalaris; an Communis.

ABiectis omnibus centenarijs, conſule Tabellam Intercalarium poſitam in calce Kalendarij. Vel Conuerte, per Canonem I. annum Alexandrinum in annum Epochæ Chriſti; deinde annos Chriſti, abiectis ſi adſint, omnibus centenarijs, aut etiam millenarijs, diuide per 4. nam ſi nil reſtat fractionis, annus Chriſti eſt Biſſextilis, ſi reſtat 1. eſt primus; ſi 2. ſecundus, ſi 3. Tertius poſt Biſſextilem; iam ſi eſt tertius poſt Biſſext. annus Alexandrinus in eo inijt die 30. Auguſti, & annus præcedens apud Alexandrinos fuit intercalaris; reliqui extra hunc caſum ſunt communes. Sic in priore Exemplo ſupra, annus Diocletiani 76. incœpit anno Chriſti 359. à die 30. Auguſti, & annus 75. fuit intercalaris, quia abiectis 300. & diuiſis 59. per 4. reſtant in fractione ¾. ideſt tertius poſt Biſſextilem.

CANON IV.

Dato Anno Alexandrino, ſeu Diocletiani Inuenire Cyclum Solis, literam Dominicalem, Aureum numerum, & an Annus ſit Communis an Embolimæus.

COnuerſo per Canonem I. anno Alexandrino in annum illum Chriſti, in quo incipit Alexandrinus; adde annis Chriſti 9. & ſummam diuide per 28. nam ſi nulla in quotiente ſit fractio, Cyclus Solis anni dati eſt 28. alioquin Numerator fractionis erit Cyclus Solis quæſitus, cum quo ex Tabella poſita cap. IX. num. 3 vel Tabella I. poſt appendicem Capitis XIII. extrahes literam Dominicalem, illa enim ſeruit pro anno Alexandrino vſq; ad diem 5. *Tiby* ideſt Decembris 31. incluſiuè: deinceps enim Cyclo Solis ſequenti vſurpanda eſt litera ſequens in dictis Tabellis, nec mutanda niſi die 24. Februarij poſteriori anni Biſſextilis.

Deinde iiſdem annis Chriſti adde vnitatem, & ſummam diuide per 19. ſi nulla fractio reſtat, aureus numerus eſt 19. ſi fractio, Numerator fractionis erit aureus numerus quæſitus, ſed ſeruiens anno Alexandrino præcedenti; quibus ſi addas vnitatem, & abijcias 19. ſi ſumma excedat 19. habebis aureum numerum ſeruientem anno Alexandrino toti. Tandem ſi aureus numerus ſit 3. 6. 8. 11. 14. 17. 19. Annus eſt Embolimæus apud Alexandrinos; reliqui ſunt communes.

Exemplum I. de quo ante Canones; annus Diocletiani 76. per Canonem I. inijt anno Chriſti 359. & quidem per Canonem III. à die 30. Auguſti additis 9. fiunt anni 368. quibus diuiſis per 28. Quotus eſt 13 $\frac{4}{28}$ ergo Solis Cyclus 4. eiuſq; litera C. ſeruit toti anno Romano 359. & Alexandrino vſq; ad Tiby 5. ſeu Decembris 31 incluſiuè; deinceps autem Cyclus Solis eſt 5. & literæ B A quarum prior ſeruit vſq; ad 24. Februarij, ſeu 30. *Mechir*. poſterior autem A, vſq; ad reliquum anni, quia annus Chriſti 360. fuit Biſſextilis. Deinde addita vnitate annis Chriſti 359. fiunt 360. quibus per 19. diuiſis, Quotus eſt 18. $\frac{18}{19}$. Ergo aureus numerus 18. ſeruit pro toto anno Chriſti 359. & pro Alexandrino 75. ſed Alexandrino 76. debetur 19. vnde colligitur annum hunc, quoad Lunationes Embolimæum fuiſſe. Eadem Methodo inuenies in 2. Exemplo S. Ambroſij anno Chriſti 387. incœpiſſe Diocletiani annum 105. ſed à die 30. Auguſti, quia erat tertius poſt Biſſextilem, & Cyclum Solis 4 ac literam C. ſeruiſſe vſque ad Kalendas Ianuarij, deinceps verò Cyclum 5. & literas B A. Cyclum autem Lunæ fuiſſe 8. adeoq; annum Embolimæum.

CANON V.

Dato Anno Diocletiani, menſe ac die Aegyptio, inuenire menſem ac diem Iulianum, imò & feriam ei reſpondentem, & viciſſim dato Anno Chriſti non minore annis 283. Menſeq; ac die Iuliano, inuenire menſem ac diem Aegyptium, ſeu Alexandrinum feriamq; ipſi reſpondentem.

COnuerſis annis in annos per Canonem I. aut II. & comperto per Canonem III. an annus ſit intercalaris, & per Canonem IV. repertis Cyclo Solis cum litera Dominicali, Cycloq; Lunæ, ſeu aureo numero, Conſule Calendarium Alexandrinum his Canonibus præmiſſum. Prima enim Columella continet dies Menſium Iulianorum; ſecunda dies menſium Ægyptiorum, quando annus præcedens fuit communis; tertia dies menſium Ægyptiorum, quando annus præcedens dato anno Diocletiani fuit intercalaris, ſeu Biſſextò æquiualens; Quarta columna continet literas Dominicales, ex quibus diſces feriam, iuxta diſtantiam à Litera Dominicali.

Exemplum de quo ſupra propoſitum initio Canonum fuit annus Diocletiani 76. qui per Can. I. incœpit Chriſti anno 359. ideſt à die 30. Auguſti, quia per Canonem III. annus Diocletiani 75. fuit intercalaris, ergo dies 23. Maij coincidit cum 28. *Pharmuthi*, vt habet S. Ambroſius, cui reſpondet litera A, competens anno 360. poſt diem 24. Februarij; quare dies 28. Pharmuthi, ſeu Aprilis 23. fuit feria 1. & dies 24. Aprilis feria 2. & ita deinceps.

CANON VI.

In Kalendario Alexandrino inuenire Nouilunia, & præcipuè Paſchalia, ipſamq; diem Paſchatis.

REpertis per Canonem IV. Cyclis Lunæ, Soliſque & litera Dominicali, quære in kalendarij Alexandrini columna quinta Cyclū Lunæ, ideſt aureum numerum, dies enim ipſi adſcripta eſt dies Nouilunij ciuilis. Iam ſi à Nouilunio Phamenoth menſis incluſiuè numerando dies 14. Luna decima quarta cadat ante diem 21. Martij, ſeu 25. ipſius Phamenoth, illud Nouilunium non eſt Paſchale, ſed ſubſequens Nouilunium; ſi verò incidat in 21. Martij, vel poſt, Nouilunium erit Paſchale. Deinde ſi decima quinta dies Nouilunij Paſchalis ſit Dominica, illa ipſa erit dies legitima Paſchatis Chriſtianorum, alioquin expectanda eſt proximè ſecutura Dominica.

Exemplum de quo ſæpius ſupra. Anno Diocletiani 76. ideſt inito in anno Chriſti 359. & quoad menſes Paſchales concurrente cum anno 360. Aureus numerus Alexandrinorum fuit 19. cui in kalendario reſpondet dies 9. Phamenoth, & Martij 5. hinc incluſiuè numerando dies 14. deuenitur ad 22. Phamenoth, ſeu 18. Martij, ergo illud Nouilunium non fuit Paſchale. Nouilunium autem Pharmuthi, vt monſtrat aureus 19 fuit die 8. Pharmuti, ſeu 3. Aprilis, inde numerando incluſiuè dies 14. deuenitur ad 22. Pharmuthi, ſeu 17. Aprilis, quibus adſcripta eſt litera B, at litera Dominicalis eo anno erat A, & hæc in progreſſu non inuenitur prius, quàm die 28. Pharmuthi, ſeu 23. Aprilis, ergo Paſcha fuit die hoc 23. prorſus, vt ſcripſit S. Ambroſius.

CA-

CAPVT XXVII.

De Kalendario Romano Chriſtianorum vetere vſque ad Gregorianam Reformationem à plerisq; vſitato.

1 DIxi à plerisque, quia etiam poſt Nicænum Concilium, immò poſt introductum Cyclum Dionyſianum, aliqui Latinorum in Occidente, ſi Luna XIV. incidiſſet in Sabbathum, & diem Æquinoctij, aut poſt Æquinoctium, nolebant tamen die xv. Lunæ, quamuis eſſet Dominica dies, celebrare Paſcha, quia nolebant celebrare Paſſionem Domini ante Lunam xiv. & ideo differebant Paſcha in alteram Dominicam. Præterea in Embolimæis menſibus à Nicæno Cyclo ſeu Alexandrino diſſidebant, vt videre eſt apud Petauium l. 2. c. 63. ſed maior pars Latinorum occidentalium acceptauit Cyclum Dionyſianum, qui tandem apud omnes vſum obtinuit vſque ad Reformationem Kalendarij factam à Gregorio XIII.

2. Dionyſius itaque Abbas cognomento *Exiguus*, licet conatus fuiſſet fulcire Cyclum Cyrilli Alexandrini, poſteà tamen anno Domini 525. inſtaurauit Cyclum Victorij annorum 532. nempe conſurgentem ex Cyclo Solis 28. ducto per Lunæ Cyclum 19. & quamuis ſtuduerit kalendarium Alexandrinum, quod à die 29. Auguſti incipiebat, traducere ad Romani Calendarij initium; noluit tamen annos computare à Diocletiano impio perſecutore, ſed à Chriſti Redemptoris noſtri Incarnatione, vt ipſemet ſcribit Epiſtola 2. ad Petronium. Sed quia cum Alexandrinis volebat aureum numerum I. in principio cycli collocare; anno autem primo Epochæ Chriſtianæ à maioribus tradito currebat, aureus 2. & cyclus Solis x. ideò initium cycli poſuit anno 1. ante Epocham Chriſti, cum verò Epocham auſpicari vellet ab Incarnatione Chriſti, quam putabat anno ſequenti factam, huic anno tribuit aureum numerum 2. Aliud eſt enim initium cycli, aliud Epochæ. Plura de ſtructura Cycli Dionyſiani docet Petauius l. 6. de Doctrina Temporum à cap. v. contra Paulum Epiſcopum Foroſempronienſem, quæ nobis minimè ad Chronologicum negotium neceſſaria ſunt; Sufficitq; nobis kalendarium Romanum à Dionyſio, & poſteà à Beda inſtauratum exhibere, vt iacet apud eos, & Clauium, eiuſq; vſum breuiter indicare, cum à Concilio Nicæno vſq; ad Gregorianam correctionem plurimi Latinorum vſi ſint illo.

KALENDARIVM Eccleſiaſticum ab anno 327. ad annum Domini 1582.

Cyclus Solis	Literæ Dominic.	Ianuarius. Dies	Lit.	Aur.	Februarius. Dies	Lit.	Aur.	Martius. Dies	Lit.	Aur	Aprilis. Dies	Lit.	Aur.
i.	G F	1	A	3	1	D	.	1	D	3	1	G	.
ii.	E	2	B	.	2	E	11	2	E	.	2	A	11
iii.	D	3	C	11	3	F	19	3	F	11	3	B	.
iv.	C	4	D	.	4	G	8	4	G	.	4	C	19
v.	B A	5	E	19	5	A	.	5	A	19	5	D	8
vi.	G	6	F	8	6	B	16	6	B	8	6	E	16
vii.	F	7	G	.	7	C	5	7	C	.	7	F	5
viii.	E	8	A	16	8	D	.	8	D	16	8	G	.
ix.	D C	9	B	5	9	E	13	9	E	5	9	A	13
x.	B	10	C	.	10	F	2	10	F	.	10	B	2
xi.	A	11	D	13	11	G	.	11	G	13	11	C	.
xii.	G	12	E	11	12	A	10	12	A	2	12	D	10
xiii.	F E	13	F	.	13	B	.	13	B	.	13	E	.
xiv.	D	14	G	10	14	C	18	14	C	10	14	F	18
xv.	C	15	A	.	15	D	7	15	D	.	15	G	7
xvi.	B	16	B	18	16	E	.	16	E	18	15	A	.
xvii.	A G	17	C	7	17	F	15	17	F	7	17	B	15
xviii.	F	18	D	.	18	G	4	18	G	.	18	C	4
xix.	E	19	E	15	19	A	.	19	A	15	19	D	.
xx.	D	20	F	4	20	B	12	20	B	4	20	E	12
xxi.	C B	21	G	.	21	C	1	21	C	.	21	F	1
xxii.	A	22	A	12	22	D	.	22	D	12	22	G	.
xxiii.	G	23	B	1	23	E	9	23	E	1	23	A	9
xxiv.	F	24	C	.	24	F	.	24	F	.	24	B	.
xxv.	E D	25	D	9	25	G	17	25	G	9	25	C	17
xxvi.	C	26	E	.	26	A	6	26	A	.	26	D	6
xxvii.	B	27	F	17	27	B	.	27	B	17	27	E	.
xxviii.	A	28	G	6	28	C	14	28	C	6	28	F	14
		29	A	.				29	D	.	29	G	3
		30	B	14				30	E	14	30	A	.
		31	C	3				31	F	3			

Maius.			Iunius.			Iulius.			Auguſtus.		
Dies	Lit.	Aur.	Dies	Lit.	Aur.	Dies	Lit.	Aur.	Dies	Lit.	Aur.
1	B	11	1	b	•	1	G	19	1	C	8
2	C	•	2	F	19	2	A	8	2	D	16
3	D	19	3	G	8	3	B	•	3	E	5
4	E	8	4	A	16	4	C	16	4	F	•
5	F	•	5	B	5	5	D	5	5	G	13
6	G	16	6	C	•	6	E	•	6	A	2
7	A	5	7	D	13	7	F	13	7	B	•
8	B	•	8	E	2	8	G	2	8	C	10
9	C	13	9	F	•	9	A	•	9	D	•
10	D	2	10	G	10	10	B	10	10	E	18
11	E	•	11	A	•	11	C	•	11	F	7
12	F	10	12	B	18	12	D	18	12	G	•
13	G	•	13	C	7	13	E	7	13	A	15
14	A	18	14	D	•	14	F	•	14	B	4
15	B	7	15	E	15	15	G	15	15	C	•
16	C	•	16	F	4	16	A	4	16	D	12
17	D	15	17	G	•	17	B	•	17	E	1
18	E	4	18	A	12	18	C	12	18	F	•
19	F	•	19	B	1	19	D	1	19	G	9
20	G	12	20	C	•	20	E	•	20	A	•
21	A	1	21	D	9	21	F	9	21	B	17
22	B	•	22	E	•	22	G	•	22	C	6
23	C	9	23	F	17	23	A	17	23	D	•
24	D	•	24	G	6	24	B	6	24	E	14
25	E	17	25	A	•	25	C	•	25	F	3
26	F	6	26	B	14	26	D	14	26	G	•
27	G	•	27	C	3	27	E	3	27	A	11
28	A	14	28	D	•	28	F	•	28	B	19
29	B	3	29	E	11	29	G	11	29	C	•
30	C	•	30	F	•	30	A	19	30	D	8
31	D	11				31	B	•	31	E	•

September.			Octuber.			Nouember.			December.		
Dies	Lit.	Aur.	Dies	Lit.	Aur.	Dies	Lit.	Aur.	Dies	Lit.	Aur.
1	F	16	1	A	16	1	D	•	1	F	13
2	G	5	2	B	5	2	E	13	2	G	2
3	A	•	3	C	13	3	F	2	3	A	•
4	B	13	4	D	2	4	G	•	4	B	10
5	C	2	5	E	•	5	A	10	5	C	•
6	D	•	6	F	10	6	B	•	6	D	18
7	E	10	7	G	•	7	C	18	7	E	7
8	F	•	8	A	18	8	D	7	8	F	•
9	G	18	9	B	7	9	E	•	9	G	15
10	A	7	10	C	•	10	F	15	10	A	4
11	B	•	11	D	15	11	G	4	11	B	•
12	C	15	12	E	4	12	A	•	12	C	12
13	D	4	13	F	•	13	B	12	13	D	1
14	E	•	14	G	12	14	C	1	14	E	•
15	F	12	15	A	1	15	D	•	15	F	9
16	G	1	16	B	•	16	E	9	16	G	•
17	A	•	17	C	9	17	F	•	17	A	17
18	B	9	18	D	•	18	G	17	18	B	6
19	C	•	19	E	17	19	A	6	19	C	•
20	D	17	20	F	6	20	B	•	20	D	14
21	E	6	21	G	•	21	C	14	21	E	3
22	F	•	22	A	14	22	D	3	22	F	•
23	G	14	23	B	3	23	E	•	23	G	11
24	A	3	24	C	•	24	F	11	24	A	19
25	B	•	25	D	11	25	G	19	25	B	•
26	C	11	26	E	19	26	A	•	26	C	8
27	D	19	27	F	•	27	B	8	27	D	•
28	E	•	28	G	8	28	C	•	28	E	16
29	F	8	29	A	•	29	D	16	29	F	5
30	G	•	30	B	16	30	E	5	30	G	•
			31	C	5				31	A	13

VSVS KALENDARII ECCLESIASTICI Romani Antiqui.

CANON I.

Datô Anno Epocha Chriſti, inuenire ſitne Biſſextilis, an Communis, & Cyclum Lunæ, ſeu Aureum numerum, & Cyclum Solis, ac Literam Dominicalem, & Feriam diei dato Menſis Iuliani reſpondentem.

PRimò, Annos datos diuide per 4. ſi nulla fractio in Quotiente reſtat, Annus ille eſt Biſſextilis; ſi fractio aliqua, erit Communis, & Numerator fractionis indicabit ordinem poſt Biſſextilem. Eſto annus 1452. Chriſti diuiſo hoc numero per 4. Quotiens eſt 363. abſq; fractione, ergo annus 1452. fuit Biſſextilis; at annus 1453. fuit primus poſt Biſſextilem, quia Quotiens eſt 363 $\frac{1}{4}$.

Secundò, Annos Chriſti datos vnitate auctos diuide per 19. ſi nulla fractio reſtat in Quotiente, Aureus numerus anni dati eſt 19. ſi fractio aliqua ſupereſt, numerator fractionis eſt Aureus numerus anni dati. Eſto annus 1453. adde 1. fit 1454. hoc diuiſo per 19. quotiens eſt 76. $\frac{10}{19}$. ergo aureus illius anni fuit 10.

Tertiò, Annis Chriſti datis adde 9. & ſummam diuide per 28. ſi nulla fractio reſtat in quotiente, Solis Cyclus illius anni eſt 28. ſi fractio aliqua; Numerator fractionis eſt Cyclus Solis quæſitus. Sic anno 1453. adde 9. fiunt 1462. quibus diuiſis per 28. Quotiens eſt 52. $\frac{6}{28}$ ergo Cyclus Solis anni 1453. fuit 6. cui in prima Tabella kalendarij præmiſſi reſpondet litera G, ſed anno 1452. Biſſextili Cyclus Solis fuit 5. & prior litera B, poſterior à die 24. Februarij fuit litera A.

Quartò, Quære cui diei menſis dati proximè præcedenti diem datum adſcripta ſit litera Dominicalis, nam ſi adſcripta ſit diei datæ, erit illa feria I. ſeu dies Dominica, alioquin numerando dies ab illo, cui adſcripta eſt litera Dominicalis incluſiuè, vſq; ad diem datum, habebis numerum feriæ illi congruentem. Eſto annus 1453. dies 29. Maij, quo à Turcis capta fuit Conſtantinopolis; litera enim G, huic anno congruens eſt adſcripta diei 27. Maij, inde incluſiuè vſq; ad 29. ſunt dies 3. Ergo dies 29. incidit in feriam 3. ſeu diem Martij.

CANON II.

Nouilunia, & Plenilunia Ciuilia, vel Eccleſiaſtica, & dies Lunæ reſpondentes diei Menſis Iuliani datæ in Anno Epocha Chriſti dato ante Anni 1582. Octobrem.

PRimò per Canonem I. quære Aureum numerum; & hunc ipſum require in prima columna menſium Kalendarij præmiſſi, dies enim, qui ſiniſtrorſum reſpondet Aureo numero, eſt dies Nouilunij Ciuilis, ſeu Eccleſiaſtici, à quo incluſiuè numerando alios dies habebis ætatem Lunæ, & dies xv. indidem numeratus retroante, aut porrò eſt dies Plenilunij Ciuilis, ſeu Eccleſiaſtici. Sic anno 1453. aureus numerus fuit 10. cui pro die nouilunij reſpondet in Ianuario dies 14. in Februario dies 12. in Martio 14. in Aprili dies 12. in Maio 12. & ita de reliquis, ideoque Plenilunium Ianuarij fuit die 28. & Februarij 28. & Martij 28. & Aprilis 28. & Maij 26. Proinde dies 29. Maij, quo capta fuit Conſtantinopolis, fuit dies 18. Lunæ.

CANON III.

Dato Epocha Chriſti Anno non excedente annos 1582. Inuenire Nouilunium Paſchale, & diem Paſchatis, ac reliqua feſta Mobilia.

PRimò per Canones duos præcedentes, Quære Cyclos Solis, & Lunæ cum litera Dominicali, & Nouilunium Eccleſiaſticum Martij; nam ſi illud contingat die 8. Martij, aut poſt diem 8. erit Nouilunium Paſchale; ſi verò ante diem 8. non erit Paſchale, ſed expectandum eſt Nouilunium ſequens.

Secundò numera à die Nouilunij Paſchalis incluſiuè dies 15. nam ſi decimusquintus dies, incidat in Dominicam diem, vt ex litera Dominicali diſces, ille erit dies Paſchatis apud pleroſq; Latinos vſitatus, aliqui enim in hoc caſu, ne Paſſionem Domini celebrarent XIV. Luna expectabant alteram Dominicam, quæ tamen ab omnibus expectanda fuit, ſi xv. dies Lunæ non incidebat in diem Dominicam.

Tertiò numera incluſiuè à die Paſchatis dies 40, & habebis diem Aſcenſionis Dominicæ, & hinc dies 10. & habebis Dominicam Pentecoſtes, & hinc dies 11. & habebis Corpus Chriſti. Sic anno 1453 quia Nouilunium Martij incidit, vt ſupra vidimus in diem 14. fuit Paſchale, à quo incluſiuè numeratis 15. diebus deuenitur ad diem 28. Martij ſed litera G oſtendit Paſcha die 1. Aprilis; & Aſcenſionem Maij 10. & Pentecoſtem Maij 20. & Corpus Domini 31. Maij.

Sed expeditiſſimè id conſequi poteris per Tabulam Paſchatis legitimi ponendam infra poſt kalendarium Gregorianum ante caput xxix. vbi dies Paſchæ adnotati ſunt ab anno 1. ad 1700.

CAPVT XXVIII.

De Kalendario Gregoriano.

1 NOn eſt nobis neceſſarium ad Chronologiam fuſiùs explicare formam, & fundamenta Gregoriani Kalendarij, aut illud propugnare contra Sectarios, alioſue oblocutores. Præſtiterunt vtrumq; egregiè tres ex Soc. noſtra Clauius in expoſitione dicti kalendarij, & in eiuſdem Apologia contra Mæſtlinum; Dionyſius Petauius de Doctrina Temporum libro 5. toto, e lib. 6. c. 29. & l. 7. c. 12. & Paulus Guldinus in Refutatione Elenchi contra Gregorianum Kalendarium conſcripti à Setho Caluiſio, & ſanè pro illius commendatione ſufficeret non ſolùm approbatio, & acceptatio facta ab vniuerſis penè Principibus, & Academijs Catholicis, ſed Dei ipſius ſuffragium, qui in Miraculis perpetuis, & certo diei anni patrari ſolitis, ſe accomodauit diebus Kalendarij Gregoriani, vt in Ebullitione ſanguinis S. Ianuarij Neapoli, in virga arida, quam S. Geltrudis Sueciæ in Vigilia Natalis Domini plantauit in horto ſui Monaſterij, impetrauitq; vt ad honorem triplicis Virginitatis Deiparæ Virginis Mariæ, folia, & breui interuallo flores, & paulo poſt fructus eadem nocte produceret, quod miraculum etiam diu poſt Gregorianam correctionem quotannis inſtaurabatur, noſq; dum Parmæ eſſemus anno ni fallor 1629. vidimus ramuſculum ex ea arbore miſſum à P. Nigronio ex Aula Viennenſi. Cæterum ad Vſum huius kalendarij melius percipiendum, quædam præcipua fundamenta breuiſſimè præmittemus, & cauſas reformationis. Quæ ad tria demum capita reuocantur, nempe ad Æquinoctij reſtitutionem in diem 21. Martij per exemptionem dierum X, ad Nouilunia per Epactas meliùs, quàm per aureos numeros antiquos deſignanda, et ad Cycli Solaris ordinem nouum ex dierum X. exemptione ortum.

I Cum Paſcha ex Dei præſcripto, ac Patrum celebrandum ſit menſe primo verni temporis, et ille ſit menſis primus verni temporis, cuius Luna xiv. incidit in Æquinoctium vernum, aut proximè illud ſubſequitur, dica autem Æqui-

Æquinoctij verni ciuiliter à Soſigene propter antiquos faſtos, & Agricolarum opinionem collocatum eſſet ad diem 25. Martij, tempore autem Chriſti accideret die 24. Martij, & tempore Concilij Nicæni, ſiue anno Chriſti 325. vel 327. obſeruatum eſſet fieri die 21. Martij, propterea Patres illius Concilij illud ſtatuerunt in kalendario ad diem 21. Martij, & ex eo terminos Paſchales determinarunt. Sed quia Soſigenes aſſumpſit annum Solarem dierum 365. & horarum 6. quibus horis quadriennio collectis, vnum diem addendum quarto quoque anno cenſuit poſt *ſextam Kalendas Martij*, pronunciando etiam die ſequenti, iterum ſeu *bis ſexto kal. Martij*, vnde *Biſſextilis* anni cognomentum ortum eſt; reuera autem annus Solaris breuior eſt, nempe iuxta noſtram in Aſtronomia reformata ſententiam, dierum 365. h. 5. min. 48. ſec. 48. deſuntq; ad horas 6. minuta 11. & ſecunda 12. quæ annis quatuor efficiunt minuta 44. & ſecunda 48. ideo quarto quoq; anno Iuliano Sol ad initium Arietis reuertitur totidem Minutijs citiùs, quàm in anno Iuliano ſupponatur. Iam ſi annis 4. Præcedunt Æquinoctia in cœlo, Æquinoctium ciuile Iulianum Minutis horarijs 44. & ſecundis 48. vtique annis 113. $\frac{2}{3}$. præcedunt vno integro die, & annis 341. diebus 3. & annis 1257. quot ſunt à Concilio Nicæno ad Gregorianam correctionem, præceſſio illa euaſit dierum 11. Eſto iuxta Alphonſinam anni quantitatem, quam Reformatores Kalendarij ſecuti ſunt, euaſerit dierum 10. Iamq; Aſtronomi etiam ante Tychonem obſeruarant Æquinoctium fieri multis diebus ante 21. Martij; ipſe verò Tycho anno 1584. illud obſeruauit die 9. Martij hora 21. min. 39. poſt merid. & anno 1585. die 10. Martij hor. 3. min. 19. vt refert tom. 1. progymn. pag. 13. Hinc factum eſt, vt omnes Lunationes, quarum dies xiv. incidebat ante 21. Martij, reiectæ ſint tanquam non Paſchales, cùm tamen omnes illæ quæ

Anni Chriſti.	Aequinoctium Vernum Martij.
0	24
325	21
439	20
553	19
667	18
781	17
895	16
1009	15
1223	14
1237	13
1351	12
1465	11
1579	10

incidebant in Æquinoctij diem verum, aut, poſt, eſſent Paſchales; Æquinoctium enim fiebat circa dies, quos vides in hoc laterculo. Proinde ſæpius accidit, vt Paſcha celebratum ſit 7. diebus tardiùs, quàm oportebat, immò non rarò diebus 28. & aliquando 35. tardius, vt accidit eo ipſo ſeculo correctionis, annis 1565. 1568. 1576. & 1579.

Huic igitur errori, qui futuris ſeculis creſcere adeò poterat, vt Natalis Chriſti incideret in tempus vernum; occurſum eſt, exemptis ex Octobri anni 1582. decem diebus, & die 5. Octobris numerata tanquam 15. vnde factum eſt, vt Æquinoctij dies anno ſequenti non 11. ſed 21. diem Martij occuparit; anno enim illo 1582. iam omnia diſcuſſa erant à Mathematicis ad correctionem neceſſaria, & iam conſenſum per literas dederant Principes, & Reſpublicæ, ac pleræque Academiæ Catholicæ, & inter 5. ac 15. Octobris non erant tot feſti dies Sanctorum, quot in alijs multis menſibus, & minori cum perturbatione facta eſt eo menſe mutatio; Quemadmodum ad minus perturbanda Orientalis, & Occidentalis Eccleſiæ kalendaria, in quibus Paſcha ex 21. die Martij, iuxta Nicæni Concilij decreta determinatum erat, placuit Æquinoctium reducere ad diem potius 21. Martij, quam aut ad 24. vt erat Chriſti tempore, aut retinere illud ad diem 11. Martij in quo repertum fuerat tempore correctionis Gregorianæ; Ne autem Aequinoctium retrocederet, vt antea, iuſſum fuit, vt ex 4. centenarijs annis vnus tantum Biſſextilis eſſet, vt tribus diebus omiſſis compenſaretur præceſſio, quæ annis circiter 400. eſt totidem dierum.

3. Præceſſio quoq; Nouiluniorum fuit altera cauſa reformandi Kalendarij. Iam enim per quatuor dies citius contingebant, quàm per aureos numeros in veteri kalendario indicabantur; ideoque ſæpe Paſcha dilatum fuit vltra quàm oportebat. Qui error maior deinceps euaſiſſet, adeo, vt Paſcha in ipſum diem Nouilunij relapſum eſſet, niſi ei occurſum eſſet. Cauſa huius præceſſionis Lunaris eſt, quia in Cyclo Metonico ab Alexandrinis, & poſtea à Latinis recepto, ſupponitur annis 19. Solaribus Iulianis Nouilunia reuerti ad idem eiuſdem menſis dieiq; & horæ momentum, fierique Lunationes 235. præcisè, dando vnicuiq; Lunationi ciuiliter & alternis dies 30. & 29. ſed reuera menſis Lunaris medius eſt dierum 29. hor. 12. min. 44. ſec. 3. & Tert. 10. vt nos cenſemus vel Tert. 11. vt Prutenicæ Tabulæ, quas elegerunt Reformatores kalendarij, ideoq; in annis 19. Solaribus Iulianis, computatis Biſſextilibus continentur dies 6939. horæq; 18. at Lunationes, mediæ 235. exigunt duntaxat dies 6939. horaſq; 16. min. 32. ſec. 28. Tert. 5. vel iuxta nos horas 16. min. 32. ſec. 24. Tert. 10. Vnde fit, vt peractis annis 19. Solaribus Iulianis, Nouilunia media anticipent hora 1. min. 27. ſec. 31. Tert. 55. & iuxta nos aliquanto plus; atq; adeo poſt 4. Cyclos Metonicos, ſeu annos 76. præcedant horis 5. min. 50. ſec. 7. Tert. 40. ac tandem annis 312. $\frac{1}{2}$. integro ferè die, & annis 1250. quatriduo toto citiùs quàm indicant Aurei numeri kalendarij veteris, ſuppoſitione prædicta falſa innixi; Huic verò vitio occurſum eſt, non per 30. kalendaria, vt poterat, ſed per vnicum diſponendo in eo Epactas, loco Aureorum; ſunt enim Epactæ dies, qui poſt menſem Decembrem ſuperſunt poſt vltimam Lunationem, vſque ad finem anni; vt ſi fingamus Calendis Ianuarij fieri Nouilunium, Lunationes 12. ideſt annus Lunaris dierum 354. abſoluetur Decembris die 20. & ad finem anni reſtabunt dies 11. ſpectantes ad decimam tertiam Lunationem; ſequenti autem anno Lunationes 12. computata illa, quæ inijtà die 20. Decembris, abſoluentur die 9. Decembris, & ſupererunt ad finem anni Epactæ dierum 22. demum anno 3. abſoluentur 12. Lunationes die 28. Nouembris, & Lunatio decimatertia dierum 30. abſoluetur die 28. Decembris, quare reſtabunt Epactæ 3. & ità deinceps. Ideo annus 3. Cycli eſt embolimæus: ſucceduntq; ſibi epactæ hoc ordine 11. 22. 3. 14. 25. 6. 17. 28. 9. 20. 1. 12. 23. 4. 15. 26. 7. 18. 29. 10. 21. 2. 13. 24. 5. 16. 27. 8. 19. 30. vel 0. Ita tamen diſpoſitæ ſunt in kalendario, vt Nouilunia Eccleſiaſtica plerumq; poſteriora ſint veris, aut etiam medijs Nouilunijs, vt Eccleſia ſecurior ſit de tranſacta Luna 14. in qua non licet ei Paſcha celebrare cum Iudæis. Quod ſi alia, in quæſtione facti errauit, ob ſuppoſitionem Aequinoctij, & Lunationum Metonicarum quaſi nulla vtrinque Præceſſio contingeret, id fuit per accidens, & ex ignoratione bona fide perſeuerante. Cœtera de artificio Epactarum videri poſſunt apud Clauium à cap. 9. ad 13. & à cap. 17. ad 20. & Petauium l. 5. à cap. 9.

4 Tertium caput Reformationis quoad ordinem literarum Dominicalium, oritur neceſſario, ex primo capite. Exemptis enim diebus 10. ab Octobri anni 1582. ſequitur, vt feria diei 15. Octobris ſubſtituti pro die 5. non potuerit eſſe eadem quæ diei 5. cum feriarum Cyclus hebdomadarius ſit, nec die 10. ſed 7. euoluto redeat ad eandem feriã. Quare cum anno 1582. Cyclus Solis eſſet 23. ideoq; litera Dominicalis G, dies 5. incidit in feriam ſextam, & dies 15. incidiſſet in feriam 2. ſed abiectis 10. diebus incidit in feriam 6. & ſic diei 15. pro litera A, attribuenda fuit litera E, ac reliquarum deinceps dierum literæ variandæ, ſicut & annis illis, quibus alioquin Biſſextilibus intermittenda eſt intercalatio.

5 Ad eruditionem hiſtoricam Lectoris adde, vitium kalendarij veteris iam inde ab anno 1260. detectum eſſe, quo Io. de Sacroboſco, & deinde Io. de Saxonia, Robertuſque Lincolnienſis Epiſcopus regulas quaſdam ſcripſerunt pro reformando Kalendario, vt fecerunt poſteà Petrus Philumena, Nicolaus Gregoras, & anno 1372. Iſaacius Argyrus, & in Concilio Conſtantienſi Petrus de Aliaco Cardinalis, & Epiſcopus Cameracenſis anno 1414. & in Concilio Baſileæ Nicolaus Cardinalis Cuſanus annis 1436. &

1439.

1419. & poſteà anno 1460. Deinde Io. Regiomantanus à Sixto IV. ad id negotij Romam euocatus, obijt anno 1476. Romæ ſepultuſq; eſt in Pantheone. Poſtea errores Kalendarij delati rurſus ſunt ad Leonem X. & Concilium Lateranenſe anno 1513. & 1518. ſcripſitq; tunc ad Leonem X. Paulus Middelburgenſis Epiſcopus Foroſempronienſis ſuam Summam, vt & Io. Stoeflerinus, Albertus Pighius, & Io. Ekius, rogantes eum & Maximilianum II. Imp. vt hoc negotium ſuſciperent, ſuam formam reformationis exhibentes, quam poſteà imminente Concilio Tridentino exhibuit, ex ſua intentione Petrus Pitatus, & Lucas Gauricus, alijque rogantes Pium IV. vt in hanc Reformationem incumberet. Itaq; ex eius nutu decreta fuit hæc Reformatio in Concilio Tridentino; eaq; occaſione Campanus, Ioſephus Moletius, Ioſephus Zarlinus, ſua de hoc ſcripta euulgarunt. Conuocatis tandem Romam harum rerum peritioribus, & per decennium diſcurſis diuerſis formulis, viſa eſt præferenda illa, quam duo fratres Aloyſius, & Antonius Lilius Veronenſes excogitarant. Proinde Gregorius XIII. Anno 1577. Compendium Lilianæ formæ transmiſit ad Principes Chriſtianos, Reſpublicaſq; & Academias Catholicas; quare cum tandem mirro conſenſu anno 1582. reſpondiſſent placere ſibi eam formam, non eſt viſum vlterius differre Reformationem. Superuiuenti porrò inter cœteros Chriſtophoro Clauio Soc. noſtræ mandatum eſt à Clemente VIII. vt explicaret prædictam formam, quod præſtitit egregio volumine; reſpondens in fine Franciſco Vietæ, qui aliam formam cum titulo Gregoriano Kalendarij ediderat. Ex eo igitur potiſſimum ſubijciemus Kalendarium Gregorianum, addemuſq; illas Tabulas, quas ad Chronologicum negotium, neceſſarias, vel percommodas arbitramur, aliquas ex noſtra induſtria illis inſerentes. Poſt Kalendarium autem ſubiungemus Tabulam Paſchatis legitimi ab anno 1. Chriſti, vſque ad annum 1700.

CALENDARIVM GREGORIANVM.

Ianuarius.				Februarius.				Martius.				Aprilis.			
Dies menſ	L.D	Epa.		Dies menſ	L.D.	Epa.		Dies menſ	L.D.	Epa.		Dies menſ	L.D.	Epa.	
1	A	*		1	d	29		1	d	*		1	g	29	
2	b	29		2	e	28		2	e	29		2	A	28	
3	c	28		3	f	27		3	f	28		3	b	27	
4	d	27		4	g	26	xxv.	4	g	27		4	c	26	xxv
5	e	26		5	A	24	xxv.	5	A	26		5	d	24	xxv.
6	f	25	xxv.	6	b	23		6	b	25	xxv.	6	e	23	
7	g	24		7	c	22		7	c	24		7	f	22	
8	A	23		8	d	21		8	d	23		8	g	21	
9	b	22		9	e	20		9	e	22		9	A	20	
10	c	21		10	f	19		10	f	21		10	b	19	
11	d	20		11	g	18		11	g	20		11	c	18	
12	e	19		12	A	17		12	A	19		12	d	17	
13	f	18		13	b	16		13	b	18		13	e	16	
14	g	17		14	c	15		14	c	17		14	f	15	
15	A	16		15	d	14		15	d	16		15	g	14	
16	b	15		16	e	13		16	e	15		16	A	13	
17	c	14		17	f	12		17	f	14		17	b	12	
18	d	13		18	g	11		18	g	13		18	c	11	
19	e	12		19	A	10		19	A	12		19	d	10	
20	f	11		20	b	9		20	b	11		20	e	9	
21	g	10		21	c	8		21	c	10		21	f	8	
22	A	9		22	d	7		22	d	9		22	g	7	
23	b	8		23	e	6		23	e	8		23	A	6	
24	c	7		24	f	5		24	f	7		24	b	5	
25	d	6		25	g	4		25	g	6		25	c	4	
26	e	5		26	A	3		26	A	5		26	d	3	
27	f	4		27	b	2		27	b	4		27	e	2	
28	g	3		28	c	1		28	c	3		28	f	1	
29	A	2						29	d	2		29	g	*	
30	b	1						30	e	1		30	A	29	
31	c	*						31	f	*					

Maius.

Dies	L.D.	Epa.	
1	b	28	
2	c	27	
3	d	26	
4	e	25	xxv.
5	f	24	
6	g	23	
7	A	22	
8	b	21	
9	c	20	
10	d	19	
11	e	18	
12	f	17	
13	g	16	
14	A	15	
15	b	14	
16	c	13	
17	d	12	
18	e	11	
19	f	10	
20	g	9	
21	A	8	
22	b	7	
23	c	6	
24	d	5	
25	e	4	
26	f	3	
27	g	2	
28	A	1	
29	b	*	
30	c	29	
31	d	28	

Iunius.

Dies	L.D.	Epa.	
1	e	27	
2	f	26	xxv.
3	g	24	xxv.
4	A	23	
5	b	22	
6	c	21	
7	d	20	
8	e	19	
9	f	18	
10	g	17	
11	A	16	
12	b	15	
13	c	14	
14	d	13	
15	e	12	
16	f	11	
17	g	10	
18	A	9	
19	b	8	
20	c	7	
21	d	6	
22	e	5	
23	f	4	
24	g	3	
25	A	2	
26	b	1	
27	c	*	
28	d	29	
29	e	28	
30	f	27	

Iulius.

Dies	L.D.	Epa.	
1	g	26	
2	A	25	xxv.
3	b	24	
4	c	23	
5	d	22	
6	e	21	
7	f	20	
8	g	19	
9	A	18	
10	b	17	
11	c	16	
12	d	15	
13	e	14	
14	f	13	
15	g	12	
16	A	11	
17	b	10	
18	c	9	
19	d	8	
20	e	7	
21	f	6	
22	g	5	
23	A	4	
24	b	3	
25	c	2	
26	d	1	
27	e	*	
28	f	29	
29	g	28	
30	A	27	
31	b	26	

Auguſtus.

Dies	L.D.	Epa.	
1	c	24	xxv.
2	d	23	
3	e	22	
4	f	21	
5	g	20	
6	A	19	
7	b	18	
8	c	17	
9	d	16	
10	e	15	
11	f	14	
12	g	13	
13	A	12	
14	b	11	
15	c	10	
15	d	9	
17	e	8	
18	f	7	
19	g	6	
20	A	5	
21	b	4	
22	c	3	
23	d	2	
24	e	1	
25	f	*	
26	g	29	
27	A	28	
28	b	27	
29	c	26	
30	d	25	
31	e	24	

September.

Dies	L.D.	Epa.	
1	f	23	
2	g	22	
3	A	21	
4	b	20	
5	c	19	
6	d	18	
7	e	17	
8	f	16	
9	g	15	
10	A	14	
11	b	13	
12	c	12	
13	d	11	
14	e	10	
15	f	9	
16	g	8	
17	A	7	
18	b	6	
19	c	5	
20	d	4	
21	e	3	
22	f	2	
23	g	1	
24	A	*	
25	b	29	
26	c	28	
27	d	27	
28	e	26	xxv.
29	f	24	xxv.
30	g	23	

October.

Dies	L.D.	Epa.	
1	A	22	
2	b	21	
3	c	20	
4	d	19	
5	e	18	
6	f	17	
7	g	16	
8	A	15	
9	b	14	
10	c	13	
11	d	12	
12	e	11	
13	f	10	
14	g	9	
15	A	8	
16	b	7	
17	c	6	
18	d	5	
19	e	4	
20	f	3	
21	g	2	
22	A	1	
23	b	*	
24	c	29	
25	d	28	
26	e	27	
27	f	26	
28	g	25	xxv.
29	A	24	
30	b	23	
31	c	22	

Nouember.

Dies	L.D.	Epa.	
1	d	21	
2	e	20	
3	f	19	
4	g	18	
5	A	17	
6	b	16	
7	c	15	
8	d	14	
9	e	13	
10	f	12	
11	g	11	
12	A	10	
13	b	9	
14	c	8	
15	d	7	
16	e	6	
17	f	5	
18	g	4	
19	A	3	
20	b	2	
21	c	1	
22	d	*	
23	e	29	
24	f	28	
25	g	27	
26	A	26	xxv.
27	b	24	xxv.
28	c	23	
29	d	22	
30	e	21	

December.

Dies	L.D.	Epa.	
1	f	20	
2	g	19	
3	A	18	
4	b	17	
5	c	16	
6	d	15	
7	e	14	
8	f	13	
9	g	12	
10	A	11	
11	b	10	
12	c	9	
13	d	8	
14	e	7	
15	f	6	
16	g	5	
17	A	4	
18	b	3	
19	c	2	
20	d	1	
21	e	*	
22	f	29	
23	g	28	
24	A	27	
25	b	26	
26	c	25	xxv.
27	d	24	
28	e	23	
29	f	22	
30	g	21	
31	A	20	xix.

TABVLA PASCHATIS LEGITIMI ab Anno 1. CHRISTI vulgari, ad Annum 1700.
Primus Numerus Annos Chriſti, alter Paſchatis diem Martio, aut Aprili.

1	M	27	71	A.	7	141	A.	10	211	A.	14	281	M.	27	351	M.	31	421	A.	3
2	A.	16	72	M	22	142	A.	2	212	A.	5	282	A.	16	352	A.	19	422	M.	26
3	A.	8	73	A.	11	143	A.	22	213	M.	28	283	A.	1	353	A.	11	423	A.	25
4	M	23	74	A.	3	144	A.	6	214	A.	17	284	A.	20	354	M.	27	424	A.	6
5	A.	12	75	A.	23	145	M	29	215	A.	2	285	A.	12	355	A.	16	425	A.	19
6	A.	4	76	A.	7	146	A.	28	216	A.	21	286	M.	28	356	A.	7	426	A.	11
7	A.	24	77	M	30	147	A.	3	217	A.	14	287	A.	17	357	M.	23	427	A.	3
8	A.	8	78	A.	19	148	M	25	218	M.	29	288	A.	8	358	A.	12	428	A.	22
9	M	31	79	A.	4	149	A.	19	219	A.	18	289	M.	24	359	A.	4	429	A.	7
10	A.	20	80	M	26	150	M	30	220	A.	9	290	A.	13	360	A.	23	430	M.	30
11	A.	5	81	A.	15	151	A.	19	221	M.	25	291	A.	5	361	A.	8	431	A.	19
12	M	27	82	M	31	152	A.	10	222	A.	14	292	A.	24	362	M.	31	432	A.	3
13	A.	16	83	A.	20	153	M	26	223	A.	6	293	A.	9	363	A.	20	433	M.	26
14	A.	8	84	A.	11	154	A.	5	224	M.	28	294	A.	1	364	A.	4	434	A.	15
15	M	24	85	A.	3	155	A.	7	225	A.	10	295	A.	21	365	M.	27	435	M.	31
16	A.	12	86	A.	16	156	M	29	226	A.	2	296	A.	5	366	A.	16	436	A.	19
17	A.	4	87	A.	8	157	A.	11	227	A.	22	297	M.	28	367	A.	10	437	A.	11
18	A.	24	88	M	30	158	A.	3	228	A.	6	298	A.	17	368	A.	2	438	M.	27
19	A.	9	89	A.	19	159	A.	23	229	M.	29	299	A.	2	369	A.	12	439	A.	16
20	M	31	90	A.	4	160	A.	14	230	A.	18	300	M.	24	370	M.	28	440	A.	1
21	A.	20	91	M	27	161	M	30	231	A.	3	301	A.	13	371	A.	17	441	M.	23
22	A.	5	92	A.	15	162	A.	19	232	M.	25	302	A.	5	372	A.	8	442	A.	12
23	M	28	93	M	32	163	A.	11	233	A.	14	303	A.	18	373	M.	31	443	A.	4
24	A.	26	94	A.	20	164	M	26	234	A.	6	304	A.	9	374	A.	13	444	A.	23
25	A.	11	95	A.	12	165	A.	15	235	A.	19	305	A.	1	375	A.	5	445	A.	8
26	A.	21	96	M	27	166	A.	7	236	A.	20	306	A.	14	376	M.	27	446	M.	31
27	A.	13	97	A.	16	167	M	23	237	A.	2	307	A.	6	377	A.	16	447	A.	20
28	M	28	98	A.	8	168	A.	11	238	A.	22	308	M.	28	378	A.	1	448	A.	11
29	A.	17	99	M	24	169	A.	3	239	A.	7	309	A.	17	379	A.	21	449	M.	27
30	A.	9	100	A.	12	170	A.	23	240	M.	29	310	A.	2	380	A.	12	450	A.	16
31	M	25	101	A.	4	171	A.	8	241	A.	18	311	A.	22	381	M.	28	451	A.	8
32	A.	13	102	A.	24	172	M	30	242	A.	3	312	A.	13	382	A.	17	452	M.	23
33	A.	5	103	A.	9	173	A.	19	243	M.	26	313	M.	29	383	A.	19	453	A.	12
34	M	28	104	M	31	174	A.	4	244	A.	14	314	A.	18	384	M.	24	454	A.	14
35	A.	10	105	A.	20	175	M	27	245	M.	30	315	A.	10	385	A.	13	455	A.	24
36	A.	1	106	A.	5	176	A.	15	246	A.	19	316	M.	25	386	A.	5	456	A.	8
37	A.	21	107	M	28	177	M	31	247	A.	11	317	A.	14	387	A.	25	457	M.	31
38	A.	6	108	A.	16	178	A.	20	248	M.	26	318	A.	6	388	A.	9	458	A.	20
39	M	29	109	A.	8	179	A.	12	249	A.	15	319	M.	22	389	A.	1	459	A.	5
40	A.	17	110	M	24	180	A.	3	250	A.	7	320	A.	10	390	A.	21	460	M.	27
41	A.	9	111	A.	13	181	A.	19	251	M.	23	321	A.	2	391	A.	6	461	A.	16
42	M	25	112	A.	4	182	A.	8	252	A.	11	322	A.	22	392	M.	28	462	A.	1
43	A.	14	113	A.	24	183	M.	38	253	A.	2	323	A.	7	393	A.	27	463	A.	21
44	A.	5	114	A.	9	184	A.	16	254	A.	23	324	M.	29	394	A.	2	464	A.	12
45	A.	25	115	A.	1	185	A.	4	255	A.	8	325	A.	18	395	M.	25	465	M.	28
46	A.	10	116	A.	20	186	M.	27	256	M.	30	326	A.	3	396	A.	13	466	A.	17
47	A.	2	117	A.	5	187	A.	16	257	A.	19	327	M.	26	397	A.	5	467	A.	9
48	A.	21	118	M	28	188	M.	31	258	A.	11	328	A.	14	398	A.	18	468	M.	31
49	A.	6	119	A.	17	189	A.	20	259	M.	27	329	A.	6	399	A.	10	469	A.	13
50	M	29	120	A.	1	190	A.	12	260	A.	15	330	A.	19	400	A.	1	470	A.	5
51	A.	18	121	A.	21	191	M.	28	261	A.	7	331	A.	11	401	A.	14	471	M.	28
52	A.	2	122	A.	13	192	A.	16	262	M.	23	332	A.	2	402	A.	6	472	A.	16
53	M	25	123	M	29	193	A.	8	263	A.	12	333	A.	22	403	M.	29	473	A.	1
54	A.	14	124	A.	17	194	M.	24	264	A.	3	334	A.	7	404	A.	17	474	A.	21
55	M	30	125	A.	9	195	A.	13	265	A.	23	335	M.	30	405	A.	2	475	A.	6
56	A.	18	126	A.	25	196	A.	4	266	A.	8	336	A.	18	406	A.	22	476	M.	28
57	A.	10	127	A.	14	197	A.	24	267	M.	31	337	A.	3	407	A.	14	477	A.	17
58	M	26	128	A.	5	198	A.	9	268	A.	19	338	A.	6	408	M.	29	478	A.	9
59	A.	1	129	M	28	199	A.	1	269	A.	4	339	A.	15	409	A.	18	479	M.	25
60	A.	6	130	A.	10	200	A.	20	270	M.	27	340	M.	30	410	A.	10	480	A.	13
61	M	29	131	A.	2	201	A.	5	271	A.	16	341	A.	19	411	M.	26	481	A.	5
62	A.	11	132	A.	21	202	M.	28	272	M.	31	342	A.	11	412	A.	14	482	A.	25
63	A.	3	133	A.	6	203	A.	17	273	A.	20	343	M.	27	413	A.	6	483	A.	10
64	A.	2	134	M	29	204	A.	8	274	A.	12	344	A.	15	414	M.	22	484	A.	1
65	A.	14	135	A.	18	205	M.	24	275	M.	28	345	A.	7	415	A.	11	485	A.	21
66	M	30	136	A.	9	206	A.	13	276	A.	16	346	A.	23	416	A.	2	486	A.	6
67	A.	19	137	M	25	207	A.	5	277	A.	8	347	A.	12	417	A.	22	487	M.	29
68	A.	10	138	A.	14	208	A.	24	278	M.	31	348	A.	3	418	A.	7	488	A.	17
69	M	26	139	A.	6	209	A.	9	279	A.	23	349	A.	23	419	M.	30	489	A.	2
70	A.	15	140	A.	25	210	A.	1	280	A.	4	350	A.	8	420	A.	18	490	M.	25

Reſiduum Tabulæ Paſchalis.

491	A.	14	561	A.	7	631	M.	24	701	A.	3	771	A.	7	841	A.	17	911	A.	21
492	A.	5	562	A.	9	632	A.	12	702	A.	23	772	M.	29	842	A.	2	912	A.	12
493	A.	18	563	M.	25	633	A.	4	703	A.	8	773	A.	18	843	A.	22	913	M.	28
494	A.	10	564	A.	13	634	A.	24	704	M.	30	774	A.	3	844	A.	13	914	A.	17
495	M.	26	565	A.	5	635	A.	9	705	A.	19	775	M.	26	845	M.	29	915	A.	9
496	A.	14	566	M.	28	636	M.	31	706	A.	4	776	A.	14	846	A.	18	916	M.	24
497	A.	6	567	A.	10	637	A.	20	707	M.	27	777	M.	30	847	A.	10	917	A.	15
498	M.	29	568	A.	1	638	A.	5	708	A.	15	778	A.	19	848	M.	25	918	A.	5
499	A.	11	569	A.	21	639	M.	28	709	M.	31	779	A.	11	849	A.	14	919	A.	25
500	A.	2	570	A.	6	640	A.	16	710	A.	20	780	M.	26	850	A.	6	920	A.	9
501	A.	22	571	M.	29	641	A.	8	711	A.	12	781	A.	15	851	M.	22	921	A.	1
502	A.	14	572	A.	17	642	M.	24	712	A.	3	782	A.	7	852	A.	10	922	A.	21
503	M.	30	573	A.	19	643	A.	13	713	A.	19	783	M.	25	853	A.	2	923	A.	6
504	A.	18	574	M.	25	644	A.	4	714	A.	8	784	A.	11	854	A.	22	924	M.	28
505	A.	10	575	A.	14	645	A.	24	715	M.	31	785	A.	2	855	A.	7	925	A.	17
506	M.	26	576	A.	5	646	A.	9	716	A.	16	786	A.	23	856	M.	29	926	A.	2
507	A.	15	577	A.	25	647	A.	8	717	A.	4	787	A.	8	857	A.	18	927	M.	25
508	A.	6	578	A.	10	648	A.	20	718	M.	27	788	M.	30	858	A.	3	928	A.	13
509	M.	22	579	A.	2	649	A.	5	719	A.	16	789	A.	19	859	M.	26	929	A.	5
510	A.	11	580	A.	21	650	M.	28	720	M.	31	790	A.	11	860	A.	14	930	A.	18
511	A.	3	581	A.	6	651	A.	17	721	A.	20	791	M.	27	861	A.	6	931	A.	10
512	A.	22	582	M.	29	652	A.	1	722	A.	12	792	A.	15	862	A.	19	932	A.	1
513	A.	7	583	A.	18	653	A.	21	723	M.	28	793	A.	7	863	A.	11	933	A.	14
514	M.	30	584	A.	2	654	A.	13	724	A.	16	794	M.	23	864	A.	2	934	A.	6
515	A.	19	585	M.	25	655	M.	29	725	A.	8	795	A.	12	865	A.	22	935	M.	29
516	A.	3	586	A.	14	656	A.	17	726	M.	24	796	A.	3	866	A.	7	936	A.	17
517	M.	26	587	M.	30	657	A.	9	727	A.	13	797	M.	23	867	M.	30	937	A.	2
518	A.	15	588	A.	18	658	M.	25	728	A.	4	798	A.	8	868	A.	8	938	A.	22
519	M.	31	589	A.	20	659	A.	14	729	A.	24	799	M	31	869	A.	3	939	A.	14
520	A.	19	590	M.	26	660	A.	5	730	A.	9	800	A.	19	870	M.	26	940	M.	29
521	A.	11	591	A.	15	661	M.	28	731	A.	1	801	A.	4	871	A.	15	941	A.	18
522	A.	3	592	A.	6	662	A.	10	732	A.	20	802	M.	27	872	M.	30	942	A.	10
523	A.	16	593	M.	29	663	A.	2	733	A.	5	803	A.	16	873	A.	19	943	M.	26
524	A.	7	594	A.	11	664	A.	21	734	M.	28	804	M.	31	874	A.	11	944	A.	14
525	M.	30	595	A.	3	665	A.	6	735	A.	17	805	A.	20	875	M.	27	945	A.	6
526	A.	19	596	A.	22	666	M.	29	736	A.	8	806	A.	12	876	A.	15	946	M.	22
527	A.	4	597	A.	14	667	A.	18	737	M.	24	807	M.	28	877	A.	7	947	A.	11
528	M.	26	598	M.	30	668	A.	9	738	A.	13	808	A.	16	878	M.	23	948	A.	2
529	A.	15	599	A.	19	669	M.	25	739	A.	5	809	A.	8	879	A.	12	949	A.	22
530	M.	31	600	A.	10	670	A.	14	740	A.	24	810	A.	31	880	A.	3	950	A.	7
531	A.	20	601	M.	26	671	A.	6	741	A.	9	811	A.	13	881	M.	23	951	M.	30
532	A.	11	602	A.	15	672	A.	25	742	A.	1	812	A.	4	882	A.	8	952	A.	18
533	M.	27	603	A.	7	673	A.	10	743	A.	14	813	M.	27	883	M.	31	953	A.	3
534	A.	16	604	M.	22	674	A.	3	744	A.	5	814	A.	16	884	A.	19	954	M.	26
535	A.	8	605	A.	11	675	A.	22	745	M.	28	815	A.	1	885	A.	11	955	A.	15
536	M.	23	606	A.	3	676	A.	6	746	A.	17	816	A.	20	886	M.	27	956	A.	6
537	A.	12	607	A.	23	677	M.	29	747	A.	2	817	A.	12	887	A.	16	957	A.	19
538	A.	4	608	A.	7	678	A.	18	748	A.	21	818	M.	28	888	A.	7	958	A.	11
539	A.	24	609	M.	30	679	A.	3	749	A.	13	819	A.	17	889	M.	23	959	A.	3
540	A.	8	610	A.	19	680	M.	25	750	M.	29	820	A.	8	890	A.	12	960	A.	22
541	M.	31	611	A.	4	681	A.	14	751	A.	18	821	M.	24	891	A.	4	961	A.	7
542	A.	20	612	M.	26	682	M.	30	752	A.	9	822	A.	13	892	M.	23	962	M.	30
542	A.	5	613	A.	15	683	A.	19	753	M.	25	823	A.	5	893	A.	8	963	A.	19
543	M.	27	614	M.	31	684	A.	10	754	A.	14	824	A.	24	894	M.	31	964	A.	3
545	A.	16	615	A.	20	685	M.	26	755	A.	6	825	A.	9	895	A.	20	965	M.	26
546	A.	8	616	A.	11	686	A	15	756	M.	28	826	A.	1	896	A.	4	966	A.	15
547	M.	24	617	A.	3	687	A.	7	757	A.	10	827	A.	12	897	M.	27	967	M.	31
548	A.	12	618	A.	10	688	M.	29	758	A.	2	828	A.	5	898	A.	16	968	A.	19
549	A.	4	619	A.	8	689	A.	11	759	A.	22	829	M.	28	899	A.	10	969	A.	11
550	A.	24	620	M.	30	690	A.	3	760	A.	6	830	A.	17	900	A.	2	979	M.	27
551	A.	9	621	A.	19	691	A.	23	761	M.	29	831	A.	2	901	A.	12	971	A.	16
552	M.	31	622	A.	4	692	A.	14	762	A.	18	831	M.	24	902	M.	28	972	A.	7
553	A.	20	623	M.	27	693	M.	31	763	A.	3	833	A.	13	903	A.	17	973	M.	23
554	A.	5	624	A.	15	694	A.	19	764	M.	25	834	A.	5	904	A.	8	974	A.	12
555	M.	28	625	M.	31	695	A.	11	765	A.	14	835	A.	18	905	M.	31	975	A.	4
556	A.	16	626	A.	20	696	M.	26	766	A.	6	836	A.	9	906	A.	13	976	M.	23
557	A.	1	627	A.	12	697	A.	15	767	A.	19	837	A.	1	907	A.	5	977	A.	8
558	A.	21	628	M.	27	698	A.	7	768	A.	10	838	A.	14	908	M.	27	978	M.	31
559	A.	13	629	A.	16	699	M.	23	769	A.	2	839	A.	6	909	A.	16	979	A.	20
560	M.	28	630	A.	8	700	A.	11	770	A.	22	840	M.	28	910	A.	1	980	A.	11

Reſiduum Tabulæ Paſchalis.

981	M.	27	1051	M	31	1121	A.	10	1191	A	14	1261	A	24	1331	M	31	1401	A.	3
982	A.	16	1052	A.	19	1122	M	26	1192	A	5	1262	A	9	1332	A.	19	1402	M	26
983	A.	8	1053	A.	11	1123	A.	15	1193	M	28	1263	A	1	1333	A.	4	1403	A.	15
984	M.	23	1054	A.	3	1124	A.	6	1194	A	10	1264	A	20	1334	M	27	1404	M	30
985	A.	12	1055	A.	16	1125	M	29	1195	A	12	1265	A	5	1335	A.	16	1405	A.	19
986	A.	4	1056	A.	17	1126	A.	11	1196	A	21	1266	M	28	1336	M	31	1406	A.	11
987	A.	24	1057	M	30	1127	A.	3	1197	A	6	1267	A	17	1337	A.	20	1407	M	27
988	A.	8	1058	A.	19	1128	A.	22	1198	M	29	1268	A	8	1338	A.	12	1408	A.	25
989	M.	31	1059	A.	4	1129	A.	14	1199	A	18	1269	M	24	1339	M	28	1409	A.	7
990	A.	20	1060	M	26	1130	M	30	1200	A	9	1270	M	31	1340	A.	16	1410	M	23
991	A.	5	1061	A.	15	1131	A.	19	1201	M	25	1271	A	15	1341	A.	8	1411	M	13
992	M.	27	1062	M	31	1132	A.	10	1102	A	14	1272	A	24	1342	M.	31	1412	A.	3
993	A.	16	1063	A.	20	1133	M	26	1203	A	6	1273	A	9	1343	A.	23	1413	A.	23
994	A.	1	1064	A.	11	1134	A.	15	1204	A	25	1274	A	1	1344	A.	4	1414	A.	8
995	A.	21	1065	M	27	1135	A.	7	1205	A	10	1275	A	14	1345	M	27	1415	M	31
996	A.	12	1066	A.	16	1136	M	22	1206	A	2	1276	A	5	1346	A.	16	1416	A.	19
997	M.	28	1067	A.	8	1137	A.	11	1207	A	22	1277	M	28	1347	A.	1	1417	A.	11
998	A.	17	1068	M	23	1138	A.	3	1208	A	6	1278	A	17	1348	A.	20	1418	M	27
999	A.	9	1069	A	12	1139	A.	23	1209	M	29	1279	A	2	1349	A.	11	1419	A.	16
1000	M	31	1070	A.	4	1140	A.	7	1210	A	18	1280	A	21	1350	M	28	1420	A.	7
1001	A.	13	1071	A.	24	1141	M	30	1211	A	3	1281	A.	13	1351	A.	17	1421	M	23
1002	A.	5	1072	A.	8	1142	A.	19	1212	M	25	1282	M	29	1352	A.	8	1422	A.	12
1003	M	28	1073	M	31	1143	A.	4	1213	A	14	1283	A.	18	1353	M	24	1423	A.	4
1004	A.	16	1074	A.	20	1144	M	26	1214	M	30	1284	A.	9	1354	A.	13	1424	A.	23
1005	A.	1	1075	A.	5	1145	A	15	1215	A	19	1285	M	23	1355	A.	5	1425	A.	8
1006	A.	21	1076	M	27	1146	M	31	1216	A	10	1286	A.	14	1356	A.	24	1426	M	31
1007	A.	6	1077	A.	16	1147	A	20	1217	M	26	1287	A.	6	1357	A.	19	1427	A.	20
1008	M	28	1078	A.	8	1148	A	11	1218	A	15	1288	M	28	1358	A.	1	1428	A.	4
1009	A.	17	1079	M	24	1149	A	3	1219	A	7	1289	A.	10	1359	A.	21	1429	M	27
1010	A.	9	1080	A.	12	1150	A	16	1220	M	26	1290	A.	2	1360	A.	5	1430	A.	16
1011	M	25	1081	A.	4	1151	A	8	1221	A	11	1291	A.	22	1361	M	28	1431	A.	10
1012	A.	13	1082	A.	24	1152	M	30	1222	A	3	1292	A.	6	1362	A.	17	1432	A.	2
1013	A.	5	1083	A.	9	1153	A	19	1223	A	23	1293	M	29	1363	A.	2	1433	A.	12
1014	A.	25	1084	M	31	1154	A	4	1224	A	14	1294	A.	18	1364	M	24	1434	M	28
1015	A.	10	1085	A.	20	1155	M	27	1225	M	30	1295	A.	3	1365	A.	13	1435	A.	17
1016	A.	1	1086	A.	5	1156	A	15	1226	A	19	1296	M	26	1366	A.	5	1436	A.	8
1017	A.	21	1087	M	28	1157	M	31	1227	A	11	1297	A.	14	1367	A.	18	1437	M	31
1018	A.	6	1088	A.	16	1158	A	20	1228	M	26	1298	A.	16	1368	A.	9	1438	A.	13
1019	M	29	1089	A.	1	1159	A	12	1229	A	15	1299	A.	19	1369	A.	1	1439	A.	5
1020	A.	17	1090	A.	21	1160	M	27	1230	A	7	1300	A.	10	1370	A.	14	1440	M	27
1021	A.	2	1091	A.	13	1161	A	16	1231	M	23	1301	A.	2	1371	A.	6	1441	A.	16
1022	A.	25	1092	M	28	1162	A	8	1232	A	11	1302	A.	22	1372	M	28	1442	A.	1
1023	A.	14	1093	A.	17	1163	M	24	1233	A	3	1303	A.	7	1373	A.	17	1443	A.	21
1024	A.	5	1094	A.	9	1164	A	12	1234	A	23	1304	M	29	1374	A.	2	1444	A.	12
1025	A.	8	1095	M	25	1165	A	4	1235	A	8	1305	A.	18	1375	A.	22	1445	M	28
1026	A.	10	1096	A.	13	1166	A	24	1236	M	30	1306	A.	3	1376	A.	13	1446	A.	17
1027	M	26	1097	A.	5	1167	A	9	1237	A	19	1307	M	26	1377	M	29	1447	A.	9
1028	A.	14	1098	M	28	1168	M	31	1238	A	4	1308	A.	14	1378	A.	18	1448	M	24
1029	A.	6	1099	A.	10	1169	A	20	1239	M	27	1309	M	30	1379	A.	10	1449	A.	13
1030	M	29	1100	A.	1	1170	A	5	1240	A	15	1310	A.	19	1380	M	25	1450	A.	5
1031	A.	11	1101	A.	21	1171	M	28	1241	M	31	1311	A.	12	1381	A.	14	1451	A.	25
1032	A.	2	1102	A.	6	1172	A	16	1242	A	20	1312	M	26	1382	A.	6	1452	A.	9
1033	A.	22	1103	M	29	1173	A	8	1243	A	12	1313	A.	15	1383	M	22	1453	A.	1
1034	A.	14	1104	A.	17	1174	M	24	1244	A	3	1314	A.	7	1384	A.	10	1454	A.	21
1035	M	30	1105	A.	9	1175	A	13	1245	A	19	1315	M	23	1385	A.	2	1455	A.	6
1036	A.	18	1106	M	25	1176	A	4	1246	A	8	1316	A.	11	1386	A.	22	1456	M	28
1037	A.	10	1107	A.	14	1177	A	24	1247	M	31	1317	A.	3	1387	A.	7	1457	A.	17
1038	M	26	1108	A.	5	1178	A	9	1248	A	16	1318	A.	23	1388	M	29	1458	A.	2
1039	A.	15	1109	A.	21	1179	A	1	1249	A	4	1319	A.	8	1389	A.	18	1459	M	25
1040	A.	6	1110	A.	10	1180	A	20	1250	M	27	1320	M	30	1390	A.	3	1460	A.	13
1041	M	22	1111	A.	2	1181	A	5	1251	A	16	1321	A.	19	1391	M	26	1461	A.	5
1042	A.	11	1112	A.	21	1182	M	28	1252	M	31	1322	A.	11	1392	A.	14	1462	A.	18
1043	A.	3	1113	A.	6	1183	A.	17	1253	A.	20	1323	M	27	1394	A.	6	1463	A.	10
1044	A.	22	1114	M	29	1184	A.	1	1254	A.	12	1324	A.	15	1393	A.	19	1464	A.	1
1045	A.	7	1115	A.	18	1185	A.	21	1255	M	28	1325	A.	7	1395	A.	12	1465	A.	14
1046	M	30	1116	A.	2	1186	A.	13	1256	A.	6	1326	M	23	1396	A.	2	1466	A.	6
1047	A.	19	1117	M	25	1187	M	29	1257	A.	18	1327	A.	12	1396	A.	22	1467	M	29
1048	A.	3	1118	A.	14	1188	A.	17	1258	M	24	1328	A.	3	1397	A.	7	1468	A.	17
1049	M	26	1119	M	30	1189	A.	9	1259	A	13	1329	A.	23	1399	M	30	1469	A.	2
1050	A.	15	1120	A.	18	1190	M	25	1260	A.	4	1330	A.	9	1400	A.	18	1470	A.	21

Reſiduum Tabulæ Paſchalis.

1471	A.	14	1511	A.	20	1551	M	29	1581	M	26	1611	A.	3	1641	M	31	1671	M	29
1472	M	29	1512	A.	18	1552	A.	17	1582	A.	15	1612	A.	22	1642	A.	20	1672	A.	17
1473	A.	18	1513	M	27	1553	A.	2	1583	A.	10	1613	A.	7	1643	A.	5	1673	A.	2
1474	A.	10	1514	A.	6	1554	M	25	1584	A.	1	1614	M	30	1644	M	27	1674	M	25
1475	M	26	1515	A.	15	1555	A.	14	1585	A.	21	1615	A.	19	1645	A.	16	1675	A.	14
1476	A.	14	1516	M	23	1556	A.	5	1586	A.	6	1616	A.	3	1646	A.	1	1676	A.	5
1477	A.	6	1517	A.	12	1557	A.	18	1587	M	29	1617	M	26	1647	A.	21	1677	A.	18
1478	M	28	1518	A.	4	1558	A.	10	1588	A.	17	1618	A.	15	1648	A.	12	1678	A.	10
1479	A.	11	1519	A.	24	1559	M	16	1589	A.	2	1619	M	31	1649	A.	4	1679	A.	2
1480	A.	2	1520	A.	8	1560	A.	14	1590	A.	22	1620	A.	19	1650	A.	17	1680	A.	21
1481	A.	21	1521	M	31	1561	A.	6	1591	A.	14	1621	A.	11	1651	A.	9	1681	A.	6
1482	A.	7	1522	A.	20	1562	M	29	1592	M	29	1622	M	27	1652	M	31	1682	M	29
1483	M	30	1523	A.	5	1563	A.	11	1593	A.	18	1623	A.	16	1653	A.	13	1683	A.	18
1484	A.	18	1524	M	27	1564	A.	2	1594	A.	10	1624	A.	7	1654	A.	5	1684	A.	2
1485	A.	3	1525	A.	16	1565	A.	22	1595	M	26	1625	M	30	1655	M	28	1685	A.	22
1486	M	26	1526	A.	1	1566	A.	14	1596	A.	14	1626	A.	10	1656	A.	16	1686	A.	14
1487	A.	15	1527	A.	21	1567	M	30	1597	A.	6	1627	A.	4	1657	A.	1	1687	M	30
1488	A.	6	1528	A.	12	1568	A.	8	1598	M	22	1628	A.	23	1658	A.	21	1688	A.	18
1489	A.	19	1529	M	28	1569	A.	10	1599	A.	11	1629	A.	15	1659	A.	13	1689	A.	22
1490	A.	12	1530	A.	17	1570	M	26	1600	A.	2	1630	M	31	1660	M	28	1690	M	26
1491	A.	3	1531	A.	9	1571	A.	15	1601	A.	23	1631	A.	20	1661	A.	17	1691	A.	15
1492	A.	12	1532	M	31	1572	A.	6	1602	A.	7	1632	A.	11	1662	A.	9	1692	A.	6
1493	A.	7	1533	A.	13	1573	M	22	1603	M	30	1633	M	27	1663	M	25	1693	M	22
1494	M	30	1534	A.	5	1574	A.	11	1604	A.	18	1634	A.	16	1664	A.	13	1694	A.	11
1495	A.	19	1535	M	28	1575	A.	3	1605	A.	10	1635	A.	8	1665	A.	5	1695	A.	3
1496	A.	3	1536	A.	16	1576	A.	22	1606	M	26	1636	M	23	1666	A.	25	1696	A.	22
1497	M	28	1537	A.	1	1577	A.	7	1607	A.	15	1637	A.	12	1667	A.	10	1697	A.	7
1498	A.	15	1538	A.	21	1578	M.	30	1608	A.	6	1638	A.	4	1668	A.	1	1698	M	30
1499	M	31	1539	A.	6	1579	A.	19	1609	A.	19	1639	A.	24	1669	A.	21	1699	A.	19
1500	A.	19	1540	M	28	1580	A.	3	1610	A.	10	1640	A.	8	1670	A.	6	1700		
1501	A.	11	1541	A.	17															
1502	M	27	1542	A.	9															
1503	A.	16	1543	M	25															
1504	A.	7	1544	A.	13															
1505	M	23	1545	A.	5															
1506	A.	12	1546	A.	25															
1507	A.	4	1547	A.	10															
1508	A.	23	1548	A.	1															
1509	A.	8	1549	A.	21															
1510	M	31	1550	A.	6															

CAPVT XXIX.

De Periodis, & Epochis Fictis ob commoditatem inueſtigandi quouis Anno propoſito Solis Lunæque Cyclos, ad Nouilunia Feriaſq; & alios Characteres Annorum inueniendos.

PRætermiſſa Iudaica periodo, de qua ſatis diximus Cap. 14. in Appendice num. 3. qua falſò ſupponitur in ea, Mundum conditum anno 3761. ante vulgarem CHRISTI Epocham, celebris eſt Periodus Conſtantinopolitana, & Antiochena annorum 7980. Ducto, enim Solis Cyclo 28. per Lunæ Cyclum 19. fit Victoris, ſeu Dionyſij Exigui periodus annorum 532. quibus abſolutis, reuertuntur Aurei numeri ad eandem diem & feriam; ductis verò 532. per 15. qui eſt Cyclus Indictionum, fit Periodus annorum 7980. Conſtantinopolitani enim Indictiones inire cœperunt à Calendis Septembris anni Chriſti 312. quo Conſtantinus Magnus vicit Maxentium, eſto alij eas ab Hadriano, aliqui ab 8. Calendas Octobris auſpicarentur, nec Antiocheni cum Conſtantinopolitanis conſentirent, vt fuſiùs docet Langius lib. 1. de annis Chriſti c. 8. quia verò Romani à ſequentibus kalendis Ianuarij computabant Indictiones, indidem Ioſephus Scaliger lib. 5. de emendat. temporum c. 2. hanc periodum iniuit, appellauitq; *Iulianam*, ob formam anni Iuliani. Hanc Periodum ad characteres Chronologicos, ac Syntaxim Chronologiæ vtiliſſimam cenſuere hactenus Chronologi, quia ſi notum ſit quotus ſit annus quilibet propoſitus in hac periodo; & diuidatur per 28. & per 19. & per 15. inuenitur ſtatim Cyclus Solis, & Lunæ, & Indictio congruens anno propoſito, & ex his Caracteribus dignoſcitur connexio vera annorum. Quæ facilitas non reperitur in Epochis incertis, aut retrogrado calculo; puta in annis ante Chriſtum. Sed oportet hanc ipſam Periodum imaginariam connectere cum aliqua celebri, & nota Epocha determinata, nec vlla in toto Orbe celebrior eſt, quàm Epocha vulgata Chriſti Saluatoris noſtri, qui eſt Alpha, et Omega, & principium, ac finis à quo omnia, & in quem omnia ordinantur. Anno autem primo Epochæ Chriſti currebat à Calendis Ianuarij Cyclus Solis X, & Lunæ II. & Indictio, ſi tunc in vſu fuiſſet, eſſet IV. Qui tres characteres nulli anno Periodi Iulianę conueniunt niſi anno 4714. eo enim diuiſo per 28. Quotiens eſt 168. $\frac{10}{28}$. indicant euolutos iam eſſe Cyclos Solares 168. & de 169. currere decimum. Rurſus diuiſis 4714. per 19. Quotiens eſt 248. $\frac{2}{19}$. ergo abſoluti erant ab initio periodi Iulianæ Cycli Lunares 248. & de 249. currebat ſecundus. Tandem diuiſis 4714. per 15. Quotiens indicat abſolutas annorum quindenas 314. $\frac{4}{15}$. & illi anno primo Chriſti conuenire Indictionem 4. Cùm ergo ante Epocham Chriſti, abſoluti fuerint de Iuliana periodo anni 4713. Si addantur hi anno Chriſti 312. fiet annus Periodi Iulianæ 5025. quo diuiſo per 28. & inde per 19. & tandem per 15. inuenitur huic anno conuenire Cyclus Solis XI. Lunæ XI. Indictio o. ſeu 15. abſoluta, ideoq; hoc anno initium nouæ periodi Indictionum à Calendis Septembris deſumptum eſt. Quanti porrò faciant vſum Periodi huius Petauius l. 7. de doctrina temporum à c. 7. ad 9. & in diſſertationibus Vranologij lib. 8. can. 2. & in Rationario temporum parte 2. c. 4. Langius l. 5. de annis Chriſti c. 8. alijq; mirum dictu, nedum Scaliger ſupra.

2 Ego tamen, pace tantorum virorum, in hac Iuliana Periodo neuos aliquos agnoſco, videoq; aliam longè meliorem vſurpari poſſe; *Primò* enim, licet hæc Periodus duratura ſit vſque ad Epochæ Chriſtianæ annum 3267. quantum fortaſſe Mundus non durabit, & anno 3268. rurſus incœpturus ſit triplex ille Cyclus Solis, Lunæ, & Indictionum ab vnitate, tamen cum ante Chriſtum non complectatur, niſi annos 4713. non ſatisfacit inuentioni Characterum pro annis illis, quos aliqui Mundo tribuunt pluteſquàm 4713. ante Chriſtum, cum aliqui numerent pluteſquam 7000. Et ipſa Aera Conſtantinopolitana Græcorum numeret annos 5508. Aera verò Alexandrina 5492. ante Chriſtum, vt fatetur ipſemet Petauius l. 8. Vranologij can. 2. capitis 13. *Secundò* quorſum quæſo vſus Indictionum in annis antecedentibus annum Chriſti 312. nullus certè. *Tertiò* ipſa periodi *Iulianæ* appellatio admonere debebat de Biſſextilibus annis diſcernendis à communibus, qui ſanè character non minus neceſſarius eſt Chronologis ad annos Iulianos versùs initium Mundi retro computandos, & in illis vſurpandas literas feriarum Indices, quàm alij characteres. Iam verò initium Periodi Iulianæ debebat ſumi ab anno tertio ante Biſſextilem proximè futurum; & tamen ſumptum eſt ab anno quarto. Et ſi enim diuidendo 7980. per 4. vltimus annus huius periodi deſinit in Biſſextilem, quia tamen annus Chriſti primus fuit huius periodi 4714. & aliunde conſtat in forma Iuliana fuiſſe primum poſt Biſſextilem, ſi diuidatur 4714. per 4. Quotiens eſt 1178. $\frac{2}{4}$. euaditq; ſecundus poſt Biſſextilem. Vt igitur conſentiat hic character cum veritate, oportet annos periodi Iulianæ mutilare vna vnitate, & reſiduum diuidere per 4. vt diſcernatur quotus ſit à Biſſextili præterito annus. Hæc igitur Regula potiùs tradenda fuit, quàm quæ de Indictionibus ante Chriſtum.

3 Nos igitur, vt habeamus periodum longè maiorem, & annis Mundi, immò antemundanis abundè ſatisfacientem, elegimus periodum annorum 10108. quæ fit multiplicando quadratum Cycli Metonici, ideſt numeri 19. qui eſt 361. per Solis Cyclum 28. & idem obtinetur, ſi periodus Victoriana annorum 532. ducatur per 19. in hac enim continentur Cycli Solis 361. qui eſt numerus quadratus Cycli Lunaris; Lunares autem Cycli 532. quanta eſt periodus Victoriana, ſeu Dionyſiana. Quia tamen non eſt conſtructa ex tribus ſimplicibus Cyclis, ſequitur, vt in ea ſint anni 19. quibus recurrunt iidem characteres primò anno Chriſti debiti nempe Cyclus Solis X. & Lunæ II. nempe anni huius Periodi 460. 992. 1524. 2056. 2588. 3120. 3652. 4184. 4716. 5248. 5780. 6312. 6842. 7374. 7906. 8438. 8970. 9502. 10034. Ex his tamen elegimus annum 7374. vtpote abundè ſatisfacientem opinionibus de Mundi annis ante Chriſtum et memoratu facilem. Neque verò periculum eſt confuſionis in Chronologia, in qua controuerſia ex Cyclis Lunæ Soliſque deducenda, verſari ſolet inter annos ſibi vicinos, non autem interuallo annorum 532. inter ſe diſtantes. Hanc autem Periodum appellaui *Soliſauream*, eo quod Solis cyclus 28. multiplicatus per quadratum Aurei numeri, qui eſt 361. eam producat, et de hac ante Chriſti Epocam tranſacti ſunt anni 7373. Porrò Periodi huius anni dati ſi diuidantur per 28. et iterum per 19. et tandem mutilati vnitate diuidantur per 4. habebitur Cyclus Solis, deinde Lunæ, poſtremo diſtantia à Biſſextili præterito iuxta Canones tradendos capite ſequenti poſt Tabulas.

CAPVT XXX.

In quo Tabulæ quædam vniuerſales, & neceſſariæ, aut perutiles ad Characteres Chronologicos; poſt quas ſequuntur Canones, ſeu Regulæ pro Vſu Tabularum harum.

I. TABVLA EPOCHARVM CELEBERRIMARVM.

Epochæ.		Anni ante Chriſt.	Anni Periodi Iulianę	An. Period, Soliſaureę
Mundi di conditi iuxta.	Alphonſinos	6984	.	390.
	Græcos Cõſtant,	5508	.	1866
	Alexandrinos	5492	.	1882
	Euſebium	5200	.	2174
	Iudæos	3761	953	3613.
Olympiadum Iphiſi initium		776	3938	6598
Vrbis iuxta Varronem		753	3961	6621
Vrbis ex faſtis Capitolinis		752	3962	6622
Nabonaſſari		747	3967.	6627
Alexandri M. Mors		324	4390	7050
Aera Seleucidarum		312	4402	7062
Iulianorum Primus		45	4669	7329
Auguſtani Aegiptiaci.		30	4684	7344

Epochæ.	Anni Chriſti.	Anni Periodi Iulianę	An. Period. Soliſaureę
Annus I. Epochæ vulgaris CHRISTIANORVM.	1	4714	7374
Cenſorini Scribentis	238	4951	7611
Diocletiani Aera	284	4997	7657
Indictionum initium	312	5025	7685
Concilium Nicænum	325	5038	7698
Hegira Arabum	622	5335	7995
Iezdagirdæ Perſarum	632	5345	8005
Caroli M. Imperatoris	800	5513	8173
Hieroſolyma capta à Gotifredo	1099	5812	8472
Conſtantinopolis capta à Turcis.	1453	6166	8826
Correctio Gregoriana kal.	1582	6295	8955

II. TABVLA ANNORVM BISSEXTILIVM.

Anni ante Chriſtum.			Anni Epochæ Chriſti.			In forma Gregoriana Anni Chriſti Centeſimi.			
Biſſextiles.			Biſſextiles.			Communes.	Communes.	Communes.	Biſſextiles
1	101	2601	4	100	2600	1700	1800	1900	2000
5	201	2701	8	200	2700	2100	2200	2300	2400
9	301	2801	12	300	2800	2500	2600	2700	2800
13	401	2901	16	400	2900	2900	3000	3100	3200
17	501	3001	20	500	3000	3300	3400	3500	3600
21	601	3101	24	600	3100	3700	3800	3900	4000
25	701	3201	28	700	3200	4100	4200	4300	4400
29	801	3301	32	800	3300	4500	4600	4700	4800
33	901	3401	36	900	3400	4900	5000	5100	5200
37	1001	3501	40	1000	3500	5300	5400	5500	5600
41	1101	3601	44	1100	3600	5700	5800	5900	6000
45	1201	3701	48	1200	3700	6100	6200	6300	6400
49	1301	3801	52	1300	3800	6500	6600	6700	6800
53	1401	3901	56	1400	3900	6900	7000	7100	7200
57	1501	4001	60	1300	4000	7300	7400	7500	7600
61	1601	4101	64	1600	4100	7700	7800	7900	8000
65	1701	4201	68	1700	4200	8100	8200	8300	8400
69	1801	4301	72	1800	4300	8500	8600	8700	8800
73	1901	4401	76	1900	4400	8900	9000	9100	9200
77	2001	4501	80	2000	4500	9300	9400	9500	9600
81	2101	4601	84	2100	4600	9700	9800	9900	10000
85	2201	4701	88	2200	4700				
89	2301	4801	92	2300	4800				
93	2401	4901	96	2400	4900				
97	2501	5001	100	2500	5900				
		&c.							
Pro Annis quibus intermiſſum fuit reipſa Biſſextum, vide cap. 22. num. 12.			Omnes centenarij, & Millenarij in forma Iuliana ſunt Biſſextiles.			Abiectis omnibus Centenarijs, & Millenarijs ab Anno dato ante Chriſtum, vel poſt, ſi reliquus annus eſt in prima columna eſt Biſſextilis, alij omnes ſunt Communes.			

III. TABVLA Aureorum Numerorum ante CHRISTI Epocham.

Anni hi centeſimi &c. integri ſunt, & ab Calendis Ianuarij, vſq; ad 31. Decembris conuenit illis Aureus numerus in linea A. B. ſub ipſis locatus.						Anni Centeſimi, & Milleſimi ante CHRISTVM.																		
						7600	7700	7800	7900	8000	8100	8200	8300	8400	8500	8600	8700	8800	8900	9000	9100	9200	9300	9400
						5700	5800	5900	6000	6100	6200	6300	6400	6300	6600	6700	6800	6900	7000	7100	7200	7300	7400	7300
						3800	3900	4000	4100	4200	4300	4400	4500	4600	4700	4800	4900	5000	5100	5200	5300	5400	5500	5600
						1900	2000	2100	2200	2300	2400	2500	2600	2700	2800	2900	3000	3100	3200	3300	3400	3500	3600	3700
						0	100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000	1100	1200	1300	1400	1500	1600	1700	1800
Anni Expanſi.						A ii.	xvi	xi	vi	i.	xv	x	v	xix	xiv	ix	iv	xviii	xiii	viii	iii	xvii	xii	B vii
1	20	39	58	77	96	1	15	10	5	19	14	9	4	18	13	8	3	17	12	7	2	16	11	6
2	21	40	59	78	97	19	14	9	4	18	13	8	3	17	12	7	2	16	11	6	1	15	10	5
3	22	41	60	79	98	18	13	8	3	17	12	7	2	16	11	6	1	15	10	5	19	14	9	4
4	23	42	61	80	99	17	12	7	2	16	11	6	1	15	10	5	19	14	9	4	18	13	8	3
5	24	43	62	81	+	16	11	6	1	15	10	5	19	14	9	4	18	13	8	3	17	12	7	2
6	25	44	63	82		15	10	5	19	14	9	4	18	13	8	3	17	12	7	2	16	11	6	1
7	26	45	64	83		14	9	4	18	13	8	3	17	12	7	2	16	11	6	1	15	10	5	19
8	27	46	65	84		13	8	3	17	12	7	2	16	11	6	1	15	10	5	19	14	9	4	18
9	28	47	66	85		12	7	2	16	11	6	1	15	10	5	19	14	9	4	18	13	8	3	17
10	29	48	67	86		11	6	1	15	10	5	19	14	9	4	18	13	8	3	17	12	7	2	16
11	30	49	68	87		10	5	19	14	9	4	18	13	8	3	17	12	7	2	16	11	6	1	15
12	31	50	69	88		9	4	18	13	8	3	17	12	7	2	16	11	6	1	15	10	5	19	14
13	32	51	70	89		8	3	17	12	7	2	16	11	6	1	15	10	5	19	14	9	4	18	13
14	33	52	71	90		7	2	16	11	6	1	15	10	5	19	14	9	4	18	13	8	3	17	12
15	34	53	72	91		6	1	15	10	5	19	14	9	4	18	13	8	3	17	12	7	2	16	11
16	35	54	73	92		5	19	14	9	4	18	13	8	3	17	12	7	2	16	11	6	1	15	10
17	36	55	74	93		4	18	13	8	3	17	12	7	2	16	11	6	1	15	10	5	19	14	9
18	37	56	75	94		3	17	12	7	2	16	11	6	1	15	10	5	19	14	9	4	18	13	8
19	38	57	76	95		2	16	11	6	1	15	10	5	19	14	9	4	18	13	8	3	17	12	7

Anni Expanſi ante CHRISTI Epocham ſeruiunt etiam pro expanſis poſt Centeſimos, & Milleſimos.

In ſerie A. B. ſunt Aurei Numeri conuenientes Annis ante CHRISTVM Centeſimis, & Milleſimis. Sic Anno 100. & 2000. & 3900. &c. conuenit idem numerus Aureus XVI.

Annis Expanſis, nec pertinentibus ad vllum Centeſimum, aut Milleſimum conuenit Aureus numerus in prima columna dextrorſum poſitus ſub Centeſimo 0. ideſt nullo. Si Annis ante CHRISTVM 1. 20. 39 58. 77. & 96. conuenit idem Aureus Numerus I. Annis autem 2. 21. 40. 59. 78. & 97. conuenit idem Aureus 19. & ſic de cœteris.

Annis Expanſis pertinentibus ad aliquem Centeſimum, vel Milleſimum conueniunt Aurei Numeri, dextrorſum notati ſub ſuis quiq; Centeſimis, aut Milleſimis. Sic Anno ante CHRISTVM 101. 120. 139. 158. 177. 196. conuenit idem Aureus numerus 15. quia notatus eſt ſub anno 100. e regione dictorum expanſorum, immò idem 15. conuenit ijſdem expanſis ſub Anno 2000. 3900. 5800. & 7700. &c.

IV. TABVLA Numerorum Aureorum pro Annis Epochæ CHRISTI.

						Anni Centeſimi, & Milleſimi Epochæ CHRISTI.																		
						5700	5800	5900	6000	6100	6200	6300	6400	6500	6600	6700	6800	6900	7000	7100	7200	7300	7400	7500
						3800	3900	4000	4100	4200	4300	4400	4500	4600	4700	4800	4900	5000	5100	5200	5300	5400	5500	5600
						1900	2000	2100	2200	2300	2400	2500	2600	2700	2800	2900	3000	3100	3200	3300	3400	3500	3600	3700
						0	100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000	1100	1200	1300	1400	1500	1600	1700	1800
Anni CHRISTI Expanſi.						A i.	vi	xi	xvi	ii	vii	xii	xvii	iii	viii	xiii	xviii	iv	ix	xiv	xix	v	x	xv
1	20	39	58	77	96	2	7	12	17	3	8	13	18	4	9	14	19	5	10	15	1	6	11	16
2	21	40	59	78	97	3	8	13	18	4	9	14	19	5	10	15	1	6	11	16	2	7	12	17
3	22	41	60	79	98	4	9	14	19	5	10	15	1	6	11	16	2	7	12	17	3	8	13	18
4	23	42	61	80	99	5	10	15	1	6	11	16	2	7	12	17	3	8	13	18	4	9	14	19
5	24	43	62	81	+	6	11	16	2	7	12	17	3	8	13	18	4	9	14	19	5	10	15	1
6	25	44	63	82		7	12	17	3	8	13	18	4	9	14	19	5	10	15	1	6	11	16	2
7	26	45	64	83		8	13	18	4	9	14	19	5	10	[illegible]	1	6	11	16	2	7	12	17	3
8	27	46	65	84		9	14	19	5	10	15	1	6	11	16	2	7	12	17	3	8	13	18	4
9	28	47	66	85		10	15	1	6	11	16	2	7	12	17	3	8	13	18	4	9	14	19	5
10	29	48	67	86		11	16	2	7	12	17	3	8	13	18	4	9	14	19	5	10	15	1	6
11	30	49	68	87		12	17	3	8	13	18	4	9	14	19	5	10	15	1	6	11	16	2	7
12	31	50	69	88		13	18	4	9	14	19	5	10	15	1	6	11	16	2	7	12	17	3	8
13	32	51	70	89		14	19	5	10	15	1	6	11	16	2	7	12	17	3	8	13	18	4	9
14	33	52	71	90		15	1	6	11	16	2	7	12	17	3	8	13	18	4	9	14	19	5	10
15	34	53	72	91		16	2	7	12	17	3	8	13	18	4	9	14	19	5	10	15	1	6	11
16	35	54	73	92		17	3	8	13	18	4	9	14	19	5	10	15	1	6	11	16	2	7	12
17	36	55	74	93		18	4	9	14	19	5	10	15	1	6	11	16	2	7	12	17	3	8	13
18	37	56	75	94		19	5	10	15	1	6	11	16	2	7	12	17	3	8	13	18	4	9	14
19	38	57	76	95		1	6	11	16	2	7	12	17	3	8	13	18	4	9	14	19	5	10	15

Annis Expanſis nullum ante ſe centeſimum, aut milleſimum habentibus, reſpondent dextrorſum in prima columna ſub A. Aurei Numeri. Sic CHRISTI Anno 1. 20. 39. 58. 77. & 96. conuenit idem Aureus 2. Anno verò 6. 25. 44. 63. & 82. Aureus 7.

Annis Centeſimis, aut Milleſimis, conuenit Aureus numerus, ſub illis poſitus in ſerie A. B. Sic Annis CHRISTI 100. 2000. 3900. & 5800. conuenit Aureus Numerus VI. Annis autem 1700. 3600. 5500. 7400. conuenit idem Aureus Numerus X.

Annis Expanſis, ſed habentibus ante ſe Centeſimum, aliquem, aut Milleſimum, conueniunt Aurei illi Numeri, qui Annis expanſis dextrorſum reſpondent ſub Centeſimis ſuis, aut Milleſimis. Sic Anno CHRISTI 101. 2001. 3901. 5801. conuenit Aureus 7. qui conuenit etiam Anno 120. 2020. 3920. 5820. Item Anno 139. 2039. 3939. 5839. Item Anno 158. 2058. 3958. 5858. &c.

V. TABVLA Nouiluniorum Ciuilium Tempore Chriſti, cum diebus addendis pro Nouilunijs ante CHRISTVM, vel demendis pro Nouilunijs poſt CHRISTVM in Anno Iuliano.

Aureus Num.	Ianuarij.	Februar.	Mar.	Apr.	Maij	Iun.	Iul.	Aug.	Sept.	Octo ber.	No- uẽb.	De- cẽb.
I	24	21	24	22	22	20	20	18	17	16	15	14
II	13	11	13	11	11	9	9	7	6	5	4	3
III	2	1	2	1. 30	30	28	28	26	25	24	23	22
IV	21	19	21	19	19	17	17	15	14	13	12	11
V	10	8	10	8	8	16	6	4	3	3	1	1. 30
VI	29	27	29	27	27	25	25	23	22	21	20	19
VII	18	16	18	16	16	14	14	12	11	10	9	8
VIII	7	5	7	6	5	4	3	2. 31	30	29	28	27
IX	26	24	26	24	24	22	22	20	19	18	17	16
X	15	13	15	13	13	11	11	9	8	7	6	5
XI	4	3	4	1	2	1. 30	30	29	27	26	25	24
XII	23	21	23	21	21	19	19	17	16	15	14	13
XIII	12	10	12	10	10	8	8	6	5	4	3	2
XIV	31	0	1. 31	29	29	27	27	25	24	23	22	21
XV	20	18	20	18	18	16	16	14	13	12	11	10
XVI	9	7	9	7	7	5	5	1	2	2. 31	30	29
XVII	28	26	28	26	26	24	24	22	21	20	19	18
XVIII	17	15	17	15	15	13	13	11	10	9	8	7
XIX	6	4	6	4	4	3	2. 31	29	28	27	26	25

IN ANNIS Ante Chriſtum / CHRISTI Anni	Adde / Deme Dies
313	1
626	2
939	3
1252	4
1565	5
1878	6
2291	7
2604	8
2917	9
3230	10
3543	11
3856	12
4169	13
4482	14
4795	15
5108	16
5411	17
5724	18
6037	19
6350	20
6663	21
6976	22
7289	23
7602	24

VI. TABVLA Epactarum Conuenientium Aureis Numeris Annorum CHRISTI ab Annis ad Annos incluſiuè.

Ab Anno Ad Annum.	0 319	320 799	800 1099	1100 1399	1400 ad 4. Octob. 1582	5. Octob. 1582 1699	1700 1899	1900 2199	2200 2299	2300 2399
Aurei	Epactæ	Ep.	Ep.	Ep.	Ep.	Ep.	Ep.	Ep.	Ep.	Ep.
I	7	8	9	20	11	1	*	29	28	27
II	18	19	20	21	22	12	10	10	9	8
III	29	*	1	2	3	23	22	21	20	19
IV	10	11	12	13	14	4	3	2	1	*
V	21	22	23	24	25	15	14	13	12	11
VI	2	3	4	5	6	26	25	24	23	22
VII	13	14	15	16	17	7	6	5	4	3
VIII	24	25	26	27	28	18	17	16	15	14
IX	5	6	7	8	9	29	28	27	26	25
X	16	17	18	19	20	10	9	8	7	6
XI	27	28	29	*	1	21	20	19	18	17
XII	8	9	10	11	12	2	1	*	29	28
XIII	19	20	21	22	23	13	12	11	10	9
XIV	*	1	2	3	4	24	23	22	21	20
XV	11	12	13	14	15	5	4	3	2	1
XVI	22	23	24	25	26	16	15	14	13	12
XVII	3	4	5	6	7	27	26	25 ✠	24	23
XVIII	14	15	16	17	18	8	7	6	5	4
XIX	25 ✠	26	27	28	29	19	18	17	16	15

A die 5. Octobris Anni 1582. Epactæ ſunt Gregorianæ, quas ſi quis optat in forma Anni Iuliani; augere debet dies X quos Gregorius XIII. detraxit. Sic currente Aureo Numero XII. Anno 1664. Epacta Gregoriana eſt 2. ſed Iuliana 12. & ita de alijs.

L 2 VII. TA-

VII. TABVLA Nouiluniorum perpetua per Epactas inueniendorum.

Epactæ	Ianu.	Febr.	Mar.	Apr.	Maij.	Iunij	Iulij.	Aug.	Sept.	Octob.	Nouēb	Decēb.	Anni Com.
* seu 30	1.31	0	1.31	29	29	27	27	25	24	23	22	21	Anni Embol.
xxix	2	1	2	1.30	30	28	28	26	25	24	23	22	
xxviii	3	2	3	2	1.31	29	29	27	26	25	24	23	
xxvii	4	3	4	3	2	1.30	30	28	27	26	25	24	
xxvi	5	4	5	4	3	2	1.31	29	28	27	26	25	
xxv	6	5	6	5	4	3	2	1.30	29	28	27	26	
25	6	4	6	4	4	2	2.31	30	28	28	26	26	
xxiv	7	5	7	5	5	3	3	1.31	29	29	27	27	
xxiii	8	6	8	6	6	4	4	2	1.30	30	28	28	
xxii	9	7	9	7	7	5	5	3	2	1.31	29	29	
xxi	10	8	10	8	8	6	6	4	3	2	1.30	30	
xx	11	9	11	9	9	7	7	5	4	3	2	1.31	
xix	12	10	12	10	10	8	8	6	5	4	3	2	Indif.
xviii	13	11	13	11	11	9	9	7	6	5	4	3	
xvii	14	12	14	12	12	10	10	8	7	6	5	4	
xvi	15	13	15	13	13	11	11	9	8	7	6	5	
xv	16	14	16	14	14	12	12	10	9	8	7	6	Anni Communes.
xiv	17	15	17	15	15	13	13	11	10	9	8	7	
xiii	18	16	18	16	16	14	14	12	11	10	9	8	
xii	19	17	19	17	17	15	15	13	12	11	10	9	
xi	20	18	20	18	18	16	16	14	13	12	11	10	
x	21	19	21	19	29	17	17	15	14	13	12	11	
ix	22	20	22	20	20	18	18	16	15	14	13	12	
viii	23	21	23	21	21	19	19	17	16	15	14	13	
vii	24	22	24	22	22	20	20	18	17	16	15	14	
vi	25	23	25	23	23	21	21	19	18	17	16	15	
v	26	24	26	24	24	22	22	20	19	18	17	16	
iv	27	25	27	25	25	23	23	21	20	19	18	17	
iii	28	26	28	26	26	24	24	22	21	20	19	18	
ii	29	27	29	27	27	25	25	23	22	21	20	19	
i	30	28	30	28	28	26	26	24	23	22	21	20	

Quando Epacta XIX. & Aureus Numerus 19. concurrunt, aliud Nouilunium incidit in 31. Decemb.

VIII. TABVLA Literarum Dominicalium, & Feriarum initio Mensium Anni Iuliani conuenientium.

Cyclus Solis.	Literæ Dominic.	Ian. Feriæ	Feb. Fer.	Mar. Fer.	Apr. Fer.	Maij Fer.	Iunij Fer.	Iulij Fer.	Aug. Fer.	Sept. Fer.	Oct. Fer.	Nou. Fer.	Dec. Fer.
i	G F	2	5	6	2	4	7	2	5	1	3	6	1
ii	E	4	7	7	3	5	1	3	6	2	4	7	2
iii	D	5	1	1	4	6	2	4	7	3	5	1	3
iv	C	6	2	2	5	7	3	5	1	4	6	2	4
v	B A	7	3	4	7	2	5	7	3	6	1	4	6
vi	G	2	5	5	1	3	6	1	4	7	2	5	7
vii	F	3	6	6	2	4	7	2	5	1	3	6	1
viii	E	4	7	7	3	5	1	3	6	2	4	7	2
ix	D C	5	1	2	5	7	3	5	1	4	6	2	4
x	B	7	3	3	6	1	4	6	2	5	7	3	5
xi	A	1	4	4	7	2	5	7	3	6	1	4	6
xii	G	2	5	5	1	3	6	1	4	7	2	5	7
xii	F E	3	6	7	3	5	1	3	6	2	4	7	2
xiv	D	5	1	1	4	6	2	4	7	3	5	1	3
xv	C	6	2	2	5	7	3	5	1	4	6	2	4
xvi	B	7	3	3	6	1	4	6	2	5	7	3	5
xvii	A G	1	4	5	1	3	6	1	4	7	2	5	7
xviii	F	3	6	6	2	4	7	2	5	2	3	6	1
xix	E	4	7	7	3	5	1	3	6	1	4	7	2
xx	D	5	1	1	4	6	2	4	7	3	5	1	3
xxi	C B	6	2	3	6	1	4	6	2	5	7	3	5
xxii	A	1	4	4	7	2	5	7	3	6	1	4	6
xxiii	G	2	5	5	1	3	6	1	4	7	2	5	7
xxiv	F	3	6	6	2	4	7	2	5	1	3	6	1
xxv	E D	4	7	1	4	6	2	4	7	3	5	1	3
xxvi	C	6	2	2	5	7	3	5	1	4	6	2	4
xxvii	B	7	3	3	6	1	4	6	2	5	7	3	5
xxviii	A	1	4	4	7	2	5	7	3	6	1	4	6

IX. TA-

IX. TABVLA Cyclorum Solis, pro Annis ante CHRISTI Epocham.

Dextra, & Superior pars Tabulæ continet Annos Centeſimos, & Milleſimos currentes ante vulgarem Chriſti Epocham; Pars ſiniſtra, & inferior Annos expanſos; Pars Dextra, & Inferior Cyclos Solis.

				7000	7100	7200	7300	7400	7500	7600
				6300	6400	6500	6600	6700	6800	6900
				5600	5700	5800	5900	6000	6100	6200
				4900	5000	5100	5200	5300	5400	5500
				4200	4300	4400	4500	4600	4700	4800
				3500	3600	3700	3800	3900	4000	4100
				2800	2900	3000	3100	3200	3300	3400
				2100	2200	2300	2400	2500	2600	2700
				1400	1500	1600	1700	1800	1900	2000
				700	800	900	1000	1100	1200	1300
				0	100	200	300	400	500	600
Anni Expanſi				A 10	22	6	18	2	14	26 B
1	29	57	85	9	21	5	17	1	13	25
2	30	58	86	8	20	4	16	28	12	24
3	31	59	87	7	19	3	15	27	11	23
4	32	60	88	6	18	2	14	26	10	22
5	33	61	89	5	17	1	13	25	9	21
6	34	62	90	4	16	28	12	24	8	20
7	35	63	91	3	15	27	11	23	7	19
8	36	64	92	2	14	26	10	22	6	18
9	37	65	93	1	13	25	9	21	5	17
10	38	66	94	28	12	24	8	20	4	16
11	39	67	95	27	11	23	7	19	3	15
12	40	68	96	26	10	22	6	18	2	14
13	41	69	97	25	9	21	5	17	1	13
14	42	70	98	24	8	20	4	16	28	12
15	43	71	99	23	7	19	3	15	27	11
16	44	72	100	22	6	18	2	14	26	10
17	45	73		21	5	17	1	13	25	9
18	46	74		20	4	16	28	12	24	8
19	47	75		19	3	15	27	11	23	7
20	48	76		18	2	14	26	10	22	6
21	49	77		17	1	13	25	9	21	5
22	50	78		16	28	12	24	8	20	4
23	51	79		15	27	11	23	7	19	3
24	52	80		14	26	10	22	6	18	2
25	53	81		13	25	9	21	5	17	1
26	54	82		12	24	8	20	4	16	28
27	55	83		11	23	7	19	3	15	27
28	56	84		10	22	6	18	2	14	26

Annis expanſis ſub nullo Centeſimo, aut Milleſimo, contentis, reſpondent Cycli Solis dextrorſum in prima columna ſub A. poſitis; ſic Annis 1. 29. 57. & 58. conuenit idem Cyclus 9. & Annis 2. 30. 58. & 86. Cyclus 8. &c.

Annis Centeſimis, aut Milleſimis conueniunt Cycli Solis ſub illis poſiti in ſerie A B. ſic Annis 700. 1400. 2100. &c. conuenit Cyclus idem 10. & Annis 100. 800. 1500. 2200. &c. Cyclus 22.

Annis expanſis ſub Centeſimis, aut Milleſimis, conueniunt Cycli poſiti dextrorſum è regione Expanſorum ſub ſuis Centeſimis, aut Milleſimis, ſic Annis 701. 729. 757. 785. conuenit Cyclus 9. & Annis 101. 129. 157. & 185. Cyclus 21.

X. TABVLA Cyclorum Solis, pro Annis Epochæ CHRISTI.

Dextra, & Superior pars Tabulæ habet Annos Centeſimos, & Milleſimos Chriſti. Siniſtra, & inferior Annos expanſos; Dextra & Inferior Cyclos Solis.				4900	3000	5100	5200	5300	5400	3500
				4200	4300	4400	4500	4600	4700	4800
				3500	3600	3700	3800	3900	4000	4100
				2800	2900	3000	3100	3200	3300	3400
				2100	2200	2300	2400	2300	2600	2700
				1400	1500	1600	1700	1800	1900	2000
				700	800	900	1000	1100	1200	1300
				0	100	200	300	400	500	600
Anni Expanſi.				A 9	25	13	1	17	5	21 B
1	29	57	83	10	26	14	2	18	6	22
2	30	58	86	11	27	13	3	19	7	23
3	31	59	87	12	28	16	4	20	8	24
4	32	60	88	13	1	17	3	21	9	25
3	33	61	89	14	2	18	6	22	10	26
6	34	62	90	15	3	19	7	23	11	27
7	35	63	91	16	4	20	8	24	12	28
8	36	64	92	17	3	21	9	25	13	1
9	37	65	93	18	6	22	10	26	14	2
10	38	66	94	19	7	23	11	27	15	3
11	39	67	93	20	8	24	12	28	16	4
12	40	68	96	21	9	25	13	1	17	5
13	41	69	97	22	10	26	14	2	18	6
14	42	70	98	23	11	27	15	3	19	7
13	43	71	99	24	12	28	16	4	20	8
16	44	72	100	25	13	1	17	5	21	9
17	45	73		26	14	2	18	6	22	10
18	46	74		27	15	3	19	7	23	11
19	47	75		28	16	4	20	8	24	12
20	48	76		1	17	5	21	9	25	13
21	49	77		2	18	6	22	10	26	14
22	50	78		3	19	7	23	11	27	15
23	51	79		4	20	8	24	12	28	16
24	52	80		5	21	9	25	13	1	17
25	53	81		6	22	10	26	14	2	18
26	54	82		7	23	11	27	15	3	19
27	55	83		8	24	12	28	16	4	20
28	56	84		9	25	13	1	17	5	21

Annis expanſis, nullos habentes ante ſe Centeſimos, aut Milleſimos, conueniunt Cycli Solis dextrorſum notati in prima columna ſub A. ſic Annis CHRISTI 1. 29. 57. & 85. conuenit idem Cyclus 10. & Anno 2. 30. 58. & 86. Cyclus 11. &c.

Annis Centeſimis, aut Milleſimis conueniunt Cycli ſub ipſis notati in ſerie A B. ſic Annis 100. 800. 1500. 2200. &c. conuenit idem Cyclus 23. & Annis 200. 900. 1600. &c. idem Cyclus 13. &c.

Annis expanſis habentibus ante ſe Centeſimos, aut Milleſimos, conueniunt Cycli notati è regione Expanſorum annorum ſub Centeſimis, aut Milleſimis ſuis. Sic Annis 101. 129. 137. 185. conuenit idem Cyclus 26. & Annis 202. 230. 258. 286. idem Cyclus 15. &c.

XI. TA-

XI. TABVLA Litterarũm Dominicalium ab Anno 1582. CHRISTI poſt Correctionem.

Seruit hæc Tabula ab Anni 1582. die 5. Octobr.& deinceps eſto linea quinta literarum ſeruiat etiam ante Correctionem Gregorianam.	8100	8200	8400 8300	8500	8600	8800 8700	8900
	7200 7100	7300	7400	7600 7500	7700	7800	8000 7900
	6200	6400 6300	6500	6600	6800 6700	6900	7000
	5300	5400	5600 5500	5700	5800	6000 5900	6100
	4400 4300	4500	4600	4800 4700	4900	5000	5200 5100
	3400	3600 3500	3700	3800	4000 3900	4100	4200
	2500	2600	2800 2700	2900	3000	3200 3100	3300
Cycli Solis.	1600 1582	1700	1800	2000 1900	2100	2200	2400 2300
Cycli Solis. I	B c	C d	D e	E f	F ✠ g	G A	A b
II	A	b	c	d	c	f	g
III	g	A	b	c	d	e	f
IV	f	g	A	b	c	d	e
V	D e	E f	F g	G A	A b	B c	C d
VI	c	d	c	f	g	A	b
VII	b	c	d	e	f	g	A
VIII	A	b	c	d	e	f	g
IX	F g	G A	A b	B c	C d	D e	E f
X	e	f	g	A	b	c	d
XI	d	e	f	g	A	b	c
XII	c	d	e	f	g	A	b
XIII	A b	B c	C d	D e	E f	F g	G A
XIV	g	A	b	c	d	e	f
XV	f	g	A	b	c	d	e
XVI	e	f	g	A	b	c	d
XVII	C d	D e	E f	F g	G A	A b	B c
XVIII	b	c	d	e	f	g	A
IX	A	b	c	d	e	f	g
XX	g	A	b	c	d	e	f
XXI	E f	F g	G A	A b	B c	C d	D e
XXII	d	e	f	g	A	b	c
XXIII	c	d	e	f	g	A	b
XXIV	b	c	d	e	f	g	A
XXV	G A	A b	B c	C d	D e	E f	F g
XXVI	f	g	A	b	c	d	e
XXVII	e	f	g	A	b	c	d
XXVIII	d	e	f	g	A	b	c

Literæ Columnæ quintæ vbi ✠, ſeruiunt perpetuò etiam ante correctionem, reliquæ ſolum à die 5. Octobris Anni 1582. Chriſti, quæ dies euaſit 15. Dato igitur Cyclo Solis, in annis, & diebus ante Correctionem Gregorianam, è regione ipſius inuenies in columna ✠ literam Dominicalem; ſic anno 1582. currebat Cyclus xxiii. cui reſpondet Litera g, vſq; ad 5. Octobris anni 1582. deinceps enim eidem Cyclo in prima columna, litera C, quæ etiam conuenit annis 1600. 2500. 3400. 4300. 5300.&c. Datis autem Cyclis annorum poſt Correctionem reſpondent Literę poſitæ ſub annis centeſimis milleſimiſq; ſic anno 1700. Cyclus Solis eſt I. cui reſpondent *C. d.* ſed quia non erit Biſſextilis reſpondet litera ſiniſterior, ſeu prior nempe C. at anno 2100. Cyclus Solis erit 9. cui, quia erit Biſſextilis, literæ duæ conuenient *C. d.* & anno 2104. Cyclus Solis erit 13. cui conueniet litera g.

XII. TABVLA Epactarum Aſtronomicarum Mediarum pro Nouilun. & Plenil.

ANNI Periodi Solisau.	ANNI Ante Chriſt.	Radices Epactarum. D.	H.	M.	S.
0	7374	12	1	22	30
1	7373	22	16	33	51
373	7001	23	10	23	37
1373	6001	11	12	34	15
2373	5001	27	4	6	37
3373	4001	13	6	34	34
4373	3001	28	21	47	15
5373	2001	13	0	13	32
6373	1001	1	2	43	50
6473	901	26	7	14	19
6573	801	21	23	0	44
6673	701	17	14	47	1[illegible]
6773	601	13	6	33	5
6873	501	8	22	20	1
6973	401	4	14	6	26
7073	301	0	3	32	32
7173	201	25	10	23	21
7273	101	21	2	9	46
7373	1	16	17	56	12

Anni Epochæ Chriſti completi. Solis aurei.	CHR.	Radices Epactarum. D.	H.	M.	S.
7373	0	16	17	36	12
7374	1	27	9	7	34
7473	100	12	9	42	37
7573	200	8	1	29	3
7673	300	3	17	15	28
7773	400	29	21	45	57
7873	500	24	13	32	23
7973	600	20	5	18	48
8073	700	15	21	5	14
8173	800	11	12	31	39
8273	900	7	4	38	5
8373	1000	2	20	24	29
8473	1100	28	0	54	57
8573	1200	23	16	41	22
8673	1300	19	8	27	48
8773	1400	15	0	14	13
8873	1500	10	16	0	39
8973	1600	6	7	47	4
9073	1700	1	23	33	30
9173	1800	27	4	4	8
9273	1900	22	19	50	24
9473	2000	18	11	36	29

Tempus computatur à Meridie præcedenti, & Annus init à meridie vltimo Decembris Bononiæ.

Anni Chriſti ſunt completi, ſicut & Periodi ſolis aureæ ſimino, & ante Chriſtum ſi deſcendendo computentur. Sic Annus I. ante Chriſtum completus fuit in meridie illo vltimo Decembris, in quo incœpit primus Chriſti.

Anni Iuliani ſoluti, & coll.	Epactæ. D.	H.	M.	S.
1	10	15	11	22
2	21	6	12	44
3	2	8	50	2
B 4	14	0	1	24
5	24	15	12	46
6	5	17	40	5
7	16	8	51	26
B 8	28	0	2	48
9	9	2	30	7
10	19	17	41	29
11	0	20	8	47
B 12	12	11	20	9
13	23	2	3	31
14	4	4	58	50
15	14	20	10	12
B 16	26	11	21	33
17	7	13	48	52
18	18	5	0	14
19	28	20	11	36
B 20	10	22	38	54
24	24	22	40	18
28	9	9	57	39
32	23	9	59	4
36	7	21	16	25
40	21	21	17	49
44	6	8	35	10
48	20	8	36	34
52	4	19	52	55
56	18	19	55	19
60	3	7	12	40
64	17	7	14	4
68	1	18	31	25
72	15	18	32	49
76	0	3	50	10
80	14	5	51	34
84	28	5	52	38
100	25	4	30	29
200	20	20	19	54
300	16	12	3	20
400	12	3	49	45
300	7	19	36	10
600	3	11	22	36
700	28	15	53	4
800	24	7	39	30
900	19	23	25	55
1000	15	13	12	21
2000	1	17	40	38
3000	17	8	52	59
4000	3	11	21	17
3000	19	2	23	38
6000	5	5	1	55
7000	20	20	14	16
8000	6	22	42	34
9000	22	13	34	55
10000	8	16	23	12

Omnes computantur Anno Biſſextili ab Anno 24.

Menſes Anni Commun.	Epactæ. D.	H.	M.	S.
Ianu.	1	11	13	57
Febru.	29	11	15	57
Mart.	1	9	47	30
April.	1	21	3	47
Mai.	3	8	19	44
Iun.	3	19	33	41
Iul.	5	6	31	38
Auguſt.	6	18	7	33
Sept.	7	5	23	31
Octob.	8	16	39	28
Nouemb.	9	3	33	25
Decemb.	10	13	11	22

Anni Biſſextil.	Epactæ. D.	H.	M.	S.
Ianuar.	1	11	15	57
Febr.	0	22	31	34
Mart.	2	9	47	50
April.	2	21	3	47
Mai.	4	8	19	44
Iun.	4	19	35	41
Iul.	6	6	51	38
Aug.	7	18	7	35
Septemb.	8	5	23	31
Octob.	9	16	39	28
Nouemb.	10	3	33	27
Decemb.	11	13	11	22

Nouilun.	Reuolutiones Nouilun. D.	H.	M.	S.
1	29	12	44	3
2	59	1	28	6
3	88	14	[illegible]	10
4	118	2	56	23
5	147	13	40	16
6	177	4	24	19
7	206	17	8	22
8	236	5	52	23
9	265	18	36	29
10	295	7	20	32
11	324	20	4	35
12	354	8	48	38
13	383	21	32	41

Plenilun.	Reuolutiones Pleniluniorũ. D.	H.	M.	S.
1	14	18	22	2
2	44	7	9	1
3	73	19	50	8
4	103	8	34	11
5	132	21	18	14
6	162	10	2	17
7	491	22	46	21
8	221	11	30	24
9	251	0	14	27
10	280	12	38	30
11	310	1	42	33
12	339	14	26	37
13	369	3	10	40

XIII. TABVLA Epactarum Ciuilium Aureis Numeris congruentiam pro Nouilunijs Ciuilibus, rariſſimè vno die integro differentibus à Nouilunijs Medijs Aſtronomicis.

Aurei Numeri Annorum ante CHRISTVM.

Anni ante Chriſtum.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
	EPACTAE.																		
ad 313	6	17	28	9	20	1	12	23	4	15	26	7	18	29	10	21	2	13	24
ad 626	5	16	27	8	19	*	11	22	3	14	25	6	17	28	9	20	1	12	23
ad 934	4	15	26	7	18	29	10	21	2	13	24	5	16	27	8	19	*	11	22
ad 1252	3	14	25	6	17	28	9	20	1	12	23	4	15	26	7	18	29	10	21
ad 1565	2	13	24	5	16	27	8	19	*	11	22	3	14	25	6	17	28	9	20
ad 1878	1	12	23	4	15	26	7	18	29	10	21	2	13	24	5	16	27	8	19
ad 2186	*	11	22	3	14	25	6	17	28	9	20	1	12	23	4	15	26	7	18
ad 2509	29	10	21	2	13	24	5	16	27	8	19	*	11	22	3	14	25	6	17
ad 2813	28	9	20	1	12	23	4	15	26	7	18	29	10	21	2	13	24	5	16
ad 3136	27	8	19	*	11	22	3	14	25	6	17	28	9	20	1	12	23	4	15
ad 3440	26	7	18	29	10	21	2	13	24	5	16	27	8	19	*	11	22	3	14
ad 3763	25	6	17	28	9	20	1	12	23	4	15	26	7	18	29	10	21	2	13
ad 4067	24	5	16	27	8	19	*	11	22	3	14	25	6	17	28	9	20	1	12
ad 4390	23	4	15	26	7	18	29	10	21	2	13	24	5	16	27	8	19	*	11
ad 4694	22	3	14	25	6	17	28	9	20	1	12	23	4	15	26	7	18	29	10
ad 5017	21	2	13	24	5	16	27	8	19	*	11	22	3	14	25	6	17	28	9
ad 5321	20	1	12	23	4	15	26	7	18	29	10	21	2	13	24	5	16	27	8
ad 5624	19	*	11	22	3	14	25	6	17	28	9	20	1	12	23	4	15	26	7
ad 5928	18	29	10	21	2	13	24	5	16	27	8	19	*	11	22	3	14	25	6
ad 6251	17	28	9	20	1	12	23	4	15	26	7	18	29	10	21	2	13	24	5

XIV. TABVLA Æquinoctiorum, & Solſtitiorum Aſtronomicorum.
Tempore apparenti, à Meridie BONONIÆ, in Italia, Anniſq; Iulianis.

ANNI BISSEXT.		ÆQVINOCTIA RADICALIA.							
Periodi Solis aureæ	Ante CHRIST.	Menſes	D.	H.	M.	Menſes	D.	H.	M.
1	7373	Maij	18	15	$4\frac{3}{5}$	Nouemb.	21	5	$57\frac{3}{5}$
29	7345	Maij	18	9	51	Nouemb.	21	0	44
929	6445	Maij	11	9	51	Nouemb.	14	0	44
1829	5545	Maij	4	9	51	Nouemb.	7	0	44
2729	4645	April.	27	9	51	Octob.	31	0	44
3629	3745	April.	20	9	51	Octob.	24	0	44
4529	2845	April.	13	9	51	Octob.	17	0	44
5429	1945	April.	6	9	51	Octob.	10	0	44
6329	1045	Martij	30	9	51	Octob.	3	0	44
7229	145	Martij	23	9	51	Septemb.	26	0	44
7329	45	Martij	22	15	51	Septemb.	25	6	4
7373	1	Martij	22	6	58	Septemb.	24	21	51
Period. Solis aureæ	Anni CHRIST.	ÆQVINOCTIA.	D.	H.	M.		D.	H.	M.
7373	0	Martij	22	6	58	Septemb.	24	21	51
8129	756	Martij	16	9	51	Septemb.	19	0	44
9029	1656	Martij	9	9	51	Septemb.	12	0	44
9927	2556	Martij	2	9	51	Septemb.	5	0	44
10829	3456	Februarij	23	9	51	Auguſti	29	0	44
11729	4356	Februarij	16	9	51	Auguſti	22	0	44
12629	5256	Februarij	9	9	51	Auguſti	15	0	44
13529	6156	Februarij	2	9	51	Auguſti	8	0	44
ANNI		SOLSTITIA RADICALIA.							
Periodi Solis aureæ	Anni CHRIST.	Menſes	D.	H.	M.	Menſes	D.	H.	M.
1	7373	Auguſti	19	14	$40\frac{1}{2}$	Februarij	18	15	40
29	7345	Auguſti	19	9	27	Februarij	18	10	26
929	6445	Auguſti	12	9	27	Februarij	11	10	26
1829	5545	Auguſti	15	9	27	Februarij	4	[illegible]	26
2729	4645	Iulij	29	9	27	Ianuarij	28	10	26
3629	3745	Iulij	22	9	27	Ianuarij	21	10	26
4529	2845	Iulij	15	9	27	Ianuarij	14	20	26
5429	1945	Iulij	8	9	27	Ianuarij	7	10	26
6329	1045	Iunij	1	9	27	Decemb.	31	15	15
7229	145	Iunij	24	9	27	Decemb.	24	15	15
7329	45	Iunij	23	14	47	Decemb.	23	20	35
7373	1	Iunij	23	7	19	Decemb.	23	13	6
Periodi Solis aureæ	Anni CHRISTI.	SOLSTITIA.	D.	H.	M.		D.	H.	M.
7373	0	Iunij	23	7	19	Decemb.	23	13	6
8129	756	Iunij	17	9	27	Decemb.	17	15	15
9029	1656	Iunij	10	9	27	Decemb.	10	15	15
9929	2556	Iunij	3	9	27	Decemb.	3	15	15
10829	3456	Maij	27	9	27	Nouemb.	26	15	15
11629	4356	Maij	20	9	27	Nouemb.	19	15	15
12629	5256	Maij	13	9	27	Nouemb.	12	15	15
13529	6156	Maij	6	9	27	Nouemb.	5	15	15

AEQVATIO ADDENDA.

Poſt Biſsextilem Anno	D.	H.	M.	Sec.
I	0	5	48	48
II	0	11	37	36
III	0	17	26	24

In forma Gregoriana poſt Anni 1582. CHRISTI Octobrem Addendi ſunt quouis Anno dies 10. & illis Centeſimis, quibus Biſsextum intermittetur, addendi dies 11.

Anni collecti	Aequatio ſubtrahenda.			
B.	D.	H.	M.	Sec.
4	0	0	44	48
8	0	1	29	36
12	0	2	14	24
16	0	2	59	12
20	0	3	44	0
24	0	4	28	48
28	0	5	13	36
32	0	5	58	24
36	0	6	43	12
40	0	7	28	0
44	0	8	12	48
48	0	8	57	36
52	0	9	42	24
56	0	10	27	12
60	0	11	12	0
64	0	11	56	48
68	0	12	41	36
72	0	13	26	24
76	0	14	11	12
80	0	14	56	0
84	0	15	40	48
88	0	16	25	36
92	0	17	10	24
96	0	17	55	12
100	0	18	40	0
104	0	19	24	48
108	0	20	9	36
112	0	20	54	24
116	0	21	39	12
120	0	22	24	0
124	0	23	8	48
128	0	23	53	36
132	1	0	38	24
136	1	1	23	12
140	1	2	8	0
144	1	2	52	48
148	1	3	37	36
152	1	4	22	24
156	1	5	7	12
160	1	5	52	0
164	1	6	36	48
168	1	7	21	36
172	1	8	6	24
176	1	8	51	12
180	1	9	36	0
184	1	10	20	48
188	1	11	5	36
192	1	11	50	24
196	1	12	35	12
200	1	13	20	0
300	2	8	0	0
400	3	2	40	0
500	3	21	20	0
600	4	16	0	0
700	5	10	40	0
800	6	5	20	0
900	7	0	0	0
1000	7	18	40	0
2000	15	13	20	0
3000	23	8	0	0

Oēs hi Anni terminantur Biſſextili.

CANON I.

Annos ante Chriſti Epocham, vel Epocha Chriſti conuertere in Annos Periodi Soliſaureæ, vel Iulianæ; & hos viciſsim in illos.

1 ANnos ante Epocham Chriſti, quos ſuppono non excedere 7373. ſubtrahe annis 7374. Reſidui enim erunt Anni Periodi Soliſaureæ, iam cap. 29. num. 3. explicatæ. *Vt*, ſi detur annus 776. ante Chriſti Epocham, in quo incœperunt Olympiades inſtauratæ ab Iphito, ſi annis 7374. ſubtrahas 776. reſtabit annus 6598. Periodi Soliſaureæ concurrens ſe toto, cũ anno 776. ante Chriſtum. Viciſſim annos Periodi Solis aureæ, non excedentes 7373. ſubtrahe annis 7374. reſtabunt anni ante Epocham Chriſti. *Vt*, ſi annos 6598. ſubtrahas annis 7374. reſtabit annus 776. ante Epocham Chriſti.

2 Annis verò Epochæ vſitatæ Chriſti datis, adde 7373. & fient anni Periodi Solis aureæ; contra verò annis Periodi Solis aureæ datis, & excedentibus 7373. ſubtrahe annos 7373. & reſtabunt anni Epochæ Chriſti. *Vt*, ſi anno 238. Chriſti dato, quo Cenſorinus aureum de die natali libellum ſcribebat, addas 7373. fit annus 7611. Periodi Solis aureæ, & viciſſim, ſi annis 7611. demas 7373. fit annus Epochæ Chriſti 238.

3 Annos ante Epocham Chriſti, ſi non excedant 4713. ſubtrahe annis 4714. & remanebunt anni Periodi Iulianæ; Viciſſim ſi annos Periodi Iulianæ non excedentes 4713. ſubtrahes annis 4714. reſtabunt anni ante Epocham Chriſti. *Vt*, ſi annos 776. ſubtrahas annis 4714. reſtant anni 3938. Periodi Iulianæ, & viciſſim, ſi annos hos 3938. demas annis 4714. reſtant anni 776. ante Epocham Chriſti.

4 Annis verò Epochæ Chriſti datis adde 4713, fientq; Anni Periodi Iulianæ, & viciſſim, annis Periodi Iulianæ datis deme 4713. dummodo hos excedant, & reſtabunt anni Epochæ Chriſti. *Vt*, ſi dentur anni Chriſti 238. additis 4713. fiunt anni 4951. Periodi Iulianæ; & his viciſſim demendo 4713. remanent anni Chriſti 238.

CANON II.

Datos annos Chriſti, vel ante Epocham Chriſti diſcernere an in forma Anni Iuliani, aut Gregoriani ſint Communes an Biſſextiles.

IN II. Tabula, prima columna annorum ante Chriſtum, & prima annorum Chriſti continet annos expanſos Biſſextiles; Reliquæ duæ Annos centeſimos vel milleſimos cum vnitate in annis ante Chriſtum, vel rotundis poſt Chriſtum, qui ſunt Biſſextiles. Reliqui ſubintelliguntur communes, ſed in forma Gregoriana poſiti ſunt centeſimi, & milleſimi, tam Communes, quam Biſſextiles; Exempli gratia annus 776. ante Chriſtum fuit communis, quia abiectis centenarijs annus 76. non eſt in prima columna, at, quia 77. eſt ibi, ſi annus datus eſſet 777. eſſet Biſſextilis. Sic annus Chriſti 238. fuit communis, quia annus 38. non eſt in prima columna ſub annis Chriſti, at quia ibi eſt annus 36. ſi annus datus fuiſſet 36. vel 136. vel 236. &c. eſſet Biſſextilis.

Aliter abſq; Tabula, annos Chriſti diuide per 4. ſi in Quotiente nil fractionis reſtet, annus datus eſt Biſſextilis in forma Iuliana; alioquin numerator fractionis dabit annum poſt Biſſextilem. In forma verò Gregoriana terni quique ex centeſimis, incipiendo ab anno 1700. incluſiuè erunt Communes, & quartus quiſque centeſimorum Biſſextilis. Sic annis 236. Chriſti diuiſis per 4. Quotus eſt 59. abſq; fractione, ergo ille fuit Biſſextilis. Sed annis 238. diuiſis per 4. Quotus eſt 59. $\frac{2}{4}$. ergo ille annus fuit Communis, & ſecundus poſt Biſſextilem.

Annos verò ante Chriſtum datos, conuerte per Canonem I. in annos Periodi Soliſaureæ, & his deme vnitatem, reſiduumq; diuide per 4. & reliqua vt ſupra exequere. Vt ſi detur ante Chriſtum annus 776. nempe Periodi Soliſaureæ 6598. dempta vnitate, & diuiſis 6597. per 4. Quotiens eſt 1649. $\frac{1}{4}$. ergo ex numeratore fractionis patet annum 776. fuiſſe Communem, & primum poſt antecedentem Biſſextilem.

Reipſa tamen aliqui anni fuerunt circa Chriſti ortum, quibus intermiſſum fuit iuſſu Auguſti Imper. Biſſextum, de quibus conſulenda eſt Tabella poſita capite 22. poſt numerum 12.

CANON III.

Aureum numerum, ſeu Cyclum Lunæ inueſtigare pro Annis Epocha Chriſti, vel ante Epocham Chriſti.

PRimò id promptiſſimè inuenies per Tabulas III. & IV. & regulas in calce earum. *Vt* dato anno ante Chriſtum 776. in Tabula III. inuenies è regione anni 76. ſub anno 700. Aureum numerum 5. anno 776. conuenientem; at dato anno Chriſti 34. in IV. Tabula inuenies è regione illius in prima columna ſub A. aureum numerum 16. & dato anno 1453. Chriſti, inuenies è regione anni 53. ſub anno 1400. aureum numerum 10.

Secundò abſque Tabellis idem aſſequeris, ſi annis Chriſti addas vnitatem, & ſummam diuidas per 19. Quotiens enim abſq; fractione, indicabit Aureum 19. at ſi adſit fractio, Numerator fractionis erit ipſemet Aureus numerus. Et idem conſequeris, ſi quoſuis annos ſiue Chriſti, ſiue ante Chriſtum conuertas per Canonem I. in annos Periodi ſiuè Soliſaureæ, ſiue Iulianæ, & alterutros diuidas per 19 & reliqua facias vt ſupra. Sic annis Chriſti 34. vel 1453. vnitate auctis, & diuiſis 35 ac 1454. per 19. Quotiens eſt ibi 1. $\frac{16}{19}$. hic 76. $\frac{10}{19}$. ergo Aureus numerus ibi eſt 16. hic 10. Annis verò ante Chriſtum 776. conuerſis in Periodi Soliſaureæ annos 6598. hiſq; diuiſis per 19. Quotiens eſt 347. $\frac{5}{19}$. ergo Aureus illius numerus fuit 5.

CANON IV.

Cyclum Solis inuenire pro Annis ante Chriſti Epocham, vel Epocha Chriſti.

PRimò id ſtatim aſſequeris per Tabulas IX. & X. & Regulas in earum calce poſitas. Sic pro Anno 776. ante Chriſtum in Tab. IX. è regione anni 76. ſub anno 700. inuenies Cyclum Solis 18. At pro anno Chriſti 34. in Tab. X. è regione anni 34. ſub A. inuenies Cyclum Solis 15. & pro anno Chriſti 1453. è regione anni 53. ſub anno 1400. inuenies Cyclum Solis 6.

Secundò idem abſolues, ſi annis Chriſti addas 9. & ſummam diuidas per 28. vel ſi quoſuis annos conuertas per Canonem I. in annos Periodi Soliſaureæ, aut Iulianæ, & horum alterutros diuidas per 28. Nam Quotiens fractione carens in vtroq; caſu indicabit Cyclum Solis eſſe 28. Alioquin numerator fractionis erit ipſemet Cyclus Solis. Sic addendo 9. Anno Chriſti 34. fiunt 43. quibus per 28. diuiſis Quotiens eſt 1. $\frac{15}{28}$. ergo Cyclus Solis fuit 15. item additis 9. anno 1453. fiunt 1462. quibus diuiſis per 28. quotiens eſt 52. $\frac{6}{28}$. ergo Cyclus Solis 6. Demum annis 776. ante Chriſtum conuerſis in annos 6598. Periodi Soliſaureæ, hiſq; diuiſis per 28. quotiens eſt 234. $\frac{6}{28}$. ergo Cyclus Solis tunc fuit 6.

CANON V.

Cyclo Solis dato pro quouis Anno Epocha Chriſti, vel ante Epocham Chriſti, inuenire Literam Dominicalem ſeu indicem Feriæ.

PRo annis ante Chriſtum, vel Epochæ Chriſti in forma Iuliana, conſule Tabulam noſtram VIII. nam in eius prima columna ſunt Cycli Solis, & è regione ipſorum in ſecunda columna ſunt Literæ Dominicales ipſis conuenientes, quarum prior, vbi duæ ſunt notatæ, ſeruit in anno Biſsextili vſq; ad 24. Februarij priorem, deinceps verò ſeruit poſterior litera. Sic Cyclo Solis I. litera G. ſeruit à Calendis Ianuarij, vſq; ad 24. Febr. deinceps vero litera F,

cum ergo per Canonem IV. Anno ante Chriſtum congruat Solis Cyclus 18. eius litera per Tab. VIII. eſt F. & anno Chriſti 34. Cyclo Solis 15. competit litera C. et anno 1453. Cyclo Solis 6. litera G.

Pro annis autem Gregorianis ab anni Chriſti 1582. die 5. Octobris, conſulenda eſt Tabula XI. in qua è regione Cycli Solis reſpondent ſub ſuis centeſimis, aut milleſimis annis Literæ Dominicales, vt exemplis ibidem docuimus. In eadem tamen Tabula, columna ſexta, quæ inſignita eſt crucicula ✠, ſeruit pro annis, et diebus ante correctionem. Exempli gratia anno 1582. Cyclus Solis fuit xxiii. cui in columna ſexta conuenit litera g. vſq; ad diem 5. Octobris, ſed eidem Cyclo in ſecunda columna ſub anno 1582. reſpondet litera C, vſurpanda à die 5. Octob. quæ eualit 15.

CANON VI.

Data Litera Dominicali, inuenire Feriam cum initialem cuiuſq. menſis, iuxta datum Cyclum Solis, tum Feriam cuiq; diei Anni Iuliani, aut Gregoriani.

IN Tabula VIII. habes è regione Cycli Solis, ſub vnoquoq; menſe anni Iuliani numerum feriæ conuenientis kalendis menſis. Sic quia anno ante Chriſtum 776. Cyclus Solis fuit 18. Ianuarius incœpit feria 3. et Februarius 6. et Iunius 7. et Iulius 2. etc. Item quia anno Chriſti 34. Cyclus Solis fuit 15. Ianuarius mijt feria 6. Februarius, et Martius 2. Aprilis 5. etc.

Pro reliquis autem diebus cuiuſuis anni ſiue Iuliani, ſiue Gregoriani datis, conſule Calendarium, quod habetur in Breuiario Romano, vel Kalendarium vtrumlibet à nobis exhibitum cap. 17. ad finem numeri, vel ad finem capitis 18. et vide an diei datæ menſis dati, ſit adnotata litera Dominicalis, tunc enim dies data erit Dominica, ſeu feria prima, alioquin numerando dies à die proximè præcedenti, cui affixa eſt litera Dominicalis, vſque ad diem datum incluſiuè, inuenies feriam huic conuenientem, *Exempli* gratia, quia Anno ante Chriſtum 776 Litera Dominicalis fuit F. Menſis autem Iunij diei 2. adnotata eſt in kalendario Romano litera F. ergo dies 2. Iunij fuit feria 1. at inde incluſiuè vſq; ad diem 8. ſunt feriæ 7. ergo dies 8. Iunij incidit in feriam 7. Anno autem 34. Chriſti litera Dominicalis fuit C. quæ in Martio affixa eſt diebus 7. 14. 21. et 28. omnes ergo illi dies coinciderunt in feriam primam, ſeu Dominicam, dies autem 8. 15. 22. et 29. in feriam ſecundā etc.

CANON VII.

Dato Aureo numero, inuenire Epactas Eccleſiaſticas, Ciuileſue conuenientes Annis Epochæ Chriſti, vel ante Chriſtum.

PRo annis Epochæ Chriſti conſule Tabulam VI. in ea enim è regione Aurei numeri in prima columna notati, dextrorſum reſpondet Epacta Eccleſiaſtica conueniens anno inter annos in fronte Tabulæ notatos incluſo. *Sic*, quia annus Chriſti 34. cui conuenit Aureus numerus xvi. includitur inter annos 0. & 319. in ſecunda columna notatos, Epacta numero xvi. reſpondens eſt 22. At quia anno Chriſti 1453. Aureus numerus fuit x. & annus ille pertinet ad columnam ſextam, quia includitur inter annos 1400. & 1582. ideo in hac columna, è regione Aurei x. reperitur Epacta 20. Deinceps autem à die 5. Octobris anni 1582. Epactæ ſunt Gregorianæ, quæ diebus 10. augendæ ſunt, ſi quis Iulianas optat. Sic anno 1600. Aureo numero V. reſpondet Epacta 15. Gregoriana, quæ eſſet 25. Iuliana.

Pro annis autem ante Chriſti Epocham, confer te ad Tabulam xiii. in ea enim notati ſunt Aurei numeri in fronte, & ſub ipſis Epactæ reſpondentes annis incluſis inter annos ante Chriſtum notatos in prima columna. Sic quia anno ante Chriſtum 776. per canonem III. congruit Aureus numerus 5. & ille annus includitur inter annos 626. & 934. ante Chriſtum, ſi in ſerie Epactarum intra hos annos dextrorſum poſitarum procedas ſub Aureo 5. nempe in columna ſexta, inuenies Epactam 28. conuenientem anno 776.

Memineris autem pro Epacta 30. ſcribi ſolere hanc notam ✱.

CANON VIII.

Epactas Aſtronomicas ex Medijs motibus Luminarium inuenire pro Annis Epochæ Chriſti, vel ante illam.

EPactæ quas exhibuimus in Tabula VI. ſunt Epactæ Eccleſiaſticæ, quæ plerunq; vt poſtea dicemus exhibent Nouilunia vno alterove die tardius, quam in Cœlo contingant; Epactæ autem exhibitæ in Tabula XIII. ſunt Epactæ Ciuiles, aliquanto propius indicantes Nouilunia; ſed vt vtraſq; examinare poſſit Chronologus, ſi hoc expedire iudicauerit ad Chronologicum aliquem characterem confirmandum, aut emendandum, conſulenda eſt Tabula XII. ad cuius faciliorem vſum pro annis ante Chriſtum, conuertere oportet eos per I. Canonem in annos Periodi Soliſaureæ. Deinde accipienda eſt Radix Epactarum conueniens anno proximè minori in Tabula reperto, & pro reliquis annis completis tamen, ſeu vna vnitate minoribus anno dato, accipiendæ ſunt Epactæ annis ſolutis, aut collectis conuenientes; Summa enim ſi non excedat dies 29. horas 12. minuta 44. ſecunda 3. id eſt Lunationem mediam, erit Epacta conueniens anno dato; at ſi excedat, ſubtrahenda eſt ſemel, aut quoties poteſt Lunatio prædicta, & reſiduum erit Epacta quæſita.

Exemplo præceptum illuſtrabitur. Annus ante Chriſtum 776. per Canonem I. eſt Periodi Soliſaureæ annus 6598. annus huius periodi proximè minor in Tabula eſt 6573. cui reſpondet Epacta radicalis dier. 21. hor. 23. min. 0. ſec. 44. ab hoc anno ad 6598. currentem, vel ineuntem interceſſerunt anni completi 24. quorum in Tabella Annorum collectorum Epacta eſt d. 24. hor. 22. min. 40. ſec. 18. ſumma

	D.	H.	M.	S.
Anni 6573. Radix	21	23	0	44
Anni 24. Compl.	24	22	40	18
Summa	46	21	41	2
Lunatio Media	29	12	44	3
Epacta Anni 776.	17	8	56	59

horum cum radice, poſitis pro horis 24. vno die, eſt dier. 46. hor. 21. min. 41. ſec. 2. quibus ſi demas Lunationem mediam, reſtat pro anno ante Chriſtum 776. Epacta Aſtronomica dierum 17. hor. 8. min. 56. ſec. 59. vt videre eſt in forma calculi hic adiecta; cum per Canonem VII. reperta ſit dierum 17. abſq; appendice horarum, vtpote ciuilis.

Alterum *Exemplum* pro anno Chriſti 34. Radix proximè præcedens, cum annis completis 33. dabit Epactam anni

ANNI	D.	H.	M.	S.
0 Radix	16	17	56	12
32	23	9	59	4
1	10	15	11	22
Summa	50	19	6	38
Lunatio	29	12	44	3
Reſtat Epacta	21	6	22	35

34. Et nempe dier. 21. hor. 6. min. 22. ſec. 35. eſto Epacta Eccleſiaſtica per Canonem VII. & Tabulam VI. reperta ſit dier. 22. quia Epactæ Eccleſiaſticæ diſſentiūt ab Aſtronomicis aliquando vno die, & ad ſummam ſeſquidie, plerumq; tamen Nouilunia per Epactas Eccleſiaſticas indicata ſuccedunt Nouilunijs Aſtronomicis, tam veris, quam medijs, vt ſecurius Paſcha celebretur poſt 14. Lunam, & vitetur concurſus cum Iudæis. Sed iam veniendum eſt ad inuentionem Nouiluniorum.

CANON IX.

Nouilunia, & Plenilunia media inuenire pro Annis, ac Menſibus Iulianis, ac Gregorianis ante Chriſti Epocham, & poſt.

SI Anni dati ſunt Epochæ Chriſti vtere illis; ſi verò ante Chriſtum, conuerte illos in annos Periodi Soliſaureæ; deinde ex Tabula xii. collige Epactas tum Radicis proximè præcedentis, tum annorum reliquorum, completorum, tum menſium completorum Anni Communis, aut Biſſextilis; & earum ſummam ſubtrahe proximè maiori ſummæ Reuolutionum Nouiluniorum, vel Pleniluniorum; Reſiduum enim dabit diem, horam, &c. Nouilunij, aut Plenilunij medij in menſe propoſito. Sed poſt correctionem Gregorianam demendi ſunt dies 10.

Exemplum 1. Sit anno, de quo ſupra ante Chriſtum 776. idest Periodi Soliſaureæ 6598. & quæratur Nouilunium, ac Plenilium medium menſis Iunij in Anno Iuliano Communi. Forma calculi eſt inſtituenda, vt cernis in laterculo

Anni	D.	H.	M.	S.
6573 Rad. 24 Completi Maij Completi	21 24 3	23 22 8	0 40 19	44 18 44
Summa	50	6	0	46
Reuolut. Nouil.	59	1	28	6
Nouilunium	8	19	27	20
Reuolut. Plenil.	73	19	50	8
Plenilunium.	23	13	49	22

hic adiecto. Summa enim dier. 50. hor. 6. &c. ſubtracta à Nouiluniorum Reuolutione proximè maiori, ideſt à diebus 59. hor. 1. &c. relinquet pro Nouilunio medio Iunij diem 8 hor. 19. min. 27. ſec. 20. à meridie reſpectu noſtri meridiani Bononienſis. Eadem verò ſumma dier. 50. hor. 6. &c. Subtracta Reuolutioni Pleniluniorum proximè maiori, videlicet diebus 73. hor. 19. &c. relinquet pro Plenilunio Medio Iunij diem 23. hor. 13. m. 49. ſec. 22. poſt meridiem.

Exemplum 2. Sit Annus Chriſti 34. & menſis Martius: Forma calculi ordinanda eſt, vt vides in hoc laterculo.

Anni	D.	H.	M.	S.
Radix 0 32 Compl. 1 Compl. Febr. Compl.	16 23 10 29	17 9 15 11	56 59 11 15	12 4 22 57
Summa	80	6	22	35
Reuolut. Nouil.	88	14	12	10
Nouilunium	8	7	49	35
Reuolut. Plenil.	103	8	34	11
Plenilunium	23	2	11	36

Summa enim Epactarum 80. hor. 6. min. 22. ſec. 35. ſubtracta proximè maiori Reuolutioni Nouiluniorum, & deinde Pleniluniorum, relinquet Nouilunium medium die Martij 8. hor. 7. min. 49. ſec. 35. & Plenilunium medium Martij die 23. hor. 2. min. 11. ſec. 36.

CANON X.

Nouilunia Ciuilia inuenire per Aureos Numeros ante, & poſt Epocham Chriſti.

PRimò inuento Aureo numero per Canonem III. quære in Tabula V. Nouilunia menſium tempore Chriſti ab Aureo numero indicata; *Secundò* diebus Nouilunij ſic repertis Adde, ſi anni ſunt ante Chriſtum; deme ſi poſt; tot dies, quot notati ſunt in vltima columna, iuxta Annos à Chriſti tempore diſtantes; & incides in diem Nouilunij ciuilis eiuſdem aut ſequentis menſis. *Eſto* annus ante Chriſtum datus 776. cuius Aureus numerus fuit V. huic autem tempore Chriſti conuenit Nouilunium Iunij die 6. Sed quia annus 776. propior eſt anno ante Chriſtum 626. eſto includatur inter 626. & 939. notatos in penultima columna Tabulæ V. & huic interuallo reſpondent dies 2. addendi ſunt hi dies 6. & Nouilunium ciuile cadit in diem 8. & aliquot horas vltra pertinetq; ferè ad diem 9.

CANON XI.

Nouilunia Ciuilia, ſeu Eccleſiaſtica inuenire per Epactas Ciuiles, aut Eccleſiaſticas.

NOuilunia ante Chriſtum voco *Ciuilia*, quæ verò poſt Chriſtum inquirere ſolita eſt Eccleſia Catholica, in gratiam Paſchatis, appello *Eccleſiaſtica*; Quære igitur per Canonem VI. Epactam dato anno congruentem, & eam require in prima columna Tabulæ VII. procedendo eum dextrorſum, è regione Epactæ, inuenies ſub ſingulis menſibus diem Nouilunij quæſiti. Sic quia per Canonem VIII. Anno 776. ante Chriſtum conuenit Epacta xviii. huic in Tab. VII. reſpondent Nouilunia in Ianuario dies 13. in Iunio 9. quæ tamen plerumq; ſuccedunt Nouilunijs medijs, & veris; ideoque ſecluſa quæſtione Paſchatis, melius eſt aſſumere diem antecedentem, vt in caſu noſtro diem Ianuarij 12. & Iunij 8. pro Nouilunio Ciuili Anno autem Chriſti 33. per Canonem VII. reperta fuit Epacta xxii. cui in Tabula VII. reſpondet pro Martij Nouilunio Eccleſiaſtico dies 9. ergo abiecta vnitate Nouilunium ciuile fuit die 8.

CANON XII.

Nouilunia Eccleſiaſtica, quibus vſa eſt maxima pars Catholicorum à tempore Concilij Nicæni, vſq; ad Gregorianam Correctionem Kalendarij inuenire per Aureos numeros.

AVreum numerum per Canonem III. repertum, require in kalendario Romano vetere, poſito capite 27. vbi etiam eius vſum docuimus Canone II. ibi tradito; dies enim cuiuſq; menſis reſpondens è regione Aureo numero, erit dies Nouilunij quæſiti. Sic ibidem pro anno 1453. quo currebat Aureus 10. reperimus Nouilunium Martij die 14. ſed memento poſt Concilium Nicænum Nouilunia hac methodo reperta, tardius euenire ita vt iam Anno 1500. quatriduo tardius euenirent, quàm media nedum Vera Nouilunia. Oportet tamen Chronologum hac methodo vti, quando ex Nouilunio Eccleſiaſtico, præſertim Paſchali, aut Feſtis Mobilibus apud aliquem Hiſtoricum notatis, vult inquirere quotus ſit ille annus Chriſti. Reliqua vide dicto Canone II. et III. capitis 27.

CANON XIII.

Dominicam Paſchalem inuenire, ſiue celebratam à tempore Concilij Nicæni, vſq; ad correctionem Kalendarij Gregorianam, ſeu celebrandam ante, & poſt dictam Correctionem. Quod ipſum ſtatim exhibet Tabula Paſchalis poſita in fine Capitis XXVIII. ab Anno 1. Chriſti ad 1700.

PRo Paſchate reipſa celebrato à maxima parte Catholicorum vſque ad Correctionis annum 1582 quære per Canonem XII. Nouilunium Martij in vetere Kalendario; Nam ſi contigit poſt diem 7. Martij illud fuit Nouilunium Paſchale & prima Dominica occurrens poſt diem xiv. Lunæ fuit Paſchalis; At ſi Nouilunium Martij contigit die 7. Martij, vel ante; expectandum fuit ſubſequens

No-

Nouilunium Martij, aut Aprilis, & prima Dominica occurrens poſt xiv. Lunæ diem fuit Paſchatis. Pro Paſchate autem verius celebrando Quære per Canonem XI. Nouilunium Eccleſiaſticum Martij, & reliqua obſerua vt modò dixi. Litera porrò Dominicalis per Canonem V. reperta indicabit diem Dominicã. Exemplum, eſto in anno Chriſti 1453. de quo ſupra: nam per Canonem XII. Nouilunium Martij in Kalendario vetere fuit die 14. Martij, adeoque fuit Paſchale, inde autem numeratis diebus 14. incluſiuè, Luna xiv. incidit in diem 27. Martij; cui in Kalendario attributa eſt litera B. At illo Anno per Canonem V. conuenit litera G, non prius occurrens quam die 1. Aprilis ergo Paſcha celebratum eſt die 1. Aprilis.

At ſi per Canonem ai. et Epactas Tabulæ vi. mediante Aureo numero, qui fuit x. quæras Epactam quæ fuit ax. et in Tabula VII. Nouilunium Martij vero, ac medio Nouilunio propius fuit die 2, Martij; à quò incluſiuè numerando dies 14. Luna xiv. incidit in 24. Martij, et dies ſequens nempe 25. Martij debuit eſſe Paſchalis, quia die 25. aſſignata eſt litera Dominicalis G. Proinde Eccleſia errauit non in quæſtione iuris, ſed facti, quia ob Nouilunium ſeriùs monſtratum à Kalendario conſtructo ab Alexandrinit, putauit primam Dominicam poſt Lunam aiv. fuiſſe die 1. Aprilis; et eodem kalendario vſa eſt Conſtantinopolitana Eccleſia vſque ad vrbem eam à Turcis captam: eo enim anno 1453. celebrauit Paſcha 1. Aprilis, et feſtum Corporis Chriſti apud eos incidit in diem 31. Maij, ante quod feria 5. die 29. captam vrbem narat Patriarcha Conſtantinopolitanus. Quare ſi Chronologus, vellet hunc annum ſtabilire ea Paſchate per Nouilunia media, vel Epactas Gregorianas, longè aberraret.

Id ipſum accidiſſet hoc annò 1664. quo hæc ſcribimus, currente Aureo 12. et Cyclo Solis 21. Literaq; Dominicali Iuliano more B, poſt diem 24. Februarij, et Epacta Iuliana item 12. Nam kalendarium vetus exhibet Nouilunium Paſchale die 22. Martij, et Paſcha die 10. Aprilis: At Epacta Iuliana exhibet Nouilunium Paſchale die 19. Martij, et Paſchalem Dominicam die Aprilis 3. ideſt Gregoriano ſtylo die 13.

CANON XIV.

Paſcha Iudæorum ex Kalendario Hebræorum Recentiori, & ex Vetere inueſtigare.

1 PRo Paſchate Iudaico à temporibus Conſtantini Magni, vel ab Anno Chriſti 344. Conſule dicta cap. 14. et eius Appendicem, Tabulaſq; et Canones poſt illam adiectos. Quamuis Mulerus et pauci quidam putent eoſdem Canones idemque kalendarium inſeruire poſſe, iam inde à tempore Moſis, quod tamen plerique negant noſq; cum illis.

2 Pro Paſchate autem ab Exodi tempore vſq; ad Chriſti Paſſionem, aut vſq; ad Conſtantinum Magnum inueſtigando, neglexímus Cyclos Gamalielis, quos nimis magnifecit Paulus Epiſcop. Foroſempronienſis 2. parte Summæ c.8. eo quod translatio illa feriarum, et alia indicent, illos Cyclos eſſe nouitium inuentum, et authoritatis captandæ cauſa vulgatos ſub nomine Gamalielis; Itaque putamus eligendam vnam ea duabus regulis, quas cap. 12. nu. 7. cum Langio expoſuimus; videlicet, vt ille ſit Niſan, ſeu Menſis Paſchalis, cuius Nouilunium medium incidat ante Æquinoctium medium Verni Temporis, diebus non pluribus, quam 14. incluſiuè computatis, Aut certè cuius dies 14. Lunæ à prima Phaſi incluſiuè computata incidat in Æquinoctium medium aut Ciuile, vel poſt primæ Phaſis momentum, ideſt à vero Nouilunio horis 27. ½. Alioquin, ſi Luna 14. altero ea his modis inuenta antecedat diem Aequinoctijs, expectandum eſt ſubſequens Nouilunium, & eius dies 14. pro Paſchate Iudæorum.

3 Poſſumus etiam Nouilunia per Aureos, vel Epactas inquirere iuxta Canonem X. vel XI. & diem ſequentem tribuere primæ Phaſi pro Neomenia Hebraica cum prima Phaſis Lunę rarò in diem veri Nouilunij primum, aut quartum cadat, frequentiſſimè autem in diem 2. & aliquando in 3. iuxta dicta libro 4. Almageſti Noui cap. 5. Nam, & Arabes, vt ſuam primam Neomeniam certius à Phaſi Lunæ auſpicentur ita ordinarunt eius inuentionem in Tabulis, vt plerumque Neomenia *Mutharram*, biduo ferè ſuccedat Nouilunio medio, nedum vero. Sic initium Hegiræ incidit Anno Chriſti 622. in diem 16. Iulij feria 6. cum tamen Nouilunium medium fuerit die 13. hor. 16. poſt meridiem; & Anno Chriſti 1631. Neomenia *Muharram* incidit in die 20. Iulij, & tamen Nouilunium medium fuit die 18. Iulij hora ferè 6. poſt noſtrum meridiem. Nam ſi hoc modo inuenta Neomenia, dies 14. inde computata incluſiuè, adhuc incidat ante Vernum Æquinoctium duobus, vel pluribus diebus, certi erimus non fuiſſe ex ſe Paſchalem. Eſto ſi dies 14. Lunæ ita computata cadat in diem Æquinoctij, aut in immediatè ſubſequentem non continuo certi ſimus an apud antiquos Hebræos fuerit Paſchalis.

Sed quia Langius & non pauci ſupponũt tempore Chriſti Æquinoctium ciuile fuiſſe apud Hebræos quoque affixum die 25. Martij Iuliani, hoc autem merito reuocari poteſt in dubium; ideo ad Neomeniam Paſchalem per prædictas Regulas tres inquirendam, præmittendi ſunt Canones de Æquinoctijs.

CANON XV.

Aequinoctia, & Solſtitia Vera quouis Anno ante Epocham Chriſti, vel poſt inueſtigare.

CVm ex obſeruationibus Bononiæ factis, & quidẽ multis, deprehenderimus interuallum ab Aequinoctio Verno ad Solſtitium Aeſtiuum ſolere eſſe dierum 93. & minutorum horariorum 36. hinc ad Aequinoctium Autumni dierum 93. hor 15. minut. 17. hinc ad Brumam dierum 89. hor. 14. m. 31. & hinc ad Vernum Aequin. dierum 88. hor. 23. min. 24. ſec. 48. & iuxta dicta lib. 1. Aſtronomiæ Reformatæ cap. 4. Annus Aſtronomicus Solaris non ſit dierum 365. horarumq; 6. ſed dierum 365. hor. 5. min. 48. ſec. 48. ideoq; præceſſio Aequinoctiorum, & Solſtitiorum annua ſit minut. 11. ſec. 12. ſequitur eam annis quibuſq; Nongentis euadere dierum 7. præcisè, & vnius diei præceſſionem requirere ſolum Annos Iulianos 128. ½. eſto Clauius cap. 3. Kalendarij, & Petauius lib. 7. de Doctrina Temporum c. 10. maiuſculam quantitatem Anni ſectantes, requirant annos ferè 134. His poſitis, & electis anni punctis cardinalibus Anno Domini 1656. obſeruatis, conſtruximus Tabulam xiv. pro inueniendis Aſtronomicis, ac veris, ſeu in Cœlo apparentibus Aequinoctijs, ac Solſtitijs, cuius vſus eſt huiuſmodi.

Si anni dati ſunt Epochæ Chriſti, non eſt neceſſe illos conuertere in alios, ſed ſi ſint ante Epocham Chriſti expedit ad calculum deorſum progreſſiuum, eos per I. Canonem conuertere in Annos Periodi Soliſaureæ. Deinde accipienda eſt Radix Aequinoctij aut Solſtitij, de quo eſt quæſtio aſſignata annis proximè in Tabula xiv. præcedentibus annum datum, & dextrorſum Aequinoctium conueniens reliquis annis completis à Radice vſque ad annum datum, ſi is eſt Biſſextilis; ſubtracta enim Aequatione, relinquetur tempus veri Aequinoctij, aut Solſtitij, à meridie Bononienſi computatum. At ſi annus datus non ſit Biſſextilis, numerandi ſunt anni completi à Radice, vſque ad Biſſextilem illum, qui proximè præceſſit anno dato, & eorum Aequatio ſubtrahenda eſt Radicali Aequinoctio; ſed poſtmodum ex infima parte ſiniſtra Tabulæ aiv. extrahenda eſt Aequatio addenda prout annus tibi datus fuerit primus, vel ſecundus, vel tertius poſt Biſſextilem; ea enim addita Aequinoctio aut Solſtitio iam per priorem Aequationem reperto, dabit correctum tempus Aequinoctij, vel Solſtitij.

EXEMPLVM 1. Sit annus primus Olympiadum, ideſt 776. ante Epocham Chriſti, qui per Canon. I. eſt Periodi Soliſaureæ 6598. & per Canonem II. fuit primus poſt Biſſextilem; annus in Tabula proximè minor notatus eſt Periodi Soliſaureæ 6329. cui cõuenit Radicale Aequinoctium Vernum Martij die 30. hor. 9. min. 51. & Solſtitium Aeſtiuum Iulij 1. hor. 9. min. 27. Biſſextilis autem proximè præcedens anno 776. dato fuit 777. Ideſt Periodi Soliſaureæ 6597. ab anno autem Radicis 6329. ad annum 6597. ſunt anni 268. quorum Aequatio conflata ex Aequatione annorum 200. & 28. eſt dier. 1. hor. 18. min. 33. ſec. 36. & hæc

ſub-

ſubtracta radici exhibet Aequinoctium die Martij 28. h. 15. m. 17. ſec. 24. & Solſtitium Iunij die 29. hor. 14. min. 53. ſec. 24. ſed vtriq; addenda eſt Aequatio conueniens Anno 1. poſt Biſſextilem nempe hor. 5. min. 48. ſec. 48. adeoq; Correctum Aequinoctium fuit Martij die 28. hor. 21. m. 6. ſec. 12. & Solſtitium Iunij die 29. hor. 20. min. 42. ſec. 12. poſt noſtrum meridiem.

EXEMPLVM alterum: ſit Annus Chriſti 34. qui fuit ſecundus poſt Biſſextilem: Aequinoctium Radicale proximè in Tabula præcedens fuit Martij d. 22. hor. 6. min. 58. ſed à Radice o. ad Biſſextilem proximè præcedentem anno dato, nempe ad annum 32. ſunt anni 32. quorum Æquatio d. o. hor. 5. min. 58. ſec. 24. ſubtracta Radicali Æquinoctio, relinquit dies 22. hor. o. min. 59. ſec. 36. ſed his addenda eſt Æquatio anni 2. poſt Biſſextilem, nempe hor. 11. min. 37. ſec. 36. & prodit Correctum tempus Æquinoctij dies 22. Martij hor. 12. min. 37. ſec. 12.

Aduertat vero Lector nos l. 3. Almageſti Noui improbaſſe annorum inæqualitatem & Anomaliam præceſſionis Æquinoctiorum.

CANON XVI.

Aequinoctium Vernum Ciuile, aut Eccleſiaſticum ab Hebrais tempore Chriſti, & antea obſeruatum probabiliter definire.

PRimò certum eſt apud peritiſſimos quoſq; Computiſtas; nec Deum, nec Eccleſiam in Æquinoctij die in Kalendario notando, voluiſſe adſtringere Sacrarum Ceremoniarum præſides, nedum plebem regulis Aſtronomiæ, cuius perpauci periti ſunt, nec voluiſſe vt attenderent ad Motus Solis Veros, qui ob diuerſas opiniones Aſtronomorum, valde diuerſi ſunt. Id enim fuiſſet magna occaſio diſcordiæ, cum alij vnam; alij aliam ſectam contentioſè ſequi, & propugnare ſtuduiſſent. Sicut etiam prudenter in quouis Kalendario non habetur palàm ratio horarum, & ſcrupulorum, ſed dierum dumtaxat integrorum ex horis 24. vel proximè conſurgentium. Idcirco Campanus in principio ſui computi maioris ſcribit: *Computum eſſe ſcientiam numerationis, & diuiſionis temporum ſecundum vulgares obſeruantias.* addens tamen cap. 15. *Computiſtas veris Lunationibus, propter earum difficilem varietatem, Aſtronomis relictis, de medijs ſolùm propter earum vniformitatem negotiatos eſſe.* Quod ipſum docet Io. Stoſflerinus propoſ. 34. Calendarij Romani, & Paulus Epiſcopus Foroſemproniensis lib. 10. dicens. *Eccleſia Romana in Paſchali ſupputatione non obſeruat motus diuerſos, vel extremos propter ipſorum varietatem, ſed medios duntaxat, & vniformes*; Immò Clauius in Calendario cap. 4. dixit. *Non enim Eccleſia tam accuratis, ſubtilibuſq; Aſtronomorum præceptis vnquam aſtricta fuit; cùm neque Hebrais ipſis, quibus omnia ceremonialia erant, præceptum fuerit, vt verum aut medium Aequinoctium in Paſcha ſolemnitate obſeruarent, ſed tantum tempus, quo dies, iudicio ſenſus, noctibus æquales fiunt, quod quidem triduum, aut quatriduum ſine magna differentia complecti ſolet.* Et paulo poſt addit Moyſen, licet Solaris Lunariſq; curſus peritiſſimum, locutum tamen fuiſſe ad ſenſum vulgi Aſtronomiæ ignari, cum ad vniuerſum cætum filiorum Iſrael loquens ex DEI præſcripto dixit *Obſerua menſem Abib, ideſt nouarum frugum, & verni primum temporis*, ita vt ritu vulgari, ac penè ruſtico, indicium Verni temporis voluerit eſſe nouitatem frugum in ea regione germinantium.

Secundò; Illud quoq; certiſſimum eſt Æquinoctia & Solſtitia intra vnum diem coerceri non poſſe. Nam ſi exempli gratia contingat anno Biſſextili in meridie diei 20. Martij, continget ſequenti anno Iuliano, circa occaſum ſequentem Solis, & ſequenti anno circa mediam noctem, & ſequenti hunc anno, circa ortum Solis diei 20. Præterea, ne admiſſa quidem Anomalia Aequinoctiorum à Copernico introducta, poteſt Aequinoctium Medium à Vero diſſidere pluſquam ſeſquidie, immò ne integrum quidem ſeſquidiem, vt fuſe & perſpicuè oſtendit Clauius cap. 7. Calendarij Cum ergo in Calendario ad vulgi captum ordinando, dies vnus Aequinoctio ciuili deputandus fuerit, qui non niſi euidenti mutatione facta poſt vnum, aut alterum ſeculum, remoueri in alterum diem debuerit; ſatius fuit illum eligi diem, qui à vero, vel ſaltem medio Aequinoctio, non quidem pluſquam biduo deſtaret, ſed tamen vero, aut medio Aequinoctio potius ſuccederet, quàm præcederet: Sic enim certius vulgo conſtaret de veris initio, & diei æqualitate cum nocte iam factis. Idcirco enim etiam Iulius Cæſar, & Soſigenes licet ſcirent ſuo tempore vernum Aequinoctium verum non excedere diem Martij 23. ſi quidem per noſtrum canonem xv. Anno primo Iuliano ideſt 45. ante Chriſtum, accidit die 22. Martij hora 15. &c. poſt meridiem, illud tamen ciuiliter retinuerunt in die 25. Martij, vt ex Plinio, & Columella docuimus cap. 25. n. 6. Immo Ouidius tertio Faſtorum ſatis docet ingreſſum Solis in Arietem eo tempore incidiſſe in 22. aut 23. Martij, et tamen Aequinoctium ciuile in diem 25. prolatum: canit enim de quinto, & vltimo die Quinquatriorum Minerualium ideſt die 23. Martij ſic.

Nunc potes ad Solem ſublato dicere vultu;
Hic here Frixeæ vellera preſſit ouis.
Tres vbi Luciferos veniens præmiſerit Eos
Tempora nocturnis æqua diurna feret.

Potuit temen moueri Cæſar, et Soſigenes ad diem eundem retinendum, ex eò quòd Eudoxus, eundem diem Aequinoctio tribuerat; ſed Eudoxus verum Aequinoctium ex obſeruationibus propius attigerat; nam cum floruerit circa annum 368. ante Chriſtum, vt ex Olympiadicis annis à Diogene Laertio colligimus; illo anno per noſtrum Canonem xv. Aequinoctium Vernũ contigit die 25. hora 3. ½. poſt meridiem. Tandem Patres ipſi Nicæni, et Alexandrini anno 325. Chriſti, quamuis verum Aequinoctium eueniret die 19. Martij hora 19. ½. poſt meridiem; hoc eſt politicè die 20. tamen melius cenſuerunt Aequinoctio deputare diem 21. vt ſecuriores eſſent de Paſchate celebrando poſt factum Aequinoctium, et Vernũ tempus iam initum. Nihil ergo veriſimilius eſt quàm Hebræos quoq; olim Aequinoctio ciuili aſſignaſſe diem illum, qui altero minimùm die, aut etiam biduo ſuccederet poſt verum Aequinoctiũ: quando nimirum vmbra gnomonis non percurrens lineam æquinoctialem horologiorum, ſenſibiliter oſtendebat Solem iam tranſgreſſum eſſe æquatorem, aut quando aduertebatur noctem breuiorem factam eſſe die per ſemiquadrantem horæ. His poſitis abſoluemus problema Canone hoc præmiſſum per ſequentem Regulam.

3 Ad datum annũ circa tempora Chriſti, vel ante, inquire per Canonem xv. diem Aequinoctij Verni Bononiæ, eique adde horas 2. & habebis Aequinoctij verum tempus in Palæſtina: deinde huic ipſi adde diem vnum, immò duos præſertim quando vltra dies fuerint horæ 12. vel plures, & habebis veriſimillimè æquinoctium ciuile illo tempore vulgò obſeruatum. Eſto Exemplum I. Exodi tempore, quod Salianus ponit anno ante Chriſti Epocham 1510. Eo enim anno per Canonem xv. nempe Soliſaureæ anno 5864. & tertio poſt Biſsextilem Aequinoctium verum fuit Bononiæ Aprilis die 3. hor. 18. min. 40. poſt merid. ſed in Palæſtina die 3. hor. 20. min. 40. Ergo æquinoctium Ciuile probabilius die 5. Aprilis, quam die 4.

Alterum Exemplum Anno Epochæ Chriſti 34. Aequinoctium verum fuit Bononiæ die 22. Martij hor. 12. min 37. ſec. 12. ex dictis in fine Canonis xv. Ergo in Palæſtina die 22. hor. 14. min. 37. atq; adeo ciuiliter die potius 24. quam 23. iam enim è primo Iuliano anno intercurrerant anni ferè 90. Ideoq; abſq; vlla neceſſitate ſupponitur ab aliquibus tempore Chriſti Aequinoctium in Palæſtina eodem die retentum, quo illud Iulius Cæſar, & Soſigenes collocarant, nempe die 25. Martij: Quod valde notari velim pro Paſchate CHRISTI tempore celebrato: de quo plura ſuo loco DEO Dante.

LIBER

LIBER SECVNDVS

De Connexione Inſigniorum Epocharum Temporis Cum Epocha CHRISTI vſitata.

Adiectis Tabulis pro Annis OLYMPIADVM, VRBIS, NABONASSARI, ALEXANDRI M. & IEZDAGIRDÆ, cum Epocha CHRISTI nectendis.

PRÆMONITIO.

Propter affinitatem quam habent Canones, & Tabulæ huius libri, cum Tabulis, & Canonibus Libri Primi, & ad Artificium Chronologiæ ſimul ac iunctim tradendum, cenſui hoc libro præmittendas Epochas Annorum inſigniores, ideſt exordia, vnde Anni computantur, eſto earum fundamenta plerunq; nondum ſint declarata, ſed declaranda, & comprobanda ſint ſequentibus libris.

CAPVT I.

SYNOPSIS EPOCHARVM.

Anni ante Chriſti Epocham	Anni pars qua incunt.	*Epochæ Annorum Inſigniores, & Certiores.*
7374	Kal. Ian.	P*Eriodi Soliſaureæ* continentis annos 10108. initium, vel Epocha ficta Antemundana, de qua vide l.1.c. 29. nu. 3. & cap. 30. Canone 2. ac 3.
5634	Maij 2.	Mundi Epocha probabilior nobis. Vide lib.7. cap. 5.
5509	kal. Sept.	*Conſtantinopolitana* Periodi annorum 7980. Epocha Mundana ficta, & vſitata ab Eccleſia Conſtantinopolitana, Imperatorib. Orientis in Edictis, Chronico Alexandrino, & plerisq; Græcis Scriptoribus; quorum tamen aliqui à Martio computant.
5493	kal. Sept. vel Æquinoct. Verno.	*Alexandrina* Mundi Epocha, à Panodoro Ægypti Monacho inſtituta, & adhibita à S. Maximo, & Georgio Monachis, Iulio Africano, Theophane, ac Nicephoro. Eſto in vero anno Nati CHRISTI diſſentiant.
5200	Ab Autumno.	*Euſebiana* Mundi Epocha, licet certiores putet Annos Abrahami, quam Mundi.
4714	kal. Ian.	*Iuliana Periodi* Epocha Mundi ficta ratione Cycli, à Iudæis recentioribus de qua l. 1. c.14. in Appendice nu. 3.
3378		Diluuium Noeticum iuxta 70. Interpretes abſolutum.
2528		At iuxta Hebraicã & nunc Vulgatã.

Anni ante Chriſti Epocham	Anni pars qua incunt.	
1796		*Diluuium Ogygium* de quo lib.3.cap. 1. nu. 4.
1514		*Diluuium Deucalioneum* de quo lib. 3.cap. 1. nu. 6.
1481		*Troia* condita à Dardano de qua lib. 4. cap.1. nu.6.
1194		Troiani Belli initium, annis 10. ante excidium.
1184	Æſtate.	*Troiæ* incendium, & excidium, de quo lib.4. cap. 1.
1071	1. Hecatóbeonis.	*Archontes* perpetui Athenis loco Regum; lib. 3. cap. 1. num. 12.
776	Iulij 8.	*Olympias* prima ab Iphito inſtaurata, de quo lib. 5. cap. 2.
775	1. Hecatomb.	*Archontes* decennales Athenis incipiunt lib. 3. cap 1. nu. 12.
753	21. April.	*Roma condita*, iuxta Varronem, & plurium Romanor. ſententiam, lib. 4. c. 2.
752	21. April.	*Roma condita*, iuxta Dionyſium Halicarnaſſ. & eius ſectatores l. 4. c. 2. nu. 11.
751	21. April.	*Roma condita* iuxsa Faſtos Capitolinos, vt probabitur l.4. c.2. nu.16.
747	26. Febr.	*Nabonaſſari* initium Regnandi Babylone, de quo lib. 3. cap.5.
686	1. Hecatomb.	*Aarchontes* annui Athenis lib. 3. c. 1. nu. 12.
605		*Captiuitas* Iudæorum Babylonica de qua lib. 6. cap. 11.
559		*Cyri* initium Regni, de quo lib. 5. cap. 4. nu. 3.
536		*Cyri* initium Imperij, de quo lib. 5. cap. 6.
530		*Cambyſis* initium Regni, de quo lib. 5. cap. 7.
522		*Darij Hyſtaſpidis* initium Regni, de quo lib. 5. cap. 7.
508		*Reges* Romæ expulſi, & *primi Conſules* introducti, lib. 4. c. 3.

Ma-

Anni ante Chriſti Epocham	Anni pars qua incunt.	
490	Aeſtate.	*Marathonia* Græcorum de Perſis victoria duce Miltiade de qua lib. 3. c. 3. nu. 7.
480	Vere.	Xerſis tranſitus in Græciam, lib. 3. cap. 3. nu. 8.
481	13. Sept.	*Salaminia* victoria naualis Græcorum de Perſis, duce Themiſtocle, & deinde fuga Xerſis in Aſiam, lib. 3. cap. 3. nu. 8.
453		*Danielis* Hebdomadum initium, de quo lib. 6. cap. 12.
431	Veris initio.	*Peloponneſiaci* Belli initium lib. 3. cap. 3. nu. 12.
371	5. Hecat.	*Leuctrica* victoria Epaminōdæ Thebani de Cleombroto Lacedemonæ l. 3. c. 3. nu. 15.
		Roma à Gallis capta.
330	1. Hecat.	Calippicæ Periodi annus 1. de quo lib. 3. cap. 10. & Monarchiæ Macedonum in Aſia Dario extincto, & Babylone capta ab Alexandro M. l. 3. c. 4. n. 6.
324	12. Nouēbr.	Philippi Ariadæi Epocha ab Alexandri obitu, licet obierit ſub initium æſtatis lib. 3. cap. 4.
312	1. Niſan.	*Græcorum* Aera Iudaica, qua vtitur liber primus Machabæorum: de qua l. 3. c. 7. nu. 2. & 4.
312	1. Tiſri vel idib. Octob.	*Seleucidarum* Aera in Syria, ſeu Alexandri Dhilkarnain, qua vtitur Liber Secundus Machabæorum; vide lib. 3. cap. 7. à nu. 4.
311	Idib. Oct.	*Chaldæorum* Aera Babylone, lib. 3. cap. 7. nu. 3.
285	initio Apr	*Dionyſij* Aſtrologi æra, & Ptolemæi Philadelphi initium, & Translatio LXX. interpretum hoc, aut ſequenti anno: vide lib. 3. c. 5. nu. 3. & c. 6.
264	Vere.	*Punicum Bellum* primum lib. 4. c. 6.
254	1. Hecatom.	II. *Periodi Calippi* annus primus lib. 3. cap. 10. nu. 4.
218		Punicum Bellum II. lib. 4. c. 6.
178	1. Hecatom.	III. Periodi Calippi annus primus lib. 3. cap. 10. num. 5.
149		*Punicum bellum* III. lib. 4. c. 6.
49	Octobri.	*Antiochena* Aera, qua vtitur Euagrius & alij; vide lib. 3. c. 11.
47	14. Octob	Initium *Anni Confuſionis*, de quo l. 1. cap. 22. nu. 2.
45	kal. Ianu.	*Iulianus* annus primus lib. 1. c. 22. & l. 4. c. 3. ſub finem.
43	29. Aug.	*Augusti* anni à primo Conſulatu lib. 4. c. 7. n. 3.
&	27. Nou.	Ijdem à Triumuiratu lib. 4. cap. 7. nu. 3.
38	kal. Ianu.	*Auguſti Aera Hiſpanica*, de qua lib. 4. c. 7. n. 4.
31	2. Sept.	*Actiaca* victoria Auguſti, de qua lib. 4. c. 7. nu. 5.
30	29. Aug.	*Auguſtani* Aegyptiorum anni, à morte Cleopatræ lib. 4. cap. 7. nu. 6.
27	kal. Ianu.	*Auguſtani* anni Romæ, quādo Octauianus dictus eſt Auguſtus lib. 4. c. 7. n. 7.

Anni Epochæ Chriſti.	Anni pars qua incunt.	
1	kal. Ianu.	Epocha Chriſti, vulgo vſitata, ſeu Aera Dionyſiana Cyclo Solis X. Lunæ II. Indict. IV. litera B, & 1. dies Ianuar. feria 7.
28		*Euangelij* promulgatio, & prædicatio S. Io. Baptiſtæ.
284	17. Sept.	*Diocletiani* Aera & *Coptitarum a SS. Martiribus* de qua lib. 4. cap. 10. à num. 17.
312	kal. Sept.	*Indictionum* Conſtantinianarum initium lib. 4. c. 16.
	25. Dec.	*Indictionum* Pontificiarum initium lib. 4. c. 16.
325		*Concilium Nicænum* eodem anno cœptum, & abſolutum.
330	11. Maij.	*Conſtantinopolis* Encænia, ſeu dedicatio vrbis Deiparæ Virgini per Conſtantinum M. vnde æra Conſtantinopolitana lib 3. c. 11 nu. 2.
395	Ianu. 17.	*Imperij* Romani diuiſio in Occidentale, quod Honorio, & Orientale, quod Arcadio delatū eſt à Theodoſio M. tunc mortuo lib. 4. cap. 11. nu. 14.
476	24. Aug.	*Imperij* Romani in Occidente finis, relegato *Auguſtulo*, & regnare incipiente in Italia *Odoacre* lib. 4. c. 12. num. 4.
622	16. Iulij.	*Hegira* Arabum; à Mahometis fuga, feria 6. veſpere, de qua lib. 1. cap. 24. à nu. 2.
632	16. Iunij.	*Iezdagirdæ* nex feria 3 & inde Perſarum Epocha, de qua lib. 1. c. 18.
800	25. Dec.	*Imperij* Romani inſtauratio in Occidente, & Caroli Magni coronatio lib. 4. c. 15.
1079	14. Martij	*Gelalæa* Perſarum Epocha, & anni fixi ad Aequinoctium Vernum electio l. 1. c. 18.
1453	29. Maij.	*Conſtantinopolis* capta à Turcis, & Imperij Occidentalis Chriſtianorum finis lib. 4. cap. 13. nu. 2.
1582	Octob. 5/15.	Kalendarij Reformatio Gregoriana de qua lib. 1. cap. 28.

CAPVT II.

Index Canonum ſequentium, & Tabularum pro Annis infraſcriptis connectendis cum Epocha Chriſti.

Canon.	
i.	Mundi anni Euſebiani.
ii.	Mundi anni iuxtà Ecclesiam Conſtantinopolitanam.
iii.	Mundi anni iuxta Eccleſiam Alexandrinam.
iv.	Mundi anni Iudaici.
v.	Troiæ excidium.
vi.	Olympiades ab Iphito inſtauratæ.
vii.	Vrbis Romæ anni Varroniani.
viii.	Vrbis Romæ anni Capitolini, & Dionyſiani.
ix.	CHRISTI Epochæ conuerſio in Vrbis annos.
x.	Nabonaſſari Aera, & anni.
xi.	Nabonaſſari anni, menſes, & dies.
xii.	Periodorum Calippi anni.
xiii.	Philippi, ſeu à morte Alexandri anni.
xiv.	Syro-Græcorum Aera, & Chaldæorum.
xv.	Græcorū Aera duplex in libris Machabæorum.
xvi.	Dionyſij Aſtrologi, Philadelphi, & Traslationis LXX. Epocha.
xvii.	Antiochena Epocha.
xviii.	Iuliani anni.
xix.	Auguſti anni Imperij, Actiaci Auguſtiniani in Aegypto, &
xx.	Aera Auguſti Hiſpanica.
xxi.	Conſulum anni.

Canon.	
xxii.	Imperatorum poſt Auguſtum anni in Occidente, in Oriente.
xxiii.	Diocletiani Aera, vel coptitarum à SS. Martiribus.
xxiv.	Conſtantinopolis dedicatæ à Conſtantino anni.
xxv.	Hegiræ, ſeu Arabum Epocha.
xxvi.	Iezdagirdæ anni, & prior Epocha perſica.
xxvii.	Iezdagirdici anni menſes, ac dies.
xxviii.	Galilæa Perſarum Epocha.
xxix.	Indorum præcipue Calecutenſium Epocha.
xxx.	CHRISTIANÆ Epochæ vulgaris diſcrimen à vero CHRISTI anno 1. per diuerſas notas Chronologicas.

Tabulę	
i.	OLympiadum, & Vrbis conditæ.
ii.	Nabonaſſari, & deinde Alexandri Magni.
iii.	Menſium Aegyptiorum, & Iulianorum, cum diebus collectis.
iv.	Iezdagirdæ annorum, cum menſibus Perſicis, & diebus collectis.

CANONES PRO VSV

SEQVENTIVM TABVLARVM

Et conuerſione Epocharum inſigniorum, in Epocham CHRISTI vſitatam ante vel poſt.

Periodi *Iulianæ*, *&* *Soliſaureæ* conuerſionem in Annos ante, vel poſt Epocham CHRISTI iam docuimus lib. 1. cap. 30. Canone I. & II. eò igitur recurrat Lector.

CANON I.

Mundi Annos Euſebianos conuertere in Annos ante, vel poſt Epocham Chriſti Euſebio autem adhæſit Martyrologium Romanum.

SI anni Mundi in Euſebij Chronico pauciores ſunt annis 5200. ſubtrahe illos annis 5200. & habebis annos ante Chriſti Epocham inchoatos ab antecedenti Autumno, & currentes vſq; ad Autumnum anni ex ſubtractione nati. *Exempli* cauſa detur annus Mundi 5158 quo imperare cœpit Auguſtus, hic ſubtractus annis 5200. relinquit annum 42. ante Epocham Chriſti, ſed antecedenti autumno anni 43. inchoatum. At ſi anni Mundi Euſebiani excedunt 5200. ſubtrahe illis annos completos 5199. & reſidui erunt anni Chriſti, exempli cauſa, dentur anni Mundi 5228. in Euſebio, deme illis 5199. remanet annus Chriſti 29.

CANON II.

Mundi Annos iuxta Eccleſiam Conſtantinopolitanam conuertere in annos ante, vel poſt Epocham Chriſti. Idemq; præſtare de annis Mundi ex noſtra opinione.

SI anni dati ſunt pauciores annis 5509. illos his ſubtrahe, & habebis annos ante Chriſtum inchoatos à Kalendis Septembris anni præcedentis. Exempli gratia dentur anni Mundi Conſtantinopolitani 5508. hos ſubtrahe annis 5509. reſtabit annus 1. ante Epocham Chriſti inchoatus tamen à Kalendis Septembris anni 1. ante Ep. Chriſti, à quibus incœpit Mundi annus 5509. concurſurus per 8. vltimos menſes ſui, cum prioribus 8. Menſibus anni primi Epochæ Chriſti.

At ſi anni dati ſunt 5509. vel plures, ſubtrahe illis 5508. & habebis annos Chriſti concurrentes à Kalendis Ianuarij vſque ad ſequentis Septembris Kalendas, cum dato anno Mundi inito iam antea à præcedentibus kalendis Septembris. Exempli gratia, detur annus Mundi 5509. ſubtrahe illi 5508. reſtat annus primus Chriſti concurrens cum Mundi anno 5509. vſque ad diem 1. Septembris inde enim concurrit cum 5510. At ex noſtra opinione ſi annus Mundi non excedit 5635. ſubtrahe illum annis 5635. & reſtabit annus ante Epocham Chriſti, at ſi excedit 5634. ſubtrahe annis datis annos 5634. & reſtabit annus Epochæ Chriſti.

CANON III.

Mundi Annos, iuxta Eccleſiam Alexandrinam conuertere in Annos ante, vel poſt Chriſtum.

SI anni dati ſunt pauciores quàm 5493. illos his ſubtrahe, habebiſq; annos ante Epocham Chriſti concurrentes à Kal. Ianuarij, vſque ad 1. Septembris cum dato anno Mundi, at ſi anni dati ſunt 5493. vel plures, ſubtrahe illis completos 5492. & habebis annos Epochæ Chriſti, reliqua, vt ſupra Canone II.

CANON IV.

Mundi Annos Iudaicos conuertere in Annos ante, vel poſt Epocham Chriſti.

Vide lib. 1. cap. 14. in Appendice, & poſt eius Tabulas Canonem primum.

CANON V.

Annos ante vel poſt Troiæ excidium datos, conuertere in Annos ante Epocham Chriſti.

SI anni dentur ante excidium Troiæ adde illos annis 1184. ſi verò dentur anni poſt excidium Troiæ, ſubtrahe illos annis 1184. & habebis annos ante Epocham Chriſti concurrentes ex æſtiuis diebus cum annis datis.

CANON VI.

Olympiadum Annos datos conuertere in Annos ante, aut poſt Epocham Chriſti.

PRimò id promptiſſimè fit per Tabulam I. huius libri in ea enim è regione anni cuiuſq; ad ſuam Olympiadem pertinentis, habetur in 3. columna annus ante, vel poſt Epocham Chriſti, in cuius æſtate, à Neomenia propiore Solſtitio Aeſtiuo incipit datus annus Olympiadicus, & completus eſt die antecedenti annus præcedens Olympiadicus. *Exempli* gratia datus ſit annus 1. Olympiadis CXIV. in cuius initio, vel prope initium eius mortuus eſt Alexander Magnus, & Euſebius aſſerit, è regione eius inuenies annum 324. ante Epocham Chriſti, hoc igitur anno à prædicta Neomenia incœpit Olympias centeſima decimaquarta, ſeu eius primus annus, ante dictam vero Neomeniam currebat adhuc annus quartus Olympiadis centeſimæ decimætertiæ incohatus à dicta Neomenia anni 325. ante Epoch. Chriſti.

Aliter abſq; Tabula, Olympiadibus datis deme vnitatem, vt habeas Olympiadas completas, & reſiduum multiplica, per 4. ſummæ autem inde natæ, adde annos reliquos, ſi vltra Olympiades aliqui dati ſint, ſed completos: Iam ſi ſumma tota minor eſt annis 776. ſubtrahe illam annis 776. & relinquetur annus ante Epochm Chriſti, in cuius Neomenia æſtiua incipit annus datus Olympiadis. Si verò ſumma tota non eſt minor annis 776. ſed illis æqualis, aut maior ſubtrahe illi Olympiadicos completos ante Chriſtum 775. & relinquetur annus Epochæ Chriſti, à cuius Neomenia æſtiuo Solſtitio propiore incœpit annus datus datæ Olympiadis. Exemplis præceptum clarum fiet.

1. *Exemplum*. Datus ſit, vt ſupra annus primus Olympiadis CXIV. ideſt Olympias ipſa 114. dempta vnitate reſtant completæ Olympiades 113. quibus per 4. ductis, fit ſumma annorum completorum 452. hæc ſubtracta annis 776. relinquit annum 324. ante Ep. Chriſti, in cuius Neomenia æſtiua incœpit Olympias 114.

2 *Exemplum*. Datus ſit Olympiadis CXIII. annus 4. dempta vnitate reſtant Olympiades completæ 112. quibus per 4. ductis, fit ſumma annorum 448. cui addes annos tres completos: fit tota ſumma annorum 451. Hæc ſubtracta annis 776. relinquit annum 325. à cuius Neomenia æſtiua incœpit annus 4. Olympiadis 113.

3. *Exemplum*. Detur Olympias CXCV. nempe eius annus primus; dempta vnitate reſtant completæ Olympiades 194. quibus ductis per 4. fiunt anni 776. ergo his ſubtrahe 775. & relinquetur annus primus Epochæ Chriſti, à cuius Neomenia æſtiua incœpit Olympias 195.

4. *Exemplum*. Detur Olympiadis CCII. Annus 4. dempta vnitate reſtant Olympiades completæ 201. quibus per 4. ductis fit ſumma annorum 804. adde his annos completos 3. & fit tota ſumma annorum 807. cui ſubtrahe 775. & reſtat annus 32. Epochæ Chriſti, in cuius Neomenia æſtiua incœpit annus 4. Olympiadis 202.

CANON VII.

Vrbis Romæ Annis datis ſecundum Varronem, inuenire Annum ante, vel poſt Epocham Chriſti à cuius die 21. Aprilis, incœpit datus vrbis Annus.

PRimò promptiſſimè id fit per Tabulam I. huius libri, in cuius Columnella ſecunda ſunt Vrbis anni, & è regione eorum in tertia columnella ſunt anni ante Epocham Chriſti, vel poſt, intra quos die 21. Aprilis incœpit Vrbis annus datus Varronianus. *Exempli* gratia, ſi detur Vrbis annus primus, hic incœpit 21. Aprilis, Iuliano Stylo, anni 753. ante Epocham Chriſti. Rurſus ſi detur annus Vrbis 753. hic incœpit anno 1. ante Chriſti Epocham, & completus eſt anno primo Epochæ Chriſti die 21. Aprilis, à quo die cœpit annus Vrbis 754.

Aliter abſque Tabula, ſi anni Vrbis dati pauciores ſunt annis 754. ſubtrahe illos annis 754. reſtabitq; annus ante Epocham Chriſti, intra quem die 21. Aprilis incœpit Vrbis annus datus. At ſi anni Vrbis pares ſunt, vel plures annis 754. ſubtrahe illis annos completos 753. & habebis annum Epochæ Chriſti, intra quem die 21. Aprilis incœpit Vrbis annus datus. Exemplis illuſtrabitur præceptum.

1. *Exemplum*. Detur Varroniano Stylo Vrbis annus 246. quo exacti ſunt Reges, & inſtituti primi Conſules, hic ſubtractus annis 754. relinquit annum 508. ante Epocham Chriſti, in cuius 21. Aprilis incœpit Vrbis annus 246. ex Varronis ſententia.

2. *Exemplum*. Detur Vrbis annus 753. hic ſubtractus annis 754. relinquit annum 1. ante Ep. Chriſti intra quem à die 21. Aprilis incœpit Vrbis ann. 753.

3. *Exemplum*. Detur Vrbis annus 754. ſubtrahe his annos 753. reſtat annus 1. Epochæ Chriſti, in quo die 21. Aprilis incœpit Vrbis annus 754.

4. *Exemplum*. Detur Vrbis annus 1083. quo Conſtantinus Magnus dedicauit nouam Romam ſeu Conſtantinopolim Deiparæ Virgini Mariæ, die 11. Maij: ſubtrahe annis 1083. annos 753. reſtat Epochæ Chriſti annus 330. quo incœperat iam à die 21. Aprilis annus Vrbis veteris 1083.

CANON VIII.

Vrbis Annos Varronianos conuertere in Vrbis Annos Capitolinos, aut Dionyſianos, ideſt ſuppoſitos à Dionyſio Halicarnaſſeo.

HAnc regulam, in qua multi errarunt, trademus, cum ſuis fundamentis libro 4. cap. 2. à nu. 16. ad 19. ſuppoſitis Faſtis Conſularibus ritè ordinatis ibi autem oſtendemus in primo anno Vrbis, Dionyſium vnico anno, Capitolinas vero tabulas duobus annis deficere à Varrone, et Serius illud initium anchoare. Regula porro hæc eſto. Varronianis Vrbis annis deme vnitatem, reſtabit Dionyſianus Vrbis annus, pro Capitolinis autem iuxta noſtros Faſtos Conſulares, Varronianis annis à primò vſque ad 306. incluſiuè ſumptum deme *binarium*, at ab anno 307. incluſiuè ad annum 394. incluſiuè deme *ternarium*; Rurſus ab anno 395. incluſiuè ad annum 429. incluſiuè, deme *binarium*; Tandem ab anno 430. incluſiuè ad annum vſq; 765. incluſiuè deme *vnitatem*, & habebis annos Vrbis Capitolinos, & cauè à falſis regulis aliorum.

CANON IX.

Annos ante Epocham Chriſti non excedentes annum 753. & quotcunq. Annos Epochæ Chriſti conuertere in Annos Vrbis Varronianos.

ANnos ante Epocham Chriſti (dummodo non excedant 753. ſubtrahe annis 754. & reſtabit Vrbis annus incipiens die 21. Aprilis anni dati; annis autem Epochæ Chriſti datis adde annos 753. fiet annus Vrbis eo anno incipiens die 21. Aprilis.

1. *Exempl.* Detur annus ante Epocham Chriſti 45. qui fuit annus primus Iulianus, hic ſubtractus annis 754. relinquit annum Vrbis 709. initum à die 21. Aprilis anni 45. ante Epocham Chriſti.

2. *Exemplum*. Detur annus Epochæ Chriſti 330. quo Conſtantinus Magnus Conſtantinopolim dedicauit Deiparæ Virgini Mariæ additis annis 753. fit annus Vrbis 1083. initus die 21. Aprilis anni 330.

CANON X.

Datis Annis Nabonaſſari, inuenire Annum ante, vel poſt Epocham Chriſti, & diem menſis in forma Iuliana in quo incœpit ille Annus Nabonaſſari.

VTrumq; ſtatim obtinebis, per noſtram II. Tabulam in eius enim columna prima ſunt anni Nabonaſſari, in ſecunda dies menſis Iuliani, reſpõdens primæ diei *Thoth* primi menſis Aegyptiorum, & in tertia annus ante Epocham Chriſti, vel poſt, in quo incœpit datus annus Nabonaſſari. *Exempli* gratia datus ſit annus Nabonaſſari 425. è regione eius videbis diem 12. *Nouembris* annumque ante Epocham Chriſti 324. hoc igitur anno prima dies *Thoth* incidit in diem 12. Nouembris. Sic anno Nabonaſſari 986. reſpondet Iunij dies 25. Anni Chriſti 238. quo die incœpit annus ille 986.

CANON XI.

Dato Anno Nabonaſſari eiuſq; menſe Aegyptio, ac die inuenire, Annum ante, vel poſt Epocham Chriſti, & diem menſis Iuliani reſpondentem diei Menſis Aegyptij.

PRimò per Canonem X. inquire annum ante, vel poſt Epocham Chriſti, ac diem menſis Iuliani, in quo incœpit annus Nabonaſſari datus, & obſerua vtrum annus ille, aut ſubſequens ſit Biſſextilis, quod diſces ex litera B. *Secundò* in Tabula 3. quære dies collectos reſpondentes tum diei datæ menſis Ægyptij in ſuperiori Tabulæ parte, tum in inferiori dies collectos reſpondentes diei menſis Iuliani, in quo incœpit annus Nabonaſſari, & vtroſq; dies collectos iunge in vnam ſummam, cui deme vnitatem, reſiduum enim (ſi non excedit dies 365. vel in anno Biſſextili 366. dabit in inferiore tabula dies collectos, quibus in ſiniſtra parte ſub titulo anni communis reſpondet dies menſis Iuliani congruens diei datæ menſis Aegyptij. At ſi ſumma excedit dies 365. vel in anno Biſſextili 366. his à ſumma detractis, cum reſiduo quære dies collectos anni Iuliani ſubſequentis, & diem menſis Iuliani anni ſubſequentis ad quem pertinet dies menſis Aegyptij.

1. *Exemplum.* Detur dies 5. menſis *Paophi* anni Nabonaſſari 425. quem annum iam per Canonem x. diximus incœpiſſe à die 12. Nouembris anni 324. ante Chriſtum communis, cui diei in inferiori parte Tabulæ III. reſpondent in anno Communi dies collecti 316. diei autem 5. *Paophi* in ſuperiori parte Tabulæ III. reſpondent dies collecti 35. qui additi diebus 316. faciunt ſummam dierum 351. dempta igitur vnitate, diebus 350. in inferiori parte tabulæ ſub Decembri repertis, reſpondet in anno communi dies 16. *Decembris*, anni 324. ergo in hanc incidit dies 5. *Paophi*.

2. *Exemplum.* Detur idem annus 425. Nabonaſſari, ſed dies 10. menſis Aegyptij *Mechir.* Iam per Canonem x. conſtitit annum 425. Nabonaſſ. incœpiſſe die 12. *Nouembris*, anni 324. ante Epocham Chriſti, diei autem 10. *Mechir* reſpondent in III. Tabula ſuperiori dies collecti 160. & diei 12. *Nouembris* in inferiori parte, dies collecti 316. ſumma dierum vtrinque collectorum eſt 476. ſed dempta vnitate 475. annus autem 324. fuit communis, dierumque 365. qui detrahendi ſunt diebus 475. & reſtant dies collecti 110. pertinentes ad ſequentem annum ante Chriſtum, nempe annum 323. qui & ipſe communis fuit dies autem collecti 110. in inferiori parte Tabulę III. reperiuntur in columna *Aprilis*, & è regione illorum dies 20. ergo dies 10. *Mechir* anni 425. Nabonaſſari, incidit in diem 20. *Aprilis* anni 323. ante Epocham Chriſti.

3. *Exemplum.* Detur annus Nabonaſſari 764. & dies 15. menſis Athyr primò per Canonem x. inuenies annum illum incœpiſſe die 19. *Auguſti* anno Chriſti 16. Biſſextili; deinde in Tabula III. dies 15. *Athyr* reſpondent dies collecti 75. & diei 19. *Auguſti* in anno Biſſextili dies 232. ſumma dierum collectorum eſt 307. ſed dempta vnitate reſtant 306. in inferiori parte Tabulæ III. reperiuntur in Columna *Nouembris*, & è regione illorum in ſiniſtra columna ſub anno Biſſextili dies prima. Ergo concludes diem 15. Athyr anni Nabonaſſ. 764. incidiſſe in kalendas Nouembris anni 16. Epochæ Chriſti.

4. *Exemplum.* Detur Nabonaſſari annus 471. & dies 25. *Tybi* menſis. Primò in Tabula II. inuenio annum hunc incœpiſſe die prima Nouembris anni ante Chriſti Epocham 478. Communis, ſed quem ſequitur Biſſextilis; diei autem 25. *Tybi* reſpondent in Tab. III. collecti dies 145. at diei 1. Nouembris in anno communi reſpondent dies collecti 305. ſumma itaque collectorum dierum eſt 450. ſed vnitate abiecta ſunt 449. quibus ſubtrahendi ſunt 365. & reſtant dies 84. his autem ſub Martio in anno Biſſextili cuiuſmodi fuit annus ſubſequens, reſpondet dies 24. Ergo dies 25. *Tybi* anni 471. Nabonaſſari incidit in diem 24. Martij anni 477. ante Epocham Chriſti.

CANON XII.

Dato Anno Periodi prima, aut ſecunda, aut tertia Calippi inuenire Annum ante Epocham Chriſti; in quo à Neomenia Hacatombaonis, ſeu priore Solſtitio æſtiuo, incœpit datus Annus Calippicus.

LIbro 3. capite 10. oſtendemus *Primam* Periodum Calippi incœpiſſe anno ante Chriſti Epocham 330. *Secundam* verò anno 254. & *Tertiam* anno 178. ſemper à Neomenia propiore Solſtitio æſtiuo, dato igitur anno cuiuſuis Periodi deme vnitatem, & reſiduum ſubtrahe illi anno, quo data Periodus incœpit, habebis enim annum ante Epocham Chriſti in quo incœpit annus Calippicus datus. *Exempli* cauſa, ſi detur annus 46. primæ periodi, ſubtrahe annis 330. annos 45. & reſtat annus 285. ante Epochā Chriſti, in cuius Neomenia æſtiua incœpit annus 46. *prima* periodi; At ſi detur annus 46. *ſecunda* periodi, ſubtrahe annos 45. annis 254. & reſtabit annus ante Epocham Chriſti 209.

Quod ſi dentur prætereà dies menſis Ægyptij, quære in Tabula II. annum Nabonaſſari reſpondentem anno ante Epocham Chriſti eiuſq; initium, & reliqua operare, vt in Canone xi.

CANON XIII.

Dato Anno Philippico, ſeu ab obitu Alexandri Magni, & die Menſis Aegyptij, inuenire Annum ante, vel poſt Epocham Chriſti, diemque Menſis Iuliani congruentem.

PRimò in Tabula II. ab anno 425. Nabonaſſari, deinceps in 2. columna inuenies annos ab obitu Alexandri, ſicut in prima annos Nabonaſſari, & in tertia diem menſis Iuliani, in quo incipit vterque Annus more Ægyptio, & in quarta annum ante vel poſt Epocham Chriſti; *ſecundò* per Canonem xi. inquire diem menſis Iuliani, & annum congruentem diei menſis Ægyptij datæ.

1. *Exemplum.* Detur Alexandri annus 12. & dies 20. *Thoth*. Nam in Tabula II. inuenies anno 12. ab obitu Alexandri reſpondere hinc annum Biſſextilem ante Epocham Chriſti 313. inde Nabonaſſari 436. & vtrumq; annum, ſcilicet Nabonaſſareum, & Alexandreum incœpiſſe die 9. *Nouembris*, cui in Tab. III. inferiori in anno Biſſextili reſpondent dies collecti 314. in ſuperiori autem diei 20. *Thoth* dies collecti 20. ſumma dierum collectorū eſt 334. dempta ergo vnitate, iuxta dicta Canone xi. reſtant dies 333. quibus in anno Biſſextili reſpondet dies 28. *Nouembris* in quam ſcilicet incidit dies 20. menſis *Thoth*.

CANON XIV.

Dato Anno Aera Seleucidarum Syro-Græcorum, ſeu Dhilkarnaim, & Aera Chaldaica inuenire Annum ante Epocham Chriſti, à cuius Idibus Octobris, vel circiter incœpit datus Annus Syro-Græcorum, vel Chaldaeorum.

LIbro 3. c. 7. oſtendemus Seleucidarum Aeram incœpiſſe anno ante Epocham Chriſti 312. Chaldaicam autem eorundem anno 311. ab Octobri, eiuſue Idibus. Datis igitur annis Syro-Græcorum, vel Chaldæorum, deme vnitatem, & reſiduum ſubtrahe illic annis 312. hic 311. relinquetur enim annus ante Epocham Chriſti in cuius Octobri cœpit annus datus.

Exemplum. Detur annus Syro-Græcorum 149. dempta vnitate reſtat annus 148. qui ſubtractus annis 312. relinquit annum 164. ante Epocham Chriſti, à cuius Octobri incœpit annus 149. At ſi annus 149. datus eſſet Chaldæo-

rem,

rum, detractis 148. anno 311. remaneret annus 163. ante Chriſti Epocham.

CANON XV.

Datis Græcorum Annis in libris Machabæorum recenſitis, inuenire Annum ante Epocham Chriſti in quo incœpit datus Annus Græcorum.

DEme vnitatem annis Græcorum datis, & reſiduum ſubtrahe annis 312. relinquetur enim annus ante Epocham Chriſti, à cuius menſe *Niſan* annos computat liber primus Machabæorum à ſubſequenti verò *Tiſri* liber ſecundus Machabæorum. Vt oſtendemus l. 3. c. 7. à nu. 4.

Exemplum. Detur Græcorum annus 149. quo mortuus Antiochus Illuſtris narratur lib. 1. Machab. c. 6. verſu 16. dempta vnitate, reſtat annus 148 quo ſubducto annis 312. remanet annus 164. ante Chriſti Epocham, à cuius Niſan more Iudaico incœpit annus 149. Græcorum in Syria; ſed quia Antiochus ille mortuus eſt, eiq; ſucceſſit Eupator inter Niſan, & Tyſri, liber autem ſecundus Machabæorum numerat annos Syro Græcorum more Syriaco à Tyſri ſequenti circa initium Octobris, ideo illum eundem annum, quo Antiochus Eupator ſucceſſit Antiocho Illuſtri mortuo, numerat annum tantummodo 148.

CANON XVI.

Anno dato ſecundum Dionyſium Aſtrologum, ſeu à Philadelphi primo initio, inuenire Annum ante Epocham Chriſti, in quo incœpit ille Annus.

ANno dato deme vnitatem, reſiduumq; ſubtrahe annis 285. relinquetur enim annus ante Epocham Chriſti, in quo incœpit annus datus Ptolemæi Philadelphi, qui cœpit regnare in Ægypto circa initium Aprilis anni 285. vnde, & Dionyſius Aſtrologus Epocham ſuam apud Ptolemæum Aſtronomum iniuit, iuxta dicenda lib. 3. cap. 5. nu. 3.

Exemplum. Detur annus Dionyſianus, vel Philadelphi 25. ſubtrahe igitur non 25. ſed 24. annis 285. & reſtat annus 261. ante Epocham Chriſti, à cuius Aprilis incœpit annus ille 25.

De Epocha Laodicenorum, Tyriorum, Edeſſenorum, & Aſcalonitarum.

EX S. Gregorio Turonenſi lib. 8. hiſtoriæ Francorum cap. 32. & Euſebio in Chron. Annus Epochæ Chriſti 277. quo Alemanni excurrere in Gallias, & à Probo Imperatore victi ſunt fuit Laodicenorum annus 324. Tyriorum 402. Edeſſenorum 588. & Aſcalonitarum 380. Ergo Laodicenorum Epocha incœpit à verno tempore anni 48. ante Chriſti Epocham; Tyriorum autem anno 125. ante Epoc. Chriſti; Edeſſenorum autem cum Seleucidis ab Octobri anni 311. ante Epocham Chriſti; Denique Aſcalonitarum anno 103. ante Ep. Chriſti.

CANON XVII.

Dato Anno Aeræ Anthiochenæ, inuenire Annum ante, vel poſt Epocham Chriſti, à cuius Octobri incœpit datus Annus.

ANtiochena Aera; qua Euagrius, & quidam alij vtuntur in hiſtoria Eccleſiaſtica init ab Octobri anni 49. ante Epocham Chriſti, vt oſtendam lib. 3. cap. 11. ergo ſi annus Antiochenus datus non excedit 49. deme illi vnitatem, & reſiduum ſubtrahe annis 49. reſtabit enim annus ante Epocham Chriſti, à cuius Octobri Antiochenus iniuit. *Exempli* gratia; Detur annus 12. Antiochenus; ſubtrahe annos 11. annis 49. reſtat annus 38. ante ep. Chriſti, à cuius Octobri incœpit annus 12. Antiochenus.

At ſi annus datus excedit 49. ſubtrahe 49. anno dato, & remanebit annus Epochæ Chriſti, à cuius Octobri incœpit annus datus Antiochenus. Etſi in aliquibus Hiſtoricis reperiatur inconſtantia & error, ſed hoc non debet derogare veræ, & ordinariæ regulæ. *Exempli* gratia. Detur annus Antiochenus 378. quo Conſtantinus dedicauit Romam nouam Deiparæ Virgini, ſubtractis 49. reſtat Epochæ Chriſtianæ annus 329. à cuius Octobri cœpit Antiochenus annus 378. ſed quia dedicatio illa facta eſt ſubſequente Maio die 11. ideo incidit in annum 330. Epochæ Chriſti labente adhuc anno 378. Antiocheno.

CANON XVIII.

Datis Annis Iulianis, inuenire Annos ante, vel poſt Epocham Chriſti ineuntes cum illis à Kalendis Ianuarij.

ANnus primus Iulianus, ideſt eorum quos C. Iulius Cæſar inſtituit dierum 365. cum quarto quoq; biſſextili incœpit à Kalendis Ianuarij, anni 45. ante Epocham Chriſti vt oſtendemus lib. 4. c. 3. ſub finem Corollario I. Itaq; ſi annus datus non excedit 45. deme illi vnitatem, & reſiduum ſubtractum annis 45. dabit annum ante Chriſtum concurrentem ſe toto cum anno dato Iuliano. *Exempli* gratia, detur Iulianus annus 8. ſubtrahe 7. annis 45. reſtat annus 38. ante Epocham Chriſti.

At ſi annus datus excedit 45. ſubtrahe illi 45. reſtabitq; annus Epochæ Chriſti totus concurrens cum Iuliano dato. *Exempli* gratia, detur Iulianus annus 283. quo Cenſorinus ſcripſit aureum libellum ſuum de die Natali, huic ſi ſubtrahas annos 45. remanebit annus Epochæ Chriſti 238. à cuius kalendis Ianuarij incœpit annus Iulianus 283.

CANON XIX.

Datis Annis Imperij Auguſti, vel ab Actiaca Victoria, vel à morte M. Antonij, & Cleopatræ computatis, inuenire Annum ante, vel poſt Epocham Chriſti in quo dati Anni incœperunt.

EX oſtendendis l. 4. c. 7. anni Imperij Auguſti ineunt à primo eius Conſulatu, vel à Triumuiratu, & die 27. Nouembris eiuſdem anni 43. ante Epoch. Chriſti, Actiaca verò victoria contigit die 2. Septembris anni 31. ante Epoc. Chriſti, & mors M. Antonij, & Cleopatræ anno ſequenti ideſt 30. die 29. Auguſti vnde Ægyptij Auguſtanos annos numerabant. Igitur ſi annus datus non excedit *Imperatorius* quidem 43. *Actiacus* autem 31. Auguſtanus verò 30. deme illi vnitatem, & reſiduum ſubtrahe annis Imperatorijs 43. vel Actiacis 31. vel Auguſtanis 30. & habebis annum ante Epocham Chriſti, quo incœpit annus datus à diebus iam nominatis.

1 *Exemplum*. Detur Auguſti annus Imperij 43. dempta vnitate ſubtrahe 42. ipſis 43. reſtat annus ante Chriſti Epocham 1. ſeu primus in quo die 19. Auguſti incœpit annus 43. Auguſti Imperatoris à primo eius Conſulatu numeratus; & die 27. Nouembris annus, item 43. Imperij Auguſti ſed à Triumuiratu numeratus.

2. *Exemplum*. Detur annus 57. Imperij Auguſti, huic ſubtrahe 43. remanebit annus 14. Epochæ Chriſti quo Auguſtus obijt die 19. Auguſti menſis, qua initurus erat annum 57. imperij à Conſulatu primo numeratum, & die 27. Nouembris iniuiſſet annum 57. à Triumuiratu: quare obijt expletis exactè annis 56. à Conſulatu primo, & labente anno 56. è Triumuiratu.

3. *Exemplum*. Detur annus 31. *Actiacus*, ſubtrahe huic 30. reſtat ante Epocham Chriſti annus vnus ſeu primus à cuius die 2. Septembris incœpit annus 31. Auguſti Imperatoris.

4 *Exemplum*. Detur Annus 45. Actiacus, ſubtrahe illi 31. & reſtat Annus 14. Epochæ Chriſti, quo Auguſtus obijt die 19. menſis Auguſti, labente Anno 44. ab Actiaca victoria, & initurus annum 45. ſi ad diem 2. Septembris perueniſſet.

5 *Exem-*

5 *Exemplum.* Detur *Auguſtanus* Aegyptiorum Annus 30. demptis 29. reſtat Annus primus ante Epocham Chriſti, in quo die 29. Auguſti incœpit Auguſtanus annus 30.

6 *Exemplum.* Detur Annus 44. Auguſtanus; ſubtrahe illi 30. reſtat Annus 14. Epochæ Chriſti, in quo die 29. Auguſti incœpit Annus 44. Auguſtanus, ſed quia Imp. Auguſtus obijt die ante hunc 10. ideo habebatur adhuc 43. Auguſtanus apud Aegyptios.

CANON XX.

Datis Annis Aeræ Hiſpanæ Auguſti, inuenire Annum ante, vel poſt Epocham Chriſti, quo à Kal. Ianuarij incœpit Annus datus dictæ Aeræ.

AEra hæc incœpit in Hiſpania Anno 38. ante Epocham vulgarem Chriſti, vt oſtendam l.4. c.7.num.4. etſi alij quoq; extra Hiſpaniam illa vſi ſint. Iam ſi huius Aeræ annus datus non excedit 38. deme illi vnitatem reſiduumq; ſubtrahe annis 38. & habebis Annum ante Epocham Chriſti ei reſpondentem. *Exempli* gratia detur Aeræ huius annus 21. deme annis 38. non 21. ſed 20. habebis annum 18. ante Epocham Chriſti.

At ſi Aera data excedit 38. ſubtrahe illi annos 38. & reſtabit Annus Ep. Chriſti quæſitus: vt ſi detur Aera 363. qua celebratum eſt Concilium Nicænum, detractis 38. remanet Annus Epochæ Chriſti 325.

CANON XXI.

Datis Conſulibus Romanis, inuenire Annum ante, vel poſt Epocham CHRISTI, quo inierunt Conſulatum.

LIbro 4. c.3. & 4. iaciemus fundamenta ordinandi rectè Faſtos Conſulares, & c. 5. ipſos Faſtos exhibebimus ab Anno 508. ante Epocham Chriſti, vſq; ad Annum 541. Epochæ Chriſti, cum annis huius Epochæ: illuc ergo recurrat Lector.

CANON XXII.

Datis Annis Imperatorum Romanorum, vel in toto Orbe Romano, vel Occidente, aut in Oriente poſt Auguſtum; Inuenire Annum Epochæ CHRISTI eis congruentem.

LIbro 4. exhibebimus Imperatorum Annos, & eorum initia, cum fundamentis ſuis, capite quidem 8. à *Tiberio* ad *Traianum*, & c.9. ab *Hadriano* ad *Macrinum*, & cap. 10. ab *Alagabalo* ad *Diocletianum*, & cap. 11. à *Conſtantio Chloro* ad *Theodoſium Magnum*, & cap. 12. ab *Honorio* ad *Auguſtulum* in Occidente, & cap. 13. ab *Arcadio*, vſq; ad *Conſtantinum XVI.* & vltimum in Oriente, & cap. 15. à *Carolo Magno*, vſque ad *Ferdinandum III.* datis ergo cuiuſuis Imperatorum ibi recenſitorum Annis deme vnitatem, & reſiduum adde illi Anno, quo conſignauimus initium Imperatoris nominati, & habebis Annum Epochæ Chriſti, quo Annus datus dati Imperatoris incœpit à die in Catalogo ibi aſſignata.

Exemplum. Anno 15. Imperij Tyberij Cæſaris S. Io. Baptiſta cœpit prædicare Baptiſmum Pœnitentiæ, vt narrat S. Lucas c.1. Euangelij ſui; At lib. 1. c.8. conſignauimus initium Tiberij die 19. Auguſti Menſis anni 14. Epochæ Chriſti, deme igitur Tiberij anno 15. vnitatem, & remanent 14. qui additi anno 14. initiali Tiberij, efficiunt annum 28. Epochę Chriſti, in cuius die 19. Auguſti incœpit annus 15. Tiberij, quare ſi ante diem 19. Auguſti cœpta eſt illa prædicatio; puta vere exeunte, vel æſtate, oportet eam incidiſſe in annum 29. Epochæ Chriſti.

CANON XXIII.

Datis Annis Diocletiani, vel à SS. Martyribus ſub eo paſſis, inuenire Annum Epochæ CHRISTI, quo datus Annus incœpit.

EX dicendis lib.4. c.10. à num.17. conſtabit Diocletianum iniuiſſe Imperium die 17. Septembris Anni 284. Epochæ Chriſti, ſed Coptitas more Aegyptio computare annos à SS. Martyribus, à die 29. Auguſti, eiuſdem Anni, eſto perſecutio poſtea incœperat: deme igitur vnitatem Annis vtriſlibet datis, & reſiduum adde Annis 284. Fiet enim Annus Epochæ Chriſti, in quo incœpit datus annus Diocletiani à die 17. Septembris, Copticus autem, ſeu à SS. Martyribus à die 29. Auguſti.

Exemplum. Detur Annus 29. Diocletiani, quo infeliciſſimè, & priuatus obijt impijſſimus ille Tyrannus; dempta vnitate, reſtat annus 28. qui additus annis 284. facit annum Epochæ Chriſti 312. in cuius 17. Septembris incœpit annus 29. Diocletiani, ſed die 29. Auguſti incœperat annus 29. Coptitarum, ſeu à SS. Martyribus.

CANON XXIV.

Dato Anno Encæniorum, ſeu Dedicationis Vrbis Conſtantinopolis factæ à Conſtantino Magno inuenire Annum Ep. CHRISTI; quo incœpit datus Annus à die xi. May.

ANno Encæniorum horum, ſeu, vt vocant Conſtantinopolis, deme vnitatem, & reſiduũ adde anno 330. habebis enim annum Chriſti, quo à die 11. Maij incœpit datus annus. *Exempli* gratia, quando à Turcis capta eſt Conſtantinopolis die 29. Maij currebat annus dedicatæ Conſtantinopolis 1124. dempta vnitate, reſtant 1123. qui additi annis 330. faciunt annum Chriſti 1453. hoc igitur anno, die 11. Maij incœperat annus 1124. à dedicatione vrbis huius.

CANON XXV.

Annos, menſes, ac dies Arabum ſeu Hegiræ conuertere in Annos Chriſti, menſes, ac dies Iulianos. Vide lib. 1. cap. 24.

CANON XXVI.

Dato Anno Perſico à Iezdagirda computato inuenire Annum Epochæ Chriſti, ei congruentem, & diem, quo incœpit annus Perſicus.

LIbro 5. vndecimo capite oſtendemus Iezdagirdam Regem Perſarum occiſum fuiſſe ab Othomannis anno Epochæ Chriſti 632. die 16. Iunij feria 3. & inde Perſas computaſſe annos ſuos ciuiles vſq; ad annum Chriſti 1080. libro autem 1. c. 18. docuimus annum Perſarum ante annum Chriſti 1080. fuiſſe dierum 365. abſq; intercalatione Biſſext. menſeſq; tricenarios, cum Appendice in fine dierum 5. quos *Muſteraka* vocant. Datis ergo annis Iezdagirdicis deme vnitatem, & reſiduum adde annis 632. habebis enim annum Epochæ Chriſti, in quo incœpit annus Iezdagirdicus datus. Quamuis idipſum extrahere poſſis ex noſtra Tabula IV. in qua ſunt poſiti anni quiq; quaterni ſecundum progreſſum Biſſextilium annorum, & ibidem ſunt poſiti dies menſium Iulianorum quibus incœperunt anni Perſici, qui dies ſeruit etiam reliquis tribus annis ſequentibus.

1 *Exemplum.* Detur annus Iezdagirdæ 169. quo Carolus Magnus creatus eſt Imperator Occidentis, nam in Tabula IV. videbis annum 169. Perſicum incœpiſſe Maij die 5. anni 800. Epochæ Chriſti, quo pariter die incœperunt anni Perſici 170. 171. 172.

2 *Exem-*

2 *Exemplum*. Detur annus Iezdagirdæ 82. qui non eſt in Tabula VI. ſed proximè minor 81. incœpit die 27. Maij, anni 712. Chriſti, ergo annus 82. incœpit die 27. Maij; ſed anni 713. Chriſti, & ſic de alijs.

CANON XXVII.

Dato Anno, menſe, ac die Perſico Iezdagirda inuenire Annum Chriſti menſemq; ac diem Iulianum ei congruentem.

EXpediendns eſt hic Canon eo prorſus modo, quo Canon XI. in comparando anno, menſe, ac die Naboaſſari, cum anno Epochæ Chriſti, menſe, ac die Iuliano: niſi quod debes dies collectos Menſium Iulianorum excipere quidem ex Tabula 3. inferiori; at dies collectos menſium Perſicorum ex dextra parte Tabulæ IV.

Exemplum. Detur Iezdagirdæ annus 169. & dies 24. menſis Perſici Octaui ideſt *Abenmech*. Primò enim in Tab. iv. inuenimus annum 169. incœpiſſe anno 800. Chriſti die 5. *Maij*, cui in inferiori parte Tabulæ iii. Annoq; Biſſextili reſpondent dies collecti 126. in dextra verò parte Tabulæ iv. diei 24. menſis *Abenmech* reſpondent dies collecti 234. qui additi collectis 126. efficiunt dies collectos Iulianos 360. His autem in anno Biſſextili, & in Tabula III. inferiori repertis ſub *Decembri* reſpondet dies 25. Decembris, quo nimirum Carolus Magnus coronatus eſt Romæ Imperator & hic dies ſuit apud Perſas 24. menſis *Abenmech*.

CANON XXVIII.

Dato Anno Perſarum Gelalao, inuenire Annum Epocha Chriſti, in quo, à die Aequinoctij Verni incipit datus annus Gelalaus.

LIbro 5. in proprio de hoc capite ideſt 11. oſtendemus Perſas anno Chriſti 1079. nouam Epocham inchoaſſe à die 14. Maij, quo fuit ipſis Æquinoctium Vernum, & elegiſſe annum fixum ad formam anni Iuliani intercalando vnum diem quarto quoq; anno, iuxta dicta etiam lib. 1. c. 18. Dato igitur anno Gelalæo, deme vnitatem, & reſiduum adde annis 1079. conſurget enim annus Epochæ Chriſti, in quo à die Æquinoctij verni incipit datus annus Gelalæus habita ratione præceſſionis Æquinoctiorum.

Exemplum. Detur annus Gelalæus 504. dempta vnitate, reſtat 503. qui additus anno 1079. efficit annum Chriſti 1582. Quo Gregorius xiii. Reformauit kalendarium Romanum, currente anno 504. Reformationis Gelaleæ in Perſia, vtpote inito ab Aequinoctij die 2. Martij.

CANON XXIX.

Datis Annis Indorum præcipuè Calecutenſium inuenire Annum ante, vel poſt Epocham Chriſti eis congruentem.

QVia Epocha hæc nomine quidem ab Auguſto, reipſa verò incipit ab anno primo Iuliano, eadem regula hic adhibenda, quæ in annis Iulianis iuxta Canonem xviii.

CANON XXX.

Annos Chriſti, à diuerſis Chronologis, aut Hiſtoricis numeratos diſcernere ab Annis Chriſti, vulgò vſitatis ſeu Dionyſianæ Chriſti Aeræ.

HOc diſcrimen haberi non poteſt, niſi ex aliqua alia nota Chronologica, alioue charactere, præcipuæ autem notæ ſunt anni *Olympiadum*, *Vrbis* conditæ, *Nabonaſſari*, *Alexandri*, *Conſulum*, *&* *Auguſti* Imperatoris. Has igitur in infraſcripta Synopſi apponemus, vt ex his colligi poſſit an annus Chriſti primus in diuerſis Chronologis Hiſtoricis ue conſignatus concurrat cum primo anno Epochæ vulgaris Chriſtianorum, an verò vno vel pluribus annis præcedat, vel ſubſequatur, Addemuſq; etiam annorum 5. præcedentium notas.

ANNO *Quinto* ante vulgarem Epocham Chriſti.
Conſules fuere *C. Cæſar Octauianus XII. & L. Cornelius Sulla.*
Currebant verò à Kalendis Ianuarij, Anni infranominati, nempe.

O*Lympiadis* CXCIII. annus 3. vſque ad diem 7. Iulij, & inde incœpit annus 4. Olympiadis 193.
Vrbis conditæ annus Varronianus DCCXLVIII. vſque ad 21. Aprilis, & inde incœpit annus 749.
Nabonaſſari annus DCCXLIII. vſque ad diem 24. Auguſti, & inde incœpit annus 744.
Alexandri Magni ab obitu annus CCCXIX. vſq; ad diem 24. Auguſti, & inde incœpit annus 320.
Seleucidarum, ſeu *Syrogræcorum* annus CCCVII. vſq; ad Octobris 15. & inde incœpit annus 308.
Iulianus annus XLI. à Kalendis Ianuarij ad finem vſque.
Auguſti Imperatoris annus à Triumuiratu XXXVIII. vſq; ad diem 27. Nouemb. & inde incœpit annus 39.
Aera Auguſti Hiſpanicæ annus XXXIV. à Kal. Ianuarij vſque ad finem.
Actiacus annus XXVII. vſque ad diem 2. Septembris, & inde incœpit annus 28.
Auguſtanus Ægyptiorum annus XXVI. vſque ad diem 29. Auguſti, & inde incœpit annus 27.
Cyclus Solis V. Lunæ XVI. Litera Dominic. B. A. Ianuarij 1. feria 7.

ANNO *Quarto* ante Epocham vulgarem Chriſti.
Conſules fuere *C. Caluiſius Sabinus II. & L. Paſsienus Rufus.*
Currebant verò à Kal. Ianuarij Anni infranominati, nempe.

O*Lympiadis* CXCIII. annus 4. vſq; ad diem 26. Iunij, & inde cœpit annus 1. Olympiadis 194.
Vrbis conditæ annus Varronianus DCCXLIX. vſq; ad 21. Aprilis, & inde cœpit annus 750.
Nabonaſſari annus DCCXLIV. vſq; ad 24. Auguſti, & inde cępit annus 745.
Alexandri M. ab obitu annus CCCXX. vſque ad 24. Auguſti, & inde cœpit annus 321.
Seleucidarum annus CCCVIII. vſque ad Idus Octobr. & inde cępit annus 309.
Iulianus annus XLII. à Kal. Ianuarij, vſque ad finem anni.
Auguſti Imperatoris annus à Triumuiratu XXXIX. vſque ad 27. Nouemb. & inde cępit annus 40.
Aera Aug. Hiſpanicæ annus 35. à kal. Ianuar. vſq; ad finē.
Actiacus annus XXVIII. vſque ad 2. Septemb. & inde incępit annus 29.
Auguſtanus annus XXVII. vſque ad 29. Auguſti; & inde cępit annus 28.
Cyclus Solis VI. Lunæ XVII. Litera Dominic. G. Ianuarij 1. Dies Feria 2.

ANNO *Tertio* ante vulgarem Epocham Chriſti.
Conſules fuere *Cn. Cornelius Lentulus, & M. Valerius Meſſalinus.*
Currebant autem à Kal. Ianuarij, Anni infranominati, nempe.

O*Lympiadis* CXCIV. annus 1. vſque ad 16. Iunij, & inde cępit annus 2. Olympiadis 194.
Vrbis conditæ annus DCCL. vſq; ad 21. April. & inde cępit annus 751.

Na-

Nabonaſſari annus DCCVL. vſq; ad 24. Auguſti, & inde cępit ann. 746.
Alexandri M. ab obitu annus CCCXXI. vſq; ad 24. Aug. & inde cępit annus 322.
Seleucidarum annus CCCIX. vſque ad idus Octobris, & inde cępit annus 310.
Iulianus annus IIVL. vſque ad finem anni.
Auguſti Imperatoris annus à Triumuiratu XL. vſq; ad 27. Nouemb. & inde cępit annus 41.
Aera Hiſpanicæ annus XXXVI. à kal. Ianuarij vſq; ad finē.
Actiacus annus XXIX. vſque ad 2. Septemb. & inde cępit annus 30.
Auguſtanus annus XXIIX. vſq; ad 29. Auguſti, & inde cœpit annus 29.
Cyclus Solis VII. Lunæ XVIII. Litera F. & 1. Ianuar. fer. 3.

ANNO *Secundo* ante vulgarem Epocham Chriſti.
Conſules fuere *C. Cæſar Octauianus XIII. & M. Plautius Siluanus.*
Currebat verò à Kal. Ianuarij, Anni infranominati, nempe.

OLympiadis CXCIV. Annus 2. vſq; ad diem 4. Iulij, & inde cępit annus 3. Olympiadis 194.
Vrbis conditæ annus Varronianus DCCLI. vſq; ad 21. April. & inde, cępit annus 752.
Nabonaſſari annus DCCIVL. vſque ad 24. Aug. & inde cępit annus 747.
Alexandri M. ab obitu annus CCCXXII. vſq; ad 24. Auguſti, & inde cępit annus 323.
Seleucidarum annus CCCX. vſque ad Idus Octobr. & inde cępit annus 311.
Iulianus annus XXXXIV. vſq; ad finem anni.
Auguſti Imperatoris annus à Triumuiratu XLI. vſq; ad 27. Nouembr. & inde cępit annus 42.
Aera Hiſpanicæ annus XXXVII. vſque ad finem anni.
Actiacus annus XXX. vſq; ad 2. Septembr. & inde cępit annus 31.
Auguſtanus annus XXIX. vſq; ad 29. Auguſti, & inde cępit annus 30.
Cyclus Solis VIII. Lunæ XIX. Litera E. & 1. Ianuarij fer. 4.

ANNO *Primo* ante vulgarem Epocham Chriſti.
Conſules fuere *Coſſus Cornel. Lentulus, & L. Calpurnius Piſo.*
Currebat verò à Kal. Ianuarij infranominati Anni, nempe.

OLympiadis CXCIV. annus 3. vſq; ad 22. Iunij, & inde cępit annus 4. Olympiadis 194.
Vrbis conditæ annus Varronianus DCCLII. vſque ad 21. April. & inde cępit annus 753.
Nabonaſſari annus DCCIIIL. vſque ad 23. Auguſti, & inde cępit annus 748.
Alexandri M. ab obitu annus CCCXXIII. vſq; ad 23. Auguſti, & inde cępit annus 324.
Seleucidarum annus CCCXI. vſque ad Idus Octobris, & inde cępit annus 312.
Iulianus annus VL. à kal. Ianuar. vſq; ad finem anni.
Auguſti Imperatoris annus à Triumuiratu IIIVL. vſque ad 27. Nouembr. & inde cępit annus 43.
Aera Hiſpanicæ annus XXXIIX. à Kal. Ianuarij vſque ad finem anni.
Actiacus annus XXXI. vſq; ad 2. Septembris, & inde cępit annus 32.
Auguſtanus annus Ægyptior. XXX. vſque ad 29. Auguſti, & inde cępit ann. 31.
Cyclus Solis IX. Lunæ I. Litera Dominicalis D. C. & 1. Ianuarij feria 5.

ANNO *Primo* Epochæ vulgaris Chriſti.
Conſules fuere *C. Iulius Cæſar Auguſti nepos, & L. Aemilius Paullus.*
Currebat autem à Kalendis Ianuarij, Anni infranominati, nempè.

OLympiadis CXCIV. annus 4. vſq; ad 11. Iunij, & inde cępit annus 1. Olympiadis 195.
Vrbis conditæ annus Varronianus DCCLIII. vſq; ad 21. April. & inde cępit annus 754.
Nabonaſſari annus DCCIIL. vſq; ad 23. Auguſti, & inde cępit annus 749.
Alexandri M. ab obitu annus CCCXXIV. vſq; ad 23. Auguſti, & inde cœpit annus 325.
Seleucidarum annus CCCXII. vſq; ad Idus Octobris, & inde cœpit annus 313.
Iulianus annus XXXXVI. à Kal. Ianuarij vſq; ad finem anni.
Auguſti Imperatoris à Triumuiratu annus XXXXIII. vſque ad 27. Nouemb. & inde cœpit annus 44.
Aera Hiſpanicæ annus XXXIX. à Kal. Ianuarij vſq; ad finem anni.
Actiacus annus XXXII. vſq; ad 2. Septemb. & inde cœpit annus 33.
Auguſtanus Ægyptiorum annus XXXI. vſq; ad 29. Auguſti, & inde cœpit annus 32.
Cyclus Solis erat X. Luna II. Litera Dominicalis B. & 1. Ianuarij feria 7.

Ex Præmiſsis Characteribus, Conſulibus præſertim & Olympiadum annis colligo opiniones infraſcriptas.

Anni ante vulgarem Epocham CHRISTI.	CHRISTVM. Natum Anno.	CHRISTVM. Circumciſum Anno.	Ponunt, licet quoad aliquas notas, minus cohærenter loquantur.
	VI	V	M. Antonius Cappellus; Io. Keplerus.
	V	IV	Io. Dekerius, & inclinat Petauius.
	IV	III	Irenæus, Tertullianus, Seuerus Sulpicius, Iulianus Pomerius, licet reduci poſſint ad ſequentem opinionem, nec repugnat Henricus Philippi.
	III	II	Clemens Alexandrinus, Zonaras, Caſſiodorus, Contius, Ioſeph Scaliger, Baronius, Toletus, Salmeron, Codomanus, Tornielius, Spondanus, Serrarius, Sanctius, Voſſius, Sethus Caluiſius, Langius & inclinat Henricus Philippi, ac Vbbo Emmius.
	II	I	Euſebius, Pontacus, Hermannus Contractus, Ado, Culpinianus, Genebrardus, Marianus Scotus, Onuphrius Panuinus, Sigonius, Temporarius, Copernicus, Functius, Buntingus, Heluicus, Mercator, Maldonatus, Pererius, Mariana, Salianus.
	I	o	Kalendarium Romanum, & Eccleſia Romana in Martyrologio, & in Breuiarijs, Chriſtiani ferè omnes, Paulus Oroſius, Dionyſius Exiguus Abbas, Beda, Petrus de Aliaco, Io. Lucidus, Paulus Middelburgicus, Petrus Pitatus, Alexander Sculetus, Bellarminus, Grandamicus, & demum Petauius concedit eam defendi poſſe Secluſa authoritate Ioſephi, & Dionis.

I. TABVLA OLYMPIADVM, ET VRBIS ROMÆ,

iuxta Varronis Romanorumq; Sententiam incipientium Anno Epochæ vulgaris CHRISTI ante, vel poſt aſſignato ✠. Incipiunt autem Olympiadici Anni à Neomenia Hecatombæonis primi menſis Atticorum, ſeu illa, quæ propior eſt Solſtitio Æſtiuo ✠. Vrbis autem Anni incipiunt à feſto Palilium, ideſt à die 21. Aprilis.

Olympiadum.	Anni.	Vrbis Anni	Anni ante Epoch. CHRISTI	Olympiadum.	Anni.	Vrbis Anni	Anni ante Epoch. CHRISTI	Olympiadum.	Anni.	Vrbis Anni	Anni ante Epoch. CHRISTI
1	1		776	13	1	26	728	25	1	74	680
	2		775		2	27	727		2	75	679
	3		774		3	28	726		3	76	678
	4		773		4	29	725		4	77	677
2	1		772	14	1	30	724	26	1	78	676
	2		771		2	31	723		2	79	675
	3		770		3	32	722		3	80	674
	4		769		4	33	721		4	81	673
3	1		768	15	1	34	720	27	1	82	672
	2		767		2	35	719		2	83	671
	3		766		3	36	718		3	84	670
	4		765		4	37	717		4	85	669
4	1		764	16	1	38	716	28	1	86	668
	2		763		2	39	715		2	87	667
	3		762		3	40	714		3	88	666
	4		761		4	41	713		4	89	665
5	1		760	17	1	42	712	29	1	90	664
	2		759		2	43	711		2	91	663
	3		758		3	44	710		3	92	662
	4		757		4	45	709		4	93	661
6	1		756	18	1	46	708	30	1	94	660
	2		755		2	47	707		2	95	659
	3		754		3	48	706		3	96	658
	4	1	753		4	49	705		4	97	657
7	1	2	752	19	1	50	704	31	1	98	656
	2	3	751		2	51	703		2	99	655
	3	4	750		3	52	702		3	100	654
	4	5	749		4	53	701		4	101	653
8	1	6	748	20	1	54	700	32	1	102	652
	2	7	747		2	55	699		2	103	651
	3	8	746		3	56	698		3	104	650
	4	9	745		4	57	697		4	105	649
9	1	10	744	21	1	58	696	33	1	106	648
	2	11	743		2	59	695		2	107	647
	3	12	742		3	60	694		3	108	646
	4	13	741		4	61	693		4	109	645
10	1	14	740	22	1	62	692	34	1	110	644
	2	15	739		2	63	691		2	111	643
	3	16	738		3	64	690		3	112	642
	4	17	737		4	65	689		4	113	641
11	1	18	736	23	1	66	688	35	1	114	640
	2	19	735		2	67	687		2	115	639
	3	20	734		3	68	686		3	116	638
	4	21	733		4	69	685		4	117	637
12	1	22	732	24	1	70	684	36	1	118	636
	2	23	731		2	71	683		2	119	635
	3	24	730		3	72	682		3	120	634
	4	25	729		4	73	681		4	121	633

Olympiadum.	Anni.	Vrbis Anni	Anni ante Epoch. CHRISTI	Olympiadum.	Anni.	Vrbis Anni	Anni ante Epoch. CHRISTI	Olympiadum.	Anni.	Vrbis Anni	Anni ante Epoch. CHRISTI
37	1	122	632	51	1	178	576	65	1	234	520
	2	123	631		2	179	575		2	235	519
	3	124	630		3	180	574		3	236	518
	4	125	629		4	181	573		4	237	517
38	1	126	628	52	1	182	572	66	1	238	516
	2	127	627		2	183	571		2	239	515
	3	128	626		3	184	570		3	240	514
	4	129	625		4	185	569		4	241	513
39	1	130	614	53	1	186	568	67	1	242	512
	2	131	623		2	187	567		2	243	511
	3	152	622		3	188	566		3	244	510
	4	133	621		4	189	565		4	245	509
40	1	134	620	54	1	190	564	68	1	246	508
	2	135	619		2	191	563		2	247	507
	3	136	618		3	192	562		3	248	506
	4	137	617		4	193	561		4	249	505
41	1	138	616	55	1	194	560	69	1	250	504
	2	139	615		2	195	559		2	251	503
	3	140	614		3	196	558		3	252	502
	4	141	613		4	197	557		4	253	501
42	1	142	612	56	1	198	556	70	1	254	500
	2	143	611		2	199	555		2	255	499
	3	144	610		3	200	554		3	256	498
	4	145	609		4	201	553		4	257	497
43	1	146	608	57	1	202	552	71	1	258	496
	2	147	607		2	203	551		2	259	495
	3	148	606		3	204	550		3	260	494
	4	149	605		4	205	549		4	261	493
44	1	150	604	58	1	206	548	72	1	262	492
	2	151	603		2	207	547		2	263	491
	3	152	602		3	208	546		3	264	490
	4	153	601		4	209	545		4	265	489
45	1	154	600	59	1	210	544	73	1	266	488
	2	155	599		2	211	543		2	267	487
	3	156	598		3	212	542		3	268	486
	4	157	597		4	213	541		4	269	485
46	1	158	596	60	1	214	540	74	1	270	484
	2	159	595		2	215	539		2	271	483
	3	160	594		3	216	538		3	272	482
	4	161	593		4	217	537		4	273	481
47	1	162	592	61	1	218	536	75	1	274	480
	2	163	591		2	219	535		2	275	479
	3	164	590		3	220	534		3	276	478
	4	165	589		4	221	533		4	277	477
48	1	166	588	62	1	222	532	76	1	278	476
	2	167	587		2	223	531		2	279	475
	3	168	586		3	224	530		3	280	474
	4	169	585		4	225	529		4	281	473
49	1	170	584	63	1	216	518	77	1	282	472
	2	171	583		2	227	527		2	283	471
	3	172	582		3	228	526		3	284	470
	4	173	581		4	229	525		4	285	469
50	1	174	580	64	1	230	524	78	1	286	468
	2	175	579		2	231	523		2	287	467
	3	176	578		3	232	522		3	288	466
	4	177	577		4	233	521		4	289	465

Olympiadum	Anni	Vrbis Anni	Anni ante Epoch. CHRISTI	Olympiadum	Anni	Vrbis Anni	Anni ante Epoch. CHRISTI	Olympiadum	Anni	Vrbis Anni	Anni ante Epoch. CHRIST.
79	1	290	464	93	1	346	408	107	1	402	352
	2	291	463		2	347	407		2	403	351
	3	292	462		3	348	406		3	404	350
	4	293	461		4	349	405		4	405	349
80	1	294	460	94	1	350	404	108	1	406	348
	2	295	459		2	351	403		2	407	347
	3	296	458		3	352	402		3	408	346
	4	297	457		4	353	401		4	409	345
81	1	298	456	95	1	354	400	109	1	410	344
	2	299	455		2	355	399		2	411	343
	3	300	454		3	356	398		3	412	342
	4	301	453		4	357	397		4	413	341
82	1	302	452	96	1	358	396	110	1	414	340
	2	303	451		2	359	395		2	415	339
	3	304	450		3	360	394		3	416	338
	4	305	449		4	361	393		4	417	337
83	1	306	448	97	1	362	392	111	1	418	336
	2	307	447		2	363	391		2	419	335
	3	308	446		3	364	390		3	420	334
	4	309	445		4	365	389		4	421	333
84	1	310	444	98	1	366	388	112	1	422	332
	2	311	443		2	367	387		2	423	331
	3	312	442		3	368	386		3	424	330
	4	313	441		4	369	385		4	425	329
85	1	314	400	99	1	370	384	113	1	426	328
	2	315	439		2	371	383		2	427	327
	3	316	438		3	372	382		3	428	326
	4	317	437		4	373	381		4	429	325
86	1	318	436	100	1	374	380	114	1	430	324
	2	319	435		2	375	379		2	431	323
	3	320	434		3	376	378		3	432	322
	4	321	433		4	377	377		4	433	321
87	1	322	432	101	1	378	376	115	1	434	320
	2	323	431		2	379	375		2	435	319
	3	324	430		3	380	374		3	436	318
	4	325	429		4	381	373		4	437	317
88	1	326	428	102	1	382	372	116	1	438	316
	2	327	427		2	383	371		2	439	315
	3	328	426		3	384	370		3	440	314
	4	329	425		4	385	369		4	441	313
89	1	330	424	103	1	386	368	117	1	442	312
	2	331	423		2	387	367		2	443	311
	3	332	422		3	388	366		3	444	310
	4	333	421		4	389	365		4	445	309
90	1	334	420	104	1	390	364	118	1	446	308
	2	335	419		2	391	363		2	447	307
	3	336	418		3	392	362		3	448	306
	4	337	417		4	393	361		4	449	305
91	1	338	416	105	1	394	360	119	1	450	304
	2	339	415		2	395	359		2	451	303
	3	340	414		3	396	358		3	452	302
	4	341	413		4	397	357		4	453	301
92	1	342	412	106	1	398	356	120	1	454	300
	2	343	411		2	399	355		2	455	299
	3	344	410		3	400	354		3	456	298
	4	345	409		4	401	353		4	457	297

Olympiadum. Anni.	Vrbis Anni	Anni ante Epoch. CHRISTI	Olympiadum. Anni.	Vrbis Anni	Anni ante Epoch. CHRISTI	Olympiadum. Anni.	Vrbis Anni	Anni ante Epoch. CHRISTI
121 1	458	296	135 1	514	240	149 1	570	184
2	459	295	2	515	239	2	571	183
3	460	294	3	516	238	3	572	182
4	461	293	4	517	237	4	573	181
122 1	462	292	136 1	518	236	150 1	574	180
2	463	291	2	519	235	2	575	179
3	464	290	3	520	234	3	576	178
4	465	289	4	521	233	4	577	177
123 1	466	288	137 1	522	232	151 1	578	176
2	467	287	2	523	231	2	579	175
3	468	286	3	524	230	3	580	174
4	469	285	4	525	229	4	581	173
124 1	470	284	138 1	526	228	152 1	582	172
2	471	283	2	527	227	2	583	171
3	472	282	3	528	226	3	584	170
4	473	281	4	529	225	4	585	169
125 1	474	280	139 1	530	224	153 1	586	168
2	475	279	2	531	223	2	587	167
3	476	278	3	532	222	3	588	166
4	477	277	4	533	221	4	589	165
126 1	478	276	140 1	534	220	154 1	590	164
2	479	275	2	535	219	2	591	163
3	480	274	3	536	218	3	592	162
4	481	273	4	537	217	4	593	161
127 1	482	272	141 1	538	216	155 1	594	160
2	483	271	2	539	215	2	595	159
3	484	270	3	540	214	3	596	158
4	485	269	4	541	213	4	597	157
128 1	486	268	142 1	542	212	156 1	598	156
2	487	267	2	543	211	2	599	155
3	488	266	3	544	210	3	600	154
4	489	265	4	545	209	4	601	153
129 1	490	264	143 1	546	208	157 1	602	152
2	491	263	2	547	207	2	603	151
3	492	262	3	548	206	3	604	150
4	493	261	4	549	205	4	605	149
130 1	494	260	144 1	550	204	158 1	606	148
2	495	259	2	551	203	2	607	147
3	496	258	3	552	202	3	608	146
4	497	257	4	553	201	4	609	145
131 1	498	256	145 1	554	200	159 1	610	144
2	499	255	2	555	199	2	611	143
3	500	254	3	556	198	3	612	142
4	501	253	4	557	197	4	613	141
132 1	502	252	146 1	558	196	160 1	614	140
2	503	251	2	559	195	2	615	139
3	504	250	3	560	194	3	616	138
4	505	249	4	561	193	4	617	137
133 1	506	248	147 1	562	192	161 1	618	136
2	507	247	2	563	191	2	619	135
3	508	246	3	564	190	3	620	134
4	509	245	4	565	189	4	621	133
134 1	510	244	148 1	566	188	162 1	622	132
2	511	243	2	567	187	2	623	131
3	512	242	3	568	186	3	624	130
4	513	241	4	569	185	4	625	129

Olympiadum	Anni.	Vrbis Anni	Anni ante Epoch. CHRISTI
163	1	626	128
	2	627	127
	3	628	126
	4	629	125
164	1	630	124
	2	631	123
	3	632	122
	4	633	121
165	1	634	120
	2	635	119
	3	636	118
	4	637	117
166	1	638	116
	2	639	115
	3	640	114
	4	641	113
167	1	642	112
	2	643	111
	3	644	110
	4	645	109
168	1	646	108
	2	647	107
	3	648	106
	4	649	105
169	1	650	104
	2	651	103
	3	652	102
	4	653	101
170	1	654	100
	2	655	99
	3	656	98
	4	657	97
171	1	658	96
	2	659	95
	3	660	94
	4	661	93
172	1	662	92
	2	663	91
	3	664	90
	4	665	89
173	1	666	88
	2	667	87
	3	668	86
	4	669	85
174	1	670	84
	2	671	83
	3	672	82
	4	673	81
175	1	674	80
	2	675	79
	3	676	78
	4	677	77
176	1	678	76
	2	679	75
	3	680	74
	4	681	73

Olympiadum	Anni.	Vrbis Anni	Anni ante Epoch. CHRISTI
177	1	682	72
	2	683	71
	3	684	70
	4	685	69
178	1	686	68
	2	687	67
	3	688	66
	4	689	65
179	1	690	64
	2	691	63
	3	692	62
	4	693	61
180	1	694	60
	2	695	59
	3	696	58
	4	697	57
181	1	698	56
	2	699	55
	3	700	54
	4	701	53
182	1	702	52
	2	703	51
	3	704	50
	4	705	49
183	1	706	48
	2	707	47
	3	708	46
	4	709	45
184	1	710	44
	2	711	43
	3	712	42
	4	713	41
185	1	714	40
	2	715	39
	3	716	38
	4	717	37
186	1	718	36
	2	719	35
	3	720	34
	4	721	33
187	1	722	32
	2	723	31
	3	724	30
	4	725	29
188	1	726	28
	2	727	27
	3	728	26
	4	729	25
189	1	730	24
	2	731	23
	3	732	22
	4	733	21
190	1	734	20
	2	735	19
	3	736	18
	4	737	17

Olympiadum	Anni.	Vrbis Anni	Anni ante Epoch. CHRISTI
191	1	738	16
	2	739	15
	3	740	14
	4	741	13
192	1	742	12
	2	743	11
	3	744	10
	4	745	9
193	1	746	8
	2	747	7
	3	748	6
	4	749	5
194	1	750	4
	2	751	3
	3	752	2
	4	753	1

Olympiadum	Anni.	Vrbis Anni.	Anni Epoch. CHRISTI
195	1	754	1
	2	755	2
	3	756	3
	4	757	4
196	1	758	5
	2	759	6
	3	760	7
	4	761	8
197	1	762	9
	2	763	10
	3	764	11
	4	765	12
198	1	766	13
	2	767	14
	3	768	15
	4	769	16
199	1	770	17
	2	771	18
	3	772	19
	4	773	20
200	1	774	21
	2	775	22
	3	776	23
	4	777	24
201	1	778	25
	2	779	26
	3	780	27
	4	781	28
202	1	782	29
	2	783	30
	3	784	31
	4	785	32
203	1	786	33
	2	787	34
	3	788	35
	4	789	36

Olympiadum. Anni.		Vrbis Anni	Anni Epochæ CHRISTI	Olympiadum. Anni.		Vrbis Anni	Anni Epochæ CHRISTI	Olympiadum. Anni.		Vrbis Anni	Anni Epochæ CHRISTI
204	1	790	37	218	1	846	93	232	1	902	149
	2	791	38		2	847	94		2	903	150
	3	792	39		3	848	95		3	904	151
	4	793	40		4	849	96		4	905	152
205	1	794	41	219	1	850	97	233	1	906	153
	2	795	42		2	851	98		2	907	154
	3	796	43		3	852	99		3	908	155
	4	797	44		4	853	100		4	909	156
206	1	798	45	220	1	854	101	234	1	910	157
	2	799	46		2	855	102		2	911	158
	3	800	47		3	856	103		3	912	159
	4	801	48		4	857	104		4	913	160
207	1	802	49	221	1	858	105	235	1	914	161
	2	803	50		2	859	106		2	915	162
	3	804	51		3	860	107		3	916	163
	4	805	52		4	861	108		4	917	164
208	1	806	53	222	1	862	109	236	1	918	165
	2	807	54		2	863	110		2	919	166
	3	808	55		3	864	111		3	920	167
	4	809	56		4	865	112		4	921	168
209	1	810	57	223	1	866	113	237	1	922	169
	2	811	58		2	867	114		2	923	170
	3	812	59		3	868	115		3	924	171
	4	813	60		4	869	116		4	925	172
210	1	814	61	224	1	870	117	238	1	926	173
	2	815	62		2	871	118		2	927	174
	3	816	63		3	872	119		3	928	175
	4	817	64		4	873	120		4	929	176
211	1	818	65	225	1	874	121	239	1	930	177
	2	819	66		2	875	122		2	931	178
	3	820	67		3	876	123		3	932	179
	4	821	68		4	877	124		4	933	180
212	1	822	69	226	1	878	125	240	1	934	181
	2	823	70		2	879	126		2	935	182
	3	824	71		3	880	127		3	936	183
	4	825	72		4	881	128		4	937	184
213	1	826	73	227	1	882	129	241	1	938	185
	2	827	74		2	883	130		2	939	186
	3	828	75		3	884	131		3	940	187
	4	829	76		4	885	132		4	941	188
214	1	830	77	228	1	886	133	242	1	942	189
	2	831	78		2	887	134		2	943	190
	3	832	79		3	888	135		3	944	191
	4	833	80		4	889	136		4	945	192
215	1	834	81	229	1	890	137	243	1	946	193
	2	835	82		2	891	138		2	947	194
	3	836	83		3	892	139		3	948	195
	4	837	84		4	893	140		4	949	196
216	1	838	85	230	1	894	141	244	1	950	197
	2	839	86		2	895	142		2	951	198
	3	840	87		3	896	143		3	952	199
	4	841	88		4	897	144		4	953	200
217	1	842	89	231	1	898	145	245	1	954	201
	2	843	90		2	899	146		2	955	202
	3	844	91		3	900	147		3	956	203
	4	845	92		4	901	148		4	957	204

Olympiadum Anni	Vrbis Anni	Anni Epochæ CHRISTI	Olympiadum Anni	Vrbis Anni	Anni Epochæ CHRISTI	Olympiadum Anni	Vrbis Anni	Anni Epochæ CHRISTI
246 1	958	205	260 1	1014	261	274 1	1070	317
2	959	206	2	1015	262	2	1071	318
3	960	207	3	1016	263	3	1072	319
4	961	208	4	1017	264	4	1073	320
247 1	962	209	261 1	1018	265	275 1	1074	321
2	963	210	2	1019	266	2	1075	322
3	964	211	3	1020	267	3	1076	323
4	965	212	4	1021	268	4	1077	324
248 1	966	213	262 1	1022	269	276 1	1078	325
2	967	214	2	1023	270	2	1079	326
3	968	215	3	1024	271	3	1080	327
4	969	216	4	1025	272	4	1081	328
249 1	970	217	263 1	1026	273	277 1	1082	329
2	971	218	2	1027	274	2	1083	330
3	972	219	3	1028	275	3	1084	331
4	973	220	4	1029	276	4	1085	332
250 1	974	221	264 1	1030	277	278 1	1086	333
2	975	222	2	1031	278	2	1087	334
3	976	223	3	1032	279	3	1088	335
4	977	224	4	1033	280	4	1089	336
251 1	978	225	265 1	1034	281	279 1	1090	337
2	979	226	2	1035	282	2	1091	338
3	980	227	3	1036	283	3	1092	339
4	981	228	4	1037	284	4	1093	340
252 1	982	229	266 1	1038	285	280 1	1094	341
2	983	230	2	1039	286	2	1095	342
3	984	231	3	1040	287	3	1096	343
4	985	232	4	1041	288	4	1097	344
253 1	986	233	267 1	1042	289	281 1	1098	345
2	987	234	2	1043	290	2	1099	346
3	988	235	3	1044	291	3	1100	347
4	989	236	4	1045	292	4	1101	348
254 1	990	237	268 1	1046	293	282 1	1102	349
2	991	238	2	1047	294	2	1103	350
3	992	239	3	1048	295	3	1104	351
4	993	240	4	1049	296	4	1105	352
255 1	994	241	269 1	1050	297	283 1	1106	353
2	995	242	2	1051	298	2	1107.	354
3	996	243	3	1052	299	3	1108	355
4	997	244	4	1053	300	4	1109	356
256 1	998	245	270 1	1054	301	284 1	1110	357
2	999	246	2	1055	302	2	1111	358
3	1000	247	3	1056	303	3	2112	359
4	1001	248	4	1057	304	4	1113	360
257 1	1002	249	271 1	1058	305	285 1	1114	361
2	1003	250	2	1059	306	2	1115	362
3	1004	251	3	1060	307	3	1116	363
4	1005	252	4	1061	308	4	1117	364
258 1	1006	253	272 1	1062	309	286 2	1118	365
2	1007	254	2	1063	310	2	1119	366
3	1008	255	3	1064	311	3	1120	367
4	1009	256	4	1065	312	4	1121	368
259 1	1010	257	273 1	1066	313	287 1	1122	369
2	1011	258	2	1067	314	2	1123	370
3	1012	259	3	1068	315	3	1124	371
4	1013	260	4	1069	316	4	1125	372

Olympiadum.	Anni.	Vrbis Anni	Anni ante Epoch. CHRISTI
288	1	1126	373
	2	1127	374
	3	1128	375
	4	1129	376
289	1	1130	377
	2	1131	378
	3	1132	379
	4	1133	380
290	1	1134	381
	2	1135	382
	3	1136	383
	4	1137	384
291	1	1138	385
	2	1139	386
	3	1140	387
	4	1141	388
292	1	1142	389
	2	1143	390
	3	1144	391
	4	1145	392
293	1	1146	393
	2	1147	394
	3	1148	395
	4	1149	396
294	1	1150	396
	2	1151	398
	3	1152	399
	4	1153	400
295	1	1154	401
	2	1155	402
	3	1156	403
	4	1157	404
296	1	1158	405
	2	1159	406
	3	1160	407
	4	1161	408
297	1	1162	409
	2	1163	410
	3	1164	411
	4	1165	412
298	1	1166	413
	2	1167	414
	3	1168	415
	4	1169	416
299	1	1170	417
	2	1171	418
	3	1172	419
	4	1173	420
300	1	1174	421
	2	1175	422
	3	1176	423
	4	1177	424
301	1	1178	425
	2	1179	426
	3	1180	427
	4	1181	428
302	1	1182	429
	2	1183	430
	3	1184	431
	4	1185	432
303	1	1186	433
	2	1187	434
	3	1188	435
	4	1189	436
304	1	1190	437
	2	1191	438
	3	1192	439
	4	1193	440
305	1	1194	441
	2	1195	442
	3	1196	443
	4	1197	444
306	1	1198	445
	2	1199	446
	3	1200	447
	4	1201	448
307	1	1202	449
	2	1203	450
	3	1204	451
	4	1205	452
308	1	1206	453
	2	1207	454
	3	1208	455
	4	1209	456
309	1	1210	457
	2	1211	458
	3	1212	459
	4	1213	460
310	1	1214	461
	2	1215	462
	3	1216	463
	4	1217	464
311	1	1218	465
	2	1219	466
	3	1220	467
	4	1221	468
312	1	1222	469
	2	1223	470
	3	1224	471
	4	1225	472
313	1	1226	473
	2	1227	474
	3	1228	475
	4	1229	476
314	1	1230	477
	2	1231	478
	3	1232	479
	4	1233	480
315	1	1234	481
	2	1235	482
	3	1236	483
	4	1237	484
316	1	1238	485
	2	1239	486
	3	1240	487
	4	1241	488
317	1	1242	489
	2	1243	490
	3	1244	491
	4	1245	492
318	1	1246	493
	2	1247	494
	3	1248	495
	4	1249	496
319	1	1250	497
	2	1251	498
	3	1252	499
	4	1253	500
320	1	1254	501
	2	1255	502
	3	1256	503
	4	1257	504
321	1	1258	505
	2	1259	506
	3	1260	507
	4	1261	508
322	1	1262	509
	2	1263	510
	3	1264	511
	4	1265	512
323	1	1266	513
	2	1267	514
	3	1268	515
	4	1269	516
324	1	1270	517
	2	1271	518
	3	1272	519
	4	1273	520
325	1	1274	521
	2	1275	522
	3	1276	523
	4	1277	524
326	1	1278	525
	2	1279	526
	3	1280	527
	4	1281	528
327	1	1282	529
	2	1283	530
	3	1284	531
	4	1285	532
328	1	1286	533
	2	1287	534
	3	1288	535
	4	1289	536
329	1	1290	537
	2	1291	538
	3	1292	539
	4	1293	540

Olympiadum. Anni.		Vrbis Anni	Anni Epochæ CHRISTI	Olympiadum. Anni.		Vrbis Anni	Anni Epochæ CHRISTI	Olympiadum. Anni.		Vrbis Anni	Anni Epochæ CHRISTI
330	1	1294	541	342	1	1342	589	354	1	1390	637
	2	1295	542		2	1343	590		2	1391	638
	3	1296	543		3	1344	591		3	1392	639
	4	1297	544		4	1345	592		4	1393	640
331	1	1298	545	343	1	1346	593	355	1	1394	641
	2	1299	546		2	1347	594		2	1395	642
	3	1300	547		3	1348	595		3	1396	643
	4	1301	548		4	1349	596		4	1397	644
332	1	1302	549	344	1	1350	597	356	1	1398	645
	2	1303	550		2	1351	598		2	1399	646
	3	1304	551		3	1352	599		3	1400	647
	4	1305	552		4	1353	600		4	1401	648
333	1	1306	553	345	1	1354	601	357	1	1402	649
	2	1307	554		2	1355	602		2	1403	650
	3	1308	555		3	1356	603		3	1404	651
	4	1309	556		4	1357	604		4	1405	652
334	1	1310	557	346	1	1358	605	358	1	1406	653
	2	1311	558		2	1359	606		2	1407	654
	3	1312	559		3	1360	607		3	1408	655
	4	1313	560		4	1361	608		4	1409	656
335	1	1314	561	347	1	1362	609	359	1	1410	657
	2	1315	562		2	1363	610		2	1411	658
	3	1316	563		3	1364	611		3	1412	659
	4	1317	564		4	1365	612		4	1413	660
336	1	1318	565	348	1	1366	613	360	1	1414	661
	2	1319	566		2	1367	614		2	1415	662
	3	1320	567		3	1368	615		3	1416	663
	4	1321	568		4	1369	616		4	1417	664
337	1	1322	569	349	1	1370	617	361	1	1418	665
	2	1323	570		2	1371	618		2	1419	666
	3	1324	571		3	1372	619		3	1420	667
	4	1325	572		4	1373	620		4	1421	668
338	1	1326	573	350	1	1374	621	362	1	1422	669
	2	1327	574		2	1375	622		2	1423	670
	3	1328	575		3	1376	623		3	1424	671
	4	1329	576		4	1377	624		4	1425	672
339	1	1330	577	351	1	1378	625	363	1	1426	673
	2	1331	578		2	1379	626		2	1427	674
	3	1 32	579		3	1380	627		3	1428	675
	4	1333	580		4	1381	628		4	1429	676
340	1	1334	581	352	1	1382	629				
	2	1335	582		2	1383	630				
	3	1336	583		3	1384	631				
	4	1337	584		4	1385	632				
341	1	1338	585	353	1	1386	633				
	2	1339	586		2	1387	634				
	3	1340	587		3	1388	635				
	4	1341	588		4	1389	636				

II. TABVLA ANNORVM NABONASSARI,

& deinde ab Alexandri Magni obitu Philippicorum.

Incipientium à Meridie Babylone, vel Alexandriæ Ægypti, Diei, & Menſis iuxta adſcripti, in forma Iuliani Anni ante, vel poſt vſitatam Epocham CHRISTI.

Nabonaſſari Anni.	Incipiunt 1. die Thoth, ſeu	Anno ante Epocham CHRISTI	Nabonaſſari Anni	Incipiunt 1. die Thoth, ſeu	Anno ante Epocham CHRISTI	Nabonaſſari Anni	Incipiunt 1. die Thoth, ſeu	Anno ante Epocham CHRISTI
0	Febru. 26	749 B	39	Febr. 17	709 B	79	Febr. 7	669 B
0	26	748	40	16	708	80	6	668
1	26	747	41	16	707	81	6	667
2	26	746	42	16	706	82	6	666
3	Febr. 25	745 B	43	16	705 B	83	6	665 B
4	25	744	44	15	704	84	5	664
5	25	743	45	15	703	85	5	663
6	25	742	46	15	702	86	5	662
7	Febr. 24	741 B	47	15	701 B	87	5	661 B
8	24	740	48	14	700	88	4	660
9	24	739	49	14	699	89	4	659
10	24	738	50	14	698	90	4	658
11	Priore. 24	737 B	51	14	697 B	91	4	657 B
12	23	736	52	13	696	92	3	656
13	23	735	53	13	695	93	3	655
14	23	734	54	13	694	94	3	654
15	23	733 B	55	13	693 B	95	3	653 B
16	22	732	56	12	692	96	2	652
17	22	731	57	12	691	97	2	651
18	22	730	58	12	690	98	2	650
19	22	729 B	59	12	689 B	99	Febr. 2	649 B
20	21	728	60	11	688	100	1	648
21	21	727	61	11	687	101	1	647
22	21	726	62	11	686	102	1	646
23	21	725 B	63	11	685 B	103	Febr. 1	645 B
24	20	724	64	10	684	104	Ianu. 31	644
25	20	723	65	10	683	105	31	643
26	20	722	66	10	682	106	31	642
27	20	721 B	67	10	681 B	107	Ianu. 31	641 B
28	19	720	68	9	680	108	30	640
29	19	719	69	9	679	109	30	639
30	19	718	70	9	678	110	30	638
31	19	717 B	71	9	677 B	111	30	637 B
32	18	716	72	8	676	112	29	636
33	18	715	73	8	675	113	29	635
34	18	714	74	8	674	114	29	634
35	18	713 B	75	8	673 B	115	29	633 B
36	17	712	76	7	672	116	28	632
37	17	711	77	7	671	117	28	631
38	17	710	78	7	670	118	28	630

Nabo-naſſari Anni.	Incipiunt 1. die Thoth, ſeu	Anno ante Epocham CHRISTI	
119	Ianu. 28	619	B
120	27	628	
121	27	627	
122	27	626	
123	27	625	b
124	26	624	
125	26	623	
126	26	622	
127	26	621	B
128	25	620	
129	25	619	
130	25	618	
131	25	617	B
132	24	616	
133	24	615	
134	24	614	
135	24	613	B
136	23	612	
137	23	611	
138	23	610	
139	23	609	B
140	22	608	
141	22	607	
142	22	606	
143	22	605	B
144	21	604	
145	21	603	
146	21	602	
147	21	601	B
148	20	600	
149	20	599	
150	20	598	
151	20	597	B
152	19	596	
153	19	595	
154	19	594	
155	19	593	B
156	18	592	
157	18	591	
158	18	590	
159	18	589	B
160	17	588	
161	17	587	
162	17	586	
163	17	585	B
164	16	584	
165	16	583	
166	Ianu. 16	582	
167	Ianu. 16	581	b
168	15	580	
169	15	579	
170	15	578	

Nabo-naſſari Anni	Incipiunt 1. die Thoth, ſeu	Anno ante Epocham CHRISTI	
171	Ianu. 15	577	B
172	14	576	
173	14	575	
174	14	574	
175	14	573	B
176	13	572	
177	13	571	
178	13	570	
179	13	569	B
180	12	568	
181	12	567	
182	12	566	
183	12	565	B
184	11	564	
185	11	563	
186	11	562	
187	11	561	B
188	10	560	
189	10	559	
190	10	558	
191	10	557	B
192	9	556	
193	9	555	
194	9	554	
195	9	553	B
196	8	552	
197	8	551	
198	8	550	
199	8	549	B
200	7	548	
201	7	547	
202	7	546	
203	7	545	B
204	6	544	
205	6	543	
206	6	542	
207	6	541	B
208	5	540	
209	5	539	
210	5	538	
211	5	537	B
212	4	536	
213	4	535	
214	4	534	
215	4	533	B
216	3	532	
217	3	531	
218	3	530	
219	3	529	B
220	2	528	
222	2	527	
222	2	526	

Nabo-naſſari Anni	Incipiunt 1. die Thoth, ſeu	Anno ante Epocham CHRISTI	
223	2	525	b
224	1	524	
225	1	523	
226	Ianu. 1	522	
227	Ianu. 1	✠521	
228	Dec. 31	521	B
229	31	520	
230	31	519	
232	31	518	
232	30	517	B
233	30	516	
234	30	515	
235	30	514	
236	29	513	B
237	29	512	
238	29	511	
239	29	510	
240	28	509	B
241	28	508	
242	28	507	
243	28	506	
244	27	505	B
245	27	504	
246	27	503	
247	27	502	
248	26	501	B
249	26	500	
250	26	499	
251	26	498	
252	25	497	B
253	25	496	
254	25	495	
255	25	494	
256	24	493	B
257	24	492	
258	24	491	
259	24	490	
260	23	489	B
261	23	488	
262	23	487	
263	23	486	
264	22	485	B
265	22	484	
266	22	483	
267	22	482	
268	21	481	B
269	21	480	
270	21	479	
271	21	478	
272	20	477	B
273	20	476	
274	20	475	
275	20	474	

Nabonaſſari Anni.	Incipiunt 1. die Thoth, ſeu	Anno ante Epocham CHRISTI		Nabonaſſari Anni	Incipiunt 1. die Thoth, ſeu	Anno ante Epocham CHRISTI		Nabonaſsari Anni	Incipiunt 1. die Thoth, ſeu	Anno ante Epocham CHRISTI	
276	Dec. 19	473	B	328	Dec. 6	421	B	380	Nou. 23	369	B
277	19	472		329	6	420		381	23	368	
278	19	471		330	6	419		382	23	367	
279	19	470		331	6	418		383	23	366	
280	18	469	B	332	5	417	B	384	22	365	B
281	18	468		333	5	416		385	22	364	
282	18	467		334	5	415		386	22	363	
283	18	466		335	5	414		387	22	362	
284	17	465	B	336	4	413	B	388	21	361	B
285	17	464		337	4	412		389	21	360	
286	17	463		338	4	411		390	21	359	
287	17	462		339	4	410		391	21	358	
288	16	461	B	340	3	409	B	392	20	357	B
289	16	460		341	3	408		393	20	356	
290	16	459		342	3	407		394	20	355	
291	16	458		343	3	406		395	20	354	
292	15	457	B	344	2	405	B	396	19	353	B
293	15	456		345	2	404		397	19	352	
294	15	455		346	2	403		398	19	351	
295	15	454		347	2	402		399	19	350	
296	14	453	B	348	1	401	B	400	18	349	B
297	14	452		349	1	400		401	18	348	
298	14	451		350	1	399		402	18	347	
299	14	450		351	Dec. 1	398		403	18	346	
300	13	449	B	352	Nou. 30	397	B	404	17	345	B
301	13	548		353	30	396		405	17	344	
302	13	447		454	30	395		406	17	343	
303	13	446		355	30	394		407	17	342	
304	12	445	B	356	29	393	B	408	16	341	B
305	12	444		357	29	392		409	16	340	
306	12	443		358	29	391		410	16	339	
307	12	442		359	29	390		411	16	338	
308	11	441	B	360	28	389	B	412	15	337	B
309	11	440		361	28	388		413	15	336	
310	11	439		362	28	387		414	15	335	
311	11	438		363	28	386		415	15	334	
312	10	437	B	364	27	385	B	416	14	333	B
313	10	436		365	27	384		417	14	332	
314	10	435		366	27	383		418	14	331	
315	10	434		367	27	382		419	14	330	
316	9	433	B	368	26	381	B	420	13	329	B
317	9	432		369	26	380		421	13	328	
318	9	431		370	26	379		422	13	327	
319	9	430		371	26	378		423	13	326	
320	8	429	B	372	25	377	B	424	12	325	B
321	8	428		373	25	376					
322	8	427		374	25	375					
323	8	426		375	25	374					
324	7	425	B	376	24	373	B				
325	7	424		377	24	372					
326	7	423		378	24	371					
327	7	422		379	24	370					

Nabonaſſari Anni	Anni ab obitu Alexandri.	Incipiunt 1. Die Thoth, ſeu	Anno ante Epoch. CHRISTI.	Nabonaſſari Anni	Anni ab obitu Alexandri.	Incipiunt 1. Die Thoth, ſeu	Anno ante Epoch. CHRISTI.	Nabonaſſari Anni	Anni ab obitu Alexandri.	Incipiunt 1. Die Thoth, ſeu	Anno ante Epoch. CHRISTI.
425	1	Nou 12	324	477	53	Oct. 30	272	529	105	Oct. 17	220
426	2	12	323	478	54	30	271	530	106	17	219
427	3	12	322	479	55	30	270	531	107	17	218
428	4	11	321 B	480	56	29	269 B	532	108	16	217 B
429	5	11	320	481	57	29	268	533	109	16	216
430	6	11	319	482	58	29	267	534	110	16	215
431	7	11	318	483	59	29	266	535	111	16	214
432	8	10	317 B	484	60	28	265 B	536	112	15	213 B
433	9	10	316	485	61	28	264	537	113	15	212
434	10	10	315	486	62	28	263	538	114	15	211
435	11	10	314	487	63	28	262	539	115	15	210
436	12	9	313 B	488	64	27	261 B	540	116	14	209 B
437	13	9	312	489	65	27	260	541	117	14	208
438	14	9	311	490	66	27	259	542	118	14	207
439	15	9	310	491	67	27	258	543	119	14	206
440	16	8	309 B	492	68	26	257 B	544	120	13	205 B
441	17	8	308	493	69	26	256	545	121	13	204
442	18	8	307	494	70	26	255	546	122	13	203
443	19	8	306	495	71	26	254	547	123	13	202
444	20	7	305 B	496	72	25	253 B	548	124	12	201 B
445	21	7	304	497	73	25	252	549	125	12	200
446	22	7	303	498	74	25	251	550	126	12	199
447	23	7	302	499	75	25	250	551	127	12	198
448	24	6	301 B	500	76	24	249 B	552	128	11	197 B
449	25	6	300	501	77	24	248	553	129	11	196
450	26	6	299	502	78	24	247	554	130	11	195
451	27	6	298	503	79	24	246	555	131	11	194
452	28	5	297 B	504	80	23	245 B	556	132	10	193 B
453	29	5	296	505	81	23	244	557	133	10	192
454	30	5	295	506	82	23	243	558	134	10	191
455	31	5	294	507	83	23	242	559	135	10	190
456	32	4	293 B	508	84	22	241 B	560	136	9	189 B
457	33	4	292	509	85	22	240	561	137	9	188
458	34	4	291	510	86	22	239	562	138	9	187
459	35	4	290	511	87	22	238	563	139	9	186
460	36	3	289 B	512	88	21	237 B	564	140	8	185 B
461	37	3	288	513	89	21	236	565	141	8	184
462	38	3	287	514	90	21	235	566	142	8	183
463	39	3	286	515	91	21	234	567	143	8	182
464	40	2	285 B	516	92	20	233 B	568	144	7	181 B
465	41	2	284	517	93	20	2,2	569	145	7	180
466	42	2	283	518	94	20	231	570	146	7	179
467	43	2	282	519	95	20	230	571	147	7	178
468	44	Nou. 1	281 B	520	96	19	229 B	572	148	6	177 B
469	45	1	280	521	97	19	228	573	149	6	176
470	46	1	279	522	98	19	227	574	150	6	175
471	47	Nou. 1	278	523	99	19	226	575	151	6	174
472	48	Oct. 31	277 B	524	100	18	225 B	576	152	5	173 B
473	49	31	276	525	101	18	224	577	153	5	172
474	50	31	275	526	102	18	223	578	154	5	171
475	51	31	274	527	103	18	222	579	155	5	170
476	52	30	273 B	528	104	Oct. 17	221 B	580	156	4	169 B

Nabonaſſari Anni	Anni ab obitu Alexandri.	Incipiunt 1. Die Thoth, ſeu	Anno ante Epoch. CHRISTI.
581	157	Oct. 4	168
582	158	4	167
583	159	4	166
584	160	3	165 B
585	161	3	164
586	162	3	163
587	163	3	162
588	164	2	161 B
589	165	2	160
590	166	2	159
591	167	2	158
592	168	1	157 B
593	169	1	156
594	170	1	155
595	171	Oct. 1	154
596	172	Sept. 30	153 B
597	173	30	152
598	174	30	151
599	175	30	150
600	176	29	149 B
601	177	29	148
602	178	29	147
603	179	29	146
604	180	28	145 B
605	181	28	144
606	182	28	143
607	183	28	142
608	184	27	141 B
609	185	27	140
610	186	27	139
611	187	27	138
612	188	26	137 B
613	189	26	136
614	190	26	135
615	191	26	134
616	192	25	133 B
617	193	25	132
618	194	25	131
619	195	25	130
620	196	24	129 B
621	197	24	128
622	198	24	127
623	199	24	126
624	200	23	125 B
625	201	23	124
626	202	23	123
627	203	23	122
628	204	22	121 B
629	205	22	120
630	206	22	119
631	207	22	118
632	208	21	117

Nabonaſſari Anni	Anni ab obitu Alexandri.	Incipiunt 1. Die Thoth, ſeu	Anno ante Epoch. CHRISTI.
633	209	Sept. 21	116
634	210	21	115
635	211	21	114
636	212	20	113 B
637	213	20	112
638	214	20	111
639	215	20	110
640	216	19	109 B
641	217	19	108
642	218	19	107
643	219	19	106
644	220	18	105 B
645	221	18	104
646	222	18	103
647	223	18	102
648	224	17	101 B
649	225	17	109
650	226	17	99
651	227	17	98
652	228	16	97 B
653	229	16	96
654	230	16	95
655	231	16	94
656	232	15	93 B
657	233	15	92
658	234	15	91
659	235	15	90
660	236	14	89 B
661	237	14	88
662	238	14	87
663	239	14	86
664	240	13	85 B
665	241	13	84
666	242	13	83
667	243	13	82
668	244	12	81 B
669	245	12	80
670	246	12	79
671	247	12	78
672	248	11	77 B
673	249	11	76
674	250	11	75
675	251	11	74
676	252	10	73 B
677	253	10	72
678	254	10	71
679	255	10	70
680	256	9	69 B
681	257	9	68
682	258	9	67
683	259	9	66
684	260	Sept. 8	65 B

Nabonaſſari Anni	Anni ab obitu Alexandri.	Incipiunt 1. Die Thoth, ſeu	Anno ante Epoch. CHRISTI.
685	261	Sept. 8	64
686	262	8	63
687	263	8	62
688	264	7	61 B
689	265	7	60
690	266	7	59
691	267	7	58
692	268	6	57 B
693	269	6	56
694	270	6	55
695	271	6	54
696	272	5	53 B
697	273	5	52
698	274	5	51
699	275	5	50
700	276	4	49 B
701	277	4	48
702	278	4	47
703	279	4	46
704	280	3	45 B
705	281	3	44
706	282	3	43
707	283	3	42
708	284	2	41 B
709	285	2	40
710	286	2	39
711	287	2	38
712	288	1	37 B
713	289	1	36
714	290	1	35
715	291	Sept. 1	34
716	292	Aug. 31	33 B
717	293	31	52
718	294	31	31
719	295	31	30
720	296	30	29 B
721	297	30	28
722	298	30	27
723	299	30	26
724	300	29	25 B
725	301	29	24
726	302	29	23
727	303	29	22
728	304	28	21 B
729	305	28	20
730	306	28	19
731	307	28	18
732	308	27	17 B
733	309	27	16
734	310	27	15
735	311	27	14
736	312	26	13 B

Nabonaſſari Anni	Anni ab obitu Alexandri.	Incipiunt 1. Die Thoth, ſeu	Anno ante Epoch. CHRISTI.	
737	313	Aug. 26	12	
738	314	26	11	
739	315	26	10	
740	316	25	9	B
741	317	25	8	
742	318	25	7	
743	319	25	6	
744	320	24	5	B
745	321	24	4	
746	322	24	3	
747	323	24	2	
748	324	Aug. 23	1	B
Nabonaſſari Annī.	Anni ab obitu Alexandri.	Incip. 1. die Thoth, ſeu	Anni CHRISTI.	
749	325	Aug. 23	1	
750	326	23	2	
751	327	23	3	
752	328	22	4	B
753	329	22	5	
754	330	22	6	
755	331	22	7	
756	332	21	8	B
757	333	21	9	
758	334	21	10	
759	335	21	12	
760	336	20	12	B
762	337	20	13	
762	338	20	14	
763	339	20	15	
764	340	19	16	B
765	341	19	17	
766	342	19	18	
767	343	19	19	
768	344	18	20	B
769	345	18	21	
770	346	18	22	
771	347	18	23	
772	348	17	24	B
773	349	17	25	
774	350	17	26	
775	351	17	27	
776	352	16	28	B
777	353	16	29	
778	354	16	30	
779	355	16	31	
780	356	15	32	F
781	357	15	33	
782	358	15	34	
783	359	15	35	
784	360	14	36	B

Nabonaſſari Anni	Anni ab obitu Alexandri.	Incipiunt 1. Die Thoth, ſeu	Anni CHRISTI.	
785	361	Aug. 14	37	
786	362	14	38	
787	363	14	39	
788	364	13	40	B
789	365	13	41	
790	366	13	42	
791	367	13	43	
792	368	12	44	B
793	369	12	45	
794	370	12	46	
795	371	12	47	
796	372	11	48	B
797	373	11	49	
798	374	11	50	
799	375	11	51	
800	376	10	52	B
801	377	10	53	
802	378	10	54	
803	379	10	55	
804	380	9	56	B
805	381	9	57	
806	382	9	58	
807	383	9	59	
808	384	8	60	B
809	385	8	61	
810	386	8	62	
811	387	8	63	
812	388	7	64	B
813	389	7	65	
814	390	7	66	
815	391	7	67	
816	392	6	68	B
817	393	6	69	
818	394	6	70	
819	395	6	71	
820	396	5	72	B
821	397	5	73	
822	398	5	74	
823	399	5	75	
824	400	4	76	B
825	401	4	77	
826	402	4	78	
827	403	4	79	
828	404	3	80	I
829	405	3	81	
830	406	3	82	
831	407	3	83	
832	408	2	84	F
833	409	2	85	
834	410	2	86	
835	411	2	87	
836	412	Aug. 1	88	B

Nabonaſſari Anni	Anni ab obitu Alexandri.	Incipiunt 1. Die Thoth, ſeu	Anni CHRISTI.	
837	413	Aug. 1	89	
838	414	2	90	
839	415	Aug. 1	91	
840	416	Iul. 31	92	B
841	417	31	93	
842	418	31	94	
843	419	31	95	
844	420	30	96	B
845	421	30	97	
846	422	30	98	
847	423	30	99	
848	424	29	100	B
849	425	29	101	
850	426	29	102	
851	427	29	103	
852	428	28	104	B
853	429	28	105	
854	430	28	106	
855	431	28	107	
856	432	27	108	B
857	433	27	109	
858	434	27	110	
859	435	27	111	
860	436	26	112	B
861	437	26	113	
862	438	26	114	
863	439	26	115	
864	440	25	116	B
865	441	25	117	
866	442	25	118	
867	443	25	119	
868	444	24	120	B
869	445	24	121	
870	446	24	122	
871	447	24	123	
872	448	23	124	B
873	448	23	125	
874	450	23	126	
875	451	23	127	
876	452	22	128	B
877	453	22	129	
878	454	22	130	
879	455	22	131	
880	456	21	132	B
881	457	21	133	
882	458	21	134	
883	459	21	135	
884	460	20	136	B
885	461	20	137	
886	462	20	138	
887	463	20	139	
888	464	Iul. 19	140	B

Nabonaſſari Anni	Anni ab obitu Alexandri.	Incipiunt 1. Die Thoth, ſeu	Anni CHRISTI.	Nabonaſſari Anni	Anni ab obitu Alexandri.	Incipiunt 1. Die Thoth, ſeu	Anni CHRISTI.	Nabonaſſari Anni	Anni ab obitu Alexandri.	Incipiunt 1. Die Thoth, ſeu	Anni CHRISTI.
889	465	Iul. 19	141	925	501	Iul. 10	177	961	537	Iul. 1	213
890	466	19	142	926	502	10	178	962	538	1	214
891	467	19	143	927	503	10	179	963	539	Iul. 1	215
892	468	18	144 B	928	504	9	180 B	964	540	Iun. 30	216 B
893	469	18	145	929	505	9	181	965	541	30	217
894	470	18	146	930	506	9	182	966	542	30	218
895	471	18	147	931	507	9	183	967	543	30	219
896	472	17	148 B	932	508	8	184 B	968	544	29	220 B
897	473	17	149	933	509	8	185	969	545	29	221
898	474	17	150	934	510	8	186	970	546	29	222
899	475	17	151	935	511	8	187	971	547	29	223
900	476	16	152 B	936	512	7	188 B	972	548	28	224 B
901	477	16	153	937	513	7	189	973	549	28	225
902	478	16	154	938	514	7	190	974	550	28	226
903	479	16	155	939	515	7	191	975	551	28	227
904	480	15	156 B	940	516	6	192 B	976	552	27	228 B
905	481	15	157	941	517	6	193	977	553	27	229
906	482	15	158	942	518	6	194	978	554	27	230
907	483	15	159	943	519	6	195	979	555	27	231
908	484	14	160 B	944	520	5	196 B	980	556	26	232 B
909	485	14	161	945	521	5	197	981	557	26	233
910	486	14	162	946	522	5	198	982	558	26	234
911	487	14	163	947	523	5	199	983	559	26	235
912	488	13	164 B	948	524	4	200 B	984	560	25	236 B
913	489	13	165	949	525	4	201	985	561	25	237
914	490	13	166	950	526	4	202	986	562	25	238
915	491	13	167	951	527	4	203	987	563	25	239
916	492	12	168 B	952	528	3	204 B	988	564	24	240 B
917	493	12	169	953	529	3	205	989	565	24	241
918	494	12	170	954	530	3	206	990	566	24	242
919	495	12	171	955	531	3	207	991	567	24	243
920	496	11	172 B	956	532	2	208 B	992	568	23	244 B
921	497	11	173	957	533	2	209	993	569	23	245
922	498	11	174	958	534	2	210	994	570	23	246
923	499	11	175	959	535	2	211	995	571	Iun. 23	247
924	500	Iul. 10	176 B	960	536	Iul. 1	212 B				B

Adde his Annos infraſcriptos inſignes apud Arabes, vel Albategnium, aut peculiari nota digniores.

Anni Nabonaſſari.	Anni ab obitu Alexandri.	Incipiunt à 1. die Thoth, ſeu	Anni Epochæ CHRISTI.
1370	946	Mart. 21	622
1380	956	Mart. 16	632 B
1468	1044	Febr. poſt. 24	720 B
1472	1048	prior. 24	724 B
1627	1203	Ianuar. 17	879
1630	1206	Ian. 16	882
1638	1214	Ian. 14	890
1641	1217	Ian. 13	893
1648	1224	Ianu. 11	900 B
1688		Ianuar. 1	940 B
1689		Decemb. 31	940 B

III. TABVLA Menſium Ægyptiorum cum diebus Collectis.

Dies Menſ.	Thoth.	Faophi.	Athyr.	Choeac.	Tybi.	Mechir.	Phamenoth.	Pharmuthi.	Pachon.	Payni.	Epiphi.	Meſori.
1	1	31	61	91	121	151	181	211	241	271	301	331
2	2	32	62	92	122	152	182	212	242	272	302	332
3	3	33	63	93	123	153	183	213	243	273	303	333
4	4	34	64	94	124	154	184	214	244	274	304	334
5	5	35	65	95	125	155	185	215	245	275	305	335
6	6	36	66	96	126	156	186	216	246	276	306	336
7	7	37	67	97	127	157	187	217	247	277	307	337
8	8	38	68	98	128	158	188	218	248	278	308	338
9	9	39	69	99	129	159	189	219	249	279	309	339
10	10	40	70	100	130	160	190	220	250	280	310	340
11	11	41	71	101	131	161	191	221	251	281	311	341
12	12	42	72	102	132	162	192	222	252	282	312	342
13	13	43	73	103	133	163	193	223	253	283	313	343
14	14	44	74	104	134	164	194	224	254	284	314	344
15	15	45	75	105	135	165	195	225	255	285	315	345
16	16	46	76	106	136	166	196	226	256	286	316	346
17	17	47	77	107	137	167	197	227	257	287	317	347
18	18	48	78	108	138	168	198	228	258	288	318	348
19	19	49	79	109	139	169	199	229	259	289	319	349
20	20	50	80	110	140	170	200	230	260	290	320	350
21	21	51	81	111	141	171	201	231	261	291	321	351
22	22	52	82	112	142	172	202	232	262	292	322	352
23	23	53	83	113	143	173	203	233	263	293	323	353
24	24	54	84	114	144	174	204	234	264	294	324	354
25	25	55	85	115	145	175	205	235	265	295	325	355
26	26	56	86	116	146	176	206	236	266	296	326	356
27	27	57	87	117	147	177	207	237	267	297	327	357
28	28	58	88	118	148	178	208	238	268	298	328	358
29	29	59	89	119	149	179	209	239	269	299	329	359
30	30	60	90	120	150	180	210	240	270	300	330	360
										Intercalarium.		
										1 4	361	364
										2 5	362	365
										3 6	363	366

TABVLA Menſium Iulianorum, cum diebus Collectis.

Dies Biſſ.	An. Com.	Ianuarius	Febr.	Mart.	Aprilis	Maii	Iunij.	Iulii.	Aug.	Septemb.	Octobe.	Nouemb.	Dec.
	1	1	32	60	91	121	152	182	213	244	274	305	335
1	2	2	33	61	92	122	153	183	214	245	275	306	336
2	3	3	34	62	93	123	154	184	215	246	276	307	337
3	4	4	35	63	94	124	155	185	216	247	277	308	338
4	5	5	36	64	95	125	156	186	217	248	278	309	339
5	6	6	37	65	96	126	157	187	218	249	289	310	340
6	7	7	38	66	97	127	158	188	219	250	280	311	341
7	8	8	39	67	98	128	159	189	220	251	281	312	342
8	9	9	40	68	99	129	160	190	221	252	282	313	343
9.	10	10	41	69	100	130	161	191	222	253	283	314	344
10	11	11	42	70	101	131	162	192	223	254	284	315	345
11	12	12	43	71	102	132	163	193	224	255	285	316	346
12	13	13	44	72	103	133	164	194	225	256	286	317	347
13	14	14	45	73	104	134	165	195	226	257	287	318	348
14	15	15	46	74	105	135	166	196	227	258	288	319	349
15	16	16	47	75	106	136	167	197	228	259	289	320	350
16	17	17	48	76	107	137	168	198	229	260	290	321	351
17	18	18	49	77	108	138	169	199	230	261	291	322	352
18	19	19	50	78	109	139	170	200	231	262	292	323	353
19	20	20	51	79	110	140	172	201	232	263	293	324	354
20	21	21	52	80	111	141	172	202	233	264	294	325	355
21	22	22	53	81	112	142	173	203	234	265	295	326	356
22	23	23	54	82	113	143	174	204	235	266	296	327	357
23	24	24	55	83	114	144	175	205	236	267	297	328	358
24	25	25	56	84	115	145	176	206	237	268	298	329	359
25	26	26	57	85	116	146	177	207	238	269	299	330	360
26	27	27	58	86	117	147	178	208	239	270	300	331	361
27	28	28	59	87	118	148	179	209	240	271	301	332	362
28	29	29	60	88	119	149	180	210	241	272	302	333	363
29	30	30	61	89	120	150	181	211	242	273	303	334	364
30	31	31		90	121	151	182	212	243	274	304	335	365
31				91		152		213	244		305		366

IV. TABVLA ANNORVM IEZDAGIRDÆ CDXLVIII. vſque ad Gelalæam Anni Perſici Reformationem; vna cum Diebus Collectis per decadas Menſium Perſicorum.

Anni Iezdagirdæ.	Incipiunt M. Die	Anni Ep. CHRISTI	Anni Iezdagirdæ.	Incipiunt M. D.	Anni Ep. CHRISTI	Menſes Perſarum.	Dies Menſiū	Dies Collec.
1	Iunij 16	632 B	229	April. 20	860 B	Aphrur din	1	1
5	15	636 B	233	19	864 B		10	10
9	14	640 B	237	18	868 B		20	20
13	13	644 B	241	17	872 B		30	30
17	Iunij 12	648 B	245	April. 16	876 B	Ardibahecht	1	31
21	11	652 B	249	15	680 B		10	40
25	10	656 B	253	14	884 B		20	50
29	9	660 B	257	13	888 B		30	60
33	Iunij 8	664 B	261	April. 12	892 B	Carpimech	1	61
37	7	668 B	265	11	896 B		10	70
41	6	672 B	269	10	900 B		20	80
45	5	676 B	273	9	904 B		30	90
49	Iunij 4	680 B	277	April. 8	908 B	Thirmech	1	91
53	3	684 B	281	7	912 B		10	100
57	2	688 B	285	6	916 B		20	110
61	1	692 B	289	5	920 B		30	120
65	Maij 31	696 B	293	April. 4	924 B	Merdedmech	1	121
69	30	700. B	297	3	928 B		10	130
73	29	704 B	301	2	932 B		20	140
77	28	708 B	305	1	936 B		30	150
81	Maij 27	712 B	309	Mart. 31	940 B	Schaarermech	1	151
85	26	716 B	313	30	944 B		10	160
89	25	720 B	317	29	948 B		20	170
93	24	724 B	321	28	952 B		30	108
97	Maij 23	728 B	325	Mart. 27	956 B	Meharmech	1	181
101	22	732 B	329	26	960 B		10	190
105	21	736 B	333	25	964 B		20	200
109	20	740 B	337	24	968 B		30	210
113	Maij 19	744 B	341	Mart. 23	972 B	Abenmech	1	211
117	18	748 B	345	22	976 B		10	220
121	17	752 B	349	21	980 B		20	230
125	16	756 B	353	20	984 B		30	240
129	Maij 15	760 B	357	Mart. 19	988 B	Adarmech	1	241
133	14	764 B	361	18	992 B		10	250
137	13	768 B	365	17	996 B		20	260
141	12	772 B	369	16	1000 B		30	270
145	Maij 11	776 B	373	Mart. 15	1004 B	Dimech	1	271
149	10	780 P	377	14	1008 B		10	280
153	9	784 B	381	13	1012 B		20	290
157	8	788 B	385	12	1016 B		30	300
161	Maij 7	792 B	389	Mart. 11	1020 B	Behenmech	1	301
165	6	796 B	393	10	1024 B		10	310
169	5	800 B	397	9	1028 B		20	320
173	4	804 B	401	8	1032 B		30	330
177	Maij 3	808 B	405	Mart. 7	1036 B	Affirermech	1	351
181	2	812 B	409	6	1040 B		10	340
185	1	816 B	413	5	1044 B		10	350
189	April. 30	820 B	417	4	1048 B		30	360
193	29	824 B	421	Mart. 3	1052 B	Muſteraka	1	361
197	28	828 B	425	2	1056 B		2	362
201	27	832 B	429	1	1060 B		3	963
205	26	836 B	433	Febr. 28	1064 B		4	364
209	April. 25	840 B	437	Febr. 27	1068 B		5	365
213	24	844 B	441	26	1072 B			
217	23	848 B	445	25	1076 B			
221	22	852 B	449	poſter. 24	1080 B			
225	21	856 B	453	prior. 24	1084 B			

LIBER TERTIVS DE GRÆCORVM IN EVROPA, ASIA, ET ÆGYPTO EPOCHIS,

Et Annis cum Epocha CHRISTI Vſitata Connectendis.

CAPVT I.

De Græcorum Temporibus ante Olympiadas.

CONCLVSIO I.

Licet Interualla temporum ad Græcos ſpectantia ante Olympiadas Varroni, & alijs viſa ſint incerta; abſolutè tamen haud ita incerta ſunt omnia, vt non poßint prudenter à Chronologis admitti, tanquam ſufficienter probabilia, præſertim in Epochis in infraſcripta Synopſi recenſitis.

Anni ant. Epoch. CHRIS	Principium Regnorum, vel aliarum rerum.	Anni ant. Epoch. CHRIS.	Principium Regnorum, vel aliarum rerum.
2091	SYcioniorum I. Rex Ægialeus. *Durauit Regnum hoc annos 962.*	1184	Troiæ excidium.
1858	Argiuorum I. Rex Inachus. *Durauit Regnum ann. 544.*	1104	Heraclidarum expeditio in Peloponneſum.
1796	Diluuium Ogygium in Attica.	1103	Lacedæmoniorum primi Reges Euryſthenes, & Procles. *Durauit Regnum ann. 900. circ.*
1558	Athenienſium I. Rex Cecrops. *Durauit Regnum ann. 488.*	1103.	Corinthiorum I. Rex Aletes. *Durauit Regnum ann. 323.*
1514	Diluuium Deucalionis in Theſſalia.	1070	Archontum perpetuorum Athenis I. Medon. *Durarunt ann. 315.*
1314	Mycenenſium I. Rex Perſeus. *Durauit Regnum ann. 210.*	814	Macedonum I. Rex Caranus. *Durauit hoc Regnum ann 646.*
1218	Olympicum Certamen inſtit. ab Hercule.	755	Archontes decennales Athenis. *Durarunt ann. 70.*
1210	Argonautarum expeditio circiter.		

3 QVàm temerè Beroaldus in Chronico. ad Annum Mundi 3501. dixerit, ante tempus Philippi Regis Macedonum nihil certi in Græca hiſtoria deprehendi poſſe, & ignorari adhuc annum belli Peloponneſiaci, ac Medici, patebit ex dicendis cap. 3. Id enim bellum poſt Olympiadas inſtauratas contigit. Porrò Africanus apud Euſebium l. 10. de præparatione Euangelica c. 3. dixerat. Vſque ad *Olympiadas nihil exploratum in hiſtoria Græcorum inuenitur, ſed omnia confuſis ſunt conſcripta temporibus; poſt Olympiadas verò quoniam quadriennio omnia diligentiſſimè renouabantur, nulla prorſus eſt temporum confuſio*. Ipſeque Euſebius in Chronico ſub Olymp. primam ait. *Deinceps Græci tempora accuratiùs diſpenſarunt, omnibus ante hoc confuſis, & nullo modo conſentientibus ſibi.* Quæ cum grano ſalis intelligenda ſunt, & non abſolutè ſed comparatiuè ad maiorem certitudinem poſt Olympiadas. Notanda interim ſunt Cenſorini de die Natali c. 8. verba hæc poſt deſcriptum annum naturalem ſeu Solarem dierum 365. cum quadrante: *Itaque cum de aliquo annorum numero hic dicemus, non alios par erit, quàm naturales accipere. Et ſi origo Mundi in hominum notitiam veniſſet, inde exordium ſumeremus. Nunc verò id interuallum temporis tractabò, quod ἱστορικὸν Varrò appellat. Hic enim tria diſcrimina temporum eſſe tradit. Primum ab hominum principio ad Cataclyſmum priorem; Secundum ad Olympiadem primam, quod, quia in eo multa fabuloſa referuntur, μυθικὸν nominauit; Tertium à prima Olympiade ad nos, quod dicitur ἱστορικὸν, quia res eo geſtæ veris hiſtorijs continentur. Primum tempus ſiue habuit initium, ſeu ſemper fuit, certè quot annorum ſit, non poteſt comprehendi. Secundum non planè quidem ſcitur ſed tamen &c.* Reliqua infra producemus opportunius. Profitetur ergo Cenſorinus, ſe quotieſcunque annos numerabit, locuturum de annis naturalibus, & Iulianis, ſeu dierum 365. ¼. vtique cum Varrone: quod enim Io. Georgius Heruartus Capi. 16. 19. 20. 22. 26. ſuæ nouæ Chronologiæ inculcat priſcos in Græcia vſurpaſſe annos quadrimeſtres, & cap. 27. cœpiſſe vſurpare decimeſtres

anno ante Chriſtum 487. & c. 29. tales fuiſſe annos Olympiadicos, nec probauit, nec probare poteſt, loquendo de annis, quibus Hiſtorici, & Chronologi tempora conſignarunt. Ridiculè enim ingenioſus, putat Nouennalem illum pompam, quæ ex Arne Vrbe Bœotiæ nono quoq; anno ferebatur ad Appollinem Bœotium Iſmenium virga oleagina Daphnephoro cum globo maiore Solem, minore Lunam referente, & corona globulis, ſeu ſtellulis 365. referta, inſtitutam fuiſſe in memoriam triennalis Salomonicæ nauigationis; ideoq; nouem illos annos, fuiſſe tres annos Solares. Quaſi verò vlla fuerit affinitas nauigationis Salomonicæ, cum Bœoticorum ſolemnitatibus, & non potius debuerit Heruartus ex numero illo 365. quem fatetur ſignificare dies anni vertentis, colligere iam tum in vſu fuiſſe annum Solarem duodecumeſtrem, ſaltem Lunarem, ſed cum Solari conciliatum, iuxta dicta à nobis lib. 1. cap. 29. Hoc vero eſt non diſcurrere, ſed ſomniare, & nimis audacter ex leuiſſimis coniecturis, contra communem doctiſſimorum virorum ſententiam pronunciare. Sed hoc dimiſſo reuertor ad Cenſorinum, & Varronem, quorum dictum de tempore Mythico cum grano ſalis intelligendum eſſe ipſemet Cenſorinus ſatis indicat, dum ait licet non planè ſciatur, tamen cenſeri eſſe annorum circiter 1600. At Diodorus Siculus lib. 1. Bibliothecæ ſuæ Mythicum tempus non extendit vſque ad Olympiades, ſed ſolum vſque ad bellum Troianum, à bello enim Troiano putat deinceps temporum ſeriem eſſe fide dignam, ante Troianum autem bellum tempora Sicyoniorum Argiuorum, Theſſalorum, Lydiorum &c. non tam per annos, quàm per generationes cognoſci poſſe autumat Gerardus Ioannes Voſſius in Iſagoge Chronologica cap. 2. vbi γενεὰν, ideſt generationem iuxta Herodotum definit annorum circiter 33. ⅓. ita vt centum anni tres generationes efficiant, idque ſufficere vt ſciamus quo tractu temporis aliquid euenerit. Sed ex dicendis de ſingulis in Synopſi enumeratis patebit noſtra ſententia.

2 Antiquiſſimum eſſe in tota Græcia regnum *Sicyonis*, in confeſſo eſt, & fatetur Vbbo Emmius lib. 1. de Græcia Veteri, eorumq; primum Regem fuiſſe *Aegialeum* affirmat Pauſanias in Corinthiacis lib. 2. vbi & Reges Sicyoniorum enumerat. Fuit autem Sicyon vrbs in Peloponneſo non procul ab Iſthmo, cuius Reges ſex & viginti enumerant tam Pauſanias, quàm Africanus, Euſebius, & Caſtor in fragmentis Euſebianis, ſed non conſentiunt in ordine Regum numeroq; annorum, ſicut nec alij. Suidas rotundo & craſſo numero verbo *Sycion* ait regnum Ægyalei duraſſe annos 900. at Caſtor in fragmentis Euſebianis habet annos 959. quot etiam S. Auguſtinus lib. 18. de Ciuitate Dei cap. 19. Ipſe autem Euſebius in Chronico ad annum 22. Zeuxippi vltimi Regis Sicyoniorum inquit: *Caſtoris Chronographiam de Sicyoniorum regno exponemus: Sicyoniorum Reges ab Aegyaleo vſque ad Zeuxippum omnes regnauerunt annis 962.* & ita habet Pontacus in Euſebium, putans hinc corrigendum locum Suidæ & S. Auguſtini; & ſanè collectis annis integris, quot, regnarunt ab Ægyaleo ad Zeuzippum incluſiuè, iuxta Euſebij Chronicon, anni ſunt 962 vt diligenter ego ſupputaui, & totidem colliguntur ex Catalogo horum Regum apud Petauium in Paralipomenis Tom 2. de doctr. temp. pag. 864. vnde miror eum lib. 9. c. 16. ex Euſebio collegiſſe annos 967. Porrò Euſebius ponit Troiam captam anno 29. *Polyphidis* antepenultimi Regis Sicyoniorum, quem ait regnaſſe annos 31. & poſt hunc *Pelaſgum* 20. & poſt hunc Zeuxippum 32. igitur à capta Troia ad finem Zeuxippi, ſunt anni 54. qui detracti annis 962. relinquunt annos 908. ante captam Troiam. Hanc autem captam fuiſſe anno 1184. ante vulgarem Epocham Chriſti oſtendemus lib. 4. cap. 1. quo interim remittimus Lectorem, ergo Sicyoniorum Regnum incœpit anno ante Epocham Chriſti 2091. & hæc eſt ſimpliciſſima, & clariſſima methodus colligendi Sicyoniorum initium hinc ex annis Regum illorum, et interuallo inter finem eorum, captamq; Troiam Euſebiano; inde ex anno captæ Troiæ. Neque hinc longè abijt Vbbo Emmius lib. 1. veteris Græciæ, vbi ait traditum eſſe ab Hiſtoricis Inachum primum Regem Argiuorum regnare cœpiſſe anno Periodi Iulianæ bis milleſimo octingenteſimo quinquageſimo ſexto, Ægialeum verò ante Inachum Sycione incœpiſſe annis ccxxxii. quibus ſubductis anno 2856. reſtat pro initio Aegialei annus periodi Iulianæ 2624. ideſt ex regula tradita l. 1. c. 29. Annus ante Chriſti Epocham 2090. videlicet includendo terminos vtroſque. Ideo non poſſum ſubſcribere Petauio, qui lib. 9. cap. 16. initium hoc ponit anno Periodi Iulianæ 2548. nempe ante Chriſtum 2166. et in Catalogo pag. 864. anno 2550. Sectatus obſcuriora, et diſſidentem ab Euſebio Pauſaniam ac perperam ponens durationem Regni huius ex Euſebio annorum 967. et cum his coniungens annos 33. quibus Sacerdotes Carni Sicyone poſt reges regnarunt, vt Regnum Sicyoniorum ad mille annos extendat. Et tamen fatetur à Capta Troia, ad finem regni Sicyonior; iuxta Euſebium eſſe annos LIV. et Troiæ excidium fuiſſe anno periodi Iulianæ 3530. ideſt ante Chriſtum 1184. ſed nec Saliano ſuffragari poſſumus, qui Tomo primo Annalium ad annum Mundi 1966. ſtatuit annum primum Aegialei Sicyoniorum Regis anno ante Chriſtum 2078. ſed ante Epocham vulgarem 2079. finem autem regni huius tomo 3. ad annum Mundi 2927. Anno ante Chriſtum 1126. et ante Epocham vulgarem 1127. idque ex Euſebio, et Caſtore, cum quibus ponit duraſſe hoc regnum annos 962. incluſis terminis, ſed ſupponit ibidem extinctum hoc regnum anno 57. ab excidio Troiano, quod apertè repugnat Euſebio ponenti annum 54. valde tamen prope ad noſtrum calculum acceſſit. Fito interim laterculus dictarum opinionum reli-

x̄l	Anni ante Epocham Vulgarem Chriſti Sicyoniorum Regni.	
	Principium.	Finis.
Petauio	2166	1166
Saliano	2088	1128
Vbboni	2090	1129
Nobis	2091	1130

quas enim abſq; fundamento aut examine politas à Chronologaſtris merito negligimus.

3 *Inachus* primus Argiuorum Rex antiquiſſimus indicatur ab Horatio canente lib. 2. Ode 3. *Diueſne priſco natus ab Inacho nil intereſt &c.* licet ſcire non curet, *Quantum diſtet ab Inacho Codrus.* At nobis curandum eſt: Eum verò coæuum Moyſi faciunt Apion Alexandrinus, Iuſtinus, Athenagoras, Iulius Africanus, Theophilus Antiochenus, Tatianus, Origenes lib. 4. contra Celſum, Epiphanius, Clemens verò Alexandrinus lib. 1. Stromatum licet eidem opinioni fauere videatur dicendo ab Inacho ad Troianum excidium fuiſſe annos ſupra quadringentos; rectè tamen monet Petauius l. 9. c. 18. pro τετρακόσια ſcribēdum ἑξακόσια, quia ibidem Clemens annos centum continere 3. generationes docet, et ab Inacho ad Troiæ excidium numerat viginti generationes, ergo annos 667. Euſebius in primo Chronico, indicatis diuerſis de hac re opinionibus, profitetur ſe veritatem diligentius indagaſſe, et concludit, Inachum multo antiquiorem Moyſe fuiſſe, hunc enim, ſicut, et Cecropem Troiano bello antiquiorem eſſe annis CCCL. Inachum autem Quingentis, ſed in poſteriore Chronico ponit Inachum anno Mundi 3340. et Troiam captam anno Mundi 4020. ergo ab initio Inachi ad Troiam captam ponit annos 680. ideſt paulo plures quam Clemens. Petauius l. 9. c. 18. et in catalogo Regum Argiuorum quem ponit in fine Tomi 2. pag. 865. vſque ad Agamemnonem, deducit Inachum regnare cœpiſſe anno Periodi Iulianæ 2856. vel 2857. ideſt ante Chriſtum anno 1857. et ante Troiam euerſam 673. eumq; licet nomine occultato, ſequitur Vbbo Emmius lib. 5. Rerum Chronologicarum pag. 150. Salianus autem tomo 1. ad Annum Mundi 2199. et ante Chriſtum 1854. ſed ante Epocham Chriſti 1855. ponit Inachi initium idq; vt ait, ex Euſebio; Denique Gerardus Io. Voſſius l. 1. c. 1. de Hiſtoricis Græcis ſupponit ab Inachi initio, ad excidium Troiæ annos 675. Nos tandem eligimus ab Inacho ad Troiam captam annos 674. tanquam medium, tum inter recentiores, et inſignes Chronologos, quos nominauimus, et quorum alij 673. alij 674 alij 675. ponunt, addendo autem annos 674. annis Troiæ captæ 1184. ante Ep. Chriſti, conſurgit initium Regni Argiuorum, et Inachi anno 1858. ante Ep. Chriſti. Hinc autem patet quam enormiter vitiati ſint numeri, et ſupputationes apud Cenſorinum de die natali c. 8. vbi de mythico tempore ait. *Ad mille circiter & DC. annos eſſe creditur à priore ſcilicet Cataclyſmo, quem dicunt Ogygis, ad Inachi regnum annos circiter CD. hinc ad*

Olym-

Olympiadem primam paulo plus C D. Quamuis enim hos nempe ab Inacho ad Olympiadem primam *Soſibius* definiuerit CCCXCV. *Eratoſthenes* tamen eos definiuit VII. & CD. *Timæus* CDXVII. *Orethes* DXIV. vt idem ſubiungit. Primò enim ſumma illa annorum MDC. nequaquam conflatur ex annis CD. duplicatis, ſed deſunt illi implendæ anni ferè 800. Deinde Anni 407. quos Eratoſthenes numerat ante primam Olympiadem ſunt anni ab *Ilio* exciſo non ab *Inacho*. Sed Cenſorinus voluit dicere finem regni Argiuorum ab Inacho initi, finiuit enim ſub Acriſio annis ferè 130. ante excidium Troiæ, vel ſub Penthilo Mycenis anno 80. poſt Troiam exciſam. Porrò ex Catalogo Regum horum ab Inacho ad Acriſium incluſiuè regnatum eſt Argis annos 546.

4 *Ogyge* regnante in regione Thebana; Phoroneo autem Argis, contigit Diluuium in Attica, de quo Iulius Africanus apud Euſebium lib. 10. de præparatione Euang. c. 3. ſic aſſerit: *Ab Ogyge indigena, cuius temporibus primum, & maximum diluuium in Attica fuit, & Phoroneus Argiuus regnabat, vſque ad primam Olympiadem anni fuere mille, atq; viginti. Ita enim omnes aſſerunt, qui Athenienſium annales conſcripſere; Hellanicus dico, atq; Philochorus, Caſtor etiam & Thallus in hoc conueniunt, qui Syriacam hiſtoriam diligenter tractarunt. Diodorus quoq; qui Orbis hiſtoriam in Bibliothecas contulit, aliiq; permulti.* Hos igitur præſtat ſequi; oſtendemus autem ſequenti capite Olympiadem primam incœpiſſe ab æſtate Anni 776. ante Epocham Chriſti, additis ergo Annis MXX. fit Annus 1796. pro Diluuio Ogygio; qui erat Annus 12. Phoronei. Cenſorini autem ponentis ab hoc diluuio ad Olympiadas Annos MDC. numeros corruptos eſſe nuper oſtendimus. Oroſius autem l. 1. c. 7. & cum eo Marianus Scotus in Chronico, Diluuium hoc conſignant *Ante annos Vrbis conditæ mille quadraginta*; condita eſt autem Anno 753. ante Chriſti Epocham, ergo Diluuium hoc anno 1793. ante Chriſtum fuiſſet, ſed Oroſius rotundiore numero côtentus, tres annos neglexit, vt aduertit Salianus tomo 1. ad Annû Mundi 2258. vbi ſequitur opinionem Iulij Africani, & Oroſiû, ac S. Auguſtinum vindicat à morſibus Scaligeri, nam S. Auguſtinus lib. 18. de Ciuitate Dei c. 8. dixit hoc diluuium poſterius eſſe annis pluſquam trecentis diluuio Noetico, quod veriſſimum eſt.

5 *Cecropem* primum Athenienſium Regem Moyſi Coæuum facit Euſebius in præfatione Chronici. Porrò à Cecrope ad annum, quo capta eſt Troia, Iulius Africanus in Theſauro temporum, Apollodorus l. 3. Euſebius in Chronico numerant annos 375. & cum illis Salianus in Scholijs ad Annum Mundi 2498. & Petauius l. 9. c. 21. Cum ergo captum ſit Ilium Anno 1184. ante Chriſti Epocham, ſi addas his annos 375. conſurgit initium Regni Athenienſium Anno 1558. incluſo termino, ante Epocham Chriſti, eſto Scaliger, & cum eo Vbbo Emmius lib. 5. rerum Chronolog. pag. 150. & Salianus habeant 1556. At Petauius 1558. ex Catalogo autem horum Regum apud Euſebium durarunt vſq; ad Archontes annis 488.

6 *Deucalioneum* Diluuium contigiſſe Annis CCCXXX. ante Troiæ excidium affirmabat vetus Chronologus apud Clementem Alexand. l. 1. Strom. contigiſſet ergo Anno 1514. ante Epocham Chriſti, & anno 44. Cecropis, nam ſub Cecrope accidiſſe putant cum Euſebio SS. Hieronymus, Cyrillus, & Auguſtinus lib. 18. de Ciuit. Dei c. 10. vbi tamen refert Varronis opinionem, quæ eſt accidiſſe ſub Cranao Cecropis ſucceſſore. Petauius notat hoc Diluuium Anno ante Chriſtum 1514. in ſuo Chronico. Salianus ad Annum Mundi 2530. notat Annum ante Epocham Chriſti 1524. ante Chriſtum autem 1523. & Vbbo Emmius lib. 1. Veteris Græciæ ponit illud annis 349. ante Troiam exciſam, videlicet ante Ep. Chriſti 1533. Auctor Marmorum Arundellianorum illud notat anno 1265. ante Olympiadicum 513. ideſt ante Chriſtum 1529.

7 *Acriſio* Auo ſuo per imprudentiam occiſo, *Perſeum* tranſtuliſſe regnum Argis Mycenas narrat Pauſanias lib. 2. Ex Catalogo autem Regum Argiuorum ab Inachi initio ad necem Acriſij per Euſebium colliguntur anni 544. quibus regnatum eſt Argis, cœpit autem Inachus anno ante Chriſtum 1858. ex dictis num. 3. ergo Perſeus, & Mycenæorum Regnum inierunt Anno ante Chriſtû 1314. eſto Salianus ad Annum Mundi 2743. habeat 1310. & ante Ep. Chr. 1311. At Vbbo Emmius rectè l. 5. rerum Chronologic. pag. 150. ponit regnatum eſſe Argis annis DXLIV. Mycænis autem ex Catalogo Euſebiano regnatum eſt annis 210.

8 *Argonautarum* expeditio in Colchos, quo tempore inita fuerit haud facile eſt definire. Salianus Euſebium ſecutus, Tomo 2. ad Annum Mundi 2771. & ante Chriſtum 1282. refert Cyzicum vrbem nominatam ab Argonautis ob Cyzicum Regem ibi ab ipſis interfectum dum nauigabant in Boſphorum, hic autem annus fuit ante Troiæ incendium 98. at in Argonautis, vt notum eſt, fuere Theſeus, qui prius rapuit Helenam, quam Paris, & Caſtor, ac Pollux Helenæ fratres, quando ergo rapta fuit à Paride, & initum eſt bellum Troianum fuiſſet Helena annorum circiter centum, ſi non amplius, quod eſt abſurdum. Idem tamen Salianus ad Annum Mundi 2821. & ante Chriſtum 1232. refert Argonautarum expeditionẽ, ex alia Euſebij ſupputatione quod eſt tolerabilius, hic enim annus fuit ante Troiæ excidium 48. ſed ante raptam Helenam à Paride 38. Petauius autem in Chronico ad Annum ante Chriſtum 1263. côſignat quidem Argonautarum expeditionem, iuxta Clementem Alexandrinum, videlicet Annis 79. ante Troianum excidium, ſed ſubiungit: *Hoc ſi verum eſt, tum aut falſum erit in ea expeditione Caſtorem fuiſſe, aut hos ipſos Helenæ fuiſſe fratres, alioquin Troiani belli tempore anus hæc decrepita foret.* Vix ergo annis 20. aut 25. præceſſerit Argonautica expeditio excidium Troiæ, fueritq; circa 1210. ante Chriſtum; At ſi Hercules fuit in illa expeditione, vt referunt Apollodorus l. 1. & Hyginus c. 14. cum Olympicum certamen inſtituerit annis 442. ante Olympiadas Iphiti, ſicut affirmat vetus Chronologus apud Clementem Alexandrinum l. 1. Strom. nempe Anno ante Chriſtum 1218. videtur probabilius id factum ante Argonautarum expeditionem, quàm poſtea ſecus, ac non pauci recentiores Chronographi ſupponunt.

9 Locus hic eſſet diſſerendi de *Troiæ excidio*, à cuius Epocha celeberrima pendent aliæ multæ Græcorum, ſed quia ita ſpectat ad Græcos, vt tamen etiam ſpectet ad Latinorum Regum initium, & exordia Romanorum, maluimus hoc reijcere ad primum caput Libri Quarti, ita tamen vt antequam hunc librum tertium ſcripſimus, nobis iam diſcuſſa eſſet, & terminata hæc controuerſia, concluſumque Troiæ excidium incidiſſe in vernum tempus Anni M. CLXXXIV. ante vſitatam Epocham Chriſti. Illuc ergo feſtinet Lector, ſi hoc loco eam diſtinctionem deſiderat, & perinde habeat, ac ſi hic de verbo ad verbum tranſcripta eſſet.

10 Celeberrima eſt in Hiſtoria Græca *Heraclidarum κάθοδος*, ſeu tranſmigratio illa, in Peloponneſum, qua tandem ea regione potiti ſunt Themenus, Creſphontes &c. ab ea enim ſuas hiſtorias exorſi ſunt Theopompus, Ephorus, & Calliſthenes, vt teſtatur Diodorus Siculus lib. 4. & ex ea initium habuerunt aliquot noua regna, potiſſimumq; Lacedæmoniorum, & Corinthiorum. Iam verò migrationem eam contigiſſe poſt excidium Troiæ annis 60. Strabo, ſed duabus generationibus; hoc eſt annis 67. ſupponit Pauſanias in Meſſeniacis; ſed contigiſſe annis 80. poſt Troiæ excidium affirmant ex Eratoſthene, Velleius lib. 1. Apollodorus, Tatianus, & Clemens Alexandrinus, quorum communem opinionem ſecuti ſunt Petauius lib. 9. c. 30. Salianus tomo 3. ad Mundi annum 2950. & Vbbo Emmius l. 5. Rerum Chronologicarum pag. 152. ſubductis ergo Annis 80. à Troiani excidij annis 1184. cadit hæc migratio in Annum ante Epocham Chriſti 1104. Diuiſerunt autem ſibi eam regionem, ita vt Themenus Argos; Creſphontes Meſſenem; Procles, & Euryſthenes Ariſtodemi filij Lacedæmonem ſortiti ſint, annoque ſequenti nouum Lacedæmoniorum regnum ſurrexerit, ceſſante veteri ſub Tiſameno Oreſtis filio, & vltimo Regum Tyndaridarum; Enumerat autem Tyndaridas Pauſanias in Laconicis, ſed eorum tempora non determinat. Heraclidarum autem Regum, qui Lacedæmone regnarunt catalogo inſpecto, quem Petauius ex Euſebio potiſſimum concinnauit, reperio ab Euryſthene, & Procle, vſq; ad Acrotatum excluſiuè regnatum eſſe annos 837. reliquorum verò ſex Regum tempora deſunt, ſed valde probabile eſt omnes ſimul regnaſſe annos circiter 900.

11 Eodem tempore quo Heraclidæ Peloponneſum inuaſerunt, *Aletes* Herculis abnepos, cum Dorienſibus Co-

rinthum

rinthum occupauit, vbi regnatum erat à Siſypho, & eius poſteris annos 309. & nouum regnum fundauit, durauitq; vſq; ad Bacchiadas annis 144. à Bacchide autem, vſque ad Automenem incluſiuè 179. & ab Alete ad Automenē 323. ex Catalogo Euſebiano. Qui de hac re plura deſiderat, adeat Petauium l.9. c.31. & Vbbonem Emmium l. 5. Rerum Chronologicarum pag. 157.

12 *Athenienſium* Regnum à Cecrope ad Codrum incluſiuè duraſſe annos 488. & incœpiſſe anno ante Chriſtum 1558. ac deſijſſe anno 1070. patet ex dictis num. 5. inde autem cœperunt regere Athenas Archontes perpetui, vt habetur ex Pauſania in Achaicis, Euſebio, & Iuſtino lib. 2. Salianus autem ad Annum Mundi 2985. & ante Chriſtum 1068. ſed ante Epocham Chriſti 1069. ponit mortem Codri. Ex Catalogo Archontium ex Euſebio, Diodoro, & alis conſtructo, & à Petauio in Paralipomenis ad finem Tomi 2. de Doctrina temporū exhibito durarunt Archontes perpetui à Medonte ad Alcmæonem incluſiuè annos 315. inde autem decennales Archontes à Charope ad Eryxiam annis 70. ideſt vſque ad annum ante Chriſtum 684. & inde annui Archontes.

13 Ex Temeno Herculis abnepote deſcendit *Caranus* ſextus decimus ab Hercule, vt habet Velleius, vel vndecimus, vt habet Dexippus in Catalogo Regum Macedonicorum, qui eſt in excerptis Euſebianis; qui Caranus in Macedonia nouum regnū fundauit anno 38. ante primam Olympiadem, vt notat Euſebius, nempe ante Epocham Chriſti 814. De ordine horum Regum tractant Vbbo Emmius l.5. Rerum Chronologicarum p. 153. & Petauius l. 9. de Doctrina temporum cap. 36. ſed fuſius in Paralipomenis tomi 2. pag. 846. & in Catalogo quem exhibet pag. 867. in quo Alexander Magnus eſt 23. Rex, & Perſes 40. Certum autem eſt ex Eclipſi, quam referemus l.4. c.3. nu. 13. Perſem vltimum Regem Macedonum ſuperatū à Paulo Æmilio Anno 168. ante Epocham Chriſti, ergo ſubtractis 168. ab annis 814. durauit hoc Regnum à Carano ad Perſem Annis 646. non vero 644. vt habet Emmius Horum Catalogum dabo c. 8.

CAPVT II.

De Olympiadibus, & Luſtris earumq; nexu cum Epocha Chriſti.

CONCLVSIO II.

Certum eſt Olympiadum ab Iphito inſtauratarum, & à Græcis vſurpatarū in temporibus computandis initium fuiſſe Nouiluniū Solſtitij æſtiui Anni ante vulgarem Chriſti Epocham DCCLXXVI. & ſingulas Olympiades conſtitiſſe ex quatuor Annis Luniſolaribus duodecumeſtribus, aut Emboliſmicis, ita vt quadrageſimo quoq; ac nono Menſe, & alternatim quinquageſimo celebrarentur Olympiades: Eſto certamen Gymnicum in Plenilunio primi menſis abſolueretur: De tempore autem quo deſierint Olympici ludi præſertim in Elide, nihil certi hactenus conſtat, licet aliqui id referant ad Conſtantinum Magnum, aliqui ad Theodoſium Iuniorem.

DE Olympiadum inſtitutione, aut inſtauratione, nexuq; cum temporibus aliunde notis tractant in primis Gyraldus lib. de Annis, & Menſibus pag. 17. Polydorus Virgilius l.2. de Rerum inuentoribus c.23. Iacobus Kriſtmannus in Alphraganum de Connexione annorum pag. 265. Paulus Cruſius libro de Epochis, Origanus tomo 1. Ephemeridum pag. 22. Ioſephus Scaliger de emend. temp. l.1. pag. 36. & l.5. pag. 381. Onuphrius Panuinus l.1. Com. in Faſtos pag. 143. Dionyſ. Petauius eruditiſſimè lib. 9. de Doctrina temporum à c.37. ad 44. & in Rationario temporum parte 2. l.1. c. 11. & l.3. c.1. & in Paralipomenis pag. 850. Iacobus Salianus tomo 4. Annalium ad Annum Mundi 3170. & 3278. Io. Georgius Heruartus in ſua noua Chronologia capitib. 39. 47. 92. 93. 96. Vbbo Emmius lib. 2. de Græcia veteri, & lib. 2. rerum Chrologicarum pag. 47. Iacobus Tirinus tomo 1. in Chronico Sacro c.31. Vuilhelmus Langius de Annis Chriſti l.1. c.13. & l.2. c.10. Henricus Philippi in introductione Chronol. c.17.

Prima pars Concluſionis de Iphiti Anno 776. ante Epocham Chriſti.

1 OLympicum Agonem inſtituit primum Pelops anno ante Iphitum 545. aut 539. prout habetur ex annis Mundi apud Euſebium in diuerſis Codicibus, atque adeo ante Epocham Chriſti anno 1321. vel 1315. Deinde Hercules anno ante Iphitum 430. ſi Euſebio credas, vel 442. ſi vetuſto Chronologo apud Clementem Alexandrinum l. 1. Strom. hoc eſt anno 1218. ante Ep. Chriſti. Quæ enim contra Scaligerum diſputat Petauius lib. 9. c. 38. non eſt opus hoc loco referre. Tandem vero, vt ex Pauſania, Diodoro, alijſq; multis antiquis Scriptoribus conſtat, Iphitus Praxonidæ filius, & Eleorum Princeps Olympicum certamen inſtaurauit celebrandum quarto quoque anno in agro inter Piſam, & Elidem amœniſſimo, iuxta Alphæum fl. & Templum Iouis Olympici; Olympionicarum tamen nomina in Catalogo non ſunt cœpta ſcribi, niſi annis 108. poſt hanc inſtaurationem, vt docebo cap. 3. num. 3. dum de Lycurgo, quando ſcilicet Corœbus Elidenſis victor fuit: hinc enim per Olympiadas Græci tempora numerare cœperunt eſto denominati ſint Anni *Iphiti*, ſeu Olympiades *Iphiti*, ab inſtauratore certaminis huius, qui tamen præceſſerat annis 108. Nobis iam incumbit oſtendere Annum primū Olympiadicum Iphiti incœpiſſe ab Æſtate Anni 776. ante vſitatam Chriſti Epocham, ſeu Dionyſianam Aeram. Licet enim in hunc Annum conſpirent maxima pars Chronologorum, non defuere tamen pauci aliquot inſignes viri, qui vno alterove anno diſſenſerint. Id verò aliquot Eclipſibus oſtendemus.

2 Thucydides libro 3. affirmat labente anno quarto Peloponneſiaci belli Ludicrum Olympicum celebratum eſſe, quo iterum Doricus Rhodius Pancratio victor fuit; hæc Olympias ex Catalogo Olympionicarum fuit LXXXVIII. ſeu octageſima octaua; libro autem 2. dixerat bellum Peloponneſiacum incœpiſſe *in principio veris*, ergo cœpit anno primo Olympiadis LXXXVII. octogeſimæ ſeptimæ, ſequente ſecundo ab æſtate; ſed idem eodem lib. 2. de illa æſtate, quæ ſucceſſit initio dicti belli ait: *Eadem æſtate prima die Lunæ (quo tempore æſtimatur id ſolum poſſe contingere) Sol defecit poſt meridiem, rurſuſq; ſplendorem recepit, cum corniculatam formam habuiſſet, & aliquot Stellæ apparuiſſent.* Iam in tractu illorum temporum nulla talis Eclipſis euenire potuit ſaluis Aſtronomiæ legibus, præterquam anno ante Chriſti Epocham 431. quo Athenis Sol defecit die 3. Auguſti in forma Iuliana, hora poſt merid. 5 $\frac{4}{5}$. obſcuratis digitis penè 11. ante hanc æſtatem verò completæ fuerant Olympiades LXXXVI. ideſt anni 344. & hac æſtate cœpit Olympiadicus annus 345. qui additus anno 431. ante Epocham Chriſti efficit annum 776. ante Ep. Chriſti pro initio Olympiadum Iphiti.

3 Thucydides lib. 4. refert ineunte anno octauo belli Peloponneſiaci, Solem defeciſſe circa Neomeniam; at ex l.2. eiuſdem conſtat initium belli huius à principio verni temporis, nempe ἦρι ἀρχομένῳ, inchoandum eſſe, ergo ſi anno primo belli huius à vere initi currebat annus primus Olympiadis 87. vt ſupra oſtenſum eſt, vtique initio anni octaui eiuſdem belli currebat annus 4. Olympiadis 88. complendus æſtate proximè ſecutura. At Eclipſim hanc Solis digitorum 9 $\frac{3}{4}$. repræſentant Aſtronomicæ Tabulæ Anno ante Epocham Chriſti 424. Martij Iuliani die 21. atq; adeo verno tempore, hora Athenis 3 $\frac{2}{3}$ ante meridiem. Igitur ſi anno 424. completæ fuerunt Olympiades 88. ideſt Olympici anni 352. additis his anno 424. reſultat annus 776. pro initio harum Olympiadum. Salianus hanc Eclipſim anno Mundi

di 3630. refert ad æſtatem, ſed non bene. Ne autem dubires de quadriennali interuallo Olympiadum, idem Thucydides l. 5. affirmat ineunte anno duodecimo belli Peloponneſiaci, Athenienſes concluſiſſe fœdus annorum centum, cum Argiuis, Eleis, & Mantineis, & conueniſse, vt formula fœderis Æneæ columnæ incideretur, verba eius ſunt: *Statuant etiam Olympiæ columnam Aeneam communi ſumptu, in ludis Olympicis, qui nunc fient*: mox ſubdit. *Hæc autem æſtate Olympia facta ſunt in quibus Androſthenes Areas tum primum Pancratio vicit, Archonte Athenis Euclide.* Quæ Olympias fuit 90. anno autem 1. huius belli cœperat Olympias 87. ergo anni 15. tres Olympiadas, & anni 4. vnã Olympiadem Thucydidis teſtimonio efficiunt.

4 Thucydides lib. 7. narrat Anno 19. belli Peloponneſiaci euenitse Lunæ illam Eclipſim, qua Nicias perterritus ſe, & exercitum perdidit, dum ſuperſtitioſè timuit recedere à Sicilia: referunt eandem Polybius, & Plutarchus in Nicia, & Diodorus Siculus lib. 13. addens euenitſe Olympiadis XCI. anno quarto ineunte. Hanc autem Aſtronomicæ Tabulæ exhibent Anno 413. ante Epocham Chriſti, die 27. Auguſti in forma Iuliana, & quidem digitorum 13. hora Syracuſia 10¼. poſt meridiem. Adde Annis 413. Olympiadicos annos 363. qui completi fuerunt ante annum 4. Olympiadis 91. & conſurgit pro initio Olympiadum Annus 776. ante Epocham Chriſti. Male Apianus in Aſtronomico Cæſareo refert hanc Eclipſim ad annum 414. die 8. Septembris.

5 Xenophon lib. 1. Hellenicorum commemorata Olympiade 93. mox lib. 2. ſequenti Olympiade, nempe 94. ineunte affirmat deſijſse bellum Peloponneſiacum, captis à Lyſandro Athenis, idque fuiſſe non multo ante Eclipſim Solis. Iam verò Aſtronomici canones dant Eclipſim Solis Anno ante Epocham Chriſti 404. Septemb. die 3. & Athenis hora 2¾. ante merid. digitorum propemodum 9. erant igitur cõpleti Olympiadici anni 372. qui additi anno 404. efficiunt pro initio Olympiadum Annum 776. ante Ep. Chriſti.

6 Diodorus Siculus l. 17. ad Annũ 2. Olympiadis CXII. refert victoriã Alexandri Magni de Dario in Campo Gaugamelæ non procul ab Arbelis, hunc autem Plutarchus in Alexandro refert die 11. poſt Lunæ Eclipſim, quàm defeciſſe ait Boedromione menſe circa feſtum Myſteriorum Q. Curtius l. 4. addit defeciſſe *prima ferè vigilia noctis*, & Plinius l. 2. c. 70. *Nobili apud Arbela Magni Alexandri victoria, Luna defeciſſe noctis ſecunda hora prodita eſt: eademq; in Sicilia exoriens.* Atqui circa illa tempora talis Eclipſis, tali menſe, hora, & loco non potuit ſaluis Aſtronomiæ canonibus alio anno contingere, quàm 331. ante Epocham Chriſti; illo enim anno die 20. Septembris feria 2. ſequente 3. fuit Eclipſis Lunæ digitorum 14¼. hora poſt meridiem Arbelis 10¼. ſed initium Eclipſis hora ibi 8¼. Syracuſis autem hora fere 6. poſt meridiem. Cum ergo initus eſſet Annus Olympiadicus 446. ſed completus 445. ſi hunc addas annis 331. reſultat pro initio Olympiadum Annus ante Ep. Chriſti 776.

7 Tandem Cenſorinus libro de die Natali cap. mihi 8. deſignans annum, quo ſcripſit, aut dicauit aureolum illum libellum Q. Cærellio, illumq; illuſtrans ſeptem celeberrimis Epochis. *Hic annus cuius velut index, & titulus quidam eſt Vlpij, & Pontiani Conſulatus, ab Olympiade prima M. eſt, & XIV. ex diebus dumtaxat æſtiuis, quibus Agon Olympicus celebratur. A Roma autem condita CMXCI. & quidem ex Palilibus, vnde Vrbis anni numerantur. Eorum verò annorum, quibus Iulianis nomen eſt CCXXCIII. ſed ex die Kal. Ianuarij vnde Iulius Cæſar anni à ſe conſtituti fecit principium*: & poſt pauca; hunc eundem annum affirmat eſſe *Nabonazarij CMXXCVI. & ab Alexandri exceſſu DLXII. horumq; initia à die prima menſis ϑὼθ, qui hoc anno fuit ante diem VII. Kal. Iul.* Nos autem ex Eclipſi Lunæ anno vltimo Auguſti Imperatoris, & Solis ſub Claudio Imp. aliiſq; certiſſimis characteribus l. 4. c. 3. oſtendemus hunc annum fuiſse Epochæ vſitatæ Chriſti CCXXXVIII. Quod etiam ex Eclipſibus à Ptolemæo notatis, & certis annis Nabonaſsari conſignatis confirmabitur lib. 5. Ergo ſi Anno Ep. Chriſti 238. ab huius æſtate incœpit Olympiadicus Annus Milleſimus decimus quartus, vtiq; Anno primo Epochæ Chriſti incœpit ab æſtate ipſius, Olympiadicus 777. ideſt Olympiadis 195. annus primus, & completi erant antea 776. Olympiadici Anni; quare ab æſtiuo initio primæ Olympiadis, vſque ad æſtiuum initium Olympiadis intra annum primum Epochę Chriſti factum ſunt anni 776.

Corollaria tria.

8 Ex dictis *Primò* colligitur rectè, ac ſcitè Initiũ Olympiadum Iphiti conſtitutum fuiſse circa æſtiuum Solſtitium Anni DCCLXXVI. ante vſitatam Epochã Chriſti à maiori parte Chronologorum, & in hoc meliori præſertimq; à Scaligero Kriſtmanno, Vbbone, Origano, Henrico Philippi, Saliano, Tirino, Langio locis initio capitis adductis, & à Petauio, qui pro hac ſententia producit Mullerum, Temporarium, Caluiſium; Nec abhorret Onuphrius dicendo primam Olympiadem actam anno CDIX. poſt Troiæ excidium, ſi vtrumq; terminum includat. *Secundò* colligitur errasſe illos, qui primam Olympiadem ſtatuerunt Anno 775. ante Epocham Chriſti, cuiuſmodi fuere Io. Lucidus lib. de emendatione temporum in Tabulis Annalibus, Copernicus lib. 3. Reuolutionum CXI. Reinholdus in Prutenicis, Lanſbergius in ſuis Tabulis pag. 3. Gerardus Mercator in ſua Chronologia, & Franciſcus Leuera in Prodromo Aſtronomiæ reſtitutæ l. 1. c. 10. vbi inconſulto pro ſe adducit Scaligerum, & Salianum, quia non aduertit Annum 775. ante Chriſtum eſse apud Salianum annum 776. ante vulgarem Epocham Chriſti, exiſtimat enim Salianus tomo 6. Chriſtũ reuera natum eſse vno integro anno, & diebus 8. ante Kal. Ianuarij Epochæ vſitatæ Chriſtianorum. Scaliger autem expreſsè collocat initium Olympiadum Anno Periodi Iulianæ 3938. videlicet ante Dionyſianam Aeram 776. De Socrate vero hiſtorico Eccleſiaſtico, qui valde inconſtanter Olympiadas recenſet, non eſt curandum in S. Cyrillo lib. 1. contra Iulianum, vbi Olympiadem primam Troiano excidio poſteriorem facit annis 405. putamus legendum pro *πέντε ὀγδόω*, vt ſint anni 408. Poſtremò monuerim in Rationario Petauij p. 2. l. 3. c. 1. errore calami ſcriptum eſse annum 777. pro 776. emendandum ex Iulianæ Periodi anno 3938. quem ibidem adnotat.

Tertiò denique colligitur licet tres Olympiades, nempe *Octaua, Trigeſima quarta, & Centeſima quarta*, vocatæ ſint ab Elidenſibus, *ἀνολυμπιάδες*, quaſi irritæ Olympiades, eo quod priores duas Piſæi, tertiamq; Arcades per vim vſurpaſsent ſibi, vt tradunt Pauſanias in Eliacis, & Diodorus Siculus, nec nomina victorum in ſuos faſtos recipere voluerint, reliquas tamen Olympiades ita ab ipſis, & Hiſtoricis numeratas eſse, perinde, ac ſi etiam illæ relatæ eſsent in Catalogum; alioquin non cohærerent anni illi inter ſe, de quibus ſupra à num. 2. ad 7. qui tamen ex Eclipſibus neceſſario cohærent, ſeruantq; ordinem Olympiadum perinde, ac nunquam poſt Iphitum intermiſsum. Proinde fruſtra, & falſo Io. Heruartus cap. 92. & 93. affirmauit in Elide Olympiadas annis 12. ſerius prodire, omiſsaſq; à Chronologis, & exempli gratia Alexandri Magni obitum, qui notari ſolet Olypiadis 114. anno primo, ſeu ante Chriſtum 324. notari debuiſse anno primo Olympiadis 117. & ante Chriſtum 312. ſed illius inania argumenta egregiè confutauit noſter Petauius l. 9. c. 45.

Secunda pars Concluſionis de Nouilunio Solſtitij Aeſtiui.

9 QVamnis ex Polybio Langius l. 1. de Annis Chriſti cap. 13. colligat Achæos, & Elidenſes inchoare ſolitos annum à Nouilunio propiore Æquinoctio verno, Græci autem in Syria iniuerint annum à Neomenia Aequinoctij autumnalis, ideoq; Euſebius bis aſsuetus Olympiadicos annos computarit ab Autumno, & Io. Lucidus lib. de vero die Paſſionis Chriſti cap. 7 auſus ſit dicere ex Glaucippi auctoritate, *Annos Olympiadicos apud Græcos incipere ab æquinoctio autumnali, & agone gymnico in fine æſtatis peracto incipiente mox autumno principium eis fuiſſe anni ſimul, & Olympiadum.* Certum tamen eſt illum errare, & Græcos in Europa communiter cum Athenienſibus indidem Olympiadas exordiri ſolitos fuiſse, vnde & nouum annum, nempe à Neomenia æſtiuo Solſtitio proxima ordinariè; De æſtiuo tempore patet: Nam Thucydi-

des

des l.2. & 5. adductus ſupra num.2. & 3. diſertè ſcribit ludos Olympicos æſtate celebratos; & Liuius lib. 27. ait: *ſimul quod Olympiæ ludicrum ea æſtate futurum erat, quod maximo cœtu Graciæ celebrabatur*. Cenſorinus quoq; de die Natali cap. 8. Olympiades computat: *ex diebus dumtaxat æſtiuis, quibus Agon Olympicus celebrabatur*. Et Plutarchus in Alexandro, necnon Iuſtinus narrat Philippum eodem tempore Hecatombæonis accepiſſe nuncium de victoria Olympica, de ortu filij ſui Alexandri, & de Illyricis à Parmenione deuictis, certum eſt autem ex dictis l.1.cap.19. Græcos in Attica, & vicinis regionibus iniuiſſe Neomeniam primi menſis Hecatombæonis à propiore Solſtitio æſtiuo. Proinde Seneca in Hercule furente cecinit.

Qualis Eleum coit ad Tonantem,
Quinta cum Sacrum renocaunt æſtas
claudere luſtrum.

Et Statius deſcribens domum temperatam ita, vt nec frigora, nec æſtiuos calores timeret dixit:

Domus improba frangit
Frigora, Piſaumq; Domus non æſtuat annum.

Nempe anni tempeſtatem, qua prope Piſam fiebat Agon Olympicus. Nec menſem ſolum, ſed etiam diem certaminum tradit Scholiaſtes antiquus Pindari Ode 3. vbi Pindarus dixerat de vltimo die certaminis Olympici: *Plena Luna totum aureo curru vecta veſpere oculum illuſtrauit*: quod explicans Scholiaſtes ait: *Luna Plena, ac toto lumine circa veſperam, & noctem refulgens tempus exhibuit iudicij certaminis, decimaſexta namq; die Lunæ Agon Olympicus terminatur*: & iterum poſtea: *Quippe plenilunio certamen Olympicum celebrabatur, & decima ſexta Luna cenſura, ſiue iudicium inſtituitur*: vbi ſicut, & Pauſanias docet per dies 5. incipiendo à die 11. ſolitos eſſe Athletas exerceri diuerſis certaminibus, donec die 15. Gymnicum certamen curſus in ſtadio celebraretur. Omnes denique quos attulimus l.1. c.19. pro initio Anni Græcorũ in Europa, à Neomenia Solſtitij æſtiui, huc ſpectant, nec obſtat, immò fauet Cicero dum ex Epiro ad Atticum ſcribens circa IV. nonas Iunij, quærit vt quam primum ſe certiorem faciat, quo die Olympiaci ludi futuri erant, vt poſſet ipſis intereſſe, ſciebat enim, non multo poſt futuros, ſed propter intercalarium menſem dubitabat de Græcorum determinatione. Græcis tamen ſatis compertum erat; nam vt indicat Scholiaſtes Pindari in Olympicis, alternatim fiebat certamen Olympicum poſt 49. & poſt 50. menſes. Inuento itaq; die Neomeniæ Hecatombæonis iuxta methodũ traditam lib. 1. c.19. ſi ab eo die numeretur dies 15. habebitur dies vltimus Agonis Olympici, & die ſequenti iudicium de victoribus factum. Anno autem ante Chriſtum 776. iuxta noſtros Canones l.1. c.30. traditos Solſtitium fuit die circiter 28. Iunij, & Nouilunium propius die circiter 8. Iulij, ideoq; tunc initium Olympiadis primæ, & Plenilunio ſequenti die 22. Iulij finis Agonis, aut circiter.

Tertia pars Concluſionis de Quadriennio conſtituente Olympicam periodum.

10 OLympiadem quàmlibet quatuor tantummodo annos integros continere, vel ex eo conſtat, quod Phlegon egregius, vt ait Euſebius Olympiadum ſupputator, Polybius, Pauſanias, Dionyſius Halicarnaſſeus, Diodorus Siculus, Chronicon Alexandrinum, ſeu Faſti Siculi, Euſebius eiuſq; continuator S. Hieronymus, quarto quoq; anno elapſo, & quinto incipiente mutant numerum Olympiadum, & poſt quaterna Conſulum paria, nonam Olympiadem conſignant, idemque præſtant alij Faſtorum Conſularium, & Chronologiæ conſtructores quotquot Olympiades adhibent, quorum prolixum Catalogum texere ſuperuacaneum cenſeo. Scholiaſtes Pindari in Olympicis expreſsè ait. *Fit verò certamen nonnunquam poſt menſem quadrageſimum nonum, nonnunquam poſt quinquageſimum*, habita ſcilicet ratione intercalarium menſium quibus Lunaris annus Græcorum cum Solis curſu conciliabatur, intra quatuor enim annos vnus menſis, at intra octo annos duo menſes intercalabantur, atque ideo ſi à prima Olympiade ad ſecundam fluxiſſent menſes Lunares 49. à ſecunda ad tertiam expectabatur finis menſium 50. & ſic alternatim: Nuſquam verò inuenias interceſſiſſe menſes 60. nedum 63. quot requireretur ad quinque annos efficiendos. Solinus c.2. *Ita ſex medijs Olympiadibus interiectis, quibus ſingulis anni quaterni imputantur, cum ſeptima cœptante Roma condita eſt*: & paulo poſt: *Quater ergo multiplicatis ſex, & ducentis Olympiadibus, erunt anni Octingenti xxiv*. Sic Iulius Africanus lib.3. Annalium: *Poſt Olympiadas verò, quoniam quadriennio omnia diligentiſſimè renouabantur, nulla eſt temporum confuſio*. Et Clemens Alexandrinus lib.1. Strom. *Annos viginti quatuor, quibus ſex fiunt Olympiades*. Iſaacius Argyrus in Comment. ſuper Lycophrone: *Quinquageſimo quoque menſe celebratur Agon Olympicus*, ideſt alternatim modò ineunte, modò completo, Cenſorinus quoq; c. 8. de die Natali cum dixiſſet veteres in Græcia inſtituiſſe periodum annorum duorum menſibus Lunaribus 25. conſtantem, eamq; appellaſſe Trieterida, *quòd tertio quoque anno intercalabatur, quamuis biennij circuitus, & reuera διετηρὶς eſſet*, ſubiungit: *Poſtea cognito errore hoc tempus duplicarunt, & τετραετηρίδα fecerunt, ſed & eam, quod quintoquoq; anno redibat, nominabant πενταετηρίδα, qui annus Magnus ex quadriennio commodior viſus eſt. Solis annum conſtare ex diebus CCCLXV. & diei parte circiter quarta, quæ vnum in quadriennium diem conficeret. Quare Agon, & in Elide Ioui Olympico, & Romæ Capitolino, quinto quoque anno redeunte celebratur*. Denique Iſidorus lib.5. Ethymolog. *Olympiadem vocant, quadriennio in vna Olympiade ſupputato*, & Suidas in Vocabulario, *Olympias certamen, quod quarto quoque anno celebrabatur*.

11 Quoniam verò quinto quoq; anno redeunte, ſed ineunte celebrabatur Ludicrum Olympicum, idcirco, & à Græcis πενταετηρὶς, & à Latinis quinquennalis periodus appellata eſt Olympias, immò eadem cum Luſtro Romano comparata propter analogiam quamdam, quòd quintoquoq; anno vtrumq; celebraretur, eſto Olympicum quinto ineunte, luſtrum vero exeunte, & completo. Hinc illud Ouidij de Ponto ad Brutum.

In Scythia nobis quinquennis Olypias acta eſt,
Iam tempus luſtri tranſit in alterius.

Et Cicero 1. Tuſculanarum: *Cùm Olympiam veniſſet, in maxima illa quinquennali celebritate ludorum*. Immò & Pauſanias: *De Hercule igitur ideo perhibetur primum hunc certaminis authorem fuiſſe, & Olympiorum nomen indidiſſe, quæ quidem quinto quoque anno celebrari iuſſit, quod eundem cum fratribus numerum expleret*. Seneca quoq; in Hercule furente iam ſupra adductus.

Qualis Eleum coit ad Tonantem
Quinta cum ſacrum renocaunt æſtas
Claudere Luſtrum.

Vbi Lactantius Cœlius Grammaticus malè interpretatus eſt ſic: *Quinto finito anno Agon Olympicus fiebat*, debuit enim dicere *quarto finito*, aut *quinto inito*. Auſonius pariter Epigr. 111, de ſuis Faſtis canit.

Mille annos centumq; & bis fluxiſſe nouenos
Conſulis Auſonij nomen ad vſq; leges.
Fors erit vt luſtrum cum ſe cumulauerit iſtis
Confectam Proculus ſignet Olympiadem.

Quibus verbis nihil aliud ſignificare voluit, quam fore fortaſſe vt confectis annis quatuor, Proculus deſignetur Conſul, & quinto anno à Conſulatu ipſius Auſonij excluſiuè computato, nempe Anno Chriſti 384. idem Conſulatum ineat à kalendis Ianuarij, fuit enim Auſonius cum Olybrio Conſul Anno 379. Chriſti. Ex hoc tamen loco, & ex Ouidiano iam adducto Scaliger l.5. de Emend. temporum pag. 383. inquit. *Cum iam deſitum eſſet ludicrum Olympicum, Luſtrum Iulianum cœptum dici Olympiadem*, quod confirmare nititur aliquibus locis Socratis in hiſtoria Eccleſiaſtica, eſto fateatur, eum varium, & inconſtantem eſſe, ac falli, quo ex capite in primis Scaligerum reprehendit Petauius lib.9. de Doctr. temp. c.40. contendens nunquam Iulianum quadriennium pro Olympiade ſumptum, ideſt nunquam in numerandis Olympiadibus habitam fuiſſe rationem Luſtri Romani, aut Luſtrum Romanum euaſiſſe annorum quatuor, & ſic ſubſtitutum fuiſſe pro Olympiadibus, nullus enim antiquorum ita locutus, aut ſic vſurpaſſe reperitur. Eſto ob iam indicatam analogiam Poetæ licentius, nomina hæc pro eodem vſurparint. Luſtrum porrò Romanorum reipſa quinq; ſolidos annos plerumq; comprehendiſſe, aliquando tamen 7. & 10. in confeſſo eſt apud eruditos, colligiturq; ex Liuio potiſſimum.

Quir-

Quarta pars Concluſionis de Annis Luniſolaribus duodecumeſtribus, aut Emboliſmicis.

22 PArs hæc ſatis probata manet ex iam dictis l. 1. c. 19. de Anno Græcorum, & quæ occaſione Olympiadum conficta ſuut à Scaligero, ſatiſq; confutata à Petauio lib. 9. c. 39. non eſt operæ pretium huc inſerere. Tantum addo maniter ingenioſo commento Heruartum cap. 19. ſuæ nouæ Chronologiæ auſum dicere: *Ingenioſorum doctiſſimorumq; virorum ingenia etiamnum exercet quæſtio cumprimis ardua: & ſi quidem ea, quæ Chronologi hactenus tradidere, ſequamur, indiſſolubilis. Quanam de cauſa, Olympiadis ſpacium, quod non niſi quatuor Iulianos complectitur annos, à tot tamq; grauibus Græcis latiniſue auctoribus πενταετηρὶς, ſeu quinquennalium nuncupetur? immo quinque annorum eſſe tradatur? Nos noua, vera tamen certaq; ratione id factum eſſe dicimus; habita ad annos decimeſtres conſideratione: ita vt Olympias reuera quadriennium Iulianum, & ἐν πενταετηρὶ quinquennium decimeſtre comprehendat.* At quæſtionem hanc nobis facile diſſoluerat Cenſorinus num. 10. adductus, nempe ſic dictam, *quod quinto quoq; anno redibat*. Quorſum ergo hic ex culice elephantem? Deinde ſi anni Olympiadum decumeſtres erant, ergo ex Catalogo duodecim menſium Græcorum; duo expungendi eſſent, quod eſt rediculum, eſto enim alicubi, ſed non diu annus fuerit decumeſtris, id tamẽ ineptè trahetur ad annos Olympiadicos nihilo ſecius ac ſi quis diceret, ideo diem 24. Februarij dici Romano more ſextum kalendas Martias, etiam ſi à die 24. Febeuarij communis excluſiuè vſque ad Kalendas Martij incluſiuè non ſint niſi dies quinque, quia alicubi, aut aliquando dies 20. horarum fuerint, horæ autem 120. efficiunt dies 6. ſingulos horis 20. conſtantes; cum vera ratio ſit, quia Romani computabant vtrumq; terminum, vt & illi qui Olympiadem Quinquennalem appellauerunt.

Quinta pars Concluſionis de Olympiadum deſuetudine.

23 ALiud eſt Olympiadum numeratio, & vſus in deſignandis annis, aliud Olympicorum ludorum celebratio. Quoad primum aliqui Chronologi annos per Olympiades quoq; digeſſerunt per multa ſecula poſt Chriſtum, & Petauius in Chronico ſuo vſq; ad Annum Chriſti 533. & Olympiadem 328. & Hieronymus Bardius ad annum 561. & Olympiadem 285. Glareanus autem Haloandrum in Conſulibus adiungens, vſque ad annum Chriſti 537. & Olympiadis 328. annum 3. & ſic de nonnullis alijs imò poſſunt continuari in infinitũ, & hic ipſe Annus Chriſti 1664. quo hæc ſcribimus poteſt dici Olympiadicus 2440. ex diebus æſtiuis ſeu primus Olympiadis 610. Quoad finem vero Ludicri Olympici Onuphrius Panuinius l. 1. com. in Faſtos p. 147. affirmat illud, ſicut multa alia Idolorum cultu, & ſuperſtitione referta vetitum celebrari à Conſtantino Magno circa Olympiadem CCLXXVII. & Annum Chriſti CCCXXX, & in locum Olympiadum ſucceſſiſſe Indictiones, quam coniecturam libentius amplecteremur, ſi eam aliqua idonea auctoritate Scriptoris illorum temporum muniuiſſet. At noſter Iacobus Tirinus in Chronico Sacro c. 31. aſſerit Olympicum Agonem Sublatum eſſe à Theodoſio II. eo tamen adhuc imperante reperio apud Baronium ex Palladio Anno Chriſti 404. celebratum eſſe Olympicum certamen Antiochiæ, ſed de horum certaminum abolitione nihil hactenus certi reperire potui.

CAPVT III.

De alijs Græcorum Annis inſignioribus, partim ante, partim poſt initium Olympiadum vſq; ad Alexandrum Magnum, cum Epocha Chriſti connectendis.

CONCLVSIO III.

Inter reliquos Græcorum inſigniores annos, vſque ad Alexandrum Magnum, notabiles ſunt, & eo ordine temporum conſignandi, qui & quo in infraſcripta Synopſi recenſentur.

An. ante Epoch. CHRIS.	Initia Vitæ, aut Rerum geſtarum.
1026	*HOmerus* naſcitur, moriturus Anno 912. annorum 114.
774	*Heſiodus* moritur annis 138. poſt Homerum.
884	*Lycurgus*, vt Charilai tutor, Regnum Lacedæmonior. adminiſtrat.
686	*Archontes* annui Athenis incipiunt, cum antea decennales eſſent.
658	*Cypſelus* Tyrannidem Corinthi inuadit, moriturus anno 628.
640	*Thales* Mileſius naſcitur, moriturus anno 548. annor. 90.
638	*Solon* naſcitur, & anno 594. dat leges Athenienſibus moriturus anno 559. annor. 80.
628	*Periander* ſuccedit Cypſelo, moriturus anno 584. annor. 80.
612	*Pythagoras* Samius floret, & anno 532. venit in Italiam.
500	*Anaxagoras* Clazomenius naſcitur, moriturus anno 428. quo & Pericles obijt.
490	*Marathonia* victoria Græcorum duce Miltiade contra Perſas.
480	*Xerſis* trãſitus ex Aſia in Europam vere ineunte, eiuſque aduentus in Atticam Olympicorum tempore.
480	*Salaminia* victoria Græcorum de Perſis, duce Themiſtocle die 23. Septemb. Xerſis fuga in Aſiam die 8. Nouembris.
472	*Democritus* Abderites naſcitur, moriturus poſt annos centum, & vltra.
471	*Socrates* naſcitur, moriturus anno 400. ann. 71.
460	*Hippocrates* Cous Medicus naſcitur, moriturus poſt annum 375. & ante 350.
458	*Lyſias* Orator naſcitur.
444	*Empedocles* floret.
432	*Meton* cum *Euctemone* obſeruat Solſtitium æſtiuum, & Cyclum decemnoualem edit.
431	*Bellum Peloponneſiacum* incipit verno tempore; duraturum annos 27 ½. vſq; ad autumnum anni 404.
428	*Plato* naſcitur Aprili, moriturus anno 348. annor. 81.
384	*Ariſtoteles* naſcitur, moriturus anno 323. annor. 63.
381	*Demoſthenes* naſcitur, moriturus & ipſe anno 322. annorum 60.
371	*Leuctrica* victoria Epaminondæ Thebani, de Cleõbroto Lacędemonior. duce, initio ęſtat.
341	*Epicurus* naſcitur Ianuario ineunte, moriturus anno 260. annor. 72.

1 H*Omeri* ortum Herodotus in libello de vita Homeri affirmat fuiſſe Smyrnæ Anno CLXVIII. poſt bellum Troiæ, cuius ſententiam præferunt alijs Salianus ad Mundi Annum 3019. &

Petauius lib. 9. de Doctr. tempor. c. 30. ſed Salianus annos illos 168. numerat ab excidio Troiæ, quod iam notarat Anno 1184. ante Epocham Chriſti, ideoq; ortum Homeri cõſignat Anno 1016. ante Chriſtum; quod ſanè mirum eſt, cum Salianus adducat ipſa Herodoti verba numerantis ab expeditione Græcorum in Ilium, quare hic de Homero nõ ſecus, ac Homerus quandoq; dormitauit bonus Salianus; rectius Petauius numerauit eos ab expeditione illa, quæ decennio prior fuit excidio; ſic enim Herodotus: *Cæterum ætatem Homeri, ſi quis diligenter recteq; ratiocinetur, ex his facilè deprehendet. Nempe ab expeditione Græcorum, quam Agamemnon, & Menelaus in Ilium ſuſceperunt annis centum poſt atque triginta Lesbus oppidatim habitari cœpit, cum antea nullam prorſus haberet ciuitatem. Poſt annos viginti Cuma Aeolica habitata eſt. Deinde à Cuma annis duodeuiginti in Smyrnam Cumani colonias deduxerunt, quo tempore natus eſt Homerus.* Hinc concludit Homerum natum. *Annis centum, & ſexaginta octo poſt Troianũ bellum.* Petauius ergo licet loco adducto ſemel *ab expeditione*, & deinde lapſu calami *à Troia capta* eoſdem annos numeret, reipſa tamen in Chronico ab expeditione eos computat, & notat anno ante Epocham Chriſti 1026. quia Troiæ excidium, ſicut & nos, ponit anno 1184. ante Ep. Chriſti, his enim ſubducendo 168. reſtat annus 1016. ſed addendo decem annos ab excidio ad initium belli, fiunt 1026. Non longè, abit Gellius l. 17. c. 21. dicens: *Annis poſt bellum Troianum, vt Caſſius in primo Annalium de Homero, atq; Heſiodo ſcriptum reliquit plus centum, atq; ſexaginta.* Alias opiniones de Homeri ætate indicant Gellius ſupra, Clemens Alex. 1. Strom. & Euſebius ſub annum 8. Samuelis; quas non expedit referre, quia nulla ſupputatione fulciuntur, qualis eſt ea qua Herodotus vtitur, vt meritò eam Salianus, Petauius, Gordonus in Chronico alijq; anteferunt. Quoad mortem Solinus cap. 42. *Smyrna, vnde præcipuè niſei Homero vati patria extitit, qui poſt Ilium captum Anno CCLXXII. humanis rebus exceſſit, Agrippa Syluio. Tyberini filio Albæ regnante anno ante Vrbem conditam CLX.* Quod ipſum voluit dicere Cornelius Nepos apud Gellium ſupra, cum ſcripſit *Homerum fuiſſe ante Romam conditam annis circiter ſexaginta.* Deme iam annis 1184. Troiani excidij annos 272. cadit mors Homeri in Annum ante Chriſtũ 912. adde item annis 752. vel 753. Vrbis conditæ, quibus natus eſt Chriſtus, annos 160. & habebis annos eoſdem 912. quare his admiſſis Homerus mortuus eſt annorum 114. Addit Herodotus eum mortuum fuiſſe ineunte vere in littore Inſulæ Ios, quæ eſt vna Cycladum, cui conſentiunt Strabo lib. 10. Plutarchus in Sertorio, Pauſanias in Bœoticis, & Solinus c. 17. & Pauſanias adiungit oraculum de eius longæuitate.

2 De *Heſiodo* Gellius nimis laxè l. 17. c. 21. ex Annalib. Caſſij. *De Homero, & Heſiodo inter omnes ferè ſcriptores conſtitit, ætatem eos egiſſe, vel ijſdem ferè temporibus, vel Homerum aliquanto antiquiorem, vtrumque tamen ante Romam conditam vixiſſe.* Preſſius Solinus cap. 42. ſtatim poſt Homeri mortem ſubdit: *Inter quam, & Heſiodum Poetam, qui in auſpicijs Olympiadis primæ obijt CXXXVIII. ann. interfuerunt.* Qua ratione obijſſet anno ante Chriſtum 774. nempe anno 3. primæ Olympiadis, vt patet ſi numeres annos 138. poſt Homeri mortem, quam ſtatuimus anno 912. ante Chriſtum. At Suidas verbo Heſiodus inquit: *Fuit Heſiodus ex aliquorum ſententia Homero antiquior: cui illũ æqualem alij faciunt. Porphyrius autem, & alij plurimi centum annis iuniorem fuiſſe definiant, vt qui triginta duos tantum annos primam Olympiadem anteceſſerit.* Sed non exprimit vtrum loquatur de morte ipſius, ſic enim addendo 30. annos annis 776. obijſſet anno 806. ante Epocham Chriſti, eſto Salianus ad Annum Mundi 3245. habeat annos 808. qui ipſi ſunt 809. ante Epocham Chriſti, vbi multa eruditè congerit de nece Heſiodi, & ſepultura. Petauius autem in Rationario tempor. parte prima l. 1. c. 12. ſic concludit de Heſiodo: *Sed æqualem fuiſſe Homero, ex Arcturi ortu, quem Poeta ille deſcribit, eruditi artis illius colligunt.* Citatq; in margine Longomontanum 2. Sphæricorum nempe cap. 4. probl. 2. Sed ibi Longomontanus fatetur tum ob refractionem Arcturi prope horizontem, tum ob incertitudinem faſtorum, quibus Heſiodus vſus eſt in determinando eius ortu Heliaco haud ita certum eſſe tempus Heſiodi ex eo, quod cecinerit inter ſolſtitium hybernum, & ortum veſpertinum Heliacum Arcturi intercedere dies 60. Quod nos quoque iudicauimus lib. 6. Almageſti noui c. 19. Probl. 8. hoc examinantes. Itaq; concludo ſtandum eſſe Solino, qui duplici Charactere obitum Heſiodi intra primam Olympiadem definiuit, cui & Mercator adhæſit.

3 *Lycurgus* Eunomi filius ex Proclidarum, qui Lacedæmone regnabant ſtirpe; mortuo Regi Polydecto fratre ſuo, qui vxorem filio grauidam reliquerat, tutelæ titulo regnum adminiſtrauit donec natum puerum Charilaum Regem declarauit: hanc tutelam Clemens Alexandrinus l. 1. Strom. ex vetuſto Chronologo affirmat fuiſſe annis 300. poſt Troię excidium, & 108. ante primam Olympiadem; vnde ſequeretur hanc tutelam incidiſſe in Annum ante Epocham Chriſti 884. ſiue annis 1184. Troiæ captæ demas 300. ſiue annis 776. primæ Olympiadis addas 108. Quæ ſi vera ſunt, diuerſus eſt hic Lycurgus, quem Pauſanias l. 5. coæuum Iphito facit, eſto Plutarchus, in Lycurgo; pro eodem ſumat, & ex aliorũ opinione narret adiuuiſſe Iphitum, aut etiam ſuaſiſſe, vt Olympicum certamen inſtauraret. Sed ſoluitur nodus hic ex relatis ab Euſebio priore libro Chronicorum apud Scaligerum in Theſauro Temporum; refert enim ex Ariſtodemo Elienſi, & Polybrio inſtauratum quidem certamen Olympicum ab Iphito, ſed Olympionicarum nomina nõ cœpta deſcribi niſi Olympiade 27. ideſt anno 108. poſt Iphitum, quando Corœbus Elienſis victor fuit in ſtadio, & ab hac Olympia ſe Græcos cœpiſſe tempora numerare; quę cohærent cum Clemente Alexandrino, quatenus Lycurgi tutelam, & adminiſtrationem regni ponit annis 108. ante primam Olympiadem, quare eodem anno vnà cum Iphito, vtpote ex Herculis ſtirpe ambo, inſtaurarũt agonem Olympicum, aliàs ab Hercule inſtitutum, nec eſt neceſſe duos Lycurgos agnoſcere, aut Pauſaniam, & Plutarchum erroris inſimulare vt facit Capellus in Chron. ad annum Mundi 3116.

4 Cap. 1. nu. 12. docuimus *Archontes* decennale Athenis deſijſſe anno 686. ante Epocham Chriſti, & inde cœpiſſe Archontes annuos, quorum primum Euſebius nominat Creontem. Ab hinc autem annis 46. natus eſt Thales Mileſius; natus eſt enim *Olympiadis triceſimæ quintæ anno primo*, vt ex Apollodoro in Chronicis refert Laertius in vita Thaletis, & S. Cyrillus l. 1. in Iulianum; natus ergo eſt ex dictis c. 2. de initio Olympiadum anno 640. ante Epocham Chriſti: addit Laertius *mortuum ætatis anno ſeptuageſimo, ſiue vt Soſicrates ait nonageſimo: quinquageſimæ quippe, & octauæ Olympiade eſſe defunctum.* Quare iuxta Soſicratem mortuus eſt anno ante Chriſtũ 548. licet Euſebius in Chronico Græco ponat viſiſſe ſupra centum annos. Ergo Eclipſis Solis à Thalete prędicta *Olympiadis XLVIII. anno quarto, Vrbis conditæ CLXX.* vt refert Plinius lib. 2. cap. 12. accidit anno ante Chriſtum 583. quando Thales erat annorum 57. Sed ante hanc Eclipſim mortemque Thaletis accidit Tyrannis Cypſeli, qui fuit pater Periandri, Periander autem, vt narrat Laertius in eius vita, *exceſſit è vita annos natus fermè octoginta*, additq; *Soſicrates eum ante Cræſum diem obiſſe ait LX. & vno anno; ante quadrageſimam nonam Olympiadem*: & in fine: *exercuitq; tyrannidem annos quadraginta*, vel 44. vt habet Ariſtoteles lib. 5 Politicor. cap. 12. Olympias 49. ex dictis c. 2. incœpit anno 584. ante Epochã Chriſti, adde his annos 44. tyrannidis, fit annus 628. ante Chriſtum, quo Periander ſucceſſit in tyrannide patri Cypſelo; Cypſelus autem regnauit annos ferè 30. vt ſcribit Herodotus lib. 5 & Pauſanias lib 1. Eliacorum, qui additi annis 628. dant annum 658. pro initio tyrannidis Cypſeli, vt rectè habet Petauius in Chronico, & lib 9. c. 31. corrigendi ergo qui ex Euſebio colligunt Cypſelum Pritanis oppreſſis, occupaſſe tyrannidem Corinthi anno 1. Olympiadis 30. ideſt ante Epocham Chriſti anno 660. vt colligit Sigonius in temporibus Athenienſium, & ex eo Salianus ad Mundi annum 3394.

5 *Solon Salaminius*, vt ſcribit in ipſius vita Laertius: *Floruit maximè circa quadrageſimam ſextam Olympiadem, cuius tertio anno Archon Athenienſium fuit, vt ait Soſicrates, quo etiam tempore leges eis dixit: obijt autem in Cypro, ætatis ſuæ anno octogeſimo*: de anno legum à Solone datarũ Athenienſibus conſentiunt Clemens Alexandrinus l. 1. Euſebius in Chronico, & S. Cyrillus lib. 1. in Iulianum. Plutarchus autem in Solone eum obijſſe anno 2. Olympiadis 55. videlicet ante Epocham Chriſti 555. aut 558. quare additis 800.

ætatis,

ætatis, natus fuerit anno 638. leges autem tulerit anno 594. qui erat Tarquinij Priſci 22. non 33. vt malè ſcripſit Gellius lib. 17. c. 21. Idem Plutarchus in Solone docet Solonem obijſſe Hegeſtrato Archonte Athenis, & anno vno poſt tyrannidem vſurpatam à Piſiſtrato, ergo Piſiſtratus tyrannidem inijt anno primo Olympiadis 55. ideſt ante Chriſtum 560. Ariſtoteles autem l. 5. Polit. c. 12. computat annos 33. ab exordio tyrannidis huius ad mortem Piſiſtrati, ergo mortuus eſt Piſiſtratus anno 527. ante Chriſtum. Quædam alia circa Piſiſtratum minus hic neceſſaria diſputat Petauius in Paralipomenis tomi 2. pag. 856.

6 *Pythagoræ* tempus deſignat Laertius in ipſius vita: *Pythagoras iuxta Heraclidem octogeſimo ætatis anno moritur, iuxta plurimos autem nonageſimo, deinde floruit Olympiade* 60. nempe anno ante Chriſti Epoch. 540. Iamblichus refert in eius vita veniſſe in Italiam circa Olympiadem 62. ideſt annum 532. ante Chriſtum. Sed Plinius lib. 2. c. 8. loquens de Stellæ Veneris ambitu circa Solem, ideoq; modò veſpertinæ modò matutinæ ſubdit. *Quam naturam eius Pythagoras Samius primus deprehendit Olympiade circiter quadrageſima ſecunda, qui fuit Vrbis Romæ annus centeſimus quadrageſimus ſecundus*, nempe annus ante Chriſtum 612. Alius eſt igitur, ac antiquior Philoſopho illo celeberrimo, quem ponit Euſebius, & eum ſecutus Petauius in Chronica, obijſſe anno 4. Olympiadis 70. nempe ante Chriſtum 497. vel obijſſe Olympiadis 71. anno 3. ideſt ante Chriſtum 494. vt cum Mariano Scoto ponit Salianus ad Annum Mundi 3560. nam ſi eſſet idem, vixiſſet annos plures quam 115. aut 119. anno enim 612. quando obſeruauit Venerem vtiq; adulta iam ætate erat, nec vixit vltra 90. annos. Floruit ergo etiam anno illo 612. & non tantum anno 540. Aduertendum eſt neutrum horum eſſe illum Pythagoram, cum quo locutus eſt Numa Pompilius; hic enim fuit alter Pythagoras, nempe Lacedæmonius, qui in ſtadio vicit Olympiade decima ſexta, cuius anno 3. Numa Rex factus eſt, videlicet ante Chriſtum anno 714. vt concorditer narrāt Dionyſius Halicarnaſſeus, & Plutarchus in Numa, addens hinc natum errorē eaſtimantium Numam fuiſſe Pythagoreum, cum tamen M. Tullius, & T. Liuius Pythagoram Numa poſteriorem agnoſcant ætatibus circiter quinque, vt ibi refert Plutarchus. Iam ſi anni 100. faciunt ætates 3. ergo anni 167. ætates 5. At ſi venit in Italiam Pythagoras Samius anno ante Chriſtum 532. poſterior fuit initio Regni Numæ annis 182. Suidas tres Pythagoras memorat, ſed tempora tacet.

7 *Marathonia* pugna Græcorum duce Miltiade cum Perſis eorum duce Dario celeberrima eſt, vtpote in qua Græci nouem mille, vt ait Pauſanias l. 4 vel decem mille, vt habet Iuſtinus l. 2. & Paulus Oroſius, deſideratis, tantum 192. vicerunt Perſarum trecenta millia in Campis Marathonis, vt ait idem Pauſanias, & occiderunt ſex mille, & quadringentos, eſto Iuſtinus dicat fuiſſe in eo exercitu Perſarum ſexcenta millia. Sed de anno non minus diſſidium. Nam *Scaliger* lib. 5. de emend. tempor. pag. 406. affirmat cladem hanc Perſarum contigiſſe anno 2. Olympiadis 72. hoc eſt ante Chriſtum 491. tum quia Euſebius eundem annum Olympiadicum ponit, tum quia Herodotus ait Darium obijſſe anno 62. à Marathonia pugna obijt autem anno 262. Nabonaſſari, qui annus totus penè concurrit cum anno ante Chriſtum 486. *Salianus* autem ad Mundi annum 362. Marathoniam pugnam conſignat Olympiadis LXXII. anno primo, & ante Chriſtum 491. ſed ante Epocham Chriſti viratam 492. & eundem annum Olympiadum tribuit Euſebio, idque confirmat ex Dionyſio Halicarnaſſ. qui lib. 5. narrat Marathoniam pugnam annis XVI. poſteriorem fuiſſe Iunij Bruti funere, quem obijſſe ſupponit anno Vrbis conditæ 245. denique pro hac ſua opinione adducit Pontacum in notis ad Euſebium, Authorem Olympionicarum ad Olympiadem 72. Torniellum in 6. ætate Mundi, & Gordonum in Chronicis. Sed *Petauius* l. 10. de Doctrina temporum c. 22. & part. 2. Rationarij lib. 3. c. 11. contendit Marathoniam pugnam incidiſſe in Olympiadis LXXII. annum 3. qui annus incœpit anno ante Epocham Chriſti 490. ab æſtate, cui ſententiæ nos quoq; ſubſcribimus, quia Thucydides, qui ſcripſit res has ſuo tempore geſtas, & in ſua regione lib. 1. affirmat Marathonium prælium accidiſſe δεκάτῳ ἔτει decimo anno ante Salaminiam pugnam, idemq; affirmat Lyſias in Epitaphio Corinthiacorum auxiliarium, & Vbbo Emmius l. 2. rerum Chronol. pag. 49. extra controuerſiam autem eſt Salaminiam pugnam accidiſſe anno 1. Olympiadis 75. atque adeo anno ante Epoch. Chriſti 480. accedit Plutarchus in Ariſtide, qui hanc pugnam ait accidiſſe *Phænippo Athenis prætore*, hic autem ex Catalogo Archontum, fuit Prætor anno 3. Olymp. 72. deniq; Seuerus Sulpicius in hiſt. Sacra agens de Regib. Perſarum, qui vixere circa reædific. Templi, ait de Dario Hyſtaſpide: *Hic ante quadriennium, quam decederet, apud Marathonem pugnauit celeberrimo Græcis, Romaniſq; hiſtorijs prælio. Id geſtum poſt Romam conditam anno ferè ducenteſimo, & ſexageſimo Macerino, & Augurino Conſulibus, ab hinc annos (ſi tamen inueſtigatio Romanorum Conſulum non fefellit) DCCCLXXX. et VIII. omne enim tempus in Stiliconem Conſulem direxi*. Si Darius deceſſit anno 2. Olmypiadis 73. ergo quadriennio ante pugna Marathonia incidit in 3. annum Olymp. 72. Errat tamen Sulpicius ponens illo anno Conſulem Macerinum cum Augurino, fuere enim anno 490. Conſules *Atratinus & Augurinus II.* Quando autem dicit à Conſulatu Stilichonis ad Marathoniam pugnam annos 888 neutrum terminum includit, nam vt habet Plutarchus in Camillo, Marathonia pugna accidit die ſexta Boedromionis inſtantis, nempe Septembri 29. anni 490. ante Chr. à quo ad initium Conſulatus Stilichonis, qui fuit anno 400. Epochæ Chriſti ſunt anni 489. completi, & menſes fere 4.

8 Xerſis διάβασις, ideſt tranſitus ex Aſia in Græciam, magna incōſtantia, & diſſidio à ſe ipſo diuerſos in annos conijcitur à Scaligero, vt oſtendit Petauius lib. 10. de doctr. tempor. cap. 23. ſed reuera tranſitus ille incidit in vernum tempus Anni ante vſitatam Chriſti Epocham 480. Olympiadis LXXIV. anno qoarto exeunte, & inſtante Olympiade LXXV. *Calliade Athenis præfecto, Conſulibus; Fabio Vibulano iterum, & Sp. Furio.* Conſules ſuppeditat Dionyſius Halicarnaſſ. lib. 9. Olympiadem inſtantem idem Dionyſius, & Diodorus Siculus lib. 11. Calliadis præfecturam vterque exprimit, & Herodotus qui cum dixiſſet lib. 7. *Xerſes nunciato ſibi prorſus alueo abſoluto, Sardibus vbi hybernauerat, ineunte vere cum exercitu inſtructo profectus eſt Abydum verſus, cui mouenti Sol ſuam in Cœlo ſedem relinquens apparere deſijt, cum nulla nubes, imò ſereniſſimus eſſet aer, & pro die nox extitit*: poſtea lib. 8. addit. *A traiectu Helleſponti ex quo iter ingredi cœpere Barbari, vnum menſem triuere tranſeundo in Europam, tres alios donec in Atticam peruenere, Calliade ſummum Athenis magiſtratum gerente*, ſed & lib. 7. dixerat. *Num tempus Olympiadis in hæc negotia inciderat*, & lib. 8. poſt cladem ad Termopylas: *Quidam Arcades perfugæ, in conſpectum Regis adducti interrogatiq; quidnam Græci agerent reſponderunt, eos agere Olympia, & ſpectare certamen gymnicum, & equeſtre.* Verum obſcuratio illa Solis, quam indicat Herodotus, non fuit vera Eclipſis ex interpoſitu Lunæ, ſed Spuria ex globo vaporum extraordinario, ac portento; nam Anno illo quarto Olympiadis 74. exeunte vernoq; tempore Anni 480. ante Epocham Chriſti examinatis omnibus Nonilunijs menſium illorum nulla potuit Solis Eclipſis contingere in Aſia viciniſq; locis, ſaluis Aſtronomiæ canonibus; Illa verò Eclipſis Solis, quam anno præcedenti, ideſt 481. affert Buntingus 19. Aprilis non eſt ad rem, tum quia non pertinet ad hunc annum, quo certum eſt ex Calliadis præfectura, & ex proximo initio nouæ Olympiadis Xerſem tranſiſſe in Græciam; tum quia Buntigana non fuit digitorum 2. ſed vnius, & min. 45. & Herodotea fuit totalis, & tanta *vt pro die nox extiterit*. At Scaliger lib. 5. pag. 407. ait *ſe deprehendiſſe hanc Eclipſim anno 4. Olympiadis* 74. anno periodi Iulianæ 4233. Aprilis 19. at hic annus erat ante Epocham Chriſti 481. quo Aprilis 19. currebat adhuc annus 3. Olympiadis 74. poſtea concludit. *Proculdubio intelligendum eſt deſinente anno quarto tranſiſſe, & quia parum ſupererat ad initium Olympiadis, propterea in ipſam Olympiadem coniectum fuiſſe tranſitum Xerſis*. Et fortaſſe aliqui ad tempus reſpexere, quo Xerſes poſt 4. Menſes à traiectu Helleſponti, peruenit in Atticam, tunc enim factum erat Nouilunium, cuius plenilunio certamen Olympicom ſucceſſit. Porrò Herodotus lib. 8. poſt quam dixerat *Olympia iam, & Carnia præteryſſe*, refert naualem victoriam Græcorum de Perſis ad Salaminam duce Themiſtocle, nempe autumno, & Mardonium relictum in Græcia; deinde lib. 9. narrat Cleombrotum receſſiſſe

ceſſiſſe ob Iſthmo dicens: *Reduxerat autem ab Iſthmo copias Cleombrotus ob eam cauſam, quòd ſibi inter ſacrificandum aduerſus Perſam Sol in Cælo obſcuratus eſſet.* Reuera autem ex Tabulis Aſtronomicis Anno ante Chriſti Epocham 480. fuit Eclipſis Solis die 2. Octobris hora fere 2. poſt merid. Athenis digitorum 7½. Sed initium Eclipſis ſub meridiem; ex quo ſtabilitur annus idem Salaminiæ pugnæ Noualis, & tranſitus Xerſis in Europam. Salaminia victoria accidit Boedromionis die 20. qui incidit in Iuliani Septembris diem 23. inde poſt 45. dies Xerſes abſceſſit in Aſiam, vt ex Herodoto l. 8. Diodoro lib. 11. & Plutarcho in Themiſthocle liquet.

9 Xerſis occaſione *Anaxagoræ*, & *Democriti* ætas inquirenda eſt; de Anaxagora Diogenes Laertius ſic: *Fertur in Xerſis tranſitu annum ætatis viceſimum egiſſe, vixiſſeq; annos 72. Apollodorus in Chronicis floruiſſe eum Olympiade 70. & anno primo Olympiadis 78. defeciſſe refert.* Ergo natus fuiſſet anno 500 ante Epocham Chriſti, ex priore aſſerto Diogenis, ſed inhærendo Apollodoro, obijſſet anno 468. ante Chriſtum, quo iniuit Olympias 78. Verùm Plinius l. 2. c. 58. ait: *Celebrant Græci Anaxagoram Clazomenium Olympiadis ſeptuageſimæ octauæ ſecundo anno prædixiſſe &c.* Quando autem accuſatus eſt quod de dijs malè ſentiret, agebatur, vel paulo ante acta fuerat *Olympias ſeptima, & octogeſima*, vt ait lib. 12. Diodorus Siculus, additq; Periclem diſcipulum Anaxagoræ accuſatum ab Æmulis vnde ſemina Peloponneſiaci belli, & Thucydides Periclem obijſſe anno 3. belli huius, nempe 428. ante Chriſtum. Suidas verbo *Anaxagoras* ait obijſſe anno LXX. ætatis. Fortaſſe in Apollodoro inuertis numeris pro 78. ſcribendum eſt 87. Nam Suidas ait poſtquam accuſatus fuerat, quòd dixiſſet Solem eſſe maſſam ignitam, Athenis pulſum fuiſſe non obſtante patrocinio Periclis, & Lampſacum profectum mortem ſibi inedia conſciuiſſe; obijt ergo Olympiadis 87. anno primo, quo pulſus fuit Athenis, ideſt ante Chriſtum anno 431. Adde his annos 70. vitæ currentes, & incidit eius ortus in annum 500. ante Chriſtum, & hoc pacto verum eſt, quod dixit primum Laertius, eum habuiſſe annos 20. quando Xerxes tranſiuit in Europam; quod confirmauit auctoritate Phalerei ſubiungens: *Philoſophari cœperat Athenis ſub Calliade viceſimo ætatis anno, vt refert Demetrius Phalereus in deſcriptione Archonton.* Sic enim conciliantur dicta Diodori, Plinij, Demetrij, Phalerei, Suidæ & ex parte Diogenis, imò, & Apollodori ſi corrigatur textus; Mihi tamen probabilius eſt, non tam citò obijſſe, ſed ab hac accuſatione eius, & carcere, quo detentus eſt Athenis, vſque ad mortem interceſſiſſe annos ferè duos, & eodem anno mortuum quo & Pericles nempe anno 3. belli Peloponneſiaci, vt habemus ex Thucidide de Pericle: tunc enim Anaxagoras deſperauit de reditu Athenas, mortuo ſuo patrono, & ſic verior eſt numerus annorum 72 à Laertio poſitus, vt præciſior & probabilior quam rotundus numerus annorum 70. poſitus à Suida.

10 His de Anaxagora conſtitutis haud ita facilè extricabitur à nobis controuerſia de Democriti Abderitæ ætate, quæ viſa eſt adeo perplexa Petauio in Paralipomenis ad Tomum 2. de Doctrina tempor. pag. 862. Nam Diogenes Laertius cum libro 9. in Democriti vita dixiſſet, eum *Secundùm quoſdam conueniſſe Anaxagoram, cum annis XL. iunior quam ille eſſet*, id confirmauit paulo poſt ipſiuſmet Democriti teſtimonio dicens: *Erat autem, vt ipſemet in paruo Diacoſmo refert, iuuenis eo tempore, quo iam Senior viuebat Anaxagoras, illo minor natu annis XL. paruum verò illum Diacoſmum à ſe compoſitum refert poſt Troiæ excidium ſeptuageſima trigeſimo*, vt habetur ex textu Græco, non 530. vt quidam Latini codices habent; Troiæ excidiú fuit anno 1184. ante Chriſtum, ergo ſcripſit Diacoſmum anno 454. ſubiungit deinde Laertius *natus eſt, vt ait Apollodorus in Chronicis, Olympiade LXXX. vt autem Thraſyllus LXXVII. anno maior natu quam Socrates*; additque vixiſſe *vltra centum annos*. At Suidas verbo Democritus inquit *Natus eſt eodem tempore, quo, & Socrates Philoſophus Olympiade LXXVII, vel vt alij volunt LXXX*, Licet enim in Latina verſione Laertij, & Suidæ loco *Natus eſt* legatur *Vixit*. Græcè tamen habetur γεγονὼς à verbo γίγνομαι; quod ſignificat *genitus* eſt, ſeu *factus*, ſeu *natus*. At verior videtur Thraſylli opinio: nam ſi natus eſt Olympiade 77. ideſt anno ante Chriſtum 472. ergo quando conſcripſit Diacoſmum habebat annos 18. ſi autem natus eſt Olympiade LXXX. nempe anno ante Chriſtum 460. verificatur quidem eum fuiſſe natu minorem Anaxagora annis 40. cum illum natum anno 500. poſuerimus, ſed ſcripſiſſet Diacoſmum anno 454. ideſt annos natus 6. quod eſt intolerabile. De Socrate Laertius lib. 2. ſcribit: Naſcitur *Socrates vt ait Apollodorus in Chronicis ſub Apſephione ſeptuageſima, & ſeptima Olympiadis anno quarto, Thargelionis menſis ſexta die, quo die luſtrant Athenienſes Ciuitatem, Dianamq; natam Delij tradunt. Moritur anno nonageſimæ quintæ Olympiadis ſeptuageſimo ætatis anno. Eadem fermè Demetrius Phalereus. Sunt qui ſexagenarium obijſſe referant.* Sed hinc nodus magis implicatur à Diodoro Siculo l. 14. vbi cum præmiſiſſet notam temporis dicens: *Quarta, & nonageſima Olympias agebatur* deinde intra eundem annum ait. *Per idem tempus Democritus Philoſophus mortem obijt annos natus nonaginta*: Olympias hæc incœpit anno ante Chriſtum 104. ergo natus eſſet anno ante Chriſtum 494. annis 22. ante Socratem, at cum non appellet eum Abderitam, fortaſſe confundit eum cum Democrito Trezenio, de quo Laertius in vita Empedoclis. Vt reliqua vtrunque extricemus, exiſtimo Democritum de ſe atteſtatum quidem eſſe iuniorem ſe fuiſſe Anaxagora, non tamen XL. annis, ſed Laertium addidiſſe de ſuo illam interpretationem, ſecundùm alios, eos ſcilicet, qui cum Apollodoro putabant eum natum Olympiade 80. Proinde verius cenſeo natum eſſe anno ante Chriſtum 472. & iuniorem fuiſſe Anaxagora annis dumtaxat 28. obijſſe verò poſt annum centeſimum ætatis; Socratem autem natum anno 471. Aprili menſe durante adhuc anno primo Olympiadis 77. & obijſſe anno 400. ante Chriſtum nempe anno primo Olympiadis 95. Sic enim expleret annos 70. ætatis. Qui autem dixerunt obijſſe annorum 60. ſequebantur Apollodorum, iuxta quem natus putabatur Olympiade 80. ideſt anno 460. ante Chriſtum. Hæc igitur ſunt fundamenta, ob quæ receſſimus ab opinione Petauij, qui in Paralipomenis ponit Democritum natum anno periodi Iulianæ 4244. ideſt ante Chriſtum 470. mortuum verò, non anno 4256. vt poſuerat in Chronico, ſed 4353. ideſt ante Chriſtum 361. Meritò etiam Salianus ad annú mundi 3554. reprehendit Euſebiú aſſerentem Democritum floruiſſe Olympiade 70. ideſt ante Chriſtum anno 500. quia nimirum floruit cum Anaxagora tunc nato, licet de Anaxagoræ ortu nutet Salianus & anno mundi 3618. agnoſcat Euſebium in Chronico Democritú Abderitem referre ad Olympiadem 86 qua claruerit. Empedoclé floruiſſe circa Olympiadem 84. i. anno ante Chriſtum 444. vixiſſe iuxta Ariſtotelem annos 65. iuxta Phauorinú 77. iuxta alios 109. auctor eſt Laertius in Empedocle.

11 *Hippocratem* Coum claruiſſe Olympiade 86. ideſt anno ante Chriſtum 436. ponit Euſebius in Chronico, ſed Soranus Cous, qui Coorum bibliothecas perſcrutatus eſt, ex Iſtomachi libro de ſecta Hippocratis, & alijs affirmat, eú *natum anno primo Olympiadis octogeſimæ die 27. Agriani menſis*, vocatumq; Abderam, vt Democritum ab inſania, & vrbem à peſte liberaret, deinde concludit. *Vita functus eſt apud Lariſſaos quando & Democritus obijſſe traditur, atque alij quidem nonageſimo ætatis ſuæ anno, alij octogeſimo quinto, alij centeſimo quarto, quidam verò centeſimo nono deceſſiſſe tradunt.* Ortus igitur eſt anno ante Epocham Chriſti 460. mortuus verò inter 375. & 351. annum. Iſocratem verò natum Olympiadis 86. anno primo ideſt anno ante ep. Chriſti 436. referunt Dionyſius Halicarnaſſ. lib. de antiquis oratoribus, & Euſebius in Chron. Plutarchus autem opuſc. de vita decem oratorum, ait fuiſſe priorem Platone annis 7. poſteriorem Lyſia 22. ergo Lyſias natus erat anno 458. Metonem cum Euctemone obſeruaſſe Solſtitium anno Nabonaſſari 316. die 21. Phamenoth menſe, Abſeude Athenis Archonte, ideſt ante Chriſtum 432. Iulij 28. tradit Ptolemæus l. 2. Almageſti, & eundem propoſuiſſe Cyclum decénoualem Abſeude Athenis præfecto Olympiadis 86. anno quarto, iniuiſſeq; cyclum à die Scirrhophorionis vltimi menſis, atque adeo exeunte anno Olympiadico narrat Diodorus Siculus lib. 12. hoc eſt anno item 432. ante Chriſtú Epocham. Quæ verò Langius lib. 1. de annis Chriſti c. 14. diſputat contra Scaligerum, & Petauium, non eſt loci huius diſcutere: Satis enim eſt annos deſignaſſe. Corrigendus ergo Salianus, qui ineunte anno 4. Olympiadis 86. ponit initium Cycli Metonici, ad Annum

Mundi

Mundi 3621. cum debuerit exeunte.

12 *Peloponneſiaci* belli initium fuiſse verno tempore anni ante Epocham Chriſti CDXXXI. iam demonſtrauimus cap. 2. numero 2. 3. 4. & 5. & quidem ex duabus Solis, & vna Lunæ Eclipſi; conſentiuntq; peritiſſimi quique Chronographi cum Scaligero l. 5. de emend. temp. pag. 410. Petauio l. 10. de doctrina tempor. c. 27. & parte 2. Rationarij l. 3. c. 11. Saliano ad annum Mundi 3623. Langio l. 2. de Annis Chriſti c. 16. Vbbone Emmio l. 2. Rer. Chronol. p. 49. Ante hos verò idem ſenſit Diodorus ille, qui ſcripſit Olympionicarum Catalogum, quem ac Thucydidem ſequitur Diodorus Siculus adnotans eundem cum Thucydide Prætorem Athenis Pytodorum, & Olympiadem 87. cuius annus primus adhuc durabat, cum poſt duos menſes, ſucceſſurus eſſet Pythodoro Euthydemus anno 2. ineunte Olympiadis 87. ideoq; rectè Euſebius initium belli huius notat durante adhuc anno primo dictæ Olympiadis. Gellius quoq; accuratè lib. 17. cap. 21. dixit cœpiſſe *circa Vrbis conditæ annum trecenteſimum vigeſimum tertium* iam enim Varronianus annus 323. inccœperat vel inccœpturus mox erat. Nam Plinius l. 30. c. 1. nimis laxè aſſignat Vrbis annum 300. licet dicat à *CCC. anno* indicans fuiſſe poſtea; Ille autem qui Olympiadas percenſuit, & quem ſequitur Diodorus Siculus, adnotat Euthydemum, quia ſucceſſit paulo poſt Pythodoro, & belli huius annus maxima parte ad eius præturam ſpectauit; nam ait Thucydides l. 5. *καὶ Πυθοδώρου ἔτι δύο μῆνας ἄρχοντος*; ideſt *Pythodori anno præfecturæ duobus menſibus ſuperſtitibus*.

Finem autem belli huius c. 2. num. 5. oſtendimus fuiſſe ante Septembrem anni 404. ante Chriſti Epocham, ex Eclipſi, atq; adeo durauit hoc bellum à vere anni 431. ad autumnum anni 404. annos XXVII. & menſes ferè 6. non autem annos XXVIII. & menſes 6. vt habet Xenophon continuator Thucydidis, cuius aliquos alios parachronyſmos elucidauit Petauius l. 10. c. 28.

13 De *Platone* Athenienſi Philoſopho Diogenes Laertius lib. 3. in eius vita ſic: *Naſcitur autem Plato, vt Apollodorus teſtatur in Chronicis Octogeſima octaua Olympiade, Thargelionis ſeptima, qua die natum Apollinem Delij autumant. Moritur autem, vt Hermippus tradit, primo anno centeſimæ octauæ Olympiadis in nuptijs diſcumbens Octogeſimum, & primum ætatis agens annum: Neanthes octoginta quatuor annos natum defeciſſe ſcribit. Eſt igitur Iſocrate minor natu annis ſex, ille quippe ſub Lyſimacho; Plato ſub Ammia natus eſt, ſub quo, & Pericles diem obiit.* Plutarchus opuſc. de 10. Oratorib. facit illum iuniorem Iſocrate annis 7. Suidas verbo *Platon* ſcribit natum in Inſula Aegina Olympiade 88. vixiſſe annos 82. mortuum eſſe, dum poſt epulas dormiret Olympiade 108. Thucydides autem l. 2. affirmat Periclem mortuum eſſe poſt annos duos, & menſes ſex ab initio belli Peloponneſiaci; ergo cum bellum illud inccœperit à verno tempore anni 431. ante Chriſtum ſequitur Periclem obijſſe anno 429. autumni tempore poſt initum annum 4. Olympiadis 87. quo durante ſequenti menſe Aprili (hic enim magna parte concurrebat cum Thargelione) anni 428. ante Ep. Chriſti natus eſt Plato, ſi quidem anno eodem Græcorum natus eſt, quo Pericles obijt, eſto vt moris eſt veterum Chronologorum dicatur natus Olympiade 88. vtpote inſtante. Scitè igitur Petauius in Chronico ponit natum anno 428. ante Chriſti Epocham; malè autem Athenæus lib. 5. poſuit natum anno præcedenti Prætore Apollodoro; peius Euſebius in Chronico differens Platonis ortum ad annum 4. Olympiadis 88. nec bene Salianus Anno Mundi 3625. ponit natū anno ante Chriſtum quidem 428. ſed qui eſt ipſi ante Epocham vſitatam Chriſti 429. quaſi verò ortus eſſet Olympiadis 87. anno 4. ineunte vel æſtate, aut autumno, cum natus ſit verno tempore ſubſequenti. Ab Aprili autē anni 428. ad initium Olympiadis 108. ideſt ætatem anni 348. ante Chriſtum ſunt anni ſolidi 80. & aliquot menſes: ergo mortuus eſt anno ætatis 81. vt Laertius, non 82. vt Suidas.

14 *Ariſtotelis* Stagiritæ annos Laertius lib. 4. in ipſius vita ſic digerit. *Ait autem Apollodorus in Chronicis natum illum anno primo nonageſimæ nonæ Olympiadis, perrexiſſeq; ad Platonem decimo ſeptimo ætatis anno, annoſque viginti apud eum commoratum. Tum verò veniſſe Mithilenem principe Eubulo, quarto anno centeſimæ quartæ Olympiadis; verum Platone primo anno demortuo, ſub Theophilo profectum eſſe ad Hermiam, manſiſſeq; annos tres, ſub Pythodoro autem ſe contuliſſe ad Philippum ſecundo Anno centeſimæ nonæ Olympiadis Alexandro quintum decimum iam annum ætatis agente; Athenas verò conceſſiſſe ſecundo anno centeſimæ vndecimæ Olympiadis, atque in Lyceo tredecim annos docuiſſe, ac demum perrexiſſe Chalcidem, tertio anno centeſimæ decimæ quartæ Olympiadis, morboque perijſſe, cum eſſet annorum fere ſexaginta trium: quo etiam tempore Demoſthenes in Calabris defunctus ſit.* Suidas ait natum Olympiade XCIX. vixiſſe annos LXX. ſed ante hos Dionyſius Halicarnaſſ. libro de antiquis Oratoribus de Ariſtotele ſcripſerat. *Natus autem eſt Olympiade nonageſima nona triennio Demoſthene maior Prætore Athenis Diotrephe.* Iam cum Olympias 99. inccœperit ab æſtate anni ante Chriſti Epocham 384. eiuſque annus primus durarit vſque ad æſtatem anni 383. non conſtat vtri ex his debeat adſcribi ortus Ariſtotelis, communiter tamen Chronologi adnotant annos 384. ideoq; Demoſthenis ortum anno 381. & mortem anno 322.

15 *Leuctrica* pugna, qua nimirum Epaminondas cum paucioribus Thebanis ingenti clade proſtrauit Lacedæmonios ad Leuctra Bœotiæ, licet hi plures eſſent, ducemque haberent Cleombrotum, accidit Anno ante Epocham Chriſti 371. vt prudenter ponunt Petauius l. 10. c. 31. & in Chronico, & Salianus Anno Mundi 3683. Quandoquidem Diodorus Siculus lib. 15. cum dixiſſet. *Apud Eleos acta eſt Olympias ſecunda ſupra centeſimam regente Athenis Alciſthene*, anno ſequenti *regente Athenis Phraſiclida* Leuctricam pugnam refert, & Pauſanias lib. 8. *Lacedæmonij Leuctricam accepere cladem, Athenis ſummum magiſtratum gerente Phraſiclide Olympiadis centeſimæ ſecundæ anno altero*. Idemq; fatetur Scaliger in Olympiadum Collectaneis; malè igitur Scaliger idem lib. 5. Emend. temp. pag. 415. & Caſaubonus in Chronologia Polybij conijciunt hāc pugnam in annum ſequentem, ſeu ante Ep. Chriſti 370. quaſi verò acciderit anno 2. exeunte Olympiadis 102. cum Plutarchus in Epaminonda dicat accidiſſe quinta die Menſis Hippodromij, ſeu Hecatombæonis, atq; adeo ineunte anno 2. Olympiadis. Neq; enim verum eſt Eratoſthenem apud Clementem Alexandrinum ab initio belli Peloponneſiaci ad Leuctricam pugnā numerare annos completos 61. numerat enim tantum inchoatos, nec oppoſitum demonſtrat Scaliger, imò Eratoſthenes in Tabula Chronologica ab Athenis per Lyſandrum captis, ad Leuctricam pugnam numerat annos 34. vt eſt in textu Græco Clementis Alex. Polybius autem 35. ſed includens pugnam ad Capræ flumen, quæ præceſſit.

16 Diogenes Laertius librum ſuum 10. & vltimum Epicuri vita Epicureus & ipſe claudit: de quo ſic. *Naſcitur autem, inquit Apollodorus in Chronicis, cētesimæ nonæ Olympiadis anno tertio ſub Soſigene principe, menſis Gamelionis ſeptima die, ſeptem annis poſt Platonis obitum*, & poſt pauca: *obijt anno 4. centeſimæ viceſimæ ſeptimæ Olympiadis ſub Pytharato, cum ſeptnaginta, & duos vitæ annos impleſſet*: deinde recitat teſtamentum ipſius, quo mandauit celebrari natalem ſuum, nec non parentum, & fratrū intra diem 10. Gamelionis, & conuentum eorum, qui cum ipſo philoſophati erant celebrari vigeſima cuiuſq; menſis die. Errat ergo in die Petauius in Chronico, qui ponit natum anno ante Epocham Chriſti 341. Gamelionis, *εἰκάδι*, ideſt 20. die, ſeu Ianuarij 21. circiter, confundens diem conuentus amicorum, cum die Natalis, ſed errauit in anno Salianus ad annum Mundi 3712. ortum Epicuri notans anno ante Chriſtum 341. qui eſt ipſi 342. ante Epocham vulgarem Chriſti, quaſi verò ortus eſſet illo anno, quo inijt annus 3. Olympiadis 109. cum ortus ſit inito iam Ianuario anni Iuliani ſequentis. Obijt vero Anno ante Epoch. Chriſti 269. annos natus 72. Quare Sigonius errauit in Athenienſium temporibus 4. annis differens hanc mortem, & Petauius in Chronico, biennio anticipans.

CAPVT IV.

De Alexandri Magni Annis, & Epocha Philippica cum Epocha Chriſti connectendis.

CONCLVSIO IV.

Natus eſt Alexander Magnus ante Epocham Chriſti Anno 356. initio æſtatis; ſucceſsit Philippo patri defuncto Anno 336. inita iam æſtate; Darium vicit in Campo Gangamela Anno 331. Kalendis Octob. ſucceſsit Dario in Monarchia Aſiatica Anno 330. item circa initium æſtatis; obijt deniq; Anno 324. ſub initium æſtatis, cum vixiſſet Annos 32. Regnaſſet annos 12. Imperaſſet in Aſia annos 6. Anni tamen à morte Alexandri computari non conſueuere ab Aſtronomis, & Chronographis præſertim Orientalibus, niſi à die 12. Nouembris anni eiuſdem 324. ante Ep. Chriſti, qua dies fuit prima primi Aegyptiorum menſis Thoth: & Anni huius Epocha dicuntur tum Anni ab exceſſu Alexandri, tum Philippi, quia Philippus Arideus frater Alexandri Magni electus à Macedonibus in Regem iam regnare cœperat tribus circiter menſibus ante diem 12. Nouembris,

1 DE Annis Alexandri Magni eiuſq; Epocha præ cæteris eruditè tractant Ioſephus Scaliger lib. V. de emendat. temporum à pag. 416. ad 430. Iacobus Kriſtmannus de connexione Annorum à pag. 302. Petauius lib. 10. de Doctrina temporum à cap. 32. ad 40. & in Tom. 2. Paralipomenon pag. 859. & parte 2. Rationarij l. 3. c 12. Torniellus in Annalibus ſacris Anno Mundi 3730. Spondanus in Annalibus Sacris à Mundi anno 3694. ad 3725. Salianus in Annalibus veteris Teſtamenti à Mundi anno 3694. ad 3730 Vuilhelmus Langius l. 2. de Annis Chriſti cap. 17. Tirinus tomo 1. in Chronico ſacro c. 39. Io. Lucidus in Tabulis Annal. temp. pag. 107. Franciſcus Leuera in Prodromo Aſtronomiæ l. 1. c. 10.

2 Natus eſt Alexāder M. ex Philippo, & Olympiade, ineunte Olympiade CVI. nempe anno ante Chriſti Epocham 356. de Anno cōſentiunt omnes Plutarcho aſſerenti, natū ſub ludicrum Olympicum, præſertim Euſebius in Chron. Pontacus, Scaliger, Gordonus Mercator, Pererius in Danielem l. 9. Schottus in vita Demoſthenis, Torniellus, Salianuſq; ad Annum Mundi 3698. adducens Functium, Temporarium, & Capellum, Petauius l. 10. c. 32. Sed de die controuerſia eſt: Ælianus enim l. 2. var. hiſt. c. 25. ait natum eſſe die 6. Thargelionis, penultimi menſis Atticorum; At Plutarchus in Alexandro inquit: *Natus eſt Alexander ineunte menſe Hecatombæone, quem Macedones Loum vocant, die ſexta qua die templum Dianæ Epheſiæ conflagrauit.* & poſt pauca. *Ad Philippum autem, cum Potidæam cepiſſet, tres allati ſunt nuncij circa* idem tempus; tum Illyricos magno prælio ſuperatos à Parmenione; tum ipſum in ludis Olympicis equo veloci victorem declaratum, tertiò de natiuitate Alexandri. Sed errauit Ælianus, confundens diem feſtum natalis Dianæ, qui celebrabatur die 6. Targelionis, cum die templi Dianæ incenſi, qui fuit 6. Hecatombæonis. Non dicit autem Plutarchus tres illos nuncios allatos *eodem die*, vt ait Salianus, & quidam interpretes, ſed *κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον*; *circa idem tempus*, quod verificari poteſt, etiam ſi intra eandem vnam, aut alteram hebdomadam nuncij illi venerint, præſertim cum addat auctam hanc lætitiam Philippo à vatibus pronunciantibus Alexandrum inuictum fore, quòd eius natalis in tres victorias incidiſſet, neq; enim victoria Philippi de Potidæa, de Illyricis, & Olympici Ludicri, in eundem diem, imò nec in eandem neceſſario hebdomadem conijcienda ſunt; imò Petauius l. 10. c. 32. putat illud *idem tempus* accipi poſſe pro *eodem menſe*. Quod ſi Philippus erat adhuc ad Potidæam vrbem in iſthmo inter ſinum Saronicum, & Toroniacum, & ab Elide diſtantem trecentis ferè millibus paſſuum, nuncius de victoria Olympica peruenire ad eum non potuit niſi 20. Hecatombæonis, ſeù quinque diebus poſt Plenilunium ciuile, quo certamen Olympicum celebrabatur, nempe 15. die Hecatombæonis, nuncium autem de Alexandro nato 6. die Hecatombæonis potuit accipere poſt duos treſue dies, ideſt 8. aut 9. circiter Hecatombæonis. Cum ergo natus ſit ineunte primo menſe Atticorum, & diebus 9. ante certamen Olympicum, manifeſtum eſt natum eſſe ineunte Olympiade CVI. non verò exeunte, atq; adeo ex dictis cap. 2. de Olympiadum nexu cum Epocha Chriſti, natum eſſe anno 356. ante Epocham Chriſti. Quo autem die natus ſit in forma anni Iuliani inquirit Scaliger l. 5. p. 416. & ex ſua commentitia periodo Olympica cōcludit Olympiadem celebratam Iulij 30. Neomeniam Hecatombæonis incidiſſe in 2. Auguſti, & ortum Alexandri in diem 7. Auguſti octauo die à Ludicro Olympico, additq; Plutarchū ſolemniter peccare, dum Hecatombæonem Loo confert. Sed Petauius dicto iam lib. 10. c. 32. illum redarguit, & ſuppoſito Athenienſium more vtendi Nouilunijs medijs in determinandis Neomenijs, Solſtitioq; æſtiuo tunc in die 27. Iunij, vel ſi in octaua parte Cancri placeat collocatum in Faſtis, die 4. Iulij, colligit Neomeniam Hecatombæonis incidiſſe in diem 6 Iulij, natum Alexandrum die XI Iulij, Plenilunium, & finem ludicri Olympici die 21. nocte ſequenti: additq; non peccaſſe Plutarchū, cum magna pars *Loi* Mercedonum cōcurrat cum *Hecatombæone* Atticorum. Sed Petauius in Paralipomenis tomi 2. fol. 859. ſe corrigit, & concludit Plenilunium incidiſſe in Iunij 30. aut Iulij 1. atq; adeo Hecatombæonis Neomeniam in 15. vel 16 Iunij, & ortum Alexandri in 20. aut 21. Iunij.

3 Philippi mortem Diodorus Siculus ſub finem libri 16. deſcripturus ſub hoc titulo *Regni Philippi annus XXV.* ſubiungit: *ſequenti anno, quo Pythodorus Athenis Princeps &c. Olympias vndecima ſupra centeſimam acta eſt*; narrat deinde cauſam, ob quam interfectus eſt in certamine à Pauſania, cum annos quatuor ſupra viginti regnaſſet; quod repetit initio libri 17. vbi ſucceſſiſſe Alexandrum docet, inito anno ſecundo Olympiadis CXI. mutato quippe Athenarum Archonte, nam ſub titulo hoc. *Regni Alexandri Ann. I.* ſubiungit. *Cum Euænetus Athenis principatum gereret, Alexander accepto patris defuncti regno, &c.* At Olympias CXI. incœpit anno ante Epocham Chriſti 336. eius verò annus primus abſolutus eſt Neomenia æſtiua Hecatombæonis anni 335. & inde cœpit annus nouus, ac nouus Prætor Athenis, ergo mors Philippi, & ſucceſſio Alexandri videtur incidiſſe, aut in finem anni primi, aut in initium anni ſecundi dictæ Olympiadis; atq; adeò ante Epocham Chriſti 335. ſed ſi hoc dicamus, damnandi erunt erroris omnes penè Chronologi, qui Philippi interitum, & Alexandri ſucceſſionem cōſignant Anno primo Olympiadis CXI. ineunte, aut non multo ante inito, atque adeo Anno ante vulgarem Epocham Chriſti 336. & periodi Iulianæ 4358. nimirum Iulius Africanus, Euſebius, Pontacus, Scaliger, Torniellus, Samerius, Gordonus, Mercator, Petauius, Langius, Salianus adducens Functium, Capellum, Caluiſium, Heluicum, Temporarium; ſed quod caput eſt damnanda eſſet, aut ad alienum ſenſum violenter detorquenda Sacra Scriptura, quæ lib. 1. Machab. c. 1. aſſerit. *Regnauit Alexander annis duodecim, & mortuus eſt*, infra autem oſtendemus eum mortuum eſſe in principio Olympiadis CXIV. At ſi incœpiſſet initio anni 2. Olympiadis CXI. regnaſſet annos tantummodo vndecim ſolidos cum ad Scripturam ſaluandam neceſſe ſit annos ſaltem XI. & tot menſes, vt denominatione ſumpta à potiori, & maiori parte dici poſſit regnaſſe annos XII. Præſertim cum regnaſſe annos 12. & aliquot menſes dicant Arrianus, & Diodorus, imò 13. & plus Iuſtinus, & 14. Euſebius. Hunc nodum Chronologicum, à nemine quod ſciam obſeruatum, diſſoluimus aſſerendo Diodorum initium quidem Regni Alexandri agnouiſſe ſeptem circiter menſibus ante finem anni primi Olympiadis XC. atq; adeo Pythodoro Athenis Præfecto, ac præfecturam geſturo adhuc per 7. menſes; ſed tamen annos Alexandri numeraſſe

ab eo

ab eo Archonte, ſub quo non vixerat Philippus, ſed cuius initium incidit in annum primum Alexandri. Nam ſi putaſſet Alexandrum iniuiſſe regnum cum principatu Euænecti, & initio anni 2. Olymp. CXI. oportebat annum 4. regni differre ad initium anni 2. Olympiadis CXII. & tamen illud poſuit Olympiade ipſa CXII. nec tandem Anno XII. verè dixiſſet in fine libri 17. *Alexander eſt mortuus regni ſui anno duodecimo menſe ſeptimo.* Quæ liquidiora erunt inſpicienti in infraſcripto laterculo Syntaxim horum annorum cum titulis à Diodoro in fine lib. 16. & libro 17. poſitis, in quo illud quoq; notandum eſt ſub eodem Archonte Anticle ponit annum 2. & xi. Alexandri, quia pars anni illius Archontis ad x. & ad xi. Alexandri pertinuit, & priores quinque menſes Anticlis ad complendum x. Alexandri, reliqui ſeptem ad annum xi. ſpectarunt. Itaque iuxta Diodorum Regnauit Alexander non annos 12. & menſes 7. vt quidam perperam referunt, ſed annos xi. ſolidos, & de

Olympiades.	Archontes.	Anni Regni.
CXI	Pythodorus. Euænetus. Cteſicles. Nicocrates.	xxv. Philippi. i. Alexandri. ii. Alexandri. iii. Alexandri.
CXII	Niceratus. Ariſtophanes. Ariſtophon. Cephiſophon.	iv. Alexand. v. Alexandr. vi. Alexand. vii. Alexand.
CXIII	Euthycritus. Chremes. Anticles. idem	viii. Alexand. ix. Alesand. x. Alesand. xi. Alexand.
CXIV	Aegeſias	xii. Alexand.

duodecimo menſes 7. Videtuc itaq; Philippus occiſus quinto circiter menſe anni 1. primæ Olympiadis. At obſtat Iuſtinus, qui libro 9. dicit Philippum *initio veris* miſiſſe in Perſidem tres duces, & interim dum auxilia à Græcia cogeret celebraſſe nuptias, eaq; occaſione inter ludos occiſum à Pauſania; ergo potius occiſus fuerit æſtate ſequenti non multo poſt initium Olympiadis CXI. & tunc incœperit regnare Alexander *annos natus* 20. vt expreſſè numerat Iuſtinus lib. xi. Arrianus item lib. 1. & Plutarchus dicens: *Annos natus viginti regnum accepit*. Quod de annis completis intelligere oportet, quippe cum natus ſit ineunte Olympiade CVI. adeoq; initio Olympiadis CXI. die 6. Hecatombæonis impleuit annos 20. & inchoarit 21. Proinde errat Suidas verbo *Alexander*, dum dicit iniuiſſe Regnum anno ætatis 18.

4 Suſcepto imperio poſt debellatos Barbaros quoſdam ad Iſtrum, Thebanos profligauit & Thebas ſolo æquauit, vt initio regni ſui ſe virum oſtenderet, & Græcos contineret in officio, qua calamitate audita Athenienſes præ luctu omiſerunt feſtiuitatem Myſteriorum, vt narrat Plutarchus in Alexandro. Myſteria autem magna Athenis celebrabantur potiſſimum die 21. Boedromionis, vt patet ex ipſo Plutarcho in Camillo, & Kalendario Græco Gyraldi, annus autem erat ſecundus Olympiadis CXI. vt habetur ex Diodoro, dies 21. Boedromionis reſpondebat ſere initio Septembris. Fuit itaq; Annus hic ante Epocham Chriſti 335. contra verò aliam poſtea in Ægypto vrbem cõſtruxit, nempe Alexandriam; de cuius conſtructione tres ſunt opiniones *prima* eſt Solini cap. 34. dicentis: *Condita autem Alexandria eſt XII. centeſima Olympiade L. Papyrio Spurij F. C. Poetelio Poetelij F. Coſs.* eoſdemque Conſules notat Liuius l. 8. Quarum vtraque nota conuenit Anno ante Epocham Chriſti 332. *ſecunda* eſt Diodori Siculi lib. 17. referentis Alexandriæ conditum ad Annum V. Regni Alexandri Ariſtophane Archonte Athenis, atq; adeo ad annum 2. iam initum Olympiadis CXII. quem ſecuti ſunt Torniellus ad Annum Mundi 3722. Salianus ad annum 3723. & Petauius in Chronico, ponens annum ante Ep. Chriſti 331. *Tertia* eſt Euſebij in Chron. & S. Cyrilli l. 1. contra Iulianum, nempe conſtructam anno 7. Alexádri & anno 3. Olympiadis CXII. & ante Chriſtum 330. Quis tamen vetat dicere deſignata & iacta fuiſſe fundamenta anno 332. cõſtructionem ædium cœptam anno 331. & perfectam conſtructionem iam vaſtæ vrbis anno 330? licet abſente iam Alexandro in Aſia; & contra Darium militante?

5 Anno enim 331. ante Epocham Chriſti victum Darium in campo Gaugameliano iuxta Arbelas ab Alexandro kalendis Octobris Olympiadis CXII. anno 2. iam ex Eclipſi Lunæ oſtendimus cap. 2. num. 6. ſed indicatis tantum fundamentis, quæ nunc fuſiùs pateſacienda ſunt. Plinius itaque lib. 2. cap. 70. ſcribit. *Nobili apud Arbelas Magni Alexandri victoria, Luna defeciſſe noctis ſecunda hora prodita eſt, eademq; in Sicilia exoriens.* Diodorus Siculus l. 17. cum dixiſſet *Anno IV. Regni Alexandri actam eſſe Olympiadem duodecimam ſupra centeſimam, Archonte Athenis Nicerato, & Anno V. Alexandri Ariſtophanem fuiſſe Archontem.* Hoc pariter Anno, nempe ſecundo Olympiadis CXII. narrat victoriam hanc ad Arbelas, in qua Barbarorum cecidere plures quã 90000. Macedonum non plures quam 500. Plutarchus in Alexandro: *Magna verò illa Alexandri, & Darij pugna, non ad Arbelas (quod pleriq; ſcribunt) ſed apud Gaugamelam facta eſt. Gaugamela idiomate Perſico Cameli domum ſignificat, quia vt aiunt. Rex quidam camela curſoria ex hoſtibus ſeruatus, eam ibi collocarit, pagoſq; & reditus certos ad curam eius deſtinauerit. Luna tum defecit menſe Boedromione, quo tempore Myſteria agi Athenis incipiunt. Vndecima poſt id deliquium nocte, cum iam in conſpectu mutuo eſſent exercitus &c.* Subiungitque victoriam, poſt quam concludit: *Hunc finem ea pugna habuit, Regnumque Perſarum ſublatum credebatur; & Alexander Rex Aſiæ ſalutatus magnificè dijs ſacrificauit.* Q. Curtius l. 14 de Lunari illa Eclipſi ait accidiſſe; *Prima ferè vigilia noctis;* Arrianus autem victoriam hanc conſignat *Archonte Ariſtophane, menſe Pyanepſione*, & monet Gaugamelas diſtare ab Arbelis ſtadia ferè 600. Iã verò talis Eclipſis, tali menſe, ac die, & tali hora noctis conſpicua prope Arbelas, Tabulæ Aſtronomicæ non poſſunt repræſentare niſi Anno ante vulgarẽ Epochã Chriſti 331. & Periodi Iulianæ 4383. Septembris Iuliani die 20. Cyclo Solis xv. Litera Dominicali C. ideoq; Feria 2. ſequenti 3. qua initium Eclipſis Arbelis fuit hora poſt meridiem diei 20. ferè 8. medium verò Eclipſis digitorum 14 ⅔. hora 9. ⅔. ſed in hora Orientali Siciliæ hora 6 ⅔. circitec, atque adeo Sole occaſo, & Luna exorta. Conueniunt autem in Annum hunc menſem, ac diem, & prope in horam Buntingus in Chronico, & Prutenicis Tabulis, Scaligec l. 5. Emend. temporum pag. 420. Langius l. 2. c. 17. Iacobus Kriſtmannus de connexione Annorum pag. 303. In annum verò ipſum Spondanus ad Annum Mundi 3723. Torniellus ad Annum Mundi 3722. Henricus Philippi in Synopſi Chronologica ad annũ ante Chr. 331. & Olym. CXII. an. 2. Petauius lib. 10. de doctr. temporum c. 36. & in Chronico, & Parte 2. Rationarij lib. 3. c. 12. præter alios multos Chronologos in ſuis Chron.

Errauit ergo Salianus ad Mundi Annum 3724 hanc victoriam conſignans Anno 3. Olympiadis CXII. Archonte Ariſtophonte, annoq; ante Chriſtum 339. qui eſt ipſi ante Epocham Chriſti vulgarem 330. & tamen agnouit Mathematicos Lunæ defectionem illam ſtatuiſſe die 20. Septembris, victoriam verò die 11. poſt; ideſt Kalendis Octobris, & num. IX. male reprehendit Arrianum, quòd hanc victoriam contigiſſe Ariſtophane Athenis præfecto ſcripſerit; id ipſũ enim refert Diodorus, & meritò, cũ Eclipſis prædicta oſtendat eueniſſe Anno 2. Olympiadis CXII. quem characterem, vt infallibilem oportebat præferre authoritati vnius Dionyſij Halicarnaſſæi: ait enim Salianus num. 1. *Prælium ad Arbelam, quo acciſæ ſunt Perſarum vires, Ariſtophonte Prætore contigiſſe, teſtis eſt Dionyſius Halicarnaſſ. ad Ammæum: ſub cuius etiam magiſtratu Darij mors ex communi ſententia, multis poſt menſibus contigit, quot ſcilicet inter Octobrem, & Iunium intercedunt. Quæ tamen ſeiungere diuerſis annorum titulis non placet, ne Chronologiam conturbemus.* De prælio ad Arbelas falſum eſt; de morte Darij verum eſt contigiſſe Prætore Ariſtophonte; ſed ſimilitudo nominum Ariſtophanis, & Ariſtophontis decepit Dionyſium, vel Dionyſius locutus eſt de conſumata victoria per mortem Darij, typographumue quidquid ſit ſi victoria obtigit Octobri, & Darij mors Iunio ſequenti, vtique oportebat has diuerſo anno ante Chriſtum conſcribere. Sed & in die, ac menſe Græco errauit Scaliger auſus ex

ſua

ſua Periodo Attica diem 20. Septembris Iuliani, quo Lunam defeciſſe fatetur, conijcere in diem 20. Metagitnionis, & Plutarchū reprehendere; Sed contra eum vide Petauium l. 10. c. 56. fuiſſe autem Victoriam hanc ſub Ariſtophane mox confirmabimus ex datis à Saliano de morte Darij incidente in menſem Hecatombæonem.

6 Anno porrò 3. Olympiadis cxii. iam inito, & Prætore Athenis Ariſtophonte, iamq; anno 6. Regni Alexandri Darius à Beſſo interfectus eſt, vt cum Diodoro l. 17. omnes fatentur; addit Arrianus l. 3. Darium vixiſſe annos ferè 50. & occiſum Hecatombæone menſe, quem malè Salianus ſupra num. xi. Iunium interpretatur cum Neomenia Hecatombæonis illo anno inciderit in Annum ante Epocham Christi 330. Kalendis Iulij diebus 4. poſt Solſtitium æſtiuū. Sed hinc confirmatur error Saliani quoad annum, de quo ſupra, nam ſi mors Darij incidit in Hecatombæonem, qui erat primus menſis Atticorum, & in cuius initio nouus Prætor Athenis inibat, fuitq; 15. *Ariſtophon*, ergo anno præcedenti (ſub quo prœlium ad Arbelas) fuit Prætor *Ariſtophanes*. Addit Salianus ab initio Regni Cyri ad mortem Darij fluxiſſe annos 230. quot Curtius tribuit Imperio Perſarum, ſed ab occupata Babylone, ac veriori initio Imperij, & Monarchiæ, annos tantum 208. cum dimidio. Sed de his poſtea l. 5. nunc à Darij morte ad mortē Alexandri tranſeamus, eiuſq; annum, diem, & Regni annos expendendos.

7 Alexandrum Magnum mortuū eſſe Olympiadis cxiv. anno primo omnes Chronologi, & Hiſtorici affirmant, vt teſtantur Ioſephus Hebræus l. 1. contra Apionem. Diodorus Sic. lib. 17. ſub titulo hoc *Regni Alexandri annus xii.* ſubiungit: *ſequenti anno quo Aegeſias Athenis imperauit &c. acta eſt Olympias quarta decima ſupra centeſimam*, & paulo poſt mortem eius deſcribit Arrianus lib. 7. *Deceſſit autem Alexander Cxiv. Olympiade, Hageſia Athenis ſummum magiſtratum gerente*. Euſebius quoq; in Chronico ad initium Olympiadis 114. *Alexander xxxiii. ætatis ſuo anno moritur in Babylone*. Sed lib. 8. de Præparat. Euangelica c. 2. ſignantius, ſcribit mortuum eſſe, *ἐν ἀρχῇ τῆς ἑκατοστῆς, καὶ τετάρτης, καὶ δεκάτης Ὀλυμπιάδος*: ideſt, *in principio centeſimæ quartæ decimæ Olympiadis*. Malè igitur Buntingus, Calniſius, & Capellus mortē Alexandri transferunt ad exeuntem annum primum huius Olympiadis, quod peccant etiam Mercator in Chronico, Copernicus l. 3. c. 19. Reinholdus, Io. Lucidus, & cum eo Leuera in Prodromo Aſtronomiæ l. 1. c. 10. ſignantes exceſſū Alexandri Magni anno ante Epocham Chriſti 323. cum inciderit in 324. Malè autem Leuera pro ſe Salianum adducit, quia nō aduertit annum 323. ante Chriſtū eſſe Saliano 324. ante vulgarē Epocham Chriſti, vtpote ſtatuenti Chriſtum reuera natum eſſe anno vno integro, & diebus 8. ante initium Aeræ Dionyſianæ, & vitatæ à Chriſtianis. Sed pro initio Anni primi Olymp. CXIV. & 324. ante Epocham Chriſti, ſeu 4390. Iulianæ Periodi ſtant doctiores Chronologi præſertim Iacobus Kriſtmannus de connexione Annor. pag. 307. Torniellus Anno Mundi 3730. Scaliger l. 5. de emend. temporum pag. 425. Origanus tom. 1. Eph. p. 24. Mulerus in tab. Friticis p. 84. Keplerus in tab. Rod. pag. 37. Salianus ad Annum Mundi 3730. Spondanus in Annalibus Sacris ad Annum Mundi 3725. Sequens Euſebium, Henricus Philippi in Synopſis Chronolog. Tabulis, Dionyſius Petauius in Chronico, & lib. 10. de doctrina temporum c. 39. & in Paralipomenis fol 859. & parte 2. Rationarij l. 3. c. 12. Buntingus autem, & Langius l. 2. de Annis Chriſti c. 17. licet putent Alexandrum mortuum eſſe Anno Periodi Iulianæ 4391. & exeunte anno 1. Olympiadis CXIV. circa Aprilem, atque adeo 323. ante Ep. Chriſti, tamen Epocham Alexandri Magni ſtatuentur inire à Thoth præcedentis anni; ſed nos aſſerimus non ſolum initium huius Epochæ, ſed etiam mortem Alexandri incidiſſe in annum antecedentem. Quæ ob celebritatem huius Epochæ ſtabilienda ſunt.

Primò enim Ptolemæus l. 3. Almagesti c. 8. disertè affirmat Annos à morte Alexādri exordiri à meridie primo primi Ægyptiorum Menſis Thoth, non ſecus, ac Nabonaſſari annos, *& à Nabonaſſari initio ad Alexandri mortem exactos fuiſſe annos Aegyptios* 424 quod etiam affirmat Theon Alexandrinus; Anni autem 424. Ægyptij efficiunt Iulianos annos 423. dieſq; 259. Nabonaſſari autem initium fuit anno 747. ante Epocham Chriſti Februarij 26. vt lib. 5. ex multis Eclipſibus oſtendemus; inde ergo numerando annos 423. & dies 259. Iulianos cadit initium Epochæ Alexandri in Anni 324. diem 12. Nouembris, quo iuxta Nabonaſſareos annos, & Aegyptios fuit prima dies à Thoth anni 425. Nabonaſſari ineuntis.

Secundò Ptolemæus eodem lib. 3. cap. 8. Almag. numerat *à morte Alexandri, vſque ad Regnum Auguſti annos Aegyptios* 294. Ægyptij autem annos Auguſti computabant à morte Cleopatræ (quam lib. 4. c. 7. num. 6. oſtendemus fuiſſe anno 30. ante Epocham Chriſti) & à die 29. Auguſti; Anni autem 294. Ægyptij efficiunt annos Iulianos 293. & dies 292. quibus additis diei 29. Auguſti anni 30. ante Chriſti Epocham, conſurgit initium Epochæ Alexandri anno 324. ante Ep. Chriſti die 12 Nouembr.

Tertiò Alphraganus cap. 1. à Nabonaſſari initio ad initium Iezdagirdæ numerat annos Perſicos, ſeu Ægyptios 1379. ac menſes 3. ab Alexandri autem, ſeu Philippi Epochæ initio ad Iezdagirdam annos 955. menſeſq; 3. quibus à priore ſumma detractis, remanēt à Nabonaſſaro ad Epocham Alexandri anni Ægyptij 424. prorſus vt numerat Ptolemæus, de quo dictum eſt *Primò* Argumento.

Quartò Cenſorinus de Die Natali c. 8. annum quo ſcribebat, aſſerit fuiſſe *Vlpij, & Pontiani Conſulatum, & ab Olympiade prima MXIV. ex diebus dumtaxat æſtiuis; à Roma autem condita CMXCI. & quidem ex Palilibus, eorum verò annorum quibus Iulianis nomen eſt CCXXCIII. ſed ex Kal. Ian.* At hunc eſſe annum Epochæ Chriſti 238. patet ex dictis c. 2. de Olympiadibus, & ex dicendis libro 4. c. 2. de annis Vrbis, & c. 3. ac 5. de Conſulibus, & Iulianis annis. Subiungit deinde Cenſorinus de annis Nabonagarij: *Quorum hic CMXXCVI. eſt: item Philippi, qui ab exceſſu Alexandri Magni numerantur, & ad hunc vſque perducti, annos DLXII. conſummant: ſed horum initia ſemper à die prima menſis eius ſumuntur, cui apud Aegyptios nomen eſt* Θώθ; *quiq; hoc anno fuit ante diem VII. Kal. Iul.* Ideſt Iunij 24. Demptis igitur 238. annis Chriſti, ab annis 562. cadit initium annorum Philippicorum, ſeu ab Alexandri exceſſu, in annum 324. ante Ep. Chriſti. Nulla igitur cauſa eſt, ob quam Epocha hæc ſit reijcienda in annum 323. ante Ep. Chriſti, aut ſaltem mors Alexandri, cum par ſit Epocham à morte Alexandri nuncupatam, non ante ipſius mortem, ſed potius aliquanto poſt iniuiſſe nempe ab exordio Philippi Aridæi, & proximè ſequentis anni Ægyptij initio. Sed ſupereſt nobis adhuc conflictus cum Scaligero, & Io. Georgio Heruarto.

8 Scaliger enim lib. 5. de emend. temp. p. 23. occaſione verborum Theonis in Comment. ſexti libri Almageſti, quibus ait, *ab initio Nabonaſſari, vſq; ex exceſſum Alexandri, & quod deinceps reliquum eſt Philippi, numerari annos* 424. non veretur hæc pronunciare; *Qui hos annos Philippeos à Philippo Aridæo non autem à Philippo patre Alexandri dictos volunt, pluribus confutarentur, ſi tanti eſſent ij; ſed eos miſſos facimus*: deinde remittit Lectorem ad ſuum lib. 2. pag. 47. vbi ait hos annos ita appellatos à Philippo Patre Macedonis, eo quòd ille menſes Metonicos in Macedonicā periodum receperit, eſto periti Macedonum eius initium diſtulerint ad mortem Alexandri. Scaligero adhæret Kriſtmannus p. 306. ſed quam falsò, & grauis ficta eſt illa periodus nullo antiquo teſte munita, tam falſa, & ficta eſt cauſa denominationis huius: nec vll valde veriſimilis cauſa afferri poteſt, ob quam dilatum ſit Epochæ huius initium ab initio, vel fine Regni Philippi ad mortem Alexandri; Imò ſi verum eſſet Macedones in vſum popularem admiſiſſe Calippicam periodum, cōgruentius erat annos hoſce computare ab initio Monarchiæ Græcorum in Aſia, ideſt à morte Darij, à quo anno, nempe ante Ep. Chriſti 330. ſuam periodum exortus eſt Calippius, vt infra oſtendemus. Vera igitur cauſa huius denominationis eſt, quia vt narrat Diodorus initio libri 18. Plutarchus in Alexandro, Iuſtinus l. 13. Q. Curtius l. 5. Macedones poſt aliquam diſſenſionem, tandem elegerunt ſibi in Regem Philippum Aridæū, ſeu Aridæum fratrem Alexandri Magni. Haud igitur rectè Kriſtmannus de Connexione annorum pag. 306. dicit hos à morte Alexandri annos vocatos eſſe Philippicos ab Arabibus, eo quod Macedones viuente Alexandro tempora numerarent à Regno Philippi patris Alexandri, nec ſatis eruditè Serarius noſter, alioquin eruditiſſimus, in Cōment. ſuper lib. 1. Machabæorum dixit: *Annos Græcorum, vſque ad Seleuci Regnū nominatos eſſe Philippicos, non ab Alexan-*

dri

drif. æræ, ſed à patre, à quo ante Alexandri mortem numerari ſolebant, nullus enim antiquorum Scriptorum ſic numerauit, ſed viuente quidem Philippo annos Regni Philippi, viuente autem Alexandro annos Regni Alexandri numerabant, vt videre eſt in Diodoro, Euſebio, & alijs. Nouæ autem opinionis Heruarti falſitatem, & inconſtantiam de anno mortis Alexandri ſatis demonſtrauit Petauius lib. 10. cap. 40. ad quem remittimus Lectorem, ne tædio plena digreſſione illum afficiamus.

9 Quod attinet ad menſem, ac diem Mortis Alexandri, Plutarchus in Alexandro ita ſcribit: *Ariſtobulus eum febri laborantem ſæuiſſima, cum vehementer ſitiret vinum bibiſſe ſcribit, inde in Phreneſim incidiſſe, ac mortuum poſtrema Daeſij menſis die. De morbo eius ita eſt in diarijs perſcriptum: XVIII. Daeſij die dormijt in balneo propter febrim &c. XXVIII. menſis die vita exceſſit.* Ælianus autem l. 2. de varia hiſtoria c. 25. ait natum, & mortuum eſſe 6. die Thargelionis, ſed cur natiuitatē in 6. Thargelionis reiecerit ob confuſam natiuitatem Dianæ, quæ 6. Thargelionis fuit, cum incendio templi Dianæ Epheſiæ, quæ 6. Hecatombæonis accidit, iam dictum eſt ſupra. Libro autem primo cap. 20. docuimus *Daeſium* Macedonum reſpondere *Thargelioni* Atticorum, & huius maiorem partem Maio Iuliano, ergo, ſi Alexander mortuus eſt Olympiadis 114. anno 1. Hegeſia præfecto, & Maij menſis tempore, videtur mortuus anno primo exeunte, non ineunte, & ante Chriſtum 323. non 324. contra quod num. 7. Authoritatibus, & 4. Argumentis conſtituimus. Salianus ad Mundi annum 3730. num. 24. putat Dæſium magna ſui parte reſpondiſſe Iunio. Petauius in Paralipomenis tom. 2. p. 860. neglecta Pontaci in Notis Euſebij opinione de verno tempore mortis huius, nobiſcum ſentit Dæſium apud Macedones Aſia potitos tranſiſſe in Sedem Thargelionis Attici; ſed quomodo hinc ſequatur Dæſij finem tranſiſſe in finem Hecatombæonis, vt ibi autumat Petauius equidem non video; Potiùs ergo dixerim, aut mortuum vno menſe ante initium nouæ Olympiadis, & præturæ Hegeſiæ, ſed ob imminens huius initium dictum fuiſſe ab Euſebio mortuum eſſe in principio Olympiadis 114. aut intercalatione menſtrua adhibita à Macedonibus, ſed non ab Athenienſibus factum eſſe, vt finis Daeſij Macedonici ceciderit in finem Thargelionis Attici, alioquin (ſi non eſſet intercalatum) caſurus in finem Scirrhophorionis Attici, & initium Hecatombæonis.

10 Poſtrema controuerſia eſt de numero annorum vitæ, & regni Alexandri Magni. Diodorus Siculus lib. 17. ait: *Alexander eſt mortuus regni ſui anno duodecimo menſe ſeptimo* Arrianus l. 7. de eodem: *Vixit duobus & XXX. annis menſibuſq; octo.* Iuſtinus in fine lib. 12. *Deceſſit Alexander, menſem vnum, annos tres, & triginta natus.* Suidas *Alexander Philippi, & Olympiadis filius obijt ætatis trigeſimo tertio anno.* Euſebius in Chronico ad Olympiadem 114. notat ſic: *Alexander XXXIII. ætatis ſuæ anno moritur in Babylone.* S. Hieronymus in Danielis c. 8. & 11. ait mortuum eſſe cum triginta duos annos haberet ætatis, & annum ageret imperij duodecimum. Oroſius lib. 3. c. 23. *Igitur Alexander per duodecim annos trementem ſub ſe orbem ferè preſſit.* Sed ante hos omnes Sacra Scriptura lib. 1. Machabæorum 1 *& regnauit Alexander annis duodecim & mortuus eſt.* At cum ſupra num. 2. oſtenderimus natum eſſe anno ante Chriſti Epocham 356. circa 21. Iunij, & nu. 3. incœpiſſe regnare. paulo poſt initium Olympiadis CXI. ante Chriſti Ep. 336. & denique nu. 7. ac 9 mortuum eſſe anno ante Chriſtum 324. ſub initium Olympiadis CXIV. cogimur etiam dicere Alexandrum vixiſſe annos 32. regnaſſe 12. ſolidos pauciſſimis diebus deficientibus, vel abundantibus. Cum verò eius Monarchia in Aſia cœperit à morte Darij, idest ab anno ante Epocham Chriſti 330. eiuſq; menſe Iunio exeunte, aut Iulio ineunte, ſequitur imperaſſe in Aſia tantummodo annos ſolidos 6. Falſa interim eſt Genitura Alexandri Magni, quam Argolus fundauit in die 12. Auguſti anni ante Chriſti Epocham 355. & quæcunq; huic fundamento ſuperſtructa ſunt.

CAPVT V.

De Græcorum Regnum in Aegypto Annis cum Chriſti Epocha connectendis.

CONCLVSIO V.

Ptolemaeorum Regum Quatuordecim poſt Alexandrum Magnum in Aegypto Regnum, vſq; ad mortem Cleopatræ durauit in Annos CCXCIV. qui anni ordinandi ſunt, vt in infraſcripta Synopſi.

Initia Regnandi ſunt in Annis ante Epocham Chriſti.

	Nomina Regum.	Init.	Regnauit.
1	Ptolemæus Soter Lagi filius.	324	40
2	Ptolemæus Philaldelphus Soteris fil. ſed ſolus mortuo patre.	285 284	39½ 38
3	Ptolemæus Euergetes.	247	26
4	Ptolemæus Philopator,	221	17
5	Ptolemæus Epiphanes.	204	24
6	Ptolemæus Philometor.	181	35
7	Ptolemæus Euergetes II. ſeu Phyſcon Philometoris frater.	146	29
8	Ptolemæus Lathurus.	117	17
9	Ptolemæus Alexander Lathuri frater.	100	10
	Ptolemæus Lathurus ſecundò reſtitutus in Regno.	90	8
10	Ptolemæus Alexander II.	82	dies 19
11	Ptolemæus Alexander III.	82	16 &c.
12	Ptolemæus Auletes *nothus*.	64	13
13	Ptolemæus Dionyſius filius Auletis, frater Cleopatræ.	51	5
14	Cleopatra ſola Auletis filia, quæ interemit ſe menſe Auguſto anni 30. ante Ep. Chriſti.	47	17

1 ALexander Magnus fundata Alexandria in Ægypto, anno 332. ante Epocham Chriſti, & perfecta anno 330. reliquit ibi Cleomenem præfectum Ægypti; mortuo Alexandro Magno Philippus Ariadæus electus in Regem Macedonum, & Perdicas procurator Regni, cui Alexander moriens ſuum annulum cum ſigillo tradiderat, Satrapiam Ægypti dederunt Ptolemæo filio notho Philippi patris Alexandri, ſed putato filio Lagi, quia Philippus matrem Ptolemæi iam grauidam in matrimonium iunxerat Lago Satelliti ſuo, vt narrat Pauſanias in Atticis; Ptolemæus itaq; Lagides occiſo Cleomene ſtatim occupauit Satrapiam Ægypti, & Olympiadis 118. anno 2. idest ante Chriſtum 307. vt narrat Diodorus lib. 20. poſt pugnam naualem, cum Antigono elatior factus, ſibi diadema impoſuit, & apud omnes ſe Regem nuncupauit, quo exemplo reliqui duces Alexandri ſe Reges nuncupauere, putà Seleucus, Caſſander, Lyſimacus, cum antea Satrapæ aut Præfecti titulo contenti fuiſſent, ita Diodorus. Nihilominus ſumpto Regis nomine ample, annos regni præſertim Ptolemæorum Euſebius, alijque communiter computant à morte Alexandri, quam cap. 4. nu. 7. & 9. oſtendimus contigiſſe in æſtate anni ante Chriſti Epocham 324. libro autem 4. cap. 7. nu. 6. oſtendemus Ægyptum veniſſe in poteſtatem Romanorum menſe Auguſto anni ante Epoc. Chriſti 30. ergo Ptolemæorum Regnum in Ægypto poſt Alexandri Magni obitum, durauit annos Solidos CCXCIV. vt in Concluſione poſui. Reliqua de his Regibus deſumpta ſunt ex Ioſepho Hebr. Strabone, Pauſania, Ap-

piano Alexandrino, Iuſtino, Clemente Alexandrino, Dione, Euſebio, Epiphanio Cedreno, Chronico Alexandrino, Caſſiodoro, & ex recentioribus Aldo Manutio in quæſitis per Epiſt. diatriba de Ptolemæis, Scaligero l. 5. de emend. temp pag. 433. & 435. Torniello, Spondano, & Saliano in Annalibus veteris teſtamenti, Tirino in Chronico Sacro c. 39 Petauio l. 10. de Doctrina temporum c. 46. & in Paralipomenis eiuſdem, ac parte 2. Rationarij l. 3. cap. 12. ex quibus ſeligemus, quæ ad rationem temporum pertinent: ſed qui Petauium non viderunt, nec Manutium circa Auletis tempora errarunt.

Ptolemæum Lagi putatiuum filium fuiſſe eum de quo Danielis eſt multiplex prophetia cap. 11. ſub nomine *Regis Auſtri* docet S. Hieronymus ibi; Mortuus eſt autem Olympiade CXXIV ſub finem anni, vt tradit Euſebius in Chron. & Polybius l. 2. ſed prius amore vitæ tranquillioris renunciauerat regnum Ptolemæo Philadelpho filio natu minori: verba Iuſtini lib. 16. ſunt: *Finito bello Ptolemæus cum magna rerum geſtarum gloria moriturus, contra ius gentium, minimo natu ex filijs ante infirmitatem regnum tradiderat, eiuſq; rei populo rationem reddiderat: cuius non minor fauor in accipiendo, quàm patris in tradendo regna fuerat. Inter cætera patris, & filij mutua pietatis exempla, etiam ea res amorē populi iuueni conciliauerat, quòd à patre regno ei publicè tradito, priuatus Officium regi inter Satellites fecerat, omneque regna pulchrius regis eſſe patrem duxerat.* Quod enim Pauſanias in Atticis narrat Ptolemæum Lagi prius ex Eurydice Antipatri filia liberos ſuſcepiſſe, deinde ex Berenice comite Eurydices alios filios genuiſſe ſubiungens: *Ex ijs Ptolemæum iam prope moriens ſibi regni ſucceſſorem declarauit*, aut de iterata declaratione intelligendum, aut illud *prope moriens*, intelligendum laxè cum Iuſtino, alioquin enim vno, & amplius anno Philadelphum cum patre viuente regnaſſe docet Euſebius in priore Chronico ſcribens. *Φιλάδελφος καὶ ζῶντος μὲν ἔτι τοῦ πατρὸς δύο πλείω τῆς βασιλείας ἔτη*, videlicet, *& Philadelphus viuente quidem adhuc patre duos impleت regni annos*, vel *ſupplet*. Incœpit autem Philadelphus à prima ſui declaratione anno ante Ep. Chriſti 285. ſub veris initium, vt ſequenti numero probabitur, quare mortuo Lagide ſub fine anni ſequentis, de annis 40 quos regnaſſe Lagidem tradit Euſebius, pars de penultimo, & vltimus totus annus pertinet ad Regnum quoq; Philadelphi, & hinc eſt, vt Ioſephus l. 12. antiq; c. 2. dicat Philadelphum regnaſſe annos integros *vnde quadraginta*, Eſto Euſebius annos putans à Lagidis obitu numeret tantum 38 Ptolemæum Lagi dictum à Rhodijs *Soterem* ait Pauſanias. Porrò Demetrium Phalereum fruſtra conſuluiſſe Ptolemæo, ne traderet diadema filijs ex Berenice, ſed filijs ex Eurydice, refert Laertius l. 5. in vita Demetrij dequo plura cap. ſeq. dicemus.

3 Ptolemæi Philadelphi initium nobis firmat Timocharedis Alexandrini obſeruatio, relata à Ptolemæo Aſtronomo l. 4. Almageſti c. 4. qua præuindemiatricem ſtellam Virginis, obſeruauit tectam à ſtella Veneris, *Tertiodecimo anno cum dimidio Philadelphi, die 17. Meſori ſequente 18. hora poſt merid. 12.* ſubdit enim Ptolemæus: *Annus obſeruationis erat 476. à Nabonaſſaro.* At ex canone annorum Nabonaſſari, & menſium Ægyptiorum lib. 2. præmiſſo fuit ille annus ante Ep. Chriſti 272. & dies obſeruationis 12. Octobris Iuliani, cui addendo annos 13. cum dimidio, cadit Philadelphi initium in diem circiter 12 Aprilis, anni 285. ante Epocham Chriſti, quo tempore Ptolemæus Lagides tradidit diadema Philadelpho: & confirmatur, quia ab initio Philadelphi Dionyſius Mathematicus epocham quandam Aſtronomicam exorſus eſt, eodemque mnno quo Timocharides Venerem, Dionyſius Martem obſeruauit, vt refert Ptolemæus l. 10. c. 9. dicens: *Anno 13. ſecundùm Dionyſium Capricornionis 25. Stella Martis Matutina cernebatur incumbere boreali fronti Scorpionis, & eſt tempus obſeruationis in anno 52. à morte Alexandri, hoc eſt annus 476. à Nabonaſſaro, Athir ſecundum Aegyptios die 20. ſequente 21. in mane.* Quæ dies, iuxta indicatum Canonem cadit in Ianuarij 18. Anni 272. ante Epocham Chriſti, & ſi addas his annos 52. incides in annum 324 quo Alexandrum Magnum mortuum eſſe oſtendimus cap. 4. nu. 7. & cum his cohærent, quæ idem Ptolemæus de annis Dionyſianis collatis cum annis Nabonaſſari, vel Alexandri vt lib. 9. c. 7. & 10. & lib. 11. c. 3. Qui autem Philadelphi ſolius initium, mortuo iam Lagide, conſiderant, vt Euſebius, Torniellus, & alij non mirum ſi illud conſignant anno vno ſeriùs, nempe Olympiade 124. ideſt ante Ep. Chriſti 284. Quoniam tamen verum initium Philadelphi cadit circa initium Aprilis anni 285. quo tempore annus 4. Olympiadis 123. non incœpit niſi ab æſtiua Neomenia circa initium Iulij, ideo reuera initium Philadelphi pertinet ad Olympiadis 123. nnnum 3. adhuc durantem, ſed exeuntem potiùs: At Salianus ad annum mundi 3768. perinde ac ſi pertineret ad annum 3. Olymp. 123. ineuntem Philadelphi initium anno vno, quoad titulum anni, citius ponit, quàm oportet, videlicet anno quidem 285. ante Chriſtum, ſed qui eſt ipſi 286. ante Dionyſianam Epocham, ſeu vulgarem Chriſti Epocham, vt patet ex tomo eius 6. ad annum primum Chriſti. Fallitur & Petauius l. 10. c. 46. dum hunc dictum à Rhodijs *Sarerem* ait authore Pauſania. Pauſaniæ enim in Atticis verba ſunt: *Nam Lagi filio Soteris cognomentum Rhodij dedere.*

4 Ptolemæus Euergetes, ideſt Benefactor, filius Philadelphi regnauit annis 26. vt habet Chronicon Alexandrinum, & Euſebij, cuius filius Philopator per antiphraſim dictus ob interfectos vtrumq; parentem, reliquit filium quinquennem cum regnaſſet annos 17. ex ijſdem, & Iuſtino l. 30. Qui fuit Epiphanes, cuius tutelam ex teſtamento patris ſuſcepere Romani; regnauitq; annis 24. ferè genuitq; ex Cleopatra filia Antiochi Magni Philometorem & Euergetem II. Ptolemæi autem Philometoris anni confirmantur charactere cœleſti: Refert enim Ptolemæus l. 6. c. 5. ſic *In ſeptimo igitur anno Philometoris qui eſt 574. à Nabonaſſaro, Phamenoth die 27. ſequente 28. ab incipiente octaua hora ad finem vſq; decimæ Alexandriæ Luna defecit, vt plurimum a Septentrione digitis 7.* Ex Canone autem annorum Nabonaſſari, menſiumq; Ægyptiorum de quo lib. 2. & ex ipſis Tabulis Aſtronomicis, non potuit hic annus eſſe alius, quàm ante Epocham Chriſti 174. Aprilis 30. ſequente die 1. Maij quo fuit Lunæ Eclipſis digitorum 7½. Additis ergo annis 7. euadit annus primus Philometoris annus 181. ante Epoch. Chriſti. Addit Euſebius hunc ſolum regnaſſe annos XI. deinde cum fratre Euergete VI. excluſo iterum fratre alios XVIII. atq; adeo in totum XXXV. Euergetes autem hic II. ſolus regnauit annos 29. dictuſq; eſt ab abdomine *Phyſcon*, vt tradit Strabo l. 17. & Ioſeph l. 2. contra Apionem. Ptolemæum verò Lathurum Phyſconis filium, aliqui, & ipſum *Phyſconem*, & *Soterem*, & *Pothinum* cognominarunt; Is cum regnaſſet annos 17. pulſus eſt à matre Cleopatra in Cyprum eiuſq; loco ſubſtitutus eius frater, de quibus Iuſtinus l. 39. nempe Alexander, quem aliqui Ptolemæum Alexam nominant, & ſuppoſitum Cocci matri, ſed reuera filius ſuit Cleopatræ, regnauitq; annos X. ſed ob interfectam matrem, populi concurſu pulſus, & tandem occiſus eſt, reuocatuſq; ad regnandum Ptolemæus Lathurus, qui denuo regnauit annos 8. eoq; defuncto ſubſtitutus eſt à Romanis Alexand. II. filius Ptolemæi Alexandri, anno ante Epocham Chriſti 82. ſed hoc ab Alexandrinis poſt dies 19. necato, ſubſtitutus eſt Ptolemæus Alexander III. eius frater, deinde Auletes, quem etſi Strabo parum accuratè dicit non multo tempore regnaſſe, vixiſſe tamen vſq; ad annum Vrbis 703. colligitur ex Cælij Epiſtola 5. libri 8. ad Ciceronem, data Kal. Sextilib. atq; adeo annos 5. reliqua de duobus Alexandris, & Aulete vide in Petauio l. 10. c. 46.

CA-

CAPVT VI.

De Anno Tranſlationis LXX. Interpretum.

CONCLVSIO VI.

Tranſlatio Sacræ Scripturæ de Idiomate Hebraico in Græcum per LXXII. Interpretes totidem diebus facta eſt, Ptolemæi quidem Philadelphi tempore; ſed viuente adhuc patre eius Ptolemæo Lagi, & Demetrio Phalereo in aula eius verſante, anno ante CHRISTI Epocham 285. aut 284.

1 CVm eſſet periculum, ne Iudæi Gentibus Sacras literas inuiderent, in quibus multa, & luculentiſſima de CHRISTO Saluatore non Iudæorum modò, ſed & Gentilium teſtimonia continentur, aut ea loca, quæ contra ipſos proferenda erant, corrumperent; permiſit ad Diuinam Prouidentiam multo ante Mediatoris IESV CHRISTI aduentum diſponere, vt Sacri, ac Deifici codices ad Gentilium notitiam peruenirent, & in aliud Idioma tranſlati propagarentur, ita & conſeruarentur ab alijs, vt non eſſet poſſibile Iudæis tot, ac tã diuulgatos Codices præoccupare, aut corrumpere; & è contrario Apoſtoli, & Euangeliſtæ, ac primitiuæ Eccleſiæ Patres poſſent, ſicut reipſa fecerunt, vti Sacra Scriptura, quam Iudæi negare non poſſent fideliter tranſlatam ab ipſis doctiſſimis Hebræis, & vtriuſq; linguæ Græcę ſcilicet, & Hebraicę peritiſſimis, ac probitate vitæ conſpicuis. Conſuetum eſt autem Diuinæ Sapientiæ, attingere quidem à fine, vſque ad finem fortiter, ſed diſponere omnia ſuauiter, & non rarò vti humanis negotijs aliorſum ab hominibus deſtinatis ad fines ſupernaturalis ſuæ prouidentiæ obtinendos; ſicut edicto Auguſti de vniuerſi orbis deſcriptione ad Natiuitatem Chriſti Iudæis inſinuandam, & verificandas Prophetias de loco in quo, & de familia Dauid, ex qua natus eſt ipſis, & nobis Saluator Mundi, qui eſt benedictus in ſecula amen. Cum ergo Ptolemæus Lagi filius, qui libris valde delectabatur, & res geſtas Alexandri Magni, teſte Arriano, ſcripſit, eiuſque filius Philadelphus Bibliothecæ Alexandrinæ omni librorum genere inſtruendæ præfeciſſent Demetrium Phalereum, qui Athenis pulſus ad Lagidem Ptolemæum ſe iam contulerat, iſq; interrogatus à Rege, quot iam Myriades librorum adeſſent, reſpondit adeſſe vltra 20. ſed breui futuras 50. ideſt quingenta millia, intellige computatis opuſculis omnibus, in quem numerum cõſentiunt cum Ariſtæa Ioſephus, & Euſebius; ſed quia Epiphanius refert reſpondiſſe: *Iam quidem ſunt quinquaginta quatuor millia librorum, & octingenti plus minus*, veriſimile eſt id reſponſum eſſe non prima, ſed alia vice poſtquàm libri vndecunque conquiſiti Alexandriam delati ſunt, ſed aucta eſt poſtea illa Bibliotheca à ſucceſſoribus adeo, vt teſte Ammiano Marcellino l. 22. & Gellio l. 6. cap. vlt. bello Alexandrino ſub Cæſare Dictatore, ſeptingenta librorum millia conflagrarint; eſto Seneca c. 9. de tranquillit. reſtringat hoc ad quadringenta millia. Per eam occaſionem Demetrius ſuggeſſit Regi, Iudæorum Leges digniſſimas eſſe, vt Regia Bibliotheca illis ditetur, ſed opus eſſe, vt ex Hebraica lingua, vel Syrochaldaica, transferantur in Græcum ſermonem. Tum Rex mandauit Phalereo, vt memoriali Epiſtola exponeret quid facto opus eſſet; quod illico præſtitit, concludens memorialem libellum ſic: *Si ergo viſum fuerit tibi Rex, ſcribetur ad Principem Sacerdotum Hieroſolymis, vt mittat ad te ex quacunque Tribu ſex viros maximè honeſtate vitæ, ſenio, & prudentia legum ſuarum præſtantes: vt ita ex pluribus per diligentem examinationem nacti conſentientem, & accuratam interpretationem, hos libros præclarè, vt res ipſa, & ſuæ voluntatis dignitas poſtulat recondamus.* Hac occaſione Ariſtæas bene vſus, nec non Andreas cuſtos corporis Regij, ac Soſibius ſuadent, vt ad facilius impetrandum dimittat in libertatem Iudæos illos, quos Ptolemæus Lagides partim in Colonias traduxerat, partim captiuos adduxerat. Iuſſu itaq; Rex ſuo nomine ſcribi ad Eleazarum, & indicari liberationem captiuorum; adiecitq; donaria pro templi Hieroſolymitani ornatu talenta auri 50. argenti 70. & lapides pretioſiſſ. & alia inſuper, de quibus Ariſtæas, & Ioſephus, miſitq; hæc, & epiſtolam per Andream prædictum, & Ariſtæam. Reſpondit Eleazar Regi humaniſſimè, & ſelectos viros peritiſſimos, & optimos ſenes, de quauis Tribu adeoq; ſimul LXXII. (licet rotundo numero dici ſoleant LXX.) ad Regẽ miſit, qui conuiuio excepti, & deindè per Demetriũ in loco idoneo ſeparatis cellis adſignatis, collocati, totidem dierum numero, ideſt LXXII. miro conſenſu ne apice quidem vno diſcrepantes, nec ſine ſpeciali Spiritus Sancti directione, eodem modò interpretati ſunt non ſolum libros Moyſis, vt cum Ioſepho, & Philone quidam putarũt, ſed etiam libros Pſalmorum, & Prophetarum &c.

2 De prædicta Tranſlatione primus omnium hiſtoriam ſcripſit ipſemet Ariſtæas, ſiue Ariſtæus Legatus Regis Ptolemæi, qui omnibus interfuit, quam mendis expurgatam, & commentarijs illuſtratam edidit Coloniæ Iacobus Middendrophius anno 1578. deinde Ioſephus Hebræus lib. 12. antiquit. c. 2. Philo lib. 2. de vita Moyſis, eiuſq; meminerant. S. Iuſtinus Martyr Samarita, & peritiſſ. rerum Iudaicarum in exhortatione ad Græcos, S. Iræneus lib. 3. c. 25. Clemens Alexandrinus l. 1. Stromatum; Tertullianus in Apologetico c. 18. S. Cyrillus Hieroſolymit. Chathecheſi 4. l. 5. c. 8. S. Epiphanius lib. de ponderibus, & menſuris. S. Auguſtinus l. 18 de Ciuit. Dei c. 42. & l. 2. de Doctrina Chriſtiana c. 15. Theodoretus in oratione de tranſlationibus, quam recitat Caſtrius, & Eugubinus; item Ruffinus l. 2. contra D: Hieronymum; Talmudiſtæ ipſi apud Marianam c. 14. & Iuſtinianus in Nouella conſtit. 146. Euſebius l. 8. de Præp. Euang. c. 2. prouidentiam Dei tanto antè admirans, ex recentioribus autem Leo Caſtrius in diſput. de Tranſlationibus Sacræ Scripturæ; Eugubinus in libello de editione vulgata; Petrus Galatinus de arcanis l. 1. Ludouicus Viues in citatum lib. S. Aug. de Ciuit. Baronius tomo 2. Annal. ad annum 231. Bellarminus tomo 1. Controu. l. 2. c. 5. & 6 Auguſtinus Iuſtinianus opuſc. de 70. Interpretibus; Sixtus Senenſis lib. 8. Biblioth. Sanctæ hær. 13. Salmeron tract. 1. prolegom. 5. tomo 1 in defenſ. lib. 2. cap. 6. Lipſius de Bibliothecis c. 2. Salianus tomo 5. Annalium ad Annum Mundi 3775. eruditiſſimè & Mariana opuſc. pro vulgata editione, Iſaacus Voſſius diſſert. Chronologica de 70. interpretum Tranſlatione. Mei porrò inſtituti hic non eſt examinare quid ſenſerint, aut de Ariſtææ opuſculo, quod nunc circumfertur, diuerſi Doctores, quid de 72. cellulis S. Hieronymus, quid de admirabili conſenſu Interpretum, aut Iudæi poſt Chriſti aduentum, aut Sectarij in dubium reuocarint; ſed ſolum inquirere, quæ ad rationem temporum ſpectant, ne Chronologicis argumentis contra Tranſlationem hanc, eiuſue circumſtantias communiter admiſſas abutantur exemplo Scaligeri in animaduerſionibus in Euſebium, negantis eam Tranſlationem factam eſſe ſuaſu, & poſtea interuentu Demetrij Phalerei, vtpotè de medio ſublati, aut eiecti ab aula quando ea facta eſt, & alia ſimilia cauſoſè obijcientis. Proinde in Concluſione diximus Tranſlationem hanc factã *In principio, ſeu primo biennio Ptolemæi Philadelphi*, anno videlicet ante Chriſti Epocham 285. vel 284. Deinde *viuente adhuc Ptolemæo Lagide*; poſtremo, *verſante in aula adhuc Demetrio Phalereo*, quæ tria ſingillatim comprobanda ſunt.

Prima pars Concluſionis de Principio Philadelphi Annoq; 285. vel 284.

3 TRanſlationem LXX. Interpretum factam eſſe regnante iam Philadelpho affirmant cum Ariſtæa, Philone, & Ioſepho Tertullianus, Epiphanius, Auguſtinus, & maxima pars recentiorum, ſed factam in principio Regni eius primo, aut ſecundo anno, ſeu intra biennium illud, quo cum patre viuo regnauit, ſentiunt cum Ariſtæa, & Ioſepho, Petauius in Chronico ad annum ante Chriſtum 284. & in notis ad Epiphanij lib. de pond. & menſ. pag. 379.

Iſaacus Voſſius diſſert. de Tranſlatione hac c.2. & 3. & videtur colligi ex ipſa Epiſtola Regis ad Eleazarum, quam recitat Ariſtæas, & Ioſephus, vbi captiuorum Iudæorum redemptionem, & petitionem Interpretum ſtatim *ab aſſumpta Regni adminiſtratione* factam ſignificat: Sed fortius id confirmabitur, ſi oſtenderimus ita factam ſub Philadelpho regnante, vt tamen facta ſit, & viuente adhuc Ptolemæo Lagide, & Demetrio Phalereo in aula regis verſante: Iam enim oſtendimus præcedenti capite num. 2. Ptolemæum Philadelphum ante mortem patris regnaſse duobus licet non totis annis, & numero 3. Philadelphum regnare cœpiſse anno 285. ante Epocham Chriſti circa initium Aprilis; infra autem oſtendemus, Demetrium non permanſiſse in aula poſt Lagidæ mortem, & tamen ipſo in aula verſante factam eſſe Tranſlationem. Errarunt ergo omnes illi, qui Tranſlationem hanc ante annum 285. ante Chriſtum factam eſse Tranſlationem. Errarunt ergo omnes illi, qui Tranſlationem hanc ante annum 285. ante Chriſtum factam putarunt nempe Theodoretus in oratione indicata apud Eugubinum, & Caſtrium, Poſſeuinus l. 2. Bibliothecæ c.8. & Io. Mariana opuſc. citato, qui aſſerunt factam anno CCCI. ante Chriſtum, & peius Sixtus Senenſis, quatenus factam ait anno 350. quod tamen deſtruit dicendo factam Olympiade CXXIV. hæc enim cœpit anno 284. ante Chriſtum, & quoad hoc bene dixit, nec longè aberrauit Euſebius eam indicans in Chronico factam anno 2. vel 3. dictæ Olympiadis, aut Baronius ſupponens factam anno 280. ante Chriſtum, qui ipſe eſt 282. ante initium Aeræ Dionyſianæ.

Secunda pars de Tranſlatione facta ſuperſtite Ptolemæo Lagi.

4 HOc pariter affirmant Petauius, & Voſſius adducti pro 1. parte Concl. & affirmarunt antea S. Irenæus l. 3. c. 25. & Clemens Alex. l. 1. ſtromatum, non negans tamen factam etiam ſub Philadelpho, & pro eadem adducit Salianus Anatolium apud Euſebium l. 7. hiſt. Eccl. cap. 26. quod in meo Codice non reperi. Ad id verò firmandum præmittenda ſunt ex Ariſtæa, & Ioſepho l. 12. antiquit. c. 2. verba illa quibus excepit Rex LXXII. ſeniores. *Diem quidem aduentus eorum tam gratum ſibi confeſſus eſt, vt quoad viueret per ſingulos annos redeuntem eius memoriam colere ſe velle promitteret: forte enim eadem erat, qua Antigonum nauali prælio vicerat, voluitq; vt conuiuio ſuo intereſſent &c.* Quærunt Scaliger & alij, quænam fuerit hæc victoria, & quando? Reſpondemus fuiſſe Olympiadis CXVIII. anno tertio, quando Ptolemæus Lagides Atigoni copias terreſtres, ac Demetrij eius filij Claſſem ab ingreſſu in Ægyptum, æſtu maris etiam cooperante, repulit, vt conſtat ex Pauſania in Atticis, Plutarcho in Demetrio, & Diodoro Siculo libro 20. qui fusè hanc victoriam deſcribit, poſt quam enim dixit: *Rectore Athenis Charino, Romani crearunt Conſules P. Decium, & L. Fabium: apud Eleos Olympias agebatur duodeuigeſima ſupra centeſimam*: qui annus ex Conſulari, & Olympiadica nota erat 308. ante Epoc. Chriſti, deinde pro anno altero nominaſſet, *Conſules App. Claudium, & L. Volumnium Archontemq; Athenis Anaxicratem*; ac tandem pro ſequenti anno, idest 3. dictæ Olympiadis, *Archontem Corybum, & Conſules Q. Marcium, & P. Cornelium*, & ſub his Antigonum, ac Demetrium cum claſſe repulſos ab Ægypto per Ptolemæum Lagidem, coactoſq; in Syriam reuerti, ſubiungit: *Ptolemæus hoſtium diſceſſu gauiſus, & pro beneficiis acceptis, facta re diuina, ſplendidè amicos conuiuio excepit, & per literas Seleucum, Lyſimachum, & Caſſandrum de rerum ſuarum proſpero ſucceſſu, & multorum ad ſe defectione certiores fecit. Ipſe iam ſecunda vice ab hoſtium iniuria Aegyptum tutatus, & eam ſe quaſi haſta partam obtinere ratus, Alexandriam reuertit*; Anno enim antecedenti partim victus ab Antigono, partim victor ſe Regem Aegypti nominarat, vt diximus cap. 5. num. 1. Pauſanias quoq; lib. 1. in Atticis nominato expreſsè Ptolemæo Lagide ait: *Hyeme verò acta Demetrius Cyprum cum claſſe profectus Menelaum primò Ptolemæi præfectum nauali prælio, deinde Ptolemæum ipſum propius accedentem vicit, mox in Aegyptum fugientem perſecutus terra Antigonus, mari Demetrius vrgebant. Ptolemæus omni ex parte periculo circumuentus, præſidio tamen ad Peluſium conſtituto, triremibus è flumine in hoſtem deductis, ita reſtitit; vt ſuum ſibi regnum facile tutatus ſit: Antigonus quidem ex præſentium rerum difficultate occupandi Aegyptum ſpem omnem abiecerat.* Diodorus quoq; tempus anni deſignat dum ait paulo poſt occaſum Pleiadum id factum, & ſub finem hyemis, dum dicit naues Demetrij ad Caſſium non procul à Nilo diſtantem, ac hybernis temporibus inacceſſibilem ſubſtitiſſe in anchoris, pauloq; poſt acceſſiſſe ad oſtia Nili &c. Plutarchus demum in Demetrio: *Porrò Antigonus Cypria victoria elatus, ſtatim expeditionē contra Ptolemæum ſuſcepit, ipſe terra copias ducens, Demetrio magna cum claſſe iuxta nauigante &c. itaq; ipſe in terreſtri itinere multas difficultates expertus, Demetrio ita tempeſtatum vi iactato &c. infecta re domum rediji.* Hæc igitur eſt illa victoria Ptolemæi Lagidæ de Antiocho, cuius memoriam quotannis conuiuio celebrare ſolitus erat, nempe verno tempore, vt ex Diodoro, & Pauſania didicimus; quare cum Ariſtæas, & Ioſephus dicant Tranſlationem abſolutam fuiſſe diebus LXXII. par eſt abſolutam fuiſſe ſub ipſum æſtatis initium, vel æſtate iam inita. Nullam verò apud Hiſtoricos nacti ſumus victoriam Ptolemæi Philadelphi de Antigono, quæ ad rem faciat, & pro qua conuiuia annua inſtituerit: Nam Pauſanias poſt narratam Ptolemæi Lagidæ victoriam, de qua ſupra, & ſubſidia ab eo miſſa Rhodienſibus ſubdit: *Antigonus igitur æquè Rhodienſi, ac prius Aegyptiaca expeditione infeliciter tentata, non ita multo poſt contra Lyſimachum, Caſſandrum, & Seleucum acie dimicare auſus magnam exercitus partem amiſit, ac poſtea belli aduerſus Eumenem diuturnitate confectus è vita deceſſit*, vtiq; octogenario maior, vt ex Plutarcho in Demetrio habemus: Pergit deinde Pauſanias: *Antigono verò mortuo Ptolemæus Syriam in Cyprum iterum ſubegit &c.* pauloq; poſt narrat quomodo Ptolemæum Philadelphum ſucceſſorem ſui declararit. Ergo Philadelphus iam Rex nullam de Antigono I. victoriam reportauit, ſed fuit Lagides. Eam vero victoriam, quam de Antigono II. Gonata Demetrij filio reportatam Sigonius lib. de tēporibus Athenienſium confert in annum 3. Olympiadis 129. ſeu Philadelphi 25. ad rem non facere patet, tum quia hoc tempore non viuebat Demetrius Phalereus, ſub quo facta eſt tranſlatio, tum quia non ipſe Philadelphus, ſed Patroclus in ſubſidium ab eo miſſus eſt Athenienſibus ab Antigono obſeſſis; at hoc non fuit tanti, vt ob id Philadelphus annuam celebritatem deberet inſtituere, præſertim cum Pauſanias lib. 3. de hac expeditione agens, nullam Patrocli, aut Ægyptiorum victoriam memoret, ſed dicat tantum: Athenienſibus ſubſidio miſſum cum claſſe Patroclum ab Ægyptijs, & paulo poſt obtuliſſe ſe Patroclum Lacedæmonijs, qui Duce Areo in ſubſidium Athenienſium venerant, incurſurum ſe à tergo Macedonas, ſi Lacedæmonij cum Antigono prælium committerent, ſed Areum ob commeatus inopiam exercitum ſuum, prælio illo neglecto, reduxiſſe domum, & interim Athenienſibus acriter reſiſtentibus Antigonum pace cum eis inita, præſidioq; in Muſæo impoſito inde receſſiſse: itaque Patroclus, & Aegyptij ne pugnarunt quidem cum Antigono, tantum abeſt vt Philadelphus tunc victoriam dignam anniuerſario conuiuio adeptus ſit.

5 Maneat igitur Ptolemæum illum, qui ob victoriam de Antigono reportatam conuiuium, & celebritatem anniuerſariam inſtituit, & per eam opportunitatem ſeptuaginta duos Seniores conuiuio excepit, fuiſse Ptolemæum Lagi filium, ideoq; id attributum Philadelpho à Ioſepho, quia huic iam Lagides regnum tradiderat, & ob ſummum conſenſum inter eos, de quo ex Iuſtino ſatis diximus c. 5. nu. 2. quæ alteruter faciebat altero approbante fiebant, & ſic de vtriuſque conſenſu mutatos fuiſse, & de vtriuſq; conſenſu dimiſsos Iudæos captiuos in libertatem. Nec mirum ſi Ioſephus ſuppreſſit nomen Lagidæ, cui inſenſus adeo erat, propter abductos in captiuitatem Iudæos, centum viginti millia, & die Sabbati dolosè captam Hieroſolymam, vt ipſemet refert l. 12. antiq. c. 1. vbi etiam dicit immeritò dictum *Soterum*; ſed ita dictus eſt à Rhodijs, quos ſeruarat, vt tradit Pauſanias. Itaq; Tranſlationem LXX. Interpretum procul dubio factam dicimus Ptolemæi Philadelphi anno primo, aut ſecundo, viuente, & conſpirante Ptolemæo Lagide, neque ab hoc negotio Philadelphum impediri potuiſſe turbis fratrum regno exutorum, vt inaniter putat Scali-

ger, tum quia viuente Lagide nullæ fuerunt, & ſummo ſtudio populi acceptatus eſt Philadelphus in Regem, vt ſupra ex Iuſtini l. 16. diximus, tum quia hoc negotium non erat tale, vt etiam occupatum alijs curis Philadelphum deberet impedire.

Tertia pars Concluſionis de Demetrio Phalereo.

6 TRanslationem Sacrorum Bibliorum per LXX. interpretes factam ſuaſu Demetrij Phalerij teſtantur Ariſtæas in hiſtoria de hac re, Ioſephus l. 12. antiq. c. 2. & l. 2. contra Apionem, Euſebius l. 8. de præp. Euang. c. 1. Clemens 1. Stromatum, Tertullianus, c. 18. Apologetici, Epiphanius de pond. & menſ. S. Cyrillus Cathech. 4. & Ariſtobulus in Epiſtola ad Ptolemæum Philometonem, & cum his omnes recentiores, qui hac de re; ſed non ſolum ſuaſiſſe id, ſed interfuiſſe & vt ait Ariſtobulus *πραγματευσάμενον τὰ περὶ τούτων*: ideſt *circa hæc elaboraſſe*: nam & ipſi demandatum eſt à Rege, vt Senes illos domum prope Pharum deduceret: audiamus Ioſephum poſt conuiuij narrationem dicentem. *Quarto deinde die Demetrius aſſumptis ijs* &c. *aſſignauit eis domum remotam à ſtrepitu* &c. deinde: *Verſione autem legis intra Septuaginta duos dies abſoluta, Demetrius aduocatis omnibus Iudæis in locum, vbi verſa fuerat, præſentibus etiam interpretibus, perlegit codicem; concio verò, & Seniorum interpretationem approbauit, & Demetrium ipſum collaudauit.* reliqua vide ibi. His poſitis diſquirendum eſt quandonam Demetrius Phalereus ad Ptolemæum Lagidem ſe contulerit, & quandiu in aula regia permanſerit, vixeritue. Quoad primum Diodorus Siculus l. 20. ait *Rectore Athenis Charino Romani crearunt conſules P. Decium, & L. Fabium: apud Eleos Olympias agebatur duodeuigeſima ſupra centeſimam*, & anno ſequenti: *Tranſacto anno Athenis rempublicam regebat Anaxicrates Romæ Conſulatum inierunt Ap. Claudius, & L. Volumnius. Horum tempore Demetrius Antigoni filius* &c. narrat enim captum ab eo Piræum fuiſſe & mox addit *Demetrius Phalereus in vrbem confugit: poſtero die miſſus cum alijs ad Demetrium à populo legatus, qui de libertate & ſua ſalute verba faceret, honorificè acceptus eſt, & de rebus Athenienſium deſperans, Thebas ſe recepit, inde ad Ptolemæum in Aegyptum confugit. Igitur cum decem annis vrbi præfuiſſet hoc modo patria pulſus eſt.* Ergo ad Ptolemæum Lagidem (is enim tunc regnabat) confugit Phalereus anno 2. Olympiadis 118. nempe ante Chriſtum 307. Audiatur nunc Diogenes Laertius in huius Demetrij vita: *Hermippus eum tradit poſt Caſſandri necem Antigoni metu, ſe ad Ptolemæum Soterem contuliſſe, multumq; illic temporis commoratum, inter cætera conſuluiſſe Regi, vt filijs, quos ex Eurydice ſuſceperat regnum impertiret; illo non obtemperante, ſed ei, quem ex Berenice genuerat diadema tradente, ab hoc ipſo poſt patris mortem fuiſſe aſſeruatum in prouincia, quoad aliquid de illo ſtatuiſſet. Hic ille mæſtior vixit, ac veluti dormitans ab aſpide manum morſus, ex vita migrauit, ſepultuſq; in Buſiride regione prope Dioſpolim.* & paulo poſt addit: *Porrò Heraclides in Epitome ſucceſſionum Sotionis, narrat Ptolemæum voluiſſe concedere Philadelpho regnum, illumque prohibuiſſe dicendo: ſi alteri dederis, ipſe non habebis.* Etſi verò in hoc falſus eſt Hermippus, quod Demetrij fugam ponit poſt Caſſandri necem, ſi quidem non eſt mortuus niſi Olympiade 120. ex eo tamen & Heraclide colligitur duplici de cauſa fuiſſe inuiſum Philadelpho, nempe quod conatus ſit impedire ipſius aſſumptionem in Regem viuente patre, & ſucceſſionem quoq; poſt obitum, conſulendo, vt filijs Eurydices ea deferretur: Sed tamen ex hac Ipſa narratione conficitur, non modo Demetrium Phalereum viuente Ptolemæo Sotere verſatum in aula, & quia gratus erat Soteri, Philadelphum quoq; diſſimulaſſe offenſionem animi ſui (ſi tamen tunc & non poſtea reſciuit Demetrij conſilium) ſed etiam mortuo patre illum in viuis reliquiſſe donec deliberaret quid de viro tam bene merito de patre, & de Bibliotheca ſua ſtatueret, non tamen in aula retinuiſſe, ſed in prouincia retentum ablegaſſe in Regionem Buſiridem, vbi mortuus eſt morſu aſpidis ſiue caſu dum dormiret in campo vel horto, ſiue conſultò admoti ad venam manus: Nullo igitur argumento ex infenſione Philadelphi colligit Scaliger, Demetrium Phalereum non fuiſſe à Philadelpho adhibitum ad Tranſlationem Sacræ Scripturæ procurandam. Contra verò ex ipſa illa Hermippi narratione conficimus, eum non niſi poſt Ptolemæi Lagidæ obitum ablegatum eſſe ab aula, cumq; aliunde conſtet eum interfuiſſe illi Tranſlationi, neceſſe eſſe vt facta fuerit viuente adhuc Lagide, & verſante adhuc Demetrio in aula Regis.

7 Sed quia tranſlationi prædictæ interfuit etiam Menedemus, de hoc etiam dicendum breuiter. Ioſephus l. 12. antiquit. c. 2. narrat eum interfuiſſe illi conuiuio, quo Ptolemæus excepit LXX. interpretes: *Si quis autem*, ait Ioſephus, *cupit cognoſcere quæſtiones agitatas eo conuiuio, legat Ariſtæi librum, quem de hoc argumento conſcripſit. Quos ſermones, cùm non ſolum Rex admiratus eſſet, ſed Menedemus etiam Philoſophus fateretur omnia gubernare prouidentiam, eoque facilius tueri hanc ſententiam, finit eſt huic quæſtioni impoſitus.* Tertullianus quoq; in Apologet. c. 2. *Ne notitia vacaret, hoc quoque Ptolemæo à Iudæis ſubſcriptum eſt, ſeptuaginta duobus interpretibus indultis, quos Menedemus quoq; Philoſophus, prouidentiæ vindex, de ſententiæ communione ſuſpexit*: ideſt de admirabili concordia in interpretando. Diogenes Laertius l. 2. in vita huius Menedemi Eretrienſis, ait eum crebris legationibus ad Ptolemæum, Lyſimachum, & Demetrium functum eſſe, & vbiq; honoratum, accuſatumq; quod vellet Eretriam patriam ſuam Ptolemæo tradere, diluiſſe illam calumniam, deniq; mortuum anno 73. ætatis, & fuiſſe Platonis auditorem: at Plato mortuus eſt anno 348. ante Chriſtum, ex dictis cap. 3. hoc eſt annis ante Philadelphi primum annum (qui fuit 285. ante Chriſtum) 67. ergo non multis menſibus poſt initium Philadelphi vixit: nam etiam ſi fingamus audiſſe Platonem anno eodem, quo Plato obijt non habuiſſet tunc plures quàm annos 10. Hinc ergo redarguuntur falſitatis, qui Tranſlationem hanc multis annis poſt Philadelphi initium collocant.

Errarunt itaq; Epiphanius Tranſlationem LXX. tribuens anno non 17. ſed vt ex Græco liquet 7 anno Philadelphi, cum quo Salianus, & multo magis qui vitioſum Epiphanij textum ſecuti ſunt de anno 17. Philadelphi, vt Bellarminus, ac Lipſius, & ex Sectarijs Beroaldus, Buntingus, Caluiſius, Codomanus, Functius, ac Temporarius; item qui annum 25. Philadelphi aſſignarunt, ideſt ante Chriſtum 260. vt Sigonius apud Salianum; item Scaliger in Euſebium ad annum 1734. qui Africani authoritate adducta confert Tranſlationem in Olympiadem 132. ideſt annum 252. ante Chriſtum; & Petrus Galatinus, qui in annum circiter 250. & Ludouicus Viues, qui ſub finem vitæ Philadelphi non alia coniectura, quàm quod tunc impotens bellandi ſtudijs ſe literarum addixerit. Torniellus quoq; ad annum Mundi 3798. & Spondanus ad annum 3793. inclinant in opinionem, Africani, Scaligeri, et ferè Galatini.

9 Vtrū verò Ieſus Siracidea Senior fuerit vnus ex LXXII. interpretibus aut ſub illud tempus Eccleſiaſticum conſcripſerit vide apud enarratorea Eccleſiaſtici, præcipuè Cornelium à Lapide in Prolegomenis c. 2. Ieſus autem Siracides Iunior, in prologo ante Eccleſiaſticum ab auo ſuo conſcriptum ait: *Nam in octauo, & triceſimo anno temporibus Ptolemæi Euergetis Regis, poſtquam perueni in Aegyptum, cum multum temporis ibi fuiſſem inueni ibi libros relictos, non paruæ, neque contemnendæ doctrinæ.* Anni autem illi 38. computari nequeunt ab initio Euergetis, quia regnauit Solum annos 26. ergo: inquit Scaliger l. 5. pag. 434. computat illos ab initio Philadelphi, et æræ Dionyſianæ. Petauius autem in notis ad Epiphanium pag. 383. et l. 10. de Doctr. temp. c. 44. cenſet Scaligerum ariolari, et Dionyſianam æram fuiſſe merè Aſtronomicam, nec traductam in vſum ciuilem; et probabilius à Siracide intelligi annum poſt quem in Aegyptum venerat. Sed quare non potuit Siracides vti annis Philadelphi tanquam Epocha iam celebri apud Iudæos quoque ob tranſlationem Sacræ Scripturæ, et ſolutam captiuitatem de qua ſupra? Quidquid eſto, certum eſt Eccleſiaſticum conditum eſſe ante Ptolemæi Euergetis tempus.

CAPVT VII.

De Seleucidarum Aera Dhylkarnain, ac duplici Syro-Græcorum Epocha in libris Machabæorum cum Epocha Chriſti connectenda.

CONCLVSIO VII.

Licet Seleucidarum, ſeu Syro-Græcorum Epocha, Arabicè dicta Terik Alexandri Dhylkarnain, *incipiat ab Octobri Anni XII. poſt obitum Alexandri Magni, & CCCXII. ante CHRISTI Epocham; Seleucidarum autem Chaldaica Epocha Babylone incipiat ab Idibus circiter Octobris Anni XIII. poſt obitum Alex. Magni, & CCCXI. ante Ep. CHRISTI. Anni tamen Græcorum in primo Machabæorum libro Iudaico more computantur à Niſan Anni CCCXII. ante Epocham Chriſti; at in ſecundo libro computantur à Tiſri ſubſequenti eiuſdem anni CCCXII. more ferè Syro-Græcorum; quibus Auctor forte in Syria verſans, vel educatus voluit ſe conformare, ſicut fecit in nominibus Menſium.*

1 MOrtuo Alexandro Magno, eiuſq; Monarchia in diuerſas Satrapias diuiſa, poſt varios bellorum euentus, duo noua, & potentiſſima regna fundata ſunt in Oriente (Macedonicum enim in Europa non fuit nouum Regnum) videlicet *Ptolemæorum* in Aegypto, quod durauit annos 294. iuxta dicta cap 5. & Seleucidarum in Aſia, quod durauit annos 246. Nam *Seleucus* à victorijs dictus *Nicanor*, adiuuante Ptolemæo Lagi Rege Aegypti, deuicto Antigono, ac Demetrio, ac Babylone recuperata potitus eſt etiam Syria, ibique Anthiochia fundata nouæ occaſionem Epochæ annorum dedit, quæ denominata eſt, Aera *Alexandri Dhylkarnain*, & *Seleucidarum*, & *Chaldæorum*, & *Græcorum*, ſeu *Syro Græcorum*, & à Iudæis *Aera contractuum*. Quæ nomina prius explicanda ſunt antequam diuerſa initia harum Epocharum diſcernamus. *Dhylkarnain* Arabicè, et Chaldaicè dicitur, quæ Græcè *δικερως*, ideſt qui eſt *Bicornis*, talis autem dictus eſt Alexander Magnus, vel quia Iouis Ammonis corrigeri filius dici affectauit, cæptuſque inde à Cyrenenſibus cudi bicornis in Nummis, vt placet Petauio, & Scaligero l. 2. et 5. de emend. temp. ſauctq; Clem. Alex. vel à columnis hinc Herculis in Occidente, inde Alexandri in India, intra quas ſtetit eius Monarchia, vel quia eius Imperium in Aſiaticum, et Syriacũ diuiſum fuit, vt placet Kriſtmanno de connexione annorum pag. 310. vel potius quia ex ipſius Monarchia exorta ſunt duo illa magna Regna, et diu duratura, Ptolemæorum in Aegypto, quæ ad Africam, & Seleucidarum in Syria, et Babylone, quæ ad Aſiam pertinent, ideoq; noua ratio computandi annos, dicta eſt *Terik Alexandri Dhylkarnain*, ideſt *Epocha Alexandri Bicornis*; et à Seleuco *Seleucidarum*, et à Babylone, ſeu Chaldæa, ac Syria, in qua Seleucus Græcorum Satrapa imperauit dicta eſt *Chaldæorum* hinc; inde *Græcorum*, ſeu *Syro-Græcorum*, vt & denique à Nundinis ibi, & in Syria ex tunc celeberrimis, *Aera contractuum*, qui hac æra obſignabantur. Iam diſſerendum de Anno & anni parte, vnde Epochæ huiuſmodi à diuerſis computantur.

2 Diodorus Siculus lib. 19. poſtquam dixit: *Tranſacto hoc anno, Athenis ſuit rector Polemo: Romæ Conſules erant L. Papirius V. & C. Iunius; acta eſt eodem anno Olympias ſeptima ſupra centeſimam decimam.* Hæc autem incœpit ab æſtate anni 312. ante Epocham Chriſti durante illo anno, & iiſdem Conſulibus refert recuperatam à Seleuco Babylonem victo Antigono, eiuſq; filio Demetrio; ab hoc igitur anno conſurgit Aera Seleucidarum, et Græcorum in Syria. Idcirco quod l. 1. Machabæorum c. 1. dicitur. *Die quinta decima menſis Caſleu, quinto, & Quadrageſimo, & centeſimo anno Græcorum ædificauit Rex Antiochus abominandum Idolum deſolationis ſuper altare Dei.* Id Ioſephus l. 12. antiq. c. 7. ait factum anno 145. poſtquam Seleucus regnare cœpit in Syria et in Aſia; et Euſebius l. 2. de Demonſtr. Euangelica vbi dixit: *Cum Seleucus Babylonem cepiſſet, Aſia ſibi diadema circumdedit anno poſt Alexandri mortem duodecimo*; ſtatim adiecit: *Ab hoc ipſo tempore Græcorum Regnum numerare incipit Machabæorum hiſtoria.* Rurſus Albategnius de ſcientia Stellarum cap. 27. notat Aequinoctium autumnale à ſe obſeruatum *Anno Dhilkarnain 1194. ab Alexandri morte 1206. die 19. Menſis Elul.* ideſt Septembris deme annis 1206. annos 324. quibus ante Chriſti Epocham mortuum Alexandrum oſtendimus c. 4. nu. 7. reſtat Chriſti annus 882. quo facta eſt obſeruatio; ſed ſi annus hic eſt Dhilkarnain 1194. et Alexandri 1206. ergo Epocha Dhilkarnain annis 12. poſterior eſt Epocha à morte Alexandri, et incœpit ab autumno anni ante Epocham Chriſti 312. quam à kalendis Octobris Alphonſini, et Arabes computare ſolent ſpectato anno Fixo. Sed de duplici anno Syrorum vno fixo, altero vago, et æquabili videatur Kriſtmannus in kalendario Syrorum pag. 226. Petauius lib. 4. de doctrina temporum c. 26. et Bullialdus lib. 2. Aſtronomiæ Philolaicæ, vbi contra Scaligerum, et Buntingum oſtenditur obſeruationem illam Albategnij cadere non in annum 883. ſed 882. Chriſti Septemb. 19. hora 1 ½. poſt mediam noctem. Præterea Albategnius c. 30. duas Eclipſes Lunæ à ſe obſeruatas refert, vnam anno ab obitu *Alexandri 1206. æra Dhylkarnaim* 1194. die Tamuz 23. hora ferè 8. poſt merid. Aractæ; alteram anno ab obitu *Alexandri 1224. & Dhylkarnaim* 1212. die 2. *Ab* hora 15 ½. poſt merid. Antiochiæ: Priorem Eclipſim Tabulæ Aſtronomicæ repræſentant anno Chriſti die 23. Iulij, & poſteriorem anno 901. Auguſti 2. Quoniam verò anni Philippici à morte Alexandri non computantur niſi à die 12. Nouembris, iuxta dicta c. 4. nu. 7. vel fixo initio anni à kal. Octobris, & in neutra obſeruatione adhuc erant completi anni Alexandri, & Dhylkarnaim, ſed currentes adhuc, eorum initium incidit in annum Chriſti antecedentem. Interim ſi annus ab obitu Alexandri 1214. eſt Dhylkarnaim 1202. ergo hic incœpit anno 12 poſt Alexandri Epocham, atque adeò anno 312. ante Epocham Chriſti. Poſtremò Albategnius eodem cap. 30. affirmat obſeruatam à ſe Arachtæ Solis Eclipſim anno ab obitu *Alexandri 1214. & Dhylkarnaim* 1202. Auguſti die 8. hora 1. min. 9 poſt merid. quàm Tabulæ Aſtronomicæ exhibẽt anno Chriſti 891. Auguſti die 8. digitor. 9 ½. ergo hinc pariter initium Æræ Seleucidarum, ſeu Dhylkarnaim eſt annis 12. Serius Epocha à morte Alexandri Magni eſtq; hæc opinio communis iam Chronologorum.

3 Sed licet in Syria, vbi Albategnius obſeruabat, Aera Syro-Græcorum cœperit ab autumno anni 312. ante Ep. Chriſti, ſeu anno 12. ab obitu Alexandri Magni, dubitari tamen poteſt an Aera Chaldæorum Babylone eodem anno cœperit, an anno ſubſequenti nempe 13. ab obitu Alexandri, & 311. ante Epocham Chriſti, hinc enim videntur aliquibus ordiri ſuos annos Reges ipſi Seleucidæ in Epiſtolis relatis in libris Machabæorum, de quibus poſtea. Sed ab hoc dubio liberat nos Ptolemæus lib. 9. magnæ ſyntaxeos cap. 7. vbi obſeruationes duas Mercurij refert factas, vnam anno 67. *ſecundùm Chaldæos, Apellæi die* 5. qui eſt ſecundus menſis Macedonum, & hanc ait fuiſſe anno *Nabonaſſari* 504. *die* 27. *Menſis Thoth*; ergo ex Canone annorum Nabonaſſari, et menſium Aegyptiorum, quem præmiſimus l. 2. fuit ille annus ante Epocham Chriſti 245. et dies Nouemb. 18. quare Neomenia Apellæi fuit die 13. Nouembris iuxta Nouilunium medium, et anni Chaldaici initium, ſeu Neomenia primi Menſis Dij, in Idus ferè Octobris incidit anni 245. quo die completi erant anni Chaldaici 66. qui additi anno 245. dant initium Aeræ Chaldaicæ in Octobri anni 311. ante Epocham Chriſti. Secundam Mercurij obſeruationem Ptolemæus eodem l. 9. c. 7. refert factam *Anno 75. ſecundùm Chaldæos, die* 14. *Dij menſis*, quam ait incidiſſe in *Nabonaſſari annum* 512. *die* 9. *Thoth.* Ergo ex Canone, de quo ſupra, fuit annus ante Epocham Chriſti 237. die 29. Octobris, et Neomenia Dij, ſeu initium

anni

anni Chaldaici die 15. ac rurſus circa Idus Octobris; adde iam annis 237. annos Chaldæorum 74. completos ea die, & conſurgit Epochæ huius initium in Octobri anni 311. ante Epocham Chriſti. Poſtremò Ptolemæus lib. 11. cap. 7. refert Saturni obſeruationem factam *Anno 82. ſecundùm Chaldæos Xanthici die* 15. Menſis Syromacedonum, additq; fuiſſe tunc *Nabonaſſari annum* 519. *Tybi* 14. qui ex Canone, de quo ſupra, fuit annus ante Chriſtum 231. & dies prima Martij, ergo Neomenia *Xanthici* fuit die 24. Februarij, & Neomenia Dyſtri Ianuarij 14. & Dij 20. Septemb. circiter anni 230. ante Ep. Chriſti, ſed ob intercalationem menſtruam in anno Embolimæo, cecidit in Octobris diem 20. circiter, aut ciuiliter non procul ab Idibus. Adde igitur annis 230. annos Chaldæorum completos 81. & habebis Aeræ Chaldaicæ initium in Octobri anni 311. ante Epocham Chriſti. Scitè igitur Keplerus in Tabulis Rodulphinis pag. 37. Chaldaicæ Seleucidarum Æræ initium fixit ad Idus Octobris anni 311. ante Chriſtum, & Kriſtmannus de connexione annorum pag. 313. aduertit Ptolemæum computare Regnum Chaldæorum à Seleuco Nicanore anno 13. ab obitu Alexandri, nec diſſentiunt imò aſſentiuntur Scaliger lib. 2. de emend. temp. pag. 97. & l. 5. pag. 431. Petauius lib. 2. de doctr. temp. c. 22. vbi tamen periodum Alexandream à Scaligero confictam reijcit. Langius verò l. 2. de annis Chriſti c. 17. ait Chaldæos, ſeu Babylonios inire Seleuci annos, ab anno periodi Iulianæ 4403. qui eſt ante Ep. Chriſti 311. ſed à Vere, non ab Autumno, quia confundit annos Iudaicos à Niſan inchoatos, cum Chaldaicis.

Secunda pars de Annis Græcorum in Machabæorum hiſtoria vſitatis.

4 QVia in geſtis eiuſdem temporis anni varius quoad denominationem differentia crebro reperitur inter auctorem libri primi, & libri ſecũdi, ideo quidam putauerunt auctorem libri primi vti Aera Syromacedonum, libri verò ſecundi auctorem vti Aera Chaldaica, & vno integro anno diſſidere à libri computatione; Aliqui verò eos ſex tantum menſibus, aliqui 18. menſibus inter ſe differre, & aliqui imprudentiſſimè hinc auſi ſunt reuocare in dubium auctoritatem canonicam horum librorũ. Oportet igitur ad veritatem illuſtrandam proferre in medium loca ipſa Sacri Codicis.

Libro 1. Macab. c. 1. verſu 11. nominatur Epocha deinceps vſurpanda ſic: *Et exijt ex eis radix peccatrix Antiochus illuſtris filius Antiochi Regis, qui fuerat Romæ obſes, & regnauit in anno centeſimo trigeſimo ſeptimo Regni Græcorum.* Deinde cap. 6. verſu 16. de eodem dicitur: *Et mortuus eſt illic Antiochus Rex, anno centeſimo quadrageſimo nono*: at l. 2. c. 11. eius ſucceſſor Antiochus Eupator, Lyſiæ pro Iudæis poſtulantibus facultatem viuendi iuxta patrias leges deprecanti annuit, & ipſis Iudæis ſcripſit obſignans literas ſic. *Valete Anno centeſimo quadrageſimo octauo, Xanthici menſis quinta decima die.* Quæ dies ex lib. 1. cap. 20. num. 4. incidit in Aprilis Iuliani diem 8. ergo libri 2. auctor vno anno quoad denominationem ſerius incipit numerare, cùm annum 149. quo mortuus eſt Epiphanes, appellet 148. Conſule iam libri 1. cap. 20. num. 2. & 4. & ſubtrahe Anno 312. quo cœpit Syro-Græcorum Aera, annos 148. reſtabit enim annus ante Chriſtum 164. quo mortuus eſt Antiochus Epiphanes, anno autem 164. Aprilis 8. abſolutus iam erat annus 148. à Niſan inchoatus, & incœperat iam 149. à Niſan; ſed inchoando annum à Tiſri, ideſt ferè Septembri anni 164. vtiq; anno 164. ante Chriſtum die 8. Aprilis, adhuc currebat Græcorum annus 148. nulla igitur repugnantia in hoc.

Libro 1. Machab. cap. 6. verſu 20. Iudas obſidere dicitur Arcem: *anno centeſimo quinquageſimo*; & tamen lib. 2. cap. 13. narratur ſoluta hæc obſidio ab Antiocho Eupatore *Anno centeſimo quadrageſimo nono*, quia hoc 2. libro anni à Tiſri initi ſunt, cũ in lib. 1. incantur à præcedente Niſan.

Libro item 1. Machab. c. 7. narratur Demetrius filius Seleuci Roma in Syriam veniſſe, & interemiſſe Antiochum, ac Lyſiam *Anno centeſimo quinquageſimo primo*, videlicet à Niſan inito; at l. 2. cap. 14. verſu 2. & 4. idem dicitur factum centeſimo quinquageſimo anno, nempe à ſubſequente Tiſri computato. Nulla ergo eſt neceſſitas dicendi Auctorem libri 1. Machabæorum vti Epocha Syro-Græcorum, ſeu Dhylkarnaim, Auctorem autem libri 2. vti Epocha Chaldaica, & vno integro anno diſſidere ab Auctore libri primi, etiam ſi forte poſset hoc modo tolli apparens illa repugnantia.

5 Quare autem ſemeſtri tantum ſpatio differre primum librum à Secundo Machabæorum cenſeamus ratio eſt, quia lib. 1. c. 4. verſu 52. dicitur: *Et ante Matutinam ſurrexerunt quinta, & vigeſima die menſis noni (hic eſt menſis Caſleu) centeſimi quadrageſimi octaui anni &c.* vbi de emundatione templi, quam Ioſephus l. 12. antiq. c. 11. ait incidiſſe in Olympiadem 154. ergo annus computatur à Niſan, reſpectu cuius, Caſleu eſt nonus, Olympias autem illa incœpit ab æſtate anni 164. ante Epocham Chriſti; Deinde annus ille, quo Iudas arcem obſidebat, & qui libro 1. cap. 6. num. 20. dicitur Græcorum *annus centeſimus quinquageſimus*, fuit Sabbaticus, dicitur enim ibidem num. 49. *& exierunt de Ciuitate, quia non erant eis ibi alimenta concluſis, quia Sabbata erant terræ*, idemq; confirmat Ioſephus l. 12. antiq; c. 14. ſed in poſteriore libro c. 13. hic annus numeratur 149. certum eſt autem annos Sabbaticos computari à Tiſri, vt omnes fatentur, & nos oſtendimus lib. 1. cap. 16. non poſsunt autem ambo illi anni 150. & 149. in eundem annum Sabbaticum concurrere, ſi eorum initia pluſquam ſemeſtri ſpatio diſtent, multoq; minus ſi anno integro, aut ſeſquianno. Præter locum verò ſupra productum, alia quoq; ex lib. 1. Machabæorum ſuperſunt, ex quibus euincitur in hoc libro Annos Græcorum à Iudæis inchoari à Niſan, quæ indicauimus libro noſtro I. C. XI. & patebit legenti, ſimulq; conferenti capita 7. 10. & 13. libri 1. Machab. Cum ergo optimè concilientur anni libri 1. cum annis libri 2. Machabæorum, ſi in primo à Niſan incantur, in ſecundo à Tiſri ſubſequenti, & ab Autumno more Syrogræcorum; è contrariò verò non poſſint ſaltem ſemper conciliari, ſi horum initia disiungantur 12. aut 18. menſibus, patet errasse tum eos qui 12. tum magis eos qui 18. menſibus disiungunt, aut ab anno 13. poſt Alexandri mortem, Machabæam Epocham computant, contra quos videri poſsunt Petauius l. 10. de Doctrina temporum c. 42. & 43. & parte 2. Rationarij l. 3. c. 13. & ex parte Salianus tomo 5. ad annum Mundi 3742. Keplerus quoq; intra eundem annum 312. ante Chriſtum includit initium annorum in hiſtoria Machabæorum, ſed in reb. Iudaicis à Niſan in Gentilium ab Octobri. Idem ſentit Henricus Philippi in computo Eccleſiaſtico Vienneníi c. 13. & in Manuali Chronol. p. 273. et Redanus in Machabæos pag. 105.

6 Errarunt itaq; Bedas lib. de ſex ætatibus affirmans Machabæorum hiſtoriam computare Græcorum Regnum ab anno XIII. poſt Alexandri mortem, quod ipſum Salianus loco citato ait ſentiri à Samerio, et Gordono, Pererio, & Serario. Scaliger autem lib. 5. in priori editione dixit Albategnium, & Antiochenam Eccleſiam vti Epocha *Alexandrea Seleucidarum* inita ab Octobri anni ante Chriſtum 312. Auctorem verò libri 1. Machab. vti Epocha *Seleucidarum Iudaica* inita à Niſan anni 311. ante Chriſtum, ſed Auctorẽ libri 2. Machab. vti Epocha *Seleucidarũ Chaldaica*, inita à Niſan anni eiuſdem 311. ante Chriſtum. Sed in poſteriori editione fatetur annos Græcorum ab anno 312. ante Chriſtum iniri in vtroq; lib. Machab. ſed in primo à Niſan in 2. à Tiſri ſequenti, quod verum eſt. Serarius verò Comm. in lib. Machab. parte 1. partic. 4. affirmat in primo lib. Machab. annos à Niſan computari, in 2. à Tiſri non eiuſdem, ſed ſubſequentis anni cum differentia ſeſquianni, Anthiochenos autem ſolido biennio anticipare. *Tornellus* quoque ad annum Mundi 3742. & 3743. & 3744. & *Spondanus* ad annum 3743. aiunt; Seleucidarum annos incipere ſub finem anni 13. à morte Alexandri, exeunte anno primo Olympiadis 117. adeoq; anni ante Epocha Chriſti 311. & anno ſequente nempe 2. Olympiadis 117. & ante Chriſtum 310. librum 1. Machab. eſordiri ſuos annos à Niſan librũ autem 2. & Chaldæos computare ab anno 3. Olymp. 117. Seleuciq; ſecundo. *Tirinus* etiam in Chronico Sacro c. 5. & 40. inquit Græcorum Seleucidarum, & libri primi Machabæorum annos incipere ab Aequinoctio verno, anno 13. poſt obitum Alexandri M. ſed annos Antiochenorũ, Chaldæorum, & lib. 2. Machab. ab autumnali Aequinoctio

anni

anni 14. poſt mortem Alexandri Magni ſeſquianno poſterius, quam annos Seleucidarum. *Kriſmannus* de connexione annorum pag. 307. ait æram Alexandrinam Seleucidarum incipere à Kalendis Octobris poſt æram Philippicam mortemq; Alexandri annis Aegyptijs 12. & dieb. 325. ſed hanc confundit cum Chaldaica Epocha; ſicut, & *Origanus* tomo 1. Ephem. pag. 24. licet rectè dicant in primo Machab. numer. à Niſan in Secundo à Tiſri ſequenti. *Keplerus* in Synopſi ærarum pag. 37. Rudolphinar. Tabb. cenſuit eodem anno ante Chriſtum 312. annos Græcorum incipere in vtraq; hiſtoria Machabæorum, ſed in rebus Iudaicis à menſe Niſan in rebus vero Gentilium à Tiſri, vel ab Idibus Octobris, vel ab Autumno, non ſecus ac Antiochenos, & Edeſſenos; at Arabes, & Humen Ægvptium à Kalendis Octobris, & hanc Aeram vocari Alexandri Dhilkarnaim non Seleucidarum; nam Seleucidarum æram eandem eſſe cum Chaldaica ineunte ab Idibus Octobris anni ante Chriſtum 311. itaque in quæſtione de nomine diſſidet, in re nobiſcum ſenſit ſicut, & *Petrus Redanus* in apparatu ad Commentaria in Machabæos ſect. 10. nn. 24. & 25 quoad initium annor. vtriuſq; libri Machab. intra eiuſdem Anni 312. ſed male negant Chaldaicam æram diuerſam eſſe à Syro-Macedonica.

Ex dictis item magis patet quàm imperitè aliqui annos Græcorum in Machabæorum libris recenſitos, computarint à morte Alexandri M. aliqui verò ob apparentem repugnantiam Libri Primi, et Secundi Machabæorum, à Canone Sacrarum Scripturarum eos reijciendos inſpicati ſint, quorum nomina pudet referre, nedum pigeat refellere aliorum dicta.

CAPVT VIII.

De Macedonum Regum Annis cum Epocha Chriſti connectendis.

CONCLVSIO VIII.

Macedonum Regum Quadraginta in Europa à Carano vſq; ad Perſeum Regnum Durauit Annos DCXLVI. eorumq; Anni ordinandi ſunt, vt in infraſcripta Synopſi.

Nomina Regnum Maced.	Init. R. an. ante Ep.Chr.	Regnauit annos
Caranus Ariſtomacni fil.	814	28
Cœnus.	786	28
Thurimas.	7[illegible]8	45
Perdiccas.	715	48
Argæus Perdiccæ fil.	6[illegible]5	33
Philippus Argæi fil.	633	35
Europus, ſeu Heropus Phil. fil.	598	43
Alcetas.	5[illegible]5	28
Amyntas Alcetas fil.	527	49
Alexander Amyntæ fil.	479	43
Perdiccas II. Alex. fil.	436	23
Archelaus Perdic. fil.	413	14
Oreſtes Archel. fil.	399	3
Archelaus II.	396	4
Amyntas II.	392	1
Pauſanias.	391	1
Amyntas III.	390	5
Argæus II.	385	2
Amyntas II. iterum	383	12
Alexander II.	371	1
Ptolemæus.	370	6
Perdiccas III.	364	6
Philippus II.	358	24
Alexander III. Magnus.	336	12
Philippus Aridæus III. Alex. frater.	324	7
Caſſander.	317	19
Philippus IV. Caſſandri fil.	298	1
Antipater, & Alexander Caſſandri filij.	297	3
Demetrius Poliorcetes.	294	6
Pyrrhus.	288	m.7
Lyſimachus.	288	6
Arſinoe vxor Lyſimachi.	282	m.7
Ptolemæus Keraunus filius Ptolemæi Lagidæ.	281	2
Meleager.	280	m.2
Antipater II.	280	d. 45
Soſthenes.	280	2
Antigonus Gonatas.	278	36
Demetrius II. Antigoni fil.	242	10
Antigonus Doſon.	232	12
Philippus V. Demetrij fil.	220	42
Perſeus	178	10
victus à Paulo Aemilio anno.	168	
Durauit Annos	646	

1 Regum horum ſucceſſionem vidimus in Euſebio, ſed cum aliqua diſcrepantia Græcorum exemplarium à Latinis, Dexippo in excerptis Euſebianis, Franciſco Sanſouino lib. 2. Chronolog. Scatente erroribus. Vbbone Emmio lib. 5. Rerum Chronologicarum pag. 153. Io. Ianſſonio in Atlantis maioris deſcriptione veteris Græciæ, vbi dè Macedonia fol. 39. Tirino in Chronico Sacro cap. 41. Petauio parte 2. Rationarij temporum lib. 2. c. 14. & l. 9. de doctrina temporum cap. 49. ac paralipomenis fol. 848. & 867. Inter hos Ianſſonius, & Vbbo in multis propius acceſſere ad veritatem, ſed nemo diligentior Petauio. Concinnatus eſt autem Catalogus hic ex Thucydide, Diodoro, Euſebio, Iuſtino, Arriano, & alijs ex quibus pauca notatu digniora Selegimus.

2 *Caranus* ex genere Heraclidarum, & ab Hercule decimus ſextus, vt Velleio placet, vel vndecimus, vt Dexippo Phidonis Argiuorum Regis frater, nouum regnum fundauit in Macedonia anno, vt ait Euſebius 38. ante primam Olympiadem, atq; adeo ante Chriſti Epocham 814. non verò 36. ante 1. Olymp. vt habet Vbbo, & Ianſſonius, qui magis peccat ponendo annum quaſi 830. ante Chriſtum. *Perdiccam* autem II qui eſt vndecimus à Carano, incœpiſſe regnare Olympiade 80. ideſt ante Chriſtum 460. putat Euſebius in Chronico, Scaliger l. 2. Iſagog. Canonum pag. 163. & Capellus ad annum Mundi 3540. mortuũ verò eſſe annis 28. poſt, ideſt ante Chriſtum 436. At hinc ſequeretur mortuum eſſe ante bellum Poloponneſiacum, quod incœpit anno 431. Atqui Thucydides lib. 5. hunc ipſum Perdiccam Alexandri filium, & Amyntæ Nepotem refert vixiſſe anno 15. belli Peloponneſiaci, eiuſq; meminit Diodorus lib. 12. ad annum 2. Olympiadis 91. idcirco ex Collectaneis Euſebij, & Dexippo ordinandi ſunt anni eius, & patris, ſicut poſuimus in Catalogo. De *Archelao* diſputat contra Athenæum Caſaubonus lib. 5 Animaduerſionum c. 18. ſed dum corrigit Athenæum, peccat in Thucydidem, & Diodorum, vt aduertit Petauius in Paralipomenis pag. 849. cuius opinio nobis viſa eſt verior.

3 De Alexandri Magni, & ſucceſſoris eius Philippi Aridæi initijs, ſatis conſtat ex conſtitutis capite quarto. De fine autem Macedonici Regni victo Perſeo à Paulo Aemilio anno ante Epocham Chriſti 168. conſtat ex Eclipſi, de qua dicemus occaſione Conſulatus Pauli libro 4. c. 3. Quare cum Regum hoc ex correctis Euſebianis numerus cœperit in Carano, anno ante Epocham Chriſti 814. & defierit in Perſeo anno 168. patet duraſſe annos DCXLVI. vt in Concluſione poſitum eſt.

CAPVT IX.

De Seleucidarum, ſeu Syriæ Regum Annis cum Epocha Chriſti connectendis.

CONCLVSIO IX.

Seleucidarum, ſeu Syriæ Regum vigintiquatuor à Seleuco Nicanore, vſque ad Antiochum duodecimum, & vltimum, Durauit Regnum Annos CCXLVII. qui ordinandi ſunt vt in infraſcripta Synopſi.

Nomina Regum Syriæ.	Init. R. ann. ante Ep. Chr.	Regnauit.
1 Seleucus Nicanor.	312	32
2 Antiochus Soter Seleuci fil.	281	19
3 Antiochus II. ſeu Soteris fil.	262	15
4 Seleucus II. Callinicus F.	247	20
5 Seleucus III. Ceraunus Callin. F.	227	3
6 Antiochus III. Mag. Callin F.	224	36
7 Seleucus IV. Philopator M. F.	188	12
8 Antiochus IV. Epiphanes, ſeu Illuſtris Antiochi M. Fil.	176	11
9 Antiochus V. Eupator Epiph. F.	164	2
10 Demetrius Soter. Philopatoris F.	162	11
11 Alexander Bala inſititius.	158	5
12 Demetrius II. Nicator Demetrij f.	146	5
13 Tryphon ſeu Diodotus tyrannus.	141	2
14 Antiochus VII. Sidetes Demetrij Sot fil:	139	9
Demetrius II. iterum.	129	4
15 Seleucus V.	125	1
16 Antiochus VIII. Grypus Nicatoris fil.	124	12
17 Antiochus IX. Cyzicenus, Sidetæ fil.	113	18
18 Seleucus VI. Grypis fil.	96	1
19 Antiochus X. Eniebes Cyziceni fil.	95	1
20 Antiochus XI. Grypi F.	94	0
21 Philippus Grypi fil.		0
22 Demetrius III. Eucerus Grypi fil.		0
23 Tigranes à Syris electus.	V.	
24 Antiochus XII. Aſiaticus Pij fil.		

1 CAtalogum hunc Sacræ hiſtoriæ intelligendæ neceſſarium, ſuppeditarunt Euſebius in collectaneis, Franciſcus Sanſouinus l. 2. Chron. Vbbo Emmius l. 5. rerum Chronol. pag. 154 Henricus Philippi in Manuali Chronol. q. 4. Machab. Tirinus in Chronico Sacro cap. 40. Diligenter; Petauius; libro 10. de Doctrina tempor. c. 45. diligentiſſimè, & in Paralipomenis fol. 867. Salianus t. 5. ad annum Mundi 3878. Petrus Redanus in Apparatu Comment. in Machabæos ſect. 10. num. 36: qui ex Ioſepho, Diodoro, Strabone, Oroſio, Iuſtino, Appiano, & alijs illum continuarunt. Initium Seleuci anno 312. ante Chriſti Epocham ſtatuimus iam cap. VII. Anni verò illi, quos Sacra Machabæorum hiſtoria nobis ſuggerit ſunt certiſſimè: vt cum Antiochus Illuſtris I. 1. Machab. c. 1. dicitur *regnaſſe in anno centeſimo trigeſimo ſeptimo regni Græcorum*, & lib. 1. c. 6. obijſſe *anno centeſimo quadrageſimo nono*: ſubtractis annis completis 136. & 148. ab annis 312. Epochæ Seleucidarum, habemus initium eius anno ante Chriſtum 176. & finem, ac Eupatoris ſucceſſionem anno 164. Antiochus autem Eupator cum Lyſia occiſus eſt anno 151. Græcorum & regnauit eius loco Demetrius Seleuci filius, vt habetur ex lib. 1. Machab. c. 6. & 7. ergo anno 160. ante Epocham Chriſti; ſed hoc eodem anno ex noſtris Faſtis Conſularibus l. 4. c. 3. & 5. Stabilitis Conſules fuere, Anicius Gallus, & M. Cornelius Cethegus; & quo anno occiſus eſt Antiochus, & Lyſias, obijt L. Æmilius Paulus ex lib. 46. Epitomes Liuij; obijſſe verò L. Æmilium Paulum ſub prænominatis Conſulibus, conſtat ex Faſtis Capitolinis, & ex titulo Adelphon Terentij; en igitur conſenſus, & nexus Sacræ hiſtoriæ Machabæorum cum Romana Chronologia. Petrus Reduanus loco iam citato, Chronicon pro hiſtoria Machabæorum poſt Tirinum adiecit, de quo infra libro 6.

CAPVT X.

De Periodo Calippica, eiuſq; Epocha Aſtronomica, cum Epocha Chriſti connectenda.

CONCLVSIO X.

Periodus Calippica Annorum LXXVI. Prima quidem incæpit à Neomenia proxima Solſtitio æſtiuo anni CCCXXX. ante Epocham Chriſti; Secunda autem anno CCLIV. & Tertia Anno CLXXVIII.

1 CAlippum Cyzicenum, ex quatuor Metonicis Cyclis decennouenalibus, conſtruxiſſe Periodum annorum Luniſolarium 76. detracto tamen vno die, adeoq; dierum 27759. quibus cenſuit exactè reſtitui Nouilunia ad eandem eiuſdem diei horam, & Scrupulum, tradunt Ptolemæus lib. 3. Almageſtic. 2. Geminus in elementis Aſtronomicis cap. 6. & Cenſorinus de die Natali cap. mihi 6. eſtque communis Aſtronomorum, & Chronologorum noſtri, & præcedentis Seculi, præcipuè Reinholdi in Prutenicis præcepto 4. Iacobi Kritlmanni de Connexione annorum pag. 304. Longomontani in Aſtronomia Danica lib. 1. Theoricor. cap. 2. de Sole; Kepleri in Synopſi Ærarum pag. 37. Rudolphinarum; Bullialdi lib. 2. Aſtronomiæ Philolaicæ cap. 2. Scaligeri lib. 2. de emendatione temporum titulo de *Periodo Calippi Attica Solſtitiali*, & lib. 5. pag. 421 titulo de eadem, & in Iſagogicis Canonib. lib. 1. c. 8. & lib. 3. c. 8. Petauij lib. 2. de doctrina à c. 16. ad 20. & l. 10. c. 37. Triplex verò quæſtio eſt de hac periodo, *prima* ſitne Epocha eius merè Aſtronomica, aut à Computiſtis kalendarij Græci vſitata ad Nouilunia inuenienda, & Solſtitia; an etiam Ciuilis, & populariter vſitata in annis deſignandis; *ſecunda* de anno à quo inita eſt; *tertia* de Menſe ac Die.

2 Quoad primum cum Calippus initium primæ ſuæ Periodi poſuerit anno 6. ante Alexandri Magni obitum, quo anno Babylone capta & defuncto Dario, noua Monarchia Græcorum in Aſia ſurrexit, vt de hoc anno infra oſtendetur, qui fuit ante Epocham Chriſti 330. videtur voluiſſe inſignire hoc principium ab Epocha aliqua politica, & celeberrima, eſto ea non fuerit vſitata ab Hiſtoricis, frequentius autem adhibita Epocha à morte Alexandri. Scaliger tres Calippi periodos ſibi finxit; Vnam *Lunarem Alexandream*, quam inierit ab autumno anni ante Chriſtum 331. quo Alexander Darium vicit kalendis Octobris, tanquam in Alexandri gratiam inſtitutam; alteram *Lunarem Atticam* ***, dictam, quam in gratiam Athenienſium inſtituerit à Solſtitio anni ſequentis, id eſt ante Chriſtum 330. tertiam denique: *Tetraetericam Popularem*, quam ab autumno anni 12. poſt obitum Alexandri, id eſt 312. ante Chriſtum inierit. Sed Petauius figmenta Scaligeri, & repugnantias ſui ipſius cum ſeipſo, nullo antiquitatis teſtimonio ſatis refutauit, docuitque hanc periodum vnicam ſimplicemq; fuiſſe nec ciuilem, ſeu popularem cum à nullo Hiſtorico adhibita ſit in annis numerandis, ſed ſolum ab Aſtronomis, Hipparcho, & Ptolemæo, quod eſſet vtilis ad Solis Lunæque potiſſimum curſum inueſtigandum, ideoq;

nos in titulo capitis eam appellauimus *Epocham Aſtronomicam*.

3 Quoad annum, quo incœpit *Prima* periodus Calippi fuiſſe 330 ante Chriſtum oſtendemus ex Ptolemæo l. 3. c. 2. quo verò incœpit *Secunda* periodus, fuiſſe 254. oſtendemus ex tribus Ecliptibus ab eodem relatis lib. 4. cap. 11. *Tertiam* verò incœpiſſe anno 178. ante Chriſtum oſtendemus ex relatis à Ptolemæo lib. 3. c. 2. lib. 5 c. 3. & lib. 6. c. 5. Ptolemæus enim l. 3. c. 2. narrat Metonem, & Euctemonem obſeruaſſe Solſtitium æſtiuum Abſeude magiſtratum gerente Athenis, manè diei 21. Phamenoth, antea verò obſeruatum fuiſſe ab Ariſtarcho, aitq; *Et ſunt à Solſtitio æſtiuali capto in Magiſtratu Abſeudis, vſque ad obſeruationem ab Ariſtarcho in anno 50. primæ ſecundùm Calippum periodi, vt etiam Hipparchus aſſerit, anni 152. à dicto autem 50. anno, qui eſt 44. à morte Alexandri vſque ad noſtræ obſeruationis annum 463. à morte Alexandri &c.* Deme iam anno 324. ante Chriſtum, quo mortuum eſſe Alexandrum oſtendimus c. 4. annos 44. reſtat annus 280. cui adde Calippicos 50. & conſurgit annus 330. nempe primus primæ periodi Calippicæ.

4 Idem Ptolemæus l. 4. Almag. c. 11. refert Eclipſes Lunæ tres ex Hipparcho obſeruatas Alexandriæ, & primam fuiſſe ait. *Anno 54. ſecundæ periodi Calippi Meſori die 16. & incœpit Luna deficere ante ſui ortum per mediam horam, repletaq; rurſus fuit in medio horæ tertiæ.* Deinde ſubdit hoc tempus fuiſſe annorum completorum *à Nabonaſſaro 546. dierumq; 345. & horarum æqualium 6½.* Sed tam ex charactere anni Nabonaſſari 547. currentis, quàm ex Eclipſi, fuit hic annus 201. ante Epocham Chriſti, quo Aſtronomici Canones exhibent Lunæ Eclipſim die 22. Septembris hora 7½. poſt merid. Alexandriæ, digitorum 10. & amplius; Adde iam anno 201. Callippicos annos 53. completos; conſurget enim annus 254. pro initio ſecundæ Periodi.

Rurſus eodem l. 4. c. 11. Ptolemæus refert totalem Eclipſim Lunæ. Anno 55. eiuſdem periodi Calippi die 9. Mechir hora 11½. poſt merid. completis annis Nabonaſſari 547. diebuſq; 158. quam Tabulæ Aſtronomicæ dant anno ante Chriſtum 200. Martij 20. minutis 45. poſt mediam noctem, digitorum ferè 17. adde anno 200. Callippicos completos 54 & habebis iterum annum 254. pro exordio ſecundæ Periodi.

Denique eodem lib. 4. c. 11. refert Eclipſim Lunæ, *anno item 55. ſecundæ periodi Calippicæ Meſori die 5. hora 8½. noctis, Annis Nabonaſſari tranſactis 547. diebuſque 324.* Hanc porrò exhibent calculi Aſtronomici anno 200. ante Ep. Chriſti die 12. Septemb. hora 2½. poſt mediam noctem ibi, pluſquam digitorum 18. ex quibus iterum methodo eadem, & ex Canone anni 548. Nabonaſſari currentis confirmatur annus 200. Eclipſis huius, & 254. pro initio ſecundæ period. Calippi.

5 Prò Tertiæ vero periodi initio, Ptolæmeus lib. 3. c. 2. ſic habet. *In 32. anno, tertiæ ſecundùm Calippum periodi, Hipparchus autumnale æquinoctium exquiſitiſſime obſeruatum ſignificauit; quod ait factum fuiſſe tertia intercalarium die, in media nocte, quam dies quartus ſequebatur, & fuerunt anni 178. ab Alexandri morte.* Subtrahe nunc annis 324. mortis Alexandri annos 178. & reſtat annus ante Chriſtum 146. cui adde Calippicos annos 32. & exurgit annus 178. ante Epocham Chriſti pro initio tertiæ periodi prorſus in medio temporis inter Alexandri, & Chriſti Epocham. Præterea lib. 5. c. 3. refert obſeruationem Hipparchi: *anno 50. tertiæ ſecundùm Calippum periodi epiphi die 16 anno tranſacto Nabonaſſari 619. diebuſq; 314. &c.* Currebat ergo annus Nabonaſſari 620. qui iuxta Canonem lib. 2. præmiſſum incœpit ante Epoch. Chriſti 129. die 24. Septembris, quo completi erant 6. & tunc completi erant Calippici anni 49. qui additi anno 129. efficiunt annum 178. pro initio tertiæ periodi. Tandem lib. 6. c. 5. refert, *Lunæ Eclipſim digitorum 3. ab Auſtro: Trigeſimo ſeptimo anno tertiæ ſecundùm Calippum periodi; & Nabonaſſari 607. die 2. Tybi hora 5. in Rhodo, qua incœpit.* Fuit tum ex Canone annorum Nabonaſſari, tum ex Tabulis Aſtronomicis annus hic ante Chriſtum 141 quo Luna defecit ad digitos 3½. Ianuarij 27 hora 10. poſt merid. Sed annus 607. cœperat anno 142. die 28. Septemb. cui addendo completos iam Calippicos 36. emergit annus 178. pro initio 3. Periodi.

6 Quoad diem menſemq; fuiſſe huius periodi initium à Neomenia Hecatombæonis, ſeu propiore Solſtitio æſtiuo, vel vt alij laxius loquentes, à Solſtitio æſtiuo, expreſſè docet Reinoldus in Prutenicis præcepto 4. his verbis: *Quia Alexander Babylonia potitus eſt 6. annis ante obitum ſuum, inde ſuarum Periodorum initium facit Calippus, ſed ita vt anni exordium eſſet ab æſtiua conuerſione, more Athenienſium, non à prima die menſis primi Thoth Aegyptiorum.* Idem ſentit Scaliger l. 5. pag. 423. de Periodo Lunari Prytanias anno 330. ante Chriſtum inita die 28. Iunij, cui ſubſcribit Keplerus in Rudolphinis Tabb. pag. 37. putat enim Scaliger die 27. Iunij fuiſſe Solſtitium, & die 28. Neomeniam Hecatombæonis; at Petauius l. 10. c. 37. de doctr. temporum, concedit Solſtitium incidiſſe in diem 27. Iunij, & Nouilunium medium die 28 ac inde potuiſſe Calippum inire Hecatombæonis Neomeniam, ſed ex Iudaica methodo, quam adhibet Scaliger, debuiſſe eſſe 29. Iunij feria 3. Solis Cyclo XV. litera C. Kriſtmannus autem de Connexione annor. p. 305. contendit Calippum imitatum eſſe Metonem, qui Cyclum ſuum exorſus erat à Solſtitio æſtiuo, ſeu à principio anni Olympiadici, quod etiam colligitur ex dictis ſupra à Ptolemæo l. 3. c. 2. Sed tamen addit Hipparchum, & Ptolemæum, vt æquabilis eſſet comparatio annorum Calippicorum, cum annis Nabonaſſari, computaſſe annos Calippicos à die 1. Thoth, quod gratis, & falsò dictum eſt: Hinc errarunt Longomontanus in omnibus Hipparchi Æquinoctijs autumnalibus, & Franciſcus Leuera in tribus primis, comparentes annum Calippicum cum ſubſequenti anno Alexandri, & Nabonaſſari, & differentes initium Calippici à Neomenia æſtiua ad initium Thoth. Sed enormius errauit Leuera in prodromo Aſtronomiæ, pro anno 36. Calippico ſubſtituens 33. Kriſtmannus tamen pag. 338. confeſſus eſt poſtea Hipparchum, & Ptolemæum annos Calippicos computaſſe ab æſtiuo Solſtitio, eſto eos redigant ad concurſum cum annis Nabonaſſari, & quoad hos vtantur diebus menſium Ægyptiorum.

CAPVT XI.

De Epocha Antiochena, & Conſtantinopolitana Græcorum cum Epocha Chriſti connectendis.

CONCLVSIO XI.

Antiochena Epocha initium ab Octobri Anni XLIX. ante Epocham CHRISTI ſumendum eſt, Conſtantinopolitana autem vrbis encænia, & dedicatio à die xi. Maij Anni CCCXXX. Chriſti, eius denique captura per Turcas, à die 29. Maij Anni Chriſti MCDLIII.

1 NOn eſt hic ſermo de Annis Mundi, quos Eccleſia Conſtantinopolitana putauit fuiſſe 5508. ante aduentum Chriſti, ſic vt primus Chriſti fuerit 5509. Mundi, eſto Alexandrina Eccleſia putauerit fuiſſe annos 5491. ita vt primus Chriſti fuerit Mundi 5493. Sed de annis Antiochenorum ab Euagrio in Hiſtoria Eccleſiaſtica vſurpatis, *Keplerus* in Rodulphinis Tabb. p. 37. ait eos computari ab autumno anni 312. ante Chriſtum, & ab ortu illius vrbis, quod gratis dictum eſt, imò erroneè, ſi verum eſt, quod ait Euſebius Antiochiam Syriæ conditam à Seleuco anno 12. imperij ſui, nempe 301. ante Chriſtum in honorem patris ſui Antiochi, quem ſequuntur Salianus ad annum Mundi 3753. & Petauius in Chronico, *Kriſtmannus* de connexione annorum pag. 356. ait Antiochenos annos incœpiſſe cum Iulianis anno 45. ante Epocham Chriſti, eo quod Euſebius annum Chriſti 280. conferat cum Antiocheno 325. & 326. Chriſti cum Antiocheno 351. Idemq; ſentit *Heruartus* in Chronologia noua à cap. 211. ad 214. Scaliger porrò in Iſagogicis canonibus lib. 3. & in animaduerſ. ad Euſebium, & Vbbo Em. lib. 3. Rerum Chronol. p. 80. aiunt æram Antiochenam iniri ab

anno

anno 48. ante vulgatam Chriſti Epocham. Tandem *Petauius* l. 10. de doctrina temporum c. 62. & p. 2. Rationarij l. 5. c. 14. concludit eam ab anno 49. ante Epocham Chriſti, & quidem ab Octobri, idq; ex multis locis Euagrij Antiocheni colligit: examinaui eius calculos, & cenſeo eius ſententiam præferendam, cui etiam aſſipulatur Chronicum Alexandrinum pag. 458. ſic: *A die 4. Id. Maias primæ indictionis: & propoſita in vrbe magna Antiochia libertas ipſius, quando & Romanis ſubiecta eſt vicesimo die Maij ab eodem Iulio Cæſare miſſa, & appellatus eſt idem Iulius Cæſar dictator in Vrbe magna Antiochia, 23. die Maij. Nominatur itaq; magna Antiochia in ipſius honorem annus primus, idemque primus quindenarij ab anno primo C. Iulij Cæſaris.* At C. Iulij Cæſaris dictatura prima, ex Faſtis Conſularibus fuit Conſulibus Cl. Marcello, & Lentulo (non ipſo, & Seruilio Vatia, vt ſupponit Vbbo) ergo anno ante Epocham Chriſti 49. licet Indictiones poſtea retractæ ſint ad Octobrem, vnde anni olim Seleucidarum inibant: Nec Euſebium repugnare, licet videatur fauere anno 48. docet luculenter Petauius, quem Conſule.

a De Conſtantinopolitanis Indictionibus à kal. Septembris anni Chriſti dicemus l. 4. c. 16. occaſione Romanarum Indictionum. Ipſa vero Conſtantinopolis antea, vt ait Plinius l. 4 c. 14. *Lygos* dicta, poſtea *Byzantium*, quod Egnatius lib. 2. de Cæſaribus cap. de Byzantio ait ædificatum à Pauſania duce Lacedæmonum, idemq; habet Floſculus hiſtoriarum addens, conſtructum anno 653. ante Chriſtum, ſed Nicephorus Calliſtus l. 7. c. 47. inquit conſtructum à *Byza* quodam, tempore Manaſſæ Regis Iudæorum, qui cœpit regnare anno ante Chriſtum 698. regnauitque annis 55. At multò antiquius id factum ſupponit Diodorus Siculus l. 4. ait enim Argonautas appuliſſe ad oram Ponti, cui dominabatur *Byzantius*, à quo *Byzantium* vrbs denominata eſt; Argonautarum autem expeditio fuit ante Troianum excidium multis annis, & circa annũ ante Chriſtum 1315. ex dictis cap. 1. Poſteà verò cùm Seuerus capto, & occiſo Peſcennio Nigro, qui Byzantium occuparat, illud funditus euertiſſet, & in vici formam redegiſſet, Conſtantinus Magnus illud inſtaurauit nouamq; Romam, & à ſuo nomine Conſtantinopolim nominauit, & v. Iduum Maij Deiparæ Virgini dedicauit, anno Chriſti 330. feria 2. Cyclo Solis 3. Litera D. de die omnes conſentiunt, & ita notatũ eſt in Menologio Græcorum è regione diei XI. Maij de anno aliqua eſt controuerſia S. Hieronymus in continuatione Chronici Euſebiani ad annum 334. habet: *Conſtantinopolis dedicatur penè omnium vrbium nuditate*, vt habet Pontacus, ſed in editione Scaligeriana id repoſitum eſt ad annum 330. Caſſiodorus in Chronico dedicationẽ hanc factam ait Conſulibus. *Pacatiano, & Hilariano*, nempe anno 332. Onuphrius verò in Faſtis l. 2. ad Vrbis annum MXXCIII. facta hæc Encænia ponit *Ablauio, & Baſſo Conſulibus*, ideſt anno 331. Sed plures, & certiores characteres habemus pro anno 330. nempe Conſules *Gallicanum, & Symmachum*, quos notant Idatius in Faſtis, & Chronicon Alexandrinum, & Indictionem 3. feriamq; 2. & diem v. Idus Maij, quas idem Chronicon, & Cedrenus addit: Anno enim 330. conuenit Indictio 3, & Cyclus Solis III. litera D. & dic xi. Maij Feria 2. præterea Marcellinus Comes ſub hoc titulo: *Indictione V. Mauortio ſolo Conſule*, nempe ex Faſtis anno Chriſti 527. hæc habet in Chronico: *Anno regiæ vrbis conditæ CXCVII. Iuſtinus Imperator, Iuſtinianum &c. ſui ſucceſſorem creauit Kal. Aprilis.* Ergo die 11. Maij completi fuerunt anni Vrbis huius conditæ CXCVIII. Subtrahe iam completos 197. annis Chriſti 527. emerget annus 330. pro nouæ Romæ conditu Methodius pag. 99. Encænia Magnæ huius vrbis deſignat Maij 11. feria 2. anno Græcorum 5838. vt emendat ex feria, & die Scaliger non 5837. ſubtrahe annis 5838. annos Mundanos 5508. Chriſti Natiuitati præcedentes, vt Conſtantinopolitana Eccleſia ſupponit, & remanebit annus 330. horum Encæniorum idcircò, & nos hunc annum ſtatuimus cũ Scaligero lib. 5. de emend. tempor. titulo de Encænijs Conſtantinopolæos, & Petauio lib. 11. de doctrina Tempor. c. 42. ex quibus reliqui caſtigandi ſunt.

3 Duo adhuc addenda ſunt, primum ex Chronico Alexandrino cœptam Vrbem hanc reædificari à Conſtantino *Ianuario, & Iuſto Conſulibus*, ideſt anno 328. & abſolutam anno 330, dedicatamq; 11. Maij. At Cordinus libro de Conſtantinopoli ait. *Anno Mundi 5837 Septembris die 4. cum Sol in Sagittarij ſigno verſaretur, Horoſcopante Cancro, primo anno Olympiadis CCLXV. iacta ſunt fundamenta.* Nempè anno 329. at à Septembris 4. ad Maij 11. anni 330. ſunt menſes tantum 8. ſolidi, & dies 7. & Sol die 4. Septembris non potuit eſſe in Sagittario, ſed erat in Virgine. Alterum eſt quod narrat Io. Bapt. Egnatius l. 2. de Cæſaribus cap. de Byzantio, nempe Valentem Aſtrologum Geneſi Conſtantinopolitanę Vrbis pronunciaſſe illam duraturam, ſeu rerum potituram annos DCXVI. quibus addendo 330. cadit hic finis in annum Chriſti 1026. cuius vaticinij vanitas patuit, ſi quidem Imperatores Orientis in ea durarunt, vſque ad Alexium V. qui occiſus eſt anno 1204. & Balduinus cum Venetis eam tunc cœpit, nec à Turcis capta eſt niſi anno Chriſti 1453. die 29. Maij, vt oſtendemus libro 4. cap. 13. vbi de Imperatoribus Orientalibus agemus.

LIBER QVARTVS DE LATINORVM, ET ROMANORVM EPOCHIS ANNORVM, Cum Epocha vulgari CHRISTI, ſeu Dionyſiana CONNECTENDIS.

CAPVT I.

De Troiæ excidio, & Latinis Regibus, vſque ad Romulum excluſiuè, eaq; occaſione de Troiæ Conditu, & Regibus.

CONCLVSIO I.

Probabilius eſt Troiam à Dardano conditam fuiſſe Anno ante Epocham Chriſti Milleſimo quadringenteſimo octogeſimo primo; Captam verò, & incendio exciſam à Græcis, Anno ante eandem Epocham Milleſimo centeſimo octogeſimo quarto Vere exeunte, die XIV. Iunij in forma Anni Iuliani retroilluc tracta.

1 IAm libro 3. cap. 2. ex Eclipſibus Luminarium demonſtrauimus, Annum primum Olympiadis primæ ab Iphito inſtauratæ, incœpiſſe à Neomenia propiore, aut ſubſequente Solſtitium æſtiuum anni DCCLXXVI. ideſt 776 ante vſitatam vulgo Epocham CHRISTI, videlicet à die 9. Iulij, in quam incidit Nouilunium Ciuile: cùm Solſtitium verum fuiſſet die 23. Iunij hora 20. min. 42 ½. poſt meridiem nobis, ciuile autem die prima Iulij, aut non multo poſt. Hinc ſequitur Olympia-

Annus I. Olympiadis.	Incæpit ab æſtiua Neomenia anni ante Epocham CHRISTI.
I	776
VII	752
XCIV	404
CXV	320

d s, earumq; annos primos, in Laterculo hoc notatos, incœpiſſe annis ante Chriſti Epocham è regione illorum adſcriptis; Hos enim conſultò elegimus ad probandam mox Concluſionem noſtram, eiuſq; poſteriorem partem de Troiæ excidio, & deindè priorem de Troiæ conditu.

2 Dionyſius Halicarnaſſeus, quem in Antiquitatibus Romanis, Græciſque ad eas pertinentibus diligentiſſimum fuiſſe, nec ſine magna cauſa poſtponendum aliis, ſemper cum maiori Chronologorum, vel certè meliori parte cenſuimus, libro 1. Antiq. Romanarum ait: *Ilium enim captum eſt vergente in finem Vere, diebus xvii. ante Solſtitium, octauo die deficientis Thargelionis, iuxta ſupputationem temporum, quam agunt Attici. Supererant ex illo anno poſt Solſtitium dies viginti. In his triginta ſeptem diebus, qui captam vrbem ſecuti ſunt, exiſtimo Achæos res eius compoſuiſſe, & per legatos egiſſe cum his, qui defecerant, ictaq; tunc cum eis fœdera. Sequenti autem anno, qui ab vrbe capta fuit primus, circa Æquinoctium autumnale Troiani ſoluentes à terra Helleſpontum traiiciunt, delatiq; in Thraciam, exegerunt ibi hyemem, colligentes profugos, & futuræ nauigationi ſe præparantes; ex Thracia verò primo vere profecti, emenſi ſunt ſpacium intermedium, vſque ad Siciliam.* Neque enim legendum eſt in corrupto Codice τελευτῶντος ἤδη τοῦ θέρους, nempè *vergente iam in fine æſtate*, cum deeſſent ad Solſtitium æſtiuum dies 17. ſed τοῦ ἔαρος, vt legunt Petauius, & Salianus infra citandi. Poſtea Dionyſius eodem libro 1. loquens de Romæ conditu inquit: *Porcius Cato, Græcam temporum rationem non indicat, cum fuerit alioquin diligens collector antiquæ Hiſtoriæ, ſed dicit quadringentis triginta duobus annis Romam poſteriorem bello Iliaco, quod tempus computatum iuxta Eratoſthenis Chronographicas, incidit in annum primum Olympiadis ſeptimæ. Eſſe autem incorruptas Eratoſthenis regulas, & quomodo ad eas dirigenda ſit Romana temporum ratio, alio tractatu declarauimus.* Demum libro 2. ſcribit: *Ab his gentibus Vrbs eſt condita poſt Ilium captum anno CDXXXII.* ideſt 432. *Olympiade ſeptima.* Hactenus Dionyſius. Iam verò ex dictis num. 1, Olympias ſeptima incœpit ab æſtate anni 752. ante Epocham Chriſti, ergo anni 431. quos cum Portio Catone Dionyſius affirmat præceſſiſſe ab Ilio capto ad Romæ fundationem, aut ſunt incompleti, ita vt completi fuerint tantum 431. & annus 432. concurrerit maxima ſui parte cum primo Olympiadis ſeptimæ, & ſic additis 431. ad 752. fit annus ante Epocham Chriſti 1183. pro Ilio Capto: aut anni 432. iam completi fuerant vere præcedenti æſtatem, à qua initi Olympias ſeptima, & tunc addendo annos 432. annis 752. fit pro Troiæ excidio annus 1184. ante Epocham Chriſti. Apud Clementem verò Alexandr. lib. 1. Eratoſthenes à Troia capta ad primam Olympiadem numerat

annos 407. quia à Troia capta ad Heraclidarum tranſitum ponit annos 80. hinc ad Ioniæ Ktiſin 60. & hinc ad Lycurgi Epitropiam 159. & hinc ad primam Olymp. 108. cui aſſentitur alius Chronologus. Sed de his quoque dubitari poteſt includanne terminos, an excludant. Interim tamen ex Dionyſij Eratoſthenis Clementiſq; authoritate, & Diodori num. 5. adducendo conſtat ab Ilio capto ad primam Olympiadem interceſſiſſe annos non plures quàm 408. nec pauciores quam 406. Euſebius autem in Chronico poſuit 406. ad initium Olympiadum, ex quo patet erroneum eſſe numerum annorum 460. quem idem Euſebius habet in præfatione ad ſuum Chronicon. Videamus nunc quinam elegerint priorem, & quinam poſteriorem computandi modum.

3 Priorem computandi modum elegerunt Scaliger lib. 5. de emendat. temporum titulo *de Ilij excidio*; quamuis enim fateatur ſibi libro 1. placuiſſe annum 408. ante primam Olympiadem pro Troiano excidio, longè tamen certiorem putat annum 407. & periodi Julianæ 3531. hoc eſt ante Chriſti Epocham 1183. additque ex ſuis de Attica periodo Commentis, fuiſſe diem 21. Iunij in plenilunio, & Solſtitium fuiſſe die 8. Iulij: Scaligerum ſequitur *Vbbo Emmius* l. 2. Chronol. p. 46. & l. 5. pag. 136. & *Salianus* ad annum mundi 2871 qui eſt ipſi 1182. ante verum primum Chriſti annum, ſed 1183. ante vulgarem Epocham Chriſti, vbi eos qui à capto Ilio ad primam Olympiadem numerant annos 407. ait numerare excludendo alterutrum terminum; eos verò, qui cum Porcio Catone, & Dionyſio numerant annos 408. includere vtrumq; terminum, & proinde vtroſque conciliat, & vtriuſq; opinionis Sectatores pro ſua, quam Dionyſij eſſe confirmat, allegat; addit diem 23. Thargelionis fuiſſe ex computo Sylburgij in Dionyſium, diem 5. aut 6. Iunij, confirmatque ex Virgilio 3. Æneid. canente

Vix prima inceperat æſtas
Et pater Anchiſes dare fatis vela iubebat.

Sed vt ex Dionyſio num. 2. retuli, prima traiectio in Thraciam fuit autumno, ſecunda verò nauigatio inde in Siciliam fuit primo vere. Porrò Eratoſthenes aliuſq; Chronologus apud Clementem Alexandrinum l. 1. ſtrom. numerant ab Ilio capto, ad primam Olympiadem annos 407. videnturq; huic opinioni fauere, ſi alterutrum terminum includant; nam ſi vtrumq; excludant fauent ſecundæ opinioni. Fallitur interim Sylburgius, & cum eo Salianus putantes illo ſeculo captæ Troiæ Solſtitium Ciuile fuiſſe die 22. aut 23. Iunij, ſicut eſſe putarunt tempore Auguſti, quo Dionyſius Halicarnaſſeus ſcribebat, ideoq; diem 17. ante Solſtitium fuiſſe diem 5. aut 6. Iunij, cum Dionyſius loquatur de die 23. Thargelionis, qui anno Captæ Troiæ fuit 17. ante Solſtitium. Iam verò ex libro noſtro 1. & c. 30. Canonibus IX. & XV. anno ante Epocham Chriſti 1183. Nouilunium Iunij die 8. h 8. m 20. & Nouilunium Auguſti die 7. hora 21. min. 4. Solſtitium autem verum die Iulij 2 h. 17. m. 19. poſt noſtrum meridiem, ciuile autem fuerit ſi non die 3. aut 4 certè non multo poſt; ſed & Nouilunium Auguſti ciuiliter & neomeniam computando à prima Phaſi Lunæ die 8. vel 9. Auguſti, vnde incœpit neomenia Hecatombeonis, quare à Solſtitio æſtiuo Ciuili vſq; ad finem anni Attici fuerunt dies certiſſimè pluresquàm 30. cum tamen Dionyſius dicat à Solſtitio ad finem anni fuiſſe dies 20. tantummodo. Rurſus ſi Neomenia menſis Scyrrhophorionis, qui erat vltimus in anno Attico, fuit die Iulij 8. aut 9. Iulij, ergo dies 23. Thargelionis præcedentis fuit die 30. Iunij, aut die 1. Iulij, ideoq; ad Solſtitium etiam ciuile dies 5. 6. 7. circiter, non autem 17. vt expreſsè ſcribit Dionyſius. Ergo nulla methodo, niſi violenta, aut commentitia potuit, Salua Dionyſij computatione, Troiæ excidium cadere in annum ante Epocham Chriſti 1183. ſeu Periodi Iulianæ 3531. atq; adeo Dionyſius eiuſq; ſectatores non computant ab Ilio capto ad primam Olympiadem annos 407. ſed 408. vt mox videbimus. Falſa itaq; eſt prior opinio.

4 Poſterior computatio, & opinio ſtatuens Troiæ excidium anno 408. ante primam Olympiadem, & anno 432. completo ante Olympiadem ſeptimam atq; adeo periodi Iulianæ anno 3530. ſeu ante Chriſti vulgarem Epocham 1184. eſt *Glareani* in principio Chronologiæ, & ad annum à Troia capta 409 quem comparat cum primo primæ Olympiadis, ſed in hoc fallitur quod Solſtitium æuo illo putat fuiſſe 24. Iunij, ſicut ſuo æuo Plinius lib. 18. c. 28. illud adnotauit; item *Genebrardi* in Chronico ad annum Mundi 3026. *Io. Camertis* in Comm. Solini; *Cuſpiniani* in Faſtis, *Stephani Pigbij* in Annalibus Romanis anno 1. Romuli, *Mercatoris* anno Mundi 2783. *Capelli* anno mundi 2816. *Sigonij* in Faſtis cap. de Romulo, vbi annum 1. Olympiadis 7. numerat CDXXXIII. poſt Ilium captum, *Onuphrij* in Faſtis lib. 1. cap de Olympiade vbi annum primum primæ Olympiadis dicit ex Catonis, Eratoſthenis, & Dionyſij ſententia eſſe annū CDIX. poſt Troiæ excidium; *Sylburgij* in Dionyſium, *Heluici*, & *Sethi Caluiſij* in ſuis Chronol. Deniq; *Petauij* l. 9. de doctrina temporum à cap. 27. vbi Scaligeri commenta computat, ad 29. vbi ſuam opinionem de anno periodi Julianæ 3530. pro Ilij excidio probat ex Characteribus Chronologicis, deducit enim hoc anno Solſtitium fuiſſe ciuiliter die 28. Iunij, & Nouilunium, ſeu Neomeniam Thargelionis die 21. Maij, ideoq; diem 23. Thargelionis incidiſſe in diem 12. Iunij nempe in diem 17. ante Solſtitium, vt habet Dionyſius; Neomeniam verò Hecatombæonis fuiſſe die 19. Julij, & ſic à Solſtitio ad finem anni fuiſſe dies 20. vt dixit Dionyſius. At ex libro noſtro 1. c. 30 Canone XV. Solſtitium verum anno 1184. ante Epocham Chriſti fuit Iulij die 2. hora 23. min. 8. poſt noſtrum meridiem, ergo ciuile non prius quam die 23. Iu ij. Falliturq; Petauius dum dicit cap. 29. *Quare videtur Atheneinſium ciuile Solſtitium in Iunij XXVIII. diem conueniſſe, proximum ſcilicet ab eo, in quo Metonis Solſtitium collocatum fuerat, quod Iunij XXVII. ſub tempus matutinum obſeruatum fuiſſe ſupra vidimus.* Sed inſigne eſt παρόραμα Petauij. Nam Meton non fuit belli Troiani tempore, ſed multo poſt, nempe ante Chriſtum anno 432. Solſtitium obſeruauit, vt docet ipſemet Petauius l. 2. 4. & 13. in Chronico, videlicet annis 752. poſt excidium Troianum. Alijs igitur Epilogiſmis opus eſt dies à Dionyſio numeratos 17. ante Solſtitium, & 20. poſt comprobare. Nos itaque ex eodem cap. 30. Canone IX. colligimus anno ante Epocham Chriſti 1184. Solſtitium quidem verum, vt iam diximus die 21. Iulij hor. 23. min. 8. Nouilunium autem medium Maij die 20. hor. 11. m. 52. poſt merid. Sed verum die 22 Neomeniam verò Thargelionis à prima phaſi computatam die 23. Maij, vnde numerado dies 23. Thargelionis cadunt in 14. Iunij, & inde numerando dies 17 peruenitur ad diem 1. Iulij, quare vnico tantum die diſſidet calculus à computo Dionyſij, & diſſidium facile tollitur, ſi ponatur Solſtitium ciuile tunc fuiſſe die 2. Julij: Præterea Nouilunium medium Iulij fuit illo anno die 18. hora 23. min. 20. p. m. ſed verum die 20. & Neomenia Hecatombæonis à prima phaſi die 21. aut 22. ita à Solſtitio incluſiuè ad finem anni, & initium noui dies 20. Fallitur ergo Onuphrius in Faſtis pag. 149. dum ait ex Dionyſio Troiam captam fuiſſe octauo calendas Iulij.

5 Confirmatur idem Annus ex Diodoro Siculo lib. 14. ſcribente annū primum Olympiadis XCIV. ideſt 94. eſſe ab excidio Ilij DCCLXXX, ideſt 780. & l. 19 annum 3. Olympiadis 115. eſſe ab excidio Ilij DCCCLXVI. ideſt 866. n. m ex dictis num. 1. Olympias 94. incœpit anno ante Epocham Chriſti 404. & Olympias 115. anno 320. adde igitur annis 404. annos 780. fit annus exciſi Ilij 1184 Rurſus annis 320. deme annos 2. & reſtat annus 318. pro initio anni tertij Olympiadis 115. quibus adde annos 866. & fit denuo annus 1184. pro excidio Iliaco. Aduerte tamen, ſi Vrbis Romanæ annus primus iniit anno vno ante Olympiadē 7. tunc annos 432. ab excidio Troiæ ſumendos pro incompletis.

6 Quod ſpectat ad priorem Concluſionis partem: Archilochus libro de temporibus, & Auctor Troicorum editus à Michaele Neandro, ait Dardanum Troiæ conditorem regnaſſe annos 31. Erichthonium 75. Troiſen. 60. Ilum 55. Laomedontem 36. Priamum 40. aut 41. ergo regnatum eſt Troiæ annos 297. aut 298. Euſebius vero habet 298. quos ſi addas anno 1184. excidij Troiani incidet Troiæ conditus in annum 1482. aut ſaltem 1481. ante Epocham Chriſti. Hinc apponemus Catalogum Regum Troianorum, & ex Dionyſio Halicarnaſſeo lib. 1. Catalogum Regum Latinorum ante, & poſt Æneam vnà cum annis, quibus regnarunt, & quibus inierunt Regnum.

Reges Troiani, ſeu Ilij.	Inijt Regnum Anno ante Epoch. Chriſti	Regnauit Annos
Dardanus.	1481	*XXXI.*
Erichthonius.	1450	*LXXV.*
Troſſes.	1375	*LX.*
Ilus.	1315	*LV.*
Laomedon.	1260	*XXXVI.*
Priamus.	1224	*XL.*
Excid. Ilij.	1184	*
	Durauit.	297

Romulus Anno 2. Numitoris Romam condidit; eius, & aliorum Regum Romanorum annos dabo in Tabula Conſulum cap. 5. caue à Catalogo Petauij in Paralipomenis pag. 867. vbi numeri aliqui falſi, aut vitiati leguntur.

Reges Latini.	Inijt Regnum Anno ante Epoch. Chriſti.	Regnauit Annos.
Picus Saturni filius	1297	*XXXVII.*
Faunus.	1260	*XLIV.*
Latinus.	1216	*XLVI.*
Æneas.	1170	*IV.*
Aſcanius	1166	*XXVIII.*
Syluius poſt.	1128	*XXX.*
Æneas Syluius.	1098	*XXXI.*
Latinus II.	1067	*LI.*
Alba.	1016	*XXXIX.*
Capetus.	977	*XXVI*
Capys.	951	*XXVIII.*
Calpetus.	923	*XIII.*
Tiberinus.	910	*VIII.*
Agrippa.	902	*XLI.*
Alladius.	861	*XIX.*
Auentinus.	842	*XXXVII.*
Procas.	805	*XXIII.*
Amulius.	782	*XXVIII.*
Numitor.	754	*II.*
Romulus.	753	

CAPVT II.

De Anno, & Die Romæ Vrbis conditæ cum Anno ante Epocham Chriſti, dieq; Anni Iuliani connectendo.

CONCLVSIO II.

Licet primus Romæ conditæ Annus fruſtra per Eclipſes ab inſignibus Chronologis inquiſitus fuerit, aliunde tamen verius eſt Romam conditam fuiſſe deſinente Anno tertio Olympiadis ſextæ, & incipiente, vel imminente quarto, & ante Chriſti Epocham 753. quam ſententiam oſtendemus fuiſſe M. Terentij Varronis, Ciceronis, Plinij, Velleij Paterculi, Cornelij Taciti, Dionis Caſſij, Cenſorini, Plutarchi, A. Gellij, Rufi Feſti Eutropij, Euſebij, nec non Imperatorum Claudij, Antonini, & Philipparum, ex recentioribus autẽ Genebrardi Baronij, Onuphrij, Kriſtmanni, Henrici Philippi, Tornielli, Tirini Petauij aliorumq; apud eos.

Opinionem verò eam, quæ initium Vrbis ſtatuit quarto anno deſinente Olympiadis ſextæ, & imminente, aut fermè inito primo ſeptimæ Olympiadis; licet fundatam in falſo numero annorum, quibus Romæ regnatum eſt, Dionyſij Halicarnaſſei fuiſſe oſtendemus, Solini item, Clementis Alexandrini, & Theophili Antiocheni, non autem Verij Flacci, nec Diodori, Verrium enim Flaccum, ſeu Tabulas Capitolinas, non ſecus ac Polybium Apollodorum, Eratoſthenem, Catulum, Corn. Nepotem auſpicatos eſſe Vrbis initium ab anno primo deſinente, & inſtante ſecundo ſeptimæ Olympiadis oſtendimus, manente adhuc in ambiguo quid Portius Cato, Liuius, ac Diodorus Siculus ſenſerint.

Diem verò natalem Vrbis conditæ quem conſtat fuiſſe in Feſto Paliliorum XI. Kal. Maij Romulo ingreſſo iam annum ætatis 18. non in Autumnum, ſed ſub finem Veris incidiſſe verius eſt.

1 OPiniones obſoletas iam, de annis Vrbis conditæ, nimiumq; à probabilitate, nedum à veritate abhorrentes ſuperuacaneum duco hic examinare, cuiuſmodi eſt Timaei Siculi, qui conditam putauit anno 38 ante primam Olympiadem; & Q. Fabij Pictoris, qui anno primo Olympiadis octauæ, et L. Concij, qui anno quarto Olympiadis duodecimæ, vt refert Dionyſius Halicarnaſ. l. 1. eaſq; expendit Onuphrius in lib. 1. Faſtorum tit. *de Anno, & Die Vrbis Conditæ*. Tres itaq; alias opiniones expendemus. *Prima* eſt Varronis de anno 3. exeunte ſextæ Olympiadis; *Secunda* eſt Dionyſij Halicarnaſ. de anno 4. exeunte Olympiadis ſextæ, et imminente, atq; quaſi inito anno 1. Olympiadis ſeptimæ; hanc enim opinionem non in duas, vt multi faciunt diuidendam, ſed in vnam vnicumq; tempus conciliabimus. *Tertia* eſt Polybij et Faſtor Capitolinor. de anno 1. exeunte, et imminente 2. Septimæ Olympiadis.

Prima Concluſionis pars de Eclipſibus. Probatur.

2 PRima pro Vrbis annis Eclipſis, eſt illa, quæ accidiſſe fertur in conceptu Romuli anno 1. Olympiadis 2. die 23. Menſis Choiac: nam cùm teſte Dionyſio lib. 1. & Solino c. 2. Romulus Vrbem condiderit anno ætatis anno 18. Olympias verò 2. incœperit anno 772. ante Epocham Chriſti, dieſq; 23. Choiac fuerit in forma Iuliana dies 24. Iunij, additis 9. menſibus ſequeretur natum ſub finem Martij, & quidem die 23. ſi natus eſt die 21. Menſis Thoth, vt aſſerit Tarruntius, anno videlicet 771. ante Epocham Chriſti, vnde numerando annos 17. completos ætatis Romuleæ peruenitur ad annum 754. ante Epocham Chriſti, quare anno ſequenti, ideſt 753. nempe ſub exitum anni 3. Olympiadis 6. Vrbs cõdita fuiſſet ſi verificaretur illa Eclipſis. Iam verò Plutarchus in vita Romuli ſic refert. *Diem verò illam, qua Romulus Vrbem condere cœpit, traditum eſt, fuiſſe trigeſimam Lunæ, eodemq; die Synodum Eclipticam Lunæ cum Sole, quam etiam Antimachus Teius obſeruarit, quæq; contigerit anno tertio ſextæ Olympiadis. At Varronis Romani Philoſophi ætate, viri in hiſtoriis verſatiſſimi, fuit Tarruntius quidam amicus eius, Philoſophus, ac Mathematicus profeſſione, qui etiam contemplandi cauſa Aſtronomiam attigerat, in eaq; videbatur excellere. Huic Varro propoſuit Romuli natalem diem, horamq; exquirendam, quæ illi in vita ipſius euenissent, inueſtigandam, ſupputandamq; quomodo Geometrici eorum problematum reſolutio à fine ad initia inueniri ſolet. Eſſe enim eiuſdem ſcientiæ dato tempore natalium hominis alicuius, de vita eius prædicere, & vita expoſita, tempus quo is natus eſſet inueſtigare. Obſecutus eſt Tarruntius, inſpectiſque Romuli actis, quæque ei euenissent, quamdiu*

vixiſſet,

vixiſſet, qua morte functus eſſet, & ſi qua ſunt id generis: comparatis inter ſe his omnibus, audacter intrepidéq; pronuntiauit, Romulum conceptum fuiße anno primo ſecundæ Olympiadis, vigeſima tertia die Menſis Aegyptij Choeac, hora tertia, cùm ſol totus deliquium pateretur; natum autem eſſe vigeſima prima die Menſis Thoth, circa Solis ortum; Romam ab eo conditam nona die menſi Pharmuthi, inter ſecundam, & tertiam horam. Aduerte interim Lector, Varronem non propoſuiſſe Tarrutio inueſtigandum annum natiuitatis; aut Romæ conditæ, ſed diem: de anno enim nõ dubitabat Varro, & ex traditione, Romanorumq; communiori opinione ſat ſciebat Tarrutium de hoc nõ futurũ ſollicitũ. Dionyſius quoq; Halicarnaſſeus l.2. ait de Romulo: *Cum matri eius inferretur vis, incertum ab homine, an à Deo, deliquium Solis factum, terriſq; interdiu tenebras nocturnis ſimiles incubuiße aiunt, quod etiam necis ipſius tempore accidit.* Cicero autem lib.2. de diuinatione ait: *Lucius Tarruntius Firmanus Chaldaicis ſermonibus eruditus, vrbis Romæ natalem diem repetebat ab illis Palilibus, quibus eam conditam accepimus, cum Luna eſſet in iugo.*

3 Iam verò Ecliptim illam in conceptu Romuli aſſertam à Dionyſio, & Tarruntio die 23. Choeac, ideſt 24. Iunij anno 1. ſecundæ Olympiadis, ideſt 772. ante Epocham Chriſti, inueſtigauit Nicolaus Mulerus, ſed fruſtra, vt docet Petauius lib.8. pag. 770. & lib.9 c.48. Licet enim illo anno Nouilunium verum fuerit die 24. Iunij, apparens autem hora Romæ 9. min. 18. poſt mediam noctem; Latitudo tamen Borealis vera fuit min. 60 ½. & apparens min. 3 ½. ideoq; maior quàm ſumma ſemidiametrorum; quæ nõ exceſſit 31. minuta; nulla igitur Eclipſis Romæ; totalis autẽ nõ niſi in regione valdè Boreali; ſed Dionyſius, & Tarruntius videtur loqui de Eclipſi obſeruata in eo Italiæ tractu. Multo minus ad rem facit Eclipſis Solis, quam Buntingus anno ante Epocham Chriſti 770. reperit die 5. Maij totam in Æthiopia, cum nec locus, nec annus, nec dies congruat Tarruntianæ ſupputationi, quod multo magis dictum eſto contra Eclipſim digitorum 10. Romæ hora 8 ⅓. poſt mediam noctem, ſed Februarij die 10. anni ante Epocham Chriſti 765. ab Heruarto aſſignatam.

4 Secunda Eclipſis, eſt illa quàm, vt ex Plutarcho retuli, obſeruauit Antimachus Poeta Teius. ipſa die Vrbis conditæ annoq; 3. ſextæ Olympiadis: Quoniã verò Tarruntius dixit, conditam die 9. Pharmuthi, ideſt die 3. Octob Non poſſunt cõciliari hæc, quia illo anno Nouiluniũ incidit in 21. Octobris. Sed Tarruntius nihil de Nouilunio, nedum de hac Solis Eclipſi ſignificauit. Mulerus autẽ in Appendice ad Tabulas Friſicas hoc anno nempe 753. ante Epochã Chriſti ſupputauit Ecliptim Solis, non in Italia, ſed in Aſia minore viſam ab Antimacho die 26. Maij Iuliani, qui tamen in anno Albano, vel Romuleo inciderit in Palilia, ideſt in Aprilis 21. At Petauius lib.9. de Doctrina temporum c. 48. contendit in tota Aſia minore latitudinem Auſtralem Lunæ apparentem fuiſſe minutorum 86. & ampliùs, adeoq; multo maiorem ſumma ſemidiametrorum Solis, & Lunæ, quæ non excedebat minuta 30. & proinde impoſſibilem fuiſſe tùc Eclipſim. Illa verò Eclipſis Solis, quæ anno eodem accidit Nouembris 19. paulò ante mediam noctem in Aſia minore, vtiq; nec ibi, nec in tota Europa obſeruabilis fuit.

5 Alias quinque Eclipſes ad annos Vrbis ſtabiliendos proferant Petauius lib.9. de doctrina temporum cap. 50. ex quibus duas ſelegit Langius lib. 2. de annis Chriſti, quas nos cap. ſequenti, ad Faſtos Conſulares confirmandos adducemus, ideoq; ſatis hic fuerit eas indicare cum annis Cõſulum, ſub quibus eas accidiſſe tradunt Hiſtorici, & cũ annis Vrbis Varronianis, & Capitolinis, & Periodi Iulianæ quos adnotant Petauius, & Langius.

ECLIPSES ex Auctoribus.	CONSVLES, Sub quibus Eclipſes acciderunt.	Anni Period Iulianæ	Anni ante Ep Chriſti.	ANNI Vrbis Varro.	Cond. Capit.
Lunæ ex Polybio lib.4.	M. Liuius Salinator. L. Aemilius Paullus.	4495	219	535	534
Solis ex Liuio lib. 22.	C Flaminius: Cn. Seruilius Geminus.	4497	217	537	5 6
Solis ex Liuio lib. 37.	L. Cornelius Scipio: C. Lælius Nepos.	4524	190	564	563
Solis ex Liuio lib. 38.	M. Valerius Meſſala: C. Liuius Salinator.	4526	188	566	565
Lunæ ex Liuio lib. 44. & Plutarcho in Paulo	L. Paullus Æmilius II. C. Licinius Craſſus.	4546	168	586	585

Verum ex his Eclipſibus cõſtituuntur quidem anni prænominatorum Conſulum, quia anni Conſulares ſeorſim, & ſigillatim determinati ſunt, nec ab vna communi Epocha pendent, ideoq; certus eſt nobis annus ante Epocham Chriſti, qua vtimur in Eclipſibus indagandis, ſed anni Vrbis nõ poſſunt hinc abſolutè verificari, quia eoſdem Conſules alij vno, alij alio Vrbis anno conſignant, iuxta opinionem Epochæ annorum Vrbis conditæ, quam quiſq; ſectatur; Exempli gratia Eclipſis illa Lunæ, quam Polybius narrat viſam Liuio Salinatore, & Æmilio Paulo Coſs. & nos ex Tabb. Aſtronomicis ſcimus euenisſe anno ante Chriſti Epocham 219. Varro adnotarat Vrbis anno 535. Dionyſius 534. Polybius 533. Q. Fabius Pictor 530. L. Cincius 511. Ergo decepti ſunt Petauius, & Langius, & ſi qui alij putauerunt ex his Eclipſibus conſtitui certò poſſe annum Vrbis verum, & fallaciter argumentati ſunt.

Secunda Concluſionis pars de Anno Vrbis Varroniano probatur.

6 PRimò purgandus eſt M. Varro à falſa hypotheſi quam illi imponunt Onuphrius Panuinus lib. 1. in Comm. Faſtor. tit. de *Anno, & die Vrbis conditæ,* Tirinus tomo 1. in Chronico Sacro c. 32. Salianus ad Annum Mundi 3302. & Langius lib.2. de annis Chriſti c. 11. aſſerentes Varronem in definiendo anno Vrbis conditæ innixum fuiſſe diuinatione, ſeu ſupputatione Aſtrologica Tarruntij Firmani, & quidem Eclipſi ab eo in fundatione Vrbis aſſerta, vt habent Onuphrius, Tirinuſq; ſed ſi attendatur narratio Plutarchi, relata ſupra num 1. ne verbum quidem habetur de anno Vrbis à Varrone requiſito, ſolum enim ſollicitus fuit de die natali Romuli, & hora; eſto illa occaſione Tarruntius oſtentandæ artis cauſa enunciauerit diem quoque concepti Romuli, & fundatæ Vrbis diem, & horam; nihil de Eclipſi in hac fundatione memorans; nec Cicero ipſi aliud tribuit, quam vaticinium diei natalitij Vrbis, ſicut nec Solinus c.2. vbi ſcribit: *Ibi Romulus manſitauit, qui auſpicato murorum fundamenta iecit duodeuiginti natus annos xi. Cal. Maias, hora poſt ſecundam, ante tertiam, ſicut L. Tarruntius prodidit Mathematicorum nobiliſſimus, Ioue in Piſcibus, Saturno, Venere, Marte, Mercurio in Scorpione, Sole in Tauro, Luna in Libra conſtitutis.* Et ſanè nimis audax fuiſſet Tarruntius, ac temerarius, ſi abſq; notitia anni reliqua aggreſſus eſſet, nec vllum ex Aſtrologis noui, noui autem non paucos excellentiſſimos, qui ante conſtructionem natalitij thematis, non exigat ſibi annum dari. Dedit igitur Varro Tarruntio annum Vrbis conditæ, & annos quibus Romulus regnarat, & annum ætatis, quem habebat, quando Vrbem fundauit; reliqua ex Tarruntij calculis explicari voluit. Iam enim ex proprio ſtudio, & traditione populi Romani certus erat de anno Vrbis conditæ, nec in antiquitatibus Romanis poſthabendus eſt Dionyſio Halicarnaſſeo, alioquin diligentiſſimo, ſed aduenæ, & qui ſæpè in ſuis libris teſtatur ſe Varronem ſequi, vt authorem fidiſſimum.

7 Varro enim in ijs, quæ ſpectant ad Romanarum rerum ſcientiam, veluti omnium magiſter habitus fuit à doctiſſimis quibuſq; viris Solinus c.2. de illo ſic. *Nam vt affirmat Varro author diligentiſſimus, Romam condidit Romulus &c.* & Quinctilianus l.10.c.1. *Varro Romanorum eruditiſſimus;* & Terentianus Maurus. *Vir doctiſſimus vndecunq; Varro:* & Plutarchus in Romulo: *Varronis Philoſophi ætate, viri in hiſtoria praſtantiſſimi;* & Lactantius lib. 1. inſtit. cap. 6. *M. Varro, quo nemo vnquam doctior, ne apud Græcos quidem, neque apud Latinos.* Ipſe autem Cicero in Academicis quæſtionibus, ait ſe diſputaſſe cum *Varrone homine omnium facilè acutiſſimo, & ſine vlla dubitatione doctiſſimo*

& lib. 1.

& lib. 1. earumdem quæſtionum colloquens, cum Varrone inquit: *Nos in noſtra Vrbe peregrinantes, erranteſq; tanquam hoſpites, tui libri quaſi domum reduxerunt, vt poſſemus aliquando qui, & vbi eſſemus agnoſcere. Tu ætatem patriæ, tu deſcriptiones temporum, tu ſacrorum iura, tu Sacerdotum, tu domeſticam, tu publicam diſciplinam, tu ſedium, regionum, locorum, tu omnium diuinarum humanarumq; rerum, nomina, genera, cauſas aperuiſti.* Quæ duo Ciceronis teſtimonia producit S. Auguſtinus lib. 6. de Ciuitate Dei c. 2. & addit ipſe de ſuo: *Quis Marco Varrone curioſius iſta quæſiuit? quis inuenit doctius? quis conſiderauit attentius? quis diſtinxit acutius? quis diligentius, pleniuſq; conſcripſit?* & ibidem de eodem: *Qui tam multa legit, vt aliquid ei ſcribere vacaſſe miremur; tam multa ſcripſit, quam multa vix quemquam legere potuiſſe credamus.* Nimirum Gellius lib. 3. ex ipſomet Varrone, refert Varronem anno ætatis octogeſimo quarto ſcripſiſſe libros quadringentos nonaginta, vt non mirum ſit, ei tanquam Togatorum doctiſſimo, viuenti adhuc (quod nemini antea factum) ſtatuam poſitam fuiſſe in Bibliotheca, quam primam publicauit Aſinius Pollio, Romæ. Ipſemet Dionyſius Halicarnaſſ. tum aliàs non raró, tum lib. 4. loquens de libris Sibyllinis ait: *Sequor autem hic M. Terentij Varronis opinionem, quæ habetur in eius commentarijs Theologicis.* Vtinam eundem ſecutus eſſet in ætate patriæ cuius, vt ex Cicerone didicimus, fuit periti ſſimus, ſicut plurimi ſecuti ſunt, quos mox enumerabimus.

8 *M. Tullius Cicero*, & *Pomponius Atticus*, Vrbem conditam putarunt, *Olympiadis ſexta anno tertio*, vt expreſsè de his teſtatur Solinus cap. 2. & ipſemet Cicero in Bruto, vbi iterum laudat Varronem; ait Liuium Poetam tabulam primum dediſſe *Romæ C. Clodio Cæci filio, & M. Tuditano Coſſ. anno poſt Romam conditam quarto decimo, & quingenteſimo.* Vt habent plerique, & emendati codices: ille autem numerus congruit Varronianæ ſupputationi, vt infra videbimus. *Cenſorinus* autem de die Natali cap. mihi 8. loquens de tertio tempore à prima Olympiade ad ſuum æuum ait. *De tertio autem tempore fuit aliqua inter auctores diſſenſio, in ſex ſeptemue tantummodo annis verſata. Sed hoc quodcunque caliginis Varro diſcuſſit, & pro cætera ſua ſagacitate, nunc diuerſarum ciuitatum conferens tempora, nunc defectus eorumq; interualla retro dinumerans, eruit verum; lucemq; oſtendit, per quam numerus certus, non annorum modò, ſed & dierum perſpici poſſit: ſecundùm quam rationem, niſi fallor hic annus (cuius velut index, & titulus quidam eſt Vlpij, & Pontiani Conſulatus) ab Olympiade prima M. eſt, & XIV. ex diebus dumtaxat æſtiuis, quibus Agon Olympicus celebratur; à Roma autem condita CMXCI. & quidem ex Palilibus, vnde Vrbis anni numerantur; eorum verò annorum, quibus Iulianis nomen eſt, CCXXCIII. ſed ex die Kal. Ian. vnde Iulius Cæſar anni à ſe conſtituti fecit principium.* Ergo ſecundum Varronem, & Cenſorinum, annus primus Vrbis conditæ incœpit à Palilibus anni tertij Olympiadis ſextæ, anni inquam tertij exeuntis; videlicet anno ante vlitatam Chriſti Epocham 753. quo à ſequenti æſtate incœpit annus quartus Olympiadis ſextæ; annus enim tertius ſextæ Olympiadis erat Olympiadicus 23. cui addendo annos Vrbis ineuntes 991. fit Olympiadicus item iniens 1014. vt habet Cenſorinus.

P. Velleius Paterculus lib. 1. aſſerit: *Vrbem in Palatio conditam à Romulo Palilibus, ſexta Olympiade poſt duos, & viginti annos, quam prima conſtituta fuerat, à quo tempore ad M. Vinicij Conſulatum ſunt anni exacti DCCXXCII. cum is Conſul fuerit anno Vrbis DCCXXCIII.* Cenſuit ergo expleto anno 22. Olympiadico, Vrbem conditam anno 23 & cohærenter dixit Conſulatum M. Vinicij, qui cum Caſſio Longino fuit Conſul anno Epochæ Chriſti 30. ideſt Vrbis conditæ Varroniano 783. ex quo loco geminum characterem habente, emendandi ſunt anni aliorum Conſulum apud Velleium vitio librariorum corrupti. *C. Plinius* l. 2. cap. 8. de Stella Veneris; modò Luciferi, modò Veſperis nomina, & proprietates habentis ait. *Quam naturam eius Pythagoras Samius primus deprehendit Olympiade circiter quadrageſima ſecunda, qui fuit Vrbis Romæ annus centeſimus quadrageſimus ſecundus.* Ergo putauit Vrbem conditam anno 23. Olympiadico, huic enim addendo Vrbis annos 142. fit Olympiadicus 165. ideſt primus Olympiadis 42. Rurſus lib. 2. cap. 25. vbi de Cometis: *Semel adhuc iu-bæ effigies mutata in haſtam eſt, Olympiade centeſima ſexta, Vrbis anno trecenteſimo nonageſimo octauo*, vt habet codex Onuphrianus, non centeſima octaua, vt aliqui. Adde iam annis 23. Olympiadicis, annos Vrbis 398. fit Olympiadicus 421. nempe primus Olympiadis 106. hinc emendandus locus eiuſdem lib. 2. c. 12. vbi legitur *Olympiadis XLVIII. anno quarto, Vrbis conditæ anno CLXX.* & reponendus annus CLXIX. additis enim annis 169. Vrbis ad 23. Olympiadicos, fit Olympiadicus 192. ideſt quartus Olympiadis 48. Quare ea numero vitiato CLXX. non erat cur Scaliger lib. 5. vbi *de Vrbis Palilib.* torqueret ſe, & non debebat diſſimulare primum locum Plinij l. 2. c. 8. Alibi tamen ſunt aliqua alia vitia librariorumne an Plinij, neſcio?

Dion Caſſius paſſim Vrbis annos Varronianos vſurpat, vt legenti patebit, ſemper enim Conſulibus aſſignat Vrbis annum vnitate maiorem, quam faciant Tabulæ Capitolinæ illo æuo: nec verum eſt, quod Scaliger lib. 5. ſuſpicatur, nempe *Auguſti* Conſulatum quartum ponere alio quàm Vrbis 724. cum ab Vrbis anno 700. ponat Conſules *Domitium Caluinum*, & *Appium Claudium*, & inde exclusiuè ad 4. Conſulatum Auguſti incluſiuè ponat annos conſulares, & paria conſulum 24.

P. Cornelius Tacitus in notis marginalibus, & codice Lipſiano ſemper Varronianos Vrbis annos notat: ſic lib. 1. Annalium Conſulatum duorum Sextiorum, quo Auguſtus obijt, ſignat Vrbis anno 767. Conſulatum ſequentem Druſi, & Norbani anno 768. ſic lib. 2. Conſulatum ſequentem Silennæ, & Libonis anno 769. & Conſules ſequentes C. Cæcium, & L. Pomponium anno 770. & ſic ſemper vſque ad finem Annalium. Et lib. 1. Hiſtoriarum Serg. Galbæ, & T. Vinij conſulatum notat Vrbis anno 822. Neque obſtat, imò iuuet quod de moribus Germanorum ſic ſcribit: *Sexcenteſimum, & quadrageſimum annum Vrbs noſtra agebat, cum primum Cimbrorum audita ſunt arma, Cæcilio Metello, ac Papirio Carbone Coſſ. ex quo ſi ad alterum Imperatoris Traiani Conſulatum computamus, ducenti fermè, & decem anni colliguntur.* Primus enim motus Cimbrorum auditus eſt multo ante XI. kal. Maias, vnde anni Vrbis computantur, & tunc adhuc currebat annus Vrbis 640. ſed ab XI. kal. Maias incœpit annus 641. cuiq; maiori parte concurrit cum Conſulatu Metelli, & Carbonis, qui proinde notantur hoc anno 641. iſto iniuerint Conſulatum à Kalendis Ianuarij anni 640. ab anno verò Vrbis 240. expleto, vſque ad annum Vrbis 850. completum in XI. Kal. Maij, vnde iniit annus 851. quo ſcilicet anno Vlpius Traianus à Kal. Ianuarij inierat 2. Conſulatum, ſunt anni 210. ſed ad kal. Ianuarij prædictas, anni tantum 209 menſes 8. & dies 9. ideoque Tacitus dixit eſſe ferme 210.

Plutarchus in Romulo ſuam opinionem tanquam communem Populo Romano ſatis indicat, poſtquam enim in Romulo dixit. *In confeſſo eſt, Vrbem Romam conditam eſſe à d. XI. Kal. Maias* paululo poſt ſubdit; *Ortum verò Romæ incidiſſe in diem 30. Lunæ Tertiò anno ſextæ Olympiadis memoriæ proditum eſt:* cum reliquis iam num. 5. adductis.

Aulus Gellius haud dubium quin lib. 17. c. 21. & alibi Varronem ſequatur, vt cum *App. Claudium Candicem, & M. Fuluium Flaccum* conſignat anno Vrbis CDXC. Sic *Rufus Feſtus* in ſuo Breuiario ad Valentinianum Imper. affirmat annum primum Imperij Valentiniani Imperatoris eſſe ab Vrbe condita *Milleſimum centeſimum decimum ſeptimum*; quod non eſt verum niſi Varroniana ratione, cum hic imperare cœperit anno Epochæ Chriſti 364. Olympiadis 285. anno 3. labente, & incœpturo 4. poſt 4. ferè menſes.

Eutropius in Breuiario, quod dicauit Valenti Imperatori diſertè dicit l. 1. de Romulo Romam condidiſſe XI. kal. Maij Olympiadis ſextæ anno tertio.

Euſebius ipſe in Chronico annum 1. Vrbis collocat anno 3. Olympiadis ſextæ; His adiungit Onuphrius, *Paulum Oroſium, Pauliumq; Diaconum*, & Imperatores Auguſtum, Claudium Domitianum, Seuerum, & Philippum, in celebrandis ludis ſecularibus, contenditq; eos ſecutos Varronianam opinionem in Vrbis annis computandis, ſed hoc valde controuerſum eſt, & de hoc argumento videndus in primis noſter Petrus Taſſinus libro 2. de anno Seculari. Verum tamen id eſſe de Claudio, Antonino Pio, & Philippis Imperatoribus ſic probari poteſt.

9 Etenim Plinius lib. 7. c. 48. affirmat, Claudium Impe-

rato-

ratorem Ludos ſeculares celebraſſe, & cenſum inſtituiſſe anno quarto ſui Conſulatus, & l.10.c.2 hanc cenſuram notat anno Vrbis DCCC. Cenſorinus autem de die Natali cap.5. *ſextos autem* ludos ſeculares, *fecit T. Claudius Cæſar ſe IV. & L. Vitellio* III. *Coſſ. Anno DCCC.* Vt habet codex à Manutio caſtigatus, & de his Tacitus lib. XI. *Ludi ſeculares octingenteſimo poſt Romam conditam anno ſpectati ſunt:* Vbi Veteranus Scholiaſtes, ſicut, & Onuphrius libro de Ludis Secularibus notant, Claudium voluiſſe tempus ludorum ſecularium numerare à celebriori, & notiori Epocha Vrbis conditæ, non autem à primo luſtro condito à Seruio Tullio, vt alij fecerant, ideoq; Suetonius in Claudio c.21. *Fecit, & ſeculares quaſi anticipatos ab Auguſto, nec legitimo tempori reſeruatos*; & Zoſimus lib.2. ait Claudiũ, feciſſe ludos, *numero præſtitutorum annorum neglecto.* Quartus porrò Conſulatus Claudij, & tertius Vitellij incidit in Annum Epochæ Chriſti 47. vt ex Eclipſibus oſtendemus cap. 3. in cuius æſtate completus fuit annus 2. & 3. Olympiadis 206. ſeu Olympiadicus 823. & eodem anno XI. Cal. Maias completi ſunt Anni Vrbis 799. Varronianè quibus detractis ab 823. remanet Olympiadicus 23. pro initio Vrbis. Claudium imitatus eſt Antoninus Pius, qui, vt tradit Aurelius Victor, & in eum Andreas Schottus, Anno Vrbis 900. ſeculares ludos fecit; ſcribit enim de illo: *Deniq; annis, quibus publica egit, viginti idem manſit celebrato magnificè Vrbis nongenteſimo*; nempe Conſulibus M. Valerio Largo, & M. Valerio Meſſalino, & Epochæ Chriſti 147. vt rectè Taſſinius l.2. c. 10. quo completus eſt Vrbis annus Varronianus 899. & incœpit nongenteſimus Varronianus. Tandem Philippus Imperator anno ab inde centeſimo celebrauit Vrbis annum Milleſimum: ſcribit enim Eutropius lib.9. Hiſt. Romanæ, *Philippi duo Filius, ac Pater, Gordiano occiſo, Imperium inuaſerunt &c. His imperantibus milleſimus annus Romæ Vrbis ingenti ludorum apparatu, ſpectaculorumq; celebratus eſt*; & Iulius Capitolinus in Gordianis ſub finem: *Philippus hac exhibuit ſecularibus ludis, & muneribus, atq; Circenſibus, cum milleſimum ab Vrbe condita annum in Conſulatu ſuo, & Filij ſui celebrauit*; Euſebius quoq; in Chronico ad annum Chriſti 248. ait: *Regnantibus Philippis, Milleſimus Annus Romanæ Vrbis expletus eſt &c. Ludiq; in Campo Martio theatrales celebrati ſunt.* Sed Euſebius Auguſti mortem notat anno Chriſti 15. quam ex Eclipſi conſtat eueniſſe Anno Epochæ vulgaris Chriſti 14. vt oſtendemus cap. 3. quia putat Chriſtum natum Anno 41. Auguſti, quare annus 248. Euſebianus eſt Epochæ vulgaris 247. quo reuera fuit Conſul Philippus II. cum Filio ſuo, & hoc anno menſe Aprili expletus fuit annus tertius Imperij Philippi, ſucceſſerat enim Gordiano occiſo menſe Aprili ineto Anni Epochæ Chriſti 244. anno autem 247. à die 21. Aprilis, qui erat Natalis Vrbis, initi ſunt ludi ſeculares; ideoque Oroſius lib.7. dixit de Philippo: *Poſt tertium eius Imperij annum milleſimus à conditione Romæ completus eſt: ita ludis magnificis auguſtiſſimus omnium præteritorum hic natalis annus à Chriſtiano Imperatore celebratus eſt*; vbi nomine completi non intelligit annos mille integros iam elapſos, ſed completum tempus quo cœpit numerari annus milleſimus; Anno enim Epochæ Criſtianæ 247. in die 21. Aprilis completus fuit Vrbis annus Varronianua 999. & iniit milleſimus. Quia tamen ſecularis huius anni celebritas toto anno durauit, vſque ad expletum annum milleſimum Vrbis, ſeu vſque ad 21. Aprilis anni Epochæ Chriſtianæ 248. & huius Kalendis Ianuarij de more numiſmata, vt tradit Herodianus lib. 1. aliaq; dona in populum Romanum ſpargebantur, ideo numiſmata illa, quæ ludos ſeculares notant 2. Philippi, & 1. Filij eius Conſulatu, ſpectant ad initium anni ſecularis, & de his teſtantur Pontacus in Chronicum Euſebij, & Baronius ad annum ſuum Chriſti 249. illa verò, quæ ludos ſeculares notant Conſulibus Philippo III. & Filio eius II. ſunt quæ ſparſa ſunt Kalendis Ianuarij anni ſequentis, durante adhuc Vrbis milleſimo, & celebritate ſeculari, & de his numiſmatibus Pontacus quoque, & Baronius ſupra, nec non Onuphrius, Scaliger, & Adolphus Occo atteſtantur, & ita conciliantur ingenioſè à Taſſinio lib. 2. de Anno ſeculari c. 12. Maneat igitur Claudium Imperatorem, Antoninum Pium, & Philippos Imper. inhæſiſſe ſententiæ Varronis, alioquin enim ſi Capitolinas Tabulas ſecuti eſſent expectare debuiſſent annum ſequentem.

10 Stant itaq; pro Vrbis conditæ anno 3. exeunte Olympiadis ſextæ ex antiquis Auctoribus; *Varro, Pomponius Atticus, Cicero, Tacitus, Velleius, Plinius, Dio Caſsius, Plutarchus, Gellius, Ruf. Feſtus, Cenſorinus, Euſebius*, & Imperatores *Claudius, Antoninus, Philippi*, vtique populi Romani communem traditionem ſecuti, & ſi Onufrio credas, *Eutropius, & Paulus Oroſius, ac Diaconus*; ex recentioribus autem *Genebrardus* ad Annũ Mundi 3408. *Baronius* in Apparatu ad Annales pag. 50. *Onuphrius Panuinus* in Comm. Faſtor. lib. 1. titulo de Anno, & Die Vrbis conditæ. *Torniellus* ad Annum Mundi 3300. *Henricus Philippi* in Syntaxi Chronologica pag. 62. *Iacobus Kriſtmanus* de Connexione annorum poſt Alfraganum pag. 269. *Iacobus Tirinus* tomo 3. in Chronico Sacro cap. 32. qui pro hac opinione addit *Quinctilianum, Lactantium, S. Auguſtinum*, credo quia laudant Varronem, item *Sex. Aurelium Victorem, Ioſephum, Zoſimum*, deniq; Eruditiſſimus *Petauius* lib. 9. de doctrina temporum c. 50. *Scaliger* autem lib. 5. titulo de *Vrbis palilibus*, licet in fine concludat *hic hæreo*, in præcedenti tamen diſcurſu indicat ſe propendere in Varronianam ſententiam.

Tertia pars Coclusionis de Anno Vrbis Dionyſiano probatur.

11 *Dionyſius Halicarnaßeus* lib. 1. ſic habet: *ſequenti autem anno, quo Numitor ſuum Regnum auſpicatus eſt, poſt Ilium captum CCCCXXXII. Albani Romuli, & Remi ductu coloniam miſerunt Romam, inſtante anno primo ſeptimæ Olympiadis.* Græcè enim habetur: ἔτους ἐνεστῶτος πρώτου τῆς ἑβδόμης Ὀλυμπιάδος, & tertia ab hinc pagina addit de Romæ conditu: *Porcius Cato Græcam temporum rationem non indicat, cum eſſet alioquin diligentiſſimus antiquæ hiſtoriæ collector, ſed ducit eam quadringentis triginta duobus annis poſteriorem Iliaco bello: quod tempus dimenſum iuxta Eratoſthenis Chronographias, cadit in annum primum ſeptimæ Olympiadis*; Græcè habetur κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος, quod verti poſſet etiam *circa primum annum*. Sed paulo poſt addit: *Nolui enim, ſicut Polybius Megalopolitanus fecit, hoc tantum dicere quod circiter ſecundum annum ſeptimæ Olympiadis Romam conditam comperi: neque vni, & ſoli Archiſenſium tabulæ fidem inexploratam adhibere, ſed malui ſupputationes in medium propoſitas, iudicio cuiuſuis Lectoris relinquere.* Supputatio autem, quam mox ſubiungit redacta in pauca eſt huiuſmodi. Gallorum expeditio, qua Roma capta eſt, iuxta omnes ferè auctores, fuit circa primum annum Olympiadis 98. hinc vſq; ad primos Conſules Brutum, & Collatinum, vt conſtat ex Cenſorijs tabulis, ſunt anni 120. expleti, qui efficiunt Olympiadas 30. ergo primi Conſules inierunt circa primum annũ Olympiadis 68. vt patet ſubtrahendo 30. Olympiadas, Olympiadibus 98. Ab initio autem Regni Romuli ad expulſos Reges, & primos Conſules interceſſere anni 244. Quia *Romulus* regnauit annos 37. *Interrex* 1. Numa 43. *Tullus Hoſtilius* 32. *Ancus Marcius* 24. *Tarquinius Priſcus* 38. Seruius Tullius 44. *L. Tarquinius Superbus* 25. Anni autem 244. efficiunt Olympiadas 61. quibus ſubtractis ab Olympiadibus 68. *neceſſe eſt vt primus Romanorum Rex Romulus regnum auſpicatus ſit anno primo ſeptimæ Olympiadis*: verba ſunt Dionyſij, & Græcè habetur ἔτει πρώτῳ τῆς ἑβδόμης Ὀλυμπιάδος. Tandem libro 2. ſcribit *Ab his gentibus Vrbs eſt condita poſt Ilium captum anno CDXXXII. ſub Olympiadem ſeptimam*; vel circa Olympiadem ſeptimam, Græcè enim eſt, ἐπὶ τῆς ἑβδόμης Ὀλυμπιάδος: quamuis verti etiam poſſit: *Olympiade ſeptima*, ideſt quãdo celebrata eſt Olympias ſeptima: Hæc eſt vera, & germana opinio Dionyſij: Proinde non ſine incuria legendi eius textum in fonte, quidam aſſeruerunt eum Vrbis initia contuliſſe in finem anni primi Olympiadis ſeptimæ, vt aſſerit Onuphrius in lib. 1. Faſtor. titulo *de Anno, & Die Vrbis cond.* & Langius lib. 2. de Annis Chriſti c. 11. vbi audet dicere Dionyſium ſequi tabulam Archiſienſium, cum Dionyſius expreſsè dixerit, ſe illi ſoli noluiſſe habere fidem; vt fecerat Polybius; ſed & falſum eſt ſupputationem Dionyſij exigere annum primum deſinentem, & ſecundum incipientem Olympiadis ſeptimi quidquid dicant Onuphrius, & Langius. Falſum

præterea eſt quod Dionyſio imponunt Scaliger l. 5. tit. de primis Palilib. Vrbis, & Petauius l. 9. de doctrina tempor. cap. 46. videlicet eum pro initio Vrbis ſtatuere annum primum Olympiadis VII. & tamen illius argumenta non concludere, niſi annum quartum exeuntem Olympiadis VI. Licet enim Olympiades à Solſtitio æſtiuo, vel nouilunio ei propiori inciperent, & Anni Vrbis à 21. die Aprilis, tamen illo anno primo Romuleo, ſiue Albano adeo vicinus fuit dies 21. Aprilis initio Olympiadis VII. vt vtrumq; verum fuerit, nempe Vrbem conditam in fine anni 24. Olympiadici, & ſub initium Olympiadis VII. ideoq; primo loco dixit incœpiſse *imminente anno primo Olympiadis ſeptimæ*, iuxta quæ intelligi debebant alia loca, vbi vſus eſt præpoſitione *κατὰ*, vel *ἐπὶ*, quæ tamen verti poſſunt *circa*, vel *ſub*, ſicut *κατὰ*, vertit Gelenius, vbi de irruptione Gallorum expletis annis 120. à primorum Conſulum initio. Tandem ea dictis conſtat Dionyſij opinionem non eſse reipſa diuerſam ab ea, quæ ſtatuit Vrbem conditam exeunte Anno 4. Olympiadis ſextæ, vt faciunt Solinus, Clemens Alexandr. & alij infra nominandi, ſed vtroſq; in eundem Annum Iulianum, ſeu eundem ante Epocham Chriſti nempè 752. conuenire, vt optimè quoad hoc aduertit Salianus ad Annum Mundi 3302.

12 Quod ſi quæras vndenam ortum ſit diſſidium vnius Anni Varronem inter, & Dionyſium Halicarnaſſeũ vtroſq; antiquitatum Romanarum adeo peritos, crediderim cauſam fuiſse, quod Dionyſius in annis quibus Reges Romæ regnarunt adnotandis, vſus eſt numero rotundo annorum; neglectis paucis menſibus, ac diebus ſupernumerarijs, vt ex ſua narratione retulimus, in qua annos tantum integros numerat, & Romulo dat 37. cùm regnarit præterea dies 48. Non eſt autem probabile, omnes alios Reges regnaſse annos merè integros, & *nullũ* præterea menſem diemue. Varro autem (qui non modo annorum, ſed etiam dierum rationem habuit, vt de illo teſtatur Cenſorinus c. 8. iam nu. 8. adductus) prætes annos integros à Dionyſio notatos, inſuper dies, aut menſes regnaſse ſciebat, vt ſumma harum appendicum collecta vnum proximè annum conflarit, ideoq; Regnatum ſit Romæ annos, quàm proximè 245 qui detracti Olympiadis 68. anno primo ineunti, ſeu Olympiadico 269. relinquunt Olympiadicum 24. ineuntem, ideoque concluſit Varro Vrbem conditam fuiſse deſinente anno 23. Olympiadico, & imminente initio anni 24.

13 *Titum Liuium* aliqui Dionyſianam annorum Vrbis numerationem ſequi putauerunt, quia annum primum Conſulum numerat ab Vrbe condita 245 abſolutis iam 244. quibus Regnatum eſſe Romæ aſſerit Dionyſius, ſed reuera Liuius valde inconſtans eſt, ſiue quòd ſecutus ſit diuerſos auctores, ſiue quòd librarij potius quàm ipſe quoſdam conſulares annos omiſerint, vt docet Onuphrius lib. 1. Com. in Faſtos tit. de *Anno, & die Vrbis condita*. Sigonius autem in Comment. Faſtorum pag 8. affirmat ab anno circiter quingenteſimo Vrbis Liuium deficere annis 2 à Dione, & Velleio; & 3. à Solino ac Tabulis Capitolinis, & 4. à Ciceronis, & Plinij computatione. In anno certè primo Decemuirorum, quem Liuius ait eſſe trecenteſimum, & alterum ab Vrbe condita, nempe CCCI. deficit annis 3. à Varroniano numero; fuere enim primi Decemuiri, Anno ante Epocham Chriſti 450 & Vrbis conditæ 304. iuxta Varronem, ſed 302 iuxta Tabulas Capitolinas. Quare Liuius nec Varroni, nec Dionyſio, nec Faſtis Capitolinis poteſt aſſociari, & malè Onuphrius illum pag. 126. cum Dionyſio ſociauit.

14 *C. Iulius Solinus* c. 2. affirmat Romulum regnaſſe annos 37. Numam 43 Tullium Hoſtilium 32. Ancum Martium 24. Tarquinium Priſcum 37. Seruium Tullium 43. Tarquinium Superbum 25. Quæ ſumma efficit annos omnium Regum 241. Poſtea ſubdit: *Cincio Romam duodecima Olypiade placet conditam; Pictori octaua; Nepoti, & Luctatio opiniones Eratoſthenis, & Apollodori comprobantibus Olympiodis ſeptimæ anno ſecundo; Pomponio Attico, & Marco Tullio Olympiadis ſextæ anno tertio:* mox ſubiungit ſuam opinionem ſic: *Collatis igitur noſtris, & Græcorum temporibus inuenimus incipiente Olympiade ſeptima Romam conditam anno poſt Ilium captum quadringenteſimo trigeſimo tertio;* ſupponit enim ibidem primam Olympiadem ab Iphito inſtauratam anno 48. poſt excidium Troiæ; deinde pergit: *Ita ſex medijs Olympiadibus interiectis, quibus ſingulis anni quaterni imputantur, cum ſeptima cœptante Roma condita eſt: ſic inter exortũ Vrbis, & Troiam captam iure eſſe annos quatuor centum, & triginta tres conſtat.* Id ſtatim confirmat dicens: *Huic argumento id accedit, quòd cum C. Pompeius Gallus, & Q. Veranius anno Vrbis conditæ octingenteſimo primo fuerunt Conſules; Conſulatu eorũ Olympias ſeptima, & ducenteſima actis publicis annotata eſt.* Idcircò annis Olympiadicis ineuntibus 825. detrahens Vrbis annos 801. colligit ante Romam conditam completos fuiſſe annos Olympiadicos 24. eamq; conditam incipiente 25. ideoq; cõcludit. *Quapropter cũ octingeſimo primo anno Vrbis cõditæ ducenteſima ſeptima Olympias computetur, par eſt Romam ſeptimæ Olympiadis anno primo credi conditam. In qua regnatũ eſt annis CC. et quadraginta vno; Decemuiri creati anno trecenteſimo ſecundo; Primum Punicum Bellum, anno quadringenteſimo octogeſimo nono &c.* Patet igitur Solinum eiuſdem planè opinionis fuiſſe cuius fuit Dionyſius, nempe Vrbem conditam in fine anni 4. Olympiadis VI. & incœptante ſeptima; Deinde ſi Solinus cum Porcio Catone admiſiſſet à Troiæ excidio ad Vrbem conditam annos tantum 432. futurum, vt Vrbem conditam anno antecedenti cum Varrone agnoſceret. De errore enim triennij, ne dicam quadriennij in annis Regum colligendis, non eſt cur hic ſolliciti ſimus: Tantùm moneo ipſum falſa, vel non aliunde ſatis probata ſuppoſitione niti, videlicet Annum, quo fuerunt Conſules Gallus, & Veranius, & quo erat Olympias 207. fuiſſe Vrbis 801. ſi ſermo ſit de maiori parte anni Vrbis concurrente cum Conſulatu eorum, & cum menſibus æſtiuis dictæ Olympiadis: Nam à Kalendis Ianuarij, à quibus tunc inibant Conſules, vſq; ad 21. Aprilis annus Vrbis currens fuit 801. ſed à die 21. Aprilis incœpit Annus Vrbis 802. Varronianus, & deinde duobus circiter menſibus poſt incœpit Olympias 207. Anno videlicet Epochæ Chriſti 49. In primis autem Decemuiris deficit à Varroniano calculo annis 2. & in primo bello Punico anno 1. vt & in ſecundo.

15 *Clemens Alexandrinus* lib. 1. Stromatum, ait: *Rurſus à prima Olympiade ad Romam conditam, nonnulli dicunt colligi annos viginti quatuor, quibus ſex ſiunt Olympiades, quibus ferè finitis circa vigeſimi quinti initium Vrbs condita eſt.* Ergo, & hic Dionyſianæ opinionis eſt, pro qua Onuphrius lib. 1. Com. Faſt. adducit etiam *Theophilum Antiochenum, & Porcium Catonem*, quem & Tirinus affert, & Scaliger. Sed Porcius Cato, vt conſtat ex Dionyſio ſupra producto, nullum annum determinauit, ſed ſolum dixit Vrbem poſteriorem fuiſſe Troiano excidio annis 432. Hi nimirum ſunt antiqui Authores certi pro anno primo ſeptimæ Olympiadis ineunte, vel imminente, quo Vrbs condita fuerit, videlicet *Dionyſius Halicarnaſſeus, Solinus, Clemens Alexandrinus, & Theophilus Antiochenus*; ex recentioribus autem *Sigonius* in Com. ad Faſtos, pag. 5. *Vuinandus Pighius* in Annalibus, *Glareanus*, & *Hieronymus Bardius* in ſuis Chronologijs, *Gordonus* ad annum 3549. *Salianus* ad annum Mundi 3278. & 3302. & ſi qui alij conditam dicunt anno quarto deſinente ſextæ Olympiadis, vel primo incipiente ſeptimæ. Sed quam falſò inter hos recenſeant Verrium Flaccum, cum alijs Onuphrius mox videbimus.

Quarta pars de Anno Vrbis Capitolino, & Polybiano probatur.

16 INualuit apud multos opinio, Verrium Flaccum in Faſtis Capitolinis, vnico tantum anno diſſidere à Varrone in annis Vrbis computandis, ideoque in eadem Claſſe cum Dionyſio Halicarnaſſeo, & Solino reponendum; ita Onuphrius lib. 1. Com in Faſtos tit. *de anno, & die Vrbis condita* p. 126. vbi ait: *Verrius Flaccus auctor Tabularum Capitolinar. C. Iul. Solinus Clemens Alexandrinus, & alij Olympiadis ſextæ anno quarto*, ſcilicet deſinente, *Vrbem conditam ſcripſerunt.* Sigonius in Faſtos pag. 8. quatenus Tabulas Capitolinas, & Solinum in eadem claſſe in ſua Tabella collocat, eſto pag 7. fateatur Capitolinas vno anno deficere à Dionyſiano numero. Scaliger lib. 5. tit. de *Primis Palilib. Vrbis*, vbi aſſerit Dionyſium, Porcium Catonem, Solinum, & Faſtos Capitolinos ſupponere Vrbem conditam anno 24. Iphiti duobus circiter menſibus ante principium anni 25. ſeu imminente anno primo Olympia-

dis

dis VII. & hos vno tantum anno deficere à Varroniano computo; ſed Scaligerum quoad hoc non ſatis expendit. Petauius l. 9. de doctrina tempor. c. 47. dicens. *De Capitolinis Faſtis diſputans Scaliger, oſtendit, id quod verum eſt primum Vrbis annum ex illorum calculo cadere in annum Iphiti XXV. exeuntem.* Cum Scaliger loquatur de anno 24. exeunte, & 25. ineunte. Salianus quoque ad annum Mundi 3302. Verrium Flaccum cum Solino, & Clem. Alexandri in eadem opinione, ex relatu Onuphrij inuoluit. Deniq; Vuilhelmus Langius l. 2. de annis Christi CXI. non dubitat hæc pronunciare: *Varro enim* III. *anno Olympiadis VI. exeunte, Verrius Flaccus IV. Dionyſius Halicarnaſſ. VII. Olympiadis anno primo exeunte, aut* II. *ineunte Vrbem conditam prodiderunt.* De Varrone verum dicit, de alijs falſum; nam iam oſtendimus num XI. Dionyſio Vrbis initium cadere in Olympiadis VII. annum primum imminentem; Tabulis autem Capitolinis ſeu Verrio Flacco in annum 1. exeuntem, & 2. imminentem Olympiadis VII. mox oſtendemus, atq; adeo anno Vrbis Capitolino, addendum vnum annum vt habeatur Dionyſianus, & duos, vt Varronianus, deceptoſq; fuiſſe in hoc Onuphrium, Scaligerum, Salianum, Langium.

17 Quia enim Verrius Flaccus, alios quàm Dionyſius auctores ſecutus, Regno Tarquinij Priſci dedit annos 37. vt & Rufus Feſtus, Dionyſius autem 38. ideoq; Regnatum Romæ annos 243. cùm Dionyſius, cum Porcio Catone, & Liuio, dicant 244. non mirum, ſi, vt obſeruat Sigonius in Faſtis pag. 7. Tabulæ Capitolinæ vno anno tardiùs ponant Vrbis annos quàm Dionyſius, & annum primorum Conſulum, qui eſt Dionyſio Vrbis 245. Capitolinæ notent 244. Ego quoque id plurimis exemplis probare poſſum, ſed aliqua exponam, alia indicabo. Lectorem tamen præmonitum volo in Faſtis Capitolinis à Sigonio concinnatis, ea, quæ in fragmentis Tabularum Capitolinarum reperta ſunt, characteribus maioribus ſeu rotundis diſtincta fuiſſe prudentiſſimè à Sigonio ab ijs, quæ ipſe de ſuo ſtudio aliunde ſuppleuit, & minoribus, ſeu curſiuis characteribus edenda curauit, tam quoad nomina virorum, quàm quoad annorum notas: Quo fit vt annorum numerus maioribus literis notatus, ſit is quem Verrius Flaccus determinauit, reliqui ſunt ſuppleti à Faſtographis, ſed his non vtemur.

In Faſtis itaq; Capitolinis anno, quo Conſules fuere, *Poſthumius Tubertus* II. *& Agrippa Menenius*, notatur ann. CCL. quando Poſthumius triumphauit de Sabinis, & horum Conſulum annus eſt ſeptimus à Conſulatu primorum Conſulum *Bruti, & Collatini* incluſiuè qui Dionyſio Halicarnaſſeo Conſulatum inierunt Olympiadis 68. anno primo inſtante, tranſactis Regum annis 244. atq; adeò anno Vrbis 245. Conſulatum geſſerunt, ergo annus conſulatus *Poſthumij* II. & *Menenij* eſt Dionyſio Vrbis CCLI. adeoque ex dictis & probatis ſupra, Varroni CCLII. ab hoc Conſulatu excluſiuè, ad Conſulatum *P. Valerij Poplicolæ, & C. Nautij Rutili* incluſiuè ſunt anni, & binarij Conſulum 28. tam Dionyſio, quam Faſtis Capitolinis, ergo Dionyſio horum annus Vrbis eſt CCLXXIX. & Varroni CCLXXX. at in Tabb. Capitolinis notatur CCLXXIIX. Ab hoc Conſulatu excluſiuè, vſq; ad Conſulatum *Q. Fabij Vibulani* III. *& L. Cornelij Maluginenſis* incluſiuè ſunt anni 16. ergo horum annus Vrbis Varroni CCXCVI. & Dionyſio CCXCV. & tamen in Tabb. Capitolinis notatur CCXCIV. Ab hoc Conſulatu excluſiuè, vſque ad Conſulatum *L. Valerij Potiti, & M. Horatij Barbati* incluſiuè, fuerunt reuera anni II. quia vt oſtendemus cap. 3. hic Conſulatus non eſt includendus in tertio anno decemuirorum, ideoque his Conſulibus Vrbis annus Varroni eſt CCCVII. Dionyſio CCCVI. & Capitolinis deberet eſſe CCCV. ſed quia in Faſtis Capitolinis, malè incluſus eſt horum totus Conſulatus in tertio Decemuirorum anno, ideò notatur in illis CCCIV. Ab hoc Conſulatu excluſiuè ad *Conſules Geganium Macerinum* II. & *Quinctium Capitolinum V.* incluſiuè ſunt, anni 6. Ergo Varroni horum annus eſt CCCXIII. deberetq; eſſe Capitolinis CCCXI. niſi Potitum, & Barbatum incluſiſſent in 3. anno Decemuirorum; ſed quia incluſerunt, notatur in Tabb. Capitolinis CCCX. Ab hoc Conſulatu excluſ. vſq; ad Conſulatum *C. Fabij Ambuſti, & C. Plautij Proculi*. ſunt reuera anni tantum 82. quia vt docebò c. 3. & 4. Dictatura M. Furij Camilli includenda eſt in anno Vrbis Varroniano 388. Tribunorum, ideoq; Ambuſtus, & Poetilius Conſules fuere anno Vrbis Varroni CCCXCV. ſed quia Faſti Capitolini integrum, & à Tribunis diſtinctum annum dant Dictaturæ Camilli, ideo notant Ambuſti, & Poetilij Conſulatum anno CCCXCIII. & ſic redeunt ad annorum binarium quò à Varrone deficere ſolebant. A Conſulatu Fab. Ambuſti, & Poetilij Libonis excluſiuè, ad Conſulatum *Furij Camilli* II. *& Iunij Bruti* in quo, vt docebò c. 3. & 4. includenda eſt Dictatura *Papirij*, atq; adeo ad huius Dictaturam incluſiuè fuerunt reuera anni tantum 35. ideoq; Dictator hic fuit Vrbis anno Varroniano CDXXX. deberetq; Capitolinis CDXXIIX. ſed eſt CDXXIX. quia ſeiungunt Dictaturam hanc à Conſulatu Camilli & Bruti. Hinc excluſiuè ad alteram Dictaturam *Papirij* incluſiuè fuere anni 15. Ideoque fuit Varronis anno CDXLV. ſed in Capitolinis notatur CDXLIV. & hinc excluſiuè ad Dictaturam. *Q. Fabij Maximi* incluſiuè fuere anni 8. ideoque Dictator fuit Vrbis anno Varroni CDLIII. qui Capitolinis eſt CDLII.

A Dictatura Q. Fabij Maximi excluſiuè, vſq; ad Conſulatum *M. Claudij Marcelli, & T. Quinctij Criſpini* incluſiuè fuerunt anni 93. ideoque horum Conſulatus fuit anno Vrbis Varroniano DXLVI. ſed Capitolinis eſt DXLV. Horum autem Conſulatu celebrata eſt Olympias, vt docet Liuius l. 28. non aliaquam 143. Hinc Onuphius l. 1. Comm. in Faſtos colligit Vrbem conditam anno 4. exeunte ſextæ Olympiadis, demendo enim Olympiadibus 142. completis, nempe annis 568. Annos Vrbis Capitolinos completos 544. reſtat Olympiadicus annus 24. quo deſinente Vrbs condita fuerit; ſed non aduertit Onuphrius per accidens factum eſſe, vt hic annus ſit Capitolinis 545. quia debebat eſſe 544. cum iam oſtenſum ſit ſupra Capitolinas Tabulas ab initio vſq; ad annum Vrbis 395. deficere biennio, & aliquando triennio à Varrone, & Capitolinas inire Vrbem à fine anni primi ſeptimæ Olympiadis. Ello ob exceſſum vnius anni ſoli dictaturæ primæ Papirij dati deinceps vnico anno à Varrone deficiant, ideoq; anno primo Olympiadis 146. quo Conſules fuere *L. Furius Purpureo, & M. Claudius Marcellus*, vt ex Polybio, et Liuio habemus, anno ſcilicet Vrbis Varroniano DLVIII. Capitolinæ Tabulæ habent DLVII. Et anno primo Olympiadis 184. ante cuius initium, vt colligitur ex Cicerone l. 16. Epiſt. ad Atticum paulo ante occiſus fuit C. Iulius Cæſar Conſul V. cum Antonio. Tabulæ Capitolinæ hunc Conſulatum notant Vrbis anno DCCIX. qui Varroni eſt DCCX. Sed hinc non licet concludere Tabulas Capitolinas vnico ſemper ac per ſe anno deficere à Varroniano Vrbis anno, ideoq; eas inire ab anno 4. exeunte ſextæ Olympiadis; ineunt enim ab anno primo exeunte ſeptimæ Olympiadis, et toto biennio deficiunt, et aliquando triennio vſq; ad 395. quo rurſus incipiunt deficere biennio à Varrone; ſed ab anno ipſarum 429. vſq; ad finem deinceps deficiunt vnico anno. At ſi ordinaſſent Faſtos vt oportebat iuxta dicenda c. 3. 4. et 5. ex initio Vrbis ſemel ab ipſis electo, defeciſſent ſemper biennio à Varrone.

Colligat hinc lector quanta cautela opus ſit in colligendis annis Vrbis Capitolinis, et conuertendis in Varronianos, ac Dionyſianos, et vice verſa. Ideoq; operæ pretium puto, quæ hactenus probata ſunt à nobis in vnum conſpectum dare ſequenti Tabella, in qua ſuppono Faſtos rite ordinatos.

Ab Anno Vrbis Cond. Varroniano incluſiue.	*Vſq; ad Annum V. C. Varronianum incluſiue.*	*Capitolinæ Tabulæ. Deficiunt Annis.*
I.	*CCCVI.*	II.
CCCVII.	*CCCXCIV.*	III.
CCCXCV.	*CDXXIX.*	II.
CDXXX.	*DCCLXV.*	I.

18 Maneat interim Verrium Flaccum, ſeu Tabulas Capitolinas iniuiſſe Vrbis annum ab Olympiadis ſeptimæ anno primo exeunte, et incipiente, vel imminente ſecundo, quod ipſum feciſſe *Polybium* tradit Dionyſius Halicarnaſs. lib. 1. Confiſum Tabulæ Anchiſeniumq; *& Q. Lutatium Catulum, Cornelium Nepotem, Apollodorum, & Eratoſthenem*; vt affirmat Solinus l. 2. *Diodorus* quoq; *Siculus* in hac claſſe potius recenſendus videtur Onuphrio: Sed Onuphrij peruerſum calculum caſtigauit egregiè Petauius

l. 9. c. 49. vbi etiam oſtendit Diodorum deficere in Vrbis annis à Varrone annis 5. 6. 7. aliquando tamen 1. 2. 4. Inſcitè igitur Diodorus, cum Verrio Flacco alijſq; ſupra indicatis accenſetur. Ex recentioribus autem vnicum nactus ſum Vuilhelmum Langium, qui l. 2. de Annis Chriſti c. 11. ſectatus ſit hanc opinionem de Vrbe condita Anno primo ſeptimæ Olympiadis exeunte, conatuſq; ſit in eandem opinionem trahere Dionyſium, ſed irrito conatu.

Quinta pars Concluſionis de Natali Vrbis XI. Kal. Maij ſub Veris initium probatur.

19 ROmam à Romulo conditam ingreſſo iam annos 18. & quidem in die feſto Palilideæ paſtorum, quæ in Kalendario Romano ſub nomine Palilium notatur ad xi. kal. Maij nempe 21. Aprilis tradunt Cicero lib. 2. de Diuinat. *L. Tarruntius Firmanus &c. Vrbis noſtra natalem repetebat ab ijs Palilibus, quibus à Romulo conditam accepimus, Romamq; cum in iugo eſſet Luna, natam eſſe dicebat.* Propertius quoque canit.

Vrbis feſtus erat, dixere Palilia patres,
Hic primus cœpit mœnibus eſſe dies.

Et Ouidius 4. Faſtorum.

Martia ter ſenos proles adoleuerat annos,
Et ſuberat flauæ iam noua barba comæ.
Mœnia conduntur, quæ quamuis parua fuerunt &c.
. . . . Arbitrium Romulus Vrbis habet.
Apta dies legitur, qua mœnia ſignet aratro
Sacra Palis ſuberant, inde mouetur opus.

Et paulo ante de Palilibus dixerat.

Per flammas ſaluiſſe pecus, ſaluiſſe colonos,
Quod fit natali nunc quoq; Roma tuo.

Dionyſius Halicarnaſſeus Romuli, & Remi ætatem notat dicens l. 1. *Annum porrò ingreſſi octauum ſupra decimum, controuerſiam habuere de paſcuis.* Solinus cap. 2. *Ibi Romulus manſitauit, qui auſpicato murorum fundamenta iecit duodeuiginti natus annos xi. Cal. Maias hora poſt ſecundam ante tertiam, ſicut L. Tarruntius prodidit, Mathematicorum nobiliſſimus, Ioue in Piſcibus, Saturno, Venere, Marte, Mercurio in Scorpione, Sole in Tauro, Luna in Libra conſtituta, & obſeruatum deinceps ne Palilibus cæderetur, vt dies iſte à ſanguine purus eſſet, cuius ſignificationem de partu Iliæ tractam volunt.* Cenſorinus cap. mihi 8. *A Roma autem condita &c. & quidem ex Palilibus, vnde Vrbis anni numerantur;* quod ipſum habet Meſſala, & C. Sempronius, de origine Vrbis: At Plutarchus in Romulo: *In Confeſſo eſt vrbem conditam eſſe ante xi. Kal. Maias, τῶ πρὸ ἕνδεκα Καλανδῶν Μαΐων, huncq; diem natalem patriæ Romani vocant, & feſtum diem agunt &c.* & paulo infra id nominat *Palilia*: dixit autem ante xi. kal. Maias, fortaſſe quòd feſtū illud à veſpera antecedenti inchoabatur: deinde addit traditum eſſe Romam conditam Olympiadis ſextæ anno tertio die 30. Lunæ in nouilunio Ecliptico ab Antimacho obſeruato; hanc verò diem Vrbis natalem incidiſſe in diem 9. Pharmuti inter 2. & 3. horam diei iuxta diuinationem Tarruntij, vt iam num. 2. retulimus.

20 Quoniam verò Cicero ex Tarruntij opinione refert Lunam fuiſſe tunc in *Iugo*, Plutarchus autem ex Antimacho fuiſſe Nouilunium, quidam putarunt nomine *Iugi* intelligendam Sizygiam, ſeu coniunctionem Solis, & Lunæ; ſed hoc repugnat Tarruntio, qui vt ex Solino vidimus affirmauit conditam Vrbem *Sole in Tauro, Luna in Libra conſtitutis*, debuiſſent enim Luminaria eſſe in eodē gradu eiuſdem ſigni: melius itaque *Iugi* nomine intellexit Libram Manilius lib. 4. ſupponens ſub hoc ſigno natos quoq; Romulum, & Remum, dum canit.

Heſperiam ſua Libra tenet, qua condita Roma,
Et proprijs frænat pendentem legibus orbem,
Orbis, & imperium retinet, diſcrimina rerum
Lancibus, & poſitas gentes tollitq; premitq;
Qua genitus cum fratre Remus hanc condidit Vrbem.

Quia verò Tarruntius dixit Romam conditam die 9. Pharmuthi, Anno autem 3. Olympiadis ſextæ delinente, ideſt ante Epocham Chriſti vſitatam 753. dies 9. Pharmuthi incidit in Octobris Iuliani diem 3. quo die nullum Nouilunium fuit, nedum Eclipticum, ſi quidem Nouilunium fuit die 21. Octob. vt diximus num. 4. die autem 3. Octobris fuit Sol in 3. gradu Libræ. Exiſtimat Petauius lib. 9. ca. 48. & Langius l. 2. c. 11. probabile eſſe Romana Palilia, ſeu xi. kal. Maij, incidiſſe in Autumnum diemq; 3. aut 4. Octobris Iuliani, ita ferente tunc Anni Albani anno vetere, additq; Petauius die 4. Octobris anno illo fuiſſe Nouilunium, quod verum quidem eſt de Anno Periodi Iulianæ 3960. ab ipſo hic aſſumpto, ideſt ante Epocham Chriſti 754. quo incœpit annus 3. Olympiadis ſextæ, ſed non eſt verum de Anno Periodi Iulianæ 3961. quem, & meritò, elegit Petauius cap. 50. eiuſdem libri 9. nempe de Anno 753. ante Epocham Chriſti, & Olympiadis ſextæ tertio anno deſinente, quo Vrbs condita fuit iuxta Varronis ſententiam, hoc enim anno Nouilunium incidit diebus 11. ferè ante Nouilunium anni præcedentis, atq; adeo die 23. Septembris, & die 22. aut 21. Octobris. Prætereà Tarruntio repugnat, qui ex relatu Solini dixit Romam conditam *Sole in Tauro, Luna in Libra conſtitutis*; ſi Sol in Tauro, ergo erat Menſis Maius Anni Iuliani, eſto in anno vetere eſſet dies 21. Aprilis, atq; adeo erat Vernum tempus, non autem autumnale, & confirmatur, quia Roma condita eſt ſub initium Olympiadici anni 24 vt deinde ipſemet Petauius conceſſit. Vt verò Tarruntius ſecum ipſo non pugnarit, dicendum videtur Romana mœnia deſignari cœpta aratro à Romulo ipſo Feſto Palilium Sole in Tauro, & Luna in Libra conſtituta, & Horoſcopante, vel dominante ipſi Horoſcopo; Mœnia verò conſtructa, vel luſtrata, & dedicata die 9. Pharmuthi, ſeu 3. Octobris, aut pro Pharmuthi menſe reponendum in Plutarcho menſem *Paophi*.

Quidquid ſit autem de hoc; ſatis conſtat Gauricum non bene elegiſſe Annum ante Chriſtum 752. ad conſtituendum Thema natalitium Romæ, quia melius erat eligere Varronianum annum, ideſt 753. ante Chriſtum, in ſuo autem Themate ponit pro Horoſcopo Romæ gradum 2. Libræ die 21. April. hor. 22. min. 40. Horologij; ſed longè adhuc melius erat ab hac vanitate Aſtrologica abſtinere.

CAPVT III.

De Anno Primo Iuliano, ſeu quarto C. Iulij Cæſaris Conſulatu; alijſq; certioribus Conſulum Annis.

CONCLVSIO III.

(Ex characteribus Chronologicis, potiſſimumq; ex Eclipſibus apud Hiſtoricos repertis LIV. Anni Conſulares certò cum Annis Epochæ CHRISTI vſitatæ connectuntur; & inter hos, Quartus C. Iulij Cæſaris Conſulatus, ſeu Iulianorum annorum primus, demonſtratur fuiſſe Quadrageſimus quintus ante primum Epochæ CHRISTI excluſiuè ſumptum.)

1 VT poſſimus antiquorum Conſulum annos ſtabilire, opus fuit nobis Olympiadum initium connectere cum Epocha CHRISTI: cum maxima vero parte Chronologorum libro 3. ſtatuimus Annum primum Olympiadum ab Iphito inſtauratarum iniuiſſe Anno ante Æram Dionyſianam, ſeu vulgarem Epocham Chriſti ſeptingenteſimo ſeptuageſimo ſexto: videlicet à Neomenia proxima Solſtitio æſtiuo, nempe à die 9. Iulij, aut 10. tunc enim fuit Nouilunium Ciuile; cum Solſtitium Ciuile incidiſſet in diem 30. Iunij iuxta dicta lib. 1. cap. 36. Canone 15. vel ſi differebatur ad octonas partes ſignorum fuerit die 8. Iulij. Hinc ſequitur infraſcriptas Olympiadas iniſſe à Neomenia æſtiui Solſtitij Annis ante Chriſti Epocham infraſcriptis in hoc laterculo; quos conſultò elegi in rem noſtram.

Olympiades earumque Annus I.	Anni ante Epocham CHRISTI.
1	776
7	752
68	508
69	504
70	500
71	496
72	492
73	488
74	484
75	480
76	476
77	472
78	468
79	464
80	460
81	456
82	452
83	448
84	444
141	216
143	208
146	196
184	44
	Epochæ CHRISTI.
195	1
207	49
254	237

2 Dionyſius Halicarnaſſeus in principio hiſtoriæ de Antiquitatibus Romanis aſſerit, ſe in Italiam veniſſe, pacato iam per Auguſtum Imp. Orbe circa medium Olympiadis 187. manſiſſeq; Romæ annos 22. ibeque inſtructum fuiſſe multorum, partim ſcriptis, partim colloquijs, eorumq; ope ſcripſiſſe antiquitates Romanas, vſq; ad initium primi belli Punici, nominatq; inter cæteros Scriptores Porcium Catonem, Fabium Maximum, Valerium Antiatem, Licinium Macrum, Ælium, Gellium, Calpurnium; & infra lib. 4. Terentium Varronem, vbi loquens de libris Sibyllinis, à Tarquinio ſuperbo emptis, addit. *Sequor autem hic Terentij Varronis opinionem &c.* Narrat deinde eodem libro 4. *verno tempore* prodigia quædam præceſſiſſe, ſignificantia Regni amiſſionem, moxq; Lucretiam violatam à Sexto Tarquinio natorum Regis maximo, Lucretiæ ſpontaneam ſui necem, ſtatimq; coniurationem patritiorum, qui erant cognatione cum Lucretia connexi contra Regem, & conſilium L. Iunij Bruti, de ſubſtituendis loco Regum duobus Conſulibus annuis, Bruti concionem ſuper hoc ad populum præſente Lucretiæ cadauere, decretum Senatus, & Populi de exilio Tarquinij Regis perpetuo, ſtatimq; à Bruto vtpote antea ſacrificorum principe creatum Interregem Sp. Lucretium, vt Comitia indiceret, quæ mox conuocauit in campum Martium; & addit: *Poſtquam eo ventum eſt, duos viros nominauit habituros poteſtatem Regiam, Brutum, & Collatinum, his populus cum honorem ratum fecit, collectis centuriatim Suffragijs. Dum hæc in Vrbe geruntur, Tarquinius Rex &c.* Subiungitq; Tarquinij fugam Gabios, poſtquam nouerat ſe deſertum à Senatu, Plebe, & Militibus, & approbata ab exercitu extra vrbem decreta Vrbanorum ciuium, & Claudit librum 4. dicens. *Regnatum eſt Romæ à condita vrbe, ad liberatam annos ducentos quadraginta quatuor.* Librum autem quintum exorditur ſic. *Regnante Romæ vltimo Rege, cum iuſtum, ac legitimè Regnum verſum eſſet in tyrannidem; per eos quos diximus, viros liberata eſt patria, initio ſexageſimæ octauæ Olympiadis;* vt vertit Sigiſmundus Gelenius, Græcè autem habetur, *ὀλυμπιάδος μὲν ὀγδόης, καὶ ἑξηκοστῆς ἐνεστώσης*, à verbo *ἐνίσταμαι*, quod ſignificat *inſtare, imminere*, & prope *inire*, ideoq; verti potuit *ſub initium*, vel ad ſummum *inita ferè* aut *nuperrimè Olympiade Sexageſima octaua*. Pergit Diodorus ſtatim dicens *Excipientes*, nempe regimen, ſeu *ſuſcipientes quadrimeſtres Conſules L. Iunius Brutus, & L. Tarquinius Collatinus &c.* Græcè enim habetur *παραλαβόντες ὕπατοι τετράμηνον ἀρχὴν*: quare non malè vertit *Gelenius Quadrimeſtres Conſules*, quia in conſulatu non durarunt niſi menſes circiter quatuor. Malè autem neſcio quis vertit. *Regium dominatum ſuſceperunt Conſules, quatuor menſibus ad totum annum deficientibus.* Quam verſionem ſecuti Sigonius, & Onuphrius in Commentario Faſtorum, vbi de tempore initi primi conſulatus agunt, nec non Salianus ad annum Mundi 3545. nu. 13. fruſtra ſe torſerunt inquirendo, quomodo, & cui anno, Græco ne, an Romano, an Conſulari defuerint quatuor menſes; cum nihil tale dixerit Dionyſius, ſed. *Suſcipientes regimen, Quadrimeſtres Conſules L. Iunius Brutus, L. Tarquinius Collatinus quem magiſtratum lingua ipſorum à conſulendo appellatum diximus &c. paulò poſtquam pulſus eſt Tarquinius vocatum in concionem populum &c. effecerunt, vt nouo plebis ſcito, prius illud decretum confirmaretur de perpetuo Tarquiniorum exilio.* Narrat deinde conſpirationem de Tarquinio reducendo, inter quos coniuratos erant duo filij ipſius Bruti, eorum ſupplicium iuſſu ipſius patris, & L. Tarquinium coactum abdicare ſe conſulatu, eiq; ſuffectum *P. Valerium Publicolam*, idq; æſtiuo tempore poſt meſſem cum dicat iuſſu huius noui Conſulis, & Bruti *proiectum in Tiberim, quidquid frumenti Tarquinius in Campi Martij areas, vel in ſtipula, vel tritum congregauerat.* poſt hæc narrat prœlium Conſulum, cum Tarquinijs, & Brutum ab Arunte lethaliter transfixum, eiq; ſuffectum Conſulem *Sp. Lucretium*, huicq; paulo poſt mortuo ſubrogatum *M. Horatium*; paucisq; interiectis concludit: *Atque hæc ſunt geſta Conſulum illius anni: ſequenti verò Conſules creati ſunt, ille idem Valerius iterum, & cum eo Lucretius, nec aliud eo Conſulatu geſtum eſt memorabile præter Cenſum &c.* moxq; ſubiungit *Creatos Conſules anni ſequentis. P. Valerium Poplicolam tertio, & M. Horatium.*

Conſtat autem ex Tabulis Capitolinis, & ex Cenſorino cap. 8. Tarquinium ſuperbum fugiſſe Gabios nocte antecedente VI. Kal. Martij, poſt Terminalia, ideoq; deinceps Romæ celebratum Regifugium die 24. Februarij tanquam libertatis Romanæ principiũ, & ex narratione Dionyſiana; primos Conſules creatos ſtatim poſt fugam Regis, ſi non paulò ante, eſto paulò poſt eius fugam *Suſcipientes Conſulatum*, vt ait Dionyſius, conuocato iterum populo effecerunt, vt prius decretum confirmaretur. Proinde rectè Ouidius 2. Faſtorum, in quo Februarij menſis propria exponit, coniunxit cum Regifugio, initium nouorum Conſulum, dicens.

Tarquinius cum prole fugit, capit annuo conſul
Iura; dies regnis illa ſuprema fuit.

Neque obſtat quod idem 5. Faſtorum ad diem IX. kal. Iunij, alterum Regifugium notet dum canit

Quatuor inde notis locus eſt, quibus ordine lectis
Vel mos Sacrorum, vel fuga Regis ineſt.

Nam ad hunc diem in Faſtis adnotatæ ſunt quatuor illæ literæ Q. R C. F. quas aliqui interpretati ſunt ſic. *Quando Rex Clam fugit*, ſed ex Varrone lib. 5. de lingua latina interpretandæ ſunt: *Quando Rex Comitiauit Fas.* nempe Rex Sacrificulus, conſentitq; Sextus Pompeius lib. 15. ſeu *Rex Comitiale facit*, ideſt Sacrificium. Ouidius autem, vt neutram opinionem damnaret, ſub disiunctione dixit. *Vel mos Sacrorum, vel fuga Regis ineſt.* Neque item obſtat Macrobius dum 1. Saturnalium c. 7. dixit *menſem Iunium à Iunio Bruto dictum, quòd Calendis Iunij, pulſo Tarquinio, Sacrum Carnæ deæ voti reus fecerit.* Non enim dicit eo die pulſum Regem. Sed loquitur de voto, quod Iunius pulſo Rege conceperat, & poſtea confectis rebus, ac poſt coniuratorum ſupplicium, libertate iam ſtabilita, perſoluit.

Errarunt ergo tum Plutarchus in Problem. dicens primos Conſules iniſſe Conſulatum Kal. Ianuarij poſt Regifugium; tum Sigonius, & Salianus ſupra, dum putant Regifugium, & initium Conſulatus fuiſſe IX. kal. Iunij, & Brutum poſt nouem menſes interfectum, & computato tempore primorum Conſulum, ac trium Suffectorum, annum primum libertatis fuiſſe 16. Menſium; cum nulla cauſa fuerit tam citò violandi recentiſſimum decretum de Conſulatu annuo tantum, & Dionyſius hos quinque Conſules intra vnum annum includat verbis illis; *Hæc ſunt geſta illius anni, &c.* quæ ſupra notauimus, & primos Conſules *Quadrimeſtres* appellet. Et multo magis errarunt, qui aut Regifugium, & initium Conſulatus pluribus inter ſe menſibus

ſibus dalinnxerunt, aut vtrumque in Olympiadis 68. annum primum ferè exeuntem diſtulerunt, vt diſtulit Langius l. 2. de annis Chriſti C. II. quia ex vna parte cenſet Regifugium fuiſſe VI. kal. Martij; & Initium Conſulatus ipſis Kalendis proximi Martij; ex altera inquit Dionyſium hæc duo conſignare *Inita Olympiade* 68. hæc autem, vt ſequitur ex dictis à nobis num. 1. incœpit ab æſtate anni ante Epocham Chriſti 509. & Periodi Iulianæ 4206. ergo, ait Langius Regif. & Init. Conſul Bruti, & Collatini cadit in annum ſequentem, nempe Periodi Iulianæ 4207. & ante Chriſtum 507. Verùm, vt iam diximus, Dionyſius ſignauit Olympiadem vel imminentem, vel paulò ante initam, & quidem loquens quoad hoc de libertate perfectè parta, & ſtabilita, quod fuit multo poſt initium Conſulatus. Quare mihi ex Dionyſio certum eſt, Regifugium & initium Conſulum incidiſſe in annum ante Epocham Chriſti 508. & confirmatur euidenter, quia idem lib. 5. ſcribit. *Quartus annus Conſules habuit Sp. Lartium, T. Herminium; Anno deinde quinto poſt electos Reges Olympias fuit nona ſupra ſexageſimam, Conſulatum gerentibus M. Valerio fratre Poplicolæ, & P. Poſthumo Tuberto.* At Olympias 69. ex dictis num. 1. incœpit æſtate anni ante Epocham Chriſti 504. inito iam, & labente anno quinto à Regifugio, ergo Regifugium fuit anno 508. non 507. ante Epocham Chriſti, nec anno 509. vt malè habet Petauius.

Tanti erat ea Dionyſio ſtabilire annum Primorum Conſulum & hac occaſione aliorum, quos ipſe miro conſenſu cum Faſtis Capitolinis recenſet. Sint itaque iacta hæc fundamenta,

Anno ante Epocham CHRISTIANAM.	CONSVLES ORDINARII.	
508	L. Iunius Brutus.	L. Tarquinius Collatinus.
507	P. Valerius Poplicola II.	T. Lucretius Tricipitinus.
506	P. Valerius Poplicola III.	M. Horatius Puluillus II.
505	Sp. Largius Flaccus.	T. Herminius Aquilinus.
504	M. Valerius frater Poplicolæ.	Pt. Poſthumus Tubertus.

3 Reliquos Conſules, quos Dionyſius nominat in ſequenti Tabula notabimus, ſed eos tantùm, quibus adſcribit Olympiadas, ideſt annos primos Olympiadum, quorum ſcilicet, ſicut, & Vrbis conditæ maiorem partem occuparunt in gerendo Conſulatu, vt moris eſt etiam in Faſtis Capitolinis; etiam ſi Conſulatum iniuerint aliquot diebus, aut paucis menſibus ante initium Annorũ Vrbis vel Olympiadum. In reliquis interiectis Conſulibus mirus eſt conſenſus Dionyſij cum Faſtis Capitolinis.

Olympiades ineunt.	Anni ante Ep. Chriſti.	CONSVLES ORDINARII TAB. I.		Ex Dionyſij lib.
70	500	Poſthumius Cominios Auruncus.	T. Largius Flauus.	5
71	496	A. Sempronius Atratinus.	M. Minucius Augurinus.	6
72	492	Sp. Caſſius Viſcellinus II.	Poſthumius Cominius Auruncus II.	6
73	488	C. Iulius Tullus.	P. Pinarius Rufus Mamercinus.	8
74	484	Q. Fabius Vibulanus.	Ser. Cornelius Maluginenſis.	8
75	480	Q. vel K. Fabius Vibulanus II.	Sp. Furius Fuſus.	9
76	476	C. Horatius Puluillus.	T. Menenius Lanatus.	9
77	472	L. Æmilius Mamercus III.	Vopiſcus Iulius vel Iulus.	9
78	468	A. Virginius Cœlimontanus.	T. Numecius Priſcus.	9
79	464	Q. Fabius Vibulanus II.	D. Quinctius Capitolinus III.	9
80	460	P. Volumnius Amintin. Gallus.	Ser. Sulpicius Camerinus.	10
81	456	C. Horatius Puluillus.	Q. Minucius Augurinus.	10
82	452	Sex. Quinctilius.	P. Horatius Tergeminus.	10
83	448	Ap. Claudius Craſſinus *anno 3. Decemuiratus Conſulares poteſtatem aſſumpſit, reliquis collegis in eadem poteſtate ſe continentibus, qui tandem abdicarunt, ob Apij libidinem, & creati ſunt anno ſequenti Conſules infraſcripti.*		10 11
83	447	L. Valerius Poplicola Potitus.	M. Horatius Barbatus.	11

4 Diſerat præterea Dionyſius lib. 1. *At Romanorum ciuitas imperat per totam terram, &c. ex quo condita eſt, quod tempus iam annorum eſt ſeptingentorum quadraginta quinque vſque ad Conſules Claudium Neronem iterum, & Calpurnium Piſonem Conſules, qui Magiſtratum hunc inuerunt Olympiade centeſima nonageſima tertia.* Sic enim vertit Sigiſmundus Gelenius cum Græcè habeatur [illegible]. Hoc eſt *vſque ad Conſules Claudium Neronem iterum capeſſentem Conſulatum, & Calpurnium Piſonem;* Cœpit autem Olympias 193 ex demonſtratis ſupra, anno 8 ante Epocham Chriſti, qua durante, kalendis Ianuarij ſequentis, nempe anni 7. inierunt dicti Conſules, completis propemodum annis 745. iuxta Faſtos Capitolinos, qui hoc ipſo anno nominant eoſdem Conſules.

5 Polybius lib. narrat eo tempore, quo celebrata eſt Olympias centeſima vigeſima nona, Romanos primo traieciſſe ex Italia in Siciliam contra Pœnos, Conſulibus Appio Claudio Caudice &c. quod fuit initium Belli Punici primi, id enim contigiſſe ſub his Conſulibus atteſtantur Liuius lib. 31. Gellius lib. 17. c. 21. addens annum V. C. Ferè 490. Eutropius lib. 2. Victor de Viris Illuſtribus cap. de hoc Appio, Plinius, Velleius Paterculus, Florus, & alij. At ex dictis num. 1. ſequitur Olympiadem 129. iniuiſſe ab æſtiua Neomenia anni 264. ante Chriſti Epocham, ergo huic anno conuenit huius conſulatus, nempe Appij Claudij Caudicis, cui in Faſtis Capitol. Collega adiungitur M. Fuluius Flaccus anno V. C. 489. ſed hac occaſione notandum eſt enorme mendum, quod irrepſit in Dionyſium Halicarnaſſeum libro primò vbi Græcè ſic. [illegible] Quod ad literam interpretandum eſt ſic *Deducam autem narrationem vſque ad principium primi belli Punici factum anno tertio octogeſimæ octauæ ſupra centeſimam Olympiadem.* At Olympias 188. ex dictis num. 1. incœpit æſtate anni ante Chriſti Epocham 28 eiuſque annus tertius anno 26. quo manifeſtum eſt nullum fuiſſe bellum Punicum nedum primum; & tamen Gelenius recipit hanc lectionem, vertitq; *Anno tertio octogeſimæ octauæ ſupra centeſimam Olympiadem.* At mendum conſiſtit in litera π, poſita pro κ, debuit enim ſcribi ὀγδόου καὶ κ idеſt 28. Olympias autem 128. iniit anno ante Epocham Chriſti 268 eiuſq; annus tertius anno 266 Quare ſi anno tertio exeunte prope æſtatem anni 265. dicamus incœpiſſe primum bellum Punicum, adhuc anno vno præceſſiſſet initium poſitum à Polybio, & alijs; aut igitur emendandus textus Dionyſij, & pro τρίτῳ reponendum τετάρτῳ, quod facile commutatum eſt ab amanuenſi, vel typographo; aut ſemina belli punici præceſſiſſe vno anno expeditionem claſſis, de qua loquitur Polybius, qui eodem libro poſt Appium recenſet Conſules *M. Valerium, & C. Otacilium,*

deinde

deinde *L. Poſthumium, & M. Aemilium*, & poſt hos *L. Valerium, & T. Otacilium*, & inde *Cn. Cornelium Scipionem, & C. Duilium*; Quare conſentientibus Capitolinis Faſtis cum Polybio, Conſulatus Cornelij Scipionis, & Duilij debetur Anno ante Chriſti Epocham 260.

6 Polybius lib. 4. refert Ecliplim Lunæ, viſam in Myſia, ob quam Galli mercenarij milites in exercitu Attali noluere progredi, & id accidiſſe Conſulibus *Aemilio Paulo, & Liuio nempe Salinatore*, quos ibi, & lib. 3. refert, durante adhuc anno primo Olympiadis 140. Anno quoq; ſubſequenti profert Conſules *P. Cornelium Scipionem*, & *T. Sempronium Longum*. Iam verò Aſtronomicæ Tabulæ anno ante Chriſti Epocham 220. à cuius æſtate cœpit Olympias CXL. nullam Lunæ Eclipſim viſibilem in Myſia exhibent, ſed anno 219. Martij 20. hora 2. circiter poſt mediam noctem in Myſia; quæ enim eodem anno accidit Septembris 1. hora 1 ⅓. poſt meridiem, non fuit ibi viſibilis. Igitur Conſulatus *L. Aemilij Pauli, & C. Liuij Salinatoris*, conſignandus eſt anno 219. *Scipionis* vero, & *Sempronij* anno 218. ante Epocham Chriſti, & confirmabitur id mox ex Anni ſequentis Conſulibus, quos Tabulæ Capitolinæ notãt nempe *C. Flaminio, & Cn. Seruilio Gemino*, ſicut, & Liuius.

7 Liuius enim libri 22. initio narrat appetente vere, Cõſulibus *C. Flaminio*, & *Cn. Seruilio*, qui antea deſignatus, Conſulatum inijt Idibus Martij, Annibalem mouiſſe ex hybernis: inter cœtera verò prodigia, quæ cladem Cannenſem præceſſerunt refert *in Sardinia Solis orbem minui viſum, & Arpis pugnantem cum Luna Solem*. Iam Canones Aſtronomici repræſentant Anno ante Chriſti Epochã 217. Eclipſim Solis, digitorum circiter 9. die vndecima Februarij, hora Calari in Sardinia ferè 3. poſt meridiem; Hoc igitur anno Conſules prænominati congruunt. Neque enim ad rem facit Eclipſis ſimilis, quam octennio poſt inueſtigauit Heruartus c. 82: ſuæ nouæ, ſed fallaciſſimæ Chronologiæ, cum dictorum Conſulum interuallum, octennium non patiatur. Cum verò Clades Canaenſis acciderit anno ſequenti Conſulibus *L. Aemilio Paulo* iterum, & *C. Terentio Varrone*, vt patet ex Polybio lib. 4. & Liuio lib. 22 patet quoq; hos Conſules deberi Anno 216. ante Chriſti Epocham.

8 Liuius libro 27. cum dixiſſet. *Vndecimo anno Punici belli Conſulatum inierunt M. Marcellus quintum (vt numeretur Conſulatus, quem vitio creatus non geſſit (& T. Quintus Criſpinus*. Narrat ludos Apollinares celebratos 3. Nonas Quintiles, & Marcellum occiſum in prœlio cum Annibale, Criſpinum autem vulneratum, ſubdit; *eadem æſtate M. Valerius, cum claſſe centum nauium ex Sicilia in Africã transmiſit*. Et loquens de Attalo addit: *Argos regreſſus, iam enim Nemeorum appetebat tempus, quæ celebrari volebat præſentia ſua, occupato rege apparatu ludorum &c.* Poſtea ſic: *Exitu huius anni Titus Quintus Criſpinus, dictatore comitiorum, ludorumq; faciendorum cauſa dicto L. Manlio Torquato, ex vulnere moritur*: deinde ſubiungit creatos anni ſequentis Conſules *Claudium Neronem*, & *M. Liuium*: tandem peractis comitijs, & ludis ait decretum: *Vt L. Manlius trans mare legatus iret viſeretq; quæ res ibi gererentur, ſimul quod Olympiæ ludicrum ea æſtate futurum erat, quod maximo cœtu Græciæ celebraretur.* Circa hos Conſules non poteſt eſſe dubium de quadriennio, nec ex ſerie Faſtorum Conſularium dictiſq; à Dionyſio, & Liuio poteſt illa Olympias eſſe alia quam CXLIII. Hæc autem ex dictis lib 3. incœpit Anno ante Epocham Chriſti 208. Ergo hoc anno Conſules fuere *Marcellus, & Criſpinus*, & hic quidem durauit vſque ad exitum anni Vrbis conditæ, qui incidit in anno Pompiliano æſtate aliquanto poſt initium Quintilis menſis, poſt quod etiam creati pro anno ſequenti Conſules *Tiberius Nero, & M. Liuius Salinator*, & Olympici ludi celebrati in Plenilunio de more, nempe poſt Nemea celebrata anno 4. Olympiadis 142. adhuc durante. Neq; enim vno integro anno, vt quidam putant, ſed ſolùm diuerſo anno Olympiadico, & quidem præcedenti celebrabantur Nemea ad Argos, & Iſthmia ad Iſthmum Corinthiacum Rectè itaq; Onuphrius lib. 1. Comm. in Faſtos, & Petauius lib. 9. cap. 47. his examinatis concludit iuxta Iulianorum Annorum ſeriem retrofictam, debere Olympiadis 143. initium adſcribi illi æſtati, qua adhuc erant Conſules Criſpinus Marcellus. Quidquid ſit de Anni Romani Luxatione, aut Olympiade à Græcis ob intercalationem ſeriùs celebrata, & rectè concludit: nam cum ex eodem Liuio, & Eclipſi ab eo producta lib. 22. manifeſtum fecerimus anno ante Epocham Chriſti 217. Conſules fuiſſe Seruilium, & Flaminium, & inde excluſiuè, vſq; ad Conſulatum Criſpini, & Marcelli incluſiuè omnes Faſti recenſeant Annos Conſulares 9. totidemq; binarios Conſulum, ſi anno 208. Quo incœpit Olympias 143. collocaretur *Cl. Nero*, et *Liuius Salinator*, vt quidam contendunt, oporteret expungere vnum integrum annum cũ ſuis Conſulibus in eo interuallo, quod abſurdum eſt.

9 Liuius pariter lib. 30. ſeu decadis 3. decimo exorditur ſic: *Conſules Cn. Seruilius Caepio, & Seruilius Geminus, ſextus decimus is annus belli Punici erat, cum de republica &c.* Pauloq; poſt inter alia prodigia hæc recenſet: *Fruſinone arcus Solem tenui linea amplexus circulũ deinde ipſum maior Solis orbis extrinſecus incluſit*: vbi initium, et mediũ Solaris deliquij ſatis ſignificat, quod nullo circa hæc tempora Anno repræſentant Fruſione viſibile, præterquam Anno 203. ante Chriſti Epochã Tabulæ Aſtronomicæ, nempe Maij Iuliani die 6. hora ibi poſt meridiem 2 ⅓. Huic igitur Anno adſcribendi dicti Conſules: fuit autem Eclipſis ea digitorum ferè 6. congruenſq; Liuianæ deſignationi.

10 Liuius pariter eodem lib. 30. refert Anno V. C. 552. *Conſulibus Tib. Claudio Nerone, & M. Seruilio Gemino Cumis orbem Solis minui viſum*. Atqui Aſtronomicæ Regulæ Anno ante Ep. Chriſti 202 exhibent Solem digitis 8 ⅓ deficientem die 19. Octobris, hora Cumis 1 ⅓. ferè ante merid. Ergo rectè huic anno adſcribuntur hi Conſules, & immediatè recenſentur poſt duos Seruilios, tum à Liuio, tum à Faſtis Capitolinis.

11 Idem Liuius lib. 33. ſub Conſulatu *L. Furij Purpureonis, & M. Claudij Marcelli Titum Q. Flaminium publicaſſe libertatem Græcis opportunitate ludorum Iſthmicorum*, qui conſueuerant celebrari ante ſubſequentis Olympiadis initium, non poteſt autem vlla alia Olympias propior fuiſſe huic tempori, quàm 146. & hæc incœpit Anno ante Chriſti Epochã 196. ergo huic anno adnotandi prænominati Conſules: quod cõfirmatur ex Faſtis Capitolinis, vbi à Criſpini Conſulatu ad Conſulatũ L. Furij Purpureonis, ſunt anni 12.

12 Liuius idem lib. 37 narrat *L. Cornelio Scipione, & C. Lælio Nepote Coſs. ante V. Idus Quinctiles, Cœlo ſereno interdiu obſtuatam eſſe lucem, cùm Luna Solis orbem ſubiſſet*. Anno autem ante Epocham Chriſti 190. & nullo alio circa illum, Canones Aſtronomici dant Solis Eclipſim digitorum fere 11 ⅓. ac prope totalẽ Romæ hora fere 6 ⅓. poſt mediam noctem, ſed in forma anni Iuliani die 14. Martij, proinde cum Scaligero lib. 5. & Petauio lib. 9. c. 50. huic anno dicti Conſules adnotandi, quidquid oblatret Heruartus c. 48. hac Eclipſi abutens, nec aduertens Annum Pompilianum vitio Pontificum intercalatione abutentium non congruiſſe tunc Iuliano anno, quod etiam ex ſequenti Lunæ deliquio conſtabit; Nec verò Anno 192. fuit Eclipſis hæc, parallaxi, & latitudine Auſtrali vetante, vt contra Vecchiettum rectè Petauius l. 12. c. 45.

13 Narrat etiam Liuius lib. 44. *Conſulibus L. Aemilio Paulo iterum, & Licinio Craſſo*, Gallum Sulpicium Tribunum militum prædixiſſe Lunæ illam Eccliplim, quæ accidit *Nocte, quam pridie Nonas Septembris ſecuta eſt dies*. Et adſtipulatur Plutarchus in Æmilio, & Plinius lib. 2. c. 12. dicens: *Et rationem quidem vtriuſque defectus primus Romani generis in vulgus extulit Sulpicius Gallus, qui Conſul cum M. Marcello fuit, ſed tum Tribunus militum, ſollicitudine exercitu liberato, pridie quàm Perſes Rex ſuperatus à Paulo eſt, in concionem ab Imperatore productus ad prædicendam Eclipſim, mox & compoſito volumine*. Hanc repræſentant Aſtronomici Canones anno ante Epocham Chriſti 168. digitorum penè 16. die 21. Iunij Iuliani, hora in Macedonia fere 8. poſt merid. Nec requirenda eſt ad diem 3. Septembris in Anno Pompiliano, iam Luxato, vt fruſtra & cum diſſidio annorum 8. facit Heruartus c. 86.

14 Iulius Obſequens libello de prodigijs, refert Anno V. C. DCXLIX. *Conſulibus C. Mario iterum, & C. Flauio Fimbria* tale portentum. *Luna interdiu cum ſtella ab hora tertia, vſq; ad horam ſeptimam apparuit. A fugitiuis deſertoribus Thurinis regiones vaſtatæ, Cimbri Alpes tranſgreſſi per Hiſpaniam vaſtatam iunxerunt ſe Theutonis. Hora diei tertia ſolis defectus lucẽ obſcurauit, in Piceno tres Soles viſi: in Macedonia Thraces ſubacti*: Annus ille Vrbis iuxta Faſtos Capitolinos congruit Anno ante Epocham Chriſti 104.

vt cap. 2. docuimus: Hoc verò anno ex Aſtronomico calculo, fuit Eclipſis Solis digitorum $11\frac{3}{4}$. Romæ hora 4. ante meridiem, nempe tertia temporali die 22. Iulij; prorsùs ergo huic anno aſsignandi dicti Conſules, & confirmatur ex Liuiana Epitome lib. 67. vbi poſt triumphum C. Marij de Iugurtha, qui accidit anno V. C. Capitolino 649. dicitur prorogatum Mariò Conſulatum ob metum belli Cimbrici; addit deinde Hiſtoricus: *Cimbri vaſtatis omnibus, quæ circa Rhodanum, & Pyrenæum ſunt, per ſaltum in Hiſpaniam tranſgreſſi ibiq; multa loca populati fugatiq; ſunt à Celtiberis, reuerſiq; in Galliam bellicoſis ſe Theutonis coniunxerunt.* Inſcitè igitur Heruartus cap. 121. ſuæ Chronologiæ negat hoc anno Cimbros vaſtaſſe Hiſpaniam, quid quid ſit de Thracibus ſubactis, fortè anachroniſmo ob Obſequente perperam commemoratis.

15 Dio Caſſius lib. 55. ad V. C. Annum 758. ſcribit: *Cæterùm ea tempeſtate, Cn. Cornelio Cinna Magno, & Valerio Meßala Conſulibus, horrendi terræ tremores acciderunt, Tiberiſq; deiecto ponte, Vrbem ſeptem dies nauigabilem effecit, Sol aliqua parte lumen ſuum amiſit:* Eclipſim hanc Solis partialem Romæ viſibilem nullus annus propior anno prædicto Vrbis, ſaluis Aſtronomiæ legibus exhibuit, quam annus quintus Epochæ vulgaris Chriſti Menſe Martio, die 28. hora $4\frac{1}{2}$. poſt meridiem. Prorsùs ergo huic Anno adſcribendi ſunt Conſules Cinna, & Meſſala prænominati, quos rectè pariter adnotant Faſti Capitolini Anno V. C. 757. qui Varroni, & Caſſio eſt 758.

16 Auguſtum Cæſ. Imperatorem mortuum eſſe Nolæ, vel Atellæ *XIV. Cal. Septembris*, ideſt 19. *Auguſti menſis Sexto Pompeio, & Sexto Apuleio Conſulibus*, narrant Dio lib. 56. Tacitus lib. 1. Annalium, & Suetonius in Auguſto cap. 100. Dio addit eadem die ipſum quondam Conſulatum primum iniuiſſe, & iuxta quoſdam Scriptores, non priùs vulgatam eius mortem, quàm Tiberiùs ex Dalmatia aduenisſet; iuxta alios autem Tiberium interfuiſſe morti Auguſti, & Pannonicas legiones ſtatim audito Auguſti obitu in ſeditionem verſas, mox ſubiungit: *Inde Druſo cum prætorijs militibus ad eos profecto, quia ille nihil horum quæ poſtulauerant confirmauit, rurſus tumultu concitato, quoſdam, qui cum eo erant, ſauciauerunt, ipſum ne illa nocte poſſet effugere, armis circumſederunt. Cæterùm deliquio Lunæ animus conſternati, vi omiſſa, alios ad Tiberium legatos miſere. Interim tempeſtate ingenti coorta, & ſingulis in ſua hyberna caſtra reuerſis &c.* Hactenus Dio. Tacitus autem narrat ingraueſcente valetudine Auguſti, Liuiam ex Illirico properis literis acciuiſſe Tiberium, & ſubdit: *Neque ſatis compertum eſt ſpirantem adhuc Auguſtum apud Vrbem Nolam, an exanimem reppererit &c. ſimul exceſſiſſe Auguſtum, & rerum potiri Neronem fama eadem tulit* & poſt pauca: *Sextus Pompeius, & Sextus Apuleius Conſules, primi in verba Tiberij Cæſaris iurauere*: & deinde de Tiberio: *Literas ad exercitus tanquam adepto principatu miſit, nuſquam cunctabundus*; & intra *Multus de Auguſto ſermo pleriſq; vana mirantibus, quòd idem dies accepti quondam imperij princeps, & vitæ ſupremus fuiſſet*: Poſtea: *Pannonicas legiones ſeditio inceſſit nullis nouis cauſis, niſi quod mutatus princeps licentiam turbarum, & ex ciuili bello Spem præmiorum oſtendebat: Caſtris æſtiuis tres ſimul legiones* narrat deinceps miſſum illuc Druſum cum prætorianis duabus cohortibus, & magna parte prætoriani equitis, ac robore Germanorum, & ſeditioſorum iram in Lentulum, de quo ſic: *Nec multo poſt digredientem cum Cæſare, ac proniſu periculi hyberna caſtra repetentem circumſiſtunt &c. Saxa iaciunt &c.* moxque: *Noctem minacem, & in Scelus erupturam fors leniuit: Nam Luna claro repente Cælo viſa langueſcere: Id miles rationis ignarus omen præſentium accepit, ac ſuis laboribus defectionem ſideris adſimulans, proſpereque ceſſura, quæ gererent, ſi fulgor, & claritudo Deæ redderetur. Igitur æris ſono, tubarum, cornuumq; concentu ſtrepere, prout ſplendidior, obſcuriorq; lætari, aut mærere. At poſtquam ortæ nubes offecere viſui, creditumque conditam tenebris; vt ſunt mobiles ad ſuperſtitionem perculſæ ſemel mentes, ſibi æternum laborem portendi, ſua facinora auerſari deos lamentantur &c.* Sæpe autem in Eclipſi totali Lunæ propter penumbram à radijs Solis in vaporibus refractis, diuerſi colores apparent, vt patet ex noſtro libro 5. Almageſti Noui. Hanc verò Eclipſim totalem digitorumq; penè 19. Tabulæ repræſentant Anno Epochæ Chriſti 14. die 28. Septembris hora in Pannonia poſt mediam noctem ferè 5. nec vllus eſt alius annus, cui poſſit adſcribi mors Auguſti, & Tiberij initiū, nec Eclipſis die 28. Septembris incongrua eſt narrationi Dionis. & Taciti, quia à morte Auguſti ad illam interceſſere dies 40. caſtra autem hyberna incipiebant ſub Æquinoctium autumnale, & Tiberius *nil cunctabundus* miſerat literas de ſuo principatu in Pannoniam, quo vtique curſores peruenire poterant decem aut 12. diebus, totidemq; redire nunciando ſeditionem, diebus verè reliquis ferè 20. peruenire illuc magnis itineribus Druſus. Quare gratis Heruartus cap. 257. plus temporis requirit ad hæc negotia, vt Conſulatum Sextiorum, & Auguſti mortem protrudat vſq; ad annum Chriſti 19. ſed prudentius Scaliger lib. 5. Petauius lib. XI. c. 6. Langius l. 2. de annis Chriſti c. 17. Salianus tom. 6. Annalium huic anno Aeræ Chriſti 14. cum peritiſſimis quibuſq; Chronologis adſcribunt & mortem Auguſti, & Conſulatum Sextiorum. Nec enim tribui poteſt anno 13. eſto Octobris 7. fuerit Eclipſis Lunæ, at digitorum vix 4. cùm Taciti narratio totalem requirat.

17 Dio lib. 60. cum dixiſſet. *Annus ſequens M. Vinicium iterum, & Statilium Coruinum Conſules habuit* haud multis interiectis ſubdit de Claudio Imperatore: *Quia verò natali ſuo defectus Solis futurus erat, veritus nequis inde tumultus exiſteret, cùm alia quoq; prodigia quædam accidiſsent, publicè edidit non modò futurum id deliquium, ſed tempus etiam, quantitatemq; eius.* Indicatiſq; cauſis Eclipſium Dio, ſtatim addit: *Circumacto hoc anno Valerius Aſiaticus iterum, & M. Silanus Conſulatum acceperunt.* Refert verò Suetonius in Claudio c. 2. natum eum eſſe Lugduni Kalendis Auguſti, *Conſulibus Iulio Antonio, & Fabio Africano*, quo ipſo die ara Lugduni Auguſto dedicata eſt. Porrò Tabulæ Aſtronomicè circa hæc tempora nullo alio anno Solis Eclipſim Calendis Auguſti Romæ conſpicuam præſtant, præterquam anno 45. Epochæ Chriſti, hora ferè 3. ante meridiem, & penè 4. Ergo huic ipſi anno cum communiori Chronologorum, adſcribendus eſt Conſulatus M. Vinicij, & Statilij Coruini, quod confirmabitur ex Elipſi ſequenti.

18 Diximus Nuper ex Dione, *Vinicio, & Statilio* ſucceſſiſſe anno immediatè ſubſequenti *Valerium Aſiaticum*; *& M. Silanum*. Seneca autem l. 2. natur. quæſt. c. 26. & l. 6. c. 21. his ait Conſulibus natam eſſe in Aegæo nouam Inſulam Theraſiam; & Sextus Aurelius Victor addit anno ſexto Claudij repente in Aegæo emerſiſſe inſulam ingentem nocte, qua defectio Lunæ acciderat. Anno 46. Epochæ Chriſti, & ſupputatione Petauij l. 11. cap. 9. Luna defecit, ad digitos 8. Ianuarij die 11. hora Romæ 5. $\frac{1}{2}$. p. merid. & iterum vltimo Decembris nocte ſequenti hora 7. $\frac{1}{2}$. ſed totaliter, & digitorum 21. ergo anno 46. dicti Conſules conueniunt, quidquid interſtrepat Heruartus, contra quem, ſatis Petauius ſupra.

19 C. Iulius Solinus cap. 2. hæc habet de annis Vrbis iuxta Faſtos Capitolinos: *Huic argumento id accedit, quod cum C. Pompeius Gallus, & Q. Veranius anno Vrbis conditæ octogeſimo primo fuerunt Conſules: Conſulatu eorum Olympias ſeptima, et ducenteſima actis publicis annotata eſt.* Iam ex oſtenſis num. 1. ſequitur Olympiadem 207. incœpiſſe æſtate anni 49. Epochæ Chriſti, hoc igitur anno fuere Conſules *Pompeius Gallus, et Q. Veranius.*

20 Cornelius Tacitus l. 14. Annal. incipit ſic. *C. Vipſanio, & Fonteio Coß. diu meditatum ſcelus non vltra Nero diſtulit*; loquitur de Agrippina matre iuſſu Neronis filij necata, cuius necem præceſſiſſe aliquot prodigia inferius narrat dicens: *Anguem enixa mulier, et alia in concubitu mariti fulmine exanimata: iam Sol repente obſcuratus &c.* Plinius verò lib. 2. c. 70. *Solis defectum Vipſanio, et Fonteio Coſſ. qui fuere ante paucos annos, factum pridie Calenda Maias, Campania hora diei inter ſeptimam, et octauam ſenſit; Corbulo dux in Armenia, inter horam diei decimam, et vndecimam.* Conſule Aſtronomicas Tabulas, nullus circa hæc tempora eſt Annus, quo Eclipſis Solis in Campania tali hora viſibilis pridie kal. Maij potuerit euenire, niſi annus Epochæ Chriſti 59. quo die 30. Aprilis hora temporali 7. $\frac{1}{2}$. Sol defecit digitos ferè 10. licet Xiphilinus dicat Solem totum obſcuratum, ſed non dicit in Campania, alibi enim id potuit verificari.

21 Scaliger lib. 5. & Petauius lib. 11. c. 16. de Veſpaſiani

ni tempore diſſerentes nihil de Eclipſi illi memorant, quam ſuggerit nobis Plinius l. 2. c. 13. dicens. *Nam vt in quindecim diebus vtrumque ſidus quæreretur, & noſtro æuo accidit Imperatoribus Veſpaſiano Patre IV. filio iterum Conſulibus.* Argumentum capitis eſt de defectibus Luminarium. Nullus autem annus circa illud tempus intra dies 15. exhibet Aſtronomis Eclipſes Solis, ac Lunæ niſi annus 72. Epochæ Chriſti, cuius die 8. Februarij Sol defecit in Italia ante meridiem, & die 22. eiuſdem menſis Luna defecit ſeſquihora ferè poſt occaſum Solis Romæ; Igitur hoc anno 72. Conſules fuerunt *Veſpaſianus Pater IV.* & Titus Veſpaſianus eius filius II. Addit Suetonius *Veſpaſianus natus eſt XV. Calend. Decembris veſperi Q. Sulpicio Camerino C. Poppeo Sabino Coſſ. quinquennio antequam Auguſtus excederet; mortuus eſt Conſulatu ſuo nono VIII. Kalend. Iulij annum agens ætatis ſexageſimum, ac nonum ſuperque menſem, & diem ſeptimum.* Ex quo ſequitur Sulp. Camerinum, & Poppæum Conſules fuiſse anno Epochæ Chriſti 9. cum nu. 16. oſtenderimus Auguſtum obijſse anno 14. eiuſdem Epochæ; numerando autem ab anni 9. die 17. Nouembris annos 69. menſes 7. & dies 7. cadit mors Veſpaſiani, & Conſulatus eius nonus in Epochæ Chriſtianæ annum 79. Quare ex Plinio, & Suetonio ſimul cum Aſtronomico calculo habemus annos tres Conſulum in Epocha Chriſti nempe 9. 72. & 79. Quod ſi verum eſt anno 2. Imperij, & Conſulatus Veſpaſiani captam fuiſse à Tito Hieroſolymam, vt aſſerunt Ioſephus Hebr. l. 7. c. 18. & Euſebius in Chronico, ſequitur eam captam anno 70. Epochæ Chriſti, quo ex Faſtis Veſpaſianus fuit iterum Conſul. & confirmatur quia ex Ioſepho ſupra, et Dione in Nerone, capta fuit die 8. Septembris die Sabbati, quo character eſt anni 70. litera G.

22 Cenſorinus aureo illo libro de die Natali, quem ſcripſit ad Q. Caerellium die Natalitio eiuſdem Caerellij offerendum, notiſque illuſtrauit Aldus Manuccius capite 8. Annum quo ſcribebat inſigniuit illuſtrioribus Epochis Annorum dicens. *Hic annus, cuius velut index, & titulus quidam eſt Vlpij, & Pontiani Conſulatus, ab Olympiade prima M. eſt, & XIV. ex diebus dumtaxat æſtiuis, quibus Agon Olympicus celebratur, à Roma autem condita CMXCI. & quidem ex Palilibus, vnde Vrbis anni numerantur. Eorum verò Annorum, quibus Iulianus nomen eſt CCXXCIII. Sed ex die Kal. Ianuar. vnde Iulius Cæſar anni à ſe conſtituti fecit principium. At eorum, qui vocantur Anni Auguſtani CCLXV. perinde à Kal. Ianuarij, quamuis in ante diem XVI. Kal. Febr. Imper. Cæſar, D. F. Auguſtus, ſententia Munatij Planci, à Senatu cæteriſque ciuibus appellatus eſt, ſe VII. & M. Vipſanio Agrippa III. Coſſ.* Dixerat autem paulo ante de Anno illo, quo Cæſar intercalatis tribus menſibus annum correxerat: *Adeo aberratum eſt, vt C. Cæſar Pontifex Maximus ſuo III. & M. Aemilij Lepidi Conſulatu, quo retro delictum corrigeret &c.* & infra eodem capite aſſerit ab hoc anno, quo ſcribebat numerari annos centum ad præteritum *Pij, & Brutij Conſulatum.* Proinde ex hoc gemmeo Cenſorini loco, habemus certos quatuor annos Conſulares detrahendo enim Olympiadicis annis 1014. Annos 776. ante Epocham Chriſti, quibus lib. 3. oſtendimus incœpiſſe Iphiti Olympiades, reſtant Anni Epochæ Chriſti 238. pro *Vlpij, & Pontiani* Conſulatu, & hinc incluſiuè numerando retro annos centum, prouenit Annus 139. pro *Pij, & Brutij* Conſulatu, ſubtrahendo autem Chriſti annos 238. Auguſtanis 265. relinquitur Annus ante Chriſtum 27. pro Conſulatu 7. *Auguſti, & Vipſanij Agrippæ* 3. Tandem ſubtrahendo eoſdem annos 238. Iulianis 283. relinquitur Iulianus Annus primus nempe 45. ante Epocham Chriſti quo *C. Iul. Cæſar* fuit quartum Conſul, adeoq; tertius eius, & M. Æmilij Conſulatus, ſeu annus correctionis fuit 46. ante Epocham Chriſti.

Sed aliunde confirmatur, quia à C. Iulij Cæſaris Conſulatu IV. ideſt Iuliano primo excluſiuè, omnes Faſti numerant vſque ad Conſulatum *Cl. Neronis II.* & *Calpurnij Piſonis* incluſiuè annos 38. at horum Conſulatus incidit in annum 7. ante Epocham Chriſti, vt oſtenſum eſt num. 4. ergo quartus Cæſaris, primuſq; Iulianorum annus in annum 45. ante Epocham Chriſti.

23 Idatius in Faſtis affirmat, *Tiberiano, & Dione Conſulibus*, currente anno 7. Diocletiani, viſam fuiſſe in Africa, vbi morabatur Maximianus Herculeus Auguſtus, Eclipſim Solis tantam, *vt tenebræ factæ ſint.* Alibi ſuo loco de Diocletiano, nunc circa illa tempora, nullus annus, ſaluis regulis Aſtronomicis, capax fuit Solis Eclipſis tantæ, niſi annus Epochæ Chriſti 291. die 15. Maij, quo Carthagine hora ferè $3\frac{5}{8}$. poſt meridiem Eclipſim Solarem digitorum $11\frac{1}{2}$. ſupputauit Petauius lib. 8. c. 13. Huic igitur Anno adnotandus eſt Conſulatus *Tiberiani, & Dionis.*

24 Iulius Firmicus l. 1. c. 2. ait Optati, & Paulini Conſulatu, *Solem medio diei tempore Lunę radiis, quaſi quibuſdam obſtaculis impeditum, cunctis mortalibus fulgida ſplendoris ſui denegaſſe lumina, quod futurum Mathematicorum ſagax intentio prędixerat.* Hos Conſules Faſti communiter ponunt anno Epochæ Chriſti 334. quo Petauius lib. 8. c. 13. ex Parilinis Tabulis ſupputauit Solarem Eclipſim digitor. $10\frac{1}{2}$. Iulij die 17. hora Romæ poſt mediam noctem: etſi ex Prutenicis nequeat extricari hæc Eclipſis. Confirmatur Ergo hinc Annus 334. horum Conſulum.

25 Caſſiodorus affirmat in *Conſulatu Philippi, & Saleæ Solem defeciſſe*; hos Conſules ipſe, & alij Faſti collocant anno 14. poſt Conſulatum *Optati, & Paulini*, quem modò oſtendimus fuiſſe anno Ep. Chriſti 334. ergo *Philippo, & Salej* debetur Annus 348. rectè, quia hoc ipſo anno Octobris die 9. hora $7\frac{1}{2}$. Conſtantinopoli fuit Eclipſis Solis digitor. 8. non autem 15. Aprilis, quo apud Boreales nulla Elipſis fuit, vt contra Vecchietum notauit Petauis lib. 12. cap. 47.

26 Ammianus Marcellinus lib. 20. narrat Eclipſim Solis in Meſopotamia viſam ad Tigrim *Conſulibus Conſtantio X. & Iuliano III.* his verbis. *Eodem tempore per Eoos tractus cælum ſub textum caligine cernebatur obſcura, & à primo Auroræ exortu, vſque ad meridiem Stellę iugiter intermicabant. Hiſq; terroribus accidebat, quòd cum lux cæleſtis operiretur, è mundi conſpectu penitus luce abrepta, defeciſſe diutius Solem pauidę mentes hominum æſtimabant: primò attenuatum in Lunae corniculantis effigiem, deinde in ſpeciem auctum ſemeſtrem, poſteaq; in integrum reſtitutum.* Nempe quia alijs, atq; alijs locis, ob parallaxim longitudinis durauit Eclipſis tandiu, non alio vtique anno circa illa tempora (ideſt anno 12. poſt Philippi, & Saleæ Conſulatum) quàm 360. Epochæ Chriſti, cuius Auguſti die 28. Aſtronomica praxis repræſentat Eclipſim digitor. 11. Orto vix Sole in Meſopotamia, ſed ob vapores horizontis, viſa eſt totalis. Igitur Anno huic debet ſignari Conſulatus X. *Conſtantij, & III. Iuliani.*

27 Valentinianum electum fuiſſe in Imperatorem anno vno ante ipſius primum Conſulatum cum fratre Valente, conſtat ex Ammiano Marcellino lib. 26. ſed quando electio inſtabat, noluiſſe illum prodire in publicum ob ſuperſtitionem Biſſexti narrat idem Marcellinus his verbis: *Accitus implendiq; negotij praeſagus, vt ſubodorari dabatur, vel ſomniorum aſſiduitate, nec videri die ſecundo, nec prodire in medium voluit, Biſſextum vitans Februarij menſis tunc illuceſcens, quod aliquoties rei Romanae fuiſſe cognorat infauſtum.* Erant autem tum Conſules *Iouianus, & Varronianus*, vt patet partim ex Marcellino, partim ex Socrate lib. 4. cap. 15. Victore, & alijs. Ex Faſtorum autem communi ſerie certum eſt, dubitari de hoc anno non poſſe fueritne 360. an. 368. Epochæ Chriſti, ſed eum fuiſſe aut 363. aut 364. aut 365. Iam verò certiſſimum eſt ab Auguſti correctione, quam totum Imperium Romanorum, & ipſa Romana Eccleſia recepit Biſſextilem fuiſse annum 364. cum quartus quiſq; Epochæ Chriſti omnium Computiſtarum ſuffragijs ſit Biſſextilis. Ergo anno 364. electus fuit Valentinianus, Conſulib. *Iouiano, & Varroniano*, Anno vero ſequenti 365. *Valentinianus primum Conſul cũ fratre ſuo Valente.* Ideoq; ex nota Biſſexti Onuphrius probat Faſtos quoad hos Annos ritè à ſe ordinatos eſſe, & Baronius ait, hunc annum eſſe clauum maximum, quo fixa manet hac in parte Chronologia.

28 Petauius lib. 8. de doctrina temporum c. 23. & l. 13. in Chronico ad Annum Chriſti 393. refert ex Chronico Proſperi, & Marcelli *Theodoſio III. et Abundantio Conſulibus, renunciatum eſſe à Theodoſio Patre Honorium Auguſtum, et hora diei tertia tenebras eſſe factas Romae, & Byzantij.* Supputat autem Eclipſim hanc Anno 393. Epochæ Chriſti, die 20. Nouembris digitorum $9\frac{1}{2}$. Romæ hora poſt mediam noctem 9. minut. 38. Conſtantinopoli autem digitorum $10\frac{1}{2}$. ſemihora ferè poſt meridiem. Quare hoc an-

no 393. dicti Conſules conueniunt. Vide Baronium ad hunc annum tomo 4.

29 Idem Petauius lib. 8. c. 13. ex Idatio profert Eclipſim Solis factam Conſulibus *Arcadio V. & Honorio V.* quam ipſe ſupputat ea Aſtronomia Anno Epochæ Chriſti 402. die 11. Nouembris digitorum fere 10 ⅓. Romæ hora poſt mediam noctem 8 ½. & ideo rectè in Chronico lib. 13. hos Conſules huic anno præfigit: Et biennio errauit Scaliger lib. 6. emend. temp. pag. mihi 610. vbi Conſulatum V. Arcadij, & Honorij retrahit ad Annum Epochæ Chriſti 400.

30 Idatius in Chronico, Marcellinus, Iornandes, Chronicon Alexandrinum, & Liechtembergius notant Solis deliquium Romæ viſum Conſulibus *Honorio XII. et Theodoſio VIII.* Reuera autem Aſtronomici Canones exhibent ibi Eclipſim Solis Anno Epochæ Chriſti 418. die 19. Iulij digitorum 11 ⅓. hora Romæ ferè 12 ⅓. poſt mediam noctem præcedentem: ſcitè igitur in Faſtis ad hunc annum 418. Hi Conſules referuntur.

31 Proſper in Chronico priore, ſeu Conſulari narrat S. Hieronymum obijſſe *Theodoſio IX. et Conſtantino III. Cõſulibus.* Idemq; in breuiore Chronico edito à Petro Pithoeo, correctoq; ex manuſcripto, addit: *Hieronymus apud Bethleem moritur anno aetatis* 98. & ſequenti anno ſubdit: *Solis hoc anno facta defectio.* Prædictos Conſules adnotauit in ſuo Chronico Petauius Anno Epochæ Chriſti 420. quia anno ſequenti accidit Solis Eclipſis die 17. Maij, vt confeſſus erat Scaliger lib. 6. pag. 611. Baronius porrò ad an. 372. contendit S. Hieronimum vixiſſe non 98. ſed 78. annos.

32 S. Gregorius Turonenſis l. 2. c. 3. loquens de Hunnorum aduentu ait: *Tunc & Sol teter apparuit, ita vt vix pars, vel tertia luceret &c.* annumque conſignat Conſulibus *Valentiniano VII. et Auieno*, nempe Valentiniano iuniore, quo anno cœpit imperare Martianus; Indictione 3. videlicet Anno Epochæ Chriſti 450. quo die Aprilis 27. accidit illa Eclipſis.

Hactenus igitur ſtabilitos habemus ex Eclipſibus immediatè, vel mediatè ex Olympiadicis annis, aut ex Biſsexto Conſulares annos 55 ſed potiſſimum Annos primorum Conſulum, & Annum primum Iulianum, quo C. Iulius Cæſar fuit IV. ſine Collega. Supereſt, vt hos conferamus in vnam Synopſim, tamquam immobiles cardines, ſeu terminos Faſtorum Conſularium, addentes numeros marginales, ex quibus repetenda eſt horum comprobatio, & interualla inter hos annos, ſeu quot anni, & Conſulatus, aut Magiſtratus Conſulum loco creati intercedere debent ab anno præcedenti excluſiuè, vſq; ad ſequentem incluſiuè: vt cernere eſt in Tabula ſequenti, in qua tamen non eſt cur ponamus omnes, quos iam poſuimus in Tabella numeri 3.

Anni ante Chriſtum.	Interualla	CONSVLES CERTI. TAB. II.		Marginal. Numeri
508	Ann.	L. Iunius Brutus.	L. Tarquinius Collatinus.	2
500	8	Poſthumius Cominius Auruncus.	T. Lartius Flauus.	3
448	52	Ap. Claudius Craſſinus Conſul, & Decemuir.		3
447	1	L. Valerius Poplicola Potitus.	M. Horatius Barbatus.	3
264	183	Ap. Claudius Caudex.	M. Fuluius Flaccus.	5
260	4	Cn. Cornelius Scipio.	C. Duilius.	5
219	41	L. Aemilius Paulus.	C. Liuius Salinator.	6
218	1	P. Cornelius Scipio.	T. Sempronius Longus.	6
217	1	C. Flaminius.	Cn. Seruilius Geminus.	7
216	1	C. Terentius Varro.	L. Aemilius Paulus.	7
208	8	M. Claudius Marcellus.	T. Quinctius Criſpinus.	8
207	1	C. Claudius Nero.	M. Liuius Salinator.	8
203	4	Cn. Seruilius Caepio.	C. Seruilius Geminus.	9
202	1	Tib. Claudius Nero.	M. Seruilius Geminus.	10
196	6	L. Furius Purpureo.	M. Claudius Marcellus II.	11
190	6	L. Cornelius Scipio.	C. Lælius Nepos.	12
168	22	L. Aemilius Paulus II.	C. Licinius Craſſus.	13
104	64	C. Marius II.	C. Flauius Fimbria.	14
46	58	C. Iulius Cæſar III.	M. Antonius Lepidus.	22
45	1	C. Iulius Cæſar IV. ſine	Collega.	22
27	18	Imp. Cæſar Auguſtus VII.	M. Vipſanius Agrippa III.	22
7	20	Tib. Claudius Nero II.	Cn. Calpurnius Piſo.	4
Ann. Chr.				
5	11	Cn. Cornelius Cinna Magnus.	L. Valerius Meſſhala Voluſus.	15
9	4	C. Popaeus Sabinus.	Q. Sulpicius Camerinus.	21
14	5	Sextus Pompeius Nepos.	Sextus Apuleius Nepos.	16
45	31	M. Vinicius Quartinus II.	M. Statilius Coruinus.	17
46	1	P. Valerius Aſiaticus II.	M. Iunius Silanus Meſſhala.	18
49	3	Cn. Pompeius Longinus Gallus.	Q. Veranius Lætus.	19
59	10	C. Vipſanius Poplicola Apronianus.	C. Fonteius Capito.	20
72	13	Fl. Veſpaſianus Auguſtus IV.	Titus Veſpaſianus F. II.	21
79	7	Fl. Veſpaſianus IX.	Titus Veſpaſianus F. VII.	21
139	60	Imp. Antoninus Pius II.	Bruttius Præſens.	22
238	99	M. Vlpius Crinitus.	C. Nonius Proculus Pontianus.	22
291	53	C. Iunius Tiberinus.	Caſſius Dio.	23
334	43	L. Ranius Optatus.	M. Iunius Cæſonius Paullinus Iunior.	24
348	14	Fl. Philippus.	Fl. Salleas, vel Salias.	25
360	12	Imp. Conſtantius Aug. X.	Fl. Claud. Iulianus Cæſ. III.	26
364	4	Imp. Iouianus Aug.	Fl. Varronianus puer.	27
365	1	Imp. Valentinianus Aug.	Comp. Valens Aug. frater Valentiniani.	27
393	28	Imp. Theodoſius Aug. III.	Abundantius.	28
402	9	Imp. Arcadius Aug. V.	Imp. Honorius Aug. V.	29
418	16	Imp. Honorius Aug. XII.	Imp. Theodoſius Iunior Aug. VIII.	30
420	2	Imp. Theodoſius Iun. Aug. IX.	Fl. Conſtantius Cæſar III.	31
450	30	Imp. Placidius Valentinianus Aug. VII.	Gennadius Coruinus Valerius Auienus.	32

CO-

COROLLARIA ex Tabula I. num. 3. & ex Tabula II. poſt num. 32.

1 COROLLAR. Annus primus Epochæ Chriſti à Kalendis Ianuarij concurrit *cum Iuliano Anno quadrageſimo ſexto; atque adeo cum Conſulatu C. Iulij Auguſti Filij, & L. Aemilij Pauli; et cum Vrbis conditæ anno ſecundum Cenſorinum, ſeu Varroniano 753. vſque ad Palilia, ſeu diem 21. Aprilis, à quo die incæpit Vrbis Annus 754. Ac demum concurrit cū Olympiadis 194. Anno 4. vſq; ad Neomeniam proximam Solſtitio æſtiuo, ideſt ad diem 9. Iulij, à quo inijt Olympiadis 195. Annus primus.* Oſtendimus enim Numero 22. ex Cenſorino, & Olympiadibus lib. 3. ſtabilitis, Iulianum Annum primum, & C. Iulij Cæſaris Conſulatum quartum, fuiſſe Annum 45. ante Epocham Chriſti vſitatam excluſiuè ſumptam; Ergo huius annus primus, eſt Iulianus 46. in quem etiam conſpirant doctiſſimi quiq; Chronologi, quid quid ſit de vero anno, quo natus, & quo circumciſus fuit Chriſtus. Porrò Anno 46. Iuliano Conſules fuiſſe non quidem Auguſtum XIII. vt habet Caſſiodorus, nec Auguſtum XIV. Conſulem, vt habet ex Mendoſo Dione Genebrardus, & Baronius, quia Tacitus lib. 1. Analium, & Suetonius tredecim tantum Conſulatus Auguſto expreſsè tribuunt, cum quibus concinit Statius in Syluis canens.

Ter Latio deciesq; tulit labentibus annis.
Auguſtus Faſces; &c

Sed *C. Iulium Caeſarem Auguſti filium, aut Nepotem, cum L. Aemilio Paulo*, vt ponunt S. Epiphanius, & Euſebius, oſtenduntq; ex Tabulis Marmoreis, Neapolitana, & Anagnina, alijſq; antiquis inſcriptionibus Sigonius, Onuphrius, & Pighius, quibus ſubſcribunt Dekerius, Gordonus, Petauius, & Salianus ex noſtris, et præterea in Chronicis Samerius, Mercator, Buntingus, Temporarius, Caluiſius, Heluicus. Ego verò inde confirmo, quia ex Tabula II. à Conſulatu ſecundo *Tiberij Claudij Neronis, et Cn. Calpurnij Piſonis* excluſiuè, vſque ad Conſulatum *Cinnæ Magni, et Valerij Meſſalæ* incluſiuè numeratum, oportet intereeſſiſſe, vndecim annos Conſulares cum ſuis Conſulibus, ſed ſi hoc anno Iuliano 46 ponantur poſt Lentulum, et Piſonem Vinicius, et Alienus, vt ponunt Antonius Contius, Holoander, Glareanus, Functius, et Pirygio in ſuis Chronologijs, non intercederent niſi anni, et Conſulatus 10. ſi verò hoc anno ponantur Auguſtus Imperator, et Conſul XIV. repugnat Tacito, Suetonio, Statio, Caſſiodoro, quibus ex certiſſima traditione conſtabat Octauianum Auguſtum tredecim tantùm Conſulatus geſſiſſe, ergo ponendi illi Conſules, quos diximus. Nec obſtat Dio, in quo mendum ex Lacuna in eo magna, à ſciolo quodam factum agnoſcere licet. Neque verò hic eſt ille annus, quo C. Iulius Cæſar petens Conſulatum ab Auguſto ob ætatem immaturam repulſus eſt, ſed annus ab hinc, quintus, vt colligitur ex Tacito, nempe Auguſto XII. Conſule, quo tamen anno deſignatus eſt Conſul, et decretum vt quinquennio poſt Conſulatum gereret, vnde confirmatur noſtra aſſertio, nec obſtat quod hoc anno eſſet Caius in Aſia, teſte Suetonio. Ad obiectiones vero, quæ ex Ioſepho peti poſſent reſpondet egregiè Salianus ad Annum Mundi 4054. nu. 9. Quare non erat cur Baronius in poſtrema editione Colonienſi ſententiam Onuphrij deſereret, quam prius ſecutus fuerat.

Quoad V. C. Annos, et Olympiadum ſequitur vtrumq; ex Cenſorino loco adducto num. 22. et nexu eorum cum Iulianis annis, ſed de his alibi ſuo loco tutius.

II. CORROLARIVM. *Errarunt in interuallis Conſularibus Baronius annis 8. Contius 6. Glareanus 8. Holoander 3. Onuphrius Panuinius 5. Petauius 3. Salianus 8. Sigonius 3.* & idem iudicium eſto de reliquis, quos vel hi in his interuallis, vel hos alij ſectati, & imitati ſunt. Hos enim nominare placuit tanquam primarios Faſtorum Conſularium conſtructores, paucisque næuis notatos. Nam multo pluribus, & ſæpius errarunt, Diodorus Siculus, Caſſiodorus, & alij aliquot. Nunc de hic nominatis parua.

Baronius enim anno ſuo 261. ponit *Memmium Fuſcum, & Pomponium Baſſum*; anno vero ſequenti prætermiſſo *Fuluio Aemiliano*, & *Baſſo* iterum Conſ. autumans Fuluium eundem fuiſſe ac *Fuſcum*, horum loco ponit *Gallienum* IV. & Valerianum anno 262. qui debebant poni anno 263. Rurſus inter annos 276. & 277. omittit *Claudium Tacitum*, & *Fuluium Aemilianum*, & ſtatim anno 277. ponit *Probum, & Paulinum* quos debebat ponere anno 278. immò, ſi priorem Fuluium inſeruiſſet, poſterior hic incidiſſet ipſi in 279. Duobus igitur annis abſorptis coincidunt eius Anni Chriſti, cum annis Epochæ vulgaris Chriſtianorum: vt oportebat in Aera Diocletiani & anno primo Valentiniani: cauſa enim expungendi duo illa paria Conſulum fuit, quia annum primum Diocletiani narrat eſſe 284. Epochæ Chriſti vſitatæ, & primum Valentiniani Imperatoris, & Conſulis ſciebat fuiſſe Biſſextilem; & non alium quàm annum Chriſti 364. At ſi admiſiſſet duos illos binarios Conſulum incidiſſet Valentiniani annus primus in annum Chriſti 366. à Conſulatu *Lentuli, & Meſſalini* à quo excluſiuè computat Baronius annos Chriſti, exſtimans eoſdem eſſe, quos vulgo Romana Eccleſia, & Chriſtianus orbis computat. Sed oportebat aduertere Epocham vulgarem Chriſti, ſeu Dionyſianam inire *à* Conſulatu *Lentuli, & Piſonis* excluſiuè; & *C. Iul. Cæſares, ac L. Aemilij Pauli* incluſiuè, vt diximus Coroll. 1.

Contius autem *Potiti*, & *Barbati* Conſulatum includit, in 3. anno Decemvirorum, & à *Potiti*, & *Barbati* Conſulatu excluſiuè, ad Conſul. App. *Claudij Caudicis* incluſiue ponit annos 185. cum debeant poni tantum 183. annos enim Vrbis ipſi 420. & 489. ponit ſine Conſulibus anno autem Iuliano 46. prætermittit Conſulatum *C. Iulij Cæſaris*, et *L. Aemilij Pauli*, ita vt *à Claudio Nerone II. & Calpurnio Piſone* excl. vſq; ad *Cinnam, Meſſalam*, incluſiuè ponat annos tantum 10. cum debent poni 11. deinde à duob. *ſextiis*, ad *Vinitium*, et *Quartinum* ponit 32. annos, cùm non ſit ponendi niſi 31. quia vnum annum integrum dat Tiberio ante Conſulatum *Druſi, & Norbani*. Deniq; ab *Optato, & Paulini, ad Philippi, et Salleæ* inclus. ponit annos 13. cū debeantur 14. quia poſt Conſulatum Ananij, et Albini, nempe annum ſine Conſulibus interponit cum Caſſiodoro.

Glareanus, et Haloander à Cōſulatu *Coſſi Cornelij Lentuli, et L. Calpurni Piſonis* excluſ. vſq; ad Conſul. *Cinnæ, et Meſſbala* incluſiuè non ponunt niſi annos 10. cum deberent ponere 11. et admittere ante Vinicium atq; Alienum, Conſulatum *C. Iulij Cæſaris, et L. Aemilii Pauli* vt iam oſtendimus in dictis pro 1. Corollario. Præterea *Haloander, ab Optato, et Paulino* excluſ. ad *Philippum, et Saleam* inclus. ponit annos 15. cum debeant tantùm 14. et à Theodoſio III. Ad Honorij, et Arcadij V. Conſul annos 10. cum debeantur 9.

Onuphrius Panuuinus *Potiti, et Barbati* Conſulatum includit in 3. anno decemuirorum, et à *Potiti, et Barbati* Conſulatu excluſiuè ad Conſul. *Appij Claudij Caudicis* ponit annos 185. cum non ſint ponendi niſi 183. quia inter anarchiam, et Conſulatum *Mamerci, et Laterani* ponit dictaturas *Camilli, et Manlij* ſine Conſulibus; deinde poſt. *Furium Camillum, et Brutum Scæuam*; ponit *Papirij* dictaturam ſine Conſulatu, quæ dictaturæ includendæ erant in præcedenti anno. Prætereà à *Varronis, et Aemilij Pauli* Conſulatu excluſ. ad *Marcellum, et Criſpinum* incluſ. habet annos 9. cum debeant eſſe 8. quia *M. Claudio Marcello* dat ſeorſim vnum annum integrum ſine Collega, cum tamen fuerit eodem anno Conſul cum *Q. Fabio Maximo IV.* Denique *ab Vlpio, et Pontiano* excluſ. ad *Tiberianum, et Dionem* incl. debent poni anni 53. ille autem ponit 52. omittens *Licinium Valerianum, et Maximum*.

Petauius vno anno deficit Includens *Potitum, et Barbatum* in tertio anno Decemuirorum *à Potito* autem, et *Barbato* excluſ. *ad Ap. Claudium* Caudicem incluſ. ponit annos 185. cum ſint tantum 183. debeatq, expungi à Petauio dictatura Camilli quam ponit anno 368. ante Chriſtum, et Papirij, quam anno 324. includendæq; ſint in anno præcedenti.

Salianus cum Sigonio deficit includens *Potitum, et Barbatum* in tertio anno Decemuiratus, et *à Potito, ac Barbato* excl. ad *App. Claud. Caudicem* incluſiuè ponit cum *Sigonio* annos 184. cum debeant poni 183. quia ponunt Papirij dictaturam primam ſeorſim extra annos Conſulares. Præterea *Sigonius* in primo interuallo ponit *Sp. Lucretium* in anno diſtincto, cum fuerit ſuffectus.

CAPVT IV.

De Conſulibus Romanis in communi, Faſtis Conſularibus, eorumq; Authoribus, ac præcipuis erroribus, vel controuerſijs de quibuſdam Annis Conſularibus.

CONCLVSIO IV.

Non obſtantibus erroribus, aut diſſidijs Authorum, poſſunt ordinari Faſti Conſulares partim certo, partim multo probabilius, quàm hactenus factum nobis conſtet; eo nempe ordine, quem in noſtris Faſtis Conſularibus exhibebimus.

1 IMbecilli enim eſt, vel impatientis ingenij, propter opinionum diuerſitatem ab vlteriori veritatis inquiſitione deſiſtere; aut illa certò vel probabilius agnita, auctoritati magnorum alioquin virorum aliter ſentientiũ, aut ex incertioribus, & obſcurioribus certiora, et clariora impugnantiũ, ſuccumbere. Iam verò partim ex demonſtratis capite præcedenti, partim ex controuerſijs, aut erroribus aliorũ hoc ipſo capite diſſoluendis, corrigendiue conſtabit de cauſis, aut occaſionibus eorum, et inde de modo Faſtos Conſulares rectius, quàm hactenus factum ſciamus, concinnandis: præſertim cum ſummi illi viri, qui primas tenere videntur in hoc genere, quoſq; in 2. Corollario præcedentis capitis nominauimus, perpaucis in annis correctione indigeant, nec vlli eorum pluſquam quinquies, multi autem minus errauerint. Velle autem in omnibus certitudinem æqualem, quando ea nequit humana induſtria obtineri, nec acquieſcere probabilius electis, delicati nimis genij eſt, ne dicam ingenij obſtinati. Audiant hi Liuium, dicentem *Dictatoris primùm creandi mentio orta, ſed neque quo anno, neque quibus Conſulibus, nec quis primus Dictator creatus ſit, conſtat*: & infra: *Tanti errores implicant temporum, aliter apud alios ordinatis magiſtratibus, vt nec qui Conſules ſecundùm quoſdam, nec quid quoq; anno actum ſit, in tanta vetuſtate non rerum tantùm, ſed authorum quoque digerere poſſis.* Quod ipſum queſtus eſt Dionyſius Halicarnaſſeus l. 1. & ante hos Cicero in Bruto, patebitq; cuicunque conferenti Capitolinos Faſtos cum Siculis, & Diodori, aut cum Caſſiodoreis. Hæc tamen non obſtant aliorum annorum certè, aut probabiliori Syntaxi, quam ſi quis negligat, in magnos errores, aut maiores perplexitates ſe inducet: valebitque ſæpè quod ſemel de Anno Chriſti nati, & mortui dixit S. Auguſtinus lib. 2. de Doctrina Chriſtiana cap. 28. *Per Olympiadas, & per Conſulum nomina multa ſæpe quæruntur à nobis, & ignorantia Conſulatus, quo natus eſt Dominus, & quo paſſus eſt, nonnullos coegit errare, vt putarent quadraginta, & ſex annorum ætate paſſum eſſe Dominum.* At præmittenda ſunt aliqua de Conſulibus in communi.

2 Conſulum Romanorum alij *Ordinarij* fuerunt, & per ſe primo creati, alij *Suffecti* in locum eorum, qui abdicaſſent ſe Conſulatu, aut mortui eſſent, alij deniq; *Honorarij*, qui ſub Cæſaribus adlegebantur tanquam collegæ honoris, & tituli Conſularis, ſed non Officij, & poteſtatis, quod bino quoque menſe factitatum indicat Tacitus. Sed nec merè *Suffecti*: nec merè *Honorarij* ſuo nomine, aut cognomine inſigniebant, aut diſtinguebant annum; ideoq; *Suffecti* Conſules in Faſtis interius, & longius à ſiniſtro margine notari ſolent; *Honorarij* verò rarò ne interius quidem, cùm aliquando ſub Commodo Imperatore vnus annus habuerit 25. Conſules. *Ordinarij* autem exterius notabantur in Tabulis, quia ſuo nomine, aut cognomine annum denominabãt, & diſtinguebant, etiam ſi per vnicum tantum menſem Conſulatum geſſiſſent, vt ex Cicerone, Plinio, Auſonio, & alijs oſtendit Onuphrius in comment. Faſtor. pag. 116. vnde illud Lucani lib. 5.

Careat tantum ne nomine tempus
Menſtruus in Faſtis diſtinguit nomina Conſul.

Et licet non ſemper prima die anni capeſſerent magiſtratum, tamen Conſules iam deſignati, & illo anno inituri conſulatum, ſuo nomine afficiebant totum annum iam inde à Ianuario, vt colligitur ex Dione l. 60. & fuſius docet Onuphrius loco citato: Hinc Statius 4. Syluarum.

Læta bis octonis accedit purpura Faſtis
Cæſaris, inſignemq; aperit Germanicus annum.

Et Martialis lib. 11. de 3. Neruæ conſulatu.

Et quæ purpureis iam tertia nomina Faſtis
Iane refers Neruæ, vos precor ore pio.

3 Tempus ineundi Conſulatum diuerſis temporibus diuerſum fuit: Primus Conſulum Iunius Brutus iniuit ſtatim poſt Regifugium, ſeu poſt 7. Calend. Martij, ideoq; ille dies celebrabatur, tanquam libertatis acquiſitæ exordium, vt iam oſtendimus cap. 3. num. 2. poſtea tamen mutatum eſt tempus hoc, ita vt Dionyſius lib. 6. dicat Spurium Caſſium, & Poſthumum Cominiũ Conſules Anno V. C. 261. iniuiſſe kal. Septembris citius quàm antea ſoleret. De Tribunis Conſularibus loquens Liuius lib. 5. ait, *Populum Romanum Tribunos creaſſe, qui non idibus Decembris die ſolemni, ſed extemplo Kalendis Octobris Magiſtratus occiperent.* Sed lib. 3. dixerat, *L. Ebutium, & P. Seruilium Kalendis ſextilibus* conſulatum iniuiſſe, & paulo poſt de Decemuiris agens ſcribit: *Idus tamen Maiæ ſolemnes erant ineundis Magiſtratibus*, additq; eos illo anno, qui fuit 449. ante Epocham Chriſti iniuiſſe Decemuiratum in pleniſunio. Sed ab Anno Vrbis Capitolino 531. ſeu à tempore belli Punici ſecundi, ante Epocham Chriſti 222. vſq; ad annum V. C. 600. inierunt Conſulatum Idibus Martij, vt liquet ex Liuio paſſim, docentq; Sigonius in comm. ad Annum 531. Gruchius l. 1. de Comitijs, Salianus ad Annum Vrbis 531. Nam anno Vrbis 521. M. Pomponius Conſul de Sardibus triumpharat Idibus Martij, vt narrat Liuius, ideoque aliquanto antea conſulatum inierat, nempe idibus Februarij, vt putat Sigonius. Sed Anno V. C. 531. C. Flaminius Conſul triumphauit vi. Idus Martij, vt habent Tabulæ Capitolinæ, ſtatimq; coactus eſt abdicare, & per interregem creatus eſt Conſul M. Claud. Marcellus, & Cn. Cornel. Scipio, vt narrat Plutarchus in Marcello, quare hi primi veriſimillimè inierunt Conſulatum Idibus Martij, deinceps enim ſæpe Liuius has Idus memorat; vt cum Anno Vrbis 536. dicit l. 22. *Caium Seruiliũ Romæ Idibus Martijs iniſſe Magiſtratum.* Primi autem Conſules, qui ob ſubitum motum Celtiberiæ inierunt Conſulatum ipſis Kalendis Ianuarij, fuerunt *Q. Fuluius Nobilior, & T. Annius Luſcus*, nempe anno V. C. Capitolino 600. Varroniano 601. ideſt ante Epocham Chriſti 153. vt habetur ex Caſſiodoro, à quo deinceps tempore ſemper initus fuit Conſulatus kalendis Ianuarij, vt conſentiunt Sigonius, & Gruchius ſupra, & Salianus ad Annum Mundi 3901. Hæc de Ordinarijs Conſulibus, & ordinario tempore: nam non rarò extraordinaria de cauſa alijs diebus iniuere, vt de Ebutio Calendis ſextilibus ſupra meminimus, & Anno ante Ep. Chriſti 391. Tribuni Militares Conſulari poteſtate inierunt Kalendis Quinctilibus, vt narrat Liuius lib. 5. *Suffecti* verò Conſules ſtatim à morte, vel abdicatione Ordinariorum eligebantur, & inibant Conſulatum, nec ſubrogatio prætermittebatur, etiam ſi perpauci dies ſupereſſent ad finem anni Conſularis, adeo vt Cæſar, teſte Dione, & Cicerone l. 7. Epiſt. ad Curium, mortuo Q. Fabio Conſule vltimo die anni, in reliquas horas Conſulem declararit *C. Caninium*, quem per iocum *Dialem Conſulem* appellat, idemq; referunt Plutarchus, & Suetonius in Cæſare. Ætas porrò ordinaria petendi conſulatum erat annus 42. & gerendi 43. vt colligitur ex quinta Philippica Ciceronis.

De Auctoribus Faſtorum Conſularium.

4 AD duas claſſes reducuntur Scriptores, vel Authores Faſtorum Conſularium. *Prima* eſt illorum, qui Annales, Hiſtorias, aut Chronica ita conſtruxerunt, vt ſingulis annis ſuos Conſules adſcripſerint cuiuſmodi fuere in primis Dionyſius Halicarnaſſeus, de cuius diligentia ſatis dixi cap. 3. num. 3. ſed de 20. ipſius libris non habemus, niſi 11. terminatos Olympiade 83. ſeu vſq; ad annum

ante

ante Chriſtum 447. cum tamen in prohemio teſtetur ſe opus ſuum deducturum, vſq; ad initium belli Punici: Floruit autem eodemmet teſte ſub Auguſto Imper. ſub quo pariter vixit *Diodorus Siculus*, de cuius 40. libris habemus tantummodo 15. nempe priores quinque, & ab 11. ad 20. ſed in Conſulibus adnotandis, ſiue Faſtos Siculos, ſiue alios deprauatos auctores ſecutus, ſubinde aberrat, & aliquando 7. & 8. annis; vt aduertit, & probat Petauius lib. 9. de Doctrina temporum c. 49. certè libro 11. primos Conſules quos ex ipſo habemus, facit *Sp. Caſſium, & Proculum Virginium* Olympiade 75. hoc eſt ante Chriſti Epocham anno 480. cùm tamen illi fuerint Conſules anno 486. Vltimos verò Conſules, quos ex eodem habemus lib. 20. adſcribit anno 3. Olympiadis 119. ideſt anno ante Ep. Chriſti 302. nominatq; *M. Liuium, & M. Aemilium*, & rectè; quare ex libris eius extantibus non habemus annos conſulares, niſi 178. & hos non vbique incorruptos. *De Polybio*, qui & ipſe Conſules recenſet non habemus, niſi libros 6. quos ipſe orditur ab Olympiade 140. ideſt anno ante Chriſtum 120. quintum autem abſolutæ Olympiadis eiuſdem anno 4. ſed Liuius ab Vrbe condita exorſus, vſque ad Auguſti mortem ſcripſit libros 140. de quibus non extant, niſi 45. reliquos per Epitomem ſuppleuit *L. Florus*; exceptis autem per paucis annis adnotat Liuius cuiuſq; anni Conſules, eoſdem quos Dionyſius, profitetur autem ſe vſum in primis *libris Magiſtratuum Annuorum*, & præterea *libris linteis*, qui ad Monetæ ædem ſeruabantur. Liuium excepit *Cornelius Tacitus* Annales incipiens ab Auguſti morte initioq; Tiberij, & ijs ſubiungens Hiſtoriam, vſque ad Ser. Sulpicium Galbam Imper. & T. Vinium Conſules, & quotannis ferè indicans Conſules, nempe ab Anno Chriſti 14. ad annum 69. At *Dion Caſſius* Nicænus, ab Vrbe condita vſque ad Alexandrum Mammeam Hiſtoriam ſuam perduxit, videlicet vſque ad illum annum, quo idemmet Dion Conſul fuit cum Alexandro Seuero Imp. II. videlicet annum Epochæ Chriſti 229. quæ eſt hiſtoria 981. annorum, quam ſi totam haberemus nihil ferè deſiderari poſſet quoad res Romanas, & ordinem Conſulum, reliquorumq; Magiſtratuum, ſed de libris ipſius 80. quos Suidas memorat, habemus tantum 25. nempe annorum 121. à bello Cretico, vſque ad mortem Claudij, ſeu à libro 36. ad 60. incluſiuè, quare exciderunt nobis priores libri 35. & poſteriores 20. licet extet fragmentum trigeſimi quinti. Illum tamen in Epitomen redegit *Io. Xiphilinus* à Iulio Cæſare, vſque ad Alexandrum Seuerum. Porrò *Ammianus Marcellinus* ſub finem libri 31. de ſe ſcribit his verbis: *Hæc vt miles quondam, & Græcus, à principatu Cæſaris Neruæ exorſus, ad vſque Valentis interitum pro menſura virium explicaui.* Sed & huius libri 13. priores deſiderantur. Hi ſunt Hiſtorici rerum Romanarum, qui Conſulum, & Magiſtratuum nomina ſuis in operibus continenter ferè tradiderunt, apud alios enim puta Plutarchū, Suetonium, Velleium, Plinium, Appianum, Eutropium &c. quædam nomina Conſulum ſparſim tantùm, & rarò reperire licet.

5 *Secunda* claſſis eorum eſt, qui nihil aliud; aut ferè nihil quàm Conſules, aut his æquiualentes Magiſtratus in ſuis Faſtis, aut Chronicis complexi ſunt, cuiuſmodi fuere *Tabulæ Cenſoriæ*, quas Dionyſ. *& libri Magiſtratuum, ac lintei*, quos, vt diximus, Liuius commemorat. Sed tales in primis fuere Tabulæ Capitolinæ, quas Verrius Flaccus inſignis Grammaticus ordinauit, & iuſſu, ac impenſis Auguſti Marmoreis Laterculis incidi curauit, vt colligitur ex Suetonij libro de Illuſtribus Grammaticis dicentis: *Verrius Flaccus libertinus docendi genere maximè inclaruit, namque ad exercitanda diſcentium ingenia, æquales inter ſe committere ſolebat, propoſita non ſolum materia, de qua ſcriberent, ſed & præmio, quod victor auferret; id erat liber aliquis antiquus pulcher, aut rarior. Quare ab Auguſto quoque præceptor nepotibus electus, tranſijt in palatium cum tota Schola, verum vt neque amplius poſthac diſcipulum reciperet; docuitq; in atrio Catilinæ domus, quæ pars palatij tunc erat: & ſeſtertia centena in annum accepit. Deceſſit ætatis exactæ ſub Tiberio: ſtatuam habet pedeſtrem.* Sic enim legendum cum Antonio Auguſtino; aut *Pro Veſtae* cum Gabriele Faerno: non vt corrupti Codices habent. *Præneſte in inferiore fori parte contra hemicyclium in quo Faſtos à ſe ordinatos, et marmureo parieti inciſos publicarat.* Et ſanè non procul ab eo loco, vbi quondam fuerat Veſtæ templum, Anno Domini 1547. ſub Paulo III. inter forum, & Sacrā viam egeſtis ruderibus, caſu inuenta ſunt fragmenta marmorea Tabularum Capitolinarum in Crypta quadam, vnde impenſis Alexandri Farneſij Cardinalis effoſſa, & ab eodem Cardinali donata Populo Romano, atq; cum alijs ex tota Vrbe collectis per Gentilem Delphinium ciuem Romanum tranſlata ſunt, & concinnata in eam formam, quæ nunc viſitur in area Palatij Capitolini Conſeruatorum Vrbis; quæ quidem Tabulæ multos deinde ad Faſtos ordinandos excitarunt vt mox dicemus.

6 Præter Verrium Flaccum, alius quidam ignoti nominis, Faſtos Conſulares marmoribus cōſignauit, cuius fragmentum in hortis Colotianis reperit Delphinius continens Conſules à 4. *Cæſaris Conſulatu*, vſque ad Cn. Domitium, & C. Aſinium Pollionem, & deinde ab 11. Aug. Conſulatu ad *M. Valerium*, & *Publ. Sulpicium*. Sed eiuſdem ſeculi alius author Faſtorum Municipalium Conſules diligenter tradidit, cuius fragmentum marmoreum, continens Conſules à *Lucio Sempronio, et L. Scribonio*, vſq; *ad vi. Conſulatum Auguſti, et Agrippæ* ex Petri Appiani inſcriptionibus memorat Onuphrius. Poſt Verrium autem Flaccum *Crator, et Chryſorus* Faſtos Conſulares ſcripſerunt; ait enim Theophilus Epiſc. Antiochenus lib. 3. contra Autolycum: *Regibus annuus ſucceſſit Magiſtratus, Conſules ſcilicet, quorum nomina recenſere ſuperuacaneum reor, quod ſi quis ſcire cupit, legat Chryſorum, et Cratorem M. Aurelij Veri Libertum. Crator enim à condita Vrbe, vſq; ad obitum patroni ſui Veri manifeſtè, et accuratè annotauit, cum nomina, tum tempora Magiſtratuum annuorum.* Sed neutrum habemus nunc ſicut nec Faſtos Conſulares Auſonij Galli Burdegalenſis, qui Anno Domini 379. Conſul fuit cum Olibrio, & verſibus his ad Proculum de ſe canit,

Vrbis ab aeterna deductam Rege Quirino
Annorum ſeriem cum Procule accipies.
Mille annos centumque et bis fluxiſſe nouenos
Conſulis Auſonij nomen ad vſq; leges.

In quo mirum eſt illum errare annis 13. aut 14. cum ab V. C. ad eius Conſulatum numerandi ſint anni 1132. ſi autem legas *ter* pro *bis*, ter noueni faciunt 27. & remanet adhuc error ſaltem annorum 4. Hanc tamen ille opinionem de annis Vrbis elegerit, non enim deſunt, qui annis 4. in hoc diſſideant. Dicauit autem ſuos Faſtos Gregorio, cui ſcribit ſic.

Ignota aeternæ ne ſint tibi tempora Romae
Regibus, et Patrum ducta ſub Imperijs.
Digeſſi Faſtos, et nomina praepetis aeui
Sparſa iacent Latiam ſi qua per hiſtoriam.

7 Poſtea Io. Cuſpinianus in Commentario in Chronicum Caſſiodori, tres alios Authores incertos adducit, vnum qui Conſulum nomina digeſſit à Bruto, vſq; ad Honorium, et Theodoſium iuniorem, ſuſpicaturq; fuiſſe Paulum Oroſium; alterum qui Conſules à Iulio Cæſare ad Theodoricum Regem Gothorum, recenſet; et tertium, qui ab obitu Placidij Valentiniani Imp. ad mortem Theodorici Regis Gothorum: ad quem Theodoricum ſcripſit *M. Aurelius Caſſiodorus* ſuum Cronicum conſulare productum, vſque ad Conſulatum *Flauij Eutharici Cilligæ, et Iuſtini Senioris Imp.* ideſt vſque ad Annum Domini 519. reliqui enim additi ſunt à neſcioquo ſtudioſo. Caſſiodorum autem notis, et Commentarijs illuſtrauit Io. Cuſpinianus Vienneuſis, Maximiliani Cæſaris Conſiliarius, et Iuriſconſultiſſimus, qui floruit anno 1530. ſed Caſſiodorus ex Dionyſio, Liuio, Faſtis Capitolinis, alijſq; certioribus monumentis ſæpius aberrare conuincitur, præſertim in antiquioribus ſeculis aliqua omittens, aliqua interponens, quæ non oportuit; ſæpe tamen vtilis eſt ad ſupplendos aliorum defectus.

Deinceps Hieronymus Surita nactus eſt in antiqua Siciliæ bibliotheca vniuerſale Chronicon Græcum cum nominibus Conſulum à Bruto, et Collatino, vſque ad primum Heraclij Imperatoris annum, quorum Faſtorum Siculorum copia facta fuit Onuphrio, qui fatetur eos vitioſos eſſe, ac deprauatiſſimos. Succeſſit his Proſperi Aquitani, qui fuit à Secretis Leonis Magni Papæ, Chronicon Conſulare, quod ait in Prologo ſe inchoare, vbi deſijt S. Hieronymus, et ab *Auſonij*, atq; *Olybrij* Conſulatu, ideſt ab Anno Domini 379. vſq; ad Valentinianum VI. et Nonium Conſules producit ſuum Chronicum, quod exhibet Onuphrius poſt ſuos Commentarios in Faſtos, adiungens ex Cuſpiniano incerti autho-

authoris chronicon à *Valentiniano VIII. & Anthemio Conſulibus*, vſq; ad *Olybrium Conſulem ſolum*, ideſt ab Anno Domini 455. & 526. Addit præterea *Marcellini Comitis* Chronicon, qui fuit Caſſiodoro antiquior, hunc enim ipſemet Caſſiodorus laudat libro 1. introductorij cap. 17. & Iuſtiniani Cancellarium fuiſſe ſcribit, ſed longè diuerſus eſt ab Ammiano Marcellino; Porrò ipſe quoque Marcellinus Comes in Chronici prohemio profitetur ſe inchoare ab indictione VII. & Conſulatu *Auſonij, & Olybrij*, & perduxiſſe Chronicum per annos 161. vſque ad 4. Conſulatum Iuſtiniani Auguſti.

8 Anno verò Domini circiter 1138. *Petrus Piſanus* Monachus Caſſinenſis, & Cardinalis lib. 4. Hiſtoriæ Caſſinenſis ſcripſit à ſe compoſitum fuiſſe Chronicon Regum Troianæ gentis, Conſulum, & Dictatorum; nec multo poſt *Marianus Scotus* Monachus Fuldenſis in ſuo Chronico à IESV Chriſti Natali, vſq; ad annum 1091. Conſulum nomina digeſſit.

Præcedenti autem Seculo præter Io. Cuſpinianũ de quo ſupra; *Gregorius Haloander* Miſnenſis Faſtos Conſulares anno 1539. concinnauit ab Vrbe condita, vſque ad Iuſtiniani Auguſti 4. Conſulatum; quos impreſſos habemus poſt codicem Iuſtiniani, ſed vt oſtendi in fine capitis præcedentis, octies corrigendus eſt in totidem annis conſularibus. Poſt hunc *Henricus Loſitus Glareanus* anno 1535. vulgauit ſuam Chronologiam à Troia capta vſque ad annum Vrbis ipſi 752. in qua ad illuſtrandum præcipuè Liuium, Romanos Conſules digeſſit vſque ad Conſulatum *Cl. Tiberij Neronis IV. & Druſi Cæſaris II.* excluſiuè, & inde reliquum ex Haloandro tranſcripſit. Eum autem aliquibus in locis, quoad interualla corrigendum diximus ſub finem præced. capitis.

9 Poſt erutas autem Tabulas Capitolinas *Bartholomæus Marlianus* Mediolanenſis, ipſas ex alijs authoribus suppleuit vſque ad Auguſti obitum, & eleganti commentario confirmauit, quod Luculentius deinde præſtitit *Carolus Sigonius* Mutinenſis, Faſtoſq; Conſulares, ac Triumphos actos ab Vrbe condita, vſq; ad Auguſti obitum, anno 1550. edidit cum inſigni commentario, & quidem tanta diligentia, & cura, vt in antiquiſſimis tantum interuallis duo tantummodo emendatione digna repererim, iuxta dicta ad finem præcedentis Capitis. Eodem pariter tempore *Onuphrius Panuuinus* Veronenſis, Eremita Auguſtinianus, non ſolum Tabulas Capitolinas, minio impreſſas, suppleuit nigro charactere, vbi vetuſtas eas corruperat, idque ex incredibili numiſmatum, inſcriptionum, & hiſtoriarum eruditione, ſed erudiſſimiſquoq; commentarijs locupletauit: eſto in aliquot annis eum correctione indigere docuerim ad capitis præcedentis finem. Tandem *Antonius Contius* Nouiodunenſis, inſignis Iuriſconſultus ſub Annum Domini 1570. Faſtos Conſulares mira diligentia concinnauit à *Brutto, & Collatino* vſq; ad Annum Domini 526. quo ſolus fuit quinto Conſul *Anicius Olybrius*, ſubiungens 87. ſcriptores, quibus in ea ſtructura vſus eſt. Quos Faſtos habemus poſt librum 12. Codicis Iuſtiniani impreſſos Venetijs anno 1574. eum tamen quinque in locis emendandum, docui ſub finem præcedentis capitis.

10 Reliquos Chronologos, qui ex Haloandro, Glareano, Sigonio, Pannuino, & Contio Faſtos Conſulares in ſuos annales, aut libros Chronologicos tranſcripſerunt, & ad primam claſſem pertinent, longum, & ſuperuacaneum eſſet commemorare, puta Mercatorem, Buntingum, Caluiſium, Lycoſtkenem, Heluicum, Temporarium, Sammetium, Functium, Gordonum &c. Tres tamen memoratu digniſſimos non tacebo, videlicet *Iacobum Salianum* qui tom. 5. & 6. Annalium veteris teſtamenti Conſules recenſuit à Iunio Bruto & Colatino, vſq; ad Conſules *Serg. Sulpicium Galbam, & L. Cornellium Syllam*, ſub quibus mortuum fuiſſe putat Saluatorem noſtrum IESVM CHRISTVM; anno ætatis ſuæ 34. per 3. menſes inchoato, ſed Aeræ Chriſtianæ 33. Ante illum autem Eminentiſs. S. R. E. Cardinalis *Cæſar Baronius* ſuos Annales conſignarat à Conſulibus ab ortu Chriſti, nempe, vt ipſe putat à Conſulatu *Cn. Cornely Lentuli, & M. Valerij Meſſalini*, vſq; ad vltimos Conſules. At *Dionyſius Petauius* libro 13. de Doctrina Temporum, Chronicum ſuum conſtruxit à Mundi conditu, vſque ad Annum Chriſti 533. ſingulis annis ſuos adſcribens Conſules, nempe ab anno ante Chriſtum 509. oſtendimus autem ad finem præcedentis capitis corrigendos eſſe Baronium, & Salianum in 2. Annis, & Petauium in 3.

11 Nos autem veſtigijs inſiſtentes, non tam Haloandri, & Glareani, qui Faſtos Capitolinos non viderunt, quàm Sigonij, Onuphrij, Contij, Baronij, Petauij, & Saliani, eorumq; laboribus fruentes, ſed emendatis, quæ præcedenti capite emendanda oſtendimus; Faſtos Conſulares ordinauimus, capite ſequenti exhibendos. Nunc præcipuas circa hos controuerſias, aut dubia expediemus ordinatim progrediendo per Annos Vrbis conditæ, iuxta ſupputationem Varronis, ac Cenſorini, adſcribentes eis annos ante vulgarem Epocham CHRISTI.

DVBIA PRAECIPVA, CIRCA FASTOS, SEV ANNOS CONSVLARES.

ANNI Vrb. C. Varroniani.	ANNI Ante Epoch Chriſ.	
246	508	Controuerſiam de Primorum Conſulum Anno, eorumq; initio, & duratione in Conſulatu, iam cap. 5. num. 2. determinauimus ex Dionyſio Halicarnaſſeo, & alijs, nec opus eſt hic plura addere.
249	505	Conſules huius anni, nempe *Sp. Lartius Flaccus, & T. Herminius* omiſſi à Liuio, ſupplendi ſunt ex Dionyſio vt dixi c. præc. n. 2. & ex Caſſiodoro, ac libro Cuſpiniani, in quo cognomen eſt *Rufi*, pro *Flacco* conſentiunt Sigonius, & Onuphrius hos Conſules non reſpui à Tabulis Capitolinis.
265	489	Horum duorum annorum Conſules omiſit Liuius, videlicet Q. Sulpicium Camerinũ.
266	488	*Sp. Lartium Flaccum iterum*, deinde *C. Iuliũ Iulum, T. Pinarium Rufum*, quos tamen interſerunt Dionyſius, & liber Cuſpiniani, requiriq; ab ordine Faſtorum Capitolinorum docent Sigonius, & Onuphrius.
306	448	Hoc anno tertio Decemuiratus includunt totum Conſulatum *L. Valerij Potiti, & M. Horatij Barbati* Sigonius, Onuphrius, Contius, Petauius, Salianus, quia Tabulæ Capitolinæ horum Conſulum triumphos adnotant Anno Vrbis Capitolino 304. qui eſt Varronianus 305. ſignantes triumphum *Barbati* idib. Sextilibus, & *Potiti* VII. kal. Septembris, & quia Rufus, ac Tacitus dicunt Decemuiros nõ gubernaſſe, niſi duos annos. Sed Dionyſius Halicarnaſſeus, vt retuli cap. 1. nu. 3. expreſsè dicit hos Conſules creatos eſſe *Anno ſequenti annum 3. Decemuiratus*, idemque lib. 2. dixit Tribunos militares cum Conſulibus creatos anno 3. Olympiadis 84. nempe anno ante Epoch. Chriſti 422. & Vrbis Varroniano 312. à *Potiti* autem, & *Barbati* Conſulatu excluſiuè ad Tribunos illos incluſiuè, omnes Faſti numerant annos Conſulares quinq; ergo *Potiti*, & *Barbati* Conſulatus incidit maiori ſui parte in Annum Vrbis Varronianum 307. Liuius quoq; ac Dionyſius ſatis indicant Decemuiros maximam partem anni tertij perſtitiſſe in Decemuiratu,

ideoq;

ANNI Vrb.C. Varroniani. | Ante Epoch Chriſ.

ideoq; cum Haloandro, & Glareano, & Caſſiodoro Conſules hos deſignatos quidem, & electos ſub finem anni 3. Decemuiratus ponimus, ſed eorum Conſulatum ad annum ſequentem pertinere, videlicet
307 447 ad Vrbis Varronianum 307. Capitolinum 306. nec difficile fuit in Tabulis Capitolinis horum triũphos notare Anno CCCIV. pro CCCVI. Rufus autem, & Tacitus intelligendi ſunt de Decemuiratu legitimo, aut integris annis; conſtat enim ex Dionyſio, & Liuio eos abſque Comitijs iniuiſſe annum 3. Decemuiratus, & retinuiſſe violenter, ac priuata authoritate, donec ob Appij libidinem coacti ſunt abdicare.

312 442 Hoc Anno nempe Olympiadis 84. tertio cum Dionyſio poſuimus Tribunos militares vnà cum Conſulibus *L. Papyrio Mugillano*, & *L. Sempronio Atratino*, cùm Cicero ipſe lib. 9. Epiſtolar. fam. ep. 21. dicat *Papyrium Mugillanum*, & *Sempronium Atratinum* Conſules fuiſſe anno Vrbis trecenteſimo duodecimo; eſto eos cum Liuio retrahant in annum antecedentẽ Onuphrius, Cuſpinianus, Salianus, Sigonius, Contius.

322 432 Hoc anno poſuimus Conſules *C. Iulium* III. *& L. Virginium* II. cũ Licinio Macro apud Liuium lib 4. dicentem: *Eoſdem Conſules in ſequenti anno refectos, Iulium tertium, Virginium iterum, apud Macrum Licinium inuenio: Valerius Antias, & Q. Tubero, M. Manlium, & Q. Sulpicium Conſules in eum annum edunt. Cæterum in tam diſcrepanti editione, & Tubero, & Macer libros linteos auctores profitentur, neuter Tribunos militum eo anno fuiſſe, traditum à Scriptoribus antiquis diſſimulat. Licinio libros haud dubiè ſequi linteos placet, & Tubero incertus veri eſt; ſed inter cætera vetuſtate incomperta, hoc quoq; in incerto poſitum.* Vbi tamen indicat ſe Licinio potiùs, quàm Tuberoni credere, & Licinium ſequuti ſunt in hoc Euſebius, Caſſiodorus, Cuſpinianus, Sigonius, Onuphrius, Pighius, Contius, Petauius, Salianus; eſto Tuberonem ſequantur Haloander, & Glareanus, Faſtiq; Siculi; Diodorus tamen addit Tribunos.

384 370 Hic fuit vltimus annus Anarchiæ Romanæ, à quo excluſiuè vſque ad Conſules *L. Aemilium* ex patritijs, & *L. Sextium Lateranum* ex plebe creatos incluſiuè interponunt annos quinque Petauius, & olim Onuphrius, Pighius, Sigonius, quia vnum annum ſeorſim Dictaturæ Camilli tribuunt, eò quod in Faſtis Capitolinis linea diſtinguantur Dictatores à Tribunis; at linea illa nõ ſemper eſt ſignũ anni diſtincti, ſed ſolum Magiſtratus diſtincti, vt alijs exemplis oſtendit Salianus ad Annum Mundi 3686. nu. 8. & ipſemet Sigonius in ſupplemento illorũ lapidum lineolam illam omiſit. Annos verò tantummodo 4. nos interpoſuimus cum Saliano, Haloandro, Glareano, Contio, & Langio l. 2. de Annis Chriſti c. 11. Quia euidens eſt Liuium l. 6. in 3. anno Tribunorum militarium includere dictaturã *M. Furij Camilli*, qui tamen ſtatim ſe abdicauit, eique ſuffectus eſt Dictator *T. Manlius*; anno verò 4. Tribunorum militarium, ob repentem famam belli Gallici, iterum Dictator creatus eſt *M. Furius Camillus*, quam

ANNI Vrb.C. Varroniani. | Ante Epoch Chriſ.

acceptauit, geſſitq; nec vlli Dictatori licebat tunc vltra ſex menſes eum magiſtratum gerere. Igitur non vnus annus ſeorſim dictaturæ Camilli tribuendus eſt, ſed ea inſerenda eſt anno 4. Tribunor. militarium, & anno ſequenti Conſules *L. Aemilius Mamercus*, ac *L. Sextius Lateranus*: nempe Vrbis Varroniano 389. & ante Epocham
389 365 Chriſti 365.

422 332 Hoc anno nullos fuiſſe Conſules putant Sigonius, Onuphrius, Contius, Haloander, Gordonius, propter peſtem in Vrbe graſſantem, alij iungunt præcedentis anni Conſules, nempe anni 421. Vrbis; cum Conſulibus anni 423. ne vacuum annum interponant, vt Glareanus, Cuſpinianus, Genebrardus, ſed Pighius, Salianus, & Langius l. 2. de annis Chriſti c. 11. ponunt *L. Papirium Curſorem, ſeu Spurium, & C. Poetilium*, quia Solinus c. 32. affirmat his Conſulibus Alexandriam conditam Olympiade 112. Quæ ex Stabilitis c. 3. nu. 1. incœpit anno ante Chriſti Epocham 332. non eſt igitur cur omittantur, cum non turbent Chronologiam, immò cohæreant cum interuallis cap. 3. ſtabilitis.

430 324 Hoc anno Conſules fuere *L. Furius Camillus, & Iun. Brutus Scæua*, ſed vt disertè narrat Liuius l. 8. cum Senatus *Brutum* contra Veſtinos, & *Furium* contra Samnites miſiſſent bellaturos, *Furius* morbo graui implicitus, iuſſus eſt dicere Dictatorem, idq; dixit *L. Papirium Curſorem* belli gerendi cauſa; ſub cuius anni finem patrum rogatu creauit ſequentis anni Conſules. *C. Sulpicium Longum II. & Q. Eemilium Caretanum*, Ergo Dictaturæ Papirij non eſt aſſignandus annus vnus integer ſine vllis Conſulibus, vt aſſignant Sigonius, Onuphrius, Pighius, Gordonius, Mercator, Contius, Glareanus, Petauius; ſed intra eundem annum includenda Dictatura *Papirij* cum Conſulatu *Furij*, & *Bruti*, quod Liuio Conſonum fatetur ipſe Glareanus, & ita euicit Langius lib. 2. de Annis Chriſti cap. 11.

441 313 Licet Lucius omittat huius anni Conſules *L. Papirium Curſorem V. & C. Iunium Bubulcum* II. Supplendi tamen ſunt ex Caſſiodoro, cum Glareano, Sigonio, Onuphrio, Contio, Petauio, Saliano &c.

445 309 Hunc annum eximendum à Faſtis Conſularibus contendit Langius l. 2. de Annis Chriſti, nec aſſignandum dictaturæ Papirij, eo quòd Liuius lib. 9. dicat à Papirio victos Etruſcos, & Samnites, & Mox concludat: *Eodem anno cum reliquis Etruſcorum ad Peruſiam, quæ ipſa induciarum fidem ruperat Fabius Conſul, nec dubia, nec difficili victoria dimicat.* Sed reſpondemus Fabio prorogatum magiſtratum vſq; ad finem huius belli, vt aduertit Glareanus, & Salianus, Eſto Liuius, & Caſſiodorus ob connexionem materiæ omnia hæc ſimul referant, quaſi vno anno facta; contra verò, Faſti Capitolini, Sigonius Onuphrius, Stephanus Pighius, Contius, Gordonius, Salianus, alijq; multi ponunt hunc annum ſine Conſulibus, & cum Papirio dictatore C. Iunium Bubulcum Magiſtrum Equitũ, Glareanus verò ſine Dictatore ponit Q. Fabium Rutilianum III. & P. Decium Murem II. Nos media via incedentes ponimus *Conſulatum* II. Q. Fabij ſed cum eo

Di-

ANNI Vrb. C. Varroniani.	ANNI Ante Epoch Chriſt.	
		Dictatorem Papirium & M. Equitum, & ſequenti anno. *Q. Fabium III. & Decium II.*
446	308	Huius, & ſequentis anni Conſules à Liuio omiſſos, rectè ponunt cum Tabulis Capitolinis, cum Cicerone in Catone, & cum Caſſiodoro Sigonius, Onuphrius, & ferè omnes.
490	264	Dubium de his Conſulibus, & anno primo Belli Punici iam diſcuſſimus cap. 3. nu. 5.
514	240	Anno Vrbis Capitolino 513. qui eſt Varroni 514. Verrius Flaccus in Tab. Capitolinis ponit Conſules. *C. Clodium*, ſeu *Claudium Centhonem*, qui fuit Cæci filius, & M. *Sempronium Tuditanum*, in quo Sigonius, Onuphrius Glareanus, Contius, Salianus, Petauius cæteriq; conſentiunt. Vnus Heruartus in ſua Chronologia noua mouet dubium ex Cicerone in Bruto, & Tuſculana 1. vbi hos Conſules conſignat anno Vrbis 510. ſed plerique Codices habent *quartodecimo, & quingenteſimo*: & rectè.
522	232	Poſt Conſules huius anni, nempe *Lepidum, & Malleolum*, Glareanus annum vnum inſerendum putat, ante Conſulatum *Papirij, & Pomponij* ſed anni illius inſerti Conſules non nominat; nos cum omnibus alijs, & ſecuti interualla cap. 3. ſtabilita hunc annum expunximus.
535	219	Liuij error, ſeu potius Librariorum corrigendus dum lib. 33. ab Anno Vrbis conditæ Capitolino 534. ad 593. numerat annos octo pro quinque.
537	217	Eclipſim Solis, quam cap. 1. num. 7. hoc anno eueniſſe diximus *Seruilio, & Flaminio* II. Conſulibus, fruſtra Heruartus ad annum 209. ante Chriſtum refert, vt octennij errorem in Faſtis cõmuniter receptis probet, ſed fruſtra; cum illa, de qua nos, ſatis congruat hiſtoriæ, & Faſtis communibus.
650	104	Iam c. 3. nu. 14. hunc annum Ecclipſi ſtabiliuimus, contra Heruarti ſophiſmata.
711	43	Hoc anno *C. Octauius*, qui poſtea *Auguſtus*, factus eſt Conſul cum *Q. Pedio*, in locum Hirtij, & Panſæ, qui fuit annus Vrbis Capitolinus 710. non 707. vt malè habet Epitome Liuiana, aut 709. vt Valerius, vt oſtendit Petauius lib. 9. cap. 49. & lib. 12. cap. 38

ANNI Vrbis Varroniani.	ANNI Epoch Chriſti.	
	1	C. Iulium Cæſarem, & Æmilium Paulum malè omiſſos hoc anno ab Haloandro, Glareano, & Contio oſtendimus iam cap. præcedenti poſt Tab. II. pro Corollario I. differentes.
767	14	Inter duos *Sextios* anni huius Conſules, & *Druſum, ac Norbanum*, quos nos cum communi opinione anno ſequenti ponimus, Cõtius nullo idoneo teſte interponit vnum annum, quem ſoli Claudio Tiberio Cæſari adſignat.
783	30	Hoc Anno Conſules fuiſſe *Vinicium, & Longinum*, nempe Vrbis Varroniano 783. tradit Velleius, qui eo anno ſcribebat; Quare Faſti Siculi qui ponunt *Rufum*, & *Rubellinum*, intelligendi ſunt de Conſulibus ſuffectis, aut Honorarijs.
830	77	*Veſpaſiano Auguſto* octauum Conſule, ordinarium Conſulem fuiſſe *Titum Cæſarem* VI. ſuffectum verò *Flauium Domitianum*
		VI. xit Contius, Onuphrius, Petauius, ſecuti Caſſiodorum, eſto Haloander ponat Domitianum pro Ordinario.
862	109	Cùm Euagrius l. 2. c. 12. inter terræmotum illum, qui Antiochiam concuſſit anno 2. Leonis Imperatoris, ideſt Chriſti (vt omnes numerant) 458. & illũ qui Antiochiam ſubuertit Traiano ibi verſante numeret ſolidos annos inter lapſos 347. aut 348. ideo priorem terræ motum ad annum Epochę Chriſti 109. conſignauimus in noſtro Chronico. Quoniam verò Dio l. 68. narrat *Pedonem* Conſulem eo terræmotu oppreſſum eſſe, & in Faſtis eius collega fuit *Meſſalla* ideo duos hoſce Conſules anno 109. cum Baronio (cui annus hic eſt 111.) adſcribimus propius Caſſiodorum, non autem anno 115. vt aliqui, quos inter Euſebius terræmotum illum perperam anno 115. conſignat: Anno autem 115. cum Caſſiodoro, Conſules dedimus *Hadrianum*, & *Salinatorem*.
1006	253	De Diſſidijs ab hoc anno, qui Onuphrio eſt 254. vſque ad Probi tempus, inter Baronium, & Onuphrium, eruditiſſimè Petauius lib. 11. de Doctrina temporum c. 27. Hunc autem & nos ſecuti ſumus in Faſtis quoad hæc tempora, paucis exceptis, ſed de Baronio vide dicta c. 3. Corollario II.
1099	346	Cap. 3. num. 24. & 25. Oſtendimus à Conſulatu *Optati*, & *Paulini* excluſiuè vſq; ad Conſulatum *Philippi*, et *Salia* incluſiuè numerandos eſſe annos conſulares tantummodo 14. proinde expungendus eſt poſt Conſulatus *Amantij, & Albini*; quem cũ Caſſiodoro, Haloander, & Contius interponunt aucto interuallo ad annos 15.
1117	364	De Anni huius Conſulatu, nempe *Iouiani*, & *Varroniani*, ex Biſſexto confirmato, vide dicta cap. 3. num. 27. quare emendandus eſt S. Hieronymus ad Euſebij Chronicon, qui ponit annum 366. vt aduertit Contius in Faſtis ad Annum Chriſti 364. qui Haloandro eſt 367.
1132	379	*Auſonium, cum Olibrio* Conſulem fuiſſe hoc anno, nempe Vrbis Varroniano 1132. Haloander, Contius, Onuphrius, & Caſſiodorus, qui eos ſubiungit Conſulibus *Valenti* VI. & *Valentiniano* II. ponunt, quare autem ipſi met Auſonius in Annis Vrbis diſſentiat, vide quæ hoc capite diximus nu. 4. vbi de Auſonij Faſtis.
1140	387	Ioſephus Scaliger putauit hoc anno deprauatos eſſe Faſtos, quia ponunt Conſulem *Valentinianum Auguſtum* III. *cum Eutropio*, prout etiam habetur in Cod. Theodoſiano lib. 11. Tit. XXVIII. cum tamen Ammianus Marcellinus lib. 28. Socrates, & alij cum Valentiniano III. Conſule, componant Valentem Conſ. III. ſed hoc eſt παρόραμα Scaligeri, annorum 17. Valentinianus enim, de quo loquitur Ammianus, & Socrates, eſt *Valentinianus* alter, & ſenior, qui Anno Domini 370. fuit Conſul III. cum *Valente* III.
1146	393	Hoc Anno Conſules fuerunt *Theodoſius* 3. & *Abundantius*, vt habent plerique Faſti, eſto loco *Abundantij* Onuphrius habeat *Honorium*, ſed hunc quidem Theodoſius declarauit Auguſtum, Conſtantinopoli, ſed non propterea Conſulem fecit; ideoq; in hoc ſecuti ſumus Caſſiodorum, Haloandrum, Contium, Petauium.

Hoc

ANNI Vrb. Varroniani.	ANNI Ante Epoch Chriſ.	
1158	405	Hoc Anno Conſules fuerunt *Stilitho II. & Anthemius*, vt narrant Idatius in Chronico, & Marcellinus, quo anno Cyclus Solis fuit 22. Litera Dominicalis A. & dies VII. Kalend. Nouembris incidit in feriam 5. eſto errore Sculptoris in quadam inſcriptione Romæ dicatur hoc anno 2. Conſulatus Stilitichonis, die VII. kal. Nouemb. incidiſſe in Feriam VI. Quare non erat cur Scaliger dubitaret hinc de Conſulatu hoc Stilitichonis: Vide Petauium lib. 11. c. 46.

His expeditis ſupereſt vt Faſtos Conſulares à nobis ordinatos hoc loco exhibeamus, quod præſtamus capite ſequenti.

CAPVT V.

TABVLA FASTORVM CONSVLARIVM

Quorum fundamenta iacta ſunt Libro hoc Capite I. II. & III.

Anni ante Ep. Chriſ.	
753	ROMVLVS I. Rex Romanorum, regnare cœpit, & regnauit annos 37. menſes 2. ac dies 18.
715	NVMA poſt Interregnum vnius ferè anni cœpit regnare, regnauitq; annos 43.
671	TVLLVS Hoſtilius regnare cœpit, regnauitq; annos 32.
639	ANCVS Martius Numæ fil. cœpit regnare, regnauitq; annos 24.
615	L. TARQVINIVS Priſcus regnare cœpit, regnauitq; annos 37.
578	SERV. TVLLIVS regnare cœpit, regnauitq; annos 44.
534	L. TARQVINIVS Superbus regnare cœpit, regnauitq; annos 25.
	CONSVLES PRIMI.
508	L. Iunius Brutus M. F. *Quo in prælio occiſo, ſuffectus eſt*: Sp. Lucretius Tricipitinus, *& huic mortuo ſuffectus eſt* M. *Horatius Puluillus*.
	L. Tarquinius Collatinus Egerij F. Aruntius N. *qui abdicare coactus eſt, eiq; ſuffectus eſt.*
	P. Valerius Voluſi F. appellatus mox Poplicola.
507	P. Valerius Poplicola II.
	T. Lucretius Tricipitinus.
506	P. Valerius Poplicola III.
	M. Horatius Puluillus II.
505	Sp. Lartius Flaccus, *ſeu* Rufus.
	T. Herminius Aquilinus.
504	M. Valerius Voluſus.
	P. Poſthumius Tubertus.
503	P. Valerius Poplicola IV.
	T. Lucretius Tricipitinus II.
502	P. Poſthumius Tubertus II.
	Agrippa Menenius Lanatus.
501	Opiter Virginius Tricoſtus.
	Sp. Caſſius Viſcellinus.
500	Poſtumus Cominius Auruncus.
	T. Lartius Flauus.
499	Ser. Sulpicius Camerinus.
	M. Tullius Longus.
498	P. Veturius Geminus.
	T. Æbutius Helua.
497	T. Lartius Flauus II.
	Q. Cloelius Siculus.
496	A. Sempronius Atratinus.
	M. Minucius Augurinus.
495	A. Poſtumius Albus, *qui* deinde Regillenſis.
	T. Virginius Tricoſtus Cœlimontanus.
494	M. Claudius Sabinus.
	P. Seruilius Priſcus.
493	A. Virginius Tricoſtus.
	T. Veturius Geminus.
492	Sp. Caſſius Viſcellinus II.
	Poſt. Cominius Auruncus II.
491	T. Geganius Macerinus.
	P. Minucius Augurinus.
490	A. Sempronius Atratinus II.
	M. Minucius Augurinus II.
489	Q. Sulpicius Camerinus.
	Sp. Lartius Flaccus II.
488	C. Iulius Iulus.
	P. Pinarius Mamercinus.
487	Sp. Nautius Rutilus.
	Sex. Furius Fuſus.
486	C. Aquilius Tuſcus.
	T. Sicinius Sabinus.
485	Sp. Caſſius Viſcellinus II.
	Procul. Virginius Tricoſtus.
484	Q. Fabius Vibulanus.
	Ser. Cornelius Maluginenſis.
483	L. Æmilius Mamercus.
	K. Fabius Vibulanus.
482	M. Fabius Vibulanus.
	L. Valerius Potitus.
481	C. Iulius Iulus.
	Q. Fabius Vibulanus II.
480	K. Fabius Vibulanus II.
	Sp. Furius Fuſus.
479	Cn. Manlius Cincinnatus.
	M. Fabius Vibulanus II.
478	K. Fabius Vibulanus III.
	Virginius Tricoſtus II.
477	L. Æmilius Mamercus II.
	C. Seruilius Structus.
476	C. Horatius Puluillus.
	T. Menenius Agrippa Lanatus.
475	A. Virginius Tricoſtus.
	Sp. Seruilius Structus.
474	P. Valerius Poplicola.
	C. Nautius Rutilus.
473	L. Furius Medullinus.
	M. Manlius Vulſo.
472	L. Æmilius Mamercus III.
	Vopiſcus Iulius Iulus.
471	P. Furius Fuſus.
	L. Pinarius Mamercinus.
470	T. Quinctius Capitolinus.
	Ap. Claudius Sabinus.
469	Tib. Æmilius Mamercus.
	Valerius Potitus II.
468	A. Virginius Cælimontanus.
	T. Numicius Priſcus.
467	T. Quinctius Capitolinus II.
	Q. Seruilius Priſcus.
466	Tib. Æmilius Mamercus II.
	Q. Fabius Vibulanus.
465	Q. Seruilius Priſcus II.
	Sp. Poſtumius Albus.
464	T. Quinctius Capitolinus III.
	Q. Fabius Vibulanus II.
463	Poſtumius Albus.
	Sp. Furius Medullinus.
462	P. Seruilius Priſcus.
	L. Æbutius Helua.
461	L. Lucretius Tricipitinus.
	T. Veturius Geminus.
460	P. Volumnius Amintinus.
	Ser. Sulpicius Camerinus.
459	P. Valerius Poplicola II.
	C. Claudius Sabinus.

Anni ante Ep. Chriſ.	
458	Q. Fabius Vibulanus III.
	L. Cornelius Maluginenſis.
457	C. Nautius Rutilus II.
	L. Minucius Augurinus.
456	C. Horatius Pulvillus.
	Q. Minucius Augurinus.
455	M. Valerius Maximus.
	Sp. Virginius Tricoſtus.
454	T. Romilius Vaticanus.
	C. Veturius Cicurinus.
453	Sp. Tarpeius Montaca.
	A. Aterius Fontinalis.
452	Sex. Quintilius Varus.
	P. Horatius Trigeminus.
451	P. Sextius Capitolinus.
	T. Mencius Agrippa Lanatus.
450	DECEMVIRI *Conſulari poteſtate nempe*
	Ap. Claudius Craſſinus.
	T. Genucius Augurinus.
	Sp. Veturius Craſſus.
	C. Iulius Iulus.
	A. Manlius Vulſo.
	Sp. Poſtumius Albus.
	Ser. Sulpicius Camerinus.
	P. Sextius Capitolinus.
	T. Romilius Vaticanus.
	P. Horatius Trigeminus.
449	DECEMVIRI *Conſulari poteſtate nempe*
	Ap. Claudius Craſſinus II.
	Q. Fabius Vibulanus.
	M. Cornelius Maluginenſis.
	M. Rabuleius.
	L. Minucius Augurinus.
	Q. Poetelius.
	T. Antonius Merenda.
	Cæſo Duilius.
	M. Sergius. Sp. Oppius Cornicen.
448	DECEMVIRI *Conſulari poteſtate nempe*
	Ap. Claudius Craſſinus III.
	Q. Fabius Vibulanus II.
	M. Cornelius Maluginenſis II.
	M. Rabuleius II.
	L. Minucius Augurinus II.
	Q. Poetelius II.
	T. Antonius Merenda II.
	Cæſo Duilius II.
	M. Sergius II.
	Sp. Oppius Cornicen. II.
	Abdicarunt ob libidinem Appij, & horum loco deſignati, creatiq; Conſules pro anno ſeq.
447	L. Valerius Potitus.
	M. Horatius Barbatus.
446	Lar. ſ. Herminius Exquilinus.
	T. Virginius Tricoſtus.
445	Geganius Macerinus.
	C. Iulius Iulus.
444	T. Quinctius Capitolinus IV.
	Agrippa Furius Fuſus.
443	M. Genucius Augurinus.
	C. Curtius Medullinus.
442	TRIBVNI *Milit. tres Conſulari poteſtate.*
	A. Sempronius Atratinus. T. Clœlius Siculus. L. Atilius Longus, *Sed vitio facti abdicarunt eiſq; ſubrogati Conſules.*
	L. Papirius Mugillanus. L. Sempronius Atratinus
441	M. Geganius Macerinus II.
	T. Quinctius Capitolinus V.
440	M. Fabius Vibulanus.
	Poſtumus Aebutius Helua.
439	C. Furius Fuſus Pacilus.
	M. Papirius Craſſus.
438	Proc. Geganius Macerinus.
	L. Menenius Agrippa Lanatus.
437	T. Quinctius Capitolinus VI.
	Agrippa Menenius Lanatus.
436	TRIBVNI *Milit. Conſulari poteſt. tres.*
	M. Aemilius Mamercinus.

Anni ante Ep. Chriſ.	
	L. Quinctius Cincinnatus, &
	L. Iulius Iulus.
435	M. Geganius Mamercinus.
	L. Sergius Fidenas.
434	M. Cornelius Maluginenſis.
	L. Papirius Craſſus.
433	C. Iulius Iulus II.
	L. Virginius Tricoſtus.
432	C. Iulius Iulus III.
	L. Virginius Tricoſtus II.
431	TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. tres.*
	M. Fabius Vibulanus.
	M. Foſſius Flacinator, &
	L. Sergius Fidenas.
430	TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. tres.*
	L. Pinarius Mamercus.
	L. Furius Medullinus, &
	Sp. Poſtumius Albus Regillenſis.
429	T. Quinctius Cincinnatus.
	C. Iulius Mente.
428	L. Papirius Craſſus II.
	L. Iulius Iulus.
427	L. Sergius Fidenas II.
	Hoſtus Lucretius Tricipitinus.
426	T. Quinctius Cincinnatus II.
	A. Cornelius Coſsus.
425	C. Seruilius Axilla.
	L. Papirius Mugillanus II.
424	TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. quatuor.*
	T. Quinctius Cincinnatus.
	C. Furius Pacilus.
	M. Poſtumius Albus.
	A. Cornelius Coſsus.
423	TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. quatuor.*
	A. Sempronius Atratinus.
	L. Furius Medullinus II.
	L. Quinctius Cincinnatus.
	L. Horatius Barbatus.
422	TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. quatuor.*
	Ap. Claudius Craſſus. Sp. Nautius Rutilus,
	L. Sergius Fidenas II. Sext. Iulius Iulus.
421	C. Sempronius Atratinus.
	Q. Fabius Vibulanus.
420	TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. quatuor.*
	L. Manlius Capitolinus.
	Q. Antonius Merenda.
	L. Papirius Mugillanus. L. Seruilius Structus.
419	T. Quinct. Capitolinus Barbatus.
	N. Fabius Vibulanus.
418	TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. quatuor.*
	T. Quinctius Cincinnatus II.
	M. Manlius Capitolinus.
	L. Furius Medullinus III.
	A. Sempronius Atratinus II.
417	TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. quatuor.*
	Agrippa Menenius Lanatus.
	Sp. Nautius Rutilus.
	P. Lucretius Tricipitinus.
	C. Seruilius Axilla.
416	TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. quatuor.*
	M. Papirius Mugillanus.
	C. Seruilius Axilla II.
	L. Sergius Fidenas II.
	Q. Seruilius Priſcus, *qui & Dictator factus.*
415	TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. quatuor.*
	P. Lucretius Tricipitinus II.
	Sp. Veturius Structus II.
	Agripp. Menenius Lanatus II.
	L. Seruilius.
414	TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. quatuor.*
	A. Sempronius Atratinus II.
	M. Papirius Mugillan. II.
	Q. Fabius Vibulanus.
	Sp. Nautius Rutilus II.
413	TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. quatuor.*
	P. Cornelius Coſsus.

L. Quin-

Anni ante Ep. Chriſ.

L. Quinctius Cincinnatus.
C. Valerius Potitus.
N. Fabius Vibulanus.
412 TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. quatuor.*
Q. Fabius Vibulanus II.
Cn. Cornelius Coſſus.
P. Poſtumus Albinus.
L. Valerius Potitus.
411 M. Cornelius Coſſus.
L. Furius Medullinus.
410 Q. Fabius Ambuſtus.
C. Furius Pacilus.
409 M. Papirius Mugillanus.
C. Nautius Rutilus.
408 Aemilius Mamercinus.
C. Valerius Potitus.
407 Cn. Cornelius Coſſus.
L. Furius Medullinus II.
406 TRIBVNI *Milit. Patritij tres Conſ. pot.*
C. Iulius Iulus.
P. Cornelius Coſſus.
C. Seruilius Ahala.
405 TRIBVNI *Milit. Patritij quatuor Conſ. pot.*
C. Valerius Potitus II.
C. Seruilius Ahalla II.
L. Furius Medullinus.
N. Fabius Vibulanus II.
404 TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. quatuor.*
P. Cornelius Coſſus II.
L. Valerius Potitus II.
Cn. Cornelius Coſſus.
N. Fabius Ambuſtus.
403 TRIBVNI *Milit. Conſ. poteſt ſex.*
C. Iulius Iulus II.
M. Aemilius Mamercinus.
T. Quinctius Capitolinus.
L. Furius Medullinus II.
Q. Quinctius Cincinnatus.
A. Manlius Vulſo.
402 TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. ſex.*
P. Cornelius Maluginenſis.
Sp. Nautius Rutilus III.
Cn. Cornelius Coſſus II.
C. Valerius Potitus III.
Cæſo Fabius Ambuſtus.
M. Sergius Fidenas.
401 TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. ſex.*
M. Aemilius Mamercinus II.
M. Furius Fuſus.
Ap. Claudius Craſſus.
L. Iulius Iulus.
M. Quinctilius Varrus.
L. Valerius Potitus III.
400 TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. ſex.*
C. Seruilius Ahala III.
Q. Sulpicius Camerinus.
Q. Seruilius Priſcus.
A. Manlius Vulſo II.
L. Virginius Tricoſtus.
M. Sergius Fidenas II.
399 TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. ſex*
L. Valerius Potitus IV.
L. Iulius Iulus II.
M. Furius Camillus.
M. Aemilius Mamercinus III.
Cn. Cornelius Coſſus II.
Cæſo Fabius Ambuſtus II.
398 TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. ſex.*
P. Licinius Caluus.
P. Maelius Capitolinus.
P. Menius.
L. Furius Medullinus.
L. Titinius. L. Publius Philo.
397 TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. ſex.*
M. Pomponius.
L. Aemilius Longus.
C. Duillius. M. Veturius Craſſus.
Cn. Genucius Augurinus.
Volero Publ. Philo.
396 TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. ſex.*
L. Valerius Potitus V.
L. Furius Medullinus III.
M. Valerius Maximus.
M. Furius Camillus II.
Q. Seruilius Priſcus II.
Q. Sulpicius Camerinus II.
395 TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. ſex.*
L. Iulius Iulus II.
L. Furius Medullinus IV.
L. Sergius Fidenas.
A. Poſtumius Albinus.
P. Cornelius Maluginenſis II.
A. Manlius Vulſo III.
394 TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. ſex.*
P. Licinius Caluus.
L. Titinius II.
Cn. Genucius Augurinus II.
P. Maenius II.
L. Atilius Longus II.
M. Maelius Capitolinus II.
393 TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. ſex.*
P. Cornelius Coſſus.
P. Cornelius Scipio.
M. Valerius Maximus II.
K. Fabius Ambuſtus III.
L. Furius Medullinus V.
Q. Seruilius Priſcus III.
392 TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. ſex.*
M. Furius Camillus III.
L. Furius Medullinus VI.
C. Aemilius Mamercinus.
L. Valerius Poplicola.
Sp. Poſtumius Albinus.
P. Cornelius Scipio.
391 L. Lucretius Flauus.
Ser. Sulpicius Camerinus.
390 L. Valerius Potitus.
M. Manlius Capitolinus.
389 TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. ſex.*
L. Lucretius Flauus.
Ser. Sulpicius Camerinus.
M. Aemilius Mamercinus.
L. Furius Medullinus VII.
Agrip. Furius Fuſus.
C. Aemilius Mamercinus II.
388 TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. ſex.*
Q. Fabius Ambuſtus.
Q. Sulpicius Longus.
K. Fabius Ambuſtus.
Q. Seruilius Priſcus IV.
C. Fabius Ambuſtus.
Ser. Cornelius Maluginenſis.
poſtea Dictator. M. Furius Camillus.
387 TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. ſex.*
L. Valerius Poplicola II.
L. Virginius Tricoſtus.
P. Cornelius.
A. Manlius Capitolinus.
L. Aemilius Mamercinus.
L. Poſtumius Albinus.
386 TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. ſex.*
T. Quinctius Cincinnatus.
Q. Seruilius Priſcus V.
L. Iulius Iulus.
L. Aquilius Coruus.
L. Lucretius Tricipitinus.
Ser. Sulpicius Rufus.
385 TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. ſex.*
L. Papirius Curſor.
C. Sergius Fidenas.
L. Aemilius Mamercinus II.
L. Menenius Lanatus.

Anni ante Ep. Chriſ.	
	L. Valerius Poplicola III.
	C. Cornelius.
384	TRIBVNI *Milit. Conſul poteſt. ſex.*
	M. Furius Camillus IV.
	Ser. Cornelius Maluginenſis II.
	Q. Seruilius Priſcus VI.
	L. Quinctius Cincinnatus.
	L. Horatius Puluillus.
	P. Valerius Poplicola.
383	TRIBVNI *Milit. Conſul poteſt. ſex.*
	A. Manlius Capitolinus II.
	T. Quinctius Capitolinus.
	P. Cornelius. L. Quinctius Capitolinus.
	L. Papirius Curſor II.
	C. Sergius Fidenas II.
382	TRIBVNI *Milit. Conſul poteſt. ſex.*
	Ser. Cornelius Maluginenſis III.
	P. Valerius Poplicola II.
	M. Furius Camillus V.
	Ser. Sulpicius Ruſus II.
	C. Papirius Craſſus.
	T. Quinctius Cincinnatus II.
381	TRIBVNI *Milit. Conſul poteſt. ſex.*
	L. Valerius Poplicola IV.
	L. Lucretios Tricipitinus.
	A. Manlius Capitolinus II.
	Æmilius Mamercinus III.
	Ser. Sulpicius Ruffus III.
	M. Trebonius Flaccus.
380	TRIBVNI *Milit. Conſul poteſt. ſex.*
	Sp. Papirius Craſſus. Q. Seruilius Priſcus.
	L. Papirius Craſſus.
	Ser. Sulpicius Prætextatus.
	Ser. Cornelius Maluginenſis IV.
	L. Aemilius Mamercinus IV.
379	TRIBVNI *Milit. Conſul poteſt. ſex.*
	M. Furius Camillus VI.
	Furius Medullinus.
	A. Poſtumius Regillenſis.
	L. Poſtumius Albinus.
	L. Lucretius Tricipitinus III.
	M. Fabius Ambuſtus.
378	TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. ſex.*
	L. Valerius Poplicola V.
	L. Menenius Lanatos II.
	P. Valerius Poplicola III.
	Sp. Papirius Curſor.
	C. Sergius Fidenss III.
	Ser. Cornelius Maluginenſis V.
377	TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. ſex.*
	P. Manlius Capitolinus. C. Sextilius.
	C. Manlius Capitolinus.
	M. Albinus.
	L. Iulius Iulus.
	L. Anuſtius.
376	TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. ſex.*
	Sp. Furius Medullinus.
	P. Clœlius Siculus.
	Q. Seruilius Priſcus II.
	M. Horatius Puluillus.
	C. Licinius Caluus.
	L. Geganius Macerinus.
375	TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. ſex.*
	L. Aemilius Mamercinus V.
	Ser. Sulpicius Prætextatus II.
	P. Valerius Poplicola IV.
	L. Quinctius Cincinnatus II.
	C. Veturius Craſſus.
	C. Quinctius Cincinnatus.
374	TRIBVNI Plebis bini ſine Curuli Magiſtratu per quinque annos ſequentes, nempe C. Licinius Caluus.
	L. Sextius Lateranus.
373	C. Licinius Caluus II.
	L. Sextius Lateranus II.

Anni ante Ep. Chriſ.	
372	L. Licinius Caluus III.
	L. Sextius Lateranus III.
371	C. Licinins Caluus IV.
	L. Sextius Lateranus IV.
370	C. Licinius Caluus V.
	L. Sextius Lateranus V.
369	TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. ſex.*
	L. Furius Medullinus II.
	P. Valerius Poplicola V.
	A. Manlius Capitolinus.
	Ser. Sulpicius Prætextus III.
	C. Valerius Potitus.
	Ser. Cornelius Maluginenſis VI.
368	TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. ſex.*
	Q. Seruilius Priſcus III.
	M. Cornelius Maluginenſis.
	C. Veturius Craſſus II.
	Q. Quinctius Cincinnatus.
	A. Cornelius Coſſus.
	M. Fabins Ambuſtus II.
367	TRIBVNI *Milit. Conſul. poteſt. ſex.*
	L. Quinctius Capitolinus.
	Sp. Seruilius Structus.
	Ser. Cornelius Maluginenſis VII.
	L. Papirius Craſſus.
	Ser. Sulpicius Prætextatus IV.
	L. Veturius Craſſus.
	Deinde eodem anno Dictatores.
	M. Furius Camillus, *& eo abdicante.*
	P. Manlius.
366	TRIBVNI *Milit. Conſ. poteſt. ſex.*
	A. Cornelius Coſſus II.
	L. Veturius Craſſus II.
	M. Cornelius Maluginenſis II.
	P. Valerius Poplicola VI.
	M. Geganius Macerinus.
	P. Manlius Capitolinus II.
	Eodemq; anno Dictator M. Furius Camillus.
365	L. Æmilius Mamercinus *Conſul Patritius.*
	L. Sextius Lateranus *primus à Plebe Conſul.*
364	L. Genucius Auentinenſis.
	Q. Seruilius Ahala.
363	C. Sulpicius Peticus.
	C. Licinius Stolo calnus.
362	L. Aemilius Mamercinus II.
	Cn. Genncius Auentinus.
361	Q. Seruilius Ahala II.
	L. Genucius Auentinus II.
360	C. Licinius Caluus II.
	C. Sulpicius Peticus II.
359	M. Fabius Ambuſtus.
	C. Poetelius Libo.
358	M. Popilius Laenas.
	Cn. Manlius Capitolinus Imperioſus.
357	C. Fabius Ambuſtus.
	C. Plautius Proculus.
356	C. Marcius Rutilus.
	Cn. Manlius Capitolinus Imperioſus II.
355	M. Fabius Ambuſtus II.
	M. Popilius Laenas II.
354	C. Sulpicius Poeticus III.
	M. Valerius Foplicola.
353	M. Fabius Ambuſtus III.
	T. Quinctius Barbatus.
352	C. Sulpicius Peticus IV.
	M. Valerius Poplicola II.
351	P. Valerius Poplicola.
	C. Martius Rutilos II.
350	C. Sulpicius Peticus V.
	T. Quinctius Cincinnatus.
349	M. Popilius Laenas III.
	L. Cornelius Scipio.
348	Ap. Claudius Craſſinus.
	L. Furius Camillus.
347	M. Popilius Laenas IV.
	M. Valerius Coruus.

T. Man-

Anni ante Ep. Chriſ.	
346	T. Mnlius Torquatus.
	C. Plautius Hypſaeus.
345	M. Valerius Coruus II.
	C. Poetelius Libo.
344	M. Fabius Dorſo.
	Ser Sulpicius Camerinus.
343	C. Mrcius Rutilus III.
	T. Manlius Torquatus II.
342	M. Valerius Coruus III.
	A. Cornelius Coſſus Aruina.
341	Q. Seruilius Ahala.
	C. Martius Rutilus IV.
340	L. Aemilius Mamercinus.
	C. Plautius Hypſæus II.
339	T. Manlius Torquatus III.
	P. Decius Mus.
338	T. Aemllius Mmercinus.
	Q. Publius Philo.
337	L. Furius Camillus.
	C. Maenius Nepos.
336	C. Sulpicius Longus.
	P. Aelius Paetus.
335	L. Papirius Craſſus.
	Cæſo Duilius.
334	M. Valerius Coruus IV.
	M. Atilius Regulus.
333	T. Veturius Caluinus.
	Sp. Veturius Albinus.
332	L. Papirius Spurius. C. Paetilius, *Eſto hunc annum ob peſtilentiam ſine Conſulibus aliqui ponant.*
331	A. Cornelius Coſsus Aruina II.
	Cn. Domitius Caluinus.
330	L. Valerius Potitus.
	M. Claudius Marcellus.
329	L. Papirius Craſſus II.
	L. Plautius Venno.
328	L. Aemilius Mamercinus II.
	C. Plaucius Decianus.
327	P. Cornelius Scapula.
	P. Plautius Proculus.
326	L. Cornelius Lentulus.
	Q. Publilius Philo II.
325	L. Papirius Curſor.
	C. Poetelius Libo II.
324	L. Furius Camillus.
	Iunius Brutus Scaeua. *Eodemq; anno Dictator.* L. Papirius Curſor.
323	L. Sulpicius Longus II.
	Q. Aulius Cerretanus.
322	Q. Fabius Maximus Rulian.
	L. Fuluius Curuus.
321	T. Veturius Caluinus II.
	Sp. Poſtumius Albinus II.
320	L. Papirius Curſor II.
	Q. Publilius Philo III.
319	L. Papirius Curſor III.
	Q. Aulius Cerretanus II.
318	M. Foslius Flaccinator.
	L. Plautius Venno.
317	Q. Aemilius Barbula.
	C. Iunius Bubulcus.
316	Sp. Nautius Rutilus.
	M. Popilius Laenas.
315	L. Papirius Curſor IV.
	Q. Publilius Philo IV.
314	M. Poetelius Libo.
	C. Sulpicius Longus III.
313	L. Papirius Curſor V.
	C. Iunius Bubulcus II.
312	M. Valerius Maximus.
	P. Decius Mus.
311	C. Iunius Bubulcus III.
	Q. Aemilius Barbula II.
310	Q. Fabius Maximus Rullianus II.
	C. Marcius Rutilus.

Anni ante Ep. Chriſ.	
309	*Nulli Conſules.* L. Papirius Curſor Dictator & C. Iunius Bubulcus magiſter Equitum.
308	Q. Fabius Max. Rullianus III.
	P. Decius Mus II.
307	Ap. Claudius Cæcus.
	L. Volumnius Flamma.
306	Q. Marcius Tremulus.
	P. Cornelius Aruins.
305	L. Poſtumius Megellus.
	T. Minucius Augurinus.
304	P. Sempronius Sophus.
	P. Sulpicius Sauerno.
303	Ser. Cornelium Lentulus.
	L. Genucius Auentinenlis.
302	M. Liuius Denter.
	M. Æmilius Paullus.
301	*Conſules nulli.* Dictator Q. Fabius Maximus, M. Aemilius Paullus Magiſter Equitum.
300	Q. Appuleius Panſa.
	M. Vslerius Coruus.
299	M. Fuluius Paetinus.
	T. Manlius Torquatus.
298	L. Cornelius Scipio.
	Cn. Fuluius Centumalus.
297	Q. Fabius Max. Rullianus IV.
	P. Decius Mus III.
296	Ap. Clsudius Cæcus II.
	L. Volumnius Flamma II.
295	Q. Fab. Max. Rullianus V.
	Q. Decius Mus IV.
294	L. Poſtumius Megellus II.
	M. Atilius Regulus.
293	L. Pspirius Curſor.
	Sp. Caruilius Maximus.
292	Q. Fabius Msx, Gurges.
	Iunius Brutus Scæua.
291	L. Poſtumius Megellus III.
	C. Iunius Brutus Bubulcus.
290	P. Cornelius Rufinus.
	M. Curius Dentatus.
289	M. Valerius Coruinus.
	Q. Cædicius Noctua.
288	Q. Marcius Tremulus II.
	P. Cornelius Aruina II.
287	M. Claudius Marcellus.
	Sp. Nautius Rutilus.
286	M. Valerius Maximus
	C. Aelius Paetus.
285	C. Claudius Canina.
	M. Aemilius Barbuls.
284	C. Seruilius Tucca.
	L. Cæcilius Metellus.
283	P. Cornelius Dolabella.
	Cn. Domitius Caluinus.
282	C. Fabricius Luſcinus.
	Q. Aemilius Papus.
281	L. Aemilius Barbula.
	Q. Marcius Philippus.
280	P. Valerius Læuinus.
	T. Coruncanius Nepos.
279	P. Sulpicius Sauerrio.
	P. Decius Mus.
278	C. Fabricius Luſcinus II.
	Q. Aemilius Papus II.
277	P. Cornelius Rufinus II.
	C. Iunius Bubulcus II.
276	Q. Fabius Maximus Gurges II.
	C. Genucius Clepſina.
275	M. Curius Dentstus II.
	L. Cornelius Lentulus.
274	Ser. Cornelius Merenda.
	M. Curius Dentatus III.
273	C. Fabius Dorſo.
	C. Claudius Canina II.
272	L. Papirius Curſor II.
	Sp. Caruilius Max. II.

Anni ante Ep. Chriſ.	
271	C. Quinctius Claudius.
	L. Genucius Clepſina,
270	C. Genucius Clepſina II.
	Cn. Cornelius Blaſio,
269	C. Fabius Pictor.
	L. Quinctius Gulo.
268	P. Sempronius Sophus.
	Ap. Claudius Craſſus.
267	M. Atilius Regulus.
	L. Iulius Libo.
266	M. Fabius Pictor.
	D. Iunius Pera.
265	Q. Fabius Maximus Gurges II.
	P. Decius Mus.
264	Ap. Claudius Caudex.
	M. Fuluius Flaccus.
263	M. Valerius Maximus.
	M. Otacilius Craſſus.
262	L. Poſtumius Megellus.
	Q. Mamilius Vitulus.
261	L. Valerius Flaccus.
	T. Otacilius Craſſus.
260	Cn. Cornelius Scipio Aſina.
	C. Duilius Nepos.
259	L. Cornelius Scipio.
	C. Aquilius Florus.
258	A. Atilius Calatinus.
	C. Sulpicius Paterculus.
257	C. Atilius Serranus.
	Cn. Cornelius Blaſio.
256	L. Manlius Vulſo.
	C. Atilius Regulus.
255	Ser. Fuluius Nobilior.
	M. Aemilius Paulus.
254	Cn. Cornelius Scipio Aſina II.
	A. Atilius Calatinus II.
253	Cn. Seruilius Caepio.
	C. Sempronius Blaeſus.
252	C. Aurelius Cotta.
	P. Seruilius Geminus.
251	C. Cæcilius Metellus.
	C. Furius Pacilus.
250	C. Atilius Regulus II.
	L. Manlius Vulſo II.
249	M. Claudius Pulcher.
	L. Iunius Pullus.
248	C. Aurelius Cotta II.
	P. Seruilius Geminus II.
247	L. Cæcilius Metellus III.
	N. Fabius Buteo.
246	M. Otacilius Craſſus II.
	M. Fabius Licinus.
245	M. Fabius Buteo II.
	C. Atilius Bulbus.
244	A. Manlius Torquatus.
	C. Sempronius Bleſenſis.
243	C. Fundanius Fundulus.
	C. Sulpicius Gallus.
242	C. Lutatius Catulus.
	A. Poſtumius Albinus.
241	A. Manlius Torquatus II.
	Q. Lutatius Cerco.
240	C. Claudius Centho.
	M. Sempronius Tuditanus.
239	C. Mamilius Turrinus.
	Q. Valerius Falco.
238	T. Sempronius Graccus.
	P. Valerius Falco.
237	L. Cornelius Lentulus.
	Q. Fuluius Flaccus.
236	P. Cornelius Lentulus.
	C. Licinius Varus.
235	T. Manlius Torquatus.
	C. Atilius Bulbus II.
234	L. Poſtumius Albinus.
	Sp. Caruilius Maximus.

Anni ante Ep. Chriſ.	
233	Q. Fabius Max. Verrucoſus.
	M. Pomponius Matho.
332	M. Aemilius Lepidus.
	M. Poblicius Malleolus.
231	M. Pomponius Matho II.
	C. Papirius Maſo.
230	M. Aemilius Barbula.
	M. Iunius Pera.
229	L. Poſtumius Albinus II.
	Cn. Fuluius Centumalus.
228	Sp. Caruilius Max. II.
	Q. Fabius Max. Verrucoſus II.
227	P. Valerius Flaccus.
	M. Atilius Regulus.
226	M. Valerius Meſſala.
	L. Apoſtius Fullo.
225	L. Aemilius Papus.
	C. Atilius Regulus.
224	T. Manlius Torquatus II.
	Q. Fuluius Flaccus II.
223	C. Flaminius Nepos.
	P. Furius Philus.
222	Cn. Cornelius Scipio.
	M. Claudius Marcellus.
221	P. Cornelius Scipio Aſina.
	M. Minuccius Rufus.
220	L. Veturius Philo.
	C. Lutatius Catulus.
219	M. Liuius Salinator.
	L. Aemilius Paullus.
218	P. Cornelius Scipio.
	T. Sempronius Longus.
217	C. Flaminius.
	Cn. Seruilius Geminus.
216	L. Aemilius Paulus II.
	C. Terentius Varro.
215	L. Poſtumius Albinus III.
	T. Sempronius Gracchus, *ſed Albino antequam iniret occiſo ſuffectus eſt.* Q. Fabius Max. III.
214	Q. Fabius Max. IV.
	M. Claudius Marcellus III.
213	Q. Fabius Maximus.
	Q. F. T. Sempronius Gracchus II.
212	Ap. Claudius Pulcher.
	Q. Fuluius Flaccus III.
211	P. Sulpicius Galba.
	Cn. Fuluius Centumalus.
210	M. Valerius Laeuinus II.
	M. Claudius Marcellus IV.
209	Q. Fabius Maximus V.
	Q. Fuluius Flaccus IV.
208	M. Claudius Marcellus V.
	T. Quinctius Criſpinus.
207	C. Claudius Nero.
	M. Liuius Salinator.
206	Q. Cæcilius Metellus.
	L. Veturius Philo.
205	P. Cornelius Scipio.
	P. Licinius Craſſus.
204	M. Cornelius Cethegus.
	P. Sempronius Tuditanus.
203	Cn. Seruilius Cæpio.
	C. Seruilius Nepos.
202	T. Claudius Nero.
	M. Seruilius Geminus.
201	Cn. Cornelius Lentulus.
	P. Aelius Paetus.
200	P. Sulpitius Galba II.
	C. Aurelius Cotta.
199	L. Cornelius Lentulus.
	P. Villius Tappulus.
198	T. Quinctius Flaminius.
	Sex. Aelius Paetus.
197	C. Cornelius Cethegus.
	Q. Minucius Rufus.

Anni ante Ep. Chriſt.	
196	L. Furius Purpureo.
	M. Claudius Marcellus.
195	M. Porcius Cato.
	L. Valerius Flaccus.
194	P. Cornelius Scipio Afric. II.
	T. Sempronius Longus.
193	L. Cornelius Merula.
	Q. Minucius Thermus.
192	L. Quinctius Flaminius.
	Cn. Domitius Aenobarbus.
191	M. Acilius Glabrio.
	P. Cornelius Scipio Naſica.
190	L. Cornelius Scipio Aſiatic.
	C. Lælius Nepos.
189	Cn. Manlius Vulſo.
	M. Fuluius Nobilior.
188	C. Liuius Salinator.
	M. Valerius Meſſalla.
187	M. Aemilius Lepidus.
	C. Flaminius Nepos.
186	Sp. Poſtumius Albinus.
	Q. Martius Philippus.
185	Ap. Claudius Pulcher.
	M. Sempronius Tuditanus.
184	P. Claudius Pulcher.
	L. Porcius Licinus.
183	Q. Fabius Labeo.
	M. Claudius Marcellus.
182	L. Aemilius Paullus.
	Cn. Baebius Tamphilus.
181	P. Cornelius Cethegus.
	M. Baebius Tamphilus.
180	A. Poſtumius Albinus.
	C. Calpurnius Piſo.
179	L. Manlius Acidinus.
	Q. Fuluius Flaccus.
178	M. Iunius Brutus.
	A. Manlius Vulſo.
177	C. Claudius Pulcher.
	Ti. Sempronius Gracchus.
176	Cn. Cornelius Scipio.
	Q. Petillius Spurinus.
175	P. Mucius Scæuola.
	M. Æmilius Lepidus II.
174	Sp. Poſtumius Albinus.
	Q. Mucius Scæuola.
173	L. Poſtumius Albinus.
	M. Popillius Lænas.
172	C. Popillius Lænas.
	P. Ælius Ligus ex plebe.
171	P. Licinius Craſſus.
	C. Caſſius Longinus.
170	A. Hoſtilius Mancinus.
	A. Atilius Serranus.
169	Q. Marcius Philippus II.
	Cn. Seruilius Cæpio.
168	L. Aemilius Paullus II.
	C. Licinius Craſſus.
167	Q. Aelius Paetus.
	M. Iunius Pennus.
166	C. Sulpicius Gallus.
	M. Claudius Marcellus.
165	T. Manlius Torquatus.
	Cn. Octauius Nepos.
164	A. Manlius Torquatus.
	Q. Caſſius Longinus.
163	Ti. Sempronius Gracchus II.
	M. Iuuentinus Thalna.
162	P. Cornelius Scipio Naſica.
	C. Martius Figulus.
161	M. Valerius Meſſala.
	C. Fannius Strabo.
160	L. Anicius Gallus.
	M. Cornelius Cethegus.
159	Cn. Cornelius Dolabella.
	M. Fuluius Nobilior.

Anni ante Ep. Chriſt.	
158	M. Aemilius Lepidus.
	C. Popillius Laenas II.
157	Sex. Iulius Cæſar.
	L. Aurelius Oreſtes.
156	L. Cornelius Lentulus.
	C. Marcius Figulus II.
155	P. Cornelius Scipio Naſica II.
	M. Claudius Marcellus II.
154	Q. Opimius Nepos.
	L. Poſtumius Albinus.
153	Q. Fuluius Nobilior.
	T. Annius Luſcus.
152	M. Claudius Marcellus II.
	L. Valerius Flaccus.
151	L. Licinius Lucullus.
	A. Poſtumius Albinus.
150	T. Quinctius Flaminius.
	M. Acilius Balbus.
149	L. Marcius Cenſorinus.
	M. Manlius Nepos.
148	Sp. Poſtumius Albinus.
	L. Calpurnius Piſo.
147	P. Cornelius Scipio Afric.
	C. Liuius Druſus.
146	Cn. Cornelius Lentulus.
	L. Mummius Achaicus.
145	Q. Fabius Æmilianus.
	L. Hoſtilius Mancinus.
144	Ser. Sulpicius Galba.
	L. Aurelius Cotta.
143	Ap. Claudius Pulcher.
	Q. Cæcilius Metellus.
142	L. Cæcilius Metellus.
	Q. Fabius Seruilianus.
141	Cn. Seruilius Cæpio.
	Q. Pompeius Rufus.
140	C. Cælius Sapiens.
	Q. Seruilius Cæpio.
139	Cn. Calpurnius Piſo.
	M. Popillius Laenas.
138	Cn. Cornelius Scipio Naſica.
	D. Iunius Brutus.
137	M. Aemilius Lepidus.
	C. Hoſtilius Mancinus.
136	P. Phurius Philus.
	Sex. Atilius Serranus.
135	Ser. Fuluius Flaccus.
	C. Calpurnius Piſo.
134	P. Cornelius Scipio African. II.
	C. Fuluius Flaccus.
133	P. Mucius Scæuola.
	L. Calpurnius Piſo Frugi.
132	P. Papillius Laenas.
	P. Rupilius Nepos.
131	P. Licinius Craſſus.
	L. Valerius Flaccus.
130	M. Perperna.
	C. Claudius Pulcher.
129	C. Sempronius Tuditanus.
	M. Aquillius Nepos.
128	Cn. Octauius Nepos.
	T. Annius Luſcus.
127	L. Caſſius Longinus.
	L. Cornelius Cinna.
126	M. Aemilius Lepidus.
	L. Aurelius Oreſtes.
125	M. Plautius Hypſaeus.
	M. Fuluius Flaccus.
124	C. Caſſius Longinus.
	C. Sextius Caluinus.
123	Q. Cæcilius Metellus.
	T. Quinctius Flaminius.
122	Cn. Domitius Aenobarbus.
	C. Fannius Nepos.
121	Q. Fabius Maximus. L. Opimius Nepos.
120	P. Manilius Nepos. C. Papirius Carbo.

Anni ante Ep. Chriſ.	
119	L. Cæcilius Metellus.
	L. Aurelius Cotta.
118	M. Porcius Cato.
	Q. Marcius Rex.
117	L. Cæcilius Metellus.
	Q. Mutius Scæuola.
116	C. Licinius Geta.
	Q. Fabius Maximus.
115	M. Aemilius Scaurus.
	M. Cæcilius Metellus.
114	M. Acilius Balbus.
	C. Portius Cato.
113	C. Cæcilius Mettellus.
	Cn. Papirius Carbo.
112	M. Liuius Druſus.
	L. Calpurnius Piſo.
111	P. Cornelius Scipio Naſica.
	L. Calpurnius Beſtia.
110	M. Minucius Rufus.
	Sp. Poſtumius Albinus.
109	Q. Cæcilius Metellus.
	M. Iunius Silanus.
108	Ser. Sulpicius Galba.
	M. Aurelius Scaurus.
107	L. Caſſius Longinus.
	C. Marius.
106	C. Atilius Serranus.
	Q. Seruilius Cæpio.
105	P. Rutilius Rufus.
	C. Manilius Nepos.
104	C. Marius II.
	C. Flauius Fimbria.
103	C. Marius III.
	L. Aurelius Oreſtes.
102	C. Marius IV.
	Q. Lutatius Catulus.
101	C. Marius V.
	M. Aquilius Nepos.
100	C. Marius VI.
	L. Valerius Flaccus.
99	M. Antonius.
	A. Poſtumius Albinus.
98	Q. Cæcilius Metellus.
	T. Didius Nepos.
97	Cn. Cornelius Lentulus.
	P. Licinius Craſſus.
96	Cn. Domitius Ænobarbus.
	C. Caſſius Longinus.
95	L. Licinius Craſſus.
	Q. Mucius Scæuola.
94	C. Cælius Cal[illegible]us.
	L. Domitius A[illegible]nobarbus.
93	C. Valerius Flaccus.
	M. Herennius.
92	C. Claudius Pulcher.
	M. Perperna.
91	L. Marcius Philippus.
	Sex. Iulius Cæſar.
90	L. Iulius Cæſar.
	P. Rutilius Lupus.
89	Cn. Pompeius Strabo.
	L. Porcius Cato.
88	L. Cornelius Sulla.
	Q. Pompeius Rufus.
87	Cn. Octauius Nepos.
	L. Cornelius Cinna.
86	L. Cornelius Cinna II.
	C. Marius VII.
85	L. Cornelius Cinna III.
	Cn. Papirius Carbo.
84	Cn. Papirius Carbo II.
	L. Cornelius Cinna IV.
83	L. Cornelius Scipio Aſiaticus.
	C. Norbanus Flaccus.
82	C. Marius.
	Cn. Papirius Carbo III.
81	M. Tullius Decula.
	Cn. Cornelius Dolabella.
80	L. Cornelius Sulla II.
	Q. Cæcilius Metellus Pius.
79	Q. Seruilius Vatia.
	Ap. Claudius Pulcher.
78	M. Æmilius Lepidus.
	Q. Lutatius Catulus.
77	D. Iunius Brutus.
	M. Aemilius Lepidus.
76	Cn. Octauius Nepos.
	C. Scribonius Curio.
75	L. Octauius Nepos.
	C. Aurelius Cotta.
74	Licinius Lucullus.
	M. Aurelius Cotta.
73	M. Terentius Varro.
	C. Caſſius Longinus.
72	L. Gelius Poplicola.
	Cn. Cornelius Lentulus.
71	Cn. Aufidius Oreſtes.
	P. Cornelius Lentulus.
70	Cn. Pompeius Magnus.
	M. Licinius Craſſus.
69	Q. Hortenſius. Q. Cæcilius Metellus.
68	L. Cæcilius Metellus.
	Q. Marcius Rex.
67	C. Calpurnius Piſo.
	M. Acilius Glabrio.
66	M. Aemilius Lepidus.
	L. Volcatius Tullus.
65	P. Cornelius Sulla.
	P. Antronius Pætus.
64	L. Iulius Cæſar.
	C. Marcius Figulus.
63	M. Tullius Cicero.
	C. Antonius Nepos.
62	D. Iunius Silanus.
	L. Licinius Murena.
61	M. Pupius Piſo.
	M. Valerius Meſſala.
60	L. Afranius.
	Q. Cæcilius Metellus Celer.
59	C. Iulius Cæſar.
	M. Calpurnius Bibulus.
58	L. Calpurnius Piſo.
	A. Gabinius.
57	P. Cornelius Lentulus Spinther.
	Q. Cæcilius Metellus.
56	Cn. Cornelius Lentulus.
	L. Marcius Philippus.
55	Cn. Pompeius Magnus II.
	M. Licinius Craſſus II.
54	L. Domitius Aenobarbus.
	Ap. Claudius Pulcher.
53	Cn. Domitius Caluinus.
	M. Valerius Meſſala.
52	Cn. Pompeius Magnus III.
	Q. Cæcilius Metellus.
51	Ser. Sulpicius Rufus.
	M. Claudius Marcellus.
50	L. Aemilius Pauſus.
	C. Claudius Marcellus.
49	C. Claudius Marcellus II.
	L. Cornelius Lentulus.
48	C. Iulius Cæſar II.
	P. Seruilius Vatia.
47	Q. Fufius Calenus. P. Vaticinus.
46	C. Iulius Cæſar III.
	M. Aemilius Lepidus.
45	C. Iulius Cæſar IV. *Sine collega*.
44	C. Iulius Cæſar V.
	M. Antonius Nepos.
43	C. Vibius Panſa.
	A. Hirtius. *Suffecti*. Cæſar Octauianus, & Q. Pedius.

M. Æmi-

Anni ante Ep. Chriſ.	
42	M. Æmilius Lepidus II.
	L. Munatius Plancus.
41	P. Seruilius Vatia Iſauricus.
	L. Antonius.
40	Cn. Domitius Caluinus II.
	C. Aſinius Pollio.
39	L. Marcius Cenſorinus.
	C. Caluiſius Sabinus.
38	Ap. Claudius Pulcher.
	C. Norbanus Flauus.
37	M. Vipſanius Agrippa.
	L. Caninius Gallus.
36	L. Gellius Poplicola.
	M. Cocceius Nerua.
35	L. Cornificius.
	Sex Pompeius.
34	L. Scribonius Libo.
	M. Antonius II.
	Sed abdic. & ſubſtituit.
	L. Sempronium Atratinum.
33	C. Cæſar Octauianus II.
	L. Volcatius Tullus.
32	Cn. Domitius Ænobarbus.
	C. Soſius Nepos.
31	C. Cæſar Octauianus III.
	M. Valerius Meſſalla Coruinus.
30	C. Cæſar Octauianus IV.
	M. Licinus Craſſus.
29	C. Cæſar Octauianus V.
	Sex. Appuleius.
28	C. Cæſar Octauianus VI.
	M. Hiſpan. Agrippa II.
27	C. Cæſar Octauianus VII.
	M. Hiſpan. Agrippa III.
26	C. Cæſar Octauianus VIII.
	T. Statilius Taurus II.
25	C. Cæſar Octauianus IX.
	M. Iunius Silanus.
24	C. Cæſar Octauianus X.
	C. Norbanus Flaccus.
23	C. Cæſar Octauianus XI.
	A. Terentius Murena.
22	M. Claudius Marcellus.
	L. Arruntius.
21	Q. Aemilius Lepidus.
	M. Lollius.
20	M. Appuleius Nepot.
	P. Silius Nerua.
19	C. Sentius Saturninus.
	Q. Lucretius Cinna Viſpillo.
18	Cn. Cornelius Lentulus.
	P. Cornelius Lentulus.
17	C. Furnius.
	P. Iulius Silanus.
16	L. Domitius Aenobarbus.
	P. Cornelius Scipio.
15	M. Liuius Druſus Libo.
	Cn. Calpurnius Piſo.
14	M. Licinius Craſſus.
	C. Cornelius Lentulus.
13	Ti. Claudius Nero.
	P. Quinctilius Varus.
12	M. Valerius Meſſalla.
	P. Sulpicius Quirinus.
11	Paul. Fabius Max.
	Q. Aelius Tubero.
10	Iul. Antonius.
	Q. Fabius Max. Africanus.
9	Cl. Druſus Nero.
	T. Quinctius Criſpinus.
8	C. Marcius Cenſorinus.
	C. Aſinius Gallus.
7	Ti. Cl. Druſ. Nero II.
	Cn Calpurnius Piſo II.
6	D. Lælius Balbus.
	C. Antiſtius Vetus.

Anni ante Ep. Chriſ.	
5	C. Cæſar Octauian. XII.
	L. Cornelius Sulla.
4	C. Caluiſius Sabinus II.
	L. Paſienus Rufus.
3	Cn. Cornelius Lentulus.
	M. Valerius Meſſalinus.
2	C. Cæſar Octauian. XIII.
	M. Plautius Silanus.
1	Coſſus Cornelius Lentulus.
	L. Calpurnius Piſo.
CHRISTI Anni iuxta Epocham Vulgarem.	
1	C. Iulius Cæſar Auguſti Nepos.
	L. Aemilius Paullus.
2	P. Vinicius Nepos.
	P. Alphinius Varus.
3	L. Aelius Lamia. L. Seruilius Geminus.
4	Sex. Aelius Catus.
	C. Sentius Saturninus.
5	L. Valerius Meſſalla.
	Cn. Cornelius Cinna Magnus.
6	M. Aemilius Lepidus.
	L. Arruntius Nepos.
7	A. Licinius Nerua.
	Q. Cæcilius Metellus Creticus.
8	M. Furius Camillus.
	Sex. Nonius Quinctilianus.
9	Q. Sulpicius Camerinus.
	C. Poppæus Sabinus.
10	P. Cornelius Dolabella.
	C. Iulius Silanus.
11	M. Aemilius Lepidus.
	T. Statilius Taurus.
12	Ti. Germanicus Cæſar.
	C. Fonteius Capito.
13	C. Silius Nepos.
	L. Munacius Plancus.
14	Sex. Pompeius Nepos.
	Sex. Appuleius Nepos.
15	Druſus Iulius Cæſar.
	C. Norbanus Flaccus.
16	T. Statilius Seſenna.
	L. Scribonius Libo.
17	C. Cœlius Rufus.
	L. Pomponius Flaccus.
18	Cl. Tib. Nero III.
	Germanicus Cæſar II.
19	M. Iunius Silanus.
	L. Norbanus Balbus.
20	L. Valerius Meſſala.
	M. Aurelius Cotta.
21	Cl. Tiberius Nero IV.
	Druſus Iul. Cæſar II.
22	C. Sulpicius Galba.
	D. Haterius Agrippa.
23	C. Aſinius Pollio.
	C. Antiſtius Vetus.
24	Sex. Cornelius Cethego.
	L. Viſellius Varro.
25	Coſſus Cornelius Lentulus.
	C. Caluiſius Sabinus.
26	Cn. Cornelius Lentulus. C. Caluiſius Sabinus.
27	M. Licinius Craſſus.
	L. Calpurnius Piſo.
28	Ap. Iunius Silanus.
	P. Silius Nerua.
29	C. Rubellius Geminus.
	C. Fuſius Geminus.
30	L. Caſſius Longinus.
	M. Vinicius Quartinus.
31	C. Tib. Nero Cæſar V.
	L. Aelius Silanus.
32	Cn. Domitius Aenobarbus.
	A. Vitellius Nepos.
33	Serg. Sulpicius Galba.
	L. Cornelius Scilla.

Z Paul-

Anni Ep. Chriſti.	
34	Paullus Fabius Perſicus. L. Vitellius Nepos.
35	C. Ceſteus Camerinus. M. Seruilius Rufus.
36	Q. Plautius Laelianus. Sex Papinius Gallieanus.
37	Cn. Acerronius Proculus. C. Porcius Nigrinus.
38	C. Cæſar Caligula II. L. Apronius Cæſianus.
39	M. Aquillius Iulianus. P. Nonius Aſprenas.
40	C. Cæſar Caligula III. ſolus. *deinde* L. Gellius.
41	C. Cæſar Caligula IV. Cn. Sentius Saturninus.
42	Ti. Claudius Imp. II. L. Licinius Largus.
43	Ti. Claudius Imp. III. L. Vitellius II.
44	L. Quinctius Criſpinus II. T. ‘tatilius Taurus.
45	M. V nitius Quartinus II. M. Statilius Coruinus.
46	C. Valerius Atiaticus II. M. Valerius Meſſala.
47	Claud. Imp. IV. C. Vitellius Nepos III.
48	A. Vitellius *poſtea* Imp. L. Vipſanius Poplicola.
49	C. Pompeius Gallus. Q. Veranius Lætus.
50	C. Antiſtius Vetus. M. Suillius Rufus.
51	Ti. Claud. Imp. V. Ser. Cornelius Scipio Orfitus.
52	P. Cornelius Sulla. L. Siluius Otho.
53	D. Iunius Silanus. Q. Haterius Antonius.
54	Q. Atinius Marcellus. M. Acilius Auiola.
55	Nero Claudius Imp. L. Antiſtius Vetus.
56	Q. Vo uſius Saturninus. P. Cornelius Scipio.
57	Nero Claudius Imper. II. L. Calpurnius Piſo.
58	Nero Claudius Imper. III. M. Valerius Meſſala.
59	C. Vipſanius Poplicola. L. Fonteius Capito.
60	Nero Claudius Imper. IV. Coſſus Cornelius Lentulus.
61	C. Cæſonius Paetus. T. Petronius Sabinus.
62	P. Marius Celſus. L. Atinius Gallus.
63	L. Memmius Regulus. T Virginius Rufus.
64	C. Lecanius Baſſus. M Licinius Craſſus.
65	P. Siluius Nerua. C. Iulius Veſtinus.
66	C Suetonius Paullinus. L. Pontius Telefinus.
67	L. Fonteius Capito. C. Iulius Rufus.
68	C. Silius Italicus. M. Galerius Trachalus.
69	Serg Sulp. Galba Imp. T. Vinius Criſpinianus.
79	Flau Veſpaſianus Imper. II. T. Veſpaſianus Cæſar.
71	Fl. Veſpaſianus. III. M. Cocceius Nerua.
72	Flau. Veſpaſianus IV. T. Veſpaſianus Cæſar II.
73	D. Flau. Domitianus. M. Valerius Meſſalinus.
74	Fl. Veſpaſianus V. T. Veſpaſianus III.
75	Flau. Veſpaſianus VI. T. Veſpaſianus IV.
76	Flau. Veſpaſianus VII. T. Veſpaſianus V.
77	Flau. \ eſpaſianus VIII. T. Veſpaſianus VI.
78	L. Ceionius Commodus Verus. C. Cornelius Priſcus.
79	Flau. Veſpaſianus IX. T. Veſpaſianus VII.
80	T. Veſpaſianus Imper. VIII. Fl. Domitianus VII.
81	M. Plautius Siluanus. T. Annius Pollio.
82	Flau. Domitianus VIII. T. Flauius Sabinus.
83	*Flau.* Domitianus IX. T. Virginius Rufus.
84	*Flau.* Domitianus Imper. X. Ap. Iunius Sabinus.
85	*Flau.* Domitianus Imper. XI. T. Aurelianus *Fuluus*.
86	*Flau.* Domitian. Imp. XII. Ser. Cornelius Dolabella.
87	*Flau.* Domitianus Imper. XIII. A. Voluſius Saturninus.
88	*Flau.* Domitianus Imp. XIV. L. N nucius Rufus.
89	T. Aurelius *Fuluus*. A. Sempronius Atratinus.
90	*Flau.* Domitian. Imper. XV. M. Cocceius Nerua II.
91	M. Vulpius Traianus. M. Acilius Glabrio.
92	*Flau.* Domitian. Imper. XVI. A. Voluſius Saturninus II.
93	Sex. Pompeius Collega. Cornelius Priſcus.
94	L. Nonius Aſprenas. M. Arricinus Clemens.
95	*Flau.* Domitian. Imper. XVII. T. *Flauius* Clemens. *Conſulatus Domitiani, quando fuit ſuffectus ſexies ſubintelligẽdi ſunt, licet eos non poſuerim.*
96	C. Fulius Valens. C. Antiſtius Vetus.
97	M. Coceius Nerua Imper. III. T. Virginius Rufus III.
98	M. Coceius Nerua Imp. IV. M. Vlpius Traianus II.
99	C. Soſius Senecio. A. Cornelius Palma.
100	M. Vlpius Traianus Imp. III. M. Cornelius Fronto. *C. Plinius Iunior, & Cornutus Tertullus honorarij.*
101	M. Vlpius Traianus Imper. IV. Sex. Articuleius Paetus.
102	C. Soſius Senecio II. T. Licinius Sura.
103	M. Vlpius Traianus Imper. V. L. Appius Maximus.
104	Suranus. P. Neratius Marcellus.
105	T. Iulius Candidus. A. Iulius Quadratus.
106	L. Ceionius Commodus. L. Tutius Ceralis.
107	C. Soſius Senecio III. L. Licinius Sura II.

Ap.

Anni Ep. Chriſti.	
108	Ap. Annius Trebonius.
	M. Atilius Bradua.
109	M. Valerius Meſſalla.
	C. Popilius Pedo.
110	Claudius Criſpinus.
	Solenus Orfitus Haſta.
111	L. Calpurnius Piſo.
	M. Vettius Ruſticus.
112	M. Vlpius Traianus Imper. VI.
	C. Iulius Africanus.
113	L. Publius Celſus.
	C. Clodius Criſpinus.
114	Q. Ninnius Haſta.
	P. Manlius Vopiſcus.
115	Hadrianus, & Salinator.
116	Æmilius Ælianus.
	L. Antiſtius Vetus.
117	Quinctius Niger.
	T. Vipſanius Apronianus.
118	Hadrianus Imper. II.
	T. Claudius Fuſcus.
119	Ael. Hadrian. Imper. III.
	Q. Iunius Ruſticus.
120	L. Catilius Seuerus.
	T. Aurelius Antoninus.
121	M. Annius Verus II. & Augur.
122	M. Acilius Auiola.
	C. Corellius Panſa.
123	Q. Arrius Paetinus.
	C. Veranius Apronianus.
124	M. Acilius Glabrio.
	C. Bellicius Torquatus.
125	P. Cornelius Scip. Aſiaticus.
	C. Vettius Aquilinus.
126	M. Lollius Pedius.
	Q. Iunius Lepidus.
127	Gallicanus.
	C. Cœlius Titianus.
128	L. Nonius Aſprenas.
	M. Annius Libo.
129	P. Iuuentius Celſus.
	Q. Iunius Balbus.
130	Q. Fabius Catullinus.
	M. Flauius Aper.
131	Ser. Octauius Lenas.
	M. Antonius Rufinus.
132	Serius Augurinus.
	Arrius Seuerianus.
133	Heberus.
	Iunius Silanus Siſenna.
134	C. Iulius Seruilius.
	C. Vibius Iuuentius.
135	Pompeianus Lupercus.
	L. Iulius Atticus.
136	L. Ceionius Commodus Verus.
	Sex. Vetulenus.
137	L. Aelius Hadrianus.
	P. Cœlius Balbinus.
138	Sulpicius Camerinus.
	Quinct. Niger Magnus.
139	Antoninus Pius Imper. II.
	Bruttius Præſens.
140	Antoninus Pius Imper. III.
	M. Aurelius Cæſar.
141	M. Paeduceus Priſcinus.
	T. Hoenius Seuerus.
142	L. Cuſpius Rufinus.
	L. Statius Quadratus.
143	T. Bellicius Torquatus.
	T. Claudius Atticus.
144	Lollianus Auitus.
	C. Gauius Maximus.
145	Antoninus Pius Imper. IV.
	M. Aurelius Cæſar II.
146	Sex. Erucius Clarus II.
	Cn. Claudius Seuerus.
147	M. Valerius Largus.
	M. Valerius Meſſalinus.
148	C. Bellicius Torquatus.
	M. Saluius Iulianus.
149	Ser. Corn. Scipio Orfitus.
	Q. Nonius Priſcus.
150	Romulus Gallicanus.
	Antiſtius Vetus.
151	Sex. Quinctilius Gordianus.
	Sex. Quinctil. Max.
152	Sex. Acilius Glabrio.
	C. Valerius Verianus.
153	Bruttius Præſens II.
	M. Antonius Rufinus.
154	M. Aurelius Cæſar II.
	Sextilius Lateranus.
155	C. Iulius Seuerus.
	M. Rufinus Sabinianus.
156	M. Ceionius Siluanius.
	C. Serius Augurinus.
157	Barbatus.
	Regulus.
158	Q. Flauius Tertullus.
	C. Sacerdos.
159	Plautius Quinctillus.
	Statius Priſcus.
160	T. Vibius Barus.
	Ap. Annius Bradua.
161	M. Aurelius Imper. III.
	L. Aurelius Cæſar II.
162	Q. Iunius Ruſticus.
	Vettius Aquilinus.
163	L. Papirius Aelianus.
	Iunius Paſtor.
164	C. Iulius Macrinus.
	L. Cornelius Celſus.
165	L. Arrius Pudens.
	M. Gauius Orfitus.
166	Q. Seruilius Pudens.
	L. Fufidius Pollio.
167	L. Aurelius Verus Imper. III.
	T. Vinidius Quadratus.
168	L. Vettius Paullus.
	T. Iunius Montanus.
169	Soſius Priſcus.
	Q. Cœlius Apollinaris.
170	L. Iulius Clarus.
	M. Aurelius Cethegus.
171	T. Ticinus Serenus.
	C. Scoedius Natta.
172	Claudius Maximus.
	Cornelius Scipio Orfitus.
173	M. Aurelius Seuerus II.
	T. Claudius Pompeianus.
174	Annius Trebonius Gallus.
	L. Flaccus.
175	Calpurnius Piſo.
	M. Saluius Iulianus.
176	T. Vitraſius Pollio.
	M. Flauius Aper.
177	L. Aurelius Commodus Imper.
	Plautius Quinctillus.
178	Vettius Ruffus.
	Cornelius Scipio Orfitus.
179	L. Aurelius Commodus Imper. II.
	Veſpronius Candidus.
180	Bruttius Præſens.
	Sex. Quinctilius Gordianus.
181	L. Aurelius Commodus Imper. III.
	Antiſtius Burrhus.
182	Petronius Mamertinus.
	M. Vettius Trebellius.
183	L. Aurelius Commodus Imp. IV.
	M. Aufidius Victorinus.
184	M. Eggius Martellus.
	M. Papirius Ælianus.

Anni Ep. Chriſt.	
185	M. Atilius Bradua.
	Triarius Maternus.
186	L. Aurelius Commodus V.
	M. Acilius Glabrio.
187	Clodius Criſpinus.
	Papirius Aelianus.
188	C. Allius Fuſcianus.
	Duillius Silanus.
189	Iunius Silanus.
	Q. Seruilius Silanus.
190	M. Aurelius Commodus Imper. VI.
	Petronius Septimianus.
191	Caſſius Apronianus.
	M. Atilius Bradua II.
192	L. Aurelius Commodus Imp. VII.
	L. Heluius Pertinax.
193	Q. Soſſius Falco.
	C. Iulius Clarus.
194	L. Septimius Seuerus Imper. II.
	Clodius Albinus.
195	Q. Flauius Tertullus.
	T. Flauius Clemens.
196	Cn. Domitius Dexter.
	L. Valerius Meſſalla.
197	Ap. Claudius Lateranus.
	M. Marius Rufinus.
198	T. Aterius Saturninus.
	C. Annius Trebonius.
199	P. Cornelius Anullinus.
	M. Aufidius Fronto.
200	Ti. Claudius Seuerus.
	C. Aufidius Victorinus.
201	L. Annius Fabianus.
	M. Nonius Mucianus.
202	L. Septimius Seuerus Imper. III.
	M. Aurelius Cæſar.
203	P. Septimius Geta.
	L. Septimius Plautianus.
204	L. Fabius Septimius.
	M. Annius Libo.
205	M. Aurelius Antoninus Imper. II.
	P. Septimius Geta II.
206	M. Nummius Annius.
	Fuluius Æmilianus.
207	M. Flauius Aper.
	Q. Allius Maximus.
208	M. Aurelius Antoninus Imper. III.
	P. Septimius Geta III.
209	Ti. Claudius Pompeianus.
	Lollianus Auitus.
210	M. Acilius Fauſtinus.
	C. Cæſonius Macer.
211	Q. Epidius Rufus.
	Pomponius Baſſus.
212	L. Pompeius Aſper, *& alter Aſper.*
213	M. Antoninus Caracalla Imp. IV.
	P. Cœlius Balbinus.
214	Silius Meſſalla.
	Q. Aquilius Sabinus.
215	Aemilius Laetus.
	Anicius Cerealis.
216	Q. Aquilius Sabinus.
	Sex. Cornelius Anullinus.
217	Bruttius Præſens. Extricatus.
218	M. Opelius Antonin.
	Diadumenus Cæſar, & Aduentus.
219	M. Aurelius Antoninus Aug. II. & Sacerdos.
220	M. Aurelius Antonin. III.
	M. Aurelius Eutychianus.
221	Annius Gratus.
	Claudius Seleucus.
222	M. Aurelius Antoninus IV.
	M. Aurelius Alexander Seuerus.
223	Maximus.
	Papirius Aelianus.

Anni Ep. Chriſt.	
224	Claudius Iulianus.
	Claudius Criſpinus.
225	L. Turpilius Dexter.
	M. Mæcius Ruſus.
226	M. Aurelius Alexand. Seuerus Imper. II.
	C. Quinctillius Marcellus.
227	Cælius Balbinus.
	M. Clodius Pupienus.
228	Vettius Modeſtus.
	Probus.
229	M. Aurelius Alex. Seuerus Imper. III.
	Caſſius Apron. Dio.
230	Calpurnius Agricola.
	Clementinus.
231	T. Claudius Pompeianus.
	Felicianus.
232	Iulius Lupus. Maximus.
233	Maximus II. Ouinius Paternus.
234	Maximus III. Vrbanus.
235	L. Catilius Seuerus.
	L. Ragonius Vrinatius Quinctian.
236	C. Iulius Maximin. Imper.
	C. Iulius Africanus.
237	P. Titius Perpetuus.
	L. Ouinius Ruſticus Cornelianus.
238	M. Vlpius Crinitus.
	C. Nonius Proculus Pontianus.
239	M. Antonius Gordianus Imper.
	M. Aciolus Auiola.
240	Vettius Sabinus.
	Venuſtus.
241	M. Antonius Gordianus Imper. II.
	T. Claudius Pompeianus.
242	C. Aufidius Atticus.
	C. Aſinius Prætextatus.
243	C. Iulius Africanus. Aemilius Pappus.
244	Fuluius Aemilianus.
	Peregrinus.
245	M. Iulius Philippus Imper.
	Ti. Fabius Titianus.
246	Bruttius Præſens.
	Nummius Albinus.
247	M. Iulius Philippus Imper. II.
	M. Iulius Philippus Cæſar.
248	M. Iulius Philippus Imper. III.
	M. Iulius Philippus Cæſar II.
249	Fuluius Aemilianus.
	Vettius Aquilinus.
250	Decius Auguſtus Imper. II.
	Annius Maximus Gratus.
251	Decius Auguſtus Imper. III.
	Q. Herennius Etruſcus.
252	C. Vib. Trebonian. Gallus.
	C. Vibius Voluſianus.
253	C. Vib. Voluſianus II.
	M. Valerius Maximus.
254	Licin. Valerian. II.
	Gallienus.
255	Licin. Valerian. III.
	Gallienus II.
256	M. Valerius Maximus.
	M. Acilius Glabrio.
257	Licin. Valerian. IV.
	Gallienus III.
258	M. Aurelius Memmius Fuſcus.
	Pomponius Baſſus.
259	Gallienus IV.
	Valerianus Iunior.
260	Fuluius Aemilianus.
	Pomponius Baſſus II.
261	Gallienus V. Patron. Voluſianus.
262	Gallienus VI. Pompeius Fauſtinus.
263	Nummius Albinus.
	Maximus Dexter.
264	Licinius Gallienus VII.
	Aemilius Saturninus.

Anni Ep. Chriſti.	
265	Licinius Valerianus Cæſar.
	L. Cæſonius Macerlucillus.
266	Licinius Gallienus VIII.
	Sabmillus.
267	Ouinius Paternus.
	Arceſilaus.
268	Ouinius Paternus II. Marinianus.
269	M. Aurel. Claud. Imper.
	Ouinius Paternus III.
270	Flau. Antiochianus.
	Furius Orfitus.
271	L. Domitius Val. Aurel. Imper.
	C. Iulius Capitolinus.
272	Quietus.
	Voldumianus.
273	M. Claudius Tacitus.
	Furius Placidianus.
274	L. Domitius Val. Aurelian. Imp. II.
	C. Iulius Capitolinus.
275	L. Domitius Val. Aurelian. Imp. III.
	T. Nonnius Marcellinus.
276	M. Claudius Tacitus Imper. II.
	Fuluius Æmilianus.
277	M. Aurelius Probus Imp. II.
	M. Furius Lupus.
278	M. Aurelius Probus Imper. II.
	M. Furius Lupus.
279	M. Aurelins Probus Imper. IV.
	C. Iunius Tiberianus.
280	Iunius Meſſalla. Gratus.
281	M. Aurelius Probus Iumper. IV.
	C. Iulius Tiberianus.
282	M. Aurelius Probus Imper. V.
	Pomponius Victorinus.
283	M. Aurelius Carus Imper. II.
	M. Aurelius Carinus Cæſar.
284	M. Aurelius Carus Imper. II.
	M. Aurelius Numerianus Imper.
285	Valer. Diocletianus Imp. II.
	Ariſtobulus.
286	Maximus Iunius Priſcillianus.
	Vettius Aquilinus.
287	C. Valerius Diocletianus Imper. III.
	Maximianus Herculeus.
288	M. Aurelius Maximus.
	Pomponius Ianuarius.
289	Annius Baſſus.
	L. Ragonius Quinctianus.
290	C. Valerius Diocletianus Imper. IV.
	Valerius Maximianus II.
291	C. Iunius Tiberianus.
	Caſſius Dio.
292	Afranius Hannibalianus.
	M. Aurelius Aſclepodotus.
293	C. Valer. Diocletian. Imper. V.
	Val. Maximianus III.
294	Conſtantius Chlorus.
	Galerius Maximianus.
295	Nummius Tuſcus.
	Annius Cornelius Anullinus.
296	C. Valer. Diocletian. VI.
	Conſtantius Cæſ. II.
297	Maximianus Hercul. V.
	Galer. Maximian. Cæſar. II.
298	Anitius Fauſtus.
	Seuerus Gallus.
299	C. Valer. Diocletian. VII.
	Maximian. Hercul. VI.
300	Conſtantius Chlorus III.
	Galer. Maximian. Armentarius III.
301	Poſtumius Titianus.
	Fl. Popillius Nepotianus.
302	Conſtantius Chlorus IV.
	Galer. Maxim. Armentar. IV.
303	C. Val. Diocletian. VIII.
	Maximian. Hercul. VII.
304	C. Val. Diocletian. IX.
	Maximianus Hercul. VIII.
305	Conſtantius Chlorus V.
	Galer. Maxim. Armentar. V.
306	Conſtantius Chlorus VI.
	Galer. Maxim. Armen. VI.
307	Maximian. Hercul. IX.
	Conſtantinus.
308	C. Valer. Diocletian. X.
	Galer. Maxim. Arment. VII.
309	Maxentius. Romulus.
310	Maxentius. *Sine Collega.*
311	Gallerius Maximianus Aug. VIII.
	Licinius Auguſtus.
312	Fl. Val. Conſtantinus Aug. II.
	Licinius Aug. II.
313	Fl. Val. Conſtantinus Aug. III.
	Licinius Auguſtus III.
314	Ceionius Rufus Volutianus.
	Anianus.
315	Fl. Val. Conſtantinus Aug. IV.
	Licinius Aug. IV.
316	Rufius Caecina Sabinus.
	Q. Aradius Rufinus.
317	Ouinius Gallicanus.
	Septimius Baſſus.
318	Licinius Auguſtus V.
	Criſpus Cæſar.
319	Fl. Val. Conſtantinus Aug. V.
	Licinius Cæſar.
320	Fl. Val. Conſtantinus Aug. VI.
	Conſtantinus Iunius Cæſ.
321	Criſpus Cæſar II.
	Conſtantinus Cæſar II.
322	Petronius Probianus.
	Anicius Iulianus.
323	Acilius Seuerus.
	Fl. Iunius Rufinus.
324	Criſpus Cæſar III.
	Conſtantinus Cæſar III.
325	Anicius Paullinus.
	Publius Iulianus.
326	Fl. Valerius Conſtantinus Aug. VII.
	Iulius Conſtantius.
327	Conſtantinus Cæſar IV.
	Maximus Baſilius.
328	Fl. Magnus Ianuarius.
	Fabius Iuſtus.
329	Fl. Val. Conſtantinus Aug. VIII.
	Conſtantinus Cæſar V.
330	Ouinius Gallicanus.
	L. Aurelius Symmachus.
331	Annius Baſſus.
	Ablauius Ægyptius.
332	Ouinius Pacatianus.
	Mecinius Hilarianus.
333	Fl. Valerius Delmatius.
	M. Aurelius Xenophilus.
334	L. Ranius Optatus.
	Anicius Fauſtus Paullinus.
335	Fl. Valerius Conſtantius.
	C. Ceionius Albinus.
336	Fl. Popillius Nepotianus.
	Facundus, ſeu Secundus.
337	T. Fabius Titianus.
	Felicianus.
338	Vrſus . . . . . . Polemius . . . .
339	Fl. Val. Conſtantius Aug. II.
	Conſtans Auguſtus.
340	Fl. Septimius Acyndinus.
	L. Aradius Proculus.
341	Fl. Antonius Marcellinus.
	Cœlius Probinus.
342	Conſtantius Aug. III.
	Conſtans Aug. II.
343	M. Memmius Placidus.
	Fl. Pliſidius Romulus.

Do-

Anni Ep. Chriſti.	
344	Domitius Leontius.
	Saluſtius.
345	Amantius Ceionius. Rufius Albinus.
346	Conſtantius Aug. IV.
	Conſtans Aug. III.
347	Fl. Rufinus.
	Fl. Euſebius.
348	Fl. Philippus. Fl. Saellas.
349	Vlpius Limenius.
	Fabius Catullinus.
350	Sergius . . . . Nigrianus.
351	*Poſt Conſulatum Sergi, & Nigriani.*
352	Conſtantius Auguſtus V.
	Conſtantius Gallus Cæſar.
353	Conſtantius Aug. VI.
	Conſtantius Gallus II.
354	Conſtantius Aug. VII.
	Conſtantius Gallus III.
355	Fl. Arbetius.
	Mauortius Lollianus.
356	Conſtantius Aug. VIII.
	Cl. Iulianus Cæſar.
357	Conſtantius Aug. IX.
	Cl. Iulianus Cæſar II.
358	Datianus. Neratius Cerealis.
359	Euſebius. Hypatius.
360	Conſtantius Auguſtus X.
	Cl. Iulianus Cæſar III.
361	Fl. Taurus. Fl. Florentius.
362	Fl. Mamertinus. Fl. Neuitta.
363	Cl. Iulianus Aug. IV.
	Secundus Saluſtius.
364	Iouianus Aug.
	Varronianus *puer nobil.*
365	Valentinianus Auguſtus.
	Valens Auguſtus.
366	Gratianus *puer.*
	Fl. Dagalaiſus.
367	Fl. Lupicinus. Fl. Iouinus.
368	Valentinianus Aug. II.
	Valens Aug. II.
369	Felix Valentinianus.
	Sex. *A*urelius Victor.
370	Valentinianus Auguſtus III.
	Valens *Aug.* III.
371	Gratianus *A*uguſtus II.
	Sex. Auicius Probus.
372	Fl. Modeſtus. Fl. *A*rintheus.
373	Valentinianus Aug. IV.
	Valens *Aug.* IV.
374	Gratianus *Aug.* III.
	Fl. Equitius V. C.
375	*Poſt Conſulatũ Gratiani III. & Equitÿ*
376	Valens *Aug.* V.
	Valentinianus *Iunior Aug.*
377	Gratianus *Aug.* IV.
	Fl. Merobaudes V. C.
378	Valens *Aug.* VI.
	Valentinianus *A*uguſtus II.
379	D. *A*uſonius Gallus.
	Q. Clodius Olybrius.
380	Gratianus *Aug.* V.
	Theodoſius *Aug.*
381	Poſtumus Syagrius.
	Fl. *A*nnius Eucherius.
382	Poſtumus Syagrius II.
	Fl. *A*ntonius.
383	Fl. Merobaudes II.
	Fl. Saturninus.
384	Fl. Ricimer. Fl. Clearchus.
385	*A*rcadius *A*uguſtus. Fl. Bauto.
386	Fl. Honorius *puer.* Fl. Euodius.
387	Valentinianus *A*uguſtus III.
	Fl. Eutropius.
388	Theodoſius *Aug.* II.
	Fl. Cynegius.

Anni Ep. Chriſti.	
389	Fl. Timaſius. Fl. Promotus.
390	Valentinianus *A*uguſtus IV.
	Fl. Neoterius.
391	Ti. Fabius Titianus.
	Q. *A*urelius Symmachus.
392	*A*rcadius Aug. II. Fl. Rufinus.
393	Theodoſius Aug. III.
	Fl. Abundantius.
394	*A*rcadius Aug. III. Honorius Aug. II.
395	Sex. *A*nicius Olybrius.
	Sex. *A*nicius Probinus.
396	*A*rcadius Aug. IV.
	Honorius Aug. III.
397	Fl. Cæſareus.
	Pontius Atticus.
398	Honorius Aug. IV.
	Fl. Euthychianus.
399	Manlius Theodorus.
	Fl. Eutropius.
400	F. Stilicho V. C. Fl. Aurelianus.
401	Ragonius Celſus. Fl. Frauitta.
402	Arcadius Aug. V.
	Honorius Aug. V.
403	Theodoſius *Iunior* Aug.
	Fl. Rumoridus.
404	Honorius Auguſtus VI.
	Fl. Ariſtaenetus.
405	Fl. Stilicho V. C. II.
	Fl. Anthemius.
406	Arcadius Aug. VI.
	Sex. Anicius Probus.
407	Honorius Aug. VII.
	Theodoſius Aug. II.
408	Auitius Baſſus. Fl. Philippus.
409	Honorius Aug. VIII.
	Thodoſius Aug. III.
410	Fl. Varanes. Fl. Tertullus.
411	Theodoſius Aug. IV. *ſine Collega.*
412	Honorius Aug. IX.
	Theodoſius Auguſtus V.
413	Fl. Lucianus. Fl. Herodianus.
414	Fl. Conſtantius V. C. Fl. Conſtans.
415	Honorius Aug. X.
	Theodoſius Aug. VI.
416	Theodoſius Auguſt. VII.
	Iunius Quartus Palladius.
417	Honorius Aug. XI.
	Fl. Conſtantius V. C. II.
418	Honorius Auguſtus XII.
	Theodoſius Auguſtus VIII.
419	Fl. Monaxius. Fl. Plintha.
420	Theodoſius Auguſtus IX.
	Fl. Conſtantius V. C. III.
421	Fl. Agricola. Fl. Euſtathius.
422	Honorius Aug. XIII.
	Theodoſius Aug. X.
423	Rufius Marinianus.
	Fl. Aſclepiodotus.
424	Fl. Caſtinus. Fl. Victor.
425	Theodoſius Aug. XI.
	Placid. Valentinianus Cæſar.
426	Theodoſius Auguſtus XII.
	Valentinianus Auguſt. II.
427	Fl. Hierius. Fl. Ardaburius.
428	Fl. Felix. Fl. Taurus.
429	Fl. Florentius. Fl. Dionyſius.
430	Theodoſius Aug. XIII.
	Valentinianus Auguſt. III.
431	*A*nicius Baſſus. Fl. Antiochus.
432	Fl. Ætius V. C. Fl. Valerius.
433	Theodoſius *Aug.* XIV.
	Fl. *A*nicius Maximus.
434	Fl. *A*ſpar. Fl. *A*riobindus.
435	Theodoſius *Aug.* XV.
	Valentinianus *Aug.* IV.
436	Fl. Iſidorus. Fl. Senator.

Fl. Ac-

Anni Ep. Christi.	
437	Fl. Ætius V. C. II.
	Fl. Sigiſuuldus.
438	Theodoſius *Aug.* XVI.
	*A*nicius Glabrio Fauſtus.
439	Theodoſius *Aug.* XVII.
	Fl. Feſtus.
440	Valentinianus *Aug.* V.
	Fl. *A*natolius.
441	Fl. Cyrus Panapolites *ſine Collega.*
442	Fl. Dioſcorus. Fl. Eudoxius.
443	Fl. *A*nicius Maximus.
	Fl. Paternus.
444	Theodoſius Aug. XVIII.
	Decius Albinus.
445	Valentinianus Aug. VI.
	Fl. Nonius.
446	Fl. Aetius V. C. III.
	Q. Aurelius Symmachus.
447	Fl. Ardaburius.
	Probus Alypius.
448	Rufius Poſtumianus.
	Fl. Zeno.
449	Fl. Protogenes.
	Turcius Secund. Aſtenius.
450	Valentinianus Aug. VII.
	Gennadius Auienus.
451	Marcianus Auguſtus.
	Clodius Adelphius.
452	Fl. Herculanus.
	Fl. Aſporatius.
453	Fl. Opilio. Fl. Vincomalus.
454	Fl. Aetius. Fl. Studius.
455	Valentinianus Auguſtus VIII.
	Fl. Anthemius.
456	Fl. Ioannes. Fl. Varanes.
457	Fl. Conſtantinus. Fl. Rufus.
458	Leo Auguſtus.
	Maioranus Auguſtus.
459	Fl. Ricimer. Fl. Patricius.
460	Fl. Magnus. Fl. Apollonius.
461	Fl. Seuerinus.
	Fl. Dagalaiphus.
462	Leo Auguſtus II.
	Vibius Seuerus Aug.
463	Decius Baſilius Felix.
	Fl. Vibianus.
464	F. Ruſticus. Anicius Olybrius.
465	Fl. Baſiliſcus.
	Fl. Herminericus.
466	L. Auguſtus III.
	Tɫ. Fabius Titianus.
467	Fl. Puſæus. *Fl.* Ioannes.
468	Anthemius Auguſtus, *ſine Collega.*
469	*Fl.* Zeno. *Fl.* Marcianus.
470	*Fl.* Seuerus. *Fl.* Iordanus.
471	Leo Auguſtus IV. *Fl.* Probianus.
472	*Fl.* Feſtus. *Fl.* Marcianus.
473	Leo Auguſtus V. *ſine Collega.*
474	Leo Auguſtus *Iunior ſine Collega.*
475	Zeno Auguſtus II. *ſine Collega.*
476	Baſiliſcus Aug. II.
	Fl. Armatus.
477	*Poſt Conſulatum Baſilij, & Armati.*
478	*Fl.* Illus V. C. *ſine Collega.*
479	Zeno Auguſtus II. *ſine Collega.*
480	*Fl.* Placidius *ſine Collega.*
481	*Fl.* Seuerinus. *Fl.* Trocondus.
482	Anicius Fauſtus *ſine Collega.*
483	Theodoricus Amalus Rex Gothor.
484	*Fl.* Venantius.
485	Q Aurelius Symmachus *Iun.* *ſine Col.*
486	Maurus Decius.
	Fl. Longinus.
487	Anicius Manlius.
	Seuerinus Boetius V.C. *ſine Collega.*
488	*Fl.* Suſidius. Claudius Dynamius.

Anni Ep. Christi.	
489	Anicius Probinus.
	Euſebius Chronio.
490	Anicius Fauſtus. *Fl.* Longinus II.
491	*Fl.* Olybrius *Iunior ſine Collega.*
492	Anaſtaſius Aug. *Fl.* Rufinus.
493	Decius Albinus.
	Euſebius Chronio II.
494	Fl. Præſidius.
	Turcius Aſterius.
495	*Fl.* Viator.
	Fl. Æmilius.
496	*Fl.* Paullus *ſine Collega.*
497	Anaſtaſius Aug. II. *ſine Collega.*
498	Decius Paullinus.
	Ioannes Scitha.
499	*Fl.* Ioannes Gibbus.
	Fl. Aſclepius.
500	*Fl.* Patricius. *Fl.* Hypatius.
501	*Fl.* Pompeius.
	Rufius Auienus.
502	Rufius Anienus *Iunior.*
	Fl. Probus.
503	*Fl.* Dexecratus.
	Fl. Voluſianus.
504	*Fl.* Cethacus *ſine Collegâ.*
505	Manlius Theodorus.
	Fl. Sabinianus.
506	*Fl.* Meſſalla. *Fl.* Areobinda.
507	Anaſtaſius Aug. III.
	Venantius Decius.
508	Venantius Decius *Iunior.*
	Fl. Celer.
509	Opportunus V. C. *ſine Collega.*
510	Manlius Seuerinus Boetius.
	Fl. Eutharicus.
511	Felix Gallus. Secundinus.
512	*Fl.* Paullus, *Fl.* Muſchianus.
513	Anicius Probus.
	Fl. Clementinus.
514	M. Aurelius Caſſiodorus *Senator ſine Collega.*
515	*Fl.* Anthemius.
	Fl. Florentius.
516	*Fl.* Petrus V. C. *ſine Collega.*
517	Anaſtaſius Auguſtus IV.
	Fl. Agapitus.
518	*Fl.* Florentius II. *Fl.* Magnus.
519	Iuſtinus Auguſtus.
	Eutharius Cilica V. C.
520	Fl. Vitalianus V. C.
	Fl. Ruſticus.
521	Iuſtinianus V. C.
	Fl. Valerius.
522	Q. Aurelius Symmachus V. C.
	Seuerinus Boetius V. C.
523	Anicius Maximus *ſine Collega.*
524	Iuſtinus Auguſtus II.
	Fl. Opilio.
525	Anicius Probus.
	Fl. Philoxenus.
526	Anicius Olybrius *Iunior ſine Collega.*
527	*Fl.* Mauortius *ſine Collega.*
528	Iuſtinianus Aug. II. *ſine Collega.*
529	Maurus Decius, *ſine Collega,* vel
	Baſilius *Iunior.*
530	Poſtumus Lampadius V.C.
	Fl. Oreſtes V.C.
531	*Poſt Conſulatum Lampadij, & Oreſtis.*
532	*Poſt Conſulatum Lampadij, & Oreſtis.*
533	Iuſtinianus Aug. III. *ſine Collega.*
534	Iuſtinianus Aug. IV.
	Theodorus Paulinus *Iunior.*
535	Fl. Beliſarius V. C. *ſine Collega.*
536	*Poſt Conſulatum Beliſarij.*
537	Poſt Conſulatum Beliſarij II.
538	Fl. Ioannes. Fl. Voluſianus.
539	Fl. Appio Ægyptius *ſine Collega.*

Fl. Iu-

Anni Ep. Chriſti.		
540	Fl. Iuſtinus V. C. *ſine Collega.*	
541	Baſilius Iunior V. C. *ſine Collega.*	
542	Poſt Conſulatum Baſilij II.	
543	III.	
544	IV.	
545	V.	
546	VI.	
547	VII.	
548	VIII.	
549	IX.	
550	X.	
551	XI.	
552	XII.	
553	XIII.	Poſt Conſulatum Baſilij Iunioris,
554	XIV.	
555	XV.	
556	XVI.	
557	XVII.	
558	XVIII.	
559	XIX.	
560	XX.	
561	XXI.	
562	XXII.	
563	XXIII.	
564	XXIV.	
565	XXV.	
566	Iuſtinus Imperator, & Conſul.	
567	Iuſtinus Imper. & Conſul II.	
	Et ſic ipſo viuente, poſt eum enim prorſus deſiere Conſules.	

Expoſitio Prænominum.

A. Aulus.
Ap. Appius.
C. Caius.
Cl. Claudius.
D. Decius.
Fl. Flauius.
K. Kaeſo, vel Cæſo.
L. Lucius.
M. Marcus.
P. Publius.
Q. Quinctus.
Ser. Seruius.
Serg. Sergius.
Sex. Sextius.
T. Titus.
Ti. Tiberius.
V. C. Vir Clariſſimus.

CAPVT VI.

De Annis Punicorum Bellorum, aliorumue celebriorum in Hiſtoria Romana.

1 Conſtitutis ritè Annis Conſulum Romanorum, conſtituti etiam manent Anni primi Bellorum inſigniorum, quæ Romani geſſerunt, ſeu gerere cœperunt Conſulibus apud Polybium, Liuium, aliosue Hiſtoricos nominatis, ſunt autem infraſcripti.

Anni Primi Bellorum Ante Ep. CHRISTI.	Vrbis C. Varronia-ni.	BELLVM. DVCIBVS.	CONSVLES, ſub quibus Bella cœpta ſunt.
342	412	Samniticum vtroq; Conſule.	M. Valerius Coruus III. Cornelius Coſſus Aruina.
281	473	Tarentinum. Æmilio Barbula.	L. Aemilius Barbula. Q. Marcius Philippus.
264	490	Punicum I. Conſulibus.	Ap. Claudius Caudex. M. Fuluius Flaccus.
225	529	Gallicum Ciſalpinum. L. Aemilio.	L. Aemilius Papus. C. Atilius Regulus.
218	536	Punicum II. Conſulibus.	P. Cornelius Scipio. T. Sempronius Longus.
200	554	Philippicum Conſulibus.	P. Sulpicius Galba II. C. Aurelius Cotta.
191	563	Antiochenum. M. Acilio.	M. Acilius Glabrio. P. Cornelius Scipio Naſica.
171	583	Perſicum. P. Licinio.	P. Licinius Craſſus. C. Caſſius Longinus.
194	605	Punicum III. vtroque Conſ.	L. Marcius Cenſorinus. M. Manilius Nepos.
125	629	Allobrogicum. M. Fuluio Flacco.	M. Plautius Hypſaeus. M. Fuluius Flaccus.
113	641	Cimbricum I. Papirio Carb.	C. Cæcilius Metellus. Cn. Papirius Carbo.
111	643	Iugurthinum. L. Calpurnio.	P. Cornel. Scipio Naſica. L. Calpurnius Beſtia.
90	664	Marſicum, *ſeu* Italicum, & Sociale. *Hoc anno decretum à Romanis, licet anno præcedenti ſemina iacta.*	L. Iulius Cæſar. P. Rutilius Lupus.
89	665	Mithridaticum Caſſio, & Aquilio.	Cn. Pompeius Strabo. L. Porcius Cato.
88	666	Ciuile Bellum I. *inter* Marium, & Syllam.	L. Cornelius Sylla. Q. Pompeius Rufus.
81	673	Sertorianum *inter* Syllam, & Sertorium.	M. Tullius Decola. Cn. Cornelius Dolabella.
73	681	Spartacum; Clodio Prætore contra Spartacum miſſo.	M. Terentius Varro. C. Caſſius Longinus.
68	686	Creticum, Q. Metello *Proconſule.*	L. Cæcilius Metellus. Q. Marcius Rex.
67	687	Piraticum Pompeio Duce.	L. Calpurnius Piſo. M. Acilius Glabrio.
58	696	Gallicum. C. Iulio Cæſare.	L. Calpurnius Piſo Cæſoninus. A. Gabinius.
54	700	Parthicum. M. Craſſo *Proconſ.*	L. Domitius Aenobarbus. Ap. Claudius Pulch.
49	705	Ciuile Bellum II. *inter* Cæſarem, & Pompeium Magnum.	C. Claudius Marcellus II. L. Cornelius Lentulus.
48	706	Pharſalicum.	C. Iulius Cæſar II. P. Seruilius Vatia.
47	707	Alexandrinum, & Ponticum.	Q. Fuſius Calenus. P. Vatinius.

CAPVT VII.

De Annis Imperatorum Romanorum, cum vſitata Chriſti Epocha connectendis, & primò de Annis Iulij Cæſaris, & Octauiani Auguſti.

CONCLVSIO VII.

Romanum Imperium exordium habuit à C. Iulio Caſare III. Dictatore Anno ante Ep. CHRISTI XLVI. Octauiani autem Auguſti imperium non hareditaria ſucceſsione ab Idibus Martij Anni XLIV. ſed vel à primo ipſius Conſulatu inito 19. Auguſti menſis, anno ante Epoch. CHRISTI XLIII. vel potiùs ab ipſius Triumuiratu inito 27. Nouembris eiuſdem anni; eſto Aera Auguſti Hiſpanica numeranda ſit à Kal. Ianuarij Anni XXXVIII. ante Ep. CHR. eiuſque Imperium ſtabilitum fuerit per Actiacam victoriam die 2. Septembris Anni XXXI. & in Aegypto per mortem M. Antonij, & Cleopatra, Anno XXX. quando ſolus imperare cæpit, à cuius die 29. Auguſti menſis, Aegyptij Annos Auguſtanos numerare cæperunt, quos tamen Romani numerabant à Kal. Ianuarij, Anni ante Epocham CHRISTI XXVII. eo quòd illo anno in ante diem 17. Ianuarij, ſententia Munatij Planci à Senatu, cateriſq; ciuibus appellatus ſit Imper. Cæſar D. F. Auguſtus.

Prima pars Concluſionis de Iulio Cæſare.

1 COnſtat ex omnibus Hiſtoricis, qui de rebus Romanis agentes de Pompeio Magno, & C. Iulio Cæſare ſcripſerunt, C. Iulium Cæſarem tum demum libertati Romanæ iugum impoſuiſſe, & Imperium Romanum vſurpaſſe, quando poſt victoriam Pharſalicam de Pompeio, confectoq; bello Pontico, Alexandrino, Africano, Romam venit, & inde Hiſpaniam, vnde Romam reuerſus die 26. Iulij, quater eodem menſe triumphauit, multaſq; leges abſq; Senatus conſulto ſanciuit, Annumque ordinauit, eſto profeſſus ſit, ad inuidiam declinandam, ſe non vt Dominum, ſed vt Patrem patriæ rempublicam adminiſtraturum, conſtat autem ex ijſdem Scriptoribus, præſertim Suetonio, Dione, Appiano, & Plutarcho, Faſtiſq; Capitolinis, Inſcriptoribus, & Numiſmatibus, confecta hæc fuiſſe Anno illo, quo fuit tertium Conſul, & mox Dictator, cum M. Æmilio Lepido, priùs Conſule, vt eum appellat Cenſorinus c. 8. deinde Magiſtro Equitum, vt eum appellant Tabulæ Capitolinæ, quæ eodem anno Cæſarem prius quidem Conſulem quando eius Triumphos Conſignant, ſed poſt Triumphos Dictatorem appellant, & ſic ſoluimus controuerſiam hanc: eſto enim quidam adducti à Saliano in Scholijs ad Annum Mundi 4008. contendant hoc anno Cæſarem, & Lepidum fuiſſe merè Conſules; Dio tamen lib. 42. diſertè dicit: *Sequenti anno Dictaturam Conſulatumq; tertium vtrumq; magiſtratum geſſit, Collega in vtroq; magiſtratu Lepido adſcito.* Suetonius autem in Cæſare c. 76. cum dixiſſet eum abuſum dominatione, nimioſq; honores recepiſſe, *vt continuum Conſulatum, perpetuam Dictaturam, præfecturamque morum, inſuper prænomen Imperatoris, cognomen Patris patriæ, ſtatuam inter Reges &c. Simulacra iuxta Deos;* ſubiungit tamen: *Tertium, & quartum Conſulatum titulo tenus geſſit contentus Dictatura poteſtate decreta cũ Conſulatibus ſimul.* Hirtius quoque in libris de bello Hiſpanienſi, & Africano, ait Cæſarem ſub initium menſis Sextilis Romam veniſſe III. Dictatorem, & IV. deſignatum eſſe, eſto Cicero in Philippicis obijciat Antonio, quod adſcribi in Faſtis ad Lupercalia iuſſerit hanc inſcriptionẽ. C. CÆSARI DICTATORI PERPETVO, M. ANTONIVM CONSVLEM POPVLI IVSSV REGNVM DETVLISSE. Obſeruandum autem in Faſtis Capitolinis, vt obſeruat quoq; Sigonius, Dictaturæ Cæſaris primæ adiectum titulum poteſtatis datæ illis verbis *Comit. Hab. Cauſſa*, ſed II. III. & IV. Dictaturæ appoſitum. Imper. *Cauſſa*, vt ſignificaretur ſupremum faſtigium, & ſumma poteſtas: cum antea Dictatoribus apponi ſolerent in Faſtis hi tituli. *Comit. Hab. Cauſſa*, vel *Rei Gerundæ cauſſa*, vel *Seditionis Sedanda Cauſſa*, vel *Reip. conſtituenda Cauſſa*, nunquã verò aliàs *Imp. Cauſſa*. Itaq; videtur Populus Romanus, in quo tandem radicaliter eſt ius datum Regibus, vt ſubditos regant ad felicitatem temporalem procurandam, ſeruandam, & augendam, ſicut idem Populus olim Regno in Tyrannidem conuerſo Regibus abrogatis vnà cum Patritijs, Conſulatum inſtituerat, iure Imperium Cæſari detuliſſe, & ipſum Cæſarem iure retinuiſſe, niſi populus id metu, & non ſponte fecit; atque ita Imperium Romanum non ſuper baſi Tyrannidis, ſed iuſto fundamento erectum fuiſſe, quod pluribus oſtendit Io. Baptiſta Guarinus conciuis meus, Libro de hoc argumento edito: ſed quidquid ſit de hac controuerſia, conſtat ex dictis cap. 3. nu. 21. de Anno Iuliano, Annum hunc Confuſionis maxima ſui parte illaq; in primis, quã Cæſar poſt Triumphos ſe pro Imperatore geſſit nedum Dictatore & Conſule III. ſpectare ad Annum XLVI. ante Ep. Chriſti, atq; adeo ad Vrbis Conditæ Annum Varronianum DCCVIII. à die 21. Aprilis iam initum, qui tamen in Tab. Capitolinis eſt tantum DCCVII. & ex dictis lib. 3. eſſe Annum III. Olympiadis CLXXXIII. à Neomenia Solſtitij æſtiui inchoatum.

Porrò C. Iulius Cæſar, vt ſcribit Suetonius, natus erat Romæ *C. Mario, & L. Valerio Conſulibus, ad III. Idus Quinctileis*, ergo ex Faſtis Anno ante Chriſti Epocham centeſimo, die 13. Iulij, occiſus autem fuit à coniuratis in ipſa curia 23. vulneribus confoſſus Idibus Martij, quibus poſtea vetitum, ne vnquam Senatus ageretur, anno quo V. Conſul erat cum M. Antonio, ideſt anno XLIV. ante Ep. Chriſti, vt cum Suetonio reliqui tradunt, atq; adeo ætatis anno 56. vt idem Suetonius habet, intellige nondum expleto, qui adiungit, cum teſtamento quod antea fuerat, inſtituiſſe hæredem ex dodrante, & in familiam nomenque adoptaſſe C. Octauium, qui erat ipſi nepos ex ſororis filia Attia, vt aiunt Suetonius, Dio, & Appianus, non autem filius ſororis, vt putauit Plutarchus.

Secunda pars Concluſionis de initio Imperij C. Iulij Cæſaris Octauiani.

2 EMinentiſs. Card. Cæſar Baronius in Apparatu ad Annales, & Georgius Heruartus cap. 188. ſuæ nouæ Chronologiæ Imperium Octauiani Auguſti ab ipſo die necis C. Iulij Cæſaris numerandum putant, & Baronius quidem ad id mouetur, quia Caſſiodorus ſtatuit CHRISTVM Dominum, ac Saluatorem noſtrum natum *L. Cornelio Lentulo, & M. Valerio Meſſalino Conſulibus*, & plerique antiquorum affirmant natum Anno 42. Imperij Auguſti, qui numerus cum Faſtis, & Annis Conſularibus componi nequit, niſi à die necis Cæſaris incatur Imperiũ Octauiani. At Heruartus mouetur exemplo plurium Imperatorum, qui ſtatim ſucceſſerunt à die necis, vel obitus prædeceſſoris in Imperio. At valde diſpar eſt ratio illorum, & Octauiani; reliqui enim ſucceſſerunt in locum certi, & iam acceptati, aut agniti pro Imperatore. At Iulij Cæſaris Imperium nondum fundatum erat certa omnium Senatorum ſententia, & conſenſu, nec Monarchia Romana pacificè fundata, vt obſeruat Lipſius. Multo minus ipſe Octauianus ante Conſulatum, aut Triumuiratum agnitus eſt pro Imperatore, eſto Brutus timuerit, ne ſi Conſul fieret, ad Imperium aſpiraret, ideoque ſcripſerit ad Ciceronem vrgentem, vt Conſolatus Cæſari Octauiano decerneretur illa

verba: *Itaq; timeo de Conſulatu, ne Cæſar tuus altius ſe aſcendiſſe putet decretis ſuis, quàm inde, ſi Conſul factus ſit, deſcenſurum.* Immò cum audita nece Cæſaris, & teſtamento, ex Apollonia Romam veniſſet à Dolabella ſuffecto in locum Cæſaris in Conſulatu, contemptus eſt, vtpote nōdum annorum 19. & ab alterius Conſulis Antonij Lictoribus Summotus fuit, nec auſus eſt repetere hæreditatem ex lege curiata adoptationis, ſed adijt hæreditatem ſolùm ex teſtamento. Occiſis deinde Hirtio, & Panſa Conſulibus Octauianus petijt Conſulatum, nec ſtatim obtinuit, donec Senatus ſibi metuens eum Conſulem deſignauit, ipſe autem Conſulatu poſtea inito legem curiatam de adoptione tulit, & ex inde tantum in nomen patrui tranſiuit, ac ab omnibus C. Cæſar Octauianus appellatus eſt. Quæ autem dixi conſtant ex Dione l. 46. Appiano l. 3. Plutarcho in Bruto, & Octauio. Quomodo igitur Imperator ante Conſulatum dici poteſt, ſi iure priuatus, & nondum legitimus ſucceſſor C. Iulij Cæſaris, ipſo etiam agnoſcente agebat? De die tamen initi Conſulatus non conuenit inter omnes. Velleius l. 2. ait iniuiſſe cum Q. Pedio Collega decimo Kal. Octobris, ſed plerique aiunt iniuiſſe XIV. kal. Septembris, nempe 19. Auguſti Menſis. De Menſe teſtatur Dio l. 55. nam cum aliqui ſuaderent, vt Septembri quo natus erat, nomen Auguſti imponeret ipſe inquit Dio, *Sextilem prætulit, quod eo Menſe primum Conſul factus eſſet*, & confirmatur ex illo Senatus Conſulto, quod promit Macrobius l. 1. Saturn. c. 12. *Cum Imperator Cæſar Auguſtus Menſe Sextili, & primum Conſulatum inierit, & triumphos in Vrbem intulerit &c.* De die verò idem Dio l. 56. ait. *Vita exceſſit 19. Auguſti, qua die quondam primum Conſulatum inierat.* Et Cornelius Tacitus l. 1. Annalium. *Multus hinc ipſo de Auguſto ſermo plerique vana mirantibus, quod idem dies accepti quondam Imperij Princeps, & vitæ ſupremus.* Conſentiunt enim omnes Suetonio affirmante Auguſtum obijſſe 14. kal. Septembris, ex quo loco Taciti Lipſius corrigendum ait alterum ipſius locum Taciti (ſi tamen eſt Taciti) de cauſis corruptæ eloquentiæ, vbi dicitur Auguſtus imperaſſe annos 58. cum enim mortuus ſit duobus Sextijs Conſulibus, ideſt Anno Epochæ Chriſti 14. & Conſul factus ſit poſt *Hirtium, & Panſam*, Anno ante Epocham Chriſti 43. vt ex Faſtis cap. 3. ſtabilitis, & c. 5. ordinatis conſtat, non potuit imperaſſe, niſi annos 56. vt habent Suetonius, Auſonius, Euſebius, Eutropius, Io. Baptiſta Egnatius, alijq; multi, ideoq; fruſtra Baronius ſubſidium ſuæ opinioni emendicauit ab hoc corrupto Taciti loco, aut à Ioſepho tribuente ipſi annos 57.

3 Proinde verior, & communiter ferè recepta opinio eſt, Annos Imperij Auguſti incundos, vel à die 19. Sextilis menſis, quo ille Conſulatum, ſeu vt loquitur Tacitus *Imperium* accepit, aut à die 27. Nouembris, quo Triumuiratum iniuit quibus præiuit etiam Solinus c. 2. dicens de Hirtio, & Panſa: *Quorum Conſulatu Cæſar Auguſtus Conſul creatus eſt octauum, ac decimum annum agens, qui ita principatum ingreſſus eſt, vt vigilantia ipſius non modò ſecurum, verum etiam tutum imperium eſſet*, & Suetonius c. 8. quatenus ait eum non niſi poſt aditam hæreditatem tenuiſſe Rempublicam annos ferè 12. partim cum Antonio, & Lepido Triumuiris partim cum ſolo Antonio, ſolum autem annos 44. quorum ſumma eſt 56. Hinc Eutropius l. 7. *Octauianus Auguſtus Romam redijt XII. anno poſtquam Conſul fuerat: ex eo Rempublicam per XLIV. annos ſolus obtinuit, ante enim XII. annis cum Antonio, & Lepido tenuerat, ita ab initio principatus eius, vſq; ad finem LVI. anni fuerunt.* Incipit ergo, vt vides à Conſulatu eius Imperium, nec aliter verificari poteſt annus 56. niſi ineatur à Conſulatu, cum mortuus ſit 19. Auguſti duobus Sextijs Conſulibus. Ideoque cum his numerandi quotquot aiunt eum imperaſſe annos 56. vt *Auſonius* in Cæſaribus, *Io. Bapt. Egnatius* in Octauio: *Sextus Rufus* initio Breuiarij, vbi ait Romanam Rempublicam ſtetiſſe ſub Conſulibus vſq; ad vltimos Conſules Hirtium, & Panſam. Huic verò noſtræ opinioni ſuffragantur *Lipſius* in notis ad Tacitum, *Caſsiodorus*, & *Cuſpinianus* in Chronico Conſulari ponentes Octauianum Aug. Imperatorem II. poſt Conſules Hirtium, & Panſam *Euſebius* in Chronico addens Olympiadis 184. annum 2. Sigonius in Faſtis ad Annum Vrbis DCCX. vbi tractat de Auguſto, Salianus ad Annum Mundi 4021. nu. 2. Glareanus in Chronol. in Conſul. Hirtij, & Panſæ *Scaliger* lib. 5. de emendatione temporum p. 405. in fine tit. *de exceſſu Auguſti, & initio Tiberij*; vbi concludit. *Non fruſtra igitur ſunt quidam ex veteribus, qui Auguſtum annos LVI. imperaſſe ſcribunt. A die enim primi eius Conſulatus, ad diem obitus, tot ſunt Anni Iuliani præciſè.* Petauius lib. 10. de doctr. temporum c. 64. Onuphrius l. 2. Com. in Faſtos ad Annum Vrbis DCCXI. vbi de Triumuiris, vbi profert lapidem Colotianum, in quo Triumuiri appellantur *Imperatores ex die V. Kal. Decembris.* Eſto Petauius, & Onuphrius agnoſcant aliud quoque principium quando ſolus, aut vltro conſentiente Senatu imperauit, de quo infra: item *Langius* lib. 2. de Annis Chriſti cap. 17. *Paulus Foroſempronienſis* in ſua Summa par. 2. l. 11. c. 2. *Tirinus* in Chronico Sacro c. 44. Omnes deniq; illi, qui aiunt Auguſtum imperaſſe annos 56. vt *Tornielus* ad Annū Mundi 4066. & alij ſupra nominati. Standum enim in hoc Romanæ hiſtoriæ peritioribus Tacito, Suetonio, Dioni, Solino, Auſonio, Eutropio, Sexto Ruſo, quàm extraneo homini Ioſepho l. 18. Antiq; c. 3. dicenti Auguſtum imperaſſe annos 57. menſes 6. & dies 2. & cum Antonio 14. vixiſſe annos 77. in quibus omnibus turpiter errat, cum vix annos 12. cum Triumuiris rexerit, vixeritq; ſolum annos 75. menſes 10. dies 25. vt infra oſtendemus; ſed nec Theophilus, nec Hermanus contractus audiendi ſunt, dicentes eum imperaſſe annos 56. & menſes ferè 7.

Tertia pars Concluſionis de Aera Hiſpanica.

4 AEra Auguſti Hiſpanica, nomen ſumpſit, & initium ab *Aere* quod Auguſtus edicto promulgato iuſſit ſolui pro tributo, & cenſu, poſtquam Hiſpaniam ſubiecerat per Domitium Caluinum, qui eos vicit, Conſulibus *L. Marcio Cenſorino, & C. Caluiſio Sabino*, vt narrat Dio l. 48. quare is fuit annus ante Epocham Chriſti 39. licet edictum promulgatum ſit Tarracone anno ſequenti nempe 38. ante Chriſtum, ſeu 4. Auguſti completo. Refert enim Io. Vaſæus in Chronico Hiſpaniæ c. 22. omnes Hiſpanos Aeram hanc vſurpare tanquam 38. annis priorem Epocha Chriſti, additq; in Euſebij Alcobacenſis manuſcripto ad annum Auguſti 4. legi hæc verba. *Hoc tempore edicto Auguſti Cæſaris æs in tributum, & cenſum dari iubetur, ex quo Aera collecta eſt*, mox concludit: *Igitur quatuor annis ſi addas triginta octo, habebis quadrageſimum ſecundum Auguſti annum, quo anno natus eſt IESVS Chriſtus Mundi Saluator.* Sed multo ante S. Iulianus Archiepiſcopus Toletanus lib. 3. cōtra Iudæos ſcripſit: *Aera enim inuenta eſt ante triginta, & octo annos, quam Chriſtus naſceretur: Nunc acclamatur Aera 724. detractis igitur 38. annis, vſque ad Natiuitatem Chriſti, reſidui ſunt anni 686.* Ambroſius Morales Hiſtoricus Hiſpanus ex peruetuſta membrana Cōcilij Toletani depromit hæc verba. *Incipiunt exemplaria profeſſionum in Concilio Toletano cōtra ſectam Priſcilliani æra CCCCXXXVIII.* Qui annus ait Morales *erat Chriſti CD. Fl. Stilichone, & Aureliano Conſulibus*, & rectè eſto Scaliger l. 5. pag. 446. ex falſa ſua ſerie Faſtorum dicat fuiſſe Conſules Fl. Manlium Theodorum &c. Scholiaſtes quoq; tertij Concilij Toletani, ait Hiſpanos eodem anno, quo Aera hæc cœpta eſt, recepiſſe formam Anni Iuliani (quod placet Scaligero quoq; & Petauio lib. 10. c. 68.) additq; incœpiſſe anno 6. à nece Cæſaris, qui eſt octauus Iulianus, & Concilium illud inchoatum Æra Cæſaris 627. Anno Domini 589. Nicæna ipſa Synodus (nam extra Hiſpaniam quoq; vſurpata fuit hæc Aera) notatur Aera CCCLXIII. At hæc inita, & terminata fuit anno Epochæ Chriſti CCCXXV. quibus addendo 38. fit Aera 363. Idatius quoq; in Chronico teſtatur *Honorio VIII. & Theodoſio Conſulibus, Alanos Vandalos, ac Sueuos irrupiſſe in Hiſpaniam Aera CCCCLVII. iv. Kal. Octobris feria 3.* Fuit hic annus, vt in Faſtis notaui Epochæ Chriſti 409. & confirmatur ex Charactere feriæ. Anno enim 409. Cyclus Solis fuit 26. Litera Dominic. C. ideoq; dies 28. Septembris incidit in Feriam 3. adde nunc annis 409. annos 38. & fit annus Æræ 447. notatus ab Idatio. Idem præterea ait *Currente anno V. Leonis Imperatoris Aera D. VI. Nonis Martij pullorum cantu ab occaſu Solis, Luna in ſanguinem plena conuertitur, idem dies ſexta feria fuit.* Fuit hic annus Epochæ Chriſti 462. triplici charactere firmatus, videlicet anni V. Leonis; & Feriæ, quia hoc anno Cyclus Solis 23. indicat literam G, ideoq; dies 2. Martij incidit in feriam 6. & tandem Eclipſi Lunæ, quā ſupputauit Petauius

ex Pariſinis Tabulis hoc anno Martij die 2. quadrante poſt mediam noctem Compoſtellæ, & digitis 9. maiorem, vt refert l. 10. c. 68. adde iam annis 468. annos 38. fietq; Aera 500. ab Idatio notata. Sed idipſum confirmari poſſet multis alijs locis, ex Concilijs Barcinonenſi, Cæſarauguſtano, Hiſpalenſi, Emeritano, Carthaginienſi, ipſeq; Iſidorus in Chronico plerumq; huic numero conſentit, eſto alicubi diſſentiat à ſe ipſo, ideoq; in hoc, vt teſtis varius non ſit recipiendus, contra tot alios conteſtes: Et ob eandem cauſam non audiendus, aut corrigendus Io. Mariana lib. 3. de rebus Hiſpaniæ c. 24. vbi ait Aeram Cæſaris Auguſti inchoaſſe anno, quo Conſules fuerunt Cn. Dionyſius, & C. Aſinius Pollio, Vrbis conditæ 714. & tamen poſtea fatetur *Annum Chriſti primum eſſe trigeſimum nonum Aeræ Cæſaris*, hoc poſterius verum eſt; at prius illud falſum, quia illi Conſules fuerunt anno 40. ante Epocham Chriſti, non 38. ſimiliter errauit L. Andreas Reſendius, qui vt habetur in tomo I. Hiſpaniæ Illuſtratæ pag. 633. & tomo II. pag. 829. Aeram hanc inijt ab anno 4. poſt necem Iulij Cæſaris, qui fuit 40. ante Ep. Chriſti.

Maneat igitur *Aeram Cæſaris Auguſti* inire à Kalendis Ianuarij anni ante Epocham Chriſti 38. vt præter *S. Iulianum* Archiep. *Io. Vaſæum*, *Ambroſium Moralem*, Computumq; Scholiaſtis Concil. Tolet. & *Idatij* adductos ſupra, docent, aut tenent *Genebrardus* l. 2. Chronol. vbi de 4. Monarchia, *Scaliger* de emend. temp. l. 5. pag. 445. *Vbbo Emmius* in Canone Chronico ad Annum Iulianum octauum, *Petauius* l. 10. de doctrina temporum c. 68. *Torniellus* ad annum Mundi 4014. *Henricus Philippi* in Synopſi Chronologica c. 13. & 17. *Tirinus* in Chronico Sacro c. 44. *Fonſeca* tom. 1. de Vita Chriſti pag. 219. vbi affert edictum Auguſti. Vſi ſunt porrò Hiſpani hac Aera vſq; ad Annum Domini 1383. quo Ioannes V. Caſtellæ Rex Segobiæ in Conuentu principum iuſſit antiquari hanc Aeram, numerariq; annos ab Ortu Chriſti, quod paulo ante Valentini, & paulo poſt Luſitani fecerunt, vt narrat Vaſæus, Sepulueda, & Mariana.

Quarta pars Concluſionis de Actiacæ victoriæ tempore.

5 IMperium Octauiani Auguſti, quando ſolus imperare cœpit, exuto poteſtate Lepido, & victo ad Actium M. Antonio, fuiſſe annis 12. poſt primum Conſulatum ipſius, & ferè 12. poſt ſuſceptum Triumuiratum iam didicimus num. 3. ex Suetonio cap. 8. & Eutropio l. 7. vnde ſequitur victoriam accidiſſe anno ante Epocham Chriſti 31. ipſo Octauiano III. Conſule, cum M. Valerio Meſſala Coruino; Vrbis conditæ Varroniano 723. iam à die 21. Aprilis inito; nam vt tradit Dio M. Antonius ad Actium Epiri promontorium proelio nauali victus eſt ab Auguſto IV. nonas Septembris, & coactus fugere cum Cleopatra Alexandriam, quæ victoria comparauit Auguſto abſolutum Imperium, ideoq; Dio lib. 55. dixit: *Ex quo primum die Cæſar rerum potitus eſt ſolus, & ex quo imperij eius recenſio præcisè ſumitur*, & in Tabulis Capitolinis Sigonij, & Onuphrij, ad Annum Vrbis Capitolinum ſcriptum legitur: *Hoc Anno ex A. D. IV. non. Sept. (Quo die M. Antonius ad Actium victus eſt, Imp. Cæſaris Diui F. C. N. Imperium incipit.* Nulla verò de hoc Anno Controuerſia eſt apud Chronologos, ſed mira conſenſio: ſic Glareanus in Chronologia ad Vrbis Annũ 723. adnotauit hæc: *C. Cæſar Octauianus ſolus: Auguſti verum Imperium*. Scaliger lib. 5. pag. 453. *Petauius* l. 10. c. 69. vbi cum Scaligero notant, ſi intercalatio non fuiſſet vitioſa, diem huius victoriæ futurum fuiſſe 3. Septembris in vera forma anni Iuliani, *Salianus* ad annum 4023. *Langius* l. 2. de Annis Chriſti cap. 17. & alij plurimi.

Quinta pars Concluſionis de morte Antonij, & Cleopatræ.

6 VIcto ad Actium Antonio, cum hic vna cum Cleopatra fugiſſet in Ægyptum, Auguſtus venit Brunduſium, vbi Senatus illi obuiam venit, recepitq; quartum conſulatum, quem geſſit poſtea cum M. Licinio Craſſo, inde hyeme adhuc durante in Peloponneſum, & inde in Aegyptum properauit, captoque Peluſio, & victo apud Pharum Antonio equeſtri prælio (qui propterea falſo rumore de Cleopatræ morte perculſus ſibi manus conſciuit die prima Auguſti) captaq; Alexandria eodem menſe, & extincta Cleopatra, ſolus ſine vllo æmulo pacificè imperare cœpit. Narrant hæc Dio lib. 51. Plutarchus in Antonio, Suetonius in Octauio, Appianus, Oroſius. De anno captæ Alexandriæ conſtat ex Conſulatu Auguſti 4. & Licinij Craſſ. à Dione aſſerto, qui ex Faſtis iam c. 3. & 5. ordinatis, fuit annus 30. ante Epocham Chriſti, & confirmatur ex dictis de Anno Actiacæ victoriæ quem conſtat fuiſſe præcedentem. Sed de menſe ac die non omnes conſentiunt. Baronius enim in Apparatu nu. 104. debellatam Alexandriam putat VI. Kal. Aprilis quia in Kalendario Colotiano ad VI. Kal. Aprilis notatum eſt. *Hoc die Cæſar Alexandriam recepit*. At Macrobius lib. 1. Saturn. c. 12. recitans cauſas, ob quas ex Senatus conſulto menſis Sextilis dictus eſt Auguſtus, hanc inter præcipuas adducit, quòd hoc menſe Aegyptus in poteſtatem Pop. Romani redacta ſit, finiſq; bellis ciuilibus impoſitus. Chronologus apud Clementem Alexandrinum lib. 1. ſtrom. ait. *Ab obitu Alexandri ad Auguſti victoriam quando Antonius ſeipſum ad Alexandriam interemit anni ſunt ducenti nonaginta quatuor, cum Auguſtus eſſet IV. Conſul*. Mortuus eſt autem Aleſander anno ante Chriſti Epocham 324. poſt Solſtitium æſtiuum, vt docuimus lib. 3. c. 4. quare ſubductis annis 294. reſtat annus 30. ante Epocham Chriſti, iam ex Conſulatu 4. Auguſti iterum confirmatus; & cum Oroſius dicat Antonium ſe occidiſſe kalendis Auguſti, menſis quoq; confirmatus remanet. Ptolemæus quoq; l. 3. c. 8. à morte Alexandri ad Regnum Auguſti primamque diem Thoth, numerat annos 294. incidit autem dies prima menſis Thoth eo anno in diem 29. Auguſti, ſed ob vitioſam intercalationem, vt aduertit Petauius l. 10. c. 69. nam ſi iuſtè intercalatum eſſet, debuit in forma anni Iuliani cadere in diem 31. Auguſti; Idcirco Aegyptij recepto anno Iuliano fixoq; capite anni ſui in die 29. Auguſti, inde reliquos annos numerare cœperunt. Poſtremò plures Chronologorum ſubſcribunt Oroſio, & Macrobio, videlicet Auguſtum potitum eſſe Alexandria totaq; Ægypto, menſe ipſo Auguſto, eſtoob compoſitas ibi res, Dio Imperium hoc auſpicetur à die 2. Septembris & Horatius in Ode 14. lib. 4. canat

Nam tibi quo die
Portus Alexandrea ſupplex,
Et vacuam patefecit aulam,
Fortuna luſtro proſpera tertio
Belli ſecundos reddidit exitus,
Laudemq; & optatum peractis
Imperijs decus arrogauit.

Vbi Imperij radicem, & initium à nece Cæſaris videtur numerare; inde enim ad Aleſandriam captam ſunt tria luſtra, ideſt anni 15. vt aduertit Scaliger l. 5. pag. 445. ſed Salianus ad annum Mundi 4025. aduertit Horatium non accipere tertium luſtrum completum.

Sexta pars Concluſionis de Annis Auguſtanis Romanorum.

7 CEnſorinus de die Natali, cap. mihi 8. ſcribit annum quo Conſules fuerunt *Vlpius*, et *Pontianus*, *eſſe Iulianum 283. à Kalendis Ianuarij, at eorum qui vocantur anni Auguſtani, 265. perinde à kal. Ianuarij: quamuis ab ante diem XVI. kal. Febr. Imp. Cæſar, D. F. Auguſtus, ſententia Munatij Planci, à Senatu cæteriſque ciuibus appellatus eſt, ſe VII. & M. Vipſiano Agrippa III. Coſſ.* Iam cap. 3. ſtabiliuimus Iulianum annum primum fuiſſe 45. ante vulgarem Epocham Chriſti, his ſi demas annos 18. quibus Iulianus 283. excedit Auguſtanum 265. reſtat pro primo Auguſtano annus ante Ep. Chriſti 27. quo ipſo anno in Faſtis c. 5. notauimus ſeptimum Auguſti, & tertium Agrippæ Conſulatum; Scaliger l. 5. pag. 456. miratur Cenſorinum non conſentire de die Ouidio 1. Faſtorum canenti, Auguſtum appellatum Idib. Ianuar.

Idibus in magni caſtus Iouis æde Sacerdos,
Semimaris flammis viſcera libat ouis,
Redditaq; eſt omnis populo prouincia noſtro
Et tuus Auguſti nomine dictus auus,

& ita notatur in Kalendario Romano apud Gyraldum. Oroſius l. 6. hæc habet: *Anno ab V. C. DCCXXV. ipſo Imperatore Caſare Auguſto quinquies, & L. Apuleio Coſſ. Cæſar victor ab Oriente rediens octauo idus Ianuarias Vrbem triplici triumpho ingreſſus eſt, ac tum ipſe Iani portas, ſopitis omnibus finitiſq; bellis ciuilibus, clauſit. Hoc die primum Auguſtus conſalutatus eſt.* De anno Clauſi Iani verum dicit, atteſtante id Dione l. 52. id enim factum eſt anno Vrbis 725. Varroniano nempe 29. ante Epocham Chriſti, quando erat V. Conſul, cum L. Apuleio. Sed de Auguſti appellatione fallitur tum in die, ſi Ouidio aut Cenſorino ſtandum ſit, tum in anno, ſicut & Euſebius in Chronico, dicens Auguſtum appellatum anno XV. Auguſti, anno vno poſt quam ſe Antonius, & Cleopatra interſecerunt: contra quem, & contra abſurditates Heruarti vide Petauium lib. 10. de doctrina temporum c. 70. ſed de die & menſe tam in Triumphis, quam in appellatione Auguſti fallitur Oroſius, cum apud Macrobium l. 1. Saturn. c. 12. extet Senatus Conſultum tale: *Cum Imperator Cæſar Auguſtus menſe Sextili, & primum Conſulatum inierit, & triumphos tres in Vrbem intulerit, & ex Ianiculo legiones deducta ſecutaque ſint eius auſpicia & fidem: Sed & Aegyptus hoc menſe in poteſtatem Populi Romani redacta ſit, finiſq; hoc menſe bellis ciuilibus poſitus ſit; atq; ob has cauſas hic menſis huic Imperio feliciſſimus ſit, ac fuerit, placere Senatui vt hic menſis Auguſtus appelletur.*

Meritò proinde Sigonius ad annum Vrbis Capitolinum DCCXXIV. qui Varroni eſt DCCXXV. & cum Pighio Salianus ad annum Mundi 4025. reprehendunt Oroſium, tum in anno, tum in menſe lapſum, docentq; cum Macrobio tres illos triumphos celebratos æſtate menſe Auguſto, primum quidem VIII. Idus Sextiles de Pannonibus, Dalmatis, Iapygibus, Gallis; Secundum VII. Idus Sextilis, de Macedonia ob victoriam Actiacam ad Actium; Tertium VI. Idus Sext. de Ægypto ſubacta, in quo Cleopatræ corpus translatum eſt. Sed Onophrium decepit Oroſius, ideoque in Triumphis, & Ouationibus hos quidem Triumphos notat anno Vrbis Capitolino DCCXXIV. ſed apponit dies VIII. VI. V. *Idus Ianuar.*

de his tribus Triumphis eſt illud Virgilij 8. Æneid.

At Cæſar triplici inuectus Romana triumpho
Mœnia, dijs Italis votum immortale ſacrabat.

De Natali Anno, die, & Horoſcopo Auguſti.

8 SVetonius in Octauio Auguſto c. 5. ſcribit: *Natus eſt Auguſtus M. T. Cicerone, & Antonio Coſſ. IX. Kal. Octobris paulo ante Solis ortum, regione palatij ad capita bubula.* Aulus Gellius lib. 15. c. 7. recitat epiſtolam ipſius D. Auguſti ad Caium nepotem ſuum occaſione Climacterici anni iam elapſi ſcriptam his verbis: *IX. kal. Octobris: Aue mi Cai, meus ocellus iucundiſſimus, quem ſemper medius fidius deſidero, cum à me abes: ſed præcipuè diebus talibus, qualis eſt hodiernus, oculi mei requirunt meum Caium, quem (vbicumque hoc die fuiſti) ſpero latum, & bene valentem celebraſſe quartum & ſexageſimum natalem meum. Nam vt vides κλιμακτῆρα, communem ſeniorum omnium tertium, et ſexageſimum annum euaſimus etc.* Itaque in Kalendario Romano ad IX. Kal. Octobris Gyraldus notatum refert *Natalis Auguſti*: & Ianus Gruterus in inſcriptionibus profert cippum marmoreum Narbone erutum, in quo legitur: *Plebs Narbonenſis aram Narbone in foro poſuit, ad quam quotannis IX. kal. Octobris, qua die eum ſeculi felicitas orbi terrarum Rectorem edidit etc.* Keplerus in Rudolphinis cap. 17. præcepto 65. addit Octauium patrem Auguſti tardius in Senatum coactum ſummo mane ob periculum coniurationis Catilinariæ veniſſe, & moram excuſaſſe puerperio vxoris, quæ paulo ante Solis ortum pepererat; Nigidiumq; ex partus tempore ampliſſimam nati fortunam prædixiſſe. Tandem Germanicus in Arateis, vbi de Capricorno canit, docet Auguſtum natum ſub Capricorno: ſic.

Hic, Auguſte, tuum genitali corpore numen
Attonitas inter gentes, patriamq; pauentem
In Cœlis tulit, et maternis intulit aſtris.

Annus quo Conſules fuere *Cicero, et Antonius* in Faſtis certiſſimè eſt ante Epocham Chriſti 63. & Vrbis Varronianus 691. Anni forma tunc erat Pompiliana, & September habebat dies 29. vt dixi lib. 1. c. 21. num. 5. ergo ix. kal. Octobr. erat 22. Septembris: quotus autem fuerit & cuius menſis dies in forma anni Iuliani retroficta, ſciri non poteſt, quia neſcimus quibus annis eo tempore intermiſſa, vel præpropera fuerit à Pontificibus intercalatio menſis Mercedonij dierum 22. aut 23. imperitè enim Scaliger lib. 5. Emend. Temporum pag. 443. ſupponit intercalari ſolitos quotannis dies 10. ideoq; annum illum incœpiſſe à die 13. Octobris, ſi antecedens annus fuit communis, aut à die 23. Octob. ſi intercalarius; & priori modo Septembrem Pompilianum totum occupari à Iulio Iuliano, poſteriori vero diem 21. Septembris Pompiliani incidiſſe in diem vltimam Iulij Iuliani, quando Sol iam erat in Leone non in Cancro. Vnde concludit, ſi Auguſtus natus eſt horoſcopante Capricorno oportere natum eſſe anno communi, & Sole occaſo, & in Cancro conſtituto, & Suetonium erraſſe dum ait natum ante Solis ortum: Nam ſic oportuiſſet Solem eſſe in Capricorno, ac proinde natum eſſe aut Decembri, aut Ianuario Iuliano, & conſequenter non Septembri Pompiliano, ſed Martio, & ipſe Petauius l. 10. de doctr. tempor. c. 64. approbat quoad hoc Scaligerianum diſcurſum de hallucinatione Suetonij. Keplerus loco citato, habita ratione menſis Mercedonij ex ſuo typo anni confuſionis concludit diem 22. Septembris Pompiliani incidiſſe, aut 23. vel 24. Iunij Iuliani, aut 16. vel 17. Iulij, quando certè Sol non erat in Capricorno ſed in Cancro: At quia ipſe Auguſtus in nummis argenteis, nedum Germanicus in carminibus profeſſi ſunt natiuitatem hanc ſub Capricorno, & tamen Suetonius, & ipſa excuſatio Octauij de puerperio paulo ante Solis ortum negari nequeunt, Keplerus conciliat hoc ex Manilio; ea eo quod Veteres ſub eo ſidere natum quemque putarent, quod eo naſcente Luna occupabat, potuitq; illo anno Lunam ingredi Capricornum ineunte Iulio Iuliano. Sic & nos c. 2. dum de natali Vrbis retulimus ea Solino Romam conditam Luna in Libra conſtituta, ideoque Manilium ei Libram adnotaſſe pro natalitio ſidere.

De Auguſti obitu & vera ipſius Aetate.

9 MOrtuum eſſe Auguſtum prope Nolam duobus Sextijs Conſulibus Anno Epochæ Chriſti 14. oſtendimus cap. 3. nu. 16. ex Eclipſi Lunari narrata à Tacito 1. Annalium, & Dione l. 56. quorum vterque, eos Conſules adnotat, vt & Suetonius addens c. 100. in Octauio: *Obijt in cubiculo eodem, quo pater Octauius, duobus Sextis Pompeio, & Apuleio Coſſ. decimoquarto Kal. Septembris hora diei nona LXX. & VI. ætatis anno diebus V. & XXX. minus.* Dio vero l. 54 occaſione Templi Quirini noui ab Auguſto ædificati, & dedicati ait, *Id templum cum ſex, ac ſeptuaginta columnis decoraſſet, totidemq; omnino annos ipſe vixerit, occaſionem nonnullis dedit hoc, vt dicerent non forte fortuna, ſed conſultò ipſum hoc columnarum numero vſum fuiſſe.* Eutropius l. 7. de Auguſto: Obijt autem LXXVI. *anno morte communi in oppido Campaniæ Atella*; eſto aliqua corrupta exemplaria habeant LXXXVI. Sed ex ipſo Eutropio emendanda cum paulo ante dixerit Auguſtum extorſiſſe Conſulatum anno ætatis 20. & ex inde Rempublicam gubernaſſe annos LVI. Dion quoq; l. 56. ait Auguſtum vixiſſe annos LXXV. menſes 10. & dies 26. Apparet ergo eum, ac Suetonium in hac computatione vſos eſſe forma anni Iuliani, in qua à die 19. quo mortuus eſt, vſque ad 22. Septembris, qui eius natali adſcriptus eſt, vt num. 8. diximus, & quo compleſſet annos 76. deſunt 35. dies, ſed quia natus eſt quando erat in vſu forma anni Pompiliani, videtur plus reipſa vixiſſe, & Scaligero quidem lib. 5. pag. 461. iuxta ſuam opinionem diei Natalitij Auguſti videtur vixiſſe annos 76. & præterea quantum intereſt ab extremis partibus Cancri ad 19. Auguſti, nempe dies circiter 20. Petauius quoq; lib. 11. c. 6. in hoc ſubſcribit Scaligero: Sed ob ignoratam luxati anni rationem, non poſſumus hos dies præcisè definire, nec ſufficit ætati Auguſti addere illos dies quos C. Iulius Cæſar addit anno cōfuſionis nempe dies 67.

præter

præter intercalarium menſem, ſic enim defectus dierum 35. de quo Suetonius compentaretur, & præterea ſupereſsent dies 32. Itaq; hoc tantum pro certo ſupponere poſsumus Auguſtum vixiſse annos 76. & inſuper vnum circiter menſem. Certum quoq; eſt Ioſephum lib. 18. antiq; c. 3. aſſerentem Auguſtum vixiſse annos 77. non poſse intelligi de completis, ſed ſolum de inchoatis, quòd ſcitè expreſſit Aurelius Victor in Epitome hiſtoriæ Auguſtæ dicens: *Annos ſeptem, & ſeptuaginta ingreſſus Nolæ morbo interiit*: ideſt Atellæ prope Nolam, vt habet Euſebius, & Eutropius: plures tamen Chronologorum Suetonium, & Dionem ſecuti, & obliti diuerſitatis annorum Pompiliani, & Iuliani, non conceſsere Auguſto annos 76. integros. Eſto iam Synopſis dictorum de Auguſto.

Anno ante Epocham Chriſti.	C. I. CÆSAR OCTAVIANVS AVGVSTVS.
100	C. Iulius Cæſar naſcitur iii. Idus Quintiles anni Pompiliani.
63	Octauius nepos Iulij Cæſaris, ex Attia filia ſororis naſcitur Romæ, Conſulibus Cicerone, & C. Antonio ix. kal. Octobris Pompiliani ſub ortum Solis, Luna in Capicorno conſtituta; ſed Iunio, aut Iulio anni Iuliani.
47	C. Iulius Cæſar iii. Conſul imperare cœpit, & Annum corrigit.
45	Annus 1. Iulianus dier. 365. &c. Iulio Cæſare iv. Conſule ſine collega.
44	C. Iulius Cæſar idib. Martij annos 56. ingreſſus occiditur ſuccedítq; ei ex Teſtamento Iulij Octauius in dodrante.
43	C. Iulius Octauianus Conſulatum init die 19. Sextilis, annorum penè 20. & inde primus eius principatus; die verò 29. Nouembris Triumuir cum Collegis imperare cœpit.
38	Aeræ Auguſti Hiſpanicæ initium à kal. Ianuarij ob edictum de Aere in cenſum tributumue ſoluendo, quæ durauit vſque ad annum Domini 1383.
31	Actiaca Victoria C. Iul. Octauiani de M. Antonio, & Cleopatra prælio nauali ad Actiũ Epiri promotorium iv. Septembris.
30	Victis & ſe interficientibus M. Antonio, & Cleopatra initio Sextilis Menſis, & Alexandria capta, totaq; Ægypto ſubacta, Cæſar Octauianus ſolus abſq; æmulis imperare cœpit; inde anni Auguſtani Ægyptiorum, ſed à die 29. Auguſti menſis, in quẽ Thoth prima dies incidit, quæ recepta Iuliani anni forma, fixa deinde manſit ad diem 29. Auguſti.
29	C. I. Cæſ. Octauianus Ianum clauſit viii. idus Auguſti, & triumphauit de Macedonia ob Victoriam ad Actium; & vii. idus, ac vi. duos alios triumphos egit.
27	C. Iulius Cæſar Octauianus, appellatus eſt à Senatu, & Ciuibus reliquis *Auguſtus*, & in honorem eius menſis Sextilis nominatus eſt *Auguſtus* ob cauſas num. 7. adductas.
Epocha Chriſti An. 14.	Octauianus Auguſtus moritur Atellæ prope Nolam 19. Auguſti menſis, annis reuera 76. expletis, & inſuper menſe vno circiter cùm imperaſſet cum Triumuiris an. 12. ſolus 44. & in totum 56. ſeu 55. menſ. 8. d. 2.

CAPVT VIII.

De Annis Imperatorum, ab Auguſti obitu, vſque ad obitum Traiani.

CONCLVSIO VIII.

Ex Eclipſibus, & Hiſtoricis fide dignoribus, ab Auguſti obitu, vſque ad obitum Traiani interceſsere Anni CII. Menſes XI. & dies non pluresquam XXIV. ad Captam verò à Tito Hieroſolymam Anni LXVI. ac dies XII. Imperatorum verò intra Annos prædictos CII. tempora fuere, vt in infraſcripta Synopſi determinauimus.

Nomina Imperatorum.	Anni Epochæ Chriſti.	Natus eſt A. M. D.	Incœpit Imperium. An.	M.	D.	Obijt An.	M.	D.	Imperauit An.	M.	D.	Vixit An.	M.	D.
Cl. Tiberius Nero.	ante Chr.	42. Nou. 16	14	Aug.	19	37	Mart.	16	22	6	28	77	4	0
Caius Caligula.	Chr.	12. Aug. 31	37.	Mart.	16	41	Ianuar.	24	3	10	9	28	4	24
Tib. Claudius.	ante Chr.	10 Aug. 1	41	Ianuar.	24	54	Octobr.	13	13	8	20	63	2	13
Nero Claudius.	Chr.	37. Dec. 15	54	Octob.	13	68	Iunij	10	13	7	28	30	5	26
Serg. Sulp. Galba.	ante Chr.	5. Dec. 24	68	Iun.	10	69	Ianuar.	15	0	7	5	72	0	22
Otho Syluius.	Chr.	32. Apr. 28	69	Ianuar.	15	69	April.	20	0	3	4	36	11	22
Aulus Vitellius.	Chr.	15. Sept. 7 vel 27	69	April.	20	69	Decemb.	25	0	8	5	54	3	21 vel 1
Flau. Veſpaſianus.	Chr.	9. Nou. 17	69	Iulij	1	79	Iun.	24	9	11	24	69	7	7
Titus Veſpaſianus.	Chr.	41. Dec. 30	79	Iunij	24	81	Sept.	13	2	2	20	39	8	14
Flau. Domitianus.	Chr.	51. Oct. 24	81	Sept.	13	96	Sept.	18	15	0	5	44	10	24
M. Cocceius Nerua.	Ch.	27.	96	Sept.	18	98	Ianuar.	27	1	4	9	71		
	vel	30.									vel	68		
	vel	32. Mart. 17									vel	65	10	10
M. Vlpius Traianus.	Chr.	53. Oct. 27 inito.	97	Sept.	18	117	Auguſto inito		19	10	paulo plus	63	9	4

1 Claudius Tiberius Nero filius Liuiæ, quæ poſtea fuit vxor Octauiani Auguſti, teſte Suetonio in Tiberio, *natus eſt Romæ xvi Cal. Decemb. M. Aemilio Lepido iterum, & Munatio Planco Conſulibus*. Ergo ex Faſtis c. 3. & 5.

& 5. ſtabilitis natus eſt anno ante Chriſti Epocham XLII. eum enim annum conſularem in Faſtos, & acta publica relatum aſſerit Suetonius, qui non ſecus, ac Tacitus lib. 1. Annal. & Dio l.56. affirmat in Auguſto c. 100. eum ſucceſſiſſe ſtatim a morte Octauiani Auguſti in Imperio, nempe à die 19. Auguſti Conſulibus duobus Sextijs, ideoq; anno Epochæ Chriſti xiv. vt ex Eclipſi Lunæ oſtendimus cap.3. num.16. de morte Suetonius c.73. ſic: *Obijt in villa Luculliana, octauo & ſeptuageſimo ætatis anno, tertio, & vigeſima Imperij, decimo ſeptimo Kal. Aprilis, Cn. Acerronio Proculo, C. Pontio Nigro Coſs.* Conſentit de numero annorum Imperij 23. & vitæ 78. emendatus Codex Eutropij l.7. qui habet non Lxxxiij. ſed Lxxiix. ex quo numero, & Faſtis Conſularibus ſequitur eum obijſſe anno ante Epocham Chriſti 37. Porrò initium Imperij Tiberij inchoandum eſſe à morte Auguſti, & non ante, communiſſima eſt ſententia Chronologorum penè omniũ, & in primis *Sigonij* in Com. ad Sulpicium Seuerum, *Onuphrij* in Com. ad Faſtos anno Vrbis Capitolino DCCLXVII. *Scaligeri* l. 5. de emend. Temp. pag. 465. *Saliani* ad annum Chriſti 30. *Langij* lib. 2. de annis Chriſti c. 17. *Petauij* l. 11. de doctrina temporum c.7. vbi pluribus, & egregiè confutat Heruartum, & Cappellum contendentes Imperij Tiberiani annos 23. numerandos eſſe à biennio ante Auguſti mortem, vt ſic annos nati, & baptizati Chriſti retrahant totidem annis, eo quod Suetonius triennio poſt Varrianam Cladem c. 18. commemoratam c. 21. dicat de Tiberio: *Lege per Conſules lata, vt Prouincias cum Auguſto communiter adminiſtraret, ſimulque cenſum ageret.* Immo Velleius dicat id factum à S. P. Q. R. poſtulante patre eius, ſcilicet adoptiuo, *vt æquum ei ius in omnibus Prouincijs, exercitibuſq; eſſet.* Sed quam multis alijs collata eſt Proconſularis, aut Tribunitia poteſtas, nec propterea tamen inde inchoatum eſt eorum Imperium; Deinde expreſsè Suetonius, Dio, & Tacitus Imperium Tiberij ab obitu Auguſti ineunt, nec antea vllus, nedum Legiones Pannonicæ illum pro Imperatore agnouerant, antequam aperiretur Auguſti teſtamentum, & ipſemet Tiberius ſimulauit ſe recuſare Imperium, vt videretur quaſi coactus illud acceptare, vt narrat Suetonius c 24. Non erat igitur cur tam leui de cauſa Antonius Cappellus in Diſſert. de anno Paſſionis Chriſti c. 5. & Heruartus c. 248. Nouæ Chronologiæ, à communi ſententia recederent

2 *C. Cæſar Caligula*, filius Cæſaris Germanici, & Druſi Nepos, *natus eſt pridie Calend. Septemb. patre ſuo, & C. Fonteio Capitone Conſulibus*, ait Suetonius cap. 8. in Cæſare Caligula, & cap. 58. narrat necatum eſſe à coniuratis, confoſſumq; vulneribus 32. *Nono Cal. Februarias, hora quaſi ſeptima*; et c. 59. addit: *Vixit annos vigintinouem, imperauit triennio, & decem menſibus, diebuſq; octo*; Dio verò ait eum ipſo die obitus Tiberij, ſuſcepiſſe Imperium, *cum annum ageret 25. illudq; tenuiſſe annos tres, menſes decem, & dies nouem*; & Eutropius l. 7. *Interfectus in Palatio eſt, anno ætatis ſuæ xxix. Imperij iii. Menſe x. Dies viii.* Vnde corrigendus Egnatij codex, vbi dicitur: *Occubuit annum agens xxviii.* Eſt autem exactior Dionis numeratio ob Biſſextilem annum interiectum. Ex dictis autem de Conſulib. c.58. & ex fine Tiberij, ac prædicto tempore Imperij, & vitæ, ſequitur eum natum eſſe anno 12. Epochæ Chriſti, & cœpiſſe imperare anno 37. & interfectum anno 41. Reliqua vide in Synopſi; contra Heruarti autem caput 250. qui annum vnum detrahit Imperio Caligulæ, lege Petauium l. 11. c 8. neque enim ob quædam dubia de Conſulatibus Caligulæ orta ex diuerſis lectionibus, & ambiguo modo loquendi Suetonij, debemus recedere ab expreſſo per eundem numero annorum Imperij, immò ex hoc tanquam manifeſtiore, & Dionis authoritate, atq; Eutropij firmato, reliqua dubia explicare. Multo minus requirere debemus exactum tempus à Poetis, puta ab Auſonio in Cæſaribus, vbi canit de Caio Caligula.

Tertia finit hyemes graſſantia tempora Caij

& de Tito Veſpaſiano.

Terdomitante Tito, cingit noua Laurea Ianum.

Rotundo enim numero vſus eſt, cum aliunde ſciamus Caligulam vltra triennium, & Titum multo minus triennio imperaſſe. Standum itaq; hic communi Chronologorum cum *Onuphrio* in Faſtis ad annum Vrbis Capitolinum DCCIX. *Scaligero* l. 5. pag. 466. & *Petauio* ſupra.

3 De *Tiberio Claudio* Cæſare Suetonius in Claudio c. 1. ſic. *Claudius natus eſt, Iulio Antonio, Fabio Africano Conſulibus, Calend. Auguſti Lugduni, eo ipſo die, quo primum ara ibi Auguſto dedicata eſt*: ſucceſſit autem in Imperio Caligulæ anno Epochæ Chriſti 41. vt num. 2. oſtendimus, quo anno Conſules erant Caius ipſe IV. & Sentius Saturninus ſucceſſiſſe autem ſtatim Caligulæ, non obſtante biduo, quo de mutando Reipub. ſtatu hæſitatum erat, tradit Suetonius c. 10. & 11. & c. 44. veneno occiſum aſſerit, & cap. 45. ait: *Exceſſit III. Idus Octobris, Aſinio Marcello, Acilio Auiola Conſulibus, LXIV. ætatis; Imperij XIV. anno.* Dio quoq; l.60. & Clemens Alex. 1. Stromatum dant eius Imperio annos 13. menſes 8. & dies 20. & vitæ 63. & Hegeſippus l. 2. de Vrbis excidio ait: *Claudius exactis tribus & decem annis defecit.* At Eutropius l. 7. de eo rotundis numeris ſcribit. *Vixit annos LXIV. Imperauit XIV.* Ex ſolis Faſtis cap. 3. & 5. ſtabilitis patet eum natum eſſe anno X. ante Epocham Chriſti, exceſſiſſe autem anno Epoch. Chriſti 54. Porrò c.3. n.17. ex Dionis lib.60. retulimus M. Vinicio, & Statilio Coruino Conſulibus ipſa die natali Claudij, nempe kal. Auguſti fuiſſe Solis Eclipſim, Romæ conſpicuam, & ibidem diximus eam non in alium annum cadere poſſe, quàm in Epochæ Chriſtianæ annum 45. conſentientibus etiam calculis Petauij l. 11. c. 9. Scaligeri l. 5. pag. 466. & plurimor. Chronologorum. At ex Faſtis hic annus poſt vltimum Caij Caligulæ, & Saturnini Conſulatum, ſub quo Claudius Caio ſucceſſit eſt quartus, ergo rurſus ex his habemus annum 41. pro initio Claudij. Præterea antiquus Chronologus apud Clemẽtem Alex. 1. Strom. à Morte Alexandri Magni ad Claudij Imp. initium numerat annos CCCLXV. ſed ex dictis libro 3. obijt Alexander anno 324. ante Epocham Chriſti, quo anno Thoth. Ægyptiorum incidit in 12. Nouembris, detractis autem 324. ab annis 365. reſtat annus Epochæ Chriſti 41. pro initio Claudij, nec deeſt annus vnus, vt malè putat Scaliger l. 5. pag. 466. quia putat Chronologum illum numerare annus a Thoth anni præcedentis, nempe 325. ante Epocham Chriſti, ſed inſcitè. Tandem anno VI. Claudij accidit Lunæ Eclipſis Conſulibus Valerio Aſiatico & Silano, quam c.3. nu.18. retulimus, & inde oſtendimus illum annum fuiſſe 46. Epochæ Chriſti, ergo primus Claudij fuit 41. Tot igitur argumentis ignoratis, vel diſſimulatis, Heruartus cap. 251. ſuæ Chronologiæ litem de vno anno ſuſcitauit contra communem ſententiam, rationibus adeo leuibus, vt pigeat referre illas, nedum refellere, quod tamen egregiè præſtitit Petauius lib. 11. de doctrina temporum c. 9. Obijſſe autem Claudium poſt mediam noctem & ante auroram colligitur ex Suetonio cap. 44. & Seneca in ludo mortis Claudij.

4 *Domitius Nero Claudius*, ſtatim, ac palàm factum eſt de obitu Claudij, ei ſucceſſit; nam Suetonius in Claudio c. 45. ſcribit: *Mors eius celata eſt, donec circa ſucceſſorem omnia ordinarentur.* & in Nerone c. 8. quod eſt de initio imperij eius ait: *ſeptemdecim natus annos, vt de Claudio palàm factum eſt, inter horam ſextam ſeptimamq; proceſſit ad excubitores: cum ob totius diei diritatem, non aliud auſpicandi tempus accomodatius videretur; proq; Palatij gradibus Imperator conſalutatus &c.* Dixerat vero c.6. *Nero natus eſt 11. menſes, quam Tiberius exceſſit, 18. Calend. Ianuarias: iam tum quidem exoriente Sole.* Ita habent omnes antiqui codices cuſi, & manuſcripti, vt teſtatur Torrentius; vſus autem eſt Suetonius hoc ſingulari modo deſignandi tempus natiuitatis Neronianæ, quia acutè aduertit, eum natum eſſe oriente Sole, quando nondum completi erant exactè, ſed poſt aliquot horas complendi erant 11. menſes à morte Tiberij qui mortuus fuerat anno Epochæ Chriſti 37. Martij 16. vt oſtendi num. 1. ſed paulo ante mediam noctem ſubſequentem, at Nero natus eſt 18. kal. Ianuarij ideſt 15. Decembris hora circiter 7. poſt mediam noctem antecedentem; à qua Romani dies inibant, ſed horis circiter 17 ante mediam noctem ſubſequentem; Iam verò à die 16. Martij ad finem menſis ſuperfuere dies 15. deinde ſucceſſere octo integri menſes, & de Decembri alteri 15. dies, qui cum reſiduis 15. Martij componunt menſem dierum 30 ſed non completum adhuc in ortu Solis, quo natus eſt Nero. Oportere autem IX. illos menſes numerare non ante mortem Tiberij, vt quidam malè intelligentes Suetonium contendunt, ſed poſt mortem eius patet: *Primò* quia retrocedendo à die 16. Martij anni 37. quo Tiberius

berius obijt vſq; ad 15. Decembris anni antecedentis non ſunt IX. ſed III. tantum menſes, & ideo Petauius lib. 11. de Doctrina temp. c. 15. putauit corrigendum Suetonij textum, & pro ix. ſcribendum iij. ſed nulla neceſſitate, & contra Suetonij ſententiam, vt mox patebit; ſecundò enim Suetonius dicit Neronem ſalutatum eſſe Imperatorem ſeptemdecim natum annos, vt ex cap. 8. retulimus, atqui erat dies Octobris 13. anni Epochæ Chriſti 54. qua Claudius obijt, vt oſtendi nu. 3. & qua Nero ei ſucceſſit: iam ſi ab anno 36. Chriſti vt vellet Petauius, dieq; 15. Decembris numeretur tempus, vſque ad annum 54. diemq; 13. Octobris, conſurgent anni 17. & menſes penè 10. ità vt ad complendum annum ætatis 18. deſint tantum 63. ergo malè dixiſſet Suetonius Septemdecim natus annos, iam enim fuiſſet natus Octodecim: At ſi numeres tempus à die 15. Decembris anni 37. Epochæ Chriſti, ſeu à nono menſe poſt mortem Tiberij, vſq; ad 13. Octobris anni 54. Chriſti inuenies annos 16. integros, & 10. fere menſes, verumq; erit, quod Suetonius affirmat, Neronem ſeptemdecim annos natum inijſſe imperium. Hinc autem reijcienda eſt multo magis Heruarti c. 254. opinio portentoſa, qua vult legendum in Suetonio: *Ante annum, & iij. menſes quam Tiberius exceſſit*, nec eſſe neceſſitatem legendi *ante poſt*, vel *Anty poſt*, vt apud Petauium ſupra Pulmannus ex Turnebo legit, nec diſplicuit Guilelmo Peliſſerio. Potius ergo ex duobus hiſce locis Suetonij clarioribus, & firmioribus corrigendum eſt quod de Nerone ſcribit c. 57. *Obijt xxx. & ſecundo ætatis anno, die quo quondam Octauiam interemerat.* Nam ex Plinio lib. 3. Epiſtola 7. hæc habemus de Silio Italico Poeta, & Conſule: *Vtque nouiſſimus à Nerone factus eſt Conſul, ita poſtremus ex omnibus, quos Nero Conſules fecerat, deceſſit. Illud etiam notabile vltimus ex Neronianis Conſulibus obijt, quo Conſule Nero perijt.* Certum autem eſt ex interuallis anniſq; Conſulum à nobis ſtabilitis c. 3. & 5. *C. Silium Italicum*, vna cum M. *Valerio Trachalo* Conſulem fuiſſe anno Epochæ Chriſti 68. ergò & hoc anno perijt Nero, qui vt clarè ex Dione elicitur, ſe ipſum interemit anno imperij xiv. poſt iv. Idus Iunij, cum imperaſſet annos xiij. menſes vij. & dies xxviij. videlicet à die 13. Octobris anni 54. ad diem 10. Iunij anni 68. Euſebius quoque l. 3. hiſt. Eccl. c. 5. & Auctor libelli de vita, & moribus Romanorum ab Auguſto ad Theodoſium, & Georgius Abbas in Chronico Vveingartenſi, Eutropius mox afferendus, & Egnatius annos tantum 13. integros, & 14. initoa adſcribunt Neronis imperio. Numerando autem tempus à die 15. Decembris anni Ep. Chriſti 37. vt ſupra numerandum docuimus, vſq; ad diem 10. Iunij, anni 68. quo perijſſe Neronem ex Plinio, & Dione firmauimus, ſunt anni tantummodo xxx. ſolidi, & menſes V. Dieſq; xxvj. ergo perijt ætatis anno xxxj. nondum completo. Itaque in Suetonio legendum, vt legit Eutropius, qui l. 7. pro *Secundo*, habet altero ſic *Obijt trigeſimo & altero ætatis anno, imperij. xiv.* At ſi perijſſet anno ætatis 32. imperaſſet etiam annos 14. ſolidos, quod eſt contra Dionem & reliquos adductos, nec obijſſet anno 68. Chriſti Conſule *Silio Italico*. Reſtat vt ſcrupulus eximatur Heruarto, qui c. 254. docet ex Dione Caium Caligulam, mortuo patre Neronis, relegaſſe Agrippinam anno penultimo ſui imperij, & ex Suetonio Neronem tunc fuiſſe *trimulum*: ſed rectè dicit Suetonius, nec ob id neceſſe eſt conturbare Chronologiam, nam Caligulæ annus penultimus ex dictis num. 2. fuit Epochæ Chriſti 40. in cuius die 15. Decembris Nero impleuit tres annos, ſi quidem natus eſt anno 37. Chriſtianæ Epochæ. Prætereà ex dictis hic de Nerone & num. præcedenti de Claudio intelliges quare Auſonius in Cæſaribus dixerit duabus hebdomadibus annorum ideſt annis 14. Imperij, defuiſſe vnum Conſulem ideſt non completos fuiſſe annos 14. dum canit.

Claudius hebdomadem duplicem trahit, & Nero dirus
Tantumdem; ſumma Conſul ſed defuit vnus.

Denique incenſam à Nerone Vrbem C. Lecanio & M. Licinio Conſulibus, hoc eſt anno Ep. Chriſti 64. habemus ex Tacito l. 16. Annalium, vnde de SS. Apoſtolorum Petri, & Pauli carcere, & poſtea Martyrio, eiuſq; tempore argumentum ſuo loco ducemus. Interim corrigendus Tirinus cap. 44. Chronici ſacri, vbi deceptus à Ioſepho, ponit Neronis mortem die 13. Aprilis.

5 *Sergius Sulpicius Galba* Conſularis Legatus in Hiſpania, mortuo Nerone, & extincta in eo proſapia Cæſarum à militibus acclamatus eſt Imperator, eiq; adhuc abſenti, vt pote ex patricia proſapia Sulpiciorum orto, Senatus titulos principibus dare ſolitos decreuit: De illo Suetonius c. 4. ſic *Sergius Galba Imperator M. Valerio Meſſala, Cn. Lentulo Coſſ. natus eſt ix. Calendas Ianuarij in villa colli ſuppoſita prope Terracinam.* Ergo ex Faſtis anno 3. ante Epocham Chriſti die 24. Decembris; & cap. 18. ac 19. ſatis ſignificat occiſum eſſe non multo poſt quam *Calendis Ianuarij ſacrificanti corona de capite exciderat*, tandem c. 23. concludit. *Perijt tertio, & ſeptuageſimo ætatis anno, imperij menſe ſeptimo.* Eutropius quoq; l. 7. ait de Nerone: *Huic Ser. Galba ſucceſſit, cum LXXIII. annum ageret ætatis.* Tacitusquoq; l. 17. ideſt primo Hiſtoriarum cum dixiſſet: *Initium mihi operis Ser. Galba iterum, T. Vinius Conſules erunt*, & poſt 9. paginas *xviij Kal. Februarij ſacrificanti pro æde Apollinis Galbæ, haruſpex Vmbricius, triſtia exta, & inſtantes inſidias, ac domeſticum hoſtem prædicit*; tandem pag. 17. nece ipſius deſcripta exclamat: *Hunc exitum habuit Ser. Galba tribus, & ſeptuaginta annis quinque principes proſpera fortuna emenſus, & alieno imperio felicior quam ſuo*, & Plutarchus in Galba affirmat, Senectutem ei exprobratam, quando poſt obitum Neronis à populo, & Senatu dictus eſt Imperator, & addit. *Natus is tum erat annos LXXIII.* & infra narrat occiſum *xviij. Kal. Februarij.* De ſeptimo menſe Imperij Suetonio adſtipulatur Euſebius in Chronico, Aurelius Victor cæſum ait menſe ſeptimo ac die 7. licet Dio habeat menſes 9. & dies 13. ſed à die 11. Iunij, quo Neronem mortuum ponit, ad 18. kal. Februarij nempè 15. Ianuarij, quo Galbam occiſum dicunt Tacitus, & Plutarchus numerantur menſes 7. & dies 5. tantùm. Verum ſi Nero perijt anno Epochæ Chriſti 68. die 10. Iunij, Conſulib. Silio, & Galerio, vt oſtendimus nu. 4. & Galbæ ſecundus Conſulatus cum T. Vinio debetur anno Epoc. Chriſti 69. vt ex Faſtis patet, et ab hoc Conſulatu ad 2. Titi Cæſaris Conſulatum Faſti omnes numerant annos 3. ideoq; 2. Titi Conſulatus cadit in annum 72. Epochæ Chriſti, quod etiam gemina Eclipſi firmauimus cap. 3. nu. 21. ſi hæc inquam vera ſunt, et ex altera parte natus ponatur Galba die 24. Decembris Lentulo, et Meſſalino Conſulibus, vt ſupponit Suetonius, nempe anno ante Epocham Chriſti 3. certum eſt inde numerando, vſq; ad 15. Ianuarij anni 69. Epochæ Chriſti non interceſſiſſe niſi annos integros 70. et dies 22. Ergo Galba cæſus eſt anno ætatis 71. dieq; 22. non autem anno 73. et tamen in annum 73. conſpirant Suetonius, Tacitus, Plutarchus, et Eutropius, quibus conſentit et Zonaras, et Dio potiùs fauet, cùm ait vixiſſe annos 72. etſi Egnatius dicat *iugulatum ab Othone annos natum LXX.* Quoniam verò certior eſt annus initi imperij, et necis, et in annum ætatis 73. inchoatum conſpirant tot alij ſcriptores, Scaliger l. 5. Emend. temp. pag. 472. et Petauius l. 11. de doctrina temp. c. 86. concludunt Suetonium hallucinatum eſſe in anno natiuitatis, et debuiſſe hunc ponere biennio ante, *Conſulibus Octauiano Auguſto xij. & L. Cornelio Sulla*, nempe anno 5. ante Epocham Chriſti, et ſanè anſa errandi potuit eſſe nomen *Cornelij*, vt pro *Cornelio* Sulla acceperit *Cornelium Lentulum*; Niſi dicamus eum loqui de Lentulo, et Meſſala, non enim dicit Meſſalinum, ſed ſuffectus Auguſto, et Cornelio Sullæ, de qua tamen ſubrogatione non conſtat.

6 *Otho Sylvius* natus ex M. Syluio Othone vt videtur Aprilis 28. anno Epochæ Chriſti 32. quo Conſules fuere Domitius Aenobarbus, et Aulus Vitellius cuius loco videtur ſubrogatus Camillus Aruntius: Ait enim Suetonius in Othone c. 2. *Otho Imperator IV. Calend. Maij natus eſt, Camillo Aruntio, & Domitio Aenobarbo Coſſ.* Salutatus verò eſt Imperator à militibus ante ipſam cædem Galbæ, vt narrat idem c. 6. ſed eodem die nempe 15. Ianuarij anni Epochæ Chriſti 69. vt oſtenſum eſt nu. 5. addit Suetonius c. 7. eum vergente die veniſſe in Senatum Imperiumque confirmatum acceptaſſe, et c. 8. ſub idem tempus exercitum iuraſſe in verba Vitellij, et c. 9. ac 10. Othonem tribus prælijs ſuperatum à Vitellio, nouiſſimoq; apud Bebriacum, et cap. 11. narrat modum, quo ſe Otho pugione interemit, concluditque. *Exanimatus eſt, & celeriter Veliternam (ita præceperat) funeratus trigeſimo octauo, ætatis anno nonageſimo, & quinto imperij die.* Numerando autem à die 15. Ianuarij, qua cæſo Galbæ ſucceſſit, dies 95. incidit

Otho-

Othonis nex voluntaria in diem 20. Aprilis, & die 28. expleuiſſet annos 37. ſi quidem natus eſſet 28. Aprilis anni 32. Epochæ Chriſti, vt igitur verum ſit eum mortuum eſſe anno 38. ætatis emendandus eſt Suetonius cap. 2. & pro IV. ſcribendum XIV. kalend. Maij. Sic enim die 18. Aprilis expleſſet annos 37. & die 20. ingreſſus eſſet annum 38, aut ſequendus Tacitus, qui lib. 2. Hiſtor. de Othone ſcribit: *Hunc finem habuit ſeptimo, & trigeſimo ætatis anno* et Plutarchus in Othone, qui ait: *Obijt anno ætatis XXXVIJ. cum imperaſſet menſes tres*, et Egnatius, qui ait: *Vixit annos XXXVIJ.* Quæ opinio eſt ferè Dionis dicentis *vixiſſe annos XXXVIJ. minus diebus decem* eſto Eutropius lib. 7. ſecutus Suetonius dicat de Othone: *Obijt trigeſimo octauo ætatis anno nonageſimo & quinto imperij die*.

7 *Aulus Vitellius* à Senatu, audita morte Othonis, acceptatus eſt Imperator narrante Suetonio. *Natus eſt octauo Calend. Octobris, vel vt quidam dicunt, ſeptima idus Septembris, Druſo Cæſare, Norbano Flacco Conſulib.* Nempe ex Faſtis noſtris anno 15. Epochæ Chriſti, & ex eodem cap. 17. ac 18. *Apud Gemonias minutiſſimis ictibus excarnificatus, atq; confectus eſt, & inde vnco tractus in Tyberim perijt cum fratre, & filio anno vitæ ſeptimo, & quinquageſimo.* Eutropius lib. 7. idem habet de anno ætatis, ſed addit: *Imperij menſe viii. & die vno.* Ante hunc Tacitus lib. 3. Hiſtor. *Pater illi L. Vitellius, ſeptimum, & quinquageſimum annum explebat.* At Egnatius. *Vita illi annorum LVII. Imperium vix octimeſtre.* Contra tamen Aurelius Victor non dat illi niſi annos quinquaginta quinque, dum in Cæſaribus dicit: *Confoſſo corpore in Tyberim deijcitur, tyrannidis octauo menſe, annos natus quinquaginta, & quinque amplius.* Dio verò adhuc minus, dum aſſerit *vixiſſe annos LIV. imperaſſe ab eo die, quo in Germania ſalutatus fuit Imperator à militibus, annum vnũ minus diebus decem; poſt Othonem verò, menſes octo, dies quinque.* Quod ſi verum eſt, cum Otho ſe interfecerit die 20. Aprilis, vt dixi num. 6. ſi inde numerentur menſes 8. & dies 5. cadit eius mors in diem 25. Decembris eiuſdem anni 69. Epochæ Chriſti. Sed ſi ab anno 15. eiuſdem Epochæ, & 8. Cal. Octobris, id eſt 24. Septembris numeretur tempus vſque ad 25. Decembris anni 69. non ſunt niſi anni ſolidi 54. menſes 3. & dies vnus; ſi verò iuxta aliam opinionem relatam à Suetonio natus ſit 7. die Septembris, erunt anni 54. menſes 3. & dies 17. Falſum igitur quod de illius ætate dicunt Suetonius, Tacitus, Eutropius, Egnatius, aut ſi falſus eſt Dio, & Aurelius, oportet Suetonium perperam Conſules, ſub quibus natus eſt, deſignaſſe, & natum eſſe anno 13. Epochæ Chriſti, ſed hæc diſſenſio non turbat Chronologiam, ſatis enim nobis eſt ſcire Imperij eius initium, ac finem.

8 *Flauius Veſpaſianus*, vt narrat Suetonius cap. 2. *natus eſt in Sabinis, vltra Reatem, vico modico, cui nomen eſt Phalacrine, XV. Calend. Decembris veſperi. Q. Sulpicio Camerino, C. Poppæo Sabino Coſs. quinquennio antequam Auguſtus excederet.* At nos cap. 3. ex Eclipſi oſtendimus Auguſtum obijſſe anno Epochæ Chriſti 14. ergo Veſpaſianus natus eſt anno ab hinc quinto antea, nempe 9. Chriſti, quo ipſo Conſules fuere Sulpicius, & Poppæus, cap. 24. Suetonius concludit: *Conſulatu ſuo nono &c. extinctus eſt viij. Calend. Iulij annum gerens ætatis ſexageſimum, ac nonum ſuperque menſem, ac diem ſeptimum.* Sed Eutropius lib. 7. omittit menſem dum dixit: *Extinctus eſt in villa propria, annum ætatis agens LXIX. imperij nonum, ac diem ſeptimum.* Egnatius: *Perijt anno ætatis vndeſeptuageſimo.* Certè à die 17. Nouembris anni 9. Chriſtianæ Epochæ, ad diem 24. Iunij anni Epochæ Chriſti 79. quo fuit IX. Conſul, & obijt, ſunt anni integri 69. menſes 7. dieſque 7. vt notauit Suetonius.

Quoad initium Imperij, ſi hoc à nece Vitellij, à qua ſolus abſq; æmulo pacificè imperauit, numeretur, cum Vitellius necatus ſit die 25. Decembris anni 69. Epochæ Chriſti, ad 24. Iunij anni 79. ſunt anni 9. menſes 6. & dies vnus. Sed multo ante necem Vitellij acclamatus, & agnitus eſt pro Imperatore; ſcribit enim Suetonius c. 15. in vita Vitellij: *Octauo Imperij menſe deſciuerunt ab eo exercitus Mœſiarum, atq; Pannoniæ, item ex tranſmarinis Iudaicus, & Syriacus: ac pars in abſentis, pars in præſentis Veſpaſiani verba iurauit:* verſabatur enim Veſpaſianus tanquam Legatus conſularis in Iudæa, bello Iudaico intentus; ſed cap. 6. in Veſpaſiano inquit: *Tiberius Alexander præfectus Ægypti, primus in verba Veſpaſiani legiones adegit Calendis Iulij: qui principatus dies impoſterum obſeruatus eſt: Iudaicus deinde exercitus V. idus Iulij apud ipſum iurauit.* Nec multum diſcrepat Tacitus l. 2. Hiſtor. dicens: *Initium ferende ad Veſpaſianum Imperij, Alexandriæ, cœptum feſtinante Tiberio Alexandro, qui Kalendis Iulij Sacramento eius legiones adegit, iſque primus principatus dies in poſterum celebratus: quamuis Iudaicus exercitus V. nonas Iulij apud ipſum iuraſſet, eo ardore, vt ne Titus quidem filius expectaretur.* Numerando igitur tempus à Kalendis Iulij anni Ep. Chriſti 69. vſq; ad diem 24. Iunij anni 79. quo Veſpaſianus obijt, ſunt Imperij anni integri 9. menſes 11. & dies 24. ſeu vt numerat Xiphilinus ex Dione anni 10. minus dies 6. qui tamen excedit in ætate, dum ait vixiſſe annos 69. & menſes 8.

Porrò Suetonius cap. 4. indicat Veſpaſianum fuiſſe Conſulem ſuffectum antequam eſſet Imperator, dum dicit: *accepit præterea Conſulatum, quem geſſit per duos nouiſſimos anni menſes*, licet autem olim non conſueuerint in Faſtis notari Conſules ſuffecti, poſteà tamen non rarò notati ſunt, non ità tamen vt illi annum denominarent, id enim ordinarij tantum præſtabant, ſed tamen ita, vt quando poſtea alijs annis ordinarij Conſules erant in Conſulatuum numero computarentur vices, quibus Conſules erant ſuffecti, ideoq; in Faſtis anno 70. Epochæ Chriſti, quo Veſpaſianus fuit Conſul ordinarius, eum diximus Conſulem II. et ſequenti anno Conſulem III. et anno 72. Conſulem IV. cum Tito II. quo ſcilicet anno fuiſſe hos Conſules oſtendimus c. 3. n. 21. ex gemina Eclipſi à Plinio relata, et ſic notandos eſſe numeros horum Conſulatuum oſtendunt ex inſcriptionibus, et nummis *Onuphrius* in Com. Faſt. ad Vrbis annũ Capitolinum DCCCXXIII. ac *Petauius* de Doctrina Temporum in Paralipomenis ad caput 16. libri 15. et ita etiam numerantur in Faſtis Siculis, et à Caſſiodoro, atq; Cuſpiniano. Ex quibus reſpondeas Baronio ad annum ſuum Chriſti 74. contendenti cum 2. Titi Conſulatum iungendum III. Veſpaſiani ex Plinio, ſed Codices emendati habent IV. et de ſuffectis iam diſtinctionem indicauimus.

De Anno Hieroſolymæ captæ à Tito.

9 OPportunum cenſeo hic agere de hoc anno. Scribit enim Ioſephus lib. 6. de Bello Iudaico c. 48. captam Hieroſolymam a Tito: *Anno Veſpaſiani ſecundo, die octaua menſis Gorpiæi*, addit Xiphilinus ex Dione fuiſſe feriam ſeptimam; ergo, vt bene computat Petauius lib. 11. cap. 57. cum Nouilunium acciderit die 25. Auguſti, à qua circiter die initi Gorpiæus, ſequitur vrbem captam fuiſſe die 31. Auguſti, quia Cyclus Solis 23. et litera Dominicalis G. dat eo die feriam 7. Templum tamen ſuccenſum fuerat Auguſti menſis die 5. nempe, vt ait Ioſephus die 10. *Ab*, ſeu *Loi*, eſto Iudæi cum R. Ioſue ponant diem 9. *Ab*, quo item dicunt à Chaldæis olim incenſum. Quoad annum Euſebius quoq; in Chronico affirmat vrbem hanc captam anno 42. ab anno 15. Tiberij, & lib. 3. Hiſtoriæ dicit euerſam eſſe anno 40. à Paſſione Domini, quam anno 18. Tiberij adnotat, ideoq; vrbem captam *quadraginta ſolidis annis expletis poſt facinus in Chriſtum admiſſum*. At Clemens Alexandrinus, qui cum Origene ſuppon t Chriſtum paſſum anno 15. Tiberij lib. 1. Strom. non mirum, ſi à Paſſione ad Vrbem captam numerat annos 42. et menſes 3. Iam igitur cum ex dictis de Veſpaſiani initio, annus eius ſecundus incœperit à Kalendis Iulij anni Epochæ Chriſti 70. et Vrbs capta ſit poſteà die 31. Auguſti, inito iam, & prouecto per duos menſes anno 2. Imperij Veſpaſiani, ſequitur Vrbem hanc eodem anno 70. captam fuiſſe, quem Petauius cenſet fuiſſe à conditu Templi 1085. à prima conflagratione 659. certè iam inierat Olympiadis CCXII. annus ſecundus, et Vrbis Varronianus DCCCXXII.

10 *Titus Veſpaſianus* Flauij Veſpaſiani filius, aſſerente Suetonio c. 2. in eius vita, *Natus eſt iij. Calend. Ianuarias inſigni anno Caiana nece.* Oſtenſum eſt autem num. 2. Caium Caligulam necatum eſſe anno Epochæ Chriſti 41. Ianuarij 24. Ergo Titus natus eſt eodem anno, ſed die 30. Decembris ſequentis. Succeſſit autem ſtatim Patri in Imperio: tandem, vt ait Suetonius c. 11. *Exceſſit in eadem, qua pater, villa, idibus Septembris, poſt biennium, ac menſes duos, dieſq; 20.*

quam

quam ſucceſſerat patri, altero, & quadrageſimo ætatis anno. Numerando enim tempus ab anni Epochæ Chriſti 79. die 24. Iunij, qua num. 8. diximus Veſpaſianum obijſſe, vſq; ad idus Septembris, ſeu diem 13. anni 81. incluſiuè, ſunt anni 2. ſolidi, & menſes 2. dieſq; 20. Numerando autem à natiuitatis anno 41. eiuſq; Decembris 30. vſque ad annum 81. diemq; 13. Septembris, ſunt anni ſolidi 39. menſes 8. & dies 14. Corrigendus ergo Eutropius l. 7. dicens de Tito: *Perijt poſt biennium menſes octo, & dies 20. quam Imperator erat factus ætatis anno altero, & XL.* & Aurelius Victor in Cæſaribus, dicens: *Ita biennio poſt, at menſes ferè nouem amphitheatri perfecto opere interijt anno aui quadrageſimo.* Niſi putarunt incœpiſſe imperare vna cum patre ab initio circiter anni 79. aut annos 2. & menſes octo, vel nouem numerant ab eo tempore, quo cœperit amphitheatrum fabricare.

11 *Flauius Domitianus* Titi frater, vt de illo c. 1. teſtatur Suetonius: *Natus eſt IX. Calend. Nouembris, patre Conſule deſignato, inituroq; menſe inſequenti honorem.* Dixerat autem de Veſpaſiano cap. 4. cum Conſulem fuiſſe factum nempe Honorarium, vel ſuffectum per duos vltimos anni menſes, idque ſub Claudio Imperatore. Succeſſit autem Tito ſtatim in Imperio. Titus autem obijt anno 81. Ep. Chriſti die 13. Sept. ergo inde incœpit Imperium Domitiani. Confirmatur porrò initium Imperij Domitiani ex Ptolemæo, qui lib. 7. Almageſti c. 3. refert Agrippam Mathematicum anno Domitiani 12. obſeruaſſe Lunam coniunctam cum Auſtrali ſuccedente Vergiliarum, ſeu Pleiadum, idque fuiſſe anno Nabonaſſaris 840. die 2. menſis Tybi; videlicet, vt ex dicendis libro 5. patebit anno Epochæ Chriſti 92. die 29. Nouembris, in quo conſentiunt Scaliger lib. 5. emend. temp. 475. & Petauius l. 11. de doctr. temp. cart. 19. ergo ſi die 13. Septembris anni 92. compleuerat annos Imperij 11. & die 29. Nouembris erat iam in anno 12. vtiq; primum inierat anno 81. Epochæ Chriſti. Scribit autem Suetonius c. 17. *Occiſus eſt xiv Calendas Octobris anno ætatis XLV. Imperij xv.* idemq; habet Eutropius l. 7. ſed vt habet Aurelius Victor in Cæſaribus: *Quinto, & quadrageſimo anno vitæ, dominationis circiter quintodecimo.* Melius Egnatius dixit: *Poſt vitæ annum quintum, & quadrageſimum, Imperij quintum, ac decimum confoſſus occubuit.* Nam Dio, ſeu Xiphilinus ex Dione in vita Domitiani aſſerit occiſum fuiſſe *C. Valente, & Antiſtio Vetere Conſulibus*, & idipſum affirmat Eutropius initio libri 8. vbi agit de Nerua ſucceſſore Domitiani; At hi Conſules fuere anno Epochæ Chriſti 96. quo ipſo anno finem Domitiani, & initium Neruæ ponit Ptolemæus in Catalogo Principum, qui poſt Alexandrum Magnum regnarunt apud Petauium parte 2. Rationarij temporum in fine libri 4. vbi ponitur Nerua incœpiſſe anno 420. ab obitu Alexandri, quem l. 3. oſtendimus obijſſe anno 324. ante Epocham Chriſti, his enim ſubtractis anno 420. reſtat Chriſti annus 96. Deniq; vt refert Suetonius c. 16. *Domitianus pridie, quam periret affirmauit fore, vt ſequenti die Luna ſe in Aquario cruentaret, factumq; aliquod exiſteret, de quo loquerentur homines per terrarum orbem;* iam verò die 14. kal. Octobris, quo vt idem refert occiſus eſt, nempe 18. Septembris Luna fuit in gradu 24. Aquarij circa meridiem.

Numerando igitur tempus ab anni Epochæ Chriſti 81. die Septembris 13. quo incœpit Domitianus imperare, vſq; ad anni 96. diem 18. quo occiſus eſt, ſunt anni integri 15. & dies 5. quos, vt paucos neglexit Suetonius, & Eutropius: at non ſic intelligendi ſunt anni vitæ, compleuiſſet enim 45. ſi perueniſſet ad Octobris 24. quo natus erat, quare expleuit annos 44. menſes 10. & dies 24. Ideoq; natus eſt anno Epochæ Chriſti 51.

Porrò Ioſephus initio libri de vita ſua narrat, natum ſe eſſe anno primo Cai Cæſaris, & in fine libri Antiquitatum dicit abſoluiſſe opus ſuum anno 13. Domitiani, & ætatis ſuæ 56. Caius autem inijt Imperium anno Epochæ Chriſti 37. Martij 16. ex dictis num. 2. & Domitiani annus 13. ex nuper dictis incœpit anno Epochæ Chriſti 93. die Septembris 13. Si Ioſephus natus eſſet anno 37 die 13. Septembris, vel ante, iam anno Chriſti 93. die 13. Septembris compleſſet annos 56. quot ſunt ſi 37. ſubtrahas annis 93. Natus igitur eſt anno 37. ſed poſt 13. Septembris, & opus ſuum cōplere potuit, vel anno 93. vel etiam 94. nondum completo ætatis 56. Quare fruſtra Scaliger l. 5. pag. 476. contendit Ioſephum vno anno erraſſe, & aut natum eſſe anno ante primum Cai, aut opus abſoluiſſe anno 57. ætatis, ideoque inaniter gloriatur dicens: *Ita quotidie periclitando fidem noſtra methodi, alienos errores deprehendimus*, & merito perſtringitur à Petauio lib. 11. c. 19. qui tamen & ipſe corrigendus, dum dicit Caium cœpiſſe 24. Ianuarij, fuit enim lapſus calami, vel memoriæ, ſed nihil nocens ſupputationi intentæ.

12 Circa Neruæ, Traianiq; initia mirificè ſe torſerunt Chronologi, præſertim Scaliger lib. 5. de emend. tempor. pag. 487. Petauius l. 11. de doctrina temp. c. 21. & 22. & in Rationario temp. parte 2. c. 6. Kriſtmannus poſt Alfragani comment. à pag. 389. nec aliter ſe extricare nouerunt, quā dicendo Faſtorum annos peruerſos eſſe, vt Scaliger, aut Ptolemæum vno anno aberraſſe, vt Kriſtmannus, & Petauius; ſed nulla neceſſitate, vt mox oſtendemus: oportebat enim eos aduertiſſe Traianum non incœpiſſe Imperium tantummodo à morte Neruæ, ſed antea ab ipſo adoptatum ſic eſſe, vt iam tum Imperium adminiſtraret. Certè Aurelius Victor de Cæſaribus ait: *Quid enim Nerua Cretenſi prudentius, magiſq; moderatum? qui cum extrema ætate apud Sequanos, quò Tyranni defecit metus, Imperium arbitrio legionis cepiſſet; vbi proſpexit, niſi à Superioribus, robuſtioribuſq; corpore, animoq; geri non poſſe, menſe ſexto, ac decimo ſemet eo abdicauit &c. Namq; Vlpium Traianum Italica Vrbe Hiſpania ortum, ampliſſimi ordinis tamen, atq; Conſulari loco adrogatum accepit, & dedit:* Eutropius autem lib. 8. *Domitiano exitiali tyranno Nerua ſucceſſit, vir in priuata vita moderatus, & ſtrenuus; nobilitatis mediæ; qui ſenex admodum, operam dante Petronio ſecundo præfecto Prætorij, item Parthenio interfectore Domitiani, Imperator factus æquiſſimum ſe, & ciuiliſſimum præbuit. Reipublicæ diuina prouiſione conſuluit, Traianum adoptando. Mortuus eſt Romæ poſt annum, & quatuor menſes Imperij ſui, ac dies octo, ætatis LXX. & altero anno.* Xiphilinus autem ex Dione in Nerua, ait Neruam aſcendiſſe in Capitolium, & alta voce pronunciaſſe, *M. Vlpium Traianum deinceps Imperatorem*, & concludit: *His confectis exceſſit è vita: imperauit annum vnum, menſes quatuor, & dies nouem. Vixit autem annos quinque, & ſexaginta, menſes 10. & totidem dies.* Notanda quoq; ſunt verba illa Plinij in Panegirico ad Traianum de Nerua. *Ruenſq; Imperium ſuper Imperatore Imperatoris tibi voce delatum eſt:* & paulo poſt: *Aſſumptus es in laborum, curarumq; conſortium, ſuſcepiſti Imperium, poſtquā alium ſuſcepti pœnitebat:* & intra: *Inde quaſi depoſito Imperio, qua ſecuritate? qua gloria lætus? (nam quantulum refert, deponas an partiaris Imperium, niſi quod difficilius hoc eſt, non ſecus, at præſentis tibi innixus, tuis humeris ſe patriamque ſuſtentans, tua iuuenta, tuo robore inualuit:* & iterum: *Simul filius, ſimul Cæſar, mox Imperator, & conſors Tribunitiæ poteſtatis, & omnia pariter, & ſtatim factus es:* & mox: *Non ſolum ſucceſſor Imperij, ſed participes etiam, ſociuſq; placuiſti.* Quia verò aberat Roma Traianus, quando à Nerua eſt declaratus Imperator, ſubdit Plinius: *Eras Imperator, & eſſe te neſciebas.* Egnatius verò de Nerua dicit. *Vt optime verò ſemper de omnibus meritus eſſe videatur, Traiani præſertim adoptione factum eſt, quem abſentem, dum ſenectam ſuam contemni videt, Cæſarem appellauit, Homerico etiam verſu ad Imperiū adhortatus &c. Imperauit anno vno, menſibus IV. vixit annos LXVIII.*

Conſtat igitur ex hactenus dictis Neruam non ſolum adoptaſſe in filium, & ſucceſſorem in Imperio futurum poſt ſui mortem Traianum, ſed abdicaſſe ſe Imperio, dum adhuc viueret, vt loquitur Aurelius Victor, vel ita ipſi communicaſſe Imperium, vt tamen ipſi omnem penè curam regendi Imperij, nedum Imperatoris nomen impoſuerit, atque adeo verum initium Imperij Traiani multo ante mortem Neruæ incœpiſſe. Nerua porrò mortuus eſt anno Epochæ Chriſti 98. Ianuarij die 27. Nam cum ſucceſſerit Domitiano occiſo die 18. Septembris anni Chriſti 96. vt oſtenſum eſt numero 11. & imperarit menſes 16. ac dies 8. vel 9. vt nos docent Eutropius, & Dio; ſi ab anni 96. die 18. Septembris, vſque ad anni 97. diem 18. Septembris vnum annum numeremus, inde verò quatuor alios menſes, & dies octo excluſiuè, ſed dies 9. incluſiuè abſoluentur menſes 4. die 18. Ianuarij anni 98. & reliqui dies 9. die 27. Ianuarij. Sed quia Aurelius Victor affirmat Neruam ſe abdicaſſe *Menſe ſexto, ac de-*

cimo, ſine appendice vlla dierum, atq; adeo nondum abſoluto menſe 16. ſequitur eum ſe abdicaſſe ante diem 18. Ianuarij. Siue id fecerit ipſis calendis Ianuarij, quibus Conſulatum iniuit cum Traiano, ſiue etiam antea. Nam conſideranti mihi attentè Plinij dicta in Panegyrico, videtur procul dubio Traianum Romam accitum, & per aliquod tempus Neruæ in Imperio regendo ſatisfeciſſe: loquens enim de ſubſecuta morte Neruæ, inquit: *Cùm abundè expertus eſſet, quàm bene humeris tuis ſederet Imperium, tibi terras, te terris reliquit*. Sed vt, quæ ad Neruam ſpectant expediamus, ſi ex probatis ſupra, mortuus eſt anno 98. Epochæ Chriſti die 27. Ianuarij, aut vixit annos 71. vt ait Eutropius, & ſic natus eſt anno 27. Epochæ Chriſti; aut vixit annos 68. vt ait Egnatius, & ſic natus eſt anno 30. Ep. Chriſti, aut deniq; vixit annos 65. menſes 10. & dies 10. vt habet ex Dione Xiphilinus, & ſic natus eſt anno Epochæ Chriſti 32. die 17. Martij. Senectus Neruæ magna, fauet Eutropio, minuta computatio fauet Dioni; eligat Lector quam mauult: id enim Chronologiam noſtram non turbat, cui de initio, & fine Imperij cura eſt.

13 *Traianum* iniiſſe Imperium, non à morte Neruæ, ſed multo ante probatum arbitror numero præcedenti: corrigendus ergo Onuphrius lib. 2. Comm. in Faſtos, qui ad annum Vrbis Capitolinum DCCCL. de Traiano ait: *Qui ſolus iv. kal. Februarij Imperij iura ſuſcepit: à quo die anni eius principatus numerantur, quum Tribunicæ poteſtatis tempus à xiv. Kal. Octobris ſuperioris anni digeratur*; primum membrum de ſolo Traiano verùm eſt, ſecundum de initio numerandi eius principatum falſum eſt. Sed Onuphrio debeo quod mihi confirmarit, id quod antea in mentem venerat, videlicet Neruam eo ipſo die, quo Domitiano occiſo ſucceſſerat, nempe 14. Kal. Octobr. ideſt 18. Septemb. ſed anno vno euoluto, atq; adeo anno Epochæ Chriſti 97. adoptaſſe Traianum, quia erat dies natalis Imperij Neruæ: verba Onuphrij ad annum DCCCL. ſunt hæc: *Hoc autem anno Traianum adoptatum, & Cæſarem appellatum fuiſſe, ex ſequentis anni Conſulatu liquet, Tribuniciam verò poteſtatem tunc, cum Cæſar appellatus eſt eum ſuſcepiſſe, ex his quas afferam inſcriptionibus, intelligi poterit. Dies autem adoptionis, nominis Cæſaris adepti, & Tribunicia poteſtatis ſuſcepta procul dubio fuit xiv. Kal. Octobris, qui erat dies Natalis Imperij Neruæ, vt ſemper obſeruatum eſt, atque ex Plinij Epiſtolis ad Traianum intelligitur*. Accipio conditionem mi Onuphri, ſed meminiſſe debebas eundem Plinium in Panegyrico dixiſſe: *Simul Filius, ſimul Cæſar, mox Imperator, & conſors Tribunicia poteſtatis, & omnia pariter, & ſtatim factus es*. Ergo & eodem die 18. Septembris non ſolum Cæſar, & Tribunus, ſed etiam Imperator creatus eſt. Etſi Nerua non ſe abdicarit Imperio, niſi menſe 16. nondum abſoluto, vt ex Aurelio Victore didicimus. Tandem itaque nacti ſumus verum Initium Imperij Traiani, videlicet Annum Epochæ Chriſti 97. diemque 18. Septembris, eo enim die Nerua in Capitolio, & deinde in Senatu Traianum declarauit Principem Cæſarem, & Tribunum, & Imperatorem; etſi non incœperit ſolus adminiſtrare Imperium, niſi ab abdicatione Neruæ, ſub finem huius anni, vel ineunte anno 98. à kal. Ianuarij, nec ſolus abſolutè, niſi mortuo Nerua die 27. Ianuarij anno 98.

Mortem Traiani tradit Xiphilinus ex Dione ſic. *Mox intercute aqua repletus, apud Selinuntem Ciliciæ Vrbem, quæ deinde Traianopolis cognominata eſt deſectus, ibiq; ſtatim extinctus eſt, cum imperaſſet annos vndeuiginti menſes ſex, & dies quindecim, vixiſſet ſexaginta quatuor*. Idem in Adriano narrat mortem Traiani occultatam per aliquot dies, vt adoptio procederet, & Adrianum Antiochiæ Syriæ declaratum eſſe Imperatorem vi Epiſtolarum, quibus non Traianus, ſed Plotina vxor Traiani ſubſcripſerat: Ælius autem Spartianus in vita Adriani narrat, hunc in Syria accepiſſe literas adoptionis *V. Iduum Auguſti, at III. Iduum earundem iuſſiſſe, vt natalis adoptionis celebraretur, quando exitus ei Traiani nunciatus eſt*, igitur ante V. Auguſti iam Traianus obierat. Eutropius lib. 8. de Traiano ait: *Apud Seleuciam Iſauriæ profluuio ventris extinctus eſt: obijt autem ætatis anno LXIII. menſe nono, & die quarto; Imperij autem XIX. menſe VI. & die XV*. Craſſiore modo Egnatius ſcribit: *Vixit annis LXIIII. Imperauit XX*. Iam ſi annos 19. menſes 6. & dies 15. Imperij numeremus ab Anni Epochæ Chriſti 97. die 18. Septembris, incidet mors eius in annum 117. diemque 3. Aprilis: contra ſi numeres à morte Neruæ, ideſt 27. Ianuarij anni 98. incidet mors Traiani in anni 117. diem 11. Auguſti, ideſt in III. Idus Auguſti, vnde Adrianus voluit celebrari initium ſuæ adoptionis, & natalis Imperij: Sed tamen aliquot diebus antea mortuus erat Traianus; ſi verò à Kalendis Ianuarij circa quas Nerua abdicauit, cadit mors in diem 16. Iulij, & inde retronumerando annos 64. ſeu potius, cum Eutropio 63. menſes 9. & dies 4. oportet natum eſſe Traianum anno Epochæ Chriſti 53. circa diem 12. Octobris. Quare cum Auguſtus obierit anno Chriſti 14. die 19. Auguſti; intercceſſerunt ab Auguſti Imperatoris obitu ad Traiani Imp. obitum anni ſolidi CII. menſes 10. dieſq; non plures quàm 24. vt diximus in Concluſione, quia Traianus non vixit vltra diem 16. Iulij, ſed potius paucis ante diebus obijt.

14 Quando igitur Ptolemæus lib. 7. Almageſti cap. 3. Refert Menelaum Aſtronomum Romæ obſeruaſſe Spicam Virginis penitus à Luna tectam Anno primo Traiani, & Nabonaſſari 845. die Mechir 15. ſequente 16. exacta iam hora 10. licet dies illa Mechir cadat in diem 9. Ianuarij anni 98. Epochæ Chriſti, & Nerua obierit die 27. Ianuarij eiuſdem anni, non propterea Ptolemæus errauit vno anno, nec in hoc ſecutus eſt falſum Canonem, vt malè ſuppoſuerunt Kriſtmannus, & Petauius, locis initio numeri 12. adductis, nec ob id turbandi ſunt Faſti, vt contendit Scaliger: Quia annus primus Imperij Traiani non incœpit tantum à die 27. Ianuarij, ſed multo ante diem 9. quod vtiq; notum erat, & Menelao, & Ptolemæo tunc viuentibus. Poſtremò ex dictis corrigendi ſunt Scaliger, qui Traianum mortuum ponit anno periodi Iulianæ 4829. ideſt Chriſti 116. & Petauius, qui lib. 11. c. 21. mortuum ait die 10. Auguſti.

CAPVT IX.

De Annis Imperatorum ab obitu Traiani ad necem Macrini.

CONCLVSIO IX.

Ab obitu Traiani, ſeu potius ab initio Hadriani ad necem Opilij Macrini ſunt anni vnus, & centum deficientibus diebus 63. aut 65. & huius interualli Anni, Menſes, ac dies Imperatorum, ordinandi ſunt, vt in infraſcripta Synopſi.

Nomina Imperatorum.	Natus eſt Epochæ Chriſti. Anno.	Menſ.	Dies	Iniuit Imperium Ep. Chriſti An.	M.	D.	Obijt Ep. Chr. An.	M.	D.	Imperauit An.	M.	D.	Vixit An.	M.	D.
Ælius Hadrianus.	76	Ianuar.	24	117	Aug.	11	138	Iulij	10	20	10	29	62	5	19
M. Antoninus Pius	86	Sept.	19	138	Iulij	10	161	Mart.	7	22	7	16	74	5	18
M. Aurelius cum	121	April.	26	161	Mart.	7	180	Mart.	17	19	0	11	58	10	22
L. Aelio Vero fratre	. . .	. . .	.	161	Mart.	7	169	med. hieme		9	ferè	. . .	. .	. .	.
L. Ael. Commodus.	161	Auguſt.	31	180	Mart.	17	193	Ianuar.	1	12	9	14	31	4	1
Aelius Pertinax.	126	April.	1	193	Ianuar.	1	193	Mart.	28	0	2	28	66	11	27
Didius Iulianus.	133	Ianuar.	2	193	Mart.	28	193	Maij	2	0	2	5	60	4	0
Septimius Seuerus.	146	April.	11	193	Maij	11	211	Febr.	4	17	8	20	64	9	25
Peſcennius Niger.	. . .	. . .	.	193	Maij	2	194	. . .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	.
Clodius Albinus.	. . .	. . .	.	193	Maij	2	197	Febr.	19	. .	. .	. .	3	9	17
Antoninus Baſſianus	178	April.	6	211	Febr.	4	217	April.	6	6	2	2	43	0	1
Caracalla, vel	192	April.	6	. . .	. . .	.	. . .	. . .	.	. .	. .	. .	29	0	1
Macrinus cum	164	. . .	. .	217	April.	6	218	Iun.	7	1	2	0	54	. .	. .
Diadumeno.	202	. . .	. .	217	April.	6	218	Iun.	9	1	2	3	16	. .	. .

1 IAm capite præcedenti num. 13. oſtendimus Hadrianum non iniuiſſe Imperium à die mortis Traiani, ſed à die XI. Auguſti menſis, quo accepit nuncium de illius morte, hunc enim iuſſit celebrari tanquam natalem Imperij ſui, & ſimul oſtendimus, annum hunc fuiſſe 117. Epochæ Chriſti quidquid ſit de morte Traiani, quam certum eſt præceſſiſſe per aliquot dies ante 11. Auguſti. Confirmari poſſet hic annus ex Ptolemæo lib. 4. Almageſti cap. 9. vbi refert Eclipſim Lunæ obſeruatam à ſe *anno octauo Hadriani*, Græcè enim habetur τῷ ὀγδόῳ ἔτει Ἀδριανοῦ esto Latini aliqui codices habeant *anno nono*, additque fuiſſe Nabonaſſari annum DCCCLXXII. & eius diem 17. Pachon, ſequente 18. At ex canone annorum Nabonaſſari, de quo lib. 5. certum eſt fuiſſe diem 5. Aprilis anni Epochæ Chriſti 125. ergo ſi huius anni die 5. Aprilis currebat annus octauus Hadriani, vti & anno 118. currebat eodem die primus Hadriani ſed initus anno 117. Verùm huic loco aduerſantur Anni Hadriani 2 ibi aſſignati à Ptolemæo. Nam lib. 3. cap. 8. refert Æquinoctium à ſe obſeruatum anno Nabonaſſari 880. Athyr 7. aitq; hunc eſſe annum 17. Hadriani, & ex Canone Nabonaſſareo fuit dies illa 25. Septembris anni 132. Epochæ Chriſti. Ergo primus Hadriani incœpiſſet anno 116. Epochæ Chriſti. Rurſus lib. 4. c. 6. notat Eclipſim Lunæ anno Nabonaſſari 882. Choiac 2. ſequente 3. videlicet anno Epochæ Chriſti 134. Octob. 20. & tunc ait fuiſſe Hadriani annum 19. & ibidem refert aliam Eclipſim Lunæ obſeruatam à ſe anno Nabonaſſari 883. Pharmuthi 19. ideſt anno Epochæ Chriſti 136. Martij 16. & hunc ait eſſe annum 20. Hadriani, quæ duo nequeunt ſubſiſtere niſi annus primus Hadriani incœperit anno 116. Ep. Chriſti. Vt concilientur hæc tria loca cum primo ex Ptolemæo adducto, & cum hiſtorico Chronologiſmo; dicendum videtur, aut aliquos numeros in Ptolemæi textu corruptos eſſe, aut cum Petauio l. 11. c. 12. & in 2. parte Rationarij c. 6. Ptolemæum ſequutum eſſe Canonem quendam Regum ac Principum, qui eſt Theonis in Commentarijs in Canones Manuales, & habetur in Manuſcriptis, & Græco codice Bibliothecæ Regiæ ponitur q; in fine Rationarij ab eodem Petauio, in eo enim Canone à Caligulæ initio deinceps anni principum vno anno abundant, eo quod annorum tantum, non autem menſium quibus imperarunt ratio habita ſit vel potius dicendum eſt Ptolemæum aut à Thoth præcedente annos Imperatorum numerare, aut cum audiuiſſet annos Traiani computari à morte Neruæ quæ fuit 27. Ianuarij, & tamen Menelaus obſeruationem ſuam factam eodem anno die 9. Ianuarij dixiſſet factam anno 1. Traiani exiſtimaſſe annos imperatorios anno 1. amplius, quam alij faciebant, denominandos, ita vt qui primus eſſet exteris; Romanis ſecundus appellaretur. Quidquid eſto, Aſtronomicarum obſeruationum à Ptolemæo adductarum tempora non nituntur annis Imperatorum, ſed Nabonaſſari, qui Ptolemæo compertiſſimi fuerunt.

De anno mortis Hadriani, & vitæ ſpatio diſcrepant Auctores. Dio in eius vita teſtatur inſtructum ſe à patre ſuo Aproniano qui præerat Ciliciæ quando Hadrianus inchoauit Imperium, concludit ſic. *Vixit autem annos ſexaginta duos, menſes quinque, & dies vndeuiginti; imperauit annos viginti, & menſes vndecim* vt habet codex Græcus. Aurelius Victor nil aliud quàm: *Vixit annos ſexaginta duos*. At Eutropius lib. 8. *Obiit in Campania ſexagenario maior, Imperij anno xxj. menſe x. die xxix.* Aelius Spartianus, in ſuo Aelio Hadriano ait. *Natus eſt Romæ ix. Calend. Febr. Veſpaſiano vij. & Tito V. Conſulib.* nempe ex noſtris Faſtis anno Epochæ Chriſti 76. Ianuarij 24. ſed in fine inquit: *Vixit annis LXX. menſibus V. diebus XVII. imperauit annis XXI. menſibus IX.* Sed ex Dione, & Eutropio ſcribendum annum XX menſ. XI. Cum ergo iniuerit imperium anno Epochæ Chriſti 117. die 11. Auguſti; ſi inde numerentur anni 20. & menſes 11. cadet Hadriani mors in anni 138. diem 10. vel 11. Iulij, vnde retrocedendo per annos 62. menſes V. & die 19. quos vixit iuxta Dionem, incidit natiuitas eius in diem 24. Ianuarij anni 76. quod conſonum eſt anno Conſulari & diei à Spartiano adſcripto; & hinc patet emendandum numerum illum vitæ LXX. legendumque LXII. Huic verò ſtatim ſucceſſit M. Antonius Pius.

2 *M. Antoninus Pius*, narrante Iulio Capitolino in eius vita: *natus eſt tertiodecimo Calendas Octobris, ſub Domitiano duodecimum, & Cornelio Dolabella Conſulibus.* Ergo ex Faſtis anno 86. Epochæ Chriſti, 19. Septembris, iniuit autem imperium anno 138. die 11. Iulij, vt docuimus nu. præcedenti, & confirmatur quia anno ſequenti 139. fuit Conſul cum Brutio præſente, à quò anno incluſiuè ad Conſulatum Vlpij, & Pontiani, Iulianumq; 283. ideſt Epochæ Chriſti 238. incluſiuè annos centum computat Cenſorinus c. 8. vnde patet corrigendos Euſebium, & Scaligerum qui Hadriani mortem, & Antonini initium retrahunt ad annum Epochæ Chriſti 137. Neque obſtat quod Ptolemæus in ſuis obſeruationibus huic opinioni faueat; iam enim diximus

mus eum aliquos annos Imperatorios vno anno retrahere ob cauſas num. præcedenti indicatas, de quo & contra Euſebium atq; Scaligerum plura Petauius l.11. de doctr. tempor. c. 23. de Morte Capitolinus nil aliud dicit, quàm *Perijt anno LXX.* at Xiphilinus ex Dione: *Imperauit annos* 24. Eutropius verò lib. 8. *Obijt vitæ anno* 73. *imperij* 23. Egnatius Capitolino inhærens ſcribit obijſse *Septuagenarium*. Sed Onuphrius lib. 2. Com. in Faſtos ad annum Vrbis Capitolinum 914. colligit eum mortuum eſse anno Epochæ Chriſti 161. quod es numis probat, & Martij 7. Quia es Spartiano ponit Hadrianum obijſse die 10. Iulij, vt & nos, Marcum autem Aurelium, qui Pio ſucceſſit, imperaſse annos 19. & dies 11. idque conſtare apud omnes, mortuumq; eſse 17. Martij teſtibus Dione, & Tertulliano; quare regrediendo diebus vndecim à die 17. Martij, deuenitur in diem 7. Martij, quo abſoluit imperij annos 19. Cæterùm ſi ab anno 138. Chriſti, dieq; Iulij 10. numerentur imperij Antonini Pij anni 23. ſolidi, eorum finis cadet in annum 161. diemque 10. Iulij, à quibus regrediendo ad diem 7. Martij, deſunt anno 23. menſes 4. & dies 4. Imperaſset ergo annos 22. menſes 7. & dies 26. aut 27. & ſic verè dixiſset Eutropius eum mortuum eſse imperij anno 23. labente. Ab anno autem 86. Chriſti, & die 19. Septembris, quà natus eſt, vſque ad annum 161. & diem 7. Martij, qua mortuus, ſunt anni Solidi 74. menſes 5. & dies 18. Ergo non tantummodo 70. annos vixit.

3 Defuncto Antonino Pio ſucceſſere *M. Aurelius Antoninus Philoſophus, & L. Aelius Verus* eius Frater anno Epochæ Chriſti 161. Martij 7. Natus eſt autem M. Aurelius teſte Iulio Capitolino in eius vita, *Romæ VI. Calendas Maias, auo ſuo iterum & Augure Conſulibus*, dixeratque paulo ante auum ipſius fuiſſe M. Annium Verum, qui Conſules fuere anno 121. Epochæ Chriſti: narrata deinde morte L. Aelij, poſteà de M. Aurelio ſcribit: *Octauo decimo anno imperij ſui ſexageſimo, & primo vitæ diem vltimum clauſit.* At Eutropius lib. 8. ait, L. Ælium mortuum xj. *imperij anno* de M. Aurelio inquit: *Obijt xviij. imperij anno, & anno vitæ LXI.* Sed longè aliter apud Onuphrium lib. 2. Com. Faſtor. ad Vrbis annum 933. Dio & Tertullianus, dicentes M. Aurelium apud Syrmium in Pannonia obijſse 16. kal. Aprilis, ideſt 17. Martij Imperij anno xix. & die xi. vitæ verò anno Lviij. menſe xi. & die xx. vt idem Dio refert. At in meo Græco codice Xiphilini lego *Annos vitæ quinquaginta octo, menſes decem, & dies vitæ vigintiduos; Imperij autem Annos vndeviginti, dieſq; vndecim.* Huic autem ſtandum eſt, quia Dio diligentior in computando, & vicinior illi tempori: numerando autem à die 26. Aprilis, qua natus eſt, ad ſequentis anni diem 17. Martij, quo mortuus eſt, incluſiuè, ſunt menſes decem, & dies 22. ſed à die 7. Martij, quo imperare cœpit cum fratre, ad diem 17. Martij, quo obijt, eſt vnus annus, & dies vndecim incluſiuè, ergo mortuus eſt anno 180. Epochæ Chriſti, ab anno enim 161. Martij 7. quo ſucceſſit Antonino Pio, ad anni 180. diemq; 17. Martij ſunt anni imperij 19. & dies 11. Rurſus, ab anno 121. & April. 26. die Natiuitatis, ad annũ 180. dieq; 17. Martij ſunt anni vitæ 58. menſes 10. dieſq; 22.

4 Sed de *Lucij Aelij Veri* morte quoad annum emendandus eſt Codex Eutropij, vbi dicitur obijſse anno Imperij XI. & ſcribendum IX. nam mortuus eſt anno Epochæ Chriſti 169. quo ſcilicet profectus eſt cum M. Aurelio ad bellum Marcomannicum, ſed apoplexia correptus inter Concordiam, & Altinum obijt, vt narrat ipſemet Eutropius, & Spartianus. Galenus autem de præcog. ad Poſthumum c. 9. refert Lucium media hieme obijſſe. Annum autem nonum imperij eius, colligit Baronius ex Tribuniciæ poteſtatis anno IX. qui habetur in ſepulcrali ipſius inſcriptione, & ea regula generali, quam Dio lib. 53. tradit, videlicet tot annos imperij eſse, quot Tribuniciæ poteſtatis, ſi tamen ante imperij initium eam non geſserint, ſicut non geſserat Lucius Aelius Verus. Vide *Baronium* ad annum ipſi 171. qui nobis eſt 169. Chriſti.

6 Mortuo M. Aurelio anno Epochæ Chriſti 180. Martij 17. ſucceſſit filius eius *L. Aurelius Aelius Commodus*, qui teſte Lampridio *natus eſt Lanuuij pridie Calendas Septembres, patre patruoq; Conſulibus*: nempe ex Faſtis anno Epochæ Chriſti 140. aut 145. aut 161. his enim annis M. Antoninus Pius, cum M. Aurelio Conſules fuere, ſed ex annis vitæ, & imperij conſtabit, natum anno 161. ſcribit enim Aurelius Victor in Cæſaribus *ſtrangulatum eſſe à validiſſimo palæſtrita, anno vitæ triceſimo ſecundo*; Eutropius autem lib. 8. ſtrangulatum: cùm annis xij. poſt patrem, & viij. menſibus imperaſset; at Dio, qui ſub eo vixit accuratiùs notat tempus dicens ſtrangulatum eſse à Narciſso athleta, cùm vixiſset ἔτη δώδεκα, καὶ μῆνας ἐννέα, καὶ ἡμέρας τέσσαρας, καὶ δέκα; *ideſt annos duodecim menſes nouem, & dies quatuordecim*: additq; ἐβίωσε δὲ ἔτη τριάκοντα ἕν, καὶ μῆνας τέσσαρας videlicet: *Vixit autem annos trigintaunum, & menſes quatuor.* Igitur ab anno Epochæ Chriſti 161. dieq; 31. Auguſti, quo natus eſt numerando annos 31. & menſes quatuor, cadit eius mors in finem anni 192. & initium 193. ſed numerando Imperij annos 12. menſes 9. & dies 14. ab anni 180. die 17. Martij, quo imperare cœpit, incidit mors in ipſas Calendas Ianuarias anni 193.

6 Calendis Ianuarij anni Epochæ Chriſti 193. ſed nocte antecedente, vt narrat Capitolinus factus eſt Imperator à Senatu *Aelius Pertinax*, cùm eſſet ſexagenario maior, enitente Læto præfecto Prætorij; occiſus eſt autem à militibus; concluditq; Capitolinus: *Natus autem Calend. April. Falcone, & Claro Conſulibus vixit annis LX. menſ. vij. dies xxvj. imperauit menſibus* 11. *diebus* 25. Nam hi Conſules fuerunt anno 193. Aurelius Victor ait: *Heluius Pertinax imperauit octoginta quinque.* Eutropius lib. 8. *Pertinax grandæuus iam vt qui ſeptuagenariam attigiſſet ætatem ex S. C. imperare iuſſus eſt, octogeſimo imperij die occiſus eſt.* Xiphilinus, ex Dione: *Vixit annos ſexaginta ſeptem deficientibus ad menſem quartum diebus tribus. Imperauit autem dies octoginta ſeptem*: cui ſi ſtemus potiuſquàm reliquis, cadit eius nex in diem 28. Martij, & natiuitas eius in annum 126. diemq; 1. Aprilis, ad quem menſem, qui eſt quartus in anno, ineundum deerant dies tres, vt indicat Dio.

7 Occiſo Pertinace ſucceſſit pactione pecuniæ, *Didius Iulianus*, ſed & ipſe occiſus eſt, & narrante Spartiano, vixit annis 56. menſibus 4. imperauit menſibus 2. diebus 5. At Xiphilinus ex Dione affirmat: *vixiſſe annos* 60. *menſeſq; ac dies* 4. *& imperaſſe dies* 66. Ergo à die 28. Martij anni 193. quo Pertinax occiſus eſt numerando incluſiuè dies 66. cadit eius mors in diem 2. Maij, vnde retro numerando annos 60. & menſes 4. incidit eius natiuitas in anni 133. diem 2. Ianuarij.

8 Interfecto Didio *L. Septimius Seuerus*, qui erat Legatus in Pannonia, audita nece Didij, à Legionibus, quamuis repugnans, appellatus eſt Imperator idibus non Auguſti, vt habet Spartianus, ſed Maij, vt habet Dio, qui per ea tempora vixit. Interim tamen *Peſcennius Niger* in Syria, & *Claudius Albinus* in Britannia Imperium vſurparunt, ſed Albinum Seuerus conciliauit ſibi, oblata Cæſaris dignitate, & rerum potitus contra Nigrum profectus eſt, quem anno ſequenti vicit, ita vt Niger obtruncatus ſit, vel Antiochiæ, vt habet Dio, Eutropius, & Herodianus lib. 3. vel apud Cyzicum, vt Spartianus, qui ait Seuerum natum *eſſe Erucio Claro II. & Seuero Conſulibus ſexto Idus Aprilis*, ideſt anno Epochæ Chriſti 146. Aprilis 8. & addit: *Perijt Eboraci in Britannia &c. anno Imperij xviij iam ſenex*: Aurelius Victor ſcribit Albinum, qui ſe Cæſarem fecerat, apud Lugdunum occiſum; Septimium verò Seuerum imperaſſe annos 18. Eutropius quoq; lib. 8. ait Albinum, qui ſe fecerat Cæſarem victum, & occiſum apud Lugdunum; Seuerum autem *Eboraci valde ſenem obijſſe Imperij anno xviij. & menſe vj.* Sed accuratior Dio affirmat: *natum eſſe die* 11. *Aprilis, vixiſſe annos* 65. *menſes* 11. *& dies* 25. *imperaſſe annos* 17. *menſes* 8. *& dies* 3. Igitur numerando ab anni 146. die 11. Aprilis annos 65. menſ. 9. dies 25. cadit eius mors in anni 212. diem 4. Februarij. Sed ſi ab anni 193. idibus Maij, ſeu die 15. numerentur Imperij anni 17. menſ. 8. & dies 3. caderet mors in anni 211. diem 18. Ianuarij. Petauius tamen cum Onuphrio, & plurimis ponunt Seuerum mortuum 4. Februarij anno Epochæ Chriſti 211. quod ſi verum eſſet, aut falſus eſſet Dio de tempore vitæ Seueri, aut Spartianus de Conſulibus, ſub quibus natum ponit, aut Faſtos hic peruerſos eſſe dicendum eſſet. Retinendo autem eos Conſules ad annum Epochæ Chriſti 146. cum Onuphrio, & Petauio, & inde à die 11. Aprilis numerando, vſq; ad anni 211. diem 4. Februarij, ſunt anni vitæ 64. menſes 9. dies 25. Quoniam verò anni ſequentium Imperatorum, vſq; ad Æram Diocletiani cogunt nos finem Seueri ſtatuere anno 211. adeoq; die 4. Februarij, nec Faſtos ſemel

bene

bene ordinatos mutare poſſumus; Statuemus quoq; Seuerum vixiſſe annos 64. menſes 9. dieſq; 25. ſed imperaſſe ab Idibus Maij anni 193. annos 17. menſes 8. & dies 20. Albinus autem, vt ex Herodiano, & Dione colligitur, ſumptis armis contra Seuerum, victus tandem, & occiſus eſt apud Lugdunum 19. Februarij, Laterano, & Rufino Conſulibus, ideſt anno Epochæ Chriſti 197. quare ab vſurpato imperio dominatus eſt annos 3. menſes 9. dies 17.

9 Ex duobus filijs Seueri Baſſiano, & Antonino Geta; ipſe Geta hoſtis Reipublicæ iudicatus eſt, & à maxima parte receptus pro Imperatore M. Aurelius Antonius Baſſianus Caracalla pro ſucceſſore deputatus à patre, tot enim notis nominatus eſt, ſed proprium ei nomen *Baſſianus*, & cognomen diſtinctiuum *Caracalla*, qui anno ſequenti ideſt Epochæ Chriſtianæ 212. 26. Februarij occidit in gremio matris Getam fratrem agentem annum 22. & menſes 9. vt ſcribit partim Herodianus, partim Spartianus, & circiter viginti millia eorum, qui Getæ fauerunt, iuſſit interfici. Addit Spartianus natum eſſe Caracallam *VIII. Idus Aprilis, & eodem die occiſum fuiſſe à Macrino præfecto Prætorij per Martialem Centurionem, cùm vixiſſet annos XLIV. imperaſſet annos VI.* at Eutropius lib. 8. ait: *Defunctus in Oriente apud Edeſſam anno imperij VI. menſe II. vix egreſſus ætatis XLIII.* Longè aliter habet ex Dione Xiphilinus, qui ait vixiſſe ἔτη *ἐννέα καὶ εἴκοσι*, ideſt annos 29. & imperaſſe annos ſex, menſes duos, & dies aliquot; cui adſtipulatur Aurelius Victor, quatenus dicit: *Vixit annos ferè triginta*. In hac diuerſitate aſſumemus eum imperaſſe annos 6. & menſes 2. ac dies totidem, videlicet à die 4. Februarij anni 211. Chriſti, quo ſucceſſit Seuero Patri, vſq; ad annum 217. diemque Aprilis 6. qui fuit dies eius Natalis ac lethalis, ex quo ingreſſus eſt annum 30. iuxta Dionem, & Aurelium, aut 44. iuxta Spartianum, & Eutropium.

10 Caracalla occiſo exercitus creauit Imperatorem Opilium Macrinum cum Diadumeno eius filio, ſed eoſdem milites interfecerunt anno ſequenti cum imperaſſent menſes quatuordecim 7. die Iunij anni 218. Epochæ Chriſti, vt ex Eutropio habemus & Aurelio Victore: Xiphilinus tamen dat eorum imperio annum vnum & menſes duos, & dies tres, quo poſito interfecti fuiſſent die 9. Iunij. De illorum ortu, & ætate mirum ſilentium; niſi quod ex Herodiano & alijs Onuphrius colligit vitæ annos 54. Macrini, & 56. Diadumeni.

Cùm ergo Traianus obierit anno Epochæ Chriſti 117. die circiter 16. Iulij, ſed Hadrianus non iniuerit imperium, niſi die xj. Auguſti vt, dictum eſt ſub finem capitis vij. & Macrinus occiſus ſit anno 218. Iunij 7. aut 9. patet ab initio Hadriani ad finē Macrini interceſſiſſe annos CI. deficientibus diebus LXIII. aut LXV. vt in Concluſione diximus.

CAPVT X.

De Annis Imperatorum à nece Macrini, vſq; ad finem Diocletiani, & de duplici Epocha Diocletiani.

CONCLVSIO X.

A nece Macrini ad finem Imperij Diocletiani ſunt anni octoginta ſex, intra quos Anni Imperatorum diſtribuendi ſunt, vt in infraſcripta Synopſi. Diocletiani autem Epocha, & Imperium abſolutè incipit à die 17. Septembris Anni CCLXXXIV. Epocha Chriſti vnde, ſed à die 29. Auguſti Epocham SS. Martyrum computant Alexandrini, potiùs quàm ab Anno CCCIII. quo Perſecutio Diocletiani incæpit.

Nomina Imperatorum.	Natus eſt An.	M.	D.	Imperium init An	M.	D.	Obijt An.	M.	D.	Imperauit An.	M.	D.	Vixit An.	M.	D.
Antoninus Alagabalus.	204			218	Iun.	7	222	Mart.	10	3	9	4	18		
Alexander Seuerus.	205	Dec.	15	202	Mart.	10	235	Mart.	18	13	0	8	29	5	7
Iul. Maximinus cum filio.	174			235	Mart.	18	238	Mart. ex.		3	.	.	65		
Maximinus eius filius.	218			235	Mart.	18	238	Mart. ex.		3	.	.	21		
Gordianus Senior cum	158			236			237			1	6	0	80		
Gordiano filio ſuo qui	192			236			237			1	6	0	46		
Pupienus & Clod. Balbinus.	—			237	Maij	26	238	April.		0	11	&c.	—		
Anton. Gordianus puer.	222			238	Mart.		244	April.		6			22		
Philippus Senior cum filio	—			244	April.		249	April.		5			—		
Philippus Iunior.	237			244	April.		249	April.		5			12		
Decius cum filio	201			249	Maio		251	Decemb.		2	6	0	50		
Decius filius.	—			249	Maio		251	Decemb.		2	6	0	—		
C. Vibius Gallus cum Hoſtiliano, & mox cum filio.	209			251	Decemb.		254	Mart. ex.		2	4	6	46		
C. Vib. Voluſianus cum patre.	—			251	Decemb.		254	Mart. ex.		2	4	6	—		
Aemilianus.	215			253	Decemb.		254	April.		0	4	ferè	40		
Licinius Valerianus.	—			253	Decemb.		260	exeunte		6		&c.	—		
Licinius Gallienus.	219			253	Decemb.		268	Mart.		14	4	0	50		
Flauius Claudius.	—			268	Mart.	24	270	poſt Mart.		2		&c.	—		
M. Aurelius Quinctilius.	—			270	Febr.	3	270	Febr.	20	0	0	17	—		
L. Domitius Valer. Aurelianus	—			270	Mart.	&c.	275	Ianuar.		4	10	ferè	—		
M. Claudius Tacitus.	201	Septembr.		275	Sept.	25	276	Apr.	12	0	6	20	75	5	0
M. Annius Florianus.	—			276	April.	12	276	Iul.	1	0	2	20	—		
M. Aurelius Probus.	—			276	Iul.	1	282	Aug.	12	6	4	0			
M. Aurelius Carus.	—			282	Aug.	12	283	Aug. ex.		2		&c.			
Numerianus cum Caro.	—			282	Aug.	12	284	Septemb. in.		2		&c.			
Carinus cum Caro.	—			282	Aug.	12	285	Maio		2	8				
C. Valer Diocletianus.	248			284	Sept.	17	304	abdicauit		20			68		
	—			—			316	ob. 3 Dec.		—			—		
Maximianus Herculeus.	251			284	Sept.	17	304	abdicauit		20			60		
							310	obijt							

Varius

1 V*Arius Heliogabalus*, quia putabatur filius Antonini Baſſiani, accepit Imperium, voluitq; ſe dici Antoninum Heliogabalum, vt ſcribit Lampridius, occiſuſq; eſt à militibus. Sed verè varij ſunt Hiſtorici de illius tempore; nam Aurelius Victor dicit vixiſſe annos 16. Eutropius autem lib. 8. inquit: *Biennio poſt & viij. Menſibus, tumultu interfectus eſt militari*. Xiphilinus ex Dione ait vixiſſe annos octodecim, & imperaſſe *annos tres, menſes nouem, & dies quatuor*: Solet autem numerare includendo terminos; quare à nece Macrini anniq; 218. Iunij 7. computando annos 3. menſes 9. & dies 4. cadit mors Heliogabali in annum Epochæ Chriſti 222. diemq; 10. Martij. In inſcriptionibus tamen vetuſtis ſcribitur Alagabalus.

2 Alagabalo occiſo ſucceſſit eius Conſobrinus *Alexander Seuerus* Mammeæ filius, qui antea Cæſar à Senatu fuerat appellatus, vt narrat Lampridius, qui addit, eum cum matre occiſum fuiſſe, & concludit. *Imperauit annis xiij. dies ix. vixit annis xxix. menſ. iij. diebus vij.* Aurelius Victor inquit: *Imperauit annos tredecim*; & Eutropius lib. 8. *Periit in Gallia militari tumultu xiij. imperij anno, & die viij.* Conſentit his Herodianus. Ergo ab anno 222. dieq; 10. Martij, qua occiſus eſt Alagabalus numerando annos 13. & dies 8. incidit Seueri nex in anni 235. diem 18. Martij, & hinc retronumerando vitæ annos 29. menſes 3. dieſq; 7. cadit eius natiuitas in diem 15. Decembris anni 205. Confirmatur autem initium Seueri ex Canone Hippolyti Epiſcopi Portuenſis, excerpto ex ſtatua quadam Romæ adhuc conſeruata, quem adducunt Scaliger lib. 5. de emend. tempor. pag. 491. & Petauius lib. 7. de doct. tempor. c. 60. & lib. 11. cap. 24. in eo enim dicitur: *Anno primo Imperij Alexandri facta eſt decimaquarta Paſchalis, idibus Aprilis Sabbatho, cum menſis eſſet Embolimæus.* Hic verò Character nulli ex proximis annis conuenit, niſi Epochæ Chriſti 222. quo die 13. Aprilis fuit decimaquarta terminus Paſchalis, inciditq; in Sabbathum Cyclo Solis 7. & Litera Dominicali F. id indicantibus, ideoq; Paſcha celebratum fuit die 14. Aprilis, ex quo Scaliger, & Petauius corrigunt Agathiam vno, alteroue anno hic excedentem.

3 Mortuo Seuero *Maximinus Thrax* ex patre Micca Gouleo, & matre Ababa Alana obſcuriſſimis parentibus natus, primus è militari corpore factus eſt ab exercitu Imperator, abſq; authoritate Senatus, vt tradit Capitolinus in Maximinis patre, ac filio, qui ſimul imperare cœperunt anno Epochæ Chriſti 235. Martij 18. vt dictum eſt de morte Seueri; Anno autem ſequenti, ſeu 236. Milites exercitus Romani ob crudelitatem Maximini, *Gordianum* virum grauiſſimum, ac Proconſulem in Africa, licet Senem, ac recuſantem coegerunt acceptare Imperium, eumq; vna cum filio Auguſtum appellarunt omnes, qui erant in Africa, qua de re ſcripſit Carthagine Gordianus ad Senatum, recitatæq; ſunt hæ literæ 6. Calendas Iunias, & Senatus omnia hæc confirmauit, iudicauitq; hoſtem Maximinum: Sed cum imperaſſent anno vno, & menſibus ſex Gordianus iunior in prælio contra Capelianum Maximini partes ſuſtinentem occiſus eſt, annum agens 46. quo audito Gordianus Senior annum agens octogeſimum laqueo vitam cum Imperio finiuit. Horum autem morte audita Senatus 7. Calendas Iunias contra Maximinum creauit Imperatores Maximum Pupienum, & Claudium Balbinum, quos etiam Populus Auguſtos appellauit, Gordianum autem nepotem Gordiani Senioris, & filium Iunioris Cæſarem crearunt, & ſimul Imperatorem; Cùm autem Pupienus, & Balbinus viderent ſe fauore ſuperari à Gordiano licet agente tunc annos 16. conati ſunt eum extrudere ab Imperio, & ideo anno ſequenti trucidati ſunt à militibus, nempe anno Epochæ Chriſti 238. quo ipſe Maximinus annorum 65. vnà cum puero annorum 21. iuſſu Pupieni diſcerptus fuerat, cum imperaſſet triennio, & paucis diebus. Ipſe demum Gordianus adoleſcens, cum vixiſſet 22. imperaſſet annos 6. occiſus eſt ſeditione militum concitata à Philippo Arabe, qui ſibi Imperium vſurpauit. Hæc nos ex Capitolino præcipuè in Maximinis Maximo Balbino, & Gordianis, Aurelio Victore, Eutropio lib. 9. Herodiano lib. 3. & Zoſimo lib. 1. compilauimus, licet ipſe Capitolinus citet Herodianum. Maximinum verò Eutropius ait imperaſſe triennio, & paucis diebus.

Ex dictis tempora horum ita deſtribuenda ſunt, vt *Iulius Maximinus* cum filio *Maximino* imperare cœperit anno Epochæ Chriſti 235. Martij 18. quando Seuerus occiſus eſt, & cum imperarint triennio, & paucis diebus, extincti ſint anno 238. ſub finem Martij; Gordianus vero Senior vnà cum filio in Africa creati ſint Imperatores anno 236. & anno 237. interierint, eodemq; incœperint, Pupienus, Balbinus, & Gordianus adoleſcens, ſed anno 238. interfectis poſt Maximinum Pupieno, & Balbino, Gordianus adoleſcens ſolus imperare cœperit, iſque demum interfectus fuerit anno ſexto Imperij ſui, videlicet anno 244. menſe circiter Aprili, quia Maximinus occiſus fuerat exeunte Martio, & Pupienus, & Balbinus paulo poſt occiſi ſunt, & inde ſolus Gordianus imperare cœpit. Sed quia Capitolinus dicit duos priores Gordianos imperaſſe annum, & menſes ſex, & eorum morte audita Senatum congregatum eſſe 7. Kal. Iunias, & tres Imperatores creaſſe, neceſſe eſt Gordianos ab exercitu in Africa factos Imperatores initio circiter anni 236. eſto tardius multo literæ Gordiani recitatæ ſint in Senatu, aut in Capitolino priore loco legendum 6. Kal. Ianuarias.

4 Sed nunc de Eclipſi Solis agendum, de qua Iulius Capitolinus in Gordiani Iunioris vita ſic. *Poſteaquam conſtitit apud veteranos quoque ſolum Gordianum imperare inter populum, & milites, ac veteranos pax roborata eſt, & hic finis belli inteſtini fuit, cum eſſet delatus Gordiano puero conſulatus. Sed indicium non diu imperaturi Gordiani hoc fuit, quod Eclipſis Solis facta eſt, vt nox crederetur, neque ſine luminibus accenſis quidquam agi poſſet.* Ex tenore huius narrationis apparet hanc Eclipſim euenisſe illo anno, quo Gordianus ſolus imperare cœpit, vt exprimit Capitolinus, atq; adeò anno Ep. Chriſti 238. & confirmatur, quia hoc anno deſignatus eſt Conſul Gordianus, & conſulatum iniuit anno ſequenti, cum Auiola, vt eſt in Faſtis ad annum 239. Denique ſi Capitolinus loqueretur de Eclipſi Solis facta anno 237. quo anno creati ſunt tres Imperatores Pupienus, Balbinus, & Gordianus, cum Pupienus, & Balbinus anno ſequenti occiſi ſint, debebat potius horum exitio applicari omen illius Eclipſis; Idcirco Buntingus in ſua Chronologia dicit Eclipſim, de qua Capitolinus, eſſe illam, quæ accidit anno 238. Conſulibus Vlpio, & Pontiano die 2. Aprilis hora Romæ poſt mediam noctem 7. 25. vt ſupputauit Petauius l. 8 eſto hæc non fuerit, niſi digitorum 8 ½. At Scaliger lib. 5. tit. *de Gordiani initio*, & Petauius lib. 11. de Doct. tempor. c. 24. elegerunt Eclipſim factam anno 237. die 12. Aprilis hora Romæ 4. minut. 55. poſt meridiem, quia fuit digitorum 10 ½. ex Pariſinis Tabulis, vel 11. & 27. ex Prutenicis, quare ob viciniam horizontis viſa eſt totalis, qualem requirit Capitolini narratio; Keplerus quoque ob hanc cauſam in Aſtronomia Optica pag. 293. ait fuiſſe anno 237. Sed fieri poteſt, vt Eclipſis quoq; anni 238. iuxta veriores Tabulas Aſtronomicas fuerit digitorum 11. in aliquo Italiæ tractu, & ob viciniam horizontis viſa ſit totalis, aut Capitolinus Eclipſim eam, quæ præceſſit mortem duorum Gordianorum, confuderit cum illa, quæ facta eſt anno eo, quo ſolus imperare cœpit Gordianus puer. Quidquid ſit de his; duos errores in Chronologia corrigere oportet, vnum Lansbergij, alterum Petauij, & Onuphrij.

5 Lansbergius enim in Theſauro obſeruationum pag. 114. Cenſorinum audet accuſare erroris in anno illo ipſo, in quo ſcribebat aureum ſuum libellum de die Natali, & quem optimi quique Chronologi recipiunt pro fundamento inſigniorum Epocharum; ait enim. *Eſt autem manifeſtus error Cenſorini conferentis Conſulatum Vlpij Crinit, & Proculi Pontiani in annum Iulianum 283. qui fuit annus Chriſti 238. Index enim anni Conſulatus Vlpij Criniti, & Proculi Pontiani, eſt Eclipſis illa Solis, quæ nocturnas quaſi tenebras effecit Romæ, facta verò eſt ea, non anno Iuliano 283. vt Cenſorinus vult, ſed Iuliano 282. hoc eſt Chriſti 237.* Hæc Lansbergius, ſed gratis aſſumit Eclipſim anni 237. fuiſſe indicium Conſulatus Vlpij, & Pontiani, id enim nemo antiquorum ſcriptorum dixit, nedum Cenſorinus, quinimmo eorum Conſulatum elegit pro Indice, & titulo anni quo ſcribebat, & quem ſexa alijs celeberrimis Epochis illuſtrauit, inter quas eſt Iuliana. Quare Eclipſis anni 237. fuit Corneliano, & Perpetuo Conſulibus.

6 Onuphrius autem Panuuinus l. 2. Comm. in Faſtos, ad annum Vrbis Capitolinum 990. agens de Gordianis, ait hoc anno Conſules fuiſſe Perpetuum, & Cornelianum, ſed

in co-

in eorum locum ſuffectos fuiſſe Iulium Silanum, & Meſſium Gallicanum, ſub quibus creatos; ſeu confirmatos ait Senatus Conſulto Gordianos duos Imperatores *VI. Kal. Iunias*, & ſtatim addit poſt eorum creationem *vix menſe exacto* Gordianos extinctos eſſe, & tamen paulo poſt, ait, *Duo verò Gordiani relati ſunt inter Diuos, cum menſem & dies ſex imperaſſent ita Herodianus, & Capitolinus*. Sed Capitolinus Florentiæ impreſſus Anno 1519. in Gordianis dicit: *Imperauerunt anno vno, & menſibus ſex*, idque non per notas numerales exprimit, ſed ita vt modò retuli, perperam igitur Onuphrius pro anno menſem, & pro menſibus dies ſubſtituit. Præterea, cum Capitolinus idem dicat in Maximinis VI. kal. Iunias confirmatos fuiſſe Gordianos Imperatores à Senatu, & in vita Maximi, & Balbini dicat Senatum audita morte Gordianorum, & Maximini feſtinatione ad Vrbem *ſeptimo Calendas Iunias in ædem Concordiæ concurriſſe*, & creaſſe tres Imperatores Pupienum, Balbinum, & Gordianum adoleſcentem, quomodo fieri poteſt, vt eodem anno prius audita ſit mors Gordianorum VII. Kal. Iunij, quàm ipſi confirmati ſint Imperatores VI. kal. Iunij? Deinde Onuphrius anno eodem ponit interfectum circa Kal. Octobris Maximinum cum filio, ſed Eutropius repugnat, qui ait Maximinum imperaſſe triennio, & paucis diebus; ergo cum mortuo Seuero anno 235. Martij 18. ſucceſſerit, neceſſe eſt occiſum eſſe anno 238. paucis diebus poſt 18. Martij.

7 Denique Petauius lib. 11. c. 24. ſupponit *Gordianos* anno Chriſti 236. Imperium ſuſcepiſſe circa Maium, eoq; interfectos anno ſequenti Iunio exeunte, iiſq; ſuffectos in Imperio Pupienum, Balbinum, & Gordianum nepotum, ſed Pupienum, & Balbinum anno 237. interfectos eſſe eodem ferè quo inierant menſe, ſed diuerſo anno, nempe 238. vbi Gordianis dat imperium vnius, & amplius anni, ſicut & Pupieno, ac Balbino; ſed quatenus ſupponit Maximinum occiſum anno 237. contradicit Eutropio aſſerenti Maximinum imperaſſe annos 3. & aliquot paucos dies, & Aurelio Victori dicenti de Maximino: *Imperauit annos tres*. Quod autem ait Capitolinus in Gordiano Iuniore Balbinum, & Maximinum imperaſſe biennio intelligendum eſt de duorum annorum parte, quia ſcilicet imperarunt à VII. kal. Iunij anni 237. vſq; ad Aprilem circiter ann. 238.

8 *Philippus Arabus* factus à Gordiano præfectus Prætorij, Gordianum iuſſit occidi, ſibiq; imperium vſurpauit cum imperaſset annos ſex, vt tradunt Capitolinus, & Aurelius Victor, ideoq; circa Aprilem anni 244. vt ſupra diximus; confirmatur autem hic annus ex dictis cap. 2. num. 9. vbi oſtendimus Philippos patrem ac filium ludos ſeculares celebraſse à die 21. Aprilis anni Epochæ Chriſti 247. quo incœpit Vrbis annus Milleſimus Varronianè, anno Imperij ſui 3. iam completó, vſque ad 21. Aprilis anni 248. quo fuerunt Conſules Philippus pater III. & filius II. Vtinam reliqua horum tempora tam certa eſſent. Nam Aurelius Victor in Cæſaribus inquit: *M. Iulius Philippus imperauit annos quinque. Filius autem eius C. Iulius Saturninus, quem potentiæ ſociauerat Romæ occiditur, agens vitæ annum duodecimum.* Eutropius quoq; lib. 9. ait: *Senior Philippus Veronæ; Romæ Iunior interfecti ſunt annis V. imperauerunt.* Caſſiodorus autem in Chronico ſcribit Philippum regnaſse annos VI. ſed completos, numerat enim paria Conſulum 7. ſub eo, & ait occiſum eſse Conſulibus Decio II. & Etruſco; Euſebius quoque, Oroſius, & Baronius dant Philippis annos 6. plenos, & 7. iam initos. Egnatius ait occiſum poſt quintum imperij annum, Onuphrius imperaſse annos plus minus quinque: Petauius l. 11. c. 26. imperaſse annos quinque Solidos, & aliquot menſes, quia in nummis antiquis notatur annus VI. Tribunitiæ ipſius poteſtatis: videntur ergo perijſse anno 249. Conſulibus Æmiliano, & Aquilino, ſub quibus Decius in Pannonia ſumpſit imperium. Cum ergo plures dent Philippis annos quinque aut paulo plus; ex dictis de fine Gordiani circa Aprilem anni 244. ſequitur Philippos extinctos eſse Aprili, aut Maio anni 249. Conſulibus Æmiliano, & Aquilino iuxta Faſtos à nobis ſtabilitos, nec ſtandum inſcriptioni illi, quam affert Baronius anno 253. ſed vt recentiorem contempſit Onuphrius, & Petauius, vt infra dicam in fine num. 9.

9 De *Decijs* Eutropius lib. 9. *Cum biennio ipſe & pater imperaſſet, vterq; interfecti ſunt.* Zonaras quoq; p. 2. Annalium. *Decius nondum completo biennio imperij turpiter perijt*, & Egnatius: *Imperàuit vterque biennium*, & Onuphrius l. 2. in Faſtos: *Imperarunt vna annos duos, & menſes, dieſq; aliquot.* Quod verius eſt, tum quia Aurelius Victor de Decio patre, ait expreſsè: *Imperauit menſes triginta vixit annos quinquaginta*. Tum quia Trebellius Pollio in Valerianis recitat decretum Senatus factum iuſsu Decij, & ab eo approbatum poſtea; quod ſcribit factum, *VI. Kal. Nouembris duobus Decijs Conſulibus*, ergo ex vetiorib. Faſtis c. 3. ſtabilitis, factum eſt anno 251. die 27. Octobris, quare cum imperare cœperint Aprili mortuis Philippis anno 249. Epochæ Chriſti, vt dictum eſt ſupra, ſi inde numerentur menſes 30. cadit interitus Deciorum in finem Octobris, aut in Nouembrem, vel ſi non ſtatim inierunt à morte Philipporum, ſed à menſe Maio, cadit in Decembrem, & ita ſentit Petauius lib. 11. c. 26. Errarunt ergo qui Deciorum imperio tribuerunt minus biennio; & multo magis Euſebius, & Caſſiodorus in Chronicis dicentes Decium regnaſse annum 1. & menſes 3. quos ſecutus eſt Baronius ad annum Chriſti ipſi 253. & 254. vbi aſserit necatis Philippis Decios regnare cœpiſse anno 253. Ianuario, & hos periјſse menſe Aprili anni 254. ob vetus monumentum Veronæ repertum, in quo ſcriptum eſt. *Anno Chriſti CCLIII. Im. Diuus Philippus Senior Veronæ, & Romæ iunior à ſatellitibus interficiuntur*. Sed vt aduertit Petauius lib. 11. cap. 26. ſuppoſititia, & nouitia eſt illa inſcriptio, cum longè poſt Philippos cœpti ſint numerari anni à Chriſti ortu, & eius auctor falſam de annis Chriſti Chronologiam ſecutus eſt, ideoq; illa merito neglecta fuit ab Onuphrio, quamuis Veronenſi.

10 Extinctis ergo Decijs exeunte anno Chriſti 251. *C. Vibius Trebonianus Gallus*, vnà cum filio *C. Vibio Voluſiano* Imperium vſurparunt. De his ſatis diſtinctè Aurelius Victor in Cæſaribus, poſt Deciorum mortem relatam. *Hæc vbi Patres comperere Gallo, Hoſtilianoq; Auguſta imperia; Voluſianum Gallo editum Cæſarem decernunt. Deinpeſtilentia oritur, qua atrocius ſæuiente Hoſtilianus interijt, Gallo Voluſianoq; fauor quæſitus.* Et in Epitome. *Vibius Gallus, cum Voluſiano filio ſuo imperarunt annos duos: horum temporibus Hoſtilianus Perpenna à Senatu Imperator creatus, non multo poſt peſtilentia conſumptus eſt. Sub his etiam Aemilianus in Moeſia Imperator effectus eſt, contra quem ambo profecti, apud Interamnam ab exercitu ſuo cæduntur, anno ætatis pater ſeptimo circiter, & quadrageſimo. Aemilianus verò menſes quatuor dominatus, apud Spoletium ceſus eſt: Vixit annis quatuor minus quinquaginta.* Eutropius lib. 9. *Mox Imperatores creati ſunt, Gallus, Hoſtilianus, & Galli filius Voluſianus ſub his Aemilianus in Moeſia res nouas molitus eſt, ad quem opprimendum cum ambo profecti eſſent Interamnæ interfecti ſunt, non completo biennio: Aemilianus imperauit, ac tertio menſe extinctus eſt.* At Euſebius, & Caſſiodorus in Chronico aiunt Gallum, & Voluſianum regnaſse annos 2. & menſes 4. nihil de Aemiliano memorantes. Zonaras par. 2. Annalium dat imperio Galli, & Voluſiani annos 2. & menſes 8. & Aemiliano menſes 4. non integros, & vitæ 40. Egnatius quoq; illis dat annos 2. menſes 8. & Aemilianum appellat *Imperatorem trimeſtrem*, Onuphrius l. 2. in Faſtos ait Gallum, & Voluſianum obtinuiſse Imperium per menſes ſex, Aemilianum 4. menſe necatum. Baronius cenſet iniuiſse Imperium anno 254. & deſijſse 257. ita vt duos annos integros regnarint, & partem anni 254. exeuntis parte anni 257. ineuntis, quia in nummis antiquis Occonis reperitur hæc perigraphe Imp. *Cæſ. C. Vib. Voluſiano Aug. P. M. Tr. P. IIII. Coſ. II.* Qua ratione permotus Petauius lib. 11. c. 26. concludit, eos attigiſse de annis quatuor, quia Voluſianus quater Tribunitiam poteſtatem habuit, ideoq; putat eos anno 251. iniuiſse, & anno 254. Quo tamen anno non fuit Conſul Voluſianus, ſed tamen Imperator adhuc, & Tribunus Plebis. Sed de Æmiliano nihil Euſebius, et Caſſiodorus, nihil Baronius, & Petauius, quaſi verò totus ferè ipſius dominatus ab eo die, quo cœpit res nouas moliri, includatur in Imperio Galli, & Voluſiani. His omnibus perpenſis exiſtimo Gallum, & Hoſtilianum iniuiſſe Imperium anno Chriſti 251. exeunte, & non multo poſt Voluſianum ante anni 252. initium, & anno 253. item exeunte, ſed nondum completo biennio Imperij eorum, Aemilianum ſalutatum eſse Imperatorem à militibus, & inde ex Scythia deuicta veniſse in Italiam

anno

anno 254. & Martio circiter exeunte, Gallo, et Voluſiano interfectis, paulo poſt, & ipſum occiſum fuiſſe, nondum completo quarto menſe Imperij, ex quo primum ſalutatus fuerat Imperator. Hoc factum puto, vt qui Gallo, & Voluſiano dederunt biennium tantum, nec illud integrum, locuti ſint de tempore quo ſoli abſq; æmulo, & ante Æmilianum, ac Valerianum Imperarunt; illi verò qui dant ipſis annos 2. & menſes 4. locuti ſint de ſpatio, quo vixere Imperatores partim ſoli, partim cum æmulis; qui denique annos 2. & menſes 8. decepti ſint in diſtinguendo menſes 4. Aemiliani ab vltimis 4. menſibus Galli, & Voluſiani; Onuphrius verò videtur inter opiniones de menſibus 4. & 8. mediam elegiſſe de menſibus 6, ſed via media non eſt ſemper verior.

11 *C. Licinius Valerianus* in Rhætia eodem tempore, vt indicat Aurelius Victor in Cæſaribus, immò aliquanto ante quàm Aemilianus in Mœtia, vt expreſsè docet Zonaras p. 2. Annalium, creatus eſt ab exercitu Imperator, atq; adeo viuentibus adhuc Gallo, & Voluſiano, ex dictis nuper de ipſis, & quidem eodem menſe, quo Aemilianus, videlicet exeunte Nouembri, vel ineunte Decembri anni Chriſti 253. & deinde anno ſequenti Conſul fuit, extinctiſq; Gallo, Voluſiano, & Aemiliano Senatus Gallienum Valeriani filium Cæſarem creauit, quem ipſe poſtea Auguſtum fecit, vt narrant Aurelius Victor in Epitome, & Eutropius lib. 9. Porrò Victor in Cæſaribus ait Valerianum victum fuiſſe à Sapore Perſarum Rege *Imperij anno ſexto*, & in Epitome inquit; *Licinius Valerianus cognomento Colobius imperauit annos quindecim*, intellige partim per ſe, partim per filium; nam paulo poſt de Gallieno ſubiungit: *Regnauit annos quindecim, cum patre ſeptem, & ſolus octo: vixit annos quinquaginta.* De annis 15. conſentiunt Euſebius, Caſſiodorus, Zonaras, Zoſimus; ſed horum anni ita diſtribuendi ſunt, vt Valerianus, & Gallienus Nouēb. circiter Anni Chriſti 253. imperare cœperint, ſed cum æmulis; ſoli autem anno 254. menſe Aprili, anno verò 260. Valerianus captus ſit à Sapore anno ſexto Imperij abſoluti, ſed ſeptimo iam inito à primo exordio, & paulo poſt excoriatus ſit, ac ſalitus à Sapore, vt narrant Euſebius l. 4. de vita Conſtantini; & Zoſimus lib. 1. & tum demum Gallienus ſolus imperare cœperit anno eodem 260. propemodum exeunte, & ipſe demum anno 268. occiſus ſit menſe Martio, quo Claudium ſucceſſorem habuit, vt mox videbimus, completurus Imperij annos 15. ſi perueniſſet ad Decembrem.

12 *Flauius Claudius* antea deſignatus ad Imperium à Gallieno, huic extincto, poſt aliquem tumultum militum ſubrogatus eſt, cui electioni magnis acclamationibus conſenſit Senatus, ſtatim ac ex literis ipſius Claudij nunciata eſt electio ipſius *nona Calendas Aprilis*, vt expreſsè narrat Trebellius Pollio in Claudio; errat enim Oonphrius, qui habet xij. Kal. April. Flauius Vopiſcus in Aureliano ait Claudium obijſſe pridie nonas Februarij; Aurelius Victor in Epitome inquit; *Claudius imperauit annis duobus*. Eutropius lib. 9. de eo. *Intra biennium Imperij morbo interijt*: Euſebius, & Caſſiodorus in ſuis Chronicis aiunt imperaſſe *annum 1. & menſes 9.* Sed cōputando à die 24. Martij, quo die, vel paucis ante iniuit Imperium anno Chriſti 268. vſq; ad 270. diemq; Februarij 4. quo perijſſe colligitur ex Vopiſco, ſunt annus vnus, & menſes 10. ac dies 11. aut 15. Sed compleuiſſe annos 2. & aliquantulum exceſſiſſe docet Baronius ex oraculo de vita Claudij, quod recitat Trebellius;

Tertia dum Latio regnantem viderit æſtas,

quod tamen intelligi poſſet figuratè, ſufficeretq; attigiſſe de annis 268, 269. 270. ſolidior eſt itaq; altera probatio, quam adducit ex Porphyrio, qui tunc viuebat, dicente de Plotino: *Agebat Plotinus annos ſex, & ſexaginta ſecundo Claudij Imperatoris anno peracto.* Obierit ergo Claudius anno 270. ſed poſt 24. Martij; cui defuncto Senatus ſubſtituit Quintilium eius fratrem, ſed hic audita electione Aureliani facta à toto exercitu, inciſis ſibi venis vigeſimo Imperij die perijt, vt narrat Vopiſcus in Aureliano.

13 *Aurelianus* extincto Claudio anno Chriſti 270. poſt diem 24. Martij ſubelectus ab exercitu, & confirmatus à Senatu imperauit annos quinque, & menſes ſex, vt miro conſenſu affirmant Oroſius, Euſebius in Chronico, Caſſiodorus in Chronico, Aurelius Victor in Epitome, Eutropius l. 9. ſed Idatius in Chronico ait occiſum fuiſſe ipſomet *Aureliano III. & Marcellino Conſulibus*, Ergo ex noſtris Faſtis, anno Chriſti 275. Vopiſcus autem in *eius vita* narrat occiſum fuiſſe inter Heracleam & Byzantium & hoc nuncio Romam perlato *Senatum die tertio nonas Februarias in curiam Pompilianam conueniſſe*, dumq; vltro citroq; mitterentur litteræ Roma in Thraciam, & hinc Romam; deferente Senatu electionem Imperatoris militibus, & exercitu Senatui; tandem poſt interregnum ſex menſium à Senatu electum fuiſſe Tacitum VII. kal. Octobris, vt idem Vopiſcus habet in Tacito, vbi addit eodem menſe Septembri natum eum & factum Imperatorem. Iam ſi numeremus à fine Martij anni 270. quo electus eſt Aurelianus, vſque ad Ianuarium anni 275. quo videtur occiſus Aurelianus, ſi quidem Byzantio Romam, literæ de hac nece non ſunt perlatæ niſi die 3. Februarij non ſunt niſi anni ſolidi 4. & menſes 10. non integri, à fine autem Ianuarij, vel initio Februarij, vſq; ad 25. Septembris, quo electus eſt Tacitus, ſunt menſes 7. & dies 25. ſi non menſes 8. Itaque, qui interregnum incluſerunt in Aureliani Imperio, illud extendentes vſque ad electionem Taciti, numerarunt annos 5. & menſes 6. cum tamen deberent numerare menſes ferè 8. Propius ad veritatem acceſſit Onuphrius in Faſtis, vbi ait Aurelianum occiſum die 29. Ianuarij, imperaſse annos IV. menſes XI. dies VII. & Interregnum magnum fuiſſe menſium VIII. & Eutropius, ac Egnatius, quatenus dicunt interregnum fuiſse menſium 7.

14 M. Claudius Tacitus die 25. Septembris anni Chriſti 275. electus eſt, vt modò docui; & quidem annorum 75. vt tradit Zonaras p. 2. Annalium, occiſuſq; eſt *ſexto menſe Imperij*, vt narrat Vopiſcus, ſeu *ducenteſimo Imperij die*, vt exprimit Aurelius Victor in Epitome, licet Eutropius l. 9. dicat *intra VI. menſem*, Euſebius, & Caſſiodorus in Chronico dicunt regnaſſe menſes 6. Aurelio ſubſcribit Onuphrius in Faſtis dans Tacito menſes 6. et dies 20, quos numerando à die 25. Septembris, cadit eius mors in anni 276. biſſextilis diem 12. Aprilis quo 76. annum agebat completurus eum Septembri: nam hoc menſe natum eſſe ſcribit Vopiſcus; qui in Floriani vita ait Florianum Taciti fratrem vſurpaſſe ſibi Imperium, ſed vix duobus menſibus illud tenuiſſe, quia occiſus ſuit Tarſi à militibus, qui audiuerant Probum ab omni exercitu electum imperare, Aurelius Victor in Epitome ait ipſum *dies ſexaginta Imperio vſum*; Eutropius lib. 9. *Florianus duobus menſibus, & diebus xx. in Imperio fuit*. Zonaras par. 2. Annalium; *minus tribus menſibus imperaſſe*; Euſebius in Chronico dat ei dies 80. at Caſſiodorus 84. Numerando itaque à die 12. Aprilis dies 80. cadit eius mors in kalendas Iulij, non in V. Nonas, vt habet Onuphrius.

15 Defuncto Tacito anno 276. die 17. Aprilis Exercitus elegit *M. Aurelium*, ſeu *Valerium Probum*, quem Vopiſcus ſcribit interfectum à militibus Syrmij *anno Imperij quinto*. Aurelius Victor imperaſſe ait *annos ſex*: Eutropius lib. 9. *imperauit annos ſex, menſes IV.* idemq; habet Euſebius in Chronico, at Caſſiodorus *annos VI. menſes* III. Iulianus in Cæſaribus ſcribit annum ſeptimum inchoaſſe, ideſt de annis 7. Iulianis participaſſe; Itaque ſi ab anno 276. dieq; 12. Aprilis, numeremus annos 6. & menſes 4. cadit mors Probi in Auguſti diem circiter 12. anni Epochæ Chriſti 282. quo ipſe erat V. Conſul, cum Victorino; at ſi detrahantur 80. dies quibus Florianus imperauit, tempus, quo ſolus ſine æmulo imperauit Probus, erit annorum 6. & dierum circiter 40. Falsò igitur Onuphrius l. 2. in Comm. Faſtorum dixit de Probo; *Cæſo Floriano V. Nonas Iulij pacificè imperauit, vt omnes tradunt annos quinque, & menſes quatuor*, & in Faſtis malè inquit *IV. Nonas Nouembris Probus Auguſtus occiſus eſt*, Baronius autem Vopiſco inhærens de anno quinto Imperij, contendit eum deſijſſe imperare anno Chriſti 283. qui eſt Epochæ Chriſtianæ 282. vt anno 284. Diocletiani initiū poſſit ponere, et ſic poſſit conuenire annus Chriſti cum anno Epochæ Chriſti vſitatæ, antea enim Baronius duobus annis, et poſtea anno vno ab hoc diſcrepabat, vt docui c. 3. ad finem in Corollario 2. & propterea indiguit breuiore Imperio Probi. Vetus autem illa inſcriptio, quam affert tribuentem Caro annos 2. Tribunitiæ poteſtatis, & Conſulatus, nil aliud probat, quam de duobus annis eum attigiſſe partem aliquam, & fuiſſe Conſulem Probo ſuffectum anno 282. Epochæ Chriſti iterum autem ſed ordinarium anno 283.

16 Oc-

16 Occiſo Probo anno Chriſti 282. circa diem 12. Auguſti, ſubrogatus eſt *M. Aurelius Carus*, qui ſtatim Carinum, & Numerianum ſuos filios Cæſares creauit, & anno 284. ad Tigrim fluuium fulmine ictus interijt, vt tradunt Vopiſcus in Caro, & Aurelius Victor in Epitome dicens: *imperauit annos duos*, nempe cum filijs, vt expreſsè aduertit Eutropius l.9. dicens de Caro; *Qui confeſtim Carinum, & Numerianum filios Cæſares fecit, cū quibus regnauit duobus annis.* Nam mox extincto Caro *Numerianus* occiſus eſt, & exercitus, contempto Carino, Imperatorem creauit Diocletianum, vt refert idem Eutropius. Euſebius quoq; & Caſſiodorus in Chronicis dant horum trium imperio annos duos, videlicet vſq; ad Diocletiani electionem, nam Carinus poſt hanc vixit, & occiſus fuit anno Chriſti 285. Numerianum autem mortuo Caro Romam non veniſſe doctè oſtendit Petauius l.11. c. 28. contra ſuſpicionem Scaligeri. Cum verò Diocletianus Imperator ſit appellatus die 17. Septembris anni Epochæ Chriſti 284. vt num. 17. oſtendemus, ſequitur Numerianum paulo ante obijſſe, at multo ante Carum, itaq; ab anni 282. dieq; 12. Auguſti numerando annos duos ſtatuimus Carum extinctum eſſe anno 284. circa Idus Auguſti, & Numerianum ſub finem Auguſti, vel initio Septembris; Numerianus autem ſaltem poſt mortem Patris fuit Auguſtus, vt ex nummo probat Onuphrius lib. 2. Com. in Faſt. ad annum MXXXVI. eſto antea fuerit tantum Cæſar, vt ex alijs inſcriptionibus contendit Baronius.

17 *Diocletianum* paulo poſt mortem Cari, & Numeriani electum fuiſſe ab exercitu Imperatorem, narrat Eutropius l.9. his verbis; *De Perſide victa exercitus rediens, cum Carum Auguſtum fulmine, Numerianum Cæſarem inſidijs perdidiſſet, Diocletianum Imperatorem creauit Dalmatiæ oriundum, virum obſcuriſſimè natum.* Diem electionis nedum annum deſignat Chronicon Alexandrinum; nam anno antecedenti Conſulatum II. Diocletiani, & Ariſtobuli, ideſt ex Faſtis verioribus annum Epochæ Chriſti 285. inquit; *Diocletianus Imperator XV. Calendas Octobris Chalcedone renunciatus; V. Calendas Octobris Nicomediam purpuratus intrauit, & Calendis Ianuarij Conſul proceſſit.* Nempe ordinarius, errarunt ergo Onuphrius, Scaliger, Baronius, Kriſtmannus, & alij nō pauci, qui putarunt Diocletiani Imperium incœpiſſe à die 21. Aprilis, nempe à Natalitio die Vrbis conditæ, putantes id eſſe inſinuatum à Gallicano oratorē Claudio Mamertino in panegyri ad Maximianum, fratrem Diocletiani, qui cum ipſo cœpit gubernare, illis verbis: *Reuera enim Sacratiſſime Imperator, meritò quiuis te, tuumq; fratrem Romani Imperij dixerit conditores: eſtis enim, quod eſt proximum, reſtitutores; & ſit licet hic illi Vrbi Natalis dies, quod pertinet ad originem Populi Romani, veſtri Imperij dies ſunt principes ad ſalutem.* Sed vt notat Petauius lib. 11. c. 30. nulla hic littera eſt, quæ ſignificet Diocletianum, & Maximianum incœpiſſe imperare die natali Vrbis, imò potiùs per antithetim tanquam diuerſi dies comparantur; Ego potius hinc concludo Panegyrim illam dictam fuiſſe ipſo natali die Vrbis, & inde Oratorem arripuiſſe argumentum comparationis prædictæ. Maneat ergò Diocletianum in Oriente incœpiſſe imperare die 17. Septembris anni Epochæ Chriſti 284. eſto in Occidente, vel ſaltem in Gallia non cœperit imperare ſolus, & ab omnibus receptus, niſi anno 285. poſt victum occiſumq; Carinum, ideoq; idem Chronicon Alexandrinum nominatis Conſulibus *Diocletiano II. & Ariſtobulo* ſubiungit: *Ab his Conſulibus Diocletiani anni in Paſchalibus digeruntur*, ideſt in Faſtis, & Calendarijs Eccleſiaſticis: & Idatius in Faſtis rectè dixit: *occiſus eſt Carinus, & Margo, & leuatus eſt Diocletianus Imperator, qui ipſo hoc anno cum Ariſtobulo Conſul proceſſerat.* Leuatus dixit non creatus, ſed exaltatus ſupra æmulos ſuos, & ſolus pacificè Imperator ab omnibus acceptatus, etiam qui Carino adhæſerant: Alioquin enim Idatius notat anno præcedenti Diocletiani Imperium abſolutè incœpiſſe, in iiſdem quippe Faſtis, nominatis Cōſulibus, *C. Iulio Tiberiano, & Caſſio Dione*, ſubdit: *His Conſulibus tenebræ factæ ſunt inter diem, & eo anno leuati ſunt Conſtantius, & Maximianus Cæſares die Kal. Martij.* Petauius autem lib.8. ſupputauit Eclipſim hanc Solis anno, quo in Faſtis verioribus fuere illi Conſules nempe 291. Epochæ Chriſti, defecit enim Sol ferè totus Carthagine die 15. Maij hora 3 ½. poſt meridiem ad digitos, vſque 11 ½.

Cum ergo Idatius dicat id factum *Anno 6. Diocletiani*, vtique annus primus à die 17. Septembris initus fuit anno 284. & anno 291. die 15. Maij currebat adhuc 7. annus, complendus die 17. ſequentis Septembris. Qua occaſione diſcimus kalendis Martij anni 291. creatos eſſe Cæſares Conſtantium, & Maximianum Armentarium. Maximianus autem Herculeus tunc morabatur in Africa. Sed Epocha Diocletiani alijs argumentis ſtabilienda eſt.

Primò igitur ex Chronico Alexandrino, & *Secundò* ex Idatio iam conſtat Diocletianum abſolutè Imperatorem creatum anno 284. Epochæ Chriſti, ſed idem probatur *Tertiò* ex S. Ambroſio Epiſtola ad Epiſcopos per Æmiliam conſtitutos dicente: *Nec Paſſionem Domini die Dominica poſſe celebrari, etiam ſi quartadecima Luna in Dominicam inciderit: adiungendam hebdomadem alteram ſicut, & ſeptuageſimo ſexto anno ex die imperij Diocletiani factum eſt. Nam tunc vigeſimo octauo die Pharmuthi menſis, qui eſt nono Calendas Maij Dominicam Paſchæ celebrauimus, ſine vlla dubitatione maiorum.* Hæc ille. At annus hic non alius fuit, quàm Epochæ Chriſtianæ 360. Biſſextilis, quo Cyclus Solis fuit V. Litera Dominicalis poſterior A. Cyclus Lunæ, ſeù Aureus numerus xix. & Luna 14. in Kalendario veteri Eccleſiaſtico incidit in diem Dominicā, diemq; 16. Aprilis, ideoq; dilatum Paſcha in ſequentem Dominicam, ſeu diem 23. Aprilis, cui in Kalendario Alexandrino reſpondet dies 28. Pharmuthi. Ergo ſi die 23. Aprilis anni 360. currebat Diocletiani annus 76. vt affirmat Sanctiſſimus, & Doctiſſimus Archiepiſcopus Ambroſius, nec erat complendus niſi 17. Septembris, vtiq; detractis 76. ab anno 360. reſtat annus 284. pro initio Diocletiani.

Quartò Dionyſius exiguus Epiſtola prima ſcribit Cyrillum Alexandrinum exorſum eſſe ſuum Cyclum ab anno Diocletiani CLIII. & vltimū terminaſſe in anno CCXLVII. additq; *Nos à CCXLVIII. anno eiuſdem Tyranni potius, quàm principis inchoantes, noluimus circulis noſtris memoriam impij, & perſecutoris innectere.* At primus annus Cycli S. Cyrilli cœpit à die 29. Auguſti anni Epochæ Chriſti 436. & currebat anno 437. vſq; ad 29. Auguſti, & annus vltimus anno 531. & primus Cycli Dionyſiani eſt Chriſti 532. ergo omnibus his bene computatis, annus primus Diocletiani incœpit anno 284. ſi ſubtrahas annis 437. annos 153. vel annis 531. annos 247. vel annis 532. annos 248.

Quintò Ammianus Marcellinus lib. 23. loquens de Iuliano Imperatore, qui in Collegam Conſulatus aſſumpſerat Salluſtium hominem priuatum ait: *Et videbatur nouum, adiunctum eſſe Auguſto priuatum, quod poſt Diocletianum, & Ariſtobulum nullus meminerat geſtum.* In omnibus autem Faſtis Conſulatus II. Diocletiani cum Ariſtobulo adnotatur anno Epochæ Chriſti 285. in inſcriptionibus autem, quas Baronius ad annum 284. & Petauius l. 11. c. 30. proferunt, Diocletianus appellatur *Conſul II. & Trib. P. II.* ergo anno antecedenti nempe 284. fuit Conſul primo, & ſubrogatus Caro & habuit prima vice Tribuniciam poteſtatem, atque adeo Imperium.

Sexto Zenonem Auguſtum mortuum eſſe anno 207. Diocletiani affirmat Euagrius lib. 3. c. 29. & aliunde certum eſt, & in ſuo loco monſtrabitur mortuum eſſe anno Epochæ Chriſti 491. cui ſi ſubtrahas 207. reſtat pro Diocletiani initio annus 284. ſed *Septimò* magis confirmatur ex Eclipſi Lunæ, quam Theon lib.6. Comm. in Ptolemæum narrat accidiſſe *Anno 81. Diocletiani & 1112. Nabonaſſari die 29. Athyr*; eam enim exhibent Aſtronomicæ Tabulæ anno Chriſtianæ Epochæ 364. die 25. Nouembris, quo completus erat Diocletiani annus 80. die 17. præcedentis Septemb. & iam currebat annus 81. deme igitur annis 364. cōpletos 80. reſtat annus 284. pro initio Diocletiani, in quē annum conſentit quoad Eclipſim Scaliger lib. 5. pag. 496.

Octauo Gabriel Patriarcha Alexandrinus Epiſtolam miſſam ad Clementem VIII. Sum. Pontif. quam recitat Baronius in appendice Tomi 6. Annalium, ita claudit: *Scripſimus die decima ſexta menſis Natur benedicti, Anno à SS. Martyribus Milleſimo trecenteſimo decimo, ideſt die 22. Nouembris, Anno Domini MDXCIII.* In altera quoque epiſtola obſignata à Ioanne Como Corepiſcopo Alexandriæ dicitur: *Datum die Sabbathi benedicti, duodecimi menſis Choiak benedicti Coptici anno 1310. à captiuitate Martyrum mundorum, ideſt die decima octaua menſis Decembris Anno Natiuitatis Domini MDXCIII.* ſubtrahe iam

annis Chriſti 1593. annos Martyrum ſub Diocletiano paſſorum 1309. completos, reſtabitq; pro initio Diocletiani annus 284.

Meritò igitur initium Epochæ Diocletiani, & ſimul imperij in anno 284. Chriſti agnouerunt *Onuphrius* in Faſtis. *Baronius* tomo 2. ad annum 284. *Mulerus* in Tabulis Friſicis pag. 494. *Iacobus Kriſtmannus* de connexione Annorum pag. 422. & 430. *Origanus* tomo 1. Ephemeridum pag. 26. *Keplerus* in Tabb. Rodulphinis pag. 39. & 43. *Henricus Philippi* in Synopſi Chronolog. c. 17. *Paulus Cruſius* in tractatu de Aera Diocletiani. *Langius* lib. 1. c. 1. de annis Chriſti, & *Petauius* l. 11. de Doctrina temporum c. 29. & 30. diſputans contra Scaligerum.

De Perſecutione Diocletiani, & Epocha Coptitarum, ſeu SS. Martyrum.

18 EVſebius in Chronico, & in Hiſtoria Eccleſiaſtica lib. 8. c. 2. inquit: *Nonus decimus agebatur annus Imperij Diocletiani, menſis Martius, & dies ſolemnis Paſchæ imminebat cum edicta principis per omnem terram proponebantur, vt cuncta quæ vſquam ſunt, Eccleſiæ ad ſolum vſque deſtruerentur &c.* Pergit deinde ſequentibus capitibus deſcribere cruciatus innumerabilium SS. Martyrum, quorum multos oculatus teſtis ſpectauit. Scaliger autem lib. 5. de emend. Temporum pag. 496. recitat Epiſtolam Ignatij Patriarchæ Antiocheni ad ipſum datam, vbi dicitur. *Præterea quæſiuiſti ſuper Aera Martyrum vſitata ab Aegyptijs, quænam illa ſit, & ob quam cauſam ita appellata. Scito eius initium eſſe ab anno Regis Diocletiani impij decimonono, in quo auxit perſecutionem contra Chriſtianos, cum edixiſſet eorum Eccleſias deſtrui, item vt quicunq; idolis non ſacrificaret, interficeretur. Qua circa hoc edicto martyrio affecti ſunt fidelium terræ Aegypti tantum quadraginta quatuor millia, & ſeptingenti homines. Ab eo tempore incipit Aera Elkupti, quam vocant Aeram Martyrum, eorum nempe, quorum ſanguinem profudit Diocletianus.* Non repugnat autem eodem anno inceptam, & auctam eſſe perſecutionem, nempe 19. Diocletiani, qui cœpit anno Chriſti 302. ſi quidem primus cœpit anno 284. à die 17. Septembris, ergo cum perſecutio cœperit Martio, cœpit ea anno 303. vt rectè habet Onuphrius in Faſtis, non autem 304. vt habet Baronius ad hunc annum, & Petauius lib. 11. c. 302. Paſcha autem indicatum ab Euſebio, non iuxta Calendarium Alexandrinum, ſed iuxta antiquiores Canones, & Cyclos determinatum fuit, qua de re Petauius ibidem. Porrò ex literis Patriarchæ Alexandrini indicatis num. præcedenti, argum. 8. conſtat Alexandrinos Epocham SS. Martyrum ab ipſo initio Imperij Diocletiani computare, ne in annorum Diocletianorum numero ab alijs diſcrepent, etſi eam in odium tyranni, vel ad honorem SS. ſuorum Martyrum, eam nominent SS. *Martyrum*, quibus potius ſtandum videtur, quàm Patriarchæ Antiocheno eam ab anno ipſo perſecutionis auſpicanti. Licet non ſit inuerſimile hoc quoque modo ab alijs eam computari ſolitam, ſiue in Aethiopia, ſiue alibi: ſemper tamen ab initio anni Aegyptij, ſeu à prima die Thoth affixa ad diem 29. Auguſti.

De fine Diocletiani, & Maximiani Herculei.

19 AVrelius Victor in Epitome ait: *Diocletianus imperauit annis vigintiquinque*, & paulo poſt: *Diocletianus verò apud Nicomediam ſponte Imperiales faſces relinquens, in proprijs agris conſenuit &c. vixit annos ſexaginta octo*: & ſanè in Faſtis ab anno Chriſti 284. incluſiuè, vſq; ad annum 308. qui ſunt anni 25. reperitur Diocletianus adhuc Conſul X. quia etſi antea depoſuit Imperium, hunc tamen honorem Principes ab eo ſubſtituti ei conſeruarunt, vt eſſet Conſul licet abſens, & nomine ſuo Faſtos inſigniret, perindeque haberetur, ac ſi imperaret. Alioquin idem Victor in Cæſaribus ſcribit; *Celebrato Regni viceſimo anno, curam Reipubl. abiecit, cum in eam ſententiam Herculeum ægerrimè traduxiſſet, cui anno minus potentia fuerat*, idest qui vno anno minusquam Diocletianus gubernarat; nam prius Cæſar deinde Auguſtus factus eſt, vt exprimit Eutropius lib. 9. dicens: *Ad ſubigendos eos Maximianum Herculeum Cæſarem miſit*, & poſt pauca; *Maximianum Herculeum ex Cæſare fecit Auguſtum; Conſtantium, & Maximianum Galerium Cæſares.* Quia tamen iam inde ab initio cum Diocletiano, ſub quouis deinde titulo Rempublicam adminiſtrauit, ideo Panegyriſtes, de quo ſupra ad Maximianum dixit: *Te rurſus viceſimo anno Imperatorem, octauo Conſulem Roma &c.* Imperaſſe itaq; Diocletianum annos 20. & ijs labentibus depoſuiſſe Imperium conſentiunt *Aurelius Victor*, *Panegyriſtes* prædictus *Euſebius*, & *Caſſiodorus* in Chronico, *Egnatius* lib. 1. de Cæſaribus, *Onuphrius* in Faſtis, *Baronius* ad annum Chriſti 304. & *Petauius* lib. 11. c. 33. anno ergo 304. depoſuere Imperium, eo enim anno currebat annus Diocletiani 20. id factum kalendis Aprilis ait Petauius ex Chronico Idatij. Onuphrius autem die 24. Aprilis; ſed Baronius die 19. Februarij, eo quòd Euſebius in Chronico dicat id factum nondū expleto biennio perſecutionis indictæ, indicta autem fuerit menſe Martio. Sed iam docuimus indictam non anno 302. ſed 303. quare, non eſt cur ob id ab Idatio recedamus. Licet autem Diocletianus eſſet Nicomediæ, & Maximianus Herculeus Mediolani, conuenerat tamen inter eos, vt eodē die promulgaretur ipſorum abdicatio, & ſimul ſubſtitutio Cæſarum in Auguſtos, ac ſucceſſores in Imperio. Qui nimirum fuere hinc Galerius Maximianus Armentarius; inde Conſtantius Chlorus, qui ita ſortiti ſunt Imperium, vt Armentario Illyricum, Aſia, & reliquus Oriens obueniret; Conſtantio autem Africa, Italia, Gallia, & reliquus Occidens: At Conſtantius poſtea contentus Gallia, & reliquo Occidente, ſpontè ceſſit ipſi Armentario Africa, & Italia, ideoq; Eutropius ait à Galerio Maximiano Armentario creatos fuiſſe Cæſares Flauium Valerium Seuerum, & Galerium Maximinum; & Seuerum Italiæ, Maximinum autem Orienti præfectos fuiſſe. At Idatius ait hos Cæſares creatos fuiſſe prius à Diocletiano, & Maximiano Herculeo, & purpura veſtitos; quod veriſimilius eſt, cum valde credibile ſit Diocletianum, & Maximianum Herculeum, ante depoſitionem Imperij non ſolum de immediatis ſucceſſoribus cogitaſſe, ſed etiam de mediatis, nec ſolum duos Auguſtos ſibi ſubſtituiſſe; ſed etiam duos Cæſares, futuros aliquando Auguſtos, creaſſe; niſi quis dicat deſignatos tantum, eſto ex tempore præfecturæ, ac regiminis tempus quoq; Cæſareæ dignitatis æſtimarit Eutropius. Superuixit porrò Maximianus Herculeus, vſque ad annum ætatis ſuæ 60. & Chriſti 310. Diocletianus autem, vſq; ad 3. Decembris anni 316. quo miſerrimè perijt.

CAPVT XI.

De Annis Imperatorum à fine Diocletiani, vſq; ad mortem Theodoſij ſenioris.

CONCLVSIO XI.

Anni Imperatorum nonaginta, & vnus, qui à fine Imperij Diocletiani, vſque ad Theodoſij ſenioris mortem, & ſecundam diuiſionem Imperij interceſſerunt: ordinandi ſunt, vt in infraſcripta Synopſi.

Nomina Imperatorum.	Imperare cœpit Chriſti.			Obijt			Imperauit			Vixit			Natus eſt		
	An.	M.	D.	An.	M.	D.	An.	M.	D.	An.	M.	D.	An.	M.	D.
Conſtantius Chlorus.	304	April.	1	306	Iul.	25	2	3	25						
Galer. Maximian. Armentarius	304	April.	1	311	ante April		6 &c.								
Flau. Conſtantinus M.	306	Iul.	25	337	Maij	22	31	2	4	64 vel 65			273 vel 274		
Maxentius.	306	Septem.	25	312	Septemb.	24	5	11	29						
Galerius Maximinus.	311	ante Apr.		312	exeunte		2 ferè								
C. Aurelius Licinius.	308	Nou.	11	325	Sept.	18	15 & amplius			60 ferè			266		
Conſtantinus Iunior.	337	Maij	22	340	poſt Maij	12	3 &c.								
Conſtans.	337	Maij	22	350	Ianuar.	18	12	7	27	30 ferè			321		
	—	—		—			—			vel 27			324		
Conſtantius.	337	Maij	22	361	Nou.	3	24	5	12	45 ferè			317		
Iulianus Apoſtata.	361	Nou.	3	363	Iunij	26	1	7	23	31			333		
Flauius Iouianus.	363	Iun.	27	364	Febr.	16	0	7	21	34			331		
Flau. Valentinianus.	364	Febr.	25	375	Nou.	17	11	8	21	53 ferè			321		
Flau. Valens.	364	April.	1	378	Aug.	9	14	4	9	50 ferè			329		
Flau. Gratianus.	367	Aug.	24	—			16	0	1	28			356		
Sed ſine Patre.	375	Nou.	17	383	Aug.	25	7	9	8	—					
Valentinianus II.	375	Nou.	22	—			—			—					
Imperio pulſus à Maximo	—						7	9	3						
obijt autem	—			392	Maij	15	16	5	23	20	6	circa	372		
	—			*Sed ſine Maximo*			11	3	21	—					
Maximus Tyrannus.	383	Aug.	25	388	Aug.	27	5	0	2	—					
Eugenius Tyrannus.	392	Maij	15	394	Sept.	6	2	3	31	—					
Theodoſius Magnus.	379	Ianu.	19	395	Ianuar.	17	15	11	28	49 &c.			346		

1 DEfuncto Eboraci Conſtantio Chloro d. 25. Iulij anni 306. Conſtantinus Magnus eius filius conſenſu militum creatus Imperator, contentus fuit titulo Cæſaris; eiuſq; imagine Romam delata, Maxentius promiſſionibus alliciens Tribunos quoſdam, ac Prætorianos milites, ab ijs acclamatus eſt Imperator. Fuit autem Maxentius non filius Maximiani Herculei, vt multi ſuppoſuerunt, ſed gener, vt ex veteri inſcriptione Baronius euincit. Anno autem 307. Seuerus à Maximiano Armentario miſſus in Italiam contra Maxentium, & à ſuis deſertus, fugit Rauennam, apud quam vt referunt Euſebius, Idatius, & Eutropius occiſus fuit; eſto Zoſimus, & Anonymus apud Petauium dicant occiſum fuiſſe in via Appia, vel ad tres Tabernas: quo audito Maximianus Armentarius creauit Cæſarem C. Aurelium Licinium. At Maximianus Herculeus aſpirans ad reſumendum Imperium, & Maxentio inſidians, Roma pulſus eſt, vnde in Galliam ad Cōſtantinum profectus, collocauit illi filiam ſuam Fauſtam ipſumq; appellauit Auguſtum hoc ipſo anno 307. Licet poſtea Conſtantino quoq; inſidias ſtruens, ijſq; per Fauſtam detectis, Maſſiliæ repertus ſit laqueo præfocatus, quod Idatius disertè aſſerit euenitſſe anno ſecundo poſt X. Conſulatum Diocletiani; ergo anno Chriſti 310. Conſtantini autem quinto, non ſecundo, vt ex Euſebio ponit Baronius. Deinde anno ſequenti, Galerius Maximianus Armentarius, cùm eſſet VIII. Conſul, ideſt anno 311. conſumptis genitalibus, peſtilenti vlcere extinctus eſt, eiuſq; loco Galerius Maximinus, qui iam Cæſaris titulo præerat Orienti, occupauit Imperium, & anno ſequenti 312. perſecutionem in Chriſtianos inſtaurauit; quo anno Conſtantinus Magnus Maxentium debellauit. Anno porrò 313. Maximinus à Licinio fugatus Tarſum, miſerando ibi mortis genere perijt. Diocletianum miſerima morte ſublatum 3. die Decembris Sabino, & Ruffino Conſulibus, ideſt anno 316. ex Idatio, & Euſebio colligimus, Licinium autem anno 325. Sed hæc quæ per modum Periochæ attigimus, paulo diſtinctius enarranda ſunt.

2 *Conſtantium Chlorum* obijſſe Eboraci Anno Epochæ Chriſti 306. die 25. Iulij, ſeu 8. kal. Auguſti tuetmemur cum *Baronio* ad hunc Annum, *Petauio* lib. 11. de doctr. tempor. c. 35. 36. 37. *Scaligero* lib. 5. de emend. temp. & *Vbbone Emmio* lib. 5. Rerum Chronolog. pag. 109. quoad annum Dionyſianum, nam quoad Euſebianum more Conſtantinopolitano fatentur fuiſſe Chriſti 307. De die 25. Iulij conſentiunt Socrates lib. 1. c. 2. & Idatius in Chronico, de Anno eſt aliqua controuerſia, ſed Idatius aſſerit fuiſſe illo, quo ipſe Conſtantius VI. & Galerius Maximianus item VI. Conſules erant: hic autem in Faſtis per nos cap. 3. & 5. ſtabilitis, fuit Ep. Chriſti 306. Rurſus Euſebius in Chronico teſtatur Conſtantium obijſſe anno 4. Perſecutionis Diocletianæ, & 16. Imperij: At perſecutio illa ex dictis cap. præcedenti num. 18. incœpit Martio anni Chriſti 303. ergo eius annus 4. incœpit Martio anni 306. & eo labente Conſtantius obijt 25. Iulij. Quia verò teſte Idatio Conſtantius cum Armentario creati fuerant Cæſares, Conſulibus Tiberiano, & Dione kal. Martij, nempe ex Faſtis anno Chriſti 291. ſequitur anno 306. kal. Martij incœpiſſe annum 16. principatus, vt eum vocat Eutropius, licet Imperij latè ſumpti vocet Euſebius. Idipſum ex Annis Maxentij infra firmabitur, & ex annis Conſtantini, hunc enim obijſſe Maio exeunte anni Chriſti 337. & imperaſſe annos 31. ac menſes ferè 10. infra oſtendemus, ergo anno 306. incœpit primum, & anno 336. trigeſimum primum die 25. Iulij, & anno 337. Maio exeunte prouectus erat in anno 32. His fundamentis, vt note ſolidioribus innixi, dicimus erraſſe Aurelium Victorem, qui Conſtantio *annuum tantum imperium* in Cæſaribus tribuit, & annos 13. principatus, vt etiam Eutropius lib. 10. Corrigendus quoq; Socrates, qui Conſtantij obitum notat Olympiadis *CCLXXI.* anno primo; nam hic ex dictis lib. 3. abſolutus iam erat anno Chriſti 306.

multis diebus ante 25. diem Iulij, & iniuerat annus 2. Olympiadis prædictæ à Neomenia Solſtitij æſtiui. Maneat ergo Conſtantium obijſſe, & Conſtantinum Magnum iniuiſſe Imperium anno vitiato Chriſti 306. die 25. Iulij: eodemq; anno Maxentium creatum Romæ fuiſſe Imperatorem, quod factum fuiſſe vij. kal. Octobris aſſerit Onuphrius lib. 2. Comm. in Faſtos ad annum Vrbis *MLXIV*. cuius fundamentum infra expendemus num. 4.

3 Idatius in Chronico ſuo, ac Faſtis ſcribit, Seuerum ad Rauennam occiſum eſſe, *Maximiano IX. & Conſtantino* Conſulibus, & Licinium creatum Imperatorem à Galerio Maximiano 3. Id. Nouemb. Conſulibus *Diocletiano X. & Galerio Maximiano VII.* & Maximianum Herculeũ perijſſe Maſſiliæ anno 2. *poſt Conſulatum X. Diocletiani*, ipſum denique Galerium Maximianum Armentarium perijſſe, cùm eſſet ipſemet *Conſul VIII. cum Licinio*. Ergo ex Faſtis per nos c. 3. & 5. ſtabilitis, obijt Seuerus Chriſti anno 307. Licinius inijt Imp. anno 308. Maximianus Herculeus obijt anno 310. & Maximianus Armentarius anno 311. atq; adeò cũ incœperit imperare kal. Aprilis anni 304. vt oſtenſum eſt num. 1. ſi perueniſſet ad Kalendas Aprilis anni 311. impleuiſset ſeptennium: malè igitur Victor in Cæſaribus eius Imperio tribuit *quinquennium*, cum impleuerit ſexennium, nec mirum errasse hic vno anno, cum ſimiliter errarit in Cõſtantio, dans ei annuum Imperium, quod duos annos exceſſiſse iam probauimus: idem tamen Victor dat Maximiano Herculeo vitæ annos ſexaginta.

4 *Conſtantinum* anno V. ſui Imperij mouiſse bellum contra Maxentium, aſserit Eutropius lib. 10. nempe anno Chriſti 311. Victum autem Maxentium à Conſtantino ad pontem Miluium anno 6. tyrannidis Maxentij affirmant Euſebius in Chronico, & Victor in Cæſaribus, Idatius verò in Chronico deſignat annum Conſulibus *Conſtantino II. & Licinio II.* ſimulq; Aeram Auguſti CCCL: quare triplici argumento ſtatuitur hic annus Epochę Chriſti 312. quia eſt 6. Maxentij exorſi anno 306. & ex Faſtis noſtris hoc anno fuere Conſules iterum Conſtantinus, ac Licinius, & ſubtractis annis 38. Aeræ 350. iuxta regulam firmatam cap. 7. num. 4. remanet annus 312. Prætereà Panegyriſtes Gallicanus in Panegyri dicta Conſtantino Auguſto Conſtantij filio, tempus Maxentij victi ſic inſinuat: *Mille ſexaginta annis contractas ex toto orbe diuitias monſtrum illud redemptis ad ſimile latrocinium manibus ingeſſerat*. Loquitur de Anno Epochæ Chriſti 307. quo Maxentius à præcedenti Autumno Imperator factus cœpit ærario abuti ad tyrannidem, deinde pergit: *Sed diuina mens, & ipſius Vrbis æterna maieſtas, nefario homini eripuere conſilium, vt ex inueterato illo tempore, & fœdiſsimis latebris ſubitò prorumperet, & conſumpto per deſidias ſexennio, ipſum diem natalis ſui, vltimæ ſua cæde ſignaret, ne ſeptenarium illum numerum, ſacrum & religioſum, vel inchoando violaret*: deerat ergo dies vnus ad inchoandum ſeptennium imperij, & eodem die perijt qua natus erat; Onuphrius autem l. 2. Com. in Faſtos ad Vrbis annum Capitolinum 1064. putat Maxentium perijſse VIII. Kal. Octobris, & initurum fuiſse ſeptennium imperij VII. Kal. Octobris niſi perijſſet, partim ex panegyrico dicto, licet verba non afferat, partim ex coniectura Indictionum, quia Bedas lib. de Ratione Temporum c. 46. dixit: *Incipiunt Indictiones ab viij. kal. Octobris, ibidemq; terminantur*. Loquitur de Imperatorijs, & quidem Conſtantinianis de quibus Chronicon Alexandrinum, ſeu Faſti Siculi ad annum, quo Conſules fuere Conſtantinus II. & Licinius II. dicunt. Ἰνδικτιόνων Κωνσταντινιανῶν ἐντεῦθεν ἀρχή: ideſt: *Indictionum Conſtantinianarum hinc ſumitur initium*: Annus autem horum Conſulum, vt iam diximus eſt Chriſti 312. quo victus eſt Maxentius, Indictiones autem Cæſareas à Semptembri huius anni computandas eſſe, ſuo loco pluribus oſtendemus; Euſebius quoq; ad annum IV. Olympiadis *CCLXXII*. qui cœpit ab æſtate Anni Chriſti 312. dicit ab hoc anno iniri Indictiones Conſtantinianas. Nihil autem hoc anno Conſtantinus inſigne geſſit, aut dignum notatu nouæ Epochæ, præter liberationem Romæ à Maxentij tyrannide, ergo ſicut nulla veriſimilior cauſa Indictionum hoc annum inſtitutarum afferri poteſt, quàm Maxentij extinctio, ita nec veriſimilior dies 8. kal. Octobris electæ pro initio Indictionum, quàm eiuſdem Maxentij mors; Prudenter igitur Onuphrius loco prædicto, Maxentium eo die victum coniectura vehementiſſima concluſit, & poſt eum Langius lib. 1. de annis Chriſti c. 8. nec erat cur Baronius ad annum 312. aut Petauius l. 11. c. 37. hanc Onuphrij coniecturam reuocarent in dubium, nulla in contrarium cauſa ſufficienti, vt oſtendam cap. vltimo, nedũ veriſimiliore adducta. Malè tamen Onuphrius notat annum 313. pro 312. Sed poſtea in Chronico ſe correxit, & anno 312. *Conſulibus Conſtantino II. Licinio II. inſeruit: Hoc anno Maxentius Imperator occiſus eſt*: inchoauerat autem à die 25. Iulij annus Conſtantiniani Imperij ſeptimus, adeoq; rectè multi cum Euſebio à Pontaco edito annum huius victoriæ appellant Conſtantini ſeptimũ, eſto ob viciniam, vel computando annos à kalendis Ianuarij, vel vſurpando annos iam completos Chronicon Alexandrinum, Theophanes, & Cedrenus appellent annum ſextum.

5 Sed inſignis, & felix fuit annus Chriſti CCCXII. tum Chriſtianis, tum ipſi Conſtantino non ſolum ob extinctum Maxentium, ſed etiam ob interitum Maximini; Maximinus enim cum aduerſus Licinum contenderet, Tarſi ex vlcere inguinis infeliciſſimè interijt, anno altero quàm Galerius Maximianus perierat, vt narrat Euſebius in Chronico, videlicet Anno Chriſti 312. & conſonum eſt Aurelio Victori in Cæſaribus qui poſt Maxentij interitum addit: *Dum hæc in Italia geruntur, Maximinus ad Orientem poſt biennij Auguſtum imperium fuſus fugatuſq; à Licinio, apud Tarſum perit*; ſucceſſerat enim Galerio Maximiano quem anno 311. perijſſe docuimus, ſed quia Maximinus perijt poſt Maxentium & exeunte anno 312. ideo erat ingreſſus biennium Imperij. Diocletianum verò III. Non. Decembris Sabino & Rufino Coſſ. ideſt anno 316. perijſſe apud Salonas affirmat Idatius & Euſebius in Chronico; ſupererat Licinius extinguendus; de quo mox.

6. Anno Epochæ Chriſti 323. incœpit bellum alterum inter Conſtantinum, ac Licinium quandoquidem durauit menſes 18. vt ait Cedrenus, Criſpo autem III. & Conſtantino iuniore III. Conſulibus, ac Cæſaribus, Licinius tertio prælio victus eſt apud Chalcedonem XIV. Kal. Octobris, vt refert Idatius in Chronico, videlicet Anno 324. cæſis de Liciniano exercitu ad centum millia, ait Zoſimus; Anno deinde ſequenti, Licinius Teſſalonicæ, & Martinianus in Cappadocia nouis rebus ſtudentes iuſſu Conſtantini interfecti ſunt, vt narrat Idatius, & Euſebius in Chronico, & Anonymus de geſtis Conſtantini. Aurelius autem Victor in Epitome ſcribit: *Theſſalonicæ Licinius annum Dominationis ferè poſt quintum decimum, vita proximè ſexageſimum occiditur*. rectè dicit poſt quintum decimum, iniuerat enim anno 308. vt diximus num. 3. ideoque anno 324. compleuerat annos 15. & inchoauit 16. quo currente, ſed in annum 325. incurrente occiſus eſt. Et ex hoc tempore Conſtantinus Magnus abſq; æmulis pacificè Monarchiam Imperij Romani obtinuit. Corrigendus autem eſt Baronius, qui ad Annum Chriſti 318. refert vltimam victoriam Conſtantini prope Nicomediam, & Licinij interitum, eo quod in Cod. Theodoſ. l. 1. de Veteranis extet reſcriptum datum Conſulib. Licinio V. & Criſpo nempe anno 318. in quo fit mentio miſſionis Veteranor. ad Nicomediam poſt primam victoriam in Thracia. Sed hinc non ſequitur vltimam fuiſse victoriam ad Nicomediam.

7 Anno Ep. Chriſti 337. Conſtantinus Magnus anteà Romæ Sacro Baptiſmate luſtratus, Nicomediæ in villa publica morbo victus, migrauit ad Chriſtum, ipſo die Pentecoſtes circa meridiem, vt narrat Euſebius l. 4. de Vita Conſtantini. Idatius in Faſtis ſcribit. *Feliciano, & Titiano Conſulibus, Conſtantinus Auguſtus ad cæleſtia regna ablatus eſt XI. Kal. Iunias, & ipſo anno nuncupati ſunt tres Auguſti Conſtantinus, & Conſtantius, & Conſtans V. Id. Septembris.* Eoſdem Conſules adnotat Chronicon Alexandrinum, & Maij diem 22. diemq; Pentecoſtes; Socrates pariter ad finem libri 1. ait obiiſse XI. kal. Iunij, Anno 2. Olympiadis CCLXXVIII. & vixiſse annos LXV. regnaſse XXXI. quotidem annos imperij, & vitæ aſserit Sozomenus lib. 2. cap. 32. Eutropius autem lib. 10. *Conſtantinus vno & trigeſimo imperij ſui anno ætatis ſexto & ſexageſimo Nicomediæ in villa publica obijt*. At Aurelius Victor, licet in Epitomẽ dicat: *Conſtantinus Conſtantij Imperatoris & Helenæ filius imperauit annos triginta*. Et paulo poſt de eodem: *cumque tres, & ſexaginta annos vixiſſet, ex quibus dimidios ita, vt tredecim ſolus imperaret morbo conſumptus eſt*,

eſt, vnde dimidium annorum 63. nempe 31. ½. pro imperio colliguntur: in Cæſaribus tamen de eodem ſcribit: *Ita anno imperij tricesimo ſecundoq; cum totam orbem tredecim tenuiſſet, ſexaginta natus atq; amplius duo, rure proximo Nicomediæ (Achyronam vocant) excesſit.* Immò in Epitome refert de illo prouerbium, *Decem annis præſtantiſſimus, duodecim ſequentibus latro, decem nouiſſimis pupillus ob profuſiones immodicas nominatus.* Ergo attigit annum 32. Tribus itaq; Characteribus Chronologicis ſtabilitur annus 337. mortis Conſtantini; *Primus* eſt Imperij annus 31. completus & 32. inchoatus: Euſebius enim in Chronico edito à Pontaco, ait regnaſſe annos 36. & menſes 10. & lib. 4. in vita Conſtantini, regnaſſe annos 32. paucis menſibus, ac diebus demptis. Nam cum inierit imperium die 25. Iulij anni Chriſti 306. vtique anno 337. compleuiſſet annos 32. ſi vixiſſet vſque ad 25. Iulij, ſed obijt die 22. Maij, ergo deerant anno 32. dies 64. *Secundus* eſt Conſularis annus: in Faſtis enim ritè ordinatis anno 337. notati ſunt Conſules, *Felicianus, & Titianus,* ab Idatio, & Chronico Alexandrino nominati. *Tertius* eſt dies Pentecoſtes incidens in diem 22. Maij Anno enim 337. Cyclus Solis fuit X. Lunæ XV. Litera Dominicalis B. Paſcha die 3. Aprilis, & Pentecoſtes die 22. Maij, ſed currebat annus 4. Olympiadis 278. vnde corrigendus in hoc textus Socratis. Ex dicendis quoque de ſucceſſorum annis, annus hic magis magiſq; firmabitur. Vitam eius Euſebius l. 4. definit *annis plus minus ſexaginta quatuor.*

8 Conſtantino Magno defuncto ſucceſſere tres filij, qui tamen non ſunt omnes Auguſti appellati, niſi V. Id. Septembris, poſtquam conſtitit eos ita inter ſe partitos Imperium, vt *Conſtantinus* Gallias, & quid quid erat trans Alpes obtineret; *Conſtans* Italiam, Africam, Illyricum Græciam, & Macedoniam cum ſuis Inſulis: *Conſtantius* Thraciam; Aſiam, Orientem reliquum, & Ægyptum. Sed Conſtantinus bellum Conſtanti mouens, occiſus eſt ad flumen Alſam prope Aquileiam, vt referunt Aurel. Victor in Epitome, Eutropius l. 10. & S. Hieronymus in ſuppl. Chronici Euſebij, addens fuiſſe annum 3. Imperij nempe Chriſti 340. æſtate ineunte: nam Zoſimus lib 2. ait triennium totum effluxiſſe ab initio imperij ad hanc cædem. *Conſtans* verò in oppido Helenæ ſub Pyrenæo occiſus eſt XV. kal. Februarij Conſulibus *Sergio, & Nigriniano*: nempe anno Chriſti 350. erat hic annus ætatis 30. & Imperij 13. vt ait S. Hieronymus in ſuppl. Chronici Euſeb. ſed Aurel. Victor in Epitome inquit: *Interficitur anno tertio decimo Auguſtæ Dominationis (nam Cæſar triennio fecerat) ævi ſeptimo vigeſimoq;* Eutropius autem lib. 10. *Occiſus eſt ætatis anno trigeſimo, imperij xvij* intellige ex quo Cæſar factus eſt. *Conſtantius* denique Conſulibus *Tauro, & Florentio* nempe anno Chriſti 361. tertio Nonas Nouembris Mopſueſtiæ apoplexia correptus interijt, cum Iulianum Imperij ſucceſſorem deſignaſſet; ita Marcellinus lib. 21. & quoad Conſules etiam Idatius. At Socrates lib. 2. c. 46. inquit. *Vixit annos XLV. cum imperaſſet xxxviij.* computatis ſcilicet 13. quibus cum patre imperauerat; nam ſolus imperauit annos 24. menſes 5. dieſq; 12. vt patet computanti ab anni 337. die 22. Maij, quo Conſtantinus obijt, vſque ad anni 361. diem 3. Nouembris quo Conſtantius, & ita bene computat S. Hieronymus in ſupplemento Chronici Euſebiani vbi ſcribit: *Conſtantius regnat annos 24. menſ. 5. dies 12. moritur anno ætatis 45.* At Aurelius Victor in Epitome inquit. *Conſtantius in radicibus Tauri Montis apud Mopſocrenem febri acerrima correptus interijt, anno ævi quarto, & quadrageſimo, imperij nono, atq; triceſimo, verùm Auguſtus quarto, viceſimoque octo ſolus, cum fratribus ſedecim.* Et Eutropius lib. 10. *In itinere obijt imperij anno octauo, & xxx. ætatis quinto, & XL.* Nam hinc ipſe computat coimperij cum patre annos. Malè igitur Onuphrius ad vrbis annum 1113. in Com. Faſtor. dat illi annos imperij abſoluti 25. menſ. 5. dies 13.

Non eſt autem nobis hic opus annos Conſtantij ſtabilire per eas Eclipſes, quas refert, & examinat Petauius lib. 11. de Doctrina temporum cap. 43. Illa verò quam cap. 5. nu. 26. retulimus ad ſtabiliendum Conſulatum X. Conſtantij, & III. Iuliani Anno Chriſti 360. non eſt hoc loco repetenda.

9 Defuncto Conſtantio anno Epochæ Chriſti 361. die 3. Nouembris ſucceſſit Flauius Claudius Iulianus Apoſtata impijſſimus, indignuſq; nepos Magni Conſtantini ex fratre Conſtantio, de hoc Eutropius lib. 10. confundens annos ex quo Cæſar à Conſtantio creatus eſt, cum annis imperij ait: *Hoſtili manu interfectus eſt ſexto Kal. Iulias imperij anno ſeptimo ætatis altero, & trigeſimo.* Nempe vt ſcribit Aurelius Victor aſſumpſerat eum in Cæſarem *annos natum ferè tres, atq; viginti*: eadem ferè Marcellinus lib. 25. addens ab vno ex hoſtibus conto percuſſum circa noctis medium deceſſiſſe Conſulibus Iuliano IV. & Saluſtio, nempe ex noſtris Faſtis anno Chriſti 363. Socrates quoq; lib. 3. c. 18. inquit: *Occubuit IV. Kal. Iulij, tertio anno ſui imperij, ſeptimo autem poſtquam à Conſtantio renunciatus fuiſſet ætatis ſuæ trigeſimo prima.* Annum appellat tertium ſpectatis annis, de quibus attigit, nempe partem anni 361. totum 362. & partem de 363. ſunt autem à die 3. Nouembris anni 361. ad diem 26. Iunij anni 363. annus vnus integer, menſes 7. & dies 23. quibus imperauit. Quomodo autem interfectus ſit à S. Mercurio, & S. Artemio Martyribus, & ipſe deſperatiſſimus Apoſtata manum ſuo ſanguine impleverit, proiecceritq; in aërem blaſphemo ore exclamans, *Viciſti Galilæe*, ex Nicephoro lib. 10. cap. 35. Theodoreto l. 3. c. 2. Sozomeno l. 6. c. 2. S. Io. Damaſceno Oratione 1. de imaginibus, & alijs diſces ex Eminentiſs. Baronio ad annum 363. Qui etiam aduertit ea ipſa die occiſum fuiſſe cælitus, qua Martyres duos Sanctiſſimos aulicos Ioannem, & Paolum interfici iuſſerat, nempe 26. Iunij. Confirmatur porrò hic annus, quia Idatius annum 401. Æræ Hiſpanicæ fuiſſe dicit, ergo ſubductis 38. fuit Chriſti 363.

10 *Iouianus* Iuliano ſucceſſit ab exercitu electus, & in Galatiæ finibus repentina morte Dadaſtanæ *deceſſit imperij menſe ſeptimo xiv. Kal. Martij, ætatis minimum tertio, & trigeſimo Iouiano ipſo, & Varroniano Conſulibus*, ita Eutropius lib. 10. ſed Victor ait in Epitome. *Repente interijt annos gerens proximè quadraginta.* S. Hieronymus in ſupplem. Chronici Euſeb. ait electum ſequenti die poſt necem Iuliani, regnaſſe menſes 8. vixiſſe annos 34. Idatius quoq; affirmat electum V. kal. Iulij. Recuſaſſe autem eum imperare, ac regere Iuliani exercitum Idololatriæ peſte infectum, & milites exclamaſſe ſe eſſe Chriſtianos, narrant Ruffinus l. 2. c. 1. Theodoretus lib. 4. c. 1. Sozomenus lib. 6. c. 3. Socrateſq; l. 3. c. 19. Obijt ergo anno Chriſti 364. Februarij die 16. Imperauitq; menſes 7. & dies 21. Errant autem Eutropius, & Paulus Diaconus eius continuator, numerando hunc annum Vrbis MCXIX. currebat enim adhuc MCXVI. & à Palilibus ſequentibus iniuit MCXVII. Varronianus. Socrates, & Ammianus dant Iouiano annos 33. vitæ.

11 Iouiano mortuo electus eſt ab exercitu in Imperatorem *Valentinianus* apud Nicæam, poſt dies X. quem Iulianus nolentem ſacrificare Idolis, Tribunatu Scutariorum priuauerat, vt narrat Paulus Diaconus, Socrates l. 4. c. 1. & Ammianus Marcellinus lib. 26. ſed quia die 24. Februarij debebat inire imperium, ipſe metu Biſſexti noluit eo die prodire in publicum, vt narrat idem Marcellinus, ex quo nos c. 3. nu. 27. firmauimus Conſulatum Iouiani, & Varroniani anno Domini 364. vtpote ſolo inter proximos annos Biſſextili. Ipſe autem Valentinianus Valentem fratrem Kalendis Martij Tribunum, & Nicomediâ Conſtantinopolim veniens, eundem Kalendis Aprilis omnium votis creauit Auguſtum, & anno Imperij ſui tertio creauit item Auguſtum Gratianū filium vix puberem 9. kal. Septembris, vt ait Socrates. Diuiſum autem fuit anno eodem 364. imperium in Orientale, quod Valens obtinuit; & Occidentale, quod Valentinianus. Victor ait: *Valentinianus imperauit annos duodecim minus diebus centum, & anno ævi quinto, & quinquageſimo, impetu ſanguinis voce amiſſa, ſenſu integer expirauit apud Brigetionem Quadorum oppidum*: Ammianus quoq; libro 30. ait extinctum: *ætatis quinquageſima anno, & quinto Imperij, minus centum dies ſecundo, & decimo.* Socrates lib. 4. c. 26. addit mortuum *xv. kal. Decembris.* Obijt itaq; Anno Chriſti 375. die 17. Nouembris, numeratoq; tempore à die 26. Februarij Anni 364. imperauit annos 11. menſes 8. & dies 21. deerantq; ad implendum annum 12. ideſt ad diem 25. Februarij ſequentis dies centum.

12 Valentiniano extincto, *Gratianus* eius filius in Imperio Occidentali ſucceſſit; ſed paulo poſt, nempe 10. Kal.

De-

Decembris, opera Cerealis, & Equitij, ac Merobaudis Valentinianus puer adhuc quadrimus Valentiniani Senioris filius, & Gratiani ex alia matre frater ab exercitu acclamatus eſt Auguſtus, quod Gratianus ratum habuit, & ita Occidentale Imperium duos Auguſtos habuit. Ita Victor in Epitome, Ammianus l.30. Socrates l.4.c.26. Porrò Victor, & S. Hieronymus in ſupplem. Chron. dicunt Valentem vnà cum fratre imperaſſe annos 13. menſes 5. Idatius ait Valentem *ipſo VI. & Valentiniano Iuniore II. Conſulibus* 12.miliaribus ab Hadrianopoli conflixiſſe cum Gotthis V. Id. Aug. & ab eo die amplius non comparuiſſe; Sauciatus enim deportatus eſt in villam,& incenſus à barbaris,vt referunt Socrates l.4.c.38. Theodoretus l.4. c.31. Sozomenus lib. 6.c.31. Nicephorus lib.11. c.50. Ruffinus lib.2. c.13. Ammianus autem Marcellinus lib.31. ait: *Contigit tam dira clades quinto Idus Auguſti, eiuſdem Valentis quinquageſimo ætatis anno, imperij decimoquarto, adiectis menſibus quatuor, & diebus nouem.* Annus enim ex Faſtis fuit Chriſti 378. numeratoq; tempore ab Anni 364. die 1. Aprilis, vſque ad anni 378. diem 9. Auguſti, ſunt anni 14. menſ. 4. dies 9. corrigendi ergo, qui annos tantum 13. & menſes 5. dixerunt.

Gratianus anno ſequenti Conſulibus *Auſonio, & Olybrio*, nempe Anno Chriſti 379. Sirmij xiv. kal. Februarij creauit Imperatorem Orientis *Theodoſium* Italicę in Hiſpania natum: ita Idatius, Proſper, & Marcellinus Comes in Chronicis, at Marcellinus, qui præter Conſules addit Indictionem vij. & diem xiv. kal. Februarij; Victor autem in Epitome addit fuiſſe tunc Theodoſium annorum xxxiij.hic autem Merobaude II. & Saturnino Conſulibus creauit Arcadium filium ſuum Auguſtum xvij. kal. Februarij, vt ait Idatius, *& iiſdem Conſulibus Indictione ix. Gratianus apud Lugdunum Maximi Tyranni dolo occiſus eſt viij. Kal. Septembris*, vt inquit Marcellinus Comes in Chronico, & Socrates l.5. cap.11. fuit ergo annus Chriſti 383. numerato itaq; tempore ab anni 375. Nouembris 17. quo patri ſucceſſit, imperauit annos 7. menſes 9. dieſq; 8. ſed à 9. Kal. Septembris, ideſt 24. Auguſti anni 367. quo creatus fuit Auguſtus à Patre ſunt anni ſolidi 16. & dies vnus, malè igitur Sozomenus, Socrates lib.5. c.11.& alij, qui eius Imperio tribuunt annos tantum 15.nec ſatis accurati Onuphrius annos dat xvj. & dies vj. Quoad ætatem, Aurelius Victor in Epitome ait vixiſſe annos xxxviij.quod eſt improbabile, ná quando creatus fuit Auguſtus,vix erat puber,at demptis Imperij annis 16. habuiſſet tunc annos 22. ſed nec probabile eſt vixiſſe tantum annos 24. vt ponit Onuphrius, nam habuiſſet tantum 8. quando factus eſt Auguſtus, ergo probabilius eſt in Victore legendum xxviij. vt aduertit Baronius ad annum Chriſti 383.

13 Maximus autem vſurpauit Imperium Occidentis, pulſo Valentiniano Iuniore, & creato Victore filio ſuo Cæſare, & mox Auguſto; Valentinianus autem fugit cum matre Iuſtina in Orientem ad Theodoſium,cum imperaſſet à die 22. Nouembris anni 375. annos 7.menſes 9.& dies 3. vt patet ex dictis de eius electione, & Gratiani morte; perperam igitur Onuphrius in Chronico habet *Annos viij. menſes vij. dies xx.* ad hunc annum 383. Maximus deinde cum filio Victore occiſus eſt apud Aquileiam ille à Theodoſio, hic ab Arbogaſte, Conſulibus *Theodoſio II. & Cynegio*, vt aiunt Proſper in Chronico,& Marcellinus Comes, addens fuiſſe Indictionem I. erat ergo Annus Chriſti 388. & Valentinianus iterum in Occidente Imperium reſumpſit, ſed Arbogaſtes Valentinianum doloſè apud Viennam Galliæ ſtrangulatum extinxit *Idibus Maij, Conſulibusq; Tatiano, & Symmacho Indictione IV.* vt ait Marcellinus Comes in Chronico, nempe anno Chriſti 391. At Proſper id factum dicit ſequenti anno Conſulibus *Arcadio II. & Ruffino*,quo Arbogaſtes Eugenium Imperatorem creauit anno 392. Epiphanius autem lib. de menſuris, & ponderibus pag. 177. edit. Græcolatinè, ſcribit Valentinianum repertum in Palatio præfocatum Idibus Maij Sabbato, ac pridie Pentecoſtes, Ergo erat annus Chriſti 392. Nam eo anno Cyclus Lunæ fuit xiij. et Solis ix. et litera Dominicalis poſterior in anno Biſſextili C. quare in Kalendario Nicæno, et Alexandrino Paſcha fuit die 28. Martij, et Pentecoſte 16. Maij, et dies 15. ideſt Idus Maij incidit in Sabbatum, imperauit ergo iure, ſi non facto à die 22. Nouembris Anni 375. qua, patre mortuo electus fuit, vſque ad anni 392. diem 15.Maij annos 16. menſes 5. et dies 23. Maximus autem Tyrannus ab Auguſti die 25. anni 383. ad annũ incluſiuè 388.diemq; 27. Auguſti, nempe annos 5. et dies 2. vt ait Onuphrius, quos ſi detrahas Imperio Valentiniani Iunioris, reſtant pro hoc anni 11. menſes 5. dies 21. Erat autem quadrimus, quando electus eſt anno 375. 22.Nouembris,ergo vixit annos 20. et menſes circiter 6.

14 Theodoſius deinceps Honorium filium ſuum ſecundogenitum ex Placidia, natumq; *Septembri Indictione xij. Conſulibus Ricimere, & Clearcho*, vt refert Proſper, et Marcellinus Com. in Chron. videlicet anno Chriſti 384. creauit Auguſtum, *ſe III. & Abundantio Conſulibus, & hora diei tertia tenebræ factæ ſunt*,vt de vtroq; charactere anni teſtantur Proſper, et Marcellinus in Chron. qui addit Indictionem vj. fuit ergo annus Chriſti 393. nam, et illo anno Sol defecit ad digitos ferè 10. die 20. Nouembris hora Romæ poſt mediam noctem 9¼. Anno autem ſequenti Theodoſius vnà cum Honorio, precibus, ieiunijs, et reuelationibus cæleſtibus præuijs, militante Cœlo pro ipſo, admirabilem illam victoriam de Eugenio, et Arbogaſte reportauit, quam indicant Proſper, et Marcellinus in Chronicis, ſed in hoc diſcrepant,quod Proſper id refert ad Conſulatum Olybrij, et Probini, cum tamen dixiſſet anno antecedenti Conſulibus Arcadio III. et Honorio II. victoriam illam prædictam fuiſſe à Io. Anachoreta, at Marcellinus affirmat reportatam *Indictione vij. Arcadio III. & Honorio II. Conſulibus.* Et in eundem annum conſentiunt Oroſius, et Socrates lib.5.c.25. addens, Eugenium captum fuiſſe,et occiſum viij.Idus Septembris; erat ergo annus Chriſti 394. cui ſubſcribunt *Onuphrius* in Faſtis, et in Chronico, *Petauius* in Chronico, et *Baronius* ad hunc annum, apud quem lege mirabilia à Deo patrata ad fauorem Theodoſij. Imperauit ergo Eugenius, ſeu Tyrannus fuit ab anno 392. dieq; 15. Maij, vſque ad 6. Septembris anni 394. annos 2. menſes 3. dies 21. ex quo ab Arbogaſte Imperium antea vſurpatú accepit. Tandem Theodoſius iam Monarcha, diſtributo Imperio Orientali Arcadio, et Occidentali Honorio, *Conſulibus Olybrio, & Probino*, obijt Mediolani, nempe anno Chriſti 395. 16. Kal. Febr. ideſt Ianuarij 17. Cõſules illos adnotant Proſper Marcellinus, et Caſſiodorus in ſuis Chronicis, at Socrates lib.5. cap. 26. addit diem 14. kal. Februar. Imperauit ſolus annos xj. vt ait Egnatius; at vj. cum Gratiano, & xj. ſolus, vt ait Paulus Diaconus, omnino autem vel xvj. tantum, vt ait Marcellinus in Chronico, vel 17. vt Aurelius Victor in Epitome, Ruffinus lib.2. et Zonaras parte 3. Annalium. Atqui ea dictis num. 12. creatus eſt Imperator anno 379. Ianuarij 19. cum eſſet annorum 33. Inde igitur vſque ad anni 395. diemq; 17. Ianuarij ſunt anni 16.deficientibus diebus 2. non abundantibus, vt ponit Onuphrius in Faſtis, et in Chronico; et anni vitæ erant 49.eſto 50. numeret Victor, et 60. Socrates.

Conſtat igitur à fine Imperij Diocletiani, ad mortem vſque Theodoſij Magni, ac ſecundam diuiſionem Romani Imperij in Orientale, et Occidentale (nam prima facta eſt Valentiniano, et Valente imperium ineuntibus) ideſt ab Anni 304. kalen. Aprilis, vſque ad 17. Ianuarij anni 395. eſſe ferè annos 91. deficientibus diebus 73.

CA-

CAPVT XII.

De Annis Imperatorum Occidentalium, vſq; ad initium Regum Italiæ ſub Gothis.

CONCLVSIO XII.

Ab obitu Theodoſij Magni, ſeu Senioris, vſque ad initium Odoacris primi Italiæ Regis interceſſere Anni Octogintaunus, Menſes VII. Dieſq; VIII. qui ordinandi ſunt, vt in ſequenti Synopſi.

Nomina Imperatorum.	Imperare cœpit An.	M.	D.	Obijt An.	M.	D.	Imperauit An.	M.	D.	Vixit An.	M.	D.	Natus eſt An.	
Flauius Honorius.	395	Januar.	17	423	Aug.	15	29	8	25	39	ferè		384	Sept.
Valentinianus III.	425	Octob.	23	455	Mart.	17	29	4	25	36	ferè		420	
Maximus Tyrannus.	455	Mart.	17	455	Iun.	12	0	2	26					
Auitus Gallus.	455	Iulij	10	456	Maij	17	0	10	8					
Maioranus.	457	April.	1	461	Auguſt.	6	.	.	.					
	fuit depoſitus.			461	Aug.	2	4	4	2					
Seuerus.	461	Nouemb.	19	465	Aug.	15	3	8	26					
Interregnum.							1	8	28					
Anthemius.	467	April.	12	472	Iulij	11	5	2	29					
Olybrius.	472	Iul.	11	472	Octob.	23	0	3	13					
Interregnum.							0	4	23					
Glycerius.	473	Mart.	5	474	Iun.	24	1	3	20					
Iulius Nepos.	474	Iun.	24	475	fugatus eſt		1	2	4					
					Aug.	28								
Auguſtulus Momillus.	475	Octob.	31	476	relegatus		0	9	24					
Odoacer I. Rex Italiæ.	476	Aug.	24		Aug.	24								

1 ROmam ſub Honorio Rauẽnę degentẽ captam ab Alarico Rege Gotthorum Anno Chriſti CDX. communis eſt opinio meliorum Chronologorum præcipuè *Onuphrij* l. 3. Com. in Faſtos, *Scaligeri* l. 5. de Emend. Temp. *Baronij*, tomo V. ad hunc annum, & *Petauij* l. 11. de doctrina temporum c. 47. Diem fuiſſe IX. Kal. Septemb. afferunt Sigebertus, & Theophanes, annum deſignant per Conſules *Flauium Varan*, ſeu *Varanen*, & *Fl. Tertullum* Caſſiodorus, Proſper & Marcellinus Comes in Chronicis, qui addit Indictionem VIII. & Varanem ſolum, nam Tertullus ab Attalo multo tardius creatus eſt circa Kal. Iulias. Tertulli tamen meminit etiam Paulus Diaconus l. 55. c. 14. Oroſius tamen appellat eum vmbratilem Conſulem. Fallitur igitur Cedrenus, qui captam ponit Indictione IX. Auguſti die 26. & Oroſius l. 7. c. 42. ac Paulus Diaconus continuator Eutropij l. 13. qui dicunt captam anno Vrbis conditæ MCLXIV. nam annus Vrbis 1164. Varronianus non incœpit niſi anno Chriſti 411. ſed aliàs quoq; Oroſium inconſtantem eſſe docet Petauius ſupra. At Idatius, qui hoc tempore viuebat, tàm in Chronico, quàm in Faſtis ait Alanos, Vandalos, & Sueuos Hiſpaniam inuaſiſſe Conſulibus *Honorio VIII. & Theodoſio iuniore III. Aera 447. quarto kal. Octobris feria 3.* & eodem anno ait Alaricum Romam ingreſſum eſſe; Annus autem hic fuit Chriſti 409. ſed Idatius fortè loquitur de anno eodem computato ab ingreſſu Barbarorum in Hiſpaniam, qui non eſt abſolutus, niſi anno Chriſti 410. die 28. Septembris, intra quem annum Alaricus Vrbem cepit. Petauius autem ſuſpicatur, eum à Paſchate annos inire; ſed quidquid ſit ſtandum opinioni communi cenſeo.

2 Honorium Rauennæ mortuum eſse hydropicum annorum 40. et regni 30. ſcribit Zonaras parte 3. annalium; licet Paulus Diaconus lib. 14. dicat mortuum eſse prope Romam, et regnaſse eum Patre annos XII. cum fratre XIII. cum fratris filio Theodoſio XV. diem mortis XVIII. Kal. Sept. ideſt 15. Auguſti notat Theophanes, et Socrates lib. 7. c. 23. Annum verò Conſulatus *Mariniani, & Aſclepiodoti*, Caſſiodorus, Proſper, et Marcellinus in Chronicis, ſed Marcellinus addit Indictionem VI. et viſam fuiſse per multos dies Stellam Crinitam; ergo ex Faſtis fuit annus Chriſti 423. Natum porrò Septembri Anni Chriſti 384. et Auguſtum creatum à patre anno 393. die 20. Nouembris oſtendimus Capite præcedenti nu. 14. et Theodoſium mortuum eſse anno 395. Ianuarij 17. computatis ergo ex his, ſequitur Honorium obijſse anno 39. nondum completo, ſed deficientibus diebus pluſquam 16. et imperaſse annos 29. Menſes 8. dies 25. poſt mortem autẽ patris annos 28. menſes 6. et dies 29. corrigendumq; eſse tum Onuphrium l. 3. in Faſtis, qui ait mortuum Rauennæ imperij anno 38. menſe 12. et die 10. tum Baronium, qui anno 28. menſe 5. et die 19. et vixiſse annos 39. ac menſem vnum. Cum verò Honorius mortuus eſset ſine filijs, Ioannes quidam imperium occupauit, tenuitq; annos 2. totidemq; menſes et dies aliquot; ſed Theodoſius, qui Arcadio ſucceſſerat in Orientali Imperio, creauit Occidentis Imperatorem Valentinianum III. filium Placidiæ amitæ ſuæ.

3 Valentinianus III. Conſulib. *Caſtino, & Victore* mittitur in Italiam ad recipiendum Imperium, nempe anno 424. et ſequenti anno Ioannem Tyrannum extinguit, et decreto Theodoſij Auguſtus appellatur, et fit Imperator apud Rauennam indictione VII. ita Caſſiodorus, Proſper, et Marcellinus in Chron. Chronicon Alexandrinum, et Socrates l. 7. c. 25. addens id factum X. kal. Nou. qui tamen indicat eum antea Theſſalonicæ accepiſse coronam Imperialem miſsam à Theodoſio per Helionem Patricium; ſed eum Maximi Senatoris vxorem ſtupraſset, eius dolo occiſus eſt in Campo Martio 16. kal. Aprilis Conſulibus *ipſo viij. & Anthemio indictione viij. annos natus* 36. ita Idatius, Caſſiodorus, et Marcellinus in Chron. Procopius lib. 1. de bello Vuandalico, Iornandes l. 1. & Chronicon incerti apud Cuſpinianum; fuit ergo Annus Chriſti 455. quare imperauit, ex die, quo factus eſt Imperator, annos 29. menſes 4. dies 25. Qui addunt Maximum prædictum occupaſse Imperium, & tertio menſe membratim conciſum à militibus Romanis, proiectumq; in Tiberim, et poſt hunc Auitum in Gallijs accepiſse à militibus Imperium; ſed anno ſequenti Conſulibus Ioanne, et Varrano captum eſse Placentiæ à Ricimere, ac depoſuiſse Imperium; Chronicon Incerti apud Cuſpinianum addit Maximum vſurpaſse Imperium 16. kal. April. et occiſum pridie Idus Iunias, et Auitum leuatum eſse Imperatorem VI. Idus Iulias, anno ſequenti captum Placentiæ xvj. Kal. Iunias. Itaq; Maximus imperauit menſes 2. et dies 26. Auitus autem Menſes 10. dies 8. vt bene computauit Euagrius lib. 2. c. 7. At Idatius addit mortuum eſse Auitum anno ſequenti.

4 Reliquos Imperatores, vſq; ad finem Imperij Occidenta-

dentalis eorumq; tempora ſuggerunt nobis Caſſiodorus, & Marcellinus in Chronico addens Conſulibus Indictiones, & incertus Auctor Chronici apud Cuſpinianum, qui temporibus illis vixit, & notat ipſos dies accuratiſſimè Iornandes l. 1. de Regnorum ſucceſſione, Procopius l. 1. de bello Vuandalico, Idatius in Faſtis, & in Chronico, Theophanes in miſcella Euagrius lib. 2. & ex recentioribus Onuphrius l.3. com. in Faſtos, Baronius tomo 4. Petauius in Chronico ex quibus hæc ſummatim ſelegimus anno Chriſti 457. Indictione X. Conſulibus *Conſtantio*, *&* *Ruſo* Maioranus militiæ præfectus factus eſt Imperator Occidentis à Leone Imperatore Orientis, Kal. Aprilis; ſed anno 461. Indictione xiv. Conſulibus *Dagalaipho*, *&* *Seuerino* à Ricimere occiſus eſt apud Derthonam, iuxta fluuium Hyram viij. Idus Auguſti, licet antea depoſitus fuiſſet 4. Nonas Auguſti, eique ſucceſſit Seuerus xiij. kal. Decembris. Qui Anno 465. *Baſilico*, *&* *Hermincrico* Conſulibus veneno ſublatus eſt à Ricimere xviij. kal. Septembris, annoq; ſequenti fuit interregnum, vt plures affirmant: eſto Marcellinus Seueri obitum differat ad annum 466. ſed redarguitur ex Idatio in Faſtis pag.40. narrante anno proximo poſt Seuerum euectum ad imperium Aera 500. defeciſſe Lunam 2. Martij feria 6. qui annus ex dictis cap. 7. de Aera Hiſp. & ex Tabulis Aſtronom. fuit Chriſti 462. & Eclipſis digitorum ferè 9. paulo poſt mediam noctem. Contra verò anno proximè antecedenti necem Seueri, ait Idatius Solem defeciſſe 13. Kal. Aug. feria 2. ab hora 3. in 6. Solemque imitatum Lunam quintam, qui annus ex calculo Aſtron; fuit 464. Iul. 20. ergo initium Seueri fuit anno 461. & nex eius anno 465. quo item anno fuit a t.ra Solis Eclipſis die 9. Iulij.

Poſt interregnum, anno 467. Conſulibus *Pueco*, *&* *Ioanne*, Indictione V. Anthemius Patritius Romanus à Leone Imperatore Orientis miſſus in Italiam factus eſt Imperator Occidentis prid. Id. April. anno 467. & anno 472. Conſulibus *Martiano*, *&* *Feſto* Indictione x. à Ricimere genero ſuo occiſus eſt v. Idus Iulias, & ab eo factus Imperator Olybrius; & hic obijt x. kal. Nouembris ex morbo. At obijſſe menſe 7. Imperij ſupponunt Caſſiodorus, & Marcellinus. Poſt interregnum menſium 4. & amplius anno 473. *Leone Imperatore V. Conſule* abſq; Collega Indictione xj. Glycerius Rauennæ ſumpſit Imperium iij. Nonas Martias; qui anno 474. *Leone Iuniore* Conſule ſine collega, indictione xij. pulſus eſt ab Imperio à Iulio Nepote viij. kal. Iulias, & ipſe Nepos Imperium occupauit; ſed anno 475. *Zenone Conſule* ſolo, Indictione xiij. Oreſtes Patricius Rauennam cum exercitu ingreſſus, fugauit Nepotem v. kal. Septembris, & pridie kal. Nouembris creauit Occidentis Imper. Auguſtulum cognomento Momilum filium ſuum. Tandem verò Anno 476. *Baſiliſco II.* *&* *Armato Conſulibus*, Indictione xiv. Odoacer Rex Gothor. Turcilingorum, & Herulorum à Nepotis fautoribus accitus in Italiam, obtinuit Romam, & euaſit Rex Italiæ x. kal. Septembris, & v. kal. Septembris Auguſtulum relegauit in Lucullanum Campaniæ. Ita Imperium Romanum in Occidente concidit, quod à Iulio Cæſare ſteterat Annos 521. & menſes fere 8. & quod ſtabilitum fuerat ab Auguſto, deſijt ſub Auguſtulo; non reſurrecturum, niſi anno 800. ſub Carolo Magno.

CAPVT XIII.

De Annis Imperatorum Orientalium à ſecunda diuiſione Imperij, ſeu à morte Theodoſij Magni, vſq; ad vltimum Imperatorem, & Conſtantinopolim à Turcis captam.

CONCLVSIO XIII.

A morte Theodoſij Magni, & ſecunda Romani Imperij diuiſione in Orientale, & Occidentale, vſque ad captam Conſtantinopolim ſub Conſtantino à Turcis Anno 1453. Maij 29. interfuerunt Anni MLVIII. Menſes IV. & Dies XI. ex Hiſtoricis, Eclipſibus, alijſque Characteribus Chronologicis diſtribuendi, vt in infraſcripta Synopſi ad finem capitis huius.

1 QVamquam Conſtantino Magno defuncto Imperium Romanum trifariam diuiſum ſit, et poſtea ſub Valentiniano I. bifariam, quando Valens creatus eſt Imperator Orientis, et Valentinianus eius frater retinuit ſibi Imperium Occidentale, ſubinde tamen redijt Imperium ad Monarchiam, præſertim ſub Theodoſio Magno, quo defuncto iterum ex decreto eius Arcadius Orientis; Honorius Occidentis ita Imperator euaſit, vt nunquam poſtea Imperium vtrumq; reuerſum ſit adæquatè ad vnum Monarcham. Eſto Imperatores Orientis, quando Imperium Occidentale vſurpatum eſt ab alijs ſiue tyrannis, ſiuè extraneis, cenſuerint competere ſibi ius creandi Imperatores Occidentis, quo titulo in hoc libro pergimus ordinare annos Imperatorum Orientalium, tanquam Imperatorum ad Romanos quoq; et non ſolum ad Græcos pertinentium, præſertim cum Conſtantinopolis dicta ſit etiam Roma noua. Incipiemus autem ab Arcadio Theodoſij Magni filio, ſed nequaquam ea prolixitate, qua ſumus hactenus vſi, quia antiquiora tempora magis controuerſa, et diſputata à Chronologis videbamus. Quorumdam tamen Anni hoc loco breuiter expendendi ſunt.

2 *Arcadium* cœpiſſe imperare in Oriente cum eſſet annorum 20. ſtatim à morte patris Theodoſij, nempe die 17. Ianuarij *Olybrio*, *&* *Probino* Conſulibus, nempe anno Chriſti 395. conſtat ex Marcellini Chronico; Mortuum verò fuiſſe Arcadium kalendis Maij, *Baſſo*, *&* *Philippo* Conſulibus, ideſt Anno Chriſti 408. cum imperaſſet cum patre annos 12. ſolus autem annos 13. menſes 3. ac dies 15. habemus ex Proſperi, & Marcellini Chronico, Zoſimo l. 6. & Socrate l.6. c. 22. & l.7. c.1. qui de annis inchoatis intelligendus eſt, quando ait eum vixiſſe annos 32. imperaſſe 14. ſucceſſit Arcadio filius *Theodoſius* II. Statim 1. Maij, qui mortuus eſt Valentiniano VII. Et Auieno Conſulibus. Indict. 3. vt habet Marcellinus in Chron. & quidem d. 29. Iulij, cùm imperaſſet annos 42. ac menſes ferè 3. ageretq; annum 49. vt colligitur ex Nicephoro l. 14. c. 58. Zonara, Cedreno, & Theodoro Lectore in Collectaneis: Eo igitur defuncto anno Chriſti 450. die 29. Iulij ſucceſſit *Flauius Marcianus*, cuius obitum conſignant Marcellinus, & Caſſiodorus *Ruſo*, *&* *Conſtantino* Conſulibus, videlicet Anno Domini 457. vnde corrigas Euagrium lib. 2. c.8. qui triennio amplius producit eius Imperium. Cum verò Theodorus in collectaneis affirmet Marcianum obijſſe die 26. Ianuarij, & incœperit anno 450. Iulij 29. ſequitur imperaſſe annos 6. menſes 5. dieſq; 27. non autem ann. 6. menſes 6. dies 2. vt aliqui numerant. Marciano ſucceſſit ſtatim *Leo Thrax*, vt narrat Nicephorus l. 15. c. 15. qui defunctus eſt *Leone Iuniore* Conſule ſine Collega, videlicet anno 474. cùm imperaſſet annos 17. & menſes 6. vt ait Marcellinus in Chron. Ergo obijt circa diem 26. Iulij. *Leo* verò Iunior, qui ei ſucceſſit, vt nepos, cùm eſſet infans ſuperuixit menſes 10. eius verò loco *Zeno* pater tanquam tutor adminiſtrauit Imperium, vſq; ad annum Chriſti 476. quando *Baſilicus* tyrannicè occupauit Imperium, vt ex Simplicij Papæ litteris docet Baronius, corrigens Marcellinum: tenuit autem *Baſilicus* tyrannidem annum vnum, & menſes octo, vt aiunt Cyrillus in vita S. Sabæ, & Procopius de bello Vandalico lib.1. & *Zeno* recuperauit imperium ante Octobrem Anni 477. vt colligitur ex Epiſtola 7. Simplicij Papæ ad ipſum data die 9. Octobris, quare ſub finem Auguſti, aut inito Septembri *Zeno* imperium recuperarat, & inde retrocedendo per menſes 20. initium tyrannidis cadit in primos

dies

dies Ianuarij anni 476. Mortuus eſt autem *Zeno* ex comitiali morbo, vel pro mortuo ſepultus eſt *Olybrio ſolo Conſule*, vt conſentiunt Marcellinus, & Caſſiodorus in Chronico, ſed Marcellinus dat ei ſimul cum Baſilici tyrannide annos 17. & menſes 6. Imperij, Caſſiodorus autem annos 17. Verùm annus vnus detrahendus Marcellino, & pro xvij. ſcribendum xvj. Si quidem Zeno cœpit, ipſo dante, Indictione 12. *Leone Iuniore* ſolo Conſule videlicet anno Domini 474. & quidem circa diem 26. Iulij, vt ſupra docuimus, obijt autem *Olybrio* ſolo Conſule Indictione 14. ex eodem Marcellino, adeoq; Anno Domini 491. cuius Ianuario exeunte, vel ineunte Februario, completi videntur anni 16. & menſes 6. à die 26. Iulij circiter computati. At Caſſiodorus dat illi annos 17. & Euagrius lib. 3. c. 29. ait: *Cum autem Zeno abſq; liberis decimo ſeptimo anni ſui regno confecto eſſet, comitiali morbo extinctus eſt.* Oporteret ergo illũ vixiſſe, vſq; ad 26. circiter Iulij. Tandem tamen ex Anaſtaſij ſucceſſoris tempore colligitur Zenonem mortuum eſſe circa 11. Martij, aut 17. & potiùs aliquot diebus ante, quot interceſſerunt inter mortem eius, & diem quo Ariadna coronam impoſuit Anaſtaſio, dum interim Longinus frater Zenonis ſperabat ſe Imperio potiturum, vt narrat ibidem Euagrius.

3 Anaſtaſium Imperatorem coronatum eſſe ab Ariadna, *Conſule Olybrio ſolo*, teſtantur Marcellinus, & Caſſiodorus in Chron. ergo Anno Chriſti 491. mortuum autem repente Conſulibus *Florentio, & Magno*, *Indictione* xj. ideſt anno 518. auctor eſt Marcellinus in Chronico; qui addit imperaſſe annos xxvij. menſes iij. dies xxix. Euagrius autem l. 3. c. vltimo habet annos viginti ſeptem, menſes tres, & dies viginti tres; Cyrillus autem in vita S. Sabæ apud Surium ad d. 5. Decembris, refert reuelatum eſſe interitum Anaſtaſij Sancto Sabæ eodem die, quo contigit, & fuiſſe diem 9. Iulij, à qua retrocedendo per annos 27. menſes 3. & dies 23. aut 29. cadit eius initium imperandi in Annum Domini 491. & Martij diem 17. aut 11. eadem verò 9. die Iulij quâ perijt Anaſtaſius, creatum fuiſſe Imperatorem *Iuſtinum* exprimit Euagrius l. 4. c. 1. & 2. eumq; morbo & ſenio confectum obijſſe. *Mauorno Conſule* indictione V. ait Marcellinus in Chronico dicens. *Iuſtinus Imperator Iuſtinianum ex ſorore ſua nepotem &c. ſui Succeſſorem creauit Kal. Aprilis, ipſe verò quarto ab hinc menſe vita deceſſit annis imperatis IX. Menſibus* II. obijt ergo anno 527. die circiter 9. Septembris, & Marcellinus quatuor illos menſes laxè, ac rotundè numerat ab Aprili excluſiuè ſumpto. Iuſtinianus autem annos imperij ſui non à morte Iuſtini, ſed ab illis Kalendis Aprilis, quibus creatus fuit Auguſtus, computari voluit, vt patet ex *Conſtit. Nouellæ* 47. *& Auth. coll.* 5. *tit.* 2. Porro Anno illo qui præceſſit mortem Iuſtiniani Paulus Diaconus l. 2. c 31. & 33. notat Eclipſim Solis 9. Kal. Septembris, vt habeat exemplaria correcta: hanc autem exhibent Aſtronomici Canones eodem die Anno Chriſti 564. igitur mortuus eſt anno 565. Quod confirmant Euagrius l. 4. c. 40. Auctor Miſcellæ, ac Cedrenus, dum dant illi annos imperij 38. menſes 8. vt Euagr. vel menſes 7. dies 10. vt Miſcella, vel menſes 7. & d. 13. vt Cedrenus, cum quo numerando à Kalendis Aprilis anni 527. cadit Iuſtiniani mors in annum 565. diemque 13. Nouembris nocte ſequenti poſt mediam noctem, vt Corippus canit, & ſic Romano ritu in diem 14. Nou.

Iuſtiniano defuncto ſtatim ſucceſſit *Iuſtinus Curopalates*; ideſt Palatij Magiſter, & Cæſar ab eo creatus, vtpote Nepos ex Vigilantia ſorore Iuſtiniani, patreq; Dulciſſimo, & maritus Sophiæ, quæ neptis erat Theodoræ olim Auguſtæ, vt tradunt Victor Tunnenſis in Chron. & Corippus Poeta in laudib. Iuſtini; igitur iniuit imperium anno 565. Nouembris 14. ex dictis nuper.

4 Sed de Annis *Iuſtini*, initioque *Tiberij*, & *Mauritij* haud leuis eſt controuerſia ob diſſidium annorum ferè 4. Inter Baronium, & Petauium; Euagrius enim lib. 5. 11. & 23. ait Iuſtinum adſciuiſſe ſibi in Collegam Tiberium, cùm ſolus imperaſſet annos 12. menſes 10. dieſque 15. & Tiberium imperaſſe annos 4. ac vita exceſſiſſe menſe Auguſto. Iuſtinum autem in totum imperaſſe annos 16. menſes 9. dies 15. Quibus ritè computatis caderet initium Tiberij in Collegam aſſumpti, in Annum Domini 578. ſub finem Septembr. ſolus autem imperaſſet à morte Iuſtini anno 582. Auguſti 28. & mortuus eſſet anno 586. ſub finem Auguſti: & huic opinioni ſuffragatur Gregorius Turonenſis l. 6. Hiſt. Francor. c. 30. qui Tiberij mortem ſignat anno 8. Childerici Regis, videlicet anno Domini 586. Quibus duobus auctoribus magis credidit Baronius, vtpote tunc temporis viuentibus, & Bellarminus in Chronico dans Iuſtino annos 16. menſ. 9. imperij, & ſanè quem non mouerent verba Euagrij l. 5. c. 23. dicentis. *Vt autem tempora omni cum diligentia conſcribantur ſciendum eſt, Iuſtinum iuniorem imperaſſe ſolum annos duodecim, menſes decem cum Dimidio cum Tiberio autem annos tres menſes 11. in vniuerſum annos ſedecim menſes nouem cum dimidio.*

Ex altera verò parte Paulus Diaconus in Miſcella l. 17. c. 24. Theophanes, & Theophylactus Simocatta l. 5. c. 16. referunt, Anno nono Mauritij verè ineunte, cùm Imperator in expeditionem iret, Solem defeciſſe; quæ defectio ait Petauius in Rationario parte 2. lib. 4. c. 55. conuenit anno Chriſti 592. Martij 19. hora 10½. poſt mediam noctem, qua Bizantij obſcuratus eſt dextans diametri Solaris, ergo cum Tiberius obierit in fine Auguſti, ſequitur Mauritium ſtatim illi ſucceſſiſſe Anno Chriſti 582. & ſic anno 592. Martij 19. concurriſſe adhuc annum 9. nondum completo 10. Rurſus Beda l. 1. hiſt. Angl. c. 23. diſertè tradit Mauricium imperare cœpiſſe anno Chriſti 582. nempe menſe Auguſto, currente adhuc Indictione 15. vt habent Theophanes, & Chronicon Alexandrinum. Præterea in exordio libri 2. Epiſtolarum S. Gregorij Papæ; habetur anno 2. Pontificatus ipſius, nempe anno Domini 591. vt refert ad hunc annum Baronius, depoſitum ab ipſo fuiſſe menſe Septembri Laurentium Archidiaconum *Conſulatus Mauritij anno ſeptimo*; at ex Theophane, & Paulo Diacono l. 17. c. 8. conſtat Mauricium iniuiſſe Conſulatum die 20. Decembris anno 2. Imperij, ergo Septembri illo, quo depoſitus eſt Laurentius, incœperat annus 10. Mauricij, & paulo ante abſolutus erat nonus, ideoq; initium Mauricij fuit anno 582. At Baronius pro eodem ſumpſit initium Conſulatus, & Imperij, ideoq; adiecit illam explicationem. *Quod autem audis id factum ſeptimo Mauricij anno intellige illum inchoatum hoc anno* 591. *menſe Auguſto*. Denique Concilium Romanum II. à S. Gregorio inchoatum eſt anno 595. Chriſti, vt habet etiam Baronius, & ex lib. 4. Epiſtolarum S. Gregorij Ep. 44. conſtat indictum fuiſſe; *Imperij Mauricij anno tertiodecimo, Indictione decimatertia, quinto die menſis Iulij*: vbi Baronius non ſine violentia ait reponendum pro *decimotertio* annum *decimum*. Igitur ſi quinta Iulij currebat annus 13. Mauricij, complendus in fine Auguſti anni 595. vtique annus primus Mauricij incœpit ab Auguſto anni 582. Quare agnito errore Euagrij, cogimur quoad hoc aſſentiri Petauio, cui etiam fauent Onuphrius, Sanſouinus, & Philippus Bergomas in Chron. & Egnatius Dantes in Imperatoribus, quatenus Iuſtini imperium non vltra annos 12. extendunt. Porrò ex Chronico Alexandrino, & Theophane habemus Tiberium creatum fuiſſe Cæſarem anno 574. die 7. Septembris, Indict. 8. ſed ingraueſcente morbo Iuſtini, creatum fuiſſe Imperatorem anno 578. Indict. 12. die 26. Septembris, & eodem anno die 4. Octobris Iuſtinum obijſſe, ſoiumq; imperaſſe Tiberium, vſq; ad annum 582. Indictione decimaqointa, die 14. Auguſti, quo perijt, vt ex vita S. Eutychij, & Chron. Alexand. conſtat, ſuccedente Mauricio. Vnde corrigendus Onuphrius in Chronico.

5 *Phocam* coronatum eſſe Imperatorem Indictione 6. Anno Domini 602. die 23. Nouembris, expreſsè tradit Gregorius lib. 11. c. 1. & Chronicon Alexandrinum, quod addit Mauricium, deinde interfectum die 27. eiuſdem menſis, Phocam verò occiſum fuiſſe Indictione Imperatoria iam 14. à Septembri inita, ſed currente Indictione Pontificia 13. nempe Anno 600. Chriſti, tradit Theophanes in Miſcella Anno 1. Heraclij, & Chron. Alexandr. addens occiſum 3. Octobris feria 7. currebat enim littera Dominicalis D. Cyclo Solis III. & inde cœpit *Heraclius*, qui vt habetur ex Theophane, Paulo Diacono, Cedreno, S. Maximo, & Zonara, mortuus eſt annor. 66. ex hydroppe, alijſq; morbis anno Chriſti 641. Diocletiani 357. Indictione 14. Martij 11. eſto Baronius dicat mortuum Maio, & diem neſciri. *Conſtantinus* autem filius Heraclij, & ſucceſſor à Martina quarto Imperij menſe vix peracto, veneno ſublatus eſt, & *Heracleonas* cum Martina matre ſex menſibus imperarunt, quibus exactis decreto Senatus Heracleonæ nares, Martinæ

lingua præciditur, nempe 10. Ianuar. & creatur Imperator *Conſtans II.* quem occiſum in balneo Syracuſis Idibus Iulij, cùm imperaſſet annos ferè 27. tradunt Anaſtaſius Bibliothecarius, Theophanes, & Zonaras, ſed Baronius ex Vitaliani Papæ tempore, & Petauius docent occiſum anno 668. Indict. xj.

6 *Leontium* Præfectum à Græcis Imperatorem factum eſſe, & Iuſtinianum ab eo præciſis naribus (vnde Rhinotmetus dictus) relegatum fuiſſe Cherſonam anno 694. refert Baronius; anno autem 696. menſe Iulio, Onuphrius in Chron. ſed ex Theophane, Paulo Diac. l.19. Zonara, & Cedreno, Petauius id eueniſſe putat anno 685. & *Tiberium Abſimarum* creatum Imperatorem anno 698, præcidiſſe Leontio nares, quod tamen anno 696. exeunte factum ponit Baronius; Onuphrius autem 699. Anno autem 705. *Iuſtinianum* recuperaſſe Imperium ex Theophane, Miſcella lib.20. & Cedreno, ac Zonara colligit Petauius par. 1. Rationarij l.8. c.3. Quod factum ait Onuphrius anno 706. circa kal. Auguſti; Baronius autem anno 703. Narrat verò Anaſtaſius in Conſtantino Papa, hunc rediiſſe Romam Octobris 24. Indictione 10. nempe anno 711. Chriſti, & poſt tres menſes nunciatũ eſſe Romam *Iuſtinianum* à Philippico Bardane iam acclamato Imperatore, interfectum fuiſſe, ideoq; rectè concludit Petauius, & Baronius id factum, vel exeunte anno 711. aut ineunte 712. vnde arguitur erroris Onuphrius, qui hoc factum ponit anno 712. Idib. Auguſti. Iam verò ipſe Philippicus à Coniuratis excæcatus, & pulſus eſt anno 713. die 3. Iunij, nempe pridie Pentecoſtes, vt habetur ex Theophane, eiq; ſubſtitutus *Artemius*, quẽ *Anaſtaſium* nominarunt; eſtò Paulus Diaconus l.6. & 34. dicat Philippicũ imperaſſe annum 1. & menſ.6.

7 *Anaſtaſius* itaq; iniuit Imperium anno 713. die 3. aut 4. Iunij, qui abdicauit Imperio anno Chriſti 714. ſed coactus, nam vt narrat Theophanes ab exercitu Imperator factus fuit *Theodoſius Adramyttenus*, cum Anaſtaſius imperaſſet annum 1. & menſes 3. cui & alij conſentiunt; ergo Theodoſius creatus eſt anno 714. circa 4. diem Septembris, corrigendique Onuphrius, qui hoc refert ad annum 716. diemq; 19. Auguſti, & Petauius qui ad annum 715. dans Imperio Anaſtaſij annos duos. Ipſe quoq; Theodoſius coactus eſt abdicare à *Leone III. Iſaurico*, qui vt ait Theophanes, Imperij habenas ſumpſit die 25. Martij non Indictione 15. ſed 14. vt ex Epiſtolis Gregorij Papæ II. ad Leonem Iſauricum euincit Baronius, adeoq; anno 716. non 717. vt Onuphrius, ac Petauius ſecuti Theophanem ponũt. Addit verò Theophanes Leonem obijſſe Indictione 9. die 18. Iunij, ideſt anno 741. imperaſſeq; annos 24. menſes 2. & dies 20. ſed ex initio eius correcto, vt ſupra, colliguntur anni 25. menſes 2. dieſq; 24. ſucceſſit ei ſtatim filius *Conſtantinus VI.* cognom. *Copronymus* Anno 741. die 18. Iunij, qui annus duplici charactere firmatur; Nam Theophanes notat Solis Eclipſim anno 20. Copronymi die 15. Auguſti feria 7. hora 10. diei, nempe anno Domini 760, vt ſupputat Petauius lib. 8. c. 13. digitorum 10. hora 4½. à meridie Conſtantinopoli Cyclo Solis 14. Ergo à die 18. Iunij anni 760. completus fuit annus 19. Copronymi, & inchoatus 20. Narrat verò Theophanes, eum mortuum eſſe indictione 14. anno 775. die 14. Septemb. cùm imperaſſet annos 34. menſes 2. dies 26. non 35. annos, vt corrupti codices; Addit ſucceſſiſſe illi *Leonem IV. Porphyrogenitum*, qui ex eodem, & Paulo Diacono, extinctus eſt anno 780. d. 8. Septembris, relicto hærede *Conſtantino VII.* Porphyrogenito, ſub tutela matris Irenes; Refert autem Theophanes anno 8. Conſtantini, & Irenes accidiſſe Solis Eclipſim Septembris die 16. feria 1. hora diei 5. hunc annum Tabulæ Aſtronomicæ demonſtrant Chriſti 787. cum Eclipſi digitorum penè 10. hora ferè 9. poſt mediam noctem circa Byzantium; ergo à die 8. Septembris inceperat annus 8. Conſtantini, & Irenes, & Cyclo Solis 15. litteraq; G. dies 16. Septembris incidit in feriam primam; Porrò ex Theophane Conſtantinus redegit in ordinem Irenem anno 790. à qua tamen & *Staurario* excæcatus, et pulſus eſt anno 797. Auguſti 16. & die 19. Sabbato mortuus eſt. Quare Irene ſola imperauit vſq; ad annum 802. Indict. 11. diemq; 31. Octobris, quo à Nicephoro fuit exuta imperio, obijtq; anno ſequenti, ex Theophane, et Cedreno; Imperarunt autem *Nicephorus, & Stauratius* ſimul vſque ad annum 811. quo Nicephorus occiſus eſt Iulij 25. et Stauratius abdicauit d. 5. Octobris, ſucceſſitq; in Imperio Michael Curopalates.

8 *Michael Curopalates*, ideſt Palatij magiſter, vt diximus, iniuit Imperium anno Chriſti 811. die 5. Octobris feria 5. ex Theophane, Miſcella l. 24. c.15. Zonara, et Cedreno; Addit Theoph. et Miſcella anno 2. Michaelis huius fuiſſe Solis Eclipſim in Cappadocia 4. Maij, feria 6. oriente Sole, quam Aſtronomici Canones exhibent anno Chriſti 813. digitor. 10½. Victus autem Michael à Bulgaris ceſſit imperio, & *Leo Armenus* coronatus eſt eodem anno 813. Iulij die 11. feria 2. & hoc anno deſinit hiſtoria Theophanis, cuius loco ſuccedit hiſtoria Ioannis Curopalatis, ex quo & Zonara, ac Cedreno multa deinceps haurięmus: Referunt enim Leonem Armenum poſt annos 7. & menſes 5. occiſum fuiſſe ipſo die 25. Decembris inter Sacra à *Michaele Balbo*, qui ſtatim Imperium occupauit anno 820. tenuitq; vſq; ad annum 829. quo deceſſit kal. Octobris, Indictione 8. cui ſucceſſit *Theophilus*, imperio potitus vſque ad annum 842. quo Indictione quinta obijt 3. kal. Februarij, vt habetur ex Ioanne Curopalate, ex quo corrigas Petauium, qui parte 1. Rationarij lib. 7. c. 9. ponit mortuum anno 841. et Onuphrium, qui imperaſſe ait annos 12. menſes 3. et dies 20. imperauit enim annos 12. et menſ.4.

9 Theophilo ſucceſſit filius *Michael III.* ſub tutela matris Theodoræ, ſub qua imperauit annos 14. eam enim, vt narrat Curopalates, expulit anno 855. ipſe verò occiſus eſt à *Baſilio Macedone*, anno 867. Nicetas enim in Ignatio ait, Michaelem imperaſſe annos 15. & menſes 8. cum matre, ſolum autem annos 9. & inchoaſſe 10. fuiſſeq; initium Indictionis primæ 24. Septembris, quando Baſilius acclamatus eſt Imperator; ex quibus corrigas Onuphrium, qui in Chronico ait hunc Michaelem cum matre imperaſſe annos 13. et in totum 23. cum 3. menſibus, occiſumq; Aprilis 23. cum autem Curopalates, et alij dicant Baſilium imperaſſe ſe ſolo annos 19. neceſſe eſt obijſſe anno 886. menſem obitus nemo antiquorum prodit; ſed cum ei ſtatim ſucceſſerit filius *Leo VI.* cognomento *Philoſophus*, huncq; obijſſe Indictione 14. dieq; 11. menſis Iunij teſtetur Curopalates; eundemq; imperaſſe annos 25. ac menſes 3. aſſerant Zonaras, Conſtantinus Manaſſes, et Glycas, ſequitur Baſilium obijſſe die 11. Martij. Ex iiſdem auctoribus habemus *Alexandrum* fratrem Leonis pro Conſtantino VIII. filio Leonis, tutoris titulo cœpiſſe imperare anno 911. Iunij d. 11. et obijſſe anno 912. Iunij 7. tuncque *Conſtantinum* ſeptennem, ſub directione Patriarchæ Nicolai, et Patritiorum imperaſſe ſolum, donec anno 919. Decembri menſe, *Romanus Lecapenus* eius Socer, cum ipſo imperauit expulſuſq; eſt anno 944. Decembris 16. et tunc iterum ſolus Conſtantinus imperauit, vſq; ad diem 9. Nouembris anni 959. quo veneno ſublatus creditur à *Romano II.* filio, vt narrat Curopalates. Qui Romanus obijt an. 963. cum imperaſſet annos 3. et menſ. 4. ex Curopalate, Cedreno, Zonara, Glyca.

10 *Nicephorus Phocas* ſucceſſit Romano II. anno 963. circa diem 9. Martij, eiuſq; vltimo anno paulò poſt obitum ipſius, vt narrant Curopalates, & Cedrenus, fuit Eclipſis Solis die 22. Decemb. hora diei 3. ergo ex Tabulis Aſtronomicis fuit annus 969. ait autẽ Curopalates illum die vndecima Decembris interfectum eſſe, & *Ioannem Zemiſcem* coronatum fuiſſe die 25. Decembris ipſo Natali Domini, errauit igitur integro anno Onuphrius in Chronico, referens hæc ad finem anni 970. Ex eodem Curopalate conſtat Ioannem Zemiſcem veneno ſublatum anno 975. die 4. Decembris, & ita legunt Baronius ad hunc annum, & Petauius p. 1. Ration. lib.8. c. 15. ſed cum vterque addunt eum imperaſſe annos 6. menſes 6. & dies aliquot, repugnantia dicunt; nam à die 25. Decembris anni 969. ad diem 4. Decembris anni 975. ſunt tantum anni 5. menſes 11. & dies 10. At Onuphrius, vt annos 6. & menſes 6. numeraret, extendit eius imperium vſque ad Iulium anni ſequentis. Succeſſere ſtatim duo filij Romani Iunioris *Baſilius* annorum 20. & *Conſtantinus* 17. quorum prior, vt ex Curopalate, Cedreno, & Zonara didicimus, cum imperaſſet annos 50. mortuus eſt repente Indictione 9. Decembri initio. adeoq; anno Chriſti 1025. poſterior autem obijt triennio poſt Indict. 12. die 9. Nouembris, nempe anno 1028. ſuccedente *Romano Argyro III.* vnde autem Onuphrius hauſerit mortuum Baſilium circa kalendas Octobris, & Conſtantinum circa Kalendas Septembris neſcio. Nos magis credimus Curopalatæ ex quo Cedrenus corruptis numeris quædam excerpſit. Pergit

Curo-

Curopalates dicens Romanũ Argyrum Zoes inſidijs ſtrangulatum eſse Indictione 2. nempe anno 1034. Aprilis 11. feria 5. maioris hebdomadæ, & ſucceſſiſse ſtatim *Michaelem Paphlagonem* adulterum Zoes, eumq; obijſſe Indictione 9. anno 1041. Decembris 10. & ſubſtitutum ei *Michaelem Calaphatum*, ſed hunc anno ſequenti excæcatum, ac pulſum eſſe, coronatumq; eius loco *Conſtantinum Monomachum* d. 11. Iunij, obijt verò Conſtantinus Indictione 7. ſeu anno 1054. circa kal. Decembris, & defuncta iam Zoe, Imperauit ſoror Zoes Theodora Porphyrogenita, quæ anno 1056. ſub finem Indictionis 9. obijt Auguſto menſe ſuccedente *Michaele Stratiotico*, qui anno ſequenti partim coactus, partim perſuaſus, abdicauit die 31. Auguſti, & Kalendis Septembris ineunte Indictione 11. nempe anno 1057. ſalutatus eſt Imperator *Iſaacius Comnenus* ex Curopalate, Cedreno, Manaſse, et Glyca.

11 *Iſaacium Comnenum* abdicaſſe imperio, cùm imperaſſet biennio, & menſes tres teſtatur Curopalates, ergo id factum anno 1059. circa kal. Decembris, quo tempore ſucceſſiſſe ait *Conſtantinum Ducam* ab eo deſignatũ, & regnaſſe annos 7. menſeſq; 6. Hinc fit eum obijſſe anno 1067. circa Cal. Iunij; ait verò Curopalates ſucceſſiſſe eius exorem *Eudociam* curatricem, cum tribus filijs, *Michaele, Andronico, & Conſtantino Porphyrogenito*, ſed ipſam Cal. Ianuarij anni 1068. nupſiſſe *Romano Diogeni*, tranſlato in ipſum imperio, hunc autem regnaſſe annos 3. & menſes 8. eique ſubrogatum *Michaelem Parapinacium* filium Conſtantini Ducæ aiunt Zonaras, Glycas, & Manaſſes; & expulſum eſſe ab inuaſore Imperij *Nicephoro Botoniate* anno 6. & menſe 6. imperij tranſacto, die 25. Martij, nempe anno 1078. expulſum verò fuiſse Nicephorum ab *Alexio Comneno* poſt triennium imperij, conſentiunt Curopalatæ (qui hic finit hiſtoriam) Cedrenus, Zonaras, Sanſouinus, & Petauius: ergo id non anno 1080. vt Baronius, ſed anno 1081. & quidem Aprilis die 1. feria 5. maioris hebdomadæ, vt docet Petauius in Chronico edito cum Nicephori Breuiario. Porrò ex Zonara, Niceta Choniate, & alijs, obijt Alexius die 15. Auguſti anno Domini 1118. ſuccedente filio *Ioanne Comneno Caloioanne*, quem Nicetas, & Otto Friſingenſis aiunt obijſse, cùm imperaſset annos 24. & menſes 8. menſe Aprili, ſuccedente eius filio *Manuele*, ergo id fuit Anno Domini 1143. non 1138. vt vitioſè Scriptum eſt in Vuillelmo Tyrio l. 15. c. 23. qui l. 22. c. 5. ait Manuelem obijſse Octobris d. 6. at Nicetas obijſse ineunte indictione 14. menſe Septembri, anno ſcilicet 1180. & ſucceſſiſse *Alexium* II. eius filium, ſub Tutela *Andronici*, à quo Alexius ſtrangulatus eſt anno 1183. poſt imperium ferè triennale: Ipſe autem *Andronicus* occiſus eſt anno 1185. circa 12. Septembris eiq; ſucceſſit *Iſaacius Angelus*, quem teſte Niceta, oculis, ac imperio ſpoliauit *Alexius Angelus*, cum imperaſset annos 9. & menſes 8. atque adeo anno 1195. Maij 12. circiter: Pulſuſq; eſt Alexius cum imperaſset annos 8. menſes 3. d. 10. reuocatuſq; iterum Iſaacius, qui cum Alexio filio vtcumq; imperauit; ergo id factum anno 1203. circa diem 22. Auguſti, ſed aduerſus hos tyrannidem inuaſit *Alexius Murzuflus*, ſeu *Myrtillus* indictione 7. ideſt anno 1204. ſed paucis diebus eam tenuit, nam Latini expugnata Conſtantinopoli poſt oppugnationem dierum 68. die 12. Aprilis feria 1. hebdomadis 6. Quadrageſimæ, vt notat Nicetas ſorte crearunt Imperatorem *Balduinum* Flandriæ Comitem, Maij die 16. vt habet etiam Onuphrius in Chronic.

12 *Balduino* autem à Bulgaris capto indictione 8. Aprilis 15. nempe anno 1205. & in vinculis poſt menſes 16. interfecto die 14. Auguſti anni 1206. electus eſt *Henricus* Balduini frater teſte Niceta, laudante Latinos, quod viuo Balduino nullum ſubſtituerint; obijſse Henricum anno Chriſti 1216. exactis annis 10. in imperio, eique ſucceſſiſſe *Petrum Antiſidiorenſem* eius generum, & hunc anno 1221. occiſum à *Theodoro*, cùm imperaſset annos 5. & ſub initium anni 1222. ſucceſſiſse *Robertum* Petri filium tradunt Nicephorus Gregoras, & Æmilius l. 7. & Onuphrius in Chron. ex quibus corrigas, tum Brouuium, qui Roberti initium ponit anno 1220. & Chronologiam Bellarmino adſcriptam, vbi Henricus ponitur cœpiſse anno 1209. & imperaſse annos 7. Petrus autem cœpiſse anno 1216. & imperaſse ſolùm menſes aliquot, & Robertus annos vndecim, cùm vix 7. Imperarit, obieritq; in Achaia anno 1228, exeunte, & ſuccedente *Balduino* II. in pri[illegible]cipio anni 1229. qui (licet à *Theodoro Laſcari* anno 1255. v[illegible] [illegible]tus fuerit, illeque occuparit tyrannidem, tenueritque vſqu[illegible] ad finem anni 1256. eiuſq; loco eandem tyrannidem tenuer[illegible] [illegible]t *Ioannes Ducas* filius Theodori per annum, & aliquot men[illegible] [illegible]ſes, donec *Michael Palæologus* electus fuit Imperator à G[illegible] [illegible]ecis die 25. Decembris anni 1258. & introductus atq; coro[illegible] [illegible]tus [illegible]o anno 1259.) iure tamen agnitus eſt à Latinis pro legitim[illegible] Imperatore Orientis, atq; adeo imperaſſe annos 30. vt ex Nicephoro, Æmilio, & alijs colligitur, ex quibus corrigendi qui Theodori obitum ſtatuunt anno 1259. & Michaelis Palæologi initium ponunt anno 1260. aut 1261. cum Bellarmino, quos præterea redarguit Eclipſis Solis Anno Mundi Conſtantinopolitano 6775. & nono Michaelis Palæologi relata à Nicephoro Gregora lib. 4. pag. 51. ſub horam 3. ante meridiem, et tanta, vt multæ Stellæ apparuerint, hanc enim repræſentant Aſtronomicæ Tabulæ Anno Chriſti 1267. Maij 25. digitor. XI. et minutor. 25. Conſtantinopoli hora 3. m. 5. ante meridiem, ergo ſi tunc currebat annus 9. Michaelis, vtiq; anno 1258. incœperat imperare.

13 *Michael Palæologus*, teſte Nicephoro Gregora defunctus eſt anno Chriſti 1283. cum imperaſset annos 24. ineunte anno 1284. ſucceſſit illi *Andronicus*, qui obijt anno 1332. ex Niceph. Greg. l. 9. Blondo l. 10. et Hiſtoria Turcica lib. 1. quare imperauit annos 48. non 50. vt habet Onuphrius, nec ſolùm 40. vt Bellarminus, qui etiam plus peccat dum Michaeli Palæologo tribuit annos Imperij 33. Anno autem 1333. ineunte, vel 1332. exeunte *Andronicus II.* Palæologus iniuit imperium, et 15. Iunij anni 1341. victus à Turcis obijt, cui ſucceſſit *Ioannes Andronicus* filius, ſed ſub tutela *Ioannis Catachuzeni*, qui ſimul imperarunt annos 16. donec Catachuzenus anno 1357. abdicare coactus eſt, et ſolus imperauit annos 27. vſque ad annum 1384. quo illi ſucceſſit *Emanuel II. Palæologus*, qui obijt anno 1419. vbi imperaſſet annos 34. & aliquot menſes; ſuccedente illi *Io. Emanuele* qui annos 27. imperauit, vſque ad annum 1445. Tandem vltimus Imperatorum Orientalium *Conſtantinus XIII.* Palæologus ab anno 1445. imperauit vſq; ad annum 1453. quo die 29. Maij feria 3. capta eſt Conſtantinopolis à Turcis; Videantur Blondus l. 10. Hiſtoria Turcica l. 1. & alij. De anno autem captæ Conſtantinopolis nunc dicendum.

14 De anno vltimo Conſtantini XIII. quoad Imperium, & vitam quo capta eſt Conſtantinopolis à Turcis controuertitur à Scaligero in calce libri 5. de emendatione temporum, qui concludit captam fuiſſe Anno Chriſti 1452. ex relatione Iſidori Cardinalis, qui in ea obſidione captus eſt, & ex Philelphi Epiſtola ad filium ſuum, & ex Annalibus Turcicis referentibus captam à Muhamede Sultano Anno Hegiræ 856. & Mercator in Chronol. & Sabellicus lib. 6. Enn. 10. ſubſcribunt anno 1452. vt & Onuphrius in Chronico.

Contra verò captam eſſe anno 1453. affirmant Io. Baptiſta Egnatius lib. 2. de Cæſaribus in Conſtantino vltimo, vbi ait. *Incidit autem clades hæc in Annum ſalutis Milleſimum CDLIII. quarto Cal. Iunias.* Franciſcus Sanſouinus lib. 1. Chron. Paulus Iouius in Commentario rerum Turcicarum in vita Mahometis 2. Io. Cuſpinianus de Turcorum origine in fine, vbi de Conſtantino vltimo, Vbertinus Paſcalius, qui ex ea clade euadens Romam venit, Hieronymus Bardius in Chronico, Petauius l. 11. de Doctrina temporum c. 53. & Nicolaus Mulerus de anno Arabico pag. 73. Quæ opinio verior eſt, ac certioribus Characteribus innixa. Nam Martinus Cruſius lib. 1. Hiſtoriæ Conſtantinopolitanæ ait: *Capta eſt vrbs hæc præſtantiſſima Anno 6961. menſe Maio, feria tertia, manè diei 29* Aera autem Conſtantinopolitana ponit Annos Mundi ante Chriſtum 5508. quibus detractis ab anno 6961. reſtat annus Chriſti 1453. & hoc anno non autem 1452. dies 29. Maij incidit in feriam 3. Cyclo Solis 6. & Litera G. Idem Cruſius in Hiſtoria Politica iterum repetit eundem annum, diem ac feriam. Præterea Leunclauius in Annalib. Turcicis inquit: *Accepimus vrbem oppugnari cœptam anno Muhametano Octingenteſimo quinquageſimo ſeptimo, die XVII. Menſis Rebial-euuel; tandem die XX. Menſis Tzemaſiel-euuel, qui dies Martis erat matutino tempore in hoſtium poteſtatem veniſſe.* At ex methodo Arabica conuenit hoc Anno Chriſti 1453. Maij 29. feria 3. vt cum Mulero docuimus lib. 1. cap. 29. Canone 8. exemplo 2. Item Leonicus Chalcondylas notat annum 1453. fe-

rlam 3. Maij xxvj. (ſcribe xxix.) & Bonfinius Dec. III. lib. 8. rerum Hungaricarum annum 1453. & 3. à morte Amurathi, qui obijſſe ſcribit anno 1450. Ad hæc Antonius Meyerus lib. 16. Annalium Flandriæ ſcribit captam hanc Vrbem anno 1453. ſub finem Maij, additq; illo anno fuiſſe Paſcha Kalendis Aprilis. Denique Abrahamus Barchaus in Chronico Hungarico captam narrat Anno Domini 1453. feria 3. poſtquam fuit Corpus Chriſti, fuit enim feria 5. poſt Dominicam SS. Trinitatis; quare ex Paſchate, & feria tali habemus alios duos characteres confirmantes annum 1453. ac longè præualentes paucioribus teſtimonijs fortaſſe mendoſis de anno 1452.

15 Qua occaſione addimus; ſi, quod narrat Idatius in Faſtis, Conſtantinopolis dedicata eſt à Conſtantino *Aera Hiſpanica CCCLXVIII. Gallicano, & Symmacho Conſulib. V. Idus Maias*, nempe anno Chriſti 330. vtique à dedicatione illa ad capturam hanc fluxerunt anni ſolidi 1123. dieſq; 18. ſed & Chronicon Alexandrinum ijſdem Conſulibus dedicatam poni addens V. Id. Maias Indictione 3. feria 2. quos Characteres habet Cedrenus quoque, ex quibus corrigendus Onuphrius, Caſſiodorus, Sabellicus. Sed de hoc ſatis lib. 3. capite 11. diximus.

IMPERATORES ORIENTIS AB ARCADIO AD CONSTANTINVM XIII. & vltimum in Annis CHRISTI.

Nomina, & Cognomina Imperatorum.	Cœpit Imper. An.	M.	D.	Finis Imperij.	Deſijt Imper. An.	M.	D.	Imperauit An.	M.	D.	Vixit An.	M.
Flau. Arcadius.	395	Ian.	17	obijt	408	Maij	1	13	3	15	32	
Flau. Theodoſius II. Fil.	408	Maij	1	obijt	450	Iul.	29	42	2	28		
Flau. Marcianus Thrax.	450	Iul.	29	obijt	457	Ian.	26	6	5	27		
Leo Thrax.	457	Ian.	26	obijt	474	Iul.	26	17	6	0		
Leo infans, & pro eo Zeno pater.	474	Iul.	26	obijt	475	Maij	26	0	10	0		
Zeno ſolus Iſauricus.	475	Maij	26	pulſus eſt	476	Ianuario						
Baſiliſcus tyrannus frater Zenonis.	476	Ianuario		pulſus eſt	477	Aug.	28	1	8	0		
Zeno recuperat Imperium.	477	Aug.	28	obijt	491	Ian.	30	16	6			
Anaſtaſius Dicorus, Dyrrhachinus.	491	Martij	11 vel 17	fulmine ictus	518	Iul.	9	27 27	3 3	29 23	88	
Iuſtinus Thrax.	510	Iul.	9	obijt	527	Sept.	9	9	2	0		
Iuſtinianus, viuo adhuc Iuſtino.	527	April.	1	obijt	565	Nou.	14	38	7	14		
Iuſtinus II. Curopalates.	565	Nou.	14	obijt	578	Octob.	4	12	10	19		
Tiberius Anicius anteà Auguſtus factus à Iuſtino d. 26. Septemb.	578	Octob.	4	obijt	582	Aug.	14	3	10	10		
Flau. Mauricius.	582	Aug.	14	occiſus	602	Nou.	18	20	3	5		
Phocas coronatus 23. Nouemb.	602	Nou.	23	occiſus	610	Octob.	3	7	10	10		
Heraclius.	610	Octob.	3	obijt	641	Mart.	11	30	5	8	66	
Conſtantinus IV. filius.	641	Mart.	11	occiſus	641	Iul.	10	0	4	0		
Conſtantin. Heracleonas cum Martina matre.	641	Iul.	10	pulſus eſt	642	Ian.	10	0	6	0		
Conſtans II.	642	Ian.	10	occiſus	668	Iul.	15	25	6	5		
Conſtantinus V.	668	Iul.	15	obijt	685	Septemb.		17	2 circit.			
Iuſtinianus II. fil.	685	Septemb.		pulſus eſt	694	exeunte		10	circiter			
Flau. Leontius.	694	exeunte		pulſus	698			2	circiter			
Tiberius Abſimarus.	698			occiſus	703	Aug. 1. cir.		7	circiter			
Iuſtinianus II. Rinotmetus recuperat Imper.	703	Aug.	1	occiſus	712	Ian 1. cir.		9	circiter			
Philippicus Bardanes.	712	Ian. ineūt.		pulſus	713	Iun.	3	1	5 ferè			
Anaſtaſius, antea Arthemius.	713	Iun.	4	abdicat	714	Sept.	4	1	3	0		
Theodoſius Adramyttenus.	714	Sept.	4	abdicat	716	Mart.	25	1	6	21		
Leo III. Iſaurus, Iconomachus.	716	Mart.	25	obijt	741	Iun.	18	25	2	24		
Conſtantinus VI. Copronymus.	741	Iun.	18	obijt	775	Sept.	14	34	2	26		
Leo IV. Porphyrogenitus.	775	Sept.	14	obijt	780	Sept.	8	4	11	24	31	
Conſtantinus VII. Porphyrog. ſub tutela matris Irenes, quam redegit in ordinem anno 790. eſto anno 791. die 25. Ianuarij eam appellat Imperatricem, ſed ſolus gubernans.	780	Sept.	8	pulſus eſt	797	Aug.	16	16	11	7	27	
Irene ſola imperare cœpit.	797	Aug.	16	pulſa eſt	802	Oct.	31	5	2	16		
Nicephorus ſimul cum Stauratio.	802	Nou.	1	Nic. occiſ. Staur. abd.	811 811	Iul. Oct.	25 5	8 8	8 10	25 11		
Michael Curopalates.	811	Octob.	5	abdicauit	813	Iulij	11	1	9	7		
Leo V. Armenus.	813	Iul.	11	occiſus	820	Dec.	25	7	5	16		
Michael II. Balbus.	820	Dec.	25	obijt	829	Oct.	1	8	9	7		
Theophilus Iconomachus.	829	Octob.	1	obijt	842	Ian.	30	12	4	0		
Michael III. Porphyrog. ſub tutela Theodoræ matris annos 15 ½.	842	Ian.	30	occiſus	867	Sept.	24	25	7	24		
Baſilius Macedo.	867	Sept.	24	obijt	886	Mart.	11	18	5	17		
Leo VI. Baſilij fil. Philoſophus.	886	Martij	11	obijt	911	Iun.	11	25	3	0		
Alexander tutor pro Cōſtantino VIII. filio Leonis 6. Infante.	911	Iun.	11	obijt	912	Iun.	7	0	11	26		

Con-

Nõmina, & Cognomina Imperatorum.	Cœpit Imper. An.	M.	D.	Finis Imperij.	Deſijt Imper. An.	M.	D.	Imperauit An.	M.	D.	Vixit An.	M.
Conſtantinus VIII. ſolus ſeptennis.	912	Iun.	7									
Romanus Lecapenus ſocer cū Conſtantino VIII.	919	Decemb.		pulſus	944	Dec.	16					
Conſtantinus VIII. ſolus iterum.	944	Dec.	16	occiſus	959	Nou.	9	47	4	-	54	2
Romanus II. Porphyrogen. fil.	959	Nou.	9	obijt	963	Mart.	9	3	4		24	
Nicephorus Phocas.	963	Mart.	9	occiſus	969	Dec.	11	6	9	2		
Ioannes Zemiſces.	969	Dec.	25	veneno ob.	975	Dec.	4	5	11	10		
Baſilius, & Conſtantinus IX. ſimul, quorum Baſilius	975	Dec.	4	obijt	1025	Decemb.		50			70	
Conſtantinus IX.	975	Dec.	4	obijt	1028	Nou.	9	52	11	5	67	
Romanus III. Argyrus.	1028	Nou.	9	occiſus	1034	April.	11	5	5	2		
Michael IV. Paphlago.	1034	Apr.	11	obijt	1041	Dec.	10	7	8	0		
Michael V. Calaphates.	1041	Dec.	10	pulſus	1042	Iun.	11	5	0	0		
Conſtantinus X. Monomachus.	1042	Iun.	11	obijt	1054	Dec.	1	12	5	19		
Theodora Porphyrogenita.	1054	Dec.	1	obijt	1056	Aug. ex		1	9	0		
Michael VI. Stratioticus.	1056	Aug. ex.		abdicauit	1057	Aug.	31	1	0	0		
Iſaacius Comnenus.	1057	Sept.	1	abdicauit	1059	Dec.	1	2	3			
Conſtantinus XI. Ducas.	1059	Dec.	1	obijt	1067	Iun.	1	7	6			
Eudocia vxor Ducæ curatrix cum tribus filijs.	1067	Iun.	1	transtulit	1068	Ian.	1	0	7			
Romanus IV. Diogenes.	1068	Ian.	1	obijt	1071	Sept.	1	3	8			
Michael VII. Ducas Parapinaceus.	1071	Sept.	1	pulſus eſt	1078	Mart.	25	6	6	25		
Nicephorus III. Botoniates.	1078	Mart.	25	pulſus eſt	1081	Apr.	1	3	6	0		
Alexius Comnenus Iſaaci fil.	1081	Apr.	1	obijt	1118	Aug.	15	37	4	15	70	
Io. Comnenus Caloioannis filius Alexij.	1118	Aug.	15	obijt	1143	Apr.	15	24	8	0		
Manuel Comnenus fil. Ioannis.	1143	Apr.	15	obijt	1180	Octob.	6	37	5	21		
Alexius II. Comn. Manuel. fil. ſub	1180	Octob.	6	occiſus	1183	Octo.		3	fere		15	fere
tutela Andronici.					1185	Sept.	12	1	11	12		
Andronicus Comnenus.	1183	Octob.		occiſus	1195	Maij	12	9	8			
Iſaacius Angelus.	1185	Sept.	12	pulſus eſt	1203	Aug.	22	8	3	10		
Alexius III. Angelus Comnenus Iſaaci frater.	1195	Maij	12	pulſus eſt	1204	Ian.	10	.	.	.		
Iſaacius reuocatus cum filio Alexio.	1203	Aug.	22	pulſus	1204	Apr.	13	0	2	16		
Alexius Myrtillus, ſeu Murzifius.	1204	Ian.	10	pulſus	1205	Apr.	15	0	11	0		
Balduinus Pius Felix.	1204	Maij	16	captus	1206	Aug.	14	1	4	0		
Interregnum.	1205	Apr.	15									
Henricus Balduini frater.	1206	Aug	15	obijt	1216	Au. 15. cir		10	0	0		
Petrus Antiſiodorenſis gener Henrici	1216	Au. 15. cir.		occiſus	1221	Dec.		5				
Robertus Petri filius.	1222	ineun.		obijt	1228	exeunt.		7				
Balduinus II. Roberti frater.	1229	ineunt.			1258	Dec.	25	30	&c.			
Theodorus Laſcaris tyrannus.	1255			ob	1256	exeunt.						
Ioannes IV. Ducas Theodori fil.	1257	inito		ob	1258	Dec.	25	1	11	25		
Michael Palæologus.	1258	Dec.	25	ob	1283	exeunt.		24				
Andronicus Palæologus.	1284	ineunte		ob	1332	Iun.	15	48			71	
Andronicus II. Palæologus.	1333	ineunte		ob	1341			8	5	&c.		
Io. Catacuzenus, cum Io. Palæologo.	1341	Iun.	15	pulſus	1357			16				
Io. Palæologus V. Andronici II. fil. ſolus.	1357			obijt	1384			27				
Manuel II. Palæologus.	1384			obijt	1419			34	&c.			
Ioannes VI. Palæologus Manuelis filius.	1419			obijt	1445			27				
Conſtantinus XIII. Palæologus.	1445			occiſus	1453			8	circiter.			

CAPVT XIV.

De Regibus Italiæ ab Odoacre, vſque ad Henricum V. deque Exarchis Rauennæ.

CONCLVSIO XIV.

Interrupto Imperio Romano in Occidente, regnarunt in Italia Reges Gotthi annos LXXVI. Narſes Dux vice Iuſtiniani, Annos XVI. Reges Longobardi annos CCVI. menſes V. Reges Franci annos CXIV. Itali ferè annos CIII. Reges Germaniæ annos CCXLVII. Ab anno tamen Domini MDXIX. Imperatores Orientis per Exarchas Rauennæ, partem illam Italiæ rexerunt, quæ non erat ſubdita Regibus per annos CXXCII.

Catalogum ſequentem ex Hiſtoricis concinnatum exhibemus, ſecuti probabiliora, ideoq; ab aliquibus diſſidemus, ſicut & inter ſe non conſentiunt ſemper Onuphrius in Chronico, Sigonius de Regno Italiæ, Franciſcus San-

Sanſouinus lib. 2. Chronologiæ, Paulus Merula parte 2. Coſmographiæ lib. 4. cap. 19. Baronius, Bzouius, Spondanus in annalibus, ac antiquiores Hiſtoricos, & Chronographos, qui plurimi ſunt, hoc loco commemorem. Vidimus & Petrum Bercium lib. 1. Rerum German. pag. 74.

REGES GOTTHI in Italia.	Incipit An. Chr.	Regnat An.	M.
Odoacer *Aug. 24.*	476	16	6½
Theodoricus Amalus Mart. 5.	493	33	6
Atalaricus Amalus.	526	8	
Theodonatus Amalus.	534	2	
Vitiges.	536	4	
Illoualdus.	540	1	
Araricus.	541	0	3
Totilas Baduilla.	541	11	
Theias *occiſ. Februario.*	552	1	
Narſes Dux Italiæ pro Iuſtiniano.	553	16	
REGES LONGOBARDI in Italia.			
Alboinus.	568	3	5
Clephis.	571	1	6
Interregnum, & Duces 36.	573	10	
Autharis.	583	5	6
Agilulphus.	588	25	
Adalualdus.	614	10	
Arioualdus.	624	12	
Rothiaris Harodus.	636	15	4
Rodoaldus.	651	5	½
Aribertus.	656	9	
Gundibertus.	665	1	3
Grimoaldus.	666	9	
Haribaldus.	675	0	3
Pertharitus *ſolus.*	675	18	
Chunibertus.	693	12	
Luithbertus.	705	12	
Aſprandus.	718	0	3
Luithprandus.	718	25	7
Hildebrandus.	743	0	6
Rachis.	744	5	6
Ariſtulphus.	749	7	
Deſiderius.	756	18	

EXARCHAE Rauennæ.	Incip.	Præfuit.	
Longinus.	569	15	
Smaragdus.	584	3	
Romanus.	587	11	
Callinicus.	598	4	
Smaragdus *iterum.*	602	9	
Io. Lemigius.	611	4	6
Eleutherus.	616	3	
Iſaacius.	619	23	
Theodorus Calliopas.	642	8	
Olympius.	650	3	
Theodor. Calliopas *iterum.*	653	34	
Io. Platina.	687	15	
Theophilactus.	702	8	
Io. Trizocopus.	710	5	
Scholaſticus.	715	10	
Paullus.	725	2	
Euticius.	727	24	
Finis Exarchatum.	751		

REGES FRANCI in Italia.	Incipit An. Chr.	Regnat An.	M.
Carolus Magnus.	774	7	
Pipinus.	781	32	
Bernardus.	813	1	
H. Ludouicus Pius.	814	26	5
H. Lotharius.	840	15	3½
H. Ludouicus II.	855	19	10
Carolus II. Caluus.	875	2	2
H. Ludouicus III. Balbus.	877	1	6½
Carolus III. Craſſus.	879	8	7
coactus abdicauit.	887		
REGES ITALIAE Itali plerumque.			
Guido *hinc.*	888	6	
Berengarius *inde.*	888	35	
Lambertus Guidonis F.	894	5	
Berengarius *ſolus.*	899	2	
Ludouicus Imper.	901	3	
pulſus à Berengario.	904	17	
Rodulphus Burgund.	921	2	
Berengarius occiſus eſt in fine Nouembris.	923		
	interregn.	3	
Hugo Com. Arelatenſ.	926	20	
Lotharius *ſolus.*	945	4	
Berengarius II.	949	42	
REGES GERMANI in Italia.			
Otho Rex Germ.	951	22	
Otho II.	973	10	7
Otho III.	983	17	1½
Ardoinus *Marchio Eporoediæ.*	1001	1	fere
Henricus.	1002	23	5½
Conradus Gibellin.	1024	14	10½
Henricus II.	1039	17	4½
Henricus III.	1056	49	10
Conradus II. contra Patrem regnat.	1093	12	6
Henricus IV.	1106	18	9½
interregnum.	1125	0	4
H. Lotharius D. Sax.	1126	13	2½
interregnum.	1138	0	4
Conradus III.	1139	12	10½
Fridericus Dux Suetiæ Barbaroſſa.	1152	37	3½
Henricus V.	1190	8	2½
ceſſat Regnum.	1198		

CA-

CAPVT XV.

De Imperatoribus Occidentis à Carolo Magno, vſq; ad Ferdinandum III.

CONCLVSIO XV.

Romanum Imperium in Occidente, à Græcis ad Francos authoritate Romani Pontificis translatum, durauit in Regibus Franciæ annis CIV. In Germaniæ autem Principibus, vſque ad Albertum II. Auſtriacum annis DXXXIV. Deinceps autem in Auſtriacis Principibus ab Anno MCDXXXVIII. hucuſq; abſq; vlla interruptione per annos iam CCXXVI. perſeuerauit.

1 EX hactenus dictis à Cap. 8. huc vſque conſtat, Romanum Imperium à C. Iulio Cæſare inchoatum anno ante Epocham Chriſti 46. vſque ad Conſtantini Magni obitum ita indiuiſum manſiſſe, vt licet aliquando fuerit ſub Triumuiris, aut ſub pluribus ſiue Imperatoribus ſiue Tyrannis, eodem tempore de ſumma rerum inter ſe contendentibus, aut concorditer totum ſimul Imperium adminiſtrantibus, nunquam tamen diuiſum fuerit ac pacificè in duas pluresue partes diſtributum, donec Conſtantino Magno (qui Byzantium alteram Romam effecerat, & Conſulatum in duos Conſules vnum Occidentalem, alterum Orientalem partitus erat) defuncto, tres eius filij inter ſe imperium diuidentes, *Conſtantius* Orientem tenuit, *Conſtantinus* Iunior, & *Conſtans* Occidentem. Sed his tandem defunctis Conſtantius ſolus anno 353. vniuerſo imperio præfuit. Anno autem 364. prima, & adæquata diuiſio facta eſt in Occidẽtale Imperium, quod ſibi reſeruit *Valentinianus*, & in Orientale, quod *Valenti* fratri ſuo tribuit, ſed quia rurſus ſumma totius Imperij redijt ad *Theodoſium Magnum*, is anno 395. quo deceſſit, iterum diuiſo Imperio *Arcadium* filium Orienti, *Honorium* Occidenti præfecit, manſitq; ea diuiſio vſque ad *Auguſtulum*, ſub quo anno 476. concidit Imperiũ Occidentale; Quoniam verò Imperatores Græci, nec per ſe, nec per Exarchas Italiã ab infeſtationibus Longobardorum tueri poterant, *Carolus Magnus* Rex Francorum, Deſiderio Rege victo, & capto; Pontificeque Leone III. in priſtinam ſedem reſtituto ab eo viciſſim fit, & coronatur Imperator Occidentis Anno Domini 800. ipſo die Natalis Domini; id autem factum authoritate huius Romani Pontificis, & iuſtiſſimo iure oſtendit Bellarminus noſter in aureo libro ſuo *de Translatione Imperij Romani à Græcis ad Francos aduerſus Matthiam Flaccium Illyricum* edito Antuerpiæ anno 1589. ex quo refutari poteſt Bertius l. 2. comm. de rebus Germanicis c. 6. negans Carolum habuiſſe Imperium à Papa.

2 Quod ſpectat ad Catalogum Imperatorum Romanorum, ex Hiſtoricis, Annalibus, & Chronologijs multorum concinnatum, & ſeorſim editum, videri poteſt Franciſcus lib. 2. Chronologiæ à pag. 120. Io. Baptiſta Egnatius lib. 2. & 3. de Cæſaribus, Io. Bapt. Cauallerius, in Imperatorum Rom. effigiebus, & elogijs. Carolus Sigonius in Indice libri de Regno Italiæ; Petrus Bertius in Commentario rerum Germanicarum lib. 2. à cap. 6. Onuphrius, & Gordonus in Chronologijs, Floſculi Hiſtorici Auctor, editus Coloniæ anno 1654. Videndus etiam Petauius parte 1. Rationarij, Spondanus in Annalibus, cum Baronio. Sed in aliquibus non pauca corrigenda ſunt ex illis auctoribus, qui vixerunt eo tempore, quo Imperatores, de quibus ſcribebant, & diſtinguenda ſunt tempora electionum à temporibus coronationum, quæ aliqui confundunt. Vtinam verò multorum Imperatorum tempora ſtabilire poſſemus per Eclipſes, aliosue characteres, ſicut aliquorum poſſumus. Nam anno 39. Regni, ſed Imperij 6. Caroli Magni, Lunam defeciſſe die 2. Septembris, tradunt Annales Caroli M. & Andelmus in vita Caroli; hunc autem annum fuiſſe Chriſti 806. oſtendunt Aſtronomici Canones. Deinde anno 7. Imperij eius aiunt Solem defeciſſe die 11. Februarij, Lunam verò tum 26. Februarij tum 22. Auguſti, quæ non niſi anno Chriſti 807. euenire potuerunt, ſaluis Aſtronomiæ regulis. Præterea anno 9. Imperij eiuſdem, referunt Eclipſim Lunæ 26 Decembris; nempe anno Chriſti 809. Denique anno 11. Imperij Caroli aiunt Solem defeciſſe 15. Maij, ergo anno Chriſti 811. Ludouici autem primi annos Chriſti 817. 818. 820. 828. 832. Eclipſes illuſtrarunt, vt refertur in Annalibus, & Vita Ludouici Pij, ſed illa præcipuè, quæ morti eius præluxit pridie Aſcenſionis Dominicæ die 6. Maij hora diei 9. hæc enim euenire non potuit, niſi anno Chriſti 840. quo Ludouicus obijt die 20. Iunij; ex Annalib. Francorum.

Othonem Magnum obijſſe Nonis Maij feria 4. ante Pentecoſtem narrant Abbas Vrſpergenſis, & Vuitichindus; ergo fuit annus Chriſti 973. quo Pentecoſte incidit in Maij 31. currente litera Dominicali E, et dies 7. in feriam 4. At anno quo deceſſit Conradus II. ſucceſſit Solis defectio 29. Auguſti hora 6. feria 4. vt refert Glaber 4. p. Annalium c. 9. id verò accidit Chriſti anno 1039. Conradi quoq; III. mortem Otho Friſingenſis confert in 15. Kal. Martij feria 6. ergo fuit anno 1152. potiùſquàm 1151. Chriſti. Henricum Quintum Vltraiecti mortuum eſſe anno 1125. ſed feria 5. poſt Pẽtecoſtem ſeu 12. Kal. Iunij tradit Anſelmus in Appendice ad Sigebertũ, quẽ ſecutus eſt Onuphrius in Chronico, vbi pro *Iunij* mendosè impreſſum eſt *Ianuarij*, nam ſtatim Onuphrius ait poſt interregnum menſiũ 3. & dier. 23. electum fuiſſe Lotharium Idibus Septembris. Vrſpergenſis tamen, & Otho Friſingenſis aiunt obijſſe Sabbatho poſt Pentecoſtem 10. Kal. Iunij, qui Characteres non conueniunt niſi anno 1125. Chriſti.

Addit Vbbo Emmius l. 3. Chronologicar. rerum pag. 79. quędam diplomata Imperatorum, quibus eorum Anni confirmantur nempe Caroli Magni, Caroli Calui, Caroli Craſſi, Arnulphi, Othonis, Conradi, Henrici &c. quibus & nos vſi ſumus.

CATALOGVS IMPERATORVM OCCIDENTALIVM à Carolo Magno, ad Ferdinandum III.

CArolus Magnus Pipini filius Rex Franciæ, & Italiæ cum Leonem III. Summum Pontificem in ſuam Sedem reſtituiſſet, ab eodem Leone creatus eſt Imperator Romanorum in Occidente anno Chriſti DCCC. die 25. Decembris, poſt interruptum Imperium hoc ſub Auguſtulo annis CCCXXV. Acclamatũq; illi à S.P.Q.R. ſtatim his verbis: CAROLO MAGNO IMPERATORI CÆSARI AVGVSTO, PIISSIMO, ET PACIFICO A DEO CORONATO VITA, ET VICTORIA. Obijt pijſſimè Aquiſgrani anno 814. Ianuarij 28. SS. Innocentium feſto annorum 71. Regnauit an. 47. imperauit an. 13. menſ. 1. d. 4.

Ludouicus Pius Caroli M. fil. ſucceſſit ſtatim patri, obijtq; Moguntiæ annor. 64. anno 840. Iunij 20. imperauit ann. 26. menſ. 4. d. 24. eum Stephanus Papa IV. Rhemis coronauit anno 815. 29. Octob.

Lotharius Ludouici fil. ſucceſſit ſtatim patri, & curarum humanarum pertæſus, relicto Imperio Monachus factus eſt Prumiæ, obijtq; anno 855. Septemb. 29. imperauit an. 15. menſ. 3. d. 10. eum coronauit Paſchalis Papa Romæ anno 822. viuo Patre.

Ludouicus II. Lotharij fil. ſucceſſit mox patri, obijtq; Mediolani anno 875. Auguſt. 8. imperauit ann. 19. menſ. 10. d. 8. ſolus.

Caro-

Carolus II. Caluus filius Ludouici Pij ſucceſſit anno 875. Aug. 8. & Mantuæ veneno propinato à Sedecia Medico Iudæo extinctus eſt ann. 877. Octob. 6. imperauit an. 2. menſ. 2.

Ludouicus III. Balbus Calui filius, coronatus quidem fuit anno 878. à Io. Papa Idib. Sept. ſed corona Regia non Imperatoria, licet Io. ſtuduerit, ſed fruſtra, facere illum Imperatorem, obijt verò anno 879. April. 10. in Paraſceue. Nec eſt numerandus inter Imperatores.

Carolus III. Craſſus Ludouici Germaniæ Regis filius, electus anno 879. coactus abdicauit anno 887. Nouemb. 11. cum imperaſſet an. 8. menſ. 7. priuatuſq; in Augeo Monaſterio prope Conſtantiam, obijt anno 888. die 12. Ianuarij.

Guido filius Lamberti Ducis Spoletini, poſt repudiatum à ſuis Carolum III. aſſumpſit Imperium, & Carolo III. defuncto reſumpſit anno 888. poſt 12. Ianuarij, ſeu veriùs aſſumptum retinuit. Arnulphus enim Carolomanni filius naturalis, non fuit Imperator, ſed electus Rex Germaniæ anno 887. Nouembris vndecimo die. Guido autem anno 892. coronatus fuit Romæ à Formoſo Papa, vt conſtat ex Formoſi Epiſtolis apud Frodoardum lib. 4. Hiſtoriæ Rhemenſis cap. 2. eſto antea nominaretur Imperator, & Auguſtus, vt patet ex Ioanne Monacho in Chronico Monaſterij S. Vincentij. Anno autem 893. idem Formoſus coronauit Imperatorem Lambertum filium Guidonis, vt patri defuncto poſtea ſtatim ſuccederet in Imperio; Guido porrò anno 899. dum inſequitur Arnulphum apud Tarum flumen defunctus eſt, vt teſtatur Luitprandus lib. 1. c. 10. Proinde Guido ab aſſumptione Imperij imperauit annos ferè 12. ſed à coronatione annos 7. & aliquot menſes.

Arnulphus Carolomanni filius naturalis, electus in Regem Romanorum anno 887. d. 11. Nouembris; Sed anno 896. vocatus à Formoſo Papa, Romam cœpit, multiſq; Romanis Principibus capite obtruncatis, coronatus fuit ab eodem Imperator, ſed violenter, aut ſurreptitiè; Nam in Synodo celebrata ſob Ioanne IX. Romæ, reprobata fuit vnctio Arnulphi tanquam ſubreptitia, & comprobata vnctio Guidonis, & Lamberti tanquam legitima. Iam verò Arnulphus, non anno 894. vt erroneè Regino notat, ſed anno 899. obijt 29. Nouembris Ratiſponæ ex morbo pediculari, vt narrat Luitprandus lib. 1. cap. 9. etſi verò apud Politicos, & Hiſtoricos quoſdam poſitus ſit in Catalogo Imperatorum; iuxta Sacros tamen Canones, & Catalogum Pontificium non eſt numerandus inter legitimos Imperatores, eſto dicatur imperaſſe annos 12. menſem 1. ac dies 19.

Ludouicus IV. Arnulphi filius ſucceſſit anno 899. Nou. 29. ſed Berengarius anno 904 ſalutatus ab Italis Imperator eum Veronæ oculis, & imperio priuauit; imperij anno ferè 4. obijt autem Ratiſponæ anno 911. Decembri. Quare Imperium durauit in Francis, vſq; ad annum 904.

Berengarius ſalutatus Imperator anno 904. vnctus Romæ anno 915. occiſus eſt Veronæ anno 923. Nouemb. 30. imperij 19.

Conradus filius Conradi Comitis Franconiæ electus à Germanis, viuente Berenga io anno 912. occiſus eſt ab Adalberto Francorum Comite anno 919. Iun. 30. imperauit an. 7. menſ. 6.

Henricus Auceps filius Othonis Saxoniæ Ducis, electus anno 919. Iulij 1. obijt ex paralyſi annorum 60. anno 936. Iul. 2. imperauit ann. 17.

Otho Magnus Henrici Aucipis filius ſucceſſit ſtatim Patri, deceſſitq; Magdeburgi ann. 973. Maij 7. imperauit ann. 36. menſ. 10. d. 6.

Otho II. fil. Othonis Magni, ſtatim Patri ſucceſſit, & ex vulnere ſagittæ venenatæ Romam delatus obijt an. 983. Decemb. 8. imperauit an. 10. menſ. 7.

Otho III. Rufus fil. Othonis II. ſucceſſit anno 983. Decemb. 8. ſuaſitque Gregorio V. vt nouam formam, & ſtatam eligendi Imperatoris conderet, quod factum eſt per ſeptem electores, & hodieq; durat; obijt deinde apud Paternum anno 1002. Ianuar. 24. imperauit an. 18. men. 1. dies 21. Vt ex eius & ſucceſſoris diplomate euincit Baronius contra cenſentes mortuum anno 1001.

Henricus II. Claudus Dux Bauariæ, & Comes Bambergæ, primus iuxta formam Gregorij V. electus eſt à Septemuiris anno 1002. Ianuario exeunte, & coronatus Moguntiæ d. 11. Iunij, ſed ab æterno electus fuerat à Deo O. M. vt eſſet ſanctitate, ac miraculis præclarus; Is celibem vitam perpetuò tranſegit cum S. Chunegundæ vxore ſua, ſanctèq; obijt Bambergæ Anno 1024. Iulij 14. imperauit an. 22. menſ. 5. d. 21. & per S. Stephanum Hungarorum Regem totam ferè Hungariam ad fidem Catholicam perduxit.

Conradus II. Salicus Hermani Ducis Francorum filius anno quidem 1024. Germaniæ Rex, ſed non niſi poſt duorum ferè annorum interregnum diſſentientibus inter ſe Electoribus, tandem Imperator electus eſt an. 1026. non 1024. vt malè Onuphrius, obijt verò ſubita morte prope Traiectum anno 1039. Iunij 4. imperauit annos 13. & paulo plus.

Henricus III. *Niger* Salici filius, antea electus, ſtatim ſucceſſit patri anno 1039. à die 4. Iunij, vixitq; annos 39. & deceſſit anno 1056. Octob. 5. imperauit Ann. 17. M. 4. D. 22.

Henricus IV. Nigri filius quinquennis viuente patre creatus Cæſar, ei ſtatim ſucceſſit, ſed quòd Epiſcopos, & Abbates pretio, ac priuata authoritate conſtituerat, excommunicatus à Gregorio VII. anno 1076. ac Imperio priuatus eſt; vnde Saxones elegerunt Rodulphum Sueuiæ Ducem, ſed hic cum Henrico pugnans occubuit Idib. Octobris anni 1080. Henricus Roma capta, & fugato Pontifice, tandem varijs iactatus procellis, & à filio Imperio priuatus, Leodium profugit, ibiq; in magnis anguſtijs mortuus eſt anno 1106. Aug. 7. cum imperaſſet An. 49. M. 10. D. 3. & collatis ſignis in acie 62. vicibus pugnaſſet, vixiſſet annos ferè 56.

Henricus V. quarti filius Imperio potitus eſt anno 1106. Aug. 7. violentus tribus Summis Pontificibus, & excommunicatus, tandem reſipuit obijtq; Vltraiecti anno 1125. Maij 22. extorſerat coronam Imperialem Paſchali Papæ die 25. Decemb. anni 1106. imperauit Ann. 18. M. 2. D. 17.

Lotharius Saxo, ideſt Saxoniæ Dux dictus *Aleator* poſt interregnum menſium 3. dierumq; 23. electus fuit anno 1125. Idib. Sept. nec tamen coronatus eſt Romæ niſi anno 1133. obijt Veronæ anno 1138. Decemb. 3. imperauit An. 13. M. 2. D. 21. fuit poſtea interregnum Menſium 4 D. 4.

Conradus III. filius Friderici Sueuiæ Ducis, electus anno 1139. kalendis Aprilis, obijt Lorchij apud Geſnam Ann. 1152. Febr. 15. feria 6 imperauit Ann. 12. M. 10. D. 15.

Fridericus Aenobarbus Conradi III. nepos, poſt interregnum dierum 17. electus eſt anno 1152. Martij 5. extinctuſq; in Cydno flumine prope Tarſum cum equo anno 1190. Iunij 11. imperauit Ann. 37. M. 3. D. 7.

Henricus VI. Aſper. Friderici fil. ſucceſſit patri anno 1190. ſed coronatus eſt 1191. Romæ à Cæleſtino III. April. 15. obijt Meſſanæ anno 1198. Sept. 30. imperauit annos 8. M. 3. d. 19. fuitq; poſteà interregnum M. 8. D. 6.

Philippus Sueuiæ Dux filius Ænobarbi, & frater Henrici VI. electus eſt anno 1199. Martij 8. præualente Gallorum Rege, nam Othonem aliqui Electores elegerant ſuaſu Innocentij III. & Anglorum Regis, ſed in bello præualuit Philippus, & tandem Bambergæ occiſus eſt à neſcio quò Othone de Vuitilſpach 1208. Iunij 23. imperauit An. 9. M. 3. D. 16.

Otho IV. Saxo Henrici Bauariæ, & Saxoniæ Ducis filius, ſtatim ſolus ſucceſſit Philippo, coronatuſq; ab Innoc. III. anno 1209. Octob. 11. ſed ab eodem excommunicatus, imperioq; priuatus anno 1210. & iterum 1212. tandem deſtitutus ab omnibus, mœrore confectus, ab excommunicatione tamen abſolutus deceſſit anno 1216. vt habet Chronicum Colmar. & Trithem. in Chron. Hirſaug. licet Onuphrius mortuum dicat anno 1218. kal. Maij Imperarat legitimè minus biennio.

Fridericus II. Henrici VI. filius, excommunicato Othone IV. electus fuit Cæſar Aquiſgrani anno 1210. vt habet Onuphrius, vel potius 1211. vt Vincentius tomo 4. l. 31. c. 1. ſed Imperatoriã coronã accepit ab Honorio III. Romæ anno 1219. Nouemb. 22. vt habet Vrſpergenſis, eſto Onuphrius ponat annum 1220. Hic quater excommunicatus à Summis Pontificibus, tandem Manfredi filij nothi dolo necatus eſt anno 1250. Decemb. 13. vt habet

Onu-

Onuph. vel Octob. 18. vt habet Trithemius annorum 57. ſolus, ſed non legitimè imperauit annos 32. vel 34.

Henricus VII. Friderici II. filius decennis electus fuit Aquiſgrani, & coronatus Rex Romanorum, ſed non fuit Imperator.

Guillelmus Hollandiæ Comes, creatus Rex Romanor. anno 1246. & deſignatus Imperator anno 1248. non poſſedit pacificè imperium niſi à morte Friderici, & anno 1256. à Friſijs interemptus eſt. Mortuo tamen Friderico creatus fuit in Italia Romanorũ Rex Conradus IV. qui obijt 1254. Maij 24. cum regnaſſet an. 3. menſ. 5. d. 10.

Mortuo Guillelmo fuit interregnum annorum 2. & amplius.

Richardus Cornubiæ princeps, & Regis Angliæ frater electus eſt ab aliquibus in Regem Romanorum anno 1257. & in Imperatorem anno 1258. Iannarij die 6. Aliqui tamen Electores delegerunt die 31. Martij *Alphonſum Caſtellæ Regem* Aſtronomiæ deditum, ſed hic ſolo titulo contentus, non diſceſſit ex Hiſpania, quo titulo potitus eſt, vſq; ad Rodulphi electionem per annos 15. menſ. 6. d. 12. Richardus autem poſt annos 6. contemptus à Germanis, fugit in Angliam; & interim vacauit Imperium, Alphonſo illius curam negligente, donec iuſſo Gregorij X. Summis Pontificis indictis comitijs, electus eſt Rodulphus, Ottocaro Rege Bohemiæ Imperium delatum ſuperbè aſpernante.

Rodulphus Habſpurgi Comes in Alſatia, & Ottocari Reg. Bohem. Curiæ Magiſter electus fuit Francofurti, anno 1273. Octob. 12. & Aquiſgrani coronatus, victoq; & occiſo Ottocaro, qui rebellarat anno 1278. ipſe tandem Gemerſcheymi prope Spinam mortuus eſt annorum 73. anno 1291. Septembris die 30. cum imperaſſet annos 17. menſ. 11. d. 19.

Adolphus Naſſauuius Comes electus anno 1292. Ianuarij 7. & Aquiſgrani coronatus, Alberto Duce Auſtriæ, & filio Rodulphi contendente ſibi debere Imperium: quare Electores, rapacitatem, & crudelitatem Adolphi exoſi, eum in ordinem redegerunt, & Albertum elegerunt, qui in prælio prope Vuormatiam Adolphum interemit anno 1298. Iulij 14. cum imperaſſet annos ferè 6.

Albertus Auſtriæ Dux, Rodulphi filius, ſublato Adolpho, Imperio potitus eſt, & anno 1299. Iul. 27. confirmatus Francofurti, coronatuſq; Aquiſgrani an. 1301. Deinde à Ioanne fratris ſui filio trucidatus eſt anno 1308. kal. Maij cum imperaſſet ſolus annos 9. menſ. 9. d. 15. ſucceſſit interregnum menſ. 6. d. 25.

Henricus VII. Lutzemburgi Dux electus eſt Francofurti anno 1308. Nouembris 24. licet alij ponant Kal. Nou. deinde Piſis extinctus eſt anno 1313. Auguſti 24. cum imperaſſet annos 4. menſ. 9. ſequutum eſt interregnum anni 1. menſ. 1. d. 24.

Fridericus III. Pulcher, Auſtriæ Dux Alberti Imper. filius electus eſt anno 1314. Octob. 18. Francofurti, & Bonnæ coronatus; ſed non ab omnibus Electoribus, aliqui enim elegerunt eodẽ die *Ludouicum Bauariæ Ducem*, & Aquiſgrani coronarunt: hinc bello ciuili orto, victus Fridericus captuſq; anno 1323. poſtea dyſenteria obijt anno 1330. die 13. Ianuarij.

Ludouicus V. Bauarus ſolus imperare cœpit ab anno 1330. Ianuar. 13. qui exautoratus à Pontificibus, & depoſitus ab Electoribus eſt, ac tandem in venatu contra vrſum præcipitatus ex equo perijt Octob. 11. anno 1347. anno à priſtina electione 33.

Carolus IV. Lutzemburgenſis fil. Io. Regis Bohemiæ inter alios contra Ludouicum Bauarum anno 1346. Iulij 11. electus cœpit ſolus imperare anno 1347. Octob. 11. & coronatus eſt Romæ anno 1355. die Paſchatis 5. Apr. anno autem 1376. redemptis ingenti pecunia ſuffragijs Septemuirorum Vuinceslaum filium creauit Regem Romanorum annoq; 1378. obijt Nou. 29. imperauerat poſt Ludouicum an. 31. menſ. 1. d. 20. Guntherus contra Carolum electus anno 1349. obijt menſ. 6. Kal. Aug.

Vuenceslaus Iners annor. 17. ſucceſſit patri anno 1378. Nou. 29. & anno 1400. imperio deturbatus eſt ab Electoribus Aug. 20. propter inertiam, cum imperaſset ferè annos 22. deinde ex ira in apoplexiam incidens, & paralyſi per 18. dies laborans miſerè obijt anno 1418.

Fridericus IV. Bruntuicenſis anno 1400. contra Vuenceſlaum electus die 20. Auguſti paulo poſt obijt, & in eius locum ſubrogatus Robertus.

Robertus Bauariæ Dux, & Comes Palatinus Rheni anno 1400. deiecto iam Vuenceslao electus eſt Septembris die 10. obijtq; inſperato Oppenheimi Kal. Iunij anni 1410. cùm imperaſset an. 9. menſ. 8. d. 21. ſucceſſit interregnum menſ. 3. d. 19.

Iodochus Morauiæ Marchio, electus anno 1410. Septemb. 20. obijt anno 1411. Martij 20. poſt 6. menſium Imperium.

Sigiſmundus Hungariæ Rex Caroli IV. filius Venceslai frater electus fuit Imperator anno 1411. menſe Martio, coronatus ab Eugenio anno 1432. obijt annorum 70. anno 1437. die 9. Decemb. imperauit an. 26. menſ. 8.

Albertus II. Auſtriæ Archidux, Hungariæ, & Bohemiæ Rex Sigiſmundiq; gener electus fuit communibus ſuffragijs anno 1438. Kalendis Ianuarij, ſed heu optimus Princeps ex peponum eſu ad ſedandam ſitim, dyſenteria extinctus eſt anno 1439. Sept. 26. imperauit an. 1. menſ. 8. dies 26.

Fridericus V. Auſtriæ Dux Herneſti filius electus fuit anno 1440. kal. Ianuarij, obijtq; languore ſtomachi, & ſolutione alui Linzij anno 1493. Auguſti 19. cum Imperaſſet annos 53. menſ. 7. d. 19.

Maximilianus Auſtriacus, qui anno 1486. Febr. 16. creatus fuerat Romanorum Rex, mortuo Friderico V. patre anno 1493. Aug. 19. ſucceſſit in Imperio, ventriſq; profluuio obijt annorum 63. anno 1519. Ianuarij d. 12. cùm imperaſſet an. 25. menſ. 4. d. 25. interregnum fuit menſium 5. d. 16.

CAROLVS V. Maximiliani Nepos filius Philippi Archiducis Auſtriæ, & Ioannæ Ferdinandi, & Iſabellæ filiæ natus eſt anno 1500. die S. Matthiæ ſacro, ideſt 24. Februarij hora 3. min. 49. poſt mediam noctem præcedentem: Dumque eſset Rex Hiſpaniæ, ac Siciliæ, verſareturq; in Hiſpania fuit communibus Suffragijs electus in Imperatorem anno 1519. Iun. 28. & anno 1520. coronatus Aquiſgrani. Anno verò 1555. abdicauit ſe Regnis Bruxellis die 25. Octobris, relictis Philippo filio Regnis hæreditarijs, & anno 1557. Februario incluſit ſe cœnobio Hieronymianorum D. Iuſti Toletanæ Diœceſis, ac tandem ibi obijt anno 1558. nocte antecedenti diem 21. Septembris, peruigilio S. Matthæi, cum vixiſſet annos 58. menſ. 6. d. 25. Imperaſſet vſque ad abdicationem an. 36. menſ. 2. d. 23. omnino 39. 2. 23.

Ferdinandus Auſtriæ Archidux Caroli V. frater, Rex Bohemiæ, & Hungariæ anno 1531. creatus Rex Romanorum poſt abdicationem Caroli, imperare cœpit iuſſu ipſius, & anno 1558. à Septemuiris creatus eſt Imperator Martij 18. obijtq; ex tabe catarrhoſa Viennæ Auſtriæ anno 1564. Iulij 25. cum natus eſſet anno 1503. Maij 10. vixiſset an. 61. menſ. 2. d. 16. imperaſset partim loco Caroli, partim per ſe annos 8. menſ. 8. d. 1. ab electione autem ſui an. 6. menſ. 4. d. 8.

Maximilianus II. Ferdinandi Imperatoris filius anno 1562. Nouembri Francofurti electus in Romanorum Regem, & anno 1563. Poſsonij Hungariæ Rex, anno 1564. Iul. 25. mortuo parenti ſucceſſit in Imperio; tandem anno 1576. die 12. Octobris ante meridiem viuere deſijt, cum vixiſset annos 48. menſ. 2. d. 12. quippe natus anno 1527. kal. Aug. horæ 12. poſt merid. imperaſset an. 12. menſ. 2. d. 18.

Rodulphus II. filius Maximiliani II. & Mariæ filiæ Caroli V. anno 1576. die 12. Octobris ſucceſſit patri in Imperio, quippe antea Ratiſponenſibus comitijs à patre, & Electoribus deſignatus ſucceſsor; anno deinde 1612. Ianuarij die 20. obijt, cum natus eſset Viennæ anno 1552. Iulij 18. vixiſset annos 59. menſ. 6. d. 3. imperaſset ann. 35. menſ. 3. d. 9.

Matthias Maximiliani II. filius, Rodulphi frater, Hungariæ, & Bohæmiæ Rex natus anno 1556. ſucceſſit fratri in Imperio anno 1612. Iun. 24. obijtq; anno 1619. Martij 20. cum vixiſset annos 62. imperaſset an. 6. menſ. 8. d. 26. deceſſit ſine liberis.

Ferdinandus II. Rex Hungariæ, & Bohemiæ ſucceſſit in Imperio anno 1619. electus Francofurti Aug. 28. obijtq; anno 1637. Febr. 14. ſuccedente die 15. annorum 59. cum imperaſset annos 17. menſ. 5. dieſq; 17.

Ferdinandus III. natus eſt anno 1608. Iul. 12. hora 2. min. 46. poſt merid. ſucceſſit Ferdinando patri, electus antea Rex Romanorum, obijt ex dolore ſtomachi anno 1657. die 2. Aprilis feria 2. Paſchatis, imperauit annos 20. menſ. 1. d. 15. vixit annos 48. menſ. 8. d. 21. ſucceſſit ei filius Leopoldus.

CAPVT XVI.

De Indictionibus.

CONCLVSIO XVI.

Licet Indictiones ad ſignanda tempora quidam repetant à Cæſaris, Auguſti, aut Hadriani tempore; Indictionum tamen communiter vſitatarum exordium fuit Anno Epocha Chriſti CCCXII. eiuſq; dies 24. Septembris quo Conſtantinus Magnus Maxentium extinxit, loquendo de Indictionibus Imperatorum in Occidente; in Oriente autem apud Conſtantinopolitanos à Kalendis Septembris eiuſdem Anni CCCXII. Pontificia autẽ olim cum Imperatoribus poſtea à die 25. Decembris, vel à Kalendis Ianuary computari ſunt ſolita.

1 TRactant de Indictionibus *Bedas* de natura rer. cap. 48. *Onuphrius* l. 2. Comm. in Faſtos ad annum V.C. MLXIV. *Io. Lucidus* de die Paſs. Chriſti c. 7. *Gyraldus* de annis pag. 32. *Beroaldus* lib. 4. Chron. c. 4. *Iacob. Kriſtmannus* de Connexione annor. pag. 432. *Ioſeph Scaliger* lib. 5. de emend. tempor. pag. 501. *Vbbo Emmius* lib. 3. Rerum Chronolog. pag. 79. & l. 5. pag. 109. *Panciroliu* in varijs lectionibus l. 2. c. 242. *Baronius* tomo 3. ad annum 312. *Franciſcus Hotomanus* in Comment. de verbis Iuris, verbo *Indictio*. *Petauius* l. 11. de doctrina temporum c. 39. & 40. *Georgius Heruartus* c. 239. Nouæ Chronologiæ, *Keplerus* in Tabb. Rodulphinis pag. 38. & *Vuilhelmus Langius* lib. 1. de Annis Chriſti cap. 8.

2 Dixi autem in Concluſione *Ad ſignanda tempora*, quia nemo paulo eruditior in hiſtoria dubitat, quin multo ante Cõſtantinum Magnum fuerint in vſu Indictiones, quatenus ſignificant intimationem, vel edictum de penſitando tributo, aut relaxando veteri tributo, per cõdonationem, aut largitionem quandam factã ab Imperatoribus celebrantibus Quinquennalia, aut Decennalia, aut Vicennalia, ideſt Imperij ſui annum Quintum, Decimũ, aut Vicelimum; idcircò enim Indictio dicitur à Græcis non rarò [illegible], ideſt *diſtributio*, ſeu *largitio*. Aſconius Pedianus in IV. Verrinam ait; *Omne genus penſitationis in hoc capite poſitum eſt, Canonis, Oblationis, Indictionis*; Bedas quoq; de natura rerum cap. 47. inquit. *Quidam autem putant, quia quondam in Republica poſt cenſum quinto anno peractum, vrbs Roma luſtrabatur, ad indicium terna luſtrationis, & cenſus Indictiones eſſe conditas.* Plinius inter alias Traiani laudes in Panegyrico hanc ponit: *Nec nouis indictionibus preſſi ad tributa deficiunt.* Sed quando ſignificat certam annorum computationem ab Epocha aliqua initam dicitur à Græcis Ἰνδικτος, & Ἰνδικτιὼν, quod vocabulum putide Conſtantinus Porphyrogenitus, & Cedrenus deriuant ab Ἰνάκτιον, nempe ab Actio promontorio, quia ab Actiaca victoria putant Indictiones per Auguſtum inſtitutas.

3 Qui ad Cæſarem Auguſtum Indictionum inſtitutum referunt ſunt Faſti Siculi, ſeu Chronicon Alexandrinum, Maximus Monachus in computo, Georgius Monachus ibidem, Conſtantinus Porphyrogen. &c. & Cedrenus; Dionyſius Exiguus. Nam Chronicon Alexandrinum ad Conſulatum Lepidi, & Planci habet. *A primo Anno C. Iulij Cæſaris, & præcedentium Conſulum Lepidi, & Planci, duodecimo, menſis Artemiſij Antiocheni ſua tempora numerant. Indictiones autem computari cœperunt à prima die Menſis Gorpiei*, reſpondet autem Artemiſius Maio, & Gorpieus Septembri. Sed præter alios errores huius Chronici à Petauio lib. 11. c. 39. notatos ille manifeſtiſſimus eſt, quod Conſulibus *Lepido, & Planco*, nempe anno ante Epocham Chriſti 42. conſignat annum præcedentem anno primo C. Iulij Cæſaris, qui tamen biennio ante occiſus fuerat, ſed pro Iulio Cæſare voluit intelligere Octauianum Auguſtum, qui nomen Cæſaris aſſumpſerat. Aut potius in hoc errauit, quod anno primo C. Iulij Cæſaris nempe ante Chriſti Epocham 46. Lepidus fuerat Conſul; & huius Conſulatum primum cum ſecundo confundit. At Maximus, & Georgius Monachi in Computo affirmant; *Anno Mundi 5462. expletum fuiſſe ſecundum Auguſti Annum, & inijſſe tertium, quo & Indictionem ab eo decretam eſſe.* Porrò annum Mundi 5460. ex regulis Maximi Monachi incœpiſſe ab Autumno anni 34. ante Epocham Chriſti oſtendit Petauius lib. 9. de doctrina temporum cap. 3. Et ſanè methodus inueniendi Indictiones, vſitatus à Chronologis non repugnat, ſi ex retrotrahantur ante Conſtantinum; nam anno præcedente Epocham Chriſti ponunt Indictionem tertiam, vſq; ad Septembrem, vel Septembris diem 24. inde enim inire Indictionem IV. Ergo ſurſum retrocedendo Indictio prima cœpit à Septembri anni 34. ante Epocham Chriſti. At falſum eſt annum illum fuiſſe Auguſti ſecundum completum, & initum tertium, vt patet ex dictis c. 7. Si verò iuxta Conſtantinum Porphyrogenitum, & Cedrenum deriues indictiones ab Actiaca Victoria, nempe ab anno ante Chriſtum 31. cadet prima non tertia Indictio in annum præcedentem Epocæ Chriſti, quod eſt contra methodum vſitatam. Dionyſius Exiguus affirmat Indictiones ab Auguſto Cæſare inſtitutas eſſe Olympiadis CXCIV. anno primo Septembri, & Chriſtum natum Indictione tertia expleta iamq; inchoata, & currente quarta, quod & Bedas putat. Si poſſet oſtendi Cenſum totius Orbis inſtitutum fuiſſe illo anno ab Auguſto videri poſſet veriſimilis hæc opinio; nam Olympias CXCIV. cœpit ab æſtate anni 4. ante Epocham Chriſti; ſed de Cenſu ſæpius ab Auguſto indicto alibi diſputandum eſt. Interim videri poteſt Petauius l. 11. c. 40. & l. 12. c. 8. contra Heruartum deriuantem Indictiones ab anno Epochæ Chriſti 16. quo Patres quidam putarunt initum fuiſſe vltimum Cenſum a Quirino.

4 His dimiſſis Langius l. 1. c. 8. poſtquam docuit, iam inde ab Auguſti temporibus ſolitos eſſe Imperatores celebrare Imperij ſui quinquennia, & decẽnia, & vicennia (qua de re infra) adducit ex Anonymo Olympiadum ſupputatore ad annum 1. Olympiadis CCXXIV. hæc verba. *Hadrianus Romam veniens, remiſit ea, quæ debita erant tam Imperatoris, quàm publico Romanorum fiſco, ſexdecim annorum tempus conſtituens, à quo, & ad quod hæc debeant fieri.* Fuit autem ille Annus, ex dictis lib. 3. de Olympiadibus annus Epochæ Chriſti 117. qui fuit primus Hadriani, vt oſtenſum eſt c. 9. Addantur iam ex communi Methodo anni 3. annis Epochæ Chriſti 117. fiunt 120. quibus diuiſis per 15. reſtat quotus 8. abſque fractione; ergo anno illo abſolutus eſt Cyclus annorum 15. & à Septembri incœpit primus annus Cycli noui, quem ab incluſis terminis ſupputator Olympiadum appellauit *ſexdecim annorum tempus.* Quo fundamento putat Langius inſtitutorem primum Indictionum, & Cycli huius quindecennalis fuiſſe Hadrianũ, & Conſtantinum earum inſtauratorem potiùs quàm inſtitutorem, licet quoad diem 24. Septembris authorem agnoſcat Conſtantinum, ob victum eo die Maxentium.

5 At Iacobus Kriſtmannus poſt Comm. in Alphraganum, agens de connexione annorum pag. mihi 432. & Ioſeph Scaliger lib. 5. emen. temp. à p. 501. Auctorem Indictionum agnoſcunt Conſtantinum Magnum ab anno Epochæ Chriſti 312. eiuſq; die 24. Septẽbris, non quòd illo die Maxentium vicerit, ſed quia eo die Conſtantinus Quinquennalia dedit, & anno 327. vt habet Scaliger, vel 28. vt Kriſtmannus, dedit vicennalia, à quinquennalibus autem ad vicennalia ſunt anni 15. qui conſtituunt Cyclum Indictionum, ſed nullum antiquum teſtem proferunt, qui aſſeruerit anno illo 312. Conſtantinum dediſſe quinquennalia, nedum dediſſe 24. Septembris. Nam de Vicennalibus in Chronico Euſebij è regione anni III. Olympiadis CCLXXVI. ſcriptum eſt in fine Chronici. *Vicennalia Conſtantini Nicomediæ acta; & ſequenti anno Romæ edita*; & in Caſ-

ſiodori

ſiodori Faſtis ſub Conſulibus *Ianuario, & Iuſto*, idem reperitur ſic. *His Coſſ. vicennalia Conſtantini Nicomediæ acta, & ſequenti anno Romæ edita*. Sed error eſt librariorum in Euſebianis lineis, quem Caſſiodorus ſecutus eſt incautè, nam Idatius in Faſtis ait Vicennalia Conſtantini Romæ edita eſſe, ipſo Conſtantino 7. & Conſtantio Cæſare Conſulibus Aera 364. ergo anno Chriſti 326. Immò ipſe Euſebius lib 3. de vita Conſtantini cap. 14. & 15. refert Vicennalia in Oriente celebrata à Conſtantino ſtatim poſt abſolutam Nicænam Synodum, & Patres omnes Synodi ab eo exceptos conuiuio, ac muneribus ampliſſimis, quæ confirmari etiam poſſunt ex Socrate lib. 1. c. 16. & Sozomeno l. 1. c. 25. At certum eſt Concilium Nicænum abſolutum eſſe anno vulgari Epochæ Chriſti 325. nempe *Conſulibus Paulino, & Iuliano*, vt ſuo loco probabitur lib. 9. & interim ſatis conſtat ex literis eiuſdem Concilij datis ad S. Syluestrum Sum. Pontif. pro confirmatione, quæ obſignatæ ſunt *viij. Kal. Iul. Paulino, & Iuliano Summis Coſſ.* Ergo Indictiones communiter vſurpatæ ab Imperatoribus, & Chronologis, cùm incantur à Septembri anni Chriſti 312 non ſunt inſtitutæ Vicennalibus Conſtantini, ita vt tunc primus annus nouæ Indictionis cœperit; anno enim 321. indictio fuit xiij. vſq; ad Septembrem, à cuius vel Kalendis, vel 24. die cœpit Indictio xiv. iuxta communem regulam.

6 Onuphrius Panuuinus l. 2. Com. in Faſtos ad annum V. C. 1064. & apud eum P. Octauius Pantagathus; Vbbo Emmius l. 5. rerum Chronologicar. C. vlt. Franciſcus Hotomanus in Commentario de verbis Iuris, verbo *Indictio*, & quoad Conſtantinianas Indictiones ipſemet Langius cenſent, Indictiones inſtitutas vel initas anno Epochæ Chriſti Euſebiano 313. ſed Dionyſiano, & Communi 312. & die 24. Septembris à Conſtantino Magno; eo quòd illo die Maxentium vicerit; licet Vbbo ab eo die nouam æram orſum eſſe, aut renouaſſe illam putet, quæ Antiochiæ Syriæ iam pridem vſitata erat. Hotomani autẽ verba ſunt hæc: *Indictiones tributa ſunt, quæ non perſonis, ſed prædijs indicuntur L. Iulianus 13. §. 5. D. de act. empt. & paſſ. C. de annon. & trib. l. 10. Hinc Indictiones (vt videtur) appellatæ ſunt, ex quibus annorum ratio conſtitui cœpta eſt, Conſtantino Imperante, anno Chriſti CCCXIII. ante diem VIII. Cal. Octob. quo die victus Maxentius, Religioq; Chriſtiana in libertatem vindicata eſt. Ergo quaſi à primordijs Chriſtianæ libertatis, Niceni conuentus auctoritate inſtitutum eſt, vt ſublatis Olympiadibus annorum ratio, ab eo tempore iniretur: ſic vt decimo quinto, quoque anno noua eſſet indictio; anni autem ſinguli cuiuſq; Indictionis computarentur.* At Onuphrius affirmat Epocham Indictionum initam quidem à die 24. Octobris anni Chriſti 313. (intellige Euſebiani, nam in Chronico ponit Dionyſianum 312.) ſed non tunc inſtitutas, ſed poſtea à Cõcilio Nicæno, & ſubſtitutas pro Olympiadibus, quod partim & Zoſimo, & Beda, partim ex Canone Concilij Nicæni colligit; licet Canon talis apud nos non extet.

7 Quoad annum in quo Indictiones Conſtantinianæ computari ſunt cœptæ Chronicon non Euſebij, vt habet Langius, ſed Alexandrinum, ſeu Faſti ſiculi *ad Annum IV. Olympiadis CCLXXII. Conſulibus Conſtantino, & Licinio II.* habet hæc verba Ἰνδικτιόνων Κωνσταντινιανῶν ἐν τοῦδε ἀρχή: *Indictionum Conſtantinianarum hinc ſumitur initium*, At ille annus ex veris Faſtis eſt Chriſti 312. Marcellinus Comes in Chronico ſic incipit: *Indictione vij. Auſonio, & Olybrio Conſulib. Theodoſius &c. Imperator creatus eſt xiv. Kal. Februarij*. Annus hic ex Faſtis eſt Chriſti 379. in cuius Ianuario currebat indictio cœpta à præcedente Septembri anni 378. ergo anno 372. fuerat indictio 1. & demptis annis 60. ideſt quatuor Cyclis indictionum remanet annus Chriſti 312. pro Initio Indictionum. Quo tenore procedit Marcellinus vſque ad finem Chronici, & eundem annum 312. ſupponunt Indictiones notatæ in Actis Concilij Chalcedonenſis, aliorumq; Conciliorum, ex Chronico Alexandrino, & Theophane, & in Codice Theodoſiano paſſim. Eſtat Veronæ Epitaphium S. Valentis Epiſcopi, in quo ſic. *Receſſit ſub VIII. kal. Auguſti poſt Conſulatum Lampadij, & Oreſtis Indict. IX.* Annus erat Chriſti 531. cui ex regula communi congruit indictio 9. Præterea lib. 12. Epiſtolarum S. Gregorij extat priuilegium Cœnobio S. Medardi Sueſſionenſi conceſſum, & ſignatum hac Clauſula. *Datum vij. Cal. Iunij anno ab Incarnatione Domini DXCIII. Indict. vndecima*. Et in diplomate Caroli Magni pro fundatione Epiſcop. Bremenſis, quod recitat Vbbo l. 3. pag. 79. habetur. *Data 11. idib. Iulij, anno Dominicæ Incarnationis DCCLXXXIIX. Indict. xij.* & in teſtamento eiuſdem apud Egimarthum: *Anno Incarnationis Domini noſtri Ieſu Chriſti DCCCXI. anno regni Caroli in Francia XLIII. & in Italia XXXVI. Imperij autem XI. Indictione IV.* & in Epitaphio eiuſdem apud eundem: *Deceſſit anno Domini DCCCXIV. Indict. VII. die V. Kal. Febr.* Addit alia diplomata Vbbo, Imperatorum Ludouici, Caroli Craſſi, Arnulphi, Ottonis I. & III. Conradi II. & Henrici III. annis Domini, & Indictionib. ſignata; in quibus omnibus ſupponitur Indictionum initium computatum ab anno Domini 312. Vnde orta eſt trita illa regula non ſolùm apud Chronologos, ſed etiam apud Iuriſconſultos, vt patet ex Vocabulario Iuris verbo *Indictio*, videlicet Indictionem haberi; ſi annis Chriſti datis addas 3. & ſummam diuidas per 15. ſi enim nulla fractio ſuperſit illo anno abſolutus eſt Cyclus indictionis, ſeu currit Indict. 15. vſque ad Septembrem, inde autem incipit annus primus Indictionis nouæ: at ſi ſuperſit fractio, numerator fractionis dabit Indictionem currentem illo anno, vſque ad Septembrem quam regulam Gyraldus conciuis meus hoc diſticho complexus eſt.

Si tribus adiunctis Domini diuiſeris annos,
Ter tibi per quinos indictio certa patebit.

8 Quod ſpectat ad menſem & diem, Conſtantinianam Indictionem in Occidente, ſeu apud Latinos iniri à die 24. Septembris fatentur omnes initio huius capitis nominati, ſcribit enim S. Ambroſius Epiſtola 83. ad Epiſcopos Æmiliæ: *Indictio enim Septembri menſe incipit*, & Bedas lib. de ratione temporum cap. 46. *Incipiunt Indictiones ab viij. Cal. Octobris, ibidemq; terminantur*. Cauſam diei huius electi ſiue à Conſtantino ſiuè à Concilio Nicæno fuiſſe victoriam Conſtantini eo die reportatam de Maxentio cenſet P. Octauius Pantagathus, Onuphrius, Vbbo Emmius, Hotomanus, & Langius locis iam ſupra recenſitis. Fundamentum eorum eſt quia anno illo 312. Domini Conſtantinus nihil adeo inſigne, & nouæ Epochæ nota dignum geſſit, præter illud quod Romam à Maxentij tyrannide liberauit: loco enim haſtæ à Maxentio in foro Romano defixæ, ſub qua bona ciuium in exilium pulſorum venundabantur; Conſtantinus Crucem, à cuius ſigno vicerat, erexit cum inſcriptione hac: SALVTARI HOC SIGNO TANQVAM VERÆ FORTITVDINIS ARGVMENTO, VRBEM VESTRAM, IVGO TYRANNI, EREPTAM, LIBERAVI S. P. Q. R. AVCTORITATI, PRISTINÆ, DIGNITATIQVE RESTITVI. Nihil ergo veriſimilius eſt, quàm adeo Indictiones à die viij. kal. Octob. initas, quia eo die Maxentium vicerat: præſertim cum nulla alia ratio poſſit adduci, & huic nihil repugnet: Quo poſito ſequitur Maxentium iniuiſſe imperium ſuum, ſeu tyrannidem die 25. Septembris anno Chriſti 306. Panegyriſtes enim in Panegyrico dicto ipſi Conſtantino, poſt debellatum Maxentium, inquit *Sed diuina mens, & ipſius Vrbis æterna maieſtas, nefario homini eripuere conſilium, vt ex inueterato illo torpore, & fœdiſſimis latebris ſubitò prorumperet, & conſumpto per deſidias ſexennio, ipſum diem natalis ſui vltima ſua cæde ſignaret, ne ſeptennarium numerum ſacrum, & religioſum inchoando violaret*. Quia nempe ſi ſuperuixiſſet vſque ad diem 25. Septembris, inchoaſſet ſeptimum Imperij annum Maxentius. Hanc tamen coniecturam de victo Maxentio die 24. Septembris, licet validiſſimam Baronius eleuare conatur tomo 3. ad annum 312. pag. 89. quia Conſtantinus poſt Victoriam Maxentij non diu moratus eſt Romæ, dicente Nazario in panegyrico Conſtantini: *Quidquid mali ſexennio toto dominatio feralis inuexerat, bimeſtris ferè cura ſanauit*: conſtat autem ex Conſtantini reſcripto l. 1. C. de Cenſib. lib. 11. eum magnam partem Ianuarij Romæ egiſſe; Ergo inquit Baronius: *planè à nece Maxentij duos menſes enumerando, quibus, & pars Ianuarij menſis includatur, neceſſe eſt affirmare, ipſa hyeme, nempe ſaltem poſt dimidium Nouembris Menſis, Conſtantinum de nece Maxentij triumphaſſe*: At pace tanti viri ego nullam neceſſitatem affirmationis huius video, potuit enim Conſtantinus bimeſtri circiter ſpatio puta Octobri, & Nouembri toto ſanare mala quibus Maxentius Romanos ciues vexauerat; & deinde manere Romæ vſq; ad aliquot dies alia ordinando ad bonum commune, & ſtabiliendo imperium ſuum

antequam in Germaniam contra rebelles proficiſceretur. Sed vrget Baronius alijs ex eodem Nazarij verbis illis: *Pari ſtudio miſſum eiuſdem Tyranni ad permulcendam Africam caput, vt quam maximè viuus afflixerat, laceratus expleret, & nondum ſatis tempeſtiuo mari, efflarunt tamen nauigantibus felices auræ, & fluctus ſecundi; beatiſſimamque victoriam ipſa etiam elementa iuuerunt.* Sed neque hinc conficitur fuiſſe tunc hyemem, vt putat Baronius, quia, vt docui lib. 10. Geographiæ Reformatæ cap. 14. ex *Vegetio l. 5. c. 9. Rhodigino lib. 14. antiq. lect. c. 9. Briſonio ad L. Quoties C. de naufragijs, & L. Ciuil. C. de Officio Rector. Prouinc.* Nauigatio ſecura cenſebatur à 6. Kal. Iunias, ad 18. kal. Octobris, inde autem ad 3. Id. Nnuembris ſuſpecta, & non ſatis tempeſtiua, præſertim in Autumnali Æquinoctio, quod eo tempore incidebat in diem circiter 24. Septembris, ideoque Creſcentius in Nautica Mediierranea lib. 3. ait nauigationem à die 20. Maij ad 24. Septembris, eſſe tutam, inde verò minus tutam. Cum ergo caput Maxentij miſſum ſit poſt 24. Septembris in Africam, rectè dixit Nazarius miſſum mari non tempeſtiuo, nec tamen hinc ſequitur fuiſſe hyemem, aut prouectum Nouembrem.

9 Quoniam vero Conſtantinopolitani, annos ſuos numerare conſueuerant à kalendis Septembris, non mirum ſi Indictiones Conſtantinianas computabant à Kalendis Septembris. quo ſenſu Paulus Diaconus l. 2. c. 25. dicit: *Alboinus igitur Liguriam introiens Indictione ingrediente tertia, tertio Nonas Septembris &c. Mediolanum ingreſſus eſt,* Kalendis enim Septembris cœperat Indictio 3. anno Chriſti 519. quando Alboinus intrauit in Liguriam, & inde tertio die Mediolanum ingreſſus eſt; ſed ante hunc annum id vſitatum fuiſſe contra Scaligerum docet Petauius l. 11. c. 40. ex *L. vlt. Tit. XVI. lib. X. Cod. Iuſtin.* vbi Anaſtaſius Imperator totum Septembrē nouæ Indictioni eximit: & ex Actis Concilij Chalcedonenſis Act. 9. poſt Conſulatum *Zenonis, & Poſtumiani* die V. kal. Maias Indict. 1. Annus erat Chriſti 448. quo currebat Indictio I. & tamen eodem anno in Actione X. *Kalendis Septembris* iam dicitur II. *Indictio*. Id ipſum teſtatur Cedrenus de anno 16. Iuſtiniani dicens, prima die Septembris fuiſſe iam Indictionem 6. Proinde Imperatores Orientis, & Eccleſia Conſtantinopolitana Indictiones ab anno quidem 312. Chriſti, ſed à Kal. Septembris numerabant. Licet autem Iuſtinianus luſſerit apponi in inſtrumentis Indictiones à Septembri putatas, idq; ſeruarit ipſe S. Gregorius in Epiſtolis ſuis, poſteà tamen viſum eſt Pontificibus indictiones inire vel à die 25. Decembris, vel à Kalendis Ianuarij ſubſequentis, vt conſtat ex ſtylo Curiæ, ſeu Palatij Apoſtolici, fatenturq; Scaliger, Petauius, Langius, & alij communiter; ideoq; cauendum eſt ne tempora Indictionum confundantur. Nam exempli gratia ſi aliquid factū legas Conſtantinopoli in Græco Hiſtorico Indictione X. idq; factum ſit die 15. Septembris; id iuxta Indictiones Cæſareas Latinorum erit factum currente adhuc Indictione nona, nedum iuxta Indictiones Pontificis; At ſi factū ſit poſt 24. Septembris, ſed ante Natalem Domini, vel kal. Ianuarias ſubſequentes, ſpectabit quidē ad Indictionem X. iuxta Indictiones Græcorum, & Latinorum Imperatorias, ſed ad Indictionem 9. iuxta Pontificias. An autem Antiocheni numerauerint Indictiones à Kalendis Maij, vt ex literis Patriarchæ Antiocheni contendit Scaliger, dubitat Petauius, quia Chronicon Alexandrinum potiùs indicat eos à prima die Gorpici menſis, ideſt Septembris numeraſſe. Placet concludere hoc caput lege in Nouella Conſtitutione, quæ apud Græcos eſt 47. anno 11. Imperij Iuſtiniani poſt Conſulatum Beliſarij, nempe anno Chriſti 537. die 9. Kal. Iulij, qua Iuſtinianus præcipit: *In omnibus inſtrumentis in primis pone annum Imperatoris, poſteà Conſules, tertio loca Indictionum, & inde Menſem, ac Diem.*

LIBER QVINTVS DE ANNIS REGVM ASIÆ ET ÆGYPTI ANTIQVORVM, Cum Epocha CHRISTI Nectendis.

CAPVT I.

De Annis Sinenſium, ſeu Serum cum Epocha CHRISTI connectendis.

CONCLVSIO I.

Ex illa parte Chronologia Sinenſium, quam ipſi habent pro veriſsima, Regnum eorum incæpit ab Anno ante Epocham CHRISTI Biſmilleſimo nongenteſimo quinquageſimo ſecundo. Durauitq; à Foio, vſque ad Taningam Tartarorum familiam, non ſine aliqua interruptione per Tartaros Sinam inuadentes, quadraginta ſex ferè ſeculis. Sed tanta antiquitas ſuſtineri non poteſt, ſaluo interuallo, quod Sacra Scripturæ vulgata editio vna cum Cyri, & Olympiadum annis, inter Diluuium Noeticum CHRISTVMq; ſuppeditat, niſi eadem editio cum LXX. Interpretum textu ita concilietur, vt horum numeri aquè veri ſint ſub diuerſa ratione, ac numeri annorum in Vulgata editione, aut Anni Sinenſium antiquitus breuiores duodecim eſtribus fuiſſe admittantur.

1 VT de aſſertis in Concluſione melius iudicari poſſit, proponam ſtatim compendium Chronologiæ Sinenſis ex Societatis noſtræ Patribus nempe Nicolao Trigautio lib.1. Expeditionis Chriſtianæ apud Sinas c.5. & 10. Martino Martinio in Atlante Sinico, & Daniele Bartolo in Hiſtoria Soc. Ieſu, parte 3. Aſiæ Italicè ſcripta, & inſcripta *La Cina* paginis 56. 66. 543. 906. & 1094. Martinio quoq; in hunc finem vſus eſt Iſaac Voſſius in Diſſertatione de Mundi Ætate cap.11. At Scaligeri in his errores lib.5. de emend. temporum pag. 366. imputandi alijs vnde ipſe hauſit.

Anni ante Chriſtum.	
2952	*Foius I.* Rex Sinenſium, ſeu fundator huius Dynaſtiæ, regnauit annos 105.
2847	*Xinnungus* primus ex electis communi ſuffragio, regnauit annos 140.
2697	*Hoangtus*, occiſo in pugna Xinnungo, electus, & ipſe fuit; poſt eum tres alij ſucceſſiuè electi, & poſt hos *Iaus*, & deinde *Yuus*, qui regnarunt annos 500.
2391 2358	*Iaus* ſextus ex electis, anno regni 34. ex obſeruationibus cœleſtibus iuſſit ordinari Calendarium Sinenſe nempe anno ante Chriſtum 2358.
2207	*Yuus* ſeptimus, & vltimus ex electis fundauit familiam *Haam*, in qua ſucceſſione hæreditaria durauit regnum annos 441.
1766	*Xangus* extincta familia *Haa*, fundauit Xangam, quæ regnauit annos 644.
1122	*Cheua* familia poſt extinctam *Xangam* regnauit annos 876.
551	*Confutius*, ſeu *Cungfutius* ſapientiſſimus Philoſophus, & legiſlator Cinenſium floruit.
392 358	*Ciam-Hoam* ex familia Cheua regnare cœpit, & anno 34. regni ſui Comburi iuſſit Calendarium ab *Iao* olim ordinatum.
346	*Cina* familia poſt *Cheuam* extinctam, regnauit annos tantum 40.
236 215	*Xius* ex Cina familia amplificator regni, pulſis Tartaris, imperauit pacificè, & anno ante Chriſtum 215. iuſſit conſtrui muros illos memorabiles contra Tartaros intra quinquennium abſolutos.
206	*Hana* familia poſt Cinam extinctam, regnauit annos 470.

Anni poſt Chriſtum.	
264	*Cyna* familia poſt extinctam *Hanam* cœpit, regnauitq; annos 255.
419	*Cyna* familia extincta, *Vtaij* quinque ſcilicet Reges mutuis bellis regnum diſcerpentes, regnarunt ſimul annos 199.
618	*Tanga* familia extinctis *Vtais* cœpit, regnauitq; annos tantum 10.
628	*Heutay* denuo Regnum diuiſere inter ſe, regnaruntq; annos 305;
923	*Sunga* familia extinctis *Heutays* cœpit, regnauitq; annos 355.

Mar-

Anni poſt Chriſtum.	
1175	Marcus Paulus Venetus ingreſſus eſt Sinas, vt notat Martinius,
1278	*Iuena* Tartarorum familia extincta *Sunga*, occupauit Sinam annos 90.
1368	*Tà Iminga* Sinenſium familia, pulſis Tartaris, cœpit, regnauitq; annos 276. eius fundator fuit *Hunguus* Tartarorum expulſor.
1406	*Tà Icunghus* Nepos Hunguui imperabat florente apud Tartaros *Tamerlane*; qui tamen obierat anno 1402.
1573	*Vanlieus* ex Taiminga familia cœpit regnare, regnauitq; vſque ad annum 1620. ei ſuccedit *Taitangus* quadrimeſtris Imperator, & huic *Thienkius*, qui obijt anno 1627. & huic *Zungchinius* anno 1628. iam inito.
1628	*Sungchinius* ex familia *Taminga* incœpit, & ab hoc primo eius anno computatur Epocha kalendarij Sinenſis reformati à Patribus Soc. Ieſu, eius iuſſu eſto ea reformatio mandata Patribus *Adamo Sual, Sabati-*
1638	*no de Vrſis, & Iacobo Rhudenſi*, non ſit abſoluta niſi anno 1638.
1644	*Tà Itinga* Tartarorum familia Taimingis ex 12. de 15. Prouincijs Sinenſis Imperij pulſis, imperare cœpit in Sina, & nunc etiam imperat anno hoc 1664.

2 Iam ex ijſdem Auctoribus, qui ex literis, & relationibus noſtrorum in eo Regno verſantium ſuas hiſtorias deduxerunt, conſtat Sinenſes ſuam Chronologiam in duas partes diuiſiſſe, vnam fabuloſam, & incertorum temporũ; alteram Hiſtoricam, quam habent pro veriſſima, præſertim quod iamdudum nõ cuiuis licuerit hiſtorias, annaleſue conſcribere, ſed deputatis tantum à Magiſtratu; ne autem in ſumma annorum dubium vllum relinqueretur ſtatuerunt, vt tempora per annos Imperatorum numerarentur, vltimi anni menſes, ac dies pro vno integro anno computando, qui non pertinent ad ſucceſſorem; ita vt ſi vnus Imperator regnet annos 35. & dies inſuper paucos, puta 10. eiq; alter ſuccedens regnet reliquos anni illius dies, & deinde annum vnum integrum, & menſes 11. prior dicatur regnaſſe annos 26. poſterior. 2. tantum; ſpectata igitur parte illa Annalium, quam 120. libris comprehenſam legere ſuſtinuit P. Trigautius, affirmauit ab Anno Domini 1612. contineri in illis res geſtas annorum amplius, quam quatermille. *Fous* enim primus fundator huius Dynaſtiæ fuit anno ante Chriſtum 2952. Primus autem ex communi ſuffragio electis *Xinnungus* imperare cœpit anno 2847. ante Chriſtum; Demum P. Sabatinus de Vrſis, vnus ex illis, cui à Rege mandata eſt correctio Kalendarij Sinenſis, reperit in obſeruationibus factis ſub *Iao* Rege duas Stellas Fixas cum locis earum in Cœlo notatis prope puncta Solſtitialia, & Æquinoctialia, quibus collatis cum locis, quem habebant Anno Domini 1612. & ſpectato annuo Fixarum progreſſu, collegit ab ea obſeruatione fluxiſſe annos duodecumeſtres Solares 3970. demptiſq; annis Domini 1612. factas eſſe anno 2358. ante Chriſtum. Non audet tamen approbare pro certa illam hiſtoriã ob reuerentiã erga S. Scripturæ Vulgatam editionem, & quia in illis annalibus quædam fabuloſa continentur; cuiuſmodi eſt ſub eodem Rege *Iao* Sole per 10. dies hærente, immotoq; in eodem cœli loco, mundum propemodum conflagraſſe; cum tamen Ioſue 10. dicatur; *ſtetit itaq; Sol in medio cœli, & non feſtinauit occumbere ſpatio vnius diei. Non fuit antea, nec poſtea tam longa dies.* Sed neque idem Pater, aut alij ex noſtris auſi ſunt reprobare Sinenſium Chronologiam, quam videbant ab ipſis haberi pro indubitata, & à fabuloſis temporibus expurgata, quod ſanè prudenter factum eſt, no vnquam nobis obijcere poſſent Demetrium, Eupolemum, Alexandrum Polyhiſtorem, & Iulium Africanum, tanti inter noſtros Chronologos æſtimatum, cum tamen Chaldaici Regni initia repetat iam inde ab anno 2401. ante Chriſtum, vt cap. ſequenti videbimus, quod tamen cum annis poſt Diluuium Noeticum ex Vulgata deductis ſtare non poteſt. Hactenus pro priore parte Concluſionis.

3 Pro poſteriore autem parte Concluſionis ſupponendum hoc loco eſt Lectori (neque enim omnis ſimul probare licet Chronologis) maximum interuallum temporis, quod aliqua cum probabilitate ex Vulgata editione textus Hebraici, & annis Nabuchi, & Cyri colligi poſſit à fine Diluuij Noetici vſque ad Natiuitatem Chriſti, non excedere annos 2793. ſi nimirum inſerto Cainan correctaq; Vulgata, & ortu Abrahæ ad annum 130. Tharæ promoto, numeremus à Diluuio ad ortum Abrahæ annos 382. hinc ad Exodum 720. hinc ad initium templi fundati à Salomone annos 592. hinc ad initium Cyri 540. hinc ad Chriſtum 559. plurimi enim ſummam colligunt multo annis 2793. minorem. Ergo ſpectata editione Vulgata & initio Cyri, de quo ex Olympiadicis annis, & ex eclipſibus ſuo loco adducendis certiſſimi ſumus, non poteſt admitti *Fous* annis 2952. & *Xinnungus* 2847. ante Chriſtum regnaſſe, imò nec *Hoangtus* 2697. cum à fine diluuij, vſque ad diſperſionem filiorum ac nepotum Noe ſub Phaleg. interceſſerint anni multo plures quàm centum. Neque enim admittere poſſumus Regnum hoc fundatum fuiſſe ante Diluuium. Licet enim S. Auguſtinus, & cum eo Genebrardus l. 1. Chron. & Spondanus dicant Cainum in Orientali plaga ſpeciem quãdam regni inſtituiſſe, tamen antediluuianæ omnes Dynaſtiæ obrutæ ſunt Diluuio, quod vniuerſale fuiſſe apertiſſimè teſtatur Sacer textus, contra quem audacter nimis, & imperitè Iſaac Voſſius cap. 12. diſſert. de Mundi ætate non dubitauit aſſerere, illud fuiſſe vniuerſale relatiuè tantum, ad orbem terræ inhabitatum, ideſt ad permodicam Aſiæ partem nondum diſperſis hominibus, nec debuiſſe puniri Diluuio alias partes, vbi nulli erant homines, nedum peccatores, nec tantam molem aquarum de cœlo, aut abyſſis euocandam, nec multiplicanda miracula ſine neceſſitate. Sed nonne æquale aut maius miraculum fuiſſet cohibere molem illam aquarum, quæ 15. cubitis exceſſit altiſſimos quoque montes, ne naturali fluxu ad æquilibrium ſe ſphœrice expanderet? Deinde aues Cœli, & multæ ferè terreſtres longè vltra Aſiam quoq; potuere propagari, & vbiuis terrarum erant reptilia aliqua, & inſecta, & de his omnibus Geneſis 7. aſſeritur. *Vniuerſi homines, & cuncta, in quibus ſpiraculum vitæ eſt in terra, mortua ſunt &c.* quæ ibi lege, & antea dictum erat: *Opertiq; ſunt omnes montes excelſi ſub vniuerſo Cœlo*, non dixit vniuerſæ terræ ne id reſtringeretur ad habitatam terram, *ſed ſub vniuerſo Cœlo*, niſi & hic præfractè dicas Sermonem eſſe de Cœlo, ſub quo habitabant homines. Poſtremò licet Geneſis 10. & 11. poſt Diluuium dicatur à filijs, & nepotibus Noe diuiſas fuiſſe regiones pro diuerſitate linguarum id tamen intelligi poteſt de ſecũda propagatione generis humani per tres Noe filios inſtaurati, ſed non proinde negat Sacra Scriptura, ante Diluuium propagatos fuiſſe homines inſigniter ſuper terram, cum de Patriarchis illis dicat crebro Scriptura *Genuitque filios, & filias*, & cap. 6. *cumq; cœpiſſent homines multiplicari ſuper terram*, quod nulla neceſſitate reſtringendum eſt ad ſolam Meſopotamiam, & Syriam. At quia omnia, hæc interrupta fuere Diluuio, & tamen Sinenſium Chronologia computat prædictos annos tanquam continuatos, & ſucceſſione non interrupta traditos à maioribus, non poſſumus hos referre ad tempus ante Diluuium. Sed neque debemus gratis, & contra calculum P. Sabatini, de quo ſupra, fingere annos antiquos Sinenſiũ breuiores fuiſſe duodecumeſtribus. Quamquam enim dici poſſit annos duodecumeſtres à *Iao* Calendarij inſtitutore introductos, qui non exceſſit annos 2931. ante Chriſtum, ideoq; poſterior fuit Diluuio, antea vero annos fuiſſe trimeſtres, aut quadrimeſtres, hoc tamen gratis dictum non facile admiſerint Sinenſes.

4 At ſi admitti poſſint anni à LXX. Interpretibus numerati, & doceri eos non repugnare abſolutè numero vulgatæ editionis, tunc ſalua eſſe poteſt antiquitas Sinenſium, Chaldæorumq; & Ææegyptiorum, etiam in annis duodecumeſtribus: nam minimum interuallum à Diluuio ad Chriſtum eſt, vt ſuo loco patebit, annorum 3043. hoc pacto. A Diluuio ad ortum Abrahæ nati 70. Tharæ anno, anni 1072. hinc ad Exodum 505. hinc ad Salomonici Templi fundamenta 480. hinc ad Cyrum 427. hinc ad Chriſtum 559. ſumma eſt annorum 3043. quæ *Foi* tempus 2952. ſuperat annis 91. Maximum tamen interuallum eſt annorum 3543. & mediocre 3293. excedens *Foi* initium annis 341. quibus poſt diluuium

Iunium inire potuit. Maximum vero interuallum ex LXX. Interpr. & Cyri initio eſſe poteſt ſic. A Diluuio ad Abraham natum anno 130. Thare, anni 1132. hinc ad Exodum 720. hinc ad Templum 592. hinc ad Cyrum 540. hinc ad Chriſtum 559. ſumma eſt 3543. interquam, & minimam 3041. media eſt, vt dixi 3293. annorum. Vide tamen, quæ de Phaleg dicemus lib. 6. c. 4.

CAPVT II.

De Chaldæorum, Babyloniorum, & Aßyriorum Annis, cum Epocha CHRISTI connectendis.

CONCLVSIO II.

Chaldæorum Regum, ſeu Dynaſtarum antiquitas inter probabiles maxima eſt annorum ante CHRISTM 2786. incipiendo ab Euechoo; ſed annorum 2346. incipiendo à Belo, quem malè confundunt quidam cum Nemrode, Aßyriorum verò annorum 2291. incipiendo à Nino, qui Aſſur, ſeu Aſſyriæ Regnum Babylonico à patre adiunctum ſtabiliuit, ædificata Niniue. Duratio verò vſq; ad Sardanapali interitum, ſeu annum 863. ante Epocham Chriſti à Nini tantum initio computata, fuit annorum 1430. ſed à Belo 1484. & ab Euechoo 1922. Eſto hæc quæ de Euechoo dicuntur, non poſſint probabiliter cohærere cum Annis poſt Diluuium ex Hebraica editione, & Vulgata S. Scripturæ deductis, ſed ſolum cum deductis ex LXX. Interpretum editione.

1 SVpponendum primò eſt Nemrodum filiū Chus, nepotemq; Chami fuiſſe primum Regem Babylonis ex Geneſis 10. vbi dicitur. *Filij autem Cham, Chus, & Meſraim &c. Porrò Chus genuit Nemrod, ipſe cœpit eſſe potens in terra &c. Fuit autem principium Regni eius Babylon, & Arach, & Achad, & Chalanne in terra Sennaar. De terra illa egreſſus eſt Aſſur, & ædificauit Niniuem, & plateas Ciuitatis.* Et à verſu 22. narratur Phaleg. quintus à Sem natus ex Heber, ita dictus, *quòd in diebus eius diuiſa ſit terra.* Cap. autem 11. narratur conſtructio Ciuitatis, & turris à confuſione linguarum nominatæ *Babel*, & quidem in terra *Sennaar* ante diſperſionem filiorum Noe ſuper faciem terræ. Ex quibus ſimul conſideratis conſtat Nemrodum primum fuiſſe Regem, aut Tyrannum, qui poſt diluuium fundauit Regnum, & quidem Babylonis, cœperitq; ædificare vrbem illam, & turrim; & ita S. Io. Chryſoſtomus homil. 29. in Geneſ. S. Hieronymus in traditionib. Hebraicis, S. Epiphanius in Panario, S. Auguſtinus lib. 16. de Ciuit. c. 4. & l. 18. c. 2. Rupertus l. 4. in Geneſim c. 43. Ioſephus l. 1. antiq. c. 4. & 6. Chronicon Alexandrinum, Abulenſis, Caietanus, Oleaſter, Del Rio, & Pererius in cap. 10. Geneſ. Bellarminus, & Gordonus in ſuis Chronolog. Salianus ad Annum Mundi 1932. Quò facit illud Oroſij lib. 2. c. 6. *Babyloniam à Nemrode gigante fundatam, à Nino, vel Semiramide reparatam multi prodiderunt.*

2 Supponendum ſecundò Belum, qui Babylonicæ ciuitatis cœptæ olim à Nemrode, ſed ob terrorem à Deo incuſſum deſertæ, diuq; derelictæ ruinas inſtaurauit, & penè totam de nouo conſtruxit, non ſine cauſa dictum fuiſſe primum Babylonis, & Regni illius fundatorem ab Ethnicis Scriptoribus Herodoto, Beroſo apud Ioſephum lib. 1. contra Ap. Q. Curtio lib. 5. dicente; *Semiramis eam condiderat, vel, vt plerìq; credidere Belus*, & Dorotheo Sidonienſi poeta vetere apud Iulium Firmicum canente.

Vrbs Babylon vetus à Tyrio, quæ condita Belo eſt.

Vbi confundit Belum antiquiſſimum, cum recentiore, Babylon enim multo antiquior eſt Tyro. Quod autem Cteſias, & ex eo Diodorus, Strabo, Trogus, Mela, Solinus, Babylonis ſtructuram Semiramidi tribuunt, intelligendum eſt de reparatione iuxta Oroſium ſupra, vel Ammianū Marcellinum lib. 23. dicentem: *Babylon, cuius Mœnia bitumine Semiramis ſtruxit, arcem enim antiquiſſimus Rex condidit Belus.* Qua ratione poſteà Nabuchodonoſor apud Danielem 4. gloriatur. *Nonne hæc eſt Babylon illa magna, quam ego ædificaui?* quia, vt ait Beroſus apud Ioſephum ſupra, & lib. 10. antiq. cap. 1. pomœria eius dilatauit, & Abydenus apud Euſebium lib. 9. præpar. *Fama eſt Babylonem mœnibus cinctam à Belo, quæ cum tempus aboleuiſſet, noua mœnia ſtruxiſſe Nabuchodonoſorem.* Vbi nota Belum non fuiſſe primum fundatorem Babylonis, ſed eam poſteà mœnibus cinxiſſe, & tamen ibi Euſebius c. 4. cum Alexandro Polyhiſtore, S. Hieronymus in c. 2. Oſeæ, Bellarminus, & Gordonus in Chronol. Pererius l. 15. in Geneſ. Scaliger in fragmentis Euſebij, Spondanus, Salianus ad annū mundi 1931. num. 55. Tirinus in Chron. Sacro c. 33. & Bochartus lib. 4. Geogr. Sacræ c. 12. confundunt Belum cum Nemrode primitiuo fundatore arcis Babylonicæ. Sed profectò illis ſubſcribere non poſſumus, quia, vt infra docebimus, Belus non niſi annis 2346. præceſſit CHRISTI ortum, at Fouis, primus Rex Sinenſium fuit annis 2952. ante Chriſtum, & tamen non fuit antiquior Nemrode, quem Sacra Scriptura primum inter Reges nominat, & qui vtique non fundauit Babylonem niſi tempore Phalegi quinti, aut quarti à Sem, cum Nemrod nepos Chami aliquot annis ante Phalaleg ortus ſit. Præterea non eſt credibile Nemrodum, aut alium de poſteris eius, cum à Deo in ipſo molimine turris Babel, & fundatione arcis diſturbatus eſſet tanto prodigio confuſionis linguarum, auſos eſſe proſequi, ac reſumere ſtructuram illius, quamdiu durauit memoria, & terror ille apud ipſos: & fruſtra conatus eſſet Deus tunc temporis impedire illam inſanam ſubſtructionem iuxta illa verba. *Cœperuntq; hoc facere, nec deſiſtent à cogitationibus ſuis, donec opere eas compleant. Venite igitur, deſcendamus &c.* Aliam igitur Regni ſedem quæſiuit Nemrod, nec niſi poſt aliquot ſecula Belus Babylonis rudimenta inſtaurauit, muriſq; cinxit, poſtquam etiam Dynaſtia Chaldæorum anno 2786. ante Chriſtum, & Ægyptiorum anno 2466. vt poſtea diſcemus, cœperat ante ortum Abrahami.

3 De terra tamen Senaar, & forte de ſtirpe Nemrod egreſſus eſt *Aſſur*, ideſt Rex ille, qui aut fundauit, aut occupauit Regnum Aſſyriorum, nempe aut Belus, aut filius Beli, illudq; adiunxit Regno Babylonico, & ædificauit Niniuem, in qua non ſecus, ac Babylone alternatim fuit Regni ſedes. Belum enim fuiſſe primum Aſſyriorum Regem cenſent Seruius in illud Virgilij: *Quã Belus & omnes à Belo ſoliti*, Euſebius Ado, & Marianus Scotus in Chron. S. Auguſtin. 16. Ciu. c. 17. Beda de 6. ætatibus, Hugo in cap. 10. Geneſis, nempe ante Niniuem fundatam, vel amplificatam, ea enim fundata, & amplificata plateis, vt loquitur Scriptura Ninus ibi primus Rex Aſſyriorum fuit, vt cenſent Tertullianus de pallio c. 2. Africanus in Theſauro temporum, Diodorus lib. 2. Iuſtinus l. 1. & S. Hieronymus in c. 2. Oſeæ dicens. *Primum omni Aſiæ regnaſſe Ninum Beli filium, omnes, & Græcè, & Barbaræ narrant hiſtoriæ.* Porrò ex errore illo, quo Belus idem, ac Nemrod creditus eſt, & ex eo, quod Ninus primus Aſſyriorum Rex fuit, quidam Ninum cum Nemrode confuderunt, vt Gerardus Mercator, & Langius lib. 2. de annis Chriſti cap. 5. tandem verba illa; *De terra illa egreßus eſt Aſſur* verti potuiſſe ſic. *De terra illa egreßus eſt in Aſſur* ille, qui Niniuem ædificauit, & Aſſur eſſe nomen non perſonæ, ſed loci, exiſtimat Bochartus ſupra.

4 Vt iam ad Tempora initialia Regni Chaldaici, Babylonici, & Aſſyrij deueniamus, ſuppono inter fabulas, & figmenta omni veriſimilitudine, nedum veritate carentia reijciendas eſſe illas inſanas annorum Myriadas, quibus Chaldæi ad iactantiam antiquitatis, & retundendam Græcorum item iactantiam, gloriabantur, ſe mortalium vetuſtiſſimos: eſto enim Cicero lib. 1. de Diuinatione dicat. *An contemnamus etiam Babylones, & eos qui ex Caucaſo Cœli ſidera ſeruantes, numeris, & motibus ſtellarum curſus perſequuntur? condemnemus etiam, aut ſtultitiæ, aut vanitatis,*

tatis, qui quadraginta annorum millia, vt ipſi dicunt, monimentis comprehenſa continent? Diodorus tamen l. 2. fide hæc indigna iudicauit dicens. *De multitudine verò annorum referentibus Chaldæis, vix facilè quiſquam crediderit: enumerant enim quadraginta, & ſeptuaginta tria millia annorum ad Alexandri expeditionem in Babyloniam ab eo tempore, quo primum apud eos aſtra obſeruari cœperunt.* Longè magis ſobrius fuit ille Sacerdos Ægyptius, ex quo Alexander Magnus in Epiſtola ad matrem Olympiadem ſcripſit. *Regnum Aſſyriorum quinque annorum millia exceſſiſſe*, vt refert S. Auguſtinus l. 12. de Ciuit. c. 10. fruſtra enim Panodorus, & Anianus apud Georgium Syncellum Annos illos in dies reſoluere conatus eſt, Langius verò l. 1. de Annis Chriſti c. 17. partim in dies, partim in annos voluntaria, & gratuita fictione; cui enim prudenti perſuadeas Chaldæos pro Annis dies habuiſse, & ſtatim ad annos duodecumeſtres tranſiſse? Hos igitur dimittamus.

3 Prima igitur antiquitatis Chaldaicæ ſumma probabilis eſt, quam Calliſthenes conſobrinus, & diſcipulus Ariſtotelis, dum Babylone cum Alexandro Magno verſaretur, didicit à Beroto Chaldæo, de qua Simplicius comm. 46. in 2. de Cœlo ſic ſcribit. *Nondum enim obſeruationes illæ cœleſtes, quas Ariſtotelis rogatu Calliſthenes Babylone miſit, in Græciam peruenerant, quas quidem annorum fuiſſe mille nongentorum trium annorum auctor eſt Porphyrius ad Alexandri Macedonis, vſque tempora ſeruatas.* Oſtendimus autem libro 3. c. 4. nu. 6. Babylonem occupatam ab Alexandro Magno anno ante Epocham Chriſti 330. quibus addendo annos obſeruationum 1903. conſurgit earum initium ad annum 2233. ante Chriſtum, quare ſi Regni quoq; Chaldaici initium paulo ante incœperit non eſt improbabile; Aſſumimus enim, quod alias fuſius docebimus, interuallum annorum à Diluuio ad Chriſtum, ſalua etiam Vulgata editione S. Scripturæ maximum, ex probabilibus eſse annorum 2793. Minimum autem 1263. & mediocrè 2528. cuius, & interuallorum quoq; ex verſione LXX. Interpretum partiales ſummulas placet hic in conſpectû dare, vt alijs quoq; quæſtionibus deſeruiant.

	Pro Interuallo à Diluuio Noe ad CHRISTVM.	Ex Vulgata.	Ex LXX.
Maximo.	A Diluuio ad Abrahæ natiuitatem	382	1132
	A Natiu. Abrahæ ad Exodum	720	720
	Ab Exodo ad fund. Templi Salomonis	592	592
	A Templi fund. ad Cyri initium	540	540
	A Cyri initio ad Chriſtum	559	559
	Maximi ſumma	2793	3543
Minimo.	A Diluuio ad Abrahæ natiuitatem	292	1072
	A Natiuit. Abrahæ ad Exodum	505	505
	Ab Exodo ad fund. Templi Salomonici	480	480
	A fundam. Templi ad Cyri initium	427	427
	A Cyri initio ad Chriſtum	559	559
	Minimi ſumma	2263	3043
	Ergo mediocris ſumma	2528	3293

6 Modò videndum eſt, an Anni Regum Chaldæorum, Babylonis, & Aſsyriorum, quos habet Iulius Africanus in Theſauro temporum intra interuallum à Diluuio ad Chriſtum poſſint conſiſtere: ſunt autem infraſcripti, quibus adiecimus Annos ante Chriſtum, ſuppoſito Sardanapali fine in ante Chriſtum 863.

	Reges Chaldæi, & Aſsyrij.	Regni Duratio Anni	Regni Initium ante Chr.
Chaldæi.	1 Euechous	6 m. 8	2786
	2 Comasbolus	7 m. 6	2780
	3 Porus	35	2772
	4 Necbubes	43	2737
	5 Abius	48	2694
	6 Oncballus	40	2684
	7 Chinzirus	43	2606
Arabes.	8 Mardocentea	45	2361
	9	40	2516
	10 Siſimordacus	28	2476
	11 Nadius	37	2448
	12 Parannus	40	2411
	13 Nabonnadus	45	2371
	Summa	440 m. 2	
Aſsyro Babylonici.	1 Belus	55	2346
	2 Ninus eius filius	52	2292
	3 Semiramis	42	2240
	4 Nynias Sames	38	2198
	5 Arius	30	2160
	6 Atalius	40	2130
	7 Xerſea	30	2090
	8 Armamithres	38	2060
	9 Belochus	35	2022
	10 Balæus	52	1987
	11 Sethos Altadas	32	1935
	12 Mamythus	30	1903
	13 Aſchalius	28	1873
	14 Sphærus	22	1845
	15 Mamyloa	30	1823

Aſsyro Babylonici Reges.	Regni Duratio Anni	Regni Initium ante Chr.
16 Sparthæus	42	1793
17 Aſcatades	38	1751
18 Amyntea	45	1713
19 Belochus II.	23	1668
20 Balatores	30	1645
21 Lamprides	30	1615
22 Soſarca	20	1583
23 Lampraes	30	1563
24 Panyas	45	1533
25 Soſarmus	42	1488
26 Mithræus	27	1446
27 Teutamus	32	1419
28 Teutæus	44	1387
29 Arabelus	42	1343
30 Chalaus	43	1301
31 Anabus	38	1256
32 Babius	37	1218
33 Thinæus	30	1181
34 Dercylas	40	1151
35 Eupachmes	38	1111
36 Laoſthenea	45	1073
37 Pyrtiades	30	1028
38 Ephiractæus	21	998
39 Ephacheres	52	977
40 Acracarnes	42	925
41 Sardanapalus	20	883
Summa	1484	
Finis huius Imperij		863

7. Eu-

7 Euſebius tamen in Chronico, non ſolùm non agnoſcit 13. Reges Chaldæorum ante Belum, ſed vt duos Aſtronomiæ quaſi fundatores Abrahamum, & Belum, aut Ninum in idem proximè tempus conferret, & Teutanem in belli Troiani tempus, quattuor Reges Aſsyrios ab Africano nominatos ſupprimit, nempe *Arabelum, Chalaum, Anabum, & Babium*, & Belo dat annos 65. Soſarmo 19. tantum: cum tamen Iulio Africano tanquam præcipuo ſuæ Chronologiæ fundamento paſſim nitatur; ob idque reprehenſus ſit acriter à Georgio Syncello, & à Scaligero. Salianus quoq; tomo 2. ad Annum Mundi 2803. & tomo 3. ad annū 2921. nō miratur Euſebium Arrianiſmo infectum, infidelē quoq; fuiſſe in referendis Africani numeris, ſed tamen ne ex Africani numeris initiū Regni Chaldaici aſcendat vltra Diluuij Noetici finem, Euſebium ſequendum hic putat, quod ex eadem cauſa cenſet Petauius l. 9. c. 12. præſertim cum Euſebius haberet alios Auctores, quos poſset ſequi; Licet enim Africanus à Belo ad Sardanapali interitū numeret ann. 1484. & Reges 41. Aſsyriorum tamen Imperium plures alij multo breuius poſuerunt, & pauciores Reges. Et ſanè omiſſo Herodoto, qui annos tantum 520. numerat à Beli initio, *Annos* 1295. Oroſius lib. 2. c. 3. & lib. 1. c. 12. Lipſius in notis ad Velleium, & Spondanus in Annalibus veteris teſtamenti; *Annos* autem 1300. Clemens Alex. 1. Strom. item 300. circiter, aut 305. Euſebius in Chron. S. Auguſtinus l. 12. de Ciuit. c. 10. & l. 18. c. 21. Salianus ad Annos Mundi 1931. & 3235. Petauius lib. 9. c. 13. Tirinus in Chronico Sacro c. 33. *Annos* verò 1360. Cteſias apud Diodorum Siculum lib. 2. & Georgius Syncellus, Trogus, & Iuſtinus; ipſe autem Diodorus l. 2. ait: *Aſſyriorum Imperium, quod à Nino ad trigeſimam vſque progeniem vltra mille, & quadringentos annos ſteterat, à Medis euerſum eſt*; Ergo addito Belo proximè conſentit cum Africano, qui in Theſauro temporum ponit annos 1484. Quod enim Velleius lib. 1. ait. *Imperium Aſiaticum ab Aſſyrijs, quid obtinuerant annis mille ſeptingentis, translatum ad Medos.* Corrigitur à Lipſio, ſed forte Velleius incipit à Mardocente Arabo, de quo Africanus; inde enim numerando ſunt anni 1699. & rotunde 1700. Errant autem, qui ex Trogo, & Iuſtino numerant annos 1300. à Belo: Iuſtinus enim lib. 1. ne Beli quidem meminit, ſed cum dixiſſet: *Primus omnium Ninus Rex Aſſyriorum*, poſtea ſubdit: *Imperium Aſſyrij, qui poſtea Syri dicti ſunt, mille trecentis annis tenuere*, ergo additis Beli 55. ex Africano, vel 65. ex Euſebio, fiunt 1355. vel 1365. vel medio modo 1360.

8 Nos in hac diſſenſione Africanum, & Diodorum vtpote maiores, & antiquitatis conſultiſſimos præferendos putamus (quoad Aſſyriorum Regnum) Euſebio, & eius ſequacibus, nec ſine neceſſitate deſerendos; præſertim cum nulla reddatur cauſa, ob quam Euſebius quatuor illos Reges potius quàm alios ab Africano aſſertos amputarit, poſitiq; duratio Imperij Aſſyrij annorum 1484. conſiſtere intra interuallum à Diluuio ad Chriſtum, ſaluis numeris Vulgatæ editionis, Annis enim 1484. addendo annos quos omnes à Cyro ad Chriſtum ponunt 559. fiunt 2043. His ſi addamus intermedios *Medorum* annos ex Diodoro, & Cteſia 317. vel ex Euſebio 259. fiunt anni, vel 2360. vel 2302. quæ vtraq; ſumma cadit intra Mediocre interuallum 2528. nedū intra maximum 2793. ex Vulgata collectum ad finem numeri 5. Nos tamen capite 4. oſtendemus *Medorum* annos ab Arbace quidem ad interitum Aſtyagis interceſſiſſe non niſi annos 304. quos addentes anno 559. initioq; Cyri habemus annum 863. ante Chriſtum, pro initio Medorum ſub Arbace, & fine Aſſyriorum ſub Sardanapalo, demum his addentes annos 1484. cadit initium Beli, & Regni Aſſyriorum in annum 2347. ante Chriſtum, ſed includendo terminos 2346. Obſeruationum autem de quibus num. 5. fuit annus 2233.

9 Tandem verò ſi Beli initio, anniſq; ante Chriſtum 2346. addamus, annos 440. quos Africanus ponit, vſq; ad Euechoum, fuiſſet Chaldaicæ Dynaſtiæ initium anno 2786. ante Chriſtum, quod ex poſitis ad finem num. 5. non excedit quidem maximum à Diluuio ad Chriſtum interuallum annorum 2793. ſaluis numeris vulgatæ editionis, ſed annis 8. poſt diluuium cadit, quia tamen Dynaſtiarum, ac Regnorum diuiſiones, & fundationes, non niſi poſt Phalegi ortum fuere annis centum, & amplius poſt Diluuium, & non debemus Chronologiam, ob hanc ſolam Epocham cogere ad eligendum illud interuallum maximum, præſertim ſi aliunde probabilius ſit interuallum aliquod medium circiter inter maximum, ac minimum; ideo ſuſtineri nō poteſt Chaldaicæ Dynaſtiæ prædicta duratio, & antiquitas, ex Vulgatæ numeris, & niſi ad LXX. Interpretum numeros recurratur. Vide tamen, quæ de Phaleg tempore dicam lib. 6. cap. 4.

CAPVT III.

De Annis Regum Aegypti antiquorum ante Ptolemæos, cum Epocha Chriſti connectendis.

CONCLVSIO III.

Etſi valde incerta, & inconſtans eſt apud Hiſtoricos Chronologia Regum, & Dynaſtarum Aegypti, videtur tamen à Mene primo Rege incœpiſſe Anno ante Chriſti Epocham 2466. ex datis ab Eratoſthene, & Africano, duraſſeq; vſq; ad Cambyſem annos 1941. At ex datis ab Euſebio, videtur incœpiſſe Anno 2007. ante Chriſtum, & duraſſe vſq; ad Cambyſem Annos 1480. inde autem ſub Perſis, vſque ad Ptolemæos Annos 202.

1 ÆGyptiorum iactantia de Antiquitate haud multo minor fuit, quàm Chaldæorum; Refert Herodotus lib. 2. audiſſe ſe ab eorum Sacerdotibus *Menem* fuiſſe primum eorum Regem, & addit: *poſt hunc recenſebant è libro Sacerdotes nominatim alios trecentos, ac triginta tres reges, in quibus tot ætatibus hominum decem, & octo fuiſſent Aethiopes, & vna mulier alienigena Nitocris nomine, mox horum poſtremū fuiſſe Moerin.* Omnibus his prætermiſſis, Herodotus incipit aliorum res geſtas narrare à *Seſoſtri*, & recenſet ordinatim poſt eum *Pheronem*, *Proteum* ſub belli Troiani initia regnantem, *Rhampſinithum*, *Cheopem*, & *Chephrenem*, quorum vtrique dat ſingillatim annos 50. inde *Mycerinum*, *Aſychin*, *Anyſin*, & *Sethon* Vulcani Sacerdotem, quem *Sennacherib* Regis Arabum, & Aſſyriorum coæuum facit: poſt hunc 12. ſimul Reges diuiſiſſe inter ſe Ægyptum ſimulq; regnaſſe, quos inter *Pſammitichum* toti fere Ægypto dominatum eſſe annos 54. deinde *Necum*, eius filium per annos 17. & inde *Pſammin* annos 6. inde *Apriem* annos 25. & lib. 3. *Amaſin* annos 44. contra quem Cambyſes Cyri filius expeditionem ſuſcepit, & *Pſammenitum* filium Amaſis regnantem iam menſes 6. ſed occaſione *Sethi*, de quo ſupra, addit Herodotus lib. 2. *Ad hunc vſq; narrationis locum, & Aegyptij, & Sacerdotes referebant, demonſtrantes à primò Rege, ad hunc Vulcani Sacerdotem progenies hominum fuiſſe trecentas quadraginta, & vnam, & totidem interea Pontifices, totidemq; Reges. Trecentæ progenies æquipollent annis decem millibus. Nam tres virorum progenies centum anni ſunt:* Vnde colligit vſque ad Sethum, & Sennacherib annos 10343. ſubiungitq; figmenta de Sole bis occaſo, vnde nunc oritur, & bis orto vbi nunc occidit, & de Dionyſio, ſeu Baccho, quem *Oſirim* vocant Aegyptij à quo vſque ad *Amaſim* numerabant quindecim millia annorum. At ſi Proteus floruit ſub initia Troiani belli raptumq; Helenæ, hoc eſt ea dictis libro 3. cap. 1. circa annū ante Chriſtum 1194. Phero, & Seſoſtris floruerint intra annos 1200. & 1300. ante Chriſtum.

2 Diodorus Siculus lib. 1. ſic. *Eorum nonnulli fabulantur, Deos primum, & Heroas in Aegypto paulo minus decem, & octomillia annorum regnaſſe, deorumq; poſtremum Orum, Iſidis Regno potitum: homines verò paulo minus annorum quindena millia, vſq; ad centeſimam, atq; octogeſimam Olympiadem, quo tempore nos in Aegyptum tranſcendimus;* nempe vſque ad annum 60. ante Chriſtum. Poſtea ſubiungit. *Primum poſt Deos in Aegyptum regnaſſe ferunt Menam de huius progenie Reges 52. regnarunt annos 1040. poſt*

bos Buſiris, & ab eo octo, quorum vltimus Buſiris quoq; nominatur, qui Heliopolim, ſeu Thebas condidit poſt eum Vchorus, qui Memphim condidit, inde duodecimus ab eo Myris, poſt hunc ſeptimus Seſoſtris Regum Aegypti celeberrimus, qui Babylonem inſtaurauit, eiuſque filius iam Seſoſtris, poſt eum plures Reges nil memoria dignum geſſere, deinde Amaſis, deinde Actiſanes antea Rex Aethiopum; & lib. 2. proſequitur alios, qui ſunt *Merides*, ſeu *Marus*, & poſt quintam generationem *Cetes* qui, & *Proteus*, qui Iliaci belli tempore extitit, inde filius eius, & poſt eum 6. Reges ocioſiſſimi, deinde *Nileus*, poſtea *Chemmis*, qui regnauit annis 50. inde frater eius *Cophus* qui 50. & filius *Chebreus*, qui 6. annos regnauit, hinc *Mycerinus*, ſeu *Cherinus*, hinc *Bocchorus multis deinde exactis ſeculis regnauit Aegyptus Sabbacus nomine, genere Aethiops*, quo ſecedente in Aethiopiam, poſt interregnum annorum 2. creati ſunt decemuiri, qui per annos 15. rexerunt Aegyptum, horum vltimus *Pſammiſichus ſartes* bellica virtute Aegypti regno potitus eſt; deinde quarta poſt eum generatione *Apries* annos 22. & tandem *Amaſis*, de quo concludit ſic: *Cum regnaſſet annos quinque, & quinquaginta mortuus eſt, quo tempore Cambyſes Perſarum Rex Aegyptum armis capit, circa tertium annum Olympiadis tertia, ac ſexageſima*. Videlicet circa annum 525. ante Chriſtum. Patet igitur hinc ſtatui non poſſe ne probabile quidem initium horum Regum, tum quia non conſtat de numero eorum, tum quia neſcimus an, & quamdiu vſi ſint annis menſtruis, bimeſtribus, trimeſtribus, aut quadrimeſtribus, & quandonā vti cœperint duodecumeſtribus.

3 Iſaacus Voſſius in Differt. de Mundi ætate c. 10. notat ex Manethone Nomarchias in Aegypto, demptis Alienigenis ibi regnantibus fuiſſe 12. videlicet Thinitarum, Memphitarum, Elephantiniorum, Heracleopolitarum, Dioſpolitarum, Thebanorum, Dioſpolitarum Minorum, Xoitarū, Tanitarum, Bubaſtitarum, Saitarum, Mendeſiorum, & Sebennytarum, ſed Manethonem eorum annos ſucceſſiuè poſuiſſe, cum tamen aliqui ſimul eodem tempore in diuerſis locis regnarint. Poſtea ex Eratoſthene Africano, & Syncello à *Mene* primo Rege Aegyptiorum ad *Amutantai* finem numerat annos 1075. *Amuthantai* autem finem incidiſſe juxta Africanum in annum 7. vel 8. *Abobi* Iudicis Hebr. & Mundi 4000. qui eſt ipſi 1391. ſi quidem Annum Chriſti 1658. vult eſſe Mundi 7048. additis ergo 1075. ad 391. euadit initium Menæ ad Annum ante Chriſtum 2466. Quia verò Diodoro ſupra, & Euſebio, finis huius Regni à Cambyſe occupati cadit in annum 525. ante Chriſtum, fuit hac ratione duratio eius annorum 1941.

4 Vuilhelmus Langius lib. 2. de Annis Chriſti c. 6. notat *Mizraim* Cami filium, nepotemq; Noe obtinuiſſe Aegyptum, & numeros annorum Regum Aegypti quos Manethon tradidit, Euſebium interpolaſſe, vt ſuo inſtituto ſeruirent, ac diſcrepare à collectaneis Scaligeri, minuſq; errare, qui cuiuſq; Dynaſtiæ annos collectos, quàm qui ſingulorum Regum ſectetur. Supponit deinde Cambyſem Aegypto potitum anno periodi Iulianæ 4189. ideſt ante Chriſtum 525. Quia verò hinc Plutarchus docuit Annos Ægyptiorum prius menſtruos, poſteà quadrimeſtres, & demum ſemeſtres fuiſſe; inde autem Manethon, quindecim Dynaſtias, quæ alioquin continent annos Aegyptios 3417. æſtimat annorum duodecumeſtrium 443. ſi priores anni 2917. ſumantur pro menſtruis, & 300. ſequentes, pro quadrimeſtribus, & vltimi 200. pro ſemeſtribus, prodibunt anni duodecumeſtres 443. Hinc etiam factum eſſe vt Dynaſtiæ tres ſolæ nempe 16 17. & 18. plures annos contineant apud Manethonem, quàm quindecim Dynaſtiæ præcedentes ſimul, eo quòd iam anni ſemeſtres eſſent. Indicat autem Manethon apud Ioſephum lib. 1. contra Apionem, Iſraelitas ex Aegypto egreſſos ineunte Dynaſtia 18. & regnāte in Aegypto *Amoſe*, ſeu *Tethmoſe*, & Paſtores Phœnicios fuiſſe in Aegypto annos 511. nempe ſemeſtres, qui efficiunt annos Solares 250. Amoſem autem regnaſſe 25. annos; Cum ergo hic ſit Pharao, qui mox egreſſis Iſraelitis perijt in mari rubro, ſequitur eius initium fuiſſe anno 25. ante Exodum, quem ponit anno periodi Iulianæ 3210. ideſt ante Criſtum 1504. ideoq; initium *Amoſis* Dynaſtiæ 18. anno ante Chriſtum 1528. Reliquarum Dynaſtiarum præcedentium annos, ſimili artificio reducit ad 710. annos duodecumeſtres, qui additi anno 1528. efficiunt annum 2238. ante Chriſtū, pro initio Dynaſtiarum Ægypti, vnde ad annum 525. quo Cambyſes Perſarum Regno Ægyptum adiunxit, ſunt anni 1713. quibus durauit Regnum Aegyptiorum ſub Aegyptijs Aethiopibuſue Dynaſtis. Qui totus diſcurſus ingenioſus quidem eſt, ſed haud ita certus, cum certo nō conſtet quando, & quamdiu vſi ſint annis menſtruis, quando quadrimeſtribus, quando ſemeſtribus, & quando tandem duodecumeſtribus. Prætereà Herodotus annos Aegyptiorum colligit ex generationibus, aitq; tres generationes efficere annos centum, quod non eſt verum de annis menſtruis, immo nec de ſemeſtribus.

5 Quod ſpectat ad *Pſammetichum* eiuſque ſucceſſores, vſque ad Cambyſem, iam vidimus non conuenire inter Herodotum, & Diodorum, ſed neque conſentit Manethon apud Africanum Euſebium, aut Scaligerum in calce Theſauri tempor. vt liquet ex ſequenti ſynopſi; in qua regnarunt.

	Herodoto.	Diodoro.	Africano.	Euſebio.	Scaligero.
Pſammethicus.	54		54	44	44
Necos, ſeu Necao.	17		6	6	17
Pſammis.	6		6	12	16
Apries, ſeu Vaphries.	25	22	19	30	25
Amaſis.	44	55	44	42	44
Pſammenitus.	m. 6		m. 6		
Summa	146 6		129 6	134	146

Tradit autem Herodotus *Neconem* anno Regni ſui 6. pedeſtribus copijs viciſſe Syros ad Magdolum, & anno 10. Regni ſui victum eſſe à Nabuchodonoſore, ſuperuixiſſe tamen adhuc annos 6. integros. Priorem illam victoriam refert Sacra ſcriptura lib. 4 Regum cap. 23. & 2. Paralip. c. 35. de Ioſia: *In diebus eius aſcendit Pharao Nechao Rex Aegypti, contra Regem Aſſyriorum, ad flumen Euphratem, & abiit Ioſias Rex in occurſum eius, & occiſus eſt in Mageddi, cum vidiſſet eum*. Magdoli quoq; meminit Hieremias c. 46. occiſo aut Ioſia, Nechao Hieroſolymam grandi ære multauit, & Ioakim Regem conſtituit. Sed non videtur *Apria* (quem Hieremias c. 44. nominat *Ephree*) ſucceſſiſſe immediatè Amaſis, neque hic ſemper regnaſſe, ſed potius præfectum fuiſſe à Nabuchodonoſore tanquam Viceregem. Ezechiel enim cap. 29. vaticinatur ſic. *Dabo terram Aegypti in ſolitudines, gladio diſſipatam à terra Syenes, vſque ad terminos Aethiopiæ. Non pertranſibit per eam pes hominis, neque pes iumenti gradietur in ea, & non habitabitur quadraginta annis &c. Poſt finem quadraginta annorum congregabo Aegyptum de populis, in quibus diſperſi fuerunt &c. & erunt ibi in Regnum humile*; quibus expenſis Petauius lib. 10. de Doctrina temporum c. 17. ex eodem Ezechielis capite colligit expeditionem Nabuchodonoſoris in Aegyptum ſuſceptam anno circiter 30. regni eius, regnante *Aprie*, quem Nabuchodonoſor regno, ac vita ſpoliarit anno ante Chriſtum 576. & Aegyptum deuaſtarit, ita vt comparatiuè ad priſtinum ſtatum ſaltem multis in locis ſolitudo videretur, relicto tamen præfecto *Amaſi*, qui poſt 40. annos euaſerit Rex, & poſt 4. annos à Cambyſe occupata ſit Ægyptus, ſed de his melius iudicabitur, vbi de annis Nabuchodonoſoris.

6 Nos ex Euſebij datis initia huius Regni ſic inueſtigauimus (non reprobantes tamen Eratoſthenem, & Africanum, de quibus num 3. ait enim Euſebius in prioris Chro-

nici

nici præfatione: *Item apud Aegyptios ab ætate Nini, & Semiramidis, quo tempore iam ſexta decima Dynaſtia Thebæi Aegyptijs imperabant, vſque ad XX. Dynaſtiam, & Thuorim, qui ab Homero Polybus vocatur, ſub quo Troia capta eſt colligũtur etiam ſupradicti anni DCCCXXXIV.* in Chronico autem ipſo, ſeu Regum ſerie, toti Dynaſtiæ xvj. dat annos 190. & Dynaſtiæ Paſtorum xvij. annos 103. & Dynaſtiæ xviij. Dioſpolitarum annos 348. & Dynaſtiæ xix. annos 94. vſque ad Thuoris finem, quarum ſumma item eſt annorum completorum 834. quarum Dynaſtiarum annos à xx. incluſiuè, vſque ad 27. excluſiuè, qua Cambyſes Cyri filius Aegypto potitus eſt, numerat Euſebius annos 648. qui additi annis 834. faciunt annos 1482. & hi additi anno 3. Olympiadis 63. quo Euſebius, cum Diodoro vult Cambyſem potitum Aegypto, id eſt annis 525. ante Chriſtum, efficiunt annum ante Chriſtum 2007. quo Dynaſtia Thebanorum in Aegypto cœpit. Reliquas enim pro fabuloſis habuit Euſebius; Ex quo tamen ne penitus Chronologos fraudemus Catalogo horum Regum qualicumq; exhibebimus annos, & Dynaſtiar. & Regum, paucis correctis, & primum Dynaſtiarum.

ÆGYPTI Dynaſtæ ex Euſebio.	REGNI Duratio Anni.	Initium ant. Ch.
16 Thebæor.	190	2007
17 Paſtorum.	103	1817
18 Politanorum.	348	1714
XIX.	194	1366
XX.	177	1172
XXI.	130	995
XXII.	49	865
XXIII.	44	816
XXIV.	44	772
XXV.	44	728
XXVI.	159	684
Summa	1482	
Reges Ægypti ex Euſebio.	Durat. Ann.	Initium ant. Ch.
Thebæi.	190	2007
Paſtores.	103	1817
Politani.	348	1714
Amaſis.	24	1714
Chebron.	13	1690
Ammenophis.	21	1677
Mephres.	12	1656
Miſpharmutoſis.	26	1644
Tuthinoſis.	9	1618
Amenoptes Pharao	18	1609
Orus.	52	1592
Acencris.	12	1540
Achoris.	9	1528
Chencres.	16	1519
Accheres.	8	1503
Cherres.	15	1495
Danaus.	5	1480
Ægyptus.	68	1475
Menophis.	40	1407
Zetus.	55	1367
Ramſes.	66	1312
Ammenophis II.	40	1246
Ammenemes.	26	1200
Thuoris.	13	1186

Reliqui ex Euſebio.	REGNI Duratio Ann.	Initium ant. Ch.
XXVII. Dynaſtia.	177	1172
Smendis.	26	995
Pruſenſes.	41	969
Nephercheres.	4	928
Ammenophis III.	9	924
Oſochor.	6	915
Spinaces.	9	909
Pruſenſes II.	35	900
Seſoncoris.	21	865
Oſorthon.	15	844
Tacheloſis.	13	829
Petuboſtis.	25	816
Oſorthon II.	9	791
Pſammus.	10	782
Bochoſis.	44	772
Sebachon.	12	728
Sebicus.	12	716
Tarachus *Aethiops*	20	704
Merres *Aethiops.*	12	684
Stephinatis.	7	672
Nichepſus.	6	665
Pſammeticus.	44	659
Nechao.	6	615
Pſammius.	12	609
Vuaphres.	30	597
Anamaſis.	42	567
Cambyſes.	✠	526
At ex Herodoto.	Durat.	Initium
Pſammeticus.	54	671
Necos.	17	617
Pſammis.	6	600
Apries.	25	594
Amaſis.	44	569
Pſammenitus.	m. 6	525

Ex Manethone apud Ioſephum l. 1. c. Apionem.	REGNI Duratio Anni	
Timaus.		
Saltis.	19	
Baeon.	40	
Apachnas.	36	7
Apochis.	61	
Ianias.	50	1
Aſſis.	49	2
Paſtores alij.	255	
Omnes ſimul	511	
Thebæi.		
Aliſpargmutoſis cũ filio Themoſi eiecit Paſtores deinde		
Themoſis.	25	4
Chebron.	13	
Amenophis.	20	7
Ameſses ſoror.	21	9
Mephes frater.	12	9
Themoſis.	9	8
Amenophis.	30	10
Orus.	36	5
Acencheres filia	12	1
Rathotis frater.	9	
Acencheres.	12	5
Acencheres alter.	12	3
Armais.	4	1
Armoſis.	1	4
Armeſeſmiam.	66	2
Amenophis.	19	6
Sethoſis, & eius frater Danaus.		

Erant ergo, ait Ioſephus Paſtores in Ægypto annis 393. ante Danaum, qui migrauit ad Argiuos.

CAPVT IV.

De Medorum Regum, & Aſſyriorum Sardanapali ſucceſſorum Annis, cum Epocha CHRISTI nectendis.

CONCLVSIO IV.

Medorum Regnum Anno ante CHRISTI Epocham 863. initum durauit ab Arbace, vſque ad Aſtyagem à Cyro expulſum Annos CCCIV. ſed vſque ad mortem Aſtyagis Annos CCCXVII. Aſſyriorum autem Monarchia quidem defecit in Sardanapalo, non tamen omnino Regnum, cum poſt eum regnarint in Aſſyria, inſtaurata Niniue ſex alij Reges in S. Scriptura nominati, & alij vſque ad Cyaxaris vltimos Annos.

1 CVm Arbaces præfectus Medorum ſollicitatis ad rebellionem alijs contra Sardanapalum, & præcipuè Phul-Bel-Ocho Babyloniæ præfecto, eum intra Niniuem ad tales anguſtias redegiſſet vt poſt biennalem obſidionem, ipſe ſe intra ingentem pyram, cum ſuis diuitijs pellicibus, liberiſq; combuſſerit, vt fuſius narrat Diodorus lib. 2. Iuſtinus l. 1. qui *Arbaſtem* nominat pro Arbace, & Athenæus l. 12. & Ninum, ſeu Niniuem deuaſtaſſet, Monarchiæ Aſſyriorum magnam partem tranſtullit ad Medos, & primus Rex Medorum factus eſt anno ante Epoch. Chriſti 863. Vt docuimus cap. 2. non 876. vt malè cenſuit Petauius, nec 819. vt Salianus, & alij; Vt autem id confirmemus, & reliquorum Regum Medorum annos rite ordinemus, proponendi ſunt anni quibus regnarunt, tum ex Cteſia & Diodoro, & quoad Aſtyagem ex Herodoto, tum ex Chronico Euſebij, tum ex Georgio Monacho in Excerptis apud Petauium l. 9. de Doctrina temporum c. 34. & ſunt huiuſmodi.

Ex Cteſia, & Diodoro.	Anni Regni.	Ineunt ante Chriſt.	Ex Euſebio.	Anni Regni.	Ex Georgio Monacho.	Anni Regni.
Arbaces.	28	863	Arbaces.	28	Arbaces.	28
Mandauces.	50	836	Soſarmus.	30	Mandauces.	20
Soſarmus.	30	786	Medidus.*	40	Soſarmus.	30
Artycas.	50	756	Cardiſeas.	13	Artycas.	30
Cardiceas, qui & Arbianes.	22	706	Deioces.	54	Deioces.	32
Deoces, qui & Arſaeis.	40	684	Phraortes.	24	Aphradartes.	31
Phraortes, qui & Artynes.	22	644	Cyaxares.	32	Cyaxanes.	32
Cyaxares, qui & Aſibaras.	40	622	Aſtyages.	38	Aſtyages ex Herodoto.	35
Aſtyages, qui & Spandus.	35	582				
Summa	317		Summa	259		258
Aſtyagis mors		547				

Aſtyagis annos omittit Diodorus, & Georgius, ſed ſupplendi ſunt ex Herodoto, vtpote antiquiore, potius quàm ex Euſebio, & ob eandem cauſam longè præferendus eſt ipſi Cteſias, & Diodorus, vt quoad hoc bene cenſet Petauius ſupra, & Langius de Annis Chriſti l. 2. c. 9. & ſanè infidus fuit in hoc Euſebius ſupprimens Mandaucem & nullo authore adducto Chronologiam conturbans, ſicut, et Scaliger Aſtyagi tribuens annos 40. contra expreſſum cenſum Herodoti: Vt proinde mirer Salianum & alios non auſos eſſe ab Euſebio diſcedere; Qui ſanè quia Cyri initium omnes ponunt Olympiadis 55. anno primo, ideſt ante Chriſtum 559. aut 560. putantq; tunc Aſtyagem mortuum eſſe, idcirco addentes huic anno Euſebianam Medorum ſummam annorum 259. initium Regni Medorum ſtatuunt anno ante Chriſtum 818. aut 819. in quo dupliciter peccant, primum in præterendo Euſebio, Cteſiæ Diodoro, et Herodoto abſque vlla neceſſitate, quod non peccat Petauius, deinde in confundenda prima inuaſione Cyri, qua perſequutus eſt Aſtyagem, cum anno, quo Cyrus mortuo Aſtyage, pacificè poſſidere incœpit Regnum Medorum, in quo peccat etiam Petauius, non tamen Langius.

2 Antequam verò Concluſionem totam probemus, diſſerendum eſt de Eclipſi illa, quam Herodotus lib. 1. refert accidiſſe Cyaxaro Medorum, & Halyatte Lydorum Regē; anno ſexto belli à Cyaxare ſuſcepti his verbis è Græco fideliter translatis: *Sexto anno collatis ſignis, quum æquo Marte certarent, inter præliandum contigit, vt repente dies in noctem verteretur. Quam immutationem diei Thales Mileſius Ionibus futuram prædixerat, hunc ipſum annum præfiniens, quo mutatio illa facta eſt*; et iterum de Cyaxare, Aſtyagis patre: *Hic eſt qui cum Lydis bellum geſſit, quo tempore in ipſa pugna dies in noctem conuerſus eſt.* Eudemus apud Clementem Alexandrinum Herodotum allegans, addit id fuiſſe regnante Cyaxare *ἀμφὶ τὴν πεντηκοστὴν Ὀλυμπιάδα. Circa quinquageſimam Olympiadem*; ſed accuratiùs Plinius l. 2. c. 12. *Primus omnium Thales Mileſius, Olympiadis quadrageſimæ octauæ anno quarto, prædicto ſolis defectu, qui Halyatte rege factus eſt; Vrbis conditæ CLXX.* Vrbis annus Varronianus 170. ideſt ex dictis l. 3. c. 2. Annus ante Chriſtum 584. vel 585. Cleomedes l. 2. Cyclicæ Theoriæ c. 3. affirmat Eclypſim illam fuiſſe totalem in Helleſponto, ſed Alexandriæ digitorum 10. et Theon in Comment. Almageſt. l. 6. c. 11. *Aſſumit Eclipſim in locis, quæ ſunt circa Helleſpontum, in toto Sole accuratè factam, vt nihil de eo appareret in locis circumiacentibus.* Reuera tamen anno illo 584. Sardibus in Lydia, vbi prælium illud accidit, nulla totalis Eclipſis Solis interdiu contingere potuit iuxta Canonibus Aſtronomicis, ſed anno antecedenti nempe 585. ante Epocham Chriſti, quo Sole Apogeo, et Luna Perigea die 28. Maij hora prope Sardes 6. fere poſt meridiem Sol totus obſcuratus eſt ad digitos 12. [illegible] *Lansbergius* autem in Theſauro obſeruationum Lunarium Claſſe 6. ex ſuis tabulis eam conſignant anno 3. Olympiadis 48. & inſtante quarto, Annoq; Nabonaſſari 163. hoc eſt ex vtroque Charactere, anno 585. ante Chriſtum hora 6. 15. minut. Sardibus, & digitorum 12. [illegible] die 13. Tybi ideſt Maij 28. ſed & *Petauius* l. 8. c. 13. pag. 781. eandem ex Paritinis tabulis ſupputat anno 585. Maij 28. feria 3. hora 6. [illegible] poſt merid. Sardibus, ſed digitorum tantum 21. [illegible] & nihilominus libro 10. c. 1. hanc deſeruit, quia ex ſua (ſed falſa in hoc) Chronologia putat hunc fuiſſe 10. Aſtyagis, & mortuum iam fuiſſe Cyaxarem, & præterea quia nimis prope veſperam accidit, cum prœlia conſeri ſoleant clara luce: quaſi verò non ſæpe acciderit prælia vſq; ad finem die produci, & noctis interuentu dirimi. Eligit autem Eclipſim anni ante Chriſtum 597. Olympiadiſq; 45. quartum, &

Vrbis

Vrbis 167. Iulij 9. hora in Cappadocia ad Halym fl. 5. ⅔. poſt mediam noctem & digitorum 9. ⅓. Quis verò hic non miretur virum alti iudicij tot notas Chronologicas deſeruiſſe, & elegiſſe Eclipſim digitorum 9. ⅓. cum deberet eligi totalis, & Olympiadis 48. annus 4. vel currens, vel imminens? Nihil autem moramur alios, qui parum conſideratis huius Eclipſis circumſtantijs, vel ſuis aliorumue Chronologijs falſis iam obligati, ad alienos annos eam detorſerunt, vt Caluiſius qui ad annum 607. Iulij 30. cum tamen tunc Eclipſis Solis in Lydia vix fuerit 6. digitorum, & Capellus, qui ad annum 581. Maij 16. ſed digitorum ne trium quidem. Prudentius itaque Buntingus, & cum eo Salianus ad annum mundi 3469. qui eſt ipſi ante Chriſtum 584. ſed ante Epocham Chriſti 585. & Langius l. 2. de annis Chiſti c. 9. Herodoteam hanc, & Plinianam Eclipſim anno 585. ante Epocham Chriſti, & Julianæ periodi 4129. conſignarunt.

3 Iam verò Africanus apud Euſebium l. 10. de præparatione c. 3. adductis Diodoro, Thallo, Caſtore, Polybio, & Phlegonte affirmat Cyrum Perſis, ac Medis imperare cœpiſſe Olympiade 55. cuius annus primus ex dictis lib. 3. c. 2. incœpit ab æſtate anni ante Chriſtum 560. & deſijt anno 559. incidiſse autem Cyri initium primum in annum illum Olympiadum exeuntem, atq; adeo in 559. docebimus ex Eclipſibus, annisq; Cyri vbi de Cyro; hinc aſcendendo ad annum 585. quo accidit Eeclipſis nuper examinata, ſunt anni 25. quibus detractis ab annis 35. quos Aſtyages regnauit, teſte Herodoto, remanet annus 10. Aſtyagis, at illa Eclipſis aſſerente Herodoto, Eudemo, & Clemente Alexandrino, accidit viuo adhuc Cyaxare patre Aſtyagis, ergo Aſtyages non obijt anno 559. ante Chriſtum, ſed ſuperuixit annis minimum 10. poſtea. Sed vt accuratiſſimè ex Herodoto colligit Langius; Cyaxares anno primo Regni ſui Niniuem obſedit, ſed ab obſidione retractus fuit ob Scytharum incurſionem in Aſiam, quæ cœpit anno 2. Cyaxaris, durauitq; per annos 28. quibus Aſiam infeſtarunt, donec ſcilicet epulis lautiſſimis à Cyaxare inuitati, & inebriati, trucidati ſunt. Poſt annos 3. ideſt 32. Regni Cyaxaris, commiſso crudeliſſimo ſcelere Scythæ contra Cyaxarem, confugere ad Alyattem Lydorum Regem, quæ fuit occaſio belli Cyaxaris cum Alyatte, quod annos quinque totos durauit, ſexto autem anno, ideſt Cyaxaris 37. finitum eſt occaſione Eclipſis, de qua num. 2. at Cyaxares ex Cteſia, & Diodoro regnauit annos 40. ergo cum Eclipſis illa acciderit anno 585. ante Chriſtum, Cyaxaris mors incidit in annum 582. ante Chriſtum, & inde incœpit Aſtyages, regnauitq; annos 35. ergo mortuus eſt anno ante Chriſtum 547. expletis propemodum annis 35. poſtquam cum Cyro ſæpius pugnaſset. Quare licet primum initium Cyri quo inuaſit Medos, fuerit anno 559. pacifici tamen Regni initium fuit anno 547. extincto Aſtyage; & de hoc intelligendus eſt Daniel cap. 13. concludens; *Et Rex Aſtyages appoſitus eſt ad patres ſuos, & ſuſcepit Cyrus Perſes Regnum eius*; antea enim iam regnabat, cum idem Daniel c. 10. dixerit *Anno tertio Cyri Regis Perſarum.* Retrocedendo igitur, & anno 547. defuncti Aſtyagis addendo annos ex Herodoto, Cteſia, & Diodoro 317. vel potiùs completos tantum 316. vt termini vtrique copulentur, cadit initium Regni Medorum in annum 863. ante Chriſtum, à quo ad primum Cyri initium ſunt anni 304. ſed ad mortem Aſtyagis 317. durationis. Non repugnat autem nobis Herodotus lib. 1. dum ait Deiocem regnaſse annos 53. nam principatum auſpicatur ab eo tempore, quo aſpirans ad tyrannidem electus eſt ab ipſis iudex controuerſiarum, poſteà enim elegerunt eum in Regem, vt ex eodem Herodoto conſtat.

4 Narrat præterea Herodotus lib. 1. Deioce defuncto, Phraortem eius filium ſuſcepiſse Imperium, nec ſolo Imperio Medorum contentum, Perſas ſubegiſse, atq; Aſiam, *Donec*, inquit, *ad Aſſyrios oppugnandos peruenit, eos videlicet Aſſyrios, qui Ninum incolebant, quondam omnium Monarchas, ſed tunc à Socijs per defectionem deſertos, alioquin per ſe bene habentes. Aduerſus hos expeditione ſumpta Phraortes, ſecundo, ac viceſimo Regni ſui anno, cum pleraq; exercitus parte perijt; poſt obitum eius Cyaxares filius, Deioces nepos ſucceſſit.* Licet ergo extincto Sardanapalo Monarchia Aſſyriorum tranſlata ſit ad Medos, regnum tamen Aſſyriorum non penitus intercidit, vt quidam ex Cteſia, & Diodoro fruſtra contendunt, ſed ex parte ſtetit, & inſtauratum eſt. Nam Arbaces ita Monarchiam Aſſyriorum occupauit, vt tamen *Beleſo* Babylonem conſenſu Phulis conceſſerit citra tributi penſitationem, vt author eſt Diodorus, & *Phuli Belocho* (ſic enim eum nominat Metaſthenes Annij, dans ei annos 48. Regni) Niniuem, ac portionem Aſſyriæ Monarchiæ reliquerit, vtpote inter præfectos Sardanapali Eminentiſſimo, qui regnare cœperit ſtatim à morte Sardanapali anno proximo, vt Genebrardus, Sanerius, Mercator, Functius, Codomanus, Bibliander, Phrygio, & cum illis Salianus anno Mundi 3235. ac Tirinus in Chronico Sacro c. 33. eſto Phulis initium Torniellus ad annum 4. Gordonus ad 9. poſt Sardanapalum differant, de hoc Sermo eſt 4. Regum c. 15. *Veniebat Phul Rex Aſſyriorum &c.* poſt eum autem regnauit *Phul Aſſar* eius filius, ſeu *Teglat Phalaſar* ita nominatus 4. Regum c. 15. & 16. & poſt eum *Salmanaſar*, de quo 4. Regum 17. & poſt eum *Senacherib*, de quo 4. Regum c. 18. et 19. et poſt eum *Aſſar Haddon*, de quo eodem cap. 19. in fine, et poſt eum *Nabuchodonoſor* eius gener, vel filius adoptiuus, et deinceps alij ignoti nominis. Annos horum ex Metoſthene, et Ioſepho Tirinus, et aliqui digerunt vt in adiecto Laterculo. Quia verò Cyaxares, abſoluto bello cum Lydis, iterum Niniuem obſedit, videtur ea duraſse vſq; ad finem Regni Cyaxaris. Sed horum initia, et durationes ita ordinanda erunt, vt Ezechiæ tëpore regnarint Salmanaſar, Sennacherib, et Aſsarhaddon, ſicut patet ex 4. Regum à cap. 15. ad 20. neq; enim neceſse eſt, vt Teglatphulaſar immediatè ſucceſſerit Phuli Belocho, potueruntq; plures communi nomine *Phul* intercedere. Horum tempora ex anno 16. Ezechiæ, quo Sennacherib perijt dimenſa, vide in fine capitis VI.

Reges Aſsyriæ.	Regnauit annos.
Phul-Bel-Ochus.	48
Teglat-Phul-Aſsar.	23
Salman Aſsar.	10
Sennacherib.	7
Aſſar-Haddon.	53
Nabuchodonoſor ſolus	13

CAPVT V.

De Nabonaſſari Epocha celeberrima, & eius Annis, cum Epocha Chriſti connectendis.

CONCLVSIO V.

Quamuis Nabonaſſari Babyloniorum Regi Epocha inierit ab Anno ante CHRISTI Epocham DCCXLVII. à meridie diei 26. Februarij Iuliani, & vſque ad Annum Chriſti 900. & vlterius vſurpata ſit ab Aſtronomis, aliquibuſq; Chronologis eius tamen ſucceſſores in Regno Babylonis non durarunt per ſe, aut cum Perſis, niſi ad annum ante Chriſti Epocham 330. quo Alexander Magnus Babylone potitus, ad Macedonas Regnum illud tranſtulit, quod annis 12. poſtea Seleucidæ obtinuerunt.

1 DE hac Epocha, vtpote ob multas Eclipſes, aliaſq; obſeruationes Aſtronomicas à Ptolemæo, & alijs traditas, certiſſima tractant in primis. *Scaliger* l. 5. de emend. temporum à pag. 391. ad 400. *Kriſtmannus* de connexione annorum à pag. 272. *Origanus* tomo 1. Ephem. pag. 29. *Reinholdus* in Prutenicis à præcepto 3. *Petauius* lib. 9. de Doctrina temporum c. 51. 52. 53. 57. 58. 59. & l. 10. c. 7. ad 11. & in Rationario temporum parte 2. lib. 1. cap. 12. l. 3. c. 3. et 5. *Vbbo Emmius* lib. 2. Rerum Chronologicarum pag. 46. et lib. 5. pag. 110. *Salianus* in Præfatione tomi 4. num. 14. et ad annum Mundi 3306. et 3324. num. 25. *Tirinus* in Chronico

nico Sacro cap. 35. *Paulus Guldinus* l. 5. contra Caluiſium c. 8. *Io. Georgius Heruartus* c. 227. Nouæ Chronologiæ; *Langius* de Annis Chriſti lib. 2. cap. 12. cui adde Iſaacum Voſſium in Chronologia Sacra cap. 9. Nobis prius ex Ptolemæo, Cenſorino, Theone, & Albategnio conſtituendum eſt Epochæ huius initium, & deinde quinam fuerit *Nabonaſſarus*, qui, & quot eius ſucceſſores, quoq; annis regnauerint. Nam de anni Ægyptij forma, & menſibus, quibus in annis Nabonaſſari vtuntur Aſtronomi, & Chronologi, ſatis dictum eſt lib. 1. cap. 27. & de eius praxi lib. 2. c. 3. Canone peculiari.

2 Ptolemæus itaq; magnæ conſtructionis lib. 3. cap. 8. expreſsè, & poſtea paſſim in opere profitetur, ſe annos, ac dies Nabonaſſari computare a meridie Alexandriæ Aegypti, ad cuius meridianum reducit obſeruationes Babylone factas; Cenſorinus autem de die Natali in codice Aldi Manucij cap. 8. annum illum, quo hæc ſcribebat, celeberrimis annorum Epochis conſignauit his verbis. *Hic Annus (cuius velut index, & titulus quidam eſt Vlpij, & Pontiani Conſulatus) ab Olympiade prima M. eſt, & XIV. ex diebus dumtaxat aſtiuis, quibus Agon Olympicus celebratur. A Roma autem condita CMXCI. & quidem ex Palilibus, vnde Vrbis anni numerantur; eorum verò Annorum, quibus Iulianis nomen eſt CCXXCIII. Sed ex die Kal. Ianuarij*: & poſt pauca: *Vt quos Nabonnagarij nominant, quod à primo Imperij eius anno conſurgant, quorum hic CMXXCVI. eſt. Item Philippi, qui ab exceſſu Alexandri Magni numerantur, & ad hunc vſque perducti, annos DLXII. conſumant; ſed horum initia ſemper à die primo menſis eius ſumuntur, cui apud Aegyptios nomen eſt Thoth, quiq; hoc anno fuit ante diem VII. Kal. Iulij, cum ab hinc annos centum, Pio, & Bruttio præſente Conſulibus ijdem dies fuerunt ante diem xij. Kal. Auguſti.* Quare autem non dicat Cenſorinus diem primam Thoth hoc anno incidiſſe vij. kal. Iulij, & anno ab hinc centeſimo die xiij. Kal. Auguſti, ſed dixerit ante diem vij. *Kal. Iul. & ante diem xij. Kal. Auguſt.* manifeſtum eſt ex Ptolemæo, quia nimirum Romani numerabant diem à media nocte, ad mediam noctem, vt exprimit idem Cenſorinus cap. 10. & Aegyptij cum Aſtronomis à præcedenti meridie, cui ad initium præcedentis diei Romani deerant horæ 12. ne igitur viderentur ijsdem inchoare dies, non dixit die tali Kal. ſed ante diem vij. Kal. &c. Et propterea Cenſorinus adiecit ſub finem cap. 8. *Initia autem iſtorum annorum propterea notaui nequis eos, aut ex Kalendis Ianuarij, aut ex aliquo tempore ſimul putaret incipere.* Et tamen Scaliger lib. 3. pag. 201. Kriſtmannus pag. 416. & Petauius lib. 9. c. 41. licet legant *ante diem viij. Kal. Iul.* interpretantur tamen initium diei huius fuiſſe 25. *Iunij* perinde, ac ſi Cenſorinus dixiſſet *die vij. kal. Iul.* aut *ante diem vj. Kal. Iul.* ſed reuera corrigendus eſt ille textus, & reponendum *ante diem vj. kal. Iul.* vt initium Thoth cadat eo anno in meridiem diei 25. Iunij: quia Cenſorinus hunc diem confirmans ex alio præcedenti initio anni ante hunc centeſimi, ait fuiſſe *ante xij. kal. Aug.* ideſt in meridie diei 20. Iulij, Aegyptius enim annus in Iuliano anno, centenis annis anticipat dies 25. ob totidem Biſſextiles, ergo ſi Bruttio, & Pio Conſulibus fuit initium Thoth in meridie diei 20. Iulij, vtique anno centeſimo poſt, fuit in meridie diei 25. Iunij. Sed dices, quid ſi legendum ſit in priore loco *ante vij. Kal.* & in poſteriore *ante xiij. kal.* vt aliqui ſuſpicati ſunt. Reſpondeo non poſſe, quia cum his annus fuerit, vt mox oſtendetur, & omnes concedunt, annus Epochæ Chriſti 238. ſequitur retrocedendo ab eius die 25. Iunij per annos Aegyptios 986. quos Cenſorinus numerat, cadere initium huius Epochæ in diem 26. anni 747. ante Epocham Chriſti, vt apparebit perluſtranti Tabulam II. noſtram lib. 2. poſt caput 3. poſitam; & hac ſuppoſitione facta Eclipſes à Ptolemæo notatæ incidunt in dies Iulianos congruentes diebus Aegyptijs ab eodem notatis. At ſi anno Chriſti 238. prima dies Thoth incœpiſſet à meridie diei 24 Iunij, ſeu antecedenti diem vij. Kal. Iul. Epocha Nabonaſſari incœpiſſet à die 25. Februarij, & omnes Eclipſes vno die diſcreparent in comparandis diebus Menſium Ægypt. cum diebus Menſium Iulianorum. Sed igitur omnes Aſtronomi, & Chronologi in ſuis Tabulis, & computationibus ineunt Epochā hanc à Meridie diei 26. Februarij anni 747. ante Chriſti Epocham. Et hinc colligimus in Cenſorino legendum *ante vj. Kal. Iul.* & poſtea *ante xij. kal. Aug.* hactenus de die

3 Quoad annum Iam ex demonſtratis l. 3. c. 2. de Olympiadicis annis, & ex I. Tabula libri 2. in illis fundata, conſtat, annum Olympiadicum 1014. à Cenſorino notatum eſſe Epochæ Chriſti 238. ab æſtiuis diebus ineuntem; Item ex dictis l. 3. c. 4. Annum ab Alexandri exceſſu 562. notatum à Cenſorino, eſſe item 238. Epochæ Chriſti initium die 25. Iunij; Item ex dictis l. 4. c. 2. de annis Vrbis Varronianis; Annum hunc Vrbis 991. notatum à Cenſorino incœpiſſe 21. Aprilis, ſeu Palilib. Anni item 238. Epochæ Chriſti; deniq; ex dictis l. 4. c. 3. versùs finem ex faſtis Conſularibus, & ex ordine annorum Iulianorum, conſtat *Vlpium, & Pontianum*, & Iulianum annum 283. à Kal. Ianuarij anni 238. Chriſti, incœpiſſe: ergo retrocedendo à die 25. Iunij per annos 986. ſed Aegyptios, quot & quales notat hoc ſuo anno Cenſorinus; recidit eorum initium in annum 747. ante Epocham Chriſti vſitatam diemque 26. Febr. dixi vſitatam, quia quidam verum annum circumciſionis Domini vno integro anno præceſſiſſe, ſi non pluribus, initio Aeræ Dionyſianæ, ſeu vſitatæ Chriſti Epochæ putant, vt Salianus, ideoque debuit initium Nabonaſſari notare anno 746. ante Chriſtum, & tamen minus cohærenter ad ſuam opinionem, anno Mundi 3306. notauit illud anno ante Chriſtum 747. & Olympiadis 8. anno primo ineunte, aut paulo poſt inituro, cum deberet exeunti copulare. Errandi autem occaſio fuit, quia annos 424. quos completos enumerat Ptolemæus 13. c. 8. ab initio Nabonaſſari ad Exceſſum Alexandri Magni Olympiade 114. mortui accipit pro annis Iulianis, cum ſint Ægyptij, nec æquiualeant niſi Iulianis 423. & diebus 204. & præterea non aduertit annos Alexandri computari à die prima Thoth ſecuta poſt Alexandri mortem, ideſt die 12. Nouembris, vt oſtendimus lib. 3. c. 4. quo Olympiadis 114. annus primus iam per 4. menſes prouectus erat. ſubtrahendo igitur Olympiadibus 113. ideſt annis Olympiadicis 452. completis, & menſibus adhuc 4. annos 423. & dies 204. ideſt menſes ferè 7. reſtant Olympiadici anni completi 28. & menſes ferè 9. ergo initium Nabonaſſari incidit in Olympiadis 8. annum primum iam per menſes 9. prouectum, nempe in 26. Februarij anni ante Chriſtum 746. ex Saliani hypotheſi, licet 747. ante vſitatam Chriſti Epochā; Quod ex hac ipſa computatione confirmatum manet. Errorem Temporarij vide in Petauij l. 9. c. 51.

4 Ex pluribus Eclipſibus à Ptolemæo relatis idem annus 747. ante Epocham Chriſti, imò & dies 26. Februarij comprobari poteſt. Exempli gratia lib. 4. Almageſti c. 11. ait de Hipparcho. *Tres igitur Eclipſes Babylone delatas ibique obſeruatas affirmat, primamq; fuiſſe in Phanoſtrati magiſtratu apud Athenienſes, menſe Poſideone, defeciſſeq; Lunæ paruam circuli partem ab ortu æſtiuo noctis, & occidiſſe adhuc deficientem.* Hic annus 366. à Nabonaſſaro fuit, vt ipſemet ait, die Thoth 26. ſequente 27. poſt mediam noctem horis 5. minut. 30. Ex loco autem Solis colligit Ptolemæus medium Eclipſis fuiſſe Babylone hora 19. min. 20. poſt meridiem diei 26. Thoth, ſed Alexandriæ hora 18. min. 30. Et ab initio Nabonaſſari ad medium huius Eclipſis, annos Ægyptios 365. completos, dieſq; 26. & horas 18. ½. Iam verò hanc Eclipſim Tabulæ Aſtronomicæ repræſentant anno ante Chriſti Epocham 383. Decembri 22. hora poſt meridiem Alexandriæ 18. minut. 45. & digitorum 2. minut. 24. ergo dies Thoth incidit in meridiem diei 27. Nouembris, in quo meridie completi fuere anni 365. Ægyptiaci, qui æquantur Iulianis annis 364. & diebus 274. Adde iam anno 383. annos 364. et fit annus ante Epocham Chriſti 747. in die 27. Nouembris terminatus, qui eſt in anno Iuliano dies collectus 321. huic ſubtrahe dies 274. remanent de anno 747. à kalendis Ianuarij inito dies 47. ideſt dies 26. Februarij. Et ſimili methodo, ex omnibus Eclipſibus Ptolemaicis intra occaſione alia ſubinde adducendis, idem initium reperies, quas tamen indicare placet cum annis Epochæ Chriſti, et diebus menſium Iulianorum quibus repræſentantur per Tabulas Aſtronomicas.

Anni Nabonaſsar.	Dies currens.	Anni ante Ep.Chriſ.	Dies currens.	Ptolomęus Almag.
27	Thoth 29	721 B	Mart. 19	l.4.c.6.&8
28	Thoth 18	720	Mart. 8	ibid.
28	Phamen. 15	720	Sept. 1	ibid.
127	Atyr 27	621 B	Apr. 21	l.5. c.14.
225	Phamen. 17	523	Iul. 16	ibid.
246	Epiphi 28	502	Nou. 18	l.4. c.9.
257	Tybi 3	491	Apr. 25	ibid.
366	Thoth 26	383	Dec. 22	l. 4. c. 11.
366	Phamen. 24	382	Iun. 18	ibid.
367	Thoth 16	382	Dec. 12	l.7. c.3.
547	Meſori 16	201 B	Sept. 22	l.4. c.11.
548	Mechir 9	200	Mart. 19	ibid.
548	Meſori 5	200	Sept. 11	l.4. c. 11.
574	Phamen. 27	174	Apr. 30	l.6. c.5.
607	Tybi 2	141	Ianuar. 27	ibid.
Anni Nabonaſsar.		Anni Chriſti.		
872	Pachen 17	125	Apr. 5	l.4. c.9.
880	Paym. 20	133	Maij 6	l.4. c.6.
882	Chœac. 2	134	Octob. 20	ibid.
883	Pharm. 29	136	Martij 5	l.5. c.13.

5 Quiſnam verò fuerit *Nabonaſſarus* quæri ſolet. *Primò* nobis cum Saliano, Petauio, & plurimis certum eſt, non fuiſſe *Salmanaſarum*, quidquid putarint Cedrenus, Reinoldus in Prutenicis præc. 3. Buntingus, Mercator, Functius, Codomanus in ſuis Chronologis, quia *Salmanaſar* fuit Rex Aſsyriorum regnauitq; in Niniue, habuitq; ſucceſſorē *Sennacheribum* ex 4. Regum à c. 15. ad 19. At *Nabonaſſarus* eiuſq; ſucceſſores *Merodac*, regnarunt Babylone ex 4. Regū c. 20. & 1. Paralip. c. 32. ſed neq; fuit *Baladan*, cui *Phul-Bel-Ochus* cum Arbace dedit præfecturam Babylonis ex dictis cap. 4. tum quia præfectus ille fuit *Beleſus*, tum quia ex dictis ibidem illud accidit anno 863. ante Epocham Chriſti, at Nabonaſſari initium anno 747. nempe poſt annos 115. quod non aduertit Tirinus eius opinionis aſſertor in Chronico Sacro c. 34. At Salianus tomo 4. ad annum Mundi 3310. & 3324. ac Petauius l. 9. c. 52. putant fuiſſe *Baladan* illum cuius filius 4. Regum c. 20. nominatur *Berodak Baladan filius Baladan, rex Babyloniorum*, aut *Iluläum*, de quo in Canone Georgij Monachi: non propterea tamen negandum eſt eum fuiſſe regem, quia S. Scriptura ibi eum non nominat regem, ſed filium eios, vt negat Salianus: poteſt enim id ſubintelligi, & ipſa nouæ Epochæ conſtitutio indicio eſt eum excuſſo iugo Aſsyriorum, qui refloruerant, nouum nomen *Nabonaßari* cum ſceptro aſsumpſiſse, aut id de conſenſu feciſse Regis Aſsyrij, ſed aut partem Babyloniæ ipſi relictam aut vectigalem eius fuiſse, ſiquidem circa illud tempus Salmanaſar in Samariam miſit colonos ex Babylone quoq; vt dicitur 4. Regum c. 17.

CAPVT VI.

De Regibus Babyloniæ Nabonaßari poſteris, eorumque Annis, cum Epocha CHRISTI nectendis.

CONCLVSIO VI.

Inter Nabonaßari ſucceßores certum eſt Mardokempadum incœpiße ante CHRISTI Epocham Anno DCCXXI. & Nabopollaſſarum anno DCXXV. inter reliquos autem probabilius eſt Nabuchodonoſorum iuniorem cœpiſſe Anno DCV. Euilmerodachum Anno DLXII. Nirigliſſororum pro Baltaßare DLIX. Baltaſſarem, ſeu Loboroſardochum ſolum Anno DLV. Nabonidum, ſeu Darium Medum Anno DLIV. & hoc expulſo à Cyro, & obſeſſa demumq; capta Babylone, Babylonicum regnum tranſiſſe ad Perſas Anno DXXXVI. quo ſoluta eſt captiuitas Iudæorum, atq; adeo à Nabonaßaro incluſiuè ad Cyrum excluſiuè duraße Annos CCXII.

1 PRima pars de certis initijs *Mardokempadi*, & *Nabopollaßari* probatur ex Ptolemæo l. 4. Almageſti cap. 6. & 8. vbi refert tres Eclipſes Lunæ, quarum prima obſeruata fuit *Babylone Anno primo Mardokempadi, & Aegyptio anno 27. à Nabonaſſaro die 29. Menſis Thoth. ſequenti* 30. hora poſt meridiem 9.½. *Alexandriæ* autem hora 8. ⅔. *quando tota defecit*. At Canones Aſtronomici anno illo 27. Nabonaſsari exhibent Eclipſim Lunæ totalem anno ante Chriſti Epocham 721. Martij Iuliani die 19. hora Alexandriæ 8. ac ferè ⅔. poſt merid. Ergo dies prima Thoth, à qua incœpit annus ille Ægyptius incidit in Februarij diem 20. Addit ibidem duas alias Eclipſes Lunæ, quarum poſteriorem conſignat die 15. Phamenoth ſequente 16. anni Nabonaſs. 28. & ſecundo Mardokempadi, ea verò fuit anno ante Chriſtum 720. die 1. Septembris, vnde apparet annum 1. Mardokempadi incœpiſse non procul à die 20. Februarij anni 721.

Libro autem 5. cap. 14. refert idem Ptolemæus hæc. *Quinto igitur anno Nabopollaßari, qui eſt centeſimus vigeſimus ſeptimus à Nabonaſſaro, die 27. Atyr, ſequente 28. iuxta hora vndecima finem cœpit Luna deficere Babylone, defecitq; quarta ad ſummum pars Diametri ab Auſtro*: addit medium Eclipſis fuiſſe ibi hora 5 ½. poſt mediam noctem, ſed Alexandriæ hora 5. At anno illo Nabonaſſari, nempe ex libri 2. Tabula II. anno 621 ante Epocham Chriſti, calculus Aſtronomicus monſtrat Eclipſim Lunæ digitorum 3 ¼. ab Auſtro, die 21. Aprilis hora ferè 17. poſt merid. Alexandriæ, ergo anno 625. ante Epocham Chriſti fuit primus annus *Nabopollaſſari*, quem contractè aliqui *Nabolaſſarum*, vel cum Theophilo lib. 3. ad Autolycum *Abolaſſarum*, vel cum Beroſo apud Ioſephum l. 10. antiq. cap. 11. Euſeb. l. 9. de præpar. c. 4. vbi habet κα΄, id eſt 21. & Canone Georgij Monachi aiunt regnaſſe 21. annos; & illud ex Beroſo apud Ioſephum l. 1. contra Apionem ἔικοσι ἐννέα, id eſt 29. vitio, aut ſcioli librarij auſu extenſum pro ἔικοσι ἕν, id eſt 20. & 1. aut annos 8. regnaſse cum patre, vel filio, ſolum autem 21. vt placuit Torniello, & aliquibus alijs: itaque obijt anno ante Epocham Chriſti 605.

Secunda pars de probabilitate Annorum reliquorum Regum, & primum de Merodaco.

2 INcredibile eſt quanta confuſio ſit in Babylonicorum Regum temporibus tum inter ſe, tum cum Regibus Iuda comparandis apud Chronologos, & Sacræ Scripturæ interpretes: in qua mihi perſuaſum eſt poſt Sacræ Scripturæ auctoritatem, eos alijs præferre oportere, qui & antiquiores fuerunt, & rerum Babylonicarum peritiores, nec eos deſerendos, quamdiu commodè cum Sacro Codice cōciliari poſſunt. Exordiendo itaq; à Diuina Scriptura lib. 4.

Regum

Regum c. 20. poſt narratum miraculum de Sole retrogreſſo dicitur. *In tempore illo miſit Berodach Baladan filius Baladan Rex Babyloniorum literas, & munera ad Ezechiam*, & Iſaiæ 39. *In tempore hoc miſit Merodach Baladan filius Baladan Rex Babylonis, libros, & munera ad Ezechiam.* Quia verò vtrobique Deus per Iſaiam promiſit Ezechiæ: *Ecce ego adyciam ſuper dies tuos quindecim annos*, & lib. 4. Regum c. 18. & lib. 2. Paralip. c. 29. dicitur Ezechias regnare cœpiſſe cum eſſet *viginti quinque annorum*, & regnaſſe *viginti nouem annis*, conſequens eſt vixiſſe annos 54. & miraculum illud factum anno 14. exeunte, aut completo Regni eius; non eſt tamen conſequens illo anno aduenisſe de Babylone legatos, quia 4. Regum c. 18. dicitur. *Anno quarto decimo Regis Ezechiæ aſcendit Sennacherib Rex Aſſyriorum ad vniuerſas Ciuitas Iuda &c.* & cap. 19. Iſaias dicit Ezechiæ: *Comede hoc anno, quæ repereris, in ſecundo autem anno, quæ ſponte naſcuntur, porrò in tertio anno ſeminate*, quia ſcilicet propter Aſſyriorum excurſiones non licebat ſerere, ac metere; & cap. 20. eodem anno 14. Ezechiæ promittitur ei ſanitas, & addit: *ſed & de manu Regis Aſſyriorum liberabo te*, ſequitur liberatum eſſe tertio illo anno, ideſt Ezechiæ anno 16. quo iam ſerere, ac metere licuit, percuſſo iam Sennacherib, & tunc aduenisſe Babylone legatos, quia obſidione Hieroſolymæ ſoluta patebat aditus in eam, & Ezechias timore liberatus, ac muneribus vndecunq; ad eum miſſis, vt dicitur lib. 2. Paralip. c. 32. habebat tunc opportunitatem oſtētandi legatis Babylonicis ſuas opes. Neque obſtat, quod 4. Regum c. 19. et 20. et Iſaiæ cap. 37. et 38. priùs narretur percuſſio Sennacheribbi, quam ægrotatio Ezechiæ, id enim frequens eſt in Scriptura, vt continuet totam vnam ſeriem factorum eiuſdem negotij; ſi quæ verò interim diuerſi generis acciderunt, poſteà reaſſumpto ordine referat, ne prioris generis negotia interruptè narret. Quando igitur ſubiungitur: *In diebus illis ægrotauit Ezechias*, indicantur dies præcedentes, quibus Sennacherib venerat infeſtaturus Iudæam, et quibus Iſaias dixit, vel Deus per eum: *Et de manu Regis Aſſyriorum liberabo te*; id enim de Aſſarhadone ſucceſſore Sennacheribbi non poteſt intelligi, vt contendit Petauius lib. 9. c. 56. quia nuſquam legitur hic mouiſſe contra Iudæos, nec veriſimile id auſurum fuiſſe, poſtquam nouerat Sennacheribum eiuſq; exercitum tanto prodigio cælitus percuſſum. Itaque exeunte anno 14. Regni Ezechiæ Sennacherib mouit contra Iudæam, eo verò expleto ægrotauit Ezechias inito iam 15. anno, et anno demum 16. inito venere legati illi ſerò quidem, at non prius erat opportunum: et ita ſentio cum Torniello, et Saliano tomo 4. ad annum mundi 3324. vbi etiam num. 25. cum pleriſque affirmat *Merodachum* fuiſſe *Mardokempadum*; ſed quod addit hunc fuiſſe filium Nabonaſſari, iuxta eundem Ptolemæum, et ab eodem Ptolemæo tribui annos 26. Nabonaſſaro, neutrum ſanè dicit Ptolemæus lib. 4. Almag. c. 6. et 8. Imò Canon horum Regum, quod vſum Ptolemæum putant multi, tres Reges interſerit Nabonaſſarum inter, ac Mardokempadum, datq; illi annos regni tantummodo 12. nihil enim aliud dicit Ptolemæus, quàm annum primum Mardokempadi fuiſſe 27. annum Aegyptium à Nabonaſſaro computatum. Multa quoque aſſeruntur de illo non planè certa. Tirinus enim in Chronico Sacro c. 34. ait eum regnaſſe annos 52. et filium eius *Ben Merodakum* annos 44. et pro ſe nominat Euſebium lib. 9. de præpar. Beroſum, et Scaligerum lib. 5. ſed nihil tale apud eos reperire potui. Eſto autem anni 52. et 44. ſimul faciant annos 96. quot à primo Mardokempadi ad primum Nabopollaſſari numerantur, tamen inter hos duos Reges Canon, de quo infra, recenſet alios octo Reges, nec vllus auctor antiquus reperitur, qui Merodaco det annos 52. niſi fortè Annius in ſuo Metaſthene.

At Salianus ad Mundi annum 3324. num. 25. ait cum Serario, *Merodachum* anno primo regni ſui, quo aſſumptus eſt à Nabonaſſaro in regni conſortium videlicet ante Chriſtum 729. miſiſſe legatos ad Ezechiam, & ad annum 3333. hunc eſſe Merodachum illum, qui toto libro Iudith dicitur *Nabuchodonoſor*, & qui expugnata Niniue Aſſyriorum regnum iterum Babylonico adiunxerit, ideoque anno regni ſui decimo, ſed qui ob nouam hanc monarchiam nouæ Epochæ anſam dederit, ideoq; annus hic ante Chriſtum 720. ſed ante Epocham Chriſti 721. vocetur à Ptolemæo annus primus Mardokempadi, & ſic geminum eius initium agnoſci à Genebrardo, Mercatore, Gordono, Samerio, Functio, Buntingo, Codomano; & ad annum Mundi 3344. & 3375. auctoritate item Genebrardi, Gordoni, Mercatoris; Tornielli, Samerij, Buntingi, Functij, ait Merodachum hunc regnaſſe annos 52. & ab eo captum Manaſſem abductumq; Babylonem, & 12. quidem annos regnaſſe Babylone reliquos 40. in Aſſyria, & mortuum eſſe anno ante Chriſtum 678. ſeu ante Epocham Chriſti 679. & demum ad annum Mundi 3376. ſucceſſiſſe ei teſte Euſebio, *Ben Merodachum*; & ad Annum 3400. aſſumpſiſſe in conſortium regni Nabolaſſarum, omnia verò hæc à Saliano tradita, licet ob auctoritatem recentiorum ſuſtineri poſſent, reuera tamen concinnata ſunt ad ſuam cuiuſq; Chronologiam fulciendam, præſertim quoad annos duorum ſimul corregnantium; nec ſatis cohærent cum canone horum Regum quem ex Georgio Monacho ſub Ptolemæi nomine editum ſub initium noſtri ſeculi exhibet Scaliger in collectaneis, Petauius l. 9. de doctrina temporum c. 52. & parte 2. Rationarij ad finem libri 4. ac Langius lib. 2. de annis Chriſti, & vt dixi inter Nabonaſſarum, & Mardocempadum ponit Reges Babylonis 3. & inter Mardocempadum ac Nabolaſſarum, ſeu Nabopollaſſarum Reges 8. & interregna 2.

3 Poſt *Merodachum* Sacra Scriptura meminit Nabuchodonoſoris pluribus in locis, ſed ad rem noſtram faciunt Hieremias cap. 25. *Verbum, quod factum eſt ad Ieremiam de omni populo Iuda in anno quarto Ioakim filij Ioſiæ regis Iuda, ipſe eſt annus primus Nabuthodonoſor regis Babylonis.* Hoc enim anno cùm appropinquaret exercitus Nabuchodonoſori, iuſſus eſt vaticinari, & exhortari populum Iuda, nec repugnat Daniel cap. 1. dicens: *Anno tertio regni Ioakim regis Iuda venit Nabuchodonoſor rex Babylonis in Ieruſalem, & obſedit eam, & tradidit Dominus in manu eius Ioakim regem Iuda &c.* Anno enim 3. adhuc labente miſſus eſt Nabuchodonoſor à patre Nabolaſſaro ad hanc expeditionem, capta autem eſt Hieroſolyma anno 4. Ioachimi iam inito, et mortuo iam Nabolaſſaro, vt ex Beroſo, et alijs infra oſtendetur, ideoque initium regni Nabuchodonos. incidit in annum 4. Ioakimi. Nulla autem eſt neceſſitas limitandi verba Sacri Textus, et dicendi hunc annum fuiſſe primum, quo ſolus ſine patre regnare cœpit, alioquin regnaſſe cum patre annis 8. ideoq; patri eius tribui à Beroſo modo annos 21. quo ſolus regnarit, modò 29. vnà cum filio; quia textum Beroſi vitiatum putamus vt ſupra indicauimus. De reliquis geſtis Nabuchodonoſori non eſt hic locus diſputandi, ſicut nec de ſomnij interpretatione per Danielem de ipſius expulſione à regno, et de reditu ad ſanam mentem, tandemq; de morte. Satis enim eſt ex Beroſo, et Canone (vt vocant) Ptolemaico, et communi omnium ſententia ſcire ipſum regnaſſe annos 43. ſolidos ac mortuum anno regni 44. inito; et ipſi ſucceſſiſſe *Euilmerodachum*, de quo 4. Regum c. vltimo dicitur. *Factum eſt verò in anno trigeſimo ſeptimo tranſmigrationis Ioachin Regis Iuda, menſe duodecimo, vigeſima ſeptima die menſis ſubleuauit Euilmerodach rex Babylonis, anno quo regnare cœperat, caput Ioachin regis Iuda de carcere.* Quod repetitur Ieremiæ 52. vbi tamen habetur *vigeſimaquinta* dies. Porrò lib. 4. Regum c. 23. dicitur Ioakim regnaſſe *vndecim annis*, et cap. 24. in eius defuncti locum regnaſſe filium eius *Ioachin*, et hunc translatum fuiſſe à Nabuchodonoſoro Babylonem: igitur hoc contigit anno 8. regni Nabuchodonoſor, nam inito anno 4. *Ioakim* regnare cœpit; adde nunc annis 7. Nabuchodonoſoris completis annos 37. fere completos, à translatione *Ioachin*, et conſurgit annus 44. Nabuchodonoſori iam initus, quo *Euilmerodach* eius ſucceſſor, eduxit *Ioachin* de carcere. An autem idem ſit hic ac *Baltaſſar* ingens quæſtio eſt: ſunt enim qui putent eundem eſſe, vt Tirinus in Chronico Sacro c. 34. eundemque nominari *Merodach* à Ieremia c. 50. vbi clamat: *Capta eſt Babylon, confuſus eſt Bel victus eſt Merodach*; item nominari *Nabo* ab Iſaia, qui cum capite 45. locutus eſſet de victorijs Cyri; mox cap. 46. exclamat *Confractus eſt Bel contritus eſt Nabo*, licet forte his locis ſermo ſit de ſtatuis horum regum, quæ inter idola colerentur. Quidam verò putant Baltaſſarem fuiſſe fratrem minorem Euilmerodachi vt Theodoretus in Danielem orat. 5. Seuer. Sulpit. l. 2. et Euſebius in Chr. quidam denique, nepotem, aut pronepotem Nabuchodonoſoris.

4 Pro prima, et ſecunda opinione Balthaſſarem filium Nabuchodonoſori reputante, facit Baruch 1. vbi dicitur: *Vt viuamus ſub vmbra Nabuchodonoſor regis Babylonis, & ſub vmbra Balthaſſar filij eius.* Et Daniel cap. 5. dicitur Baltaſſar iuſſiſſe afferri in menſam ſacra vaſa, *Quæ aſportauerat Nabuchodonoſor pater eius de templo*, et ibidem Daniel ad eum. *Nam, & rex Nabuchodonoſor pater tuus*, et iterum; *Deus altiſſimus regnum &c. dedit Nabuchodonoſor patri tuo*, imo ipſemet Balthaſſar ad Danielem ibidem: *Tu es Daniel de filijs captiuitatis Iudæ quem adduxit pater meus rex de Iudæa?* Sed hæc minimè id euincunt, quia non inſuetum eſt S. Scripturæ auos, & proauos appellare patres; & viciſſim nepotes, ac pronepotes nomine filiorum donare, vt aſſerit S. Hieronymus in cap. 5. Danielis, qui proinde Balthaſſarem, quintum à Nabuchodonoſoro cenſet, agnoſcens inter hoſce, *Euilmerodachum, Neglisſarum, & Laboſordachum.* Hinc fit, vt neque certum ſit Balthaſſarem fuiſſe filium Euilmerodachi, eſto Hieremiæ 27. dicatur: *Et ſeruient ei*, ideſt Nabuchodonoſoro, *omnes gentes, & filio eius, & filio filij eius*, vbi videntur indicari Euilmerodach, & deinde Balthaſſar; nam illa verba poſſunt verificari, etiam ſi Balthaſſar fuerit nepos Euilmerodachi ex Sorore, & Nepos Nabuchodonoſori ex filia, vt fuiſſe Laboſordachum infra docebimus, cum hebraica loquutio patiatur, vt verti potuerit, *& filio prolis eius*. Quo loco non negat Iudæos ſeruituros alijs Regibus Babylonis, vſq; ad Cyrum ipſorum liberatorem, ſed loquendo de ſtirpe Nabuchodonoſoris, quæ in Balthaſſare extinguenda erat, tres tantum de illa fore cui ſeruiant Iudæi, alioquin futurum erat, vt ſeruirent etiam Dario Medo, qui non fuit de ſtirpe Nabuchodonoſori, vt infra conſtabit.

5 Superſunt loca illa Sacri Codicis, in quibus inſinuatur Regnum Babylonicum tranſiturum ad Medos, & Perſas, quæriturq; vtrum immediatè tranſierit ad vtroſ ; nempe ad Cyrum Perſarum Regem, & Darium Medum, tanquam bipertito; nam prius ad Darium Medum, deinde ad Cyrum? Sed Daniel videtur litem decidere dum cap. 5. exprimit: *Eadem nocte interfectus eſt Balthaßar Rex Chaldæus, & Darius Medus ſucceßit in Regnum, annos natus ſexaginta duos*, & cap. 6. docet ſe in aula Darij huius perſeueraſſe quamdiu ille regnauit in Babylonia, et vſque ad initium Regni Cyri in eadem illis verbis: *Porrò Daniel perſeuerauit, vſq; ad Regnum Darij, regnumq; Cyri Perſæ.* Neque obſtat, quod cap. 5. dixerat: Diuiſum eſt Regnum tuum, & datum eſt Medis, et Perſis, non enim ſimul, ſed ſucceſſiuè id faciendum ſignificat, et dicitur datum, quia iam decretum erat à Deo, vt daretur, et illud *diuiſum* ſignificat ſeparationem, quemadmodum lib. 1. Regum c. 15. Samuel dixit Sauli. *Scidit Dominus regnum Iſrael à te hodie, & tradidit illud proximo tuo meliori te*, etiam ſi nondum id factum eſſet, nec in duas partes tunc eſſet diuidendum Regnum Saulis, vt acutè notat Petauius lib. 10. c. 11. Nuſquam verò Sacra Scriptura dicit eodem tempore Babylonem, interfecto Balthaſſare, captam eſſe à Medis ſimul, et Perſis; Nam de Dario Medo, dicitur ſucceſſiſſe, vel, vt in Caldæo habetur, *accepiſſe Regnum*, quia ei delatum eſt communi ſuffragio eorum, qui conſpirauerunt in Balthaſſarem. Sed & capite 9. Daniel priùs nominat Darium dicens: *In anno primo Darij filij Aßueri de ſemine Medorum, qui imperauit ſuper Regnum Chaldæorum*; & deinde cap. 10. memorat annum tertium Cyri: at ſi vterque ſimul imperaſſent, par erat vtriuſq; ſimul Epocha vti. Illud autem Hieremiæ cap. 51. *Suſcitauit Dominus Spiritum regum Medorum, & contra Babylonem meus eius eſt*, & Iſaiæ cap. 13. *Onus Babylonis &c. & ecce ego ſuſcitabo ſuper eos Medos*; poſſunt intelligi, tum de Dario Medo, qui fuit de ſemine regum Mediæ, quatenus fuit vnus ex præcipuis coniuratis contra Balthaſſarem, & cauſa tranſlati in ipſum Regni; tum præcipuè de Cyro, qui iam occupauerat Regnum Medorum. Quoto demum anno regni ſui occiſus ſit Balthaſſar, non exprimit Sacra pagina, ſed quia Daniel cap. 8. ait, *Anno tertio Regni Balthaſſar Regis*, nec vſquam plures eius annos commemorat quidam aſſerunt, eum occiſum eſſe anno 3. Regni, quod licet non ſit improbabile, neceſſarium tamen non eſt, ſicut non ſequitur, quia nunquam meminit niſi anni primi Darij, & anni 3. Cyri, eos regnaſſe tantummodo vnum, aut tres annos. Eos enim annos ſolum memorat, quibus viſiones habuit, aut qui ad rem ſuam pertinebant. Hactenus de fundamentis ex Sacris literis pro annis horum Regum digerendis.

De locis ex Hiſtoria non ſacra pro Regum prædictorum temporibus.

6 IOſephus Hebr. lib. 10. antiquitatum Iudaicar. c. 11. ait: *Cæterùm Nabuchodonoſorus cū regnaſſet annos XLIII. vitam finijt. Meminit eius etiam Beroſus libro tertio rerum Chaldaicarum his verbis. Pater autem Nabuchodonoſorus, audito quòd Satrapa, quem Aegypto, Cœlæ Syriæ, & Phœniciæ præfecerat, à ſe defeciſſet, cum non poßet amplius ferre labores militiæ; tradita iuniori Nabuchodonoſoro copiarum parte; iuſſit hunc contra illum proficiſci: Qui collatis ſignis cum rebelle congreſſus, ipſum debellauit, & regiones eas ad ſuum imperium retraxit. Intereà Nabuchodonoſorus pater apud Babylonem morbo conſumptus eſt, cùm regnaſſet annos XXI. Nabuchodonoſorus autem haud multo poſt patris morte cognita, & conſtitutis Aegypti, ac reliquarum regionum negotijs, demandataq; amicis cura captiuorum Iudæorum, Syrorum, Phœnicum, & Aegyptiorum traducendorum in Babyloniam cum exercitu, & impedimentis; ipſe cum paucis per deſertum Babylonem properauit.* Rurſus apud eundem Ioſephum lib. 1. contra Apionem referuntur Beroſi ſimilia, & alia ex libro 3. Chaldaicarum verba hæc. *Nabuchodonoſor itaq; poſtquam inchoauit prædictum murum, incidens in languorem de vita migrauit, cum regnaſſet annis tribus, & quadraginta. Huius Regni dominus effectus filius eius Euelmoraduchus, ob ſua ſcelera, & libidines inſidijs appetitus à marito ſororis ſuæ Niriglisſooro peremptus eſt, cum duobus regnaſſet annis; quo defuncto accipiens principatum Niriglosſoorus eius interfector, regnauit annis quatuor. Huius filius Laboroſardochus, principatum quidem tenuit, licet eſſet adoleſcens per menſes nouem, ſed eo quod appareret prauis moribus, ab amicis per inſidias extinctus eſt. Hoc itaq; ſublato conuenientes hi, qui ſtruxerant inſidias, communi ſuffragio regnum tradidere cuidam Nabonido, qui erat ex Babylone ex eadem conſpiratione*, Græcè enim eſt *ἐκ αὐτῆς ἐπισυστάσεως*: non verò ex eadem gente, quaſi verò eſſet ex ſtirpe Nabuchodonoſori, vt malè vertit Ruffinus in fragmentis, & Sigiſmundus Gelenius, vnde Pererius l. 7. in Danielem, & alij decepti ſunt. Pergit autem Beroſus de Nabonido ſic. *Cuius Regni anno decimo ſeptimo egreſſus Cyrus ex Perſide, cum magno exercitu, vniuerſa Aſia ſubacta, impetum fecit in Vrbem Babylonis: cognita verò Nabonidus hac aggreſſione, occurrit ei cum exercitu, & pugna commiſſa victus, fugatusq; cum paucis in Boroſippo Vrbe incluſus eſt. Cyrus autem Babylonem obſidens &c. reuerſus eſt ad Boroſippum Nabonidum expugnaturus. Nabonido verò oppugnationem non expectante, ſed prius ſupplicante vſus clementia Cyrus, expulit eum à Babylonia, dans ei habitationem in Carmania.* Concinit his ex parte, quæ Alexander Polyhiſtor apud Euſebium lib. 9. de præparat. Euang. cap. 4. refert. *Nabuchodonoſor prædicta mœnia ædificare cœpit, grauiter ægrotauit, mortuuſq; eſt poſt quadrageſimum tertium annum Regni ſui, cui Euilmalurchus filius ſucceßit, hic propter iniquitatem, & laſciuiam à Nergliſaro ſororio ſuo inſidijs exceptus, in ſecundo anno Regni perijt. Deinde filius eius Laboroſacus menſibus nouem, quo inſidioſè interfecto, communi conſilio Nabonidus inſidiatorum vnus regnauit.* Non dicit Nergliſſarum regnaſſe, quia fuit fortaſſe adminiſtrator Regni loco filij, ad quem, vt in recta linea de ſtirpe Nabuchodonoſori pertinebat ſucceſſio Regni, donec hic ex tutela euadens, aptus eſſet ad regimen. Pergit autem de Nabonido: *In ſeptimo autem, & decimo anno regni eius, Cyrus Rex Perſarum magnis copijs Babylonios inuaſit: Nabonidus verò regnum ſuum defenſurus, exercitum conſtruxit, ſed in prælio victus, Boroſippum aufugit, quam Cyrus Babylone capta, obſedit, ſed Nabonidus non valens ſuſtinere obſidionem, ſe Cyro tradidit, qui humaniſſimè illum tractauit, & in Carmaniam cum dignitate ire iuſſit, vbi non multo poſt obijt.* Præterea Alphenus penes eundem Euſebium eodem capite adducit Megaſthenis auctoritatē ſic. *Megaſthenes vir per antiquus Nabuchodonoſorem Hercule robuſtiorem fuiſſe dicit &c. quem Chaldæi dicunt cùm in Regnum ſuum rediſſet, furore diuinitus captum magna voce exclamaſſe: Ego*

vobis ò Babylonij futuram calamitatem prænuncio, quam nec Belus vlla vis Deorum auertet. Veniet Perſa Semiaſinus, qui vos in ſeruitutem rediget. His alijſq; huiuſmodi dictis ſubitò euanuit, cui filius Euilmerodach ſucceſſit, quem Igliſares interfecit, ac loco eius regnauit, cui Laboſoraſchus filius ſucceſsit. Quo per inſidias interempto, Nabonidochus regnauit; hunc Cyrus, capta Babylone Carmaniæ principem fecit. Sed Petauius lib. 10. cap. 7. ex Græcis verbis Megaſthenis notat illa verba, poſt Laboſoraſchi necem Ναβοννίδοχον ἀποδεικνῦσι βασιλέα προσήκοντα οἱ οὐδέν, videlicet: *Nabonnidochum Regem conſtituunt, nulla illi propinquitate coniunctum.*

7 Iam Ioſephum ipſum audiamus, qui cum lib. 10. antiquit. cap. 11. Beroſi verba ſuperiùs relata produsiſset, capite ſequenti quaſi ſui oblitus, vel gratis ex ſua Chronologia, non veritus eius numeros peruertere, alia quoq; falſa inſerere non dubitauit, inquit enim: *Poſt Nabuchodonoſori obitum Abilamarodachus eius filius regnum ſuſcepit, qui mox Hieroſolymorum Regem Iechoniam è vinculis dimiſit.* Et non multo poſt. *Abilamarodacho poſt decimum octauum regni ſui annum defuncto Nigliſar filius ſucceſſit, cumque regnaſset annos quadraginta defunctus eſt, cõtinuata deindè ſucceſſione ad Laboſardachum filium regnum peruenit, apud quem cum nouem tantùm menſibus haſiſſet, poſt mortem eius tranſijt ad Balthaſſarem, qui Babylonijs Naboandel nominatur. Huic bellum intulerunt Cyrus Perſarum Rex, & Darius Medorum, à quibus, dum intra Babylonem oppugnatur, mirabilis quadam viſio ei contigit,* qua enarrata, & Danielis interpretatione ſubiungit. *Sub Balthaſſare enim capta eſt Babylon anno regni eius decimo ſeptimo. Hic finis fertur poſterorum Nabuchodonoſori, Darius autem, cum extingueret Babylonorum Imperium, adiutus à Cyro cognato ſuo annum agebat ſexageſimum ſecundum, qui fuit Aſtyagis filius, apud Græcos alio vocatus nomine; Hic etiam Danielem prophetam ſecum adducit in Mediam:* & proſequitur de ijs, quæ Danieli in Media acciderunt. At ſi Beroſo, & Megaſtheni, & Alexandro Polyhiſtori credere oportet, vt antiquioribus, & Chaldaicarum rerum peritioribus, tot mendacia Ioſephus, quot dicta dixerit. Sed forte mendum eſt in Codice Ioſephi, & pro τέσσαρα, ideſt *quatuor* repoſitum fuit τεσσαράκοντα: annos verò Euilmerodachi debuit producere ad 18. vt ſuppleret cum duobus integris eius, reliquos 16. ſolidos, quos Nobonidus ante aduentum Cyri regnauit, ſiquidem Nabonidum eundem facit cum Balthaſſare. Iam ſi Hiſtoricos prophanos conſulamus, Herodotus, & Perſicarum rerum peritiſſimus Cteſias (alioquin ſæpe ab Herodoto recedens) & Diodorus Siculus, & Iuſtinus in id conueniunt, vltimum regem Medorum fuiſſe Aſtyagem, quem ſupra à Cyro ſpoliatum *regno* diximus; ſolus Xenophon non magnæ fidei in rebus Cyri, memorat Cyaxarem Aſtyagis filium, quem tamen ait in Media, ſiue Regem, ſiue Viceregem relictum à Cyro, quando expeditionem ſuſcepit in Babyloniam. Hic ergo eſt ille Darius Medus, quem Ioſephus ait alio nomine à Græcis vocari: ſed quia ex Daniele notum erat Balthaſsari ſucceſſiſſe Darium Medum, hunc eundem cum Cyaxaro efficiens, aſſociauit Cyro in expugnatione Babylonis, *in* hoc contradicens Xenophonti. Præterea Regnum Balthaſſaris, vſq; ad Cyri aduentum, & Babylonicam expugnationem produxit, quia ex vna parte Balthaſsar occiſus eſt illa nocte qua computationibus indulgebat in magno illo conuiuio, de quo Daniel cap. 5. ex altera verò Xenophon: inquit: *Ac foſsa quidem iam actæ erant, Cyrus verò cum audiſſet celebrari Babylone feſtum, neſcio quem diem, quo Babylonij omnes nocte tota potarent, & comeſſarentur, ſtatim ac illius diei nox ſuperuenit multis operarijs adhibitis, oſtia foſſarum aperuit verſus amnem, vnde flumen per foſſas in Vrbem inundans, eam permeabilem fecit.* Nec in hoc diſſentit Herodotus.

8 Herodotus enim lib. 1. narrat Nitocrim Reginam Aſſyriorum, & Babyloniorum, magnis molibus Euphrate aliorſum detorto præmuniſse ſe, ne Medi vnquam poſsent Ninum vrbem, nedum Babylonem inuadere, & pontem eximium ſupra lacum Babylone excitaſse; deinde addit. *Talis extitiſſe Regina hæc memoratur, aduerſus cuius filium Labynitum patris nomen, & Aſſyriæ imperium habentem Cyrus duxit exercitum,* & poſt pauca. *Ita porrò Babylonem ire pergit, Babylonijs cum producto exercitu, præſtolantibus. Qui vbi propius vrbem promouit, cum eo conflixerunt, prælioq; fugati in Oppidum ſe receperunt:* refert deinde obſidionem Babylonis, & commeatum annorum multorum, quo Babylonij freti, nihili faciebant obſidionem: *Et Cyrus cum iam longo tempore nihil admodum proficeret inops conſilij erat;* deinde inundationem immiſsam verbi, & ex inopinato Perſas ingreſsos, non aduertentibus Babylonijs propter vrbis magnitudinem, & ſubiungit, *Sed forte quoniam dies feſtus eis eſſet exercendis Choreis, atq; obſeruationibus operam dabant: donec planè rem animaduerterunt: atq; ita primum capta eſt Babylon.* Itaq; ex ſimilitudine diei feſti magnam occaſionem habuit Ioſephus conuiuium Balthaſsaris, cũ hoc altero iungendi in idem tempus; & quia hoc anno victus fuit Labynitus, ſeu Nabonidus à Cyro, aſſerendi eum fuiſse Balthaſſarem. Notabit interim Lector, ex Herodoto, & Beroſo obſidionem illam multorum fuiſſe menſium, & partim in victoria de Naboſado, & obſidione Boroſippi, partim, & præcipuè in Babylonica totum ferè annum conſumptum eſse, præſertim cum Xenophon dicat Cyrum in 12. partes exercitum diuiſiſse, vt vna quæque ſingulum menſem in excubijs maneret. Notandus quoque eſt interim lapſus Herodoti, qui Labynitum à Ciro victum facit filium Labyniti illius, qui fuit Maritus Nitocridis Reginæ Aſſyriorum, & Babyloniorum: nam certum eſt Labynito victo Cyrum obſediſse, & obtinuiſse Babylonem anno ante Epocham Chriſti 538. at idem Herodotus eodem libro aſſerit Nitocridem Semiramide poſteriorem fuiſse *quinque ætatibus*, ideſt annis fere 167. nam apud ipſum tres ætates faciunt annos centum; at Semiramis Nini vxor obijt anno 2198. ante Epocham Chriſti, ergo Nitocris regnauit anno circiter 2030. ante Chriſtum. Licet autem Labynitus ille Babylonicus, qui ex eodem Herodoto fuit auctor pacis inter Cyaxarem, & Haliattem occaſione Eclipſis ſolaris anno ante Chriſtum 585. fuerit Nabuchodonoſor, anno regni ſui 20. ille tamen non fuit pater Labyniti ſeu Nabonidi de quo agimus, vt ex Megaſthene ſupra docuimus.

9 His præmiſſis non ſine neceſſitate (cum hinc, vel maximè pendeat connexio prophanæ hiſtoriæ ſeu Chronologiæ cum ſacra) cenſeo præferendum eſse Ioſepho Beroſum, Magaſthenem, Alexandrumq; Polyhiſtorem, & quantum fieri poſſit cum Sacra Scriptura conciliandum, non repugnante Herodoto, Cteſia, Diodoro, Iuſtino, ipſoque adeo Xenophonte, ſed ea parte fauentibus. Itaq; cum Scaligero lib. 6. de emend. temp & in Appendice, nec non Petauio lib. 10. de doctrina tempor. cap. 7. vſque ad 12. dico Nabuchodonoſoro *anno* 44. regni ſui defuncto ſucceſſiſse *Euilmerodachum*, & hunc regnaſse annos 2. ſolidos; annoq; tertio carentem prole interfectum fuiſse à Sororis ſuæ filiæque Nabuchodonoſori marito *Nirigliſsaro*, ad cuius filium *Laboroſardochum*, & alio nomine *Balthaſſarem* ſucceſſione hæreditaria regnum pertinebat, vtpote nepotem ex filia Nabuchodonoſori, & Conſobrinum, aut nepotem Euilmerodachi, & hoc ſenſu filium filij Nabuchodonoſoris, ideſt eius nepotem ex filia, & nepotem Euilmerodachi ex ſorore: ſed quia hic puer adhuc erat, nec adminiſtrationi regni idoneus, *Nirigliſſarus* ſuſcepit adminiſtrationem regni titulo tutoris, per quatuor annos, ita tamen vt anni regni numerentur à peritis tanquam pertinentes ad *Balthaſſarem*; extincto autem *Nirigliſsaro*; ipſemet *Laboroſardochus*, qui, & *Balthaſſar*, iam adoleſcens ſucceſſit in regno, tenuitquè illum per nouem menſes, ita vt regnarit à morte Euilmerodachi annos 4. & menſes 9. licet non adminiſtrarit regnum per ſeipſum niſi 9. menſibus, hinc eſt, vt Daniel veri regis, & non adminiſtratoris annos attendens, viſiones ſuas referat cap. 7. & 8. ad annum primum, & tertium Balthaſsaris. Anno verò quinto, & vltimo ipſius, contigerit nex *Balthaſsaris*; Huic tamen ob prauos mores, & ſine liberis extincto, à coniuratis, & deficiente Nabuchodonoſori ſtirpe, communi ſuffragio electum fuiſse dicimus principem coniurationis illius *Darium medum* annorum 62. oriundum ſcilicet ex Medis, ſeu de ſemine Medorum, vt pote filium Aſsueri, Babylone tamen occaſione vxoris Nabuchodonoſoris teſte Beroſo quæ Meda fuit, verſantis, & ideo Babylonicum dictum, ac Babylonicè *Nabonidum*, ſeu *Labynitum* cuius 17. anno prope abſoluto Cyrus egreſſus è Perſide, expeditionem ſuſcepit in Babyloniam, ſed prius vniuerſam Aſiam ſubegit, in quo & in bello contra Nabonidum, & obſidione Boroſippi, et Babylonis annum et amplius conſumpſit, et tandem Babylone potitus, ac

aman-

amandato Nabonido in Carmaniam (vbi octogenarius paulò poſt deceſſit) rebuſq; compoſitis Iudæorum ſoluit captiuitatem anno 70. huius, et ab initio Nabuchodonoſori computato. His enim ſic ordinatis ſalua ſunt quæ de his regibus affirmantur tum in Sacra Scriptura, tum à Beroſo, Megaſthene, et Alexandro Polyhiſtore.

10 Fuiſſe autem ex vna parte Balthaſſarem eundem cum *Laboſardacho* prauis moribus infami, ex altera verò *Darium medum* eundem fuiſſe cum *Nabonido* hoc argumento conficitur. Vltimus de ſtirpe Nabuchodonoſoris fuit *Balthaſſar*, eiq; ſucceſſit immediatè *Darius medus*, ex Danielis capite 5. At ex Beroſo, Megaſthene, et Alexandro Polyhiſtore vltimus de ſtirpe Nabuchodonoſoris fuit *Laboſardachus*, et ei immediatè ſucceſſit Nabonidus nulla conſanguinitate ipſi propinquus; Ergo hinc *Balthaſſar*, *& Laboſardachus*; inde *Darius Medus*, et *Nabonidus*, idem fuit. Quia verò Darius Medus non fuit de ſtirpe Nabuchodonoſoris, ideo, licet ipſi quoq; Iudæi ſubditi fuerint in captiuitate durante, tamen non ſeruierunt niſi tribus regibus eiuſdem ſtirpis, nempe *Nabuchodonoſoro*, *Euilmerodacho*, & *Balthaſſari*. Cætera quæ obijci poſſunt iam abſq; violentia diſſoluta ſunt in decurſu hiſtoriæ ſupra explicatæ à numero 2. Nunquam verò Ioſephi Sectatores, ex alijs antiquis Hiſtoricis monſtrare poterunt Darium Medum à Cyro conſtitutum fuiſſe Regem Babylonis, nec prius occiſum Balthaſſarem, quam Cyrus cum Dario Medo Babylonem cœperit, aut illud conuiuium, quo Balthaſſar occiſus fuit, fuiſſe illud ipſum cuius occaſione Cyrus perhibetur inundationis beneficio Babylonem cepiſſe, ſi tamen hoc verum fuit, & quæ de priori illo fama vulgarat ob ſimilitudinem tranſlati illic ad Medos, hic ad Perſas regni Babylonici non fuere per hallucinationem ad hanc ſecundam mutationem applicata. Et ſi autem Satrapæ inuidentes Danieli primatum, inculcarunt Dario vtpote Medo obſeruantiam legis, quam ſciebat ſeruari in Media & in Perſide, hinc non ſequitur eum tunc fuiſſe Regem Medorum, aut Regem Babylonis, vt talem ſubiacuiſſe legi illi, ſed quia prius extorſerunt, vt edictum immutabile ad exemplum legis in Media, & Perſia obſeruatæ ederet, eius obſeruantiam inculcarunt.

11 Opiniones aliorum non expedit referre, ac refellere propter diuerſitatem incredibilem, & inconſiſtentiam, aut penes aliquos obſcuritatem Oedipo, & Sphinge indigentem; Viderit qui volet Interpretes ad caput 5. Danielis, Pererium lib. 6. & 7. Comm. in Danielem, Salianum ad annos Mundi 3472. à num. 20. & an. 3516. Petauium lib. 10. cap. 8. 9. 10. Tirinum in Chronico Sacro cap. 34. & 35. Langium l. 2. de annis Chriſti c. 12.

Nobis potiùs incumbit ordinare Canonem ex iam partim demonſtratis, partim cum magna probabilitate aſſertis hoc, & præcedenti capite vt ſeruire deinceps poſſit nobis, & alijs ad connectendam Sacram hiſtoriam cum profana, abſque formidine, aut perplexitate, quæ ab aliorum Chronologia, vel interpretatione Sacrarum literarum oriri ſolet apud minus profundæ indaginis ingenia. Cauendum interim eſt ab ipſo Petauio, in pleriſq; nobiſcum quoad horum Regum annos ſentiente, dum annum primum Nabopollaſſari in Chronico, & lib. 9. cap. 58. docet fuiſſe ante Chriſtum 625. cumq; lib. 10. c. 7. regnaſſe annos 21. & tamen eius mortem, & Nabuchodonoſori initium conſignat in Chronico ad 607. cum debuerit 605. ſed coactus eſt contrahere illud interuallum, quia annos 70. numerat ab initio captiuitatis, & Nabuchodonoſori, vſq; ad ſolutam per Cyrum captiuitatem, quod anno ante Chriſtum 538. ponit nos verò 536.

CANON Regum Babyloniorum, Aſſyriorum, & Iudæorum cum illis connexorum à Nabonaſſaro, vſque ad captam à Cyro Babylonem, & ſolutam ab eo captiuitatem Iudæorum.

Anni	Ante Epocham CHRISTI vulgo vſitatam.
863	*Phul BelOchus* de conſenſu Arbacis Aſſyriæ Regnum, *Beleſus* autem Babylonis præfecturam obtinet. Regnauit Phul annos 48.
815	*Phul BelOchus* moritur, alij ignoti per annos 64. in Aſſyria regnant.
750	*Teglaphulaſſar* incipit, & regnat annos 23. in Aſſyria.
747	*Nabonaſſarus* Februarij 26. nouam Epocam, cum nouo Sceptro Babylone inſtituit de huius duratione, vide Canonem ſequentem.
727	*Salmanaſſar* Aſſyriorum, & ex parte Babyloniæ Rex incipit, regnatq; annos 10.
726	*Ezechias* Rex annorum 25. regnare incipit in Hieruſalem, vbi regnat annos 29. ex 4. lib. Regum cap. 18.
721	*Mardokempadus* Rex Babylonis, regnare incipit, regnatq; annos 12. ex Canone. Hic Mardocempadus eſt *Merodach*, ſeu *Berodach*, de quo dicam anno 710.
717	*Sennacherib* Rex Aſſyriorum incipit, regnatque annos 7.
712	*Ezechiæ* Sanitas mirabiliter reſtituitur, 4. Regum cap. 20.
710	*Sennacheribi* interitus, & *Aſſarbadonis* ſucceſſio in Regno Aſſyriorum, regnauitq; annos 13. Aduentus Legatorum Merodachi, ſeu Berodachi Regis Babyloniæ ad Ezechiam, de quo lib. 4. Regum c. 20. & Iſaiæ 39. et lib. 2. Paralip. c. 32.
698	*Nabuchodonoſor* Rex Aſſyrior. et Babylonis regnare incipit, regnatq; ſolus annos 13. ex dictis in fine capitis 4.
697	*Manaſſes* Rex Iudæorum incipit, regnatq; annos 55. ex 4. Reg. c. 21.
685	*Nabuchodonoſori* Aſſyrij mors, deinceps incerti hi Reges, antijdem, ac Babyloniæ Reges.
642	*Amon* Rex Iud. incipit, regnatq; annos 2. ex 4. Regum cap. 21.
640	*Ioſias* Rex Iud. incipit regnatq; annos 31. ex 4. Regum cap. 22.
625	*Nabopollaſſar*, qui et Nabolaſſar, et Nabuchodonoſor Senior, Rex Babyloniæ incipit, regnatq; annos 21.
609	*Ioachaz* Rex Iud. incipit, regnatq; menſes 3. ex 4. Reg. cap. 23.
608	*Ioakim* Rex Iud. incipit, regnatq; annos 11. ex 4. Reg. cap. 23.
606	*Nabuchodonoſor* iunior, mittitur à patre contra rebelles anno 3. Regis Ioakim, ex c. 1. Danielis.
605	*Nabuchodonoſor* iunior regnare incipit Babylone, anno 4. Ioakimi, et initio captiuitatis Iudæorum ex Ieremiæ cap. 25. regnauitq; annos 43.
562	*Euilmerodach* Rex Babylonis incipit, regnatq; annos 2. et aliquot menſes.
559	*Balthaſſar* qui, et *Laboſardach* regnare incipit Babylone, ſed huius pater, ac tutor *Niriglſſorus* eius vice regnum adminiſtrat per annos totos 4.
555	*Balthaſſar* ſolus, ac per ſe regnare incipit, regnatq; menſes 9.
554	*Balthaſſare* interſecto, *Nabonidus*, qui et *Darius Medus*, eligitur in Regem Babyl. regnatq; annos 17.
538	*Cyrus* ex Perſide mouet, reliquum Aſiæ, et Babylonem ſubiugaturus.
537	*Cyrus* Aſia ſubacta, Nabonidum vincit, et diuturna obſidione Babylonem capit.
536	*Cyrus*, capta Babylone Monarchiam Babylonior. et Aſſyriorum ad Perſas transfert, et captiuitatem Iudaicam ſoluit compoſitis antea rebus.

12 Sequitur, alter Canon *Ptolemaicus* dictus, quem ex Georgio Monacho excerpſit vulgauitque Ioſeph Scaliger in collectaneis, ſed alicubi fallacem eſſe aduertit libro 3. Iſagog. Can. pag. 284. eſto enim in tota ſumma annorum 424. à Nabonaſsaro ad Alexandri Magni necem bene ſe habeat, & cum Ptolemæo cohæreat, in aliquibus tamen diſcrepat à Ptolemæo, & à Beroſo. Nam à Nabonaſsari initio, ad finem Nabopollaſsari computat 124. cum debeant computari 142. niſi numeri prioris ſit præpoſtea nota 124. pro 142. & in hoc interuallo addendi annis 15. quos vltra debitum dat Nabonido, & duo alij, quibus excedit in Neriglifaro, ac Iluarodamo. Nos tamen illum exhibemus tum, vt iacet apud ipſum, & Petauium lib. 9. de Doctrina temp. c. 52. & Langium lib. 2. de Annis Chriſti c. 12. tum, vt poſtea eum nactus eſt Petauius in vetuſtis manuſcriptis Bibliothecæ Regiæ, & in Commentarijs Theonis ἐν τοῖς προχείροις κανόσι cum aliqua correctione; ſed in vtroque deſunt mẽſes 9. Balthaſsaris, ſeu Laboroſardachi ex quibus, & aliorum menſibus ſupra annos ſolidos, & ex duobus ferè annis, quos Cyrus à diſceſſu ex Perſide in Aſia ſubigenda, & expugnanda Babylone inſumpſit cõflandi ſunt anni 4. vt à Nabuchodonoſori initio, ad Cyrum captamque Babylonem interſint anni 70. Alioquin ſummæ annorum fallaces ſunt.

Canon Ptolemaicus ex Scaligero, Petauio olim, & Langio.

	Anni Regni.	Anni collecti.
Nabonaſsarus.	14	14
Nadius.	2	16
Chozirus, & Porus.	5	21
Iluleus.	5	26
Mardokempadus.	12	38
Arcianus.	5	43
Interregnum.	2	45
Belitus.	2	48
Apronadius.	6	54
Rigebelus.	1	55
Miſeſſimordachus.	4	59
Interregnum.	8	67
Icariedinus.	13	80
Saoſducheus.	9	89
Chyniladanus.	14	103
Nabopolaſsarus.	21	124
Nabuchodonoſor iunior.	43	167
Iluerodamus.	3	170
Neregda Solaſsarus.	5	175
Nabonadius.	32	209
Cyrus.	9	218
Cambyſes.	8	226
Darius.	36	262
Xerſes.	21	283
Artaxerſes prior.	41	324
Darius Nothus.	19	343
Artaxerſes II.	46	389
Ochus.	21	410
Arſes.	2	412
Darius Arſami.	6	418
Alexander Magnus.	6	424

Canon idem ex Theone & M. S. Reg. ac Petauio par. 2. Rationarij lib. 4.

	Anni Regni.	Anni collecti.
Nabonaſsari.	14	14
Nadij.	2	16
Chozini, & Pori.	5	21
Iugæi.	5	28
Mardocempadi.	12	38
Arciani.	5	43
Interregni primi.	2	45
Beliti.	3	48
Apronadij.	6	54
Rigebeli.	1	15
Miſeſſimordaci.	4	59
Interregni ſecundi.	8	67
Aſsaradini.	13	80
Saoſduchei.	20	100
Chyniladani.	22	122
Nabopollaſsari.	21	143
Nabocholaſsari.	43	186
Ilvarodami.	2	188
Niricaſsolaſsari.	4	192
Nabonadij.	17	209
Cyri.	9	218
Cambyſis.	8	226
Darij primi.	36	262
Xerſis.	21	283
Artaxerxis primi.	41	324
Darij ſecundi.	19	343
Artaxerxis ſecundi.	46	389
Ochi.	21	410
Arogi.	2	412
Darij tertij.	4	416
Alexandri Macedonis.	8	424

CAPVT VII.

De Annis Regum Perſarum à Cyro, vſq; ad Darium Arſamis, cum Epocha CHRISTI connectendis.

CONCLVSIO VII.

Cyrus regnare cœpit apud Perſas Anno ante CHRISTI Epocham DLIX. & mortuo Aſtyage, ſuper Medes pacificè Anno DXLVII. Pulſo verò Dario Medo, & Babylone pacificè poſſeſſa ſuper Babylonios, & Aſſyrios Anno DXXXVI. à quò anno, vſque ad Alexandrum Magnum, durauit Monarchia Perſarum Annos CCVI. Anni autem Regum Perſarum ordinandi ſunt, vt in ſequenti Synopſi.

CANON REGVM PERSARVM.	Incœpit Anno ante Ep. Chriſti	Regnauit Ann.	Menſ.
Cyrus in Perſide regnare incœpit.	559	30	
Cyrus in Media quoque mortuo Aſtyage pacificè.	547		
Cyrus in Aſſyria, & Babylonia pacificè.	536		
Cambyſes filius Cyri.	530	7	5
Oropaſtus, ſeu Prexaſpes Magus ſimulato nomine, & perſona Smerdis filij Cyri.	523	0	7
Darius Hyſtaſpis filius.	522	36	
Xerſis Darij filius.	486	21	
Artaxerſes Longimanus Xerſis filius viuo patre	472		
ſed ſolus incipit.	465	41	
Xerſes II.	424	0	2
Sogdianus frater Xerſis II.	424	0	7
Darius Nothus II.	424	19	
Artaxerſes Mnemon, ſeu II.	405	43	
Artaxerſes Ochus, ſeu III.	362	23	
Arſes, ſeu Arogus, ſeu Arſamis.	339	4	ferè
Darius Codomanus III. Arſamis filius.	336	6	
Alexander M. Macedo.	330	6	

1 Receptiſſimum à Chronologis eſt illud Africani apud Euſebium lib. 10. de Præparat. cap. 4. *Cyrus Perſis regnare cœpit eo anno, quo celebrata eſt Olympias LV. vt in Bibliothecis Diodori, Thalli, atque Caſtoris hiſtorijs, nec non Polybij, & Phlegontis ſcriptum reperies: ſed & apud alios auctores, qui Olympiadas deſcripſerunt. De tempore enim inter omnes conuenit. Cyrus itaq; anno regni primo, qui Olympiadis quinquageſimæ quintæ primus fuit.* Ex libro autem 2. Tabula 11. & lib. 3. c. 2. Olympiadis 55. annus primus cœpit æſtate Anni 560. ante Epocham Chriſti, & durauit vſque ad Æſtiuam Neomeniam anni 559. malè igitur Salianus, huic Olympiadico anno aſſociat Annum ante Chriſtum 557. qui eſt ipſi ante vulgarem Chriſti Epocham 558. Scaliger autem lib. 5. de emend. temp. pag. 378. & in Iſagog. Canon. & Langius l. 2. de annis Chriſti cap. 14. ſtatuunt annum Periodi Iulianæ 4154. ideſt ante Epocham Chriſti 560. ſed Petauius lib. 10. de doctrina temporum cap. 14. & 2. parte Rationarij lib. 3. c. 8. primum ex datis ab ipſo Scaligero ſe ipſum implicante, colligit annum periodi Iulianæ 4155. qui eſt ante Epocham Chriſti 559. Deinde id ex annis Cyriaci Regni, & ex Eclipſibus ſub Cambyſe ipſius filio, & ſub Dario confirmatur. Ait enim Cicero lib. 1. de Diuinatione. *Quid ergo quæ Magi Cyro illi principi interpretati ſunt ex Dionyſij Perſici libris referam? Nam cum dormienti illi Sol ad pedes viſus eſſet, ter eum ſcribit fruſtra appetiuiſſe manibus, cum ſe conuoluens Sol elaberetur, & abiret: ei Magos dixiſſe, ex triplici appetitione Solis, triginta annos Cyrum regnaturum eſſe portendi. Quod ita contigit, nam ad ſeptuageſimum peruenit, cum quadraginta natus annos regnare cœpiſſet.* Cteſias apud Diodorum dat regno eius annos 30. totidem vetus Chronologus apud Clementem, Oroſius lib. 2. cap. 7. & Iuſtinus lib. 1. dicens *Cyrus regnauit annos* 30. Item Euſebius l. 1. Chron. S. Hieronymus in cap. 1. *Zachariæ*, & c. 7. Danielis, Sulpitius Seuerus lib. 2. Beda de 6. ætatibus Nicephorus cap. 7. Chron. ne innumerabiles recentiores congeram. Herodotus tamen libro 1. ait eum interfectum fuiſſe. *Cum vnde triginta omnino regnaſſet annos*, nempe ſolidos, & iam labebatur trigeſimus. Iam verò docuimus capite præcedenti eum Babylone potitum eſse anno ante Epocham Chriſti 537. ſed expeditionem Babylonicam ſuſcepiſse anno 538. amādato verò Nabonido ſeu Dario Medo in Caramaniam, pacificè ac ſolum cœpiſse imperare Babylone, anno 536. Hinc eſt vt Imperium Cyri Babylonicum quidam ab expeditione numerantes dicant attigiſse Imperij Babylonici annum 9. vt Canon Ptolemaicus, & Petauius l. 10. c. 15. alij ab expulſo Dario Medo, & pacifica poſseſſione numerent cum Xenophonte l. 8. Cyroped. annos 7. quem ſequuntur Ribera, & Sanctius in c. 1. *Zachariæ*, Torniellus in 6. ætate, ac Salianus ad annum Mundi 3523. Quare ſiuè ab anno 537. numeres 9. ſiuè à capta Babylone 8. ſiuè à poſſeſſione pacifica 7. incidit Cyri mors in annum 530. ante Chriſti Epocham, & hinc ſurſum numerando annos completos 29. cum Herodoto, & 30. labentes, quibus regnauit Cyrus deprehenditur initium eius anno 559. ante Epocham Chriſti, ante Æſtatem, ſeu Verno tempore, & Olympiadis 55. anno 1. exeunte.

Id ipſum confirmatur ex Cambyſis anno 7. quem infra oſtendemus ex Eclipſi incidiſſe in annum ante Epocham Chriſti 523. & ex Darij 20. quem ex Eclipſi oſtendemus incidiſſe in annum 502. nam ſi addas 29. Cyri completos & 7. Cambyſis ideſt 36. anno 523. vel ſi annorum Cyri 29. Cambyſis 8. & Darij 20. ſummam, quæ eſt 57. addas anno 502. fiet annus 559. pro initio primo Cyri. Alterum enim initium eius extincto iam Aſtyage incidiſſe in 548. Annum ante Epocham Chriſti, oſtendimus cap. 4. num. 3. Tertium verò principium ideſt Monarchiæ poſt pacificam poſſeſ-

ſionem

ſionem Babyloniæ, fuiſſe anno ante Epocham Chriſti 536. conſtat ex dictis cap. 6. à nu. 9. & in Canone primo.

2 Cambyſem Cyri filium ſucceſſiſſe patri, ſtatim, ac eius interitus in bello Maſſagetarum nunciatus fuit, omnes teſtantur Græci, Latiniq; qui Perſicas res antigerunt Xenophon, Thucydides, Herodotus lib. 2. Seuerus Sulpicius l. 2. Iuſtinus l. 1. Ioſeph l. 11. antiq. c. 2. Euſebius in Chronico, & Canon Mathematicus Ptolemæi; ergo ex dictis numero præcedenti cœpit Cambyſes regnare Anno ante Epocham Chriſti 530. Hoc confirmatur ex Ptolemæo lib. 5. magnæ Conſtructionis cap. 14. dicente. *In ſeptimo anno Cambyſis, qui eſt à Nabonaſſaro 225. die 17. Phamenoth, ſequente 18. ante mediam noctem hora 1. defecit Babylone dimidium diametri Lunæ à ſeptentrione. Fuit ergo hæc Eclipſis Alexandriæ hora 1. & min. 50. æquali ante mediam noctem.* Tabulæ autẽ Aſtronomicæ, Anno illo Nabonaſſari, nempe 523. ante Ep. Chriſti, dant Lunæ Eclipſim Iulij 16. hora poſt merid. 10. tranſacta, annus erat Cambyſis 7. ſed penè completus, qui additus anno 523. efficit Annum 530. exeuntem pro initio Cambyſis. Quem regnaſſe annos 7. & menſes 5. expreſſè docet Herodotus lib. 3. *Cambyſi Cyri filio vita erepta eſt, cum regnaſſet ſeptem omnino annos, & menſes quinque*, & paulo poſt de Mago Prexaſpe (quem Trogus Oropaſtem nominat) ait *Magus defuncto Cambyſe per ſimulationem Smerdis filij Cyri, ſecurus regnauit menſes ſeptem, qui reliqui erant ad implendum octauum annum regni Cambyſis.* Ideoq; Canon Ptolemaicus dat illi annos 8. regni ēito per errorem librariorum, aut quia cũ Cyro patre prius conregnauerat, Cteſias, & Clemens lib. 1. Strom. dent annos 18. vel 19. Addit Herodotus eum anno 5. regni ſui Ægyptum occupaſſe, ergo anno ante Chriſtum 526. quod conſonat Diodoro Siculo narranti Amaſin obijſſe anno 3. Olympiadis 63. ſub Cambyſis expeditionem in Ægyptum. An verò Cambyſes ſit ille, qui communi prænomine Aſſueri, vel Artaxerſis nominatur lib. 1. Eſdræ c. 4. alibi diſcutiendum eſt.

3 Occiſo Cambyſe, cùm Oropaſtus, ſeu Præxaſpes Magus, ſimulato nomine Smerdis filij ſecundogeniti Cyri regnaſſet per 7. menſes; Magi ſeptem, illo interempto, elegerunt *Darium* Hyſtaſpis filium anno ante Epocham Chriſti 523. exeunte. Narrat enim Ptolemæus lib. 4. Almageſti cap. 9. ex Hipparcho ſic. *Anno 20. Darij illius, qui Cambyſi ſucceſſit Epiphi die 28. ſequente 29. hora æquali poſt Solis occaſum 6 ½. Luna quarta diametri parte ab Auſtro defecit.* Et ibidem dixerat: *Eclipſim accepimus, quæ anno trigeſimo primo Darij Babylone obſeruata fuit, Tybi die 3. ſequente 4. ante mediam noctem ſemihora; diciturq; Luna defeciſſe ab Auſtro digitis duobus.* Primam Eclipſim repræſentant Aſtronomicæ Tabulæ Anno ante Chriſti Epocham 502. die Nouembr. 19. ſecundam verò anno 491. Aprilis 25. ergo ex vtraq; conficitur annus primus Darij Hyſtaſpidis fuiſſe ante Chriſti Epochã 521. ſi anno 502. annos 19. completos, vel anno 491. annos 30. completos addas; in quem annum conſentit, Euſebius lib. 10. de Præparatione, affirmans: *Darij ſecundus annus incurrit in annum primum Olympiadis LXV.* Et in Chronico annum primum Darij conſignat anno 4. Olympiadis LXIV. In eundem annum conſentiunt Scaliger lib. 5. de emend. temporum. Langius lib. 2. de Annis Chriſti c. 15. & Petauius lib. 10. de doctrina temporum c. 18. vbi fuſè, ſed ſolidè refellit Kriſtmannum in vtraque Eclipſi hallucinatum, ob peruerſam diſpoſitionem annorum Biſſextilium, ob quam priorem Eclipſim promouet in diem 20. Nouemb. at poſteriorem in 23. Maij. Sed miror Salianum Anno Mundi 3532. Primum annum Darij huius conſignaſſe Anno 3. Olympiadis 64. & ante Chriſtum quidem 521. Sed qui eſt ipſi 522. ante Epocham Chriſti; non enim aduertit Cambyſem mortuum initio, & prouecto iam anno 522. ante Ep. Chriſti, prouecto inquam per menſes ferè 5. poſtea Magum regnaſſe menſes 7. & occiſum in fine anni 522. vel ſub initium anni 21. & aliquot dies in erceſſiſſe ante electionem Darij.

4 Herodotus lib. 7 refert Darium Hyſtaſpidem, audita clade Marathonia, nouum bellum apparaſſe, quod toto triennio Aſiam concuſſit: quarto verò anno Aegyptios rebellaſſe, & anno ſequenti Darium mortuum eſſe, nempe quinto poſt Marathoniam pugnam, quam autumno Anni 490. ante Epocham Chriſti accidiſſe demonſtrauimus l. 3. cap. 3. num. 7. Obijt ergo, anno ante Epocham Chriſti 486. & id ipſum colligitur ex Canone 2. in fine præcedentis capitis, vbi regnaſſe annos 36. ponitur, annis enim 35. ſolidis ſubductis anno 521. initiali, relinquunt annum 486. Quo anno ſucceſſit *Xerſes*, cuius tranſitum in Europam fuiſſe anno 480. ante Ep. Chriſti oſtenſum fuit l. 3. c. 3. nu. 8. ſed Herodotus eodem libro 7. ait: *Mouente verò Dario contra Aegyptios, & Athenienſes, ingens à filijs de principatu eſt orta contentio, cauſantibus oportere illum, antequam in expeditionem proficiſceretur, Regem ex Perſarum lege conſtituere;* Prætulit autem filijs, quos ex altera coniuge priuatus ſuſceperat Xerſem, licet natu minorem, quia eum ſuſceperat iam Rex ex Atoſſa Cyri filia, eumq; declarauit Regem anno expeditionis in Ægyptum, ſeu 4. à Clade Marathonia, ideſt ante Epocham Chriſti 486. Regnauit autem Xerſes annos totos 21, à morte patris ex Canone, de quo in fine capitis præcedentis, qui ſubducti anno 486. relinquunt initium Artaxerſis anno ante Ep. Chriſti 465. Sed cum pater declararat Regem ex lege prædicta Perſarum ante illam expeditionem: Sic enim conciliatur Diodorus Siculus aſſerens Themiſtoclem Athenis profugiſſe ad Xerſem Regem Perſarum anno 2. Olympiadis 77. ideſt ante Chriſtum 471. & cum Diodoro ſentiunt quoad fugam ad Xerſem Clitarchus, Heraclides, & Dion, apud Plutarchum in Temiſtocle; ſed apud eundem Charon Lampſacenus, & Thucydides lib. 1. aiunt fugiſſe ad Artaxerſem, qui nuper imperium acceperat, ideſt declaratus fuerat à patre adhuc viuente Rex, iuxta prædictam legem, & ſic Themiſtocles non inuento Xerſe, vtpotè abſente, egerit cum Artaxerſe; quem Petauius lib. 10. cap. 25. putat declaratum Regem anno ante Chriſtum circiter 474. vt ab ipſius anno 20. deducantur hebdomades Danielis.

5 Artaxerſes itaq; ſolus regnare cœpit anno 464. ſed cœperat cum Patre anno 472. regnauitq; annos integros 41. vt habet Canon Ptolemaicus, & Clemens Alex. 1. Strom. vel 42. inchoatos, vt habet Cteſias. Thucydides ſub illud tempus florens, ait lib. 4. eum mortuum eſſe anno ſeptimo Belli Peloponneſiaci, quod verno tempore anni ante Epocham Chriſti 431. incœpiſſe oſtendimus lib. 3. c. 3. nu. 12. ergo annus ſeptimus non eſt abſolutus, niſi vere anni 424. itaq; vt minimum recedamus ab auctoribus alijs, eoſq; conciliemus, Artaxerſes regnauerit annos 41. & aliquot menſes, ac dies, cœperitq; regnare initio ferè anni 465. & initio ferè anni 424. compleuerit annos 41. regni, mortuuſq; ſit ſub initium veris eiuſdem anni, durante adhuc anno 7. belli Peloponneſiaci nulla ergo neceſſitas fuit Petauio lib. 10. c. 29. ob Thucydidem præferendi Euſebium, alijs, & aſſerendi regnaſſe hunc Regem annos tantum 40. Diodorus enim lib. 12. mortuum eſſe narrat ſub initium Olympiadis 89. nempe anno 424. Eſto dicat: *Artaxerſes verò Perſarum Rex interijt, cum annos regnaſſet quadraginta. Xerſes Regno ſuſcepto annum regnauit.* Sed poſt 3. paginas velut ſe corrigens ait de Xerſe II. *Xerſes Rex cum annum regnaſſet mortem obijt. Nonnulli ſcriptores tradunt, duobus non amplius menſibus in Regno vixiſſe, cui ſuccedens in Regno frater eius Sogdianus, ſeptem menſibus imperauit. Hunc cum Darius interemiſſet, ipſo Regno adito, rexit annos decem, & nouem.* Quare ſi annum illum Xerſis demus Artaxerſis, ex maxima parte, incidit eius mors in annum ante Ep. Chriſti 424. ſub initium, & intra hunc eundem annum tres alij incœpere, nempe Xerſes II. Sogdianus, & Darius Nothus, ſub finem tamen anni, ideoq; ſubtractis annis 19. quos regnauit, cadit eius mors, & initium Artaxerſis Memnonis in annum ante Ep. Chriſti 405. Porrò Diodorus l. 15. refert hunc obijſſe anno 3. Olympiadis CIV. aitq; *Non multo poſt Rex Perſarum vita defunctus eſt cum annos quadraginta tres Imperio præfuiſſet: in regnum verò ſucceſſit Ochus, qui cognominatus eſt Artaxerſes, regnauitq; tres, & viginti annos.* Sequitur ergo tum ex anno Olympiadico, tum ex annis 43. integris regni, Artaxerſem Memnonem obijſſe anno 362. ante Ep. Chriſti, & Ochum 339. Arſes autem ex eodem Diodoro regnauit annos pene 4. & Darius filius Arſamis, is qui victus eſt ab Alexandro M. annos 6. ergo Arſes obijt anno ante Epocham Chriſti 336. & Darius Arſamis anno 330. quod ipſum oſtendimus lib. 3. cap. 4. num. 6. vbi de tranſitu Monarchiæ Perſarum, ad Macedonas. Sed confirmatur annus 424. ante Chriſtum, quo mortuus eſt Artaxerſes Longimanus, ex Thucydide, qui ait eum mortuum eſſe ſub initium anni octaui, belli Peloponneſiaci, et paulo poſt Solem

lem defeciſſe in nouilunio. At ex Tabulis Aſtronomicis verioribus, Eccliplis illa accidit anno 424. ante Æram Chriſti Martij 28. circa ortum Solis in Græcia.

CAPVT VIII.

De Tyrijs Regibus, & Carthaginis conditu aliarumq; quarundam Vrbium Africæ.

CONCLVSIO VIII.

Inter opiniones diuerſas de Conditu Carthaginis probabiliores ſunt, quæ conditam ponunt circa Annum CM. ante Chriſtum, ideoq; à Virgilio per anachroniſmum Didonem fictam antiquiorem annis circiter CCLX. quàm par erat. Certum interim eſt exciſam à Romanis Anno ante Epocham Chriſti CXLVI. deinde inſtauratam, & poſtremo à Saracenis dirutam Anno Chriſti 685. ex eiuſq; ruinis Tunetum ereuiſſe.

Reges Tyri.	Regnauit.	Vixit.
Abibalus.	✠	✠
Hiramus.	34	53
Baleaſtartus.	7	43
Abſtaſtartus.	9	20
Nutricis filij.	12	. .
Aſtartus.	12	44
Aſtarimus.	9	54
Phelles.	m. 8	50
Ithobalus	32	68
Badezorus.	6	45
Mettinus.	9	32
Pygmalion.	40	56
Ithobalus II.	24	
Baal.	10	
Ecnibalus.	m. 2	
Chelbis.	m. 10	
Abbanis.	m. 3	
Myttonus & Geraſtratus	6	
Balatorius.	1	
Merbalus.	4	
Iromus.	20	

1 EX Ioſepho libro 1. contra Apionem habemus Tyriorũ Regum poſt Abibalum annos; vt videre eſt in adiecto laterculo, quos ſumptit ex Dio, & Menandro Epheſio, ſed addit ab *Ecnibalo*, deinceps pleroſq; fuiſſe Iudices Tyri potiùs, quam Reges, & lib. 8. antiq. cap. 2. dixerat Menandrum Annales Tyriorũ ex lingua Phœnicum tranſtuliſſe in Græcum ſermonem, vbi, & vitam *Iromi* annis 55. definit. Libro item 1. contra Apionem affirmat anno 7. Pygmalionis Carthaginem in Africa conditam à Didone. Et ſub Rege *Ithobalo II.* Tyrum obſeſſam à Nabuchodonoſore annis 13. & anno 14. *Iromi* Cyrum tenuiſſe principatum. Sed aduerte duos eſſe Catalogos apud Ioſephum, priorem ab Abibalo, vſque ad Pygmalionem, qui interruptus eſt, nec niſi poſt annos circiter 280. ſequitur poſterior Catalogus. Iam verò Petauius lib. 9. de Doctrina temporum c. 62. & in Rationario temporum parte 2. l. 2. c. 13. contendit emendandum Ioſephum, & *Hiramum* regnaſſe annos 53. aut etiam 56. quia ex Sacra Scriptura colligitur anno 9. Dauidis regnaſſe *Hiramum*, & vſque ad 21. Salomonis ad minimum, qui ſunt anni 52. at Langius lib. 2. de annis Chriſti c. 8. negat id ex S. Scriptura conſtare, quædam enim quæ geſta ſunt poſtea, narrari antecedenter occaſione aliqua, vel *Hiramum* regnare potuiſſe cum patre Abibalo aliquot annis, deinde ſolum. Nos ſuo loco, quod minimè violentum fuerit Sacræ Scripturæ eligemus. Quoad ſecundum Catalogum Regum Tyri, iam capite præcedenti oſtendimus Cyrum regnare cœpiſſe in Perſide anno ante Chriſtum 559. Babylone autem 536. ergo ſi annus 14. *Iromi* fuit primus Cyri, vtique 14. Iromi fuit, vel 559. vel 536. ante Chriſtum, ſunt autem ab Ithobali II. initio ad 14. annum Iromi, ex poſteriori Catalogo anni 60 ergo initium Ithobali fuit ante Chriſtum 619. vel 590. at ex dictis cap. 6. Nabuchodonoſor iunior cœpit regnare anno ante Chriſtum 605. igitur principium Cyri, de quo loquitur Ioſephus, eſt principium Monarchiæ Babylonicæ, nam *Ithobali* tempore Nabuchodonoſor Tyrum obſedit anno 7. Ithobali, vt ex correcto textu Ioſephi colligit Petauius, nempe anno 583. ante Chriſtum. Thyrum autem conditam, vel habitari cœptam annis 240. ante Salomonici Templi fundationem tradit Ioſephus lib. 8. antiq. c. 2.

2 Carthaginis ædificatio diuerſis temporibus conſignatur à diuerſis Scriptoribus, quia veriſimile eſt ex multis oppidis eam coaluiſſe, vel paulatim fabricatam, & auctam, muriſq; cinctam, & pomœria ſubinde ampliata, vt proinde alijs conditus, alijs incrementa debeantur. Certum eſt autem exciſam fuiſſe iuſſu Senatus Romani eodem anno, quo & Corinthum, Conſulibus Cn. Cornelio Lentulo, & L. Mummio Achaico, Olympiadis 158. anno 2. ideſt anno 146. ante Epocham Chriſti, ex quo, & duratione Carthaginis à diuerſis aſſignata, aut alijs notis ab Auctoribus deſignatis ecce tibi opiniones Auctorum in Laterculo, quarum poſt Appianum antiquiſſima eſt conditam à Zoro, &

CARTHAGO.	Condita ant. Chriſ.	Stetit annos.
Appianus in Lybic.	1233	1087
Euſebius ex Philiſto.	1214	1068
Nos ex Virgilio.	1178	1032
Euſebius ex alijs.	894	748
Petauius ex Ioſepho.	896	740
Solinus cap. 29.	882	737
Florus lib. 51. Oroſius,	846	700
& Eutropius.	846	700
Trogus, & Iuſtinus.	826	680
Seruius in Aen.	824	678

Charchedone Tyrijs, vt ex Philiſto tradit Euſebius in Chronico, quia verò Ioſephus, vt ſupra diximus, ex Phœnicum annalibus, dixit, conditam anno 7. Pygmalionis, colligit ex ſuis ratiocinijs conditam à Didone anno 140. ante Romam conditam. Atqui Troia exciſa eſt anno ante Chriſtum 1184. vt oſtendimus lib. 4. cap. 1. & inde nauigans Aeneas, iuxta Virgilij ſuppoſitionem, delatus eſt in Africam vi procellæ, reperitq; Didonem occupatam in ædificanda, vel ſtatuenda Carthagine; Ergo Virgilius in hac hiſtoria, veriſimile fictione ſecutus videtur opiniones de antiquiſſimo eius conditu; & cum Dido apud eum lib. 1. Aeneidos dicat; *Nam te iam ſeptima portat, omnibus errantem terris, & fluctibus æſtas*, annus ille quo Aeneas nactus eſt Didonem occupatam in Carthaginis ſtructura, fuerit 1178. & 7. item *Pygmalionis*, de quo Ioſephus ex Menandro, ex cuius priore Catalogo Regum Tyri ſunt ab Hiramo ad annum 7. *Pygmalionis* anni 138. qui additi annis 1178. darent initium *Hirami* anno 1316. ante Chriſtum, & tamen Dauid, cuius tempore floruit Hiramus non incœpit niſi anno 1051. ante Chriſtum; igitur aut ille Catalogus falſus eſt, aut Virgilius Didonem antiquiorem fecit annis ferè 260. quàm oportebat. Probabilius igitur eſt conditam fuiſſe anno circiter 900. ante Chriſtum.

3 Poſt exciſam Carthaginem anno ante Chriſti Epocham, vt diximus 146. C. Gracchus Tribunus plebis obtinuit, vt eo deduceretur Colonia, nomenq; loco daretur *Iunonia*, Conſulibus Q. Cæcilio Metello, & T. Quintio Flaminio, ideſt ante Ep. Chriſti 123. ſed maiore numero Colonorum aucta eſt iuſſu Cæſaris eo ipſo anno, quo in curia occiſus eſt, redditumq; nomen Carthaginis nempe anno 44. ante Ep. Chriſti, & adeo ſub Auguſto aucta, vt teſte Herodiano, cum Alexandria de vrbium primatu, poſt Romam, certauerit. Occupata poſtea fuit a Vandalis anno Chriſti 459. & recuperata à Beliſario anno 525. & manſit ſub Imperio Romano, & fuit Sedes Præſidis Africani per annos 162. donec anno circiter 685. capta à Saracenis, ac diruta eſt; nec amplius reſurrexit in priſtinam amplitudinem; ex eius autem ruinis enatum eſt Tunetum oppidum. Erat autem Carthago caput Numidiæ, de cuius Regibus, & Regibus Mauritaniæ, & Cyrenenſium temporibus plura eruditè Vbbo Emmius lib. 5. rerum Chronolog. à pag. 146. vbi regnatum in Numidia docet annos 166. à Maſſi-

niſſa

niſſa ad interitum Iubæ maioris, in Mauritania autem à Bocchare, qui floruit tempore belli Punici ſecundi (quod cœpit anno 218. ante Chriſtum (vſque ad Ptolemæum Iubæ filium; Cyrenem autem condidere Theræi Lacedæmoniorum coloni duce Ariſtotele Batto, & quidem Olympiade 41. vt habet Solinus c. 40. ideſt ante Chriſtum 616. vel anno Vrbis 143. vt habet Plinius lib. 19. cap. 3. ideſt ante Chriſtum 611. Sed Euſebius eius principia multo antiquiora ſupponit, nempe anno 210. ante Olympiadas, qui fuit ante Chriſtum 986. Deinde Olympiadis quintæ anno tertio, ideſt ante Chriſtum 758. poſtremò Olympiadis 37. anno 2. ideſt ante Chriſtum 631. Regnarunt in ea 8. Reges per annos circiter 200. deinde libera fuit per annos 585. fuit deinde ſub Ptolemæis Ægypti per annos 227. & in vniuerſum ſtetit annos ferè 1342. donec Arabes eius loco Caruanam condidere Caliphæ Africani Sedem.

CAPVT IX.

De Regibus Lydorum, Parthorum, Bithyniæ, Ponti, Cappadociæ, Armeniæ, Pergami.

1 LYdus, vt narrat Herodotus lib. 1. Atys filius Lydiæ nomen dedit, ab his Heraclidæ Regnum acceperunt, quorum primus fuit *Argon*, poſtremus *Candaules*, & hi regnarunt annos 505. Poſtea Lydis regnarũt Marmnadæ eorumq; primus fuit *Gyges*, qui regnauit annos 38. inde *Ardys* 49. *Sadyattes* annos 12. *Alyattes* 57. *Croeſus* 14. ſumma ab *Argone*, ad *Croeſum* eſt annorum 675. ſed à *Gyge* 170. His poſitis Dionyſius Halicarnaſſeus libro de Thucydidis idiotiſmis, à *Gyge* ad *Xerſis* tranſitum ab Aſia in Europam recenſet annos 220. & poſtea 240. Xerſis tranſitus ex dictis lib. 3. cap. 3. num. 8. fuit anno 480. ante Epocham Chriſti, ergo initium *Gygis*, fuit vel 700. vel 720. ante Chriſtum, & *Croeſi* finis anno 550. vel 570. & *Alyattis* initium anno 592. vel 612. ante Chriſtum; Eclipſis autem Solis ſub *Alyatte* facta ex dictis libro hoc c. 4. num. 2. fuit anno 585. ante Epoch. Chriſti, & Alyattes regnauit annos 57. Quare illa Eclipſis accidit primo modo anno 7. & ſecundo modo anno 27. Alyattis. Verùm Euſebius ex Africano dati *Gygi* annos 36. *Ardyi* 37. *Sadyatti* 15. *Alyatti* 49. *Croeſo* 15. quorum ſumma eſt 152. & Cræſum à Cyro captum, Lydorumq; Regnum extinctum Olympiadis 58. anno primo, qui fuit ante Chriſtum 548. adde his 15. Croeſi, & Alyattis 49. fit initium Alyattis anno 612. vt ſupra ex Dionyſio collegimus, itaq; hunc annũ, vt probabiliorem retinebimus. Eſto nunc Laterculus ex

Anni ante Chriſtum.	Ex Herodoto.		Euſebio.	
	Regnat ann.	Incipit ann.	Regnat ann.	Incip. ann.
Gyges.	38	710	36	698
Ardys.	49	672	37	663
Sadyattes.	12	624	15	627
Alyattes.	57	612	49	612
Croeſus.	14	556	15	564
Finis		512		548

vtraq; hypotheſi. Itaq; de Croeſi fine ex priſcis Scriptoribus non ſumus certi: Vbbo Emmius lib. 5. Rerum Chronol pag. 136. nullo Auctore adducto, affirmat Croeſum cum Sardibus captum anno 1. Olympiadis 59. & ante Chriſtum 543. duraſſe iuxta Herodotum ab Argone annos 675.

2 Parthi Arſace Duce defecerunt à Syromacedonibus, nempe ab Antiocho II. anno illo, quo Conſules Romæ fuere M. Attilius Regulus, & L. Manlius Vulſo, vt affirmat Iuſtinus lib. 41. ergo anno ante Chriſti Epocham 250. currente anno 3. Olympiadis 132. vt habent Euſebij numeri correcti. Inde autem omnes Reges Parthorum appellati ſunt *Arſaces*, ſicut Romanorum Imperatores Cæſares, eſto qui perfectam, vel reiteratam definitionem ad initium Seleuci Callinici retulerunt cum Strabone, & Euſebio Arſacis quoque initium ad annum 257. ante Chriſtum referre cogantur. Addit Iuſtinus Arſacis ſucceſſores *Arſacem* ſecundum primi filium, & *Priapatium Arſacem* ſecundi filium, quem regnaſſe ait annos 15. genuiſſeque *Phraatem*, & *Mitridatem*, huncque ſucceſſiſſe fratri Phraati, & libro 42. Mithridati, ait ſucceſſiſſe filium *Phraatem* II. & huic occiſo *Artabanum* patruũ; huic verò *Mithridatem* filium cognomento Magnum, huicque expulſo *Orodem* fratrem, Craſſi victorem, & Orodi filium *Phraatem* III, qui patrem necauit, & à Parthis eiectus eſt ſubſtituto *Tyridate*; Cumque Phraates cum Scytharum copijs rediret ad recuperandum regnum, Tyridatem confugiſſe ad Cæſarem in Hiſpania bellum gerentem, ſecumque adduxiſſe filium Phraatis in obſidem: Phraatem autem per legatos poſtulaſſe à Cæſare vtrumque ſibi remitti, nempe Tyridatem ſeruum, & filium; Cæſarem autem reſpondiſſe, neque Tyridatem dediturum ſe Parthis, neque aduerſus Parthos auxiliaturum ſe Tyridati; remiſſoque Phraati filio gratis, & Tyridati manere volenti apud Romanos opulẽtum ſumptum præberi iuſſit; Finito autem Hiſpanienſi bello Cæſarem Auguſtum in Syriam veniſſe, & Phraati metum incuſſiſſe, ne Parthis bellum inferret, tandemque filios, ac nepotes Phraatis obſides datos Auguſto: Auguſtus autem fuit in ſyria Conſulibus M. Appuleio Nepote, & P. Silio Nerua, vt ex Diodoro colligitur lib. 54. nempe anno 20. ante Chriſtum. Durarunt autem Arſacidæ vſque ad annum Chriſti 228. Alexandrique Mammeæ filij quintum, quo, teſte Herodiano lib. 6. & Agathia lib. 1. *Artaxerſes* Perſa, Partis tribus prælijs deuictis, & occiſo *Artabano* Parthorum Rege, ſummam rerum ad Perſas tranſtulit, & Perſarum Regnum inſtaurauit. De aliorum Regum temporibus, haud ita clarè conſtat, ſi *Mithridatem*, & *Vologeſum* excipias. Nam ex Dione, et Plutarcho, & Appiano conſtat Mithridaticum bellum confectũ eſſe Cicerone Conſule anno ante Chriſtum 63. ipſumque Mithridatem deſperatione actum ſeipſum interemiſse anno ſequenti, Iulio Silano, & L. Murena Coſs. cum eſſet annorum 68. regnaſſetque annos 57. vt habet Appianus, eſto Europius dicat vixiſse 72. regnaſse 60. *Vologeſes* autem, vt habent Hermannus Contractus, & Petauius in Chronico, anno 3. M. Antonini Veri, ideſt Chriſti 162. Romanorum Prouincias in Aſia populatus eſt. Recentiores autem Chronographi valde inter ſe diſcrepant in numero, & ordine horũ Regum, vt ad ſpecimẽ, videre eſt in Sanſſouino, et Hieronymo Bardio.

Franciſcus enim Sanſſouinus lib. 2. Chronolog. Reges Parthorum cum Iuſtino fere, ac Trogo ſic recenſet. *Arſaces* I. Rex Parthorum. *Arſaces* II. primi filius. *Arſaces* III. *Priapatius* dictus, ſecundi filius. *Phraates* filius Priapatij. *Mithridates* frater Phraatis. *Phraates* II. filius Mithridatis. *Artabanus* patruus Phraatis II. *Mithridates* II. filius Artabani, dictus Magnus. *Orodes* frater Mithridatis, occiſor fratris, et M. Craſſi. *Phraates* III. qui veneno ſuſtulit Orodem patrem. *Tyridates* expulſor Phraatis III. *Phraates* IV. filius Orodis, qui captiuos, et vexilla erepta Craſso reſtituit Romanis, occiſuſq; eſt à Phraatace notho. *Orodes* II. occiſus in venatione. *Vonones* filius Phraatis IV. qui fuerat Romæ obſes. *Artabanus* Rex Medorum, et victor Vononis; *Vardanes* filius Artabani. *Gotarzes* frater Vardanis. *Vologeſes* frater Vardanis, et Gotarzis, qui Pacoro Mediam, & Tyridati Armeniam diſtribuit.

Hieronymus autem Bardius Florentinus in ſuo Chronico longè aliter tum quoad numerum, et ordinem, tum quoad tempora: ſic enim habet.

Anno ante Chriſtum.	Initium Regni.	Regnauit annos.
Arſaces.	256	32
Mithridates.	225	20
Phraates.	205	18
Mithridates II.	187	22
Mithridates III.	167	24
Mithridates IV.	143	60
Mithridates V.	83	20
Phraates.	63	17

Sed

Sed ſi auctores adduxiſſet, aut fidem ſuā aſtruxiſſet, aut haberemus vnde illum corrigere poſſemus. Nobis ſufficit in ſummā Collegiſſe durationem Regni Parthorum ab anno ante Chriſtum 250. ad annum Chriſti 228. hoc eſt Annorum ferè 478. ab Arſace ad Artabanum vltimum.

3 *Pergamenorum* principum caput fuit *Philetærus* eunuchus, Eumenis frater, qui deficiens à Lyſimacho dedit ſe Seleuco Nicanori, quibus defunctis principatum nouum in Phrygia, Lyciaq; fundauit, qui lapſu temporum auctus eſt adiectione Cariæ, Pamphiliæ, & alijs regionibus vſque ad Taurum montem: Succeſſit huic *Eumenes* eius nepos ex fratre, & huic poſt annos 22. regni defuncto *Attalus* patruelis ipſius, & Philetæri filius anno 4. deſinente Olympiadis 134. ſeu ante Chriſtum 240. ſeu anno vno poſt finem belli Punici primi, regiumq; nomen aſſumpſit, vt ex Liuio, & Strabone colligitur, vixitq; annos 72. regnauit 44. obijt Conſulibus *Cornelio Cethego, & P. Minutio Rufo;* videlicet anno 197. ante Chriſtum; ei ſucceſſit *Eumenes* II.

Pergami Principes, aut Reges.	Incœpit ante Chriſ.	Regnauit annos.
Philetærus Princeps.	283	21
Eumenes Princeps.	262	22
Attalus Rex I.	240	44
Eumenes II.	197	39
Attalus II.	158	21
Attalus III.	138	5
finis	133	151

regnauitq; annos 39. vt habet correctus Codex Strabonis, obijt enim Conſulibus *M. Aemilio Lepido, & C. Popilio Lænate* anno 158. ante Chriſtum; ſucceſſitq; *Attalus II.* cui tutorem reliquit fratrem ſuum *Attalum*, qui ſe pro Rege geſſit per annos 21. ſucceſſitque Attalus II. de quo ſupra iam grandis natu, ſed poſtea dictus Attalus III. & cognomento *Philometor* ob amorem in matrem Stratonicem; obijt hic anno 5. regni abſq; liberis, & Populum Romanum hæredem teſtamento reliquit Conſulibus *P. Mutio Scæuola, & L. Calpurnio Piſone*, ideſt anno ante Chriſtum 133. durauit itaq; Regnum ab Attalo I. ad III. annos 109. ſed Principatus cum Regno ab initio Philetæri annos circiter 150.

4 *Bithyniæ* Reges ante Alexandrum Magnū penè ignoti; poſt eum *Zipoetes* Thrax regnum ſibi conſtituit ſub Lyſimachi mortem, cui ſuccedit *Nicomedes* Magnus Nicomediæ vrbis conditor, & poſt eum *Zielas*, poſt hunc frater eius *Pruſias* cognomento *Cynegus*, ad quem Annibal exul confugit: Huic ſucceſſit *Nicomedes II.* Epiphanes dictus, & huic *Nicomedes III. Philopator*, à Mithridate Regno pulſus, ſed à Romanis reſtitutus; huic ſucceſſit Nicomedes IV. Amaſius C. Cæſaris; qui abſq; liberis defungens, Populum Romanum hæredem reliquit Conſulibus, ſi Eutropio credimus *L. Licinio Lucullo, & M. Aurelio Cotta*, ideſt anno ante Chriſtum 74. cum duraſſet hoc Regnum annos circiter 210. vt habet etiam Vbbo lib. 5.

5 *Cappadociæ* Rex poſteris notus primus fuit *Pharnaces* ſororius, & coænus Cyri Regis Perſarum: octauus ab eo Rex fuit *Ariarathes*, & reliqui, de quibus vide Catalogum infraſcriptum, ſtemma Pharnacis durauit per annos circiter 452. quo extincto, & Summoto Mithridate creatus eſt Cappadocum conſenſu à Romanis *Ariobarzanes* tandem *Archelao* pronepote mortuo Romæ Conſulibus *C. Cœlio Rufo, & L. Pomponio*, vt ait Tacitus, ideſt anno 83. ante Chriſtum, deſijt regnare in Cappadocia.

Reges Cappadociæ viuere ante I. Stemma.	Chriſtum Anno
Pharnaces.	560
Sex alij.	
Ariarathes I.	362
Olophernes eius frater.	
Ariarathes II. primi filius.	330
Ariarathes III.	
Ariammes.	
Ariarathes IV.	262
Ariarathes V.	224
Ariarathes VI. Mithridates.	
Ariarathes VII.	
Ariarathes IIX. & IX. periere	108

Regum Cappadociæ II. Stemma.	Ante Chriſtum.
Ariobarzanes creatus circa	108
Ariobarzanes II.	
Ariarathes eius frater.	
Archelaus qui Romæ obijt.	84
Regnatum ergo eſt in Cappadocia, à Pharnace ad Archelaum, annos ferè 476.	

6 *Ponti* Reges fuere prius *Artabazes*, & *Mithridates* quinque, & *Pharnaces* tres, deinde *Mithridates* VI. dictus *Euergetes*, & eius filius *Mithridates Eupator*, qui annis 46. Aſiam, Europamq; ac Romanos infeſtauit, victuſq; à Pompeio, ſeipſum interemit, cum regnaſſet annos 57. vixiſſet 69. anno ante Chriſtum 63. ei ſucceſſit *Pharnaces*, & huic *Darius*, & huic *Polemon* I. ac II. & his *Mithridates* Darij Nepos, Vide Appianum Alexandrinum.

7 *In Armenia* regnarunt *Tigranes* Mithridatis Pontici gener, eiuſq; filius *Artuaſdes*, quem M. Antonius occidit, & eius filius *Artaxias*, eiuſq; loco *Tigranes* patruus deinde *Artuaſdes* II. huius ſtemmatis vltimus. Poſtea à C. Cæſare *Ariobarzanes* Medus Armeniæ impoſitus, cui occiſo ſubrogata eſt ab Armenis *Erato* regina: ſed paulo poſt deſerta eſt, regnumq; inuaſit *Vonones* Parthorum Rex profugus, metuq; belli Parthici reliquit hoc Regnum, imperante Tiberio; à quo tempore fluctuauit Armenia ſub diuerſis Regulis Romanorum Clientibus.

CAPVT X.

De Tartaris, Moſcouitis, Iaponenſibus, & Mexicanis eorumq; Annis, cum Epoca Chriſti nectendis.

CONCLVSIO X.

Poſt Sinenſes, antiquiſsimi in Aſia Tartari regnare cœperunt circa annum 2345. *ante Chriſtum, inter quos poſt Chriſti aduentum celeberrimi fuere, & magnarum Prouinciarum, ac multarum poſſeſsione inclyti,* Cobyla, *ſeu* Cublai *in parte Orientali, &* Iuenus *intra annos* 1256. *&* 1278. *in Occidentali verò* Haolomus *anno* 1260. Baydo *anno* 1300. Tamorlanes *circa annum* 1400. *& nuperrimè anno* 1644. Tà Icingus *Sinenſis Regni occupator. Iaponenſes Reges, ab anno* 660. *ante Chriſtum ſuam originem certam deducunt; Mexicani autem ab anno ante Chriſtum* 308. *Moſcouitarum verò Principes, aut Duces ab Anno Chriſti* 988. *circiter.*

1 PAter Martinus Martinius in Atlante Sinico pag. 18. ſcribit Tartaros in Regno *Niuche* Orientali celebres fuiſſe, ante annum 206. ante Chriſtum, ſed in Hiſtoria de bello Tartarico ſcripta anno Domini 1655. ait Tartaros iam inde à quatuor millibus annis infenſos fuiſſe Sinis, ergo iam inde ab anno 2345. ante Chriſtum; & in Compendio Chronologiæ Sinenſis dixerat anno 236. ante Chriſtum, *Xitum* ex Cina familia prognatum expuliſſe Tartaros, at hos poſt bellum annorum 68. anno Chriſti 1278. Iucnam familiam Tartarorum inuexiſſe extincta Sunga familia Sinenſium, & occupaſſe Sinam per annos 90. pergit autem in Hiſtoria prædicta, & refert quendam *Chù* ex latrone ducem magni exercitus factum expuliſſe Tartaros, atq; inſtituiſſe familiam *Taimingam*, voluiſſeq; nominari *Hunguuium*, ideſt magnum bellatorem, anno Domini 1368. Tandem verò Tartaros Orientales ex ſeptem Hordis, ſeu Dynaſtijs, Regnum *Niuche* inſtituiſſa anno Domini 1600. & poſtremò ità creuiſſe potentia, vt Anno 1644. *Taicingam* familiam inuexerint in Sinam, & eius 12. Prouincias occuparint, dominenturque in illis ad hanc vſque diem. Hæc ex P. Martino, ſed Marcus Paulus Venetus ait anno Domini 1187. Tartaros axcuſſo Bulgiano iugo, elegiſſe ex ſuis Regẽ *Cinchim*, quem vocarunt *Magnum Chanem*, eiq; ſucceſsere ordinatim *Cui, Barchis, Allan, Mongù, Cublai*, ſeu *Cobila*, qui cœpit imperare anno Chriſti 1256. princeps magnis virtutibus inſtructus, qui Chriſtianæ Religionis ſtudio per hoſpites Venetos petijt à Romano Pontifice Doctores, erudiendis ſuis populis. Idem ædificauit in Cathaio Vrbem *Cyandù* dictam quoq; *Ions*, & *Cambalù* metropolim Milliariorũ Italicor. 24. in circuitu, præter 12. ſuburbia ante totidem portas. Occupauit etiam regionem, Mangi cum Metropoli *Quinſai* vrbe totius Orbis maxima, & Cunbam regionem, & Bengalam, & Iaponiam, & Iauam maiorem, ac minoris partem; imperauitq; annos 42. eiq; ſucceſſit nepos, *Tamor*, ſeu *Temur* anno 1298. Nomina prædictorum Imperatorum aliter concipit Haitonus Armenus ſic. *Changius Chan, Ocbora Chan, Guino Chan, Mango Chan, Cobela Chan, Tamur Chan.* Habent autem varias Hordas in Scythia, & in Sarmatia, ſed præcipuè regnum Cumaniæ conditum à *Baida* ſecundogenito Horotæ Chani, qui vaſtauit Ruſſiam, Poloniam, Sileſiam, Hungariam, & partem Auſtriæ. Præterea *Haolenus* frater Mangi, & Cobilæ, fundauit aliud regnum in Media, Meſopotamia, & Syria pulſis Saracenis, Perſiam occupauit, nec non Babylonem, & Chriſtianis fauit, quorum cum fratre Mango religionem profiteri cœperat, tendenſq; contrà Soldanum Aegypti, obijt anno Chriſti 1264. eius ſucceſſor, ac filius *Abaga* Soldadum vicit, obijtq; anno 1282. ſucceſſit frater *Tangador*, qui à Catholica fide ad Mahometum apoſtatauit, ſed intra triennium perijt, anno 1285. ſuccedente *Argono* filio Abagæ, & huic ſucceſſit frater *Regnytus* Atheus anno 1288. perijtq; anno 1290. eius loco ex cognatione ſubrogatus *Bayda* Princeps Chriſtianæ pietati deditus, quem anno 1310. *Caſanus* Argoni filius, licet Chriſtianus regno deiecit, regnauitq; annos 40. cui ſucceſſit *Cagabanda* deſertor Catholicæ fidei, & Mahometo addictus, & ſuis inuiſus, vnde occaſio creſcendi familiæ Otomannicæ.

Tartari verò *Zauolgenſes* ſunt, qui ad Vuolgam fl. & Caſpium in multas hordas diſtributi habitant; & Tartari *Zagatai* veteris Sogdianæ, & Sacarum habitatores ad fl. Iaxartem à quibus ortus *Temur* ille, qui *Temorlanes* vulgo dicitur, ſolitus ducere exercitum decies centenum millium bellatorum, vicitq; Baiazethem Anno 1397. obijtq; Samaracandæ anno 1402. cum imperaſset annos 27. eius filijs degenerantibus; *Vſuncaſſanus* Particus ſubegit Perſiam, Mediam, Aſsyriam, Chaldæamque. Reliqua de Cazarenſibus, & Præcopitis Tartaris, quoad diſtinctionem temporum obſcuriora ſunt.

2 Moſchouitæ, ſeu Moſchi, ab vrbe *Moſqua* ita denominati, vbi princeps eorum *Daniel* Arcem ſtruxit *Iorislai* filius; eorum origo à *Vvolodimiro* Steslai filio, qui Chriſti fidem ſuſcepit anno Domini 988. voluitq; nominari *Baſilius*, cui ſucceſſit *Ioreslaus*, huic *Vvzeuolodus* huic *Vvlodimirus* tota Pruſſia potitus, huic *Vvzuolodus* II. huic præter 7. alios *Georgius*; huic *Demetrius*, huic Georgius II. anno 1237. occiſus à *Bato* Tartarorum Rege, Georgio ſucceſſit frater *Iroslaus*, huic filius *Alexander*, huic *Daniel*, qui ſedem fixit Moſquæ & Magni Ducis Moſchouiæ titulum aſſumpſit; huic filius *Ioannes Kaleta* ſic dictus à geſtanda ſemper pera, vt eleemoſynam elargiri poſſet; huic ſucceſſit filius *Simeon*, huic germanus *Ioannes* II. huic filius *Demetrius* II; huic filius *Baſilius* II. qui floruit anno 1400. huic frater *Georgius* III. huic *Baſilius* III. filius Baſilij II. quem pater pro illegitimo ſuſceptum habuerat; huic *Ioannes Baſilides* cognomento Magnus, huic *Baſilius* IV. ex Sophia Palæologa, qui obijt anno 1533. huic *Io. Baſilides* II. qui natus eſt anno 1528. regnauit annos 51. & obijt anno 1584. die 28. Martij eique ſucceſſit *Theodorus*, obijtque 1598. eiq; ſucceſſit frater vxoris *Borius Hodrinus* deinde fluctuarunt ibi res vſq; ad annum 1617.

3 Iaponenſes Reges olim vocabantur *Micoti*, ideſt Alti ac ſublimes, quorum duodecim cognominati *Camis*, quos ortos à Sole fingunt, & colunt quotannis Luna decima quinta Auguſti, eorumq; primus nominabatur *Tengim*, per cuius nomen hodieque iurant, aiuntq; floruiſſe anno 660. ante Chriſtum, & poſt eum alij CXI. eiuſdem ſtirpis. Quando S. Franciſcus Xauerius eo primum appulit anno 1549. die 15. Auguſti Sacra Aſſumptioni Dominæ noſtræ, regnabant in diuerſis Dynaſtijs diuerſi Reguli, ſed eorum præcipuus *Cuboſama*, qui Meaci reſidebat, & anno antecedenti ideſt 1548. regnare cœperat, qui anno 1565. die 17. Iunij à coniuratis occiſus eſt, & *Dusdonus* Tyrannus vbiq; graſſatus eſt. Anno autem 1571. dominabantur *Cyuani* Rex Bungi, & aliorum quinque regnorum. *Moridonus* Rex Amanguccij, & 13. regnorum; ac *Nobunanga* Rex Voari & regnorum 35. qui anno 1582. maximam partem Iaponiæ occupauit, ſeque Deum Iaponiæ conſecrauit, ſed die 21. Iunij obſeſſus ab Achecio rebelle, ventrem ſibimet ſecuit, ſed & is poſt dies 12. occiſus fuit à *Iuſto Vcondono* promiſerat Nobunanga ſe Chriſto, ſuoſq; ſubditurum, ſed promiſſis non ſtetit. Eodem tempore concluſa, & à P. Alexandro Valignano cum Franciſco Bungi, & Protaſio Arimæ Regibus, & Bartholomæo principe Omuræ legatio trium Iaponenſium nobiliſſimorum ad Gregorium XIII. Summum Pontificem, qui anno 1582. die 20. Februarij Nangaſachio ſoluentes, non peruenere Malaccam niſi anno 1583. die 27. Ianuarij, & Vlyſſiponem anno 1584. die 10. Auguſti & Romam anno 1585. die 22. Martij, vnde diſceſſere eodem anno die 5. Iulij, & Nangaſachium rediere anno 1590. die 21. Iulij, quando *Cambacudonus* Imperator cœperat Chriſtianos perſequi, qui profecturus ad inuaſionem Regnorum Corai, Sinæ et Philippinarum, renunciauit

Impe-

imperium *Magondeno* nepoti ſuo, quem nominauit *Taicoſaman*, ideſt Magnum Dominum, anno 1592. die 5. Lunæ Ianuarij: quo defuncto *Daiſuſama* incunte anno 1601. Imperium armis obtinuit atrociſſimus tyrannus et Chriſtianorum perſecutor; qui mortuus eſt anno 1616. ineunte Iunio, eiq; ſucceſſit peior parente *Xonguuſama*, cui anno 1631. defuncto ſucceſſit primogenitus eius *Toxonguuus*, ſub quo plurimi Martyrio affecti, et inter alios P. Marcellus Maſtrillus anno 1637. die 17. Octobris annorum 34. et anno 1638. triginta duoſmillia Chriſtianornm Arimæ.

4 Mexicani, vt narrat Franciſcus Lopez Gomara, anno Chriſti 1551. computabant annos ſuos 1859. ergo eorum Epocha ab anno ante Chriſtum 308. et à die 29. noſtri Februarij.

CAPVT XI.

De Annis Perſarum poſt CHRISTI Domini Ortum, & præcipuè de Annis Perſarum recentiorum Iezdagirdæ, ac Gelalaea Epochæ cum Annis Chriſti connectendis, ab Anno 632. dieq; 16. Iunij, & rurſus ab Anno 1079.

1 IAm Capite IX. num. 2. diximus anno quinto Alexandri Imper. Mammeæ filij Artaxerſem victo Artabano vltimo Parthorum Rege, ſummam rerum ad Perſas tranſtuliſſe, & Perſarum regnum inſtauraſſe, is fuit Annus Chriſti 228. à quo vſque ad Iezdagirdam II. tempora Regum Perſarnm ex Agathiæ lib. 4. Rerum Perſicarum colligemus: tantum addimus, ex Chronico Alexandrino, Theophane, Cedreno, & S. Maximi Martyris computo Heraclium Imperatorem, ac Perſarum debellatorem cœpiſſe imperare anno Chriſti 610. & obijſſe anno Diocletianæ æræ 357. Indictione 14. die vndecima Martij hoc eſt anno Chriſti 641. cum imperaſſet annos 30. menſes 10. iuxta Theophanem, vel annos 30. menſ. 4. d. 6. iuxta Nicephorum; & ex ijſdem authoribus Coſrois duces, qui cum Heraclio pugnarunt, fuiſſe Saen, ſeu Saiten anno Chriſti 616. & 617. deinde Sarbarum, ſeu Sarnabazam anno 623. & Sarablacum 624. & Razatem 627. Occiſo autem Iezdagirda II. anno 632. Sarraceni occuparunt regnum Perſidis tenuernntq; annos 418. donec Anno Domini 1051. Sulthan Gelaledin de Choraſana regione illud eripuit Sarracenis; Poſtea regnum illud inuaſere Tartari Duce Tamerlane, anno Chriſti 1398. cui ſucceſſere Zeldas, Zeldonis, Vſuncaſſanes, tres Sophi &c. eſto antea Tartari anno 1294. duce Occoto Rege Aſiæ imperium Turcis eripuiſſent. Eſto nunc canon Regum Perſidis, ab anno Chriſti 228. ad 632. potiſſimùm ex Agathia.

Reges Perſidis.	Init. ann. Chriſti.	Regnat annos.
Artaxerſes.	228	15
Sapores.	243	31
Hormiſdata.	274	2
Vararanes.	276	3
Vararanes II.	279	17
Vararanes III.	296	0 m. 4
Narſeus.	296	9
Miſdates.	305	7 m. 9
Sapores II.	312	70
Artaxerſes II.	381	4
Sapores III.	385	4
Varanes.	389	11
Iſdegerdes.	400	21
Vararanes IV.	421	20
Vararanes V.	441	17
Perozas.	458	20
Valens.	478	4
Cauades.	482	11
Lambeſes.	493	8
Cauades II.	501	30
Coſdroes.	532	48
Hormiſda.	579	8
Coſdroes II.	587	39
Siroes.	616	1
Sarbaras.	627	1
Bornares.	628	2
Hormiſda II. ſeu Iezdagirdes.	630	2
Sarraceni.	632	419
Sulthan Gelaledin.	1051	
Occotus Tartarns.	1294	
Tamerlanes.	1398	

2 Iam diſſerendum eſt de Epocha Iſdegerdis, ſeu Iezdagirdæ 11. & deinde de Gelalæa. De his Epochis tractant Ioſephus Scaliger lib. 3. de emendatione temp. à pag. 206. & lib. 4. pag. 293. & p. 5. pag. 521. & 527. Iacob Kriſtmannus de Connexione annorum, & Kalendario Perſico pag. 214. Petauius de Doctrina temporum lib. 11. c. 51. & 52. paucis verò Mulerus in Tab. Friſicis p. 246. Origanus tomo 1. Ephem. p. 27. & 31. keplerus in Rodulphinis cap. 17. præcepto 67. & in Tabulis pag. 38. ac Iſmael Bullialdus in fine Tabularum Philolaicarum. De forma anni Perſici ſatis diximus libro 1. cap. 18.

Fuit Iezdandphr, ideſt *Iaſdacerdes Sariar*, vt illum nominat Georgius Chryſococca, ſeu *Iezdagerdes* vt plurimi cum Albategnio c. 32. filius *Schariari*, ſeu *Sarien* Maſtre, vt loquitur Iſaac Monachus in explicatione Canonum Perſicorum, fuit inquam Rex Perſidis, quem *Hormiſdam* nominari à Cedreno ſuſpicatur Scaliger. Hunc autem vita, & regno iam ſecundo anno regnantem ſpoliauit *Othmanus* Sarracenus filius Ophani, & Calipha Babyloniæ, occidens illum in bello apud oppidum Marga anno Chriſti 632. die 16. Iunij feria 3. vt narrat Haiton Armenus in Paſſagio Terræ Sanctæ c. 55. nominans eundem regem *Aſobarioth*. Albumaſar lib. de Magnis coniunctionibus; occiſum ait die 22. Rabiæ prioris feria Martis. Alfraganus c. 1. Alcabitius differ. 4. & Albumaſar ſupra dicunt, ab Epocha *Iezdagirda* ad Hegiram *Mahometi* fuiſſe dies 3624. incluſis terminis, ſeu annos Perſicos 9. menſes 11. & dies 9. Addit Alfraganus fuiſſe annum Nabonaſſari 1379. completum, ab Alexandri vero Magni obitu annos Romanos 942. & dies 259. ex qua vtraq; Epocha colligitur annus Chriſti 632. & dies 16. Iunij; propter beneuolentiam in ſuum Regem conditores Canonum Perſicorum ab illo anno, ac die, primum diem primi menſis Pharuardim, nouamq; annorum Epocham computare cœperunt, de cuius praxi vide libri 2. Canonem 26. pro commutandis his annis in annos Chriſti.

3 *Gelalaea* verò Epocha incœpit anno Chriſti 1079. Martij 14. feria 5. qua fuit obſeruatum *Neuruz*, ideſt Æquinoctium vernum, ab octo ſapientibus iuſſu Imperatoris Perſarum, ſeu Choraſani, qui vocabatur *Sulthan Gelaledin Melixa*, vt annum Perſicum aliàs vagum, et intercalatione minus iuſta, redactum ad Solarem affixum Æquinoctio, corrigerent, ideoq; annum Aequinoctialem hunc appellarunt *Neuruz Elſultani*, et aliter *Scnathi Gelali*, hoc eſt annum maieſtatis, et nouam annorum Epocham inde computatam *Gelalaeam*. Eſt autem ſolemne ac feſtiuum caput anni cuiuſq; nempe dies Aequinoctij Verni, et celebratur Panegyri frequentiſſima. Dubitatur tamen an Aequinoctium illud ex obſeruatione mera, an ex Tabulis Aſtronomicis conſtitutum ſit, vt putat Longomontanus l. 1. Theoricorum, vbi de Sole. Ambigitur etiam, an annus ille fuerit merè Tropicus, an verò in vſum ciuilem quoq; receptus relicta forma anni Perſici æquabili, nam recentem annum æquabilem in vſu ciuili inſinuat Iſaac Monachus, et Ignatius Patriarcha Antiochenus apud Petauium l. 11. c. 52. quem conſule.

CAPVT XII.

De Annis Arabum, & Turcarum, cum Annis Epochæ Chriſti connectendis.

CONCLVSIO XII.

Arabum Anni merè Lunares computantur ab Hegira, ideſt à fuga Mahometis ex Mecha, nempe ab Anno Epochæ Chriſti DCXXII. dieq; 16. Iuly. Turcarum verò Imperium ab Anno Chriſti proximè MCCC. conſurgens, nullo magno interregno durauit ad hunc vſque Annum per annos CCCLXIV.

1 DE *Arabum* Epocha, et annis repetenda ſunt, quæ docuimus fusè lib. 1. cap. 24. De *Turcarum* Origine, et ſucceſſionibus ſcripſere Io. Zonaras Monachus, Io. Leonclauius, Io. Bapt. Egnatius; Nicolaus Sagundinus lib. de Orig. Othomanorum, Leonicus Calchondilas, de rebus Turciſis, Paulus Iouius de rebus Turcicis; Io. Cuſpinianus, de Turcorum Origine; Andreas Cambia de origine Turcarum; Chriſtopborus Richerius 5. de rebus Turcorum, Theodorus Spandaginus in tractatu de Hiſtoria Turcica, Nicolaus Mulerus breuiter in opuſculo de Anno Arabico, Vbbo Emmius lib. 5. Rerum Chronologicarum pag. 252. Franciſcus Sanſouinus in Chronol. p. 98. Alphonſus Loſchius in Compendio Hiſtorico, titulo de Othomanis à pag. 133. Dolionus in compendio Hiſtorico, Hieronymus Pardius in Chronico pag. 56. Cæſar Campana in Genealogijs, Petauius in Rationarijs.

Licet autem de prima horum origine ſiue à Scythis, ſiue à Tartaris deducta varij variè, conuenit tamen inter plures celeberrimum quidem eorum ductorem fuiſse Solymanum illum, quem apud Niceam vicit Gotefridus Bullionius; ſed fundatorem imperij, et gentis Othomannicæ fuiſse *Oſmanum*, ſeu *Othomannum* filium Zichi, ſeu Othogulis, et priùs ab Aladino Sultano factum præfectum Caramaniæ eoq; mortuo occupaſse Burſiam Bithyniæ, ibiq; ſedem Imperij fixiſse. Huius, et ſucceſsorum annos ex probatioribus Auctoribus ſelectos digeſſimus in ſequenti catalogo, ſed adiecimus annos Arabicos ab Hegira, quibus Turcæ vtuntur in annis ſuis numerandis, et ſunt anni Lunares.

TVRCARVM IMPERATORES.

Anni Hegiræ computantur, à fuga Mahometis ex Mecha, ideſt à die 16. Iulij Anni CHRISTI 622. & ſunt Anni merè Lunares.	Initium Imperij. Anni Hegiræ.	Initium Imperij. Anni Chriſti.	Imperauit Annos.	Mortuus eſt anno Chriſti.
Zich, ſeu *Schac Oſtrogulis* ſtrauit proximè viam Imperio.	658	1257	. .	1298
Othomannus Gazi, ſeu *Oſman* filius Zichi, primus Turcarum Imperator.	699	1298	29	1327
Vrchanes Gazi, ſeu *Orchanes* filius Othomanni.	727	1326	32	1358
Murath, ſeu *Amurathes Chan* filius Vrchanis.	759	1358	32	1389
Baiazethes Chan filius Amuratis, dictus *Gilderin*, ideſt fulgur à Temurlane	791	1389	14	✠
poſt cæſa Turcarum 200000. caueæ incluſus.	804	1401	✠	1403
Iſazebelis quintus filiorum Baiazethis, dictus Calepin, vel Cyriſcelbes.	805	1402	. .	1403
Emir Muſulmanus, ſeu *Solimanus*, necato fratre Iſazebele.	805	1403	7	1411
Muſa, fratre Emire pulſo, ac ſublato Imperium arripit.	812	1409	4	1413
Muhameth, ſeu *Mehemeth* fratre Muſa necato.	816	1413	8	1421
Murath II. ſeu *Amurathes* filius Muhamethis.	824	1421	30½	1451
Muhameth II. natus ex matre Chriſtiana, Conſtantinopolis expugnator, obijt annorum 58. d. 3. Maij.	855	1451	31	1481
Baiazethes II. filius Muhamethis II. à Prætorianis prælectus Zizimo, obijt annorum 74.	886	1481	31	1512
Selim Baiazethis II. filius, Ægypti occupator.	918	1512	8½	1520
Solimanus filius Selimi, Belgradi, Rhodi, & Budæ expugnator, obijt annorum ferè 80.	926	1520	46½	1566
Selim II. filius Solimani, obijt ex apoplexia 9. Decembris.	974	1566	8	1574
Murath, ſeu *Amurathes III.* filius Selimi II. obijt annor. 48. Iannarij 18.	982	1574	21	1595
Muhameth III. filius Murathis III. obijt annor. 39. d. 21. Decembr.	1004	1595	9	1604
Achmethes filius Muhamethis III. pater Oſmani.	1013	1604	13	1617
Muſtaphus, ſeu *Muſtaphà* frater Achmetis Oſmanis duodennis tutor, poſt bimeſtre imperium, ob ſtoliditatem carceri incluſus.	1026	1617	✠	✠
Oſmanus Achmetis filius, à Prætorianis præfocatus die 20. Maij.	1026	1617	5	1622
Muſtaphà eductus è carcere reſtituitur Imperio, ſed anno ſequenti exutus, & carceri denuo incluſus.	1031	1622	1	1623
Murathes, ſeu *Amurathes IV.* Oſmani frater, obijt annorum 32. die 8. Februarij.	1032	1623	17	1640
Ibraimus Iannos frater Amuratis IV. annor. 28. ſuccedit.	1050	1640	15	1655
Muhameth IV. filius Ibraimi, annorum 13. ſuccedit.	1065	1655		

LIB. VI.

LIBER SEXTVS
DE ANNIS, ET EPOCHIS
HEBRÆORVM
INTER SE PRIVS,
Et deinde cum Epocha CHRISTI Connectendis.

CAPVT I.

De Annis à Creatione Mundi, vſque ad Diluuij Noetici finem.

CONCLVSIO I.

Certum eſt ab initio Mundi ad finem Diluuij Noetici non intereeſsiſſe annos plures quàm 2272. nec pauciores, quàm 1647. Probabilius tamen eſt, aut fuiſſe 2256. potius quàm 1656. conciliandamq; LXX. Interpretum cum Hebraica, & Latina Vulgata editione, aut in eac ſupputatione ſequendos LXX. Interpretes de Annis 2256. Neutrius tamen numeri certitudinem abſolutam hactenus ſunt aſſecuti.

1 Annos Patriarcharum, quos recenſet Sacra Geneſis, fuiſſe Luniſolares, Solaribus tamen æquiualentes docuimus lib. 1. c. 10. & eorum initium ciuile ſicut & Mundi fuiſſe ab Æquinoctio Verno, confirmauimus lib. 1. c. 11. Quia verò incertum eſt an Moyſes enumerarit annos tantummodo completos, neglectis diebus, aut Menſibus ſupernumerarijs, an verò annos labentes, nondumq; expletos, plerīq; Interpretes, & Chronographi accipiunt eos pro præcisè completis, non quod eos tales ſingillatim æſtiment, ſed quia probabiliter in ſumma ineunda, ex redundantibus, & deficientibus fit compenſatio; & minori periculo errandi ſe exponunt, quàm ſi omnes pro redundantibus, aut omnes pro deficientibus ſumerent, vbi non eſt manifeſta ratio aliter faciendi, vt in anno ſexcenteſimo vitæ Noe, quo ineunte cœpit Diluuium. Ita *Salianus* ad Annum Mundi 130. nu. 1. cum plurimis, *Tirinus* in Chronico Sacro cap. 10. *Petauius* lib. 9. de doctrina tempor. c. 7. & 8. *Spondanus* in Annalibus Sacris ad Annum Mundi 30. & alij ibidem. Ob hanc ipſam tamen incertitudinem in principio concluſionis diximus non poſſe eſſe plures annos, quam 2272. cum ex maxima Summa Interpretum LXX. ſint 2262. nec potuerint in illis generationibus 10. eſſe ita redundantes, vt ex redundantibus menſibus conſicerentur anni plures, quàm 10. nec ita deficientes, vt deſint 10. ſummæ minimæ annorum 1656. Vulgatæ.

2 Præmittendi iam ſunt anni ab initio Mundi, vſque ad finem Diluuij completi anno 600. vitæ Noæ abſoluto, tum iuxta Hebraicam, & Latinam editionem vulgatam, tum iuxta LXX. Interpretes eorumq; verſionem Romæ editam iuſſu Sixti V.

Patriarcharum.	Vixit, & Genuit ſequentem filium		Superuixit poſtquam genuerat		Vixit in totum.	
Nomina.	Annos iuxta Hæbr. & Latin.	Annos iuxta LXX. Interpret.	Annos iuxta Hebræor. et Latinor.	Annos iuxta LXX. Interpret.	Annos iuxta Hebræor. et Latinor.	Annos iuxta LXX. Interpret.
1 Adam.	130	230	800	700	930	930
2 Seth.	105	205	807	707	912	912
3 Enos.	90	190	815	715	905	905
4 Caimam.	70	170	840	740	910	910
5 Malaleel.	65	165	830	730	895	895
6 Iader.	162	162	800	800	962	962
7 Henoch.	65	65	300	200	365	365
8 Mathuſala.	187	67	782	802	969	969
9 Lamech.	182	88	595	565	777	753
10 Noe.	600	60	350	350	950	950
Summa	1656	224	Noe poſt Diluuium.			

3 In his numeris natiuitas Lamechi refertur ad Mathuſalæ annum 167. iuxta LXX. vel 165. vti in ijſdem legit Euſebius, & editio Antuerpienſis & Baſil; ſed hinc ſequeretur abſurdum, nempe Mathuſalam ſuperuixiſſe diluuio annos 14. vel 16. cum tamen certum ſit ex 1. Petri 3. illud de Arca Noe: *In qua pauci, ideſt octo animæ ſalua facta ſunt per aquam*, nempe Noe eiuſq; filij tres, cum ſuis vxoribus. Iam ſi annis Mathuſalæ 167. vel 165. addas 188. Lamechi quando genuit Noe, & 600. ipſius Noe completos in fine Diluuij, fiunt anni 955. vel 953. quibus ſubtractis ab annis 969. quos vixit Mathuſala, reſtant vitæ ipſius poſt Diluuium anni 14. vel 16. Mendum igitur eſt in Romana editione LXX. & in Regia alijſq; vbi pro annis 167. vel 165. legendum eſt, *καὶ ἔζησε μαθουσάλα ἑπτὰ ἔτη, καὶ ὀγδοήκοντα, καὶ ἑκατὸν, καὶ ἐγέννησε τὸν λάμεχ*, videlicet: *Vixit quoque Mathuſala centum octoginta ſeptem annis, & genuit Lamech*, vt habet Hebraica, & Latina vulgata lectio, immò & habuerunt correcti Codices LXX. Interpretum apud Africanum, Chronicon Alexandrinum, Ioſephum, & Epiphanium, qui legerunt 187. vnde ſequitur Mathuſalam ſexto anno ante Diluuium mortuum eſſe; quòd ſi Lamecho annorum 182. genitum Noe ponamus cum Hebraica editione, Samaritano Codice, & Ioſepho, ſumma ex annis 187. & 182. & 600. erit 969. æqualis toti vitæ Mathuſalæ, ideoque non hos expleuerit, ſed inierit, obieritq; in principio Diluuij, aut in ipſo Diluuio. Iam verò propter mendoſam illam lectionem LXX. apud Euſebium orta eſt quæſtio, quæ omnes exercuit Eccleſias, vt teſtatur S. Hieronymus in qq. Hebraicis, & Epiſt. 125. ad Damaſ. concludens ſic. *Reſtat ergo, vt quomodo in plerisq; ita & in hoc, ſit error in numero, ſiquidem in Hebræis, & Samaritanorum libris ita ſcriptum reperi.* Et S. Auguſtinus in quæſt. in Geneſim q. 2. & 15. Ciuit. c. 13. *Quæri ſolet quomodo Mathuſalem, ſecundùm annorum computationem, viuere poſt Diluuium potuerit, cum omnes præter eos, qui in arcam ingreſſi ſunt, periiſſe dicantur. Sed hanc quæſtionem plurimo ũ Codicum mendoſitas peperit. Non ſolùm quippe in Hebræis aliter inuenitur; verum etiam in LXX. Interpretatione, Mathuſalem in paucioribus, ſed veracioribus ſex annos ante Diluuium reperitur fuiſſe defunctus.* Et lib. 15. Ciuit. c. 13. idem ait repertum in tribus Græc. Cod. &c. emendato igitur vtroq; loco LXX. ſumma Annorum ab Orbe condito ad Diluuij finé, iuxta LXX. eſt annorum 2256. ideſt annis 600. maior quàm ex Hebraica, & Latina vulgata editione, quæ non eſt niſi annorum 1656.

De Annis ex Latina vulgata editione quatenus translata ex Hebraica.

4 ALtera itaq; & grauior quæſtio eſt vtra ex his diligenda ſit, an vtraq; ſub diuerſa ratione ſit vera. *Prima* ſententia eſt ſtandum eſſe Latinæ vulgatæ editioni, atq; adeo Hebraico Textui, ex quo illa editio, tanquam ex vero, & primitiuo fonte manauit, & ex quo ipſimet LXX. Sacram Scripturam de Hebraico in Græcum Sermonem tranſtulerunt, quorum ſi prima, & legitima exemplaria, quæ fuerunt in Bibliotheca Ptolemæi Philadelphi haberemus, videremus mirũm conſenſum cum Hebraico textu, & Latina editione vulgata: Diſſenſionem autem inter has editiones ortam eſſe non ex notis numeralibus, quibus facile ſubrepit error apud librarios, vel typographos, in neutra enim adhibentur, ſed extenſiuis nominibus numeri exprimuntur, nec dicitur Adamus quando genuit Seth vixiſſe annos ρλ, ideſt 130. ſed centum triginta, & apud LXX. *τριάκοντα καὶ διακόσια ἔτη, triginta, & ducentos annos.* Præterea ſi etiam in notas numerales irrepſiſſet error, non appareret in 1. 2. 3. 4. 5. & 7. generatione tanta, & quidem duplex conſtantia, vt LXX. centenis ſemper annis excedant numerum Hebraicum, & tamé totidem in reſiduo vitæ deficiant, quo tandem in ſummam annorum totius vitæ conueniant; quod certè non caſu factum, ſed de induſtria quis non videat? vidit certè S. Auguſtinus lib. 15. Ciuit. c. 13. cum dixit. *In his autem in quibus continuatur ipſius mendoſitatis ſimilitudo, ita vt ante genitum filium, qui ordini inſeritur alibi ſuperſint centum anni, alibi deſint; poſt genitum autem vbi deerant, ſuperſint; vbi ſupererant deſint, vt ſumma conueniat, & hoc in prima, ſecunda, tertia, quarta, quinta, ſeptima, generatione inuenitur, videtur habere quandam, ſi dici poteſt, error ipſe conſtantiam, nec caſum redolet, ſed induſtriam.* Subiungit verò priorem ſuam opinionem ſic. *Itaque illa diuerſitas numerorum aliter ſe habentium in Codicibus Græcis, & Latinis, aliter in Hebræis &c. Nec malitiæ Iudæorum, nec diligentiæ, vel prudentiæ ſeptuaginta Interpretum, ſed ſcriptoris tribuatur errori, qui de Bibliotheca ſupradicti Regis Codicem deſcribendum prius accepit:* Sed errori voluntario, & de induſtria, cuius cauſam affert ex opinione illorum, quos capite præcedenti refutauerat: Quidam enim non valentes credere Patriarchas illos primos tam longæuos fuiſſe, finxerunt annos illos priſcos decuplo breuiores annis Solaribus, & 900. ex illis efficere annos noſtros 90. Huic igitur opinioni ſe accommodans Scriptor ille, pro annis 130. quibus Adamus initis, aut completis dicitur genuiſſe Sethum, repoſuit 230. quia anni 130. ideſt de noſtris 13. non ſunt maturæ pubertatis, nec idonei ad generandum, ſicut ſunt 23. Solares anni, ideſt 230. ex illis breuioribus. Et ita ſimiliter in alijs generationibus, vbi opus erat; in ſexta autem, & in octaua nihil tale fecit, quia anni 162. ad noſtros 16. & anni 188. ad 18. redacti non erant incongrui pubertati naturæ. Concludit tamen S. Auguſtinus eodem capite 13. ſic. *Sed quomodolibet iſtud accipiatur, ſiue credatur, ita eſſe factum, ſiue non credatur, ſiue poſtremò ita ſit: rectè fieri nullo modo dubitauerim, vt cum diuerſum aliquid in vtriſq; Codicibus inuenitur, quandoquidem ad fidem rerum geſtarum vtrumq; eſſe nõ poteſt verum, ei linguæ potius credatur, vnde eſt in aliam facta translatio.* Quam Concluſionem cum Beda de 6. ætatibus plures Catholici amplexi ſunt, & ob reuerentiam, erga Latinam vulgatam editionem ab Adamo ad Diluuium annos 1656. numerarunt: ita *Salianus* ad Annũ Mundi 131. nu. 4. vbi tamen malè diſſenſionem illam tribuit errori ipſorum LXX. Interpretum, *Torniellus* T. 1. Annal. pag. 113. ad annũ 131. *Tirinus* in Chronico Sacro cap. 8. *Spondanus* in Annalibus Sacris ad Annum Mundi 131. *Petauius* l. 9. de doctrina temp. c. 8. *Redanus* in Machabæos p. 68. & 101. *Gordonus* in ſua Chronologia, *Benedictus Arias* Montanus libro de Sæculis, *Cornelius* à Lapide in cap. 5. Geneſis, *Henricus* Philippi in Synopſi Chronologica c. 1. *Io. Georgius Heruartus* in ſua noua Chronolog. *Baronius* in fine Apparatus. His accedunt *Scaliger* l. 5. de Em. temp. pag. 371. *Origanus* tomo 1. Epheſ. *Vbbo Emmius* lib. 1. rerum Chronol. pag. 41. *Langius* de Annis Chriſti lib. 2. cap. 3. ipſi denique Rabbini qui ſuis in Calendarijs ab initio Mundi ad finem Diluuij numerant annos 1656. omnibus autem his fauet motus Apogei Solaris, qui talis eſt ex obſeruationib. Aſtronomicis, vt initium ipſius ab Arietis initio reperi poſſit, ſi numeri annorum ab Adamo ab Abrahamum non ex LXX. Interpr. ſed ex Hebraica, & Latina vulgata editione eligantur. Denique Synodus Tridentina videtur obligaſſe Orthodoxos ad vulgatam Latinam editionem in omnibus ſequendam, ſeſſ. 4. in decreto de Canonicis Scripturis vbi ſic: *Statuit, et declarat, vt hæc ipſa vetus, & vulgata editio, quæ longo tot ſæculorum vſu in ipſa Eccleſia probata eſt in publicis lectionibus, diſputationibus, prædicationibus, & expoſitionibus pro authentica habeatur, & vt nemo illam reijcere, quouis prætextu audeat, vel præſumat.* In eodem quoque decreto, enumeratis libris Canonicis dixerat: *Si quis autem libros ipſos integros, cum omnibus ſuis partibus, prout in Eccleſia Catholica legi conſueuerunt & in veteri vulgata Latina editione habentur, pro Sacris & Canonicis non ſuſceperit, & traditiones prædictas ſciens, & prudens contempſerit anathema ſit.* Si in omnibus partibus, ergo & his in quibus numerantur anni patriarcharum.

De Annis ex LXX Interpretum Translatione.

5 SEcunda ſententia eſt, ſtandum eſſe LXX. Interpretum translationi exceptis duobus mendis in generatione Mathuſalæ, & Lamechi, de quibus num. 3. Hac enim & non alia vſi ſunt Apoſtoli, & Apoſtolici viri ac Patres per quadringentos fere annos vſque ad S. Hieronymum, nec alio diuini verbi lacte nutrita eſt, & educata primitiua Eccleſia, nec aliam ex Hebræo textu in Græcum translationem, quàm hanc receperant agnoſcentes illam, vt

Cano-

Canonicam, & omni ex parte θεόπνευστον, ideſt *Diuinitus inſpiratam*, ita Iuſtinus Martyr in exhort. ad Gentes, & in 2. Apolog. Irenæus aduerſus hæreſes c. 24. Clemens Alex. 1. Strom. Epiphanius opuſc. de ponderib. Cyrillus Hieroſolymit. catech. 4. Chryſoſtomus homil. 4. in cap. 1. Geneſis, & hom. 5. in c. 1. Matthæi, Euſebius l. 8. de Præparat. Euangelica c. 1. Theodoretus præſat. in Pſalmos, Euthymius ad illud Iſaiæ ? *Ecce Virgo concipiet*. Procopius Gazæus in principium Geneſis; Theodorus Antioch. in c. 1. Sophoniæ; ex Latinis autem Tertullianus c. 18. Apologetici, Hilarius prolog. in pſalmos, & in pſ. 2. Ambroſius 3. Exæm. c. 5. & in pſalmos 43. ac 118. Auguſtinus epiſt. 8. & 10. q. 169. ſuper geneſim l. 2. Doctrina Chriſtiana c. 15. & l. 4. c. 7. & lib. 2. de conſenſu Euangeliſt. c. 66. & l. 18. de ciuit. c. 42. & 43. Ruffinus in inuectiua contra Hieronymum alicubi viſum detrahere interpretationi LXX. eſto alibi illam magnifaciat, vt in præfatione ad Paralipomenum, & in 2. Apologia ad Ruffinum. Ex Hebræis autem, Philo, Ioſephus, et Talmudiſtæ eandem translationem receperunt. Huc ſpectant, qui ſummam annorum à Mundi conditu ad Diluuium ex LXX. Interpretibus deduxerunt, vt Iulius Africanus qui annos 2262. Ioſeph qui 2256. et Euſebius, Suidas, Iulianus Archiep. Toletanus S. Iſidorus, et Lucas Tudenſis, qui omnes annos 2242. ſupputant; et Q. Iulius Hilarion qui 2237. et Clemens qui 2148. Demum pro prærogatiua LXX. Interpretum videndi in primis lo. Morinus Bleſenſis Congregationis Oratorij Ieſu Chriſti Presbyteri in Præfatione ad Græcam editionem LXX. Interpretum Romanam Iuſſu Sixti V. et Iſaac Voſſius libro de Septuaginta Interpretus, eorumq; Translatione, et in Diſſertatione de Mundi Ætate à cap. 2. ad finem, et Baronius in notis ad Martyrologium d. 25. Decembris.

6 Non eſt autem ſenſus horum Auctorum, præferendam eſſe LXX. Interpr. Translationem Hebraico illi textui, ex quo ipſi LXX. Interpr. tranſtulerunt; omnes enim aut fatentur, aut fateri debent hunc illi præferendum, tanquam fontem riuo, et cum S. Auguſtino; *Ei potius linguæ credendum, vnde eſt in aliam facta translatio*. Sed quia LXX. Interpretes habuerunt Codices Hebraicos incorruptos, et ex ijs fideliter, atq; vnanimiter tranſtulere in Græcum ſermonem totum penè vetus teſtamentum, ideoq; aliæ ex Hebræo in Græcum translationes, quas auſi ſunt edere Aquila Ponticus, Theodotion Epheſius, Symmachus Ebionita, et duo Iudæi anonymi in Hexaplis, et Octaplis Origenis inſertæ, nullius auctoritatis fuere in Eccleſia Catholica, vtpote vel infideliter, vel ex vitiatis Iodæorum codicibus translatæ. Translatio autem S. Hieronymi de Hebræo in Latinum ſermonem laudata quidam fuit à S. Auguſtino l. 18. de Ciuit. c. 43. et Epiſt. 8. ſed ibidem antepoſuit illi Italam, et Antiquam LXX. editionem, vetuitq; Latinam S. Hieronymi publicè in Eccleſijs ſuæ Diœceſeos legi, vt fatetur Epiſt. 19. ad ipſum S. Hieronymum, quæ tamen paulatim ex æquo cum LXX. recepta eſt, vt colligitur ex S. Gregorio in Iob, et Epiſtola ad Leandrum illi operi præmiſſa. Ac licet ſemper in Oriente præualuerit translatio LXX. Interpr. in Occidente tamen æquiualuit, aut etiam præualuit Latina S. Hieronymi, iam inde à temporib. S. Iſidori, vt patet legenti eum l. 1. de Diuinis Officijs, et lib. 6. Orig. c. 3. ita tamen, vt Eccleſia Catholica in Breuiarijs, Miſſalibus, ac Ritualibus, plurimis in locis LXX. Interpretum editionem conſeruarit, et nonnullos libros Sacros ex LXX. potiùs, quàm S. Hieronymi verſione publicè vſurparit. Ne autem de multis editionibus LXX. Interpretum dubitari deinceps poſſet, quænam pro legitima eſſet habenda, Gregorius XIII. et alij ſucceſſores, ſed potiſſimum Sixtus V. doctiſſimis Cardinalibus, alijſq; viris vſus, et conquiſitis vndecunq; diuerſis voluminibus eam tandem pro legitima LXX. Interpretum editione recipiendam ſtatuit, quam iuſſit Romæ imprimi anno Domini 1586. & impreſſa fuit poſtea Pariſijs apud Simeonem Piget anno 1641. cum notis Flaminij Nobilij. Verba autem Decreti Sixti V. anno 1586. ſub die 8. Octobris editi notanda in rem noſtram ſunt illa. *Volumus, & Sancimus, ad Dei gloriam, & Eccleſiæ vtilitatem, vt Vetus Græcum Teſtamentum iuxta Septuaginta ita recognitum, & expolitum, ab omnibus recipiatur, & retineatur, quo potiſſimum ad Latinæ vulgatæ editionis, & veterum Sanctor. Patrum intelligentiam vtantur. Prohibentes ne quis de hac noua Græca editione audeat in poſterum vel addendo, vel demendo quid quam immutatare*. Igitur quamuis Catholici ex Tridentini Decreto teneantur alijs Latinis editionibus præferre veterem Latinam vulgatam, quæ tot ſeculorum vſu in Eccleſia probata fuit eius tamen mens non fuit excludere vetuſtiſſimam LXX. Interpretum translationem, qua vſos nonnunquam Apoſtolos teſtatur idem Sixtus V. in eodem decreto; immò vtilem cenſuit ad intelligendam melius vulgatam Latinam, & vbi diſſenſio fuerit, eam corrigendam ex altera, pro cuius correctione ſteterint validiora argumenta, aut vehementiores coniecturæ. Præſertim cum multi Catholici fateantur eximium fuiſſe opus Diuinæ prouidentiæ, vt multo ante Chriſti aduentum Translatio illa LXX. Interpretum Gentibus communicaretur; & ita vulgaretur, vt non poſſent Iudæi inuidere Gentibus, aut vitiare vniuerſaliter Hebræum textum ijs in locis, qui pro Meſſia, & in laudem CHRISTI Saluatoris noſtri producendi erant ab Apoſtolis, viriſque Apoſtolicis; Ergo ad eandem Prouidentiam pertinuit, vt non minus hæc Translatio, quàm Hebraicus textus conſeruaretur. Deniq; ſicut in ipſa vulgata editione Latina numeri diſcrepantes inter ſe, de facto aliquando reperiuntur, ideoq; conciliandi inter ſe ſunt, aut alter eorum corrigendus, cur non idem liceat, vbi Vulgata, & LXX. diſſident, aut diſſidere videntur? Quare ſcitè Iodocus Coccius l. 6. Theſauri Catholici art. 2. dixit Græcam LXX. alijs Græcis, & art. 3. Latinam S. Hieronymi, alijs Latinis editionibus præferendam.

De conciliandis numeris Annorum Vulgatæ, cum numeris LXX. Interpretum.

7 Dixi in Concluſione probabilius eſſe prædictos annorum numeros cõciliandos eſſe interſe ſe, quàm damnata editione LXX. præferendam in hac numeratione Vulgatam Latinam editionẽ, & quia conſiſtimus intra terminos probabilitatis, neutros numeros certos eſſe. Concilium enim Tridentinum Seſſ. 4. in Decreto de Scripturis Canonicis vetuit quidem, ne Vulgata editio reijceretur, ſed non vetuit ne interpretaremur illam. De modo autem interpretandi. *Decreuit, vt nemo ſua prudentia, innixus, in rebus fidei, & morum ad ædificationem Doctrinæ Chriſtianæ pertinentium, Sacram Scripturam ad ſuos ſenſus contorquens, contra eum ſenſum quem tenuit, & tenet Sancta mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione Scripturarum Sanctarum, aut etiam contra vnanimem conſenſum Patrum ipſam Scripturam Sacram interpretari audeant.* Sed nec Eccleſiæ ſenſus eſt, nec vnanimis conſenſus Patrum annos Patriarcharum eſſe illos ipſos, qui ex vulgata colliguntur, potiùs quam illos, qui ex LXX. vt patet ex dictis num. 5. & 6. & ex dicendis infra de opinione Eccleſiarum in hac re magis patebit; Præterea dubitari poſſet, an quæſtio de hoc annorum numero pertineat ad res fidei, & morum, & ædificationem Doctrinæ Chriſtianæ propter verba illa S. Auguſtini lib. 15. Ciuit. c. 13. de hac ipſa quæſtione diſſerentis. *Nam etiam nunc vbi numeri non faciunt intentum ad aliquid, quod facile poſſit intelligi, vel quod appareat vtiliter diſci, & negligenter deſcribuntur, & negligentius emendantur. Quis enim exiſtimet ſibi eſſe diſcendum quot millia hominum tribus Iſrael ſingillatim habere potuerint?* Idem S. Doctor eodem lib. 15. cap. 14. obſeruat neminem auſum eſſe in Hebraico textu corrigere omnes, aut plurimas diuerſitates, quæ ſunt in LXX. *Non tamen*, inquit, *vacat quod Septuaginta Interpretes in plurimis, quæ diuerſa dicere videntur ex Hebræis Codicibus emendare auſus eſt nemo. Non enim eſt illa diuerſitas putata mendoſitas: nec ego vllo modo mutandum exiſtimo. Sed vbi non eſt Scriptoris error, aliquid eos diuino Spiritu, vbi ſenſus eſſent conſentaneus veritati, & prædicans veritatem non interpretantium more, ſed prophetantium libertate, aliter dicere voluiſſe credendum eſt.* Et lib. 4. de Doctrina Chriſtiana cap. 7. diuerſa ideo dixiſſe putat, *vt ad ſpiritalem ſenſum ſcrutandum magis admoneretur Lectoris intentio*, quare vtrumque, vt canonicum recipiens, ſi aliter conciliari non poſſit in myſteria conuerti iubet. Et ſanè non induſtriam modò ſed myſterium redolet tanta conſtantia in ſeptem generationibus (ſexta excepta) addendi centenos

annos

annos tempori generationis, & detrahendi eoſdem reſiduo vitæ poſt generationem primam.

8 Modus autem conciliandi prædictam diuerſitatem, non eſt ille, quem quis poſſet ex S. Auguſtino ſumere, videlicet de annis pubertatis, juxta dicta ſub medium numeri 4. hæc enim non eſt conciliatio, ſed correctio numerorum Hebraici textus ac Vulgatæ, fundata in opinione falſa de annis Patriarcharum decuplo breuioribus, quàm ſunt anni noſtri, ideoq; correctionem illam errorem vocat S. Auguſtinus. Quanquam non valde veriſimile videtur auſum eſſe ſcriptorem vllum, eos numeros immutare, cum ſciret poſſe redargui ſtatim ab originalibus exemplaribus in Bibliotheca Philadelphica Alexandriæ conſeruatis, præſertim cùm non vnicum exemplar ibi eſſet, ſed fortè ſeptuaginta duo, ſi ſinguli ſeniorum ſuam tranſlationem ſeorſim ſcripſerunt, & altera ſeptuaginta duo exemplaria, ſecum retulerunt Hieroſolymam ijdem Seniores. Ob eandem cauſam non puto probabile, auſum vllum ſcriptorem in Hebraico textu numerum anni 230. quo Adam genuit Sethum, retrahere ad annum 130. ne nimis ſera, & parum credibilis videretur tanta dilatio in procuranda prole: poterat enim infidelitatis in tranſcribendo ſtatim conuinci hinc ex permultis exemplaribus Hebraici textus apud ſingulos ſcribas extantibus; inde ex LXX. Interpretum editione: his itaq; dimiſſis,

9 *Primus* modus conciliandi hos textus eſt, ſi dicamus Adamum bis genuiſſe duos eiuſdem nominis filios, ita vt anno vitæ ſuæ 130. genuerit primum *Sethum*, & centennio poſt, ideſt anno vitæ ſuæ 230. alterum filium, quem nominauerit *Seth*, ſiue quod prior mortuus eſſet, ad inſtaurandam eius memoriam; ſiue, quod ſecularis illa periodus annorum, viſa ſit identitate nominis notanda ad memoriam beneficij ob ſuſceptam olim ante annos centum tam felicem prolem. Quo exemplo alij deinceps poſteri eius multi, ſi non omnes, id imitari voluerint, illi præſertim, qui anno centeſimo poſt primam generationem donati ſunt prole. Fieri autem potuit, vt vtrumq; eſſet in aliquo textu Hebraico antiquo hoc modo. *Vixit autem Adam centum triginta annis, & ducentum triginta annis, & genuit Seth:* ideſt duos illis annis filios eiuſdem nominis *Seth*: vel hoc modo: *Vixit autem Adam centum triginta annis, & genuit Seth, & facti ſunt dies Adam poſtquam genuit Seth octingenti anni; genuitq; filios, & filias; & vixit Adam ducentum triginta annis, & genuit alterum Seth, & facti ſunt dies Adam poſtquam genuit Seth ſeptingenti anni, & genuit filios, & filias, & facti ſunt omnes dies Adam, quos vixit triginta, & nongenti anni, & mortuus eſſet.* Sed in alijs recentioribus codicibus Hebraicis; compendij cauſa, omiſſa ſit illa repetitio, & aliquibus viſa ſit habenda ratio prioris; aliquibus poſterioris Sethi, iuxta diuerſitatem opinionum de alterius præcellentia, & de cuius ſtirpe Meſſias naſci deberet; Cum iam conſtaret non ſemper primogenitos à Deo prælatos eſſe: Ipſi verò Septuaginta interpretes illius tantummodo de duobus eiuſdem nominis filijs tempus notauerint, quem prophetico Spiritu nouerant pertinere ad genealogiam CHRISTI, vt id inſinuaretur Gentibus, quos iam tum prouidebant tanquam ſecundogenitos, præterendos Hebræis licet primogenitis, & veri Dei notitia priùs edoctis: juxta illud myſterium. *Quia maior ſeruiet minori*.

10 *Secundus* modus eſt, ſi dicamus Adamum anno quidem 130. cœpiſſe generare filios, & filias diuerſi nominis, ſed quia inter filios omnium excellentiſſimus fuit is, quem anno 230. vitæ ſuæ genit nominauitq; *Seth*, vtpote qui ad Genealogiam Chriſti pertinebat, & ad lineam rectam Meſſiæ, ideo ſolus ille nominatus eſt, perinde ac ſi dictum eſſet. *Vixit autem Adam centum triginta annis, & genuit inter cæteros inclytum illum Seth.* Quia verò emphaticus ille, ac figuratus loquendi modus, Hebræis quidem familiaris, alijs autem minus notus, & cauillationibus obnoxius videbantur, Septuaginta Interpretes, omiſſo tempore primę genituræ, illud tantum notarunt, quo reipſa iuxta literalem, & obuium ſenſum genitus fuit *Seth* vnus ex Patriarchis de linea Meſſiæ. Quod autem dico de Adamo in ordine ad Seth; dictum volo de Setho in ordine ad Enos, & de reliquis, in quibus anni centum in LXX. abundant. Quando autem ille, qui primò eſt genitus, nõ erat ille à quo per rectã lineam ſecundùm carnem propagandus erat Meſſias, non opus fuit figurato illo loquendi modo, & in eundem annum conuenit vtraq; editio exceptis mendis, de quibus numero 3. aut alijs in 2. Aetate cap. 2. attingendis.

11 *Tertius* modus eſt, ſi dicamus Adamum anno quidem quidem 130. genuiſſe filium quem ſæculo euoluto nempe anno 230. videns iam præ cœteris filijs robuſtum, ſapientem, ac timentem Deum, aut reuelatione diuina præcognouerit ex eius linea Meſſiam propagandum alijs prætulerit in portione hæreditatis ac benedictione, ac declarando illum caput poſterorum, ac principem ſtirpis, ſeu quod idem eſt Patriarcham ac velut de nouo genuerit, & fortaſſe mutato nomine illum nouo nomine *Seth* inſigniuerit, atque adeo anno 130. genuerit illum, quem poſteà anno 230. nominauit *Seth*. Septuaginta autem interpretes ad hanc nouam, & myſticam generationem reſpexerint, & eius tempus notauerint.

Quilibet trium horum modorum eligatur, verum erit Adamum genuiſſe Seth tam anno 130. quàm 230. vitæ ſuæ & poſt annum 130. vixiſſe annos 800. poſt annum 230. vixiſſe annos 700. Quod ſi alieni, aut duri, aut violenti videantur alicui hi modi interpretandi, meminerit Myſteria Myſteria eſſe, noſq; ad Myſticos ſenſus ipſum S. Auguſtinũ amandaſſe, vel ipſe aliquid veriſimilius in lucem proferat. Certè enim durius eſt & periculoſius alterutram editionem damnare erroris & cum ea tot Patres, & Eccleſias, qui editionem, præſertim LXX. ſecuti ſunt.

De probabilitate Annorum 2256. à Mundi exordio ad Diluuij Noëtici finem.

12 IAm numero 3. docuimus ex verſione LXX. Interpretum neceſſario correcta in annis Mathuſalæ, & probabiliter in annis Lamechi, quibus ille Lamechum, hic Noe genuit, ſequi à Mundi exordio ad finem Diluuij annos 2256. Hos autem probabiles eſſe oſtenditur *primo* ab auctoritate Patrum, quatenus vniuerſaliter receperunt editionem LXX. interpretum, vel in particulari annos ab initio Mundi ad Diluuium iuxta eam potiùs, quàm Hebraicam Latinamq; Vulgatam numerauerunt, quos iam numero 5. nominauimus. *Secundò* ab auctoritate Eccleſiarum in annis Mundi vſque ad ortum CHRISTI recenſendis: Nam Conſtantinopolitana Eccleſia numerabat annos 5508. & Alexandrina 5492. iuxta dicta lib. 5. cap. 11. Eccleſia verò Romana in Martyrologio ad diem 25. Decẽbris, Natiuitatem IESV CHRISTI ſecundò carnem conſignat inter alias Chronologicas notas his duabus: *Anno à creatione Mundi quinquies milleſimo centeſimo nonageſimo nono: à Diluuio verò anno bismilleſimo nongenteſimo quinquageſimo ſeptimo.* Subtractis autem 2957. ab annis 5199. relinquuntur à creatione Mundi ad diluuium anni 2242. iuxta LXX. Interpretes non correctos. Ideoq; Baronius in notis ad Martyrologium hoc, adnotat hæc verba. *Ita antiquæ Tabulæ Eccleſiarum ſecundùm ſupputationem ſeptuaginta Interpretum ex Euſebij Chronico; quam quidem tam Occidentalem, quam Orientalem Eccleſiam conſtat eſſe ſecutam.* Multo minus anni 5508. Conſtantinopolitani, aut 5492. Alexandrini defendi poſſunt, niſi interuallum ab Adamo ad Diluuium in LXX. Interpretibus ſumatur: à Diluuio enim ad Chriſtum ex vulgatæ annis, & annis Cyri aut Nabuchodonoſori & prophana hiſtoria collectis non poteſt maius interuallum colligi, quàm annorum 2793. vt ſummum enim poni poſſunt à Diluuio ad ortum Abrahæ 382. hinc ad Exodum 720. hinc ad fundamenta templi Salomonici 592. hinc ad Cyri initium 540. hinc ad CHRISTI ortum 559. Quare ſi annos 2793. ſubtrahas annis 5508. vel 5492. remanebant ibi 2715. hic 2699. multo adhuc plureſquam 2256.

3 *Tertiò* ſi in prima Mundi ætate vſq; ad Diluuium, & in ſecunda vſq; ad ortum Abrahami, non ſequimur computum LXX. Interpretum, aut damnanda eſt antiquitas Regum Sinentium, Chaldæorum, Ægyptiorum, Tartarorum, de qua dictum eſt libro 5. cap. 1. 2. 3. & 10. aut eos ante Diluuium Noeticum regnaſſe continuata ſucceſſione poſt Diluuium dicendum eſſet, quod eſt abſurdiſſimum. contra verò, ſi in vtroq; interuallo, aut ſaltem in ſecundo, ſequamur computationem Septuaginta interpr. antiquitas prædictorũ Regum ſtat citra Diluuium per multos annos,

& in-

& incidit in illud circiter tempus, quo diſperſi poſteri Noe, alij alias regiones occuparunt, & regna ac dynaſtias fundarunt. Ergo cum ex noſtris libris poſſit eorum antiquitas defendi, nec ſit eis præbenda anſa calumniandi Sacram Scripturam, aut ſuſpicandi nos inuidere ipſis antiquitatem illam, quam agnoſcere poſſumus; prudentius, & probabilius eligitur ſupputatio LXX. interpr. in ſecundo interuallo: ac eadem ratione admittenda eſt ſimiliter in primo, quia non magis in primo debet obſtare diuerſitas Vulgatæ, & LXX. quam in ſecundo.

Quartò, quia ſi quid obſtat probabilitati annorum ex LXX. Interpr. collectorum, maximè quia tenemur rigore decreti Tridentinæ Synodi ſequi vulgatam Latinam editionem in omnibus ſuis partibus, in hac autem parte, vbi recenſentur anni quibus Patriarchæ cœperunt generare filios LXX. repugnant Vulgatæ Latinæ numeris, manifeſtè; atqui falſum eſt manifeſtè repugnare, eſto enim videantur primo aſpectu repugnare, conciliari tamen poſſunt vno ex tribus modis num. 9. 10. & 11. expoſitis, aut ſaltem dici poteſt veros eſſe vtriuſq; editionis numeros ſub diuerſa ratione, etiam ſi nos eam aſſignare non poſſimus.

Quintò. Data, & non conceſſa euidenti, & inconciliabili diſcordia inter numeros Vulgatæ Latinæ, & LXX. Interpr. probabile eſt Tridentinam Synodum non comprehendiſſe in decreto de Vulgata recipienda, ſupputationem horum annorum, vtpote non ſpectantem ad mores, & dogmata fidei, aut ædificationem Chriſtianæ Doctrinæ, iuxta dictum S. Auguſtini, de quo num. 7. non enim ſine cauſa Synodus appoſuit limitationem illam; immò exceptio illa firmat regulam in contrarium, vt ſcilicet liceat in alijs materijs ſequi alias editiones. Proinde ſi alterutrius editionis præferendi ſunt numeri, probabilius illi præferuntur, quos in hac ſupputatione prætulit ipſa Eccleſia Catholica. Audi enim non me, ſed Emmentiſſimum Cardinalem Baronium rerum Eccleſiaſticarum conſultiſſimum, & antiquitatum ſacrarum tenaciſſimum in notis ad Martyrologium ſub die 25. Decembris. *Satis tibi ſit candide lector, nos hic demonſtrare eiuſmodi annorum ſupputationem poſitam eſſe more maiorum, ſimulq; oſtendere Catholicam Dei Eccleſiam, in ſupputando annorum numero, Septuaginta interpretes ſequi conſueuiſſe*. Et poſt pauca: *Inſuper Iulianus Epiſcopus Toletanus doctrina, & ſanctitate celebris docet, antiquum eſſe morem Romanæ Eccleſiæ in ſupputatione temporum, ſequi ſeptuaginta duos interpretes*: Verba Iuliani apud eundem ibidem ſunt: *Ergo illa nobis & ſola pro his annis eſt obſeruanda auctoritas Septuaginta interpretum, quæ merito omnibus editionibus, & tranſlationibus ante fertur, quam & huc uſq; omnes doctores Eccleſiaſtici tenuerunt, & in hac præcipuè annorum ſupputatione ſecuti ſunt*. Denique paucis interiectis addit Baronius. *Acta Synodica oecumenica ſecundùm prædictos interpretes annos enumerant, conſtat id ex ſext. Synodo Can. 5. apud Theodorum Balſam. pag. 198. Antiqui patres tam Græci, quam Latini pari modo numerarunt*, quibus nominatis concludit: *ſatis ſit modò declaraſſe, Catholicam Dei Eccleſiam in annorum ſupputatione ab origine mundi dictos interpretes eſſe ſecutam, quod & antiqua Martyrologia, ex quibus hæc ſunt deſcripta, teſtantur*.

Vltima Pars Concluſionis de negatiua certitudinis.

13 CVm pro annis ea Hebraica, & Latina Vulgata editione deductis non ſtet decretum Concilij Tridentini, vel ſaltem controuerti poſſit an illo hæc materia comprehendatur, iuxta dicta numero 7. & ex altera parte, pro annis ex LXX. interpretum tranſlatione ſtent & rationes non contemnendæ, & quod me magis mouet Eccleſiæ tam Orientalis, quam Occidentalis etiam Romanæ conſuetudo, nedum tam multi Patres iuxta dicta num. 5. 6. & 12. Non poſſum ſubſcribere illis, qui alterutros annorum numeros ad abſolutam certitudinem redigere conati ſunt, quorum quidam auctoritatem Tridentini pro vnico, aut præcipuo fundamento, ſed præter mentem Sacroſanctæ illius Synodi inculcant, vt Salianus ad Mundi annum 131. num. 4. illis verbis. *Quæ nunc editio vulgata appellata, ab Eccleſia vniuerſa recepta ſummam auctoritatem conſecuta eſt. Cui libenter aſſentimur, & quia neceſſe eſt viro Catholico, & quia longè probabiliorem exhibet veritatem*. Sed nego neceſſe eſſe in ſupputatione annorum horum, cum non conſtet Decretum Tridentini, quod limitatum ſunt ad materiam fidei, & morum, & ædificationem doctrinæ Chriſtianæ extendendum eſſe ad alias materias, aut in hoc voluiſſe derogare auctoritati LXX. interpretum, & damnare conſuetudinem Eccleſiæ Romanæ, quæ in hac computatione ſecuta eſt ſeptuaginta interp. Nego etiam maiorem illam probabilitatem exceptis annis Mathuſalæ, & Lamechi.

Aliqui verò certitudinem ſuam ſundant in Characteribus Aſtronomicis, vt Scaliger lib. 5. de emend. temporum pag. 371. vbi nimis præfidenter pronunciauit. *A conditu Mundi ad Diluuium, annos 1656. abſolutos eſſe, ex epilogiſmis annorum quibus natalis & mors Adami, & poſterorum eius à Moſe ſignata ſunt, tam certum eſt quàm nemo hactenus dubitauit*: Ita ne nemo? quis ferat hanc oſcitantiam, aut ſaltem memoriæ excidium non commiſeretur? ſubiungit deinde Characteres pro anno Diluuij 1657. à Mundi conditu, & periodi Iulianæ 2420. qui eſt ante Chriſtum 2294. nempe Cyclum Solis XII. Lunæ VII. adde his annis 1656. fit primus annus Mundi 3950. ante Chriſtum, ſeu Periodi Iulianæ 764. vt idem habet pag. 369. cui anno Cyclum Solis 8. Lunæ 4. adſcribit: ſed in his ſupponenda ſunt multa de interuallis varijs à Diluuio ad Chriſtum valde controuerſa. Similis confidentiæ ſunt verba illa Langij de lib. 2. de Annis Chriſti c. 3. *Nam cum character Diluuij Anno periodi Iulianæ 2328. exactè conueniat (quo etiam tempore diluuium factum fuiſſe certum eſt vt poſtea videbimus) Character verò Creationis ſit periodi Iulianæ annus 672.* ideſt ante Chriſtum 4042. Prudentius & Modeſtius qui certitudinem temporis negantes vt Petauius lib. 9. cap. 6. & 7. Longomontanus in Comm. de Sole, & Keplerus in Rodulphinis Epochæ Mundanæ veriſimilitudinem ex motu Apogei Solaris conati ſunt expiſcari. Qua de re libro 7. agendum erit.

CAPVT II.

De Annis à Diluuij Noetici fine ad ortum Abrahæ.

CONCLVSIO II.

Probabilius eſt Sem Primogenitum Noe natum anno 501. vitæ Noe exeunte, & Arphaxadum genitum eſſe à Semo anno 2. ineunte poſt Diluuium, & Cainanum filium fuiſſe Arphaxadi patremq; Sale, & Abrahamum natum eſſe anno 130. Thara, ideoque probabilius eſt iuxta editionem Hebraicam, & Vulgatam à Diluuij fine ad natiuitatem Abrahæ interceſsiſſe annos CCCXCII. iuxta Septuaginta autem Interpretes fuiſſe Annos MCCXXXII; vel ſaltem MCXXXII. Certum interim eſt, nec pauciores fuiſſe quàm CCXXCII. nec plures, quam MCCXLII. Intra hos terminos nihil abſolutè certum eſt.

Præmittendi ſunt anni Patriarcharum à Noe ad Abrahæ ortum, tum ex Hebraica, Latinaq; Vulgata editione, tum ex LXX. Interpretum tranſlatione, qui ſunt infraſcripti ex Geneſis 11.

Ex Hebræa, & Latina Vulgata.	Vixit, & Genuit.	Superuixit.	Vixit in totum.
Sem poſt *Diluuium.*	2	500	600
Arphaxad.	35	303	338
Sale.	30	403	433
Heber.	34	430	464
Phaleg.	30	209	239
Rheu.	32	207	239
Sarug.	30	200	230
Nachor.	29	119	148
Thare Abrahamum	70	135	205
vel	130	75	205
Summa	292		
vel	352		

Ex LXX. Interpretum Translat.	Vixit, & Genuit.	Superuixit.	Vixit in totum.
Sem 100. annorum, & poſt Diluu.	2	500	600
Arphaxad.	135	300	435
Cainan.	130	330	460
Sale.	130	330	460
Heber.	134	270	404
Phaleg.	130	209	339
Rhagau.	132	207	339
Sarug.	130	200	330
Nachor.	179	125	304
Thare Abrahamum	70	135	205
vel	130		
Summa	1172		
vel	1232		

1 PRima quæſtio eſt de Anno quo Sem genitus eſt, & quo ipſe genuit Arphaxadum: dicitur enim Geneſis 5. *Noe verò cum quingentorum eſſet annorum genuit Sem, Cam, & Iaphet*; & Geneſis 7. de Noe. *Eratq; Sexcentorum annorum, quando Diluuij aquæ inundauerunt ſuper terram*, ideſt inchoatorum, non completorum, ibidem enim ſubiungitur: *Anno ſexcenteſimo vitæ Noe, menſe ſecundo, ſeptimo decimo die menſis rupti ſunt omnes fontes abyſſi magnæ &c.* de completo autem Diluuio, & inito anno 601. vitæ Noe dicitur Geneſis 8. *Igitur ſexcenteſimo primo anno, primo menſe, prima die menſis imminutæ ſunt aquæ ſuper terram*; Ex quibus, & alijs lib. 1. cap. 10. oſtendimus Diluuium finitum eſſe completo anno 600. Noe, & inito 601. Ergo ſi Sem genitus eſt, quando Noe erat annorum 500. vtique anno 600. Noe expleto *Sem* erat annorum 100. in ipſo fine Diluuij; quare ſi biennio poſt Diluuium *Sem* genuit *Arphaxad*, vtique annorum 102. erat quando illum genuit, & tamē Geneſis 11. *Sem erat centum annorum, quando genuit Arphaxad biennio poſt Diluuium*, ſeu vt loquūtur LXX. Interpr. καὶ ἦν Σὴμ υἱὸς ἑκατὸν ἐτῶν ὅτε ἐγέννησε, τὸν Ἀρφαξὰδ δευτέρῳ ἔτει μετὰ, τὸν κατακλυσμόν, ideſt: *Et erat Sem filius centum annorum, cùm genuit Arphaxad, ſecundo anno poſt Diluuium*. Dicere enim Moyſem rotundo numero vſum, & pro 102. dixiſſe 100. eſt contra accuratum, & ipſi conſuetum numerandi modum cum Arphaxad ſuperuixiſſe dicat annos 303. & Sale 403. non autem rotundè 300. aut 400. & ſic in alijs. Tres itaq; ſunt de hoc opiniones. *Prima* eſt inter filios, quos Noe generare cœpit, quando erat annorum 500. nominari primo loco *Semum*, deinde *Chamum*, & *Iaphetum* non ratione originis, ſed dignitatis, eo quod Sem erat omnium ſapientiſſimus, & vt dicitur Geneſis 10. *Pater omnium filiorum Heber*, nec Hebræorum modo, ſed Abramidarum, eiuſq; familiæ, vnde naſciturus erat Meſſias, eſto natus ſit anno 502. Noe. Ideoq; anno 2. poſt Diluuium labente, (quod melius diſtinguunt LXX. & ex quibus explicandum eſt illud biennium in vulgata) fuerit annorum 100. quando genuit Arphaxadum; Anno verò 500. Noe inito Iaphetum, & 501. Chamum genitos eſſe, ita vt Iaphet fuerit primogenitus, & Cham ſecundogenitus; & Sem tertiogenitus, ita R. Samolomon, R. Aben Ezra, & R. Leui Ben Gerſon, & R. Moſes in Gemara Aboda Zara cap. 1. & R. Kimhi Iaphet enim fuiſſe maiorem, & priuſgenitum, quam Semum colligunt ex Geneſis 10. verſu 21. vbi Hebraicè habetur: *Sem quoque nati ſunt patre omnium filiorum Heber Iaphet fratre maioris*. Camum verò fuiſſe minorem natu Iapheto deduci videtur ex Geneſis 9. vbi de Chamo patre Chanaam ſcriptum eſt *euigilans autem Noe ex vino cum didiciſſet, quæ fecerat ei filius ſuus minor*. Hebræi tamen comparatiuis nominibus carent, ideoq; nomen *hacatan* Arias Montanus vertit, *ille paruus*, ſeu *minimus*; licet enim ſeptuaginta, & Philo habeant νεώτερος, ideſt *minor natu*, Ioſephus tamen habet νεώτατος, ideſt *minimus*, eiq; ſubſcribunt Caietanus, Pererius, Mercator, Beroaldus, Temporarius. Sed quidquid ſit de Chamo, fueritne minor tantum Semo, aut Iapheto, an minimus omnium; certè Iaphetum maiorem fuiſſe Semo non euincitur ex phraſi Hebraica nomen enim *hagadol* indeclinabile, cum articulo omnibus caſibus, & non ſoli genitiuo accommodari poteſt vt Bellarminus in Grammatica Hebr. obſeruat, ideoq; Latina Vulgata, *De Semo quoq; nati ſunt &c. fratre Iaphet maiore*, & Pagninus de *Sem*, *qui fuit frater maior Iapheto*; vbiq; enim ſcriptura Semum primo loco nominat.

Secunda, itaq; opinio eſt Semum primogenitum fuiſſe, & prioritate originis, nedum dignitatis præceſſiſſe Iapheto, & Chamo, tum quia primo loco nominatur Geneſis 6. verſu 10.

ſu 10. & Geneſis 8. verſu 18. & Geneſis 10. verſu 1. nec vlla eſt neceſſitas recedendi ab hoc ordine, ac ſenſu literali, tum quia Semo prius benedixit, quàm Iapheto Geneſis 9. verſu 26. quod fieri ſolitum ratione primogenituræ colligitur ex Geneſis 48. verſu 18. tum denique quia Sacra Scriptura Geneſis 10. verſu 21. Semum appellat *fratrem maiorem* Iapheto, nedum Chamo, vt e a vulgata Latina editione, & Pagnino docuimus, cui conſentit Tigurina, & vtraq; paraphr. Chaldæa, & ita interpretati ſunt S. Epiphanius in Anchorato, Diuus Cyrillus, S. Hieronymus epiſt. 146. ad Euagrium adducens Hebræorum traditionem, Procopius in cap. 9. Geneſis Iſidorus in cap. 8. Geneſ. Caietanus, Oleaſter, Lipomanus, Pererius, Del Rio in Geneſim cap. 50. Petauius lib. 9. cap. 17. Salianus ad Annum Mundi 1559. Quamuis autem ſeptuaginta viſi ſint agnoſcere Iaphetum pro maiore, & Græcè in Romana editione Semo nati dicantur filij *ἀδελφῷ Ἰάφεθ τοῦ μείζονος*, *fratri Iapheth maioris*, aliter tamen LXX. intellexerunt S. Auguſtinus, legeruntq; *μείζονι*, ideſt *maiori*, & Procopius in 10. Geneſ. Quod verò ſpectat ad annum Noe, quo eſt genitus Sem, quidam accipientes illud *Biennio poſt Diluuium* pro biennio iam expleto; vt verificetur tunc Semum fuiſſe annorum 100. putant genitum fuiſſe anno 502. Noe expleto, et ineunte 503. neque enim Moyſem cum dixit. *Noe verò cum quingentorum eſſet annorum genuit Sem, Cham, & Iaphet*, aliud ſignificare voluiſſe, quàm quod eos genuerit poſt annum 500. Ita Salianus ad annum Mundi 1559. adducens pro ſe Q. Iulium Hilarionem, Bedam, Lipomanum, Torniellum, Gordonum, Pererium, et quoſdam Sectarios. Sed nulla eſt neceſſitas alienum ſenſum introducendi, alioquin turbaretur tota Chronologia Moyſis, et quotieſcunq; dixit Patriarcham aliquem vixiſſe tot annos, et genuiſſe, poſſemus dicere eum genuiſſe poſt illos annos, non illo anno, nec operoſum, nec inſuetum erat Moyſi loqui accuratè, et dicere: *Cum quingentorum, et duorum eſſet annorum genuit etc.* Itaq; cum Petauio lib. 9. c. 17. Sentio Noe genuiſſe Semum expleto anno 500. et exeunte 501. Semum verò genuiſſe Arphaxadum anno vitæ ſuæ centeſimo expleto, ſed 101. inito, atq; adeo inito ſecundo poſt Diluuium, et ſalua primogenitura Semi, Arphaxadum natum anno 2. poſt Diluuium ita inito, vt nondum expletus eſſet 101. annus Semi.

De Cainan.

3 S*Ecunda*, et grauior Quæſtio eſt de Cainan, quem inter Arphaxadum, et Sale inſerit S. Lucas c. 3. illis verbis: *Qui fuit Sale, qui fuit Cainan, qui fuit Arphaxad.* Septuaginta verò cap. 10. Geneſis in Romana, & Regia impreſſione verſu 23. *Et Arphaxad genuit Cainan, & Cainan genuit Sala, Sala autem genuit Heber.* Rurſus cap. 11. 12. *Et vixit Arphaxad centum trigintaquinque annos, & genuit Cainan &c. & vixit Cainan centum triginta annos, & genuit Sala.* Contra verò in Latina, & Vulgata editione, nec non in Hebraico, & Samaritano vtroq; Codice, & in Paraphraſi Chaldæa prætermittitur Cainam, & Geneſis 10. dicitur. *Arphaxad genuit Sale, de quo ortus eſt Heber*, & cap. 11. *Arphaxad vixit trigintaquinque annis, & genuit Sale &c. Sale quoq; vixit triginta annis, & genuit Heber.* Et 1. Paralipom. c. 1. verſu 18. *Arphaxad autem genuit Sale, qui & ipſe genuit Heber.* Hinc igitur natæ duæ opiniones Prior opinio eſt mendoſum eſſe Codicem LXX. Interpretum, ſiue quod LXX. mendoſo Hebræo Codice vſi ſint, ſiue quod librarius aliquis ſciolus inſeruerit Cainan trãslationi Septuaginta, & inde S. Lucas hauſerit errorem, ſiue quem S. Lucas vſus incorrupta translatione omiſerat, aliquis in textum Euangelicum intruſerit. Nam ſi Cainam hic fuiſſet in rerum natura, vtique nec Moyſes, nec Paralipomenon ſcriptor illum ignoraſſent, aut tacuiſſent, ſicut nec S. Hieronymus in Tradit. Heb. nec Epiphanius hæreſi 55. Nec mirum eſſe, ſi aut S. Lucas in gratiam Græcorum ſcribens Euangelium noluerit reijcere Cainanum, quem ſciebat inſertum in Græca translatione LXX. Interpretum; aut potius poſt S. Lucam aliqui Cainanum inſeruerint tam Septuaginta translationi, quam S. Lucæ Euangelio. Nam Rabini in libro *Pirke Aboth*, hoc eſt *Axiomata Patrum* c. 4. à Noe ad Abraham decem generationes fuiſſe aiunt, eſſent autem vndecim ſi Cainan admitteretur; Ioſephus quoque lib. 1. Antiq. c. 8. & Euſebius lib. 9. de præpar. ex Beroſi, & Eupolemi teſtimonio referunt Abrahamum decima poſt Diluuium generatione floruiſſe, Euſebius idem in Chronico Græco duplicem ſeriem maiorum à Noe ad Abrahamum refert vnam Iudæorum, alteram Samaritanorum, in quarum neutra eſt Cainan; in eodem Chronico Græco vbi ex LXX. Interpr. recitatur genealogia Abrahami, dicitur *Arphaxad natus annos 135. generat Sala.* Ioſephus lib. 1. antiq. cap. 6. ait: *Arphaxadi filius fuit Sales huius verò Heberus*, & ibidem non ſemel affirmat Abrahamum fuiſſe à Noe decimum. Nec Philoni notus fuit Cainan, & Africanus apud Euſebium in Græco cod. pag. 9. ait Sale genitum ab Arphaxade, & Irenæus lib. 3. cap. 33. numerat ex Luca à Chriſto ad Adamum generationes 72. at admiſſo Caina, eſſent 73. Theophilus Antiochenus ſextus ab Apoſtolis Antiſtes, qui floruit circa annum Chriſti 170. lib. 3. ad Autolycum in Græco codice habet. *Sem genuit Arphaxath centum annos natus Arphaxad verò genuit Sala, cum centum trigintaquinque annorum eſſet.* Epiphanius in Panario Hæreſi 4. & libro de ponderibus, & menſuris Cainanum non agnouit, & Iacobum ab Adamo vigeſimum ſecundum cenſuit: eſto alijs in locis admiſerit, vt etiam Euſebius parum ſibi conſtans. Quid plura? S. Hieronymus recitans verſum 24. capitis 10. Geneſeos ex LXX. Interpr. diſertiſſimè ponit Sale genitum ab Arphaxado, nulla Cainani mentione facta, ergo in Codice LXX. quo vſus eſt S. Hieronymus Cainan non extabat; de quo Codice ad diſcrimen corruptorum Codicum ſic loquitur S. Doctor ſcribens ad Suniam, & Tretellam. *Breuiter admoneo vt ſciatis, etiam eſſe editionem, quam Origenes, & Cæſarienſis Euſebius omneſq; Græci tractatores κοινὴν, hoc eſt communem appellant, & vulgatam, & à plerisq; nunc Λουκιανοῦ dicitur. Aliam LXX. Interpr. quæ & in ἑξαπλοῖς Codicibus reperitur, & à nobis in Latinum ſermonem fideliter verſa eſt, & Hieroſolymæ, atq; in Orientis Eccleſijs decantatur &c.* Subdit autem *Κοινὴ autem iſta, hoc eſt communis editio ipſa eſt, quæ & Septuaginta. Sed hoc intereſt inter vtranq; quod Κοινὴ pro locis, & temporibus, & pro voluntate ſcriptorum veterum corrupta editio eſt. Ea autem quæ habetur in ἑξαπλοῖς, & quam nos vertimus ipſa eſt, quæ in eruditorum libris incorrupta, & immaculata Septuaginta Interpretum translatio reſeruatur: Quidquid ergo ab hac diſcrepat, nulli dubium eſt quin ita, & ab Hebræorum auctoritate diſcordet.* Agnouit ergo S. Hieronymus duas editiones LXX. Interpretum vnam incorruptam, & concordem cum Hebraica, alteram corruptam, & in hac Cainanum inſititium in illa verò excluſum. Procopius Gazæus recitans cap. 10. Geneſis Cainanum non memorat, imò in Com. ad cap. 11. Geneſis inquit. *Hebraica veritas habet Salam genitum eſſe ab Arphaxad, quæ deinde in medio ponuntur, obeliſco ſignata viſuntur.* Sed & Gregorius Turonenſis generationes ab Orbe condito recenſens, & Iſidorus l. 5. Originum Cainanum omittunt, imò hic ait *Arphaxadum anno ætatis 135. genuiſſe Salam.* Beda licet lib. de Ratione temporum cap. 65. & lib. 6. de ætatibus, & ad annum Mundi 1643. doceat LXX. inſeruiſſe vnam generationem ſecundæ ætati, indeq; videri accepiſſe S. Lucam, in præfatione tamen eius operis ſatis oſtendit, ſe id ex aliena opinione dixiſſe alioquin lib. 13. de temporibus ait. *Secunda ætas continet annos iuxta Hebræos CCXCII. iuxta Septuaginta Interpretes DCCCCXLII. vel adiecto Cainan MLXXII.* & paulò inferiùs. *Arphaxad annorum xxxv. genuit Sale.* Freculphus lib. 1. Chronici non ſolum Arphaxado Salem immediatè ſubſtituit Cainano prætermiſſo, ſed Abrahamum à Noe decimum cenſet. Maſſeus Cameracenſis lib. 22. Chronicorum vtriuſq; Teſtamenti, vbi ex Hebraicis, Caldaicisq; fontibus Cainanum excluſit, ait: *Satis mirari non poſſum vnde nouus Cainan emerſerit? aut quis primus auctor fuerit iſtius erroris.* Huius prӕterea opinionis ſunt Eugubinus, Abulenſis, Driedo, Sixtus Senenſis lib. 5. annot. 8. Genebrardus, Ianſenius in Concord. c. 14. Pererius, & Cornelius à Lapide in Geneſim, Petauius lib. 9. de Doctr. tempor. c. 17. Gerardus Voſſius in Iſagoge Chronologica diſſert. 5. cap. 3. & qui doctiſſimè, ac eruditiſſimè in hoc puluere deſudauit amiciſſimus vir P. Petrus Poſſinus Soc. noſtræ in Diallactico de Genealogia Chriſti, quod habetur poſt Symbola in Matthæum, ad de his Sectarios Bibliandrum, Bezam, Caluiſium, Capel-

lum, Codomanum, Funccium, Mercatorem, Temporarium.

Secunda opinio, & verior eſt retinendum omnino, & pro vero habendum Cainanum non tanquam eundem cum Sale, ſeu binominem, vt finxit Io. Lucidus, & Nauclerus, nec tanquam fratrem Arphaxadi, qui fratri ſuo ſuſcitarit Semen genueritq; Sale, vt finxit Naclantus, ſed tanquam filium Arphaxadi, & patrem Sale, quia ſic habetur in Vulgata editione S. Lucæ à Tridentino cum omnibus ſui partibus approbata, et in Romana, ac Regia LXX. Interpretum tranſlatione a Sixto V. approbata, in qua anni diſtincti huius generationis recenſentur; et affirmatiua authoritas præualere debet negatiuè non excludenti poſitiuè Cainanum, ſed iuſtis de cauſis ſubticenti, aut diſſimulanti. Nam vt ait S. Auguſtinus. *Nulla iuſta cauſa eſſe poteſt, vt mendacium dicatur, at iuſta eſſe poteſt, vt veritas aliquando taceatur,* ſicut S. Ioannes in Apocalipſi tribum Dan diſſimulauit, et S. Matthæus Euangeliſta iuſtis de cauſis prætermiſit in Genealogia Chriſti, Ochoziam, Ioam, et Amaſiam, non tam vt retineret numerum 14. Generationum, quàm quia ſciebat in Sacris Tabularijs Templi tres illos Reges, ex genealogia Dauidis deletos; denique vt ſcitè cum Toleto multi aduertunt, minus periculi eſt dicere in Hebræo deeſſe illam generationem, quæ olim in eo legebatur, quàm in Euangelio, nedum in LXX. Tranſlatione à Sixto V. approbata errorem eſſe, certè S. Auguſtinus lib. 15. de Ciuit. Dei cap. 13. agnouit diſcrepantiam inter Hebraicam LXX. editionem, et tamen lib. 16. c. 3. abſq; vlla dubitatione ait; *Sem quippe inter alios filios genuit Arphaxat, Arphaxat genuit Cainan, Cainan genuit Sala, Sala genuit Heber:* et eodem lib. c. 10. *Arphaxat autem cùm eſſet centum trigintaquinque annorum, genuit Cainan, qui cùm eſſet centum triginta annorum genuit Sala.* Et lib. 18. c. 43. pluribus docet Septuaginta Interpretes prophetico ſpiritu aliqua ex Hebræo aliter tranſtuliſſe, et q. 19. in Ioſue tomo 4. inquit. *Proinde potiùs exiſtimandum eſt Septuaginta Interpretes, qua authoritate prophetica, ex ipſa mirabili conſenſione interpretati eſſe perhibentur, hæc addidiſſe;* eodem ſcilicet Spiritu eos dirigente, qui direxerat Moyſem in Pentateucho ſcribendo, vt idem docet lib. 18. Ciuit. c. 43. et lib. de conſenſu Euangeliſtarum. Quin ipſe S. Hieronymus in præfat. in lib. 1. Paralip. ad Domnionem ait. *Illis ſignatur quid Septuaginta Interpretes addiderint, vel ob decoris gratiam, vel ob Spiritus Sancti authoritatem: licet in Hebræis voluminibus non legatur.* Neque enim nouum eſt Spiritum Sanctum ſuppleuiſſe vno loco per Scriptorem Canonicum, quod per alium occulta nobis cauſa voluit taceri, ſic in libris Paralipomenon ſupplentur, quædam aliter ſcripta in libris Regum, et multa vnus ex 4. Euangeliſtis addit, quæ alij tacuerunt: nec ideo quia tacuit, mendax fuit; licet igitur vetus teſtamentum, in Hebraica, et Vulgata Latina taceat Cainanum, quem vulgata editio S. Lucæ, et vetus teſtamentū in LXX. Interpr. nominat, non propterea mentitur. Nec mirum Patres paucos, aut ſcriptores puta Ioſephū, Eupolemum, et ſi quis alius antiquorum Hebræos ſecuti Codices Cainanum omiſere, et 10. generationes à Noe ad Abrahamum numerauere. At nemo tamen affirmauit expungendum eſſe Cainanum ab Euangelio. Epiphanius autem omnino noſter eſt initio Panarij, vbi Tharam vigeſimum ab Adamo numerat, qui omiſſo Cainano eſſet decimus nonus: deinde in Anchorato, vbi de ſuo ſenſu loquitur bis Cainanum numerat, ſicut et aduerſus Manichæos eſto hæreſi 55. diſputās aduerſus Samaritas non admittētes niſi Hebraica volumina, omittendum conſuerit Cainan. At cum enumerauit S. Gregorius Nazianzenus in Poemate de Chriſti genealogia, & incluſit Seuerus Sulpitius à Diluuio ad Abrahamum numeratis annis 1070. qui detractis 130. Cainani eſſent 940. Eundem Cainanum agnouere Nicephorus lib. 2. Chronol. & ibi Contius, et Georgius Syncellus apud Scaligerum, Beda præf. in Acta Apoſt. Chronicum Alexandrinum tam Græcum à Scaligero editum, quàm Latinum à Radero, Marianus Scotus in Chron. Lipomanus in Catena, Melchior Canus l. 2. de locis c. 18. Sigonius in Seuerum Sulpicium, Laurentius l. 7. doctrinæ temporum cap. 17. Sebaſtianus Verronius lib. 2. Chron. c. 12. Torniellus anno 38. ſecundæ ætatis, Spondanus in Annalibus ſacris ad Annum Mundi 1694. Iſaac Voſſius in diſſertatione de Mundi ætate c. 6.

Ex noſtra autem Societate Cainanum agnoſcunt, & agnoſcendum cenſent Sà in c. 11. Geneſ. Salmeron tom. 3. trac. 28. Toletus in c. 3. Lucæ, Bellarminus in ſua Chronologia & l. 2. de Verbo Dei c. 2. Barradius tom. 1. l. 5. c. 29. Suarez in 3. p. q. 1. diſp. 6. ſect. 1. Ribera prælud. 2. in Prophetas, Vincentius Regius l. 1. Euangel. delucid. c. 3. nu. 10. Gordonus in Chron. periodo 3. & cap. 5. nu. 6. prolixum catalogum aliorum pro hac veritate texens, Del Rio, & Bonfrerius in c. 1. Geneſis, Henricus Samerius in Chronol. Mariana, Tirinus in Chronico Sacro, Henricus Philippi in Synopſi Chronol. c. 2. Salianus tomo 1. ad Annum Mundi 1694. & fuſius, ac doctiſſimè tomo 3. in præfat. ad Lectorem, Raderus in Chron. Alex. nu. 8. Philippus Brietius in Prolegomenis Chronici vniuerſalis q. 2.

Sanè mihi præter argumenta ſupra indicata, nunquam potuit occurrere vlla probabilis cauſa, ob quam voluerit quiſpiam in textum ſeptuaginta Interpretum intrudere non ſolum Cainanum, ſed etiam annos eius 130. quibus genuit Salam, & reliquos 330. quibus ſuperuixit, cui enim bono? ſed hoc gratis fingitur; Quia potius ſi ſuſpicionibus locus dandus eſt, dici poſſet ex Hebræo expunctum Cainanum, ne parum credibile videretur tam ipſum quam Sale anno 130. genuiſſe & annos deinde 330. vtrumq; ſuperuixiſſe. Aut voluiſſe in 2. ætate Mundi 10. tantum generationes numerare ſicut in prima.

De reliqua in Annis Differentia inter Septuaginta Interp. & Hebraicam, ac Latinam Vulgatam.

5 PRætermiſſa differentia, quæ in annis poſt generationem numerandis, & in ſumma totius vitæ inde deducta apparet, quia ad ſeriem Chronologiæ, & annos à diluuio ad Abrahamum determinandos non pertinet, duplex in annis generationum reſtat diſſenſio; Prima de annis centenis, quibus ſeptuaginta Interpretes abundant; Hebraicus autem, & Latina vulgata deficit, de quibus S. Auguſtinus l. 16. Ciuit. c. 10. inquit. *Fiunt itaq; anni à diluuio vſque ad Abraham mille ſeptuaginta, & duo ſecundum Vulgatam editionem, hoc eſt interpretum ſeptuaginta. In Hebræis autem codicibus longè pauciores annos perhibent inueniri de quibus rationem aut nullam, aut difficillimam reddunt.* Agnouit ergo in Hebraica, quæ à Iudæis introducta erat deeſſe illas annorum centurias, ſed quia nullam aut difficillimam creditu rationem adducebant illius omiſſionis, maluit ſequi ſeptuaginta editionem, & antiquam Hebraicam vnde ſeptuaginta tranſtulerant. Notandum interim obiter ex hoc S. Auguſtini loco, & ex l. 15. Ciu. c. 13. Septuaginta interpretum editionem Græcam, & Latinam appellari *Vulgatam*, quæ ſcilicet ex reconditis Hebræorum voluminibus iam ad gentes per LXX. tranſlationem in Græcum ſermonem, & inde in Latinum euulgata erat, & hanc S. Hieronymus *κοινὴν* vocat ideſt Communem. Imò ex S. Auguſtino l. 15. ciu. c. 14. dum dicit: *Illa verò numerorum varietas, quæ inter Codices Hebræos inuenitur & noſtros* videtur Hebraicam non eſſe illam, qua *noſtri*, ideſt Catholica Eccleſia tunc vteretur: quando igitur Concilium Tridentinum ſeſſ. 4. decernit habendos pro authenticis libros antea enumeratos, *Prout in Eccleſia Catholica legi conſueuerunt, & in veteri vulgata Latina editione habentur,* videtur comprehendi etiam Latina illa Vulgata, quam ex LXX. deſumptam, & *noſtram* appellat S. Auguſtinus & quam conſtat vſitatam fuiſſe in primitiua Eccleſia, & quinque propemodum ſeculis antiquiorem tranſlatione S. Hieronymi, cuius ſicut nec Hebraicæ, mentionem nullam facit Concilium, ſicut nec Sixtus V. in decreto, quo approbauit Græcam LXX. editionem, imò dum iubet eam recipi ac retineri, vt ab omnibus: *Quò potiſſimum ad Latinæ vulgatæ editionis, & veterum Sanctorum Patrum intelligentiam vtantur,* & ſuperius dixerit eadem editione LXX. vſos fuiſſe Apoſtolos, videtur de illa vulgata Latina intelligi poſſe, de qua S. Auguſtinus; Poſtea tamen vulgatæ nomen adepta eſt tranſlatio S. Hieronymi, qua de re Bellarminus lib. 4. de Verbo Dei c. 9. & ibi Greiſerus, Baronius Anno 231. Del Rio in Geneſ. reg. 3. Pagninus in Theſauro, Maſius in Ioſue.

6 Iam verò quoad Annorum ſupputationem, valent hic

quæ

quæcunq; dixi capite primo à numero 5. ad 12. Imò argumentum ſumptum ab antiquitate Regum Sinenſium, Chaldæorum, Ægyptiorum, & Tartarorum non improbanda ſine neceſſitate, magis pertinet ad hanc ſecundam ætatem Mundi, quia illa antiquitas ſtare non poteſt citra finem Diluuij, imò circa tempora Phaleg, & diſperſionem filiorum Noe ſuper terram, niſi anni à Diluuio ad Abrahamum computentur iuxta ſeptuaginta Interpretes, vt oſtendimus libro 5. cap. 1. 2. & 3. Accedit huc, quod Noe poſt Diluuium ex vtraq; editione vixit annos 350. Geneſis enim 9. in fine dicitur vtrobiq; *Vixit autem Noe poſt Diluuium trecentis quinquaginta annis*, ſed à Diluuio ad Abrahamum Hebræi non computant niſi annos 292. vel (ſi Abraham natus ſit anno 130. Thare) annos 352. Ergo Noe ſuperuixiſſet octo ſuis poſt ſe generationibus, & à Diluuio ad Phalegi ortum eſſent anni ſolum 131. atq; inter ortum Phaleg. & Abrahami ſolum 351. quod nimis anguſtum & parum probabile videtur. Quod verò ſpectat ad annos pubertatis idoneæ ad generandum, in quo Iſaac Voſſius magnam vim facit, ego nullam; exiſtimo enim primos illos homines non tam ſerò diſtuliſſe generationem, præcepto illo Dei vrgente: *Creſcite, & multiplicamini*, ſed eorum tantum Annos deſignari & tempora generationum, qui ad genealogiam Chriſti pertinebant, aut erant præcipua capita propagationis humanæ.

7 Altera diſſenſio eſt in annis; quibus Nachor genuit Thare, Hebræi enim numerant 29. at ſeptuaginta interpretes 79. vel 179. Samaritæ habent 79. & totidem habent ſeptuaginta interpretes apud S. Auguſtinum l. 16. ciu. c. 10. vbi ſic: *Secundo igitur anno poſt diluuium Sem cum eſſet centum annorum genuit Arphaxat; Arphaxat autem cum eſſet centum triginta quinque annorum genuit Cainan; qui cum eſſet centum triginta annorum genuit Sala. Porrò etiam ipſe Sala totidem annorum erat, quando genuit Heber. Centum verò & triginta, & quatuor agebat annos Heber quando genuit Phalec, in cuius diebus diuiſa eſt terra. Ipſe autem Phalec vixit centum triginta annos, & genuit Rhagau, & Rhagau centum triginta duas, & genuit Seruch, & Seruch centum triginta, & genuit Nachor, & Nachor ſeptuaginta nouem, et genuit Thara; Thara autem ſeptuaginta, & genuit Abram, quem poſtea Deus mutato vocabulo vocauit Abraham. Fiunt itaque anni à Diluuio, vſque ad Abraham mille ſeptuaginta, et duo, ſecundum vulgatam editionem, hoc eſt Interpretum ſeptuaginta*. At in Romana, & Regia impreſſione LXX. habent cum pleriſq; exemplaribus Græcis *καὶ ἔζησε ναχὼρ ἔτη ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἐννέα καὶ ἐγέννησε τὸν Θάῤῥα*, ideſt. *Et vixit Nachor annos centum ſeptuaginta nouem, et genuit Tharra*, quæ lectio magis placet, quia hinc, ſequitur tota vita Nachor annorum 304. veriſimilior, ex omnium prædeceſſorum annis vitæ, quam 204. ſi annos illos 100. expungeremus.

De Anno Thare quo genitus eſt Abraham.

8 Geneſis 11. tam in Hebraica, quam in LXX. editione ſcriptum eſt: Vixitque *Thare ſeptuaginta annis, et genuit Abram, et Nachor, et Aran*, & poſt pauca. *Tulit itaque Thare Abram filium ſuum, et Lot filium Aran, filium filij ſui, et Sarai nurum ſuam, vxorem Abram filij ſui, et eduxit eos ad Vr Chaldæorum, vt irent in terram Chanaan; veneruntq; vſque ad Haran, et habitauerunt ibi, et facti ſunt dies Thare ducentorum quinque annorum, et mortuus eſt in Haran.* Et ſtatim poſt hæc c. 12. pergit Moyſes: *Dixit autem Dominus ad Abram egredere de terra tua, et de cognatione tua, et de domo patris tui, et veni in terram, quam monſtrabo tibi, faciamq; te in gentem magnam, et benedicam tibi, et magnificabo nomen tuum, eriſque benedictus, benedicam benedicentibus, tibi, et maledicam maledicentibus tibi, atque IN TE benedicentur vniuerſæ cognationes terræ. Egreſſus eſt itaq; Abram, ſicut præceperat ei Dominus, et iuit cum eo Lot: ſeptuaginta quinque annorum erat Abram, cum egrederetur de Haran: Tulitque Sarai vxorem ſuam, et Lot filium patris ſui vniuerſamq; ſubſtantiam, quam poſſederant, et animas quas fecerant in Haran, et egreſſi ſunt, vt irent in terram Chanaan:* At S. Stephanus in Actis Apoſt. 7. ait. *Deus gloriæ apparuit patri noſtro Abrahæ, cùm eſſet in Meſopotamia, priuſquã moraretur in Charan, et dixit ad illum: Exi de terra tua, et de cognatione tua, et veni in terram, quam monſtrauero tibi: Tunc exijt de terra Chaldæorum, et habitauit in Charan. Et inde, poſtquam mortuus eſt pater eius, tranſtulit illum in terram iſtam, in qua nunc vos habitatis*; ideſt in Palæſtinam. His præmiſſis; S. Auguſtinus l. 16. Ciuit. c. 14. mouet de annis vitæ Thare: *Non ſic autem accipiendum eſt, quaſi omnes hos dies ibi egerit, ſed quia omnes dies vitæ ſuæ, qui fuerunt anni ducenti, et quinque ibi compleuerit: alioquin neſciretur, quot annis vixerit Thara, quoniam non legitur quoto anno vitæ ſuæ in Charan venerit, et abſurdum eſt exiſtimare in iſta ſerie generationum, vbi diligenter commemoratur, quot annos quiſque vixerit, huius ſolius numerum annorum vitæ non commendatum eſſe memoriæ.* Et hac ratione intelligendum eſt, quod LXX. Interpretum editio habet: *et facti ſunt dies Tharra in terra Charan ducenti quinque anni, et mortuus eſt Tharra in Charan.*

Aduertendum præterea cum Samuele Bocharto in Geographia Sacra l. 2. c. 6. Chaldeæ partem illam, in qua erat *Vr* pertinuiſſe ad Meſopotamiam Aſſyriæ conterminam, cum ex Ammiano lib. 5. conſtet *Vr* in Meſopotamia fuiſſe in via à Tigri Niſibin, indeq; per Charan via recta eſt in Iudeam, eſto Eupolemus apud Euſebium lib. 9. de præpar. ponat *Vr*, ſiue *Vram* in Babylonia, cui fauet Plinius lib. 5. c. 24. ſed idem tamen libro 6. c. 26. inquit. *Meſopotamia tota Aſſyriorum fuit vicatim diſperſa, præter Babylona, et Ninum*, & paulo poſt: *Reliqua pars Meſopotamiæ Aſſyriæq; Babylonia appellata eſt*; vtrouis ergo modo Vr ita fuit Chaldaica, vt tamen etiam in Meſopotamia fuerit, & rectè S. Stephanus terram Chaldæorum, & Meſopotamiam pro eadem ſumpſerit.

9 Ex præcedenti hiſtoria cum duabus animaduerſionibus præmiſſis, ſimplici, & obuio contextu colligitur, Tharam vi apparitionis diuinæ factæ filio ſuo Abrahamo exijſſe cum eo de Vr Chaldæorum, ſeu Meſopotamiæ, & veniſſe in Charam; ibique per aliquod tempus moratos eſſe vnà cum Lot, & Sara, & aliquot animas feciſſe ſeu, vt habent LXX. poſſediſſe ideſt aut Tharam, ipſum, & Lot (nam Sara ſterilis erat nec dum Iſaacum genuerat) aliquos filios procreaſſe aut ſeruos, & ancillas, vel pecora emiſſe; deinde mortuo Thara in Charan, cum compleſſet annos 205. Abrahamum, ſiue vi priſtinæ apparitionis, de qua S. Stephanus, & per hypochroniſmum Moyſes cap. 12. ſiue etiam vi nouæ apparitionis, & iuſſionis exiſſe de Charan cum eſſet annorum 75. quare ſi Abram ſtatim à morte patris exiuit de Charan vt indicat S. Stephanus, detractis 75. annis de Thare annis 205. ſequitur Abramum genitum anno 130. vitæ Thare. Si ſic eſt ergo verba illa: *Vixitq; Thare ſeptuaginta annis, & genuit Abram, & Nachor, et Aram*, ita intelligenda ſunt, vt ab anno 70. cœperit generare, & inter tres ibi nominatos, nominatus ſit primus Abram, ratione non primogenituræ carnalis, ſed præeminentiæ moralis ac myſticæ, eo quòd eſſet trium illorum ſapientiſſimus, & futurus pater multarum gentium ac princeps in genealogia Chriſti; quod concedit S. Auguſtinus q. 25. in Geneſim dicens: *Fieri autem potuit, vt poſterior generatus ſit Abraham, ſed merito excellentiæ, quia in ſcripturis valde commendatur, prior fuerit nominatus*, ſic Geneſis 25. Iſaac Iſmaeli, & 1. Paralipom. cap. 2. ac Apocalipſis 7. Iudas alijs fratribus prænominati ſunt ratione dignitatis, non primogenituræ. Nulla ergo eſt neceſſitas ex prioritate nominationis dicendi Abramum genitum eſſe ipſo anno 70. vitæ Thare, & aliunde ex prædicto contextu Sacræ Hiſtoriæ colligitur prope neceſſario natum non eſſe ante annum 130. vitæ Thare. Nam ſi natus eſſet anno 70. Thare, & egreſſus eſſet de Haran anno 75. vitæ ſuæ, ideſt anno Thare 145. egreſſus inde eſſet viuente adhuc patre; quia verò certum eſt ex S. Stephano inde tranſlatum *eſſe à Deo poſtquam mortuus eſt pater eius*; fingendi eſſent (vt reipſa finguntur aduerſæ opinionis auctores) duo Abrami egreſſus ex Haran, vnus anno 145. Thare, et 75. Abrami ipſius, alter mortuo Thare annis 60. poſt, quando Abram fuiſſet annorum 135. poſt reditum tamen ex Chananitide in Haran. Sed reditus iſte, & duo exitus ex Haran gratis finguntur, nuſquam eos indicante ſcriptura; imò violenter, nedum improbabiliter, contra perfectam obedientiam Abrahami, qui iuſſus exire de terra ſua, & de paterna domo, et migrare in terram alienam, non debuit, ſiue ante, ſiue poſt mortem patris, reuerti in Haran ad domum patriam, vt patris funus cura-

curaret, et bona paterna transferret in Chanaam, commendat enim Apoſtolus ad Hebræos 11. in Abrahamo, et alijs hanc obliuionem terræ paternæ ſemel relictæ, cum enim dixiſſet. *Fide qui vocatur Abraham obedivit in locum exire, quem accepturus erat in hæreditatem, et exijt neſciens quo iret; fide commoratus eſt in Terra repromiſſionis tanquam in aliena, in caſulis habitando cum Iſaac, et Iacob*, paulo poſt addit de patria ipſorum, *et ſi quidem ipſius meminiſſent de qua exierunt, habebant vtique tempus reuertendi, nunc autem meliorem appetunt*. Non eſt ergo reuerſus in patriam ſuam, nec in Haram domum patris ſui, ſed eo defuncto, et curato eius funere ſemel inde exiuit, nunquam poſtea illuc reuerſurus; et ita intellexerunt hoc factum S. Io. Chryſoſtomus homilia 31. in Geneſim, vbi Moyſem cum S. Stephano concordans ait: *Diſſident ne à ſeipſis diuina Scriptura? Abſit; ſed hinc datur intelligi, quod cum filius Deo acceptus eſſet, apparens ei Deus, imperauit vt inde migraret. Quod vt cognouit Thara pater eius, licet infidelis eſſet, tamen ob amorem in filium Socius illi peregrinationis eſſe voluit, & vt venit in Charan, & illic habitauit aliquamdiu, vita hac exceſſit. Patriarcha autem tunc ad imperium Dei in Chananaam conceſſit. Denique non antea eum Deus inde euocauit donec mortuus eſt Thara, tunc enim illo defuncto &c. dixit Dominus Abra egredere &c.* vbi duas apparitiones, & iuſſiones diuinas ſupponit vnam vt cuius exiuit de Vr, alteram, vt cuius exiuit de Charan, & hanc non niſi mortuo Thare. Et ſanè ſi Thare exiuit de Vr, vt ſequeretur filium, cui apparuerat Dominus, vt ex S. Stephano colligit Chryſoſtomus, quomodo totis 60. annis manſiſſet in Charan, abſente interim Abramo? & non potius eum ſecutus eſſet in Chananæam? Ad hæc ſi Abraham reuerſus eſt in Haram annorum 135. vt volunt aduerſarij, ergo cum centenarius genuerit Iſaacum, iam Iſaac habuiſſet annos 35. & cum anno item centeſimo vitæ ſuæ accepit præceptũ circumciſionis, debuiſſet poſtea circumcidere patrem quoque ſuum, cuius tamen nulla mentio eſt in Scripturis. Si hæc minus fortia videantur vnicum mihi ſufficit validiſſimum hoc argumentum ſic formatum. Abraham egreſſus eſt ex Haran annorum 75. & egreſſus indidem eſt mortuo Thare annor. 205. & inde egreſſus eſt ſemel tantum; ergo natus non eſt ante annũ 130. Thare, conſequentia euidens eſt per ſubtractionem annorum 75. factam annis 205. Antecedens quoad annos patet ex Geneſis 12. & de egreſſu ex Haran mortuo patre conſtat ex Actorum 7. & de vnico egreſſu conſtat ex S. Paulo ad Hebr. 11. nedum ex ſilentio Scripturæ vnicum tantum egreſſum Abrahæ ex Haram memorantis, & perfecta obedientia, ac fide Abrahami. Hanc verò opinionem clarè eluceſcere in Scriptura ſentit Procopius Gazæus cap. 11. in Geneſim illis verbis. *Verum enim verò mihi eluceſcere ſatis ſuperque videtur Tharam genuiſſe Abrahamum non inſtanti anno ſeptuageſimo, ſed eo tranſacto. Nec etiam continuò vbi ille annus finem accepit, natus eſt Abraham, ſed demum centeſimo trigeſimo anno Thare. Nec Moyſes meminit Abrahami, vt inter primogenitos eum numerari velit, ſed vt præcipui, & celeberrimi filiorum.* Et Caietanus ibidem: *Thare ad minus 130. annorum fuit quando genuit Abraham*, eiuſdem opinionis fuit Theodoretus apud Lipomanum in Catena, Chronicon Alexandrinum dum ait Thare mortuum eſſe anno 75. Abrahami, Pontacus in Chronologiam Euſebij, Iacobus Naclantus lib. de Arcanis Chriſti, & tractatu de 3. Mundi ætate, Nicolaus Lyranus, & Marzilla in 12. Geneſis, Torniellus anno 383. ſecundæ ætatis, Gaſpar Sanctius in Acta Apoſt. cap. 7. Salianus tomo 1. ad Mundi Annum 2039. Spondanus ad eundem annũ in Annalibus Sacris, Tirinus in Chronico Sacro cap. 14. Io. Ferdinandus, & Bonfrerius in Geneſim, Barradius lib. 8. Concordiæ cap. 9. Henricus Philippi in Synopſi Chronol. cap. 2. Vuilhelmus Langius de Annis Chriſti lib. 2. c. 4. Gerardus Voſſius in Iſagoge Chronol. diſſert. 5. cap. 6. & Iſaac Voſſius diſſert. de Mundi ætate cap. 6. vbi argumenta Scaligeri, & Petauij pro contraria opinione appellat *frigida, nec digna confutatione, & obſcura, & intellectu difficilia, non debere præualere claris, & manifeſtis*, idem apud Langium ſentiunt Iudæorum doctiſſimi, vt liquet ex legis Conciliatore Rabbi Menaſſech, qui Abramum natum anno 130. Thare, & manſiſſe in Haran annos 5. tradunt; Salianus verò in Scholio 3. adducit ex ſectarijs Beroaldum, Brougtonum, Capellum, Caluiſium, Codomanum, Temporarium, Tremellium, Vignerium. Idem nouiſſime aſſerit Brietius noſter q. 3. in prolegomenis Chronici vniuerſalis.

10 Contrariam tamen opinionem de Abrahamo nato anno 70. Thare ſecuti ſunt quicunq; cum Hebraico textu annos 292. à Diluuio ad ortum Abrahæ numerarunt, quos inter Hebræi illi, de quibus in Seder Olam, & Maſius in cap. vlt. Ioſue; item Ioſeph Hebræus, Genebrardus, Abulenſis in cap. 11. Geneſ. Sà, Del Rio, & Cornel. à Lapide in cap. 12. Geneſ. Magalianus in c. 24. Ioſue, Pererius l. 16. num. 203. Lorinus in cap. 7. Actor. Scaliger lib. 5. de em. temp. pag. 372. Petauius lib. 9. de doctr. tempor. cap. 18. ex patribus autem S. Hieronymus in traditionibus Hebr. & S. Auguſtinus lib. 16. de Ciuit. lib. 15. & 16. & q. 25. ſuper Geneſ. difficultates tamen agnoſcens multas in hac opinione, quas inſolubiles appellare non eſt veritus S. Hieronymus, & inextricabiles Pererius.

11 Igitur cum ex Hebraica, Latinaq; vulgata editione anni à Diluuij fine ad Ortum Abrahæ numerentur 292. nec poſſint accipi pro merè initis, ita vt redigantur ad pauciores quam 282. contra verò maxima ſumma, quæ colligitur ex LXX. Interpretibus, inſerto Cainam, & promota natiuitate Abrahæ ad annum 130. Thare ſit annorum 1232. quàm maximè probabilem cenſemus, nec poſſit hæc ex mentibus ſuper annos completos abundantibus augeri pluſquam decade, cum annus 2. à Diluuio, quo natus eſt Arphaxad non fuerit completus, patet maximam huius interualli ſummam non poſſe excedere annos 1242. prout in Concluſione dictum fuit. Sequendo tamen Hebraicam editionem, ſed inferendo annos 30. pro Cainan, & promouendo Habrahæ ortum ad 130. annũ Thare probabilior in ea editione ſumma eſt annorum 382. Cui tamen probabile eſt Nachorem anno 79. potiùs quam 179. genuiſſe Tharam, poteſt ſummæ annorum 1232. detrahere centenarium, & retinere 1132.

CAPVT III.

Colliguntur ex Concluſis cap. I. & II. Anni Patriarcharum ab Adamo ad Abrahæ mortem, tum iuxta Hebraicam, & Latino-Vulgatam editionem; tum iuxta LXX. Interpretes, correctis, quæ corrigenda docuimus ijſdem Capitibus.

CVm initio Capitis 1. & 2. præmiſerimus Annos Generationis, & vitæ totius Patriarcharum, iuxta vtramq; editionem, & quædam ſupplenda, aut corrigenda oſtenderimus, licet probabiliores nobis, & Eccleſiæ olim, ac Patribus pleriſq; viſi ſint Anni ex LXX. Interpretum Tranſlatione deducti, tamen in gratiam eorum, qui maluerint ſequi alteram, placuit hic breue Chronicon, iuxta vtranq; viam exhibere, quod valde vtile nobis in poſterum erit, ad quaſdam alias quæſtiones enodandas: cœtera, quæ inſeremus de Sara, Iſmaele, Iſaaco, & Iacobi ortu patebunt ex dicendis Cap. 5.

Chro-

Chronicon Annorum, quibus à Mundi initio nati, vel mortui ſunt Patriarchæ ab Adamo ad Abrahamum, ſuppoſitis ferè ſemper annis, quos Sacra Scriptura recenſet pro completis.

Anni Mundi.	Iuxta Hebræorum, & Latinam Vulgatam.	Anni Mundi.	Iuxta LXX. Interpretes.
1	Adam creatur.	1	Adam creatur.
130	Seth naſcitur.	230	Seth naſcitur.
235	Enos naſcitur.	435	Enos naſcitur.
325	Cainan naſcitur.	625	Cainan naſcitur.
395	Malaleel naſcitur.	695	Malaleel naſcitur.
460	Iared naſcitur.	930	Adam moritur annorum 930.
622	Henoch naſcitur.	960	Iared naſcitur.
687	Mathuſala naſcitur.	1122	Henoch naſcitur.
874	Lamech naſcitur.	1142	Seth moritur annorum 912.
930	Adam moritur annorum 930.	1287	Mathuſala naſcitur.
987	Henoch translatus anno vite 365.	1340	Enos moritur annorum 905.
1056	Noe naſcitur.	1474	Lamech naſcitur.
1140	Enos moritur annorum 905.	1487	Henoch translatus anno 365.
1142	Seth moritur annorum 912.	1535	Cainan moritur annorum 910.
1235	Cainan moritur annorum 910.	1656	Noe naſcitur.
1290	Malaleel moritur annorum 895.	1690	Malaleel moritur annorum 895.
1422	Iared moritur annorum 962.	1922	Iared moritur annorum 962.
1556	Sem, & deinde Iaphet, & Cham naſcun-	2156	Sem naſcitur, & Iaphet, & Cham.
	tur.	2227	Lamech moritur annorum 753.
1651	Lamech moritur annorum 777.	2255	Mathuſala moritur annorum 969.
1655	Mathuſala moritur annorum 966.	2256	Diluuij finis.
1656	Diluuij finis.	2258	Arphaxad naſcitur.
1658	Arphaxad naſcitur.	2393	Cainan II. naſcitur.
1693	Cainan II. naſcitur.	2523	Sala naſcitur.
1723	Sala naſcitur.	2606	Noe moritur annorum 950.
1753	Heber naſcitur.	2653	Heber naſcitur.
1787	Phaleg naſcitur.	2693	Arphaxad moritur annorum 435.
1817	Rheu naſcitur.	2756	Sem moritur annorum 600.
1849	Sarug naſcitur.	2787	Phaleg naſcitur.
1879	Nachor naſcitur.	2853	Cainan II. moritur annorum 460.
1908	Thare naſcitur.	2917	Rhagau naſcitur.
1996	Arphaxad moritur annorum 338.	2983	Sala moritur annorum 460.
2006	Noe moritur annorum 950.	3049	Seruc naſcitur.
2026	Phaleg moritur annorum 239.	3057	Heber moritur annorum 404.
2027	Nachor moritur annorum 148.	3126	Phaleg moritur annorum 339.
2038	Abraham naſcitur.	3179	Nachor naſcitur.
2048	Sara naſcitur.	3256	Rhagau moritur annorum 339.
2056	Rheu moritur annorum 239.	3358	Tharra naſcitur.
2079	Sarug moritur annorum 230.	3379	Seruc moritur annorum 330.
2113	Thare moritur annorum 205. & Abraham	3483	Nachor moritur annorum 304.
	exit de Haran annorum 75.	3488	Abraham naſcitur.
2124	Iſmael naſcitur.	3498	Sara naſcitur.
2137	Circumciſionis præceptum.	3562	Tharra moritur annorum 205, & Abram exit
2138	Iſaac naſcitur.		de Haran annorum 75.
2153	Cainan II. moritur annorum 460.	3574	Iſmael naſcitur.
2156	Sala moritur annorum 433.	3587	Circumciſio.
2156	Sem moritur annorum 600.	3588	Iſaac naſcitur.
2175	Sara moritur annorum 127.	3625	Sara moritur annorum 127.
2178	Iſaac ducit Rebeccam vxorem.	3628	Iſaac ducit Rebeccam.
2198	Iacobus, & Eſau naſcuntur.	3648	Iacob, & Eſau naſcuntur.
2213	Abraham moritur annorum 175.	3663	Abraham moritur annorum 175.
2217	Heber moritur annorum 464.		

CAPVT IV.

De Tempore Turris Babel, Diuiſionis linguarum, & Diſperſionis poſteriorum Noe ſuper faciem Terræ.

CONCLVSIO IV.

Quanquam non eſt omnino impoſſibile aliquem de poſteris Noe ante linguarum Diuiſionem longius à Meſopotamia migraſſe, ſuæque cognationis ſedem alibi ſtatuiſſe; Maximam tamen partem poſterorum Noe probabilius eſt cœptam diſpergi ſuper terram poſt Turris Babel fundamenta iacta, & diuiſionem linguarum; quam diuiſionem ipſo tempore ortus Phalegi factam putamus Anno ante CHRISTI Epocham MMDCCCXLVII. ſeu biſmilleſimo octingenteſimo quadrageſimo ſeptimo, & poſt Diluuium quingenteſimo triceſimo primo, iuxta Chronologiam LXX. Interpretum, quam probabiliorem cenſemus.

1 GEneſis cap. 10. nu. 5. recenſentur *filij Iapheth, à quibus diuiſæ ſunt inſulæ gentium in regionibus ſuis, vnuſquiſque ſecundùm linguam ſuam, & familias ſuas in nationibus ſuis*, & deinde à verſu 6. vſque ad 10. inter filios Chami *Chus*, de quo dicitur: *Chus genuit Nemrod: ipſe cœpit eſſe potens in terra* &c. *Fuit autem principium regni eius Babylon &c. in terra Sennaar* & verſu 20. *Hi ſunt filij Cham in cognationibus, & linguis & generationibus, terriſq; & gentibus ſuis* deinde verſu 25. *Natiq; ſunt Heber filij duo: nomen vni Phaleg, eo quod in diebus eius diuiſa ſit terra*: & verſu 31. *Iſti filij Sem ſecundùm cognationes & linguas, & regiones in gentibus ſuis, hæ familiæ Noe iuxta populos, et nationes ſuas, ab his diuiſæ ſunt gentes in terra poſt Diluuium*. Capite autem 11. ſic: *Erat autem terra labij vnius, et ſermonum eorundem: cumque proficiſcerentur de Oriente, inuenerunt Campum in terra Sennaar, et habitauerunt in eo. Dixitq; alter ad proximum ſuum* &c. verſu 4. additur: *Venite faciamus nobis Ciuitatem, & Turrim, cuius culmen pertingat ad cœlum. et celebremus nomen noſtrum, antequam diuidamur in vniuerſas terras*. Et poſt hæc confuſio linguarum cœlitùs facta deſcribitur verſuq; 8. dicitur: *Atque ita diuiſit eos Dominus ex illo loco in vniuerſas terras, et ceſſauerunt ædificare ciuitatem: et idcirco vocatum eſt nomen eius Babel, quia ibi confuſum eſt labium vniuerſæ terræ, et inde diſperſit eos Dominus ſuper vniuerſam faciem cunctarum regionum*. Tandem reaſſumuntur generationes Sem antea indicatæ, & fuſius exponuntur, ob ſtirpem nobiliſſimam Hebræorum, & genealogiam Meſſiæ ad eas ſpectantem.

2 Ex prædicatæ hiſtoriæ contextu videtur colligi *primò* Nemrodum, qui potens fuit in terra Sennaar, fuiſſe vnum ex præcipuis authoribus fabricandæ illius turris, ac Ciuitatis, præſertim, quod ex nomine Babel, ortum ſit nomen Babylonis, in qua fuit principium regni Nemrod; fallitur enim Bochartus l. 1. Sacræ Geographiæ c. 10. negans interfuiſſe ibi Nemrodum, vtpote nondum natum. At cum Nemrod fuerit nepos Chami, Phaleg autem abnepos ſi non atnepos Semi, vtique non paucis annis priuſquam Phaleg, natus eſt, *Secundò* colligitur poſteros Noe ante fabricam dictæ turris præſciuiſſe, ſiue ex præcepto Noe, ſiue ob multiplicationem generis humani præſentem, & futuram fore, vt diſpergerentur in diuerſas regiones, & licet non ſit impoſſibile paucos aliquos ante ortum Phaleg longius à Meſopotamia peregrinatos eſſe, ac fixiſſe ſedem in Aſiæ regione aliqua valde amoena, maximam partem tamen diſperſionis poſterorum Noe non prius diuiſam eſſe, quàm in diebus Phaleg, decreta, & deſignata ſit illa diuiſio, imò nec priùs, quàm mediante confuſione linguarum compulſi ſunt aliò migrare. Sed quoto anno Phaleg hæc peracta ſint incertum eſt.

3 *Prima* opinio eſt diuiſionem terrarum iuxta mentem Noe factam eſſe à filijs Noe Sem, Cham, & Iapheth anno illo, quo natus eſt Phaleg: dicente Ioſepho l. 1. antiq. c. 4. *Porrò Heberus Iectam, & Phalegum genuit, qui natus eſt dum Habitationes diſtribuerentur*. Ita, & Chronicon Alexandrinum, Beda de 6. ætatibus, Ado, Marianus Scotus, & Samerius in Chronico, Abulenſis, & Caietanus in c. 10. vel 11. Geneſ. Arias Montanus, & Bochartus in libro Phaleg. c. 10. Gordonus c. 5. Chron. Sigonius l. 1. in Sulpicium Pererius l. 15. in Geneſim, Salianus ad annum mundi 1788. qui plures Sectarios citat. Quare enim, inquiunt Heber nato huic filio nomen *Phaleg*. impoſuit à diuiſione terræ, niſi quia tunc peracta? Nam ſi dicas, Heberum id feciſſe, quia præuidit eam faciendam viuente Phalego, aut quando facta eſt eo iam grandæuo, id non magis pertinebat ad illum filium, quàm ad alios eius filios, & non ſunt fingendæ prophetiæ ſine neceſſitate; ex verſione autem LXX. Interpretum natus eſt Phaleg anno 134. Heberis, intra quod tempus potuit Iectan primo genitus eius naſci, & habere 13. filios, ac totidem cognationes, & linguas quæ illis adſcribuntur Geneſis 10. verſu 26.

4 *Secunda* opinio promouet non linguarum ſolùm, ſed & terrarum diuiſionem ad extremos annos vitæ Phaleg: Ita Hebræi in Seder Holam, ex auctoritate R. Ioſue, qui dixit Heberum ſpiritu prophetico indidiſſe filio ſuo illud nomen à præuiſa in fine vitæ ipſius diuiſione terrarum futura. Eadem de cauſa Heberum, vt prophetam agnoſcunt Chryſoſtomus hom. 30. in Gen. S. Hieronymus quæſt. Hebr. Epiphanius in Panario, Genebrardus in Chron. Lyranus in c. 10. Geneſ. Fundamentum eorum eſt, quod Iectan, & 13. eius filij iam nati, & adulti erant, quando ſecundùm eos totidem linguæ, & cognationes diuiſæ ſunt.

5 *Tertia* opinio diuiſionem terrarum, ſeu diſtributionem ponit medio ferè tempore inter ortum, & mortem Phalegi, vt Spondanus in Annalibus ad annũ Mundi 1931. Torniellus in 2. ætate Mundi nu. 233. Gerardus Voſſius in Iſagoge Chron. diſſert. 5. c. 5. cum quibus ferè Petauius in Chron. qui diſperſionem hominum ac diuiſionem linguarum ponit anno 52. Phalegi; ſed Salianus diſtributionem quidem terrarum in ipſo ortu Phalegi agnoſcit, diuiſionem autem linguarum anno 144. Phalegi, quo item anno Phalegi, diuiſionem linguarum factam cenſet Spondanus, ſed diſtributionem terrarum anno 22. Phalegi.

6 Noſtra verò opinio eſt diſtributionem terrarum inchoatam fuiſſe, & præmeditatam ante ortum Phaleg, realem autem diuiſionem, & terrarum, & linguarum eodem anno factam quo natus eſt Phaleg, ſeu illum natum eſſe illis diebus, quibus cœpere diſpergi homines in varias regiones, quia id videtur inſinuare ſacra ſcriptura in plano, & obuio ſenſu accepta, nec vlla eſt neceſſitas, præſertim in Chronologia LXX. interpretum, quam probabiliorem putamus, diſiungendi pluribus annis inter ſe ortum Phalegi, & realem illam diuiſionem ad diſperſionem, imò habemus, ſi non neceſſitatem, valde tamen probabilem cauſam quam primum, et propius à diluuio agnoſcendi diſperſionem hominum, tum vt Nemrod potuerit intereſſe ſtructuræ turris Babel, et deinde alibi ſedem regni quærere, quam ibi moliri cœperat, ſed exterritus à Deo, non eſt auſus proſequi; tum præcipuè, ne ſine neceſſitate damnemus probabilem antiquitatem Regnorum quam, circumſcriptis fabulis aſſerunt Hiſtoriæ, de Sinis, Tartaris, Chaldæis, Ægyptijs.

7 Aduertendum enim eſt ſecundùm Chronologiam ex Hebraica, et Vulgata Latina editione deductam, et ex annis Cyri ac Nabuchodonoſoris, de quibus diximus lib. 5. c. 6. et 7. Maximum interuallum à Chriſti Epocha ſurſum aſcendendo vſque ad ortum Phaleg eſſe annorum 2662. Sed ex dictis ibidem, et dicendis de ſequentibus Hebraicorum annorum interuallis, verum, et probabiliſſimum annum, quo natus eſt Phaleg eſſe annum ante CHRISTVM 2397. Diluuij autem finem anno 2528. At initium Regni Sinenſium fuit probabiliter anno 2952. ante Chriſtum ex dictis lib. 5. c. 1. et Chaldæorum anno 2786. ex dictis ibidem c. 2. Ægyptiorum verò anno 2466. Ergo iuxta Chronologiam hanc Sinenſium initium fuiſſe annis 424. ante Diluuium Noeticum, et Chaldæorum annis 258. Ægyptiorum deniq;

fuiſſet

fuiſset ante ortum Phaleg annis 69. quæ ſunt abſurda.

8 Verum admiſſa Chronologia LXX. Interpretũ, quam Patres, & Eccleſia ſequi conſueuere, & interuallis annorum, quæ lib. 5. c. 6. et 7. ex annis Nabuchodonoſoris, et Cyri probauimus, & reliquis interuallis annorum ab ortu Abrahæ ad Exodum, et hinc ad fundamenta Templi, et hinc ad eius excidium, et hinc ad Chriſtum, quæ deinceps hoc libro demonſtrabimus colligitur Diluuij Noetici finis anno ante Chriſtum 3378. et ortus Phaleg anno 2847. eiuſq; mors anno 1508. Ideoq; principium Regni Chaldæorum annis 61. poſt ortum Phaleg, et Ægyptiorum annis 381. Belus autem inſtaurator Babylonici Regni annis 501. poſt ortum Phalegi ex dictis lib. 5. c. 4. Sinenſium porrò initium cadit poſt Diluuium annis 426. et ante ortum Phaleg annis centum quinque. Fieri autem potuit, vt Foius auctor illius Dynaſtiæ, ante diuiſionem communem peregrinatus ſit ad Serum Regionem, aut Xinnungus, qui ante Chriſtum annis 2847. ibi electus eſt in Regem, parentis ſui, vel aui Foi conſilia ſecutus cum ſua cognatione, et lingua migrarit ad Sericam, ideoq; Foius fundator illius Dynaſtiæ habitus ſit.

CAPVT V.

De Annis ab ortu Abrahæ, vſque ad mortem Ioſephi.

CONCLVSIO V.

Ab ortu Abrahæ, vſque ad Ioſephi Patriarchæ mortem anni fuere CCCLXI. Sed vſque ad mortem Leui anni CCCXXCIII. Horum autem, & reliquorum Patriarcharum Anni ordinandi ſunt, vt in ſequenti Chronico. Iobum porrò ſicut verius eſt fuiſſe pronepotem Eſau, ita veriſimile eſt natum eſſe circa illud tempus, quo Iacob migrauit in Aegyptum.

DE his Annis ex Alexandro Polyhiſtore Euſebius lib. 9. de Præparatione c. 4. Petauius lib. 9. doctrin. tempor. c. 19. Tirinus in Chronico ſacro cap. 15. et 16. Gerardus Voſſius in Iſagoge Chronol. diſs. 6. Salianus anno Mundi 2329. præter alios Chronologos, quos tamen non audiemus, niſi vbi Sacra Scriptura nobis non præluxerit. Numerabimus autem annos ab ortu Abrahami, quem natum anno Thare 130. probauimus cap. 2.

Anni Abrahę	
1	Naſcitur *Abraham* anno Mundi 2038. iuxta Hebraicam, ſed 3488. iuxta LXX. Interpr. computationem ex dictis cap. 2.
9	Naſcitur *Lot* iuxta Hebræos in Seder olam apud Genebrardum lib. 1. Chron.
10	*Sara* naſcitur, fuit enim nonagenaria, quando Abraham erat centenarius, Geneſis 17. nu. 17.
70	Abraham cum patre egreditur de Vr Chaldæorum, nempe annis 5. ante egreſsum ex Haran, iuxta opinionem Hebræorum apud Genebrardum lib. 1. Chron. certè Iudith 5. in textu Græco dicitur, *Fugerunt in Meſopotamiam, & ibi habitauerunt dies multos.* Etſi Euſebius apud S. Auguſtinum lib. 16. Ciuit. cap. 16. vno tantum anno nec toto fuiſse in Haran putarit.
75	Thare moritur in Haran annorum 205. et Abraham vi nouæ apparitionis, ac præcepti Domini egreditur de Haran, iturus in terram Chanaan, Geneſis 11. et 12. ſimul geminam eius fuiſſe euocationem expreſsè docet Chryſoſtomus homil. 36. in Geneſim, et Abulenſis probat. q. 18. in c. 12. Geneſ. Petrus Lombardus, et Ludouicus Yſtella ibid. Ribera in cap. 11. ad Hebr. Gagneus in c. 7. Actor. Completos autem fuiſſe annos 75. Abrahæ cenſemus cum Mariano Scoto, Io. Lucido, et alijs quos refert Salianus anno Mundi 2114. eodemque anno prouecto peruenit in Sichem Chananeæ, vbi tertio apparuit illi Deus, et confirmauit promiſſionem ſuam ex Geneſis 12. nu. 7.
77	Abraham deſcendit in Ægyptum, vbi iam regnabat Pharao, peregrinatio enim longa Abrahami vnum circiter annum requirit ex Geneſis 12. à nu. 4. ad 11. & 13. v. 3. vbi dicitur fixiſſe tabernaculum in Bethel, quo ex Ægypto reuerſus eſt, vt poſt diuiſum ab ipſo Lot, apparuit ei quartò Dominus, & confirmauit ſuam promiſſionem.
79	Abram verò tabernaculum ſuum tranſtulit iuxta conuallem Mambræ Geneſ. 13. nu. 14. quod factum initum Abrahæ anno 79. non incongruè ponit Salianus.
80	Clodorlahomor pugnam, ſubſidium Abrahami, Melchiſedechi benedictionem in hunc annum contulimus ob rationes, & auctoritates adductas à Saliano; vide Geneſ. c. 14.
81	Quinta apparitio Domini, & promiſſio ad Abraham Geneſis 15. nu. 5. & ſexta item promiſſio, ac prophetia de annis 400. ſeruitutis afflictionis, de qua ibidem nu. 13.
86	Poſt annos 10. habitationis in Chanaam, Abraham concumbit cum Agar, Geneſ. 16. num. 3. vbi illud *poſt annos decem*, phraſis Hebraica ſignificat ſic *poſt finem decem annorum.*
87	*Iſmael* naſcitur, Geneſis enim 16. nu. 16. dicitur *Octoginta, & ſex annorum erat Abram, quando peperit ei Agar Iſmaelem*, vtique completorum iuxta Scripturæ Phraſim.
100	Septima apparitio Domini, & præceptum de Circumciſione, et promiſſio de ortu Iſaac futuro anno ſequenti, dicitur enim Geneſis 17. *Poſtquam verò nonaginta, & nouem annorum eſſe cœperat apparuit ei Dominus &c.* non dicitur incœpiſſe annos 99. *Sed incœpiſſe eſſe annorum* 99. quod ſignificat eos completos fuiſſe, & initum annum 100. in Hebraico habetur: *fuit Abraham filius nonaginta annorum, & nouem annorum.* Vatablus, cum Chaldæo, & Græco habent: *Cum Abram natus iam eſſet annos nonaginta nouem*: confirmatur, quia eodem tempore dicit de ſe ipſo Abram num. 17. *Putaſne centenario naſcetur puer?* Ergo iam annum 100. ingreſſus erat, & nu. 24. *Abraham nonaginta, & nouem erat annorum, quando circumcidit carnem præputii ſui, & Iſmael filius tredecim annos impleuerat tempore circumciſionis ſuæ: eadem die circumciſus eſt Abraham, & Iſmael filius eius.* At Iſmael natus eſt anno 86. Abrahami expleto, ergo circumciſus anno 99. expleto, & inchoato 100. & ita expreſsè Chryſoſtomus homil. 40. in Geneſ. *poſtquam hæc audiuit iam centeſimum annum ingreſſus erat*, vt habet Græcus Codex; Licet Latinus habeat: *Iam nonaginta, & nouem annos exceſſerat*, quod æquè valet: ita demum cum Beda, Nicephoro, Adone, Samerio, Lipomano, Mercatore, Torniello, Contio, & alijs Salianus ad hunc annum Abrahæ.
101	Iſaac naſcitur anno altero à promiſſione diuina Abrahamo facta anno 100. vt oſtendimus, Geneſis enim 17. nu. 21. dicitur de Iſaac: *Quem pariet tibi Sara tempore iſto anno altero.* Et ita centenario Abrahami expleto natum eſſe Iſaac ſentiunt Euſebius in Chron. Iſidorus, Seuerus, Sulp. Marianus Scotus, Spondanus.
105	Iſaac ablactatur iuxta Hebræos, & S. Hieronymum in trad. Hebr. c. 21. Poterium, Del Rio, & Sa-

Anni Abrahę

Salianum, & anno ſequenti eiecta eſt Agar cum Iſmaele, qui iam cœperat perſequi Iſaacum, ex S. Hieronymo in Epiſtola ad Galatas 3.

125 *Iſaac* iubetur Immolari cum eſſet 25. annorũ, vt aſſerit Ioſephus l. 1. antiq. c. 13. Lyranus, Del Rio, Pererius, Caietanus, in c. 22. Geneſis; Torniellus anno 5. ætatis 51. Spondanus, & Salianus ad annum mundi 2163. eodem anno octaua, & inſignis promiſſio facta Abrahæ cum iuramento Geneſ. 22. nu. 16.

137 Sara moritur Geneſis 23. vbi ſic. *Vixit autem Sara centum viginti ſeptem annis*.

140 Iſaac ducit in vxorem Rebeccam Geneſis 25. nu. 20. vbi. *Abraham genuit Iſaac, qui cum quadraginta eſſet annorum duxit Vxorem Rebeccam*,

161 *Iacob*, & *Eſau* naſcuntur Iſaaco Sexagenario Geneſis 25. nu. 26. *Sexagenarius erat Iſaac, quando nati ſunt ei paruuli*, expletis nimirum annis 60.

175 *Abraham* moritur, Geneſis 25. nu. 7. *Fuerunt autem dies vitæ Abrahæ, centum ſeptuaginta quinque anni, & deficiens mortuus eſt in ſenectute bona, prouectaq; ætatis, & plenus dierum.*

195 Iſaac occaſione famis peregrinatur in Geraris, & confirmat Deus ei iuramentum, ac promiſſionem factam Abrahæ, Geneſ. 26. id enim factum paucis annis ante quadrageſimum annũ Eſau.

200 *Eſau quadragenarius duxit vxores Iudit, & Baſemath*, Geneſ. 26. nu. 34.

223 *Iſmael* moritur, *Et facti ſunt anni vitæ Iſmaelis centum triginta ſeptem deficienſq; mortuus eſt*, Geneſ. 25. nu. 17.

237 *Iacob* prærepta benedictione fugit ab Eſau ad Labanum in Meſopotamiam, cùm eſſet annorum non 75. vt deprauatus habet Codex Euſebij lib. 9. de præpar. c. 4. ſed annorum 77. vt rectè ſupputant Abulenſis in c. 27. Geneſ. Pererius, Torniellusq; Petauius lib. 9. c. 19. Salianus, & Spondanus anno Mundi 2276 Tirinus in Chron. Sacro c. 16. & Voſſius in Iſagoge Chronol. diſs. 6. c. 2. Nam annis 14. ſeruiuit Labano antequam potiretur Rachele, & anno 15. huius ſeruitutis inito ſuſcepit Ioſeph ex Geneſ. 29. & 30. Ioſeph autem annorum 30. eductus de carcere ſtetit coràm Pharaone, Geneſ. 41. num. 1. & 46. elapſo autem ſeptennio fertilitatis, et biennio ſterilitatis Iacob annorum 130. venit in Ægyptum, Geneſis 45. nu. 6. et 11. et Geneſ. 47. nu. 9. Annorum autem 14. 30. et 9. ſumma eſt 53. quæ ſubtracta annis Iacobi 130. relinquit annum 77. quo exeunte, aut ineunte ſequenti fugit ad Labanum. Et viciſſim retrocedendo, anfer 39. annos Ioſephi, quos habebat quando Iacob venit in Ægyptum, annis 130. reſtat 91. Iacobi quo natus eſt Ioſeph, nempe annus 251. ab Abrahamo; deme his annos 14. ſeruitutis ſub Labano, reſtat annus 77. Iacobi, quo ad Labanum fugit, qui additus anno 160. Abrahami completo, quo natus eſt Iacob, dat annum 237.

240 *Rebecca* moritur anno 80. Iacobi, annor. 114. Hebræi in Seder Olam, Genebrardus, Salianus.

244 Iacob poſt 7. annos ſeruitutis Lia Labani primogenita loco Rachelis potitur, & poſt dies 7. potitur Rachele: Ex Lia autem ſuſcipit anno ſeruitutis 8. *Ruben*, & anno 9. *Simeonem*, &

247 anno 10. *Leui*, et anno 11. *Iudam*, nempe anno 247. ab ortu Abrahami, vt colligitur ex Geneſis 29. à num. 18. ad finem et ex Demetrio, ac Alexandro Polyſtore apud Euſebium lib. 9. præp. c. 4.

248 Iacob ſuaſu Rachelis ducit *Balam* ancillã eius, & ex hac anno 12. ſeruitutis ſuſcipit *Dan*, et anni ſequentis initio *Nephtalim*, quo anno ſuaſu Liæ duxit Iacob *Zelpham* ancillam Liæ, et ex ea ſuſcepit *Gad*, et anno ſequẽti ineunte *Aſer*; ex Lia verò *Iſachar*, et ineunte anno 14. ſeruitutis *Zabulon*, et anno 14. *Dinan* ex Lia, Geneſis 30.

251 Ioſeph naſcitur anno 14. ſeruitutis expleto, et inito 15. ex Rachele, iuxta Epilogiſmum anni 237. Abrahami expoſitum.

258 *Iacob* expletis 20. annis ſeruitutis, de quibus Geneſis 31. nu. 41. dimiſſus à Labano reuertitur ex Meſopotamia in Chananæam, luctatur cum Angelo, et accipit nomen Iſrael.

267 *Rachel* poſt editum Beniamin moritur annorum 45. vt ex Hebræis colligit Salianus anno Mundi 2306. et eodem anno *Ioſephus* venditus à fratribus ducitur in Ægyptum anno 16. ætatis expleto, vt communiter accipiunt Sacri Interpretes, et Chronologi illud Geneſis 37. nu. 2. *Ioſeph cum ſexdecim eſſet annorum paſcebat gregem cum fratribus ſuis &c.* nam ex LXX. et Hebraica, Chaldaica, et Ioſeph, habent annum 17. videlicet labentem.

279 Ioſeph labente anno ætatis 28. in carcerem conijcitur, nam inde eductus eſt ætatis 30. ex Geneſis 41. nu. 1. vbi dicitur eductus *poſt duos annos*, et nu. 46. vbi dicitur: *Triginta autem annorum erat quãdo ſtetit in conſpectu Regis Pharaonis*: vide Salianum, et Spondanum anno Mundi 2316.

280 Iſaac moritur, de quo Geneſ. 35. nu. 28. *Et completi ſunt dies Iſaac centum octoginta annorum, conſumptuſq; ætate mortuus eſt.*

281 Ioſeph exeunte anno ætatis 30. ac penè completo eductus de carcere conſtituitur princeps, ſeu præfectus totius Ægypti, Geneſ. 41. num. 14. 40. et 46.

290 Septennio fertilitatis, et biennio ſterilitatis, ac famis (prædictæ à Ioſepho quando erat annorum 30.) expleto, *Ioſeph* agnoſcitur à fratribus, & *Iacob* cum tota familia ſua deſcendit in Ægyptum, cum eſſet annorum 130. ex Geneſis 41. nu. 47. et c. 45. nu. 6. et c. 47. nu. 9.

291 Iob ſub hæc tempora, vide Appendicem huius capitis.

307 Iacob moritur: de quo Geneſis 47. nu. 27. dicitur: *Habitauit ergo Iſrael in Aegypto, id eſt in terra Geſſen, & poſſedit eam, auctuſq; & multiplicatus eſt nimis: et vixit in ea decem, et ſeptem annis, factiq; ſunt omnes dies vitæ illius centum quadraginta ſeptem annorum.*

361 *Ioſeph* in Ægypto moritur, de quo Geneſis 50. nu. 22. *Vixitq; centum decem annis*, & num. 25. *Mortuus eſt expletis centum decem vitæ ſuæ annis.* Reliquorum filiorum Iacobi annos natiuitatis indicauimus ſupra ad annũ Abrahæ 244. vſq; ad 267. Annos autem vitæ S. Scriptura non exprimit excepto Ioſepho, de quo ſupra, & Leui, qui Exodi 6. nu. 16. dicitur vixiſſe annos 137. reliquorum annos tradunt Hebræi in Seder Olam, et in libello de vita Patriarcharum dant enim annos *Rubeno* 124. *Simeoni* 120. Iudæ 119. Dano 127. Nephtali 132. & totidem ferè *Gado*; at Aſeri 125. Iſachari 122. Zabuloni 124. quibus poſitis mors eorum fuerit Annis ab Abrahamo computatis, vt vides in margine.

365 *Simeon* moritur annorum 120.

366 *Iuda* moritur annorum 119.

368 *Ruben* moritur annorum 124.

372 *Iſachar* moritur annorum 122.

374 *Zabulon* moritur annorum 124.

375 *Dan* moritur annor. 127. & *Aſer* annor. 125.

381 *Nephthali, & Gad* moriuntur annorum 132. et anno 383. Leui annorum 137.

Appen-

Appendix de S. Iob Tempore.

HOc argumentum luculentiſſimè tractarunt poſt Abulenſem, Pererium, & Pinedam, Salianus tomo 1. ad Annum Muudi 2219. Spondanus ad eundem annum, Petauius lib. 9. de Doctriua temporum c. 20. Tirinus initio Commentarij in Iob: Breuiter dico S. Iobum non fuiſſe de ſtirpe Nachor fratris Abrahami, eſto filius eius fuerit Huz ex Geneſis 22. ideoq; Hebræi aliqnot, & S. Hieronymus ad Paulinum diſp. 2. & in c. 1. Iobi, & in traditionibus Hebr. & Rupertus lib. 6. c. 34. paucíq; alij putarint Iob, quia fuit in terra Hus, fuiſſe Nachoritam. Sed terra Hus in qua vixit Iob dicta eſt ab Huz nepote Semi, vt ipſemet Hieronymus, & LXX. Interpr. iu cap. 10. Geneſis docent, & Ioſephus lib. 1. antiq. cap. 6. deinde non conſtat Nachorem, aut filios eius relicta Meſopotamia veniſſe in Chananitidem, vbi erat terra Hus. Communior itaq; opinio, & probabilior, quam plurimi authores apud Salianum, Spondanum, & Petauium ſequuntur eſt, Iob fuiſſe Idumæum de ſtirpe Eſau, quia Geneſis 36. Eſau vocatur Idumæorum pater, & dicitur genuiſſe *Rachuelem* de vxore Baſemath; *Rachuel* autem genuiſſe *Zaran*, & hos appellat duces in terra *Edom*, poſtea num. 31. dicitur *Reges autem, qui regnauerunt in terra Edom, antequam haberent Regem Filij Iſrael fuerunt hi: Bela filius Beor, nomenq; Vrbis eius Denaba. Mortuus eſt autem Bela, & regnauit pro eo Iobab filius Zare de Boſtra*, ſeu de *Boſtrra* vxore, vt habent Septuaginta, qui in alia verſione habent, *Et prius ei nomen Iobab*, nempe ante calamitates, poſtea ijdem in c. 1. Iob nominant eum *Iob*, aiuntq; habitaſſe in *Auſitide*, ſeu vt habet alia verſio in *Hus* in finibus Idumeæ: Sic Ariſteas apud Euſebium l. 9. de Præpap. c. 4. τοῦτον δὲ τὸν Ἰὼβ πρότερον Ἰωβὰμ ὀνομάζεσθαι, *Hunc autem Iobum prius nominatum eſſe Iobam*, ſeu *Iobab*. Epiphanius initio Panarij, & Iſidorus diſertè dicunt Iobum fuiſſe *filium Zare filij Raguelis, filij Eſau*, & S. Ambroſius lib. de vita, & morte Sanctorum: *Quod de Eſau ſint boni, & fideles probat Iob, qui eſt ex filijs Eſau quintus ab Abraham*, nempe excluſiuè denique Idumæum fuiſſe, & de ſtirpe Eſau ſenſere S. Auguſtinus lib. 18. de Ciuit. c. 47. Origenes, Chryſoſtomus, Theodoretus, S. Gregorius Magnus, Gregorius Turonenſis, & poſt eos plurimi recentiorum. Supponunt autem Petauius, Salianus, & alij Eſau tunc duxiſſe vxorem, quando Iacob fugit ad Labanum, qnod diximus accidiſſe anno ab Abramo 237. & anno ſequenti genuiſſe *Reguel*, qui non priuſquam anno 18. circiter ætatis potuit generare *Zaram*, & hic totidem annorum generare Iobum; quare Iob natus videtur anno 36. aut 40. circiter poſt fugam Iacobi, nempe 277. ab Abrahamo, vel ſi tardius & anno 54. poſt illam fugam, natus fuerit anno 291. quo Iacob migrauit in Ægyptum. Vixit autem poſt ſuas calamitates annos 140. vt dicitur Iob vltimo; quot verò annis vixerit antea Scriptura non exprimit: & licet dicat Dominum reddidiſſe ei omnia duplicia, inde non eſt certum vixiſſe annos 70. qui duplicati faciunt 140. et ſic in totum vixiſſe annos 210.

CAPVT VI.

De Annis ab ortu Abrahæ ad Exodum, ſeu exitum Iſraelitarum ex Aegypto.

CONCLVSIO VI.

Probabile quidem eſt Annos quadringentos triginta, quos à promiſſione Diuina facta Abrahæ, ad legem datam, & Exodum Sacra Scriptura recenſet, computandos eſſe ab exitu Abrahæ, ex Haran, ideoque ab ortu Abrahæ ad Exodum interfuiſſe annos DV. Probabilius tamen eſt eos computandos eſſe à promiſſione Diuina iuramento confirmata à Deo, eidem accincto ad immolandum Iſaac, atque adeo ab ortu Abrahæ ad Exodum fuiſſe annos DLV. Annos autem Quadringentos, quos Sacra Scriptura numerat à peregrinatione Seminis Abrahæ, eiuſq; afflictionibus, vſque ad reditum in Chanaam, & Amorrhæorum debellationem computandos eſſe à peregrinatione Iſaac in Geraris, nouaq; confirmatione iuramenti à Deo facta Iſaaco, vſque ad ingreſſum Iſraelitarum in Terram Chanaam; non autem ab ingreſſu eorum in Aegyptum, vſque ad exitum eorundem ab Aegypto, atque adeo ab anno Abrahami CXCII. ad DXCV.

1 GRauiſſima eſt inter Chronologiæ Sacræ quæſtiones hæc controuerſia, de qua S. Hieronymus in cap. 3. ad Galatas dixit: *Videndum vtrum verè CCCCXXX. anni ſint, & quomodo Deus in libro Geneſis polliceatur Abrahæ, quod poſt CCCC. annos de terra ſeruitutis filij eius exituri ſint. Non enim parua res eſt, & à multis quæſita, neſcio an ab aliquo ſit inuenta.* Cenſeo autem prius omnia loca ſacri textus, ad hoc negotium ſpectantia, ſimul præmittenda. Quorum Primus eſt Geneſis 15 nu. 13. *Scito prænoſcens quòd peregrinum futurum ſit ſemen tuum in terra non ſua, & ſubijcient eos ſeruituti, & affligent quadringentis annis. Verumtamen gentem, cui ſeruituri ſunt, ego iudicabo, & poſt hæc egredientur cum magna ſubſtantia. Tu autem ibis ad patres tuos in pace, ſepultus in ſenectute bona. Generatione autem quarta reuertentur huc nec dum enim completæ ſunt iniquitates Amorrhæorum vſq; ad præſens tempus.* Et ita omnes Hebræi Codices & LXX. Onkelos &c.

Secundus Locus extat Eaodi c. 12. nu. 40. *Habitatio autem filiorum Iſrael, qua manſerunt in Aegypto, fuit quadringentorum triginta annorum: Quibus expletis eadem die egreſſus eſt omnis exercitus Domini de terra Aegypti.* Verum LXX. Interpretes, in Sixtiano & Regio codice habent ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ ἐν γῇ Χαναάν, & tota periodus Latinè ſic: *Habitatio autem filiorum Iſrael, quam habitauerunt in terra Aegypto, et in terra Chanaam, anni quadringenti triginta, et factum eſt poſt quadringentos triginta annos, exijt omnis virtus Domini de terra Aegypti nocte.* Imò in quibuſdam Græcis codicibus habetur αὐτοὶ καὶ πατέρες αὐτῶν. *ipſi, et patres eorum*, quam vtramq; additionem, ſeu paraphraſim legit S. Auguſtinus q. 47. in Eaodum, ac recipit tanquam ſcripturam Canonicam; eſto Auguſtinus Eugubinus in c. 12. Exodi, vtramq; additionem, non vereatur appellare falſam nedum otioſam, quia ſuæ opinioni, de qua infra, nocebat. Præterea prior paraphraſis de terra Aegypti, & Chanaano extat in codice Samaritano.

Tertius locus habetur Iudith cap. 5. vbi à num. 5. & 8. Achior dux Ammonitarum inquit de Hebræis. *Vnum Deum cæli coluerunt, qui et præcepit eis, vt exirent inde, et habitarent in Charan, cumque operuiſſet omnem terram fames deſcenderunt in Aegyptum, illicque per quadringentos annos ſic multiplicati ſunt, vt dinumerari eorum non poſſet exercitus.* Quæ verba, licet non ſint ipſius ſcriptoris canonici, ſed Achioris Ammonitæ, tamen vt profecta à perito Hebraicæ hiſtoriæ ſuum pondus habent, nec contemnendum; eſto de habitatione in Chanaam nihil dixerit, ſed ſubintelligendam reliquerit, eam tamen habent LXX. eodem c. V. Iudith, ſed nihil habent de annis 400.

Quartus locus extat in Actis Apoſtolorum c. VII. nu. 6. *locutus eſt autem ei*, ideſt Abrahæ *Deus, quia erit ſemen eius accola in terra aliena, & ſeruituti eos ſubijcient, et malè tractabunt eos annis quadringentis, et gentem cui ſeruierint iudicabo ego, Dixit Dominus, et poſt hæc exibunt, et ſeruient mihi in loco iſto.* Ita in Vulgata hodierna: nam Rabanus S. Thomas, & Caietanus legebant: *annis quadringentis triginta.*

Quintus locus habetur c. III. Epiſtolæ ad Galatas vbi nu. 14. loquens Apoſtolus de pollicitatione, & promiſſionibus Abrahæ factis ait. *Fratres (ſecundùm hominem di-*

co) tamen hominis confirmatum teſtamentum nemo ſpernit, aut ſubordinat. Abraha dicta ſunt promiſſiones, & ſemini eius; Non dicit, & ſeminibus, quaſi in multis, ſed quaſi in vno: Et ſemini tuo, qui eſt CHRISTVS, hoc autem dico teſtamentum confirmatum à Deo, qua poſt quadringentos, & triginta annos facta eſt lex, non irritum facit ad euacuandam promiſſionem. At ſi diceret, ſicut homo non ſpernit, aut immutat teſtamentum ab ipſo, vel ab alio confirmatum; ita nec promiſſiones Dei factas Abrahæ, quas ego dico eſſe teſtamentum confirmatum à Deo, Lex à Deo per Moyſen data annis 430. poſt illud teſtamentum, reddit illud irritum, nec euacuat promiſſionem diuinam; & ſubiungit; *Nam ſi ex lege hæreditas, iam non ex promiſſione: Abraha autem per repromiſſionem donauit Deus.*

Sextus tandem locus ad annorum, de quibus hic inquirimus, computationem pertinens mixtus eſt ex Geneſis 46. nu. 12. vbi inter filios *Leui*, qui cum Iacobo deſcendit in Ægyptum numerantur *Gerſon*, *& Caath*, *& Merari*, ex Exodi VI. nu. 18. dicitur; *Filij Caath, Amram, & Iſaar, & Hebron, & Oziel, anni quoque vitæ Caath, centum triginta tres*, & nu. 20. *accepit autem Amram vxorem Iochabed patruelem ſuam, quæ peperit ei Aaron, & Moyſen fueruntq; anni vitæ Amram centum triginta ſeptem.* Et Exodi cap. VII. nu. 7. *erat autem Moyſes octoginta annorum, & Aaron octoginta trium, quando locuti ſunt ad Pharaonem*; quo ſcilicet anno exacto, Exodus contigit, Iam etiam ſi fingatur Caath eodem anno, & non antea, natum ex Leui quando hic cum Iacob, & reliquis Iſraelitis deſcendit in Ægyptum itemque fingatur Amram natus vltimò anno vitæ Caathi, & Moyſes natus vltimò anno vitæ Amrami, iunganturq; ſimul anni *Caath* 133. & *Amrami* 137. & Moyſis 80. ſumma non excedit annos 350. & multo minor eſt annis 400. nedum annis 430. & tanto adhuc minor euadet, quanto prædicti tres citius nati ponentur.

Ex dictis locis triplex quæſtio nata eſt *prima* an anni 400. vel 430. contineant ſolam habitationem Iſraelitarum in Aegypto, an partim in Aegypto, partim in terra Chanaan. *Secunda* à quo anno computandi ſint anni 400. vel 430. *Tertia* quomodo concilianda ſit veritas annorum 400. cum veritate annorum 430. ſed has omnes Deo iuuante extricabimus comprobando quatuor Concluſionis noſtræ partes.

Prima pars Concluſionis de Annis 430. ab exitu ex Haran.

2 CVm annos 430. quos Moyſes habitationi Iſraelitarum in Aegypto tribuit Exodi 12. S. Paulus 3. ad Galatas numeret à promiſſionibus Abrahæ factis, & prima promiſſio facta ſit ei quando iuſſus eſt exire de Haran, ac reipſa exiuit annorum 75. vt conſtat ex Geneſis 12. & ſeptuaginta Interpretes, & codex Samaritanus Exodi 12. habitationem annorum 430. explicarint de habitatione in Aegypto & in Chanaam, in qua habitare cœperunt patres eorum eodem anno, quo exiuit Abraham de Haran, vtique probabile eſt annos prædictos à prima illa promiſſione computandos, nempe ab exitu ex Haran ad exitum ex Aegypto; ideoque addendo annis 430. annos 75. Abrahæ, interuallum ab eius natiuitate ad Exodum (quæ eſt 3. Mundi ætas) fuiſſe annorum DV. Et ſi enim Hebræi non ſunt appellati Iſraelitæ, niſi poſtquam Iacob nominatus eſt Iſrael, quod factum fuit poſt luctam cum Angelo anno ab Abrahamo 258. Ideoq; nec ipſe ante hoc tempus, nec Iſaac nec Abraham Iſraelitæ, nedum filij Iſrael videntur dici poſſe, vt huic opinioni obiecit Eugubinus in 12. in Exodum, & Genebrardus l. 1. Chron. in 3. ætate nihilominus nomine *filiorum Iſrael* intelliguntur per retrofictionem, & paronomaſiam Hebræi omnes quorum maxima pars ab Iſraele propagata eſt, & longè maior pars annorum illorum 430. ad eos pertinet: ſic Exodi V. nu. 1. et 3. idem dicitur *Deus Iſrael, & Deus Hebræorum*. Dicuntur autem habitaſſe in Aegypto annos 430. quia eos compleuerunt ibi, et dimidium ſaltem eorum idest annos 215. poſteriores ibi expleuerunt. Quemadmodum Geneſis 11. Septuaginta Interp. dixerunt factos eſſe annos Thare in Haran 205. non quod eos totos ibi moratus ſit, ſed quia eos ibi compleuit, vt diximus c. 2. nu. 8. cum S. Auguſtino: Neque enim tota illa annorum 430. habitatio reſtringi poteſt ad Aegyptum, vt patebit ex quarta parte Concluſionis probanda.

3 Præterea ſola multitudo Auctorum hanc partem Concluſionis probabilem reddit. Ioſephus enim l. 2. antiquit. c. 6. in Græco codice et verſione Gelenij ſed c. 13. in verſione Rufini, ait. *Reliquerunt autem Aegyptum menſe Xanthico, Luna quarta decima, anno quadringenteſimo trigeſimo, poſtquam Abraham pater noſter in Chananeam venit, & poſt migrationem in Aegyptum anno ducenteſimo quinto*, qui quomodo intelligendus ſit, dum præcedenti capite dixit per annos 400. laboratum in Agypto infra explicabitur. Eiuſdem opinionis fuere R. Leui, et R. Salomon apud Genebrardum et Hebræi plurimi in Seder Olam, et in computo Iudaico Hilelis. S. Hieronymus in Ep. ad Galatas 3. Euſebius in Chronico, Epiphanius in Anchorato, Chryſoſtomus homil. 37. in Geneſim, S. Auguſtinus q. 47. in Exodum, vbi poſt multa concludit: *Proinde illa nimirum computatio, quam ſecutus eſt Euſebius in hiſtoria ſua Chronica, perſpicua veritate ſubnixa eſt, ab illa enim promiſſione computat annos quadringentos triginta, qua vocauit Deus Abraham, vt exiret de terra ſua in terram Chanaam*, idque confirmat ex Apoſtolo ad Galatas, et lib. 16. Ciuit. c. 24. Seuerus Sulpicius l. 1. Sacræ hiſtoriæ, Anaſtaſius in Synopſi Exodi, Beda de 6. Aetatibus, Strabus in Gloſſa ordinaria ad Galat. 3. Rupertus l. x. in Exodum c. 20. Vincentius l. 2. Speculi c. 6. Lyranus, Caietanus, et Abulenſis q. 54. in c. 12. Exodi. Salmeron, et Iuſtinianus, et Cornelius à Lap. in c. 3. ad Galat. Sanctius in c. 7. Actorum; Scaliger l. 5. emend. temp. p. 373. Gordonus in Chronico, Petauius l. 9. de doctr. temp. c. 24. Salianus, et Spondanus in Annalibus ad Annum Mundi 1543. Henricus Philippi in Synopſi Chronol. c. 3. Tirinus in Chronico ſacro c. 17. Iſaac Voſſius in Chronologia ſacra c. 2. vbi dolet à patre ſuo Gerardo promotam opinionem de annis 400. vel 430. ab ingreſſu in Aegyptũ computandis, adducitq; pro hac Eupolemum, et Philonem Hebr. Accedit his omnibus S. Cyrillus l. 1. contra Iulianum, quatenus inquit: *Ad ipſum venio feſtinus Sacrorum ducem Moyſen, anno enim natus eſt quadringenteſimo vigeſimo quinto poſt diuinum Abraham* mortuus eſt autem Moyſes annorum 120. et anno 40. poſt Exodum ex Deuteronom. 34. et Actorum 7. ergo anno 80. vitæ eduxit populum ab Aegypto, adde igitur annis 425. annos 80. fiunt ab ortu Abrahæ ad Exodum anni 505. Denique Demetrius Phalereus in ſcripto de Regibus Iudæorum, laudato ab Iſaac Voſſio, tradit Caathum natum ex Leui anno 17. ab ingreſſu in Aegyptum, quo mortuus eſt Iacob, et Caatho quadragenario natum eſſe Amramum; Amramo autem annum agenti 78. natum Moyſen, ergo natus eſt Moyſes anno 135. ab ingreſſu Iſraelitarum in Aegypto, & additis 80. Moyſis, fiunt ab ingreſſu ad Exodum anni 215. reliqui ergo 215. ſunt ab exitu ex Haran, ad ingreſſum in Aegyptum. Hoc tamen non dixit Demetrius, ſed Alexander Polyhiſtor apud Euſebium l. 9. de præparatione c. 4. vbi lego potius. Leuim obijſſe annorum 137. filiumq; reliquiſſe Caath annorum 40. ab hoc natum eſſe Amram, & ab hoc anno ætatis 77. genitum Aaron, & tertio ab hinc anno Moyſen, ſed hæc obiter.

Secunda pars Concluſionis de Annis 430. numerandis à Promiſſione Dei Iuramento firmata.

4 A Præcedenti opinione adeo communi non receſſiſſem, niſi me valida ratio, & maior probabilitas impuliſſet, quarum potiſſima eſt hæc: Apoſtolus 3. ad Galatas annos 430. vſque ab Legem quæ anno Exodi data eſt, computat non ex promiſſione prima ſed ex promiſſionib. ſeu promiſſione, quæ fuit *Repromiſſio*, & quæ confirmata fuit per modum *teſtamenti*; & in qua dictum eſt Benedicentur in *ſemine ſuo* omnes gentes; vt manifeſtum eſt legenti totum illum locum. Iam verò prima illa promiſſio de qua Geneſis 12. quando Abraham exiuit de Haran, non fuit Repromiſſio confirmata à Deo per modum teſtamenti, nec in illa dictum eſt: *Benedicentur in ſemine tuo*; ſed in te benedicentur, vt legenti patebit; & eſto ex Actor. 7.

colli-

colligatur antea Deum illi apparuiſſe, ac iuſſiſſe vt exiret de Vr Chaldeorum ideoq; Bonfrerius ab anno 70. Abrahæ computet annos 430. nulla tamen ei promiſſio facta, nedum de benedicendis in ſemine eius Gentibus inde colligiturr. Contra verò quando Deus, vt dicitur Geneſis 22. tentauit Abrahamum, et cognouit ideſt cognitam fecit Angelis, et hominibus intignem obedientiam eius, et præparationem animi ad ſacrificandum vnigenitum ſuum, ac dilectiſſimum Iſaac, tunc enim verò, inquit. *Per memetipſum iuraui, dicit Dominus: quia feciſti hanc rem, et non pepercisti filio tuo vnigenito propter me: benedicam tibi, et multiplicabo ſemen tuum ſicut ſtellas Cæli, et velut arenam, quæ eſt in littore maris: poſſidebit ſemen tuum portas inimicorum ſuorum, et benedicentur in ſemine tuo omnes gentes terræ, quia obediſti voci meæ.* Hæc igitur eſt illa intignis non promiſſio ſolum, ſed repromiſſio, quæ non quocunque modo confirmata fuit, ſed iuramento interpoſito, vt haberet vim teſtamenti, et quam ſignanter ipſe Deus characteriſtica iuramenti inculcauit Iſaaco Gen. 26. num. 4. dicens. *Tibi enim, et ſemini tuo dabo vniuerſas regiones has, complens iuramentum, quod ſpopondi Abraham patri tuo. Et multiplicabo ſemen tuum ſicut ſtellas Cæli, daboq; poſteris tuis vniuerſas regiones has, et benedicentur in ſemine tuo omnes gentes terræ, eo quod obedierit Abraham voci meæ.* Hoc illud teſtamentum iureiurando ſancitum quod Zacharias in Cantico ſuo agnoſcit, ac prædicat Lucæ 1. illis verbis: *Ad faciendam miſericordiam cum patribus noſtris, et memorari teſtamenti ſui Sancti: iuſiurandum quod iurauit ad Abraham patrem noſtrum daturum ſe nobis.* Hæc denique eſt illa promiſſio antonomaſticè notata ab Apoſtolo ad Hebræos 6. nu. 13. dicente *Abrahæ namque promittens Deus, quoniam neminem habuit, per quem iuraret, maiorem, iurauit per ſemetipſum*, & num. 16. *Homines enim per maiorem ſui iurant, et omnis controuerſiæ eorum finis ad confirmationem eſt iuramentum, in quo abundantius volens Deus oſtendere pollicitationis hæredibus immobilitatem Conſilij ſui interpoſuit iuſiurandum etc.* Igitur cum Apoſtolus ad Galatas 3. annos 430. numeret ab illa promiſſione, ſeu repromiſſione, quam velut teſtamentum à Deo confirmatum oſtendit eſſe immutabilem, non ſecùs imò magis, quam teſtamenta hominum confirmata ab ipſis, et ab illa, in qua benedicendæ gentes promittuntur in ſemine ipſius, qui fuit Iſaac, iuxta illud Geneſis 21. repetitum ab eodem Apoſtolo ad Hebr. 9. nu. 18. *Quia in Iſaac vocabitur tibi ſemen*; mihi nullum dubium eſt quin iuxta ipſius mentem anni illi 430. computandi ſint ab anno Abrahæ 125. quo iuxta dicta in Chronico præcedenti ad hunc annum, ex Ioſepho, et alijs Abraham accinctus ad ſacrificandum Iſaacum meruit repromiſſionem illam iuramento firmatam: Quare additis ſimul his numeris 125. et 430. fiunt ab ortu Abrahæ ad Legem, et Exodum anni 555. ſeu DLV.

5 Non eſt autem mirum eos, qui ſequuti ſunt Euſebium, nec aduerterunt ad diſcrimen harum promiſſionum, ab ea, quæ primo occurrit in Sacra Geneſi annos illos computaſſe, præſertim cum potiſſimum eorum propoſitum eſſet oſtendere annos illos non eſſe computandos ab ingreſſu Iſraelitarum in Aegyptum, ſed multo ante à promiſſionibus factis Abrahæ, nam S. Auguſtinus l. 4. q. 47. in Exodum, poſt relata verba Apoſtoli ad Galatas 3. de teſtamento confirmato à Deo ſubiungit. *Ex illa ergo promiſſione, qua vocatus eſt Abraham, et credidit Deo poſt quadringentos, et triginta annos factam legem dicit Apoſtolus, non ex tempore quo Iacob intrauit in Aegyptum.* At Langius l. 2. de annis Chriſti c. 4. annos 430. dicit ab Apoſtolo computari à natiuitate Iſaachi, tunc enim fœdus à Deo confirmatum fuiſſe in Chriſtum, in ſemine Abrahami, quod fuit Iſaac: ſed fallitur quia illud non habuit rationem teſtamenti confirmati, in quo vim fecit Apoſtolus, quandiu iureiurando firmatum non fuit, nec eſt illud teſtamentum aut fœdus quod ipſe Deus Iſaacho inculcauit, et de quo Zacharias in cantico, et de quo Moyſes Deuteronomij 9. nu. 6. *Vt compleret verbum ſuum Dominus, quod ſub iuramento pollicitus eſt patribus tuis Abraham, Iſaac, et Iacob, etc.* et cap. 10. nu. 12. *Vade, et præcede populum, vt ingrediatur, et poſſideat terram, quam iuraui patribus eorum, vt traderem eis.* et cap. 19. nu. 8. *Cum autem dilatauerit Dominus Deus terminos ſuos, ſicut iurauit patribus tuis, et dederit tibi cunctam terram, quam eis pollicitus eſt.*

Tertia pars Concluſionis de Annis 400. ab Iſaachi peregrinatione in Geraris vſque ad reditum in Chananæam.

6 NE ſacra Scriptura repugnare ſibijpſi admittatur, dum peregrinationem Hebræorum modo annis 430. Exodi 12. et ad Galatas 3. definit, modò annis 400. Geneſis 15. Iudith 5. Actorumq; 7. et 13. Quidam putant rotundum numerum 400. poſitum pro præciſo 430. vt loquitur Salianus ad annum Mundi 2543. nu. 5. Quaſi verò Deus ipſe Geneſis 15. minus accuratè numerarit illos annos, quam Moyſes Exodi 12. aut Paulus ad Galat. 3. Alij tolerabilius cum S. Hieronymo in c. 3. ad Galatas ad illa verba: *Quæ poſt quadringentos triginta annos facta eſt lex* ſubiungente: *Neque putet eſſe contrarium: Quoniam in libro Geneſeos ad Abraham à Deo dicitur: Scito prænoſcens, quod peregrinum futurum ſit ſemen tuum in terra non ſua, et ſubijcient eos ſeruituti, et affligent quadringentos annos; et hic Apoſtolus triginta annos amplius ponat: Quod autem dicit hoc eſt ſeptuageſimo quinto ætatis ſuæ anno, Abraham accepit à Deo repromiſſionem, à quo tempore, vſque ad initium legis Moſaicæ, quadringenti, et triginta anni hac ratione complentur. Ex tempore repromiſſionis, vſque ad centeſimum annum Abrahæ, quando Iſaach filius ei natus fuit viginti quinque anni numerantur: poſtea quinto ætatis anno Iſaac paruulus ab Iſmaele cœpit affligi ſicut idem Apoſtolus in hac ipſa Epiſtola ſcribit. Euidenter ergo monſtratur ſecundum ſermonem Dei ad Abraham factum poſt centum triginta annos repromiſſionis, ſemen eius perſecutionibus laborare cœpiſſe.* Sed lapſus calami aut librariorum emendandus, et ſcribendum: *poſt triginta annos repromiſſionis*: ſic enim anni 430. à repromiſſione computati, ſi ab anno 5. poſt ortum Iſaachi ideſt 30. à repromiſſione numerentur remanent 400. Hunc modum conciliandi hæc loca ſequitur Torniellus in tabulis; ſed S. Auguſtinus q. 47. in Exodum, aut quicunq; ſit ille author nomine Auguſtini vulgatus, et Beda Actor. 7. ab ipſo Iſaac ortu computant ad Exodum vſque annos 405. quos rotundè vocari 400. aſſerunt. *Quia ſcriptum eſt: in Iſaach vocabitur tibi Semen, ex anno natiuitatis Iſaach, vſq; ad annum egreſſionis ex Aegypto computantur anni CDV. et ergo de CDXXX. detraxeris XXV. qui ſunt à promiſſione ad natum Iſaac, non mirum eſt ſi quadringentos, & quinque annos ſumma ſolida voluit appellari Scriptura, quæ ſolet tempora ita nuncupare, vt quod de ſumma perfectionis numeri, paululum excreſcit, aut infra eſt, non computetur.* Idipſum placet Abulenſi, Pererio, Torniello, Gordono, Saliano ſupra num. 13. quia Iſaac in ortu ſuo iam peregrinus erat in terra non ſua. Sed in his opinionibus ſupponitur terminum annorum tam 400. quam 430. eſſe exitum Iſraelitarum ab Aegypto, & principium exitum Abrahæ ex Haran, nos autem neutrum ſupponimus vt de principio iam docuimus nu. 4. & 5. & de termino, ſeu fine mox docebimus.

7 Ponderatis enim diu multumq; Sacræ Scripturæ, hoc eſt Dei ipſius verbis, aduertimus annos 400. de quibus Geneſis 15. ad quæ referuntur verba Achioris, Iudith c. 5. & S. Stephani 7. Actorum hos ipſos annos 400. præciſè numerantium, computari debere ab anno quo primum Iſaac cœpit peregrinari in terra aliena, & numerari vſque ad reditum Iſraelitarũ in Chananitidem poſt debellatos Amorrhæos nempe tranſactis per deſertum annis ab Exodo 40. atq; ita nec in termino à quo, nec in termino ad quem conuenire cum annis 430. recenſitis in Exodi c. 12. & in 3. Ep. ad Galatas, eſto maior pars de annis 400. nempe anni 360. includantur in ſumma illa annorum 430. Deum autem in definiendis illis annis 400. exactè loquutum eſſe, nec ſine neceſſitate recedendum à literali ſignificatu verborum ipſius, præſertim cum illud præloquium *ſcito prænoſcens* indicium ſit prædictionis, & Oraculi Deo digni, & exacti ad ipſiſſimam normam veritatis; dixit itaq; Deus Geneſis 15. num. 13. *Scito prænoſcens, quòd peregrinum futurum ſit ſemen tuum in terra non ſua, & ſubijcient eos ſeruituti, & affligent quadringentis annis &c. Tu autem ibis ad patres tuos ſepultus in ſenectute bona.* Ergo peregrinatio illa non pertinet ad ipſum Abraham, ideſt non continetur in illis

annis 400. ſed ad ſemen ipſius, quod ſuit poſt mortem tamen Abrahæ, ideoq; non poteſt ad ipſum Iſaac pertinere ex eo præciſè, quòd natus ſit Abramo degenti in terra aliena, nihil enim nouum dixiſset ei Deus quoad hoc, & prætereà cum poſt hoc tempus peregrinatus ſit Abraham in Chananitidem iam nato Iſaaco, vel ſaltem ibi peregrinus fuerit, dicendum potius videbatur, *quod peregrinus futurus ſis tu, & ſemen tuum*. Nec fruſtra adiecit illud: *Tu autem &c.* ſed ideo quia ipſo mortuo, eius ſemen peregrinaturum erat, ac deſceſsurum ex loco, vbi tunc erat. Ergo locutus eſt Deus de peregrinatione illa, quam poſt mortem ipſius Abrahæ, inchoaturus erat nouo exordio Iſaac, & vnde afflictiones, & moleſtiæ ipſi, et poſteris ſuſtinendæ erant. Nam actio qua Iſmael dictus eſt perſequi Iſaacum, dicitur luſus Geneſis 21. nu. 10. quia forte pugnis aut curſu, vel lucta præualebat Iſaaco, vt fieri conſueuit inter paruulos, illum opprimens, aut ſubigens ad lacrymas compellebat non minus, ac ſi hoſtiliter illum perſecutus eſſet, aut inſultabat ei tanquam primogenitus. Nulla porrò peregrinatio Iſaaci, & initium laborum, atq; afflictionũ prior narratur, quam quæ poſt mortem Abrahami narratur Geneſis 26. hiſce verbis. *Orta autem fame ſuper terram, poſt eam ſterilitatem, quæ acciderat in diebus Abraham, abijt Iſaac ad Abimelech regem Palæſtinorum in Gerara. Apparuitq; ei Dominus, & ait: ne deſcendas in Aegyptum, ſed quieſce in terra, quam dixero tibi, & peregrinare in ea, eroq; tecum, & benedicam tibi: tibi enim, & ſemini tuo dabo vniuerſas regiones has, complens iuramentum, quod ſpopondi Abraham patri tuo &c.* Ex eo autem tempore incœperunt moleſtiæ Iſaaci ab Abimelecho, & Philiſtæis ipſi inuidentibus, & iurgia paſtorum, quæ deſcribuntur eodem capite, in cuius fine dicitur: *Eſau verò quadragenarius duxit vxorem*. Quare peregrinatio illa Iſaaci cœpta eſt paucis annis ante quadrageſimum annum Iacobi, & Eſau, nempe ex dictis in præcedentis capitis Chronico, ante annum ab Abrahamo 200. ſed quoto præciſè non exprimit Scriptura, ſed nos ex termino annorum 400. deducemus fuiſſe annum 195. ab ortu Abrahami. Interim gemini pro Initio annorum 400. Characteres notandi ſunt, *Primò* enim ſicut annorum 430. initium fuit à promiſſione facta Abrahæ cum iuramento, ita horum annorum 400, à promiſſione facta Iſaaco, cum confirmatione prædicti iuramenti; *Secundò* ſicut futura peregrinatio Iacobi in Ægyptum fuit occaſione famis poſt ſterilitatem, ita Iſaac peregrinatio habuit occaſionem ex fame orta ex ſterilitate, ſed cogitantem fortaſſe Iſaacum de itinere in Aegyptum, vbi eſſet abundantia Deus inhibuit ab ea peregrinatione.

8 Quod ſpectat ad terminum, ſeu finem annorum 400, conſideranda ſunt reliqua Dei verba Geneſis 15. num. 14. *Verumtamen gentem, cui ſeruituri ſunt, ego iudicabo, & poſt hæc egredientur cum magna ſubſtantia &c. Generatione autem quarta reuertentur huc: nec dum enim completæ ſunt iniquitates Amorrhæorum, vſque ad præſens tempus.* Ergo anni 400. quos paulo ante definiuerat, extenduntur vſq; ad reuerſionem in terram illam, in qua erat tunc Abraham, nempe in Chananitidem, & non tantum ad exitum ex Aegypto cum magna ſubſtantia, quod ipſum retulit S. Stephanus Actor. 7. illis verbis: *Et poſt hæc exibunt, & ſeruient mihi in loco iſto.* Prætereà id futurum deſignat, & complendos annos 400. quando complerentur iniquitates Amorrhæorum, quorum propterea debellandorum ab Iſraelitis terras quoque illas pacifica poſſeſſione fruendas ijſdem daturus eſſet: Conſtat autem hoc non eueniſſe, niſi abſolutis 40. annis, quibus Iſraelitæ poſt exitum ab Aegypto, peregrinati ſunt in deſerto, ex libro Ioſue, ergo tunc, & non ante, completi ſunt anni illi 400. ſeu quatuor generationes, quas communiter Cornelius, Vatablus, Salianus, Menochius, & alij Interpretes ibi accipiunt pro vno ſeculo, ſeu centum annis iuxta illud Eccleſiaſtici 18. *Numerus dierum hominum, vt multum centum anni*, ſic Neſtori quia vixit annos 300. trium generationum tempus Poetæ quidam tribuunt. Igitur cum ex dictis num. 4. Exitus ab Aegypto contigerit expletis annis 430. ab anno Abrahæ 125. expletis, ideſt anno Abrahami 555. expleto (expletos enim exprimit Moyſes Exodi 12.) ſi addamus his 40. expletos in deſerto fiunt ab Abrahamo anni 595. quibus expletis reuerſi ſunt Iſraelitæ ad terram Chanaam poſt tot promiſſiones poſſidendam; quare detractis hinc annis 400. reſtat annus ab Abrahamo 195. quo Iſaac cœpit peregrinari in Chananæa, ſeu Palæſtina.

Quarta pars Concluſionis de Annis 400. non computandis ab ingreſſu in Aegyptum.

9 EVgubinus, & Stapletonius in 12. Exodi, Genebrardus lib. 1. Chronici ad annum mundi 2239. fusè, ſed fuſius Gerardus Io. Voſſius in Iſagoge Chronologica diſſert. 7. accipientes ad literam illud Exodi 12. *Habitatio autem filiorum Iſrael, qua manſerũt in Aegypto fuit quadringentorum triginta annorum*, & contemnentes paraphraſim 70. Interpretum, negant S. Paulum ad Galatas 3. computare annos 430. à promiſſione Abrahæ, quia nec ille, nec Iſaac, nec Iacob, ideſt Iſrael poſſunt dici filij Iſrael; & quia vt 70. animæ, quæ deſcenderunt in Aegyptum potuerint multiplicari, adeo, vt in exitu reperta ſint ſexcenta armatorum millia, abſq; paruulis, mulieribus, & ineptis ad arma, non requiruntur anni pauciores, quàm 430. idcirco concordant eos computari debere ab ipſo ingreſſu Iacobi, & familiæ eius in Aegyptum anno 290. ad Abrahamo numerato, cui ſi addas 430. euadit hæc tertia ætas ab ortu Abrahæ ad Exodum annorum 720. Addunt tandem inter Leui, & Moyſem, non ſolum Caath, & Amri, ſed alios interceſſiſſe obſcuriores, & illos annos, quibus dicuntur vixiſſe, eſſe annos non mortis, ſed generationis, qua Caath annorum 133. genuit Amramum, & Amramus annorum 137. Moyſen, inter hos tamen mediaſſe alios, & Caath, dictum genuiſſe Amramũ, & hunc Moyſen eo modo, quo Matth. 1. Ioſias genuit Iechoniam nepotem ſuum, & Eſdræ 5. Zacharias Iddonem item nepotem.

10 Sed longè Sanctior nobis eſt auctoritas LXX. Interpretum, quàm Eugubini, & Genebrardi. Qui LXX. imò & Codex Samaritanus Hebraicus exponunt habitationem filiorum Iſrael ideſt Hebræorum (quia Exodi tempore, & multo ante iam Iſraelitæ vocabantur) in Aegypto, & in terra Chanaam fuiſſe. Et nimis manifeſtum eſt S. Paulum ad Galatas 3. aſſerere legem Moyſi factam eſſe annis 430. poſt promiſſionem Abrahæ illam quæ teſtamenti à Deo confirmati vim habuit: alioquin corrueret totum illud argumentum Apoſtoli, quo contendit conuincere Galatas, & oſtendere non iuſtificari hominem ex meris operibus legis, ſed ex fide in Chriſtum, qui eſt illud ſemen Abrahæ, in quo benedicendæ omnes gentes erant, iuxta promiſſionem Abrahæ factam Argumentum autem Apoſtoli tale eſt, ſed paraphraſticè à nobis expoſitum: Licet humana voluntas mutabilis ſit, & ambulatoria nec ab ea videatur ſumenda comparatio cum voluntate Dei prorſus immutabili, tamen *ſecundum hominem dico*, ideſt ſtando etiam intra terminos humanæ conſuetudinis, & prudentiæ, ſi homo prudens, & conſtans, non ſolet ſuum, aut alterius teſtamentum confirmatum ſpernere, aut eius loco aliud ſubordinare; ergo nec antiquas promiſſiones Abrahæ factas, quas propterea dico eſſe teſtamentum confirmatum à Deo, nempe iuramento adiecto, lex Moyſis tanto poſt tempore lata, ideſt annis 430. poſt irritas, & inanea reddidit, ſed manent in ſuo vigore, & ideo benedictio, & iuſtificatio ex fide in Chriſtum, qui eſt ſemen Abrahæ, non ex legis Moſaycæ nuda obſeruantia prouenit. Quamuis autem hoc loco non meminerit Apoſtolus iuramenti, meminit tamen ad Hebræos 6. vt docuimus nu. 4.

11 Prætereà ſi mordicus ad litteram hærendum eſt verbis illis vulgatæ: *Habitatio filiorum Iſrael qua manſerunt in Aegypto fuit 430. annorum*. Ergo ſine vlla paraphraſi aut figurata locutione accipienda ſunt verba illa Geneſis 15. *Quod peregrinum futurum ſit ſemen tuum in terra non ſua, & ſubijcient eos ſeruituti, & affligent quadringentis annis*, tamen certum eſt Iſraelitas, non fuiſſe afflictos in Aegypto, nec ſeruituti ſubiectos, niſi poſt mortem Ioſeph, ipſo enim viuente, bene tractati ſunt à Rege Aegypti in gratiam Ioſeph, & aſſignata eis terra Geſſen, vt narratur Geneſis 47. mortuus eſt autem Ioſeph anno 70. ab ingreſſu Jacobi in Agyptum. Imò ne mortuo quidem Ioſepho, nec niſi poſt mortem omnium fratrum eius imo omnium 70.

hominum qui deſcenderant in Aegyptum, incœpit oppreſſio, & ſeruitus Iſraelitarum. Exodi enim 1. de ingreſſis cum Iacob in Aegyptum dicitur: *Erant igitur omnes animæ eorum, qui egreſſi ſunt de femore Iacob, Septuaginta: Ioſeph autem in Aegypto erat. Quo mortuo, & vniuerſis fratribus eius, omniq; cognatione illa, filij Iſrael creuerunt, & quaſi germinantes multiplicati ſunt, ac roborati nimis impleuerunt terram: ſurrexit interea rex nouus ſuper Aegyptum, qui ignorabat Ioſeph, & ait ad populum ſuum: Ecce populus filiorum Iſrael multus, & fortior nobis eſt; Venite ſapienter opprimamus eum &c.* Mortuus eſt autem Leui anno 92. poſt ingreſſum in Aegyptum, ergo filij eius & reliqui de animabus 70. multo poſt, quare initium ſeruitutis, ſeſquiſeculo circiter, ſi non duobus ſeculis ab illo ingreſſu cœpit, ergo non ſeruierunt in Aegypto, nec ibi afflicti ſunt totis annis 400. Sed intelligendum eſt de illis annis, partim affligendos extra Aegyptum, partim affligendos, & ſeruituti ſubijciendos in Aegypto, aut ſicut exponit S. Auguſtinus l. 4. q. 47. in Exodum. *Non itaq; quod ait in ſeruitutem redigent eos, & nocebunt illis ad quadringentos annos referendum eſt, tanquam per tot annos eos habuerint in ſeruitute, ſed referendi ſunt quadringenti anni ad id quod dictum eſt, peregrinum erit ſemen tuum in terra non propria, ſiue in terra Chanaã, ſiue in Aegypto &c. Vt hyperbaton hic intelligatur, & ordo verborum ſit. Sciendo ſcias quia peregrinum erit ſemen tuum in terra non propria quadringentis annis &c. in extrema enim parte annorum ſumma huius, hoc eſt poſt mortem Ioſeph factum eſt, vt in Aegypto populus Dei duram perageret ſeruitutem.* Nos tamen extremos annos 40. ad peregrinationem in deſerto retulimus. Sicut ergo figuratè hic locus intelligendus eſt, & annorum 400. pars notabilis ad peregrinationem extra Aegyptum pertinet, ita & locus Exodi 12. de habitatione tum extra, tum in Aegypto completa tamen poſt annos 430. in Aegypto.

12 Tandem ſi ad rigorem literæ volunt aduerſarij accipi locum illum Exodi 12. ergo æquitas poſtulat, vt ad rigorem literæ accipiant, et ipſi loca Geneſis 46. nu. 12. & Exodi 6. num. 18. ac 20. & lib. 1. Paralipom. c. 6. quibus locis ſimul iunctis dicitur Leui ingreſſum in Aegyptum cum filio ſuo Caath, & filium Caathi fuiſſe Amri, filios verò Amri fuiſſe Aaron, & Moyſen; præterea vixiſſe Caath annos 133. & Amram 137. Chronicon autem Alex. et Nicephorus dicunt Amramum anno ætatis 72. genuiſſe Aaronem, ergo etiam ſi fingatur Caath genitus ipſo anno ingreſſionis in Aegyptum, & Amram ipſo vltimo anno Caathi, & Moyſes vltimo Amrami, ſumma ab ingreſſu in Aegyptum ad ortum Moyſis non excedit annos 270. & cum annis 80. Moyſis quibus expletis facta eſt Exodus, non excedit 350. deſuntq; ad annos 430. anni 80. quibus ſupplendis, multa fingenda ſunt abſque vlla neceſſitate, cùm per annos 265. quibus iuxta noſtram Chronologiam Iſraelitæ manſerunt in Aegypto, potuerint ex viris 70. propagari pluſquam ſexcenta millia hominum. Fac enim quod nemini improbabile videbitur, ætatis anno 17. ſingulos mares generare cœpiſſe, & deinceps quotannis genuiſſe vnum marem, ita vt ab anno 17. ad 24. ætatis 8. filios ſuppeditante vna linea, alteri fœminas genuerint, & anno 8. ab ingreſſu Rubenum exempli gratia habuiſſe 8. maſculos, qui & ipſi anno 17. ætatis generare cœperint, ita vt anno ab ingreſſu 31. poſt annos 24. ætatis ſinguli ſuſtulerint 8. filios; vtique ſi ad numerum annorum ab ingreſſu continuè adijcias 23. & numerum filiorum antecedentem per 8. multiplices, ſola vna Tribus anno 215. ab ingreſſu genuiſſet pluſquam 1065. milliones hominum quorum dimidium potuit eſſe ſuperſtes. Quid igitur omnes ſimul Tribus? etiam ſi ſerius generare cœperint, nec ſinguli ſingulis annis genuerint? Accipe enim ex Petauio l. 9. c. xiv. diagramma multiplicationis huius, quod ille applicat multiplicationi hominum poſt diluuium ex ſolo Iaphetho.

Diagramma Propagationis hominum.	
Anni ab ingreſſu in Aegyptum.	Numerus Filiorum.
8	8
31	64
54	512
77	4096
100	32768
123	262144
146	2097152
179	16777216
202	134217728
215	1065741824

Anni ab ortu Abrahæ.	Chronologia Capitis huius.
125	Iſaac anno 25. Promiſſio Dei iurata ad Abrahamum, & initium annorum 430. vſq; ad Exodum.
195	Iſaaci initium peregrinationis, & annorum 400. vſque ad reditum in Chananitidem.
290	Iacobi, & omnium Iſraelitarum ingreſſus in Aegyptum.
555	Exodus, & Lex data per Moyſen.
595	Exitus Iſraelitarum ex deſerto, & reditus in terram promiſſionis, ſeu Chananitidem.

CAPVT VII.

De Annis ab ortu Mariæ Aaronis, & Moyſis, vſq; ad mortem Ioſue.

CONCLVSIO VII.

Probabilius eſt anno ab ortu Abrahami 470. natam Mariam ſororem Aaronis, & Moyſis. Aaronem verò natum anno 474. Moyſen 476. Ioſue 514. Calebum 518. Miſſum porrò à Deo ad Pharaonem Moyſen anno 554. Exodum fuiſſe anno 555. die 15. Niſan feria 5. Aprilis 16. ineunte 17. poſt occaſum Solis, obijſſe autem Mariam, & Aaronem anno 594. & Moyſen anno 595. ſtatimq; illi ſucceſſiſſe Ioſue, huncq; obijſſe anno 623. poſt celebratum anno 608. primum Sabbaticum.

1 MAriam natam anno Abramico 470. Aaronem verò anno 474. & Moyſem 476. ſic oſtendimus. Anno ab ortu Abrahæ DLV. completo, & ineunte Hebraico anno DLVI. Moyſes eduxit Iſraelitas ab Aegypto, ex dictis cap. 6. nu. 4. & dicendis infra; ſed Exodi 7. nu. 7. dicitur: *Erat autem Moyſes octoginta annorum, & Aaron octoginta trium, quando locuti ſunt ad Pharaonem:* poſt quod tempus ſecutæ ſunt plagæ, quæ prudenter conſideratæ non occuparunt minus quam vnum annum, vt expendit oſtenditq; Salianus anno Mundi 2543. nu. 17. expreſſeq; habent Hebræi in Seder Olam, afferentes à die, qua Deus mandauit Moyſi, vt adiret Pharaonem, vſque ad diem exitus interceſſiſſe menſes 12. Ergo exitus Iſraelitarum incidit poſt completum annum

num 80. Moyſis, & anchoatum iam 81. & ideo ſubtrahendo annos 80. ſolidos annis Abrahæ 556. initis, reſtat annus 476. quo natus eſt Moyſes, & demptis duobus integris hinc, reſtat annus 474. pro ortu Aaronis, niſi velis natum ſub finem anni 473. Quia verò Hebræi in Seder Olam, ſuiſq; Calendarijs Mariam ſororem Moyſis ſeptennio ante ipſum natam dicunt, cadit eius natiuitas in annum 470. ab Abrahamo. Porrò Moyſes *cum implerentur ei anni quadraginta*, vt dicitur Actor. 7. num. 23. ideſt ſub finem anni 40. ex Ioſepho l. 1. antiq. c. 1. viſitauit fratres ſuos.

2 Ioſue natum anno ab Abrahamo 514. & Calebũ anno 518. ita conficimus. Ioſue cap. 24. nu. 29. & Iudicum 2. num. 8. dicitur: *Mortuus eſt Ioſue filius Nun, ſeruus Domini, centum, & decem annorum*. At eſſe mortuum anno 68. poſt exitum ab Aegypto, ideſt poſt Abrahæ annum 555. ferè completum oſtendemus num. 7. ergo mortuus eſt anno Abrahæ 623. cui detrahendo annos 109. completos, cadit eius natiuitas in Abrahami annum 514.

Caleb annos ſic inueſtigamus: Ioſue cap. 14. num. 7. Caleb ipſe ſic loquitur, *Quadraginta annorum eram, quando miſit me Moyſes famulus Domini de Cadesbarne, vt conſiderarem terram*, & num. 10. *Quadraginta, & quinque anni ſunt, ex quo locutus eſt Dominus verbum iſtud ad Moyſen, quando ambulabat Iſrael per ſolitudinem: hodie octoginta quinque annorum ſum*. Certum eſt autem Calebum miſſum eſſe de Cadesbarne ad conſiderandam terram promiſſionis anno 2. Exodi currente, & Moyſis 82. ipſa enim ineunte prima die menſis Niſan erectum fuit Tabernaculum, vt patet Exodi 40. deinde quinto circiter menſe miſſi ſunt 40. Exploratores ad luſtrandam terram Chanaan, *quando iam præcoquæ vuæ veſci poterant*, vt dicitur Numeror. 13. num. 21. currebat autem tunc annus ab Abrahamo 557. & Calebi quadrageſimo, ideſt 518. incœpit annus primus Calebi, eoque anno natus eſt inito iam Moyſis anno 43. & completo 42. proinde annus octogeſimus quintus Calebi, quo petijt à Ioſue in diuiſione terræ montem Hebron, vt dicitur Ioſue 14. nu. 12. erat ſeptimus currens à morte Moyſis, & per nos Abrahami annus 602.

3 Exodi ideſt exitus Iſraelitarum ab Aegypto annus primus inijt à 15. die menſis primi Niſan, vt conſtat ex c. 12. Exodi, expletis annis 430. habitationis in Ægypto, & in terra Chanaam, Exodi enim 12. nu. 40. dicitur: *Habitatio autem filiorum Iſrael, qua manſerunt in Aegypto fuit quadringentorum triginta annorum. Quibus expletis, eadem die egreſſus eſt omnis exercitus Domini de terra Aegypti*. Quo loco communiter Interpretes notant non ſignificari hic eo ipſo die expletos fuiſſe annos 430. ſed poſtquam completi fuerunt, omnes eadem die egreſſos non autem vno die aliquos, & alijs diebus reliquos: Verùm non eſt mihi inuerſimile eadem quoque die præcisè completos annos 430. qui eos c. 6. nu. 4. computandos oſtendi à Sacrificio Iſaaci, cuius tamen loco ſacrificauit arietem, cum enim illud fuerit figura Agni immolandi pro ſalute Mundi, & liberatione populi electi, ſicut eadem die Chriſtus mortuus eſt, quæ poſt eſum agni illuxit, quidni eadem die ideſt 15. Niſan primum Paſcha celebratum ſit poſt Agni necem & eſum, quo olim Iſaac immolandus, & eius loco aries immolatus fuit? Accidit illud anno Abrahami 125. cum Iſaac ingreſſus eſſet annum 25. vt ex traditione Hebræorum & Ioſepho communiter omnes recipiunt, ergo additis annis 430. incidit Exodus in annum Abrahami 555. quo die 15. Niſan expleti ſunt anni 430. eſto alioquin Iuliano more annos in Chronologia auſpicemur à Kalendis Ianuarij, & ſic intra eundem annum Abrahami completus ſit annus 80. Moyſis & initus 81. per aliquot dies; Quod ſi Moyſes compleuit annos 120. & die præcisè, quo mortuus eſt nempe die 7. Adar; annum 80. compleſſet 7. Adar præcedentis, et die 15. Niſan ſubſequentis habuiſſet annos 80. et præterea dies 37.

4 Quæ verò dies fuerit in forma anni Iuliani, quæ coincidit in diem 15. Niſan, ſeu diem Exodi pendet ex anno ante Epocham Chriſti, certum enim eſt fuiſſe diem plenilunij illius ciuilis, cuius decima quarta Lunæ dies accidit die verni Aequinoctij aut poſt iuxta dicta lib. 1. c. 12. Hebræi verò in Seder Olam c. 5. et plurimi cum illis tradunt eam diem fuiſſe feriam 6. mane, ſeu in aurora quæ ſubſecuta eſt feriam 5. Petauius l. 9. c. 24. cenſet fuiſſe annum ante Epocham Chriſti 1531. Cyclo Solis 19. Lunæ 10. Litera E. Exodumque 3. Maij. Scaliger lib. 5. de Emend. temp. pag. 374. fuiſſe annum ante Chriſtum 1497. et diem 22. Maij, eundem annum habet Henricus Philippi in Tabulis Synopſis Chronologiæ, et in Manuali pag. 51. ponit 16. Aprilis, Salianus anno Mundi 2544. et ante Chriſtum 1509. ſeu ante Epocham Chriſti 1510. diem Romanum non determinat, contentus referre opiniones Chronici Alexandrini die 14. Aprilis, Scaligeri in Euſebium, Caluiſij, & Capelli de die 16. Aprilis, Codomani, & Temporarij de die 26. Aprilis, Langius l. 2. c. 4. de annis Chriſti ait fuiſſe ante Epocham Chriſti 1503. Exodumq; 5. Aprilis. Nobis ille annus ex dicendis c. 9. fuit ante Epocham Chriſti 1592. ideoq; ex Canonib. in fine libri 1. traditis Cyclus Solis fuit 14. Lunæ 6. Plenilunium ciuile 17. Aprilis feria 6. et Exodus die 16. Aprilis fer. 5. et Pentecoſte, ac dies Legis latæ die 5. Iunij feria 6. iuxta Exodi cap. 19.

5 Mariam ſororem Moyſis mortuam eſſe anno Abrahami 594. eodemq; anno Aaronem, & anno ſequenti, ideſt 595. Moyſen; Colligo ſic. Anno Abrahami 595. completi ſunt anni 400. peregrinationis ſeminis Abrahæ juxta dicta cap. 6. num. 7. quando Iſraelitæ tranſito Iordane die 10. menſis primi, vt narratur Ioſue 4. nu. 19. deerant dies 5. ad complendum annum 40. ab Exodo: Eodem verò anno Iuliano mortuus erat Moyſes annorum 120. die 7. menſis vltimi Adar, hoc enim die Adar ſemper Hebræi ieiunarunt ob mortem Moyſi, vt extat in eorum Kalendario, Menſem autem eundem indicat Sacra Scriptura nam Deuteronomij 1. nu. 3. ait *Quadrageſimo anno*; ideſt ab exitu ex Aeg. vndecimo menſe, prima die menſis *Locutus eſt Moyſes ad filios Iſrael*, et expoſuit Deuteronomium populo, toto illo menſe in hoc conſumpto, deinde cap. 31. inquit *Centum viginti annorum ſum hodie, non poſſum vltra egredi & ingredi, præſertim cum Dominus dixerit. non tranſibis Iordanem iſtum* et cap. 34. *Aſcendit ergo Moyſes de campeſtribus Moab ſuper montem Nebo*, et nu. 5. *Mortuuſq; eſt ibi Moyſes, iubente Domino*, & nu. 7. *Moyſes centum & viginti annorum erat quando mortuus eſt*. Aaron verò currente eodem anno 40. ab Exitu mortuus fuerat menſe quinto iuxta illud numerorum 33. nu. 38. *Aſcenditq; Aaron Sacerdos in montem Hor iubente Domino; & ibi mortuus eſt, anno quadrageſimo egreſſionis filiorum Iſrael ex Aegypto, menſe quinto, prima die menſis, cum eſſet annorum centum vigenti trium*. At numerorum 20. dictum fuerat: *Veneruntq; filij Iſrael, & omnis multitudo in deſertum Sin, menſe primo, & manſit populus in Gades, mortuaq; eſt ibi Maria, & ſepulta in eodem loco*: Menſe ſcilicet primo anni 40. peregrinationis in deſerto, vt explicant in Chronico ſuo Hebræi, nempe in Seder Olam c. 9. vbi exponunt verba prædicta numerorum 20. dicentes: *Quadrageſimus voluebatur annus, & principium menſis Niſan*. Similiter Ioſephus lib. 4. antiq. cap. 4. *Eodem tempore ſorori eius Mariamnæ vltimus dies vitæ aduenit, quadrageſimo anno ex quo Aegyptum reliquerat menſis Xanthici Luna prima*; at in Calendario Hebraico, & Chronico dies mortis Mariæ notatur die 10. Niſan, de anno 40. conſentiunt Comeſtor in Hiſt. Scolaſtica; Dionyſius, Vatablus, Caietanus Adrichomius, Lyranus, Caietanus, Abulenſis in 20. num. qui aſſerit eſſe communem, Torniellus, Salianus, et Spondanus ad annum Mundi 2583. Lorinus, Cornel. à Lapide, Henricus Philippi in Manuali ad c. 20. Numeror. Petauius, & Tirinus in Chronico; Solus Genebrardus abſq; neceſſitate putauit Mariam mortuam anno 39. ab exitu ineunte, omnibus igitur computatis Maria mortua eſt anno Abrahami 594. initio veris, & inde menſe quinto in fine ætatis Aaron, anno verò 595. Moyſes circa menſem Martium.

6 Mortuo Moyſe ſtatim Ioſue, ſucceſſit ei vtpote à Deo per Moyſen deſignatus, vt exprimitur Deuteronomij 34. à num. 8. & Ioſue c. 1. ſucceſſit inquam ſtatim die 7. aut 8. menſis Adar ante terminum luctus, quia populo ad ſeditionem, & murmur procliui, non expediebat dilatio, & interregnum ſine duce, & id probabilius cenſent pleriq; Hebræorum apud Lyranum, Andreas Maſius in Ioſue, & multi antiqui apud Abulenſem, & Salianus anno Mundi 2584. num. 4. Fuerat enim ante mortem ſuam deſignatus, & nominatus à Moyſe ſucceſſor, eſto non niſi fletu poſt mortem Moyſis expleto Dominus locutus ſit ad Ioſue, eumq; confortarit ad tranſitum Iordanis &c. ideoq; Abulenſis, Hugo, Caietanus, Serarius, Menochius, Bonfrerius,

Hen-

Henricus Philippi, & quidam Rabbini principatum Ioſue auſpicentur ab ea Domini loquutione poſt fletum ſuper Moyſe, quem conſtat ex Deuteronomij fine duraſſe 30. dies atq; adeo abſolutum 7. die menſis Niſan ſubſequentis cuius die 10. Ioſue cum populo tranſiuit Iordanem, vt narratur Ioſue 4. 21 quomodo intra duos treſue dies potuerunt à Ioſue mitti exploratores, & illi redire & præparari omnia neceſſaria ad tranſitum? ergo longè probabilius eſt multo ante fletus finem Ioſue exercuiſſe populi principatum.

7 Quot verò annis illum exercuerit ſacra hiſtoria non tradit, ſed Ioſue 24. nu. 29. ait: *Et poſt hæc mortuus eſt Ioſue filius Nun ſeruus Domini centum, & decem annorum.* At capite 11. dictum erat eum bellando, & obſidendo multas Vrbes expugnaſſe, & num. 18. additum: *Multo tempore pugnauit Ioſue contra reges illos*, & cap. 12. in fine, *Reges triginta vnus*, & cap. 13. dicitur: *Ioſue Senex, prouectæque ætatis erat &c.* ibidemq; præcipitur diuiſio terræ per ſortes, & cap. 14. Caleb annorum 85. petijt à Ioſue montem Hebron, quod accidiſſe anno 7. à morte Moyſis ſupra oſtendimus, deinde vſque ad caput 23. narratur reliqua diuiſio per ſortes, cap autem 23. *Euoluto autem multo tempore poſtquam pacem dederat Iſraeli ſubiectis in gyro nationibus vniuerſis, & Ioſue iam longæuo, & perſenilis ætatis &c.* Ex quibus mihi certum eſt Ioſue rexiſſe populum multo pluribus quam 7. annis, quidquid dicat Adrichomius, & Maſius. Decem fuiſſe putant Caietanus, Torniellus, Spondanus, Mercator, ac Temporarius, *Quatuordecim* verò R. Moyſes Maiemon, & Petauius lib. 9. cap. 33. Septemdecim autem fuiſſe cenſet Io. Lucidus lib. 2. Genebrardus, Arias Montanus, Io. Benedictus in 3. Regum cap. 6. Salianus anno mundi 2600. num 3. & 4. vbi pro hoc numero adducit Brougtonum, Beroaldum, Heluicum, Tremellium; Henricus Philippi in Manuali ad cap. 24. Ioſue, Tirinus in Chronico Sacro cap. 20. ſed annos *Vigintiquinque* numerant Ioſephus lib. 5 antiq; cap. 1. Zonaras, & Melchior Canus in locis Theol. *Vigintiſex*, Beda, Comeſtor, Treculphus, Bellarminus, Gordonus Codomanus, vel ſi terminos incluſeris *Vigintiſeptem*, vt S. Auguſtinus lib. 15. Ciuit. cap. 11. Sulpicius Seuerus lib. 1. Georgius Syncellus, Africanus, Clemens Alexand l. 1. Strom. Euſebius in Chron. Chronicon Alexandrinum, Nicephorus, Gagneus, Bibliander. *At vigintiocto* fuiſſe Hebræi communiter in Seder Olam cap. 12. R. Salomon, R. Kimhi, R. Abram Zagut, R. Godolias in catena fol. 14. & 97. Maſius in cap. vlt. Ioſue Phrygio, & alij, triginta Eupolemus apud Euſeb. lib. 9. de præpar. *Triginta annum duoſue* Q. Iulius Hilarion, Sebaſtianus Verronius, & Functius. Maior itaq; pars ſtat pro annis circiter 28. Nam qui annos 17. contendunt, vt Salianus, Tirinus, & Philippi ex eo quod alioquin ex annis Ioſue & Iudicum non efficietur ſumma annorum 480. quos l. 3. Regum cap. 6. numerat ab Exodo ad fundamenta Templi, quam ſit id incertum, & obſcurius concluſione inde probata, patebit ex capite ſequenti. Iam ſi cum communi Hebræorum ſupponamus fuiſſe annos 28. incompletos, ſed 27. completos, mortuus fuerit Ioſue anno 68 ab Exodo, idest Abrahami 623. & ſucceſſerit Moyſi annos natus 83. ortuſq; fuerit anno Abrahami 514. quod interim probabilius cenſeo.

8 Quod ſpectat ad annos Sabbaticos, Iubilæoſq; & eorum exordium, iam libro primo cap. 16. omnes has quæſtiones expediuimus; eo igitur Lector recurrat, videbit enim probabilius eſſe primum annorum Sabbaticorum fuiſſe annum 14. Ioſue, idest Abrami, ſecundum nos 608. & primum Iubilæorum annum Abrahami 658.

CAPVT VIII.

De Annis ab Exodo, ad Fundamenta Templi Salomonis.

CONCLVSIO VIII.

Quamuis ex 3. Regum cap. 6. vt iacet nunc in Vulgata editione, & propter multorum auctoritatem videatur probabile ab Exodo ad fundationem Templi Salomonici interfuiſſe Annos CDLXXX. Reuera tamen quia ex libris Geneſis, Iudicum, & Regum ſimul certò, ex Actis autem Apoſtolor. c. 13. probabiliſſimè, multo plures Anni huius interualli colliguntur nempe DLXXX. valde probabile eſt corrigendum Librariorum mendũ in Vulgata, reponendoſq; annos DLXXX. aut annos CDLXXX. aliunde computandas eſſe, quàm à primo egreſſu Iſraelitarum ex Aegypto.

1 Difficillimam de his annis controuerſiam reddidit multiplicitas opinionum orta ex tribus Sacræ Scripturæ libris, in hoc apparenter ſibi repugnantibus; videlicet ex toto libro Iudicum, ex lib. 3. Regum c. 6. & ex Actis Apoſtolorum c. 13. Opinionum autem quædam ſuppeditant nobis fundamenta, quibus nituntur, quædam nudam ſummam annorum. Exordiar à prioribus. Ioſephus lib. 10. antiq. cap. 11. ait Templum Salomonis concrematum à Nabuchodonoſore anno ab ipſius fundatione CDLXX. & Exodo MLXII. ſubtrahe 470. ab 1062. reſtant ab Exodo ad fundationem DXCII. & totidem habentur in Græco Codice lib. 8. antiq. cap. 2 vbi *πεντακόσια, καὶ ἐνενήκοντα, καὶ δύο* i *quingenti nonaginta duo.* Mendum enim eſt in Sigiſmundi Gelenij Latina translatione vbi DCX. pro DXCII. at ex datis ab ipſomet Ioſepho colliguntur anni 597. Nam lib. 6. antiq. c. 6. inquit: *Sub Moyſe enim, & diſcipulo eius Ieſu, qui tum exercitui cum imperio præfuit, optimates rem adminiſtrabant; poſt cuius mortem octodecim annis populus ſine ſummo Magiſtratu vixit. Deinde rurſus ad priſtinam regiminis formam redierunt, eum qui belli gerendi ſcientia, & fortitudine præcelleret, Iudicem ſupremum conſtituendo. Proinde totũ hoc tempus, quo talis ſtatus durauit, Iudicum appellarunt. Samuel autem Propheta &c.* Demptis igitur ex anarchia annorum 18. annis 8. ſeruitutis ſub Chuſano, de quibus mox, reſtant anni 10. pro ſenioribus, quibus poſt mortem Ioſue viuentibus, populus manſit in cultu Dei. Anteà verò lib. 4. c. 8. retulit Moyſis principatum annorum 40. & lib. 5. c. 1. Ioſue præfecturam *poſt Moyſis obitum an-*

	Iudices, vel ſeruitutes.	Anni
	Moyſes in deſerto	40
	Ioſue.	25
Anarchia	Seniores poſt eũ	10
Anarchia	Seruit. ſub Chuſã	8
	Cenizus.	40
	Seruit. ſub Eglon.	18
	Ehud.	80
	Sanagarus.	1
	Seruit. ſub Iabin.	20
	Barac, & Debora.	40
	Seruit. ſub Madianitis.	7
	Gedeon.	40
	Abimelech.	3
	Iairus.	22
	Seruit. ſub Ammonitis.	18
	Iephthe.	6
	Apſanes.	7
	Helon.	10
	Abdon.	8
	Seruit. ſub Philiſt.	40
	Samſon.	20
	Elis, ſeu Helis.	40
	Samuel ſolus.	12
	Samuel, & Saul.	18
	Saul ſolus.	20
	Dauid.	40½
	Salomon.	3½
		597
	adde Tholæ 23.	620

norum viginti quinque: & cap. 2. ad Anarchiæ tempus refert geſta à tribubus Beniamin, & Dan, quæ in libris Iudicum narrantur à capite 19. ad finem; deinceps Ioſephus à lib. 5. capite 3. ad finem libri, & libro ſexto, atq; initio libri 7. recenſet annos, quos fideliter eum perlegens ordinaui in adiecto Laterculo, ſed in noſtro Codice ex translatione Sigiſmundi Gelenij deſunt anni 23. Tholæ Iudicis, quibus additis ad ſummam priorem, fiunt anni 620. Sed ſi anni 20. Samſonis includantur in annis 40. Philiſthææ vexationis, cui incluſioni nihil repugnat narratio Ioſephi, eſſent anni 600. At Iſaac Voſſius in Sacra Chronologia cap. 4. 7. & 20. colligit ſecundùm Ioſephum annos 592. ſed certè non ex Ioſephi numeris partialibus, quos potius ex libro Iudicum deſumit, & Ioſue dat annos modo 26. modo 18. & Sauli ſimul cum Samuele modo 32. modo 40. & Anarchiæ annos 18. diſſimulat. Supponendi ſunt autem ex lib. 6. Ioſephi c. 14. & 15. anni præfecturæ Samuelis ſolius 12. & cum Saule 18. & Saulis ſolius 20.

3 *Sulpicius Seuerus* paulo antiquior SS. Auguſtino, & Hieronymo, & extremis ſuis annis ijs coæuus lib. 1. Sacræ Hiſtoriæ à Moyſe ad Salomonem vſque recenſet ſingillatim annos, quos ex ipſo in laterculo diſpoſui. De Ioſue ſic ait: *Ieſus mortuus eſt anno ætatis decimo, & centeſimo. De imperij autem eius tempore parum definio: frequens tamen opinio eſt XX. & VII. annis cum Hebræis præfuiſſe.* De Gothoniele ait: *Donec Gothoniel Duce in libertatem vindicati, per quinquaginta annos rerum potiti ſunt.* Igitur non bene Sigonius ibi ait in his 50. annis contineri tempus totum à morte Ioſue ad mortem Othonielis; nam annis 7. quibus ſubacti ſunt à rege Meſopotamiæ rerum potiti non ſunt; Poſt Samſonem nominat Simmichar, & ait populum fuiſſe deinceps ſine duce, & ciuile bellum ortum contra Beniamitas, ſubiungit tamen multos annum vnum tribuere Simmicharo; multos immediatè poſt Samſonem collocare Heli, & concludit. *Nos eam rem, vt parum compertam, in medio relinquemus*: poſteà de hac ambiguitate loquens: ait: *Cæterùm à morte Ieſu vſque in id tempus, quo Samſon defunctus eſt numerantur anni CCCCXIX.* Ex quo euidens eſt eum annos Samſonis non includere in annis 40. Philiſthæorum; vbi non ſatis mirari poſſum Sigonij hallucinationem, qui non dubitat redigere hunc numerum ad 339. relictis nimirum annis ſeruitutum; quos tamen Sulpicius annumerat. Porrò annos regiminis Heli cum LXX. Interpretibus definit 20. propoſitis deinde dubijs hinc inde de annis Samuelis, & Saulis, concludit probabilius eſſe ex Actibus Apoſtolorum annos 40. ſpectare ad Samuelem, & Saulem ſimul. Tandem in Salomone ita concludit: *Quarto ferè imperij anno primum fundamentum iecit, à profectione Hebræorum ex Aegypto anno ferè octauo, & octogeſimo, & quingenteſimo. Licet libro Regnorum tertio CCCCXL. fuiſſe referantur: quod nequaquam conuenit. Siquidem per ſeriem ſuperius comprehenſam facilius fuerit, vt minus fortaſſis annorum, quàm amplius annotarim. Sed non dubito librariorum potius negligentia, præſertim tot iam ſeculis intercedentibus, veritatem fuiſſe corruptam, quàm vt Propheta errauerit, ſicut in hoc ipſo noſtro opuſculo futurum credimus, vt deſcribentium incuria, quæ non incurioſè à nobis ſunt digeſta, vitientur.* Quid ſi Scholiaſtes aliquis ea vitiauerit? Nempe ibi Sigonius audet, ex falſa, de qua prius, opinione de annis à Ioſue ad Samſonem, corrigere & hic Sulpicium ac reducere annos omnes ad DX. Cum ex datis à Sulpicio ſint DXC. vel quia terminos includere noluit, vt ſecurior eſſet de annis completis 588. plures potiùs indicans fuiſſe ob neglectos Anarchiæ annos ignotos.

	Anni
Moyſes	40
Ieſus	27
Seru. ſub R.	—
Meſopotamiæ	7
Gothoniel	50
Seru. ſub Eglon	18
Adon	80
Semigar	1
Seru. ſub Iabin	20
Barac, et Debora	40
Seru. ſub Madian	7
Gedeon	40
Abimelech	3
Thola	22
Iair	22
Ser. ſub Ammon	18
Iepta	6
Eſebon	7
Allon	10
Abdon	8
Seru. ſub Philiſth.	40
Samſon	20
Heli	20
Samuel, & Saul.	40
Dauid	40
Salomon	3
Summa	590

4 *Beda* in Acta Apoſtolorum ad cap. 13. exponens verba Apoſtoli illa. *Et dedit illis Saul annis quadraginta* ſubiungit: *Credo quia liber Regum non apertè quot annis Saul regnauit, exponit, Apoſtolum vulgo loquentem, hoc quod fama crebrior haberet, dicere voluiſſe. Sed quærentes ſollicitius ibidem, ſicut & Chronicorum libri teſtantur, inuenimus Samuel, & Saul annis quadraginta Iſraeli præfuiſſe: Factum eſt enim inquit, Quadringenteſimo octogeſimo anno egreſſionis filiorum Iſrael ex Aegypto, cœpit Salomon ædificare templum Domino anno quarto regni ſui. Cum verò ad trecentos nonaginta ſex annos, quibus Iudices præfuerunt, vt eorum liber indicat, quadraginta Dauid, & Salomonis quatuor adiicies, reſtant quadraginta, quorum (vt Ioſephus teſtis eſt) Samuel viginti, & Saul alios totidem in regimine tranſegerunt.*

Quid Ioſephus de his tradiderit, iam vidimus n. 1. Quod verò velit ſummam ex annis 396. Iudicum & 44. Dauidis, ac Salomonis; ideſt annos 440. detrahi ab annis 480. vt reſtent 40. pro Samuele & Saule, non rectè facit: anni autem 480. de quibus 3. Regum ſunt anni ab Exodo ad Templum, non ab initio Iudicum ad templum. Deinde non apparet quo fundamento Iudicum annos definiat 396. Sed demus eſſe tales, vtique additis 40. Moyſis, & 40. Saul, ac Samuel, & 44. Dauid, & Salomonis, fiunt 520. & ſi addas annos ſeruitutis 111. fiunt 631. ſi verò eos detrahas, reſtant 409. quare nullo pacto ſalua eſt illa ſumma annorum 480. quam ex 3. Regum pro fundamento adducit.

Clemens Alexandrinus lib. 1. ſtromatum valde varius eſt in recenſendis Iudicum annis, dat tamen *Ioſue* annos 27. Gothonieli 50. diſtinctos à ſeruitute annorum 8. ſub Chuſachare, & Heli 40. & Samueli 27. & Sauli 20. deinde concludit: *Fiunt ergo à Ieſu Naue vſque ad tempus, quo Dauid regnum accepit, vt nonnulli quidem volunt, anni quadringenti quinquaginta; vt autem propoſita oſtendit Chronographia, colliguntur anni quingenti vigintitres, menſeſq; ſeptem vſq; ad mortem Dauidis* additis ergo 40. Moyſis in deſerto, & 4. ferè Salomonis, fiunt ab Exodo ad fundamenta templi anni ferè 567.

5 Euſebius in Chronico numerat ab Exodo ad fundamenta Templi annos 480. fundans ſe in lib. 3. Regum c. 6. vbi ſcriptum eſt: *Factum eſt ergo quadringenteſimo, & octogeſimo anno egreſſionis filiorum Iſrael de Terra Aegypti in anno quarto menſe Zio (ipſe eſt menſis ſecundus) Regni Salomonis ſuper Iſrael, ædificari cœpit Domus Domini.* Et ita habet Chaldæus paraphraſtes. & licet ſeptuaginta Interpretes in editione Romana, & Pariſina habeant. *τεσσαρακοστῷ καὶ τετρακοσιοστῷ ἔτει.* nempe, *quadrageſimo, & quadringenteſimo anno.* Et ita legeretur tempore Sulpicij; poſteà tamen in Complutenſi editione, & Nobilius in notis ad Sixtianam, & Vulgata emendarunt reponentes *ὀγδοηκοστῷ καὶ τετρακοσιοστῷ ἔτει. octogeſimo, & quadringenteſimo anno.* Salmanticenſis quoq; Iudæus, qui ſcripſit Seder Olam ait: *Anno quarto regni ſui cœpit Salomon extruere Templum, anno Mundi 3928. quo tempore finiunt anni 480. egreſſionis ex Aegypto.* Sed quia ex libro Iudicum ſimul cum libris Regum colliguntur multo plures anni, vt ex Ioſepho, Clemente Alexandrino, & Sulpicio didicimus, & ex infra dicendis conſtabit, ideo Euſebius, eiuſq; ſectatores annos ſeruitutum includunt in annis Iudicum, ait enim Euſebius in priore Chronico. *Hebræorum primus Iudex de tribu Iuda Gothoniel anni XL. poſt mortem Ieſu tenuerunt ſubiectos Hebræos alienigenæ annis octo, qui iunguntur Gothonielis temporibus, ſecundùm Hebræorum traditiones*; & ſimiliter affirmat de aliarum ſeruitutũ annis. Sed certè Ioſephus eos non includit. Euſebium ni-

	Anni
Moyſes	40
Ioſue	17
Othoniel	40
Aod	80
Barac, & Debora	40
Gedeon	40
Abimelech	3
Thola	23
Iair	22
Iephthe	6
Abeſſan	7
Aialon	10
Abdon	8
Samſon	20
Heli	40
Samuel, & Saul	40
Dauid	40
Salomon	4
Summa	480

hilomi-

hilominus ſecuti ſunt, Oſorius, Iſidorus, Petrus Comeſtor in hiſtoria Scholaſtica, Hugo, Lyranus, Abulenſis, Arias Montanus lib. de Seculis, Genebrardus cum aliquot Rabbinis recentioribus, item Marianus Scottus, Bellarminus, Gordonus, & Samerius in ſuis Chronicis, Scaliger lib. 5. emend. temp. p.380. Origanus tomo 1. Ephemer. Torniellus ad annum Mundi 2591. nu.17. Baradius, Sanctius, Cornelius à Lapide, Salianus, et Spondanus ad annum Mundi 2600. et 3023. Henricus Philippi in Synopſi Chronol. c 3. Tirinus in Chronico Sacro cap. 33. et Langius lib. 2. de Annis Chriſti c.7. Inter quos Salianus, Henricus Philippi, & Tirinus ordinant annos, ſicut vides in laterculo hic adiecto. Et Salianus cum Turcellino, & Ribera lib. 1. de templo admittit dici poſſe quieuiſſe terrã 40. annis ſub Othoniele, ideſt vſque ad finem anni 40. etiam ſi non totis illis quieuerit, ſed prioribus octo fuerint ſub ſeruitute Chuſan. Annos autem 17. Ioſue eligunt, non alio fundamento, quã quòd non aliter ſtare poteſt ſumma annorum 480. iuxta Vulgatam.

6 Sed huic opinioni, licet multorum auctorum, obſtat *Primò* annorum 17. Ioſue gratis conficta paucitas, & contra plurimorum Doctorum, & Hebræorum traditionem, qui non minus quam 25. & multi 27. plurimi 28. tribuunt, vt diximus cap. 7. nu. 7. *Secundò* omiſſio annorum, quibus anarchia viguit, ſeu quibus non erat Rex, ſeu Iudex in Iſrael, vt expreſsè dicitur Iudicum 18. nu. 1. & 31. & cap. 21. num. 24. quos annos poſt obitum Ioſue, vſq; ad primi Iudicis initium fuiſſe 18. aſſerit Ioſephus lib. 6. antiq. c.6. *Tertiò* incluſio illa ſeruitutum omnium in annis Iudicum, ſub quibus Terra Iſraelitarum quieuiſſe dicitur eſt manifeſtè, non dico contra Ioſephum, ſed contra Sacram Scripturam, nec ſine violentiſſima interpretatione poteſt adſtrui, loquendo de primis quatuor, aut quinque ſeruitutibus. Quando enim tempore Iudicis alicuius Terra non omnino quieuit, ſed ex parte tantum, vel incœpit quieſcere, Scriptura non dicit *Quieuiſſe terram*; ſic Iudicum 13. cum eſſet dictum de Domino: *Qui tradidit eos in manus Philiſthinorum quadraginta annis*, & num. 5. prædictum fuiſſet, Manuæ filium ipſi naſciturum eum illa clauſula: *& ipſe incipiet liberare Iſrael de manu Philiſthinorum* poſt deſcriptam nu. 15. victoriam Samſonis, qua in maxilla aſini interfecit mille viros concluditur: *Iudicauitque Iſrael in diebus Philiſtym viginti annis*, quod repetitur in fine capitis 16. poſt narratam eius mortem quando ſecum oppreſſit omnes principes Philiſthinorum, cum tribus millibus eorum. Quia enim à prima illa victoria cœpit quidem liberare Iſraelitas, ſed tamen Philiſthæi non deſtiterunt totaliter ab eo vexando quandiu vixit, ſeu annis 20. iudicauit Iſrael, ideo non eſt ſcriptum quieuiſſe terram, ſed eum iudicaſſe, nec id ſimpliciter, ſed: *In diebus Philiſtym*, ideſt quando adhuc Philiſthæi ex parte dominabantur Iſraelitis, aut eos vexabant. Quam limitationem non addit Scriptura quando dicit alios Iudices iudicaſſe.

At quando poſt longam vexationem, & ſeruitutem ſub alienigenis, Deus ſuſcitauit Iudices, qui totaliter liberarunt populum ſuum à ſeruitute, & infeſtatione, apertiſſimè Scriptura diſtinguit annos ſeruitutis, ab annis totalis quietis, & pacificæ poſſeſſionis ſic Iud. 3. num. 8. dicitur: *Tradidit eos in manus Chuſan Raſathaim Regis Meſopotamiæ, ſeruieruntq; ei octo annis, & clamauerunt ad Dominũ, qui ſuſcitauit eis Saluatorem, & liberauit eos; Othoniel videlicet filium Cenez fratrem Caleb minorem, fuitq; in eo Spiritus Domini, et iudicauit Iſrael, egreſſuſq; eſt ad pugnam, & tradidit Dominus in manus eius Chuſan Raſathaim Regem Syriæ, & oppreſſit eum. Quieuitque terra quadraginta annis, & mortuus eſt Othoniel.* Quis non videat ex his verbis colligi potuiſſe quidem Othoniel iudicaſſe Iſrael aliquantulo tempore ante illam victoriam, ſed tamen annos 40. quietis poſt illam ſecutos nullo modo pertinere ad præcedentes annos 8. ſeruitutis? Similiter eum eodem cap. nu. 14. dicatur: *Seruieruntq; filij Iſrael Eglon Regi Moab decem, & octo annis, & poſtea clamauerunt ad Dominum, qui ſuſcitauit eis Saluatorem vocabulo Aod.* Et num. 30. poſt necem Eglonis concludatur: *Humiliatuſq; eſt Moab in die illo ſub manu Iſrael, & quieuit terra octoginta annis*; quis non agnoſcat quietem 80. annorum fuiſſe poſtea quàm clamauerunt ad Dominum, & liberati ſunt per Aod? Nam ſi anni illi 18. ſeruitutis incluſi fuiſſent in annis 80. faciliimè, & veriori ſenſu, ac ſine ambagibus minimè neceſſarijs, periculoq; decipiendi Lectorem dixiſſet: *Quieuitq; terra ſexaginta duobus annis.*

At inquies, Iudicum 4 num. 3. de Iabin Rege Chanaam, eiuſq; duce Siſara dicitur: *Clamaueruntque filij Iſrael ad Dominum, nongentos enim habebat falcatos currus, & per viginti annos vehementer oppreſſerat eos: Erat autem Debora Prophetiſſa vxor Lapidoth, quæ iudicabat populum in illo tempore.* Ergo quando narrata nece Siſaræ, & victoria de Iabin, in fine capitis 5. dicitur: *Quieuitque terra per quadraginta annos*, in his annis includitur ſeruitus prædicta, quia in diebus illius ſeruitutis, iam Debora iudicabat populum. Sed nulla, & falſa eſt hæc illatio, non enim dicit Scriptura Deboram iudicaſſe per 40. annos, imò licet inde feratur iudicaſſe ante illam victoriam, non tamen conſtat an ipſa deinde vel ſola, vel cum Barac, vel hic ſine illa iudicarint populum totis 40 annis quietis; Sed tamen explano Scripturæ contextu conſtat annos 40. quietis diſtinctos eſſe ab annis 20. vehementis oppreſſionis. Pariter quando Iud. cap. 10. num. 8. ſcribitur: *Dominus iratus tradidit eos in manus Philiſtym, & filiorum Ammon; afflictique ſunt, & vehementer oppreſſi per annos decem, & octo*, & poſtea *quando* filij Ammon conuenerunt contra filios Iſrael in Galaad, & principes Galaad dixerunt: *Qui primus ex nobis contra filios Ammon cœperit dimicare, erit dux populi Galaad*, vt dicitur Iud. 10. num. 18. Capite autem 11. & 12. deſcriptis victorijs Iephthe num. 7 ſcribitur. *Iudicauit itaq; Iephthe Galaadites Iſrael ſex annis, & mortuus eſt*: Satis liquet eum non fuiſſe electum in ducem, & principem Galaaditarum, & multo minus in Iudicem totius Iſrael, niſi poſt debellatos Ammonitas, & indirectè repreſſos Philiſthæos eorumq; fœderatos, atque adeo ſex annos hoſce, non eſſe includendos in annis 18. ſeruitutis: præſertim cum ſub ſequentibus Iudicibus Abeſſan, Aialon, & Abdon nulla mentio fiat de Philiſthæis.

Sed reuertendo ad filum hiſtoriæ: Cap. 6. Iudicum dicitur: *Fecerunt autem filij Iſrael malum in conſpectu Domini, qui tradidit illos in manu Madian ſeptem annis, et oppreſſi ſunt valde ab eis*; qua oppreſſione narrata poſt pœnitentiam, clamoremq; ad Dominum, & poſt miſſum Gedeonem à Deo, & huius victorias de Madianitis tandem cap. 8. num. 28. concluditur. *Humiliatus eſt autem Madian coràm filijs Iſrael, nec potuerunt vltra ceruices eleuare, ſed quieuit terra per quadraginta annos, quibus Gedeon præfuit.* Ergo non eſt ſenſus tantùm terram quieuiſſe, vſque ad finem anni quadrageſimi; ſed quieuiſſe, per quadraginta illos annos quibus præfuit Gedeon, qui certè nec præfuit illis annis 7. quibus oppreſſi erant valde ſub Madianitis.

Quartò denique ex verbis Apoſtoli Actor. 13. congruentius intellectis colligitur ab Exodo ad Templi fundamenta, multo plures quàm 480. annos interfuiſſe, vt inferiùs oſtendemus, ergo non debemus ob vnicum, ac ſingularem textum Vulgatæ in 3. Regum cap. 6. poſtponere tot alios eiuſdem Scripturæ textus, aut illis violenta interpretatione abuti; ſed potiùs in illo vnico, aut vitium à librarijs ortum agnoſcere, aut interpretatione aliqua probabili conciliare eum alijs; & ideo duæ Claſſes Auctorum repertæ ſunt. vna reprobantium ſummam annor. 480. altera conciliantium, quibus præiuit Canus, & Petauius.

7 *Melchior* enim *Cano* lib. 11. de locis Theol. cap. 5. ad Argum. 12. non exiſtimat fidei, aut religionis quæſtionem eſſe, num iſte numerus annorum 480. vitio librariorum, vt de alijs locis conſtat, mendoſus ſit, cum ex libro Iudicum, vnà cum Geneſi, & libris Regum colligantur minimum anni 574. ab Exodo ad Templi fundamenta, nihil de Ioſue, & Senioribus loquendo; nec poſſint defendi anni 480. niſi dicendo auctorem libri Regum noluiſſe enumerare annos ſeruitutum, ſed annos Ducum, Iudicum, & Regum, ideoq; concludit, *Anni ergo plures ab eo, quo Iſrael exceſſit de Aegypto, ad templi initia fluxere: ſed Ducum, Iudicum, et Regum non fluxere niſi quadringenti octoginta*: Cani ſententiam ſecutus eſt Emanuel Sà, et Serarius in 3. Regum c. 6. et Gerardus Voſſius in Iſagoge Chronol diſſ. 8. cap. 7. in prima ſolutione. Sed mihi maius inconueniens videtur admittere Sacrum Hiſtoricum ſcientem, volentemq; numerum aut falſum, aut deficientem, et ſine cauſa mutilatum, pro vero, et ad Chronologiam Sacram illuſtrandam idoneo,

ſubſtituiſſe, quàm errorem in numeris adſcribere Librarijs: Non enim dixit anno 480. *regiminis*, aut huiuſmodi, ſed anno *egreſſionis ab Aegypto*, ergo voluit deſignare tam certum annorum numerum, quam certam Epocham, vnde illi computandi eſſent. Abſolutè itaque loquendo iuxta opinionem hanc ab Exodo ad Templi fundamēta ſunt multo plures anni quam 480.

8 Dionyſius Petauius lib. 9. de Doctrina tempor. cap. 53. & Petrus Poſſinus in Genealogia Chriſti cap. 23. vt concilient annos Iudicum, cum annis 480. dicunt in 3. Regum cap. 6. annos computari non ab Exodo ſeu egreſſu ex Aegypto, inito à tranſitu per mare Rubrum, ſed ab egreſſu poſt 40. annos completo, quando cum arca tranſierunt per Iordanem. Idcirco enim in pſalmo 113. ſimul poni quædam in principio, quædam in fine annorum 40. facta, canitur enim: *In Exitu Iſrael de Egypto*, & paulo poſt *Mare vidit, & fugit, Iordanis conuerſus, eſt retrorſum*. Sic Deuteronomij 4. num. 45. & 46. expoſitio Deuteronomij dicitur facta à Moyſe, *Quando egreſſi ſunt de Aegypto*; cum tamen conſtet factam eſſe ſub finem 40. annorum & vitæ Moyſis; itaq; à primo Exodo ad fundamenta Templi fuiſſe re ipſa annos 520. ſed ab Exitu conſummato poſt 40. annos eſſe annos 480. ad quos ipſos colligendos, cum anni primarum quatuor ſeruitutum euidenter in Sacra Scriptura diſtinguantur ab annis Iudicum, aliarum tamen ſeruitutum annos non diſtinguunt. Ordo autem annorum, & Syntaxis apud Petauium, talis eſt, qualem in laterculo hic vides.

	Anni
Moyſes	40
Ioſue	14
Seniores	10
I. Seruitus	8
Othoniel	40
II. Seruitus	18
Aod	80
III. Seruitus	20
Debora	40
IV. Seruitus	7
Gedeon	40
Abimelech	3
Thola	23
Iairus	22
V. Seruitus	0
Iephthe	6
Abeſan	7
Elon	10
Abdon	8
VI. Seruitus	0
Samſon	20
Heli	20
Samuel, & Saul	40
Dauid	40
Salomon	4
Summa	520
Sine Moyſe	480

Hic modus conciliandi, licet præcedenti ingenioſior, & tolerabilior, abſolutè tamen minus placet. *Primò* quia contra communem opinionem Hebræorum, & aliorum annos Ioſue, qui fuere plures quam 25. reſtringit ad 14. non alio fundamento, quàm, vt colligat ſine annis Moyſis, annos 480. *Secundò* quia omittit tempus *Sangari*, qui iudicauit poſt Aod, & tempora intermedia inter mortes Iudicum, & initia ſeruitutum, neque enim Deus tradebat populum ſuum in manus alienigenarum, niſi poſtquàm mortuis Iudicibus ad Idololatriam aliaue peccata delapſi, vel relapſi erant; *Tertiò* quia aliud eſt dicere *Anno 480. Egreſſionis filiorum Iſrael ex Aegypto*, & Chronologi munus exercendo, temporis certi interuallum, & Epocham annorum deſignare, vt ſolet fieri in rebus memorabilibus, & ita voluiſſe deſignare apparet ſacrum hiſtoricum, aliud in eodem cantico, aut narratione recenſere tum ea quæ ab initio facta ſunt, tum ea quæ poſtea ob connexionem rerum, & mirabilia Dei ſucceſſiue patrata ad fauorem populi Iſraelitici, nec in illius Cantici perioche deſignatur exitus ab Aegypto tantum, ſed etiam a populo barbaro reliquo, qui ſe in via per deſertum, aut in tranſitu ad Chananitidem oppoſuit. Illud verò: *Quando egreſſi ſunt*, præteritam iam egreſſionem ſignificat, & ex Hebraico æquè benè, ſi non melius, verti potuit: *Poſtquam egreſſi ſunt*, vt contra Petauium notat Langius lib. 2. cap. 7. Denique 40. annorum intercapedo non patitur vt vnus egreſſus, & alter moraliter pro eodem accipiantur. Vt nihil dicam de annis 18. quintæ ſeruitutis confuſis cum annis diuerſorum Iudicum, quod non poteſt fieri ſine vi illata Sacro textui, vt diximus nu. 6. dum de Iephthe.

9 Reliquas opiniones non habeo vnde examinem, ſed eas vna cum præcedentibus in ſequenti Synopſi propono.

Ab Exodo ad Templi fundam.	Anni
Septuaginta Interpretes 3. Reg. 6. in aliquibus editionib. In alijs.	440 480
Vulgata, et Hebr. Codices, Euſebius, et alij adducti nu. 5.	480
Aimoinus lib. 4. de Geſtis Francorum.	489
Beda Retract. in Acta Apoſt. c. 13.	490
antea ibidem, ex datis ab ipſo	520
et additis ſeruitutibus.	631
Rufinus in parua transl. Ioſephi eumq; ſecuti Hugo, et Carthus in 3. Reg. cap. 6. ac Sabellicus Enneade 1. libri 9.	502
Sigonius ex Sulpicio Seuero malè intellecto.	510
Petauius, et Poſſinus ex datis num. 8.	520
Septuaginta Interpr. in edit. Germanica.	540
Tyrij apud Theophilum lib. 3.	560
Clemens Alexandr. l. 1. ſtrom.	567
Melchior Cano ſine Ioſue annis.	574
Nos infra à numero 10.	580
Sulpicius Seuerus l. 1. hiſt.	588
Sed ex datis ab ipſo	590
Ioſephus Hebr. l. 8. c. 2. et l. 10. c. 11.	592
Sed ex datis ab ipſo, ſine Thola	597
cum Thola	620
Theophilus Antiochenus l. 3.	602
Ioſephus in quibuſdam Codicibus apud Abulenſem 3. Regum c. 6. q. 4. et Pinedam l. 5. c. 5. de rebus Salomon.	602
Nicephorus Conſtantinopolitanus.	634
Cedrenus in Hiſtoria Eccleſ.	672
Philaſtrius 3. parte hæreſi 63.	713
Quidam apud Nicephorum.	757

Secunda pars Concluſionis de Annis 580.

10 PRima Concluſionis noſtræ pars de annis pluribus quàm 480. probata eſt iam ex dictis hactenus, et magis probabitur ex ſecunda parte; pro qua ſingillatim aſſeremus fundamenta noſtra. *Primò* enim de annis 40. Moyſis, de quibus Exodi 7. cum Deuteronomij 37. nemo dubitat. Ioſue annos 28. rexiſſe communior eſt Hebræorum opinio, vt retuli c. 7. nu. 7. quæ opinio media eſt inter 25. et 31. ab alijs aſſertos; et eadem cum aſſerente annos 27. excluſis terminis pro qua multi ſtant. A Ioſue autem vſq; ad primū Iudicum Othoniel annos eſſe 18. quorum vltimi 8. ſpectant ad ſeruitutem primam ſub Chuſano, reliqui præcedentes 10. ad Seniores, quibus ſuperuiuentibus, populus permanſit in cultu, et timore Domini, oſtendimus ex Ioſepho nu. 1. Neque enim Iudicum 2. nu. 7. et Ioſue 24. nu. 31. dicuntur illi Seniores rexiſſe, aut iudicaſſe populum ſed ſic: *Seruiuitq; Iſrael Domino cunctis diebus Ioſue, & Seniorum, qui longo vixerunt tempore poſt Ioſue, et qui nouerunt omnia opera Domini, quæ fecit in Iſrael.*

11 *Secundò* ſeruitutem primam annorum 8. ſub Chuſano non includi in annis 40. quietis ſub Iudice Othoniele, nec ſeruitutem ſecundam annorum 18. ſub Eglone in annis 80. quietis ſub Aod Iudice, patet ex dictis num. 6. et confirmat Serarius in cap. 3. Iudicum, tum ex Ioſephi libro 5. c. 4. vbi græcè per aoriſtum dicitur de Othoniele, *ἄρξας δ'ἔτη τεσσαράκοντα κατέστρεψε τὸν βίον: cum imperaſſet ad annos quadraginta, vitam cum morte commutauit.* Addit etiam ridiculum eſſe auſpicari annos 40. quietis ab initio ſeruitutis, non ſecus ac ſi quis ægrotaſſet annis 8. & poſtea Sanatus ac viuens in ſanitate annos 32. rediculè diceretur ſanus fuiſſe annos 40. *Sangarum* autem poſt Aodum iudicaſſe anno ferè vno patet ex Ioſepho l. 5. c. 5. vbi ait. *Sanagarus cum imperaſſet vix toto vertente anno vitam finiuit.* Et Scriptura diſertè dicit. *Poſt hunc fuit Sāgar filius Anath, qui percuſſit de Philiſthijm ſexcentos viros vomere, et ipſe quoque defendit Iſrael*, ergo eius annus non includitur in vltimo ſub 80. anno quietis ſub Aod, tum quia fuit *Poſt hunc*, tum quia illo vltimo anno fuit quies, at non ſic anno Sangari, quia opus fuit, vt defenderet Iſrael à Philiſthæis. De diſtinctione quoque annorum 20. ſeruitutis ſub Iabin,

ab annis 40. quietis ſub Debora, & annorum 7. ſeruitutis ſub Madian, ab annis 40. quietis ſub Gedeone, & annorum 18. ſeruitutis ſub Ammonitis, ab annis 6. Iephthe, ac ſequentium Iudicum, conſtat ex dictis nu. 6. & ex noſtro Serario in librum Iudicum.

Liber Iudicum		Iudices, & Seruitutes.	Anni	Anni
		Moyſes.	40	
		Ioſue.	28	21
I	n	Seniores.	10	10
3	8	1 Seru. ſub Chuſan.	8	8
3	11	Othoniel.	40	40
3	14	2 Seru. ſub Eglon.	18	18
3	31	Aod.	80	80
3	31	Sangar.	1	1
4	3	3 Ser. ſub Iabin.	20	20
5	32	Debora, Barac.	40	40
6	2	4 Ser. ſub Madian.	7	7.
8	28	Gedeon.	40	40
9	22	Abimelech.	3	3
10	2	Thola.	23	23
10	3	Iair.	22	22
10	8	5 Ser. ſub Ammon.	18	18
12	7	Iephthe.	6	6
12	9	Abeſan.	7	7
12	11	Aialon.	10	10
12	14	Abdon.	8	8
13	1	6 Seru. ſub Philiſt. annorum 40. eius anni	20	20
		peiores.	20	20
15	20	Samſon cum Heli.		
		Lib. 1. Reg. c. 4. nu. 18. iuxta LXX. Heli ſolus	20	20
		Interſtitia Iudicum, & ſeruitutum.	7	7
1 R.	7	Samuel ſolus	20	450
		Samuel, & Saul.	18	
		Saul ſolus.	2	
2 R.	5	Dauid.	40	
3 R.	6	Salomon	4	
			580	

12 *Tertiò* annos 20. Samſonis includi in annis 40. vexationis Philiſthinorum liquet ex lib. 15. Iudicum nu. 20. vbi dicitur de illo: *Iudicauitq; Iſrael in diebus Philiſtyn viginti annis*, ideſt in diebus dominationis Philiſthinorum, quod antea num. 11. expreſſum fuerat verbis illis Iſraelitarum ad Samſonem: *Neſcis quod Philiſtyn imperent nobis?* In ijſdem annis 40. dominationis Philiſthinorum includi annos priores 20. Heli inde colligimus, quod num. 1. Regum cap. 4. num. 18. dicatur in vulgata iudicaſſe Heli 40. annis, tamen ſeptuaginta interpr. & cum eis Sulpicius Seuerus, dicunt iudicaſſe annos 20. nempe ſolum poſt Samſonem, antea verò reliquos viginti vnà cum Samſone, quo abſente vel occupato in rixis, ac prælijs cum Philiſthæis, & conſentiente, Heli ſiue Iudex, ſiue prouideat aut arbiter cauſarum, tanquam ſummus Pontifex habebatur, ſic enim conciliantur optimè duæ illæ editiones.

13 Quartò à morte Heli, & Samuelis initio, ad mortem Saulis numerandi ſunt anni 40. id enim ſignificant Apoſtoli verba Actor. 13. nu. 20. *Dedit iudices vſq; ad Samuelem prophetam, & exinde poſtulauerunt Regem, & dedit illis Deus Saul filiū Cis de tribu Beniamin quadraginta annis.* Vbi non ait Saulem regnaſſe annos 40. ſed à fine Iudicum poſtquam Samuel Propheta in eorum locum ſucceſſit, poſtulaſſe illos Regem, qui regnauit vſq; ad annum 40. exinde computatum, ideſt à fine Iudicum, & initio Samuelis: Licet enim Samuel iudicarit populum poſt Heli vſq; ad ſui mortem iuxta illud 1. Regum c. 7. nu. 15. *Iudicabit quoq; Samuel Iſraelem cunctis diebus vitæ ſuæ: et ibat per ſingulos annos circuiens Bethel, et Galgala et Maſphath, et iudicabat Iſraelem in ſupradictis locis reuertebaturq; in Ramatha, ibi enim erat domus eius, & ibi iudicabat Iſraelem.* Quia tamen præeminebat in eo Sanctitas, & Prophetiæ donum, maluit Apoſtolus Prophetam, quàm Iudicem appellare. Proinde in illis annis 40. includi præfecturam Samuelis, & regnum Saulis communis eſt opinio, ita Sulpicius Seuerus l. 1. in Saule, vbi de dictis verbis Apoſtoli ait: *Quanquam ego arbitror, tum à Paullo etiam Samuelis annos ſub regis illius ætate numeratos*, & paulo infra: *Nos in tanta erroris copia, Chronicorum annotationem ſecuti, qui eam ex Apoſtolorum actibus (ſicut ſuperius memorauimus) profectam arbitramur, Samuelem, & Saulem XL. annos principatum egiſſe referimus.* ita & Euſebius in Chronico Beda in 13. Act. Cedrenus, Nicephorus. Conſtantinopol. in Chronico, ibiq; Cantius, Chronicon Alexandrinum, Abulenſis 1. Reg. c. 9. q. 1. & c. 13. q. 1. Lyranus, & Gloſſa interlinearis in 13. Act. Adrichomius c. 9 Genebrardus in Chron. Io. Lucidus, Sebaſtianus Verronius l. 4. Chronicor. cap. 2, Torniellus, & Spondanus Anno Mundi 2978. ex noſtris autem Bellarminus in Chronol. Ribera l. 1. de Templo cap. 1. Lorinus in c. 13. Actor. Pineda l. 8. Salomonis c. 2. Petauius l. 9. c. 32. Henricus Philippi in Synopſi Chronol. c. 4. Gordonus in Chron. Tirinus in Chronico ſacro cap. 6. & Salianus anno Mundi 2962. & 2964. vbi allegat Mercatorem, Bibliandrum, Caluiſium, Codomanum, Capellum, Carionem, Functium, Temporarium. Et hoc modo conciliantur S. Auguſtinus 18. de Ciuit. c. 30. & Chryſoſtomus homil. 4. in Acta dantes Sauli annos 40. regni cum Freculpho in Chronico dante Samueli 40. Quot verò annos ſeorſim rexerit Samuel, & Saul magna eſt inter ſcriptores diuerſitas de qua videri poſſunt Salianus, & Tirinus ſupra. Nos cenſemus Samuelem ſeorſim iudicaſſe annos 20. & aliquot menſes, reliquos verò ferè 18. cum Saule, & omnino 38. Saulem autem cum Samuele ferè 18. & ſolum mortuo Samuele annos 2.

14 *Quintò* enim ita ratiocinamur: mortuo Heli arca Dei manſit 7. menſibus apud Philiſthæos 1. Reg. c. 6. & reſtituta Hebræis manſit in Cariathiarim annos 20. quo anno 20. currente Samuel conuocauit Iſrael in Maſpha, nam cap. 7. dicitur. *Et factum eſt ex quo die manſit arca Domini in Cariathiarim, multiplicati ſunt dies, (erat quippe iam annus vigeſimus) & requieuit omnis domus Iſrael poſt Dominum. Ait autem Samuel etc.* narraturque ibidem victoria quam orante, & ſacrificante Samuele reportarunt de Philiſthæis, & ſtatim cap. 8. narrantur Iſraelitæ poſtulaſſe Regem, & c. 9. Saulis electio & c. 10. vnctio; ergo veriſimiliter incœpit Saul, ſub finem anni 20. vel initium 21. Samuelis, de cuius initio dicitur c. 13. *Filius vnius anni erat Saul cùm regnare cœpiſſet, duobus autem annis regnauit ſuper Iſrael.* Hoc eſt vt exponunt S. Hieronymus ibi, Rupertus ibi, & l. 2. in Apocalipſim, B. Petrus Damianus lib. 2. Epiſt. 20. Theodoretus q. 28. S. Gregorius in cap. 13. Regum, & cum illis Procopius, Lyranus, Abulenſis, Angelomus, Dionyſius, Sà & communiter Interpretes: *Sic erat innocens quando regnare cœpit, ſicut filius eſt vnius anni: et in eadem innocentia duobus regnaſſe annis dicitur*; verba ſunt Hieronymi, & Ruperti: *licet enim multis annis regnauit*, ait S. Gregorius, *illis ſolis regnare dicitur, in quibus innocens, et humilis fuiſſe perhibetur.* addit Theodoretus, reliquum tempus deputari adminiſtrationi Samuelis potius quàm regno Saulis. Poteſt tamen intelligi ad literam Saulem regnaſſe duobus annis ſolum, ſeu poſt mortem Samuelis, Nam Ioſephus l. 6. antiq; c. 14. & 15. regnaſſe eum cum Samuele annis 18. affirmat, quibus additis ad annos 20. Samuelis fiunt 38. & ad 40. qui vtriuſq; regimini debentur ſuperſunt duo illi, qui ſeorſim Sauli debentur. Et Clemen Alexandrinus l. 1. ſtrom. *Mortuus eſt Samuel duobus annis ante Saulem.* Quæ expoſitio de duobus regni annis à morte Samuelis, et Rufini in verſione Ioſephi, Comeſtoris in 1. Regum c. 27. Bedæ in expoſi. allegorica lib. 1. Regum l. 4. c. 7. Abulenſis in 1. Reg. c. 8. q. 2. quid quid ſit de textu Apoſtoli l. 6. c. 15. vbi habetur Saulem mortuo Samuele, regnaſſe annos δύο καὶ εἴκοσι, nam illud εἴκοσι adiectitium eſſe, contra mentem Ioſephi putat Salianus Anno Mundi 2977. Natum verò Samuelem anno 1. quo Heli iudicare cœpit cum Torniello, et Saliano ad Annum Mundi 2900. puto ob rationes ab ijs adductas.

Sextò

15 *Sextò* demum certum eſse videtur, non ſtatim à die mortis Iudicum, Iſraelitas in apoſtaſiam, et alia delicta relapſos eſse, et ea ipſa die traditos in Captiuitatem alienigenarum; ſed illud Iudicum 2. nu. 19. *Poſtquam autem mortuus eſſet* Iudex *reuertebantur, & multo faciebant peiora, quàm fecerunt patres eorum ſequentes Deos alienos &c. Iratuſq; eſt furor Domini in Iſrael &c.* intelligendum eſt cum aliqua latitudine temporis, nempe, vt aliquot diebus, aut menſibus poſt luctum defuncti Iudicis, paulatim ex conſuetudine cum infidelibus ad Idololatriam reuerterentur, vnde Deus non diu dilata pœna ſuſcitaret contra eos extraneos Reges, et in eorum ſeruitutem eos traderet, ita vt à morte Iudicis ad initium ſeruitutis vnus minimum annus interlaberetur, vel paulo amplius, quare partim pro 6. ſeruitutibus, vel pro 5. poſterioribus, partim pro aliquot menſibus ſupernumerarijs in eo interregno, aut poſt annos ſolidos quietis, & præfecturæ Iudicum abundantibus poſui annos 7. vt mihi proueniret numerus annorum 180. ab Exodo; & numerus annorum quaſi 450. à diſtributione terræ, vſq; ad Samuelem: vt vides in Laterculo hic inſerto, vbi penultima columna habet annos pro ſumma 580. & vltima annos 449. qui ſunt quaſi 450.

Tertia pars Concluſionis de Annis quaſi 450. ex Actorum 13. ad hoc interuallum ſpectantibus.

16 Actorum 13. nu. 16. S. Paulus inquit in Vulgata: *Viri Iſraelitæ, & qui timetis Deum, audite: Deus plebis Iſrael elegit patres noſtros, & plebem exaltauit, cum eſſent incolæ in terra Aegypti, & in bracchio excelſo eduxit eos ex ea per quadraginta annorum tempus mores eorum ſuſtinuit in deſerto: & deſtruens gentes ſeptem in terra Chanaam, ſorte diſtribuit eis terram eorum quaſi poſt quadringentos, & quinquaginta annos, & poſt hæc dedit Iudices vſque ad Samuelem Prophetam.* At Græcus Codex habet: *καὶ μετὰ ταῦτα ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις, καὶ πεντήκοντα ἔδωκε κριτὰς ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου*: nempe. *Et poſt hæc per annos quadringentos, & quinquaginta, dedit Iudices, vſque ad Samuelem prophetam.* Syriacus autem Codex habet: *Poſt hæc quadringentis, & quinquaginta annis dedit eis Iudices &c.* Ex diuerſis hiſce lectionibus duæ ſunt natæ opiniones, vna de annis 450. ante diuiſionem terræ, altera de iiſdem poſt diuiſionem terræ Chanaan.

17 Beda enim in Acta Apoſtolorum cap. 13. & cum eo Petrus Comeſtor, Gloſſa ordinaria, Hugo, Lyranus, Charthuſianus, Salmeron, Barradius lib. 5. harmon. Euang. c. 30. Lorinus, Sanctius, & Cornel. à Lapide in 13. Actor. Petauius lib. 9. c. 33. Salianus anno Mundi 2083. ac Tirinus in Chron. Sacro c. 22. computant annos illos 450. ab Iſaaci ortu, ab illo enim vſq; ad Exodum fluxiſſe aiunt annos illos 400. quibus Deus Geneſis 15. prædixit Abrahæ ſemen ipſius peregrinum futurum in terra aliena, additis enim annis 40. peregrinationis in deſerto, & annis 7. ante diuiſionem terræ, fieri annos 447. ideſt quaſi 450. Sed hanc opinionem præferre non poſſumus *primò*, quia iam cap. 6. num. 6. & 7. euicimus annos illos 400. computandos eſſe à peregrinatione prima Iſaaci, vſque ad exitum ex deſerto in Chananitidem, quibus etiam ſi addantur anni 7. poſt quos diuiſa fuit terra per ſortes, fiunt 407. qui nullo modo poſſunt dici quaſi 450. *Secundò* quia iuxta tranſpoſitionem illam clauſulæ: *Et poſt hæc* repertam in Codicibus Vulgatæ, locutio Apoſtoli euadit ſi non minus ordinata, eo quòd prius viderentur memorandi anni ante Exodum, deinde anni 40. in deſerto, & tertio loco anni, poſt quos facta eſt diſtributio, ſaltem euadit manca imperfecta, & ſuſpenſa, quia, ſic ne indicatur quidem Epocha, ſeu terminus à quo anni illi 450. computandi ſint, præſertim cum idem Apoſtolus, ad Galatas 3. computarit annos 430. à promiſſione Abrahæ facta, & confirmata per modum teſtamenti, vſque ad Legem Moyſis, ſimile quid ergo & hoc loco debuit præſtare, præterea, cum deinde enumeret annos 40. à Samuele ad Dauidis initia, debuit etiam certam menſuram annorum à diſtributione terræ ad Samuelem ecenſere, ne tanto hiatu, vacua relinqueretur Chronologica illa ſeries, quam exorſus erat.

18 Altera itaq; opinio inhærens Græcè, & Syriacæ editioni eſt Q. Iulij Hilarionis lib. de Mundi duratione, Caietani in 13. Actor. Gagnei, Eraſmi, & Paquini apud Lorinum in Acta cap. 13. verſu 20. Melchioris Cani XI. de locis cap. 5. ad arg. 12. Gerardi Voſſij in Iſagoge Chronol. diſſ. 8. cap. 6. et apud eum Caluiſij Funccij, Temporarij, item Iſaaci Voſſij in Chronologia Sacra cap. 4. videlicet annos illos 450. numerari per Apoſtolum ab anno vltimo diſtributionis terræ Chananitidis, vſque ad Samuelem, quo tempore Iſraelitæ non fuere ſub Regibus proprijs, ſed ſub Iudicibus, quandiu non ſeruiebant alienigenis, ſic enim euadit narratio Apoſtoli ordinatiſſima, clariſſima, et perfectiſſima, mirificèq; conſentiens cum interuallo, quod ex libro Iudicum colligitur. Enumeratis enim annis 40. deſerti, et indicatis annis diſtributionis per ſortes poſt ſeptem nationes ſuperatas, ſubiungit *poſt hæc annis quaſi* 450. qui ſunt ab illa diſtributione ad Samuelem, Deum eos gubernaſſe per Iudices antequam poſtularent dari ſibi Regem. Nos autem ex libris Iudicum fideliſſimè examinatis, et prudentia propemodum neceſſaria inſertis annis 7. interſtitiorum inter mortes Iudicum, ac ſeruitutes, et detractis ab annis 28. Ioſue prioribus 7. ſpectátibus ad diſtributionem terræ, et debellationem ſeptem gentium reperimus, vſque ad Samuelem annos 449. qui ſunt quaſi 450. Quid igitur plura requirimus potuitne maior paralleliſmus, et conſenſus ad veritatis indicium excogitari? aut forte putamus caſu id eueniſſe non autem ex ipſo fonte veræ, et antiquæ Chronologiæ Hebræorum? Quod enim in Vulgata tranſpoſitio vnius copulæ, et quæ ſenſum variauit, corrigenda ſit, nec mirum, nec inconueniens eſse patebit ex dicendis, de correctione numeri annorum 480. in lib. 3. Regum cap. 6. non enim ſine cauſa fit, ſed ex ipſo fonte Græco, et Syriaco, ex quibus vertendum fuit: *Et quaſi quadringentis quinquaginta annis poſt hæc dedit Iudices.*

Quarta pars Concluſionis de corrigendo numero annorum CDLXXX. & reponendo DLXXX.

19 QVI numerum annorum 480. ab Exodo ad fundamenta Templi mordicus retinent, id potiſſimum faciunt, quia ille numerus eſt in Hebraica, et in Latina vulgata editione, ad quam recipiendam pro Canonica in omnibus ſuis partibus obligamur ex decreto Cõcilij Tridentini Seſs. 4. Atqui ex eodem decreto inter libros Canonicos eſt liber Iudicum, et ex eo ſecundùm vulgatam manifeſtè colliguntur, vna cum Geneſi, et libris Regum pro illo interuallo multo plures anni quàm 480. nec poſsunt hi defendi, niſi violenta, imò alicubi apertè repugnante interpretatione: quid enim repugnantius, quam dicere in annis illis 40. de quibus Iudicum 8. verſu 28. aſseritur. *Humiliatus eſt autem Madian coram filijs Iſrael, nec potuerunt vltra ceruices eleuare, ſed quieuit terra per quadraginta annos, quibus Gedeon præfuit*; dicere inquam inclusos eſse annos illos 7. de quibus cap. 6. verſu primo ſcriptum eſt. *Fecerunt autem filij Iſrael malum in conſpectu Domini, qui tradidit illos in manu Madian 7. annis, et oppreſſi ſunt valde ab eis.* Nam ſi inter illos 40. ſunt hi 7. anni, ergo falſum eſt, annis illis 40. quibus præfuit Gedeon quieuiſse terram, niſi quis adeo deſipiat, vt putet quieuiſse Iſraelitas in terra ſua, quando valde opprimebantur à Madianitis, cum potiùs, *clamarint* tandem ad *Dominum poſtulantes auxilium contra Madianitas*, vt dicitur cap. 6. nu. 7. Falſa enim eſset illa particula aduerſatiua, *ſed*, per quàm apertè diſtinguitur quies 40. annor. poſt humiliatos Madianitas à tota illa oppreſſione annorum 7. Nec verò vnico huic, ſed alij multis textibus vulgatæ vis inferenda eſt (ne quid dicam de Apoſtoli verbis Actorum 13. congruentius intellectis) vt ſaluus ſit vnus textus annos 480. recenſens ſicut patet ex dictis num. 6. et 18. Ergo inſiſtendo eidem decreto Tridentini, recipiendus eſt numerus annorum, qui ab Exodo ad Templum colligitur ex Geneſi, libris Iudicum, et Regum ad literam ſumptis, et ſine violenta, aut repugnanti interpretatione intellectis; ille autem textus vnicus lib. 3. Regum c. 6. his repugnans, aut corrigendus eſt, aut ſolida aliqua interpretatione conciliandus; at nullam adhuc inuenimus: nobis enim, nec illa interpretatio de annis 480. ſpectantibus ſolum ad annos regiminis ſub Ducibus, Iudicibus, et Regibus, de qua nu. 7. nec illa

de

de annis 480. ab egreſſu ex deſerto, de qua num. 8. ſolidæ videntur. Reſtat ergo vt potius corrigendum agnoſcatur mendum Librarij, qui olim in Hebraico textu vnum centenarium omiſerit, et pro 580. ſcripſerit 480. Saluo ſemper iudicio Sedis Apoſtolicæ, cui hæc, et alia omnia noſtra ſubiecta eſſe ſcimus, et volumus.

20 Negamus itaq; recipiendum eſſe ad literam illum textum Vulgatæ, qui repugnat alijs textibus eiuſdem Vulgatæ, nec poteſt ſolida interpretatione conciliari cum illis, ſiue in hoc, ſiue in alijs caſibus. Nam tempore Sulpicij Seueri, & S. Auguſtini Vulgata, & communis editio, quam ſequebatur Eccleſia, erat Latina verſio ex Græca LXX. Interpretum vt ex S. Auguſtino docuimus cap. 2. nu. 5. Et tamen in ea S. Hieronymus aliquot vitia à librarijs orta correxit, & Sulpicius, vt num. 3. retuli errorem in hoc puncto agnoſcens deduxit ex Sacra Scriptura annos 588. & tam multi Catholici antiqui ac recẽtes multo plures annos quàm 480. aſſeruerunt vt conſtat ex Catalogo numeri 9. quod certè non feciſſent, ſi putaſſent numerum annorum 480. eſſe neceſſario retinendum.

Accedit huc, quòd Concilium in ſuo illo decreto non obligat ad recipiendam Vulgatam in omnibus ſuis partibus, abſolutè, ſed limitando id ad res *Fidei*, *& morum*, & ad *Chriſtianam Doctrinam* ſpectantes, cuius modi non eſſe controuerſiam de numero annorum quando diuerſus numerus ex alijs ſcripturæ eiuſdem locis colligitur, nec vnanimi conſenſu Patrum prior eſt receptus, ſenſere S. Auguſtinus adductus à nobis c. 1. n. 7. & in caſu noſtro Melchior Canus l. 11. de locis theol. c. 5. cuius opinionem admitit Sà, & Serrarius, itemq; Gerardus Voſſius in Iſagoge Chronologica diſſert 8. c. 7. & filius eius Iſaac Voſſius in Chronologia Sacra c. 20. atq; ante hos Carolus Sigonius in lib. 1. Sulpicij Seueri de Salomone ita loquens: *Cap. VI. libri 3. Regũ in Codice Hebræo numerantur anni CDLXXX. in Græco CDXL. quæ res torquet multos, qui cælum terra miſcere malunt, quàm vt aliquid vitij, vel humana contractum incuria in ſacris libris afferant. Sulpicius autem natus ante annos mille ducentos, librariorum negligentia, mendoſa multa in ſacris libris facta eſſe, præſertim in numeris cenſet*: & paulo poſt: *Nonnulli verò poſt tot annorum ſpatia, multaq; literarum detrimenta, omnia bene habere defendunt, ac ſophiſticis rationibus, ſynceritatem hiſtoriæ veritatis corrumpunt. In numeris autem annorum regum Iuda, & Iſrael, tanta diuerſitas, atq; aliquando abſurditas eſt, vt tutius eſſe videatur confiteri, eos librariorum culpa aliquando vitioſos eſſe, quàm ad ineptas interpretationes, & ſolutiones confugere. Diuerſitas autem apparet, non ſolùm ſi ipſi numeri librorum Regum per ſe ſpectentur, ſed etiam multo magis, ſi cum numeris librorum Paralipomenon conferantur.* Quod autem dicit hoc loco libet vno ſaltem exemplo confirmare. Nam 2. Paralipomenon c. 21. n. 5. ſcriptum eſt: *Triginta duorum annorum erat Ioram cùm regnare cæpiſſet, & octo annis regnauit in Ieruſalem*. quod repetitur num. 20. mox capite 22. dicitur: *Conſtituerunt autem habitatores Ieruſalem Ochoziam filium eius minimum pro eo* &c. *regnauitq; Ochozias filius Ioram regis Iuda pro eo: Quadraginta duorum annorum erat Ochozias cum regnare cæpiſſet, & vno anno regnauit in Ieruſalem.* Si Ioram pater eius mortuus eſt anno vitæ 40. & Ochozias ei ſucceſſit annorum 42. Ergo Ochozias biennio ante patrem ſuum natus eſt, quod eſt ridiculum, eſt ergo hic manifeſtum vitium antiquorum librariorum in Hebraica editione vnde Vulgatus Interpres illum expreſſit, & corrigendum eſt ex LXX. Interpretibus imò, & ex Vulgata in 4. Regum cap. 8. nu. 25. vbi dicitur. *Viginti duorum annorum erat Ochozias cum regnare cæpiſſet* &c. Sicut ergo pro 22. librarius Hebræus in Paralipomenis errauit ponendo 42. quid abſurdi eſt erratum eſſe à librario in 3. Regum c. 6. & pro 580. ſcriptum eſſe 480? Illum porrò errorem in lib. Paralip. agnoſcunt Petauius l. 9. c. 55. Salianus Anno Mundi 3150. nu. 11. & apud eum, Caietanus, Tornielius, Turcellinus, Scaliger, Capellus; idem agnoſcit Tirinus in Chron. Sacro cap. 29. Vbi aduertit facile fuiſſe ſcribere pro *Caph beth* idest 22. *Mem-beth* ideſt 42.

CAPVT IX.

De Annis à Templi Salomonici fundatione ad eius excidium à Nabuchodonoſore factum, & de his, ac reliquis Annis à Templi fundatione ad initium Mundi, de quibus in hoc libro hactenus diſputatum eſt, cum Epocha CHRISTI Connectendis.

CONCLVSIO IX.

A Saulis initio, vſque ad Annum XI. Sedeciæ durauit Regnum Hebræorum annos 488. à diuiſione autem regni durauit Regnum Iuda annos 388. Regnum autem Iſrael à Ieroboamo ad vltimum Oſeæ annos 244. A Templi Salomonici fundamentis ad eius excidium fuere anni 425.

Fuit autem Saulis initium ante Epocham Chriſti anno 1075. Templi fundatio, Anno 1012. diuiſio Regni 975. Excidium Regni Iſrael 721. Captiuitas Babylonica 605. Excidium Regni Iudæ; & incendium Templi anno 587. Reliqui anni Regum ordinari poſſunt, vt in ſequentibus Catalogis.

1 QVantacunque indagine, ac diligentiſſima conquiſitione adhibita, nulla nobis certior, ac ſecurior methodus innotuit, qua poſſimus Epochas Hebraicas, & annos in Sacris libris recenſitos, connectere cum annis ante vulgarem Chriſti Epocham, quàm per annos Nabuchodonoſoris, & Cyri, illos enim ex Nabonaſſarij Epocha; hos ex Olympiadibus, & vtroſque ex Alexandri Magni annis notiſſimos habemus, quas tres inſignes Epochas, tum alij Characteres, tum præcipuè Eclipſes nobis manifeſtè connectunt cum Epocha Chriſti, aliunde autem Nabuchodonoſoris, & Cyri anni cum annis Regum Iudæorum connexi in ſacris libris habentur. Oſtenſum eſt autem à nobis libro 5. cap. 6. & 7. Nabuchodonoſoris Iunioris annum primum, Ioakimi Regis Iuda annum quartum, & initium Captiuitatis Babylonicæ incidiſſe in Annum DCV. ante Epocham Chriſti, & Ezechiæ Regis annum primum in Annum DCCXXVI. ante eandem Epocham, Cyriq; initium primum regnandi in Perſide in Annum DLIX. Monarchiam verò eius Babylone expugnata, & Captiuitatis Iudaicæ ſolutionem in Annum DXXXVI. ante Epocham Chriſti. Quare, ſi reliquorum Regum Iuda, & Iſrael annos ritè ordinauerimus, reliquos facile cum Epocha Chriſti, quo noſter diſcurſus, ac labor Chronologicus dudum anhelat, connectemus, ecce igitur Catalogum ex libris Regum concinnatum, & per partes deinde, vbi quid controuerſiæ fuerit, comprobandum.

CATALOGVS Regum Iuda, & Iſrael. Eorumq; initia in annis ante Epocham CHRISTI.

Init. Anno ante Epocham Chriſti.	
1075	Saul electus, & vnctus à Samuele regnat cum Iudice Samuele annos fere 18. & ſolus, mortuo Samuele annos duos, ex dictis cap. 7. nu. 14.
1055	Dauid lib. 2. Regum c. 5. nu. 4. Filius triginta annorum erat Dauid, cum regnare cœpiſſet, & quadraginta annis regnauit; in Hebron regnauit ſuper Iudam ſeptem annis, & ſex menſibus, in Ieruſalem autem regnauit triginta tribus annis ſuper omnem Iſrael, & Iuda. Quæ repetuntur 3. Reg. c. 2. nu. 11.
1015	Salomon de quo l. 3. Reg. c. 11. nu. 42. Dies autem, quos regnauit Salomon in Ieruſalem ſuper omnem Iſrael, quadraginta anni ſunt.
974	Roboam filius Salomonis ſucceſſit l. 3. Reg. c. 11. nu. 43. & c. 14. num. 21. dicitur Roboam filius Salomonis regnauit in Iuda. Quadroginto, & vnius anni erat Roboam, cum regnare cœpiſſet, decem, & ſeptem annis regnauit in Ieruſalem.
976	Ieroboam filius Nabat, pauló poſt mortem Salomonis eligitur in Regem Iſrael ex l. 3. Regum c. 12. nu. 2. & 20. at cap. 14. nu. 20. dicitur. Dies autem quibus regnauit Ieroboam viginti duo anni ſunt.
958	Abiam filius Roboami, de quo l. 3. Reg. cap 15. In octauo decimo anno regni Ieroboam filij Nabat, regnauit Abiam ſuper Iudam; tribus annis regnauit in Ieruſalem.
915	Aſa filius Abiami ſucceſſit, l. 3. Regum c. 15. nu. 9. & additur. In anno ergo vigeſimo Ieroboam Regis Iſrael, regnauit Aſa Rex Iuda, & quadraginta, et vno anno regnauit in Ieruſalem.
954	Nadab de quo lib. 3. Reg. c. 15. nu. 25. Nadab verò filius Ieroboam regnauit ſupra Iſrael anno ſecundo Aſa Regis Iuda, regnauitque ſuper Iſrael duobus annis.
953	Baaſa filius Ahiæ, interfecto Nadabo, regnauit loco eius l. 3. Reg. c. 15. nu. 26. & 33. vbi additur: Anno tertio Aſa regis Iuda, regnauit Baaſa filius Ahiæ ſuper omnem Iſrael in Therſa viginti quatuor annis.
930	Ela filius Baaſæ ſuccedit lib. 3. Reg. c. 16. nu. 6. & 8. Anno vigeſimo ſexto Aſa regis Iuda, regnauit Ela filius Baaſa ſuper Iſrael in Therſa duobus annis.
929	Zambri ſeruus Elæ occiſo à ſe ſuccedit l. 3. Reg. c. 16. nu. 9. & 15. Anno vigeſimo ſeptimo Aſa regis Iuda regnauit Zambri ſeptem diebus in Therſa.
929	Amri princeps militiæ electus ab exercitu in Regem Iſrael l. 3. Reg. c. 16. nu. 15. vbi poſt interregnum, & diſcordias Iſraelitarum alijs ſequentibus Thebni, vt conſtituerent eum Regem, alijs Amri: mortuo itaq; Thebni, Amri ſolus, & ſine æmulo regnare cœpit: ibidem num. 23. Mortuuſq; eſt Thebni, & regnauit Amri: anno trigeſimo primo Aſa regis Iuda regnauit Amri ſuper Iſrael duodecim annis regnauit: in Therſa regnauit ſex annis, reliquos enim ſex regnauit in Samaria à ſe extructa.
917	Achab filius Amri mortuo ſucceſſit, de quo lib. 3. Reg. c. 16. nu. 29. Achab filius Amri regnauit ſuper Iſrael anno trigeſimo octauo Aſa regis Iuda &c. In Samaria viginti, & duobus annis.
914	Ioſaphat filius Aſæ mortuo ſucceſſit ex lib. 3. Reg. c. 22. nu. 41. Ioſaphat verò filius Aſa regnare cœperat ſuper Iudam anno quarto Achab regis Iſrael. Triginta quinque annorum erat, cùm regnare cœpiſſet, & vigintiquinque annis regnauit in Ieruſalem.
896	Ochozias filius Achabo mortuo ſucceſſit, de quo 3. Reg. c. 22. nu. 40. & 52. ſic. Ochozias autem filius Achab regnare cœperat ſuper Iſrael in Samaria anno ſeptimo decimo Ioſaphat regis Iuda, regnauitq; ſuper Iſrael duobus annis.
895	Ioram mortuo Achabo ſuccedit 4. Reg. c. 3. nu. 1. Ioram filius Achab regnauit ſuper Iſrael in Samaria anno decimo octauo Ioſaphat Regis Iudæ: regnauitque duodecim annis.
889 vel 890	Ioram Ioſaphati filius, de quo 4. Reg. c. 8. nu. 16. Anno quinto Ioram filij Achab regis Iſrael, & Ioſaphat regis Iuda regnauit Ioram filius Ioſaphat rex Iuda, triginta duorum annorum erat cùm regnare cœpiſſet, & octo annis regnauit in Ieruſalem. Corrige 2 & Ioſaphat rege Iuda.
883	Ochozias mortuo Ioramo Ioſaphati filio ſucceſſit 4. Reg. c. 8. num. 25. Anno duodecimo Ioram filij Achab regis Iſrael regnauit Ochozias filius Ioram regis Iudæ viginti duorum annorum erat Ochozias cum regnare cœpiſſet, & vno anno regnauit in Ieruſalem. Sed quid eſt quod 4. Reg. c. 9. nu. 29. dicitur. Anno vndecimo Ioram filij Achab regnauit Ochozias ſuper Iudam, venitq; Iehu in Iezrael?
883	Iehu occiſis Ioramo rege Iſrael, & Ochozia rege Iuda, vt narratur 4. Reg. c. 9. regnauit in Iſrael, de quo 4. Reg. c. 10. nu. 36. Dies autem quos regnauit Iehu ſuper Iſrael viginti, & octo anni ſunt in Samaria.
883	Athalia mater Ochoziæ vſurpauit regnum Iuda annis ſex ſolidis, ex 4. Regum c. 11. num. 3. & 21.
877	Ioas filius Ochoziæ, interfecta iuſſu Ioiadæ Sacerdotis Athalia regnare cœpit, de quo 4. Reg. c. 11. nu. 21. Athalia autem occiſa eſt gladio in domo regis: ſeptem annorum erat Ioas cum regnare cœpiſſet. Et c. 12. nu. 1. Anno ſeptimo Iehu regnauit Ioas, & quadraginta annis regnauit in Ieruſalem.
855	Ioachaz defuncto Iehu ſuccedit 4. Reg. c. 10. nu. 35. & cap. 13. nu. 1. Anno vigeſimo tertio Ioas filij Ochoziæ regis Iuda, regnauit Ioachaz filius Iehu ſuper Iſrael in Samaria decem, & ſeptem annis.
839	Ioas mortuo Ioachazo ſuccedit 4. Reg. cap. 13. num. 10. Anno trigeſimo ſeptimo Ioas regis Iuda, regnauit Ioas filius Ioachaz ſuper Iſrael in Samaria ſedecim annis.
838	Amaſias regnare cœpit in Ieruſalem ex 4. Reg. c. 14. nu. 1. In anno ſecundo Ioas filij Ioachaz regis Iſrael, regnauit Amaſias filius Ioas regis Iudæ viginti quinque annorum erat cùm regnare cœpiſſet; viginti autem, & nouem annis regnauit in Ieruſalem.
824	Ieroboam II. de quo 4. Reg. c. 14. nu. 23. Anno quintodecimo Amaſiæ filij Ioas regis Iuda regnauit Ieroboam filius Ioas regis Iſrael in Samaria quadraginta, & vno anno.
809	Azarias alio nomine Ozias ſucceſſit Amaſiæ 4. Regum c. 14. nu. 17. Vixit autem Amaſias filius Ioas rex Iuda, poſtquam mortuus eſt Ioas filius Ioachaz regis Iſrael quindecim annis: quo à coniuratis interfecto, vt ibi narratur num. 19. ſubiungitur nu. 21. Tulit autem vniuerſus populus Iudæ Azariam annos natum ſedecim, & conſtituerunt eum Regem pro patre eius Amaſia, & cap. 15. nu. 1. de eodem: Anno vigeſimo ſeptimo Ieroboam regis Iſrael regnauit Azarias

Iuis. Anno ante Epocham Chriſti.	
	rias filius Amaſiæ regis Iuda ſedecim annorum erat, cùm regnare cœpiſſet, & quinquagintaduobus annis regnauit in Ieruſalem.
772	*Zacharias* filius Ieroboami, de quo 4. Reg. c. 14. nu. 29. & c. 15. nu. 8. ſic: *Anno trigeſimo octauo Azariæ regis Iuda, regnauit Zacharias filius Ieroboam ſuper Iſrael in Samaria ſex menſibus.*
772	*Sellum* filius Iabes coniurauit contra Zachariam, eoq; interfecto regnauit 4. Reg. c. 15. nu. 10. & 13. vbi *Sellum filius Iabes regnauit trigeſimo nono anno Azariæ regis Iuda, regnauit autem vno menſe in Samaria.*
771	*Manahen* interfecto Sellum regnauit 4. Reg. c. 15. nu. 14. & 17. *Anno trigeſimo nono Azariæ regis Iuda, regnauit Manahen filius Gadi ſuper Iſrael decem annis in Samaria.*
761	*Phaceia* filius ſuccedit mortuo Manahemo, 4. Reg. c. 15. nu. 22. & 23. *Anno quinquageſimo Azariæ regis Iuda regnauit Phaceia filius Manahem ſuper Iſrael in Samaria biennio.*
759	Phacee coniurauit, & occidit Phaceiam, ac pro eo regnauit 4. Reg. c. 15. n. 25. & 27. vbi ſic. *Anno quinquageſimo ſecundo Azariæ Regis Iuda, regnauit Phacee filius Romeliæ ſuper Iſrael in Samaria viginti annis.*
758	*Ioatham* filius Azariæ, ſeu Oziæ (qui annorum iam 68. regni habenas tradiderat Ioathano) ſolus iam regnare incipit 4. Reg. c. 15. num. 32. *Anno ſecundo Phaceæ filij Romeliæ regis Iſrael, regnauit Ioatham filius Oziæ regis Iuda: viginti quinque annorum erat cum regnare cœpiſſet, & ſedecim annis regnauit in Ieruſalem.*
743	*Achaz* filius Ioathamo defuncto ſucceſſit 4. Regum c. 15. nu 38. & c. 16. nu. 1. *Anno decimo ſeptimo Phaceæ filij Romeliæ, regnauit Achaz filius Ioatham regis Iuda. Viginti annorum erat Achaz, cum regnare cœpiſſet, et ſedecim annis regnauit in Ieruſalem.*
729	*Oſea* filius Ela coniuratione facta interfecit Phacee, regnauitq; pro eo vigeſimo anno Ioatham filij Oziæ, vt dicitur 4. Reg. c 15. nu. 30. at cap. 17. nu. 1. aſſeritur. *Anno duodecimo Achaz regis Iuda, regnauit Oſee filius Ela in Samaria ſuper Iſrael nouem annis:* nam anno 9. regni captus eſt à Salmanaſar rege Aſſyriorum, vt ibidem nu. 6. & c. 18. num. 10. & ſic extinctum eſt Regnum Iſrael.
726	*Ezechias* filius Acharo defuncto ſuccedit 4. Reg. c. 16. nu 20. & c. 18. nu. 1. vbi ſic: *Anno tertio Oſeæ filij Ela regis Iſrael, regnauit Ezechias filius Achaz regis Iuda. Viginti quinque annorum erat, cum regnare cœpiſſet, et viginti nouem annis regnauit in Ieruſalem.*
697	*Manaſſes* filius defuncto Ezechiæ ſucceſſit 4. Reg. c. 20. nu. 21. & c. 21. nu. 1. *Duodecim annorum erat Manaſſes cùm regnare cœpiſſet, et quinquaginta quinque annis regnauit in Ieruſalem.*
642	*Amon* filius mortuo Manaſſe ſuccedit 4. Reg. c. 21. nu. 19. *Viginti duorum annorum erat Amon, cùm regnare cœpiſſet: duobus quoq; annis regnauit in Ieruſalem.*
640	*Ioſias* filius Amoni mortuo ſuccedit 4. Reg. c. 21. nu. 26. & c. 22. nu. 1. *octo annorum erat Ioſias, cùm regnare cœpiſſet; triginta, et vno anno regnauit in Ieruſalem.*
609	*Ioachaz* poſtquam Ioſias occiſus fuerat in Mageddo, ſucceſſit patri 4. Reg. c. 23. num. 31. *Viginti trium annorũ erat Ioachaz cum regnare cœpiſſet, et tribus menſibus regnauit in Ieruſalem.* Eum enim in vincula coniecit Pharao Nechao, eiuſq; loco conſtituit regem Ieruſalem Eliacim filium Ioſiæ, eiuſq; nomen vertit in *Ioakim*, vt narratur 4. Reg. c. 23. nu. 33. ad 36. Eſt autem Ioachaz idem, ac Sellum 2. Paralipom. 3. & Ierem. cap. 22.
608	*Ioakim* filius Ioſiæ, ſubſtituitur loco Ioachaz, de quo 4. Reg. c. 23. nu. 36. *Viginti quinque annorum erat Ioakim cum regnare cœpiſſet, et vndecim annis regnauit in Ieruſalem.*
598	*Iechonias*, ſeu *Ioachin* mortuo Ioakimo ſucceſſit 4. Reg. cap. 24. vbi ſic. *Decem, et octo annorum erat Ioachin cum regnare cœpiſſet, et tribus menſibus regnauit in Ieruſalem.* Eum enim Nabuchodonoſor tranſtulit in Babylonem, ac pro eo cõſtituit regem Matthaniam patruum eius, eumq; nominauit *Sedeciam*, 4. Reg. c. 24. n. 15. ad 17. At 2. Paralip. c. 36. dicitur fuiſſe annorum octo, quando regnare cœpit, nempe quoad pater eius eum ſecum in ſocium Regni adſciuit.
598	*Sedecias* de quo 4. Reg. cap. 24. nu. 18. *Vigeſimum, et primum ætatis annum habebat Sedecias cum regnare cœpiſſet, et vndecim annis regnauit in Ieruſalem.* Capite autem 25. narratur quomodo Nabuchodonoſor Rex Babylonis anno 9. regni Sedeciæ, obſedit Ieruſalem, ac totam circumuallauit anno 11. Sedeciæ, nona die menſis, & anno 19. regis Babylonis Nabuzardan venit menſe 5. ſeptima die menſis, & ſuccendit Domum Domini, & domos Ieruſalem.

Quomodo autẽ coordinandi ſint anni prædictorum Regum, & apparentes repugnantiæ cõciliandæ, tractant in primis Hẽricus Philippi in Synopſi Chronol. c. 5. & in Manuali Chronologico à cap. 2. Tirinus, Salianus, & Spondanus in ſuis Annalibus, Petauius lib. 9. Doctrina temporum à cap. 54. ad 61. & in Rationario p. 2. lib. 3. c. 11. Tirinus in Chronico Sacro c. 29. in Genealogia CHRISTI à c. 27. ad 55. Langius de annis Chriſti l. 2. c. 7. Iſaac Voſſius c. 23. ex his nos, quod verius exiſtimabimus ſingillatim proponemus.

2 *Salomonem* regnaſſe annos totos 40. (non 80. vt malè Ioſephus) omnes recipiunt ex adducto Regum loco, & 2. Paral. 9. nu 31. quia verò Dauid 3. Regum cap. 2. num. 6. & 9. appellauit virum Sapientem, & quia *Cum iam eſſet ſenex deprauatum eſt cor eius*, vt dicitur 3. Reg. c. 11. nu. 4. probabilius eſt regnare cœpiſſe annos natum circiter 20. vt cum Abulenſi, & Lirano docent Barradius, & Gordonus, vel 24. vt Torniellus, Paludanus Petauius, & Henricus Philippi putant. Ita vixerit annos 60. aut 64. Natum vero anno 21. Regni Dauidis ipſa ſeries rerum geſtarum eius docet, & tenent Pineda, Torniellus, Salianus.

Roboamo annos 17. integros omnes tribuunt, demptis Sulpicio, & Adone. *Ieroboamo* damus annos 21. ſolidos, & 22. inchoatum cum Torniello, Saliano, Petauio, Henrico Philippi, hoc enim modo Aſæ annus primus attigit 20. Ieroboami, & totum fere 21. ideoque anno 2. Aſæ mortuus eſt Ieroboam inchoato anno 22. & eodem anno ei ſuccedit Nadab.

Abiamo annos 3. ſolidos cum Scriptura, & Communi opinione adſcribimus, eſt enim vitioſus numerus annorum 6. in Sulpicio; *Aſæ* autem dant annos 41. ſolidos, eſto in Chronico Alexandrino deprauatè ſint 44. *Nadabi* autem annus primus concurrit cum anno 22. Ieroboami, & ſecundus cum primo *Baaſæ*; ita annum vnicum ſolidum *Nadabo*, & 23. ſolidos *Baaſæ* tribuimus, cum Petauio, Henrico Philippi, niſi dixeris cum Petauio, & Saliano Nadabum à Ieroboamo in fine vitæ ſuæ aduocatum in partem regni; anno verò Baaſæ 24. incœpit *Ela*, cui vnicum annum ſolidum damus, & anno eius ſecundo labente regnauit Zameri dies 7. & Ameri eodem incœpit anno. Sed antequam Baaſam dimittamus, qui annos 24. dicitur regnaſſe, & Aſæ anno 3. cœpiſſe, vt notauimus in Catalogo, & tamen 2. Paralip. c. 15. num. 19. & c. 16. nu 1. dicitur anno tricesimo quinto Aſæ completo, & 36. inchoato infeſtaſſe regnum Iudæ nempe, quia annus ille 36. numeratur à morte Salomonis, & diuiſione regni eius in duas partes, quo tempore Aſa non vt Rex, ſed vt adminiſtrator regebat rem publicam, alioquin annus ille erat 16. Aſæ in rigore regnantis;

ita cenſent Azor, Sanctius, Tornjellus, Petauius, Salianus, Mariana, Henricus Philippi, & ante hos Hebræi in Seder Olam; Nolunt enim admittere errorem librariorum, qui pro 16. ſcripſerint 36.

Ex dictis relatis in Catalogo de *Amri* colliges cum Richardo, Lirano, Abulenſi, Torniello, Saliano, Petauio, Henrico Philippi, duplex initium fuiſſe *Amri*, primum quando interfecto Zamri regnauit in Therſa anno 27. Aſæ; alterum quando extincto eius competitore Thebnio, ſolus regnare cœpit in Iſrael anno 31. Aſæ, ideoq; in Therſa regnauit annos 5. ſolidos, et attigit de ſexto, reliquos in Samaria, et in totum annos 11. ſolidos, ac 12. inchoatos.

Ioſaphath ex annis 25, quibus regnauit, duos vltimos regnauit cum filio Ioramo, ideoque *Ioramus* ex annis 8. quos regnare dicitur, ſex tantum poſt mortem patris regnauit ſimili ferè modo *Ioachaz* ex annis 17, quos regnaſſe dicitur, ſolus annos 14. et aliquot menſes, reliquos cum filio regnauit; ideoq; *Ioas* eius filius in Iſraele regnauit cum patre annis 2. ſolus 14. et in totum 16, cui mortuo ſucceſſit *Ieroboamus* II. in regno Iſrael.

Si *Amaſias* poſt mortem Ioaſi regis Iſrael, et initium Ieroboami vixit annos 15, et occiſus eſt à coniuratis, ergo *Azarias* eius filius incœpit anno 16. Ieroboami regis Iſrael, et tamen dicitur regnaſſe anno 27. Ieroboami illius, Solutionem huius diuerſitatis indicat Scriptura dum dicit; *Tulit autem omnis populus Iuda Azariam annos natum Sedecim, & conſtituerunt eum regem pro Amaſia patre ſuo.* Quando enim occiſus fuit Amaſias eius filius, *Azarias* puer ſex annorum erat, et coniuratis, vel alijs principibus titulo tutelæ regnum adminiſtrantibus, non habebatur tanquam rex de facto, eſto eſſet de iure; at vbi peruenit ad annos 16. populus Iuda illum in throno collocauit, et conclamauit Regem. Anni tamen 52. quibus Azarias regnauit non ab ipſius enthroniſmo, ſed ab ipſa ſucceſſione hæreditaria poſt mortem patris computantur.

Si *Ieroboam II.* rex Iſrael regnauit ab anno 15. Amaſiæ annos 41. et Amaſias occiſus eſt anno 16. Ieroboami, ſucceſſitq; *Azarias*, ergo Ieroboam defunctus eſt anno 26. aut 27. *Azaria* à morte patris computato, debuitq; *Zachariæ* eius filius ei ſuccedere eodem anno. At non regnauit niſi ab anno 38. *Azaria*; ergo populus Iſrael in diſſidia more ſolito diuiſus, non recepit illum in regem, niſi poſt interregnum annorum 11. Cuiuſmodi interregnum agnoſcunt Salianus, et Petauius cum alijs potius in regno Iſrael, quàm in regno Iudæ.

Si *Phacee* regnauit in Iſrael annos 20. et *Oſee* loco eius annos 9. annoq; 9. abductus eſt in captiuitatem; ergo ab initio *Phacei* ad vltimum *Oſea* non ſunt niſi anni ſolidi 28. et 29. inchoati. At in Iuda *Ioatham* regnauit anno 2. *Phacea*, et vno loco dicitur regnaſſe annos 16. alio loco anno eius 20. occiſum *Phacee*; præterea Achaz dicitur regnaſſe anno 17. *Phacea*, et tamen anno 12. *Achazi*, regnaſſe Oſeæ, et annus 9. Oſeæ idem eſt, ac 6. *Ezechia*; Hæc enigmata ſic ſoluimus *Ioatham* ſolus annos 16. reliquos 4. cum filio regnauit; Anno 20. et vltimo *Ioathami*, qui erat primus Acazi ſolius, *Oſee* occidit *Phaceam*, ſed non eſt acceptatus tanquam legitimus Rex, nec pro tali conſtitutus niſi anno 12. *Achazi*, qui non regnauit niſi annos 15. ſolidos ab anno 16. patris computatos, ideoque annus 6. *Ezechia* concurrit cum 9. Oſeæ. Intuere iam ſequentem Syntaxim.

SYNTAXIS TEMPORIS REGVM HEBRÆOR.

An. ante Chr.	An.	*Reges Iudæ.*	Annus.	*Reges Iſrael.*
1075	1	Saul cum Samuele 18. ſolus 2. regnat.		
1055	1	*Dauidis*, regnauitq; ann. 40.		
1015	1	Salomonis primus, regnat an. 40.		
1012	4	Templum fundatum anno 4, Salomon.		
975	1	*Roboami* regnat an. 17.	1	*Ieroboami* regnat an. 22. vix inchoatos.
958	1	*Abiami* regnat an. ferè 3.	18	Ieroboami cum 1. Abiami concurrens.
955	1	Aſæ regnat an. 41.	20	Ieroboami exeunte.
954	2	Aſæ concurrens cum 1. Nadabi.	1	*Nadabi* regnat an. 1. & aliquanto plus.
953	3	Aſæ concurrens cum 1. Baaſæ.	1	*Baaſa* regnauit an. 23. & alijq; plus.
930	26	Aſæ concurr. cum 1. Elæ.	1	*Ela* regnauit an. 1. & aliquanto plus.
929	27	Aſæ concurr. cum 1. Zamri.	1	*Zamri* regnauit dies 7.
929	27	Aſæ concurr. cum 1. Ameri.	1	*Amri* electi ab exercitu, regnat an. 12.
925	31	Aſæ concurrens cum 1. Amri ſolius.	.	Thebni mortuo, Amri ſolus, & pacificè.
917	38	Aſæ exiens, & concurr. cum 1. Achabi.	1	*Achab* regnat ann. 22. ferè.
914	1	Ioſaphati regnat 25. ſolus, & 15. omnino ideſt 2. vltimos cum filio.	4	Achabi concurr. cum 1. Ioſaphati.
896	17	Ioſaphat exeunte.	1	Ochoziæ filij Achab regnat an. 1. & alijq; plus.
895	18	Ioſaphati concurr. cum 1. Iorami.	1	Iorami filij Achab. regnat ferè 12.
891	1	*Iorami* filij Ioſaphat viuo patre cum quo 2. & deinde ſolus 6. annos regnat.	5	Iorami concurr. cum 1. Iorami Iudæ.
889		Ioſaphati mors 1. Ioram ſolus.		
884	1	*Ochoziæ* regnauitq; ann. 1.	12	Iorami concurr. cum 1. Ochoziæ.
883	1	Athaliæ reginæ, regnauit an. 6.	1	Iehu regnauit 28. an.
877	1	Ioas regnauit annos 40.	7	Iehu concurr. cum 1. Ioas.
855	23	Ioas concurr. cum 1. Ioachaz.	1	*Ioachaz* regn. ſolus ferè an. 15. & duos adhuc cũ filio.
841	37	Ioas concurr. cum 1. Ioas.	1	*Ioas* viuo adhuc patre.
839	39	Ioſias concurr. cum 1. Ioaſi iam ſolius.	1	Ioas ſolus regnat an. 14.
838	1	Amaſiæ regnat an. 29.	2	Ioaſi ſolius concurr. cum 1. Amaſiæ.
824	15	Amaſiæ concurr. cum 1. Ieroboam II.	1	Ieroboami II. regnat an. 41.
809		Amaſiæ mors, ſucceſſio Zachariæ, à qua computantur anni 52.	16	Ieroboami concurr. cum morte Amaſiæ.
798	1	*Azaria* in throno collocati.	27	Ieroboami concurr. cum Enthroniſmo Azariæ.
783				*Ieroboami* mors, & Interregnum an. XI.
772	38	Azariæ concurr. cum 1. Zachariæ.	1	*Zachariæ* regnauit menſes 6.
771	39	Azariæ ineunte.	1	*Sellum* regnat menſem 1.
771	39	Azariæ inito.		*Manahen* regnat ann. 10.
761	50	Aſariæ inito.	1	Phaceiæ regnat an. 2.
759	52	Azariæ, & vltimo.	1	Phaceiæ regnauit an. 20.
758	1	*Ioatham* regnat 16. ſolus, cum filio 20. an.	2	Phaceæ concurr. cum 1. Ioathami.
743	1	*Achaz* viuo patre incipit.	17	Phaceæ concurr. cum 1. Achazi.
737		Ioathami mors; Achaz ſolus an. 14. regni.	20	Phaceæ occiſi ab Oſea.
729	12	*Achazi* concurr. cum 1. Oſeæ.	1	Oſeæ acceptati pro legitimo Rege.
726	1	*Ezechia* concurr. cum 6. Oſeæ.	6	Oſeæ concurr. cum 1. Ezechiæ.
721	6	Ezechiæ concurr. cum 9. Oſeæ.	9	& vlt. Oſeæ.

Reliqua vide in fine Capitis.

3 Iam videndum eſt, quare S. Mattheus in Genealogia Chriſti prætermiſerit *Ochoziam*, Ioas, & *Amaſiam* Reges Iudæ, & Dauidis ſucceſſores. P. Petrus Poſſinus libro de Genealogia Chriſti poſt Catenam Patrum Græcorum in Matthæum edito à cap. 17. ad 30. doctiſſimè, more ſuo tractat hanc quæſtionem, docetq; non ideo prætermiſſos, quod peccatores fuerint, & cum domo Achab connubia Deo exoſa miſcuerint, vt SS. Hilarius, ac Hieronymus ſuſpicati ſunt, aut quòd eorum impietas ſine interuallo continuata ſit, vt dubitauit S. Auguſtinus in qq. veteris, ac noui teſtam. q. 85. Nam tres illi reges inter Chriſti proauos, nec ſoli, nec maximi peccatores fuere peior enim fuit *Achaz*, vt patet legenti 4. Reg. caput 16. & 2. Paralip. c. 28. peior & *Manaſſes*, qui abominationibus ſuis ſuperauit Amorrhæos, vt habetur 4. R. c. 21. peior etiam *Amon*, vt diſertè teſtatur 2. Paralip. c. 33. num. 23. peſſimus *Salomon*, qui phana multa idolis conſtruait (quod non ſecerunt tres illi à Matthæo prætermiſſi) & affinitates contraxit, non cum Iſraelitica domo, ſed quod peius eſt, cum Ægyptijs, Moabitis, Ammonitis, Idumæis, Sidonijs, Hetthæis. Sed & *Ioram*, qui tamen non ſiletur, Athaliam de domo Achab duxit in vxorem contra verò Ioas, et Amaſias aliunde, quam ex ſtirpe Iſraelitica duxere vxores; et Ioaſi mores laudantur, quamdiu vixit Ioiadas eiuſq; conſilijs paruit, et Amaſias *fecit rectum in conſpectu Domini* 4. Reg. c. 14. et 2. Paralip. c. 25. vbi et laudatur, quod obediuerit legi Moyſis parcendo filijs innocentibus; Sed neque ſubſiſtit opinio Abulenſis, ob Myſterium numeri quatuordenarij prætermiſsos illos tres. Cur enim potius illi quàm alij delecti, vt ſilentio mulctarentur? cur ſi Deus hoc myſterium amauit, non prouidit vt reipſa eſsent 14. generationes illæ? Demum quod pluris eſt cur Euangeliſta ob myſterium inutile, veritatem tacuit, & tanto fidei periculo expoſuit Euangelium accuſationibus Iudæorum? apage igitur hæc myſteria. Maldonatus nititur Eliæ verbis 3. Reg. c. 21. nu. 21. *Ecce ego inducam ſuper te malum, et demetam poſteriora tua, et interficiam de Acab mingentem ad parientem &c.* Quibus videtur delenda poſteritas Achabi vſque ad quartam generationem in Amaſia terminatam, delenda inquam de catalogo genealogiæ Meſſiæ. Sed præter multa, quæ Poſſinus objicit, cur permiſit Deus eos in libris Regum, & Paralipomenum recenſeri. Cauſam igitur huius ſilentij refert in Sacerdotum arcana Tabularia, in quibus bis mille annorum genealogias conſeruatas fuiſſe teſtatur Ioſephus lib. 1. contra Apionem, & de quibus ſermo eſt 1. Eſdræ c. 2. nu. 62. vbi eiecti ſunt de Sacerdotio, quorum genealogia non eſt inuenta, & cuiuſmodi catalogos apud Iudæos vidiſſe ſe teſtatur Abulenſis q. 30. in 1. Paralip. Iam in Tabulis, quæ ad Hiſtoriam non ſpectabant (in his enim nihil immutatum) ſed ad moralem inſtructionem quorundam nomina Sacerdotali iudicio ad ignominiam deleta erant, talis enim pœna inſinuatur in Scripturis 1. Exodi 32. nu. 32. & 4. Reg. c. 21. nu. 13. & Pſ. 68. nu. 29. & alibi, ſicut ex Sacris diptychis delebantur quorundam Clericorum, etiam Epiſcoporum nomina ob delicta, vt tradit Baronius ad annos 57. 307. 518. 519. 680. Quare autem tres illi reges ſacerdotali cenſura deleti ſint è Tabulis Sacropoliticis cauſam affert Poſſinus, quod Ioiadas *Athaliam* nequiſſimam, & crudeliſſimam interfectricem ſuorum filiorum, vt tyrannidem ſuam ſtabiliret indignam nomenclatura regum ipſam, & eius filium Ochoziam iudicarit; cuius exemplum ſecutus Pedaias, eraſerit ex eodem Catalogo *Ioaſum* Athaliæ filium, & interfectorem Zachariæ Pontificis Ioiadæ ſucceſſoris. *Amaſias* quoq; filius *Ioaſi* meruit, vt deleretur è faſtis, quia comminatus eſt mortem Prophetæ miſſi diuinitus ad ipſum, vt narratur 2. Paralip. c. 25. num. 16. Si ſic eſt, Matthæus Hebraicè ſcribens potuit conformare ſe illis Tabulis, & dicere: *Ioram autem genuit Oziam*, ideſt mediantibus Ochozia, Ioas, & Amaſia; Mihi verò ſuborta eſt ſuſpicio Ioramum genuiſſe duos filios nempe hinc Ochoziam, inde Oziam, qui Ozias diu vixerit, & genuerit Ioathamum, Azariam verò nepotem Ochoziæ caruiſſe liberis, vel illis mortuis adoptaſſe in filium, ac ſucceſſorem regni Iudæ Ioathamũ, & tunc Azariam aſſumpſiſſe nomen Oziæ, vt perinde haberetur, ac pater eius, eſſetq; inſtar alterius Oziæ. Etſi enim Scriptura generationem illam non expreſſit, huic tamẽ expoſitioni non repugnat: & ſi ſic eſſet, Matthæus naturali generationi inhærens rectè dixiſſet, *Ioram autem genuit Ozias, Ozias autem genuit Ioatham*. Quædam tamen alia afferemus lib. 8. c. 18. nu. 15.

4 Eſto nunc exoptatum diu Chronicon breue annorum ante Epocham Chriſti, quibus Reges Iuda, & Iſrael inceperunt regnare, cum annis, ſed integris, & Chronologicis, vt aiunt, quibus regnarunt, ac ſumma annorum à quarto anno Salomonis menſeq; ſecundo eius anni, vſq; ad excidium, ſeu incendium Templi, quod fuit *menſe quinto ſeptima die menſis anni 19. regis Babylonis*, vt narratur 4. Regum c. 25. nu. 8. quid verò incendium illud in diuerſis partibus diuerſo die cœpit dicitur fuiſſe die 10. menſis 5. Ieremiæ 52. nu. 12. Iam verò Nabuchudonoſor Iunior regnare cœpit anno 605. ante Epocham Chriſti ex dictis lib. 5. cap. 6. ergo annus eius 19. et incenſi Templi fuit ante Epocham Chriſti 587. et fundati annus 1012. et interuallum annorum 425. ac 3. circiter menſium.

CHRONICON REGVM IVDÆ, ET ISRAEL.

Reges Iuda, & Beniamin.	Regnauit.	Init. ante Chriſ.
Dauid.	40	1055
Salomon,	40	1015
Salomonis Quartus,	37	1012
Roboam.	17	975
Abiam.	3	958
Aſa.	41	955
Ioſaphat.	25	914
Ioram.	6	889
Ochozias.	1	884
Athalia.	6	883
Ioas.	40	877
Amaſias.	29	838
Azarias, ſeu Ozias,	52	809
Ioatham.	16	758
Achaz.	15	741
Ezechias.	29	726
Manaſses.	55	697
Amon.	2	642
Ioſias.	31	640
Ioachaz.	m. 3	609
Ioakim.	11	608
Ioachin, ſeu Iechonias.	m. 3	598
Sedecias.	11	598
Excidiũ Regni, & Templi.	—	587
Summa annorum	488	

Reges Iſrael.	Regnauit.	Init. ante Chriſ.
Ieroboam.	22	975
Nadab.	1	954
Baaſa.	23	953
Ela.	1	940
Zamri.	D. 7	929
Amri.	11	929
Achab.	21	917
Ochozias.	1	896
Ioram.	12	895
Iehu.	28	883
Ioachaz.	16	855
Ioas.	16	839
Ieroboam II.	41	824
Interregnum annor. 11.	11	783
Zacharias.	m. 6	772
Sellum.	m. 1	772
Manahem.	10	771
Phaceia.	2	761
Phacee.	20	759
Oſeæ legitimè.	89	729
Regni finis.	—	721
Durauit omnino	244 &c.	

CAPVT X.

De Temporibus SS. Prophetarum cum Epocha Chriſti Connectendis.

CONCLVSIO X.

Septemdecim Prophetarum tempora ordinanda ſunt, vt in ſequenti Catalogo, Quorum vndecim Sacra Scriptura, Reliquorum Hebræa Chronica, vel Interpretes tempora tradidere, licet Ionam, non autem, vt multi putant, Oſeam omnium inter dictos XVII. antiquiſſimum teneamur agnoſcere.

Anni ante Chriſtum.

808

1 OSeas, omnium Prophetarum, quorum peculiaria ſcripta vaticinia extant, antiquiſſimus à multis habetur, iuxta illud Oſeæ 1. *Verbum Domini quod factum eſt ad Oſea filium Beeri, in diebus Oziæ, Ioathan Acaz Ezechiæ Regum Iuda; in diebus Ieroboam filij Ioas regis Iſrael. Principium loquendi Domino in Oſee.* Quæ verba de principio omnium, qui ſcripſerint Prophetarum intellexit S. Hieronymus ibi, & in cap. 1. Eſaiæ S. Baſilius in c. 1. Eſaiæ, Rufinus in c. 1. Oſeæ concedit tamen S. Hieronymus illa verba ſic intelligi poſſe, vt illa prima prophetia fuerit omnium, quas Oſeas loquente Domino promulgauit, & huic fauent LXX. textus Hebr. Chaldæus Paraphr. Vatablus, Theodoretus, Sà. Ribera verò vtrumq; ſenſum literalem eſſe dicit. Initium huius Prophetiæ ad annum 2. Oziæ regis Iudae ideſt ante Chriſtum per nos 808. referunt, Salianus, & Tirinus. At nos Ionam primum prophetaſſe mox docebimus.

864

2 *Ionas* propheta ille, de quo ſcriptum eſt 4. Reg. c. 14. vbi de Ieroboamo II. Rege Iſrael nu. 25. *Ipſe reſtituit terminos Iſrael, ab introitu Emath, vſque ad mare ſolitudinis, iuxta ſermonem Domini Dei Iſrael, quem locutus eſt per ſeruum ſuum Ionam filium Amathi Prophetam.* idem cenſetur cum Iona illo, de quo Ionæ 1. dicitur: *Et factum eſt verbum Domini ad Ionam filium Amathi*, idemq; affirmant Ioſeph l. 9. antiquit. c. 10. S. Hieronymus in prologo ad Ionam; ipſemet Ionas c. 1. nu. 9. de ſe ſic teſtatur: *Hebræus ego ſum.* Sed non videtur eſſe idem Ionas, de quo Tobias ſenior filio dixit Tob. 14. nu. 6. *Prope erit interitus Niniuæ non enim excidit verbum Domini*, vbi in Græco apud LXX. habetur: *Et nunc fili mi diſcede à Niniue, quoniam omnino erunt quæ locutus eſt Propheta Ionas:* Etenim S. Hieronymus in prologo; iunctis quæ habet in c. 1. Oſeæ, & Amos, putat iuxta Chronicon Euſebij Ionam prædicaſſe pœnitentiam Niniuitis tempore Sardanapali, quo relapſo ad priſtinam luxuriam, vaſtata eſt Niniue ab Arbace Medo; & translatum eſt imperium illud ad Medos, Anno ante Epocham Chriſti 863. vt docuimus l. 5. c. 2. & 4. addentes cautam, ob quam à Chronologia Euſebij coacti fuimus in hoc recedere, & à Saliano nimis timidè illum ſectante; prædicauerit ergo Ionas Niniuitis anno ante Chriſtum circiter 864. deinde iterum anno Ieroboami II. Regis Iſrael, ideſt (ex dictis cap. præcedenti) anno

& 823

823. ante Chriſtum, & 40. annis poſt ſubuerſam Niniuem, quando vergebat in Senium, adeoque fuit antiquior Oſea, qui non incœpit niſi anno 808. Eſto S. Hieronymus Euſebium ſecutus Ionam Oſeæ Synchronon faciat, quod tamen fieri potuit, quoad poſteriores Ionæ annos, ſi admittatur eum vixiſſe annos circiter 84. & quando prædicauit Niniuitis, habuiſſe annos 30. Salianus quoq; in cap. 1. Ionæ q. 2. fatetur Ionam antiquiſſimum fuiſſe omnium, quorum ſcripta extent, Prophetarum; Quod autem ait Ribera præludio 2. in Prophetas minores nu. 7. prophetas 12. minores eo ordine prophetare incœpiſſe, quo ſunt diſpoſiti, & S. Hieronymus in prologo ad prophetas minores, nempe *Vnum librum eſſe duodecim prophetarum in quibus autem tempus non præfertur in titulo, ſub illis eos regibus prophetaſſe, ſub quibus, & ij, qui ante eos habent titulos prophetarunt:* intelligendum in ſenſu affirmatiuo, non autem excluſiuo alterius temporis, quo antea, ſaltem extra Iudæam prophetauerint; Itaque verum quidem eſt Ionam prophetaſſe in diebus Oziæ regis Iuda & Ieroboami regis Iſrael; ſed cum hoc ſtat, prophetaſſe etiam antea in Niniue, in diebus Ioas regis Iuda. Excidium porrò illud, de quo Tobias non fuit ſub Sardanapalo, ſed aliud & multo poſt nempe annis pluſquam 204. vt dicam c. 10. nu. 2.

797

3 *Ioelis* tempus non deſignat Sacer Codex, ſed ex regula Hebræorum nuper tradita iuxta Riberam, & S. Hieronymum prophetauit paulo poſt Oſeam ſed ſub eodem rege Ozia, vel vt putat S. Auguſtinus l. 18. de Ciuit. cap. 27. ſub Ioatham quoq; Notat autem S. Hieronymus initio Ioelis vaticinium eius de clade futura pertinere ad tribus duas Iuda & Beniamin, ſicut vaticinium Oſeæ ad reliquas 10. tribus. Salianus initium Ioelis annis 11. poſt Oſeam ſubiungit, quod mihi eſt annus 797. ante Chriſtum, nec habeo, quo in hoc repugnem. Extrema tamen vitanda ſunt tum Vatabli, qui eum floruiſſe ſub Ioramo, tum Genebrardi, & Chriſtophori à Caſtro, qui collocant ſub Manaſſe, & negant vidiſſe Oziam.

785

4 *Amos* Propheta de ſe ipſo teſtatur c. 1. ſic. *Verba Amos, qui fuit in paſtoribus de Thecue, quæ vidit ſuper Iſrael in diebus Oziæ regis Iuda, & in diebus Ieroboam filij Ioas regis Iſrael, ante duos annos terræmotus.* Sed terræmotum hunc accidiſſe anno 25 Oziæ regis ex traditione Hebræorum docent S. Hieronymus, & Procopius in c. 7. Eſaiæ, confirmantq; Chriſtophorus à Caſtro in cap. 1. Amos, et lib. 4. de Prophetis cap. 8. Torniellus anno V. Ætatis 225. et Salianus anno Mundi 3248. et 3250. diluens obiecta Riberæ, et Sanctij, qui abſque neceſſitate interregnum inter Oziam, et Amaſiam excogitarunt. At ex dictis de Oziæ initio, patet annum eius 25. incidiſſe in annum 785. ante Chriſtum, à quo cum ad finem regni Iſraelitici in Samaria et Ephraim ſint anni 65. vt patet ex annis huius regni capite præcedenti ordinatis; conſequens eſt eodem hoc anno 25. Oziæ, et ante Chriſtum 785. Amos prædixiſſe regni illius excidium poſt 65. annos, et hoc intelligi ab Eſaia c. 7. vbi ait loquens ad Achaz n. 8. dixit: *Adhuc ſexaginta, & quinque anni, & deſinet Ephraim* eſſe populus, ideſt, *Adhuc currunt quidem anni* 65. poſt quos excidium illius regni futurum conſtat ex oraculo Dei, ſed complebuntur tamen haud multo poſt, neque enim abibunt 65. quin deficiat regnum illud: ſeu vt LXX. loquuntur: In 65. *annis deficiet regnum Ephraim.* Seu, vt Chaldæus Paraphr. *In fine* 65. *annorum ceſſabit regnum domus Iſrael.* Quare Iſaias alluſit ad prophetiam Amos, audi enim S. Hieronymum in c. 7. Iſaiæ: *Igitur Hebræi hunc locum ita edisserunt, vt Amos, qui ſub Ozia cæpit propheta-*

re,

Anni ante Chriſtum.

re, quando & Iſaias prophetiæ ſuæ habuit exordium primus prophetauerit contra Iſrael dicens. Iſrael autem captiuus ducetur de terra. Alioquin ab ipſo primo anno regni Achaz, Ideſt ante Chriſtum 741. vſq; ad finem regni Iſrael, quod fuit anno 721. non ſupererant niſi anni 20. Supereſt aduertendum; Amos hunc non eſſe illum, qui fuit pater Iſaiæ, nam Amos de quo agimus, fuit paſtor de Thecua, & ſe vocatum dum cuſtodiret gregem, & vellicantem Sycomoros teſtatur cap. 7. eiuſq; nomen Hebraicè ab onere dictum notat S. Hieronymus; at pater Iſaiæ à robore, & fortitudine nominatus eſt, & hunc fuiſſe fratrem Amaſiæ regis, ac de ſanguine regio tradunt Hebræi in Seder Olam, & Genebrardus in Chronico.

5 ISAIAS fuit de Chriſti Genealogia tranſuerſali, deque ipſo luculentiſſimè, ac ſtylo omnes quotquot fuere vates ſiue ſacri, ſiue prophani, maximè ſublimi, & florentis ſcripſit. De initio ſuorum oraculorum ſic vel ipſe, vel qui eius oracula chartis conſignauit: *Viſio Iſaiæ filij Amos, quam vidit ſuper Iudam, & Ieruſalem in diebus Oziæ, Ioathan, Achaz, & Ezechiæ regum Iuda,* & c. 6. admirabilem illam viſionem Dei ſedentis ſuper ſolium ſuum conſignauit anno, quo mortuus eſt Ozias, ideſt 758. ante Chriſtum, annus autem 14. Ezechiæ, quo Iſaias illi ſanitatem reſtituendam diuinitus, & vitam vſque ad annos 15. prorogandam prædixit, fuit ante Chriſtum 712. ex dictis lib. 5. c. 6. Occiſum porrò Iſaiam, & ſectum in duas partes iuſſu Manaſſis non ferentis eius obiurgationes, communis eſt opinio (excepto Abulenſi in 4. Regum c. 21. q. 18.) pro qua ſunt Martyrologium Romanum pridie nonas Iulij, S. Zeno in Sermone de Martyrio Iſaiæ, S. Hieronymus in c. 57. Iſaiæ, Tertullianus lib. 3. contra Marcionem, Iſidorus de vita, & morte Sanctorum, Epiphanius, & Dorotheus in vita Iſaiæ, Comeſtor in hiſtoria Scholaſtica. Primus annus Manaſſis fuit 697. ante Chriſtum; ſi cœpit Iſaias prophetare ſub finem Oziæ puta anno 760. & habuit tunc annos circiter 30. natuſq; ſit anno 790. ergo anno primo Manaſſis habuerit annos 93. & tanto plures, quãto citius natum poſueris; Salianus enim putat natũ anno 1. Oziæ, & cœpiſſe prophetare anno 30. Oziæ, qui mihi eſt 779. ante Chriſtum. circiter 779

6 *Abdias* eodem tempore, quo Iſaias, & paulo poſt *Amos*, ac *Ioel*, quibus Sychronos fuit prophetare incœpit, vt habet Hieronymus in c. 1. Oſeæ, idcircò ponimus prophetaſſe anno 778. circiter ante Chriſtum, plures autem fuere Abdiæ ab hoc diuerſi, de quibus conſule Salianum anno Mundi 3255. nu. 8. 778

7. *Michæas* poſt mortem Oſiæ incœpit: dicitur enim Micheæ 1. *Verbum Domini quod factum eſt ad Michæam Moraſthiten in diebus Ioathan, Achaz, & Ezechiæ regum Iuda, quod vidit ſuper Samariam, & Ieruſalem.* Chriſtophorus à Caſtro non improbabilibus coniecturis docet eum anno 9. aut 10. Ioathami prophetiam incœpiſſe, & vltimis verbis capitis primi prædixiſſe captiuitatem, qua multi Iudæorum abducti ſunt in Aſſyriam à Teglath Phalaſar rege Aſſur, vt narratur 4. Regum c. 15. nu. 29. Annus 9. Ioathani nobis eſt 746. ante Chriſtum; Non ſequimur autem Euſebiũ, ſecundùm quem S. Hieronymus captiuitatem hanc anno 2. primæ Olympiadis conſignat: fuit enim ferè 30. annis poſt. Caue autem ab errore Sixti Senenſis, qui hunc prophetam centum annis ante Oſeam collocat, neque enim eſt ille Michæas qui ex 3. Regum c. 22. prophetauit ſub Achabo, mortuus enim eſt Achab anno 897. ante Chriſtum. 746

8 *Nahum* prophetauit aduerſùs Niniuẽ poſt 720 10. tribus abductas in Aſſyriam, antequam Sennacherib moueret contra Ieruſalem, vt eſt S. Hieronymo in eius prologo, & Chriſtophoro à Caſtro lib. 4. de Prophetis c. 4. Theodor. & Theophilacto colligitur, nempe circa annum Ezechiæ 7. quod probabile putat Salianus anno Mundi 3315. num. 19. & Henricus Philippi in Manuali Chronol. vbi de minoribus prophetis; Ribera, & Serrarius, quibus ſuſcribimus potiuſquàm Ioſepho lib. 9. c. 11. Nahum ſub Ioathano collocanti, aut Hebræis qui in c. 20. Chronici illum ad Manaſſis tempora reijciunt.

9 *Habacuc*, ſub Ezechia cœpiſſe prophetare, & prædixiſſe à Chaldæis primum Aſſyrios, & deinde Iudæos vincendos, multo ante captiuitatem Iuda cenſemus, cum Epiphanio in ipſius vita, Theophilacto in fine Comment. in hunc prophetam, Caſtrio l. 4. de Prophetis c. 8. Ribera in præludio 2. Henrico Philippi in Manuali Chronol. Torniello anno 329. quintæ ætatis, & Saliano ad annum Mundi 3327. qui tamen cum Chronico Hebræorum Manaſſis quoq; tempore prophetaſſe dicunt. Non fuit ergo idem cum illo Habacuc, qui tulit prandium Danieli, eſto S. Hieronymus in prologo Habacuc eos confuderit; Alter enim Habacuc regnante iam Cyro tulit prandium Danieli annis poſt hunc circiter 172. Hic autem anno circiter 19. Ezechiæ cœpit prophetare, vt ſcitè Salianus docet; qui annus nobis eſt 708. ante Chriſtum. 708

10 *Sophonias* in principio Ioſiæ prophetaſſe creditur nempe circa annum 640. ante Chriſtum: quia non ſolum Sophoniæ 1. dicitur: *Verbum Domini quod factum eſt ad Sophoniam filium Chuſi &c. in diebus Ioſiæ filij Amon regis Iuda*, ſed diſperdendam Idololatriam à Ioſia prædixit cap. 1. nu. 4. *Diſperdam de loco hoc reliquias Baal*, quod præſtitit Ioſias, vt narratur 4. Reg. cap. 23. At 2. Paralipom. c. 34 nu. 3. dicitur de eo. *Duodecimo anno poſtquam regnare cœperat mundauit Iudam, & Ieruſalem ab excelſis, & lucis ſimulacriſque, & ſculptilibus, deſtruxeruntque coràm eo aras Baal &c.* 640

11 *Ieremias* prophetare incœpit anno 13. regni Ioſiæ nempe nobis 628. ante Chriſtum: ſcriptum eſt enim Ieremiæ 1. nu. 2. *Quod factum eſt Verbum Domini ad eum in diebus Ioſiæ filij Amon Regis Iuda in tertio decima anno regni eius*; & ibidem dicitur prophetaſſe vſque ad 11. annum Sedeciæ, & tranſmigrationem de Ieruſalem in menſe quinto. Si quis deſiderat annos pro ſingulis eius prophetijs, conſulat Chriſtophorum à Caſtro, Henricum Philippi in Manuali Chron. poſt cap. 52. Ieremiæ, & Tirinum in Chronico Sacro cap. 30. 628

12 *Baruch* anno 5. Ioakimi, ideſt 605. iuſſu Ieremiæ prophetias, & minas ex ore Ieremiæ exceptas legit populo, & principibus, vt patet ex Ieremiæ c. 36. nu. 9. & 10. ſed eadem poſtea relegit, & inculcauit anno quinto tranſmigrationis in Babylonia, vt patet ex c. 1. Baruch. 605

13 *Ezechiel* capite 1 ſcriptum eſt: *Et factum eſt in trigeſimo anno, in quarto, in quinta menſis, cum eſſem in medio captiuorum iuxta fluuium Chobar, aperti ſunt cœli, & vidi viſiones Dei, in quinta menſis: ipſe eſt annus quintus tranſmigrationis regis Ioachim, factum eſt verbum Domini ad Ezechielem filium Buzi ſacerdotem in terra Chaldæorum ſecus flumen Chobar.* At ex dictis lib. 5. c. 6. tranſmigratio illa fuit anno 605. ante Chriſtum, ergo viſio hæc, & initium prophetiæ fuit anno 601. ante Chriſtum. Ioſias autem ex dictis ibidem, cœpit regnare anno ante Chriſtum 640. Ergo annus trigeſimus quem recenſet Ezechiel, non fuit 30. ab initio Ioſiæ: ſed neque numeratur 601

ab

Anni ante Chriſtum.

ab anno Nabuchodonoſoris, quia regnare cœpit anno 605. aut ab initio Nabopollaſſari, quod fuit anno 625. quidquid dicat Hieronymus Pudus cum Scaligero lib. 2. & 5. emend. temp. fallaci Chronologiæ innixo. Nec tacuiſſet Ezechiel Epocham, & Regem, vnde annos 30. numerauerit, ſicut non tacuerunt alij Prophetæ. Ergo nil aliud ſignificare voluit Ezechiel, quam ſibi annum 30. ætatis agenti apertos eſſe cœlos &c. vt cenſent plurimi, cum S. Gregorio, Origene, Iſidoro, Hugone Carenſi, Comeſtore, Lyrano, Dionyſio, Mariana, Sanctio, Torniello, Saliano; quem vide ad annum Mundi 3411. Mirum verò eſt S. Hieronymum prologo in Ezechielem dixiſſe *Triceſimo autem ætatis ſuæ anno, & captiuitatis quinto, exorſus eſt ad concaptiuos loqui*; Et tamen in Commentario mutaſſe opinionem, & annos 30. numerare à 18. Ioſiæ, quo repertum dicit librum Deuteronomij, & huic opinioni adhæſiſſe Theodoretum, & Maldonatum; illud enim initium magis obſcurum, & reconditum erat, quàm ætas prophetæ hoc ipſo intelligenda, quod non expreſſit vnde annos 30. computaret. Fuit autem figura Chriſti, cui agenti annum 30. aperti ſunt Cœli ſupra Iordanem.

14 *Daniel* primam ſuam interpretationem 604
ſomnij, & initium prophetiæ deſignat cap. 2. dicens: *In anno ſecundo regni Nabuchodonoſori vidit Nabuchodonoſor ſomnium &c.* At annus primus huius Nabuchodonoſoris ex dictis lib. 5. c. 7. fuit ante Chriſtum 605. ergo annus ſecundus fuit 604.

15 *Aggæus*, incœpit anno 2. Darij, ſcriptum eſt enim Aggæi primo. *In anno ſecundo Darij*
regis, in menſe ſexto, in die vna menſis factum eſt 521
Verbum Domini in manu Aggæi Prophetæ ad Zorobabel filium Salathiel Ducem Iuda, & ad Ieſum filium Ioſedec ſacerdotem magnum. Darius autem I. ſeu Hiſtaſpides, ex dictis lib. 5. c. 7. incœpit anno 522. ante Chriſtum, ergo eius annus 2. fuit 521. & initium Aggæi, & Zachariæ.

16 *Zacharias* enim cap. 1. habet: *In menſe* 521
octauo, in anno ſecundo Darij regis, factum eſt verbum Domini ad Zachariam &c. Quod autem ibidem nu. 12. Angelus Domini dixit: *Domine exercituum vſquequo tu non miſereberis Ieruſalem, & vrbium Iuda, quibus iratus es? iſte iam ſeptuageſimus annus eſt*, intelligendum de anno 70. computato ab anno 9. Sedeciæ, de quo 4. Regum c. 24. nu. 20. ſcriptum eſt, *Receſſitq; Sedecias à rege Babylonis*, & mox c. 25. *Factum eſt autem anno nono regni eius, menſe decimo, decima die menſis venit Nabuchodonoſor rex Babylonis, ipſe, & omnis exercitus eius in Ieruſalem, & circumdederunt eam &c.* Annus enim 9. Sedeciæ ex dictis præcedenti capite fuit ante Chriſtum 590. à quo incluſiuè ad annum 2. Darij, ideſt 521. ante Chriſtum ſunt anni 70. & hinc obiter vides inſignem huius Chronologiæ comprobationem. Annus enim incenſi Templi, vnde aliqui hos annos 70. computant fuit 19. Nabuchodonoſoris, vt expreſsè dicitur 4. Regum c. 25. nu. 8. atq; adeo ante Chriſtum 587. ex dictis l. 5. c. 6. Et à fundatione Templi ad incendium fuere anni 425.

17 *Malachias* eodem tempore, aut paulo 520
poſt Zachariam cœpit prophetare ex communi conſenſu, et Regula S. Hieronymi num. 2. ſub finem tradita, proinde initium poſuimus anno 520. inito.

CAPVT XI.

De Annis Captiuitatum Iudaicarum, initio & fine Captiuitatis Babylonicæ, eaque occaſione de Annis Tobiæ, Iudith, & Eſther, cum Epocha Chriſti connectendis.

CONCLVSIO XI.

Prima *Hebræorum captiuitas ſub Teglatphalaſar rege Aſſyriorum facta eſt paulo poſt Annum 750. ante Chriſtum*, Secunda *ſub Salmanaſar anno 721. qua Niniuem tranſlatus eſt Tobias*; Tertia *anno 605. qua Daniel, & alij Babylonem deportati ſunt, & ab hac computandi ſunt anni 70. à Ieremia prænunciati, vſque ad initium Monarchiæ Cyri Babylone potiti.* Quarta *anno 598. qua Iechonias cum alijs, eodem deportatus eſt.* Quinta *anno 587. qua reliqui deportati ferè omnes, Templumq; & Ieroſolyma incenſa. Iudith autem obtruncauit Holofernem anno circiter 690. Et Eſther ab Artaxerſe Longimano ducta eſt anno 459.*

1 PRima inter celebres captiuitates Hebræorum, fuit illa, qua Teglath Phalaſar rex Aſſur tranſtulit captiuos Hebræos de Galaad, Galilæa, &c. vniuerſaq; terra Nephthali, in Aſſyriam in diebus Phaceæ regis Iſrael, vt narratur 4. Regum c. 15. nu. 29. additis addendis ex 1. Paralip. c. 5. n. 6. S. Hieronymus Euſebij Chronicon ſecutus refert id ad annum 2. Olympiadis primæ & Salianus hunc annum ponit 1. Teglathphalaſar & 3. Phaceæ: ſed nos lib. 5. c. 6. coacti ſumus recedere ab Euſebio & annum primum Teglathphalaſaris ponere anno ante Chriſtum 750. libro autem hoc 6. primum Phaceæ anno 759. ideoque hæc captiuitas non potuit eſſe ante annum 10. Phaceæ.

2 *Secunda* fuit illa, qua Salmanaſar rex Aſſyriorum anno 6. Ezechiæ expugnata Samaria, tranſtulit Iſraelitas in Aſſyrios; fuit autem ille annus ex dictis cap. 8. ante Chriſtum 721. & Oſeæ regis Iſrael nonus, vt narratur 4. Reg. c. 18. n. 10. nempe computatus à legitima electione, ſeu confirmatione Iſraelitarum; alioquin enim erat 17. ab occiſo Phacee, & vſurpato tyrannicè regno. Inter hos captiuos fuit Tobias ex tribu & ciuitate Nephthali, vt narratur Tobiæ cap. 1. Vixit autem Tobias ſenior in ea captiuitate, annis pluribus quam 46. nam in ea viſum amiſit, & poſtea recuperauit, & tamen Tobiæ 14. dicitur: *Et poſt quam illuminatus eſt Tobias, vixit annis quadraginta duobus, & vidit filios nepotum ſuorum completis itaq; annis centũ duobus ſepultus eſt honorificè in Niniue. Quinquaginta namque & ſex annorum lumen amiſit, ſexagenarius verò recepit*; Ergo mortuus non eſt ante annum 676. Chriſti, & certè tot annis poſt, quot anni à captiuitate ad amiſſionem oculorum interceſſerunt Salianus Anno Mundi 3276. Tobiam Seniorem putat natum eſſe, & cum eſſet annorum 39. abductum in Captiuitatem à Salmanaſaro, quod & Serrarius cenſet, qui annus fuit nobis 721. ante Chriſtum, hinc ideſt à 39. ætatis ad 56. ætatis, quo lumen amiſit ſunt anni 16. ſolidi, ergo lumen amiſit anno 704. ante Chriſtum, ſuperſunt ad annos 102. implendos anni 46. ergo mortuus (hac quidem ratione) anno 659. ante Chriſtum; poſt quod fuit alterum excidium Niniue à Tobia prædictum, & illo, quod ſub Sardanapalo 863. ante Chriſtum accidit, poſterius per annos plus 204. Quando autem, & à quo iterum ſubuerſa ſit Niniue non conſtat, & magnum diſſidiũ eſt inter Chronologos, de quo vide Salianum anno Mundi 3377. à nu. 4. & Petauium l. 10. c. 4. Græci autem codices in annis Tobiæ, valde diſcrepant à Vulgata Latina.

3 *Tertia* Captiuitas omnium celeberrima fuit, illa, qua

Nabu-

Nabuchodonoſor iunior anno 4. Ioakimi regis Iudæ tranſtulit, & ſui regni primo transferri iuſſit Hebræos Babylonem, vt habetur Ieremiæ c. 25. & Danielis c. 1. ex quibus colligitur, anno 3. exeunte Ioakimi miſſum fuiſſe à patre Nabuchodonoſorum iuniorem aduerſus rebelles, ſed mortuo patre, vt narrauimus l. 5. c. 6. n. 3. ipſum regnare cœpiſſe, & ſic eius primum annum incidiſſe in annum 4. Ioakimi quo capta Hieroſolyma eſt, & captiuitatis Babylonicæ initium fuit; fuiſſe autem annum illum 605. ante Epocham Chriſti, conſtat ex dictis eodem capite 6. ſed dubitatur an hinc computandi ſint celeberrimi illi anni 70. de quibus Ieremias capite eodem 25. nu. 9. ſic vaticinatus eſt: *Ecce ego mittam & aſſumam vniuerſas cognationes Aquilonis, ait Dominus, & Nabuchodonoſor regem Babylonis ſeruum meum, & adducam eos ſuper terram iſtam, & ſuper habitatores eius, & ſuper omnes nationes, quæ in circuitu eius ſunt, & interficiam eos, & ponam eos in ſtuporem, & in ſibilum, & in ſolitudines ſempiternas*, & paulo poſt: *Et ſeruient omnes gentes iſtæ regi Babylonis ſeptuaginta annis. Cumq; impleti fuerint ſeptuaginta anni viſitabo ſuper regem Babylonis*; Hoc autem vaticinium factum eſt *in anno quarto Ioakim filij Ioſiæ regis Iuda, ipſe eſt annus primus Nabuchodonoſor regis Babylonis*, vt dictum fuerat initio capitis. Deinde Ieremias c. 29. nu. 10. poſt deportationem alteram annis octo poſteriorem tempore Ioachin ſeu Iechoniæ, ſcripſit ad captiuos Babylonem. *Quia hæc dicit Dominus, cùm cœperint impleri in Babylone ſeptuaginta anni, viſitabo eos, & ſuſcitabo ſuper vos verbum meum bonum, vt reducam vos ad locum iſtum.* De iiſdem autem annis à Ieremia memoratis vult intelligi Daniel c. 9. vbi ait: *In anno primo Darij filij Aſſueri de ſemine Medorum, qui imperauit ſuper regnum Chaldæorum. Anno vno regni eius, Ego Daniel intellexi in libris numerum annorum, de quo factus eſt ſermo Domini ad Ieremiam prophetam, vt complerentur deſolationis Ieruſalem ſeptuaginta anni.* Sed & Zachariæ 1. nu. 12. dicitur: *& reſpondit Angelus Domini, & dixit: Domine exercituum vſquequò Tu non miſereberis Ieruſalem & vrbium Iuda, quibus iratus es? iſte iam ſeptuageſimus annus eſt.* Denique 2. Paralipom. c. 36. à nu. 20. ratio redditur huius ſeptuagenarij, nimirum, vt tot annis terra vel tota, vel ex parte à ſuis cultoribus quieſceret, et Sabbatum, ideſt quietem haberet, quot vicibus Hebræi contempſerant obſeruantiam anni Sabbatici, nec permiſerant terram quieſcere: *Si quis euaſerat gladium, ductus in Babylonem ſeruiuit regi, donec imperaret rex Perſarum & compleretur ſermo Domini ex ore Ieremiæ, & celebraret terra Sabbata ſua. Cunctis enim diebus deſolationis egit Sabbatum vſq; dum complerentur ſeptuaginta anni.* Hactenus Sacra Scriptura; ex quâ item conſtat initium captiuitatis. *Primæ* fuiſſe anno 1. Nabuchodonoſor et 4. Ioakim, quo capta Hieroſolyma multi, et inter hos Daniel, deportati ſunt, ex c. 1. Daniel, et 25. Ieremiæ. Qui annus ex dictis l. 5. c. 6. et 6. c. 8. fuit ante Chriſtum 605. *Secunda* deportatio, et incrementum captiuitatis fuit anno ante Chriſtum 598. vtpote anno, quo Ioachin, ſeu Iechonias cœpit regnare, vt conſtat ex 4. Reg. c. 24. nu 10. et 2. Paralip. cap. 36. n. 10. *Tertia* et conſummata captiuitas, coniuncta cum nece Sedeciæ, interruptione regni Iudæ, Ieroſolymæ ac Templi incendio, et excidio, fuit anno ante Chriſtum 587. vtpote anno 11. Sedeciæ et 19. Nabuchodonoſor, de quo 4. Reg. c. 25. à num. 3. ad 9. et 2. Paralip. c. 36. nu. 11. ac Ieremiæ 52. à nu. 5. Hinc inter opiniones multas tres præcipuè ſunt exortæ de initio annorum 70. Quas diligenter referunt, et expendunt Petauius l. 12. de Doctrina temporum c. 22. 23. et 24. Salianus anno Mundi 3429. Tirinus tomo 1. in Chronico ſacro, c. 35. Henricus Philippi in Synopſi Chronologica c. 6. Spondanus anno Mundi 3429. et 3447.

4 *Prima* opinio annos 70. Ieremiæ numerat à primo anno Nabuchodonoſoris et 4. Ioakimi vſque ad annum, quo Cyrus Babylone capta Monarchiam illam regno Perſarum Medorumq; adiunxit. Ita communiter Hebræi in Seder Olam, cum plurimis Rabbinis; Sulpicius Seuerus, qui l. 2. Sacræ hiſtor. captiuitatem à Danielis deportatione orditur, eamque terminat anno illo, quo Cyrus Babylonico regno potitus eſt; Theodoretus in cap. 9. Danielis Iſidorus l. 5. Origin. Vatablus, et Montanus in c. 9. Danielis, Lyranus in l. 1. et c. 1. Eſdræ, Petrus Comeſtor in hiſt. Schol. ad c. 18. Eſdræ, Chriſtophorus à Caſtro in c. 29. Ieremiæ; Ribera in c. 9. Danielis, et 1. Zachariæ, Sanctius ſæpe, Gordonus c. 13. Chronol. Barradius l. 5. concord. Euang. cap. 17. Henricus Philippi in Synopſi Chronolog. c. 6. Petauius l. 12. Doctrina tempor. c. 23. Et hanc nos quoque coacti ſumus eligere, quia receptis annis Regum Babyloniorum vſq; ad Cyrum; et à Cyro vſq; ad Aleſandrum Magnum, quos antiquiores hiſtorici et Babylonicarum rerum peritiores nobis tradidere, multiſq; illorum per Eclipſes à Ptolemæo relatas firmiſſimo charactere conſtitutis, vt iam oſtendimus cap. 6. et 7. libri Quinti, conſtat annum primum Nabuchodonoſoris iunioris incidiſſe in annum 605. ante Chriſti Epocham; annum autem, quo Cyrus potitus iam Babylone Darium Medum in Caramaniam amandauit ſoluſq; pacificè, et ſine competitore Babylonem poſſedit, fuiſſe annum 536. ante Epocham Chriſti, eſto Babylonem expugnaſſet anno 537. exeunte. ab anno autem 536. ad 605. ſunt anni præciſè 70. currentes. Ex altera verò parte conſtat ex Sacra Scriptura, anno 1. Nabuchodonoſoris partem eorum abductos eſſe Babylonem in captiuitatem, tempus verò ſeruitutis illius definitum fuiſſe annorum 70. et quidem loquendo, non de deſolatione tantum (eſto, et hæc prædicta fuerit) ſed de ſeruitute, et quidem tunc inita, quando aliæ omnes nationes, quæ erant in circuitu Iudeæ, ſubiugatæ, cœperunt ſeruire Nabuchodonoſori, quod partim ex Ieremiæ 25. partim ex hiſtoria prophana relata l. 5. c. 6. patet fuiſſe ille ipſo anno primo Nabuchodonoſoris. Certum præterea eſt, eo tempore ſolutam fuiſſe Captiuitatem, quo Babylon viſitata eſt à Deo, vt patet ex Ieremiæ 25. idq; per Cyrum, vt ex l. 1. Eſdræ c. 1. nec potuiſſe id Cyrum præſtare antequam potiretur Babylone, vbi erant Captiui. Quid igitur plura requirimus? Contra verò qui aliunde computant annos hos 70. vel ante Monarchiam Cyri Babylone potiti illos terminant, coguntur peruertere annos prædictorum regum, diſſimulatis Eclipſibus, aut Hiſtoricis Babylonicarum rerum peritis, ac violento artificio interuallum annorum 70. ſtabilire. Audiamus tamen, ſed breuiter aliorum opiniones: nam de annis 70. à Zacharia memoratis vide quæ diximus c. 9. nu. 16.

5 *Secunda* opinio annos 70. à Ieremia memoratos computat à ſecunda deportatione facta anno 8. Nabuchodonoſoris, ita R. Salomon apud Lyranum in principio Eſdræ, Caietanus in cap. vlt. 2. Paralip. Genebrardus lib. 1. Chron. in fine, Azorius tomo 1. Moral. l. 6. c. 56. Scaliger. in Iſag. Canon. & in Prolegomenis pag. 29. Vbbo Emmius lib. 4. Rer. Chronol. p. 96. quia ſcilicet tunc Ieremias, vt habetur c. 29. nu. 10. ſcripſit ad eos, qui iam deportati fuerant initio captiuitatis, promittens eis liberationem, & reditum in patriam, cùm cœperint impleri 70. anni. Sed hoc leuiſſimum eſt argumentum loquitur enim de annis 70. de quibus etiam locutus fuerat cap. 25. anno 1. Nabuchodonoſoris. Numquid enim ſi Ieremias, aliuſue propheta crebro vel etiam ſingulis annis conſolatus eſſet Hebræos, promittens illis finem captiuitatis poſt 70. annos, oporteret toties vt à nouo initio computare annos 70. at hoc modo iretur in infinitum. Deinde cur non valeat idem argumentum de anno primo Nabuchodonoſor, cum et illo anno Ieremias dixerit ſeruituros annis 70. et poſt illos Deum viſitaturum Babylonem.

6 *Tertia* opinio numerat annos 70. Ieremiæ ab 11. Sedeciæ, & Nabuchodonoſoris 19. quo omnes Hebræi deportati ſunt, incenſumq; templum, & Hieroſolyma exciſa penituſq; deſolata Iudæa, ita Ioſephus lib. 11. antiq. c. 11. & lib. 1. contra Apionem; Euſebius lib. 10. de præparat. c. vlt. Nicephorus Calliſtus lib. 1. c. 6. Torni llus lib. 5. ætatis, Salianus ad Annum Mundi 3429. Tirinus in Chronico Sacro c. 35. qui pro ſe adducunt Sigonium, Villalpandum, Adrichomium, Pererium, Serarium, & quoſdam alios. Fundamentum præcipuum eſt, quia Ieremias c. 25. & Daniel cap. 9. annos illos 70. non ſeruitutis tantum, ſed deſolationis denominat, & quia prædicitur à Ieremia venturus Nabuchodonoſor, qui tamen iam anno 4. Ioakimi aduenerat. Sed negamus eo tempore, quo Ieremias prima vice præmonuit Hebræos de futuro aduentu illius Regis, eum iam perueniſſe in Iudæam, initio enim anni 4. Ioakim, Ieremias hoc vaticinium edidit, & paucis poſt menſibus Nabuchodonoſor, Syriæ Satrapa debellato, peruenit in Iudæá, & cœpit Ieroſolymam, eſto anno 3. Ioakimi nondum abſoluto expeditiones has ſuſcepiſſet. Etſi verò Ieremias in-

ter

ter calamitates, quas intra illos annos 70. paſſuri erant, numerauit etiam deſolationem totalem, non inde tamen ſequitur, omnes illas ab initio annorum 70. incœpiſſe. Noc inſolitum eſt S. Scripturæ plura indiſtinctè futura aſſerere intra certum annorum numerum, quorum quædam vno, quædam alio tempore cœpta ſunt fieri. Sic Abrahæ prædictum eſt ſemen ipſius peregrinum futurum in terra aliena, & ſeruituti ſubijciendum 400. annis, & tamen non ſunt ſubiecti Iſraelitæ ſeruituti alienigenarum, niſi in Aegypto, poſt mortem Ioſephi. Denominati ſunt tamen illi anni 70. à potiori, & maiori calamitate, quæ fuit deſolatio Templi, eſto illa non acciderit ipſo initio annorum 70. et hoc ſenſu intelligenda ſunt verba Danielis relata num. 3. et S. Hieronymi in c. 9. Danielis dicentis: *Prędixerat Ieremias 70. annos deſolationis, poſt quos rurſus veniret populus in Iudæam, vt ædificaretur templum*. Clemens autem Alexandrinus 1. Strom. licet dicat: *Nabuchodonoſor excæcatum Sedeciam adduxit in Babylonem, totumq; populum commigrare iuſſit durauit autem hæc captiuitas 70. annis*; intelligendus eſt da captiuitate ab initio ſui computata, tunc enim cœpta eſt pars eius ad totum illud ſpectans, neque enim totus populus anno 11. Sedeciæ abductus eſt, ſed reliquum populi ad implendum totum; quibus ſimilia habet Leontius Byzantinus lib. de Sectis act. 2. eſto in ſpecie videantur hi fauere 3. opinioni. Imò licet decretum ſit, vt totus populus abduceretur, executio tamen non fuit abſoluta niſi anno 23. Nabuchodonoſoris, vt dicitur Ieremiæ 52. nu. 30.

7 De Anno imò, & menſe excidij Hieroſolymitani, & incenſi Templi nulla eſt controuerſia, ſi attentè legatur 4. Regum c. 25. & Ieremiæ c. 52. in quo ſic ſcriptum eſt de Sedecia. *Factum eſt autem in anno nono regni eius in menſe decimo, decima menſis: venit Nabuchodonoſor Rex Babylonis ipſe, & omnis exercitus eius aduerſus Ieruſalem, & obſederunt eam, & ædificauerunt contra eam munitiones in circuitu, & fuit ciuitas obſeſſa, vſque ad vndecimum annum regis Sedeciæ. Menſe autem quarto, nona menſis obtinuit fames ciuitatem &c.* Et narrata fuga Sedeciæ, nece filiorum eius, & ipſius excæcatione ſubiungit Ieremias: *In menſe autem quinto decima menſis, ipſe eſt annus nonus decimus Nabuchodonoſor regis Babylonis: venit Nabuzardam princeps militiæ, qui ſtabat coram rege Babylonis, & Ieruſalem, & incendit domum Domini, & domum Regis, & omnes domos Ieruſalem etc.* Nec repugnat 4. Reg. c. 25. vbi dicitur veniſſe Nabuzardam, & ſuccendiſſe domum Domini *menſe quinto ſeptima die menſis*. Hoc enim de primo die incendij Ieremias autem de vltimo incendij excitati, quod non vno die, nec vno loco, ſed per partes factum eſt, & non minus, quàm triduo obtinuit. Addit verò Ieremias num. 28. *Iſte eſt populus, quem tranſtulit Nabuchodonoſor: in anno ſeptimo Iudæos tria millia, et viginti tres: in anno octauo decimo Nabuchodonoſor de Ieruſalem animas octingentas triginta duas: in anno vigeſimo tertio Nabuchodonoſor tranſtulit Nabuzardam magiſter militiæ: animas Iudæorũ ſeptingentas quadraginta quinque: omnes ergo animæ quatuor millia ſexcentæ*: vbi pro ſumma animarum 4598. poſitus eſt rotundus numerus 4600. reliqui etiam occiſi ſunt, vel fame perierunt, vel alio diffugerunt, & loquitur hic Ieremias de tranſlatis, poſt reditum Nabuchodonoſoris ex Babilone: nam primi captiui anno 1. eius non ab ipſo, nec ipſo interueniente, ac præſidente huic expeditioni; ſed ab ipſius adminiſtris abducti fuerint, poſtquam audita morte patris conuolauerat Babylonem. Cum autem ex dictis lib. 5. c. 6. annus 1. Nabuchodonoſoris huius oſtenſus ſit incidiſſe in 605. ante Epocham Chriſti patet 19. eiuſdem fuiſſe 587. ante Epocham Chriſti, atq; adeo tunc completum fuiſſe vndecimum Sedeciæ. Et cum ex dictis libro hoc 6. c. 8. nu. 4. annus 4. Salomonis, quo Templum fundari cœptum eſt menſe *Zio*, id eſt menſe 2. fuerit annus 1012. ante Epocham Chriſti, ſequitur ab ipſius fundatione ad excidium, & incendium eius fuiſſe annos 425. integros, & præterea menſes 3. & aliquot dies, vt diximus etiam c. 8.

8 Cyrum porrò non prius ſoluiſſe Captiuitatem Iudæorum, quàm capta Babylone colligitur ex 2. Paralipom. c. 36. num. 22. vbi ſic. *Anno autem primo Cyri Regis Perſarum ad explendum ſermonem Domini, quem locutus fuerat per os Ieremiæ, ſuſcitauit Dominus ſpiritum Cyri regis Perſarum, qui iuſſit prædicari in vniuerſo regno ſuo, etiam per Scripturam dicens. Hæc dicit Cyrus Rex Perſarum: omnia regna terræ dedit mihi Dominus Deus cæli, & ipſe præcepit mihi, vt ædificarem ei domum in Ieruſalem, quæ eſt in Iudæa: Quis ex vobis eſt in omni populo eius? Sit Dominus Deus ſuus cum eo, & aſcendat*. Quæ verba repetuntur ſtatim cap. 1. libri 1. Eſdræ. Didiciſſe autem Cyrum à Daniele ſe eſſe eum, quem Deus deſtinarat ad hoc munus, & oſtendiſſe illi, ac declaraſſe prophetiam Iſaiæ, tradunt partim Ioſephus lib. 11. antiq. cap. 1. partim Theodoretus in cap. 1. & in fine Danielis. Iſaiæ autem vaticinium habetur cap. 43. nu. 28. *Qui dico Cyro: paſtor meus es, & omnem voluntatem meam complebis, qui dico Ieruſalem: Aedificaberis, & Templo Fundaberis*, & cap. 44. *Hæc dicit Dominus Chriſto meo Cyro &c.* At non eſt verificatum omnia regna terræ data eſſe Cyro, niſi poſt quã Regno Perſarum, Medorum, Aſſyriorum, & Babyloniorum potitus Monarchiam Aſiæ adeptus eſt. Sed expreſſius id habetur 1. Eſdræ c. 5. nu. 13. vbi ſic. *Anno autem primo Cyri regis Babylonis Cyrus rex propoſuit edictum, vt domus Dei hæc ædificaretur*.

9 Nabuchodonoſor verò ille rex Aſſyriorum qui regnabat in Niniue quique miſit Holofernem contra Iudæos, vt narratur in libro Iudith c. 1. et 2. probabiliter fuit ſucceſſor ille Aſſarhadonis, quem libro 5. cap. 4. in fine diximus regnaſſe annos 13. et cap. 6. cœpiſſe regnare anno ante Chriſtum 698. ac mortuum eſſe anno 685. nempe anno 12. Manaſſis regis Iudæ. Itaq; Iudith factum ad hos annos intermedios pertinet, id eſt poſt 698. et ante 685. ante Chriſtum. Fuiſſe autem Nabuchodonoſorem hunc circa primos annos Manaſſis, conſentiunt Serrarius in Iudith. Petauius l. 12. c. 26. Salianus anno Mundi 3340. nu. 12. et 3344. à nu. 4. et apud eum Salmeron; Tirinus in Chronico Sacro c. 33. Turcellinus q. vlt. Chronol. Gordonus cap. 10. Chron. Bellarminus l. 1. de verbo Dei c. 12. ibiq; Gretſerus, Pererius l. 1. in Danielem ſed fuiſſe vnum de ſucceſſoribus Aſſarhadonis, non autem Merodachium, cum Petauio, Serrario, ac Tirino; Non habeo tamen quo repugnem Saliano cædem Holofernis conſignanti anno 7. Manaſſis, qui nobis fuit annus 691. ante Epocham Chriſti, ex conſtitutis cap. 8. aut Petauio, qui anno 10. Manaſſis id notat, quiq; nobis eſt annus 688. ſed non poſſumus aſſentiri Tirino, qui ad 15. Manaſſis hæc refert, nam fuiſſet annus 684. ante Chriſtum, quando iam mortuus erat Nabuchodonoſor ille. Sic eligemus annum Manaſſis 8. et ante Chriſtum 690. et Iuditham viduam quidem, ſed adhuc florenti et pulchro aſpectu puta annorum 40. Nata ergo fuerit anno 730. ante Chriſtum, et cum vixerit annos 105. ex cap. vlt. Iudithæ, obierit anno 646. ante Chriſtum. Fundamenta tamen eorum, qui volunt Iudithæ trophæum fuiſſe poſt Captiuitatis Babylonicæ ſolutionem vide apud Salianum ſoluta. Tantum monemus eundem regem fuiſſe Aſſyriorum ſimul, et Babyloniorum.

10 Eſtheris tempus ex Mardochæi tempore fruſtra inquiritur, quod enim dicitur Eſth. 2. nu. 5. *Erat vir Iudæus in Suſan ciuitate vocabulo Mardochęus filius Iair, filij Semei, filij Cis, de ſtirpe Iemini, qui tranſlatus fuerat de Ieruſalem eo tempore, quo Iechoniam regem Iuda Nabuchodonoſor rex Babylonis tranſtulerat*: Non de tranſlatione ipſius Mardochæi, ſed ipſius *Cis*, qui fuit proauus Mardochæi intelligitur à pleriſque. Quod certum eſt ex libro Eſtheris, & Regem eius maritum fuiſſe *Aſſuerum*, qui regnauit ab India vſque Æthiopiam ſuper centum viginti ſeptem Prouincias, & fuiſſe in primis regem Perſarum, & Medorum, vt habetur cap. 1. & Eſther ductam fuiſſe ad thalamum *Regis Aſſueri, menſe decimo, qui vocatur Thebeoth ſeptimo anno regni eius*, vt habetur cap. 2. nu. 16. & ſtatim aſſumptam fuiſſe in reginam loco Vaſthi ibidem nu. 18. et eundem regem Artaxerſem cognominatum ex cap. 16. anteà verò c. 3. nu. 7. memoratur annus 12. *regni Aſſueri*, vnde excluditur Cambyſes, qui regnauit ſolum annos 7. et menſes 5. et Xerſes II. qui menſes 2. Nulla verò inter diuerſas opiniones probabilior eſt, quàm quæ pro marito Eſtheris agnoſcit *Artaxerſem Longimanum*, quem cœpiſſe regnare ſolum anno 465. ante Epocham Chriſti, oſtendimus lib. 5. c. 7. ideoq; annus eius 7. & initium reginæ Eſther fuit annus 459. nam, et nomen conuenit, et beneuolentia regis in Iudæos, et veri Dei cognitio, et ſimilitudo morum, et commoratio in Perſide, et regni diuturnitas. Ita Ioſephus lib. 11. antiq. c. 6. Sulpicius Seuerus lib. 2. hiſt. Nicephorus Conſtantin. in Chronico, Ludouicus Viues in caput 36. libri 18. de Ciui-

tate

tate Dei, Suidas verbo *Eſther*, Zonaras, Sabellicus Enneade 3. lib. 3. Caietanus in Eſther, Bellarminus tomo 1. lib. 1. c. 7. Henricus Philippi in Manuali Chronol. vbi de Eſthere, Menochius in c. 1. Eſtheris, Petauius l. 12. de doctrina temporum c. 27. et 28. Salianus ad annum Mundi 3590. vbi diligentiſſimè exhibet aliorum opiniones, et ſundamenta earum, ſicut et Petauius, et ſubuertit. Dilatum verò fuit ſecundum conuiuium nuptiale in annum 7. regis huius, quia ante hunc annum debellandi fuere quidam rebelles, per Artabazum, et Megabyzum eius duces, vt colligitur ex Diodoro, et Thucydide, et idcirco annum hunc 7. non numeramus in primo eius initio, quo cœpit viuente patre regnare.

CAPVT XII.

De initio fine, & quantitate Hebdomadum Danielis.

CONCLVSIO XII.

Septuaginta Hebdomades abbreuiatæ de quibus S. Gabriel Danielis 9. ſunt Annorum non Lunarium, ſed Luniſolarium Hebdomades 69. cum ferè dimidia, nempe Anni 486. vel 485. & aliquot menſes; ÿque computandi ſunt ab anno 20. Artaxerſis Longimani, inito à primo eius exordio regnandi viuente adhuc patre, vſque ad mortem, & Reſſurrectionem Sancti Sanctorum IESV CHRISTI, qua conſumata ſunt promiſsiones Diuinæ, & figuræ de hoc in Teſtamento veteri, & confirmatum Euangelium, ac Teſtamentum nouum.

1 Controuerſiam hanc celeberrimæ difficultatis, & arcanorum ænigmatum plenam, & tamen Sacræ Chronologiæ anniſq; veteris cum annis noui Teſtamenti connectendis pernecesſariam agitarunt poſt Patres, & antiquiores interpretes in caput 9. Danielis Salmeron t. 1. proleg. 43. Io. Lucidus l. 7. de emend. temp. c. vlt. Villalpandus t. 3. p. 1. lib. 3. c. 3. Pererius l. 10. & 11. in Danielem, Suarez tomo 1. in 3. partem initio, Gordonus cap. 55 Chronol. Henricus Philippi in Synopſi Chronol. c. 12. & in Manuali ad cap. 9. Danielis, Cornelius à Lapide in harmonia Chronol. Prophetarum, Petauius lib. 12. de Doctrina temporum à cap. 29. ad 35. Salianus anno Mundi 3596. à num. 37. & fuſius anno 3609. à num. 2. ad 10. Spondanus anno Mundi 3516. Tirinus in Chronico Sacro c. 38. Iacobus Grandamicus quæſtione de die ſupremo, & Natali Chriſti lib. 1. c. 3. apud quos videri poſsunt aliorum opiniones; Nobis expeditius videtur noſtram ſententiam prius exponere, & ſtabilire, & obiter alias refutare, aut deinde potiſſima earum fundamenta, & obiectiones ſubuertere. Præmittenda autem ſunt verba Sanctiſſimi Archangeli Gabrielis ad Danielem cap. 9. *Septuaginta hebdomades abbreuiatæ ſunt ſuper populum tuum, & ſuper vrbem Sanctam tuam, vt conſumetur, præuaricatio, & finem accipiat peccatum, & deleatur iniquitas, & adducatur iuſtitia ſempiterna, & impleatur viſio, et prophetia, et vngatur Sanctus Sanctorum. Scito ergo, et animaduerte. Ab exitu ſermonis, vt iterum ædificetur Ieruſalem, vſque ad Chriſtum ducem, hebdomades ſeptem, et hebdomades ſexaginta duæ erunt: Et rurſum ædificabitur platea, et muri in anguſtia temporum, et poſt hebdomadas ſexaginta duas occidetur Chriſtus, et non erit eius populus, qui eum negaturus eſt. Et Ciuitatem, et Sanctuarium diſſipabit populus cum duce venturo: et finis eius vaſtitas, et poſt finem belli ſtatuta deſolatio. Confirmabit autem pactum multis hebdomada vna, et in dimidio hebdomadis deficiet hoſtia, et Sacrificium, et erit in templo abominatio deſolationis, et vſque ad conſummationem, et finem perſeuerabit deſolatio.* Græcè illud *Abbreuiatæ ſunt*, idem eſt, ac *conciſæ ſunt*, ſed Hebraicè *Neechthach* præciſum eſt, *pro preciſæ ſunt*, ideſt definitæ præciſè, vt non vltra extendantur; Euſebius lib. 8. de præpar. Euang. demonſtr. 2. legit. *Septuaginta hebdomades compendium accepere.*

	Anni ante Epoch. Chriſti.
2 Ex dictis & probatis libro 5. c. 6. & 7. & annis numero præcedenti inueſtigatis præmittenda eſt vera Chronologia annorum ante Chriſtum, qui ad hanc Danielis prophetiam ſpectare poſſunt, & eſt huiuſmodi.	
Daniel deportatur in Babylonem anno 1. Nabuchodonoſoris.	605
Darius Medus, qui & Nabonidus electus in locum Balthaſsaris, cuius anno primo S. Gabriel illi reuelauit de 70. Hebdomadibus.	554
Cyrus Babylone potitus promulgat edictum de Templo reædificando.	536
Templi reædificati fundamenta iacta menſe ſeptimo, ideſt Tiſri.	535
Cambyſes, qui et Artaxerſes, et Aſsuerus communi prænomine, inhibet anno primo regni ſui fabricam murorum vrbis, ſed Iudæi ceſſant etiam à Templi fabrica.	530
Darius Hiſtaſpides anno 2. regni ſui concedit facultatem reſumendi fabricam Templi; quod	528
completum eſt, ac dedicatum anno eius ſexto.	517
Artaxerſes Longimanus viuente patre declaratur Rex, et regnare incipit.	472
Artaxerſes Longimanus, qui cum patre Xerſe regnarat, incipit ſolus regnare.	475
Artaxerſes Longimanus anno 7. regni ſui Eſdræ concedit quæcunq; petijt.	459
Artaxerſes idem anno 20. regni ſui concedit facultatem reædificandi muros, et portas Ieroſolymæ paulo ante deſtructos, et combuſtas ab hoſtibus.	453
Darius Nothus regnare incipit poſt Xerſem II. et Sogdianum anno	424
Artaxerſes Mnemon regnare incipit.	405
Artaxerſes Ochus regnare incipit.	362

3 His præmiſſis aſſero Hebdomadas Danieli reuelatas à S. Gabriele ab anno Artaxerſis Longimani 20. ex quo primum regnare cœpit viuo patre, computandas eſſe, vſq; ad CHRISTI mortem, idq; duobus validiſſimis argumentis. *Primum* eſt, quod Hebdomades 70. ideſt 69. cum dimidia explicatæ à S. Gabriele, vtique non dierum ſunt, ſed (ex communi ſententia, & ex euentu) annorum; cuiuſmodi erant Hebdomades numerandæ ab vno ad alterum annũ Iubilæum; nec annorum Lunarium, quibus nec Hebræi, nec Babylonij, ſeu Caldæi, nec Aegyptij vtebantur, ſed Luniſolarium quibus aſſuetus erat Daniel, aut Solarium, quibus Chaldæi, præſertim cum nulla ſit neceſſitas recurrendi ad annos Lunares meros, quibus nulla natio ante Mahometanos vſa eſt. Iam verò annorum Hebdomades 69 ½. id eſt anni 486 ½. nõ poſsunt ſalua vera Chronologia, & abſq; violentia computari, niſi ab anno ante Epocham Chriſti 453. additis enim Chriſti annis 33. completis, & aliquot menſibus prætereà fiunt anni 486. & ciuili quodammodo dimidiatus annus 487. Oſtendimus autem libro 5. cap. 7. & per Eclipſes confirmauimus, Artaxerſem Longimanum mortuum eſse anno ante Epocham Chriſti 424. & cœpiſſe regnare viuo adhuc patre anno ante Epocham Chriſti 472. vnde annus 20. regni eius incœpit manifeſtè anno ante Epocham Chriſti 453. idque nulla prorſus violentia facta Hiſtoriæ, ſeu prophanæ, ſeu ſacræ, & ſine vlla veræ Chronologiæ peruerſione; quod nulla alia opinio, aliunde computans prædictas hebdomadas præſtare potuit, vt ex dicendis infra patebit.

4 Alterum Argumentum eſt, quod Hebdomadum dictarum initium ab illo ipſo anno computandum eſt, quod S. Gabrieli tanquam certum determinatum, & manifeſtè futurum erat, ex nota temporis ab eo conſignata, nec debebat

eſſe expoſitum æquiuocationibus, aut ambagibus, nec ea incerta Epocha ſumptum; tum quia ita exigebat rei magnitudo; tum quia id ſignificant verba illa S. Archangeli. *Scito ergo, & animaduerte*, quibus attentum eſſe vult Danielem ad præfixum tempus, quod mox deſignaturus erat. Tempus autem illud fuit: *Exitus ſermonis vt iterum ædificetur Ieruſalem*, nempe quando data eſt expreſſa facultas, & exequutoria reædificandi Ieruſalem, Hæc autem nunquam data fuit, niſi anno 20. Artaxerſis, Annus autem 20. regni primum initi fuit 453. ante Epocham Chriſti, vt iam diximus. Ad huius argumenti ſoliditatem recolendæ ſunt ex libro Eſdræ omnes facultates Hebræis de reædificando Templo, & Ieruſalem datæ à Regibus Perſiæ, & Babylonis. Primo enim libro, et cap. dicitur in edicto Cyri. *Hæc dicit Cyrus rex Perſarum: omnia regna terræ dedit mihi Dominus Deus Cæli, & ipſe præcepit mihi, vt ædificarem ei Domum in Ieruſalem, quæ eſt in Iudæa. Quis eſt in vobis de vniuerſo populo eius? Sit Deus illius cum ipſo: Aſcendat in Ieruſalem, quæ eſt in Iudæa, & ædificet domum Dei Iſrael, ipſe eſt Deus, qui eſt in Ieruſalem.* In hoc tamen edicto continebatur interpretatiua licentia ædificandi muros vrbis, ad maiorem ſecuritatem Templi, & habitatorum, vt indicat Iſaias 44. nu. 28. *Qui dico Cyro: Paſtor meus, & omnem voluntatem meam complebis. Qui dico Ieruſalem ædificaberis, & Templo Fundaberis*: Idcirco poſt quam Ioſue, & Zerobabel menſe ſeptimo, ideſt Tiſri ædificauerunt altare, & fecerunt ſolemnitatem Tabernaculorum, vt narratur 1. Eſdræ c. 3. vſque ad numerum 4. & poſtquam anno ſecundo aduentus ſui in Ieruſalem fundatum eſt Templum, vt ibidem dicitur num. 8. & 10. ædificare cœperunt muros quoq; Ieroſolymæ, vnde nata occaſio hoſtibus eorum, præſertim Samaritanis ſcribendi ad Aſſuerum Artaxerſem ſucceſſorem Cyri (is erat proprio nomine vocatus Cambyſes) et accuſandi Iudæos, quod animo rebellionis reædificarent muros, et obtinendi reſcriptum de ceſſando ab ædificatione vrbis, vt narratur lib. 1. Eſdræ c. 4. quod ſic concluditur: *Tunc intermiſſum eſt opus domus Domini in Ieruſalem, & non fiebat vſq; ad annum ſecundum Darij regis.* Timuerunt enim, ne ſi pergerent in ædificando Templo, darent anſam hoſtibus calumniandi eos, tanquam mandato Cambyſis non obtemperarent, eſto ille non eſſet locutus de Templo expreſſè. Mortuo Cambyſe, cuius commune pronomen erat Artaxerſes, & Aſſuerus, ſucceſſit Darius Hiſtaſpides, cuius anno ſecundo Zerobabel, & Ioſue prophetantibus, & iuuantibus Aggæo, & Zacharia, reſumpſerunt fabricam Templi, vt conſtat partim ex primis capitibus Aggæi, & Zachariæ, partim ex l. 1. Eſdræ c. 5. & 6. vbi habetur reſcriptum cum ampla facultate ædificandi Templũ, nulla mentione facta vrbis, aut murorum eius, & eodem cap. 6. num. 14. dicitur completam fuiſſe domum Domini, die 3. menſis Adar, anno ſexto Darij Regis. Poſteà anno 7. Artaxerſis Eſdras impetratis quæcunque voluit, venit de Babylone Ieruſalem cum ampla facultate, & ſubſidijs in ordine ad domum Domini, & cultum Dei in illa, ſed nec ibi, nec reliquis capitibus libri primi verbum vllum expreſſum de facultate muros vrbis ædificandi, eſto cap. 9. nu. 9. Eſdras dicat: *Inclinauit ſuper nos miſericordiam coràm rege Perſarum, vt daret nobis vitam, & ſublimaret Domum Dei noſtri, & extrueret ſolitudines eius, & daret nobis ſepem in Iuda, & Ieruſalem.* Et licet 3. Eſdræ (qui liber non eſt canonicus) cap. 4. dicatur non ſemel Darius dediſſe facultatem ædificandi Ieruſalem, id tamen exequutioni non eſt mandatum abſolutè, niſi quando diſſipatis per hoſtes muris, qui cœperant conſtrui viuente Cyro, & portis combuſtis, vt narratur lib. 2. Eſdræ c. 1. & 2. Neemias, *In menſe Niſan, anno vigeſimo Artaxerſis Regis*, obtinuit non ſolum facultatem eundi in Iudæam ad Ciuitatem ædificandam, ſed etiam Epiſtolas regias ſuper hoc, vt narratur l. 2. cap. 2. à nu. 5. ad 9. in earum enim virtute ſacrius eſt fabricam portarum vrbis, & murorum, ideoq; ipſi ſoli laus illa tribuitur Eccleſiaſtici 44. *& Nehemias in memoriam multi temporis, qui erexit nobis muros euerſos, & ſtare fecit portas, & ſeras, qui erexit domos noſtras.*

5 *Completus eſt autem murus vigeſimo quinto die Elul quinquaginta duobus diebus*, vt habetur lib. 2. Eſdræ, cap. 6. nu. 15. & hæc eſt illa anguſtia temporis ſignificata à S. Gabriele, quia propter Samaritanos alioſq; hoſtes conantes interturbare murorum ſtructuram, opus fuit, vt fabri cæmentarij accincti gladio eſſent & media pars opus faceret, media ſtaret accincta cum armis ad propulſandum infeſtantes, vt narratur c. 4. Nondum tamen erant ædificatæ domus, vt dicitur c. 7. n. 4. poſtea verò ædificatæ ſunt domus, & platea ante templum, nec abſoluta hæc niſi poſt annorum hebdomadas 7. ½. ideſt annos 52. à quo tempore poſt hebdomadas 62. occiſus eſt Chriſtus, ideſt poſt annos 434. nempe in dimidio ferè hebdomadis ſeptuageſimæ, & inſtituto nouo Sacrificio Corporis, & Sanguinis Domini, defecerunt hoſtiæ, & ſacrificia veteris legis, & adeo defecerunt vt Ciuitas illa, & Sanctuarium diſſipatum ſit, cum vaſtitate, & deſolatione, fuerintq; in templo ſubſtituta Idola abominanda. Inter hebdomadas verò 70. vltima fuit omnium celeberrima, in qua Chriſtus Euangelij prædicatione & miraculis, ac tandem paſſionem, & reſurrectione ſua confirmauit pactum ſeu teſtamentum nouum, & promiſſiones diuinas in teſtamento veteri toties iteratas de mittendo Saluatore in ſalutem omnium gentium, & in cuius dimidio, conſummatum eſt opus ſalutis noſtræ. Proinde fuerunt Hebdomades 70. ſed abbreuiatæ, ideſt vt poſtea S. Gabriel explicauit ſeptem, & ſexaginta duæ, & dimidium hebdomadis. Nec mirum Archangelum per hebdomadas annorum potiùs, quàm per annos diſtinctos tempus deſignaſſe, ſiquidem lugenti Danieli ſuper deſolatione annorum 70. & oranti, vt quam primum ceſſaret illa deſolatio, & reædificaretur Sanctuarium, ac Ciuitas Sancta, Deus per Archangelum ſuum promiſit non ſolum futurum tempus, quo ædificaretur ciuitas illa, ſed ab eo tempore totidem, & non plures, immo ne integras quidem ſed abbreuiatas hebdomadas annorum vſque ad Meſſiæ mortem interlapſuras, quot annis definita erat captiuitas Babylonica, & à Ieremia prædicta. Alioquin cum ab anno primo Darij Medi, quo facta eſt hæc reuelatio Danieli, ideſt ab anno ante Chriſti Epocham 554. vſque ad annum Chriſti 34. currentem, fuerint anni ferè 588. ideſt Hebdomades 84. facile erat has ab exordio precum Danielis inire: ſed propter analogiam cum annis 70. & propter myſteria ſeptenarij numeri, maluit ab eo tempore tempus mortis Chriſti computare, quo Nehemia deprecante exiuit à rege Perſarum ſermo epiſtolis patentibus confirmatus de iterum ædificanda Ieruſalem, quia diuina prouidentia ita tempora diſpoſuerat, vt ab eo anno ad mortem Saluatoris noſtri eſſent hebdomades annorum ferè 70.

6 Porrò ab anno 20. Artaxerſis Longimani computandas eſſe 70. Hebdomadas Danielis cenſuerunt Iulius Africanus 5. Annalium apud S. Hieronymum in c. 9. Danielis, & Euſebium l. 8. de præpar. demonſtr. 2. Beda de ratione temporum c. 7. & lib. de 6. ætatibus Mundi, vbi de Artaxerſe, & l. 3. allegoricæ expoſitionis in Eſdram c. 16. Theodoretus oratione 9. in Danielem; Rupertus c. 15. in Daniel, Zonaras 1. Annalium, Petrus Comeſtor in hiſtoria Scholaſtica Danielis c. 10. S. Antoninus parte 1. Chron. tomo 3. c. 8. Petrus Galatinus l. 4. de Arcanis c. 16. Io. Lucidus l. 7. de emend. temp. c. vlt. Carthuſianus in c. 9. Danielis, Torniellus in 6. ætate anno 70. ex noſtra verò Societate, Salmeron tomo 1. prolegom. 43. Pererius lib. 10. & 11. in Danielem, Villalpandus p. 3. p. 1. l. 3. c. 3. qui fatetur eſſe communem, Suarez tomo 1. in 3. p. diſp. 1. ſect. 2. Gordonus in Chron. Sub annum 20. Artaxerſis, Salianus ad Annum Mundi 3609. Petauius l. 12. de doctrina temp. c. 32. ac ferè Tirinus in Chronico Sacro cap. 38. quatenus Neemiam impetraſſe facultatem reædificandæ Ieruſalem anno 20. Artaxerſis agnoſcit, ſed putat hebdomadas numerandas ab anno 23. quo dedicati ſunt muri. Differunt tamen aliqui ea his, quod annos merè lunares vſurpant vt Africanus, Beda Theodoretus, Rupertus Torniellus, Pererius, Gordonus & Salianus; Præterea aliqui annum 20. Artaxerſis, non à primo regni initio, ſed ab obitu patris computant, vt Salianus, & non pauci alij; ſed ab initio primo cum Petauio, & Tirino computandos iam oſtendimus num. 3.

7 Opiniones aliorum pluribus refellere non eſt neceſſe, vtpote fundatas in fallaci Chronologia, aut minus congrua interpretatione oraculi S. Gabrielis: quid enim minus congruum, quam exitum ſermonis de reædificanda Ieroſolyma fuiſſe vaticinium Ieremiæ de reditu ex captiuitate poſt annos 70? vt voluit cum aliquot Hebræis Lyranus, Vatablus, & Burgenſis; aut pro dicto exitu intelligi oportere ipſum

annum

annum primum Darij Medi, quo hæc loquebatur S. Gabriel, vt Tertullianus? *Tertiò* ſed nec idoneus eſt annus primus Monarchiæ Cyri quidquid ſenſerint Clemens Alexandrinus 1. Strom. & Io. Mariana, nec recuſat Euſebius: nam nec emanauit tunc expreſſa conceſſio reædificandi vrbem, & ab eo anno ad Chriſti mortem, reuera fuere anni 570. ideſt hebdomades 81. ³⁄₇. *Quartò* neque item idoneus eſt annus 2. Darij Hiſtaſpidis, cui ſubſcribunt Euſebius l. 8. de præpar. demonſtr. 2. Cyrillus Hieroſolym. Catecheſi 12. Driedo l. 3. de dogm. c. 5. p. 4. Ianſenius in concord. c. 122. quia Darius non expreſſit aliam facultatem, quàm quæ à Iudæis petebatur, nempe de ædificando templo, & illam ipſam, quam Cyrus conceſſerat, prout extabat in archiuio regio; Votum enim illud ædificandi Ieruſalem, quod 3. Eſdræ c. 4. n. 45. inculcatur regi, explicatur mox de templo dicendo: *Et tu vouiſti ædificare templum.* Implicita autem conceſſio de muris vrbis, non habuit effectum tunc, & tamen S. Gabriel loquitur de illo exitu qui reuera exequutionem habuit, dum addit: *& rurſum ædificabitur platea & muri.* Præterquàm quòd ab anno 2. Darij Hiſtaſpidis ad mortem Chriſti, fuere anni 555. ideſt hebdomadas 79. ²⁄₇. *Quintò* nec annus 7. Artaxerſis Longimani eſt ad rem, quia Eſdras ab eo non petijt facultatem ædificandi, quidquid ex mera coniectura cenſeant Cedrenus in Compendio, vbi de Artaxerſe, Cornelius à Lapide in cap. 9. Danielis, & ibidem Sanctius, & Henricus Philippi in Synopſi Chronol. cap. 12. ex ijs enim, quæ reipſa præſtitit Eſdras ſatis conſtat, eum non petijſſe aliud quàm facultatem conquirendi libros legis diuinæ per Moyſen datæ, & ſecundùm illam reformandi ritus, & mores Hebræorum, ac ordinandi eorum politiam ſpiritualem, ſeu Eccleſiaſticam, & ad id eos cum auctoritate conuocandi, ſed nullum verbum, nullum factum ab eo legimus circa Vrbis fabricam. Deinde ſi annus Artaxerſis 7. computatur à primo initio, ſunt ab eo ad Chriſti paſſionem anni 499. Si verò computatur ab obitu patris, ſunt 492. *Sextò* multò minus probabilis eſt opinio Sulpicij Seueri lib. 2. Sacræ Hiſtoriæ, vbi de Dario Ocho ſucceſſore Longimani, vbi de hoc Dario; & Scaligeri lib. 6. de emend. tempor. qui à Dario Notho (idem enim fuit) Hebdomadas Danielis computantium. Nam nec vlla expreſſa facultas ab eo emanaſſe ſcitur de reædificanda Ieruſalem, & ab eius initio ad Paſſionem Chriſti non fuere niſi Anni 458. ideſt hebdomades 65. ³⁄₇. Reliquas opiniones abſurdas non vacat, nec expedit in cenſum conferre.

8 Quæres quales fuerint anni illi quadraginta ſex, quibus fabricatum eſſe Templum obiecere Iudæi CHRISTO Ioannis 2. num. 20? Reſpondeo cum Cornelio à Lapide in hunc locum non fuiſſe continuatos, ſed interpolatim conflatos ex annis circiter duobus ſub Cyro, & quinq; ſub Dario Hiſtaſpide, cum 6. eius anno dicatur completa fuiſſe domus Domini ex 1. Eſdræ c. 6. poſtea verò ex alijs annis præſertim ſub Machabæis, et ſub Herode, quibus additæ ſunt aliæ ſubſtructiones et ornamenta Templo.

CAPVT XIII.

De Annis Pontificum Hebræorum.

CONCLVSIO XIII.

Ab Aarone ad annum 4. Phanaſij, ſub quo capta eſt per Titum Hieroſolyma, fuere Pontifices Hebræorum 86. per Annos MDCLX.

PRæter Interpretes ad librum 1. Paralipom. cap. 6. tractant de ſerie, & interuallis horum Pontificum aut ſuppeditant eorum nomina, & ordinem Ioſephus Hebræus paſſim in libris Antiquitatum Nicephorus lib. 2. Hiſtor. Eccl. cap. 4. Franciſcus Santouinus ſub initium lib. 2. Chronologiæ, Onuphrius Panuinus in catalogo Pontif. Heb. Vbbo Emmius l. 5. rerum Chronol. pag. 131. & 133. Salianus in præfatione tom. 4. & in Annalibus paſſim, Langius l. 1. de annis Chriſti c. 18. Barradius tomo 1. in Euangel. l. 5. à c. 24. Sed omnium accuratiſſimè Dionyſius Petauius l. 10. de Doctrina temporum à cap. 47. vſq; ad 57. & in Paralipomenis ſucceſſione 13. à pag. 868. ac Iacobus Tirinus tomo 1. in Chronico Sacro c. 142. quibus adde Redanum in Machabæos pag. 110. nos ex annis Iudicum Regum, aliorumue, ſub quib. Pontifices aliqui vixerunt iuxta noſtram Chronologiam ipſorum tempora quantum in re alicubi obſcura licebit, indicabimus incerta & inſcrutabilia in incerto relinquentes.

Catalogus Pontificum Hebræorum.	Anni ante Epoch. Chriſti.
1 *Aaron* initiatus anno 2. exitus de Ægypto Exodi 19. Leuit. 9. geſſit pontificatum annis 38. & menſibus 4.	1591
2 *Eleazar* Aaronis filius ei ſucceſſit Numeror. 20. & 33. & Deut. 10.	1553
3 *Phinees* Eleazari fil. Paralipom. c. 6. & 1. Eſdræ c. 7. nu. 5.	
4 *Abiſue* Phineæ fil. 1. Paralip. c. 6. nu. 4. & 1. Eſdræ c. 7. nu. 5.	
5 *Bocci* Abiſuæ fil. Paralipom. c. 6. num. 5. & 1. Eſdræ c. 7. nu. 5.	
6 *Ozi* Bocci fil. 1. Paralip. c. 6. nu. 6. & 1. Eſdræ cap. 7. nu. 5.	
7 *Zararias* Ozi fil. 1. Paralip. c. 6. nu. 6. & 1. Eſdræ c. 7. nu. 4.	
8 *Meraioth* Zarariæ fil. 1. Paralip. c. 6. nu. 7. & 1. Eſdræ c. 7. nu 4.	
9 *Amarias* Meraiothi fil. 1. Paralip. c. 6. nu. 7. & 1. Eſdræ c. 7. nu. 3.	
Quidam Hebræi cum Ioſepho l. 5. & 8. antiq. poſt *Ozi* dicunt translatum Sacerdotium ab Eleazari poſteris, ad *Heli* poſterum Ithamaris ſecundogeniti Aaronis, ſed l. 20. c. 9. admittit ab Aarone ad Templum conditum ſub Sadoco tredecim fuiſse Pontifices, et alioquin Sadoc quando ſe ad Dauidem in Hebron contulit, *eratq; puer egregiæ indolis*, vt dicitur 1. Paralipom. c. 12. nu. 28. fuiſſet octogenario maior. Porrò tempora diſtincta durationis in Pontificatu poſt Aaronem neſcimus, ſed ſolum ab Aaronis obitu, vſque ad initium Heli Sacerdotis ſimul, et Iudicis fuiſse annos 416.	
10 Heli Pontifex ſimul et Iudex tenuit Pontificatum annis 40. ex 1. Reg. c. 4. nu. 18.	1136
11 *Achitob* nepos Heli, filius Phineez, et frater Ichabodi 1. Reg. c. 14. nu. 3.	
12 *Achias* fil. Achitobi, qui et *Achimelech* à Saule occiſus 1. Reg. c. 14. et 21.	
13 *Abiathar* Achiæ filius, quem Salomon exauthoranit, tranſlato ſacerdotio ad Sadochum Eleazari poſterum 1. Regum c. 22. et 3. Regum c. 3. ſed et ipſe Achimelech alio nomine Abiatar dictus eſt ex 1. Paralip. c. 18. nu. 16. et ſub eo Dauid edit panes propoſitionis, et ità conciliatur dictum Marci 11. num. 26. cum 1. Regum c. 21. A morte porro Heli, vſq; ad initium Sadochi, Petauius, et Tirinus numerant annos 80. diſtribuendos in tres eius ſucceſſores.	
14 *Sadoc* de ſtirpe Eleazari à Salomone ſubſtitutus Abiatharo, in qua familia manſit Pontificatus, vſq; ad CHRISTVM.	1015
15 *Achimaas* Sadoci fil. ſub Rege Roboamo et Ioſepho, et Seder Olam.	975
16 *Azarias* Achimaazi filius 1. Paralip. c. 6. nu. 9. ſub Rege Abiamo.	958
17 *Ioannam* Azariæ fil. 1. Paralip. c. 6. nu. 10. Ioſepho eſt *Ioram* ſub rege Ioſaphato.	914
18 *Iſus* filius Ionami, ſeu Ioanni ex Ioſepho, hic in Seder Olam nominatur *Ioarib*, et dicitur vixiſſe ſub Ioramo Iudæ rege.	889
19 *Axioramus* illi filius ex Ioſepho l. 10. c. 11. vixit ſub rege Ochozia.	885
20 *Phideas*, ſeu *Phidaias* filius Axiorami ex Ioſepho, vixit ſub Athalia.	884
21 *Ioiadas* Phideæ fil. de quo 4. Reg. 12. et 2.	882

	Anni ante Epoch. Chriſti.
Paralip. 23. Ioſepho nominatur *Sudeas*, vixit ſub Athalia, & Ioas vſq; ad annum 130. ex 2. Paral. c.24.	
22 *Zacharias* filius Ioiadæ, de quo 2. Paralip. 24. Ioſepho alio nomine *Iulus*, ſub Ioas rege Iudæ.	850
23 *Ioannam II.* Zachariæ fil. Ioſepho dicitur *Iathan*, at in Seder Olam *Zedachias*, ſeu *Sedecias* vixit ſub Amaſia rege Iudæ.	838
24 *Azarias II.* filius Ioannani, de quo antonomaſticè dicitur 1. Paralipom. c.6. nu. 10. *Ipſe eſt, qui Sacerdotio functus eſt in domo, quam ædificauit Salomon in Ieruſalem*, quia vt exponit Lyranus ſtrenuè functus eſt ſuo officio, reſiſtens in faciem Oziæ regi tentanti adolere incenſum in templo, vt narratur 2. Paralip. c.26. hunc Ioſephus nominat *Vriam*.	810
25 *Amarias* filius Azariæ 1. Paralip. c.6. nu. 10. Ioſepho *Nerias* ſub Ioathamo rege.	762
26 *Achitob II.* Amariæ fil. 1. Paralip. c.6. nu. 12. ſub rege Achaz.	745
27 *Sadoc II.* fil. Achitobi 1. Paral. c.6. nu. 12. ſub Achaz, et Ioſepho dicitur *Odeas*.	736
28 *Sellum* fil. Sadoki 1. Paralip. c.6. nu. 12. Hic Baruc 1. nu. 7. dicitur *Salom*, et Ioſepho *Saldumus* ſub Ezechia.	720
29 *Helcias* filius Sellumi 1. Paralip. c.6. nu. 13. ſed intruſus eius loco *Sobnas*, de quo Iſaiæ 22. à nu. 15. ad 22. qui tamen expulſus eſt ſub Ezechia, et in eius locum ſubſtitutus Eliacim filius Helciæ, vt ibidem dicitur.	710
30 *Eliacim* fil. Helciæ, de quo Iſaiæ 22. nu. 20. et Iudith 4. ſub Manaſſe rege.	697
31 *Azarias* IV. filius ſecundogenitus Helciæ, mortuo Eliacim ſine liberis ſucceſſit 1. Paralip. c. 6. nu. 13. ſub Amon rege, & Ioſia regibus.	642
32 *Sararias* filius Azariæ 1. Paral. c.6. n. 14. ſub Ioachaz, Ioakim, Ieconia, & Sedecia regibus; hic Ioſepho eſt *Sareas*, qui à Nabuchodonoſore interfectus eſt anno excidij, & incendij Ieroſolymæ, ac Templi 4. reg. c. vlt. & Ieremiæ 52.	618
33 *Ioſedec* filius Sarariæ, de quo 1. Paralip. c.6. nu. 14. *Sarares genuit Ioſedec: porro Ioſedec egreſſus eſt, quando tranſtulit Dominus Iudam, & Ieruſalem per manus Nabuchodonoſor.*	587
34 *Ioſue*, ſeu *Ieſus* filius Ioſedech, ſub quo, regnante Cyro, ſoluta eſt captiuitas & cœptum reædificari templum: Eſdræ 1. c.3. & l. 2. c.12. Et Aggei 1. Philo apud Annium ait eum vixiſſe vſq; ad 20. annum Darij Hiſtaſpidæ. Licet autem anno 536. eſſet Pontifex antea tamen fortaſſe inceperit.	536
35 *Ioacim* filius Ioſue 2. Eſdræ c. 12. n. 10. geſſit Pontificatum ab anno 21. Darij Hiſtaſpidis vſq; ad 11. Artaxerſis, vt ait Philo apud Annium.	502
36 *Eliaſib* filius Ioacimi 2. Eſdræ c. 12. nu. 10 fuitq; Pontifex ab anno 12. Artaxerſis vſq; ad 33. eiuſdem 2. Eſdræ c.3. & cap. vlt.	461
37 *Ioiades* II. filius Eliaſibi 2. Eſdræ c. 12. n. 11. alijs Iudas, vel Ioachaz, huic Mercator dat annos 44. pontificatus.	441
38 *Ionatham* Ioiadæ filius, Ioſepho Ioannes, cui Mercator dat annos 47.	397
39 *Ieddos*, ſiue Iaddus 2. Eſdræ c. 12. num. 11. præfuit annis 27. Hic eſt ille, qui obuiam venit Alexandro Magno, illumq; Iudæis conciliauit, nec ita multo poſt obijt eodem anno quo Alexander. Eius frater Manaſſes fuit primus Pontifex templi Samaritanorum in monte Garizim, vide Ioſephum l. 11. antiq. cap. 7. & vlt. & l. 13. c. vlt.	350
40 *Onias* Ieddoæ filius cognomento Priſcus, cui Mercator dat annos 23.	324
41 *Simon* Oniæ filius Euſebio cognomento *Iuſtus*, laudatus in Eccleſiaſtico cap. 50. cui Philo dat annos 13.	300
42 *Eleazarus* II. Simonis frater cum Onias II. filius Simonis eſſet paruulus adminiſtrauit pontificatum, & miſit 72. Interpretes ad Ptolemæum ex Ioſepho l. 12. c. 3. fuitq; Pontifex annos 23.	287
43 *Manaſſes* patruus Eleazari ex Ioſepho lib. 12. c.3. annis item 23. geſſit.	265
44 *Onias* II. Simonis Iuſti filius præfuit annis 9. ſub Ptolemæo Euergete.	242
45 *Simon* II. Oniæ filius ſucceſſit, & præfuit annis ferè 46.	233
46 *Onias* III. Simonis II. filius cognomento *Sanctus* de quo 1. Machab. 12. nu. 7. & 8. item 2. Machab. c.3. vbi de Heliodoro, præfuit pacificè totis annis II. ſed exul ſuperuixit annis alijs 4. ex 2. Machab. c.4. nu. 34.	187
47 *Iaſon* Oniæ III. frater, antea Ieſus, qui gentilis factus pontificatum pecunia emit ab Antiocho Epiphane, extruſo fratre Onia, & aſſumpto nomine Iaſonis, ideoq; Pſeudopontifex dicendus 2. Machab. 4. nu. 7. & c.5. nu. 5. durauit annos 3.	176
48 *Menelaus* Onias pecunia & ipſe pontificatum ab Antiocho Epiphane redemit expulſo Iaſone, ſed dilata ſolutione pecuniæ iuſſus eſt pontificatum cedere Lyſimacho fratri.	173
49 *Lyſimacho* fratre, lapidato, Menelaus nouis largitionibus pontificatum recuperat ſimulque duo hi præfuerunt annis 6. ex 2. Machabæorum c.5, eſto enim Menelaus peruenerit ad annum 10. donec ſuaſu Lyſiæ occiſus fuit ab Antiocho Eupatore ex 2. Machab. c. 13. eique ſuffectus fuerit *Alcimus* ex Ioſepho l. 12. c. 12. tamen iam inde ab anno 7. Menelai, *Mathathias*, & deinde Iudas legitimi Pontifices fuere.	
50 *Mathathias* Sacerdos ex Aſſamonæis exeunte anno Græcorum 145. ſummum Pontificatum, & ciuilem Ducatum init ac tenet paucis menſibus 1. Machab. c. 2. Petauius tamen lib. 10. c.52. contendit eum non fuiſſe Pontificem.	168
51 *Iudas* Machabæus Mathathiæ filius ſuccedit patri in vtraque præfectura anno Græcorum 146. & glorioſè occumbit in prœlio anno Græcorum 152. menſe primo ex 1. Machab. c.4. & 9.	167
52 Alcimus, pſeudopontifex anno 153. Græcorum, paralyſi percuſſus, à Deo perit c. 9. n. 56.	
53 *Ionathas* frater Iudæ eligitur à populo 1. Machab. c.9. nu.30. quam electionem confirmauit anno 160. & iterum 167. Græcorum Alexander Veles Antiochi Epiphanis filius 1. Machab. c. 10. vixitque in pontificatu poſt confirmationem annos ferè 4. vtpote occiſus à Tryphone anno Græcorum 170. ex 1. Machab. c.13. nu.23. & 41. & Ioſepho l. 13. c. 15.	161
54 *Simon* à populo ſubſtituitur fratri Ionathæ 1. Machab. c. 13. n.8. & 25. et interimitur à Ptolemæo genero ſuo, anno Græcorum 177. menſe 11. ex 1. Machab. c. vlt. à nu. 11. ad 17. cum præfuiſſet annis 8.	143
55 *Ioannes Hyrcanus*, Simonis filius 1. Machab. c. vlt. et præfuit annis 31. teſte Ioſepho l. 20. cap. 8.	135

Pontifices ac Reges ſimul Hebræorum.

56 *Ariſtobulus* Io. Hyrcani filius, primus regium diadema ſumpſit regnauitq; anno 1. ex Ioſepho l. 13. c. 19. et l. 20. c. penult.	104

57 *Ale-*

	Anni ante Epoch. Chriſti.
57 *Alexander* frater Ariſtobuli cognom. *Ianneus* regnauit annis 27. ex Ioſepho l. 13. c. 23. ſub finem anni cœpit.	104
58 *Hyrcanus* II. Alexandri primogenitus fit Pontifex à matre *Alexandra* iam vidua,& pro marito regnante, quæ regnauit annos 9. ea Ioſepho l. 14. c. 1. & l. 20. c. 8. ipſe autem præfuit annis ferè 11.	78
59 *Ariſtobulus* Alexandri filius natu minor,mortua matre, fratrem ſpoliat pontificatu; eo regnante M Craſſus templum expilauit,ipſe autem Ariſtobulus cum filijs Antigono, & Alexandro cum regnaſſet annos 3. Romá captiuus miſſus eſt à Cn. Pompeio. Addit Ioſephus l. 14. antiq. c.8.Ieroſolymam captam à Pompeio menſe 4. Tamuz in die ſolemnis ieiunij Olympiadis 179. anno 1. nempe exeunte, quia id factum Conſulib. M. Tullio, & C. Antonio ideſt ante Epocham Chriſti 63. notant Euſebius, Cuſpinianus, Onuphrius, & Faſti Siculi.	67 64 63
60 *Hyrcanus* iterum Pontificatui præficitur à Pompeio, & Gabinio, quem variante fortuna tenuit annis alijs 22. interim Ariſtobulus, cum filio Antigono Roma profugus auxilio Parthorum Iudeæ regnum & pontificatum recuperat, tenetq; per 3. annos, & menſes 6. ſed C. Iulius Cæſar, mortuo Pompeio confirmat Hyrcano Pontificatum, Herodes autem Antipatri Idumæi filius, fit tetrarcha Iudææ à Marco Antonio ex Ioſepho l. 14. c. 13. & l. 20. c. 8. factum id Caleno, & Vatinio Conſulib.	63 47
61 *Antigonus* Ariſtobuli ſecundogenitus, iterum ope Parthorum occupat Judææ regnum, & Pontificatum, tenetq; donec petente Herode, à M. Antonio ſecuri percuſſus eſt poſt annos 4. & in eo deſijt Aſſamonæorum ſtirps, ac regnum tranſijt ad Herodem, Pontificatus autem ad Ananelum ex Ioſepho l. 14. c. 28. qui ait Aſſamonæos præfuiſſe annis 126. ſed à Matathia eſſent 131. niſi fuiſſent interrupti.	40
62 *Ananelus* ab Herode Pontifex creatus præfuit annos 3. ex Ioſepho l. 15. c. 2. & 3.	37
63 *Ariſtobulus* Hyrcani nepos fit pontifex & præeſt annos 3. ex Ioſepho ſupra.	34
64 *Ananelus* iterum factus pontifex durauit vſque ad mortem Antonij, & Cleopatræ ideſt anno 1. ex Ioſepho ſupra.	31
65 *Ieſus* Phabetis dehinc pontifex per annos 6. ex Ioſepho.	30
66 *Simon* Boethi filius Socer Herodis, vſque ad finem ferè Herodis fuit pontifex per annos 25. huius anno penult. VERBVM Diuinum incarnatum eſt in Vtero VIRGINIS MARIÆ.	24

	Anni Chriſti.
Sequentes Pontificea deſumpti ſunt ex Ioſepho à lib. 12. 15. et 18. vſq. ad lib. 20. cap. 8.	
67 *Matthias* Ioſephi ſucceſſor Simonis per annum ferè 1.	1
68 *Ioazarus* Simonis filius anno 1.	2
69 *Eleazarus* Boethi filius anno 1. factus ab Archelao.	3
70 *Ieſus* filius Siæ anno 1.	4
71 *Ioazarus* iterum annis 2.	5
72 *Ananus* Sethi filius annis 10.	6
73 *Iſmael* Fabi à Grato Iudææ præſide anno 1. Tiberij creatus pro 1. anno.	10
74 *Eleazarus* Anani filius anno 1.	17
75 *Simon* Camithi fil. anno 1. etc.	18
76 *Ioſephus Caiphas* pontifex pro annis 19.	19
77 *Ionathas* Anani filius ſubſtitutus Caiphæ à Vitellio Syriæ præſide anno vltimo Tiberij pro annis 3.	37
78 *Simon* Boethi Canthara pro annis 3.	40
79 *Matthias* Anani filius ab Agrippa factus an. 1	43
80 *Elionæus* Cithæi filius anno 1.	44
81 *Simon* Boethi Canthara iterum, annis ferè 2.	45
82 *Ioſephus* Canæi anno 5. Claudij, anno 1.	47
83 *Ananias* Anani ſenioris filius ſubſtitutus ab Agrippa iuniore an. 1.	48
84 *Ananias* Nebedæi fil. de quo Actor. 23. et 24. pro annis 7.	49
85 *Iſmael* Fabi, ſeu Fabæi, ab Agrippa iuniore creatus annis 2.	56
86 *Ioſephus* Canæi iterum pro annis 3.	58
87 *Ananus* Anani fil. anno 1.	61
88 *Ieſus* Damnæi filius annis 2.	62
89 *Ieſus* Gamalielis fil. annis 2.	64
90 *Matthias* Theophili fil. anno 1.	66
91 *Phanaſius Ruſticus* tempore belli electus, cuius Pontificatus anno 4. capta eſt Ieroſolyma à Tito die Sabbathi, et exuſta anno ſcilicet 70. Epochæ Chriſti; vt oſtendimus lib. 4. cap. 8. num. 9.	

Ioſephus lib. 20. cap. 8. ab Aarone ad Phanaſium numerat Pontifices 83. ſed ſunt 86. quia tres omiſit; Ex noſtro autem numero marginali ex quo conſurgunt 91. demendi ſunt, qui iterum creati ſunt Pontifices, cuiuſmodi ſunt *Hyrcanus, Ananelus, Ioazarus, Simon Boethi Canthara, & Ioſephus Canai.*

CAPVT XIV.

De Herodis Annis.

CONCLVSIO XIV.

Cum de morte Herodis infanticidæ, extent opiniones diuerſæ imò ipſe Ioſephus Hiſtoricus ſibi ipſi repugnet, nec ſufficiat Dionis auctoritas ad eum annum determinandum, perperam ex morte Herodis Annus Natiuitatis CHRISTI à quibuſdam definitus eſt, cùm potiùs ex hoc aliunde notiori, de annis Herodis coniectura ſumenda fuerit: & hinc probabilius ſit Herodem mortuum eſſe anno CHRISTI vero, & ſimul vſitato Primo ideoq; annos Herodis ordinandos vt in Tabella ad finem huius capitis exhibenda.

1 CErtum eſt CHRISTVM natum eſſe viuente adhuc Herode Infanticida ex illo Matthæi 2. *Cum ergo natus eſſet Ieſus in Bethlem Iudæ in diebus Herodis Regis.* Omnes quoq; Chronologi pro certo recipiunt ex Ioſepho lib. 17. antiquit. cap. 8. poſt morbi, ex quo mortuus eſt Herodes initium, & ante mortem, accidiſſe Lunæ Eclipſim, & ex c. 11. ipſum mortuum eſſe aliquot diebus ante Paſcha. Ideoq; in illa parte anni Iuliani Olympiadici, atq; Vrbis conditæ, quæ eſt inter Kalendas Ianuarij, & Paſcha Hebræorum, iuxta quam rationem adiecimus hic laterculum annorum ad CHRISTI ortum, & Herodis obitum ſpectantium, vt opinionibus de hoc referendis, & intelligendis promptius deſeruiat; Quas opiniones redigemus ad annos Olympiadicos, vel Vrbis, vel Chriſti, aut ante Epocham Chriſti.

Anni

Anni currentes inter Kal. Ianuarij, & Paſcha Hebræorũ.				
Iuliani.	Olympiad.	Annus.	Vrbs Cond. Varronian.	Ante Epoc. Chriſti.
40	193	2	743	6
41		3	744	5
42		4	745	4
43	194	1	746	3
44		2	747	2
45		3	748	1
46	194	4	749	1
47	195	1	750	2
48		2	751	3
49		3	752	4
50		4	753	5
51	196	1	754	6
52		2	755	7
53		3	756	8

I. Pars Concluſionis de Diuerſitate Opinionum.

	Herodis mors anno Iuliano.
3 MArcus Antonius Capellus C. V. diſſertationis de vltima Chriſti Cœna, Laurentius Suslyga in theſibus, & Io. Dekerius cius magiſter; Io. Keplerus in Sylua Chronologica; Dionyſius Petauius lib. 11. de doctrina temporum c. 1. & lib. 12. c. 6. & 46. Anno 42. Iuliano mortem Herodis ſtatuunt, & confirmant ex Lunæ Eclipſi eo anno 13. Martij facta tribus ferè horis ante ortum Solis; Ideoque Chriſtum natum anno 40. Iuliano Capellus, & Keplerus, ſed 41. Suslyga, & Dekerius, immò, & Petauius ſpectata auctoritate Ioſephi, ac Dionis; his enim neglectis ſuſtineri poſſe natum eſſe anno Iuliano 45. ideoq; l. 12. c. 6. ampliùs pronunciat.	42
Sethus Caluiſius in Iſagoge Chronol. anno 44. Iuliano mortuum putat.	44
Ioſephus Scaliger l. 5. emend. tempor. pag. 465. & l. 6. tit. de Natali Chriſti, & cum eo Iacobus Salianus Anno Mundi 4052. num. 31. & anno 4053. nu. 23. mortuum dicunt anno Iuliano 45. & confirmant ex Lunæ Eclipſi nocte inter diem 8. & 9. Ianuarij factam, nec diſſentit Codomanus in annalibus.	45
Auguſtinus Torniellus in Annalibus Paulus Foroſempronienſis in ſumma parte 2. l. 11. c. 1. & Iacobus Grandamicus in quæſt. Euang. de die ſupremo, & Natali Chriſti lib. 3. c. 3. mortuum anno 46. Iuliano, quo Chriſtus circumciſus eſt, Eclipſim verò à Ioſepho memoratam accidiſſe anno 45. Iuliano die 29. Decembris colligit pag. 165.	46
Georgius Syncellus ad annũ Mũdi 5505. ad marginẽ ponit mortẽ Herodis anno 4. ab Incarnatione, et Aeræ communis 3. qui eſt 48. Iulianus.	48
Io. Lucidus in Chron. lib. 2. c. 14. Herodis mortem anno 5. ab Incarnatione, et anno 47. Auguſti, ergo Iuliano 49.	49
Euſebius in Chronico Herodis obitum notat anno 4. exeunte Olympiadis 185. et Cyrillus Hieroſolymitanus catech. 12. numerat annos 37. Herodis ab anno 4. Olympiadis 186. Epiphanius hæreſi 51. et 78. et Sulpicius Seuerus l. 2. mortuum Herodem anno 5. Chriſti, et Chriſtũ natum anno 33. Herodis, ergo Iuliano 50.	50
Io. Georgius Heruartus cap. 149. et 150. Nouæ Chronologiæ, mortuum Herodem ſtatuit anno 7. Epochæ vulgaris Chriſti, firmatque ex Eclipſi Lunæ die 20. Februarij, et Cardinalis Baronius in apparatu ad annales, tum ex annis ætatis Herodis, tum ex veriori initio annorum 37. regni computando à ſecundo Senatus conſulto poſt mortem Antonij, et Cleopatræ facto, concludit obijſſe anno 52. Iuliano, qui eſt 7. Epochæ vulgaris, ſed Baronio nonus Chriſti.	52

II. Pars Concluſionis de Ioſephi repugnantia cum ſeipſo.

3 NArrat Ioſephus lib. 14. antiquit. c. 15. C. Iulium Cæſarem confecto bello Alexandrino, cum eſſet in Syria Antipatro Idumæo optionem dediſſe cuiuſcumq; Dynaſtiæ, eumq; creaſſe procuratorem Iudææ, ipſum verò Antipatrum capite 17. refert duos natu maiores filios regimini applicuiſſe dicens: *Phaſaelum è liberis ſuis natu maximum Hieroſolymis, & circumuicinæ regioni ducem conſtituit, Herodi ſecundogenito Galilæam regendam commiſit, etiam tum maximè adoleſcenti, vtpote annos quindecim tantummodo nato. Quod tamen nihil illi obfuit, ſed quia erat generoſo ingenio præditus &c.* De Anno Romano, quo hæc geſta ſunt, nemo dubitat, cum ex Faſtis Conſularibus, geſtiſq; Cæſaris conſtet fuiſſe ſub Conſulibus *Caleno, & Vatinio* inter 2. et 3. Conſulatum Caeſaris, atq; adeo ante Epocham Chriſti annum 47. ſeu 2. ante Iulianum primum. Licet autem Dekerius, et alij, quos inter Petauius in animaduerſionibus ad Euſebium, videntes annum 15. ætatis Herodis non valde idoneum regimini, & alioquin deſtruere opinionem de anno mortis Herodis, ex alijs Ioſephi locis deductam, conati ſint emendare textum Ioſephi ac pro *ιε' ideſt quindecim* reponere *κε'*, ideſt *vigintiquinque*. Petauius, tamen l. 10. c. 65. fatetur legendos in Ioſepho *ἔτη ιε' annos quindecim*, eſto addat, ſicut et Salianus anno Mundi 4008. nu. 43. Ioſephum imprudenter putaſſe Herodem illa ætate regimini addictum fuiſſe à patre. Quaſi verò nouum ſit hoc, & conſiliarijs adoleſcenti datis, non potuerit Antipater generoſam eius Indolem præfectura Galilææ experiri. Deniq; cum Ioſephus huic obiectioni occurrat, & adoleſcentiam minimè obfuiſſe aſſerat, non eſt cur annum 25. pro 15. requiramus. Quod ſi hinc aliquid repugnans Ioſephi aſſertis alibi deducitur, hoc ipſum eſt, quod contendimus, vt tandem teſti inconſtanti, et ſibi repugnanti fidem adhibendam non eſſe concludamus. Aſſerit præterea Ioſephus l. 17. antiq. c. 8. et lib. 1. de bello Iudaico cap. vlt. Herodem hunc mortuum eſſe cum accederet *ad annum ætatis ſeptuageſimum*. Ergo ſi anno 47. ante Epocham Chriſti vulgarem habebat annos 15. et in morte annos 70. attingebat, ſequitur eum natum eſſe anno 62. ante Epocham Chriſti, et mortuum eſſe anno Epochæ Chriſti 7. ideſt Iuliano 52.

4 Refert præterea Ioſephus lib. 15. antiq. cap. 10. Anno illo, quo Auguſtus, extincto Antonio, et Cleopatra verſabatur Rhodi, veniſſe ad ipſum Herodem, ac depoſito diademate confeſſum eſſe, ſe partes M. Antonij tutatum eſſe, et impetraſſe regni confirmationem ab Auguſto, & per eum à Senatu: cum ergo Herodes deinceps omnia quæ haberet accepta referret Auguſto, valde probabile fit Baronio, eum non debuiſſe numerare annos regni ſui à priſtino Senatus Conſulto per Antonium impetrato, tum ne Auguſtum offenderet, tum quia Senatus omnia Antonij acta reſciderat tamquam à perduelle et hoſte reipublicæ facta, vel obtenta. Ergo anni illi 37. quos regnaſſe Herodem ſciebat debuit computare ab hoc ſecundo Senatus Conſulto: Extinctum porrò Antonium, et Cleopatram anno 30. ante Epocham Chriſti oſtendimus lib. 4. c. 7. ergo inde numerando annos 37. caderet finis eorum, et Herodis in annum 7. Epochæ Chriſti, et Iulianum 52. vt ſupra.

5 Antea tamen Ioſephus lib. 14. Antiq. c. 26. narrauerat Herodem Romam confugiſſe ad M. Antonium, eiuſq; opera declaratum fuiſſe à Senatu Regem Iudææ Olympiade 184. Domitio Caluino iterum, et C. Aſinio Pollione Conſulibus, qui ex dictis l. 4. c. 5. fuit annus ante Epocham Chriſti 40. et Iulianus 6. quo abſoluta eſt. Olympias 184. et incœpit 185. Sed reuera in Iudæam Herodi bellandum fuit, cum Antigono biennio et amplius, donec Soſio iuuante, capta eſt Hieroſolyma, et Antigonus de medio ſublatus eſt *Conſulibus M. Aggrippa, & Canidio Gallo*, vt ait Ioſephus l. 14. c. 28. videlicet ex dictis l. 4. c. 5. Anno ante Epocham Chriſti 37. ſeu Iuliano 9. Hinc fit vt Ioſephus annos regni Herodis computet modò ab anno 6. Iuliano quando declaratus eſt à Senatu rex, modò ab anno 9. Iuliano quando extincto Antigono ſolus, et pacificè regnare cœpit, & ali-

aliquando vtroq; modo ſimul, vt cum l. 17. antiq. cap. 10. inquit. *Vita defunctus eſt, poſt detruſum regno Antigonum anno trigeſimo quarto, ex quo autem à Romanis Rex declaratus eſt Anno trigeſimo ſeptimo*; quod repetit lib. 1. de bello Iud. c. vlt.

Primò tamen modò ſeorſim computat nempe ab anno 6. Iuliano, quando lib. 16. antiq; cap. 9. aſſerit Cæſaream ædificatam, & abſolutam anno vigeſim octauo regni Herodis Olympiade 192. quæ incœpit anno ante Epocham Chriſti 12. At *Secundò* modo, ideſt à Iuliano 9. ſæpius computat, vt cum lib. 15. c. 7. Annum pugnæ Actiacæ (qui ex dictis lib. 4. cap. 7. fuit 31. ante Epocham Chriſti, & Iulianus 15.) appellat *ſeptimum Herodis*, quod repetit lib. 1. de bello Iudaico cap. 13. Numerando igitur annos 37. regni à primo initio, ideſt 6. Iuliano, vel 34. à ſecundo initio, ideſt Iuliano 9. ſi anni completi ſunt cadit vltimus regni annus in Iulianum 43. Si incompleti in 42. pro anno autem 42. ſtare Eclipſim Lunæ 13. Martij repertam ex Tabulis Aſtronomicis contendunt Dekerius, Keplerus, & Petauius. Et tamen ex dictis num. 3. colligitur ex datis ab eodem Ioſepho mors Herodis anno Iuliano 52. aut 53. & ex dictis nu. 4. idem confirmatum fuit.

6 Verum ſi anni 37. regni computandi fuerunt non à declaratione prima per Senatum facta, interim enim nondum reipſa regnabat, ſed regnabat adhuc Antigonus, ſed ab extincto Antigono; cum id euenerit anno, vt diximus Iuliano 9. addnis 37. conſurgit Annus Iulianus 46. quo Chriſtus eſt circumciſus, & Herodes obijt; Inde autem computandos eſſe debebat Ioſephus diſcere à ſeipſo lib. 14. cap. 28. dicente: *Antigono ſublato, Aſſamonæorum principatus deſijt poſt annos 126. &c. idq; ad Herodem tranſijt.* Immò ab ipſo Herode, qui non aliunde numerabat quando, vt refert Ioſephus lib. 17. antiq. cap. 8. *Commemorabat Herodes Templum impendijs ſuis ingentibus inſtauratum, nec Aßamonæos potuiſſe annis 126. quibus regnauerant tale aliquid in honorem Dei perficere.* Ergo ſi regnarunt Aſſamonæi, vſq; ad Antigoni mortem, inde tantum anni regni Herodis, & quidem 37. videntur computandi Nobis autem ſufficit à num. 3. ad hunc 6. oſtendiſſe manifeſtam repugnantiam Ioſephi cum ſe ipſo, quod ipſum ex Archelai annis manifeſtum fiet numero ſequenti.

III. Pars Concluſionis de Dionis auctoritate cum Ioſepho coniuncta.

7 Dio libro 55. recenſitis Conſulibus *M. Aemilio Lepido, & L. Arruncio*, paulo poſt ſubdit: *Eodem anno &c. Herodes Palæſtinus à fratribus accuſatus trans alpes eſt relegatus, ac pars eius ditionis in publicum redacta.* Hoc nulli alij congruit quàm Archelao filio Herodis, quem regnaſſe annos 9. & decimo inito relegatum Viennam Galliæ in exilium narrat Ioſephus lib. 17. antiq. c. 15. & lib. 2. de bello Iud. cap. 11. Porrò prædicti Conſules ex cap. 5. lib. 4. fuere anno Epochæ Chriſti 6. ideſt Iuliano 51. à quo ſubductis annis 9. reſtat annus Iulianus 42. pro Herodis morte, quod eſt alterum argumentum, & maximum Dekerij, Kepleri, ac Petauij; ſed videamus in quem annum Romanum, iuxta Ioſephum inciderit illa relegatio: nam lib. 18. antiq. cap. 3. ait: *Kyrinus venditis, & confiſcatis Archelai facultatibus, peractoq; Cenſu, qui incidit in annum trigeſimum ſeptimum poſt victum à Cæſare Antonium ad Actium, Anano Pontificatum dedit.* Actiaca victoria ex libro noſtro 4. cap. 7. fuit anno 31. ante Epocham Chriſti, ſeu Iuliano 15. ergo Quirini cenſus in annum 51. Iulianum prorſus eodem anno, quo relegatum Archelaum ex Dione didicimus. Nihilominus idem Ioſephus l. 18. antiq. cap. 1. ait: *Quirinus autem à Cæſare mittitur in Syriam, vt iura genti redderet, & vt poſſeſſiones, ſeu prædia ipſorum deſcriberet, & ſimul, cum eo mittitur Coponius præfectus turmæ equitum, qui ſummum in Iudæa exerceret Imperium. Venit autem in Iudæam Quirinus, quæ iam Syriæ adſcripta fuerat, vt perceuſeret eorum facultates, & vt Archelai pecuniam in poteſtatem redigeret.* Eodem pariter libro 18. cap. 3. inquit: *Coponius, quem cum Quirino miſſum fuiſſe diximus, paulo poſt Romam reuertitur, ſucceſſore Imperij accepto M. Ambiuio; huicq; ſucceſſit Anius Rufus, cuius tempore Auguſtus vita functus eſt.* Certum eſt autem ex dictis lib. 4. cap. 7. & per Eclipſes ſtabilitis Auguſtum obijſſe 19. Auguſti menſis, Anno Epochæ Chriſti 14. qui eſt Iulianus 59. Ergo annua præfectura Ambiuij fuit anno 58. Iuliano, & Coponij anno 57. quare Cenſus hic Quirini eodem anno fuit, & relegatio Archelai, vel eodem, vel ad ſummum anno 56. Iuliano; ideo ablatis annis 10. reſtat annus 46. Iulianus pro initio Archelai, & morte Herodis, ait enim Ioſephus lib. 17. antiq. cap. 15. *Decimo autem principatus anno &c. Archelaus Viennam Vrbem Galliæ in exilium miſſus eſt mulctatus omni pecunia*, & lib. 2. de bello Iud. cap. 11. *Archelaus nono principatus ſui anno in exilium pellitur Viennam Galliæ Vrbem: eiuſq; patrimonium fiſco Cæſaris adiudicatur, Archelai verò ditione in Prouinciam adſcripta præſes eo mittitur Coponius eques Romanus.* Errauit igitur Dio, aut qui eius lacunam ſuppleuit, relegationem Archelai annis quinque, aut ſex anticipans, & ad Herodem referens. Aut Ioſephus errauit, ſiue in anno relegationis, ſiue in annis regni Archelai, qui forte fuerunt tantummodo 6. ita vt ſi anni 37. Herodis computandi ſint ab anno Iuliano non 6. ſed 9. & mors eius ab anno 42. ad 45. vel 46. Iulianum promouenda, ita detrahendi in regno Archelai anni tres, aut quatuor, vt ſalua ſit auctoritas Dionis. Mihi ſatis ſit oſtendiſſe ex Archelai annis, & auctoritate Dionis, ac Ioſephi inter ſe diſſidentibus, nihil certi haberi poſſe pro determinando anno mortis Herodis, nec tanti faciendum illud argumentum, quod veluti Achillem exhorreſcere viſi ſunt Dekerius, ac Petauius.

8 Sed alia maiora diſſidia inter Ioſephum, Dionem, Velleium, ac Suetonium detegenda ſunt, vt hinc de anno mortis Herodis, & ſucceſſione Archelai coniectura fiat: Scribit Ioſephus l. 17 antiq. c. 11. anno, quo mortuus eſt Herodes, Archelaum Romam nauigaſſe, & in iudicio contendiſſe cum Antipa de ſucceſſione Regni, eiq; iudicio interfuiſſe Caium nepotem Auguſti, filium Iuliæ, & Agrippæ. Dio autem lib. 55. narrat Conſulibus *C. Antiſtio Vetere, & D. Lelio Balbo*, Tiberium abijſſe in Rhodum, deinde Iuliam ob laſciuiam, & adulteria relegatam ab Auguſto in Inſulam Pandatariam; Caio autem ad bellum Armeniorum in Syriam miſſo, Tiberio in Chium profecto ſe ſubmiſiſſe; Phraatem dimiſſa Armenia reconciliatum Caio, mox ait: *Statim poſt hanc rem Caio, & Lucio mortuis Tiberius Romam Rhodo redijt.* Quæ narratio plena eſt falſitatis quoad temporis ordinem: Nam *Antiſtius, & Balbus* Conſules fuere anno Iuliano 40. & ante Chriſtum 6. At Iuliæ ablegatio, & Caij profectio in Syriam, & reditus Tiberij, ac mors Lucij, & Caij multo poſt nec vno eodem anno, ſed diuerſis contigere. Primò enim Suetonius in Tiberio cap. 15. ait Tiberium Romam reuerſum publicis muneribus abſtinuiſſe, deinde *Caio, & Lucio intra triennium defunctis adoptatum ab Auguſto*, & in Auguſto cap. 65. dixerat: *Caium, & Lucium in duodeuiginti menſium ſpatio amiſit ambos: Caio in Lycia; Lucio Maſſiliæ defunctis.* Velleius autem, cui longe magis credendum, quàm Dioni poſt duo ferè ſecula ſcribenti, cùm Velleius fuerit teſtis oculatus, & Caij Tribunus militum in Expeditione in Syriam lib. 2. affirmat anno 32. à Conſulatu M. Vinicij (cui Velleius opus ſuum dedicauit) Auguſtum Conſulem cum Gallo Caninio, poſt gladiatorios ludos, & naumachiam datam, ac Martis templum dedicatum, filiam Iuliam ob luxuriam relegaſſe, & breue interceſſiſſe ſpatium cum C. Cæſar miſſus in Syriam eſt, & prius conuenit Tiberium, ipſeque Velleius cum eo miſſus eſt Tribunus militum: & licet anticipare dicat Caium reuertentem in Vrbem morbo obijſſe Limyræ in Lycia, cum ante Cæſar frater Maſſiliæ deceſſiſſet in Hiſpanias tendens: Sed ſe explicat dicens, *Quippe ante vtriuſq; horum obitum Patre tuo P. Vinicio Conſule, Tiberius Nero, reuerſus Rhodo, incredibili lætitia patriam repleuerat*: deinde addit mortuo Lucio Auguſtum voluiſſe adoptare Tiberium, ſed hunc viuo Caio recuſaſſe, & mortuo tandem Caio, Tiberium ab Auguſto *adoptatum Aelio Cato, & Sentio Conſulibus V. Kal. Iulias, poſt Vrbem conditam DCCLVI. ab hinc annis XXVII.* ideſt à Conſulatu M. Vinicij Quartini, quibus tribus notis Chronologicis coniungitur Tiberium adoptatum ab Auguſto die 27. Iunij anni 4. Epochæ Chriſti, ſeu Iuliano 49. illo enim anno ex dictis lib. 4. c. 5. Conſules fuere *Aelius Catus, & Sentius Saturninus*, & inde ad Conſulatum M. Vinicij, qui fuit

anno

anno 30. Epochæ Chriſti, incluſis terminis, ſunt anni 27. & ex dictis lib. 5. cap. 2. completus erat Vrbis annus 756. paulo ante, eodemq; anno adoptionis mortuum eſse Caium, & triennio ante incluſis terminis iuxta Suetonium, ſeu menſibus 18. ante, hoc eſt ſub finem anni 2. Epochæ Chriſti mortuum eſse Lucium, eo ipſo anno quo reuerſus eſt in vrbem Tiberius; ſed tamen poſt eius reditum; nam P. Vinicius Conſul fuit anno 2. Epoch. Chriſti, ſeu 47. Iuliano. Prætereà ex Velleio liquet dedicatum Martis templum, & ludos gladiatorios, ac Naumachiam datam, detectam deinde Iuliæ turpitudinem versùs finem anni 2. ante Epocham Chriſti, ſeu Iuliani 44. quo ſcilicet Auguſtus fuit Conſul XIII. priùs cum Siluano, deinde cum Gallo Caninio; Anno autem ſequenti, ideſt 45. Iuliano Iuliam relegatam fuiſse, & de multis complicibus adulteriorum ſupplicia poſt diuturnas quæſtiones ſumpta, paucisq; poſt menſibus anno jam 46. Iuliano inito, Caium in Syriam miſsum eſse; Ergo ſi mortuo Herode, Caius interfuit iudicio de Archelao Romæ, oportet Herodem mortuum eſſe multis menſibus ante finem anni 46. Iuliani: Errauit ergo Dio, vel qui lacunas eius ſuppleuit, Iuliæ relegationem, & Cai profectionem in Syriam conſerens in annum Iulianum 40. aut 41. & nullum eſt argumentum Dekerij, ac Petauij es authoritate Dionis, ac Ioſephi ſimul contendentium Herodem mortuum eſse anno 40. aut 41. Iuliano. His enim repugnat Velleius, immò ipſemet Dio cum Macrobio coniunctus, Dio enim lib. 48. ait Iuliam natam *L. Marcio, & C. Sabino Conſulibus*, ideſt anno Iuliano 7. et Macrobius lib. 2. Saturn. cap. 5. ait Iuliam egiſse annum ætatis trigeſimum octauum, quando reperta ab Auguſto canos iam habens deprehenſa eſt inter manus ornatricum, quæ legebant canos; Adde annos 38. anno 7. Iuliano, incides in annum Iulianum 45. quando adhuc Iulia erat Romæ, et nundū deprehenſa erant eius flagitia, igitur ablegata non eſt niſi ſub finem anni 45. Iuliani, atq; adeo Caius non niſi adulto anno 46. Roma diſceſſit: Non potuit tamen Archelaus eodem anno declarari Rex Iudæ, ſeu Ethnarcha, ſed anno tantum 47. Iuliano, nam Archelai cauſa ob multas litteras, et legationes à Iudæa miſsas, de quibus Ioſephus, in longum protracta fuit, et indiguit patrocinio Tiberij iam in vrbem reuerſi anno, vt diximus 47. Iuliano: Inquit enim Suetonius in Tiberio cap. 8. *Ciuilium officiorum rudimentis Archelaum, Trallianos, & Theſſalos, varia quoſque de cauſa, Auguſto cognoſcente defendit.* Proinde eſto Archelai anni ex teſtamento patris numerari citius, Ipſe tamen Rex declaratus non fuit ab Auguſto, niſi verſus finem anni 47. Iuliani.

IV. Pars Concluſionis, de præpoſtera indagine anni Natalis Chriſti, ex anno mortis Herodis.

9 ANnus mortis Herodis valde controuerſus eſt & incertus: nam ex dictis num. 5. colligitur mortuus anno 42. Iuliano; at ex dictis num. 6. & in fine num. 7. & 8. deducitur mortuus anno 46. Iuliano; ex dictis autem nu. 3. & 4. inſertur mortuus anno 52. aut 53. Iuliano. Ex altera verò parte plerique conſentiunt Chriſtum natum eſſe Auguſti anno 42. ideſt aut 44. aut 45. Iuliano, vt libro 8. oſtendetur, ergo præpoſterè ex incerto anno mortis Herodis, inueſtigatur annus Natiuitatis Chriſti haud ita incertus. Eos verò, qui nimis tribuunt Ioſepho, meritò carpit Baronius in apparatu ad Annales, Salianus non ſemel, & Grandamicus quæſtione prænominata l. 3. c. 3. præſertim cum circa tempus hoc Ioſephus ſilentio inuoluerit celeberrimas res geſtas Chriſti ortum illuſtrantes, nempe aduentum Regum Magorum, Commotionem Herodis & totius Hieroſolymæ, concilium ſuper hoc conuocatum, & veram cauſam cædis infantum innocentium, & excidij Ieroſolymitani.

V. Pars de Probabiliore Anno mortis Herodis.

10 INter tres annos mortis Herodis, nempe Iulianum 42. 46. & 52. eligimus pro veriſimiliori annum 46. non tam vt medium inter extremos, quàm quia illi ſuffragantur plures characteres Chronologici. *Primò* enim euenit Eclipſis Lunæ anno 45. Iuliano die 29. Decembris hora 5. ½. poſt meridiem Hieroſolymis, ab ea autem vſq; ad mortem Herodis defuncti paulo ante Paſcha ſunt fere 3. menſes, tempus vtiq; idoneum omnibus illis quæ poſt talem Eclipſim vſq; ad mortem Herodis geſta narrat Ioſephus. *Secundò* probabilius eſt annos 37. regni Herodis numerandos eſſe à fine regni Aſſamonæorum, quando extinctus fuit Antigonus, quod eueniſſe anno 37. ante Epocham Chriſti, & Iuliano 9. oſtendimus num. 5. inde autem numeratis 37. ſolidis annis, deuenitur in 46. Iulianum. *Tertiò* illo anno probabilius mortuus eſt Herodes, eique ſucceſſit Archelaus, quo poſt relegationem Iuliæ Caius paulo ante profectionem in Syriam intereſſe potuit iudicio de ſucceſſione in regnum Herodis, hic autem fuit annus Iulianus 46. ex dictis nu. 8. *Quartò* ſi mortuus ponatur Herodes anno 46. Iuliano, & inde à verno tempore inchoentur anni 10. quos attigiſſe Archelaum in regnando affirmat Ioſephus, eius relegatio Viennam Galliæ cadit in annum Iulianum 56. tribus annis ante mortem Auguſti, quod conforme eſt Ioſepho lib. 18. antiq. c. 1. & 3. vt retuli nu. 7. nam Auguſtum mortuum eſſe anno 59. Iuliano certiſſimum eſt ex dictis lib. 4. cap. 7. His verò ſuppoſitis non poteſt ſuſtineri Herodem anno 2. ante primum Iulianum habuiſſe annos 15. & anno Iuliano 46. impleſſe annos ætatis 69. ideoque in alterutro Ioſephus errauerit. Neq; verò obſtat quod Sanctus Ioſeph iuſſus fuit fugere in Ægyptum, & ibi fuerit vſque ad obitum Herodis, eſto enim poſt Purificationem MARIÆ vſq; ad mortem Herodis, duo circiter menſes interfuerint, intra hoc tamen tempus futura erat cædes infantum, & Deus hoc humano modo vti voluit ac per fugam ſaluare Saluatorem noſtrum ad exemplum humilitatis, & exercendum fidem ac obedientiam MARIÆ, & Ioſeph. Hinc tamen non ſequitur, ſtatim ac mortuus eſt Herodes, euocatum ab *Ægy*pto S. *I*oſephum.

Quoad poſteros Herodis ſtemma eorum concinnauit Salianus tomo 6. anno Mundi 4053. in Scholijs, & Vbbo Emmius poſt Chronologiam in Appendice folio 11. de illis verò diſſerit doctiſſimè Petauius lib. 11. de doctrina temporum cap. 10. ſatis eſt hic monere Herodem illum, qui decollauit S. Ioannem Baptiſtam, & CHRISTVM ſpreuit indutū veſte alba, fuiſſe *Herodem Antipam* filium Marthacæ Samaritanæ, & fratrem vterinum Archelai, filiumq; Herodis infanticidæ, vt colligitur ex Ioſepho lib. 17. cap. 1. Huic Auguſtus Tetrarchiam Galilææ dedit, ſed eundem Caius anno ſui 4. & Chriſti 40. Lugdunum relegauit ex Ioſepho l. 19. Herodes autem ille, quem nominat S. Lucas Actorum 12. fuit Herodes Agrippa, filius Ariſtobuli, & nepos Herodis Magni, obijtq; Cæſareæ ab Angelo percuſſus anno Chr. 44. Act. 12. Nec dubium, quin fuerit ille, qui & occidit S. Iacobum Apoſtolum, & S. Petrum in Vincula coniecit, fuitq; frater Herodiadis.

ANNI HERODIS MAGNI,
Ante vel poſt Epocham vulgarem CHRISTI.

Anni ante Chriſt.		Anni Chriſti.	
68	Herodes ex Antipatro Idumæo naſcitur, alienigena, & plebeius.	1	Herodes Magorum nuncio turbatus Concilium conuocat, diuq; fruſtra expectato eorum reditu, Innocentes infantes occidi iubet. Eodemque anno Herodes paulo ante Paſcha menſe Aprili moritur, eique ex parte ſuccedit Archelaus ex teſtamento patris, & anno ſequente ex ſententia Auguſti.
47	Herodes annorum 21. præficitur Galilææ.		
40	Herodes ſuaſu M. Antonij declaratur Rex Iudææ à Senatu Romano.		
37	Herodes Antigono extincto, & ceſſante Regno in ſtirpe Aſſamonæorum ſolus regnare incipit tyrannicè.		
30	Herodes ab Auguſto, & Senatus Conſulti vi Regni confirmationem obtinet.	11	Archelaus relegatur ab Auguſto in exilium Lugdunum &c.
12	Cæſareæ ſtructuram abſoluit.		

Conſtabit autem ex dicendis libro 8. inter opiniones de Anno nati CHRISTI, illam eſſe omnium probabiliſſimam, quæ à mille, & amplius ſeculis inualuit in Eccleſia, & Romano Imperio videlicet eum natum eo anno à quo ex Kal. Ianuarij & Circumciſione anni CHRISTI communiter numerantur, id eſt anno Iuliano 45. itaut primus CHRISTI ex Circumciſione computatus inierit à Kalendis Ianuarij cum anno 46. Iuliano, et reſpectu cuius Gregoriana correctio Kalendarij facta dicitur et eſt Anno CHRISTI 1582.

LIBER SEPTIMVS
DE ANNIS MVNDI CONDITI,
EIVSQVE ÆTATIBVS,
Vſque ad Epocham CHRISTI.

CAPVT I.

De Opinionibus circa Mundi Annos ab ipſius creatione, vſque ad ortum CHRISTI.

CONCLVSIO I.

Ex Auctoribus, qui æternum Mundum fuiſſe negant, nemo ab ipſius conditu, ad ortum CHRISTI numerat annos plures, quàm ſeptem mille; Nemo pauciores, quàm termille ſeptingentos.

1 Conſtat hoc ex Auctoribus quotquot conſulere licuit, quorum aliqui ſummam horum annorum tradunt; aliqui verò eos diſtinguunt per ætates, & certa interualla, de quibus ætatibus eruditiſſimè Iacobus Mazzonus in Dantis defenſione lib. 3. c. 12. Benedictus Arias Montanus volumine de ſeculis, Scaliger lib. 5. de emend tempor. à pag. 368. & 781. Petauius de doctr. tempor. lib. 9. cap. 6. & 7. Poſſeuinus in Bibliotheca ſelecta lib. 2. c. 26. Pererius lib. 11. in Danielem q. 5. Henricus Philippi in Synopſi Chronologica c. 7. Salianus in Annalibus anno Mundi 2463. nu. 16. & anno 2940. num. 1. Cornelius à Lapide in Pentateuchum pag. 7. Tirinus in Chronico Sacro cap. 7. & Iſaac Voſſius in Chronologia Sacra à cap. 1. ad 20. vbi Ioſephi Hebr. Chronologiam examinat.

I. TABVLA ÆTATVM MVNDI.	
Ex Ioſepho Hebræo.	Anni
A Creatione Mundi ad Diluuium.	2256
à Diluuio ad ortum Abrahæ.	1192
ab ortu Abrahæ ad Exodum.	505
ab Exodo ad fundamenta Templi.	592
à Templi fundamentis ad eius incendium, per Nabuchodonoſorem.	470
ab incendio Templi ad ortum Chriſti.	540
Summa	5555
Suidas.	
Ab Adamo ad Diluuium.	2242
à Diluuio ad terræ diuiſionem.	758
à Diuiſione terræ ad Chriſtum.	3000
Summa	6000
Rabbini recentiores.	Anni
Ab Adamo ad Diluuium.	1656
à Diluuio ad ortum Abrahæ.	292
ab ortu Abrahæ ad Exodum.	500
ab Exodo ad Templi fundamenta.	480
à Templi fund. ad eius excidium.	410
ab excidio Templi ad Chriſtum.	422
Summa	3760
Clemens Alexandrinus.	
Ab Adamo ad Diluuium.	2148
à Diluuio ad ortum Abrahæ.	1250
ab ortu Abrahæ ad diuiſionem terræ.	616
à Diuiſione terræ ad Samuelem.	463
à Samuele ad Captiuitatem.	572
à Captiuitate ad Chriſtum.	575
Summa	5624
Nicephorus Conſtantinopolitanus.	
Ab Adamo ad Diluuium.	2242
à Diluuio ad Abrahamum.	1157
ab Abrahamo ad Exodum.	430
ab Exodo ad fundam. Templi.	633
à fundam. Templi ad captiuitatem.	442
à Captiuitat. Babyl. ad Chriſtum.	596
Summa	5700
Euſebius Cæſarienſis.	
Ab Adamo ad Diluuium.	2242
à Diluuio ad Abrahamum.	1017
ab Abrahamo ad Exodum.	430
ab Exodo ad fundam. Templi.	480
à fundam. Templi ad eius excidium.	442
ab excidio Templi ad Chriſtum.	589
Summa	5200
S. Hieronymus, & Beda.	
Ab Adamo ad Diluuium.	1656
à Diluuio ad ortum Abrahæ.	292
ab ortu Abrahæ ad Dauidem.	942
à Dauide ad Captiuitatem Babylon.	473
à Captiuit. Babyl. ad Chriſtum.	589
Summa	3952

Q. Iulius Hilarion.	Anni
Ab Adamo ad Diluuium.	2237
à Diluuio ad exitum Abrahæ ex Haran.	1012
ab exitu Abrahæ, ad Exodum.	430
ab Exodo ad Captiuit. Babylonicam.	1113
à Captiuit. Babyl. ad Chriſtum.	683
Summa	5497
S. Iulianus Archiepiſcopus Toletanus.	
Ab Adamo ad Diluuium.	2242
à Diluuio ad Abrahamum.	1072
ab Abrahamo ad Chriſtum.	1886
Summa iuxta 70. Interpr.	5200
ab Adamo ad Diluuium.	1656
à Diluuio ad Abrahamum.	292
ab Abrahamo ad Chriſtum.	1886
Summa ex Hebraica editione	3834
S. Iſidorus, & Lucas Tudenſis.	
Ab Adamo ad Diluuium.	2242
à Diluuio ad ortum Abrahæ.	1072
ab ortu Abrahæ ad Dauidem.	941
à Dauide ad Captiuit. Babylon.	484
à Captiuit Babyl. ad Chriſtum.	597
Summa	5336
Benedictus Arias Montanus.	
Ab Adamo ad Diluuium.	1656
à Diluuio ad ortum Abrahæ.	292
ab ortu Abrahæ ad Exodum.	500
ab Exodo ad fund. Templi.	480
à fundam. Templi ad Captiuitatem.	410
à Captiuitate Babyl. ad Chriſtum.	511
Summa	3849
Ioſephus Scaliger.	
Ab Adamo ad Diluuium.	1656
à Diluuio ad ortum Abrahæ.	292
ab ortu Abrahæ ad Exodum.	505
ab Exodo ad fundam. Templi.	479
à fundam. Templi ad eius excidium.	428
ab excidio Templi ad Chriſtum.	590
Summa	3950
Dauid Origanus.	
Ab Adamo ad Diluuium.	1656
à Diluuio ad Abrahami exitum ex Har.	367
ab Abrahamo ad Exodum.	430
ab Exodo ad fundam. Templi.	480
à fundam. Templi ad Captiuitatem.	427
à Captiuit. Babyl. ad Epoch. Chriſti.	589
Summa	3949
Vbbo Emmius.	
Ab Adamo ad Diluuium.	1657
à Diluuio ad Abrahæ exitum ex Har.	367
ab exitu Abrahæ ad Exodum.	430
ab Exodo ad fundam. Templi.	480
à fundam. Templi ad Excidium.	426
ab Excidio Templi ad Chriſtum.	590
Summa	395

Dionyſius Petauius Soc. Ieſu.	Anni
Ab Adamo ad Diluuium.	1656
à Diluuio ad ortum Abrahæ.	292
ab ortu Abrahæ ad Exodum.	505
ab Exodo ad Templi fundamenta.	520
à fundam. Templi ad finem Captiuit.	474
à Captiuit. fine ad Chriſtum.	536
Summa	3983
Iacobus Gordonus Soc. Ieſu.	
Ab Adamo ad Diluuium.	1656
à Diluuio ad Abramum.	322
ab Abrahamo ad Exodum.	505
ab Exodo ad fundam. Templi.	480
à fundam. Templi ad Captiuitatem.	420
à Captiuit. Babyl. ad Chriſtum.	497
Summa	3880
Iacobus Salianus Soc. Ieſu.	
Ab Adamo ad Diluuium finitum.	1656
à Diluuij fine ad ortum Abrahæ.	382
ab ortu Abrahæ ad ortum Moyſis.	425
ab ortu Moyſis ad Samuelis regimen.	476
à Samuele ad Cyrum, & Captiuit. ſolut.	576
à Captiuit. ſoluta ad Chriſtum.	537
Summa	4052
Auguſtinus Tornellus.	
Ab Adamo ad Diluuij finem.	1656
à Diluuij fine ad Abrahæ exitum ex Haran.	456
ab exitu Abrahæ ad Exodum.	431
ab Exodo ad fundamenta Templi.	479
à fundam. Templi ad excidium eius.	422
ab excidio Templi ad Chriſtum.	608
Summa	4052
Cornelius à Lapide Soc. Ieſu.	
Ab Adamo ad finem Diluuij.	1657
à Diluuio ad ortum Abrahæ.	292
ab ortu Abrahæ ad Exodum.	505
ab Exodo ad Templi fundamenta.	480
à fundam. Templi ad Captiuit Babyl.	426
à Captiuit. Babyl. ad Chriſtum.	591
Summa	3951
Io. Georgius Heruartus.	
Ab Adamo ad Diluuium.	1656
à Diluuio ad Abrahæ ortum.	292
ab Abrahamo ad Dauidem.	942
à Dauide ad Captiuitatem Babyl.	473
à Captiuitate ad Chriſtum.	589
Summa	3952
Henricus Philippi Soc. Ieſu.	
Ab Adamo ad Diluuium.	1656
à Diluuio ad ortum Abrahæ.	382
ab ortu Abrahæ ad Regnum Dauid.	941
à Dauide ad Captiuitatem Babyl.	473
à Captiuit. Babyl. ad Chriſtum.	588
Summa	4040

Iacobus Tirinus Soc. Ieſu.	Anni
Ab Adamo ad Diluuium.	1656
à Diluuio ad Exodum.	887
ab Exodo ad fundam. Templi.	480
à fundam Templi ad finem Captiuit.	452
à fine Captiuitatis ad Chriſtum.	425
Summa	4000

Iſaac Voſſius.	Anni
ab Adamo ad finem Diluuij.	2256
à Diluuio ad ortum Abrahæ.	1132
ab ortu Abrahæ ad Moyſis obitum.	186
à Moyſis obitu ad fundam. Templi.	552
à fundam Templi ad eius excidium.	470
ab excidio Templi ad Chriſtum.	594
Summa	5590

Nos ex Hebraica, & Vulgata.	Anni
A Mundi exordio ad finem Diluuij.	1656
à Diluuij fine ad Sacrificium Abrahæ, & Dei repromiſſionem iuratam de benedicendis Gentibus omnibus in ſemine Abrahæ, qui eſt Chriſtus.	506
à repromiſſione dicta ad Exodum.	430
ab Exodo ad fundamenta Templi.	580
à fundam. Templi ad Captiuit. ſolutam.	476
à Captiuit ſoluta ad Chriſtum.	536
Summa	4184

Nos ex LXX. Interpretum numeris, quos Ecleſia, & Patres multi ſecuti ſunt.	Anni
A Mundi exordio ad finem Diluuij.	2256
à Diluuij fine ad Sacrificium Abrahæ, & repromiſſionem Dei iuratam.	1356
à Repromiſſione dicta ad Exodum.	430
ab Exodo ad fundamenta Templi.	580
à fundam. Templi ad Captiuit. ſolutam.	476
à Captiuit. ſoluta ad Chriſtum.	536
Summa	5634

II. TABVLA ANNORVM MVNDI, vſque ad Epocham CHRISTI.

Anni	*Auctores.*
6984	Alphonſinæ Tabulæ apud Mulerum.
6310	Onuphrius Panuinius.
6000	Suidas verbo *Thalee.*
5984	Alphonſinæ in meo Codice.
5801	Lactantius, & Philaſtrius.
5700	Nicephorus Conſtantinopolitanus.
5654	Nos ex LXX. Interpretibus &c.
5624	Clemens Alexandrinus.
5590	Iſaac Voſſius.
5555	Ioſephus Hebræus probè expenſus.
5515	Theophilus Antiochenus.
5508	Conſtantinopolitana Eccleſia, Rutheni, Moſcouitæ, Bulgari, Abiſſini.
5506	Nicetas, Perſæ, ac Cedrenus.
5500	Theophanes, & Georgius Monachus.
5497	Q. Iulius Hilarion.
5492	Alexandrina Eccleſia, & Panodorus.
5351	S. Auguſtinus apud Genebrardum, & Chaldæi.
5344	Petrus Alliacenſis, & quidam Thalmudiſtæ.
5336	S. Iſidorus, & Lucas Tudenſis.
5328	Albumaſar Arabs.
5296	Rabanus Maurus.
5200	Martyrologium Romanum, Euſebius, Vincentius Lirinenſis, Gaurius, S. Iulianus, & Sanſouinus.
5198	Philippus Bergomenſis, & Alphonſus Pandulphus.
5196	Philo Iudæus, & Sigebertus.
5185	Arabes aliqui apud Genebrardum.
5049	S. Epiphanius.
5000	Metrodorus.
4832	Ado Vienenſis Archiepiſc.
4697	Aurelius Caſſiodorus.
4320	Odiaton Aſtrologus.
4193	Marianus Scottus.
4184	Nos ex Vulgata, & Hebraica editione.
4140	Laurentius Codomanus.
4058	Rabbi Moſes, & Ioſeph Blancanus.
4053	Nicolaus Mulerus.
4052	Tornicllus, Salianus, Spondanus
4040	Henricus Philippi, & Vuilhelm. Langius.
4022	Benedictus Pererius.
4000	Iac. Tirinus, & M. Ant. Capellus.
3933	Ioannes Keplerus in Rodulphinis.
3989	Carolus Bonuillus.
3984	Dionyſius Petauius.
3970	Pantaleon, et Bucholzerus.
3977	Theodotus Bibliander.
3969	Gualterus, Bullungerus, Ekſtormius.
3967	Hieronym. Bardius, et Henricus Buntingus.
3966	Gerardus Mercator, et Petrus Opmeer.
3964	Chriſtianus Seuerinus Longomontanus.
3963	Alphonſus Toſtatus, Functius, Melanchthon.
3962	Eraſmus Reinoldus, Vuolfgangus Lazius, Io. Funccius, et Vrſpergenſis, Dauid Chytræus.
3960	Auicenna, Io. Lucidus, Dolionus, Alexander Sculterus, M. Guazzus.
3959	Io. Picus Mirandulanus, et Alphōſus Salmeron.
3957	Philo Hebræus.
3952	Beda, Hermannus Contractus, Io. Scaffana Burgenſis, & Io. Georgius Heruartus.
3951	Cornelius à Lapide.
3950	Ioſeph Scaliger, Vbbo Emmius, Fabric. Vecchiettus.
3949	Dauid Origanus, Argolus, Bullialdus.
3947	Sethus Caluiſius, Heluicus, Alſtedius, Micrelius
3944	Ioannes Caryon.
3941	S. Hieronymus in qq. Hebr.
3928	Martinus Beroaldus.
3880	Iacobus Gordonus.
3849	Benedictus Arias Montanus.
3834	S. Iulianus ex Hebraica editione.
3784	Thalmudiſtæ aliqui apud Genebrardum.
3780	Rabbi Leui.
3761	Rabbini aliqui in Kalendario.
3758	Iudæi in Seder Olam.
3754	Rabbi Gerſon & R. ben Leui.
3740	Rabbi Nabiſſon apud Genebrardum.
	Opiniones ergo ſunt 70.

CA-

CAPVT II.

De probabiliore numero Annorum Mundi, vſque ad CHRISTVM, iuxtà Hebraicam, & Vulgatam editionem, & de terminis, intra quos certò conſiſtunt,

CONCLVSIO II.

Ex Hiſtoria Diuina ſecundùm Vulgatam, & Hebraicam editionem, & Humana probabilius eſt, ab initio Mundi ad initium Epochæ Chriſti fuiſſe Annos 4184. Certum verò eſt non fuiſſe in hac hypotheſi plures quàm 4330. Nec pauciores quàm 3705.

1 PRima pars Concluſionis pendet ex probatis iam libro 6. vbi cap. 1. oſtendimus ex Vulgata, & Hebraico Codice, colligi ab exordio Mundi ad Diluuium, abſolutum annos 1656. & à fine Diluuij ad ortum Abrahæ annos 302. & cap. 3. ac 5. ab ortu Abrahæ ad Repromiſſionem à Deo factam Abrahæ, quando ipſum vidit promptiſſimum ad ſacrificandum Iſaacum annos 125. & cap. 6. à Repromiſſione facta Abrahæ, iurataq; à Deo, vſque ad Exodum annos 430. atq; adeo ab ortu Abrahæ ad Exodum fuiſſe annos 555. ſed à Diluuij fine ad dictam Repromiſſionem annos 506. & cap. 8. ab Exodo ad fundamenta Templi Salomonici annos fuiſſe 580. & c. 9. à fundamentis Templi Salomonici, ad eius excidium per Nabuchonoſorem annos 425. At libro 5. cap. 7. & lib. 6. cap. 11. ab hoc excidio ad ſolutam per Cyrum Captiuitatem fuiſſe annos 51. ideoq; à fundamentis Templi ad Captiuitatem ſolutam, fuiſſe annos 476. & eodem lib. 5. c. 7. à ſolutione captiuitatis ad communem Epocham CHRISTI fuiſſe annos 536. Iunctis igitur annis prædictis, vt vides in hoc laterculo,

	Anni
Ab initio Mundi ad finem Diluuij.	1656
inde ad Repromiſſionem Abrahæ.	506
hinc ad Exodum.	430
ab Exodo ad fundam. Templi.	580
à fundam. Templi à Captiuit. ſolutam.	476
à Captiuit. ſoluta ad Chriſtum.	536
Summa	4184

euadit ſumma ab initio Mundi ad Epocham Chriſti annorum 4184. ſupponendo minus periculum errandi eſſe ſi Anni numerati in Hiſtoria, vtraq; ſummantur pro integris, aut defectum in aliquibus compenſari ferè ex æquo per aliorum exceſſum in aliquot menſibus, & diebus.

2 *Secunda* pars de Summa annorum 4330. maxima probatur, quia annis ab initio Mundi ad Abrahamum per generationes, ſeu Patriarchas 21. non poſſumus addere plures quam annos 21. etiam ſi fingamus enumeratos in Sacra Geneſi annos integros, relictis diebus 264. in ſingulis generationibus. Ab ortu Abrahæ ad Exodum nemo hactenus inuenire potuit plures annos, quàm 525. & tamen nos deprehendimus fuiſſe 555. Ab Exodo porrò ad fundam. Templi Salomonici nemo plures annos colligere potuit, quàm 757. vt docui lib. 6. cap. 8. nu. 9. eſto mihi certum ſit non fuiſſe plures, quàm 580. Inde autem ad Captiuit. Babylonicam, nemo plures annos reperit, quàm 450. ac denique à Captiuitate ſoluta ad Chriſtum, nemo plures interponere potuit, quam 559.

Fingantur igitur anni, vt in laterculo hic adiecto, in quibus inſertus eſt ſecundus Cainan, & Abraham natus ſup-

Vt ſummum.	Anni
Ab initio Mundi ad Diluuij finem.	1656
hinc ad ortum Abrahæ.	382
adde pro reſiduis menſibus, ac diebus.	21
ab ortu Abrahæ ad Exodum.	505
ab Exodo ad fundam. Templi.	757
inde ad Captiuit. Babylonicam.	450
inde ad Chriſtum.	559
Summa	4330

ponitur anno 130. Tharæ, & anni ſeruitutum ſeorſim ab annis Iudicum poſiti ſunt. Nam ſumma non excedet annos 4330. in hac tamen hypotheſi, quæ inhæret annis ex editione vulgata, & hebraica collectis.

3 *Tertia* pars de minimo annorum 3705. numero, facile oſtenditur, quia annis ab initio Mundi ad finem Diluuij, demere, vt ſummum quis poſſet annos 10. fingendo annos in Sacra Geneſi numeratos eſſe incompletos, & per vnicum diem inchoatos, atq; adeo ab initio Mundi ad finem Diluuij eſſe annos tantum 1646. à fine autem Diluuij ad ortum Abrahæ, demi ad ſummum poſſunt in alijs decem generationibus anni 10. & præterea expuncto Cainano ſecundo, demi anni 30. & ſupponi Abrahamum natum anno 70. Tharæ, ſic enim ex ſecundo interuallo demi poſſent in totum anni centum, et redigi illud ad annos 282. Ab ortu autem Abrahæ ad Exodum nemo potuit colligere annos pauciores, quàm 505. et à Repromiſſione ad Exodum 380. nec inde ad fundamenta Templi pauciores, quàm 440. nec inde ad Captiuitatem Babylonicam pauciores, quàm 390. nec inde ad Chriſtum pauciores, quàm 442. vt ex dictis lib. 5. et 6. et hic ex Tab. 1. capitis 1. colligi poteſt. Itaque fictis hiſce interuallis, vt in laterculo adiecto, prouenit ſum-

Vt minimum.	Anni
A Mundi initio ad Diluuij finem.	1646
à Diluuij fine ad ortum Abrahæ.	282
inde ad Exodum.	505
inde ad fundam. Templi.	440
inde ad Captiuit. Babylonicam.	390
inde ad Chriſtum.	442
Summa	3705

ma non minor annis 3705. ne ipſi quidem Rabbi, qui vt ſuaderent nondum eſſe completum tempus aduentus Meſſiæ, contraxerunt tempus hoc quam maximè, pauciores annos numerarunt, quàm 3740.

CAPVT III.

De probabiliore numero Annorum Mundi, vſque ad CHRISTVM, iuxtà editionem LXX. Interpretum, & de terminis, intra quos certò conſiſtendum eſt in hac hypotheſi.

CONCLVSIO III.

Ex Hiſtoria Diuina ſecundùm editionem LXX. Interpretum, ſimul cum Humana Hiſtoria vetere, Probabilius eſt ab initio Mundi ad initium Epochæ CHRISTI fuiſſe Annos 5634. Certùm verò eſt, non fuiſſe in hac hypotheſi plures, quàm 5904. nec pauciores, quàm 5054.

1 PRima pars ſic oſtenditur. Libro 6. cap. 1. oſtendimus ab Exordio Mundi ad finem Diluuij Noetici iuxta verſionem Septuaginta Interpretum, quam in hac annorum numeratione ſecuta eſt Eccleſia, fuiſſe annos 2256. ſumptis annis ibi enumeratis,

ratis, pro præciſè completis, vt minori periculo errandi nos exponamus, eo quòd probabile ſit, habita ratione deficientium, & abundantium, & facta compenſatione ſummam annorum præuiſam fuiſſe futuram tantam, quanta, ſi annorum partiales Summulæ fuiſſent annorum exactè completorum. Deinde Capitib. 2. 3. & 5. ſimul oſtendimus à fine Diluuij ad Repromiſſionem iuratam, qua Deus Abrahæ accincto ad immolandum Iſaacum, repromiſit Benedicendas gentes omnes in ſemine ipſius, qui eſt Chriſtus, in-

	Anni
Ab Adamo ad finem Diluuij.	2256
à fine Diluuij ad Repromiſſionem.	1356
à Repromiſſionn ad Exodum.	430
ab Exodo ad fundamenta Templi.	580
à fundam. Templi ad Captiuit. ſolutam.	476
à Captiuit. ſoluta ad Chriſtum.	536
Summa	5634

terceſſiſſe annos 1356. & cap. 6. à dicta Repromiſſione, ad Exodum fuiſſe annos 430. et cap. 8. ab Exodo ad fundamenta Templi Salomonici fuiſſe annos 580. At libro 5. cap. 7. vna cum l. 6. c. 11. docuimus à fundamentis Templi ad Captiuitatem Babylonicam per Cyrum ſolutam, fuiſſe annos 476. et deinde ad Epocham Chriſti annos 536. Iunctis ergo prædictis ſummulis in vna ſummam, fiunt ab initio mundi ad initium Epochę communis Chriſti anni 5634.

2 *Secunda* pars oſtenditur ſic; Cùm generationes, ac ſummæ annorum, quas Sacra Geneſis recenſet ab Adamo ad Abrahamum ſint tantum 21. non poſſunt addi anni plures quàm 21, etiam ſi fingamus computatos ibi annos tantummodo completos, et in ſingulis generationibus neglectos dies 364. quia non implebant vnum annum. Deinde ab ortu Abrahæ ad Exodum nemo plures annos reperire potuit hactenus, quàm nos, qui reperimus fuiſſe 555. ideſt à Repromiſſione ad Exodum 505. Nec ab Exodo ad fundamenta Templi plures quàm 757. vt patet ex dictis lib. 6. cap. 8. num. 9. inde autem ad captiuitatem ſolutam, nemo plures annos poſuit quàm 450. et à Captiuitate ſoluta ad Chriſtum, nemo plures annos quàm 559. vt patet ex dictis lib. 5. cap. 7. et lib. 6. cap. 11. et ex priore Tabula capitis 1. huius libri. Adde nunc annos 10. primo interuallo et 11.

	Anni
Ab Adamo ad finem Diluuij.	2266
à finem Diluuij ad Repromiſſionem.	1367
à Repromiſſione ad Exodum.	505
ab Exodo ad fundam Templi.	757
à fundam. Templi ad Captiuit. ſolutam.	450
à Captiuit. ſoluta ad Chriſtum.	559
Summa	5904

annos ſecundo, et diſpone vt in laterculo adiecto annorum Summulas Maximas. Ex illis enim non conſurget, maior annorum ſumma quàm 5904. ab initio Mundi ad Epocham Chriſti qui autem plures collegerunt nullo ſufficienti fundamento id fecerunt.

3 *Tertia* pars de minimo annorum numero 5054. ſic oſtenditur: Annis ab initio Mundi ad finem Diluuij ex LXX. Interpretibus demi poſſunt anni vt ſummum 10. quot ſunt generationes ibi enumeratæ, fingendo annos illos per vnicum diem inchoatos, et ob eandem fictionem demi poſſunt alij 10. anni decem generationibus à Diluuio ad Abrahamum, et præterea demi anni 130. Cainani ſecundi, eo expuncto, et ſupponi Abrahamum natum anno 70. Tharæ, et ſic huic ſecundo interuallo demi anni 200. denique reliquorum interuallorum ſumi poſſunt minimæ illæ Summulæ, quas recenſuimus cap. 2. nu. 3. ſic igitur ordinatis huiuſmodi interuallis, vt videre eſt in præſenti laterculo tota ſumma annorum ab initio Mundi ad Chriſtum non erit minor quàm annorum 5054. in hac Hypotheſi, Colligendo igitur in vnam Synopſim quæ dicta ſunt cap. 2. et 3. ecce. iterum Concluſiones.

	Anni
Ab Adamo ad finem Diluuij.	2246
à fine Diluuij ad Repromiſſionem.	1156
à Repromiſſione ad Exodum.	380
ab Exodo ad fundam. Templi.	440
à fundam. Templi ad Captiuit.	390
à Captiuitate ad Chriſtum.	442
Summa	5054

Anni Mundi ad Natiuitatem Chriſti.		
Summa Annorum	Iuxta LXX.	Hebr. & Vulgat.
Probabilior.	5634	4184
Maxima.	5904	4330
Minima.	5054	3795

CAPVT IV.

An verum Mundi initium Definiri poſſit certò per vllos Characteres Cæleſtes Aſtrologicos, aut Aſtronomicos.

CONCLVSIO IV.

Licet aliqui conati ſint inueſtigare initium verum Mundi ex quibuſdam Cæli Characteribus; ac poſitu Siderum; fruſtra tamen id tentarunt; cum nulla ſit certa ratio illud determinandi.

Characteres cœleſtes, quibus videtur inueſtigari poſſe primus conditi Mundi annus ſunt Planetarum aſpectus inter ſe, ſed præſertim Coniunctiones maximæ, vel magnæ trium ſuperiorum Planetarum; Nouilunium, ac Plenilunium; Apogeum Solis, & Eccentricitas maxima, vel minima; Obliquitas Eclipticæ maxima, vel minima, & his ſimilia. His præindicatis prima Concluſionis pars probatur enumerando potiores conatus, & opiniones de Mundi exordio ex poſitu Stellarum inueſtigato.

Prima pars Concluſionis.

1 P*Etoſiris, & Necepſus* apud Lucam Gauricum in Kalendario à pag. 9. putarunt Mundum conditum circa Solſtitium æſtiuum, horoſcopante Luna in gr. 15. Leonis, Sole poſito in gr. 15. Cancri, domoq; prima; Saturno in gr. 15. Capricorni. Ioue in gr. 15. Sagittarij; Marte in gr. 15. Scorpij; Venere in gr. 3. Libræ; Mercurio in gr. 15. Virginis; ſed annus deeſt in meo Codice.

2 *Chaldæi*, et Arabes apud Albumaſarem, et Gauricum ſupra, putarunt Mundum conditum in Autumno, anno ante Chriſtum 5492. Sole poſito in Libra, Luna in horoſcopo et gradu 1. Cancri, cum aſpectu Quadrato ad Solem reliquis autem planetis ſingulis in primo gradu ſuarum dignitatum.

3 *Valentinus* Aſtrologus Antiochenus apud Gauricum ſtatuit, Mundum creatum verno tempore, culminante gradu 15. Arietis, Sole in gr. 19. Horoſcopante cum Ioue gr. 15. Cancri, poſitoq; Saturno in gr. 21. Libræ, Marte in gr. 28. Capricorni; Venere in gr. 27. Piſcium; Mercurio in gr. 10. Arietis; Luna in gr. 3. Arietis, anno vel 5515. vel 5509. ante Chriſtum.

4 *Petrus Alliacenſis* in Concordia Theologiæ cum Aſtrologia verbo 19. cenſuit Mundum creatum anno 5344. ante Chriſtum, Horoſcopante primo gradu Cancri, et culminante primo gradu Arietis, Sole in gr. 19. et Luna in gr. 3. Arietis poſitis. Mercurio in gr. 15. Geminorum; Venere in 27. Tauri; Marte in 28. Scorpij; Ioue in 28. Piſcium; Saturno in 21. Aquarij, et in domo 8. Marte in domo 5. Ioue in 9. Sole, et Luna in 10. Venere in 11. et Mer-

Mercurio in 12. Domo. Poſteà tamen in Elucidario reprobauit hanc opinionem, et confeſſus eſt, non poſſe Mundi initium ex Aſtrologia certò conſtitui. Eandem figuram Alliacenſis confutarunt prolixè Io. Picus Mirandulanus lib. 5. contra Aſtrologos à c. 7. ad 14. et Alphonſus Pandulphus conciuis, et amicus noſter in Diſputatione Aſtrologica de Mundi fine cap 9.

5 Iudæi in kalendario recenti, & poſt Talmudi obſignationem condito, finxerunt Mundum creatum anno 3761. ante Epocham Chriſti die 7. Octobris, de qua fictione calculi gratia inuenta vide quæ diximus lib. 1. cap. 5. in Appendice num. 1.

6 *Io. Keplerus* in Myſterio Coſmographico c. 23. poſuit Mundi initium congruere anno 3962. ante Chriſti aeram hora 6. Veſpertina diei 27. Octobris, poſitis Sole, Venere, Mercurio, et Nodo Lunæ Boreo in Libra, Saturno autem, Ioue, Marte, et Nodo Auſtrali Lunæ in Ariete; Luna autem in Capricorno, et quadratura cum Sole, licet mallet Lunam in plenilunio, vt præeſſet toti nocti, à cuius initio dies incœpere. Sed poſtea in Rodulphinis Tabulis c. 18. et pag. 42. Tabularum, elegit pro Mundi exordio annum 3993. ante Epocham Chriſti die 24. Iulij poſitis planetis, vt in ſequenti Tabella.

		Gr.	Min.	Scr.
Sol in	*Cancri*	0	0	0
Apogeum Solis	*Arietis*	0	0	0
Luna	*Gemini*	22	57	3
Apogeum Lunæ	*Libræ*	0	0	0
Nodus Bor. Lunæ	*Cancri*	0	0	1
1. Stella Arietis	*Aquarij*	8	23	25
Arg. obliq. Eclipt.	*Signa*	0	0	0
Saturnus.	*Libræ*	5	29	56
Iupiter.	*Capricor.*	7	3	21
Mars.	*Cancri*	10	43	53
Venus.	*Cancri*	0	0	0
Mercurius.	*Arietis*	0	0	0

Apogeum.		Gr.	Min.	Scr.
Saturni.	*Leonis*	28	24	6
Iouis.	*Cancri*	23	34	18
Martis.	*Tauri*	15	0	0
Veneris.	*Libræ*	0	0	0
Mercurij.	*Cancri*	0	0	0
Nodus.		Gr.	Min.	Scr.
Saturni.	*Arietis*	0	0	0
Iouis.	*Cancri*	0	0	0
Martis.	*Piſcium*	15	0	0
Veneris.	*Arietis*	0	0	0
Mercurij.	*Capricorni*	0	0	0
Lunæ.	*Cancri*	0	0	1

7 *Chriſtianus Seuerinus Longomontanus* in Aſtronomia Danica lib. 1. Theoricorum cap. 3. elegit pro initio Mundi annum 3964. ante Chriſti Epocham, vtpote primo poſt Biſſextilem, eſto exactius anno 3966. Apogeum Solis fuerit in principio Arietis, & nulla tunc fuerit inæqualitas Æquinoctiorum, aut obliquitatis Eclipticæ.

8 *Dionyſius Petauius* lib. 9. de Doctrina Temp cap. 6. & 7. cenſet Mundum conditum in Autumno anni 3983. ante Chriſti Epocham, ac periodi Iulianæ 730. Sole in principio Libræ conſtituto die 26. Octobis feria 1. Cyclo Solis 2. Lunæ 9. litera Dominicali A. cui ſucceſſerit fictum Plenilunium feria 2. h. 8. poſt meridiem, Luna enim non fuit facta niſi die 4. Mundi, ſeu 29. Octobris.

9 *Ioſephus Scaliger* lib. 5. de emend. temporum titulo de *Conditu Mundi* pag. 366. pro certo ſupponit à Mundi conditu ad Exodum ex Moyſe annos 2453. completos, & Exodum fuiſſe anno periodi Iulianæ 3217. vnde colligit Mundi initium fuiſſe anno periodi Iulianæ 764. & die 26. Octobris fuiſſe primam Neomeniam: Tekupham autem die 25. feria 7. in qua requieuit Deus ab opere 7. dierum; ideoq; Mundum conditum die 19. Octobris anni ante Epocham Chriſti 3950. ſed his non obſtantibus ſtat noſtræ Concluſionis pars ſecunda.

Secunda pars Concluſionis probatur.

10 PRimò incertum eſt an in annis ab Adamo ad Abrahamum ſequendi ſint cum multis Eccleſiæ Patribus LXX. Interpretes, an potius Hebraica, & Vulgata editio poſt S. Hieronymum introducta, & in vtraq; hypotheſi incertum eſt an anni à Moyſe recenſiti ſint completi præcisè an deficientes, & labentes, an ita completi, vt ſuperabūdantes dies neglexerit.

Secundò incerta eſt anni tempeſtas, qua Mundus conditus fuit, cum plerique quidem, & probabilius exiſtimarint conditum fuiſſe verno tempore; non pauci tamen in Autumno, & aliqui æſtate.

Tertiò incertum eſt cuiuſnam diei habenda ratio ſit in conſtituendo ſyſtemate Cæleſti, ac themate natalitio Mundi, videlicet an primæ diei quâ creatum eſt Cælum, & terra, & facta Lux, an verò diei, & feriæ 4. qua factæ ſunt cum luminaribus reliquæ ſtellæ, & poſitæ in firmamento; an tandem diei 6. in cuius nocte ſequenti Adamus, & Eua facti incœperunt contemplari ſidera, & eorum poſitus. Licet per ſcientiam inſuſam potuerint ſcire conſtitutionem Stellarum factam die 4. nec neceſſe fuerit Cæli ſpectaculum oculis Adami, & Euæ primò inſpecturis, potiùs quàm intellectui, & rationi accommodare. Erunt enim quibus placebit primam illam lucem inſtar Solis inchoaſſe annum Æquinoctialem ab initio Arietis, aut Libræ, & Solem feria 4. collocatum in 4. gradu Arietis, aut Libræ; eandemq; primam diem Creationis rerum, fuiſſe primam diem Menſis Lunaris, adeoq; feria 4. Lunam collocatam in eo ſitu ad Solem, quem requirit dies 4. Lunæ iniens, adeo vt die 7. Mundi completa, fuerit in prima Quadratura. Contra verò alijs probabilius videbitur annum Æquinoctialem à Sole ipſo, & Menſem à Luna eo tantum die incœpiſſe, quo facta ſunt Luminaria, nempe 4. die. Quia de illis, & non de luce primigenia dictum fuit, ea facta *in ſigna, & tempora dies, & annos*; ideoque contendent Luminare vtrumq; die 4. collocatum in principio Arietis, aut Libræ. Nec deerit forte cui 4. die Luna in principio Arietis, aut Libræ poſita placeat, Sol autem in 4. gradu horum ſignorum, eo quod lux primogenita Solis non Lunæ vicem gerens annum Æquinoctialem inchoauerit.

11 *Quartò* etiam ſi certum eſſet in Luminarium poſitu habendam eſſe rationem diei potius 4. quàm primæ; tamen adhuc controuerſum eſt an Luna in Nouilunio, an in Plenilunio producta fuerit. *Pro Nouilunio* ſtare videtur tum S. Auguſtinus lib. 2. de Geneſi ad Litt. cap. 15. nil tamen determinans, tum ratio, vt Mundus ab initio anni Æquinoctialis, & Menſis Lunaris inciperet, nec Luna ſtatim minui lumine inciperet, ſed potius creſcere. *Pro Plenilunio* tamen ſtant Patres Synodi Paleſtinæ apud Bedam tomo 2. opuſc. de verno Æquinoctio, & ipſe Beda in Hexamerone, & lib. de ratione temporum Anaſtaſius Synaita Comment. in Hexam. lib. 4. Procopius in cap. 1. Geneſ. S. Damaſcenus 2. Fid. cap. 7. Abulenſis in cap. 1. Geneſis quæſt. 25. Lyranus ibi in poſtilla, S. Thomas 1. p. q. 70. art. 2. ad 5. & Keplerus in myſterio Coſmographico cap. 23. Ratio autem eſt, tum quia Deus fecit Luminaria, vt diuiderent diem, ac noctem, & Lunam, vt præeſſet nocti, at non potuit ſtatim fungi officio ſuo, & illuminatione ſua diuidere ex æquo noctem à die, ac toti nocti præeſſe, niſi in Plenilunio, tū quia Luna facta eſt ſtatim Luminare magnum, non ratione moli corporeæ, in qua ſuperatur ab aliquot Planetis, & Fixis, ſed ratione illuminationis, qua apparet æque magna, ac Sol in Plenilunio, tum denique, quia ſicut in Plenilunio educti ſunt Iſraelitæ ab Ægypto, & in Plenilunio Chriſtus morte ſua liberauit nos de poteſtate tenebrarum, & Patres Limbi viſitauit, ita videtur Mundus de prioribus tenebris eductus ad ſui eſſe, & ornatum cœli in Plenilunio Nutant itaq; vtrinq; rationes, ac teſtimonia.

12 *Quintò* quoad Aſpectus reliquorum Planetarum inter ſe, vel cum Luminaribus, quales nam præferendi ſint, nec conuenit inter Aſtrologos, nec certa, & euidenti ratione decerni poteſt; Alijs enim placent benigni aſpectus, vel inter ſe, vel cum Luminaribus, nempe, Trigoni aut Sextiles; alijs oppoſitiones trium ſuperiorum Planetarum, cum

Sole,

Sole, vt totis primis noctibus apparerent Adamo, & Euæ, alijs vel Coniunctiones cum Sole, vel inter ſe. Veneris autem ac Mercurij coniunctioneſne interiores, an Superiores cum Sole, an potius digreſſiones à Sole maximæ, & hæ matutinæ ne, an Veſpertinæ congruant Mundi initio planè incertum eſt. Coniunctionibus porrò vel maximis, vel magnis trium, vel duorum ſuperiorum Planetarum, non eſſe tantam vim ad mutationes ſtatuum, & exordia noua magnarum rerum, quantam quidam Aſtrologi iactant, docuit Valentinus Naiboda in elementis Aſtrologicis diff. 4. & nos euicimus l. 7. Almageſti noui ſect. 5. c. 10. à num. 8. Præterquam quòd vtendum eſſet coniunctionibus non medijs, quæ ſunt figmenta imaginationis noſtræ ad commoditatem calculi, ſed veris, & ad has ſupputandas in tanto annorum interuallo, non habemus Tabulas Aſtronomicas, quæ certos nos reddant de anno nedum de die coniunctionis Maximæ, vel Magnæ ad annos 4000. nedum 5000. aut 6000. ante Chriſtum.

13 *Sexto* Solaris Eccentricitatis, & Obliquitatis Eclipticæ varietas, & Anomalia præceſſionis Æquinoctiorum nec certa eſt, nec certa earum menſura, immò probabilius eſt nullas eſſe, vt conſtat ex vltimis capitibus libri 3. noſtri Almageſti Noui. Apogei vero Solaris motus adeo incertus eſt, ac lubricæ inquiſitionis delicatæque indaginis, vt nequaquam ex eo poſſit conſtitui annus determinatus Mundi conditi, etiam ſi daremus in Mundi Exordio illud fuiſſe in principio Arietis; quod tamen nequaquam exploratum eſt. Quia potius aliqui ex probabiliore anno ante Chriſtum Mundi conditi, & ex loco Apogei noſtris temporibus reperto conantur eruere Apogei motum, non quidem certa ſed probabili methodo; tam incerta tamen, quàm hactenus incertus eſt annus primus Mundi.

14 *Septimò* vt calculus iniri poſſet pro aſpectibus planetarum mutuis, & ſaltem pro die Nouilunij, aut Plenilunij, ſiue die 1. ſiue 4. Mundi conditi, prius determinandus eſſet dies Æquinoctij pro illis circiter annis, intra quos ex Sacra, & humana veriore hiſtoria probabilius conſtituitur Mundi Exordium. Atqui hoc pro tot annis ante Chriſtum vltra annos 4000. Tabulæ aſtronomicæ non exhibent tanta certitudine, vt eximant ſcrupulum erroris de vno, vel altero die, propter diuerſas opiniones Aſtronomorum de quantitate anni cæleſtis, & præceſſione Aequinoctiorum in forma anni Iuliani. Exempli gratia Aequinoctium Vernum ab Hipparcho obſeruatum fuit Alexandriæ Veſpere diei primæ Phamenoth anni 50. tertiæ periodi Calippi, vt refert Ptolemæus l. 3. c. 2. hoc eſt anno ante Chriſtum 128. die 23. Martij. At nos Bononiæ obſeruauimus æquinoctium anno Chriſti 1656. Die 9. Martij ſtylo Iuliano hora 9. & minut. 51. poſt merid. hoc eſt Alexandriæ hora 11. min. 23. ergo anticipauit in annis 1784. dies 13. & hor. 19. hoc eſt fere dies 14. ergo annis 137. circiter anticipant æquinoctia vnum diem, vel annis 900. circiter dies 7. Igitur anno ante Chriſtum 5634. quo circiter Mundum conditum iuxta LXX. Interpretes diximus cap. 3. ideſt anno ante obſeruationem noſtram 7290. fuiſſet æquinoctium diebus 57. poſt 9. Martij, hoc eſt die 4. aut 5. Maij. At qui volunt annum breuiorem nempe, dierum 365. hor. 5. minut. 48. & conſequenter annis 120. anticipationem diei vnius, vtique annis 7290. inuehunt anticipationem dierum 60. atque adeo anno 5634. ante Chriſtum fuiſſet æquinoctium die 8. Maij. Inter has duas quaſi extremas opiniones eſſent, quæ æquinoctium illius anni ſtatuerent die 6. aut 7. Maij & eadem diuerſitas reperietur ex Tabulis aſtronomicis ſupputando locum Solis.

15 *Octauo*. Etiam ſi haberemus, ex vna parte pulcherrimam ideam conſtitutionis Siderum certæ diei puta 1. aut 8. Mundi conditi applicandam tamquam omnium præſtantiſſimâ iuxta regulas Aſtrologicas, vel prærogatiuas Aſtronomicas, & ex altera Tabulas exquiſitiſſimas pro ſupputandis motibus cæleſtibus ad multa annorum millia ante Chriſtum: adhuc tamen certi non ſumus DEVM O. M. voluiſſe Mundum ſub ea conſtitutione creare. Vna enim ex cauſis, ob quas lucem primò condidit independenter à Stellis, & ſecunda die firmamentum, & tertia die plantas, nec niſi die 4. Stellas viſa eſt aliquibus Patribus, & Doctoribus, ne quis diuinitatem in Stellis agnoſceret, aut putaret Deum indiguiſſe illis tanquam inſtrumentis ad omnium rerum viſibilium productionem. Quid ſi ergo eadem de cauſa, noluit ſe conformare regulis Aſtrologicis, aut Ideis Aſtronomorum & in has ipſa prouidentia ſapientiſſimum ſe Artificem geſſit?

16 *Nonò*. Congruentia Mundi Conditi iuxta ordinem annorum Sabbaticorum, aut Iubilæorum, quam aliqui tanti faciunt, eſt mera congruentia, eaque non magni momenti, ſi cætera deſint, præſertim cum non ſit certum ordinem Sabbaticorum, qui à Iudæis ſæpius neglectus fuit, & interruptus; poſt Captiuitatem Babylonicam reſumptum eſſe iuxta ſeriem illam, qua ſucceſſiſſent Sabbatici anni, ſi nunquam neglecti, aut interrupti fuiſſent. Immò non eſt improbabile, Iudæos à biennio poſt ſolutam captiuitatem Babylonicam, quo reuerſi in patriam domos reædificarunt, cœpiſſe agriculturæ operam dare, & inde numerare ſeptimum quemque annum pro Sabbatico. Quare ex tribus annis Sabbaticis poſt Captiuitatem commemoratis in S. Scriptura, vel à Ioſepho Hebræo, non infertur neceſſario, inde retrocedendo inueniendum eſſe primum Sabbaticorum. Tandem ſicut Hebdomades 70. vel 69. ½. Danielis non in ortu, ſed in morte Chriſti terminantur, ita Hebdomades annorum Mundi conditi potius ex eadem morte putandæ videntur.

17 *Decimò* deniq; qui intra annos probabiles Mundi conditi illum eligunt, qui ita fuit primus poſt Biſſextilem fictum, vt fuerit etiam initium Cycli tam Lunæ, quàm Solis, ſi coniunctum ſit cum Æquinoctio, & aut Nouilunio, aut Plenilunio in 1, aut 4. feria; ſi hæc inquam omnia concurrant in vnum eundemq; annum magnam probabilitatis ſpeciem habent: ſed nunquam abſolutam certitudinem, ob cauſas hactenus adductas.

CAPVT V.

De Probabiliore Anno Mundi Conditi ante Epocham Chriſti.

CONCLVSIO V.

Probabilius eſt Mundum à Deo creatum eſſe anno 5634. ante Epocham Chriſti die 2. May feria 1. ita tamen vt in die 5. May in forma Iuliana, ſeu feria 4. Sol in principio Arietis, Luna verò in principio Libræ, ſeu in Plenilunio conſtituta ſint.

1 PRimò enim Mundum probabilius creatum fuiſse Verè, quàm Autumno, aut Æſtate oſtendimus lib. 1. cap. 11. Deinde in computandis annis ab Adamo ad Abrahamum probabilius eſse ſequendam cum antiquis Patribus, & Eccleſia Hebraicam illam editionem, quam LXX. Interpretes tranſtulerunt vniformitate mirabili in Græcum idioma, atq; adeo ſequendam Tranſlationem ipſorum LXX. quæ Tempore SS. Auguſtini, & Hieronymi appellabatur Vulgata, & Communis, nec in hoc aliter præceptum eſſe in Sacro Concilio Tridentino, docuimus lib. 6. cap. 1. & 2. Ex his autem, & reliquis interuallis vſque ad CHRISTVM demonſtratis partim lib. 5. c. 7. partim lib. 6. à cap. 5. ad 12. vt expoſitum eſt hoc libro c. 3. ſequitur Mundum conditum anno 5634. ante communem Epocham Chriſti. Sumptis annis vt iacent numerati in ſcriptura; Poſtremò huic anno non repugnant Characteres cæleſtes communiter noti & ſpectabiles, videlicet Æquinoctium, & Plenilunium concurrentia in eandem feriam 4. qua Luminaria ſunt condita; nec alij Characteres occultiores, & controuerſi ſunt his præferendi, ergo annus hic probabilior eſt pro Exordio Mundi.

2 Nam quod ſpectat ad Æquinoctij diem iam ex obſerua-

uationibus cap. præcedenti num. 14. relatis, & ex noſtra Aſtronomia reformata lib. 1. cap. 2. probabilius eſt 900. quibuſque annis Æquinoctia in forma anni Iuliani præcedere diebus 7. atq; adeo vt numero eodem 14. diximus anno ante Chriſtum 5634. Æquinoctium fuiſſe die 4. aut 5. Maij in forma Iuliana, quæ dies, ex Canone 4. & 5. libri 1. & capitis 30. incidit in feriam 4. Cyclo Solis item 4. & littera Dominicali C. congruente huic anno. At ex Tabulis Epactarum Aſtronomicarum, illo anno Plenilunium medium fuit die 5. Maij hora 12. poſt meridiem in meridiano Edem, vbi Adamus factus eſt. *Plenilunium* autem præferendum eſse Nouilunio in hoc Mundi exordio plurium auctoritate, & pluribus rationibus docuimus cap. 4. num. 11.

3 Cum ex noſtra Chronologia, & dictis lib. 6. cap. 7. primus annus Sabbaticus fuerit 1539. ante Epocham Chriſti retrocedendo vſque ad annum 5634. reperitur hic annus Sabbaticus, ſeu talis, vt inde numerando ſepteni quinque Sabbatici fuerint; ſubtractis enim 1539. ab annis 5634. reſtant 4095. qui diuiſi per 7. dant annorum hebdomadas 585. vſque ad primum Sabbaticum à Ioſue celebratum. Ab initio autem Mundi, vſque ad CHRISTI mortem ſunt hebdomades octingentæ, ac decem abbreuiatæ, ideſt 809 ½. ſicut Danielis hebdomades reuelatæ à S. Gabriele, ſunt 70. abbreuiatæ, ideſt 69 ½. Ab initio autem Mundi ad initium Hebdomadum Danielis, ſunt Hebdomades 740. nempe hebdomades annorum.

4 Receptis quæ hactenus dixi, ſequitur in forma anni Iuliani, diem 6. Mundi, qua factus eſt Adamus, ſeu feriam 6. incidiſse in diem 7. Maij, & primum Sabbatum, ac diem feſtum in 8. Maij, quæ poſtea dedicanda erat Apparitioni S. Michaelis Archangeli.

LIBER OCTAVVS DE ANNO, ET DIE NATIVITATIS, ET MORTIS CHRISTI, AC DEIPARÆ VIRGINIS MARIÆ,

Ordine Geſtorum, quæ ab Euangeliſtis narrantur, & Genealogia, & Conſanguineis Saluatoris, & Matris eius.

CAPVT I.

Quiſnam fuerit Auctor numerandi Annos à Natiuitate, vel ab Incarnatione Domini Noſtri IESV CHRISTI.

CONCLVSIO I.

Licet apud Flauium Dextrum, alioſq; Chronographos perantiquus ſit vſus annorum Chriſti; Immò illum introduxerit in Kalendarium Eccleſiaſticorum Dionyſius Exiguus, Cyclum ſuum exorſus biennio ante vulgarem Chriſti Epocham; Epocham verò Incarnationis anno immediatè præcedenti vulgarem Chriſti Epocham: Quidam tamen eius mentem non aſſecuti, Incarnationem, & Natiuitatem Domini, ſtatuerunt factam anno ipſo primo Epochæ vulgaris Chriſti, & inde à die 25. Martij annos numerarunt; plerique verò Computiſtæ annos Domini à Circumciſione. In actis autem publicis Epocha Chriſti vſurpari cæpta circa Annum 590. in Italia, & circa Annum 620. in Belgio, & circa Annum 780. in Francia, ſed in Hiſpania multo ſerius.

1 PRima pars de L. Flauio Dextro, qui fuit præfectus Prætorij Theodoſij Imperatoris, laudatuſq; à S. Hieronymo in Catalogo Scriptorum Eccleſ. tum in Prologo, tum nomine *Dexter*, patet ex ipſius Chronico, in quo ſcribit S. Iacobum Apoſtolum anno Chriſti 37. in Hiſpania crexiſſe Cæſarauguſtæ Eccleſiam, ſeu Oratorium Beatæ Virgini iuſſu eiuſdem Virginis, & ad annum Chriſti 308. habet hæc verba. *A Iacobi prædicatione celebratur in Hiſpania feſtum Immaculatæ, & illibatæ Conceptionis B. MARIAE.* Eſto communiter etiam Chriſtiani Scriptores annos diſtinguere ſolerent per Conſules, aut Olympiadas, aut annos Vrbis Romæ, aut annos Imperatorum Romanorum, & Diocletianus ſanxiſſent, vt ab initio Imperij ipſius deinceps anni computarentur, Chriſtiani verò Coptitæ in Ægypto numerarent annos à SS. Martyribus ſub Diocletiano paſſis. Euſebius quoq; & eius continuator S. Hieronymus, & S. Hieronymi continuator S. Proſper Aquitanus in Chronicis ſuis addidere annos Domini, ſed in Kalendarijs, & actis publicis durabat mos numerandi annos à Diocletiano, etiam apud Alexandrinos, & in antiquis Concilijs plerumq; Conſulum nota apponitur, & aliquando Æra Auguſti Hiſpanica. Eccleſia verò Conſtantinopolitana, Mundi annos adhibebat.

2 Dionyſius verò Schyta natione, & Abbas cognomento *Exiguus*, ſed doctrina & pietate magnus, & multis encomijs laudatus à Caſſiodoro, vt videre eſt apud Baronium ad annum Domini 527. & Marianum Scotum ad annum 532. floruit ſub Iuſtiniano, & in Epiſtola ad Petronium Epiſcopum, quam recitat Beda de natura rerum cap. 57. de ſe inquit: *Sanctus Cyrillus Alexandrinæ vrbis Archiepiſcopus, Cyclum ſuum nonaginta quinque annorum ab Anno Diocletiani 154. cæpit & vltimum, in 247. terminauit. Nos ab anno 248. eiuſdem tyranni potiùs, quam principis inchoantes, noluimus circulis noſtris memoriam impij perſecutoris innectere, ſed magis elegimus ab Incarnatione Domini IESV Chriſti, annorum tempora prænotare, quatenus exor-*

dium Spei noſtræ notius nobis exiſteret, & cauſa reparationis humanæ, item Paſſio Redemptoris noſtri euidentius eluceret. Ex quibus patet intentionem Dionyſij fuiſſe non ſolùm circulos ordinare ad inueniendum Paſcha, ſed etiam ad euidentem notitiam annorum à Domini Incarnatione computandorum. Iam verò lib. 4. cap. 10. nu. 17. oſtendimus Diocletiani Epocam incœpiſſe anno Epochæ Chriſti vſitatæ 284. à die 17. Septembris, ſed apud Ægyptios, & in Eccleſia Alexandrina à die 29. Auguſti, Ergo annus Diocletiani 247. qui fuit vltimus Cycli Cyrilli, completus fuit die 29. Auguſti anni Epochæ Chriſti vulgaris 531. & inde incœpit annus 248. Diocletiani, complendus die 29. Auguſti anni 532. Epochæ Chriſtianæ. At Dionyſius ſuum Cyclum inchoauit currente anno Diocletiani 248. ſed ab Incarnatione, ergo currente anno 532. Epochæ Chriſtianæ. Videamus nunc quotus fuerit hic annus ab Incarnatione Domini computatus iuxta mentem Dionyſij. Refert Beda lib. de ratione temporum cap. 45. Dionyſium non ſolùm Cyclo annorum 95. ad continuandum Cyrilli Cyclum vſum eſſe, ſed ſimul reſpexiſſe ad Cyclum Victoris, nempe annorum 532. qui conſurgit ex ductu Cycli Lunaris, ſeu annorum 19. per Cyclum Solis, ideſt 28. annorum: nam poſt encomium Dionyſij ſubdit: *Qui in primo ſuo circulo quingenteſimum trigeſimum ſecundum Dominicæ Incarnationis annum in capite ponenda, manifeſtè docuit ſecundum ſui circuli annum ipſum eſſe, quo eiuſdem Sacroſanctæ Incarnationis Myſterium cœpit. Quia enim Lunaris circulus decennoualis eſt, Solaris autem 28. conficitur annis; multiplicatis per ſe inuicem ambobus ſumma 532. annorum colligitur, quæ tandem replicata, tatus Solaris, Lunariſq; recurſus ordo in ſe ſua per veſtigia reuoluitur.* Et paulo poſt clariùs loquens ait. *Quia ergo ſecundo anno circuli, quem primum Dionyſius ſcripſit quingenteſimus trigeſimus tertius ab Incarnatione Domini completus eſt annus, ipſe eſt nimirū iuxta concurſus Siderum ille, in quo incarnari dignatus eſt, quia hic ſecundus annus decennoualis.* Tandem Beda eodem c. 45. concludit: *Denique Dionyſius ipſe nobis quodammodo tacitè quæ dicimus, in Paſchalibus, quæ ſcripſit argumentis oſtendit, vbi ad inueniendum quotus ſit annus circuli decennoualis, ſumere iubet annos Domini, & priuſquam hos per 19. partiamur, vnum præcipit adijcere, ſignificans illo incarnato, vnum circuli decennoualis annum iam fuiſſe completum.*

3 Ex tribus his locis Bedæ, & ex Dionyſij ipſius verbis ſupra relatis colligitur, initium Cycli Dionyſiani videlicet annorum 532. quorum primus habet pro Aureo numero vnitatem, præcedere anno vno Æram Dionyſianam annorum Domini ab Incarnatione preſsè ſumpta computandorum; & Aeram Dionyſianam vno anno quoad denominationem, ſed menſibus 9. ac diebus 6. præcedere Epocham vulgarem, & iamdiu vſitatam in Kalendario Romano, atq; à Kalendis Ianuarij ſolitam inchoari. Primus enim annus Domini Incarnati, eſt iuxta Dionyſium annus 2. Cycli decennoualis; non ſecus, ac apud computiſtas kalendarij Romani, primus annus Epochæ Chriſtianæ à Circumciſione initus, eſt ſecundus aurei numeri. Deinde abſoluto Cyclo annorum 532. primus annus noui Cycli à Dionyſio inſtaurati incœpit ab Incarnationis feſto anni Epochæ vulgaris Chriſti 532. currentis, ſed in eodem feſto completus fuit annus 532. ab Incarnatione Domini numeratus; & quando cœpit annus ſecundus noui huius Cycli, completus fuit annus 533. ab Incarnatione Domini, vt diſertè ait Beda, nempe completus in feſto Incarnationis currente adhuc Epochæ vulgaris Chriſti anno 533. & Diocletiani 249. Scitè igitur Petauius lib. 12. de doctr. temporum cap. 2. & in Rationario parte 2. lib. 4. cap. 1. ſubſcribente Langio lib. 1. de annis Chriſti cap. 1. aduertit diſtinguendum eſſe initium Cycli Dionyſiani, ab initio Aeræ Dionyſianæ, & huius initium ab initio Epochæ Chriſtianæ, qua vtitur Kalendarium Romanum cum Beda, & Computiſtis communiter. Sed aduertendum prætereà eſt, Dionyſium aliter aureo numero vſum, ac nunc computiſtæ kalendarij Iuliani, & Romani; primus enim annus Cycli decennoualis incœpit à kalendis Ianuarij anni Iuliani 45. durauitque vſque ad initium anni 46. Iuliani; At Dionyſius Cyclum ſuum Paſchalem ab Incarnatione inchoans, aſſumpſit aureum numerum 2. perinde, ac ſi primus iam eſſet completus. Maneat igitur certum Cyclum Dionyſianum annorum 532. à Dionyſio inchoatum anno 44. Iuliano; Incarnationem aut in anno 45. Iuliano. Eſto non pauci ſecus ſenſerint, de quibus infra numero 5.

4 Verùm quia auctor conſignandi, ac diſtinguendi annos in kalendario Eccleſiaſtico à Chriſto potiùs, quam à Diocletiano, fuit Dionyſius exiguus, & annus primus ab Incarnatione concurrit cum anno Epochæ Chriſti vulgaris per tres ferè ſui Menſes, ſed poſteriores; ideo Beda, & multi poſt ipſum Aeram Dionyſianam, & Epocham Chriſti vulgarem pro eadem ſumpſerunt: hinc illud Bedæ de Ratione temporum cap. 45. *Sancta ſiquidem Romana, & Apoſtolica Eccleſia hanc ſe fidem tenere, & ipſis teſtatur indiculis, quæ ſuis in Cereis annuatim ſcribere ſolet, vbi tempus Dominicæ Paſſionis in memoriam populi reuocans, numerum triginta ſuper & tribus annis minorem, quam ab eius Incarnatione ponat, annotat. Denique anno ab eius Incarnatione, iuxta Dionyſium ſeptingenteſima prima, Indictione quarta decima, fratres noſtri, qui tunc fuere Romæ, hoc modo ſe in natali Domini in Cereis Sanctæ Mariæ vidiſſe, & inde deſcripſiſſe dicebant. A paſſione Domini Noſtri IESV Chriſti anni ſunt DCLXVIII.* Indictio enim 14. conuenit anno Epochæ Chriſtianę 701. à præcedenti Natali, vt moris erat in curia Pontificum, inita; ergo eundem annum 701. Dionyſianum, cum 701. Epochæ vulgaris Chriſti computat Beda.

5 Immò, quia Dionyſius ſuppoſuit Dominum Incarnatum, & natum anno 2. Cycli decennoualis, hic autem annus iuxta computiſtas kalendarij Romani, & ipſum Bedam eſt annus Iulianus 46. & primus Epochæ communis Chriſtianorum, nec Beda, nec Kalendarij Romani primi inſtauratores aduerterunt aurei numeri 2. initium à Dionyſio poſitum in Incarnatione anno ante Epocham vulgarem, ſeu anno 45. Iuliano, vt diximus ſub finem numeri 3. idcirco putarunt eſſe de mente Dionyſij Chriſtum Incarnatum die 25. Martij, & natum die 25. Decembris anno 46. Iuliano, & primo Epochæ vulgaris, vt notarunt inter alios Io. Lucidus, Keplerus, Petauius lib. 12. de Doctrina Temporum cap. 1. & Io. Georgius Heruartus cap. 247. Nouæ Chronologiæ. Sic Paulus Diaconus lib. 2. de geſtis Longobardorum c. 7. & Landulphus Sagax in hiſtoria miſcella referunt Longobardos ex Pannonia egreſſos *Anno Incarnationis Chriſti 568. Cal. April. die Paſchatis Indictione prima*, quæ notæ conueniunt anno vulgari Chriſti 568. Qua ratione Caſſiodoros in Computo Paſchali *annum Incarnationis* 562. Indictioni 10. iungit, quæ anno Chriſti vulgari congruit. In Annalibus quoq; Francorum in vita Caroli Magni ab anno 714. Chriſti, Vulgares Chriſti anni non ſolum appellantur *Anni Incarnationis*, ſed etiam ineunt à die 25. Martij, quod diu in Gallia, & Lutetiæ potiſſimum ſeruatum eſſe conſtat & hodieque ſeruatur à Florentinis, & Venetis. Marianus Scotus ad annum Mundi 4193. itemque Sigebertus ad annum Chriſti 532. & Paulus Foroſempronienſis parte 2. Summæ l. 4. & Campanus in Computo c. 24. dum notant ex Dionyſio, Chriſtum Incarnatum, natumque anno 2. Cycli magni, aut decennoualis ad hanc Claſſem reduci poſſunt. Sed non ſunt aſſecuti mentem Dionyſij, nec aurei numeri initium ab eo vſurpatum. Exiſtimo tamen multos accepiſſe Incarnationem amplè pro Natiuitate qua Chriſtus in carne apparuit, & viſibiliter Deus in forma humana cognoſci cœpit.

6 Supereſt vt indagemus à quonam tempore anni Dominicæ ſiuè Incarnationis, ſiue Natiuitatis, ſiue ſimpliciter anni Chriſti vel Domini, vel Salutis, vel vt Aethiopes appellabant, anni Gratiæ, non ſolùm in kalendarijs, ſed in actis publicis tā Eccleſiaſticis, quàm ciuilibus vſurpari cœperint. Nam Hiſtoricos, & Chronologos annis Chriſti conſignaſſe tempora iam diximus num. 1. qua ratione Paulus Diaconus refert Romam captam à Genſerico anno Domini 475. & Longobardos egreſſos ex Pannonis anno Incarnationis 568. & Caſſiodorus in computo Eccleſ. meminit anni 562. Incarnationis. In Nouella 47. quæ emanauit anno 538. Epochæ vulgaris Chriſti, recenſentur annorum ſpecies, quibus inſtrumenta, & acta publica conſignari debent, vt ſint authentica, & nominantur anni *Conſulum, Imperatorum, atq; indictiones*, nec vlla fit mentio annorum Domini. Primam horum mentionem legimus in fine libri 12. Epiſtolarum S. Gregorij Papæ, vbi recitatur priuilegium cœnobij S. Medardi Sueſſionenſis, & tempus notatum ſic: *Datum VII. Calend. Iunij, anno ab Incarnatione Domi-*

ni DXCIII. Indictione vndecima. Quæ Indictio congruit anno 593. Epochæ vulgaris Chriſti, ex quibus refellas Petauium lib. 12. c. 5. affirmantem Blondum Foroliuienſem Secretarium Pontificij Collegij primum perſuaſiſſe Eugenio IV. vt in literis Pontificum anni à Natiuit. vel Incarnatione notarentur, & antea id factum non eſſe; quod ſumpſit ex Paulo Foroſempronienſi lib. 13. ſummæ c. 6. In Francia verò à tempore Caroli Magni frequentari cœperunt in actis publicis anni Incarnationis. Sic diploma eiuſdem Caroli pro fundatione Epiſc. Bremenſis notatur. *Datum Idibus Iulij anno Dominicæ Incarnationis DCCLXXXVIII. Indictione XII. anno regni Domini Caroli XXI.* Et in tabulis teſtamenti eiuſdem Caroli apud Eginartum: *Anno Incarnationis Domini noſtri Ieſu Chriſti DCCCXI. anno regni Caroli in Francia XLIII. & in Italia XXXVI. imperij autem XI. Indictione IV.* & in Epitaphio Caroli Magni apud eundem Eginartum: *Deceſſit anno Domini DCCCXIV. Indict. VII. die 5. Cal. Februar.* Immò ante hoc tempus, Franciſcus Roſieres in ſtemmate Ducum Latharingiæ ponit Diploma Imperatorium, in gratiam Treuerenſis Archiepiſcopi, *Datum iv. Cal. Auguſti anno ab Incarnatione Domini DCXXIII.* Et in appendice Gregorij Turonenſis attributa Fredegario legitur: *A Paſſione Domini, vſque in annum præſentem iſtum, in Cyclo Victoris anni 177. kal. Ianuarij die Dominica anni 735.* Qua propter, quod Accurſius qui floruit anno 1235. in Lege Generali verbo *Seruit C. de Tabularijs l. 10.* negat Epocham Chriſti ſuo tempore vſitatam extra Italiam, intelligendum eſt de vſu vniuerſaliter recepto. Certè in Hiſpania ſerò recepta eſt, vbi Aera Auguſti viguit, nec illi publico edicto ſubſtituta eſt Epocha Chriſti, niſi anno Domini 1358. in Aragonia, & 1383. in Caſtella, & 1415 in Luſitania, vt tradit Io. Vaſſeus in Chronico Hiſpaniæ, & Scaliger l. 5. de emend. temporum p. 448. ideoque antea ex annis aeræ Auguſti detractis annis 38. eliciebatur annus ab ortu Chriſti, tanquam aliunde ignotus. Qua methodo, exempli gratia, Iulianus Epiſcopus Toletanus l. 3. contra Iudæos ait: *Aera enim inuenta eſt ante 38. Annos quam Chriſtus naſceretur: nunc autem acclamatur Aera 624. detractis igitur annis 38. ex quo æra inuenta eſt, reſidui ſunt vſque ad Natiuitatem anni Chriſti 586.* Mos autẽ non ab Incarnatione ſed à kal. Ianuarij numerandi annos in Francia incœpit ab Edicto Caroli 9. vt affirmat Petauius l. 12. c. 6.

CAPVT II.

De Menſe, ac die Natiuitatis D. N. IESV CHRISTI.

CONCLVSIO II.

Sicut VERBVM CARO factum eſt die 25. Martij, feria 6. & natum in vtero intemeratæ Virginis MARIAE, ita natum eſt ex ea, nocte præcedente diem 25. Decembris feria 1. ſeu Dominica die Anni Iuliani 45. ſi hoc anno ſupponatur natus CHRISTVS, vt communiter ſupponitur.

1 DE die tam incarnati in vtero Virginis, quàm poſtea nati VERBI diuini ex eiuſdem vtero, traditio eſt antiqua Eccleſiæ in Menologijs, ac Martyrologijs, tam Latinis, quàm Græcis, vt affirmat Baronius in notis ad Martyrologium die 25. Martij, & Decembris Annunciationem Virginis, & Incarnationem Verbi, factam fuiſſe die 25. Martij, & Natiuitatem d. 25. Decembris. Ait enim S. Auguſtinus lib. 4. de Trinit. c. 5. *Sicut à maioribus traditum ſuſcipiens Eccleſia cuſtodit auctoritas, octauo Calendas Aprilis conceptus creditur, quo & paſſus. Natus autem traditur octauo Calendas Ianuarias, ab illo ergo die vſque ad iſtum computati 276. reperiuntur dies, qui ſenarium numerum quadragies ſexies habet.* Et Sermone 22. de tempore. *Conceptus eſt enim æquinoctio verno, & natus eſt Solſtitio hyberno.* Et Sermone 21. de Sanctis. *Ipſe Ioannes dixit; illum oportet creſcere, me autem minui, vt humiliaretur homo, hoc die natus eſt Ioannes, quo incipiunt decreſcere dies: vt exaltetur Deus, eo die natus Chriſtus, quo incipiunt creſcere dies.* Videlicet in Solſtitio hyberno, quod tempore Iulij Cæſaris, & Auguſti ciuiliter notatum erat in faſtis ad diem 25. Decembris, vt teſtantur Columella, & Plinius; Clarius idem Auguſtinus in Pſalmum 132. de S. Ioanne inquit. *Nam ille natus eſt, ſicut tradit Eccleſia, octauo Calendas Iulias, cùm iam incipiunt minui dies: Dominus autem natus octauo calendas Ianuarias, quando iam dies incipiunt creſcere.* Sed audiamus S. Io. Chryſoſtomum homilia de Natiuitate Domini, quæ eſt 31. tomi de diuerſis noui teſtamenti locis, ex editione Frontonis Ducei, vbi cum dixiſſet *Chriſtum natum die 25. Decembris* ſubiungit; *Non ſunt noſtra quæ loquimur: maiorum ſententia eſt: à Petro, & Paulo cæteriſque diſcipulis Chriſti Eccleſia hoc didicerunt.* Et licet ibidem dicat: *Nondum decem elapſi ſunt anni, ex quo nobis dies illa innotuit;* nempe Conſtantinopolitanis, in Occidente tamen & Romæ antiquiſſimam fuiſſe diei huius religionem docet dicens: *Verùm audi quæſo, & crede quoniam ab iis, qui probè iſta norunt, illius vrbis habitatoribus diem illum accepimus. Nam qui in ea degunt vrbe, olim, & ex antiqua traditione ſolemnem diem illum habentes, nunc demum eum nobis notitiam impertierant.* Qua igitur fronte Scaliger lib. 6. de emend. temporum, pag. 453. audet aſſerere huius diei celebritatem paulo ante tempora Chryſoſtomi inſtitutam eſſe? Nec verò hæc eſt opinio, ſed doctrina Eccleſiæ Catholicæ, vt affirmat Albinus Flaccus l. de diuinis Officijs cap. 1. Eſto enim ante Clementem Alexandrinum 1. Strom. diuerſæ fuerint opiniones apud paucos de die Natali Domini, & Aegyptij illum celebrarent die Epiphaniæ, eiuſq; opinionis fuiſſe videatur Epiphanius hæreſi 51. eam tamen refellit S. Hieronymus l. 1. c. 1. in Ezechielem, & Eccleſiæ Græcæ Latinam ſequentes diſtinxerunt Epiphaniam à Theophania (ſic enim Natalem Domini Græci nominabant) vt conſtat ex S. Gregorio Nazianz. Oratione in Chriſti natiuitate, vbi Nicætas Scholiaſtes addit. *Theophania eſt Diuinitatis, Natiuitas humanitatis.* Sed hos dies diſtinguendos decernit Clemens l. 5. Conſtit. c. 12. aliàs 13. dicens: *Dies feſtos agitate, fratres, ac primum quidem diem Natalis, qui vigeſimo quinto die menſis noni celebretur. Poſt hunc dies Epiphaniæ in maximo honore ſit, in quo Dominus Diuinitatem ſuam nobis patefecit, is verò dies ſit ſextus menſis decimi.* Ab Aprili enim tanquam primo menſe, non ciuili ſed Eccleſiaſtico, vtpotè maiori ſui parte ſolito concurrere, cum menſe Paſchali Niſan, numerabant menſes, vt docet Beda, & ideo Anaſtaſio Patriarchæ Antiocheno menſis October eſt ſeptimus, & Gregorio Turonenſi Nouember eſt octauus, vt aduertit Heruartus c. 247. Chronologiæ. Quod verò aliquæ Eccleſiæ Annunciationis feſtum non rarò incidens in Quadrageſimam, imò & in Hebdomadam Paſſionis, vel Maiorem, celebrarint diebus aliquot Decembris ante Natalem Domini, Expectationem partus Virginei, vel Conceptionem Verbi illud nominantes, non obſtat, quo minus agnouerint Annunciationem factam die 25. Martij, qua die celebrandum eſse ab Armenis, quoq; decreuit Concilium Florentinum ſub Eugenio IV.

2 Sufficiebat tam antiqua traditio Eccleſiæ, ad cohibendos Nouatores. Nihilominus Matthæus Beroaldus Caluiniſta in Chronol. lib. 4. cap. 2. Conceptionem Verbi in Solſtitium Hybernum, & Natiuitatem in Aequinoctium autumnale contulit, cui adhæſit Andreas Oſiander Lutheranus, Sethus Caluiſius, & Ioſephus Scaliger in calce operis de emend. temp. in notis ad fragmenta, & lib. 3. Iſag. Can. annot. 101. & 102. Temporarius autem in Chron. natum eſſe verno tempore Chriſtum, & conceptum præcedenti æſtate putauit. Quare autem? quia inquiunt Lucæ 2. dicitur, *Paſtores erant in regione eadem vigilantes, & cuſtodientes vigilias noctis ſuper gregem ſuum &c.* quibus ſcilicet annunciata eſt Natiuitas Chriſti. Græcè ἀγραυλοῦντες, ideſt *in agris ſtabulantes*, quod hyberno tempore fieri poſſe incredibile putant, æſtimantes hoc ex Borealibus plagis. At in Iudæa regione valde calida non eſt incredibile, cùm primitiæ frugum demeſſæ in Paſchate offerrentur, & Tullius lib. 1. de Diuinatione aſſerat Arabes, Phrygas, ac Cili-

ces

ces Paſtores peragrare ſolitos montes, & campos non ſolùm æſtate, ſed etiam hyeme cum pecudibus. Quæ autem ex incertis de tempore, quo Zacharias adoleuit incenſum in templo collegit Scaliger, abundè refutata ſunt à Petauio lib. 12. de doct. temp. cap. 7. & in hoc Scaligerum ridiculum appellat Langius lib. 1. de annis Chriſti cap. 2. aſſerens in Dania oues tota hyeme in agris degere, niſi terra penitus niue tecta ſit, & Caſaubonum, ac Voſſium circa 25. Decembris vidiſſe in Anglia greges ouium in agris paſcentes. At Heruartus cap. 247. ſuæ nouæ Chronologiæ, & *ridiculum*, & *abſurdum* in hoc appellat Scaligerum. Ipſemet Buntingus quamuis Sectarius in ſua Chronol. pronunciat: *Non ſatisfacit nobis Beroaldi demonſtratio: Plus enim tribuendum eſt tot SS. Patrum traditionibus ab vniuerſa Eccleſia Dei receptis, & approbatis, quàm vnius Beroaldi coniecturæ, quæ SS. literis non ſatis probari poteſt. Præſertim cum SS. Patrum traditiones cum SS. Biblijs, & Mathematicis obſeruationibus conueniant, à quibus Beroaldus interdum ſatis procul aberrat.*

3 De Feria autem, in quam incidit Incarnatio, & Natiuitas Chriſti diuerſæ ſunt opiniones, pro diuerſitate anni, quo quiſq; hæc facta ponit, & diuerſa ſuppoſitione de Biſſextilium ordine vitioſo, & ab Auguſto correcto. Sanè in 6. Synodo Oecumenica cap. 8. dicitur. *In die Dominico Deus Lucem condidit, in eo manna in eremo pluit: in eo naſci dignatus eſt: in eo ſtella Magis refulſit, in eo de quinque panibus, & duobus piſcibus quinquemillia hominum pauit, in eo baptiſmum à Ioanne ſuſcepit, in eo ipſe prius Redemptor humani generis ſponte pro ſalute noſtra, à mortuis reſurrexit: in eo Spiritum Sanctum ſuper Diſcipulos infudit.* At Surius tomo 3. Concilior. docet capita illa falſo adſcripta eſſe illi Concilio, nec repugnat Barradius. In eadem tamen ſententia fuit S. Auguſtinus lib. 4. de Trinit. cap. 6. dicens: *Chriſtus die Dominico natus creditur*, & Hippolytus Thebanus in Syntagmate Chronico natum aſſerit, ἡμέρᾳ πρώτῃ, *die prima*, ſeu Dominica, & Author ad Antolycum q. 17. & Rupertus Abbas lib. 3. de diuinis Offic. cap. 16. *Nocte Dominica natus eſt Chriſtus, conſonante mirabilium ſuorum ordine, vt quo die dixit fiat lux, & facta eſt Lux, eiuſdem diei nocte exoriretur in tenebris lumen rectis corde, & viſitaret nos oriens ex alto &c. vt ipſo die ortus ſui tempore; ad illuminandam noctem noſtram ſe aduenire ſignificaret.* Et c. 19. *Idem mirabilis plaſtes noſter, qui vt dictum eſt Dominica nocte natus eſt, feria ſexta conceptus eſt &c. qui diem qua veterem formauit Adam de limo terræ nouum ſibi reformare cæpit hominem, de vera carne Virginis MARIAE, eadem nihilominus die redempturus mortis paſſione.* Eiuſdem demum opinionis ſunt S. Antoninus 4. p. Summæ tit. 15. c. 9. Elictouæus lib. de Annunc. cap. 3. Io. Lucidus lib. 7. de emend. temp. c. 1. Viguerius lib. 20. paragr. 9. Baradius tomo 1. lib. 7. cap. 6. Heruartus c. 247. Chronol. Neque obſtat, quod die Sabbati non debuerint SS. Maria, & Ioſeph iter facere, ſi autem perueniſſent Bethleem ante Sabbatum facile prece, aut pretio inueniſſent locum in diuerſorio. Nam potius ego hinc confirmauerim, idcirco non inueniſſe eos locum in diuerſorio, quia multi alio perrecturi, ſubſtiterunt ibi, religione Sabbati. Supponitur tamen in hac opinione, vt dixi in Concluſione, natum eſſe Chriſtum anno 45. Iuliano, ſeu immediatè præcedenti annum primum Epochæ vulgaris Chriſti, quod communiter & veriùs ſupponitur. Licet autem annus ille Iulianus 45. reipſa non fuerit Biſſextilis, ſed intermiſſa fuerit intercalatio iuſſu Auguſti, tamen de facto litera Dominicalis illo anno fuit B. vt oſtendimus lib. 1. c. 22. num. 10. & in fine in canone vitioſæ intercalationis, & ideo dies 25. Martij in feriam 6. & 25. Decembris in diem Dominicam incidit.

4 At feria ſexta natum Chriſtum cenſuit Heſychius ſermone de Natiuit; Anaſtaſius Synaita in hexem. lib. 7. Anaſtaſius Nicænus q. 94. Buntingus in Chronologia, Salianus tomo 6. anno Mundi 4051. num. 59. & Henricus Philippi, ſed Salianus cum Buntingo ſupponunt Chriſtum natum anno 44. Iuliano, & literam Dominicalem fuiſſe D. quod tamen falſum eſt, etiam ſuppoſita interruptione Biſſexti, de facto enim fuit litera C. vt videre eſt ex dictis lib. 1. c. 22. in fine in Triplici Canone Biſſextilium. Iacobus autē Tirinus in Chronico Sacro cap. 47. concludit Incarnatum Chriſtum die 25. Martij, quæ fuit inter diem Dominicam, ac feriam 2. natum autem die 25. Decembris nocte inter feriam 3. & 4. ad quod requireretur natum eſſe anno 41. Iuliano, illo enim anno ob vitioſam intercalationem, & interruptam ab Auguſto, litera Dominicalis fuit F. Mirum vero non eſt Iacobum Grandamicum in quæſtione de die ſupremo, & Natali Chriſti aſſerere, illum natum anno Iuliano 45. & tamen ponere natum feria ſeptima, & conceptum 5. vt habet pagina 175. ſupponit enim hunc literas Dominicales fuiſſe D C. perinde ac ſi annus fuiſſet Biſſextilis, quod quidem fuiſſet, ſi ad mentem Auguſti, quando Biſſextum reſumpſit, annos præcedentes in Kalendario retronumeres; Sed reipſa anno illo nec intercalatum eſt, nec alia litera Dominicalis fuit quā B. vt ex noſtro Canone l. 1. ſub finem capitis 22. addiſces, ex quo etiam aliorum opiniones examinare licebit, ideoque dies 25. Decembris fuit feria prima, ſeu Dominica. Maneat ergo in hac hypotheſi anni 45. Iuliani, Chriſtum conceptum feria 6. Natum, & Circumciſum feria 1. & Epiphaniam in fer. 6. incidiſſe.

CAPVT III.

In quo recenſentur Opiniones de Anno vero Natiuitatis CHRISTI, atq; adeo de Anno Incarnationis.

CONCLVSIO III.

Opiniones hactenus editæ nobiſq; notæ, ac tolerabiles de vero Anno Natiuitatis CHRISTI. Conſiſtunt intra Annum Iulianum 40. & 48. ſeu intra Annum 5. ante vſitatam Epocham CHRISTI, & Annum 3. eiuſdem Epochæ, neglectis alijs intolerabilibus, & abſurdiſſimis.

1 DE hac inter omnes Chronologicas controuerſias celeberrima, differunt plurimi Chronologi, & alij Auctores, ſed potiſſimum Paulus de Middelburgo Epiſcopus Foroſempronienſis in ſua ſumma Paulina, Io. Lucidus, Petrus Pitatus, Ioſephus Zarlinus in tractatibus de vero anno Natiuitatis Chriſti, Baronius in apparatu ad Annales, Ioſephus Scaliger lib. 6. de emendatione temporum à pag. 541. Origanus tomo 1. Ephem. à pag. 6. Vbbo Emmius lib 4. rerum Chronologicarū à pag. 96. Io. Keplerus in Sylua Chronologica, & lib. de anno Natali Chriſti, Laurentius Suslyga in Theſibus de hoc argumento, Io. Georgius Heruartus in noua Chronologia capitib. 238. & 264. Voſſius de anno Natali Chriſti, Vuilhelmus Langius libris duobus de annis Chriſti præſertim lib. 2. par. 2. Marcus Antonius Capellus in diſſertatione de Cœna Chriſti.

Ex noſtra verò Societate Salmeron tom. 3. prolegomeno 38. Io. Dekerius in Theſibus de hac re, Henricus Philippi in Synopſi Chronologica cap. 18. Dionyſius Petauius lib. 12. de doctr. tempor. vſque ad caput 22. Iacobus Salianus tomo 6. Annalium ad annum Mundi 4052. Iacobus Tirinus tomo 1. in S. Scripturam cap. 47. Chronici Sacri, Iacobus Pintus de Chriſto Crucifixo lib. 5. tit 5. Iacobus Grandamicus doctiſſimè in quæſtione Euangelica de die ſupremo, & Natali Chriſti, & Io. Mariana de anno mortis Chriſti.

2 Vt opiniones de anno Natalitio Chriſti diuerſis notis Chronologicis ad vnam reducantur nempe ad annum Iulianum, dabimus in conſpectum annos 8. Iulianos ab anno 40. ad 48. incluſiuè, additis annis Olympiadum initis à Neomenia Solſtitij æſtiui quorum nexus cum Iulianis, & cum annis ante Epocham Chriſti, communem demonſtratus eſt à nobis lib. 3. cap. 2. & extenſus in prima Tabula libri 2. de annis autem Vrbis conditæ tam Varronianis, quam Capitolinis, patet ex dictis lib. 4. cap. 2. & ex Tabula 1. libri 2. De annis autem Auguſti à Triumuiratu eius potiùs, quàm à primo Conſulatu, nullo autem modo à Nece C. Iulij Cæſaris computandis, patet ex dictis lib. 4.

cap. 7.

cap.7. vbi de Actiacis annis, quos tamen aliqui numerant à morte M. Antonij, & Cleopatræ, quo completa fuit Victoria illa, & Auguſtus ſolus ſine æmulo imperare cœpit, eſto à die 27. Nouembris anni Iuliani 3. Triumuirale Imperium cœperit. De Conſulum autem ordinariorum ordine, & nexu cum annis ante Epocham Chriſti vſitatam, ſatis conſtat ex libro 4. cap.3. 4. & 5. Licet autem anni Iuliani, & ante Epocham Chriſti, & Conſulum incipiant à kalendis Ianuarij; anni tamen Vrbis conditæ incipiunt à ſubſequentibus Palilibus die 21. Aprilis, & anni Olympiadum à ſubſequentis Solſtitij æſtiui Noemenia; anni verò Auguſti Triumuirales à die 27. Nouembris anni Iuliani 3. & Actiaci à die 2. Septembris anni Iuliani 15. & anni à morte Cleopatræ à die 29. Auguſti anni Iuliani 30.

Anni Ineuntes, & Currentes, vſque ad finem anni Iuliani.									
Ante Epoch. Chriſti.	Iuliani in kal. Ianuarij.	Vrbis Romæ à d. 21. April. Varroniani.	Capitolini.	Olympiadú à ſequenti Aeſtate. Olym.	An.	Auguſti Imperatoris à Triu. Nou. d. 17.	Actiaca Victor. Sept. 2.	Cleopatræ mor. Aug. 29	Conſules ordinarij.
6	40	748	747	193	3	38	26	25	*D. Lælius Balbus.* *C. Antiſtius Vetus.*
5	41	749	748	193	4	39	27	26	*C. Cæſ. Octauianus XII.* *L. Cornelius Sulla.*
4	42	750	749	194	1	40	28	27	*C. Caluiſius Sabinus.* *L. Paſſienus Rufus.*
3	43	751	750	194	2	41	29	28	*Cn. Cornelius Lentulus.* *M. Valerius Meſſalinus.*
2	44	752	751	194	3	42	30	29	*C. Cæſar Octauianus XIII.* *M. Plautius Siluanus.*
1	45	753	752	194	4	43	31	30	*Coſſus Cornelius Lentulus.* *L. Calpurnius Piſo.*
Epocha Chriſti.									
1	46	754	753	195	1	44	32	31	*C. Iulius Cæſar Auguſti nepos.* *L. Aemilius Paullus.*
2	47	755	754	195	2	45	33	32	*P. Vinicius Nepos.* *P. Alfenius Varus.*
3	48	756	755	195	3	46	34	33	*L. Aemilius Lamia.* *L. Seruilius Geminus.*

Opiniones octo de Anno Natiuitatis CHRISTI, ordine Annorum relatæ.

3 PRima Opinio ponit natum Chriſtum anno deſinente Iuliano *quadrageſimo*, Conſulibus *Lelio Balbo*, & *Antiſtio Vetere*; Ita *Keplerus in* Sylua, & Eclogis Chronologicis à pag. 108. & libro de anno Natali Chriſti cap. 5. et in Tabella, quam Epiſtola 16. delineaunt, ſub dubio tamen reliquit natus ne ſit die 25. Decembris anni 40. Iuliani an. 6. Ianuarij anni 41. abſolutè tamen aſſerit Natalem Chriſti diem quinq; ſolidis annis anteuertere annum primum Aeræ communis Chriſtianorum. Eiuſdem opinionis fuit *M. Antonius Capellus* diſſertatione de Cœna Chriſti ſuprema c. 5. & in Tabella pagina 129. vbi disertè ponit Chriſtum natū 40. anno Iuliano Conſulibus *Balbo*, & *Antiſtio*; Quos Conſules à Capello aſſignatos fatetur Petauius lib. 12. de doctr. temp. cap. 6. & tamen ibidem, lapſu memoriæ, aut neſcio quo ſphalmate ait Capellum vno anno Keplerianá, biennio autem Dekerianam theſim præcedere, & à vulgari Aera ſex annis abhorrere. Rectè tamen docet Petauius Capellum, nec ſibi, nec veritati conſentire, & in anno Olympiadico à Keplero diſſidere, & à veritate: ponit enim Capellus Olympiadis 194. initium anno 40. Iuliano.

4 *Secunda* opinio ſtatuit natum eſſe Chriſtum ſub finem anni 41. Iuliani, *Octauiano XII.* & *L. Cornelio Sulla Conſulibus.* Ita *Laurentius Suslyga* Polonus in Theſibus de anno ortus, & mortis Chriſti, eiuſq; præceptor Io. Dekerius ibidē, qui pro ſe adducunt vetus Chronicon Monaſterij Vveingartenſis apud Henricum Caniſium tomo 1. antiquit. lectione 19. cap. 19. et vetuſtos annales apud Epiphanium, et aliud Chronicon apud Euſebium. Petauius autem, licet libro 12. de doctrina temp. cap. 6. concluſerit pro Epocha communi, ſepoſita auctoritate Ioſephi, et Dionis, de hac enim *amplius pronunciandum videri*; tamen cap. 7. ſuam opinionem manifeſtauit dicens. *Sumatur ex diuerſis de vero Chriſti Natali ſententijs ea, quam cæteris anteponendam iudicamus, vt anno Iuliano XLI. Periodi Iulianæ* 4709. *natus ſit.*

5 *Tertia* opinio ſupponit natum Chriſtum anno Iuliano 42. ita *Sulpicius Seuerus* lib. 2. Sacræ Hiſtoriæ, vbi de Auguſto Imp. loquens de Herode ſubiungit: *Sub hoc Herode anno imperij eius tertio, & xxx. Chriſtus natus eſt, Sabino, & Rufino Conſulibus* 8. *Kalend. Ianuarias.* Pro hac Tirinus in Chronico Sacro cap. 47. nominat Iulianum Pomerium, & Irenæum, Tertullianum, Hieronymum, ſed cum particula *ferè*.

6 Quarta opinio affirmat Chriſtum natum eſſe anno 43. Iuliano, Conſulib. *Cornelio Lentulo*, & *Valerio Meſſalino*. Primus huius opinionis author cenſetur *Clemens Alexandrinus* l. 1. Strom. dicens: *natus eſt Dominus noſter octauo, & viceſimo anno*; nempe, vt Alexandrini, & Ægyptij omnes computabant à morte Cleopatræ, et qua die 29. Auguſti menſis annos Auguſtanos computabant, vt tradit Cenſorinus de die Natali cap. 8. huic autem anno 28. congruit in noſtra & veriſſima tabula annus 43. Iulianus. *Caſſiodorus* quoq; in Chronico ſub *C. Lentulo*, & M. *Meſſala* ſcribit: *His Coſſ. Dominus noſter IESVS Chriſtus filius Dei in Bethleem naſcitur, anno Imperij Auguſti XLI.* Idem tenet in c. 2. Iſaiæ S. *Hieronymus*, dum docet natum Chriſtum anno Auguſti 41. & Actiaco 28. ſed à morte Cleopatræ putato, tunc enim ceſſarunt diſcordiæ ciuiles & pacatus eſt orbis, iuxta illud Iſaiæ 2. *Et conflabunt gladios ſuos in vomeres*, quod explicat S. Doctor ſic. *Veteres reuolna-*

voluerimus hiſtorias, & inueniemus vſque ad viceſimum octauum annum Cæſaris Auguſti, cuius quadrageſimo primo anno Chriſtus natus eſt in Iudæa, in toto orbe terrarum fuiſſe diſcordiam &c. Eidem anno videtur fauere *Irenæus* lib. 3. aduerſus hæreſes c. 25. dum dicit: *Natus eſt enim Dominus noſter circa primum, & quadrageſimum annum Auguſti Imperij.* His accedit *Tertullianus* aduerſus Iudæos cap. 5. inquiens: *Nam omnes anni Imperij Auguſti, fuerunt anni LVI. videamus autem quoniam quadrageſimo & primo anno Imperij Auguſti, quo poſt mortem Cleopatræ imperauit, naſcitur Chriſtus; & ſuperuixit idem Auguſtus, ex quo naſcitur Chriſtus annis XV. & erunt reliqua tempora annorum in diem Natiuitatis Chriſti anni XLI.* ſed ſubtrahendo annos 15. ſolidos, annis 56. ſolidis, quibus imperauit Auguſtus, reſtant 41. ſolidi, ergo quando Chriſtus natus eſt completi iam erant anni 41. Auguſti, die 29. menſis Aug. vel 27. Nouembr. & incœperat annus 42. Auguſti, ideoq; Tertullianus non minus adduci poteſt pro quinta opinione infra proponenda. *Maximum* Monachum huc trahit Petauius l. 12. c. 4. eo quod Maximus dixerit Zachariæ nunciatum ortum Ioannis die 27. Septembris feria 5. ideoque Cyclo Solis 6. & litera G. currente, quod conuenit anno 4. ante Epocham Chriſti, ergo anno ſequenti Chriſtus natus. Sed litera G. anno illo conueniſſet, ſi non fuiſſet vitioſa intercalatio, nec interrupta iuſſu Auguſti: reipſa verò litera G. illi anno non ſeruiuit, ſed anno 6. ante Epocham Chriſti, ideoq; potius anno 5. iuxtà ſecundam opinionem natus eſſet. Dimiſſo itaq; Maximo Henricus Glareanus in Chronologia, Haloander, & *Baronius* in Apparatu ad Annales expreſsè natum Chriſtum ſtatuit Conſulib. *Lentulo, & Meſſalino*, atq; adeo anno Iuliano 43. eſto poſtea, vt annos quoſdam Imperatorios, & conſulares tempore congruo aſſignet, relabatur in Epocham communem Chriſti, & duos annos à faſtis Conſularibus expunxerit, vt dixi l. 4. c. 3. ſub finem ad Corollarium 2. *Scaliger* in 2. editione de emend. temp. pag. 546. natum ponit in autumno anni periodi Iulianæ 4711. *L. Cornelio Lentulo*, & M. *Valerio Meſſalino* Conſulibus, adducitq; Cedrenum hanc Natiuitatem ſignantem anno mundi Græcorum 5506. Scaligero ſubſcribit *Vbbo Emmius* l. 4. Rerum Chronologicarum pag. 104. *Sethus Caluiſius* in Iſagog. Chron. c. 44. Laurentius Codomanus in annalib. Sacræ Scripturæ ad annum 4141. Langius de annis Chriſti lib. 2. parte 2. c. 3. Voſſius de Natali anno Chriſti, & *Lansbergius* in fine Epiſtolæ dedicatoriæ ſuarum Tabularum. Hanc opinionem inter duas præ cæteris ſibi probabiles priore loco numerat *Henricus Philippi* in Synopſi Chronologica c. 18. nu. 32. & pro ea *Tirinus* in Chronico Sacro c. 47. adducit Zonaram, Genebrardum, Salmeronem, Toletum, Serarium. Sed Genebrardus ad ſequentem opinionem ſpectat, & de Salmerone infra videbimus: Baronio ſubſcribunt Torniellus, & Spondanus in Annalibus, Samerius, & Gordonus in Chronico, itemq; Franciſcus Sanſouinus lib. 1. Chronici quoad Conſules, & Iacobus Philippus Bergomas in ſupplemento Chron. l. 8. numerant annum 42. Auguſti in cuius fine natum Dominum ait, à nece Iulij Cæſaris computatum.

7 *Quinta* opinio ſtatuit Chriſtum natum 25. Decembris anni Iuliani 44. Conſulibus *Octauiano Auguſto* XIII. & M. *Plautio Siluano*. Ita *Epiphanius* lib. 2. contra hæreſes hæreſi 51. vbi de Chriſto nato in Bethlcem inquit. *Hæc autem facta ſunt in Conſulatu Octauij Auguſti decimo tertio, & Siluano Conſule*, & iam ſupra vidimus Tertullianum poſſe pro hac opinione adduci. *Euſebius* in Chronico idem prorſus ſentit dum Chriſtum natum ponit Auguſti anno 42. & Olympiadis 194. anno 3. & *Oroſius* lib. 1. cap. 1. & lib. 7. cap. 2. vbi natum ait anno 42. Auguſti & 752. Vrbis, nempe Varroniano, vt notat Scaliger ſupra, & *Genebrardus* l. 2. Chronographiæ, qui diſertè natum ait 8. *Cal. Ianuarij media nocte anni Imperij Auguſti 41. ferè completo, & 42. ineunte, Vrbis 752. Coſſ. C. Cæſare Octauio, & M. Plautio Syluano*, ſed dum addit: *Indictione 4. (aiunt Beda, & Dionyſius) anno 4. & vltimo Olympiadis 194.* deſcendit in opinionem ſextam, de qua mox; *Onuphrius Panuinius* in Chronico eoſdem Conſules, & annum Vrbis 752. adſcribens, quod confirmat in Faſtis ad annum Vrbis 786. *Pontacus* in Euſebium, *Cuſpinianus* in Faſtos Caſſiodori eum deſerens, eiuſdemq; opinionis fuerat *Scaliger* in priore editione; *Marianus Scotus* lib. 2. vbi ponit annum 3. Olympiadis 194. Quare dum infra in Chronico ait: *Anno ad veritatem Euangelij 1076. ſecundum verò Dionyſij Cyclum 1074. Helliprandus &c.* agnoſcit Cyclum Dionyſij, ideſt æram incipere anno primo Epochæ vulgaris. *Hermannus Contractus* in Chronico ad annum Mundi 3952. natum Chriſtum ponit *Anno Cæſaris Auguſti XLII. Olympiadis centeſimæ nonageſimæ tertiæ anno tertio, ab Vrbe autē condita DCCLII.* vbi ſine dubio, ſicut & in Adone ætate 6. emendanda eſt Olympias, vt ſit 194. *Sigonius* in lib. 2. Sulpicij Seueri, *Io. Mariana* de die mortis Chriſti cap. 13. *Franciſcus Harcus* lib. de Olympiadibus, *Pererius* l. 11. in Danielem quæſt. 5. *Tycho* tomo 1. Progymn. p. 2. c. 3. pag. 297. *Paulus Petauius* lib. de Epocha Chriſti, *Salianus* tomo 6. ad annum Mundi 4052. vbi pro hac opinione recenſet Buntingum, Mercatorem, Heluicum, Functium, Temporarium, alioſq; Sectarios; *Philippæus* in Oſeam c. 4. verſu 6. ſed & *Henricus Philippi* cap. 18. Synopſis Chronol. hanc ſecundo loco inter duas præ cæteris probabiles opiniones numerat, & *Tirinus* valde probabilem putat cap. 47. Chronici Sacri, affertque pro illa *Alphonſum, Ciacconium, Maſſæum Cameraceſem, Copernicum, Tabulas Prutenicas, Io. Antonium Maginum, Maldonatum, Riberam, & ferè Suarez*, & ex antiquioribus *Nicephorum*, ſed hic lib. 1. cap. 10. tres tantum notas ponit, nempe annum Mundi 5505. Auguſti annum 42. & Macedonicæ ſolutionis annum 28. *Hieronymus Bardius* in Chronico Euſebium ſequitur.

8 *Sexta* opinio ſtatuit Chriſtum natum eſſe die 25. Decembris anno Iuliano 45. Conſulibus *Cornelio Lentulo*, & *Calpurnio Piſone*. Ita *Dionyſius Exiguus*, vt iam oſtendimus capite 1. num. 3. *Beda* de Ratione Temporum, Io. *Lucidus* de emend. temp. & in Chronico lib. 2. cap. 14. *Georgius Syncellus* in Coronide; quatenus ponit natum *Anno Auguſti 43.* *Petrus Pitatus* in ſuo kalendario, & ante illum *Petrus Alliacenſis, Stoflerinus, Nicolaus Cuſanus, Rogerius Bacchon, Campanus, & Clauius* in computo Eccleſiaſtico, & kalendarij correctione; *Salmeron* tom. 1. Proleg. 38. Aſſertione 6. vbi concludit Chriſtum natum anno 45. Iuliano, & Auguſti 42. à Triumuiratu inito. Poſſentq; pro hac opinione afferri, qui natum ponunt anno 4. Olympiadis 194. vt Pererius Beroaldus, ac Phrigio, niſi alijs notis conſtaret eos fuiſſe in quinta opinione. *Chronicon Alexandrinum* Chriſti Natiuitatem adſcribit anno 4. Olympiadis 194. & Conſulibus *Lentulo, & Piſone*, pro hac acerrimè pugnat *Iacobus Grandamicus* in Quæſtione Euangelica de die ſupremo, & Natali Chriſti lib. 3. cap. 4. eandemq; defendi poſſe pronunciauit *Petauius* lib. 12. de Doctrina Temporum cap. 6. concludens. *Ad ſummam, vt huic de anno Natali Chriſti diſputationi modum aliquem ſtatuamus, nobis ita ſentiendum videtur; Se poſita quidem Ioſephi, Dionis, & id genus antiquorum authoritate Scriptorum, communem Æram hac vnica ratione poſſe defendi Chriſtum enim natum tueri poſſumus Anno Iuliano XLV. Lentulo, & Piſone Conſulibus biennio poſt Baronianam Epocham.* Et paulo poſt de Ioſepho, & Dione ait, *qua de re amplius cogitandum exiſtimo.* Et in Chronico ſub Conſulibus Corn. Lentulo, & Calpurnio Piſone ſubiungit. *His Conſulibus Vulgo natus eſſe Dominus creditur.* Sed non Vulgi tantum eſt hæc opinio, cum Eccleſia Romana, non quidem decreto aliquo, ſed ipſo vſu eam ſequatur, & praxi in Martyrologio, in Breuiario, et Kalendario à mille, et amplius annis, et ipſemet S. Gregorius Magnus, vt docuimus cap. 1. nu. 6.

9 *Septima* opinio Incarnatum natumq; Chriſtum ponit anno 46. Iuliano, vt quidam ex Dionyſio Exiguo perperam intellecto deduxerunt, de quibus ſatis dictum cap. 1. à n. 3. ad 5. eiuſdem opinionis eſt Io. *Georgius Heruartus* in ſua noua Chronologia c. 247. et 264.

Octaua opinio eſt *Pauli de Middelburgo* Epiſcopi Foroſemproniculis in ſumma lib. 13. cap. 5. et 6. vbi contendit Chriſtum natum eſſe biennio integro tardius, quàm vulgò ſupponatur in Epocha Chriſtianorum.

Reliquas Opiniones abſurdiſſimas, non eſt operæ pretium referre in cenſum, videat qui volet Petauium de Doctrina temporum lib. 12. c. 4.

CAPVT IV.

De Veriore, ſeu Probabiliſſimo Anno Incarnationis, & Natiuitatis Domini Noſtri IESV CHRISTI.

CONCLVSIO IV.

Cum Deus prouidè noluerit nos certos eſſe de vero Anno Natiuitatis Vnigeniti ſui ſecundùm carnem, nulla Cenſura notandi ſunt, qui numero Annorum CHRISTI in Eccleſia Dei, Romanoq; Imperio hactenus à multis ſeculis vſitato, deeſſe, aut abundare per paucos annos dixerint, nedum Eccleſia Romana Communi huic modo computandi Annos prædictos ſe accomodans. Præſertim, cum hæc opinio, quæ ſcilicet ſupponit Chriſtum Incarnatum, & Natum eſſe Anno Iuliano XLV. Conſulibus Cornelio Lentulo, & L. Calpurnio Piſone verior ſit, ſeu probabiliſſima, tantum abeſt vt vlla ſit neceſſitas ab ea recedendi, ſiue theoricè in interno Iudicio de veritate Anni Natalis CHRISTI, ſiue practicè in vſu conſignandi tempora, quem immutare non expedit.

Quatuor partes habet Concluſio, quæ ſeorſim probandæ ſunt nobis.

I. Pars de incertitudine Anni huius.

1 CVm hactenus nulla extiterit Diuina reuelatio de anno Natiuitatis Chriſti neque in Verbo Dei ſcripto, neque in Verbo Dei tradito, nec vlla definitio Eccleſiæ, ſeu Sedis Apoſtolicæ, nec ex vllis propoſitionibus Fide Theologica credendis per diſcurſum neceſſario deduci queat, patet à poſteriori DEVM O. M. noluiſſe nos in hac vita certos eſſe de præciſo, & ſingulari hoc anno. Quis autem adeo inſipiens ſit, qui neget id prouidè à Deo factum? Ex vna enim parte ad conuincendos Iudæos de Aduentu Meſſiæ, & promiſſiones, ac prophetias de illo verificandas oportebat conſtare defeciſſe tum Regnum, tum Ducatum Iudæorum de ſtirpe Iudæ, vt inde aduertere poſſent, non multum temporis interfuturum, quin veniret Meſſias: Sic enim communiter intelligitur Iacobi oraculum illud Geneſis 49. *Non auferetur ſceptrum de Iuda, & dux de femore eius donec veniat qui mittendus eſt, & ipſe erit expectatio gentium.* Vſq; ad Herodem autem Idumæum perſeuerânt in Tribu, & ſtirpe Iudæ partim Regnum partim Ducatus, & ſæpe cum Pontificatu iunctus, donec Antigono vltimo de ſtirpe Aſſamonæorum per Soſium ſuaſu Herodis de medio ſublato Conſulibus M. Agrippa & Canidio Gallo, vt narrat Ioſephus l. 14. antiq. c. 28. id eſt anno 37. ante Epocham Chriſti, Regnum Iudæorum tranſijt ad Herodem Idumæum & alienigenam, quod regnum ei confirmatum eſt ab Auguſto, & Senatu Romano anno 30. ante Epocham Chriſti. Cum ergo hæc conſtarent Iudæis, poterant vtiq; certi eſſe de appropinquante aduentu Meſſiæ, etiam ſi Magi ſtellæ ductu eos non commonuiſſent, tantùmque abeſt, vt deberet conturbari omnis Hieroſolyma, vt potius lætari deberet, & cum Sancto Simone expectare conſolationem Iſrael. Id ipſum tempus prope eſſe, & in ianuis æſtimare poterant ex Daniele, cum iam 65. Hebdomades annorum à reædificata Hieroſolyma tranſiiſſent. Sed ad hoc neceſſe non erat ipſum annum præciſè ſiue antea, ſiue poſt ſcire. Immò permiſit DEVS vt de hoc diuerſæ opiniones apud Patres, & Doctores Catholicos eſſent iuſtis de cauſis, licet nobis occultis. Quantum tamen imbecillitas ingenij noſtri coniectura conſequi poteſt, *prima cauſa* fortaſſe fuit vt Herodem qui quæſiturus erat puerum IESVM ad perdendum eum eluderet, & intra biennij terminos ancipitem teneret, eaque occaſione per SS. Innocentium cædem, & cauſam cædis tam multi iam martyres, & teſtes infantes Infantis Regis Iudæorum intra illud biennium nati, ſuis vagitibus, & matrum eiulatibus promulgarent. *Secunda* cauſa eſſe potuit, vt eluderentur conatus Genethliacorum, nec poſſent ſtellarum prædominio, cæli ac ſiderum Dominum ſubijcere, ignorato anno nedum momento natiuitatis, eſto aliqui parùm prudenter id attentarint; *Tertia* cauſa eſſe potuit exemplum humilitatis, & contemptus mundanæ gloriæ, ſicut enim de pauperum & contemptibilium hominum natiuitate, & tempore ortus, non curant cenſores aut Hiſtorici, ita in Hiſtoria Euangelica negligi aut Sileri voluit tempus præciſum Natiuitatis ſuæ, qui naſci dignatus eſt pro nobis, vt vermis, & non homo, opprobrium hominum, & abiectio plebis.

II. Pars de Cenſura opinionum ſuſpendenda.

2 LIcet enim in Martyrologio Romano pronuncietur quotannis Chriſtum natum eſſe anno Mundi 5199. Vrbis Romæ 752. Auguſti 42. Olympiade 194. & in Kalendario Romano, annus exempli gratia Gregorianæ Correctionis dicatur annus Chriſti 1582. non propterea tamen definire hos annos intendit, ita vt non liceat vno alteroue circiter anno aliter ſe habuiſſe ſentire, & doceri, ideoque non reprobauit opiniones aliquorum Patrum, aut Doctorum, ex quibus alius annorum Domini numerus colligitur, manetq; cuique libertas eligendi vnam ex octo opinionibus ſupra relatis, abſq; vllo cenſuræ periculo, vt rectè docent Petauius lib. 12. cap. 4. Henricus Philippi in Synopſi Chronolog. c. 18. à num. 29. & Tirinus in Chronico Sacro, c. 47. multoq; magis inſulti ſunt, ait Petauius, qui Catholicis in hoc inſultant, aut Eccleſiam erroris inſimulant, cum hæc non ſit quæſtio fidei, morum, aut iuris, ſed quæſtio facti in qua tamen hactenus nihil definiuit, ſicut in annis Mundi Euſebium ſequendo, & LXX. Interpretes, non ideo damnauit eos, qui ex vulgata & Hebraica editione, longè minorem numerum annorum Mundi adſtruunt.

III. Pars de Veriore, & Probabiliſſimo Anno Natiuitatis Chriſti.

3 PRimò Dionyſius Exiguus Epocham Incarnationis exorſus eſt ab anno immediatè præcedenti Vulgarem Epocham Chriſti, eamque diſtinxit ab initio Cycli annorum 532. vt oſtendimus cap. 1. num. 3. et eius intentio fuit non ſolùm inſtaurare Cyclum Cyrilli Alexandrini, ſed etiam ita introducere Cyclum Victorij, ſeu annorum 532 vt per illum non quomodocumq; ſed *notius, & euidentius* innoteſceret nobis annus Incarnationis Dominicæ, et exordium Spei noſtræ, vt patet ex ipſiuſmet verbis relatis eodem cap. nu. 2. ſubſtituendo annos ab Incarnatione annis Diocletiani, ergo nihil veriſimilius, quam eum adhibuiſſe omnem diligentiam vt ſciret, quoto anno ab Incarnatione Domini incœpiſſet Epocha Diocletiani, ne nouitatem huius computationis exponeret calumniis Ethnicorum; aut repulſæ à Pontificibus, et curia Romana, in qua credibile eſt conſeruatam fuiſſe, ac per manus traditam ſeriem annorum, non ſolum à S. Petro, ſed etiam à Chriſto nato, eſto illam non vſurparent publicè; plus autem credendum eſt huic Dionyſio, qui ex profeſſo negotium hoc ſuſcepit, et alioquin fuit vir doctiſſimus, et diligentiſſimus, vt ex Baronio patet, quam aliquibus, ſiue Patribus, ſiue Hiſtoricis Eccleſiaſticis, qui non examinarunt hoc data opera, nec verſati ſunt in Curia Romana, et contenti fuere deſignare annum Natiuitatis Chriſti ex opinione probabili à diuerſis accepta.

4 *Secundò* licet Caſſiodorus fuerit Senator Romanus, et floruerit eodem tempore, quo Dionyſius Exiguus natione Scytha, eius tamen opinionem de Chriſto nato ſub Conſulibus Lentulo, et Meſſalino, Curia Romanorum Pontificum

in re-

in reſcriptis, et Bullis Pontificijs poſthabuit opinioni Dionyſij Exigui, quamuis extraneo viro; nulla certè alia de cauſa, quàm quòd cenſuit Dionyſianam veriori fundamento niti, et conformiorem traditioni, aut numerationi Notariorum Palatij Apoſtolici, eſto non peruenerint ea monumenta ad noſtram notitiam. Habemus tamen S. Gregorij priuilegium ab ipſo ſubſcriptum in fine libri 11. Epiſtolarum ipſius, vbi dicitur: *Datum vij. Kal. Iunij, anno ab Incarnatione Domini DXCIII. Indictione vndecima*. Id eſt à Natiuitate Domini, inde enim Indictiones Pontificiæ iniri ſolitæ ſunt, Indictio autem XI. congruit anno 593. Epochæ vulgaris à kalendis Ianuarij, et paulo poſt Natiuitatem inito. In 3. autem volumine conciliorum poſt Decreta Gregorij Papæ primi narratur Sabinianus creatus Pontifex die Calendarum Septembris Imperatore Phoca ſine Collega Conſule, & additur, ſediſſe in Petri Cathedra annum vnũ, menſes quinque, dies 9. & mortuum eſſe 5. Idus Februarij *Anno Dominicæ Natiuitatis DCVI.* poſt Conſulatum Phocæ Anno II. Ex quo vides annos Incarnationis, & Natiuitatis pro eodem iam tum vſurpatos, ſicut & Annos Domini. Nam in eodem tomo refertur Sabiniano ſubſtitutum Bonifacium III. *mortuum die VI. nonas Maij anno Domini DCVIII.* Et ibidem de Bonifacio V. narratur *mortuum IV. Id. Octobr. anno Dominicæ Natiuitatis DCXXXII. & creatum viij. Cal. Ianuarij, ſediſſe annos tres, menſes nouem, & dies decem, & nouem*; igitur creatus fuit Anno Dominicæ Natiuitatis 628. ineunte à Natiuitate, inde enim ad 12. diem Octobris anni 632. ſunt anni 3. menſes 9. & dies 19. ſed in eodem tomo habetur Epiſtola Honorij Papæ ad Honorium Epiſcopum Dorouernenſem *Data die tertia Idus Iunias*, Imperantibus *Dominis noſtris Auguſtis Heraclio anno viceſimo quarto, proconſulatus eiuſdem anno viceſimo tertio, & conſulatus eius anno tertio; ſed & Heraclio feliciſſimo Cæſare, id eſt filio eius anno tertio*, Indictione *ſeptima, id eſt anno Dominicæ Incarnationis ſexcenteſimo trigeſimo tertio*. Annum porrò hunc eſſe 633. Epochæ vulgaris Chriſti patet ex Indictione, additis num. 4. iuxta methodum de Indictionibus traditam l. 4. c. 16. & fiunt anni 637. quibus diuiſis per 15. reſtat Indictio 7. in Epiſtola Honorij notata, ſed & libro 4. cap. 13. docuimus Heraclium Imperatorem incœpiſſe imperare die 27. Martij anni 610. ante communem Epocham Chriſti, ergo anno 633. die 27. Martij incœpit eius annus Imperij 24. & currebat 3. Idus Iunij. Rurſus eodem tomo Ioannes IV. dicitur creatus Pontifex in *Vigilia Natalis Domini IX. Kal. Ianuarij, & mortuus IV. Idus Octob. anno Dominicæ Natiuitatis 640.* Ex quibus ſatis conſtat in Curia Romana, & Palatio Apoſtolico à mille, & amplius annis vſurpatos annos Natiuitatis, & Incarnationis Domini, eodem ſenſu, & tot quot computantur in Epocha vſitata Chriſti, & falſum eſſe quod Paulus Epiſcopus Foroſempronienſis 2. parte ſummæ lib. 13. c. 6. (& ex eo Petauius lib. 12. c. 5.) nimis intrepidè affirmat Romanam Eccleſiam hac computatione non conſueuiſſe vti, primumque fuiſſe Eugenium IV. qui adhortante Blondo Foroliuienſi Pontificij Collegij à ſecretis Notario, in bullis, atq; reſcriptis Pontificalibus annorum à Chriſti Incarnatione ſupputatione vti cœperit, & Notarios promiſcuè vſurpaſſe annos Natiuitatis, & Incarnationis, *Imò præpoſtere quaſi Chriſtus natus fuiſſet antequam eſſet Incarnatus*. Quæ dicta ſunt ab hoc Paulo, ex falſa ſuppoſitione initij Epochæ Dionyſianæ, hæc enim incipit ab Incarnatione præcedente annum primum Epochæ, quo nunc vtimur, initæ à kal. Ianuarij paulo poſt Natiuitatem Domini, ideoq; anni vulgares Chriſti dicuntur etiam anni à Natiuitate, ſed vtiq; ſubſecuta Incarnationi.

5 Ex Euangelio S. Lucæ ſuo loco oſtendemus, ex veriſimillima minimèq; violenta interpretatione Chriſtum baptizatum eſſe à Ioanne anno Epochæ Chriſti 29. & inito paulo ante anno 30. ætatis ſuæ, mortuumq; eſſe anno 33. Epochæ vulgaris, cui ſoli anno conuenit, & mors eius feria 6. ex Euangelio ſecuta, & annus quartus Olympiadis 202. à Phlegonte notatus, completis annis tribus, & menſibus aliquot prædicationis Euangelicæ, hunc autem ſequitur Chriſtum Incarnatum, & natum anno immediatè præcedenti primum Epochæ vſitatæ, diebus 7.

6 Computiſtæ Kalendarij Romani iam inde à Dionyſio, & Beda nullam probabilem cauſam habuerunt, appellandi annos Chriſti eos, quibus ante annos mille vtitur Eccleſia, niſi quod à maioribus traditum putarunt, tot reuera eſſe annos à nato, ſeu incarnato viſibiliter Chriſto. Nam ſi initium annorum Chriſti, quibus vſi ſunt, coincideret cum initio alicuius Cycli vtilis ad computanda feſta mobilia, & præcipuè Plenilunium Paſchale, ſuſpicari poſſemus, eos commoditatis gratia elegiſſe pro anno primo Chriſti eum, qui erat initium Cycli alicuius integri. At ita factum non eſt nam Dionyſius ad inueniendum Cyclum decennouanalem, ſeu Aureum numerum, iubet addi vnitatem annis Incarnationis preſsè ſumptæ, idemq; iubent Computiſtæ de annis à Natiuitate, ſeu Circumciſione initis, & ſummam diuidere per 19. quare nec primus annus Incarnationis Dionyſio, nec primus à Natiuitate, vel Circumciſione reliquis Computiſtis eſt initium Cycli decennoualis. Multo minus eſt initium Cycli Solaris, aut Indictionum; cum annus primus Chriſti apud Computiſtas Kalendarij Romani ſit decimus Cycli Solaris, & quartus Indictionum.

7 Cum non modò kalendarium Romanum, ſed longè maxima pars Chronologorum numeret annos Domini, ſeu Chriſti, ſeu Salutis ab anno Iuliano 46. incluſiuè, & ſecundum hos in Tabulis Aſtronomicis ad inueſtigandas Eclipſes ab hiſtoricis relatas procedat; ſtetq; pro ijs poſſeſſio, & præſcriptio tot ſeculorum, non poteſt hac ſpoliari, niſi validiſſimis argumentis oſtendatur neceſſitas recedendi ab hac opinione. At nulla eſt talis neceſſitas, vt ex dicendis pro IV. Concluſionis parte conſtabit.

IV. Concluſionis pars de nulla neceſsitate recedendi ab hac opinione, & de minori probabilitate aliarum opinionum.

8 NEc ex Sacra Scriptura, nec ex certa traditione Apoſtolica, nec ex definitione Eccleſiæ, nec ex vnanimi conſenſu (quia hac in re diuerſæ fuere opiniones) nec ex vllo charactere cæleſti apud hiſtoricos reperto conſtat neceſſarium eſſe vt ſentiamus Chriſtum natum eſſe vno, vel pluribus annis ante, vel poſt quàm ſupponit Epocha vſitata Chriſtianorum, ergo generatim loquendo, nulla eſt talis neceſſitas, ſed neque ea eſt, ſi examinentur in particulari fundamenta aliarum opinionum, quod diſtinctè fiet capite ſequenti, vbi etiam oſtendetur eas minus probabiles eſſe, quam noſtram, & communem.

V. Pars Concluſionis de retinendo in Praxi vſu computandi Annos Chriſti prout hactenus factum eſt.

9 ETiam ſi euinci poſſet Annum Epochæ vulgaris Chriſti vno, aut pluribus annis diſtare à vero anno primo Chriſti Nati, aut Circumciſi; non expedire tamen vt in praxi ab vſu tam inueterato recedatur, aſſeruerunt ipſi aliqui opinionis diuerſæ ſectatores. Nam *Keplerus* de anno Natali Chriſti cap. vlt. negat emendandam hanc Aeram, quæ infinitas hucuſque peperit vtilitates, nec ſine magna perturbatione negotiorum mutari poſſet; idipſum grauioribus verbis inculcat *Voſsius* diſſert. de anno Natali Chriſti theſi 44. & ante hos *Scaliger* in Animaduerſionibus in Euſebium num. 2016. dixerat. *Hæc Epocha Dionyſiana nobis conſeruauit memoriam annorum plus minus nongentorũ, quo nomine in vſu retinenda eſt*. Hinc factum, vt Baronius, qui biennio, & Onuphrius, qui anno vno anticiparunt Chriſti ortum, tamen in proceſſu annalium, aut Chronicorum, ita faſtos Conſulares concinnarint, vt tandem, cum Epocha communi in gratiam redierint.

CAPVT V.

In quo ſoluuntur fundamenta opinionum aduerſantium, & earum minor probabilitas oſtenditur; & primum de prima, & ſecunda opinione Cap. 3. expoſita, vbi de Annis Herodis, & Cenſu Cyrini.

1 PRimæ, & ſecundæ opinionis fundamentum præcipuum ſunt Anni Herodis infanticidæ, quo adhuc viuo, certum eſt ex S. Matthæi Euangeliſtæ cap. 2. natum eſſe IESVM. Ex Ioſepho autem Hebræo, & quoad aliqua ex Dione colligunt, Herodem cœpiſſe regnare anno 6. Iuliano, Conſulibus *Domitio Caluino* iterum, & *Aſinio Pollione*, regnaſſe autem 37. annos, adeoque mortuum Anno Iuliano 41. vel 42. ideoq; Chriſtum natum eſſe anno 40. aut 41. Iuliano. Quod ſatagunt confirmare ex Lunę Eclipſi viſa paucis menſibus ante mortem Herodis defuncti paulo ante Paſcha, vtrumq; referente Ioſepho. Sed hoc fundamentum iam ſubruimus lib. 6. c. 14. quo neceſſe eſt ſe conferat Lector, ne hic actum agentes, fruſtra prolixiores ſimus: ibi enim oſtendimus Ioſephum ſibi repugnare, ideoq; in hoc fidē non mereri, poſſeq; defendi Herodem mortuum eſſe anno 1. immo, & 7. Epochæ Chriſti, ſeu Iuliano 46. vel 52. & hallucinatum eſſe Dionem, aut qui eius lacunam ſuppleuit, in tempore quo Archelaus relegatus eſt, & Lunæ Eclipſim congruentiorem hiſtoriæ Ioſephi aſſignauimus. Licet probabilius eſſe dixerimus Herodem mortuum anno Iuliano 46. cum conſtet ex hiſtoria Romana Eclipſibus confirmata, Tiberium imperare cœpiſſe anno Epochæ Chriſti 14. & Iuliano 59. Ex Euangelio autem S. Lucæ Chriſtum prædicationem inchoaſſe poſtquam S. Ioan Baptiſta cœperat prædicare baptiſmum pœnitentiæ anno 15. Imperij Tiberij Cæſaris, ideſt anno 29. Epochæ Chriſti, & Iuliano 73. & ex Euangeliſtis Chriſtum Euangelizaſſe per annos minimum 3. ac totidem ferè menſes, hoc eſt ſaltem vſque ad annum Iulianum 80. Si natus eſſet Iuliano 40. aut 41. vixiſſet vtiq; annos 40. aut 39. quod eſt contra communem Patrum, & Doctorum Eccleſiæ, & contra ipſum Euangelium, ex quo colligitur Chriſtum initio prædicationis ſuæ iniuiſſe annum ferè 30. ætatis, nec prædicaſſe pluribus quam tribus, vel ſummum quatuor annis. Nec poteſt hæc repugnantia vitari, niſi violentiſſimis interpretationibus. Sicut non poteſt ex hac opinione Natalis Domini cadere in 42. Auguſti annum. Valeant ergo in hac parte Ioſephus, & Dio, & præualeant authoritates antiquiorum Eccleſiæ Doctorum cum Euangelica Hiſtoria; cui tamen multa loca Ioſephi adducti pro morte Herodis anno 46. Iuliano conſentiunt. Sane ipſimet Keplerus, & Dekerius confitentur in anno relegationis Archelai, ex Dione ſumpto vehementer errari, & poſterioribus annis eam accidiſſe, de alijs verò erroribus Ioſephi circa hæc tempora, videndus Eminentiſſ. Baronius in apparatu ad Annales pag. 39. & 40.

2 Quod ſpectat ad Cenſum Cyrini Syriæ præſidis, & prima deſcriptione, cuius tempore S. Lucas c. 2. narrat natum eſſe Chriſtum, tractant de hoc præter interpretes Euangelij S. Lucæ, Paulus Foroſempronienſis Epiſcopus ſec. parte Summæ l. 10. c. 2. Baronius in Apparatu à pag. 38. ad 46. Salmeron prolegom. 40. Petauius l. 12. de Doctrina temp. c. 8. Salianus tomo 6. ad annum Mundi 4052. num. 34. & 73. Heruartus c. 241. & 242. ſuæ Chronologiæ, Tirinus in Chronico Sacro c. 44. Langius de annis Chriſti l. 2. c. 9. & Grandamicus in quæſt. Euangelica de ſupremo & Natali die Chriſti l. 3. à pag. 160. noſtram verò opinionem ſequentibus Paragraphis trademus.

Primò certiſſimum eſt Cenſum ſeu deſcriptionem Orbis ex edicto Auguſti factam à præſide Syriæ Cyrino tempore, quo natus eſt Chriſtus veriſſimam fuiſſe non ſolum ob auctoritatem S. Lucæ, in cuius omnibus tam antiquis, & apud Patres recenſitis, quàm recentibus editionibus reperta eſt, & notata, ſed etiam quia ita nota fuit Auguſto, & notarijs archiuij Romani, vt eam negare non ſint auſi Iulianus apoſtata, Porphyrius; aut Celſus: nec auſus eſſet Iuſtinus Martyr in oratione ad Antoninum Pium ipſumq; Senatum Romanum dicere: *Vicus quidam eſt Bethlehem in regione Iudæorum triginta quinque ſtadijs Hieroſolymis diſtans, vbi natus eſt Chriſtus IESVS, quemadmodum & ex deſcriptionibus cenſus acti, quæ ſub Quirino primo veſtro in Iudæa Procuratore ſunt confectæ, intelligere poteſtis.* Nec Tertullianus contra Marcionem l. 4. c. 7. dixiſſet: *De Cenſu Auguſti, quem teſtem fideliſſimum Dominicæ Natiuitatis, Romana Archiuia cuſtodiunt.* Nec S. Cyrillus aduerſus Iulianum lib. 6. induxiſſet Iulianum ipſum aſſerentem ſub Cyrino deſcriptum fuiſſe Chriſtum; Nec Oroſius auſus eſſet dicere de Chriſto: *Romano cenſui, ſtatim vt natus eſſet, adſcriptus eſt, dicendus vtique Ciuis Romanus, cenſus Romani profeſſione.* Nam vt aduertit Sigonius l. 1. de Iure antiquo Romanorum c. 14. *ex L. in Orbe ff. ne ſtat. hom.* omnes qui in Orbe tunc erant ciues Romani dici poterant, vt ait Iuriſconſultus, quòd cenſu Romano deſcriptus eſſet vniuerſus Orbis.

Secundò certum quoque eſt hunc cenſum non fuiſſe illum, quem teſte Suetonio in vita Auguſti c. 27. & Lapide Ancyrano, Auguſtus inſtituit anno Iuliano 18. neq; illum, quem idem incœpit anno Iuliano 59. Conſulib. duobus ſextijs nimium enim diſtant à probabili anno Natiuitatis Chriſti, ſed neque fuit ille, cuius meminit Ioſephus l. 14. Antiq. cap. 1. poſt relegatum Archelaum, hic enim cenſus factus eſt anno 10. ineunte regni Archelai, & à morte Herodis, ideſt anno 56. Iuliano; at Cenſus de quo S. Lucas factus eſt viuente adhuc Herode, ſub quo natus eſt Chriſtus. Idcirco imprudenter hanc ſecundam deſcriptionem ſub Cyrino cum prima ſub eodem factam confundunt Euſebius lib. 1. hiſt. Eccl. c. 6. citans Ioſephum Hiſtoricum ad firmandam Euangelicam veritatem, & Paulus Epiſc. Foroſempron. 2. par. ſummæ lib. 2. cap. 10. adducens eundem Ioſephum, & inde ſugillans pleroſque Chronographos, tanquam in Natali anno Chriſti multis annis aberrantes. Dubitari autem poteſt, an hic fuerit ille Cenſus, quem teſte Suetonio, & lapide Ancyrano inſtituit de nouo Auguſtus anno Iuliano 38. Conſulibus Marcio, & Aſinio, quã tamen exequutioni non fuerit mandatus tunc, ſed poſt aliquot annos in Palæſtina, ſed & hic nimis diſtare videtur ab anno probabiliore Natiuitatis Chriſti.

Tertiò itaq; exiſtimo, cum Baronio, Saliano, Petauio, & alijs deſcriptionem hanc, quam S. Lucas primam appellat, ad diſcrimen *ſecundæ* factæ à Cyrino, & memoratæ à Ioſepho, fuiſſe non Cenſum illum ordinarium, qui quinto quoque anno, ſeu quolibet luſtro iniri conſueuerat, ſed extraordinariam deſcriptionem, ac cenſitionem totius Orbis, ſiue vt dominia, quæ ob bella ciuilia habebantur incerta, & confuſa, diſtinctè agnoſcerentur, & ſciretur quantum quiſque tributi nomine ſoluere deberet, vt refert Caſſiodorus lib. 3. Variarum epiſt. 52. ſiue, vt non ſolùm fortunarum, ſed etiam capitum, quæ in toto Imperio Romano eſſent ſummam cognoſceret, vt indicat Suidas verbo ἀπογραφή. Non eſt tamen verum, quod aliqui ex Tacito deducunt, Cyrinum datum Caio Cæſari in Armeniam proficiſcenti tanquam tutorem, aut moderatorem, eaque occaſione Auguſtum vſum Cyrino, ſeu Quirino ad deſcriptionem illam, nam Caius Cæſar interfuerat iudicio de ſucceſſione Regni, de qua contendebant Archelaus, & Antipas filij Herodis illo anno mortui, & paulo poſt profectus eſt in Armeniam: At deſcriptio prima facta ſub Cyrino fuit viuo adhuc Herode; Præmiſſus ergo eſt Cyrinus in Syriam, & quando Caius Cæſar in Armeniam obtinuit, datus eſt ei rector Cyrinus anno pręcedenti præmiſſus illuc, verba enim Taciti 3. Annalium ſunt de Quirino hoc: *Mox expugnatis per Ciliciam Homonadenſium caſtellis inſignia triumphi adeptus, datuſque rector C. Cæſari Armeniam obtinenti.* Non eſt autem mirum deſcriptionis huius non reperiri peculiarem mentionem in Suetonio, qui alia multa omiſit, aut in Tacito, qui annales ſuos à Tiberij Imperio exorſus eſt, aut in Dione, cui deſunt anni decem, nempe à Conſulatu *Balbi*, & *Antiſtij*, vſq; ad Conſulatum *Cinnæ*, & *Meſſalæ*.

De ſecundæ Opinionis tertio fundamento, ex tempore quo Zacharias pater S. Io. Baptiſtæ adoleuit incenſum in Templo.

3 IAcobus Tirinus in Chronico Sacro cap. 47. ſecundæ opinioni de Chriſto nato anno Iuliano 41. fatetur nocere, quod ſecundùm illam Chriſtus anno 15. Tiberij habuiſſet annos 31. completos, et mortuus eſſet anno 35. ætatis ſuæ; ſed tamen huic opinioni fauere dicit tempus quo Zacharias, qui erat de vice Abia, ſorte exeunte adoleuit incenſum in Templo; ſed in retexendo hoc ordine Hierarchico per ſingulas Ephemerias, multa à Scaligero ſupponi, quæ valde incerta, et obſcura ſunt, poſſeque illum ordinem ita inſtitui, vt ſtet opinio de communi Epocha Natalis Chriſti, docuit eruditè Petauius lib. 12. de Doctr. tempor. cap 7. non fuiſſe autem Zachariam Summum Pontificem oſtendit Baronius in Apparatu pag. 34. Quare his tricis implicandum Lectorem minimè arbitror.

De quarta Opinione.

4 QVarta opinio, quæ ſtatuit Chriſtum natum anno Iuliano 43. habet quidem pro ſe aliquot teſtimonia veterum, nō tamen tot, nec talia, vt debeant preualere communi opinioni de Epocha Chriſti, et omnibus illis, qui natum Chriſtum aſſerunt anno 42. Auguſti, quod non poteſt hæc opinio ſuſtinere, niſi annos Auguſti ſtatim à nece Cæſaris computet, vt facit Baronius, quem multi poſtea ſecuti ſunt; ſed nos iam libro 4. cap. 7. validiſſimis argumentis oſtendimus Imperium Auguſti non ante Triumuiratum inchoari poſſe. Præterea, vt annus 364. Epochæ communis eſſet item annus 364. Chriſti coactus fuit Baronius expungere à faſtis, vel diſſimulare duos annos Conſulares, qui tamen retinendi erant, vt oſtendimus l. 4. c. 3. et 4. Quia ſcilicet biennio anticiparat natalem annum Chriſti. At ſi retinuiſſet Faſtos conſulares, vt oportebat, non anticipaſſet illum Natalem Biennio, neque tanta in hoc erat Caſſiodori auctoritas, vt ob eam deſerere deberet Dionyſianam Epocham à S. Gregorio Papa, et deinceps ab alijs Pontificibus, et in kalendario Romano receptam.

De quinta opinione, vbi de annis Auguſti, & Vrbis.

5 QVinta opinio, quæ Chriſtum ponit natum 25. Decembris anni 44. Iuliani inter alias omnes (excepta ſexta opinione) eſt omnium probabiliſſima, eo vel maximè, quod abſque vlla violentia in ea verificatur Chriſtum Dominum natum eſſe currente adhuc Vrbis anno 752. et Auguſti Imperij anno 42. à Triumuiratu inito, quas duas præ alijs notas Chronologicas ex Euſebio, et Oroſio elegit Martyrologium Romanum. Immò quoad annum 42. Auguſti affirmarunt Euſebius in Chronico, & lib. 1. hiſt. Eccl. cap. 5. & lib. 10. de Præparat. adducens Iulium Africanum, Epiphanius hæreſi 51. Oroſius lib. 1. cap. 1. & lib. 7. cap. 2. Iſidorus in Chronico, Zonaras in Annalibus, Nicephorus lib. 1. hiſt. Eccl. cap. 10. Nicephorus Conſtantin. in Chron. cap. 9. Beda lib. de ſex ætatibus, Ado initio ſextæ ætatis, Iornandes lib. de temporum ſucceſſione, Honorius Auguſtodunenſis apud Cuſpinianum in Chron. Caſſiodori affirmans omnes Chronographos tam Græcos, quàm Latinos Natiuitatem Chriſti conſignare anno 42. Imperij Auguſti, quod ipſum affirmat Maldonatus in c. 2. Lucæ, vt ommittam innumerabiles recētiores, præcipue Abulenſem in c. 2. Math, q. 5. Salmeronem prolegom. 38. Toletum in c. 8. Ioannis annot. 26. Ianſenium in Concordia cap. 8. Baradium, Pererium, Suarez, & alios.

6 Verùm licet Imperium Auguſti non incœperit niſi à die 27. Nouembris Anni Iuliani 3. vt luculenter demonſtraui lib. 4. cap. 7. ideoq; anno 45. Iuliano à die 27. Nouembris incœperit, rigoroſè loquendo annus 43. Imperij Auguſti; ciuiliter tamen, ob viciniam Kalendarum Ianuarij ſequentium, à quibus annus Romanus vnà cum nouis Conſulibus inibat, poteſt dici anno 45. Iuliano toto vſque ad finem, nedum 25. Decembris fuiſſe annum 42. Auguſti, eumque die 25. Decembris propemodum completum, ſic enim accepit Oroſius ſupra, dum ait Chriſtum natum, *emenſo propemodum anno* 42. *Auguſti*; Ideoq; Sextus Rufus vir Conſularis, vt notat Heruartus cap. 141. & 191. ſuæ Chronologiæ annum Chriſti 364. ineuntem à Kal. Ianuarij ait eſſe annū ineuntem 407. Imperij Auguſti, vnde fit vt anno 1. Epochæ Chriſti inceperit Romano more annus 43. Auguſti. Quoad annos verò Vrbis poſſumus dicere Oroſium, ac Martyrologiū Romanū ſequi Faſtos Capitolinos; ideoq; neq; hinc, neq; ex annis Auguſti habemus neceſſitatem recedendi à communi, & per mille annos inueterata computatione Annorum Chriſti, in qua etiam melius explicatur ætas Chriſti, & tempus Paſſionis eius iuxta Euangeliſtas, vt infra docebimus.

De ſeptima, & octaua Opinione.

7 SEptima opinio ſtatuit Chriſtum natum eſſe Anno Iuliano 46. nempe illo, qui eſt primus Epochæ vulgaris Chriſti, quia exiſtimat Dionyſium exiguum annos ab Incarnatione facta hoc anno numeraſſe, & hunc modum computandi recepiſſe omnes, qui ab Incarnatione computant annos Chriſti, ſed vtrumq; falſum eſt, vt de primo, & de mente Dionyſij docuimus cap. 1. num. 3. & de ſecundo docuimus cap. 4. num. 4. eſto aliqui annos ab Incarnatione preſſè ſumpta, ſeu à die 25. Martij annos Chriſti inciperint, olim tamen Pontifices, annos hos à Natiuitate, & Incarnatione latè ſumpta numerabant vt & nunc, & pro eodem ſumpſerunt Incarnationem, & Natiuitatem, quia naſcendo ex vtero Virginis Deus in carne apparuit, & inde cœpimus viſibiliter Deum cognoſcere, vt canitur ab Eccleſia in Præfatione de Natiuitate Domini. At ſi Chriſtus natus eſt anno Iuliano 46. die 25. Decembris, natus eſſet anno Auguſti 43. vel completo, vel quaſi completo, quód eſt contra torrentem, vt ita dixerim, Doctorum.

8 Octaua opinio aſſerens Chriſtum natum anno Iuliano 47. præterquamquod biennio minuit veriorem numerum annorum ætatis Chriſti, & repugnat communi ſententiæ de Chriſto nato anno 42. Auguſti, cum ex ea ſequatur natum eſſe anno 44. ſupponit multa falſa in Chronologia, & in primis Alexandrum Magnum obijſſe anno 425. ante natum Chriſtum, & alia huiuſmodi perperam computata à Paulo Epiſ. Foroſempronicnſi.

CAPVT VI.

De Anno, quo Chriſtus Dominus baptizatus eſt à S. Ioanne Præcurſore.

CONCLVSIO VI.

Licet ex Capite 3. Euangelij S. Lucæ non conſtet, quo præciſè Anno Tiberij, aut quoto anno ætatis ſuæ CHRISTVS baptizatus fuerit à S. Ioanne, probabilius tamen eſt, baptizatum eſſe Anno 16. Tiberij labente, & anno ætatis ſuæ trigeſimo ante dies tredecim inito, videlicet die 6. Ianuarij feria 6. qua feria, ſed alio die eiuſdem anni interfuit Chriſtus nuptijs Canæ Galilææ.

1 ANtequam procedamus ad probationem Concluſionis præmittemus aliquot annos Tiberij, quem imperare cœpiſſe ſtatim à morte Auguſti die 19. menſis Auguſti anno Epochæ Chriſti decimoquarto, demonſtrauimus lib. 4. cap. 3. nu. 16. & cap. 7. nu. 9. addemuſq; annos Iulianos, Olympiadicos, & Vrbis Varronianos ineuntes intra illum annum Iulianum, necnon Conſules, ex iam conſtitutis lib. 3. c. 2. 3. & 5. & annos Chriſti, iuxta 8. opiniones relatas cap. 3. quibus deme vnitatem, & habebis annos Chriſti concurrentes cum initio Tiberij.

ANNI INEVNTES.				Anni Chriſti ineuntes à die 25. Decembris,& diebus 128. poſt initium Annor. Tiberij.								
Iuliani à kal. Ianuarij.	Vrbis Varronian. à 21 Apr.	Olympiad.ab Æſtate.	Tiberij à 19. Augusti.	*Suppoſita Natiuitate CHRISTI in anno Iuliano infraſcripto.* 40	41	42	43	44	45	46	47	*Conſules Ordinarij.*
59	763	198 an. 2	2	20	19	18	17	16	15	14	13	*Sext. Pompeius. Sext. Apuleius.*
68	772	200 an. 3	20	29	28	27	26	25	24	23	22	*C. Aſinius Pollio. C. Antiſtius Vetus.*
73	777	201 an. 4	15	34	33	32	31	30	29	28	27	*Ap. Iunius Silanus. P. Silius Nerua.*
74	778	202 an. 1	16	35	34	33	32	31	30	29	28	*C. Rubellius Geminus. C. Fuſius Geminus.*
75	779	202 an. 2	17	36	35	34	33	32	31	30	29	*L. Caſſius Longinus. M. Vinicius Quartinus.*
76	780	202 an. 3	18	37	36	35	34	33	32	31	30	*Cl. Tib. Nero. L. Aelius Silanus.*
77	781	202 an. 4	19	38	37	36	35	34	33	32	31	*Cn. Domitius Aenobarbus. A. Vitellius Nepos.*
78	782	203 an. 1	20	39	38	37	36	35	34	33	32	*Ser. Sulpicius Galba. L. Cornel. Scylla.*
79	783	203 an. 2	21	40	39	38	37	36	35	34	33	*Paul. Fabius Perſicus. L. Vitellius Nepos.*

2 Præmittenda ſunt verba S. Lucæ Euangeliſtæ cap. 3. vbi celeberrimum annum prædicationis S. Ioannis Baptiſtæ his notis certum, & illuſtrem reddit. *Anno autem quinto decimo Imperij Tiberij Cæſaris, procurante Pontio Pilato Iudæam, Tetrarcha autem Galilææ Herode, Philippo autem fratre eius Tetrarcha Ituræa, & Trachonitidis regionis, & Lyſania Abilinæ Tetrarcha, ſub principibus Sacerdotum Anna, & Caipha: factum eſt verbum Domini ſuper Ioannem Zachariæ filium in deſerto. Et venit in omnem regionem Iordanis, prædicans baptiſmum pœnitentiæ &c.* poſt narratam verò compendioſè prædicationem eius, vſque ad mortem, ſubiungit baptiſmum Chriſti, & vocem de cœlo factam: *Tu es filius meus dilectus, in Te complacui mihi.* Statimq; addit: *Et ipſe IESVS erat incipiens quaſi annorum triginta, vt putabatur, filius Ioſeph.* Græcè autem ſic. Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος ὤν. Quod ordine vocabulorum ſeruato verti poſſet. *Et ipſe erat Ieſus, quaſi annorum triginta incipiens quidem.*

Prima pars de Anno præciſo Tiberij, quo baptizatus eſt Chriſtus non plane certo.

3 NOn pauci ad pauca reſpicientes, & videntes eodem capite, quo S. Lucas initium prædicationis S. Ioannis conſignat anno 15. Imperij Tiberij, narrari baptiſmum Chriſti, concluſerunt eodem Tiberij anno labente vtrumque factum eſſe. At hæc connexio minimè eſt neceſſaria, vt ſcitè aduerterunt Petauius lib. 12. de doctrina temporum cap. 5. ſub finem, & Iacobus Grandamicus in Q. Euangelica de die ſupremo, & Natali Chriſti lib. 2. c. 2. vbi ait: *Sanè multos decepit annus ille 15. Tiberij deſignatus à S. Luca, non vt character Baptiſmi Chriſti, ſed prædicationis Diui Ioannis.* Potuit autem fieri, vt Ioannes prædicare inciperet anno 15. Tiberij vergente in exitum, puta tempore Pentecoſtes, qua olim Lex promulgata fuerat, et tribus circiter menſibus ante finem anni 15. Tiberij, Chriſtus autem anno ſequente, ideſt 16. Tiberij labente, et Iuliano 74. die 6. Ianuarij baptizari. Potuit etiam Ioannes prædicationem exordiri circa feſtum Tabernaculorum, aut expiationis menſe Septembri, vel ineunte Octobri, inito iam Tiberij 15. anno à præcedenti die 19. Auguſti, et Chriſtus baptizari die 6. Ianuarij ſequentis anno 74. Iuliano, ſed adhuc durante anno 15. Tiberij. Potuit denique prædicationem incipere à feſto Expiationis, vel poſteà, currente Tiberij anno 15. & tamen Chriſtus expectare integrum, & amplius annum, antequam veniret ad baptiſmum, atque adeo baptizari anno 75. Iuliano, & Tiberij 16. labente, vt ſic Præcurſor Domini per annũ integrum præpararet viam domino, & plebem perfectam multoſq; ad Chriſtum recipiendum diſponeret, quod non videtur opus paucorum menſium. Cùm ergo potuerit valde probabiliter Baptiſmus Chriſti cadere in annum Tiberij 16. duobus modis, vno tamen modo non improbabili in annum 15. patet non poſſe ex S. Luca certo conſtare de altero ex his determinatè, quid quid de 15. aſſeruerit Salmeron prolegom. 38. concl. 7.

Secunda pars de Anno ætatis Chriſti, quo baptizatus eſt non planè certo.

4 DVæ præ cæteris probabiliores ſunt opiniones de Anno ætatis Chriſti, tunc quando baptizatus eſt à Ioanne, *Prima* eſt habuiſſe annos 30. completos, & præterea tot dies, quot ſunt à die 25. Decembris ad 6. diem Ianuarij ſubſequentis; *Secunda* eſt, habuiſſe annos 29. completos, & inchoaſſe trigeſimum per dies 13. neutra autem falſitatis conuinci poteſt ex modo loquendi S. Lucæ, cum in vtraq; verum eſſe poſſit, Chriſtum fuiſſe *quaſi annorum triginta*, ſeu *ferè*, vel *circiter*: his enim modis accipi poteſt particula ὡσεὶ, aliquando autem ſignificat *planè*, ſeu prorſus vt Ioannis 1. *Gloriam quaſi vnigeniti à Patre*: & Iobi 2. *Quaſi vna de ſtultis mulieribus locuta es.* Ideo S. Iuſtinus in Dialogo cum Tryphone hæſit dicens. *Triginta plus minus annis manens donec prodijt Ioannes præco.*

5 Prioris opinionis de anno 30. completo videtur fuiſſe S. Ignatius in Epiſtola ad Trallianos dicens. Καὶ τριάκοντα ἔτη πολιτευσάμενος, ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου, quorum verborum legitima verſio eſt. *Et cum tres decades annorum vixiſſet, baptizatus eſt à Ioanne*, ſed vt aduertit Petauius plus eſt dicere Lucæ 2. ἐπλήσθησαν ἡμέραι αὐτῆς *impleti ſunt dies*

dies octo, ſeu vt Vulgata vertit *conſummati ſunt dies octo*, & tamen ibi non ſignificatur à Natiuitate ad Circumciſionem tranſiiſſe dies integros octo, ergo nec ex eo, quod dicatur à S. Ignatio vixiſſe tres decadas annorum, infertur eum expleuiſſe annos 30. integros: eademque ſolutio applicari poteſt ad S. Chryſoſtomum homil. 10. ſuper Matthæum dicentem: *Et cuius rei gratia poſt triginta annos Ieſus venit ad baptiſma?* quem ſequitur Euthymius in cap. 3. Matth. item ad Nazianzenum oratione 39. in Baptiſmum: *Sed Chriſtus cum trigeſimum ageret annum, baptizatur*, & ad S. Auguſtinum 15. de Trinit. cap. 26. *Abſurdiſſimum eſt vt credamus eum cum iam 30. eſſet annorum (eius enim ætatis à Ioanne baptizatus eſt) accepiſſe Spiritum Sanctum.* Et ad Euſebium lib. 1. Hiſtor. Eccl. cap. 11. aientem: *Dominus Saluator noſter IESVS Chriſtus erat triginta annorum quando ad Ioannem baptizandus aduenit.* Huic tamen opinioni fauet dum in Chronico baptiſmum ponit anno eius 31. & vt Cedrenus in compendio hiſt. inquiens: *Anno Tiberij Cæſaris decimo quinto indictione prima ab Ioanne baptizatus eſt in Iordano Chriſtus die 14. anno ætatis ſuæ 31. die 6. Ianuarij.* Et S. Bernardus Serm. 1. de Epiphania, *cum iam Chriſtus triginta annorum tempus exegiſſet &c. ad baptiſmum Ioannis aduenit*, & ante illum Beda lib. de natura rerum cap. 45. & lib. de temporibus cap. 47. Fauet etiam Concilium Neoceſarienſe cap. 11. vbi dicitur. *Presbyter ante triceſimum ætatis ſuæ annum nullatenus ordinetur; nam Dominus noſter triceſimo ætatis ſuæ anno baptizatus eſt, & ſic cœpit docere;* quod de anno completo intelligendum declarat Fabianus Papa diſt. 78. cap. *ſi quis*, vbi ait: *Si quis 30. ætatis ſuæ annum non impleuerit, nullo modo presbyter ordinetur.* Sicut in Concil. Lateranenſi cap. 3. & refertur D. de electo, & electi poteſtate cap. *cum in cunctis*, præcipitur: *Vt nullus in Epiſcopum eligatur, niſi qui iam triceſimum annum ætatis exegerit.* Sed ex praxi Eccleſiæ, & ex priuilegio iure conceſſo conſtat ſufficere, vt annua præſcriptus, ſeu requiſitus attingatur, & Ordo Romanus, quem affert quoque Albinus Flaccus de offic. Eccl. cap. 6. dixit: *Expletis namque Chriſtus quaſi triginta annorum curriculis, venit in Iordanem, vt baptizaretur.* Huic tamen opinioni de annis 30. expletis ſubſcribunt Albertus Magnus in c. 3. Lucæ, S. Thomas in cap. 2. Ioannis Lect. 1. Lyranus, Caietanus, & Iacob. Faber in cap. 3. Lucæ, Salmeron prolegom. 38. aſſert. 8. Baronius in Apparatu ad Annales pag. 49. Scaliger apud Petauium lib. 12. cap. 5. & Langium lib. 2. cap. 3. de annis Chriſti, & Spondanus cum Baronio.

6 Secundæ autem opinionis de Anno 30. non completo, ſed inchoato tantùm fuere in primis Clemens Alexandrinus lib. 1. ſtrom. dum ait. *Erat Ieſus veniens ad baptiſma quaſi 30. annorum, & quod anno ſolo oporteret eum prædicare, hoc quoq; ſic ſcriptum eſt. Annum acceptabilem Domini prædicatum miſit me, Hoc, & Propheta dixit, & Euangelium. Quinto decimo ergo Tiberij, & Quinto decimo Auguſti ſic implentur triginta anni, vſq; ad tempus, quo paſſus eſt.* Clarè Irenæus lib. 2. cap. 39. *Ad baptiſmum venit, qui nondum triginta annos impleuerat, ſed qui inciperet eſſe tanquam triginta annorum.* Et Heſychius lib. 7. in Leuiticum: *propter quod Euangeliſta eum non plenorum triginta annorum veniſſe ait ad baptiſmum.* Item S. Epiphanius hæreſi 51. inquit enim: *Si accuratam rationem temporis ineas, nonniſi annorum viginti nouem, & decem menſium, ita vt triginta annorum, non tamen plenorum, fuiſſe dicatur, ideoque ſcriptum, incipiens quaſi annorum 30.* putat enim baptizatum Nouembri menſe. Fauet, & Arabicus interpres in 3. Lucæ cum ita exponit. *Et Ieſus cœperat ingredi in triceſimum annum.* Idem ſentiunt Origenes homil. 1. in Ezechielem, Theophilactus, Dionyſius Carthuſ. & Abulenſis in cap. 3. Matth. q. 78. S. Thomas 3. p. q. 39. art. 3. Io. Lucidus de vero die paſſionis cap. 12. Sigonius comm. in Sulpicium Seuerum, Onuphrius in Faſtis lib. 2. ad Vrbis annum 786. Genebrardus in Chron. lib. 2. Mariana de die mortis Chriſti, Pererius in Danielem lib. 2. q. 6. Baradius tomo 2. lib. 1. cap. 13. qui adducit Hugonem, & alios, Suarez in 3. p. diſp. 26. Salianus tomo 6. ad annum Mundi 4082. Petauius l. 12. de Doctr. tempor. cap. 5. Langius lib. 2. de Annis Chriſti c. 3. Laurentius Codomanus lib. 2. Chronol. q. 48. & lib. 4. cap. 7. ac 21. Grandamicus Q. Euangelica de die ſupremo, et natali Chriſti l. 2. c. 2.

7 Controuertitur tamen an participium illud *incipiens* Græcè *ἀρχόμενος*, adiectum ſit à S. Luca ad ſignificandum initium prædicationis Chriſti, an verò ad initium anni, quem quaſi trigeſimum dixerat, exprimendum. De initio prædicationis intelligendum aſſerunt Baronius, Petauius, Langius, cenſentes eſſe quaſi tautologiam, aut modum loquendi minus idoneum, ſi referatur ad initium anni trigeſimi. Contra tamen de initio anni trigeſimi intellexit Abulenſis in 4. Matthæi q. 47. *Et erat Chriſtus ipſa die baptiſmi annorum 29. completorum, & tredecim dierum inſuper, vnde dicebatur incipiens quaſi annorum 30.* & in cap. 14. Matthæi q. 63. inquit. *Erat incipiens annorum 30. ideſt incipiebat triceſimum annum*; Et Onuphrius lib. 2. in Faſtos anno Vrbis 786. eodem ſenſu accipiendum illud participium expreſsè affirmat Suarez tom. 2. in 3. par. diſp. 26. ſect. 2. Salianus, Grandamicus, & Baradius ſupra, & Paraphraſtes Arabicus iam adductus: Et ſanè illud incipiens ſi non referatur ad tempus ibi indicatum, cùm ad alia non referatur à S. Luca nimis manca, & ſuſpenſa eſſet locutio. Quod enim ab aduerſarijs adducitur ex Actorum cap. 1. *In omni tempore, quo intrauit, & exiuit inter nos Dominus Ieſus, incipiens à baptiſmate Ioannis.* Et cap. 10. *Quod factum eſt verbum per vniuerſam Iudæam; incipiens enim à Galilæa poſt baptiſmum*; non eſt paris rationis, in his enim locis, participium *incipiens* applicatur expreſsè ad *introitum, & verbum prædicationis*, & locutio, eſt completa. Et certè particula addita participio, ſeu clauſula *incipiens, quidem*, plano, & obuio ſenſu limitatiua eſt, & denotat annum 30. incœpiſſe.

Tertia pars de probabiliore Anno Baptiſmi Chriſti.

8 QVoad annum 30. per dies 13. inchoatum, probat Toletus in cap. 3. Lucæ annot. 55. dicens: *Probabilior eſt ſententia poſtrema, nempe initio trigeſimi fuiſſe baptizatum, non autem prope finem: agebat enim annum vigeſimum nonum impletum, & tredecim dies trigeſimi. Moueor autem ad hoc, quia cum communiſſima ſententia ſit nondum expletum eſſe trigeſimum, quando baptizatus eſt, conſequitur potius fuiſſe in principio, quia Eccleſiæ ritus obtinet baptizatum fuiſſe paucis diebus poſt Natiuitatis tempus.* Et ſanè omnes qui dicunt baptizatum anno 30. vel cum eſſet annorum 30. poſſunt commodè intelligi de inchoato trigeſimo: at qui dicunt non habuiſſe annos completos plures quam 29. non poſſunt intelligi de 30. completo, & illi plures ſunt, eiſque fauet textus ſenſus magis obuius, & ad literam S. Lucæ.

9 Quoad annum autem 16. Tiberij probatur ex anno Natiuitatis Chriſti, quem fuiſſe Iulianum 45. probabilius docuimus cap. 4. à num. 3. Annum autem 15. Tiberij completum fuiſſe die 19. Auguſti Anni Iuliani 74. & inde incœpiſſe annum eiuſdem 16. patet ex Canone initio huius capitis præmiſſo, & ex eodem patet illo anno Iuliano 74. labente adhuc incœpiſſe à die 25. Decembris annum Chriſti 30. initis annis à die 25. Decemb. anni 45. Iuliani; in qua hypotheſi, ſi baptizatus eſſet anno 15. Tiberij labente, inchoaſſet tantummodo annos 29. at eos expleuit, & inchoauit 30. ex dictis num. 8. ergo probabilius eſt baptizatum eſſe anno 16. Tyberij currente; ideoq; S. Ioannem prædicare cœpiſſe anno 74. Iuliano, ſed ante 19. Auguſti, durante adhuc anno 15. Tiberij. Porrò anno Chriſti 30. communis Epochæ, Cyclus Solis fuit XI. & litera Dominicalis A. ideoque 6. dies Ianuarij incidit in feriam 6. eadem autem feria fuerat Epiphania, nam vt oſtendimus lib. 1. c. 22. in Canone Biſſextilium, qui vitioſi quidem, ſed reipſa tunc fuerunt, litera Dominicalis fuit A. primo Anno Chriſti, quoniam verò multo poſt baptiſmum ſuum nuptijs in Cana Galilææ interfuit feria item 6. ideo Eccleſia cum multis Patribus canit diem illum, ideſt feriam 6. tribus miraculis ornatam fuiſſe: Eſto alij pro diuerſitate annorum nati, & baptizati Chriſti, diuerſas ferias aſſignent, immò non pauci putent die 6. Ianuarij tria illa miracula facta eſſe, & à baptiſmo Chriſti ad nuptias in Cana fuiſſe integrum annum: qua de re infra dicendum, pendet enim hoc ex numero Paſchatum, quibus interfuit CHRISTVS, poſt ſui Baptiſmum.

CA-

CAPVT VII.

De numero Paſchatum, & Annorum Prædicationis CHRISTI à Baptiſmate ipſius ad eiuſdem Reſurrectionem.

CONCLVSIO VII.

Multò probabilius eſt inter Baptiſmum CHRISTI, & Reſurrectionem eius, quatuor Paſchata celebrata eſſe, quàm plura, vel pauciora; & ipſum Annos tantum tres ſolidos, & paucos præterea menſes in prædicando Euangelio exegiſſe.

1 PRopoſui ſimul duas quæſtiones de numero Paſchatum, & de numero Annorum prædicationis, quia licet potuerint eſse plures Anni prædicationis, nec omnia quæ fecit dixitue Chriſtus, relata ſint ab Euangeliſtis; tamen ex numero Paſchatum colligitur non potuiſse annos prædicationis pauciores eſse illis, quos tot Paſchata includunt. Tres verò abſurdas opiniones, non eſt cur pluribus refutemus, ſatis enim ex dicendis earum abſurditas manifeſta erit. Vna eſt eorum, qui dixerunt Chriſtum vixiſse annos 46. atq; adeo prædicaſse annos fere 15. quos refellit S. Auguſtinus lib. 2. de Doctrina Chriſtiana cap. 28. *Altera* eſt Irenæi lib. 2. aduerſus Hæreſes c. 39. vbi propter verba illa Iudæorum Ioannis 7. *Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidiſti*, & ex auctoritate quorundam ſeniorum Aſiæ docet Chriſtum vixiſse propemodum annos 50. *Tertia* eſt Clementis Alexandrini l. 1. & 6. Str. Tertulliani aduerſus Iudæos c. 8. Africani apud S. Hieronymum in c. 9. Danielis, Lactantij lib 4. c.9. Valentini hæreſiarchæ apud Epiphanium hæreſi 51. & Gaudentij ſermone 3. de Paſchate; qui dixerunt Chriſtum anno 30. ætatis paſsum, & anno vno tantum prædicaſse. Quod ipſum ſenſit S. Bernardus ſerm. 2. de verbis Apoſtoli, & Anonymus apud Henricum Caniſium tom. 2. antiquar. lect. videturq; illis fauere S. Auguſtinus lib. 15. de Ciuit. cap. vlt. & Epiſt. 80. quatenus mortuum cenſuit duobos Geminis Conſulibus. Fundamentũ Clementis, & multorum fuere verba illa Iſaiæ 61. *prædicare annum placabilem Domini*, ſed vt interpretatur S. Hieronymus, & Irenæus, nomine anni indefinitè, intelligitur totum tempus, et quilibet annus prædicationis Chriſti, quo pœnitentes, et credentes in eum placare poterant Dominum. Gaudentius autem in agno Paſchali anniculo fundatus dixit. *Anniculus eſt, quia poſt baptiſmum vſque ad paſſionem vnius anni tempus impletur*. Sed hæc opinio repugnat tùm Euangelio S. Ioannis, in quò 4. vel vt minimum 3. Paſchata expreſsè numerantur inter baptiſmum, et reſurrectionem Chriſti; tum communi Eccleſiæ ſenſui de annis 33. vitæ Chriſti. His igitur dimiſſis, tres opiniones ſuperſunt expendendæ.

2 I. Opinio eſt de Tribus Paſchatibus, et duobus integris annis prædicationis, ita Apollinaris Laodicenus apud S. Hieronymum in cap. 9. Danielis, Cyrillus Alex. in Iſaiam cap. 29. Philaſtrius de hæreſibus cap. 107. Epiphanius hæreſi 51. Origenes lib. 2. contra Celſum, Oroſius lib. 7. c. 4. Caſſiodorus in Chronicon, Dekerius in Theſibus à Laurentio Suslyga defenſis, Keplerus de Anno Natali Chriſti, Io. de Muris, et Rogerius Baemon apud Salmeronem prolegom. 38. pag 449. et Petauius l. 12. de doctr. temp. c. 17. et 18. Aegid. Bucherius in comment. de doct. tempor. in Victorem Aequitanum. Opinati ſunt hi Chriſtum prædicaſſe duos tantum annos ſolidos, et paucos inſuper menſes, et à Baptiſmo eius ad Reſurrectionem interceſsiſse ſolùm Paſchata 3. quia non plura exprimuntur ab Euangeliſtis. Si quidem Matthæus, Marcus, et Lucas nullum Paſca nominant, præter σωτήριον, ſeu Paſcha Paſſionis, et S. Ioannes tria tantummodo expreſsè recenſet cap. 2. verſu 13. cap. 6. verſu 4. et cap. 12. Diem enim feſtum Iudæorum, de quo Ioannes cap. 5. gratis dici fuiſse Paſcha, cum Chryſoſtomus, Cyrillus, et Maldonatus Pentecoſtem fuiſse putarint, alij feſtum Phurim, ſeu ſortium: Sicut enim Ioannes alia tria Paſchata expreſsè nominauit, ita et hoc ſuo nomine nominaſset, ſi fuiſset feſtum Paſchatis. Quæ autem de ſabbato ſecundoprimò, et tranſitu per ſegetes narrantur Matthæi 12. Marci, et Lucæ 6. referri poſse ad primum Paſcha, de quo Ioannes cap. 2.

3 Sed conſideranti mihi Euangeliſtarum narrationem, videtur moraliter impoſſibile Paſcha illud, quod Petauius, et alij fatentur indicari nomine *Sabbati ſecundoprimi* à S. Luca cap. 6. quo Ieſus cum diſcipulis tranſiuit per Sata, vt confirmant S. Matthæus cap. 12. et S. Marcus cap. 2. fuiſse illud primum Paſcha, de quo Io. cap. 2. Narrato enim miraculo aquæ in vinum conuerſæ ſubiungit: *Hoc fecit initium ſignorum IESVS in Cana Galilææ, & manifeſtauit gloriam ſuam, & crediderunt in eum diſcipuli eius: Poſt hoc deſcendit Capharnaum ipſe, & mater eius, & fratres eius, & diſcipuli eius, & ibi manſerunt non multis diebus.* Quia ſcilicet oportuit mox ire Ieroſolymam, ſubiungit enim immediatè. *Et prope erat Paſcha Iudæorum, & aſcendit IESVS Ieroſolymam.* Iam verò à baptiſmate Chriſti, ideſt à die 6. Ianuarij ad nuptias in Cana effluxerant dies 40. moræ in deſerto, de quibus Matthæi 4. Marci 1. et Lucæ 4. et pauci illi dies, quos Chriſtus conſumpſit in reditu ad Iordanem, et in admittendis, vel vocandis ad ſequelam ſui Andrea, Simone, Philippo, et Nathanaele, quos quinque, aut ſex circiter fuiſse indicat Ioannes cap. 1. et mox cap. 2. ait, *& die tertia nuptiæ factæ ſunt in Cana Galilææ*. Quare cum nuptiæ illæ inciderint in feriam ſextam, in quam inciderat Epiphania olim, & poſtea Baptiſmus Chriſti, iuxtà dicta ad finem præcedentis capitis, numerando à die 6. Ianuarij ad 24. Februarij dies 49. deuenitur in feriam 6. Vel, ſi cum Epiphanio hæreſi 51. numeres à baptiſmate ad nuptias dies 56. incides in 3. Martij, et feriam item 6. Fuit autem anno 30. Chriſti (de quo ſatis cap. præcedenti) Plenilunium paſchale circa diem 6. Aprilis, ergo à Nuptijs ad Paſcha non plures dies, quam circiter 41. vel 34. Quorum aliquot debentur reditui Chriſti in Capharnaum, et moræ ibidem, et aliquot alij puta quinque circiter itineri de Galilæa Ieroſolymam, ita vt perpauci dies reliqui fuerit intermedij. Contra verò ante illud Paſcha, quod denotatur per Sabbatum ſecundoprimum, et poſt reditum Chriſti ex deſerto narrantur ab Euangeliſtis alijs tot geſta Chriſti, vt plures menſes requirantur ad illa, vt videre eſt in S. Matthæo à c. 4. ad 12. et in S. Marco c. 1. ac 2. et in S. Luca cap. 4. et 5. Notandumq; illud Matthæi 4. verſu 23. *Et circuibat IESVS totam Galilæam &c.* Et Miſſio duodecim Apoſtolorum ad prædicandum, de qua idem cap. 10. et tranſitus Chriſti inde, ac prædicatio in alijs ciuitatibus, de quibus cap. 11. ergo moraliter eſt impoſſibile tot res geſtas, quas præcipuè narrat S. Mattæus à cap. 4. ad 12. coarctari poſse intra paucos illos dies; qui à mora in Capharnaum poſt nuptias interfuere ad proximum Paſcha expreſſum à S. Ioanne. et hoc eſse illud quod Matthæus c. 12. et Marcus 2. et Lucas 6. per Sabbbatum ſecundoprimum, et tranſitum per Sata Sabbato indicant.

4 Sed idem multo euidentius probatur, nam S. Ioannes poſt primum Paſcha commemoratum cap. 2. et alia geſta Ieroſolymæ eodem capite, et 3. refert veſu 22. veniſse Ieſum in Iudæam terram, et verſu 3. Ioannem ibidem tunc extitiſse baptizantem, et verſu 24. inquit: *Nondum enim miſſus fuerat Ioannes in carcerem*. At reliqui Euangeliſtæ ante illud Sabbatum ſecundoprimum, quo Chriſtus tranſiuit per Sata, narrauerant iam Ioannis capturam, et carcerem, nempe Matthæus cap. 11. et Marcus cap. 1. verſu 14. Ergo Paſcha hoc diſtinctum eſt, et poſterius primo illo, de quo S. Ioannes cap. 2. ſiue deinde ſit illud feſtum, de quo Ioannes cap. 5. ſiue non. Neque dicas Paſcha illud per Sabbatum ſecundoprimum indicatum, reduci poſse ad Paſcha illud, cuius meminit Ioannes cap. 6. vt nonnulli putant; Nam Paſcha de quo Ioannes cap. 6. verſu 4. fuit poſt ſatiata ferè quinque millia hominum, multiplicatis panibus quinque; At hoc miraculum fuit poſt tranſitum Chriſti per Sata Sabbato ſecundoprimo, & narratur poſt hæc à S. Matthæo cap. 14. verſu 14. & à S. Marco c. 6. verſu 37. & à S. Luca cap. 9. verſu 12. ergo non poſſunt ſine violentia

peruerſione ordinis hiſtoriæ Euangelicæ, confundi hæc duo Paſchata in vnum; & omnino fatendum eſt Paſcha illud Sabbati ſecundoprimi præceſſiſſe Paſcati, de quo Ioannes cap. 6. verſu 4. atq; adeo addito vltimo Paſchate in quo paſſus eſt Dominus, quatuor minimum, & non pauciora Paſchata inter Baptiſmum, & Reſurrectionem Chriſti neceſſario admittenda eſſe.

II. Opinio de Quinque Paſchatibus, & Annis quatuor ſolidis Prædicationis Chriſti.

5 HVic opinioni fauent quicumque à Baptiſmate Chriſti, ad nuptias in Cana vnum integrum annum interponunt, atque adeo vnum Paſcha, licet ab Euangeliſtis ne indicatum quidem, ita S. Thomas, & Caietanus in cap. 2. Ioannis Lect. 1. Hugo Cardinalis ibi, ac Durandus in Rationali. Sed opinionem de quintuplici Paſchate, & de 4. ſolidis annis prædicationis Chriſti, ac tribus inſuper Menſibus, expreſſius docuerunt Gerardus Mercator in Chronol. Genebrardus lib. 2. Chronici Barradius tomo 2. lib. 6. cap. 1. & lib. 9. c. 16. Pererius lib. 11. in Geneſim cap. 7. Suarez tomo 2. in 3. p. diſp. 30. ſect. 3. & diſp. 40. ſect. 1. Mariana de die mortis Chriſti cap. 10. Scaliger lib. 6. de emend. temporum pag. 551. Salianus tomo 6. ad annum Mundi 4081. num. 33. Langius de annis Chriſti par. 2. lib. 2. cap. 4. & 11.

Fundamentum plurium eſt, quod canit Eccleſia in feſto Epiphaniæ, *Tribus miraculis ornatum diem Sanctum colimus: Hodie ſtella Magos duxit ad præſepium: Hodie vinum ex aqua factum eſt ad nuptias: Hodie in Iordane Chriſtus baptizari voluit.* Quod inquit S. Maximus homil. 6. *poſteritati ſuæ fidelis mandauit antiquitas.* Et Rupertus l. 3. de diu. Offic. cap. 24. *Nunquid annum ſuæ ætatis trigeſimum, cuius initio baptizatus eſt, totum ſine diſcipulis exegit, & ita redeunte anno, eadem die illud admirabile ſignum primum coràm diſcipulis fecit? Ità ſanè credendum eſt, quomodo tria hæc, quæ ſuperius dicta ſunt, vna die celebrata eſſe, ſecundum Sanctæ Eccleſiæ auctoritatem, negare non poſſumus.* Dicere enim celebrari hæc tria ab Eccleſia, non quod facta ſint eodem die, ſed quia per illa tria manifeſta eſt Chriſti diuinitas, & ob analogiam ad Epiphaniam, perinde ac ſi eodem die facta eſſent, eſt eludere non ſoluere fundamentum huius opinionis, vt ait cum Toleto Salianus. At ſoluitur hoc fundamentum dicendo quædam eadem die anni Iuliani accidiſſe nempe Epiphaniam, & Baptiſmum die 6. Ianuarij, omnia verò illa tria, eadem feria 6. vt patet ex dictis ad finem capitis præcedentis. Atque ita Nuptiæ eodem anno Chriſti 30. labente inciderunt in feriam 6. diemq; 24. Februarij. Nec ob id neceſſe eſt expectare integrum annum, & Chriſtum, qui prædicationem ſuam à ieiunio poſt Baptiſmum inchoauit otioſum per integrum annum tacere.

6 Alterum fundamentum eſſe poſſent tria Paſchata expreſſa à S. Ioanne, & quartum ſignificatum antonomaſticè nomine *Feſti Iudæorum* à S. Ioanne cap. 5. Quintum verò ſignificatum ab alijs Euangeliſtis per Sabbatum ſecundoprimum, vel tranſitum per Sata Sabbato, quandoquidem hoc non poteſt reduci ad primum Paſcha nominatum à S. Ioanne cap. 2. vt oſtendimus nu. 3. & 4. nec ad Paſcha ſecundum expreſſum à S. Ioanne cap. 6. vt oſtendimus nu. 4. Sed reſpondemus aut diem feſtum nominatum à S. Ioanne cap. 5. non fuiſſe Paſcha, aut ſi fuit, fuiſſe illud idem, de quo alij Euangeliſtæ, occaſione Sabbati ſecundoprimi, & tranſitus per Sata Sabbato, nam præceſſit illi Paſchati, quod poſt multiplicationem quinque panum narrat S. Ioannes cap. 6 Quare nulla eſt reuera neceſſitas introducendi quinque paſchata ex Euangelio. Nam qui id faciunt, vt ſuſtineant opinionem de Natiuitate Chriſti diuerſam à noſtra, aliunde partim ex dictis, partim ex dicendis refutandi ſunt. Ipſe Scaliger in animaduerſionibus ad Euſebij Chron. pag. 171. fatetur, *in ſua de quinque Paſchatis aſſertione ſudandum ſibi, & rem aggredi, quæ inſaniam ſapiat, verumque eſſe in Euangelio Ioannis, quatuor tantum Paſchatum veſtigia extare.*

III. Opinio & verior de quatuor Paſchatis, & tribus Annis ſolidis, ac tribus circiter menſibus Prædicationis Chriſti.

7 HÆc Opinio eſt multo communior, & omnium illorum, qui ſtatuunt Chriſtum baptizatum anno 30. ætatis nuper inito, & mortuum anno 33. ætatis labente; vel baptizatum anno 31. ætatis nuper inito, & mortuum anno 34. ætatis labente; vel expreſſe dicunt prædicaſſe annos 3. ac totidem ferè menſes à baptiſmo initos: vt S. Ignatius epiſt. 5. ad Thrallianos dicens: *Triginta annos agens baptizatus eſt à Ioanne in veritate, & non in phantaſmate, & tribus annis prædicauit Euangelium, & fecit ſigna, & prodigia.* S. Epiphanius hæreſi 51. inter baptiſmum Chriſti, et paſſionem quatuor paria conſulum nominat, et niſi poſuiſſet Baptiſmum menſe Nouembri longè poſt Paſcha primi Conſulatus, quatuor vtique Paſchata, et tres annos integros numeraſſet. Euſebius lib. 1. hiſt. Eccl. cap. 12. negat prædicationem Chriſti quatuor annos totos incluſiſſe, et lib. 8. de demonſtr. Euang. inquit: *Omne tempus doctrinæ, & editionis miraculorum Saluatoris noſtri, fuit annorum trium cum dimidia.* Nec aliter habet in Chronico ex verſione S. Hieronymi, & in Chronographia Syncelli, Euſebius enim initium prædicationis Ioannis ponit anno 15. Tiberij, ſed baptiſmum Chriſti anno 16. & mortem 19. eſto Scaliger, vt Euſebium ad ſuam opinionem traheret in Chronico Græco addiderit de ſuo Chriſtum baptizatum anno 15. Tyberij. At Georgius Syncellus aliter interpretatus eſt Euſebium, & ex triennio prædicationis hanc opinionem firmat. Theodoretus in cap. 9. Danielis: *Cum annos tres cum dimidio ferè prædicaſſet Dominus, Sanctoſq; ſuos diſcipulos doctrinæ, & miraculis confirmaſſet; tunc paſſus eſt; & poſt crucem, mortem, & reſurrectionem, & ad cælos aſcenſum, & Sanctiſſimi Spiritus aduentum reliquum hebdomadis tempus Sancti Apoſtoli Hieroſolymis prædicantes &c.* Auctor quoq; operis imperfecti in Matthæum ait: *Chriſtus tribus annis, & ſex menſibus docuit*, nempe vſque ad Aſcenſionem. Philoponus lib. de Mundi creatione cap. 21. Prædicationem Chriſti, vſque ad Aſcenſionem, trium annorum interuallo cum parte notabili anni quarti extendit. Chronicon Alexandrinum, & Abulenſis in 2. parte Deſenſorij, Paſcha Paſſionis, ſeu *σταυρώσιμον*, appellant *quartum Paſcha*, nec plura, nec pauciora agnoſcit Tirinus in Chronico Sacro cap. 49. Salmeron prolegom. 38. & 39. & Grandamicus in Q. Euang. de ſupremo, & Natali die Chriſti lib. 2. cap. 1. Quid quod ipſe Dekerius par. 2. diſp. Theolog. theſi 3. ait ſibi exploratum eſſe nō plus quam triennium, & paucos inſuper Menſes deberi prædicationi Chriſti, cumq; admittat feſtum illud, de quo Ioannes c. 5. fuiſſe Paſcha, vtiq; quatuor Paſchata agnoſcit. In ipſo quoque Talmud libro *Midras Tehillim*, ideſt in expoſitione Pſalmorum; vt tradit Rabbi Ionathan, dicitur. *Tribus annis cum dimidio ſtetit præſentia in monte Oliueti dans vocem, & dicens: Quærite Dominum dum inueniri poteſt*, ex Oliueti enim monte aſcendit in cœlum.

8 His accedunt, qui vitam Chriſti ab Incarnatione definiunt annis 33. cum parte anni trigeſimi quarti, & baptiſmum eius inito anno 30. agnoſcunt, vt S. Hieronymus in cap. 42. Ezechielis: *Dominus triginta annorum venit ad Baptiſmum &c. & triceſimus numerus additis tribus, & parte tertia completur.* Et Beda de ratione temporum cap. 45. *Habet ni fallor Eccleſiæ fides Dominum in carne paulo pluſquam XXXIII. annos, vſque ad ſuæ tempora paſſionis vixiſſe, quia videlicet XXX. annorum fuerit baptizatus, ſicut Euangeliſta Lucas teſtatur, & tres ſemis annos poſt baptiſmum prędicauerit.* Id ipſum autem confirmat validiſſimo Eccleſiæ teſtimonio dicens. *Sancta ſiquidem Romana, & Apoſtolica Eccleſia, hanc ſe fidem tenere, & ipſis teſtatur indiculis, quę ſuis in cereis annuatim ſcribere ſolet, vbi tempus Dominicę Paſſionis in memoriam populis reuocans, numerum annorum triginta ſemper, & tribus annis minorem, quàm ab eius Incarnatione Dionyſius ponat, annotat.* Et addit exemplum allatum à ſuis fratribus Roma in cereis, in quibus notatus erat Annus ab Incarnatione 701. & à Paſſione 668. vt habent correcta exemplaria. Idcircò

Vcba-

Vrbanus in ſua Bulla Iubilæum ad 33. annos reduxit dicens: *Nos conſiderantes quòd numero huiuſmodi 33. qui fuerunt tempus vitę noſtri Saluatoris, quibus conuerſatus in Mundo, miro clauſit ordine ſui moras incolatus, plurima etiam alia, & grandia diuinarum ſcripturarum myſteria adaptari poſſunt, & vt iugi Saluatoris, & eorum, quę pro ſalute humani generis geſsit, & verbis docuit, & exemplis ſit memoria, de fratrum noſtrorum conſilio, & ſupradictis, & alijs iuſtis cauſis ad 33. reducimus Iubilęum.* Ipſamet B. Virgo reuelauit S. Brigittæ ſerm. 1. Angelico annos ſe triginta tres afflictam vitam traduxiſſe in benedicti filij ſui compaſſione, quia totidem annos paſſus erat, & conuerſatus in terris. Deniq; idem de annis 33. ab Incarnatione completis Nicetas in hiſtoria Græca, Nicephorus, Calliſtus lib. 1. cap. vlt. Albertus Magnus comm. in Epiſt. Dionyſij ad Polycarpum, Gerlandus, Lotaringius, Campanus, & Lucas Gauricus in computo Eccl. Antonius Sabellicus lib. 1. Ennead. 7. Io. Baptiſta Platina in vita Chriſti ſub finem.

9 Idipſum colligitur ex Euangeliſtis, nam præter tria Paſchata, quæ expreſsè nominat S. Ioannes cap. 2. verſu 13. & cap. 6. verſu 4. & cap. 12. aliud quoque capite 5. ſatis ſignificat dicens. *Poſt hęc erat dies feſtus Iudęorum, & aſcendit Ieſus Ieroſolymam*: vbi in margine Biblia Sixti V. feſtum hoc indicant eſse illud, quod præcipitur Leuitici 23. verſu 5. & Deuteronomij 16. verſu 1. videlicet feſtum Paſchatis, & pro tali accipitur à pleriſque Interpretibus, & ex Patribus Irenæus lib. 2. aduerſus hæreſes c. 39. ait: *Poſt hęc iterum aſcendit ſecunda vice ad diem feſtum Paſchę in Ieruſalem, quando Paralyticum, qui iuxta natatoriam iacebat, curauit.* Et Rupertus in cap. 5. Ioannis: *Hic Euangeliſta Paſchale feſtum non apertè exprimit, dum dicit indefinitè: erat dies feſtus Iudęorum, & aſcendit Ieſus Ieroſolymam, ſed ex ſuperioribus feſtum Paſchę fuiſſe intelligitur.* Et idem ſentiunt ibi, Ianſenius, Toletus, Emanuel Sà, Franciſcus Lucas, Cornelius à Lapide, & meritò, quia S. Ioannes alia feſta minora ſolet exprimere, puta Scenopegiæ, & Encæniorum, quando ergo dixit diem Feſtum Iudæorum, intelligi voluit antonomaſticè Feſtum feſtorum, quod erat Paſcha. Dixerat enim capite 4. verſu 35. quatuor menſes ſupereſse vſque ad meſsem, meſſis autem in Paleſtina incipiebat à Paſchali tempore, ergo feſtum quod proximo capite 5. nominat fuit Paſcha. Cum autem hoc feſtum Paſchatis ſecundo loco ponatur à S. Ioanne, & ante miraculum de quinque panibus multiplicatis, cui ſucceſſiſse tertium Paſcha refert cap. 6. & ſimiliter ante hoc miraculum referant alij Euangeliſtæ Matth. 12. Marcus 2. Lucas 6. tranſitum Chriſti per Sata Sabbato ſecundoprimo, quod multi de Sabbato immediatè ſequenti, Primum, & magnum Sabbatum, id eſt Paſchale interpretantur, ſequitur fuiſse idem Paſcha, quod Ioannes nomine *Feſti Iudęorum* indicauit, præſertim cum non poſſit illud Paſcha reduci ad primum, vel ad tertium expreſsum à Ioanne cap. 2. & 6. vt euicimus num. 3. & 4. Proinde ex Euangeliſtis probè intellectis quatuor tantummodo, ſed non pauciora Paſchata inter Baptiſmum, & Reſurrectionem Chriſti agnoſcenda ſunt.

10 Confirmatur hoc vehementer ex parabola ficei infructuoſæ, de qua Lucæ 13. per eam enim ſignificauit Synagogam nondum feciſse fructum deſideratum credendi in Chriſtum, quantumuis eſset iam annus tertius prædicationis; Hæc autem dicta eſse ſub finem anni illius, aut ineunte anno illo, in cuius Paſchate paſsus eſt Dominus, colligitur ex ordine ipſo S. Lucæ, rebuſq; geſtis ab eo tempore ad Paſcha Paſſionis.

CAPVT VIII.

De Paſchate, in quo CHRISTVS paſſus eſt, & controuerſijs circa illud hactenus excitatis.

CONCLVSIO VIII.

Neque CHRISTVS vno die anticipauit, nec Iudæi vno die poſtpoſuerunt legitimum tempus comedendi Agni Paſchalis, ſed vtrique illum comederunt ad veſperam diei decimæ quartæ à Neomenia ciuili computatæ, ac proinde Chriſtus in Azymo pane Corpus ſuum conſecrauit.

Prima pars negatiua Anticipationis.

1 PRima opinio fuit Græcorum, poſtquam Schiſmate ab Eccleſia Latina diuiſi ſunt, vt defenderent errorem ſuum, quo panem fermentatum conſecrant, aſſeruerunt enim Chriſtum vno die anticipaſſe legitimum Paſchatis, ſeu Paſchalis agni comedendi diem, & manducaſſe Paſcha cum diſcipulis ſuis die 13. primi menſis, quo licebat veſci pane fermentato. Fundamentum eorum eſt, quia Ioannes cap. 13. ait: *Ante diem feſtum Paſchæ ſciens Ieſus, quia venit hora eius &c. & cœna facta &c.* Ergo Cœna illa in qua conſecrauit in pane corpus ſuum facta eſt ante legitimum feſtum Paſchatis; & cap. 18. de die, quo Chriſtus Crucifixus eſt, Iudæos prætorium ingredi noluiſse, *ne contaminarentur, ſed vt manducarent Paſcha*, & de eodem die cap. 19. *Erat autem Paraſceue Paſcha, hora quaſi ſexta*, ergo facto veſpere huius diei, & deſinente feria 6. Iudęi communiter manducauerunt Paſcha, id eſt Agnum Paſchalem. Pro hac opinione Petauius lib. 12. de doctr. tempor. cap. 15. adducit opuſculum cuiuſdam Petri Alexandrini aſſerentis pro ſe Hippolytum Portuenſem, Apollinarem Hierapolitanum, Clementem Alex. lib. de Paſchate; affertur ab alijs Euthymius in cap. 26. Matth. Nicephorus lib. 1. hiſt. cap. 23. videnturq; fauere his S. Chryſoſtomus homil. 82. in Ioannem ad illa verba: *vt non contaminarentur, ſed vt manducarent Paſcha*, dicens. *Paſcha ſcilicet agnum, quem eo die comeſturi erant, Chriſtus enim pridie fecerat Paſcha, vt reſeruaret cædem ſuam in Paraſceue, quando Paſcha ſecundum antiquam inſtitutionem celebrandum erat.* Quibus verbis vtitur Theophylactus in cap. 18. Ioannis: Sed & S. Cyrillus Alex. lib. 12. in cap. 2. Ioannis nomine Paſchatis intelligit agnum Paſchalem. Fauent denique Origenes tr. 35. in Matth. & Epiphanius hæreſi 50. quatenus dicunt, Chriſtum mortuum eſſe Luna 14. eo enim die videtur immolandus fuiſſe in Cruce, quo comedendus erat, & conſumendus agnus Paſchalis, tanquam figura mortis Chriſti.

2 Verùm quidquid ſit de Iudæis alijs, & tranſlatione Paſchatis ab ipſis facta, ſiue ex ſuperſtitione, ſiue ex falſo Cyclo, ſiue alia de cauſa, certum eſt CHRISTVM non violaſse legem diuinam Paſcha comedendo, & celebrando ante legitimum tempus, nec oppoſitum ſine errore defendi poſse, licet enim Dominus eſset etiam Sabbati, & cuiuſcunque feſti, profeſsus tamen erat ſe non veniſse ſoluere legem, ſed adimplere, idque præſtiterat tum in Circumciſione, & in Purificatione, & in mittendis leproſis ad Sacerdotes, tum in alijs Paſchatis celebrandis, immò cum exemptus eſset à debito ſoluendi cenſum, illum tamen ſoluit, ne ſcandalizarentur alij. Deinde ſi Iudæi illum calumniati erant toties, quod Sabbatis curaret ægrotos, quod vtique fieri licebat, dicendo. *Non eſt hic homo à Deo, qui Sabbatum non cuſtodit*, quanto magis id dixiſsent ſi in Feſto Feſtorum omnium legem Paſchatis violaſset, & eo tempore, quo ſatagebant, vt inuenirent teſtes, ſaltem falſos contra ipſum, hoc recentiſſimo, & quoad forum externum probabiliſſimo crimine vſi eſsent coram Caipha, & Pilato? nec

Iudas

Iudas id illos celaſſet. Igitur nemo non dicam pius, ſed ne prudens quidem, ac ſanæ mentis admiſerit Chriſtum ſcienter præuaricatorem legis adeo ſolennis fuiſſe, & à legitimo Paſchatis agendi tempore receſſiſſe. Cum Numeror. 9. dictum ſit. *Si quis mundus fuerit, & non occupatus itinere, & omiſerit celebrare Paſcha anima eius eradicabitur de populo ſuo, eo quòd non obtulit Sacrificium Domino tempore debito.* Quare ſi quid tria illa Ioannis loca, & paucorum Patrum probant, dicendum potius eſt Chriſtum legitimo quidem tempore Paſcha comediſſe, Iudæos autem vitio aliquo poſtpoſuiſſe in manducando Paſchate vnum diem, ſed reuera illa loca neutrum euincunt, & ex dicendis contra ſecundam opinionem à fortiori deſtruentur fundamenta primæ huius.

Secunda pars negatiua poſtpoſitionis.

3 SEcunda opinio eſt, Chriſtum quidem legitimo die Paſcha celebraſſe ad veſperam diei 14. ſed viſum anticipare, quia Iudæi poſtpoſuerunt vno die, cauſam autem poſtpoſitionis alij aliam adducunt, omnes tamen vim magnam faciunt in verbis S. Ioannis pro prima opinione adductis. Quidam dicunt à tempore templi ſecundo inſtaurati, introductam fuiſſe conſuetudinem transferendi ferias ad vitandum concurſum duorum feſtorum immediatè ſibi alioqnin ſuccedentium, illo autem anno decimamquartam Lunæ diem ex Cyclo, vel Phaſi prima æſtimatam, incidiſſe in feriam quintam, & futurum fuiſſe, vt feſtum Aaymorum caderet in feriam 6. immediatè ante Sabbatum, qui erat ſemper feſtus dies, ideoque quod faciendum erat feria 5. translatum fuiſse in feriam 6. in eiuſq; veſpera Paſchalem agnum manducatum eſſe à Iudæis, & diem feſtum Azymorum in Sabbatum concurriſſe, & propterea feriam 6. denominatam fuiſſe tanquam decimamquartam Lunam, quæ alioquin fuiſſet decimaquinta. Ita ferè ex neſcioquo Gamaliele Paulus Burgenſis in cap. 26. Matthæi, Io. Henſenius præfatione ad Euthymium, Paulus Foroſempronienſis Epiſc. par. 2. ſummæ lib. 5. ſub finem, Gagneius in cap. 18. Ioannis, Ianſenius in Concordia cap. 41. & 128. Catharinus lib. 2. contra Caietanum, Io. Lucidus de vero die Paſſionis Chriſti c. 9. Ioſephus Scaliger lib. 2. de emend. temp. pag. 106. & lib. 6. à pag. 566. & in prolegom. p. 28. Emmius lib. 4. rerum Chron. Sigonius lib. 3. de Rep. Hebr. cap. 9. Georgius Heruartus cap. 177. ſuæ nouæ Chronol. vbi ea Seder Olam refert cauſam eſſe, ne dies ſolemnis Paſchæ in feriam 2. 4. aut 6. celebraretur, Maldonatus in c. 26. Matth. & Mariana in notis, Onuphriuſq; inclinat lib. 2. in Faſtos ad annum Vrbis 786. ſed præter argumenta infra adducenda pro identitate diei celebrati Paſchatis à Chriſto, & à Iudæis; affirmat Petauius lib. 12. cap. 15. conſultos à ſe Hebræorum peritiſſimos dixiſſe morem hunc transferendi ferias ſerò, & multo poſt Chriſti tempus introductum, & alij quidem ſexto Chriſti ſeculo, alij multo ſerius eam eacogitatam aiebant. Langius quoq; lib. 2. de Annis Chriſti parte 2. cap. 6. docet ea ipſa Miſchna, & Talmude, non fuiſse hanc translationem feriarum antiquam, cum Thalmudici in Cod. Peſachim cap. 7. de agno præcipiant: *Oſſa, & nerui, & reliqua comburuntur XVI. Niſan, & ſi ea ſit Sabbathum XVII. ſi 16. Niſan eſt Sabbathum*, ergo 15. Niſan eſt feria ſexta, & dies feſtus Aaymorum. Alia multa in hanc rem profert Langius, & præcipuè illud Aben Ezra in c. 23. Leuitici. *Quoniam ex Miſchna, & Talmude manifeſtum eſt, Paſcha in Bedu, ſeu feriam ſecundam, quartam, & ſextam incidiſſe*, & librum qui nomine Gamalielis circumfertur, ſuppoſiticium eſſe.

4 Alij autem putant Iudæos procraſtinaſſe Paſcha ob extraordinarium occaſionem, quam obtulit illis Iudas capiendi, & interficiendi Chriſtum, in quo negotio occupati differendam agni Paſchalis manducationem in craſtinum decreuerunt. Sed hæc cauſa omnino improbabilis eſt. Nam biduo ante Paſcha conſilium fecerant, vt IESVM dolo tenerent, & occiderent, *ſed non in die feſto, ne fortè tumultus fieret in populo*, vt narratur Matth. 26. & Marci 14. & Lucæ 22. dicitur eos *timuiſſe plebem*; Multo ergo magis timuiſſent tumultum, ſi in tanto concurſu Iudæorum Ieroſolymam, tantum odium in Chriſtum manifeſtaſſent, vt ordinem dierum feſtorum, ac ſolemnium perturbarent; illi præſertim qui videri volebant non odio perſonæ Chriſtum perſequi, ſed zelo boni publici, & legis ſeruandæ. Nec verò aut tempus ſufficiens, aut vlla ratio probabilis ſuppetere potuit, vt tantæ multitudini perſuaderent translationem diei feſti, cum poſſent facilius detinere Chriſtum in cuſtodia per duos treſue dies. Ad hæc antequam Iudas exploraſſet locum vbi Chriſtus manducauit Paſchalem agnū, & oppurtunitatem illius capiendi maniſeſtaſſet ipſis, accepiſſetq; ab eis Satellites, neſcire poterant, quo determinato tempore captura illa eſſet ſucceſſura, ipſiſque ex inſperato accidit illa nocte, qua iam ad veſperam agnus Paſchalis manducandus fuerat; ergo iam illum manducauerant, nec antea potuerant facere decretum de translatione feſti, cùm potius decreuiſſent ne caperetur in die feſto: Cùm autem præter intentionem, ac ſpem oblata eſſet occaſio, timerentq; ne die ſequenti vulgata captura populus, & plebs tot miraculis, ac beneficijs Chriſto obſtricta, & deuota illum liberare conaretur, præcipitanda omnia duxerunt, & manè inito conſilio, illum adduxerunt ad Pilatum, & quia erat dies feſtus Azymorum, quo non licebat ipſis in foro iudiciali criminalem cauſam intendere, ac mortis reum peragere quenquam, ideo noluerunt introire in prætorium, ne irregulares fierent, & immunditia legali contracta, non poſſent reliqua Sacrificia paſchalia celebrare. Ergo ſi erat ille dies feſtus Azymorum, non procraſtinarunt illum, vel ſi procraſtinarunt illum, iam non erat dies feſtus, & potuiſſent introire prætorium. Quod argumentum militat contra quamcunque cauſam eacogitabilem translationis illius feſti, vltra diem debitam. Audiamus tamen quid alij dicant.

5 Petauius lib. 12. de doctr. temp. c. 15. & 16. exiſtimat Iudæos non omnes, ſed pleroſque (illum enim, cum quo Chriſtus fecit Paſcha in ipſius cœnaculo legitimo tempore celebraſſe) Paſcha poſtridie, quàm oportebat celebraſſe ex vitioſo Cyclo, nititurque auctoritate Epiphanij explicata in animaduerſionibus, vbi Petauius pag. 183. incertitudinem Neomeniarum Iudaicarum probare contendit ex eo, quod Synedrium toto die triceſimo conſidens, ſi nullus teſtis aduenisset affirmans viſam ſibi primam Lunæ phaſim, ſurgeret, & menſem iuxta regulas kalendarij ſui determinaret ſummo mane neomeniam indicendo die trigeſima prima; at ſi poſt aliquot dies teſtes de longinquo adueniſſent, & ſeueriſſimè interrogati affirmaſſent, viſam ſibi nocte triceſima Lunam, tum Synedrium corrigendo initium menſis iubebant à nocte illa triceſima numerari dies menſis. Sed hinc potius oppoſitum eius, quod Petauius intendit, probaretur. Nam ſi Chriſtus quartam decimam diem numerauerit à Neomenia correcta iam per Synedrium, ergo cum Iudæis Paſcha celebrauit; at ſi numerauit à Neomenia non correcta, ſed indicta à Synedrio prima vice, ipſi autem à Neomenia correcta, & retrotracta, ergo illis dies 14. præceſſit diem 14. à Chriſto numeratam, & ita Iudæi non poſtpoſuerunt, ſed anticiparunt, & pridie quàm Chriſtus, manducarunt agnum Paſchalem. Deinde Chriſtus non ſe accommodando correctioni Synedrij peccaſſet, aut ſaltem dediſset magnam occaſionem ſcandali, & accuſationis ſui, quod nefas eſt dicere; quam porrò implicati ſint Cycli, quos Petauius ex Epiphanio deducere conatur, & ipſe Epiphanius hæreſi 51. docet Langius lib. 1. capite de Anno Iudaico. Interim ſatis eſt ſcire, ſi Iudæi biduo errarunt in anticipando Paſchate, vt ex Epiphanio colligit Petauius, multo magis erraſſe Chriſtum (quod impium dictu eſt) vno die Iudæos anticipando, ſic enim erraſſet triduo.

6 Gerardus Voſſius in tractatu de annis Chriſti vnà cū Petito cenſet, Iudæos vno die poſt Chriſtum Paſcha celebraſſe, quia ante Æquinoctium Paſcha nolebant agere, anno autem illo, diem XIV. Niſan incidiſſe in diem 24. Martij vno die ante Æquinoctium ciuile; ſupponit autem Voſſius Iudæos vſos Octaeteride Cleoſtrati, & huius Cyclum incœpiſſe ab Anno Iuliano 45. Quæ gratis dicta ſunt, & contra veras regulas Kalendarij Hebraici, tam recentis, quàm antiqui, vt patet ex *Maiemonide in Kidus hahodes* cap. 4. parag. 2. vbi præcipitur. *Si Tekupha Niſan* (ideſt vernum Æquinoctium) *incidat in XIV. Niſan aut poſt, intercalandum illo anno menſem, & ex Niſan faciendum ſecundum Adar.* Sed nunquam ratione Æquinoctij præcipitur, aut permittitur intercalatio vnius diei. Præterea ſi hoc receptum fuiſſet vſu communi, Chriſtus quoque ſe illi

accommodaſſet; cum ea conſuetudo vim legis haberet.

7 Ludouicus Capellus ait Iudæos Alexandrinos, & alios Conſultiores Tabularum Aſtronomicarum diem XV. Niſan ea Syzygia Lunari, vel ex medijs motibus computaſſe, & cum his Chriſtum Paſcha celebraſſe, alios verò Iudæos, iuxta ritum proprium Iudæorum ea prima Phaſi Lunæ, dies menſis Niſan computaſſe, ſed quid Chriſto cum Alexandrinis? nonne oportebat eum Iudæorum communes ritus potius ſeruare? & non dare occaſionem Ieroſolymitanis principibus Sacerdotum accuſandi ipſum tanquam peregrinæ, ac nouæ ſectæ addictum? Quanquam inueriſimile eſt in eadem Vrbe Ieroſolyma fuiſſe toleratum hoc Schiſma, & totis illis diebus Azymorum diuerſis diebus ſacrificia, & reliquas cæremonias peractas à diuerſis Sectis. Denique ex Euangeliſtis ſimul collatis infra conſtabit eodem die Chriſtum, & Iudæos Ieroſolymis Paſcha egiſſe.

8 Vuilhelmus Langius lib. 2. de annis Chriſti part. 2. cap. 6. docet, ſicut olim ex Ioſepho, Phariſæi, & Eſſæi traditiones ſequebantur, Saducæi verò ſolas Scripturas, ita poſteà omnes Iudæos in duas Sectas diuiſos fuiſſe, nempe *Talmudicorum*, & *Karræorum*. Talmudici, ſeu Traditionales traditionem ita venerantur, vt Scripturam illi poſtponant, vel ex traditione explicent; at Karræi, ſeu Scripturarij Scripturas primo loco habent, ſecundo autem traditiones, & placita maiorum. Vtrique tamen in determinandis Neomenijs Phaſi prima Lunæ vtuntur, ſed diuerſo modo, quando Phaſis haberi non poteſt. Siquidem Talmudici, quando Luna die 30. non apparet, vel de hoc non ſunt teſtes idonei ſufficienter examinati, Menſem illum dierum 30. ſtatuunt, ita vt dies 31. ſit Neomenia menſis ſequentis. Karræi autem expectant diem 31. & ſi eo die Luna videatur paucis horis ante occaſum Solis, dies antecedens pro Neomenia eſt habendus, & dies, quo ſic viſa eſt Luna, eſt ſecunda dies menſis. Hinc fit, vt aliquando dies qui ſecundus eſt Karræis, ſit Talmudicis primus. Anno itaque 33. Chriſti, ait Langius die 19. Martij Nouilunium verum Ieroſolymis contigit poſt meridiem hor. a 5. nec illo veſpere Luna videri potuit, ideoq; Talmudici Neomeniam Niſan conſtituerunt die 20. Martij, & diem 15. Niſan, ideſt primam Azymorum celebrarunt die 3. Aprilis. Sed quia die 20. Martij Luna videri potuit duabus circiter horis ante occaſum Solis, ideo Karræi Neomeniam Niſan ſtatuerunt die 19. Martij, & diem 15. Niſan die 2. Aprilis, Chriſtus autem, cum Karræis celebrauit Paſcha, & neutri errarunt. Sed Langius tria probare debebat, quæ diſſimulauit. *Primò* ſcilicet duas has Sectas extitiſſe, aut tales regulas obſeruaſſe tempore Chriſti; *Secundò* viſam fuiſſe de facto Lunam die 20. Martij ad veſperam, non valet enim argumentum à poſſibili ad de facto; nam potuerunt obſtare nubes toto illo die, quo caſu Karræi cum Talmudicis conueniebant in Neomenia ſecunda; *Tertiò* Chriſtum adhæſiſſe Karræis potius, quàm Talmudicis, præſertim cum Langius expreſſè dicat. *Membra præcipua Synedrij traditionum maximè ſtudioſos fuiſſe.* Ergo potius Traditionarijs, & Talmudicis debuit ſe conformare Chriſtus. Sed quandiu non oſtenditur oppoſitum, eſto poſt deſtructum Templum, & diſſipationem Iudæorum ſectæ diuerſæ ortæ ſint, & in diuerſis locis alij aliter Paſcha celebrarint, aut Neomeniam Niſan inſtituerint, tempore tamen Chriſti non poſſum credere Pontificem Iudæorum, & præcipuam partem Synedrij permiſiſſe vt diuerſo die feſtum Azymorum celebraretur, & aliter, quam ipſi ſtatuiſſent.

Tertia pars affirmatiua ſolennitatis diei eiuſdem Paſcatis à CHRISTO omnibuſque Iudæis celebrati.

9 TErtia itaq; opinio eſt eadem prorſus die CHRISTVM Dominum Paſcha celebraſſe, qua Iudæi reliqui; ita ſupponit S. Chryſoſtomus homil. 82. & 85. in Matthæum, & ex Chryſoſtomo Photius num. 116. dicens. *Conſiderare oportet enim, quod Chryſoſtomus, & Eccleſia dicunt eum perfeciſſe myſticam cœnam legitimo tempore,* & S. Ambroſius Epiſtola 83. S. Auguſtinus Epiſ. 86. S. Gregorius Nazianzenus orat. 2. de Paſchate, Theophilus Alex. Epiſt. ad Theodoſium apud Bedam de ratione temp. c. 57. Anatolius Laodicenus apud Euſebium lib. 7. cap. 26. Victor Antiochenus in cap. 14. Marci, Theophilactus in Matth. 27. Theodoretus in Exodum q. 24. Origenes tract. 33. in Matth. S. Cyprianus Serm. de cœna Domini, S. Anſelmus lib. 2. de Imagine Mundi cap. 17. Beda ſupra, & Rupertus in Expoſit. Euangel. Abulenſis 2. parte defenſorij cap. 8. Baronius Anno Chriſti 34. num. 29. Emmanuel Sà in notis, Toletus in cap. 13. & 18. Ioannis annot. 3. & 5. Suarez tom. 2. in 3. par. diſp. 40. ſect. 4. Baradius tomo 4. lib. 1. cap. 6. & lib. 7. cap. 3. Salianus tomo 6. in præfat. & ad Mundi annum 4086. num. 29. Pinius in Chriſto Crucifixo titulo 5. loco 2. Grandamicus Q. Euang. de die ſupremo, & Natali Chriſti cap. 4. parag. 2. nu. 13.

10 *Primò* hæc ſententia colligitur ex Euangeliſtis, qui de die illa, in qua Chriſtus cœnam Paſchalem peregit, loquuntur tanquam de die vulgò nota, & deputata ex communi ſenſu ad ſolemnem agni Paſchalis eſum, & eodem modo CHRISTVS ipſe locutus eſt Matth. 26. dicens: *Scitis quia poſt biduum Paſcha fiet;* non dixit *faciemus*, ſed *fiet*, nempe ab omnibus, & communiter; & vndenam ſciebant hoc diſcipuli eius, nunquid ex peculiari documento Chriſti? minimè: ſed ea notoria conſuetudine, & publica notitia; & verſu 17. *Prima autem die Azymorum acceſſerunt diſcipuli ad IESVM dicentes, vbi vis paremus tibi comedere Paſcha?* prima dies Azymorum erat 14. dies Menſis, qua oportebat exterminare fermentum, iam ergo illa dies aduenerat, & hanc eſſe primam diem Azymorum ſciebant, ac ſupponebant, vt rem notiſſimam, ideoque non interrogarunt de tempore, de quo ne ſuſpicandum quidem erat, ſed de loco vbi, et apud quem vellet agere Paſcha. Et verſu 19. *Apud te facio Paſcha cum diſcipulis meis*, ideſt tecum, & eo die, quo, & Tu. Marci vero cap. 14. verſu 12. ſcriptum eſt: *Et primo die Azymorum quando Paſcha immolabant &c.* Græcè ὅτε τὸ Πάσχα ἔθυον, ideſt omnes ſimpliciter, & ſine vlla reſtrictione, et Lucæ 22. verſu 7. *Venit autem dies Azymorum, in qua neceſſe erat occidi Paſcha;* qua quæſo neceſſitate? nonne legis, quæ omnes obligabat? vbi præclarè Hilarion ait S. Lucam oſtendere neceſſitatem legis, non libertatem voluntatis, addítq; ex mente Theologorum ſapientium, definiendum eſſe Chriſtum Crucifixum propria die Luna 15. quæ erat Paraſceue. Nec aliter loquitur, aut ſupponit S. Ioannes nam c. 11. ait verſu 55. *Proximum autem erat Paſcha Iudæorum*, et c. 12. *IESVS ergo ante ſex dies Paſcha venit Bethaniam*, et verſu 12. *In Craſtinum autem turba multa, quæ venerat ad diem feſtum &c.* vbi celebritatem palmarum deſcribit; ſupponit ergo notum diem Paſchatis, alioquin non ſatis docuiſſet quodnam eſſet illud Paſcha, ante quod ſexta die venit Chriſtus Bethaniam, et die ſequenti, ideſt quinta exceptus eſt cum ramis palmarum ingreſſuſq; Ieroſolymam; ſed quia id notiſſimum erat, Eccleſia in S. Ioanne fundata celebrat palmarum feſtiuitatem die Dominica, nempe quinta ante Paſcha, ideſt ante feriam 5. in cuius veſpera comedendus erat agnus Paſchalis. Quando autem capite 13 ait Chriſtum cœnaſſe. *Ante diem feſtum Paſchæ*: accuratiſſimè locutus eſt; non dixit enim *ante Paſcha*, ſed ante diem feſtum Paſchæ, quia dies 14. Niſan ad cuius veſperam pertinebat eſus agni Paſchalis non erat dies feſtus, et nomen ἑορτή, ſignificat celebritatem, quæ de die facienda erat die 15. Niſan.

11 *Secundò* aliter idem ex Euangeliſtis confirmatur: Nam Matth. 27. verſu 15. narratur: *Per diem autem ſolemnem conſueuerat præſes populo dimittere vnum vinctum quem voluiſſent: congregatis ergo illis &c.* & idem refert Marcus c. 15. num. 5. et S. Lucas cap. 23. num. 16. *Neceſſe autem habebat dimittere eis per diem feſtum vnum.* Ergo et Pilatus, et Populus ſciebat communiter, illum diem eſſe diem feſtum ſolemnem, et ſolito ritu recurrentem, quo neceſſe erat dimittere vnum vinctum, nec poterat differri in alterum diem. Alioquin Pilatus expectaſſet ſequentē diem, ſi ſciret Iudæos nondum manducaſſe agnum Paſchalem, ſed perendinaſſe, et tranſtuliſſe ſolemnitatem Azymorum in diem ſequentem. Sed et ipſi Principes Sacerdotum, et Seniores populi adeo certi erant diem illum, quo apud Pilatum ſatagebant, vt Chriſtus ab eo reus mortis iudicaretur, eſſe diem feſtum, vt ad vitandam irregularitatem, et immunditiam legalem, quam contraxiſſent agendo partes accuſantium, et in foro contentioſo, et quæſtione criminali, vt noluerint ingredi prætorium, atteſtante Ioanne cap. 18.

verſu 28. *Erat autem mane, & ipſi non introierunt in prætorium, vt non contaminarentur, ſed vt manducarent Paſcha.* Erat ergo illa dies ſolemnitas, & dies feſtus Azymorum, alioquin ſi fuiſſet dies 14. Niſan penes Iudæos, licuiſſet ipſis introire in prætorium. Sanè mirùm videbitur Pilatum non diſtuliſſe iudicium poſt feſta Paſchalia, vt poſſent introire prætorium, & cauſam iuxta leges iudiciales, & capitis ordinatim peragere, ſicut Herodes cuſtodiuit poſtea Petrum volens poſt Paſcha producere eum populo, ſed DEVS iam decreuerat ſolemnem hunc diẽ morti Chriſti, ideoq; permiſit Pilatum, & Iudæos cæca quadam perturbatione ordinis iudicialis præcipitare ſententiam. Hic porrò recolendum eſt quod Leuitici 23. verſu 6. præcipitur. *Quarta decima die menſis ad veſperam, Phaſe Domini eſt, & quinta decima die menſis huius ſolemnitas Azymorum Domini eſt*, quod repetitur Numerorum 28. verſu 16.

12 *Tertiò* nulla eſt neceſſitas, aut probabilior ratio aſſerendi CHRISTVM diuerſo die Paſchalem agnum manducaſſe, ab ea qua Iudæi reliqui communiter illum manducarunt; & è contrario ex Euangeliſtis, vt ſupra num. præc. oſtenſum eſt, ipſaque ratione conformitatis debitæ cum die decreta à principibus Sacerdotum, neceſſe eſt dicere oppoſitum; ergo &c. Nam ſi qua eſt neceſſitas maximè triplex dictum S. Ioannis Euangeliſtæ à Græcis, alijſue adduci ſolitum; ſed inde nulla eſt talis neceſſitas. Primo enim non illud, quod cap. 13. dicitur. *Ante diem feſtum Paſchæ*. Chriſtum ſurrexiſſe à cœna facta: nam, vt ſupra expoſui, veſpere facto diſcubuit cum diſcipulis, & manducauit agnum Paſchalem veſpere inquam decimæ quartæ diei, quæ nondum erat feſtiua, ſed dies ſequens, nempe 15. Menſis Niſan, iuxta Leuitici locum nuperrimè adductum. Et quamuis dies apud Hebræos ab occaſu Solis inciperet, ideoque & dies 15. Niſan ab occaſu Solis incœperit, Phaſe tamen, ideſt Agni eſus feſtinanter ad veſperam factus, pertinebat ad finem potius diei 14. quàm ad initium diei 15. & multo minus ad diurnam partem diei naturalis, in qua celebranda erant Sacrificia, ſcitè igitur cœnam Chriſti, & Phaſe ante feſtum Paſchæ fuiſſe dixit Euangeliſta.

Secundo dictum illud capite 18. Ioannis verſu 28. *Vt non contaminarentur, ſed vt manducarent Paſcha*, non eſt reſtringendum ad ſolum agnum Paſchalem 14. die ad veſperam comedendum, ſed intelligendum de alijs ouibus, & bobus die 15. & ſequentibus, quæ immolari debebant, iuxta illud Deutoronomij 16. verſu 2. *Immolabiſque Phaſe Domino Deo tuo de ouibus, & de bobus*; ſic, & ſeptuaginta: *Immolabis Paſcha Domino Deo tuo oues, & boues*, vbi habetur Πάσχα. Summunt enim pro eodem Phaſe, & Paſcha. Sic 2. Paralipom. c. 35. ſcribitur Ioſias *feciſſe Phaſe Domino, quod immolatum eſt quarta decima die menſis primi*, poſtea recenſentur multa millia ouium, & boum ab eo collata ad ſacrificium, quod die toto ſequenti celebratum eſt, & ipſum ibi Phaſe, ſeu in Hebræo *Peſach*, ſeu *Peſachim* non ſemel vocatur, vt vertunt Pagninus, & Vatablus.

Tertiò quando S. Ioannes cap. 19. verſu 14. ait: *Erat autem Paraſceue Paſchæ hora quaſi ſexta*, non ſignificat fuiſſe diem, qua præparanda eſſent omnia ad Paſchalem legẽ implendam neceſſaria, aut præcedentem eſui agni Paſchalis tanquam peruigilium Paſchæ, ſed illam Paraſceuem Sabbato præcedentem, quæ in Paſchalem hebdomadam inciderat, ſeu feriam ſextam illam, quæ ad dies Paſchales pertinebat; ſicut in Breuiario, & Miſſali Romano dicitur Dominica Epiphaniæ, Aſcenſionis, Corporis Chriſti &c. quæ incurrit intra octauas harum ſolemnitatum. Aliunde autem nuſquam in Sacra Scriptura legitur alia Paraſceue, niſi quæ ad Sabbatum pertinet, & de hac vna dictum eſt Exodi 16. *Die ſexto parent quod inferant*, redditurq; ratio. *Requies Sabbati ſanctificata eſt Domino cras, quodcunque operandum eſt facite, & quæ coquenda ſunt coquite*; vtique hodie, Paraſceue enim inſtituta fuit ad cibos præparandos, quos fas non erat die Sabbati præparare, at id erat ſolius Sabbati priuilegium, ſeu requies ſanctificata, ergo vni Sabbato deſeruiebat Paraſceue, alijs enim diebus feſtis extra Sabbatum licebat coquere cibos etiam Paſchalibus, iuxta illud Exodi 12. *A primo vſque ad ſeptimum nihil operis facietis exceptis his, quæ ad veſcendum pertinent*. Licebat etiam ſepelire mortuos, vt patet ex Tobiæ cap. 2. Sic Ioſue Arimathenus, & Nicodemus die Azymorum licet feſto, & ſolemni emerunt Sindonem, & aromata antequam Sabbatum incœperit. Dicitur verò magnus ille dies Sabbati, qui ſucceſſit, quia in feſta Paſchalia incidit. Non eſſe verò neceſſarium hanc diuerſitatem inducere, vt verificetur Chriſtum fuiſſe in corde terræ tribus diebus, & tribus noctibus conſtabit ex dicendis capite ſequenti.

CAPVT IX.

De Feria, qua CHRISTVS Mortuus eſt, & Reſurrexit, & qua ratione fuerit in corde Terræ tribus diebus, & tribus noctibus.

CONCLVSIO IX.

Certum eſt apud Catholicos CHRISTVM reſurrexiſſe à mortuis feria prima, ſeu die Dominica; mortuum verò eſſe feria ſexta, ſeu die immediatè Sabbatum præcedente, & ea ratione fuiſſe in corde terræ, qua Ionas fuerat in ventre Ceti tribus diebus, & tribus noctibus, ſeu quia ſatis fuit ad verificandum, eum reſurrexiſſe tertia die, à die mortis incluſiuè computata; nec ideo minus immò magis ſtetiſſe promiſſis, quàm ſi vſque ad horam nonam feria ſecunda reſurrectionem ſuam diſtuliſſet.

Prima pars de Dominica Reſurrectionis.

1 PRimò ex Euangeliſtis conſtat eo die Chriſtum ſurrexiſſe à mortuis, qui immediatè Sabbato ſucceſſit, hic autem non alius fuit, quam feria prima, quam Hebræi, & Syri *Primam Sabbati*, ſeu *vnam Sabbati* vocant dicitur enim Matthæi 28. *Veſpere autem Sabbati, quæ luceſcit in prima Sabbati, venit Maria Magdalena, & altera Maria videre ſepulcrum*, & additur Angelum ipſis dixiſſe; *non eſt hic: ſurrexit enim ſicut dixit*; Nomine autem veſpere luceſcentis in prima Sabbati intelligi poſſet, vel initium noctis, quo ob crepuſculum veſpertinum aer luceret, aut etiam in quo luceret ſtella Veneris dicta Heſperus, ſeu Veſperugo, à quo tempore incipiebat dies Hebræis; vel intelligi poteſt nox ipſa, iuxta illud Geneſis primo. *Factumque eſt veſpere, & mane dies vnus*, ideſt ex nocte, ac die conſtans, ita tamen, vt peruenerint ad monumentum illa parte noctis, in qua ſiue ob ſtellam Luciferum dictam, ſiue potius propter ordinarium crepuſculum matutinum luceſceret aer, quod magis conſonum eſt alijs Euangeliſtis, nam Marci 16. dicitur; *Et cum tranſiſſet Sabbatum Maria Magdalena, & Maria Iacobi, & Salome emerunt aromata, vt venientes vngerent IESVM. Et valde manè vna Sabbatorũ veniunt ad monumentum orto iam Sole*. At Lucæ 23. in fine de mulieribus illis dicitur notato loco ſepulchri reuertiſſe, ac emiſſe aromata, & vnguenta, & Sabbato quidem ſiluiſſe propter mandatum, ſiue quia parauerunt illa, non quidẽ Sabbato cuius initium imminebat, quando ſepultus eſt Dominus, dicente Luca, ibidem, *& dies erat Paraſceues, & Sabbatum illuceſcebat*, ſed tranſacto Sabbato; vel quia aliquæ ex illis ſtatim, aut partem aromatum parauerant aliæ verò, vel eædem, ſed reliquam partem aromatum initio noctis Sabbato ſuccedentis, parauerunt. Capite autem 24. Lucæ dicitur, *Vna autem Sabbati valde diluculo venerunt ad monumentum &c.*

Videtur tamen Maria Magdalenæ præ feruore præcurriſſe alijs mulieribus, cum Ioannis 20. dicatur: *Vna autem Sabbati, Maria Magdalene venit manè, cum adhuc tenebræ eſſent ad monumentum*. Quibus locis, non poteſt intelligi nomine Sabbati, niſi determinatus ille dies, qui Paraſceuæ ſucceſſit, cuius tranſitus expectandus fuit, quieſcendumq; ab itinere.

2 Ex traditione Apoſtolica conſtat Paſcha ideo celebrandum Dominica die ſeu feria prima à Chriſtianis, quia eo die Chriſtus reſurrexit, vt iam oſtendimus libro 1. cap. 25. Vide de prærogatiuis diei Dominicæ Bellarminum l. 3. de cultu Sanctorum c. 12. & Suarez tomo 2. in 3. p. diſp. 46. Neque opus eſt hic Canones Apoſtolicos, & Conciliorum ſuper hoc afferre cum ſint in promptu, nec de hac die ſit iam controuerſia.

Secunda pars de feria Sexta.

3 PArs hæc eſt contra Paulum Middelburgenſem in Summa Paulina parte 2. lib. 2. cap. 2. & lib. 2. c. 2. ac Vilhelmum Langium lib. 2. de annis Chriſti parte 2. cap. 4. Contendit enim Paulus ille, aut Chriſtum non ſurrexiſſe vna, ſeu prima Sabbati, ſed vt loquitur Marcus vna Sabbatorum, quod poteſt intelligi de feria ſecunda, aut nõ eſſe mortuum feria ſexta, ſed quinta, aut ſi mortuus eſt feria ſexta, & reſurrexit feria prima, Sabbatum intermedium duplicatum fuiſſe, ac reiteratum, eo modo quo anno biſſextili bis pronunciamus diem 24. Februarij. Fingit enim ex quodam Rabbi Raua, Iudæos in captiuitate Babylonica ſpoliatos libris omnibus, nec valentes Lunæ curſum ſupputare, ſolo viſu Lunam obſeruaſſe, ne autem in ſolemnitate Paſchali errarent, de Conſilio Eſdræ reiterare ſolitos diem decimam quintam Niſan, ac bis eam celebrare proinde anno, quo paſſus eſt Chriſtus non ſolum feria 6. ſed etiam 7. celebratum fuiſſe feſtum Azymorum, & feria octaua iterum Sabbatizatum eſſe, illamque hebdomadam conſtituiſſe diebus 8. non ſecus, ac illam, in qua Ioſue iubente prolungata fuit dies: ita Paulus iſte, quem ne nominare quidem in textu, nec refutare dignatus eſt Baronius tomo 1. Annal. pag. 194. ſed ſolum dixit. *Sed apage eiuſmodi fabuloſum commentum, nec diutius aures Eccleſiæ Dei obtundat.* Occaſio autẽ figmenti huius non alia fuit, quàm vt verificari poſſit Chriſtum fuiſſe in corde terræ tribus diebus, & tribus noctibus, vt inculcat ibi Paulus, & ex eodem motiuo Langius contendit Chriſtum vno die citius celebraſſe Paſcha, quàm Talmudici, ſeu Traditionales Iudæi fecerint, & feria quinta illa mortuum eſſe, quæ Iudæis illis erat 14. Niſan, manſiſſeque in ſepulcro tota feria 6. & toto Sabbato, ac magna parte noctis ſequentis.

4 Sed ex communi ſenſu Eccleſiæ, & vnanimi ſenſu Patrum in interpretando Euangelio conſtat Chriſtum Dominum feria 6. mortuum, ac ſepultum eſſe vnicoque Sabbato tranſacto reſurrexiſſe, adeo vt Beda de ratione temporum cap. 45. dixerit: *Nam quod Dominus decima quinta Luna, feria ſexta crucem aſcenderit, & vna Sabbatorum, id eſt die Dominica reſurrexit à mortuis, nulli licet dubitare Catholico, ne legi pariter et Euangelio videatur incredulus.* Sed ante hunc S. Dionyſius Areopagita Epiſt. 11. ad Apollophanem deſcribens Eclipſim à ſe viſam eo die, quo Chriſtus in Cruce paſſus eſt inquit: *Cum feria quadam ſexta, & hora etiam pene ſexta, ſol horribilibus ſubito eſt obſitus tenebris &c.* Athenis enim nondum erat hora ſexta exactè, quando erat Ieroſolymis. Sanctus verò Ignatius Epiſt. 5. ad Trallianos affirmat Chriſtum die Paraſceues hora nona expiraſſe, ante Solis occaſum ſepultum eſſe, Sabbato manſiſſe in illo; Dominica autem die reſurrexiſſe. Et S. Irenæus lib. 5. cap. 23. *Dominus venit ad Paſſionem pridie ante Sabbatum, quæ eſt ſexta conditi mundi dies, in qua homo plaſmatus eſt*, quod idem expreſſe affirmat S. Ambroſius lib. 10. epiſt. 83. Idcirco etiam Eccleſia illo die abſtinet à carnibus, quia feria ſexta Chriſtum mortuum eſſe pro certo habet, vt conſtat ex Clemente lib. 5. Conſtit. cap. vlt. & lib. 7. cap. 22. S. Ignatio epiſt. 8. ad Philipp. Clemente Alex. lib. 7. Strom. Origene homil. 10. in Leuit. Epiphanio hæreſi 25. S. Auguſtino Epiſt. 86. & 119. à c. 13. ac lib. 4. de Trinit. cap. 5. Itaq; Salmeron prolegom. 38. Concl. 10. id adeo certum cenſet, vt temerarium ſaltem ſit oppoſitum docere, & Onuphrius in faſtis pag. 308. ac Salianus anno Mundi 4086. num. 14. traditionem Eccleſiæ cum Beda reputent, & Suarez tomo 2. in 3. p. diſp. 40. ſect. 5. dicat id apertè conſtare ex Euangelio.

5 Etenim S. Matthæus cap. 27. mortuum Chriſtum, ac ſepultum narrat in die Paraſceues, et ſequenti die cuſtodes additos ſepulcro, dum verſu 62. ait, *altera autem die, quæ eſt poſt Paraſceuem conuenerunt &c.* dies autem, quæ eſt poſt Paraſceuem ſimpliciter ſic dicta nulla alia eſt, quam Sabbatum, in quo quia non licebat coquere cibos, ideo dies præcedens quo præparandi erant, dicta eſt. *Paraſceue* eſt enim Græcè παρασκευή, idem ac præparatio, ſeu dies præparationis; Et cap. 28. ſtatim nominat *Veſpere Sabbati*. At S. Marcus cap. 15. narrata morte Chriſti verſu 42. ait: *Et cum iam ſerò eſſet factum, quia erat Paraſceue, quod eſt ante Sabbatum, venit Ioſeph ab Arimathia &c.* Et cap. 16. ait: *Et cum tranſiſſet Sabbatum &c.* item S. Lucas cap. 23. ſepulturam Chriſti deſcribens eius tempus deſignat ſic. *Et dies erat Paraſceues, & Sabbatum illuceſcebat*, deinde cap. 24. iter mulierum ad monumentum deſcribit factum *Vna Sabbati.* Ergo illo die Paraſceues mortuus, & ſepultus eſt Chriſtus, cui immediatè Sabbatum ſucceſſit, atque adeo feria ſexta. Nec aliud ſignificauit S. Ioannes cap. 18. quando verſu 14. dixit: *Erat autem Paraſceue Paſchæ*, cum eodem capite verſu 42. dicat Ioſephum, & Nicodemum ſepeliſſe Dominum in loco vicino Crucifixioni, nec alio illum aſportaſſe defectu temporis, quia Sabbatum imminebat, & finiebatur Paraſceue, id enim ſignificant verba illa. *Ibi ergo propter Paraſceuem Iudæorum, quia iuxta erat monumentum, poſuerunt IESVM.* Quæ eſt iſta Paraſceue Iudæorum? vtique illa Iudæis vſitata, qua ante Sabbatum oportebat præparare cibaria. Non poteſt ergo nomine Sabbati intelligi quælibet dies, ſed ſicut vnica, & determinata fuit dies Paraſceues, ita vnica, & determinata dies Sabbati.

6 Figmentum autem Pauli Middelburgenſis, nec vllos ante ſe idoneos auctores habuit, nec poſtea imitatores, vſq; adeo abſurdum eſt. Primò enim ſibi ipſe repugnat dum parte 2. lib. 3. cap. vlt. ait Iudæos tranſtuliſſe diem Azymorum ad diem ſequentem ne duo feſta continuarent nempe Azymorum cum feſto hebdomadario Sabbati, at huic intentioni repugnat continuatio, ſeu reiteratio eiuſdem feſti, ac duplicatio Sabbati. Deinde nulla maior ratio erat ad vitandum errorem in Paſchate, poſtponendi, & iterandi diei potius ſequentis, quam anticipandi, fac enim die 25. Martij (exempli meri gratia) fuiſſe debitum diem, non minus errare poterant eo die celebrando; ergo ad vitandum vtrumq; errorem, debuiſſent tribus diebus celebrare, vt ſecuriores eſſent, puta die 24. & 25. & 26. Martij. Nec certe Ieroſolymis tempore Chriſti erat illa ambiguitas, cum Synedrium ex Phaſi Lunæ, aut eius defectu ex certa regula decerneret Neomeniam Niſan, & inde Azymorum feſtum, quod in eandem ſemper feriam incidebat, in quá Neomenia Niſan, & ſuum decretum promulgaret, vt dictum eſt lib. 1. vbi de ritu Paſchatis Hebraici. Quod autem in Concilio Cæſarienſi, vt refert Beda Opuſc. de Æquinoctio dicatur Chriſtum paſſum ab XI. kal. April. et reſurrexiſſe VIII. Kal. April. nihil Paulo ſuffragatur, id enim dictum, quia eius paſſionem à captura poſt cœnam inchoat, iuxta Concilium enim illud captus eſt, & vexari cœpit nocte diei XI. kal. April. & die X. actus in Crucem, & die VIII. April. ſurrexit.

Tertia pars de tribus diebus, & tribus noctibus in corde terræ.

7 IN Prophetia Ionæ cap. 2. dicitur: *Et præparauit Dominus piſcem grandem, vt deglutiret Ionam: Et erat Ionas in ventre piſcis, tribus diebus, & tribus noctibus*; quo alludens Chriſtus Matthæi 12. verſ. 40. dixit: *Sicut enim fuit Ionas in ventre Ceti tribus diebus, & tribus noctibus, ſic erit filius hominis in corde terræ tribus diebus, & tribus noctibus*, loquens de tempore quod erat interfuturum à ſui morte, vſque ad reſurrectionem. At Iudæi teſte Paulo Middelburgenſi parte 2. ſumma in prologo, contra Euangelicam veritatem, argumentum hoc *ſolutu difficillimum* inquit ipſe, ſolent obijcere: Eſto enim de tribus diebus partem attigerit, nempe de feria 6. ab hora 9. ad occaſum Solis, & totum diem Sabbati, & noctem ei ſuccedentem, ac ſpectantem ad feriam primam; non tamen de tribus noctibus participauit illud tempus, ſed de duabus tantùm, & tamen tres noctes diſtinctas à tribus diebus numerauit Chriſtus; ideo-

que

que mulitæ reſponſiones afferri ſolitæ non videntur ad amuſſim ſatisfacere.

8 Primò enim S. Hieronymus in cap. 2. Ionæ ait: *Nos συνεκδοχικῶς totum intelligimus à parte, vt ex eo quod ἐν παρασκευῇ mortuus eſt, vnum diem ſupputemus, & noctem, & Sabbati alteram; tertiam verò noctem, quæ dies Dominica mancipatur, referamus ad exordium diei alterius.* Nam cum dies Naturalis conſtet ex nocte & die artificiali, pars poſterior feriæ ſextæ numerari poteſt pro die vno, & vna nocte, ideſt pro vno die cõſtante ex die artificiali, ac nocte, vi figuræ Synecdoches quo pars pro toto ſumitur; prior autem pars diei Dominicæ, quæ fuit nox, ſumi poteſt pro tertia nõ ſolum nocte, ſed etiam die, ideſt pro toto illo qu d ex die artif. & nocte componitur. Et eodem modo reſpondet S. Auguſtinus lib. 3. de Doctr. Chriſti, & lib. 3. de Conſenſu Euangeliſt. c. 24. & lib. 4. de Trinit. cap. 6. Beda de rat. temporum, et in cap. 12. Matthæi, S. Anſelmus in cap. 12. Matth. Caſſianus l. 6. de Incarn. cap. vlt. S. Thomas 3. p. q. 51. à 4. Suarez ibidem tomo 2. d. 46. ſect. 3. Sanctius in c. 2. Ionæ, et plerique interpretes in c. 12. Matthæi.

9 *Secundò* Suarez, et Sanctius ſupra, et Heruartus cap. 174. ſuæ Chronologiæ inſinuant more Romano accipi poſse initium diei à media nocte; atque ita ab hora 9. feria 6. vſque ad mediam noctem ſequentem computari primam diem, et primam noctem; à media autem nocte, quæ ſucceſſit feriæ ſextæ, vſque ad mediam noctem, quæ ſucceſſit Sabbato, haberi diem ſecundam, et ſecundam noctem: demum à media nocte ſuccedente Sabbato, ad ortum Solis, quæ ſpectant ad primam feriam computari poſſe tertiam noctem, et particulam tertiæ diei, et ſic Synecdoches beneficio, ſed diſtinctione trium dierum, ac trium noctium ſeruata, tres fuiſſe dies, ac tres noctes. Innuit, et hanc Baronius tomo 1. pag. 195.

10 *Tertiò* aliqui cum Alcuino lib. de diuinis officijs dixerunt Chriſtum reſurrexiſse, non nocte præcedenti diem Dominicam, ſed ſubſequenti; at hoc eſt contra Euangelium, et Eccleſiæ ſenſum, nam prima Sabbati illuceſcente, ſeu diluculo manè Chriſtus iam reſurrexerat. Multominus admitti poteſt Chriſtum in ſepulchro iacuiſſe horas 72. ideoque, vt ait Durantes in Rationali, Candelas 72. accendi, et extingui ſolere in triduanis Chriſti exequijs, id enim fit ex abundanti, vt comprehendatur tempus, quo Iudas vendidit Chriſtum pacto inito cum Iudæis.

11 *Quartò* minimè ſatisfacit ſi dicas cum neſcio quibus apud S. Auguſtinum lib. 3. de Conſenſu Euang. c. 4. nomine tertiæ noctis intelligi Eclipſim Solis illam, qua tenebræ factæ ſunt ſuper vniuerſam terram, et Phlegonte aſſertore, ſtellæ in cœlo viſæ; nam tenebræ illæ deſierunt hora 9. qua Chriſtus expirauit, et nondum anima eius ad inferiores partes terræ, nedum corpus in ſepulcrum ingreſſa erant, neque item ſi dicas cum Euſebio Emiſs. homil. feriæ 4. poſt 1. Dom. Quadrag. non improbante Caietano in cap. 12. Matth. nocte illa, qua comprehenſus fuit Dominus traditum fuiſse poteſtati tenebrarum, fuiſse in corde terræ, ideſt in corde Iudæorum arido, et obcæcato. Neque item ſi dicas cum Nyſseno Oratione 1. et 2. de Reſurrectione, nocte qua manducandum ſe dedit diſcipulis fuiſſe in corpore eorum tanquam in ſepulchro. Neque item ſi dicas, vt olim ego ſomniabam, cœpiſse aliquid Chriſti eſſe in corde terræ, quando guttæ ſanguinei ſudoris decurrentes in terram penetrarunt; Hæc enim non de vera Chriſti Sepultura, nec de vero deſcenſu ad infernas Limbi partes verè, & propriè accipi poſsunt. Item ſi dixeris in Limbo fuiſse noctem, etiam eo tempore, quo dies erat ſupra terram, non tres noctes, ſed vnam noctem continuam pro tribus repones. Si verò fingas Chriſtum poſt reſurrectionem reaſumpto corpore, ideſt animæ reunito, iterum corporaliter deſcendiſse ad Limbum, & Purgatorium, & ſecum adduxiſse multa corpora Sanctorum nocte ſequente Dominicam Reſurrectionis, id gratis, & nouitate ſuſpecta dixeris. Denique ſi cum Euthymio cap. 68. in Matth. dicas Chriſtum futurum fuiſse in ſepulchro tres dies, & noctes, ſi Iudæi totidem diebus, & noctibus cuſtodiſsent ſepulchrum, ſed quia non decreuerunt cuſtodiri niſi in diem tertium opportuiſse vt antequam cuſtodes abirent reſurgeret falſum ſuppones; Nam illorum intentio fuit, vt cuſtodiretur ſepulchrum toto illo tempore, quo poſsent diſcipuli furari corpus Magiſtri, et dicere ipſum ſurrexiſse quod tempus tres integros dies naturales requirebat, ſed ante horum complementum reſurgente Chriſto cuſtodes terræmotu, et fulgore Angelico exterriti fugerunt.

12 *Quintò* reſponderi poſſet cũ Iſidoro Peluſiota epiſt. 114. Chriſtũ nõ aſseruiſse de tribus diebus, & noctibus abſolutè, ſed relatiuè, ſeu comparatiuè ad tempus, quo ſciebat ipſe Ionam fuiſse in ventre Ceti, ſciebat eum non fuiſſe trium integrorum dierum, nec trium integrarum noctiũ, eſto vulgo id putaretur; Qua igitur ratione Ionas fuit in ventre Ceti tribus diebus, et tribus noctibus, eadẽ et Chriſtus futurum ſe in corde terræ dixit. Verum poſsent Iudæi retorquere argumentum, vel reſumere, & vrgere dicendo. Atqui ex Sacra Scriptura Ionæ 2. Ionas fuit in ventre piſcis tribus diebus, & tribus noctibus diſtinctis, ergo, & Chriſtus debuit iuxta ſuam promiſſionem æquali tempore, et tribus diebus, ac tribus noctibus diſtinctis, vt litera ſonat, eſse in corde terræ. Ideo Iſidori reſponſionem ſuſtinendo dicimus Chriſtum locutum eſse in illa comparatione in ſenſu non ampliatiuo, ſed reſtrictiuo, ac ſi diceret: Sicut Ionas in ventre Ceti non manſit vltra tres dies, et tres noctes, immò antequam complerẽtur tres dies, et tres noctes egreſſus eſt de ore Ceti, ita filius hominis in corde terræ non manebit vltra dies tres, et tres noctes, immò antequam compleantur, reſurget.

13 *Poſtremò* non excludendo primam, ſecundam, & quintam reſponſionem, ſed illas generatim, et communi quadam ratione includendo, reſpondemus hanc Chriſti promiſſionem, et propheti am, ex alijs loquendi formulis explicandam, et eo ſenſu verificari ſufficienter, quo ſenſu dixit Chriſtus Matth. 17. *Filius hominis tradendus eſt in manus hominum, & occident eum, & tertia die reſurget,* & Lucæ 9. *Oportet filium hominis multa pati &c. & occidi, & tertia die reſurgere*; Et Ioannis 2. *Soluite templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud*; Eſto Marci cap. 8. dicatur: *Oportet filium hominis occidi, & poſt tres dies reſurgere.* Et Iudæi Pilato dixerunt apud Matth. 27. *Seductor ille dixit adhuc viuens: poſt tres dies reſurgam: iube ergo cuſtodiri ſepulchrum, vſque in diem tertium.* Certum eſt autem ad has propoſitiones verificandas, ſufficere ſi reſurrexit tertia die à die mortis incluſiuè computata. Nec aliter interpretatus eſt Angelus mulieribus Lucæ 24. dicens: *Recordamini qualiter locutus eſt vobis &c. Quia oportet filium hominis tradi in manus hominum peccatorum, & crucifigi, & tertia die reſurgere.* Hæc enim dixit Angelus ſummo mane diei Dominicæ, et eodem die duo diſcipuli euntes Emmauntem dicebant. *Et nunc ſuper hæc omnia tertia dies eſt hodie, quod hæc facta ſunt*: ſicut illud Lucæ 2. *Et poſtquam conſummati ſunt dies octo*, intelligitur non de diebus 8. completis, ſed inchoatis.

14 Proinde ſi Chriſtus Dominus, reuera tertia die reſurrexit, nec manſit in ſepulchro plures dies, aut noctes, quam Ionas in ventre Ceti, ſed ſicut ille non manſerat in ventre Ceti tres integras noctes, ac dies, ita et ipſe ante illarum complementum reſurrexit, non minus, immò magis impleuit conditionem, tum quia exæquauit tempus Ionæ, tum quia quando debitor præfixit in contractu tempus ad ſolutionem debiti, ſi anticipata ſolutio creditori non ſit incommoda, cenſetur magis ſoluiſse, quàm ſi nihil anticipaſſet; cum autem ad verificandam mortem ipſius, non eſsent neceſsarij tres integri dies naturales, ſed ſufficerent horæ circiter 40. quam primum poſt hoc tempus reſurgere eum conueniebat, ad manifeſtandam diuinam ſuam potentiam, & implendam prophetiam illam Pſal. 56. *Exurgam diluculo.*

CAPVT X.

De die in forma Anni Iuliani, qua Chriſtus mortuus eſt, & an, & quibus regulis poſsit id certo determinari.

CONCLVSIO X.

Quamuis non ſit certum CHRISTVM mortuum eſſe die 25. Martij potius, quàm alio die Martij, aut Aprilis; nec ad certo determinandum diem mortis eius ſuppetant nobis regulæ infallibiles, longè tamen probabilius eſt, & penè moraliter certum CHRISTVM Dominum mortuum eſſe 3. die Aprilis.

Quæſtio, vt dixi in titulo capitis, eſt de die iuxta formam anni Iuliani, quod tempore Chriſti iam apud multos Romano Imperio ſubiectos inualuerat. Nam in forma anni Hebraici certum eſt mortuum eſſe feria illa ſexta, quæ incidit in diem 15. Menſis Niſan, vt de feria 6. oſtendimus præcedenti, & de die 15. Niſan deſtinata à Deo ad feſtum Azymorum, in quo mortuum Chriſtum narrant Euangeliſtæ, conſtat ex 12. Exodi, & Leuitici 23. &c.

Prima pars de die 25. *Martij &c.*

1 NVlla extat de die aliquo Martij, aut Aprilis, quo mortuus ſit Chriſtus, reuelatio in Sacris literis, nulla traditio Apoſtolica, nullum decretum Eccleſiæ, nec vnanimis conſenſus Patrem, aut Doctorum, immò diuerſæ, ac valdè diſcrepantes opiniones, quæ iam commemorandæ ſunt incipiendo à die 20. Martij, vſque ad 16. Aprilis intra quos conſiſtunt opiniones de die mortis Chriſti.

Prima Opinio Chriſtum mortuum eſse die 20. Martij, fuit S. Epiphanij hæreſi 51. Alogorum num. 23. dicentis: *Succeſſere Conſules Vinicius, ac Longinus Caſſius ſub quibus Saluator paſſus eſt A. D. 13. Kalendas Aprilis:* ante diem dixit, quia mortuus eſt in meridie. Petauius tamen in Animaduerſionibus vertit 13. *Kal. April.* quibus conſentiunt, quæ de Reſurrectione addit dicens. *Demum Dominica dies illuxit, qua Inferos, terram, cælumq; ſua luce colluſtrauit, propter Lunam XV. Soliſq; curſum, & quia Reſurrectio, & Aequinoctium in XI. Kalend. Aprilis concurrunt.* Putauit ergo Epiphanius Æquinoctium, & Reſurrectionem Domini coincidiſſe in 22. Martij, & Chriſtum paſſum Lunæ XIII. biduo anticipando legitimum tempus cum Iudæis vitioſo Cyclo vſis, & ſic Luna XV. ſeu in plenilunio reſurrexiſſe; ſed hanc anticipationem iam ſupra reiecimus.

Secunda Opinio mortuum eſse Chriſtum die 23. Martij, & die 25. Reſurrexiſse, fuit Theophili Cæſarienſis in Epiſtola Synodica, quam contra Quartadecimanos cum Patribus illius Synodi ſcripſit, cuius fragmentum extat, non in Conciliorum tomo, ſed apud Bedam de rat. temp. cap. 45. vbi dicitur: *Paſſus eſt Dominus X. Kal. Aprilis qua nocte à Iudæis eſt traditus, & VIII. Kal. Aprilis Reſurrexit:* additque Theophilus Gallicanam Eccleſiam, ideo Paſcha celebrare conſueuiſse die 25. Martij, quacunque demum feria incidente, quia putabat eo die Chriſtum reſurrexiſse; Quod ipſum obſeruabant Tuſci, & Montani, & Cappadoces, vt conſtat ex Hiſtoria Eccl. ſed & S. Anſelmus lib. 2. de Imagine Mundi cap. 17. ait, *Qui Euangelium diligenter legerit Dominum non VIII. ſed decimo Kal. April. paſſum videbit.* Eiuſdem opinionis fuit Græcanica Eccleſia cum Niceta; Georgius Piſida in ſua Chronol. Cedrenus, Anaſtaſius Antiochenus apud Euſebium, Lactantius lib. 4. de vera Sap. c. 10. Ado, & Hippolytus in Chronico, Gerlandus Lotharingus apud Paulum Foroſempr. item maximus Monachus, & Iulius Pollux apud Heruartum cap. 156. et 176. ex recentioribus autem Io. Dekerius in Theſibus Laurentij Suſligæ theſi 4. et annot. 22. vbi Cæſarienſis Synodi authoritatem tanquam decretum Apoſtolicum inculcat, eique dat manus in hoc Petauius l. 12. c. 12. et Keplerus in Sylua Chronol. Tirinus in Chronico Sacro c. 48. concl. 5. et inclinat Henricus Philippi in Synopſi Chronol. c. 18. nu. 22. et c. 20. nu. 12. Sed errorem de celebrando Paſchate die 25. Martij quacunque feria redarguit miraculum fontium babtiſmalium, de quo S. Leo Epiſtola 63. et Bellarminus lib. 3. de cultu Sanctorum cap. 12. Nec ab antiquis habita eſt ante Bedam magna fides Synodo illi Cæſarienſi, vt aduertit Petauius in Animadu. ad Epiph. pag. 175. & Grandamicus in Q. Euangelica de hac die pag. 54. Fundamentum enim Theophili, et eius Sectatorum fuit Chriſtum reſurrexiſse eo die, quo mundus fuit conditus, conditum autem exiſtimabat in Plenilunio, & Æquinoctio Verno die 25. Martij, quod nec eſt de fide, & quoad diem Aequinoctij falſiſſimum, ex Tabulis enim Aſtronomicis conſtat Aequinoctium in Mundi initio multo poſterius accidiſse, nec niſi circa finem Aprilis, aut initium Maij.

Tertia Opinio ponit mortuum Chriſtum die 24. Martij: Ita Q. Hilarion, & Iacobus Mazzonus lib. 1. Defenſionis Dantis cap. 17. ſed ex ſuppoſitione, quòd Chriſtus mortuus ſit anno 34. Epochæ Chriſtianæ, & iuxta regulas Kalendarij Stophlerini: In eadem diem propendet Baronius tomo 1. pag 186.

Quarta Opinio, quæ altas in vulgus radices egit, eſt mortuum eſse die 25. Martij, ſeu 8. Kal. April. ita Tertullianus adu. Iudæos cap. 8. dicens: *Quæ Paſſio huius exterminij intra tempora LXX. hebdomadarum perfecta eſt ſub Tiberio Cæſare, Coſſ. Rubelio Gemino, & Ruffo Gemino, menſe Martio, temporibus Paſchæ die VIII. Kalendarum Aprilium die prima Azymorum &c.* S. Io. Chryſoſtomus Serm. de Natiuit. S. Io. Bapt. *Conceptus eſt ergo Dominus noſter Octauo kalendas Aprilis, Menſe Martio, qui eſt dies Paſcha Paſſionis Domini, & Conceptionis eius in qua enim die conceptus eſt in eadem, & paſſus eſt.* Et S. Auguſtinus 4. de Trinit. cap. 5. *Octauo enim Calendas Aprilis conceptus creditur, quo, & paſſus.* Et S. Cyrillus Alex. in Epiſt. ad Synodum Carthagin. *Eodem die Chriſtus conceptus eſt in vtero, & mortuus in Cruce.* Idem ſentit S. Hippolytus in canone Paſchali, Caſſiodorus in Chron. ad Conſulatum V. Tiberij, Beda de ratione temporum cap. 45. dicens eſse *vulgatam multorum Doctorum Latinorum Sententiam*, Albertus magnus in Epiſt. Dionyſij ad Polycarpum Nicephorus in Chron. ad annum 33. Chriſti, S. Thomas 1. in cap. 2. Ioannis, Martyrologium Romanum vetus ab Heriberto Roſuueydo editum, & Vſuardi, & Adonis; Campanus in computo Eccl. Salmeron proleg. 38. ſub finem ſpectata 15. Luna ex Phaſi prima computata; Salianus ad Mundi Annum 4088. num. 13. Bonacina de Incarnatione d. 3. q. 3. p. 13. paragr. 13. Heruartus cap. 158. Chronologiæ, Mariana de hac die 13. anno 34. In eandem opinionem propendunt, Baronius ad Annum 34. num. 153. et Suarez tomo 2. in 3. p. diſp. 40. ſect. 5. adducens S. Antoninum, et Platinam, et quædam Acta Pilati, videturque confirmari ex die boni Latronis eodem die conſignato in Martyrologio Romano, ſed vt aduertit Petauius l. 12. c. 13. in nullo antiquo Martyrologio ex multis, et à ſe luſtratis, reperitur ad diem 25. Martij memoria Paſſionis Chriſti, idipſum teſtatur Io. Lucidus, qui in Chron. l. 7. c. 2. obſeruat opinionem hanc de menſe Martio ortam eſse eo, quod Plenilunium menſis primi Hebraici, id eſt Niſan plerumque cadat in Martium Iulianum. Ego verò obſeruo anno 31. Chriſti plenilunium incidiſse in diem 25. Martij, cui Æquinoctium affixerat Soſigenes, & Iulius Cæſar, quoniam verò Tertullianus, & S. Auguſtinus opinati ſunt Chriſtum mortuum anno 31. Conſulibus duobus Geminis, non mirum ſi mortem Chriſti in diem 25. Martij contulerint. At quam falſum eſt mortuum eſse Chriſtum illis Conſulibus, et anno ſuo 31. iam falſum eſt mortuum eſse die 25. Martij, idemque die de morte boni Latronis, ex priori enim errore, manauit hic poſterior in quædam Martyrologia, & Alphonſus Toſtatus, qui hos errores detexit, vetuſtam illam opinionem

nem de die 25. Martij adeo labefactauit, vt paucos ex inde Sectatores nacta ſit. Baronius ipſe Anno 34. pag. mihi 186. fatetur hanc quorundam antiquorum opinionem de die 25. Martij Aſtronomicis Tabulis aduerſari, & ideo: *viros harum facultatum conſultiſſimos deſperatione penitus ſuperatos, certum quid affirmare impoſſibile ratos, rem inabſolutam alijs reliquiſſe*; videturque ibi propendere in diem 24. Martij.

Quinta Opinio fuit Victorini Lemouicenſis apud Bedam de rat. temp. cap. 6. nempe Chriſtum obijſſe die 26. Martij, quem ſequitur Onuphrius Panuinus in lib. 2. Faſtorum ad Vrbis annum 786. Gauricus in computo, Maurolycus in Opuſculis pag. 47. Dionyſius exiguus, vt colligit Scaliger lib. 6. de emend. temp. pag. 565. Bellarminus quoque lib. 3. de cultu Sanctor. cap. 12. negat anno Chriſti, ſiue 33. ſiue 34. feriam ſextam incurriſſe in diem 25. Martij, etenim anno 33. incidiſſe in diem 27. & anno 34. in diem 26 Martij.

Sexta Opinio de die 29. Martij, quo mortuus ſit Chriſtus reperitur in Græco Codice manuſcripto, qui eſt Florentiæ in bibliotheca S. Marci à tempore Honorij primi Papæ, vt refert Heruartus cap. 176. Chronol. ibi eum ſcriptum eſt. *Chriſtum ex Virgine natum in Bethlem 25. Decembris hora diei ſexta; baptizatum anno ætatis 30. die 11. Januarii hora 10. nocte manſiſſe in hac vita annos 33. menſes 3 affixum eſſe Cruci die 29. Martij hora diei ſexta, reſurrexiſſe prima die Aprilis hora noctis ſexta ſublatum in Cælum 3. May hora diei 9.*

Septima Opinio de die 30. Martij, quo mortuus ſit Chriſtus defenditur à Paulo Middelburgenſi 2. parte Summæ Paulinæ lib. 14. cap. 2. anno autem 34. ætatis ſuæ, ſed Dionyſianæ seræ anno 36. mortuum ſuſtinet quo poſito colligit Plenilunium menſis incidiſſe in diem 30. Martij hora 11. minut. 44. Ieroſolymæ ſecundùm motus medios ab Hebræis vſitatos.

Octaua Opinio Gerardi Mercatoris in Chronologia eſt Chriſtum abijſſe anno 34. vulgari, die 2. Aprilis, in quam ſupputat incidiſſe plenilunium, & feriam 6. idemque iuxta Karræos affirmat Langius lib. 2. de annis Chriſti part. 2. cap. 6.

Nona Opinio eſt Chriſtum mortuum eſſe die 3. Aprilis: Ita Io. de Muris in libello de regulis kalendarij ſub anno 32. Chriſti, Rogerius Bachon in Epiſtola ad Clementem Papam hac de re, ſub anno 33. Chriſti; Io. Lucidus lib. de die mortis Chriſti cap. 9. & 12. annoq; Chriſti 33. & Abulenſis, qui cum inter 23. articulos Senis propoſitos ad diſputandum Theologicè, hunc pariter propoſuiſſet de *Chriſto anno 33. die 3. Aprilis mortuo*, & inſtante Cardinali Io. de Turrecremata vocatus eſſet in iudicium, & damnatus, ſcripſit Defenſorium ſui, ac ſe purgauit, vt narrat Mariana lib. de die mortis Chriſti cap. 10. eandem opinionem ſecuti ſunt Ioſephus Zarlinus in Calendarij corr. Io. Stadius in præfatione ante ſuas Tabulas pag. 16. Origanus tomo 1. Ephemer. p. 6. adducens pro ea Eutropium, Scultetum, Caluiſium, Scaliger lib. 6. de Emendat. temporum à pag. 565. Vbbo Emmius lib. 4. rerum Chronol. pag. 106. Paulus Cruſius, & Henricus Buntingus apud Heruartum cap. 155. Paulus Burgenſis in ſupplemento ſuper Matthæum c. 26. Pererius lib. 11. in Danielem cap. 7. anno vulgari 33. Et nouiſſimè Iacobus Grandamicus in quæſt. Euangelica de die ſupremo, & Natali Chriſti in proemio. Concluſ. 1. Langius verò l. 2. de Annis Chriſti parte 2. c. 6. contendit anno 33. Chriſtum mortuum eſſe die 2. Aprilis, iuxta Karræos, ſed 3. Aprilis iuxta Talmudicos, & plebem. In vetuſto quoque Kalendario PP. Dominicanorum habetur Chriſtum mortuum anno 33. die 3. Aprilis.

Decima Opinio fuit Chriſtum mortuum eſſe die 6. Aprilis; ita Lucas Antonius Rodulphus apud Mazzonum l. 1. Defenſionis Dantis c. 17. Explicans diem quo Petrarcha captus eſt amore Lauræ, de quo die Petrarcha ipſe canit.

Era il giorno, ch' al Sol ſi ſcoloraro
Per la pietà del ſuo fattore i rai,
Quand' io fui preſo, e non me ne guardai.

Nam idem hoc eueniſſe canit anno 1327. die 6. Aprilis.

Mille trecento ventiſette à punto,
Sù l' hora prima il dì ſeſto d' Aprile,
Nel labirinto entrai, ne veggia ond' eſca.

Neque enim anno 1327. dies 6. Aprilis incidit in feriam 6. ſed in feriam 2. ergo ait Rodulphus, alluſit ad diem quo olim Chriſtum paſſum putabat anno vulgari 34. Mazzonus autem docet Petrarcham locutum eſſe de 15. die Lunæ iuxta Hebræos.

Vndecima Opinio fuit Io. de Monteregio apud Paulum Middelburg. parte 2. ſummæ lib. 5. quam ſcripſit. Ioannes ipſe ad Iacobum Spirenſem Aſtrologum, videlicet Chriſtum anno 35. obijſſe die 11. Aprilis tunc enim fuiſse primum Plenilunium poſt Æquinoctium; ſed hoc accidit feria 2.

Duodecima Opinio apud Marcellum Francolinum lib. de horis Canonicis cap. 74. tacito nomine Auctoris fuit, Chriſtum mortuum eſſe 16. Aprilis, ſed tale plenilunium non accidit circa annos Chriſto vicinos niſi anno 29. Epochæ Vulgaris.

Secunda pars de defectu Regularum infallibilium pro determinando die mortis CHRISTI.

2 PRimò enim, licet certum ſit ex dictis cap. 9. Chriſtum mortuum eſſe feria 6. in feſto Azymorum: Et ex lege à Deo lata Hebræis de die celebrandi Paſchatis, expoſitaque à nobis lib. 1. cap. 12. certum item ſit diem feſtum Azymorum fuiſſe illam diem 15. Niſan, quæ prima occurrit poſt diem Tekuphæ vernæ, ſeu illud Plenilunium ciuile, quod primum incidit poſt Æquinoctium Vernum, incertum tamen eſt, quæ nam dies apud Iudæos tempore Chriſti deputata fuerit Æquinoctio Ciuili in kalendario feſtiſue Iudaicis, & præterea incertum eſt qua methodo tunc Iudæi determinarent Neomeniam primi Menſis Niſan, à quâ pendebat determinatio decimæ quartæ diei pro eſu agni Paſchalis, & decimæ quintæ pro feſto Azymorum; Alij enim dicunt vſos fuiſſe prima Phaſi Lunæ, eius autem defectu certis regulis independenter à calculo, & Tabulis Aſtronomicis; alij autem vſos Tabulis Aſtronomicis inueſtigando, vel media, vel vera Nouilunia, & Plenilunia; alij autem vſos Cyclis Gamalielis, alij alijs Cyclis, & quidem vitioſis, adeo, vt Epiphanius dicat erraſse anticipando biduo integro legitimum tempus Paſchatis, alij autem id omnino negant. Regulæ autem kalendarij Hebraici traditæ à nobis, & alijs lib. 1. in Appendice ad caput 14. valent de recentiori kalendario poſt Conſtantini Magni tempora introducto ab Hebræis multo poſt diſperſionem eorum, nec poſſunt infallibiliter applicari ad tempus Chriſti, vt ibi monuimus. Proinde Petauius lib. 12. cap. 11. reprehendit nimiam periérgiam Abulenſis, Pauli Foroſempronienſis Epiſcop. Ioannis Lucidi, & aliorum in determinando Iudæorum antiquorum Paſchate per calculos Mathematicos; Non propterea tamen audiendus eſt Salianus, qui ſi conſultior fuiſſet Aſtronomiæ, non incidiſset in aliquos errores, in quos vir alioquin doctiſſimus incidit, nec ad Annum Mundi 4086. num. 11. tum facile pronunciaſset, *aliquos fallacibus obſeruationibus nixos, cum viderent non poſſe Lunam decimam quintam cadere in feriam ſextam anno Chriſti 34. vniuerſa penè antiquitate repudiata, Chriſti paſſionem in Aprilem coniecisſe. Vanas autem, & fallaces fuiſſe eas obſeruationes, quantumuis Aſtronomicas docere ipſam eorum diſſenſionem, qui ſe illas ſequi profitentur.* Diſſenſio enim illa oritur ea anni diuerſitate quo Chriſtum mortuum ſupponunt, aut ex opinione de Cyclis Iudaicis, ac methodo determinandi Neomenias, aut de translatione feriarum non ab omnibus admiſſa; ſed non oritur ab obſeruationibus Aſtronomicis, quibus non modò Lunares Syzygiæ, ſed ipſæ Eclipſes annis ſeptingentis, & amplius ante Chriſtum, certò inueſtigantur abſq; errore horam integram excedente, & quibus innititur kalendarium Eccleſiaſticum, cui Salianus indirectè detrahere ſe non aduertit.

Tertia pars de Probabilitate, & penè certitudine morali diei: Præmittuntur quædam de die Aequinoctij, & methodo inquirendi Plenilunia iuxta Iudæos tempore Chriſti.

3 PRimò quidem probabiliſſimum eſt, & peritis temporum anteactorum penè certum, tempore Chriſti Æquinoctium ciuile in Palæſtina intra dies 23. & 25. Martij Iuliani conſtitiſſe: Nam Æquinoctium Aſtronomicum Hipparchus anno Nabonaſſari 602. ideſt 146. ante Chriſtum obſeruarat Alexandriæ die Mechir 27. ideſt Martij Iuliani die 24. manè quidem apparenter ob refractionem, vt oſtendimus libro 3. Almag. cap. 14. num. 9. ſed verè hora diei 5. Ptolemæus autem, vt ipſemet narrat lib. 3. Almag. cap. 3. Anno Nabonaſſari 887. ideſt 140. Chriſti obſeruauit ibidem vernum æquinoctium die 7. Pachon, quæ fuit 22. Martij Iuliani; tempore igitur Chriſti, quod fuit medium inter has obſeruationes circa 23. Martij conſiſtebat. Aequinoctium autem Ciuile, & Eccleſiaſticum Anatolius Alexandrinus, Laodiceæ in Syria Epiſcopus circa annum Domini 280. conſtituit ad diem 22. Martij, vt conſtat ex libro eius de Paſchate, & teſtatur Bedas tomo 2. Opuſc. de Æquinoctio, Patres autem Concilij Nicæni Anno Domini 325. vna cum Cyrillo Alexandrino ſtatuerunt illud ad diem 21. Martij, vt ibidem docet Beda, & S. Ambroſius epiſt. 83. & Euſebius lib. 7. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, etiam ſi ſcirent Alexandrini illi Antiſtites æquinoctium Aſtronomicum accidere modò de nocte, modò interdiu, & diuerſis horis, ac ratione Biſſexti aliquando vno die citius. Igitur tempore Chriſti, non potuit ciuile æquinoctium citra diem 23. Martij à Kalendarij peritis conſtitui. Refert tamen Bedas poſt illud opuſculum fragmentum Epiſtolæ Theophili Epiſcopi Cæſarienſis in Syria, de ordinatione feriarum Paſchalium, in qua Theophilus authoritate ſibi tranſmiſſa à Victore Papa (qui ſedit anno Domini 197.) ſuppoſuit cum Patribus Synodi Cæſarienſis Æquinoctium Vernum fieri die 25. Martij. Certè non aliunde, quàm ex Kalendario Iulij Cæſaris iam ibi recepto, in quo Soſigenes retinuerat æquinoctium, prout Eudoxus, & Aratus in Faſtis retinuerat, etiam ſi ſciret Soſigenes die 25. Martij ſuo tempore Solem eſſe in 2. aut 3. gradu Arietis, ſed quia æquinoctium medium non toto biduo diſtabat à die 25. & ad Ciuilem captum melius eſt illud vno, alteroue die differre, donec ex æqualitate dierum, & noctium per horologia Sciatherica euidenter conſtet de diei æqualitate cum nocte, ideo non male illud die 25. Martij retinuit, in qua ſede manſit tempore Germanici Cæſaris, immo & Columellæ ſub Claudio, & Plinij ſub Veſpeſiano. Si quidem ille lib. 9. de re ruſtica cap. 14. hic lib. 18. cap. 25. aſſerunt æquinoctium Vernum fieri *VIII. Kal. Aprilis*. Igitur in Syria, & Palæſtina, quæ iam erant ſubiectæ Romano Imperio, veriſimillimum eſt æquinoctium tempore Chriſti retentum eſſe ad diem 25. Martij per aliquammultos annos ante, & poſtea; Non enim facile cardines hi annui in Faſtis mutantur, vt patet ex Annis penè 500. à Metone ad Plinium, & ex tempore Concilij Nicæni, vſque ad Gregorium XIII. per annos amplius 1200. quibus retentum eſt ad 21. Martij, reclamantibus licet Aſtronomiæ conſultis. Poſtremò Iudæis commodius erat differre æquinoctium à die 23. ad 25. Martij, vt ſecuriores eſſent de Verno tempore, in quod debebat cadere decima quarta primi Menſis, & de ſegetum maturitate quarum primitias offerre debebant. Certum itaque moraliter videtur tempore Chriſti æquinoctium ciuile in Palæſtina vltra 23. diem Martij & potius die 25. notatum fuiſſe in publicis Faſtis, & kalendarijs. Quanquam ex Tabula danda poſt nu. 6. patebit nullum Plenilunium ab anno 30. Chriſti ad 33. incidiſſe in feriam ſcatam, quod non inciderit in Aprilem, atq; adeo poſt diem 25. Martij nedum 23. Ideoq; quoad hos anno ceſſat omnis dubietas ex die Æquinoctij ſuſcitabilis.

4 Sed & illud veriſimillimum eſt, ac prope certum moraliter Hebræos in Neomenia primi menſis determinanda, non aberraſſe à vero Nouilunio tres integros dies intra quos norant conſiſtere primam nouæ Lunæ phaſim veſpertinam, cum veriſimile ſit nationem iam inde ab Abrahamo, & Moyſe edoctam, retinuiſſe ſiue in libris, ſiue memoriter apud eos, quibus demandata erat cura kalendarij, regulas certas determinandi Nouilunia Ciuilia, præſertim cum hac notitia indigerent ad feſtum omnium celeberrimum, cujuſmodi erat feſtum Paſchale Azymorum. Et ipſa vicinia Alexandriæ Ægypti, & Methodus iam inde à Metone, & poſtea à Calippo, & Hipparcho peruulgata in Aſiam minorem totam, ſi aliunde inſtructi non fuiſſent eos docuiſſet de quantitate menſis Lunaris, ac modo per Cyclos inueniendi Nouilunia, quando ea prima phaſi ea determinare non poterant. Quo autem ſecuriores eſſent de quartadecima die Lunæ, non ante æquinoctium vernum computanda, conſultius erat à Phaſi potius dies Lunæ æſtimare, vel in Cyclo ita diſponere Nouilunia, vt nunquam, aut rariſſimè plenilunium in diem æquinoctij caderet, ſed ſemper, aut ferè ſemper poſtea.

5 Quod enim Epiphanius hæreſi 51. tradit Iudæos tempore Chriſti vitioſis, adeo Cyclis vſos eſſe, vt biduo anteuerterint legitimum tempus Paſchatis, & tanti faciunt Keplerus in Ecloga Chronol. epiſt. 16. & Petauius lib. 12. de doctrina temp. cap. 11. vt dicant malè à Computiſtis per Tabulas Aſtronomicas indagari Neomenias, & Pleniluniũ, quibus Iudæi tempore Chriſti vſi ſunt in determinandis diebus Paſchalibus, minimè probatur: Quia nititur authoritate vnius Epiphanij fundati in hypotheſi falſa videlicet Chriſtum reſurrexiſſe in die Aequinoctij, & Plenilunij ſimul XI. kal. Aprilis. Erat enim Syrus, et in Syria iam inde à Synodo Cæſarienſi vulgatam hanc opinionem notat de Reſurrectione Chriſti facta, et die quo Mundus conditus fuit, Mundum autem conditum aiebant die Aequinoctij, & Plenilunij; vt iam ex Beda retulimus ſub finem numeri præcedentis, ſed ab illis in die Aequinoctij diſſidet, quia ſciebat illud ab Anatolio circa idem tempus Synodi Cæſarienſis conſtitutum ad diem 22. Martij. Hinc igitur factum eſt, vt dixerit hæreſi 51. num. 27. *Reſurrectionem Chriſti fuiſſe vndecimo Cal. Aprilis, ipſo Aequinoctij die Luna die decima quinta*; quod bis ibi repetit. Cum ergo Chriſtus reſurrexerit die tertia, conſequens erat mortuum die 13. kalendas Aprilis Luna 13. in die Azymorum, & ſic Hebræos biduo citius illud feſtum celebraſſe, cum debuiſſent die 15. Mitto alia, quibus Epiphanius ſe ipſum implicat, & alios mira obſcuritate, vt legenti patebit, & confeſſi ſunt Petauius ipſe in Animaduerſionibus, & Keplerus epiſt. 23. ad Dekerium, et Bucherius de Paſchali Cyclo Iud. c. 7. Opinionem quoque ſingularem Epiphanij de Chriſto nato die 6. Ianuarij, et baptiſmo menſe 10. nemo probat, et errores eius in Conſulibus recenſendis manifeſti ſunt. Nobis hic ſatis eſt patefeciſſe originem erroris de biduana illa anticipatione Iudæorum, nempe e a ſtudio conciliandi opinionem Syrorum Patrum de Chriſti Reſurrectione in Aequinoctio, et Plenilunio, et Anatolij ſententiam de die Aequinoctij in Syria conſtitutam die 22. Martij. Præterea Petauius in Animaduerſionibus pag. 173. fatetur Epiphanium multis modis hallucinari, et characteres feriarum conturbare. Eſto autem poſt diſperſionem Iudæi alicubi ſuum Paſcha ante Aequinoctium celebrarint, aut viſi ſint celebrare, quia non expectabant diem Aequinoctij ciuilis in kalendario Romano aſſignatam, ideoque extet Canon 51. Apoſtolicus, vbi dicitur. *Si quis Epiſcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, Sanctum Paſcha diem ante vernum Aequinoctium cum Iudæis celebrauerit, Anathema ſit.* Id tamen non euincit Iudæos tempore Chriſti, ſtante Republica eorum, et Synedrio Ieroſolymis, celebraſſe Paſcha ante Tekupham ſuam, ſeu ante illum diem, quem Aequinoctio deputatum habebant.

6 Contra verò Iudæos circa illa tempora vſos Cyclo, aut regula conformibus Aſtronomicis Canonibus, colligitur ex Ioſepho lib. 6. de bello Iud. cap. 4. et lib. 7. cap. 22. vbi aſſerit Anno, quo Ieroſolyma capta, et euerſa eſt à Tito, nempe Anno 70. Epochæ Chriſti, celebratum fuiſſe Paſcha die 14. Menſis Xantici, et quinque annis ante celebratum eſſe die 8. eiuſdem; et lib. 13. Antiqu. cap. 16. ineunte proximè Olympiade 162. celebratum eſſe Pentecoſtes feſtum die 2. Iunij feria 1. Quæ ſatis conſentiunt cum Cyclis legitimis, et Tabulis Aſtronomicis. Xanticum enim totum, cum toto Aprili Romano concurrere Ioſephus ſupponit. Anno

autem

autem 70. Chriſti, Cyclo Lunæ 14. currente, et Epacta 30. Nouilunium incidit in diem 31. Martij. Et ideo feſtum Paſchatis in 14. Aprilis, & ſic de cœteris. Poſſumus ergo veriſimillimè per Cyclos Kalendarij noſtri, aut per Tabulas Aſtronomicas indagare Plenilunium illud, quod in diem æquinoctij Verni, aut poſt accidit illis annis, quibus eſt tolerabilis opinio paſſum eſſe Chriſtum, & omnia illa excludere, quæ ante diem 24. Martij acciderint, & è contrario illa recipere, quæ poſt diem 25. Martij acciderint, ſi in feriam ſextam inciderint, dummodo non excedant duos dies veri, & Aſtronomici Plenilunij, & intra hos limites à prima Phaſi computando illa. Addemus tamen Plenilunia ex Epactis kalendarij Romani reformati ſumptis ex Clauio cap. 12. pag. 186. & reſpondentibus Aureo numero anni dati, Nouilunia autem ciuilia ex fine capitis 17. eiuſdem kalendarij; ſi quis ex illis iudicare velit de probabili Iudæorum kalendario. Poſtremò aduertendum eſt Hebræos Lunæ diem 15. ab ipſa Neomenia incluſiuè numeraſſe non excluſiuè, quare addendo dies 14. diei Neomeniæ habetur dies Plenilunij, & feſti Azymorum; atq; ita Plenilunij ciuilis dies idem fere ſemper fuit in Kalendario Hebraico, ac in kalendario Romano ad illa tempora retrotracto, vt videre eſt in ſequenti Tabula, ſed diei ciuilis Nouilunij ineunti adduntur 15. vt habeatur plenilunium ciuile.

Anni vulgares Chriſti	Aureus numerus.	Epacta.	Cycl. Solis.	Littera Dom.	Ciuilia ex kalendario Rom.	NOVILVNIVM Hieroſolymæ poſt merid.				Feria.	PLENILVNIVM, & Azymor. Feſtum.				Feria.
						Menſ.	D.	H.	M.	F	Menſ.	D.	H.	M.	F
30	12	8	11	A	Verum	Mart.	22	9	45	4	April.	6	10	34	5
					medium		22	10	0	4		6	4	20	5
					Ciuile		23			5		7			6
					ex 1. phaſi.		24			6		7			6
31	13	19	12	G	Verum	Mart.	11	11	55	1	Mart.	27	12	0	3
					medium		12	6	56	2		27	1	18	3
					Ciuile		12			2		27			3
					ex 1. phaſi.		13			3		27			3
32	14	30	13	F E	Verum	Mart.	30	10	20	1	April.	14	11	44	2
					medium		29	16	28	1		13	10	50	1
					Ciuile		31			2		15			3
					ex 1. phaſi.	April.	1			3		15			3
33	15	11	14	D	Verum	Mart.	19	0	50	5	April.	3	5	25	6
					medium		19	13	18	5		3	7	40	6
					Ciuile		20			6		4			6
					ex 1. phaſi.		21			7		4			7
34	16	22	15	C	Verum	Mart.	8	21	43	2	Mart.	23	4	56	3
					medium		8	10	6	2		23	4	28	3
					Ciuile		9			3		24			4
					ex 1. phaſi.		10			4		24			4
					Verum	April.	6	21	5	4	April.	22	4	52	5
					medium		7	10	40	4		22	5	2	5
					Ciuile		7			4		22			5
					ex 1. phaſi.		8			5		22			5
35	17	3	16	B	Verum	Mart.	27	17	15	1	April.	11	10	59	2
					medium		27	7	38	1		11	[illegible]	[illegible]	2
					Ciuile		28			2		11			2
					ex 1. phaſi.		29			3		12			3
36	18	14	17	A G	Verum	Mart.	16	5	35	6	Mart.	30	4	32	6
					medium		15	16	27	5		30	10	49	6
					Ciuile		17			7		31			6
					ex 1. phaſi.		18			2	April.	31			7

7 Ex præcedenti Tabula patet ex annis 7. circa Annum Paſſionis Chriſti probabilibus, tres tantummodo habere Plenilunium in feria 6. nempe annum 30. ſi ciuiliter, aut à prima Phaſi computetur, & Annum 33. ſi verum aut medium Plenilunium ſpectemus; et Annum 36. ſi plenilunium Verum, aut mediũ conſideremus. Nam vt anno 34. Pleniluniũ cadet in 23. Aprilis, & feriá 6. oporteret totis tribus diebus poſt Nouilunium verum expectatam fuiſſe primá phaſim veſpere die 9. Aprilis, quod eſt minus probabile. Iã verò inter annos 30. 33. & 36. haud dubium, quin longè probabilior ſit annus 33. vt ex capite ſequenti conſtabit, hoc autem anno plenilunium, tam Verum, quam Medium incidit in feriam 6. nec obſtat quod ciuile inciderit in feriam 7. Quia cum verum Nouilunium inciderit die 19. Martij in ipſum penè meridiem potuit die 20. ſequenti ad veſperam apparere prima phaſis, & ſic additis 14. diebus, cadere Plenilunium ciuile Hebræorum in diem 3. Aprilis, & ab occaſu Solis incipiente feria 7. plenilunium ciuile Kalendarij Romani, quod tardius vero, ac medio notatur, videri pertinere ad diei 4. initium. Auctores pro die 3. Aprilis vide ſupra nu. 1. *Nona* opinione.

COROLLARIA.

8 INterim notatu dignum eſt, nullo anno, ab anno 30. ad 36. Chriſti Plenilunium, & feſtum Azymorum potuiſſe incidere in feriam 6. & ſimul in diem vllum Martij, nedum in diem 25. Martij. Eſto aliqui ex imperitia, vel impatientia calculi Aſtronomici, aut Computiſtici, incuria nimis ſecura pronunciarint Characterem certum Paſſionis Chriſti eſſe menſem Martium fundati in auctoritate illorum, qui exiſtimarant Chriſtum paſſum in Æquinoctio verno, in quo conceptus fuerat, nec aduerterant diem 25. Martij deputatam Aequinoctio Ciuili non potuiſſe cadere in feriam 6. nec annis 30. ad 36. Chriſti, immo nec anno illo 29. Epochæ Chriſti, quo Conſules fuere duo Gemini, ſub quibus Conſulibus falsò quidam perpauci Patres paſſum Dominum poſuerunt; illo enim anno 29. Plenilunium verum fuit Hieroſolymis die 17. Aprilis hora 5 $\frac{1}{3}$. poſt meridiem; medium autem die 17. hor. 7 $\frac{2}{3}$. & ciuile die 18.

Petauius autem conſultiſſimus alioquin calculi Aſtronomici lib. 12. cap. 12. nimis adhærens opinioni Epiphanij, anno Iuliano 76. qui eſt 31. Epochæ Chriſti, Plenilunium computauit die 26. Martij feria 2. vt triduo popularem Neomeniam anteuerteret, & in diem 23. ac feriam 6. plenilunium retrahere poſſet; ſed præter dicta ſupra contra Epiphanium, integro die errat in calculo, cum plenilunium verum ex Tabulis Rodulphinis, & Noſtris fuerit die 27, circa mediam noctem ſequentem. Deinde ſi dies 23. Martij fuiſſet Plenilunium populare Iudæis, ergo dies 14. Lunæ incidiſſet in diem 28. Martij ante Aequinoctium ciuile, quod probabilius eſt fuiſſe potius die 23. aut poſt vt ſupra docuimus. Denique Annus 31. mortis Chriſti multo minus probabilis eſt quam 33.

9 Sed mulo magis hallucinati ſunt, qui Chriſtum mortuum eſſe ſtatuerunt anno 33. Epochæ Chriſtianæ, & quidem feria 6. & in Plenilunio, & tamen id factum contenderunt die 25. Martij, inter quos Salianus Anno Mundi 4086. num. 13. ſed ille num. 11. contempſerat calculos Aſtronomicos, & Computiſticos, qui forſitan poſthaberi poterant ſi diſſenſio eſſet de vno, vel altero die, At cum illo anno Plenilunium Martij fuerit etiam ciuili, & craſſo modo die 20. Martij, ideoq; non Paſchale, vtpote ante Aequinoctium, vtique expectandum fuit plenilunium Aprilis, nec vlla probabili computatione Salianus, aut eiuſdem opinionis viri vnquam conſequentur, vt illud plenilunium cadat poſt Aequinoctium in diem 25. Martij.

CAPVT XI.

Opiniones de Anno Paſsionis, & Mortis CHRISTI.

CONCLVSIO XI.

Opiniones tolerabiles de Anno Mortis CHRISTI conſiſtunt inter Annum 29. & 36. Epochæ Chriſti.

TRactant de hoc Anno permulti, ſed in primis Io. Lucidus, & Io. Mariana opuſculis hac de re, Abulenſis in Defenſorio, Paulus Epiſc. Foroſempronienſis in ſua ſumma Paulina, Onuphrius Panuinus lib. 2. Comment. in Faſtos ad Annum Vrbis 786. Scaliger lib. 6. de emend. temp. à pag. 562. Iacobus Kriſtmannus poſt Comm. in Altraganum de connexione Annorum à pag. 396. ad 404. Vbbo Emmius l. 4. Rerum Chronologicarum pag. 105. Baronius ad Annum Chriſti 34. Salianus tomo 6. ad Annum Mundi 4086. Petauius lib. 12. de Doctrina temporum à c. 9. ad 23. Ioſephus Zarlinus opuſc. de tempore mortis Chriſti, Io. Georgius Heruartus à cap. 151. ad 190. Henricus Philippi in Synopſi Chronologica cap. 18. & 20. Iacobus Tirinus tomo 1. Comm. in Sacram Scripturam in Chronico Sacro cap. 48. Salmeron Prologomeno 38. ſub finem: Vuilhelmus Langius de Annis Chriſti lib. 2. parte 2. à cap. 4. ad 10. Iacobus Grandamicus in Quæſtione Euangelica de die ſupremo, & Natali Chriſti lib. 1. & 2. Dekerius in Diſputatione Theologica pluribus Theſibus expoſitis, ac defenſis à Laurentio Suslyga in Academia Græcenſi, Keplerus in Sylua Chronologica, Io. Gerardus Voſſius diſſertationes de Anno Dominicæ Paſſionis.

Recenſentur opiniones de Anno Paſsionis, & Mortis Chriſti.

IAm Capitis 6. Initio præmiſimus Tabellam Annorum illorum, intra quos conſiſtunt opiniones tolerabiles de Anno Mortis Chriſti, cum annis Iulianis, Vrbis, Olympiadum, & Tiberij, Conſulibuſq; congruentibus: illam igitur adeat Lector, quando erit opus ex aliqua nota Chronologica intelligere, quo Anno Epochæ Chriſti mortem eius conſignarint.

I. Opinio de Anno XXIX. Epochæ vulgaris Chriſti.

PRima opinio fuit Chriſtum paſſum, ac mortuum eſſe Anno 15. Tiberij, Conſulib. duobus Geminis, qui ex demonſtratis lib. 4. cap. 3. & 5. de Conſulibus, & c. 8. de Tiberio, fuit *Annus 29. Epocha vſitatæ Chriſti.* Ita Clemens Alexandrinus l. 1. Stromatum: *Erat autem IESVS, cum ad baptiſmum venit, quaſi annorum triginta. Quod autem vno dumtaxat anno prædicaturus eſſet, & hoc ita ſcriptum eſt: Annum acceptum Domino prædicare miſit me; Hoc & Propheta dixit, & Euangelium. Quintodecimo itaque anno Tiberij, & quintodecimo Auguſti, hoc modo triginta complentur anni, donec paſſus eſt:* infra tamen de aliorum ſententia ſubiungit. *Et de eius paſſione differentes aliqui ſubtilius, ſextodecima anno Tiberij Cæſaris, die 25. Phamenoth, alij verò 25. Pharmuti, alij autem Pharmuti 19. dicunt paſſum eſſe Dominum.* Tertullianus quoq; lib. aduerſus Iudæos c. 8. inquit: *Auguſtus ſuperuixit poſt Natiuitatem Chriſti annis XV. cui ſucceſſit Tiberius Cæſar, huius decimaquinto anno Imperij paſſus eſt Chriſtus annos habens quaſi XXX. cum pateretur.* Et paulo poſt: *Quæ paſſio perfecta eſt ſub Tiberio Cæſare, Rubellio Gemino, & Fuſio Gemino Coſſ. menſe Martio temporibus Paſchæ, die 8. Kal. Aprilis.* Africanus autem apud S. Hieronymum in cap. 9. Danielis loquens de fine regni Macedonum ait: *Exinde vſque ad quintum decimum Annum Tiberij, quando Chriſtus paſſus eſt, numerantur anni ſexaginta.* Profitetur autem ibi S. Hieronymus, ſe relaturum ſententias aliorum, relinquendo in arbitrio Lectoris electionem: loquitur Africanus de fine Regni Macedonum in Aegypto per mortem Cleopatræ; Lactantius Firmianus lib. 4. diuinar. inſtitut. c. 10. *Sub Herode Iudæorum tetrarcha, anno quintodecimo Imperij Tyberij Cæſaris, duobus Geminis Coſſ. Iudæi Chriſtum Cruci affixerunt ante diem VIII. Kal. April.* & cap. 14. *Zacharias adoleuit Darij, & Alexandri ætate annis 500. ante annum decimumquintum Imperij Tiberij Cæſaris, quo Chriſtus Crucifixus eſt.* Sed à Darij morte, & initio Monarchiæ Alexandri M. vſque ad annum 15. Tiberij non ſunt plures quàm 360. quare fallus eſt aut Lactantius, aut textus libri. B. Sulpicius Seuerus l. 2. Sacræ hiſtoriæ, loquens de Herode tetrarcha: *Hac regnante, anno regni octauo, & decimo DOMINVS Crucifixus eſt, Fuſio Gemino, & Rubellio Gemino Conſulibus. A quo tempore vſque in Stiliconem Conſulem, ſunt anni CCCLXXI,* fuit enim Stilicho prima vice Conſul Anno Epochæ Chriſti 400. vt dixi lib. 4. cap. 5. additis ergo 29. Chriſti quibus labentibus mortuus eſt, fiunt anni 400. S. Auguſtinus videtur eiuſdem opinionis fuiſſe lib. 4. de Trinit. c. 5. et lib. 18. de Ciuitate Dei c. vlt. vbi confutans Paganos, qui iactabant Religionem Chriſtianorum non duraturam vltra annos 365. inquit: *Mortuus eſt Chriſtus, duobus Geminis Coſſ. 8. Cal. Apriles: reſurrexit tertio die, poſt quadraginta dies aſcendit in cælum, poſt decem dies, ideſt quinquageſimo poſt ſuam reſurrectionem die, miſit Spiritum Sanctum. Tunc itaque nominis illius cultus exortus eſt, ut per hoc colligitur etiam dies, ex quo annus ipſe ſumpſit initium, ſcilicet quando miſſus eſt Spiritus Sanctus, ideſt per Idus Maias. Numeratis proinde Conſulibus trecenti ſexaginta quinque anni reperiuntur impleti per Idus Maias, Conſulatu Honorij, & Eutychiani. Porrò ſequenti anno, cum ſocium accepiſſet Honorius Conſulem Manlium, iam ſecundum illud oraculum dæmonum, aut figmentum hominum, nulla eſſe debuit religio Chriſtiana.* Atqui ex noſtro lib. 4. cap. 5. conſtat Honorium, & Eutychianum Conſules fuiſſe anno Epochæ Chriſti 398. ablatis ergo 365. annis, reſtat annus 33. quo Chriſtus mortuus eſt, non verò 29. quo Conſules fuere duo Gemini; quare non cohærent hæc tibi, & S. Auguſtinus poteſt adduci etiam pro Anno 33. Paulus Oroſius l. 7. hiſt. expreſsè ait Dominum IESVM Anno *Tiberij quintodecimo à Iudæis patibulo ſuſpenſum eſſe.* At Proſper Aquitanus parte 1. libri de Prædicationibus c. 7. cenſet Chriſtũ Crucifixum eſſe anno ætatis 30. & in Lugdunenſi exemplari Chronicorũ Proſperi dici-

aicitur: *A decimoquinto Imperij Tiberij anno, & Paſſione Domini vſque in hos Conſules &c.* vt refert Heruartus cap. 153. Marcellinus quoque in Chronico ab vrbe condita ad Chriſti aduentum numerat annos DCCLI. & ad eius Paſſionem DCCLXXXI. Ergo putat paſſum anno 29. Ex recentioribus, qui hanc opinionem amplexi ſint duos tantum reperi, primus eſt M. Antonius Capellus, diſſert. de vltima Chriſti Cœna cap. 5. vbi ait Chriſtum paſſum anno 15. Tiberij, Cõſulibus duobus Geminis, anno ætatis 34. die 25. Martij Olympiadis 202. anno 2. & ne de feria, ac die conuinci poſſint ex cõputo, recurrit ad vitioſum Cyclũ Iudæorum, ſuadetq; vt nemo trepidet ob Aſtronomorum calculos. At certè ſe ipſe implicat dum annum 29. Epochæ Chriſti, quo Conſules fuere duo Gemini, comparat cum 2. anno Olympiadis 202. exeunte; nam vt patet ex lib. 2. Tab. 1. Annus ille Olympiadis cœpit ab æſtate anni Epochæ Chriſti 30. & expletus eſt anno 31. itaque duobus annis diſſentit ab anno illorum Conſulum, & 15. Tiberij. Alter eſt Voſſius diſſert. 2. de tẽpore Dominicæ Paſſionis à theſi 16. ad 18. vbi Chriſtum paſſum anno æræ communis 29. ſub duobus Geminis affirmat, ficta Octaeteride quadam Iudaica, vt Lunam 15. in 25. Martij conferat: eum verò reijcit Langius lib. 2. p. 2. c. 7.

II. Opinio de Anno XXXI. Epochæ Christi.

2 QVi Chriſtum paſſum anno 30. Epochæ vulgaris Chriſti expreſsè aſſerat, vel quod in idem recidit, Anno 16. Tiberij, & Conſulibus Caſſio, & Longino, neminem reperi: Hoc tamen concedere deberent illi, qui eum baptizatum ponerent anno 15. Tiberij, & vnico anno integro poſt baptiſmum prædicaſſe.

Secunda itaque Opinio fuit Chriſtum paſſum, ac mortuum eſſe Anno 31. Epochæ vſitatæ Chriſtianorum, nempe Iuliano anno 76. & Tiberij 17. Conſulibus ipſo *Cl. Tiberio Nerone, & Silano*, ſeu *Seiano*. Pro hac opinione adducitur Africanus ab Euſebio lib. 8. de demonſtratione Euang. demonſtr. 2. Nam ex Africani libro 5. de Temporibus, vbi de tempore paſſionis Chriſti, hæc refert. *Ad illud tempus, qui fuit Olympiadis ducenteſima ſecundæ annus ſecundus, Imperij autem Tiberij Cæſaris ſextus decimus &c.* Sed hæc non cohærent cum relatis à S. Hieronymo in cap. 9. Danielis ex eodem Africano, neque ſibi inuicem, nam annus 2. Olympiadis 202. quo exeunte ponitur paſſus Chriſtus, ideſt Annus Epochæ Chriſti 31. concurrit cum anno 17. Imperij Tiberij, non cum 16. Euſebium, & Epiphanium in hanc opinionem trahere conatur Petauius lib. 12. cap. 12. ſed fruſtra: oſtendemus enim eos ſtetiſſe pro anno 33. Vulgari Chriſti num. 4. Adducit etiam Apollinarem Laodicenum, qui apud S. Hieronymum in cap. 9. Danielis dixerat Tiberium poſt Paſſionem Domini imperaſſe annos 6. At ex dictis lib. 4. cap. 8. Tiberius obijt anno Epochæ Chriſti 37. die 16. Martij. Ergo Chriſtus obijt anno 31. & Tiberij 17. Caſſiodorus certè in Chronico ad quintum Conſulatum Tiberij cum Silano ait: *His Coſſ. Dominus noſter IESVS Chriſtus paſſus eſt VIII. Kal. April. & defectio Solis facta eſt, qualis ante, vel poſtmodum numquam fuit.* Sed hæc defectio fuit biennio poſt, vt infra docebimus. Pro eadem opinione Anni 31. Heruartus cap. 154. affert Georgium Piſidam, ſed cum Georgius dicat Chriſtum paſſum anno Tiberij 19. vt fatetur Heruartus, potiùs ſtat pro anno 33. Proinde ex antiquis nullus certus, & conſeſſus Auctor reperitur, qui hoc anno mortem Chriſti conſignarit, niſi Apollinaris, & Caſſiodorus. Ex recentioribus tamen hanc opinionem tuentur in primis Io. Dekerius in diſput. Theologicis hac de re, diſp. 3. à Theſi 1. ad 6. vbi affirmat Chriſtum paſſum anno Dionyſiano 31. Iuliano 76. Conſulibus Tiberio 5. & Seiano, & Tribunitiæ poteſtatis anno 18. Olympiadis 202. anno tertio inſtante. Dekerio dedit tandem manus Keplerus in Eclogis Chronol. Epiſtola 20. Et in Epiſtola ad Caluiſium 6. & 14. & Petauius l. 12. de doctrina temp. c. 12. item P. Ægidius Bukerius in tractatu de antiquo Paſchali Iudæorum Cyclo; & Iacobus Tirinus tomo 1. comment. in S. Scripturam cap. 48. Chronici Sacri concluſ. 46. anno enim Iuliano 76. paſſum Chriſtum ponit; & tandem huc propendet P. Henricus Philippi in Synopſi Chronol. cap. 18. nu. 24. vbi de duabus opinionibus ait: *Poſterior ſuarum rationum momentis me non parum ad Tiberij V. & Seiani Conſulatum inclinat.*

III. Opinio de Anno XXXII. Epochæ Christi.

3 OPinionis huius viſus eſt eſſe Euſebius in Chronico, dum ponit Chriſtum paſſum anno Tiberij XVIII. At cum hoc confirmet ex Eclipſi Solis, eamque ex Phlegontis libro 14. dicat accidiſſe *Quarto anno Olympiadis* 202. potiùs ſtat pro anno 33. Epochæ Chriſti, quo ad finem properabat annus ille Olympiadicus, & emendandus textus, ac ponendus annus 19. Tiberij. Hermannus contractus in Chronico ait. *Anno XVIII. Imperij Tiberij Dominus paſſione ſua mundum redemit*; quod repetit Regino in Chronicis. Kemnitius pariter mortuum ponit anno 77. Iuliano, qui eſt 32. Epochæ Vulgaris, ſed eum refutat Langius lib. 2. p. 2. c. 10. de annis Chriſti. Baronium autem hoc redigendum eſſe, eſto videatur ſpectare ad annum 34. oſtendemus ſub finem Opinionis V. & omnes, qui cum Eutropio paſſum Dominum anno 18. Tiberij ponunt.

IV. Opinio de Anno XXXIII. Epochæ Christi.

4 PRo hac opinione afferri poſſunt omnes, qui ſtatuunt Chriſtum paſſum, & mortuum eſſe Olympiadis 202. anno 4. ſeu anno Iuliano 78. ſeu Tiberij 19. ſeu Conſulibus *Serg. Sulpicio Galba, & L. Cornelio Scilla*. Inter quos Euſebius in Chronico, vbi paſſum Chriſtum affirmat *Quarto anno Olympiadis* 202. ibidem autem emendatos Codices Euſebij habere annum XIX. Tiberij mox docebo. Nam Georgius Syncellus in Chronologia ſua ad annum Chriſti 33. inquit: *In hoc anno, qui tertius, & triceſimus ætatis Saluatoris noſtri extitit, & Tiberij Cæſaris 19. IESVS Chriſtus Deus, & Dominus noſter ad ſalutarem paſſionem volens proceſſit*: Deinde poſt aliquot pagellas recitans fusè teſtimonium Euſebij ait: *Ieſus Chriſtus filius Dei Dominus noſter, iuxta eas, quæ de ipſo factæ ſunt prophetias, ad Paſſionem venit, anno 19. Tiberij Imperatoris*, & ſubiungit ex Phlegonte, & Euſebio annum 4. Olympiadis 202. Scaliger quoque in verſione Græca Chronici Euſebiani, reponit annum Tiberij 20. ideſt 19. Chronicon Alexandrinum expreſsè Domini paſſionem conſignat *Anno Tiberij* 19. & ex Phlegonte anno 4. Olympiadis 202. Quem annum pariter adnotat Philoponus agens de tenebris in morte Saluatoris. S. Epiphanius in Panario hæreſi 51. collocat paſſionem Chriſti anno 33. vulgari, quem putat eſſe annum 33. ætatis Chriſti, eſto erret in Conſulibus, ſed & Georgius Piſida Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Diaconus, & Chartophylax, qui floruit anno Domini 330. Chriſtum ait paſſum *Anno Tiberij decimonono*, & Nicephorus Conſtantinopolitanus in Chronol. paſſum anno 33. ait: Dionyſius quoq; Exiguus, cum paſſionem Domini conſignet anno 34. ab Incarnatione præcedente annum primum Epochæ Chriſti, & Incarnatio facta ſit die 25. Martij, vtique ſi paſſus eſt anno 34. inito iam à die 25. Martij, paſſus eſt anno labente 33. à Natiuitate, vel Circumciſione computato. Gnoſtici quoque apud Irenæum lib. 2. aduerſus hæreſes cap. 28. ex Euangelio Nicodemi, quamuis Apochrypho *Chriſtum paſſum ſub Pontio Pilato, Olympiadis ducenteſimæ ſecundæ anno quarto* affirmabant. Expreſsè autem Chriſtum paſſum anno Tiberij 19. Conſulibus Sulla, & Galba, & Epochæ vulgaris anno 33. docuerunt Abulenſis in Difenſorio, Paulus Burgenſis in cap. 26. Matth. Io. Lucidus tum in Chronico, tum in tractatu de vero die Paſſionis Chriſti, Rogerius Bachon in Epiſtola ad Clementem V. de hac re: Io. de Muris lib. de regulis Calendarij: Onuphrius Panuinus lib. 2. comm. in Faſtos ſub Conſulibus Galba, & Sulla: Paulus Cruſius apud Heruartum cap. 155. Ioſephus Scaliger lib. 6. de emend. temp. pag. 561. eiuſque Sectator Sethus Caluiſius in Chron. Vbbo Emmius lib. 4. rerum Chronologicarum pag. 105. Nicolaus Mulerus in Iſagoge in Calend. & in Tabulis: Laurentius Codomanus in Annalibus Sacræ Scripturæ, & lib. 2. Quæſt. 47. & lib. 4. Chronologiæ c. 21. Origanus tomo 1. Ephemerid. cap. 1. & apud eum Eutropius, & Sculteus: Io. Stadius in Tabulis: Iacobus Kriſtmannus de connectione annorum pag. 401. vbi aſſignat an-

num Iulianum 78. licet erret antea nominando annum 18. Tiberij; item Buntingus in Chronico; Zarlinus Opuſc. de hac re; Pererius lib. 11. in Danielem cap. 7. Salmeron prolegom. 38. in fine aſſerens in hac controuerſia eligendum annum à Phlegonte notatum, nempe quartum Olympiadis 202. Langius lib. 2. de Annis Chriſti p. 2. c. 8. cum Theologis Daniæ, Philippus Labbe in Concordia Chronologiæ, & Synopſi Conciliorum, Iacobus Grandamicus in Quæſt. Euangelica de ſupremo, & Natali die Chriſti lib. toto; Salianus tomo 6. Anno Mundi 4086. & Keplerus ipſe olim fuerat opinionis huius, vt ipſe fatetur in Epiſtola 18. ad Dekerium. Sed aduertendum eſt Onuphrium, Salianum, & alios qui putant Chriſtum natum anno Iuliano 44. Conſulibus Auguſto XIII. & Plautio Syluano, hunc Annum 33. Aeræ vulgaris numerare pro anno 34. ætatis Chriſti iam finito. Ad hanc pariter Claſſem ſpectat Baradius tomo 4. lib. 1. cap. 7. Suarez tomo 2. in 3. p. diſp. 40. ſect. 1. Mariana de die mortis Chriſti cap. 12. Temporarius in ſua Chronologia quatenus Chriſti mortem conſignant anno 19. Tiberij. Gerardus Mercator mortuum ponit anno 34. ætatis ſed currente littera D. die 2. Aprilis, ergo anno 33. æræ communis. Pro noſtra tandem opinione afferri poſſe S. Auguſtinum docuimus num. 4. vbi de illo.

V. Opinio de Anno XXXIV. Epochæ Chriſti.

5 ADuertendum eſt ante omnia, multos afferri ſolere pro hac opinione ex eo præciſè, quod putent Chriſtum mortuum eſſe Anno ætatis ſuæ 34. per aliquot menſes inchoato, ſed hoc non ſufficit, quia Annus 33. Epochæ Chriſti vulgaris eſt annus 34. Chriſti ætatis tum apud eos, qui natum putant Chriſtum vno anno citius, ſeu anno Iuliano 44. Conſulibus Auguſto, & Syluano, cuiuſmodi ſunt Onuphrius, Salianus, & non pauci adducti cap. 3. pro *Quinta* opinione; tum alij qui cum Dionyſio Exiguo, & Beda olim annos Chriſti numerant ab Incarnatione: quo ſenſu Beda de ratione temporum cap. 45. dixit: *Habet enim, niſi fallor, Eccleſiæ fides, Dominum in carne paulo plus quàm XXXIII. annis, vſque ad ſua tempora paſſionis vixiſſe &c.* vixit enim in carne ſtatim ab Incarnatione, quare anno Epochæ vulgaris 33. die 25. Martij compleuit annos *ἐνσάρκους* 33. & incœpit 34. quo labente mortuus eſt. Pro hac tamen opinione Heruartus capite 180. ſuæ Chronologiæ adducit Hippolytum Thebanum in Syntagmate Chronologico, vbi à Chriſti Aſſumptione ad Conſtantinopolim à Conſtantino ædificatam computat annos 298. labentes, illum autem annum fuiſſe 330. Epochæ vulgaris, qui conſurgit ex annis 297. & 33. completis. Addit in Cyclo Victor. Aquitani ad annum 34. Chriſti in margine notatum eſſe PASSIO CHRISTI, & cap. 186. conatur in hanc claſſem pertrahere Gregorium Turonenſem; Ipſe vero Heruartus à cap. 158. pro hoc anno 34. ſatagit, & tamen vult Chriſtum paſſum ſub Geminis Cõſulibus anno 15. Tiberij, ſed triennio ante mortem Auguſti inito eius Imperio in Prouincijs, quod ingenioſa, ſed nouitia, & abſurda indagine ſuadere conatur, ſed minimè perſuadet: Idem cap. 57. pro Anno 34. nominat Io. Paduanum, & Alexandrum Cænobium Veronenſem; & deinde Gerardum Mercatorem, qui tamen illo anno mortuum Chriſtum putat, quo currebat littera D. feria 6. die 2. Aprilis, qui eſt potius Annus 33. communis. Pro eadem adducitur Io. Philippæus in Oſeam à Grandamico pag. 79. & Io. Mariana, ſed de hoc iam diximus ſupra. Nunc veniendum ad Eminentiſſimum Cardinalem Cæſarem Baronium, qui ad annum Chriſti 34. hoc ipſo anno mortuum Chriſtum affirmat folio mihi 184. Eius fundamentum eſt Chriſtum baptizatum eſſe anno 31. ætatis inchoato, & à baptiſmo ad reſurrectionem eius interceſſiſſe quatuor Paſchata, atque adeo tres annos ſolidos, & aliquot menſes; Adducit verò pro ſe Bedam, Cedrenum, Marianum Scotum, Nicetam: imò omnes qui Chriſtum natum ponunt anno 42. Auguſti, & paſſum 18. Tiberij pro anno 34. ſtare. Quia verò videbat obſtare ſibi Phlegontem apud Euſebium ponẽtem Eclipſim illam celebrem anno quarto Olympiadis 202. adeoque anno 19. Tiberij, cenſet Baronius corrigendum textum Euſebij, aut Olympiadis annum more Romano vſurpandum, tanquam à *Kalendis* Ianuarij antecedentibus initum, aut reponendum anno 3. pro anno 4. Sed cum Baronius aſſerat Chriſtum natum anno Iuliano 43. Conſulibus Lentulo, & Meſſalino, mortuum autem Conſulibus Vitellio, & Aenobarbo, id eſt Iuliano anno 77. Tiberij 18. hic annus eſt quidem 34. ætatis Chriſti, quam incœpiſſe anno Iuliano 46. oſtendimus lib. 4. cap. 3. ſub finem, natum verò Chriſtum anno 45. Iuliano docuimus capite 4. Quare Annus Tiberij 18. & Conſulatus Vitellij, ac Aenobarbi ſpectant ad Annum 32. Epochæ vulgaris Chriſti, cui vt ſe poſtea adiungat Baronius coactus eſt duos annos Conſulares ex Faſtis eximere.

VI. Opinio de Anno XXXV. vel XXXVI. Epochæ Chriſti.

6 DE Anno 35. nullum authorem reperi, & ſanè cum anno 35. Epochæ vulgaris Chriſti Plenilunium Paſchale inciderit in feriam 2. vel vt ſummum in feriam 3. vt patet ex dictis cap. 10. poſt num. 6. nulla fictione tranſlationis feriarum, nullaq; probabilitate Cycli tam vitioſi, vt tribus, quatuorue diebus aberrarit defendi poteſt illo anno mortuum eſſe Chriſtum, quem conſtat mortuum eſſe feria 6. in Plenilunio.

7 Pro anno autem 36. certauit Paulus Middelburgenſis, Epiſcopus Foroſemproníenſis in Summa Paulina parte 2. qui libro 10. cap. 1. fingit reuelationem ſibi factam à Paulo Apoſtolo per ſomnium, deinde lib. 11. 12. & 13. contendit Chriſtum biennio tardius natum, & paſſum eſſe, quàm ſupponatur in vulgari Epocha Chriſti, ideſt paſſum anno 36. huius Epochæ, ſed 34. ætatis inito; At eum egregiè refutauit Io. Lucidus lib. de vero Paſſionis die cap. 11. & Langius lib. 2. de Annis Chriſti p. 2. cap. 7. vbi oſtendit hoc Anno 36. Pilatum non fuiſſe præſidem in Iudæa, ſub quo tamen certum eſt Chriſtum paſſum, ac ſepultum eſſe. Tacitus enim 15. annalium ait de Chriſtianis: *Auctor nominis eius Chriſtus, qui Tiberio imperante, per Procuratorem Pontium Pilatum ſupplicio affectus erat.* Et eodem libro narrat Vitellium à Tiberio miſſum in Syriam; ex Ioſepho autem lib. 18. antiq. cap. 5. & 6. conſtat Pilatum coràm Vitellio accuſatum, miſſum eſſe Romam ad defendendam cauſam ſuam, & Marcellum ſubſtituiſſe Pilato, ac deinde veniſſe Hieroſolymam ad feſtum Paſchatis anno Iuliano 81. qui eſt annus 36. Epochæ Chriſti: ergo in Paſchate huius anni, iam Pilatus Romam abierat. Poſt hoc enim Paſcha Vitellius accepit litteras de pace cum Artabano facienda, qua peracta Vitellius, & Herodes Tetrarcha perſcripſerunt omnia, & Tiberius reſcripſit Vitellio, vt ex Ioſepho liquet. Obijt autem Tiberius Anno Epochæ Chriſti 37. ſeu Iuliano 82. die 16. Martij, atq; adeo ante Paſcha, ergo Paſcha illud, cui Vitellius interfuit, & poſt quod Tiberio ſcripſit, incidit in annum Iulianum 81. & tempore huius Paſchatis non Pilatus, ſed Marcellus erat procurator Iudeæ. Confirmatur idem ex Ioſepho ſupra: nam Tiberius anno 59. Iuliano, quo incœpit imperare, ſtatim miſit in Iudæam Valerium Gratum, qui annis 11. prouinciam eam adminiſtrauit, & poſt hunc Pilatum, qui annis 10. Adde annos 21. anno 59. fit annus Iulianus 80. quo exeunte Pilatus abiuit à prouincia. Sed Pauli opinioni obſtat etiam Eclipſis Phlegontis, quæ Chriſtum paſſum oſtendit anno 33. Epochæ Chriſti, & annus 42. Auguſti, quo natus eſt Chriſtus, qui non potuit eſſe alius, quam Iulianus 45. aut 44. juxta dicta, & demonſtrata à nobis lib. 4. cap. 7. Ergo non potuit naſci anno Iuliano 47. vt vellet Paulus.

CAPVT XII.

De vero Anno Paſſionis, & Mortis Chriſti.

CONCLVSIO XII.

Chriſtus Dominus Paſſus eſt ac mortuus Anno vulgari Chriſtianæ Epochæ, & Kalendarij Romani Trigeſimo tertio; Olympiadis CCII. anno Quarto exeunte Iulianoq; LXXVIII, Tiberij 19. Conſulibus Serg. Sulpicio Galba, & L. Cornelio Scilla, anno ætatis ſuæ XXXIII. labente, quod eſt probabilius, vel XXXIV. labente, quod non eſt improbabile.

Olympiadum connexionem, & comparationem cum annis vulgaribus Epochæ Chriſti tradidi lib. 2. in prima tabula, & demonſtraui lib. 3. c. 2. eiuſdem autem nexum cum annis Iulianis lib. 4. c. 3. ſub finem, & cum annis Conſulum ibidem à cap. 3. ad 5. & cum annis Tiberij eodem libro 4. c. 8. Quare ex vno horum Characterum probato, alij probati manebunt.

Prima Pars Concluſionis de Anno XXXIII. Epochæ vulgaris probatur ex Eclipſi Solis Miraculoſa in Morte Chriſti.

1 ARgumentum in formam redactum eſt huiuſmodi. Chriſtus illo anno mortuus eſt, quo facta eſt Eclipſis Solis totalis, & omnium, de quibus memoria extet, maxima, & vtcalis notata à Scriptoribus Sacris, & prophanis; At talis Eclipſis notata eſt anno 4. Olympiadis 202. ab ipſis, & hic eſt annus 33. Epochæ vulgaris Chriſti. Aſſumptum, ſeu maior propoſitio de *Solis Eclipſi facta* partim ex Euangelio, partim ex Patribus præcipuè ex S. Dionyſio Areopagita oſtenditur: Sublato enim in Crucem Chriſto hora ſexta, id eſt Meridie, obſcuratum eſſe Solem vſque in horam nonam, qua Chriſtus emiſit ſpiritum, diſertiſſimè ſcribit S. Lucas cap. 23. dicens: *Erat autem ferè hora ſexta, & tenebræ factæ ſunt in vniuerſam terram, vſque in horam nonam, & obſcuratus eſt Sol*: id ipſum ſignificant SS. Matthæus c. 23. & Marcus c. 15. dicentes: *A ſexta autem hora tenebræ factæ ſunt ſuper vniuerſam terram, vſque ad horam nonam.* Marcus. *Et facta hora ſexta, tenebræ factæ ſunt per totam terram, vſque in horam nonam.* Etſi verò de cauſa harum tenebrarum diuerſæ fuerunt opiniones, quas fusè cum plurimis alijs ad eruditionem lectoris retuli libro 5. Almageſti Noui cap. 18. vera tamen cauſa fuit interpoſitio corporis Lunaris inter Solem, & terram, non quidem naturalis, cum eſſet pleniluniũ, ſed ſupernaturalis, quo ad modum; ſcribit enim S. Dionyſius Epiſt. 7. ad Polycarpum loquens de Apollophane ſic. *Ab eo autem quære quid ſentiat de defectione Solis, quæ cum Seruator in crucem actus eſt, extitit. Eramus enim vna ambo, & ſtabamus ad Heliopolim, ac cernebamus, quando Luna ex improuiſo incidit; neque enim coniunctionis tempus erat, rurſusq; quando eadem Luna, hora nona ad veſperam, ſe mediæ Solis lineæ, præter naturæ ordinem opponebat.* Quoniam verò naturaliter Luna coniungitur Soli motu ſuo ab Occidente versùs Orientem illi incidens, tunc autem ſecùs omnino ad euidentiam miraculi factum eſt, pergit S. Dionyſius dicens. *Scit eum etiam incidentiam ipſam à nobis viſam eſſe incipere ab Ortu Solis, & ad Solis extremum peruenire, deinde euaneſcere, rurſusq; non ab eadem parte Solis, & incidentiam, & receſſum euenire, ſed ab ea, quæ penè ex diametro erat contraria.* Idem Epiſtola 11. ad ipſum Apollophanem hæc inter alia. *Videlicet Heliopoli tu quidem mihi penè coæuus, & ego quinque, & viginti annorum ferè tempus euoluens, vnà morantes conſtiteramus: cùm feria quadam ſexta, & hora etiam penè ſexta, Sol horribilibus ſubitò eſt obſitus tenebris, Luna ipſum intercurrente, quia non Deus, ſed creatura Dei in ipſius veræ lucis occubitu lucere non potuit.* Et paulo poſt. *Et poſtquam repurgatio reſtitutioq; facta eſt, Luna ad Solis diametrum conuerſa aufugit. Et tunc quoque canonem Philippi Aridæi aſſumpſimus, cumq; reperiſſemus, quod & erat notiſſimum, eo tempore Solem Eclipſim pati minimè potuiſſe; & nihilominus Lunam ab Oriente Solis iubar pulſis, ac nigricantibus velis obduxiſſe, cùm ſolita ſit ex occidente parte Solem ſubingredi*: reliqua miracula, quæ omnino fuere decem, illo capite 18. recenſui. Igitur ex S. Dionyſio refellitur Keplerus, Kriſtmannus, & alij qui negarunt Eclipſim illam factam interpoſitione Lunæ.

2 Pro altera verò propoſitione ſit teſtimonium S. Luciani Martyris in eius actis apud Ruffinum in hiſtoria Eccl. *Solem nobis ipſum horum produco teſtem, qui cum hæc fieri per impios videret in terris, lumen ſuum meridie abſcondit in Cælo. Perquirite in annalibus veſtris, & inuenietis, temporibus Pilati fugato Sole, interruptum tenebris diem.* Et Tertullianus in Apollogetico, loquens de Ieſu ſuffixo in cruce inquit: *Eodem momento dies medium orbem ſignante Sole ſubducta eſt. Deliquium vtique putauerunt, qui id quoque ſuper Chriſto prædicatum non ſcierunt: & tamen eum mundi caſum relatum in archiuijs veſtris habetis.* Oroſius verò l. 7. c. 4. addit Stellas tunc in Cœlo viſas, totumque Solem obſcuratum: *Quod non ſolum Sanctorum Euangeliorum fides, ſed etiam aliquanti Græcorum libri atteſtantur.* Et S. Auguſtinus Epiſt. 80. ad Heſychium: *Solis ille defectus, quando crucifixus eſt Chriſtus, non talis vt reliqui Solis defectus fuit, ſed verè mirabilis, & prodigioſus: ſed Ethnicorum Romanorum induſtria, ne cælum doluiſſe Chriſti, velut diuini viri mortem putaretur, id quidem ſcriptum habuere in annalibus, ſed euulgari vetuerunt.* Sed non obſtante hoc conatu ad publicam poſterorum memoriam emanauit fama huius prodigij; Nam Phlegon Hadriani libertus eam conſignauit, teſte Origene tr. 35. in Matthæum dicente: *Et Phlegon quidem in Chronicis ſuis ſcripſit, in principatu Tiberij Cæſaris deliquium Solis factum.* Et lib. 2. contra Celſum. *De Sole autem Tiberij Cæſaris tempore obſcurato, quo imperante Ieſus creditur Cruci fuiſſe affixus, & de magnis terræ motibus tunc factis, ſcripſit Phlegon in 13. vel 14. vt arbitror de temporibus libro.* Audiamus iam Euſebium in Chronico ad annum Domini 33. loquentem de tempore Paſſionis Chriſti: *Quo tempore, & in alijs Ethnicorum commentarijs hæc ad verbum ſcripta reperimus. Solis facta defectio, & tenebræ ſuper vniuerſam terram; Bithynia terræmotu concuſſa, & in vrbe Nicæna ædes plurimæ corruerunt; quæ omnia his congruunt quæ in paſſione Saluatoris acciderunt. Scripſit verò ſuper his & Phlegon, qui Olympiadum egregius ſupputator eſt, in 14. libro ita dicens. Quarto autem anno CCII. Olympiadis magna & excellens inter omnes, quæ ante eam acciderant, defectio Solis facta eſt; dies hora ſexta ita in tenebroſam noctem verſus, vt ſtellæ in Cælo viſæ ſint, terraque motus in Bithynia Nicenæ vrbis multas ædes ſubuerterit. Hæc ſupradictus vir.* Subiungit verò Euſebius confirmationem talem: *Argumentum autem huius rei quod Saluator iſto anno paſſus ſit, Euangelium præbet Ioannis, in quo ſcribitur poſt quintumdecimum annum Tiberij Cæſaris tribus annis Dominum prædicaſſe.* Si poſt annum 15. ergo additis annis tribus & totidem ferè menſibus prædicationis, paſſio cadit in annum 19. Tiberij, vt Scaliger in Græco codice emendato legit, conformiter ad Olympiadis 202. annum 4. Eſto in Chronico Euſebiano Latino ſit annus 18. Fuit autem Phlegon Trallianus Libertus Hadriani, ſcripſitq; res vbiq; geſtas libris 16. vſque ad Olympiadem 229. quæ deſinit in anno 140. Chriſti.

3 Io. Philoponus Alexandrinus, qui floruit anno 570. agens de tenebris in Chriſti Paſſione, per totum mundum offuſis ait: *Harum tenebrarum, vel potius noctis, etiam Phlegon in Olympiadibus meminit, ait enim: Quarto anno Olympiadis ducenteſimæ ſecundæ factam Solis defectionem omnium, quæ ante innotuerint, maximam, & noctem hora diei ſexta talem, vt ſtellæ in cælo apparuerint.* Pergit Philoponus oſtendendo hanc eſſe illam Eclipſim, quæ facta

eſt

eſt in Paſſione Domini, tum quod fuerit omnium maxima inter conſignatas ab hiſtoricis, & in plenilunio acciderit contra ordinem naturalem, & durauerit totalis per tres horas. Sed quod valde notandum eſt, Philoponus addit id accidiſſe anno 19. Tiberij ex authoritate Phlegontis dicens: *Atque id ex ipſa Tiberij Cæſaris hiſtoria oſtendit. Ait enim Phlegon ipſum regnare cœpiſſe anno ſecundo Olympiadis 198 eamq; Eclipſim factam in 4. anno Olympiadis 202. ita vt collectis ab initio regni Tiberij annis vſq; ad 4. Olympiadis 202. fiant prope ἐννεακαίδεκα, decem & nouem.* Deniq; idem Philoponus infra concludit. *Erat autem annus ille Imperij Tiberij Cæſaris decimus nonus ἐννεακαιδέκατος, in quo facta eſt ſalutaris mundo Chriſti Crucifixio, & in ipſa mirabilis, & inuſitata Solis defectio eo modo contigit, quam Dionyſius Areopagita in Epiſtola ad Polycarpum Pontificem deſcripſit.* Huc accedat Georgius Syncellus antiquus Chronographus, & Euſebij continuator, is enim ad annum Domini 33. & textu Euſebij bis expreſsè ait Chriſtum veniſſe ad paſſionem anno 19. Tiberij & 4. Olympiadis 202. meminitq; Eclipſis hoc anno à Phlegonte notatæ; Quæ dicta ſunt contra quoſdam, qui vt ſuam opinionem tueantur, annum 18. Tiberij & 3. Olympiadis 202. ex vitioſo textu retinere, aut intrudere conantur, contra quos militat etiam Alexandrinum Chronicon, expreſsè conſignans tum paſſionem Domini, tum Phlegontis Eclipſim anno 19. Tiberij, & Olympiadis 202. Anno 4 & ipſemet Keplerus in Eclog. Chronol. Epiſt. 14. agnouit in Græco textu Euſebij annum Tiberij ιθ ideſt 19. quo igitur auſu in Rodulphinis cap. 17. ait in textum Græcum Phlegontis pro γ irrepſiſſe δ: ideſt annum 4. pro 3. Olympiadis 202. nempe quia vult retrahere hanc Eclipſim ad annum 31. & quia id non ſufficiebat, ait Olympiadicos annos non ab Æſtate ſed à bruma ibi computatos, quod eſt abſurdum. Eclipſis verò quam anno Iuliano 74. ideſt Chriſti 29. totalem fuiſſe in Syria affirmat Epiſtola 16. in Eclogis non eſt ad rem tum ratione anni, tum quia non incœpit ibi hora ſexta, nec totalis durauit horas 3; nec fuit feria 6. vt affirmat S. Dionyſius, contemptus quidem à Keplero alibi, ſed ipſe contemnendus in hoc, & multis nominibus impar Authoritati S. Dionyſij.

4 Cum ergo anno 19. Tiberij ſeu 4. Olympiadis 202. nullæ Tabulæ Aſtronomicæ exhibeant Eclipſim Solis totalem in Paleſtina, & talem, vt ſtellæ in cœlo videri potuerint; non potuit ea eſſe alia, quam ea quæ miraculoſè accidit in paſſione Chriſti, ideoque meritò illam eſſe, quæ in Annalibus, & Archiuijs Ethnicorum notata erat, & à Phlegonte in primis Auctores hactenus adducti cenſuerunt. Nam etſi fingas, ſed gratis illo anno de quo Phlegon, factam fuiſſe Solis obſcurationem totalem à globo nebuloſo aliove corpore meteorologico; alio autem anno huic vicino, factam eam, de qua Euangeliſtæ, & S. Dionyſius; hanc ipſam tamen non tacuiſſet Phlegon, vtpote adeo inſignem, & præterea circumſtantia terræmotus ab ipſo, & ab Euangeliſtis adiecta omnem dubitationem eximunt ab æſtimatione prudentum. Annum porro 4. Olympiadis 204. exeuntem, nempe verno tempore, coincidere in Epochæ vulgaris 33. patet ex dictis lib. 2. tab. 1. & lib. 3. cap. 2.

Prima item pars Concluſionis probatur alijs Argumentis.

5 MVlto probabilius eſt Chriſtum natum eſſe Anno Iuliano 45. exeunte, quàm alijs antecedentibus, aut poſterioribus, vt probatum eſt capite 4. à num. 3. & 5. & baptizatum anno 30. ætatis paulo ante inito, die 16. Ianuarij anni Iuliani 74. ex dictis cap. 6. à nu. 8. & à baptiſmo ad reſurrectionem eius interceſſiſſe quatuor Paſchata, atq; adeo eum prædicaſſe annos tres, & menſes circiter tres, ex dictis cap. 7. At ex his ſequitur eum mortuum eſſe in Paſchate anni 78. Iuliani, ideſt Epochæ vulgaris Chriſti 33. Annis enim 45. Iulianis completis in Circumciſione Chriſti adde 33. annos inchoatos & fit annus 78. Iulianus labens.

6 Illo anno mortuus eſt Chriſtus, quo ita plenilunium paſchale incidit in feriam ſextam, vt tamen ab anno Tiberij 15. vſque ad mortem Chriſti interceſſerint paſchata, ſaltem 4. & Pilatus fuerit Iudeæ præſes. Sed inter omnes annos de morte Chriſti tolerabili opinione Auctorum aſſignabiles, nullus eſt, qui habeat hos tres Characteres Chronologicos, ſeu tres has conditiones ſimul concurrentes, præter annum 33. Epochæ vulgaris Chriſti, ergo hoc, & non alio anno mortuus eſt Chriſtus.

Prima conditio de Plenilunio in feria 6. requiſito, patet ex dictis cap. 8. toto, & fundatur in Euangeliſtis ac Patribus. *Secunda* in Euangelio S. Lucæ, vbi baptiſmus, & prædicationis Chriſti initium ponitur inito iam, & labente anno 15. Imperij Tiberij, vna cum Euangelio S. Ioannis, & aliorum ex quibus colliguntur 4. paſchata prædicta, vt conſtat ex dictis cap. 7. *Tertia* conditio de Pilato præſide certa eſt de fide ex omnibus Euangeliſtis. Iam verò licet prima conditio de plenilunio paſchali in feria 6. reperiatur in anno Epochæ vulgaris 30. & 36. vt conſtat ex Tabula capitis X. ſub num. 6. Annus tamen 30. cum Tiberij 15. concurrit maiori ſui parte, & ſi mortuus eſſet Chriſtus in Paſchate huius anni, nec quatuor paſchata interfuiſſent ab eius baptiſmo ad reſurrectionem, & ne vnum quidem annum integrum prædicaſſet, quod eſt manifeſtè contra Euangelium. Anno verò 36. Pilatus multo ante Paſcha illius anni miſſus fuerat Romam ad dicendam cauſam à Vitellio, qui Iudææ Marcellum loco Pilati præfecerat Iudææ, vt ex Tacito, et Ioſepho hiſtorico cum Langio demonſtrauimus cap. XI. num. 7. Deinde non eſſet natus Chriſtus anno 42. Auguſti, vt eſt communis antiquorum ſententia, ſi natus eſſet tardius, quàm anno Iuliano 45. exeunte; at ſi natus eſt anno 45. Iuliano et primus Chriſti cœpit à Natiuitate die 25. Decembris moraliter autem, aut ciuiliter more Romano à kalendis Ianuarij anni Iuliani 46. et mortuus eſſet anno Epochæ vulgaris 36. ideſt Iuliano 81. vixiſſet annos 35. ſolidos, et aliquot menſes, quod eſt contra communiſſimum Eccleſiæ, et patrum Doctorumq; ſententiam.

Cum igitur reliqui anni Epochæ Chriſti in Tabella capitis X. ſub numero 6. ideſt Annus 31. 32. 34. & 35. non habeant plenilunium Paſchale in feria 6. Annus autem 33. illud habeat, & ſit annus 19. Tiberij, atq; adeo ab anno 15. ad annum 19. Tiberij fuerint 4. Paſchata, & tres anni prædicationis Chriſti integri, vt requirit Euangelium, & hoc anno Pilatus fuerit præſes Iudææ, vt oſtenſum eſt cap. XI. num. 7. ſequitur hoc anno paſſum, & mortuum eſſe Saluatorem noſtrum, & ita ſequitur, vt hoc argumentum demonſtrationis vim habeat in hiſtoria partim Sacra, partim prophana.

Secunda pars de Chriſti Aetate probatur.

7 SI Chriſtus natus eſt Anno Iuliano 45. exeunte, ideſt 25. Decembris, & Circumciſus anno 46. kalendis Ianuarij, & incipiunt pariter Anni Epochæ Chriſti vſitati in kalendario, & Imperio Romano, vt multo probabilius eſſe oſtendimus capite IV. & V. mortuus eſt autem anno huius Epochæ 33. die 3. Aprilis, vt oſtendimus cap. X. nu. 7. quoad diem, & hoc capite, quoad Annum; profectò non vixit mortalis, & paſſibilis inter homines poſt natiuitatem ſuam, niſi annos 32. Iulianos, ac ſolidos, & præterea dies 68. & horas 15. numerando tempus à media nocte antecedente diem 25. Decembris anni Iuliani 45. vſq; ad horam nonam diei 3. Aprilis anni Iuliani 78.

8 At ſi natus eſt Chriſtus anno Iuliano 44. quod in ſecundo gradu probabilitatis eſſe conceſſimus cap. V. num. 5. & mortuus anno Iuliano 78. Aprilis 3. vtique vixit annos 33. ſolidos, & dies 68. horaſq; 15. facta, vt ſupra computatione, ſed in hac hypotheſi oportet admittere quinq; Paſchata inter baptiſmum, & reſurrectionem Chriſti, & annos quatuor ſolidos prædicationis.

CAPVT XIII.

In quo diſſoluuntur obiecta maioris momenti contra Annum 33. Epochæ Chriſti aſſertum pro Anno Mortis eius.

1 HIeroſolymam captã eſse à Tito Anno Epochæ vulgaris Chriſti 70. docuimus libro 4. cap. 3. num. 21. & cap. 8. num. 9. quod nunc operæ pretium eſt confirmare ex Ioſepho lib. 6. de bello Iudaico cap. 4. dicente: *Azymorumque inſtante die, qui eſt Xanthici menſis quartus decimus, hoc enim ſe primum tempore opinantur Iudæi ab Aegyptijs eſſe liberatos*, vbi agit de inteſtina pugna Iudæorum, quo die Titus caſtra vrbi admouit, & cap. 16. *Ex die quo caſtra prope Ciuitatem poſita ſunt ex die 14. Menſis Xanthici*; deinde lib. 7. cap 9. ait Templum à Romanis incenſum die 10. *Menſis Ab*, & cap. 16. Hieroſolyma Titum potitum die 8. *Gorpiæi*. Ruffinus, & eum ſecuti Scaliger, & Gelenius interpretati ſunt Menſem *Xanthicum* pro *Aprili*, & *Ab* pro *Auguſto*, & *Gorpiæum* pro *Septembri*; addit autem Xiphilinus in Epitome Dionis, vbi de Nerone, captam fuiſse à Tito Hieroſolymam die Sabbati. At Anno Epochæ Chriſti 70. cyclus Lunæ fuit 14. Epacta 32. cyclus Solis 23. littera Dominicalis G. Nouilunium ciuile Iudæorum die 31. Martij, ſed ex Phaſi die 1. Aprilis, & ſic 14. Aprilis dies Azymorum, & Sabbatum incidit in diem 8. Septembris, itemque in 1. At Petauius lib. 11. de doctr. temporum cap. 17. aliter interpretatus illos menſes, nihilominus ex Ioſepho cum Dione concludit Annum illum fuiſse Dionyſianæ æræ LXX. & vrbem captam 31. Auguſti feria 7. vbi debuit dicere 1. Septembris, nam 31. Auguſti, eo anno incidit in feriam ſextam.

2 His poſitis ſi Chriſtus mortuus eſt Anno Epochæ vulgaris 33. die 3. Aprilis, inde ad Anni 70. diem 1. vel 8. Septẽbris ſunt anni tantummodo ſolidi 37. et Menſes quinque, quare Vrbs illa capta fuiſset anno 38. à Paſſione Domini, & à Prædicatione 41. At hoc non cohæret cum opinione veterum. Nam Clemens Alexandrinus lib. 1. Stromatum ait: *A Paſſione Chriſti ad euerſionem Hieroſolymorum anni ſunt 42. Menſes 3.* Et Sulpicius Seuerus lib. 2. Hiſtoriæ Sacræ à Templi excidio ad Stiliconem conſulem numerat annos 331. fuit autem Stilico Conſul anno 400. Chriſti, ergo Templum dirutum anno 70. Chriſti, ſed à Geminis Conſulibus ad Stiliconem numerat annos 372. ergo inde ad Templi excidium annos 41. labentes. Et S. Hieronymus in cap. 1. Sophoniæ verſu 17. Poſt annos 42. *Dominicæ Paſſionis circumdata eſt ab exercitu Hieruſalem, & conſummatio illius facta eſt cum feſtinatione*, quod repetit Epiſtola 150. ad Helbiam q. 8. ſed Euſebius in Chronico ex translatione Hieronymi ad Annum Domini 72. numerat ſic. *Colligitur omne tempus in ſecundo anno Veſpaſiani ad nouiſſimã euerſionem Hieroſolymorũ à XV. Tiberij Cæſaris anno, & ab Exordio prædicationis annorum 43.* Ergo ab anno 18. Tiberij fuere anni 40. & ab anno 19. anni 39. eundem annum 40. à paſſione numerant Beda præfat. in Acta Apoſt. & in cap. 13. Lucæ, S. Antoninus 1. p. hiſt. tit. 7. cap. 1. Ribera in cap. 11. Zachariæ, & alij quos nominant Henricus Philippi in Chronologica Synopſi cap. 18. nu. 17. & Tirinus in Chronico Sacro cap. 50.

3 Reſpondeo nihil hæc nobis obſtare, quia numerant hos annos alij ab anno 29. vel 30. Epochæ communis, alij ab Anno 31. quo paſſum Chriſtum putant, iuxta dicta cap. XI. num. 1. & 2. vnde non mirum ſi inter ſe, & à nobis diſſentiant, & eadem reſponſio valet de anno à Paſſione Domini, vſque ad Martyrium SS. Apoſtolorum Petri, & Pauli, quod aliqui fuiſse dicunt anno 13. aliqui 14. Neronis, ſed à Paſſione Domini 37. alij 36. alij 35. prout diuerſo anno paſſum Dominum ſupponunt.

4 Seianum anno illo, quo Conſul fuit cũ Tiberio quintum Conſule, hoc eſt anno Iuliano 76. & Chriſtianæ Epochæ 31. occiſum eſse iuſſu Tiberij, narrant Tacitus lib. 5. & Dio lib. 58. At Oroſius lib. 7. cap. 4. ait Tiberium, cui Pilatus ſignificarat Chriſtum poſt mortem multis miraculis claruiſse, rogaſse Senatum vt Chriſtus in Deorum numerum referretur, ſed Seianum pertinaciter contradixiſſe. Ergo Seianus viuebat adhuc poſt mortem Chriſti, quæ idcirco non potuit eſſe poſt annum 76. Iulianum, ſeu 31. Epochæ vulgaris. *Quod argumentum*, inquit Dekerius parte 3. diſput. Theſi 6. annot. 24. *Si vel ſolum eſſet, voce, ac digito annum nobis illum deſignaret, in quem vota omnium ſuſpirant Chronologorum nempe Mortis Chriſti.*

Reſpondeo cum Baronio ad Annum Domini 33. Baronianum, erraſſe Oroſium, & anſam erroris fuiſſe, quia Seianus, teſte Philone in legatione ad Caium, infenſiſſimus Iudæis, exhortatus eſt Tiberium, vt Iudæos deleret; Euſebiumq; item errare, qui Seiani hanc hortationem refert ad annum Domini 36. quaſi verò vixerit triennio poſt, Idem verò Euſebius ad annum Domini 38. narrat relationem Pilati de Miraculis Chriſti ad Tiberium, & Tiberij rogationem, vt Chriſtus inter Sacra reciperetur, ſed hoc non potuit eſſe anno 38. Epochæ Chriſti, cum Tiberius obierit anno 37. Epochæ Chriſti Martij 16. ex dictis lib. 4. c. 8. Ex falſa igitur Chronologia nihil contra nos concludi poteſt.

5 Hebdomades Danielis 70. abbreuiatæ, ideſt 79. cum dimidia efficiunt annos 486. & aliquot menſes, qui computati ab Anno 453. ante Epocham Chriſti cadunt in annum 33. Epochæ Chriſti completum iam, & in anni 34. menſem 4. vt diximus lib. 6. cap. 12. num. 3. Reſpondeo illud dictum eſse ex hypotheſi, quod Chriſtus mortuus ſit anno 34. labente Epochæ vulgaris; nunc autem dicendum eſt ſufficere ad moralem dimidiationem Hebdomadæ vltimæ, ſi mortuus ſit anno 485. & Menſibus 3. vel ſi volumus retinere annos 486. computandas eſse Hebdomadas illas ab anno 454. ante Epocham Chriſti.

CAPVT XIV.

De Anno, Menſe, ac Die Conceptionis, Natiuitatis, Præſentationis, Annunciationis, Viſitationis, Purificationis, & Aſſumptionis in Cœlum Deiparæ Virginis MARIAE.

I. CONCLVSIO.

Concepta eſt Deipara Virgo MARIA Anno Iuliano 28. ſeu ante Chriſti Epocham 17. Olympiadis 190. anno 4. & Vrbis conditæ, ſecundùm Varronem 732. Conſulibus C. Furnio, & Iulio Silano, Anno Auguſti Imperatoris 27. Feria VII. Die 8. Decembris, qua valde probabile eſt creatam, & corpori ſuo infuſam fuiſſe Sanctiſsimam, & Immaculatiſsimam ipſius Animam.

1 PRior pars de Anno probatur ex dicendis de Natiuitatis ipſius anno pro Concluſione ſequenti, qua oſtendemus natam eſse Deiparam Virginem die 8. Septembris Anni Iuliani 29. & 16. ante Epocham Chriſti. Reliquæ annorum connexiones cum Annis ante Epocham Chriſti demonſtratæ ſunt lib. 2. in prima Tabula, & lib. 3. cap. 2. ac lib. 4. cap. 2. vbi de Olympiadibus, & Vrbis annis, libro autem 4. cap. 3. & 5. de Annis Iulianis, & de Conſulibus, cap. 7. de annis Auguſti. De Feria autem VII. ſuppoſito Anno, & die dicto, patet ex Kalendario, quia cyclus Solis erat 21. & litera G. in kalendario Romano nondum correcto ab Auguſto.

2 *Poſterior* pars probatur, quia Eccleſia Catholica Latina celebrat Conceptionem paſſiuam B. Virginis MARIÆ die 8. Decembris; intentio autem Chriſtifidelium ex vetuſto cultu nunquam immutato fuit, & eſt celebrandi præ-

præſeruationem eiuſdem Virginis à peccato Originali, in primo illo inſtanti, in quo creata fuit ſanctiſſima ipſius anima, & corpori infuſa, & huic intentioni in celebrando hoc feſto cum peculiari Officio, & Miſſa fauit hactenus S. Romana Eccleſia, Sedeſq; Apoſtolica, vt declarauit S. D. N. Alexander PP. VII. in Conſtitutione Anni 1661. ſub die 8. Decembris. Præterea Sanctus ille Prælul (quem multi putant fuiſſe S. Nicolaum) qui apparuit Abbati Helſino oranti, vt liberaretur à naufragio, dixit: *Promitte mihi, & Deo, quòd diem Conceptionis, & Creationis MARIAE Matris Christi ſolenniter celebrabis, & celebrandum prædicabis*: & interroganti Helſino, quæ nam eſſet hæc dies? reſpondit eſſe *Sextum Idus Decembris*, vt narrat S. Anſelmus in Epiſtola ad Coepiſcopos Angliæ; ideoque idem in Sermone de Conceptione exclamat: *O quanta eſt illa dies, qua noſtræ Reparatricis anima digna creatur, & Sacratur, & ſanctiſſimo corpori vnitur? non eſt verus amator Virginis, qui reſpuit colere diem Conceptionis, & Creationis eius.* Eſto autem ante declarationem Alexandri VII. vel non attendendo ad reuelationem prædictam, aliqui Doctores exiſtimarint celebrari hoc feſtum die 8. Decembris, eo quod ſecundùm communem opinionem vulgarem à Conceptione carnali ad Natiuitatem hominis 9. menſes interſint, quot ſunt ab 8. Decembris ad 8. ſequentis Septembris, quo die natam B. Virginem cenſet Eccleſia; quia ignoratur dies Animationis, cum intentione tamen celebrandi Animationis diem, quæ reuera fuit Sancta, ob Sanctitatem, & gratiam diuinam Animæ illi infuſam. Poſt dictam tamen reuelationem, & Declarationem, probabilius eſt illum ipſum diem 8. Decembris, fuiſſe diem animationis Corporis Virginei, & ideo illum diem deputatum huic feſtiuitati, quia peruulgata fuit illa reuelatio, qua ille dies non ſolum Conceptionis, ſed Creationis MARIÆ fuit nominatus, ſi enim fuiſſet diuerſus dies æquè facile fuit Deo illum reuelare, nec opus erat in hoc attendere ad medicorum, aut potius vulgi opinionem, præſertim cum maior pars hominum non naſcatur in ipſo præciſo termino nouem Menſium Iulianorum à die Conceptionis carnalis computato.

3 Deinde etiam ſi daretur die 8. Decembris factam fuiſſe Conceptionem carnalem corpuſculi Virginei, nulla tamen eſt neceſſitas dicendi dilatam fuiſſe animationem eius vltra integrum diem horarum 24. vt fuſius docui in Informatione mea de Veritate Præſeruationis Deiparæ Virginis ab Originali cap. 3. à num. 18. Nam valde conueniens fuit, vt hoc miraculo perficiendi intra vnum diem Virginei corpuſculi, & animandi, ſterneretur via ad maius miraculum, quo in eodem vtero inſtanti conceptus eſt Chriſtus quoad corpus, & animam in vtero Virginis. Sed & B. Amadeus Confeſſarius Sixti IV. in ſuis reuelationibus raptu 4. affirmat reuelatum ſibi à S. Gabriele, peractis 6. horis à commixtione ſeminum, organizatum fuiſſe corpuſculum MARIÆ, illudq; anima rationali informatum.

II. CONCLVSIO.

Nata eſt Deipara Virgo MARIA Anno XVI. ante vſitatam CHRISTI Epocham, ſeu Iuliano XXIX Conſulibus L. Domitio Aenobarbo, & P. Cornelio Scipione die VIII. Septembris Feria I. deſinente, & ineunte II.

4 SCribit enim Nicephorus lib. 2. hiſtor. cap. 3. ex Euodij Apoſtolorum ſucceſſoris Epiſtola hæc de Dei Genitrice verba. *Siquidem trimula cum eſſet in Templum eſt præſentata, & ibi in Sanctis Sanctorū traduxit annos vndecim. Deinde verò Sacerdotum manibus Ioſepho ad cuſtodiam eſt tradita: apud quem cum menſes peregiſſet quatuor, ab Angelo Gabriele lætum illud accepit nuntium. Peperit autem Mundi ipſius lucem, annū agens quindecimum XXV. die menſis Decembris*: Hæc Euodius, quem Catholici ſcriptores hoc de Argumento tractantes recipiunt, quia nullum antiquiorem teſtem habent, & quia nemo antiquorum ei contradixit; in primis Baronius in apparatu, Caniſius lib. 1. de MARIA Deipara cap. 11. Salianus tomo 6 Anno Mundi 4038. Salmeron verò tom. 2. tract. 4. addit auctoritatem S. Epiphanij, quando Annunciatio facta eſt, fuiſſe annorum XIV. & menſium 6. ac dierum 18. nempe die 25. Martij ſequentis, ergo die 8. Septembris ſubſequentis compleuit annum 15. ac demum die 25. Decembris peperit vnigenitum ſuum filium CHRISTVM Dominum, cum eſſet annorum 15. completorum, & menſium 3. ac dierum 17. & confirmatur ex Euodio ſupra, nam quando educta eſt de templo peregerat annos 14. & poſt 4. menſes nuncium accepit à Gabriele: adde menſes 9. vſque ad partum fiunt anni 15. & menſis vnus; at non eſt nata die 25. Nouembris, ſed 8. Septembris, ergo quando peperit Chriſtum habebat annos 15. &c. malè igitur Salianus ex verbo ἐνεργοῦσα infert inchoaſſe 15. cum ſignificet *exiſtens*, & *obtinens* iam annos 15. Atqui peperit illum anno Iuliano 45. ſeu primo ante Epocham Chriſti, ex dictis cap. 4. et 5. ergo retrocedendo per annos 15. completos, & menſes 3. ac dies 18. ſequitur eam natam eſſe anno Iuliano 29. & anno 16. ante Epocham Chriſti. Atqui annos 14. in Annunciatione habentes vſurparunt etiam pro tempore, quo MARIA peperit IESVM; non mirum ſi anno vno tardius natam poſuerunt. Erat porrò tunc apud Romanos, ob vitioſam intercalationem, annus ille biſſextilis, & Cyclus Solis 22. & litera E. iuxta dicta libro 1. cap. 22. ſub finem, ideoque feria 1. exeunte, ineunteq; 2. ſed reſpectu Kalendarij Romani retroacti, iuxta formam anni Iuliani ab Auguſto inſtaurati fuiſſet litera A. et dies 8. Septembris incidit in feriam 6. At Heruartus cap. 245. ſuæ nouæ Chronologiæ ſupponens natam hanc ſtellam matutinam anno 15. ante Epocham Chriſti, conſequenter eam natam in Sabbato affirmat. Sed cætera, quæ ad hunc annum illuſtrandum eruditus vir colligit, nempe Ianum quinta vice clauſum ab Auguſto, et Pythici oraculi finem, et Aram primogenito Dei ab Auguſto dicatam, et inſtaurationem templi Hieroſolymitani factam ob Herode, piè magis, quam ex vera Chronologia conquiſita videntur: vt et illud de feſto Tabernaculorum, quod poſt Aequinoctium autumnale celebrabatur atq; adeo poſt 25. Septembris; quare in illud non potuit cadere natiuitas Tabernaculi huius Diuini, nempe Deiparæ.

III. CONCLVSIO.

Præſentata eſt in Templum Deipara Virgo MARIA Anno XIII. ante Epocham CHRISTI, ſeu Iuliano XXXII. die XXI. Nouembris feria 3. cum expleſſet annos 3. ætatis & dies 74.

5 NAm ex Euodio adducto pro Concluſione II. trimula erat, quando præſentata fuit in templum; hoc autem feſtum Eccleſia Catholica celebrat die 21. Nouembris, à quo ad præcedentis Septembris diem 8. quo compleuerat annos 3. ſunt dies 74. Nata verò eſt anno XVI. ante Epocham Chriſti ex dictis pro Concl. II. Ergo præſentata eſt Anno XIII. Illo autem anno Cyclus Solis erat 25. & litera in kalendario Romano vitioſo erat A. ergo dies 21. Nouembris incidit in feriam 3.

IV. CONCLVSIO.

Annuntiatio facta ab Angelo Gabriele Deiparæ Virgini MARIAE, & Incarnatio VERBI Diuini facta eſt Anno I. ante Epocham CHRISTI, ſeu Iuliano XLV. Aetatis verò eiuſdem Virginis Anno XIV. completo, & menſibus 6. ac diebus 22. completis die 25. Martij feria VI.

6 DE Anno patet ex dictis cap. 4. & 5. cùm eodem anno facta ſit Incarnatio, & Natiuitas Saluatoris: de die autem 25. Martij ſatis probatum fuit cap. 2. De Virginis autem ætate patet ex SS. Euodio, & Epiphanio relatis ſupra num. 4. De feria autem patet ex Kalendario Romano, de quo lib. 1. ad finem capitis 22. in quo ob interruptam iuſſu Auguſti intercalationem, currebat vnica litera B. & ideo dies 25. Martij incidit in Feriam ſextam.

V. CON-

V. CONCLVSIO.

Viſitatio, qua Deipara Virgo MARIA viſitauit S. Eliſabetham, fuit Anno Iuliano XLV. exeunte Martio, vel ineunte Aprili, Eſto Feſtum Viſitationis huius Eccleſia celebret immediatè poſt octauam Natiuitatis S. Io. Baptiſtæ, quando completa Viſitatione Deipara, nempe die 2. Iulij, quæ anno illo incidit in feriam VII. die ſequenti reuerti cœpit in domum ſuam.

7 CVm à maioribus non ſit traditum, quo die Deipara Virgo diſceſſerit à Nazareth, aut peruenerit in Domum Zachariæ, nec Euangeliſta Lucas ſignificet diem determinatum, ſed dicat ſalutatam ab Angelo in menſe ſexto à Conceptione S. Ioannis, verba illa Angeli, *Et hic menſis ſextus eſt illi, quæ vocatur ſterilis*, accipiuntur tamen ab Eccleſia, perinde ac ſi dixerit tunc fuiſſe completum menſem ſextum, & confirmatur ex traditione de Natiuitate S. Ioannis die 24. Iunij celebrata, nempe menſe 9. à Conceptione proximè complendo; cum item dicat: *Exurgens autem MARIA in diebus illis abijt in Montana cum feſtinatione, in ciuitatem Iuda &c.* & verſu 56. Manſit autem MARIA cum illa *quaſi menſibus tribus, & reuerſa eſt in domum ſuam*, Et Eccleſia celebret finem, ſeu complementum Viſitationis huius die 2. Iulij, qui immediatè ſequitur poſt octauum diem Natiuitatis Præcurſoris, qua circumciſus eſt, & nomen Ioannis accepit, nihil veriſimilius eſt, quàm Deiparam manſiſſe in Domo Zachariæ vſque ad diem illum octauum, & diem ſequentem, qui erat Sabbatum, deinde feria prima valedicto Elizabethæ, ac Zachariæ, & benedictione iterum atq; oſculo S. Præcurſori impertitis, diſceſſiſſe inde. Numeratis ergo ex hoc die menſibus illis circiter tribus, & computato itinere dierum quatuor circiter, aut quinque conſumpto: um in itinere priori à Nazareth ad domum Zachariæ (quam Adrichonius docet vnico milliari ab Emmaunte diſtitiſſe) oportet Viſitationem primam incidiſſe in finem Martij, aut potius initium Aprili, cum probabile ſit ab Annunciatione ad diſceſſum ex Nazareth aliquot dies interceſſiſſe, præparandis neceſſarijs ad iter, & præcipuè conquirenda vna, vel pluribus mulieribus comitaturis Virginem. Ioſephum enim cum ea non iuiſſe inde concludit Salianus, quòd alioquin audiſſet à S. Eliſabetha MARIAM eſſe matrem Domini, Et benedictum fructum ventris eius, nec poſtea quando intumuiſſe vterum eius apparuit, dubitaſſet de hac re, tentaſſetq; illam dimittere. Iuxta kalendarium porrò Romanum retrofictum ſed intercalari iuſſu Auguſti intermiſſo fuit dies 2. Iulij feria 7. Et Natiuitas ac Circumciſio S. Ioannis feria 6. Fortaiſſe autem diſceſſit feria prima, & peruenit ad domum Zachariæ feria 4. ſub veſperam; Quod ſi fuiſſet, ſanctificaſſet Deipara omnes dies Hebdomadis ſuis 7. Feſtis, vt ex dictis dicendiſque obſeruari poteſt.

VI. CONCLVSIO.

Purificatio Deiparæ Virginis MARIAE facta eſt Anno XLVI. Iuliano die 2. Februarij Feria V.

8 HOc enim die, nempe quadrageſimo à partu Virgineo, iuxta legem Moyſi, celebrat Eccleſia Purificationis huius feſtum, anno primo Epochæ Chriſti, quem cap. 4. & 5. docuimus eſſe Iulianum 46. Eo autem anno dies 2. Februarij incidit in Feriam V. in kalendario Romano, ob interruptam intercalationem.

VII. CONCLVSIO.

Aſſumptio Deiparæ Virginis MARIAE in Cœlum probabilius euenit Anno Epochæ CHRISTI viſitata LVI. & ideo probabilius eſt eam vixiſſe Annos Solidos LXX. Menſes XI, ac dies III. & Aſſumptionem incidiſſe in Feriam Primam die XV. Auguſti, Mortem autem in Feriam VI. die XIII. Auguſti.

9 ANtequàm Concluſionem aſtruamus, enumerandæ ſunt opiniones de ætate, qua Deipara Virgo MARIA obijſſe, ac reſurrexiſſe, ac in Cœlum aſſumpta eſſe putatur. *Prima* opinio fuit Petri de Natalibus in Catalogo SS. & Maſſæi l. 8. Chron & Volaterrani in Commentarij lib. 31. Deiparam obijſſe anno 2. poſt Aſcenſionem Domini, hoc eſt 34. Epochæ Chriſti, die 13. Auguſti, atque adeo vixiſſe annos propemodum 49. quos expleuiſſet ſi ad diem 8. Septembris perueniſſet. Id verò reuelatum fuiſſe ait Maſſæus, S. Eliſabethæ de Schonaugia, quæ floruit circa annum 1176. & B. Bertramo Ciſtercienſi. At has reuelationes non fuiſſe, ſed opiniones piè meditantium, & quod hi ex ſua opinione dixerint ab alijs acceptum tanquam reuelatum, eo quod aliquas reuelationes aliquando cœlitus acceperint, cenſent Alphonſus Villegas in Vita SS. Virg. Mariæ cap. 21. & Suarez tom. 2. in 3. p. q. 37. & à diſp. 21. ſect. 1.

Secunda opinio eſt vixiſſe Deiparam annos 58 plenos, et obijſſe anno 59. labente: ita Euodius apud Nicephorum l. 2. Eccleſ. Hiſt. c. 3. cui ſubſcribit ipſe Nicephorus cap. 21. ſcripſerat enim Euodius de illa. *Peperit autem Mundi ipſius Lucem annum agens decimum quintum die Decembris 25. deinde annos peregit 33. quos filius eius in terra exegit. Poſt Crucis autem ſupplicium illud, in domo Ioannis implens annos vndecim, vt ætatis eius anni ſimul collecti ſint quinquaginta, & nouem.* Huc reduci poſſunt, qui apud Cedrenum in Compendio hiſtoriarum eam vixiſſe annos 58. ideſt completos putant; *Quidam inquit tradunt quinquaginta octo*; Nec multò deficit ab hoc numero Hippolytus Thebanus, apud Epiphanium presbyterú Conſtantinopolitanum in ſermone Græco de Deipara dicens eam *Poſt Aſcenſionem Chriſti ad Cœlos, nouem annis ſuperuixiſſe*: adde enim ſimul annos 15. Virginis parientis expletos et 33. Chriſti, et 9. alios, fiunt anni 57. Euodio tamen et Nicephoro de anno 59. planè adhæret Io. Georgius Heruartus cap. 246. ſuæ Chronol. at rotundè annos 60. poſuit S. Antoninus 1. part. tit. 6. c. 3.

Tertia opinio eſt Deiparam vixiſſe annos 63. et obijſſe anno 48. à Natiuitate vera Chriſti computato, addendo enim huic annos 15. quos habuit Virgo cum Chriſtum peperit, fiunt 63. Ita Euſebius in Chronico ad Annum Domini 48. ſcribit. *MARIA VIRGO IESV Chriſti mater ad filium aſſumitur, vt quidam ſibi reuelatum eſſe ſcribunt.* Et Onuphrius Panuinus ad annum Domini 48. in Chronico Eccleſiaſtico, notat: *B. Virgine in Cœlum aſſumpta, Ioannes Euangeliſta Epheſum profectus eſt.* Licet vno anno tardius, quam Baronius natum Chriſtum ponat. Baronius quoque ad annum Chriſti 48. eandem Aſſumptionem notat, ſed pag. 357. proteſtatur his verbis: *Hactenus de Aſſumptione Dei genetricis MARIAE; quam non ſic recenſuimus hoc anno, quaſi affirmare velimus hoc ipſo anno eſſe defunctam, & in Cœlo aſſumptam, ſed quod hoc anno ponatur ab Euſebio, nobiſque quonam anno certo deceſſerit eſſet inexploratum.* Sed miror eum Euſebio potius hæſiſſe, cum pag. 352. vidiſſet hoc repugnare ijs, quæ de Dionyſij Areopagitæ interuentu ad Sacrum funus Deiparæ, et de anno conuerſi eiuſdem Dionyſij à Paulo ipſe ſtatuit. Cæterùm quoad annum 63. ætatis Virginis ſubſcribunt Carthuſian. de laudib. Virg. art 6. Salmeron tom. 2. tract. 4. ſub finem, Alphonſus de Villegas in Vita B. MARIÆ Virginis cap. 21. et Pelbartus in Stellario lib. 2. p. 2. nu. 3. vbi in memoriam horum annorum 63. ait in Corona B. Virginis recitari ſolere 63. *Aue Maria*: et refert B. Virginem apparuiſſe cuidam Religioſo, et ſuaſiſſe, vt ſi vellet ſibi rem gratiorem facere ſerto illo de floribus, quo alias ſuam

imaginem decorare ſolitus erat, ante ingreſſum in Religionem, offerret ſibi coronam ſpiritualem, in memoriam gaudij ſuæ Aſſumptionis dicendo ſeptem *Pater noſter, & 63. Aue Maria*. Sed B. Virgo non dixit ſe vixiſſe annos 63. et ex 63. *Aue Maria*, ac 7. *Pater noſter* potius colligerentur 70. anni. Fortaſſe ipſa Virgo nouit motiua diſtincta 63. gaudendi de ſua Aſſumptione, et pro 7. doloribus tondem Orationes Dominicas recitari voluit. Fauet tamen huic opinioni S. Birgittæ lib. 7. c. 26. reuelatio illa: *Ego poſtquam Filius meus aſcendit ad Cælos, vixi in mundo per quindecim annos, & tanto tempore plus quantum eſt de feſto Aſcenſionis Filij mei, vſque ad mortem meam*. At l. 6. c. 61. dixerat ſolùm, *ſe vixiſſe longo tempore poſt Aſcenſionem Filij*, vbi Conſaluus Durantus, cum Turriano in hanc vulgi opinionem propendet.

Quarta Opinio eſt Deiparam vixiſſe Annos ferè 72. ita Epiphanius presbyter Conſtantipolitanus in Vita Virginis dicens: *Aetas Virginis ad ſeptuaginta duos annos proceſſit*, & Georgius Cedrenus in Compendio hiſtoriarum agens de Tiberio, ſub quo Chriſtus eſt paſſus, de exceſſu Deiparæ ait: *Tradidit ſuam ſanctam animam Domino, & Deo Filio ſuo annos nata ſeptuaginta duos (quidam tradunt quinquaginta octo): Vixit ergo viginti quatuor annos poſt Chriſti in Cælum aſcenſionem*. Auctor Opuſculi de forma, & moribus eius apud S. Anſelmum dicit fuiſſe *annorum 72.* quando aſſumpta fuit in cælum, & ipſe Anſelmus in fine operum ſuorum, ita cum eo computat: *In quindecimo anno peperit Chriſtum, & cum eo fuit 33. annis in præſenti vita, poſt Aſcenſionem Domini fuit ipſa in domo Euangeliſtæ 24. annos, qui ſimul computati ſunt 72.* Eſto in corrupto Codice ex errore Librarij, aut Typographi ſint 82. pro 72. idemq; cenſendum de Michaele Glyca, & Andrea Cretenſi ſi annos 82. ei adſcripſiſſent, vt refert Alphonſus Villegas ſupra, & Laurentius Maxellus in Vita B. Virg. lib. 6. c. 19. ſed Glycas p. 3. annalium, vt aduertit etiam Caniſius lib. 5. de Deipara cap. 2. ſolùm indicat, eam attigiſſe, aut parum exceſſiſſe annos 70. idque confirmat auctoritate Andreæ Cretenſis, & fauet Metaphraſtes dicens obijſſe: *Cum ætate prouecta ad multam ſenectutem perueniſſet*. Huic autem opinioni de annis 72. expreſsè ſubſcribunt Caniſius lib. 6. de Deipara c. 1. Laurentius Marcellus in Vita Virginis l. 6. cap. 19. Petrus Haloix in Vita S. Dionyſij Areopagitæ c. 6. Paulus à S. Catherina Auguſtinianus Diſcalceatus in Epinicijs Victricis MARIÆ Deiparæ lib. 5. cap. 7. lect. 2. Et ipſe Baronius ſupra fatetur hanc opinionem melius cohærere cum tempore, quo S. Dionyſius Areopagita potuit intereſſe memorando Funeri Sanctiſſimæ Virginis; quæ eſt cauſa, ob quam nos quoque opinionem hanc eligimus, ſed de annis 71. penè completis potiùſquam 72. ob congruentiam Feriarum de quibus infra.

Probatur iam Concluſio.

10 SVpponendum enim eſt S. Dionyſium Areopagitam interfuiſſe tum funeri, & ſepulturæ Deiparæ Virginis, tum quando tertia die poſt obitum aperto ſepulchro non eſt repertum in eo corpus Virginis; Ipſemet enim lib. de diuinis nominibus cap. 3. loquens de Hierotheo ait. *Nam etiam apud ipſos diuino ſpiritu plenos noſtros Hierarchas: Cum et nos, vt noſti, & ipſe plurimiq; Sanctorum fratrum noſtrorum, ad corpus illud, quod auctorem vitæ Deumq; ſuſceperat, contuendum veniſſemus: aderat autem & frater Domini Iacobus, & Petrus ſuprema illa, atque antiquiſſima Theologorum ſummitas, placuiſſetque poſt contuitum Hierarchis, pro virili cuique ſua collaudare infinita potentia præditam bonitatem, diuinæ imbecillitatis*; ideſt quæ noſtram ſuſcepit imbecillitatē; *ipſe*, ideſt Hierotheus; *poſt Theologos vt noſti, cæteris omnibus ſacris laudatoribus antecellebat*. Quæ verba Georgius Pachymeres Dionyſij paraphraſtes interpretatur ſic. *Cum Patribus illis diuino ſpiritu afflatis, & nos ipſi adeſſemus tempore obdormitionis Sanctiſſimæ Dominæ noſtræ Deiparæ &c.* Sed ante hūc verba illa S. Dionyſij: *ad corpus illud &c.* de Corpore Deiparæ Virginis intellexere Iuuenalis, & Andreas Cretenſis Ieroſolymorum Patriarcha, S. Maximus Martyr in Scholijs ad Dionyſium, S. Io. Damaſcenus Oratione de Deiparæ dormitione, & apud eum Euthymius, Michael Syngellus præsbyter Ieroſolymitanus, Glycas in annalibus, Epiphanius præsbyter Conſtantinopolitanus, Simeon Metaphraſtes, Nicephorus Calliſtus, & Græci omnes in ſuis Meneis; inter Latinos autem S. Gregorius Turonenſis lib. 1. de Gloria Martyrum, S. Hidelphonſus ſermone 4. de Aſſumptione B. Mariæ, Albertus Magnus in illum locum S. Dionyſij, S. Thomas in expoſitione eiuſdem loci, Baronius ad Annum Domini 48. Petrus Haloix in vita S. Dionyſij, Petrus Caniſius lib. 5. de Deipara cap. 3. Balthaſſar Corderius in notationibus ad Vitam S. Dionyſij ab Haloix deſcriptam. Quomodo autem B. Virgo ſe ad mortem compoſuerit, & illuc congregati ſint Apoſtoli, & alij, & ipſa ſepulta ſit in Getſemani portantibus pheretrum Apoſtolis, & poſt triduum ſuperueniente Thoma, apertum ſit ſepulchrum, nec inuentum ſit corpus Virginis, & inde concluſerint illud reſurrexiſſe, ac tranſlatum eſſe in Cœlum, narrat ex traditione antiquā præſertim Iuuenalis Ieroſolymorum Antiſtitis, Nicephorus, Calliſtus lib. 2. Hiſt. Eccleſiaſt. à cap. 21. ad 23. incluſiuè, & Metaphraſtes ad diem 15. Auguſti, ſed idem Nicephorus lib. 15. cap. 24. fuſius narrat quomodo Pulcheriæ Imperatrici, ipſique Martiano Imperatoribus interrogantibus de Corpore B. V. MARIÆ, Iuuenalis Ieroſolymorum Patriarcha, & cæteri Palæſtinæ Epiſcopi, qui ad Chalcedonenſem Synodum conuenerant, reſponderint. *Antiquiſſima, & veriſſima omnino traditione receptum eſſe, inſtante Dei genetricis MARIAE obitu Apoſtolos ex ipſis orbis terrarum finibus &c. ſublimes in aere Hieroſolymam veniſſe; viſione auſpicatiore hymnos diuinarum poteſtatum exauditos eſſe, & abſque ſtrepitu aliquo mirifico planè modo, Verbum, & Filium eius aduenisse, atque in manus ſuas diuinum illius ſpiritum ſuſcepiſſe. Sacroſanctum autem corpus illius Angelica ſimul, & Apoſtolica hymnodia elatum, in tumulo quodam in regione Getſemani repoſitum eſſe, & in tertium vſque diem eo loco, carmina Angelos perpetua in honorem, & laudem Deiparæ cecinisse. Et cum eodem die tertio, is qui in obitu Virginis Matris Choro Apoſtolorum non adfuerat, aduenisset, & ſacrum illum cœtum, vt tumulum recluderet, quo & ipſe Verbi Matri debitum ſupremumq; perſolueret honorem, precibus ſummopere ſollicitaſſet; atque ſigillo ablato, ſepulchrum apertum eſſet; ſacrum illius corpus prorſus repertum non eſſe: ſed ſepulchrales illius faſcias tantùm ſuo loco intactas, atque inuolutas, perinde atque corpus paulo ante illas reliquiſſet, repertas, & quidem inenarrabili odoris ſuauitate redolentes, eaq; illos abundè afflatos, ſignaculo rurſum tumulo impoſito abiiſſe, ad miraculum tantum obſtupefactos: atq; illud ſolum, proue par erat, animo ſecum meditatos, ipſum Dei Verbum, & Dominum gloriæ, quæ ſua hypoſtaſi, pro beneplacito ſuo modo ineffabili, & inintelligibili carnem ex ea ſumere, & poſt inſtabilem vteri geſtationem, ac partum virginitatem eius illæſam conſeruare dignatus erat: etiam poſt obitum, & migrationem ex hac vita, mirificè immaculatum, impollutum, & modis omnibus ſanctum corpus eius, etiam ante deſtinatam, & communem omnium Reſurrectionem immortalitate cohoneſtaſſe: eoq; per Angelorum miniſterium in loca quadam cæleſtium regionum lucidiſſima, & à corruptione alieniſſima tranſlato, honore præcipuo proſequutum eſſe &c.* Porrò cum diſcipulis ibi tum adfuiſſe addidit Sanctiſſimum illum Timotheum, Dionyſium Areopagitam, & diuinum, ac ſapientem Hierotheum, quemadmodum hac de re Dionyſius ipſe in ſuis ad Timotheum ſcriptis teſtatus eſt. *Hæc vbi Iuuenalis dixit &c.* Non poſſunt ergo nec debent intelligi verba Dionyſij de corpore Chriſti, vt intellexit Anaſtaſius in præfatione ad Carol. nec de ſepulchro Chriſti, vt Hilduinus Abbas in Vita S. Dionyſij, ac Biuarius in Cōm. ad Chronicon Flauij Dextri Anno Chriſti 48. quos egregiè confutant Baronius, & Corderius locis ſupra indicatis; ſed debent intelligi de corpore Virginis Deiparæ: Quod ſi eo anno 48. Chriſti non potuit intereſſe Dionyſius eius dormitioni, debebant ab hac Chronologia recedere, & annum congruum eligere.

11 Supponendum ſecundò eſt S. Paulum Conuerſum eſſe Anno ſecundo poſt Aſcenſionem Domini: in Martyrologio enim Romano ad diem 25. Ianuarij dicitur: *Conuerſio S. Pauli Apoſtoli, quæ fuit ſecundò ab Aſcenſione Domini anno*, & idē habeant antiquiora exemplaria huius Martyrologij, ſicut & Viuardi, & Oecumenius in Acta Apoſt. cap. vlt. Baronius in notis ad Martyrolog. die 25. Ianu. & in Annalibus ad annum 36. Chriſti, Petauius in Chronico,

Titi-

Tirinus in Chronico Sacro cap. 50. Narrat autem ipſemet S. Paulus ad Galatas 1. conuerſionem ſuam ſic: *Abij in Arabiam, & iterum reuerſus ſum Damaſcum, deinde poſt annos tres veni Ieroſolymam videre Petrum, & manſi apud eum diebus quindecim*. Et cap. 2. deinde poſt annos quatuordecim *iterum aſcendi Ieroſolymam cum Barnaba*, vbi narrat fuiſſe Petrum, Iacobum, & Ioannem; Ex Actis autem Apoſtolorum cap. 15. conſtat Paulum interfuiſſe tunc illi Concilio, quod celebratum eſt Ieroſolymis; Occaſio porrò, qua Petrus reuerſus erat Roma Ieroſolymam, fuit edictum Claudij, qui altercantes Iudæos cum Chriſtianis, vtroſq; Vrbe expulerat, quod edictum Oroſius lib. 7. c. 6. ex Ioſepho, & Suetonio colligit fuiſse anno 9. Claudij, eiq; conſentiunt Beda de ſex ætatibus, Ado in Chronico, & Marianus Scotus lib. 2. Baronius anno Chriſti 51. Petauius in Chronico, Tirinus in Chronico Sacro cap. 50. alijq; multi. Sequenti verò anno poſt Concilium illud veniſſe Athenas Paulum, & conuertiſse ad fidem Chriſti Dionyſium Areopagitam, colligitur ex Actis Apoſtolor. c. 18. & 19. peracta enim ea conuerſione narratur veniſse Paulus Corinthum, & inueniſse *quendam Iudæum nomine Aquilam, Ponticum genere, qui nuper venerat ab Italia, & Priſcillam vxorem eius, eo quòd præcepiſſet Claudius diſcedere omnes Iudæos à Roma*. Colligitur prætereà annos illos 14. de quibus ſupra Paulus, non eſse numerandos poſt annos 3. à Conuerſione, ſed poſt ipſam Conuerſionem, ſic enim cadit annus Concilij illius in annum 16. ab Aſcenſione Domini, & in 9. Claudij, Annus enim Conuerſionis Pauli fuit Epochæ Chriſti, iuxta nos, 35. cui adiectis 14. fit annus Chriſti 49. Claudius autem incœpit imperara anno 41. Epochæ Chriſti à die 24. Ianuarij ex dictis lib. 4. c. 8. Ergo anno 49. ab eadem die cœpit annus eius 9. Non potuit igitur S. Dionyſius intereſse dormitioni, & ſepulturæ Deiparæ, niſi poſt 50. annum, immò non niſi poſt exactum ab hinc triennium, ſi vt affirmat Hilduinus Abbas in vita S. Dionyſij apud Surium die 9. Octobris, per triennium manſit cum Paulo, & ab eo probè inſtructus, factus eſt Epiſcopus, ideſt poſt 53. annum Chriſti, quibus addendo annos 15. quos habebat Virgo, quando peperit Chriſtum, fiunt anni ætatis 68. At quia poſt annos 63. nulla opinio eſt, eam vixiſse minus quàm 72. & probabilius eſt S. Dionyſium poſt aliquot annos à ſuo Epiſcopatu primo veniſse Ieroſolymam, ideo inter omnes opiniones ſupra numeratas probabilior eſt illa, quæ ponit obijſse annorum 72. nempe anno Chriſti 57. vel anno ætatis 71. & inſtante 72. adeoquè anno Chriſti 56. Forte in reuel. S. Birgittæ pro annis 15. ſcriptum erat 25. & alius extenſiuè poſuit *quindecim* poſt Aſcenſionem Chriſti.

12 His de Anno poſitis, facile per Canones lib. 1. c. 30. traditos inuenientur Feriæ anno enim 56. Chriſti Cyclus Solis fuit 9. literaq; Dominicalis poſterior C. ideoque dies mortis Deiparæ incidit in feriá 6. & tertia ab hinc dies, qua reſurrexit, in diem Dominicum, ſeu feriam primam prorſus vt Chriſto in hoc ſimilis fuerit, qui mortuus eſt feria ſexta, & reſurrexit feria prima: Alioquin ſi quis eligat annum ſequentem, Cyclo Solis 10. & litera B. Mors Virginis incidiſset in feriam ſeptimam, & reſurrectio in feriam ſecundam. Si quidem ex relatione Iuliani Patriarchæ Heroſolymitani, tertio die poſt mortem, & ſepulturam inuenta eſt reſurrexiſse. Eſto nunc Fragmentum Chronici pro ſtabilitis in hoc libro annis, vnà cum Ferijs, quæ reipſa in kalendario Romano Auguſti reſpondent diebus Iulianis; ſed addemus etiam Ferias ijſdem reſpondentes in Kalendario Romano Eccleſiaſtico retroficto, ideſt fingendo nunquam interruptam fuiſse quarto quoque anno intercalationem diei vnius. Quia verò Feriarum ordo ab initio mundi non eſt mutatus, eadem Feria diuerſum numerum dierum in anno Iuliano ſortita eſset.

CHRONICON Breue à Conceptione Deiparæ Virginis MARIAE, vſq; ad einſdem Aſſumptionem cum Feria tam reali in Kalendario Auguſti Imperatoris tunc vſurpato, quam ficta in Kalendario Eccleſiaſtico retrouſurpato.

Anni Iuliani.	labente ante Ep. Chriſti.	Menſes. & dies.	Feria in Kalen. Auguſti realis.	Feria in Kalen. Eccleſ. ficta.	
29	17	Decemb. 8	VII.	V.	Conceptio Immaculata Deiparæ Virginis MARIÆ, creatio Animæ ipſius Sanctiſſimæ, & infuſio in corpuſculum eius ſac. aſſimum.
30	16	Sept. 8	II.	VI.	Naſcitur Maria inita iam feria 2. in Domo Nazareth.
43	13	Nou. 21	III.	VII.	Prætentatio Mariæ trimulæ in Templum.
41	5				Moriuntur SS. Ioachin, & Anna anno XV. B. Virg. ex Cedreno.
44	2	Sept. 24	VI.	VI.	Conceptio S. Ioannis Baptiſtæ.
45	1	Mart. 25	VI.	V.	Annunciatio MARIÆ, & Verbi Incarnatio, cum illa eſſet annorum 14. menſium 6. & dierum 18.
45	1	Init. April.			Viſitatio prima, qua MARIA ſolutauit Eliſabetham paucis diebus poſt Annunciationem forte Feria IV.
45	1	Iun. 24	VI.	V.	Natiuitas S. Ioannis Baptiſtæ.
45	1	Iulij 2	VII.	VI.	Viſitatio vltima, & cōpleta, die poſt impoſitū Præcurſ. nomen Ioannis.
45	1	Iulij 3	I.	VII.	Reditus Mariæ, ſeu diſceſſus à Domo Zachariæ.
45	1	Decemb. 25	I.	VII.	Natiuitas IESV CHRISTI D. N. cum MARIA haberet annos 15. & menſes 3. ac dies 17.
Iuliani.	Anni Chriſti				
46	1	Ian. 1	I.	VII.	Circumciſio Domini Noſtri IESV Chriſti.
46	1	Ian. 6	VI.	V.	Epiphania Domini.
46	1	Februar. 2	V.	VI.	Purificatio MARIÆ, puriſſimæ tamen.
75	30	Ian. 6	VI.	VI.	Baptiſmus CHRISTI habentis annos completos 29. & dies 13.
75	30	Febr. 24 vel Mart. 3	VI. VI.	VI. VI.	Nuptiæ in Cana Galilææ eadē Feria, qua fuerat Baptiſmus, & Epiphania, qua feria iam ab Occaſu inita conuertit vinū in ſanguinem ſuū.
78	33	April. 3	VI.	VI.	Paſſio D. N. IESV Chriſti, & mors hora 9. cum expleſſet annos 32. & menſes 3. ac dies 9.
78	33	April. 5	I.	I.	Reſurrectio D. N. IESV Chriſti.
78	33	Maij 14	V.	V.	Aſcenſio D. N. IESV Chriſti.
78	33	Maij 24	I.	I.	Pentecoſte, & Aduentus SPIRITVS Sancti.
78	33	Decemb. 26	VII.	VII.	Lapidatio S. Stephani, ſed quia hac die fuit Sabbatum, credibile eſt lapidatum eſſe die anteced. fer. 6. & tranſlatum feſtū poſt Natiuit. Dom.
30	35	Ian. 25	III.	III.	Conuerſio S. Pauli Apoſtoli.
44	49				Primum Concilium Apoſtolorum eiectis edicto Claudij Iudæis, & Chriſtianis ab Vrbe Roma.
95	50				Conuerſio S. Dionyſij Areopagitæ.
101	56	Aug. 13	VI.	VI.	Dormitio Deiparæ Virginis Mariæ annor. 70. menſ. 11. d. 6.
101	56	Aug. 15	I.	I.	Aſſumptio Deiparæ Virg. Mariæ in Cœlum. Itaq; prorſus, vt Chriſtus, obijt feria VI. & reſurrexit tertia die, ipſo die Dominico.

CAPVT XV.

De Chronotaxi Geſtorum à CHRISTO Prædicationis tempore.

1 PRæter S. Auguſtinum lib. de Concordia Euangeliſtarum, & Cornelium Ianſenium in Concordia Euangelica conati ſunt in ordinem redigere hiſtoriam Euangelicam, & ſerie temporis ſeruata, indicare quid prius, quidue poſterius à Chriſto geſtum dictumue fuerit, Barradius in Harmonia Euangelica, Bartholomæus Riccius in Monoteſſaro Euangelico, Baronius, & Salianus in Annalibus ab anno 30. Chriſti ad 34. Cornelius à Lapide tom. 1. in Euangeliſtas initio in Chronotaxi, Petauius lib. 12. de Doctrina Tempor. cap. 18. Iacobus Tirinus tomo 1. comment. in S. Scripturam cap. 49. Chronici Sacri, & Simon à Corroy Cæleſtinus in Pandectis Legis Euangelicæ. Sed neque illis aſſentiri poſſumus, qui cum Petauio tria tantum Paſchata, neque illis, qui cum Scaligero, & Saliano quinq; Paſchata agnoſcunt inter Baptiſmum, & Reſurrectionem Chriſti. In alijs autem, qui quatuor Paſchata ſolùm agnoſcunt, multa ſunt quæ veriori ordine dirigenda nobis videntur. Sanè in hoc negotio per aliquas hebdomadas iam inde ad anno 1632. deſudauimus, & poſt annos 14. idem repetiuimus, & nouiſſimè hoc anno 1664. ad limam reuocauimus, nec tamen ita nobis ſatisfecimus, vt non identidem de ordine rerum geſtarum ambigeremus; nedum vt alijs ſatisfactum iri arbitremur. Interim Syntaxim Euangelicam, quæ nobis probabilior viſa eſt Lectoribus communicandam cenſuimus.

CHRONOLOGICA SYNTAXIS Hiſtoriæ Euangelicæ.

VErbi Diuini Generatio æterna, & eius Incarnatio in tempore, proemij loco præmiſsa à S. *Ioanne* cap. 1. vſque ad num. 15.

Genealogia CHRISTI Regis per deſcendentem lineam ex Patriarchis, & Regibus *Matthæi* cap. 1. vſq; ad nu. 8.

Genealogia Chriſti Sacerdotis, ac per lineam aſcendentium vſque ad Leui, & inde vſque ad Adamum, *Lucæ* 3. Regis à nu. 3. ad finem.

S. Gabriel prænunciat Zachariæ Præcurſoris prærogatiuas, & poſt ſex menſes Mariæ Virgini annunciat Ieſum Filium Altiſſimi ab ea concipiendum, & pariendum. Mox Maria viſitatum it Eliſabetham, & manet in domo Zachariæ, vſque ad Io. Baptiſtæ nomen Præcurſori impoſitum, *Lucę* 1. toto.

Reuerſa MARIA Virgo in Domum ſuam ad Ioſeph, inuenta eſt in vtero habens de Spiritu Sancto; ſed diuinitùs admonitus Ioſeph, retinet eam loco coniugis ſed nunquam cognoſcit eam Lucæ I. nu. 56. Matth. I. num. 18. ad 25. Auguſti edictum: Natiuitas Domini Noſtri IESV Chriſti *Lucæ II.* nu. 1. ad 22.

Magorum aduentus: Herodis turbatio &c. vſque ad reditum eorum in regionem ſuam: *Matth. II.* nu. 1. ad 13.

Purificatio B. MARIÆ Virginis Puriſſimæ, Simeonis canticum, & Vaticinium. *Lucæ II.* nu. 22. ad 39.

Fuga IESV, MARIÆ, & Ioſeph in Aegyptum; Infantum cædes; reditus ex Aegypto. *Matth. II.* n. 13. ad finem.

Pueritia, & adoleſcentia IESV. *Lucę II.* n. 39. ad finem.

Initium prædicationis, & Baptiſmi Ioannis anno 29. Chriſti, labente verno, aut æſtiuo tempore. *Matth. III.* nu. 1. ad 13. *Marci I.* nu. 1. ad 9. *Lucę III.* nu. 1. ad 19.

Baptiſmus CHRISTI annum 30. ingreſſi, & teſtimonium Patris cæleſtis, ac Spiritus Sancti de illo *Matth. III.* n. 13. ad fin. *Marci I.* nu. 9. ad 12. *Lucę III.* nu. 21. ad 23.

Ieiunium Chriſti; tentatio ſuperata, & reditus ad Iordanem *Matth.* IV. nu. 1. ad 12. *Marci* I. nu. 12. & 13. *Lucæ* IV. nu. 1. ad 14.

Ioannis teſtimonium alterum de Chriſto iam præſente, Andreæ, Simonis Philippi, & Nathanaelis acceſſus ad Chriſtum & colloquium: *Ioannis* I. nu. 25. ad finem.

Nuptiæ in Cana Galilææ, & primum Chriſti miraculum ad Matris inſtantiam, deſcenſus Capharnaum, & manſio ibi paucis diebus, vpotè inſtante Paſchate. *Ioannis* II. nu. 1. ad 13.

Primum Paſcha Anno Chriſti 30. Aprilis 6. Feria 5.

AScendit Chriſtus Ieroſolymam ad celebrandum Paſcha, & ex templo eijcit nundinatores, deinde diſceptat cum Nicodemo. *Ioannis* II. nu. 13. ad finem, & cap. III. nu. 1. ad 22.

Chriſtus venit in Iudæam terram, ibi baptizare incipit, Ioanne interim baptizante in Aenon, iuxta Salim, & teſtificante de Chriſto tanquam ſponſo, & filio Dei. *Ioannes* III. num. 22. ad finem, qui dum ait nondum miſſum fuiſſe Ioannem in carcerem; ſatis innuit paulo poſt id futurum.

Ioannes iam functus officio Præcurſoris, reprehendenſque Herodem de adulterio, conijcitur in carcerem, quod factum Nouembri ſequenti. *Matth.* XIV. num. 3. ad 6. *Marci* VI. num. 17. ad 21. Qui occaſione decollationis narrant Carcerationem, & *Lucæ* III. nu. 19. & 20.

Ioanne in carcerem coniecto, & indignantibus Phariſæis de multitudine diſcipulorum Chriſti, relinquit Iudæam iturus in Galilæam per Samariam, vbi Samaritanos conuertit *Matth.* IV. nu. 12. *Marci* I. nu. 14. *Ioannis* IV. nu. 1. ad 43. Quod factum eſt 4. menſibus ante meſſem, hoc eſt ſub finem Nouembris, ineunte enim Aprili, & Paſchalibus ferijs offerebátur primitię meſſis *Leuitici* 23.

In Galilæam veniens Chriſtus, patriam declinat; vbi ſe acceptum non fore ſciebat, et ab alijs Galilæis exceptus in Cana, ſanat filium Reguli *Matth.* IV. num. 23. ad 17. *Lucæ* IV. nu. 14. et 15. *Ioann.* IV. nu. 43. ad finem.

Capharnaum ingreſſus prædicat pœnitentiam, et vocat deinde Petrum, Andream, et filios Zebedæi. *Matth.* IV. nu. 18. ad 23. *Marci* I. nu. 14. ad 20.

Nazareth venit, et in Synagoga legens Iſaiam, ac ſuorum ciuium inuidiam tacitè perſtringens, ducitur ad Montis crepidinem, vt præcipitetur, ſed fruſtra *Lucæ* IV. num. 16. ad 30.

Capharnaum reuerſus ſanat oppreſſum ab immundo ſpiritu, deinde circuit Galilæam prædicans, et miracula faciens, quorum fama peruagante totam Syriam innumerabiles turbæ ad eum concurrunt. *Lucę* IV. num. 30. ad 37. *Marci* I. nu. 21. *Matth.* 4. nu. 23. ad finem.

Videns IESVS turbas aſcendit in montem cum diſcipulis ſuis, et longo ſermone illos inſtruit de præcipuis capitibus Doctrinæ Euangelicæ, vt et ipſi poſſent turbas inſtruere. *Matth.* capite V. VI. VII. integris.

Deſcendens de monte reperit turbas eum præſtolantes, et Leproſum ſanat. *Matth.* VIII. nu. 1. ad 4. *Marci* I. nu. 40. ad 45. videtur eſſe idem de quo *Lucas* V. à num. 12. ad 15. potuit enim id contigiſſe in ciuitate prope deſcenſum Montis; aut certè duo fuere leproſi ſimiliter curati.

Capharnaum ingreſſus, Centurionis ſeruum ſanat, et deinde Socrum Simonis, et alios veſpere, ſeceditque in deſertum *Matth.* 8. nu. 5. ad 18. *Lucę* VII. n. 1. ad 11. et c. 4. nu. 38. ad 42. *Marci* I. nu. 29. ad 35.

Quæſitus à Simone ac turbis, ait oportere et alijs ciuitatibus prædicare, quod factum in omni Galilæa per anticipationem Marcus, et Lucas memorant, nam viſàs turbas iubet ire transfretum, et in via duos ſequi ipſum volentes corripit *Matth.* VIII. nu. 18. ad 22. *Marci* I. nu. 36. ad 39. *Lucę* IV. nu. 41. ad 44.

Irruentibus turbis, Nauiculam conſcendit, et inde docet illas, ſequitur deinde piſcatio miraculoſa. *Lucę* V. nu. 1. ad 11.

Conſcenſa iterum naui transfretaturus, vt edixerat; ſedat Maris procellam. *Matth.* VIII. n. 23. ad 28. *Marci* IV. nu. 35. ad 40. *Lucæ* 8. nu. 22. ad 26.

Cum

Cum transfretaſſet ad regionem Gerarenorum, quæ eſt contra Galilæam, duos dæmoniacos ſanat, ſed ex his vnum inſignem, et permiſſa legione dæmonum, vt irent in porcos, rogatus abſcedit à Geraſenis, et transfretare iubet diſcipulos. *Matth.* VIII. nu. 28. ad finem. *Lucę* VIII. nu. 26. ad 39. *Marci* V. nu. 1. ad 21.

Transfretans à Geraſenis ad Galilæam, reperit turbas expectantes, et venit Capharnaum ciuitatem ſuam, vbi ſcilicet frequentius habitabat, ibique ſanat paralyticum demiſſum per tectum. *Matth.* IX. nu. 1. ad 9. *Marci* II. nu. 1. ad 13. et V. nu. 21. *Lucę* V. nu. 17. ad 27. et cap. 8. num. 40. ſæpe enim data occaſione, vel prout memoriæ occurrebat, narrant Euangeliſtæ aliqua, non ſeruato ordine temporis, vt cum S. Auguſtino communiter aduertunt Interpretes.

Egreſſus ad mare Matthæum vocat intereſtque conuiuio cum Publicanis, et ſuos diſcipulos excuſat, accuſantibus eos Phariſæis, et Ioannis diſcipulis, quod non ieiunarent. *Matth.* IX. nu. 9. ad 18. *Marci* II. num. 13. ad 23. *Lucę* V. num. 27. ad 39. Occaſione calumniæ prædictæ aliam ſimilem de ſpicis confricatis ad eſuriem ſedandam narrant Marcus, et Lucas, hic quod tamen poſtea factum ex Matthæo colligitur.

Adhuc loquente Chriſto cum Phariſæis, et diſcipulis Ioannis, Iairus archiſynagogus illum rogat pro filia moribunda, quam (curata prius in itinere hemorrhoiſſa) ſuſcitat à mortuis. *Matth.* IX. nu. 18. ad 27. *Marci* V. nu. 21. ad 43. *Lucę* VIII. nu. 39. ad finem.

Reuerſus domum Chriſtus duos cæcos ſanat, et egreſſus liberat dæmoniacum mutum. *Matth.* IX. num. 27. ad 35. circuit deinde ciuitates, docens, ac ſanans, et miſeratus turbas non habentes paſtorem, ob paucitatem operariorum eligit, et conuocat duodecim Apoſtolos, quos mittit ad prædicandum inſtructos prius præceptis ſaluberrimis. *Matth.* IX. nu. 35. ad finem, et toto cap. 10. *Marci* III. nu 13. ad 20. *Lucę* VI. nu. 12. ad 17.

Deſcendens cum Apoſtolis de Monte in loco campeſtri repetit turbis ſummam eorum, quæ aliàs in monte docuerat ſolos diſcipulos, *Lucę* 6. nu. 17. ad finem.

Præceptis illis abſolutis, tranſit inde prædicaturus alijs, & in itinere verſus Naim ſuſcitat filium viduæ, ac ſuperuenientibus à Ioanne de carcere deſtinatis, reſpondet, ac digreditur in laudes Ioannis, *Matth.* 11. nu. 1. *Lucae* 7. num. 11. ad 36. & iterum *Matth.* 11. nu. 2. ad 20.

Diſceſſurus à Galilæa occaſione Paſchatis exprobrat Ciuitatibus Galilææ, & gratias agit Patri, quod reuelauerit veritatem humilibus, & oppreſſos inuitat ad iugum ſuũ, *Matth.* 11. nu. 20. ad finem.

Secundum Paſcha, cui Ieroſolymis interfuit Chriſtus Anno 31. Martij die 28. feria 3. in quam incidit Plenilunium Paſchale.

AScendens Chriſtus Ieroſolymam ad diem feſtum Iudæorum, quod antonomaſticè *feſtum* dicitur, vtpote feſtum feſtorum, ideſt Paſcha, paralyticum Probaticæ piſcinæ ſanat in Sabbato, et cum Iudæis differit de Deo Patre ſuo, *Ioannis* cap. 5. toto.

Sabbato altero, quod poſt primarium paſchale Sabbatum ſucceſſit nempe 8. Aprilis tranſit per Sata, & diſcipulos præ eſurie ſpicas confricantes defendit à Phariſæorum calumnia de violato Sabbato, ac in Synagoga Sabbato item curat manum aridam, *Matth.* 12. nu. 1. ad 13. *Marci* 11. nu. 23. ad 28. *Lucę* 6. nu. 1. ad 11.

Phariſæorum, et Herodianorum inſidias, et contentiones cũ eis declinans, ſecedit iturus ad mare Galilææ. *Matth.* 12. nu. 14. ad 21. *Marci* 3. nu. 6. et 7.

In itinere verſus Galilæam per Magdalum tranſiens, inuitatur à Simone Phariſæo, et Magdalenam peccatricem abſoluit, quæ deinceps illum cum alijs mulieribus per alias ciuitates, et caſtella ſequitur, *Lucę* 7. nu. 36. ad finem, et cap. 8. nu. 1. ad 4.

Dæmoniacum cæcum, et mutum ſanat, diluit calumniam de conſortio cum Beelzebub; beatificanti ventrem, qui eum portauerat, quærentibuſq; eum videre Matri, ac fratribus reſpondet, *Matth.* 12. nu. 32. ad finem, *Marci* 3. nu. 20. ad 35. *Lucae* 11. nu. 14. ad 29.

Cum exiens de domo receſſiſſet ad mare Galilææ, et plurimos vndique confluentes, et irruentes ſanaſſet, recipit ſe in nauiculam, ne ab ipſis comprimeretur, et inde docet illos, parabolis ſeminantis zizaniam etc. *Marci* 3. num. 7. ad 12. et cap. 4. nu. 1. ad 34. *Matth.* 13. num. 1. ad 53. *Lucae* 8. nu. 4. ad 19.

Conſummatis his parabolis venit in patriam ſuam, vbi ſcãdalizantur ciues eius de illo, vtpote filio Fabri, ideoque paucis ibi ſanatis, egreſſus inde circuit caſtella alia, mittitque Apoſtolos binos, et binos ad prædicandum cum poteſtate miraculorum, *Matth.* 13. nu. 53. ad 58. *Marci* 6. nu. 1. ad 14. *Lucae* 11. nu. 1. ad 7.

Herodes ſub feſta Paſchalia S. Ioannem decollari iubet, nec multo poſt auditis miraculis Chriſti, et Apoſtolorum, ſuſpicatur de reſurrectione Ioannis recens decollati, *Matth.* 14. nu. 6. ad 12. et nu. 1. ad 6. *Marci* 6. nu. 12. ad 30. et nu. 1. ad 13. *Lucae* 9. nu. 7. ad 9.

Reuerſis à prędicatione Apoſtolis, et nuncio ſub idem tempus de nece S. Ioannis accepto, conſcenſa nauicula ſecedit in deſertum Bethſaidæ, vbi de quinque panibus paſcit quinque millia hominum, *Matth.* 14. nu. 12. *Marci* 6. nu. 30. ad 44. *Lucae* 9. nu. 10. ad 17. *Ioannis* 6. nu. 1. ad 14.

Iuſſis diſcipulis transfretare, turbiſq; dimiſſis, in montem ſecedit, et nauigantibus verſus Capharnaum diſcipulis apparet noctu ambulans ſupra mare, et Petro ſupra marce ad ipſum tendenti ſuccurrit, venitq; cum illis in terram Geneſar prope Bethſaidam, et inde Capharnaum, *Matth.* 14. nu. 22. ad 36. *Marci* 6. nu. 45. ad 56. *Ioan.* 6. num. 14. ad 22.

Altera die, qui erant trans mare, nec viderant IESVM transfretaſſe, tranſmearunt Capharnaum, vbi repertus ab ipſis diſſerit de panibus, et de SS. Euchariſtiæ Sacramento, quòd anno ab hinc ſequenti erat inſtituturus. *Ioannis* 6. num. 22. ad 71.

Tertium Paſcha Anno 32. Aprilis 14. feria 2. cui tamen Chriſtus Ieroſolymis non interfuit, nolens tunc in Iudæa ambulare, immò paulò poſt ſeceſſit in partes Tyri, & Sidonis.

PAſchate tranſacto, venientibus quibuſdam de Ieroſolymis reſpondet ſuper omiſſa lotione manuum ante manducandum. *Matth.* 15. n. 1. ad 20. *Marci* 7. n. 1. ad 23.

Secedit in partes Tyri, et Sidonis, et Chananeæ filia ſanata, per Sidonis fines reuertitur ſecùs mare, intèr medios fines Decapoleos, vbi mutum, ac ſurdum ſanat. *Matt.* 15. nu. 21. ad 32. *Marci* 7. nu. 24. ad 37.

Quatuor millia hominum panibus 7. multiplicatis paſcit, et dimiſſa turba, conſcendit nauiculam, venitq; in fines Maggeddon, et Dalmanutha, vbi à Phariſæis tentatur de ſigno cælitus dando. *Matth.* 15. nu. 32. ad 39. et c. 16. nu. 1. ad 4. *Marci* 8. nu. 1. ad 12.

Transfretantes, et oblitos panis IESVS de modica fide redarguit, cæcumq; Bethſaidæ illuminat. *Matth.* 16. nu. 5. ad 13. *Marci* 8. nu. 13. ad 27.

Itur in partes Cæſareæ Philippi, interrogatiſq; diſcipulis de opinione circa Filium hominis, Petrus confitetur eius diuinitatem; Chriſtus paſſionem ſuam prædicit, et Petrum increpat, crucemq; vnicuique portandam, et contemnendam mortem denunciat *Matt.* 16. nu. 13. ad 28. *Marci* 8. nu. 27. ad 38. *Lucę* 9. n. 18. ad 26.

Triſtem denunciationem de morte ſui, et de cruce cuique vſque ad mortem toleranda ſciens, non guſtaturos mortem niſi viſo regno Dei, ſpecimen gloriæ regni ſui dat illis Transfiguratione ſui in monte Thabor *Matth.* 16. nu. 28. et cap. 17. n. 1. ad 13. *Marci* 9. nu. 1. ad 14. *Lucę* 9. nu. 27. ad 36.

Die ſequenti deſcendit, et turbam multam nactus, dæmoniacum curat, quem diſcipuli nequiuerant liberare.

Matth.

Matth. 17. nu. 14. ad 21. *Marci* 9. nu. 14. ad 29. *Lucę* 9. nu. 37. ad 43.

Conuerſans, & prætergrediens occultè Galilæam, prædicit iterum paſſionem ſuam aduentanſq; Capharnaum ſolui iubet didrachma pro ſe, & Petro, quod fuit occaſio diſcipulis diſputandi de primatu, & Chriſto dum alij tacent, alij interrogant de hoc, inſinuandi humilitatem, & exemplo paruuli ambitionem eorum compeſcendi, *Matth.* 17. nu. 22. ad 27. & cap. 18. nu. 1. ad 5. *Marci* 9. nu. 30. ad 37. *Lucę* 9. nu. 43. ad 48.

Interpellatus à Ioanne de quodam eijciente dęmones in nomine Ieſu, Ioannem corrigit, & proſequitur ſermonem de paruulis non ſcandalizandis, de Angelis cuſtodibus, & de cura ſalutis etiam puſillorum. *Marci* 9. num. 38. ad 50. *Lucæ* 9. nu. 49. & 50. & cap. 17. nu. 1. & 2. *Matth.* 18. nu. 5. ad 14.

Scandali occaſione vitandi, Correctionem fraternam inſinuat; & benignitatem in dimittendis peccatis etiam ſeptuagies ſepties, vbi de conſerui duritia ad ignoſcendum, *Matth.* 18. nu. 15. ad 35. *Lucę* 17. nu. 3. & 4.

Scenopegia, ideſt feſto Tabernaculorum imminente, recuſat ire cum fratribus ſuis, ideſt cognatis ad diem feſtum palàm, illiſq; abeuntibus in Iudæam, manet in Galilæa, ſed iturus occultè illuc, tentat ire per vrbem Samariam, non recipitur à Samaritanis; duo interim ſequi eum volentes corrigit. *Ioann.* 7. num. 1. ad 9. *Lucæ* 9. num. 51. ad 62.

Tranſiens Chriſtus per viam mediam, inter Galilæam, & Samariam, decem leproſos mundat, *Lucæ* 17. num. 11. ad 19.

Scenopegiæ feſto circa initium Octobris intereſt, quod ſeptem diebus celebrabatur, in quorum medio docet in templo, & diſputat cum Iudæis. *Ioannis* 7. num. 9. ad finem.

Ex Monte Oliueti reuerſus in templum, adulteram abſoluit, & die ſequenti diſſerens de Deo Patre ſuo, lapidaturos declinat fugiens de templo. *Ioannis* 8. toto, & Prætériens ſanat cæcum à natiuitate. *Ioannis* 9. toto. Deinde diſſerit de ſe bono Paſtore, & de ouibus ſuis. *Ioan.* 10. nu. 1. ad 22. Deſignatoſq; 72. Diſcipulos præmittit prædicatum, inſtructos prius documentis eximijs. *Ioannis* 10. nu. 39. ad 42. *Lucæ* 10. nu. 1. ad 16.

Legiſperitum tentantem ſe docet, quis ſit proximus noſter, exemplo Samaritani, & ingreſſus caſtellum recipitur hoſpitio à Martha, *Lucæ* 10. nu. 25. ad 42.

Orationis, & perſeuerantiæ in petendo exempla, & documenta dat, inuitatuſq; à Phariſæo reliquos Phariſæos de multis reprehendit, *Lucas* 11. nu. 1. ad 14.

Dum turbas docet de ſignis non quærendis, de recta, & ſimplici intentione, de cauenda hypocriſi, de non timendis perſecutoribus, & morte, rogatus de diuidenda hæreditate ſollicitudinē de rebus temporalibus damnat, quin potius eroganda bona in pauperes docet, & expectandam mortem quacunque hora, exemplo ſerui fidelis, & de diuidendis filijs à patribus vi amoris Diuini, *Lucæ* 11. à nu. 29. ad finem, & cap. 12. toto.

Occaſione Galilæorum occiſorum à Pilato, & obrutorum à turri Siloes pœnitentiam omnibus neceſſariam inculcat, parabola ficus infructuoſæ, ac Sabbato contractam mulierem erigit, *Lucæ* 13. nu. 1. ad 22.

Reuerſos diſcipulos, ab inani gloria compeſcit, *Lucæ* 10. num. 17. ad 24. iſto eorum reditum occaſione miſſionis Lucas anticipatò narrarit, deinde, per vicós, & caſtella iter faciens in Ieruſalem (ad encænia, de quibus infra) diſſerit de paucitate ſaluandorum, & multitudine reprobandorum, *Lucæ* 13. nu. 22. ad 30.

Monitus de inſidijs Herodis, affirmat ſibi moriendum Ieroſolymæ, ſed hanc poſtea vaſtandam, à Tito ſcilicet, *Lucæ* 13. nu. 31. ad 35.

In domo Phariſæi Sabbato hydropicum ſanat, & vitandos primos accubitus inuitandoſq; pauperes quoque docet exemplo eius, qui ad cœnam magnam omnes indiſferenter inuitauit, *Lucæ* 14. nu. 1. ad 25.

Sequentes ſe duos docet de odio ſui, & ſuorum, & de perfecta mortificatione, ac totali abrenunciatione, *Lucæ* 14. nu. 25. ad 35.

Murmurantibus Phariſæis, quòd peccatores reciperet, parabolam ouis centeſimæ, drahmæq; repertæ, & filij prodigi recuperati proponit, *Lucæ* cap. 15. totó.

Parabola Villici hinc, & inde diuitis Epulonis prudentiam, & miſericordiam inſinuat, ne pauperes contemnendo deſtituatur homo amicis recipientibus in æterna tabernacula, *Lucæ* 16. toto.

Interrogatus de aduentu Regni Dei, multa de futuro Iudicio prænunciat, *Lucæ* 17. nu. 20. ad 37.

De perſeuerantia in oratione, deque humilitate exemplo viduæ, & publicani diſſerit, *Lucæ* 18. nu. 1. ad 14. Quo loci poſsunt inſeri de augmento fidei, & inutili ſeruo alibi tradita, *Lucæ* 17. nu. 5. ad 10.

Encænia facta ſunt Ieroſolymis, ideſt feſtum luminarium die 25. menſis Caſleu, qui incidit hoc Anno Chriſti 32. in diem 16. Decembris, anno enim ſequenti 33. Niſan, *cæpit die 20. Martij.* Huius igitur feſti occaſione Chriſtus Ieroſolymis in porticu Salomonis diſſerit de ouibus ſuis, & inde deſcedens abit trans Iordanem, venientibus multis ad illum, *Ioannis* 10. nu. 22. ad 42. *Matth.* 19. nu. 1. & 2.

Cùm eſſet IESVS trans Iordanem cum turbis ad eum congregatis, data occaſione diſſerit de diuortio, & de prærogatiua virginitatis, paruulos oblatos ſuſcipit, & adoleſcente diuite ægrè ferente exhortationem ad erogandas opes in pauperes, diſſerit de difficultate, qua ſaluantur diuites, & de centuplo quod lucrantur, qui omnia pro Chriſto relinquunt, *Matth.* 19. nu. 1. ad 30. *Marci* 10. nu. 1. ad 31. *Lucę* 18. nu. 15. ad 30.

Ne autem illi, qui ſerò vocati ſunt ad ſequelam Chriſti putarent ſe deterioris conditionis futuros in remuneratione, parabola operariorum, et denarij diurni omnium ſpem erigit, *Matth.* 20. nu. 1. ad 26.

Lazari ſuſcitandi cauſa redit in Iudæam, eoque ſuſcitato à mortuis, concilium contra eum congregatur, coràm Caipha, ideoque ipſe receſsit in ciuitatem Ephrem, *Ioannis* 11. toto.

Sub initium Martij aſcendens Ieroſolymam renouat diſcipulis memoriam, et prædictionem de ſua futura nece, et reſurrectione, ac filior. Zebedei ambitionem de primis ſedibus retundit, *Matth.* 20. nu. 17. ad 28. *Marci* 10. nu. 32. ad 45. *Lucæ* 18. nu. 31. ad 35.

Appropinquans Ierico ſanat vnum cæcum, et ingreſſus Ierico Zachæum iuſtificat, qui diues factus fuerat negotiando; eaque occaſione docet negotiandum, bene vtendo talentis à Deo datis, parabola mnarum propoſita. *Lucæ* 18. num. 35. ad finem, et cap. 19. nu. 1. ad 28.

Egreſſus Iericho, alij duo cæci eodem modo clamantes illuminantur, præcipuè vnus Bartimæus nomine. *Matth.* 21. nu. 29. ad 34. *Marci* 10. nu. 46. ad 52.

Quartum, & vltimum Paſcha Anni 33. quod fuit die 3. Aprilis feria 6.

ANte ſex dies Paſchæ, nempe die 28. Martij feria 7. deſinente venit IESVS Bethaniam, vbi cœnat cum Lazaro, Martha miniſtrante, & Mariam Magdalenam, quæ hic pedes eius iterū vnxerat, defendit à calumnia Iudæ Iſcariotæ, *Ioannis* 12. nu. 2. ad 19.

In Craſtinum nempe 29. Martij feria 1. manè mittit duos diſcipulos ad ſoluendum pullum aſinæ, qui adduxerunt pullum, et aſinam, qui vtriq; veſtimenta ſua impoſuerunt, ſed Dominus ſuper pullum Aſinæ ſedens tendit versùs Ieroſolymam, exceptus more triumphantis hinc à turbis ſequentibus, inde ab alijs obuiam occurrentibus, propiorq; ciuitati factus cum lacrymis eius excidium prædicit: Eo ingreſſo, tota Ciuitas commouetur: ipſe ingreſſus templum eijcit nundinatores, ſanat cæcos, & claudos, et inuidentibus inimicis, laudat pueros Hoſana clamantes, factoq; veſpere egreditur in Bethaniam, *Matthæus* 21. nu. 1. ad 12. *Lucæ* 19. nu. 29 ad 48. *Ioannis* 12. nu. 12 ad 19.

Die 30. Martij feria 2. manè egreſſus Bethania, et eſuriens ficulneæ infructuoſæ maledicit, templumq; Ieroſolymæ ingreſſus, denuo eijcit nundinatores, et compeſcit vaſa tranſportantes, duas enim eiectiones manifeſte referunt, priorem *Matthæus*, et *Lucas* factam ipſo die triumphi

ante

ante maledictionem ficulneæ poſteriorem, *Marcus* poſt ficulneæ maledictionem. Scribæ quærunt perdere Chriſtum, ſed timent turbam, et ipſe eodem die ſub veſperam egreditur de ciuitate Matth. 21. nu. 17. ad 19. *Marci* 11. nu. 12. ad 19. *Lucæ* 19. nu. 47. et 48.

Die 31. Martij feria 3. Dominus redit in ciuitatem, mirantibuſq; diſcipulis ficulneam areſactam, commendat vim orationis cum fide, et remiſſione iniuriarum factam. Docens in templo, & interrogatus de poteſtate faciendi, quæ faciebat, proponit problema de Baptiſmo Ioannis, cui non credentibus principibus Iudæorum, credidere meretrices, & publicani, præmiſſaq; parabola duorum filiorum, ſubiungit parabolam vineæ, & nuptiarũ Regis. *Matthæi* 21. nu. 20. ad finem, *Marci* 11. nu. 20. ad finem, & cap. 12. nu. 1. ad 12. *Lucæ* 20. nu. 1. ad 19.

Interea ad eum capiendum in Sermone accedunt ſucceſſiuè Herodiani, Sadducæi, & Legiſperiti, quorum captioſas quæſtiones diſſoluit, proponens viciſſim dubium quomodo Dauid Meſſiam filium ſuum agnouit, & appellauit Dominum ſuum: Mox coràm populo redarguit hypocriſim, & alia vitia Scribarum, & Phariſæorum, & præfert viduam duo minuta inſerentem gazophilacio. *Matthæi* 22. nu. 15. ad finem, & cap. 23. toto, *Marci* 12. nu. 13. ad finem, *Lucæ* 20. nu. 20. ad finem, & c. 21. nu. 1. ad 4.

Egrediens de templo, eius excidium prædicit, *Matth.* 24. nu. 1. & 2. *Marci* 13. nu. 1. & 2. *Lucæ* 21. nu. 5. & 6.

Gentilibus Ieroſolymæ ad diem feſtum verſantibus, & cupientibus videre IESVM differit de ſui exaltatione à terra in crucem, & clarificatione, deque Iudæorum cæcitate, (id enim factum poſt triumphum Chriſti, & eo die quo ſe abſcondit à Iudæis, non amplius comparuit, niſi veſpere pridie Azymorum) ex *Ioannis* 12. nu. 20. ad finem.

Sedens in Monte Oliueti contra templum prædicit ſigna excidij Ieroſolymitani, & finis mundi, vt ex verificatione excidij eo ſeculo futuri confirmaret ea, quæ ventura erant in fine ſeculorum, eaq; occaſione differit de vigilantia ob diem incertam, additq; parabolam decem Virginum, & Talentorum, & de Iudicio potiſſimum faciendo ſuper operibus miſericordiæ. *Matthæi* cap. 24. & 25. toto, *Marci* 13. nu. 3. ad finem, *Lucæ* 21. nu. 7. ad finem.

Die 1. Aprilis feria 4. biduo ante Paſcha Iudæi cogunt conciliabulum contra Chriſtum; IESVS in domo Simonis Leproſi cœnat, & Magdalenam non iam pedes, ſed caput ipſius vngentem iterum laudat, & defendit à Iudæ iterata calumnia, eſto quidam ob ſimilitudinem nardi, & trecentorum denariorum confundant hanc cum cœna facta in domo Marthæ. Iudas tandem indignatus paciſcitur cum Iudæis de prodendo Magiſtro. *Matth.* 26. nu. 1. ad 16. *Marci* 14. nu. 1. ad 11. *Lucæ* 22. nu. 1. ad 6.

Die 2. Aprilis feria 5. quę erat prima dies Azymorũ, quando vetus fermentũ exterminabatur mittuntur, Petrus, & Ioannes ad præparandum cœnaculum, & facto veſpere, venit illuc IESVS cum duodecim Apoſtolis, & comedit Agnũ Paſchalem, & prædicit ſe tradendum ab vno ex illis, qui ſecum intingebat manum in catino, væ illi interminans, *Matth.* 26. nu. 17. ad 25. *Marci* 14. nu. 10. ad 21. *Lucæ* 22. nu. 3. ad 14.

Cœna Paſchali facta, & iam ab occaſu Solis, inita more Hebræorum feria 6. dieq; 3. Aprilis, IESVS ſurgit à cœna, & lauat pedes Diſcipulorum, deinde iterum diſcumbens inſtituit Sanctiſs. Euchariſtiam, conſecrans panem in corpus ſuum, & vinũ in ſanguinem, & vtrumq; communicans Apoſtolis: deinde turbans ſemetipſum, iterum ſui proditionem prædicit, & proditorem Ioanni clam indicat, porrigens Iudæ Iſcariotæ panem intinctum, quo hauſto Iudas inuaſus à Satana exit à cœnaculo, ſub finem crepuſculi veſpertini, ſeu nocte iam facta; *Ioannis* 13. nu. 1. ad 32. *Matth.* 26. nu. 26. ad 29. *Marci* 14. n. 22. ad 25. *Lucæ* 22. nu. 15. ad 23.

Contentionem obortam de primatu compeſcit, maiora illis promittens in regno ſuo, & mutuam concordiam commendans, & Petro tentationes futuras, ac trinam negationem prædicit, & reliquum ſermonis proſequitur, vſque ad ſurrectionem à menſa: *Lucæ* 22. nu. 24. ad 38. *Ioannis* 13. nu. 33. ad finem, & cap. 14. nu. 1. ad 30.

Surgit à menſa, & hymno dicto egreſſus de cœnaculo proſequitur ſermonem, vſq; ad torrentem Cedron, *Matth.* 26. nu. 30. *Marci* 14. nu. 6. *Lucæ* 22. nu. 39. *Ioannis* 14. nu. 31. ad finem, & capitibus totis 15. 16. & 17.

Egreſſus trans torrentem Cedron prædicit diſcipulorum ſcandalum, & fugam, & iterum Petro trinam negationem ante ſecundum galli cantum, & in horto villæ Getſemani ter orat, deinde comprehenditur, & reliqua fiunt, quæ referunt *Matthæus* cap. 26. à nu. 31. ad 57. *Marcus* 14. à nu. 27. ad 52. *Lucas* 22. à nu. 40. ad 53. *Ioannes* 18. à nu. 1. ad 11.

Ducitur IESVS ad Annam Caiphæ ſocerum; Petrus introductus in atrium ab alio diſcipulo, & interrogatus ab ancilla oſtiaria, num eſſet ex diſcipulis Chriſti, nec obligatus reſpondere illi, negat ſe eſſe cum reſtrictione mentali, & ſecurus ſtat cum miniſtris caleſaciens ſe: de hac autem negatione, vtpote forte non peccaminoſa, nec ad gallicinij tempus pertinente, nec ex timiditate orta, quia ancilla non aſſeruit, ſed ſolum dubitauit, non eſt locutus Chriſtus: IESVS autem interroganti Annæ reſpondens alapa percutitur, *Lucæ* 22. nu. 50. *Ioannis* 18. nu. 12. ad 23.

Ductus IESVS ad Caipham, et productis teſtibus falſis, et non conuenientibus interrogatus nil reſpondet, ſed adiurationem per Deum reueritus affirmat ſe Filium Dei eſſe, et ob id tanquam blaſphemus iudicatur reus mortis, traditurq; miniſtris ad illudendum, *Matth.* 26. num. 58. ad 68. *Marci* 14. nu. 53. ad 66. *Lucæ* 22. nu. 63. ad 65. *Ioan.* 18. nu. 24.

Petrus in atrio Caiphæ, affirmante ancilla ipſum fuiſſe, cum IESV Nazareno, et alijs occaſione de hoc inquirentibus pernegat, exitq; ab atrio in conclaue atrio proximum, galluſq; cantat prima vice; alia verò ancilla, et alio quodam affirmantibus ipſum eum eſſe de illis, qui fuerant cum IESV Nazareno, negauit iterum cum iuramento ſe de illis eſſe, et poſt parum temporis, ſeu interuallo quaſi horæ vnius in conclaui vbi Chriſtus erat, adſtantibus affirmantibus ipſum Galilæum eſſe, et fuiſſe in horto cum IESV, tertiò cum iuramento, et anathematiſmo negauit, ſtatimq; gallus iterum cantauit, et conuerſis Chriſti oculis in illum recordatus prædictionis, egreſſus foras fleuit amare, ergo quando poſt primam negationem exiuit foras non exiuit ex domo Caiphæ in viam, ſed ex atrio in conclaue, vbi poterat naturaliter videri à Domino, et de his tribus negationibus in eadem domo, et ad gallicinium eiuſdem galli ſpectantibus locutus eſt Dominus, *Matthæi* 26. nu. 69. ad 75. *Marci* 14. num. 67. ad 72. *Lucæ* 22. nu. 55. ad 65. *Ioannis* 18. nu. 25. ad 27.

Facto die 3. Aprilis rurſus ductus eſt IESVS in conciliabulum Iudæorum iterumq; confeſſus ſe filium Dei, tanquam conuictus de blaſphemia ducitur ad Pilatum brachio ſæculari tradendus ad mortem, quo audito Iudas fruſtra conatus extinguere incendium, deſperatione adactus laqueo ſe ſuſpendit, & principes Sacerdotum triginta argenteos impendunt in agrum figuli &c. *Matth.* 27. nu. 1. ad 10. *Marci* 15. nu. 1. *Lucæ* 23. nu. 1.

Pilatus egreſſus à Prætorio, & inter alia audiens IESVM dixiſſe ſe Regem eſſe regreſſus in Prætorium interrogat illum de regno, & quid ſit veritas, egreſſuſq; iterum negat inuentam à ſe in eo cauſam mortis, & IESVS accuſatus de multis nil reſpondet, ne Pilato quidem vrgente, & ſilentium mirante, iterumque negante inueniri in eo cauſam ſufficientem ad damnationem capitalem; audiens autem Pilatus commotam à Ieſu Galilæam remittit eum ad Herodem, à quo ſpretus eſt indutuſq; veſte alba, & remiſſus ad Pilatum, qui confirmat non inueniri in eo cauſam mortis. *Matth.* 26. nu. 11. ad 14. *Marci* 15. nu. 2. ad 5. *Lucæ* 23. nu. 2. ad 16. *Ioannis* 18. num. 29. ad 38.

Optione data Iudæis de dimittendo Ieſu, aut Barabba Latrone ſeditioſo, & homicida, dum ſeniores perſuadent plebi, vt poſtulet dimiſſionem Barabbæ, vxor Pilati ob neſcio quas viſiones mittit ad eum ſuadens, vt non ſe immiſceat cauſæ criminali aduersùs Ieſum, & Pilatus ter conatus abſoluere illum, ter ſollicitatur à Iudæis clamantibus, vt dimiſſo Barabba Ieſus crucifigeretur; proinde ad vitandum tumultum, lotis prius manibus decreuit dimittendum Barabbam, & IESVM prius flagellandum, quam crucifigeretur, forte ſperans flagellatione ſatiandam Iudæorum rabiem *Matth.* 27. nu. 15. ad 26. *Marci* 15. nu. 5.

15. nu. 5. ad 15. *Lucæ* 23. nu. 17. ad 25. *Ioann.* 19. num. 19. & 40.

IESVS flagellatur, chlamyde induitur, coronatur Spinis, alapis, & arundine percutitur, ſputis, & illuſorijs adorationibus ludificatur, producitur coram populo à Pilato dicente: *Ecce Homo*, vt vel ſic ad miſericordiam moueantur, ſed fruſtra, omnibus clamantibus, vt crucifigatur, negat denuo habere ſe cautam id faciendi, inſtant illi mori debere ſecundùm legem, quia Filium Dei ſe fecit; quo audito timidior factus Pilatus, regreſſuſque in prætorium interrogat Ieſum vnde ſit, & tacentem monet de poteſtate abſoluendi, & damnandi eum, audienſq; ſe minus peccatum habere, quam Iudæos, qui ipſum tradiderant, quærit adhuc illum dimittere, ſed illis aſſerentibus ſore contra Cæſarem, ſi qui ſe Regem fecerat, dimitteretur, ſedit pro tribunali nondum ſigno dato horæ ſextæ, dicens ironicè: *Ecce rex veſter*; vrgent illi vt crucifigatur, Pilatus ait *Regem veſtrum crucifigam*? dicunt Pontifices, *non habemus Regem niſi Cæſarem*, & tunc demum tradidit illum, vt crucifigeretur; quare illuſus, & ſuis veſtibus indutus educitur. *Matth.* 17. nu. 27. ad 31. *Marci* 15. nu. 16. ad 20. *Ioannis* 19. nu. 1. ad 6.

IESVS Baiulans ſibi crucem exit in Caluariæ locum, cum duobus latronibus, & ſuccumbit oneri Crucis, vel præ timore, ne ſuccumberet, eius crux imponitur portanda Simoni Cyrenæo: mulieribus flentibus, cladem Ieroſolymitanam potius flendam monet, guſtatoque vino mirrhato ac felleo, recuſat eius hauſtum, mox ſub finem horæ tertiæ Crucifigitur inter duos latrones, Pilatus negat velle mutari titulum cauſæ ſemel ſcriptum, militeſq; interim veſtimenta eius diuidunt, & veſtem inconſutilem ſortiuntur: Ieſus autem orans Patrem, vt ignoſceret crucifixoribus, multibus illuditur tum à Gentilibus, tum a Iudæis. *Matth.* 27. nu. 32. ad 43. *Marci* 15. nu. 20. ad 32. *Lucæ* 23. num. 26. ad 37. *Ioannis* 19. num. 17. ad 25.

Latronibus IESVM conuitiantibus, ſine vni eorum conuerſo, & alterum corripienti, ac ſe Chriſto commendanti, paradiſum pollicetur, deinde Matri pro filio ſubſtituit Ioannem, & facta hora ſexta Sol obſcuratur, duraturis tenebris ſuper vniuerſam terram vſq; ad horam nonam, & hora nona imminente, IESVS exclamat ſe derelictum à Patre; poſt hæc dicenti: *Sitio*, porrigitur acetum, quo accepto ait: *conſummatum eſt*, & voce magna commendans in manus Patris Spiritum ſuum, inclinato capite emiſit ſpiritum: tunc velum templi Sciſſum eſt, & terra mota, & Centurio atq; alij percutientes pectora confitentes IESVM vere fuiſse iuſtum, ac Filium Dei, reuerſi ſunt, remanentibus in Caluario mulieribus, & notis eius à longe. *Lucæ* 23. num. 39. ad 56. *Matth.* 27. num. 44. ad 51. *Marci* 15. num. 32. ad 41. *Ioannis* 19. nu. 25. ad 30.

Latronibus nondum mortuis crura franguntur, IESV autem latus lancea aperitur; Ioſeph ab Arimathæa impetrato corpore Domini, illud cum Nicodemo deponit de Cruce, & aromatibus conditum inuoluit in Sindone munda, ſepelitque in ſuo monumento nouo ſub finem feriæ ſextæ, ſeu Paraſceues Sabbati; obſeruantibus mulieribus vbi poneretur; Sabbatho autem apponuntur cuſtodes, & ſigilla ſepulchro *Ioannis* 19. num. 31. ad 42. *Matth.* 27. nu. 57. ad 66. *Marci* 15. nu. 42. ad 47. *Lucæ* 23. nu. 50. ad 56.

Completo Sabbato, & die 4. Aprilis in occaſu Solis, & luceſcente prima Sabbati ideſt feria prima in veſpertino crepuſculo Maria Magdalenæ, & Iacobi, & Salome emerunt aromata, ſed Maria Magdalenæ, & Iacobi, forte dum Salome nomine ipſarum emptum iuit aromata, venit ad explorandum, num aliqua mutatio facta eſset circa Sepulchrum Domini, & videntes illud clauſum, & obſignatum, decreuerunt illuc diluculo ſe conferre, et tentare an poſsent vngere corpus Domini; & valde mane profectæ ſunt ad Sepulchrum, eoque peruenerunt orto iam Sole, ſed Magdalene cæteris præcurrens, cum adhuc tenebræ eſsent venit illuc, & viſo lapide ſublato à monumento, (reſurrexerat enim Dominus, et Angelus exterrefactis cuſtodibus reuoluerat lapidem) nec inuento corpore Domini encurrit ad Petrum, et Ioannem dicens ſublatum fuiſse Corpus Domini, et neſcire quo translatum fuerit, quod non dixiſset, ſi audiuiſset Angelos, qui paulo poſt dixere reliquis mulieribus IESVM reſurrexiſse, et vt id nunciarent diſcipulis; cum autem receſsiſsent illæ cucurrerunt Petrus, et Ioannes ad monumentum, et Magdalena cum ipſis, illiſque abeuntibus, manſit ibi foris plorans, et inclinans ſe vidit duos Angelos, iterumq; conqueſta eſt ſublatum eſse Corpus Domini, et neſcire quo translatum fuerit, mox IESVS illi apparuit ſub ſpecie hortulani, ſed agnito magiſtro, dum vult ipſi pedes oſculari prohibetur, fore enim id faciendi tempus opportunius, cum nondum aſcenderit ad Patrem, iubeturq; nunciari fratribus ſuis: Quando autem Marcus dicit Ieſum apparuiſse primo Mariæ Madgalenæ, intelligendus eſt comparatiuè non ad Matrem Domini, ſed ad alias mulieres, quas prænominarat, et ad Apoſtolos; Deinde apparuit reliquis mulieribus in via, et interim cuſtodes narrauerunt principibus Sacerdotum, quæ facta fuerant circa Sepulchrum, et acceperunt pecuniam cum pacto, vt dictitarent dormientibus ipſis diſcipulos furatos eſse corpus Magiſtri; Tandem mulieres, et ipſa Magdalene ſuperueniens, nunciarunt Apoſtolis, ac diſcipulis, quæ viderant, et audierant. *Matth.* 28. num. 1. ad 15. *Marci* 16. num. 1. ad 11. *Lucæ* 24. num. 1. ad 11. *Ioannis* 20. nu. 1. ad 18.

Eadem feria prima, ſeu die Dominica, quæ fuit 5. Aprilis ſub veſperam apparuit Dominus duobus diſcipulis euntibus in Emmaus, qui prius audierant mulierum relationes, & illis reuerſis in Ieruſalem, alijſq; congregatis diſcipulis, excepto Thoma abſente, cum ſerò eſset apparuit ianuis clauſis, Pacem illis annuncians, et oſtenſione Cicatricum palpatione carnis, et eſu piſcis, ac faui confirmauit ſe non eſse Spiritum, qui aſsumpſerit Corpus aereum, ſed verum hominem, et ſuam reſurrectionem, Spiritus Sancti inſufflatione dedit eis poteſtatem abſoluendi à peccatis, et peccata reſeruandi, *Marci* 16. n. 12. *Lucæ* 24. nu. 13. ad 47. *Ioannis* 20. nu. 19. ad 23.

Poſt dies octo videlicet 12. Aprilis Dominica die octaua reſurrectionis apparuit iterum clauſis ianuis Dominus diſcipulis, et Thomam ab infidelitate ad fidem ſuæ reſurrectionis reduxit. Poſtea profectis diſcipulis in Galilæam manifeſtauit ſe ad mare Tiberiadis Petro, filijs Zebedæi, Thomæ, Nathanaeli, et duobus alijs diſcipulis piſcatione miraculoſa, et comeſtione cum ipſis: deinde Petrum trina interrogatione de ſui dilectione, conſtituit Paſtorem agnorum, et ouium ſuarum, et prædixit illi mortis genus, increpuitq; eius curioſitatem de Ioannis ſucceſsu ac mortis genere. *Ioannis* 20. nu. 24. ad 45.

Præterea vndecim diſcipulis in Monte Galilææ (forte Thabore, vbi ſe transfigurauerat) apparuit IESVS, docens eos formam Baptiſmi etc. et nouiſſimè ipſis reuerſis Ieroſolymam, ſimulq; recumbentibus apparuit, iubens eos prædicare toto orbe Euangelium, et Baptizare omnes, et promittens miracula in teſtimonium fidei, necnon miſsionem Spiritus Sancti: poſtea eduxit eos in Bethaniam, et ipſis benedicens aſcendit in Cœlum, illi verò reuerſi ſunt in Ieruſalem etc. *Matth.* 28. nu. 16. ad 20. *Marci* 16. nu. 14. ad 20. *Lucæ* 24. num. 49. ad 53. *& in Actis* cap. 1. nu. 1. ad 14.

CAPVT XVI.

De concurſu Epocharum Inſigniorum, cum Anno Natiuitatis, & Mortis IESV CHRISTI Domini Noſtri.

	IESVS CHRISTVS. Natus Anno.	Mortuus Anno.
A Creatione Mundi, iuxta LXX. Ioterpretes etc.	5634	5667
à Diluuij Noetici fine, quo inſtauratum genus humanum.	3378	3411
à Diuiſione linguarum, et diſperſione Generis humani.	2847	2880
ab Ortu Patriarchæ Abrahami.	2146	2179
à Circumciſionis inſtitutione.	2047	2080
à Repromiſſione Dei iurata Abrahamo accincto ad immolandum primogenitum ſuum Iſaacum.	2022	2055
à Iacobi prophetia de Meſſia naſcituro ex ſtirpe Iuda.	1842	1875
ab Exitu Iſrael de Ægypto, et Lege ſcripta.	1592	1625
à Troiæ incendio, et excidio.	1184	1217
ab Ortu Dauidis.	1086	1119
à fundamentis Templi Salomonici iactis.	1012	1045
ab initio Olympiadum ab Iphito inſtanratarum, ſeu Olympiadis 194. anno 4. mortuus autem Olympiadis 202. anno 4.	776	809
à Romæ Vrbis conditu, iuxta Varronem.	753	785
à Nabonaſſari initio anno Ægyptio.	748	780
à Captiuitate Babylonica per Cyrum ſoluta.	536	569
à primis Conſulibus Romæ inſtitutis.	508	541
Natus enim eſt *Conſulibus Coſſo Cor. Lentulo, & L. Calpurnio Piſone.*		
Mortuus autem *Coſſ. Serg. Sulpicio Galba, & L. Cornelio Sulla.*		
ab initio Hebdomadum Danielis.	453	486
ab Alexandri Magni morte, ſeu Anno Philippico.	324	357
Anno Græcorum in Syria, ſeu Seleucidarum.	312	345
à Translatione Scripturæ Sacræ per LXX. Interpretes.	285	318
Anno Iuliano, ſeu per Iulium Cæſarem inſtituto.	45	78
ab Imperio Auguſti inito per Triumuiratum, anno paolo ante completo.	42	
Mortuus verò currente adhuc Tiberij.		19
à Morte Antigoni vltimi Regis de ſtirpe Iuda.	37	70
Deiparæ Virginis MARIÆ, ætatis anno inito.	16	49

CAPVT XVII.

De Genealogia CHRISTI, MARIAE, & IOSEPH in Communi.

LIcet Apoſtolus ad Timoth cap. 1. illum monuerit: *vt denunciaret quibuſdam ne aliter docerent, neque intenderent fabulis, & genealogijs interminatis, quæ quaeſtiones praeſtant magis, quàm adificationem Dei quae eſt in fide*, et ad Titum 3. *Stultas autem quaeſtiones, & genealogias, & contentiones, & pugnas legis de vita, ſunt enim inutiles, & vanae.* Siue agat de genealogijs eorum, qui genus aliquorum ad Deos referebant, ſiue de Hebræis contendentibus etiam poſt Meſſiæ aduentum vigere legem Moyſi de Connubijs, et hæreditatibus non miſcendis de tribu in tribum, aut de cognatione in cognationem; certè non damnat genealogias ordinatas ad veritatem hiſtoriæ, aut ad iura gentilitia familiarum inueſtiganda; et multo minus Genealogias in Sacra Scriptura à Deo reuelatas, ſtudiumq; Interpretum ſuper his, præſertim ſi opus ſit inde confutare calumnias infidelium, aut hæreticorum, puta Iuliani Apoſtatæ, Iudæorum, Porphyrij, Celſi, Fauſti Manichæi, Seleucij, et Gnoſticorum, qui Genealogiæ Chriſti, aut oblatrarunt, aut falſa, et indigna affinxerunt.

Itaque de CHRISTI Domini Genealogia, vel tota, vel partibus eius ſcripſere Iulius Africanus in Epiſtola ad Ariſtidem apud Euſebium lib. 1. Hiſtoriæ cap. 7. et Nicephorum lib. 1. c. 11. ac S. Damaſcenum oratione 2. de Natiuitate B. MARIÆ. S. Gregorius Nazianzenus in carmine de Genealogia Chriſti, SS. Hilarius, et Hieronymus io cap. 1. Matth. S. Auguſtinus libat. de conſenſu Euangeliſt. cap. 3. et 4. S. Ambroſius lib. 3. in cap 3. Lucæ, Iulianus Toletanus lib. 3. contra Iudæos, Nicephorus ſupra, et lib. 2. c. 3. Hiſtoria de B. Virginis ortu, à S. Hieronymo verſá de Hebr. in Latinum, S. Epiphanius lib. 3. hæreſi 78. Alphonſus Toſtatus Epiſcopus Abulenſis in caput 36. numerorum, et in caput 1. Matthæi quæſtionibus 28. Alphonſus Salmeron tomo 2. à tractatu 25. ad 29. Vaſquez tomo 2. in 3. p diſp. 127. Petrus Caniſius lib. 1. de Deipara c. 3. & 4. Alphonſus Villegas in vita B. Virginis, Baronius in apparatu ad Annales, Maldonatus in cap. 1. Matthæi, Toletus in cap. 1. et 3. Lucæ, Torniellus ad annum 4037. Sebaſtianus Barradius tomo 1. in Euangelia lib. 5. Cornelius à Lapide in caput 36. Numerorum, in cap. 1. Matthæi, et in cap. 3. Lucæ, et apud eum Franciſcus Lucas, et Chriſtophorus à Caſtro in Hiſtoria B. Virginis cap. 1. Petrus Redanus in Apparatu ad Machabæor. libros ſect. 9. Menochius in Hiſtoria Sacra de Vita Chriſti, Iacobus Tirinus tomo 1. in Sacram Scripturam cap. 46. Chronici Sacri, præſertim Tabula 4. Petrus Poſſinus poſt Symbolas Matthæi in Dialatico de Genealogia Chriſti, Ioannes de Sylueira Carmelita Diſcalceatus in Euangelia lib. 1. cap. 2. ex quibus, & aliunde nos quoque conati ſumus hoc qualecumque obſequium præſtare IESV CHRISTO REGI REGVM, eiuſq; Sacratiſſimis Parentibus, & Cognatis, non ſolum, vt eluceſcat Chriſti Regale Sacerdotium, & in vna Saluatoris noſtri perſona diuina, & humana ex Regibus, & Sacerdotibus nobilitas, & quàm verè canat Eccleſia, *Regali ex progenie MARIA exorta refulget*, eandemq; prædicet: *Ex ſemine Abrahæ ortam de tribu Iuda, claram ex ſtirpe Dauid.* Diuuſq; Bernardus: *Quid ergo ſidereum micat in Maria? planè quod ex Regibus orta, quod generoſa ex ſtirpe Dauid.* Sed etiam vt appareat per quot, & quæ generationum capita in linea filiorum promiſſionis, Deus conſeruauerit proſapiam illam, de qua naſciturus erat Meſſias, & fideliſſimè tempore ab Ipſo præſignificato, pollicitationes ſuas Abrahæ, ac Dauidi iuratas adimpleuerit; nec denique vlla inter SS. Matthæum,

& Lucam ſit vera repugnantia, immò per diuerſam viam confirmata veritas, & mira conſpiratio in eundem finem. Præmiſſis itaque generalibus quibuſdam quæſtionibus reliquas particulares abſoluemus.

Quæſtio I. De Tabulis Genealogicis, ac Genealogijs apud Hebræos.

1 TEſtatur Ioſephus l. 1. contra Appionem. *Vni generi Sacerdotum, vni templo Ieroſolymis addictorum, miniſtrantibus Aaronis poſteris, immò ipſi ſummo eorum Pontifici curam ſingularem diuino inſtituto commiſſam cuſtodiendæ in arcanis litteris eum memoria rerum publicè geſtarum, tam priuatas quidem familias ac perſonas attinentium, ſed quarum ſucceſſiones noſſe intereſſet publicè.* De huiuſmodi ſcripturis intelligitur illud Eſdræ l. 1. c. 2. n. 59. *Et hi qui aſcenderant de Thelmala &c. non potuerunt indicare domum patrum ſuorum, & ſemen ſuum vtrum ex Iſrael eſſet*; et nn. 62. *Hi quæſierunt ſcripturam genealogiæ ſuæ, & non inuenerunt, & eiecti ſunt de Sacerdotio.* Finis autem harum ſcripturarum erat, tum ne in Sacerdotes, aut miniſtros templi, qui de oblationibus, et decimis viuebant, admitterentur qui non erant de tribu Leui; tum ne connubia miſcerentur in caſu, quo periculum eſſet, ne hæreditates tranſirent di vna in aliam tribum, aut ne alienigenæ confunderentur cum Iſraelitis: Hinc ex Africano Euſebius lib. 1. Hiſt. Eccl. ait: *Cùm familiæ non Hebræorum ſolùm, verùm etiam eorum, qui vſque ad Proſelytos genus ſuum referebant, vt ad Achior Amanitem, & Ruth Moabitidem, qui ex Ægypto elapſi commiſcebantur cùm Iſraelitis, ad illud tempus ſcriptis prodita in tabularijs ſeruarentur. Herodes quoniam illorum ſtirpem, nihil ad ſe pertinere, nihilq; ad ſuam dignitatem illuſtrandam afferre adiumenti animaduertebat, ſuæ ignobilitatis, & obſcuri generis conſcientia exagitatus, annales illos, de genere, & familiarum antiquitate incendit, arbitratus ſe nobilem viſum iri, cum nemo ſuum genus, ex publicis illis monumentis depromptum, ad Patriarchas, vel ad Proſelytos vel ad eos qui γειῶραι, id eſt terræ incolæ, qui cùm Iſraelitis permiſcebantur, vocati ſunt, omnino poſſet reducere.* Quo magis miretam, et imprudentiam Herodianorum obſtupeſcas, qui videntes in Antigono per Herodem ſublato defeciſſe Regnum, et Ducatum de tribu Iuda, translatumq; Romanorum authoritate ad Herodem, non dubitarunt Herodem pro Meſſia recipere, quem facile ſcire poſſent eſſe Idumæum alienigenam, et valde ignobilis ſtirpis; tantum aberat, vt eſſet de regia Dauidis ſtirpe. Non profecit tamen Herodes, quantum volebat, quia genealogiæ illæ clam ipſo aſſeruatæ ſunt apud multos, adeò, vt Ioſephus lib. 1. contra Appionem, aſſerat, *inuiolatas duum millium annorum genealogias Sacerdotum remanſiſſe apud Iudæos, & eaſdem ex antiquis libris denuo deſcriptas*: Addit Euſebius ſupra, aliquos antiquitatis ſtudioſos, auitæ ſtirpis nomina ex ſcriptis annalibus in priuatos indices tranſtuliſſe, gloriantes quòd nobilitas ipſorum poſteritati conſeruata eſſet. Inter quos ait fuiſſe *Deſpoſynos*, ita dictos, quod ex Domini tribu et familia, et cognatione Chriſti ſe eſſe dictitarent, et *Nazaros* alioſque qui genealogiam ab Euangeliſtis conſcriptam partim ex libro annalium, ſiue dierum, partim ex memoriter retentis explicabant, vnde agnoſcere licet non potuiſſe Euangeliſtas, etiam ſi eos conſideraremus, vt hiſtoricos merè humanos, et non directos à Spiritu Sancto, fictam genealogiam exponere ludibrio, et redargutionibus Iudæorum. Incenſo autem templo ſub Veſpaſiano, tamen in Synagogis Iudæorum multæ huiuſmodi tabulæ conſeruatæ ſunt, quarum aliquas à ſe viſas teſtatur Abulenſis in 1. Paralipom. q. 30. Ex his ergo tabulis hauſere Euangeliſtæ, vt diſertè teſtatur S. Iuſtinus in ſolutione quæſtionis 132.

Quæſt. II. De vſu Genealogiarum apud Hebræos reſpectu virorum, ac mulierum, & an verum ſit Genealogias mulierum, vel per mulieres non conſueuiſſe texi.

2 LIcet non conſueuerit texi genealogia mulierum, aut virorum per mulieres, nempe per matres, auias, proauias etc. cum diſcrimen tribuum ex patre deſumeretur iuxta illud in Codice Thalmudico: *Familia, ſiue Genealogia materna nequaquā vera genealogia cenſetur*: neceſſario tamen ad obſeruandas leges cōnubiales, et hæreditarias, oportebat ſcire mulierum proſapiam ex patre, et ideo earum genealogia per paternum genus prænoſcebatur, vt colligitur etiam ex Ioſepho l. 1. cōtra Appionē ibi: *Mittunt enim Hieroſolymam conſcribentes à patre nomen nuptæ, & antiquorū progenitorum.* Ideoq; in tabulis illis aſſeruabantur non maſculorum ſolùm, ſed etiam fœminarum Hebræarum nomina, & parentum ipſorum, vt ſciretur de qua tribu, & cognatione eſſent. Sic Numerorum 27. dicitur. *Acceſſerunt autē filiæ Salphaad, filij Hepher, filij Galaad, filij Machir, filij Manaſſe, qui fuit filius Ioſeph*, vbi additur mortuum fuiſſe Salphaad. Quemadmodum mortuo iam marito Iudithæ, in lib. Iudith c. 8. ſcribitur. *Cum audiſſet verba hæc Iudith vidua, quæ erat filia Merari, filij Idox, filij Ioſeph, filij Oziæ, filij Elai, filij Iamnor, filij Gedeon, filij Raphaim, filij Achitob, filij* Melchiæ, *filij Enan, filij Nathaniæ, filij Salatiel, filij Simeon, filij Ruben, & vir eius fuit* Manaſſes. Vides in vtroq; caſu Mulierum Genealogiam deſcriptam vſque ad caput tribus cuiuſq; ſuæ; ſed in caſu in quo erat deſcribenda genealogia Patris, aut mariti iam defuncti, & ne tunc quidem per mulieres, ſed per maſculos contextam. Quando autem requirebatur viri alicuius genealogia non erat conſuetum eam per vxorem, aut matrem retexere, præſertim cùm ex Genealogia Viri conſtare poſſet, de quà tribu, & cognatione eſſet vxor ipſius, ſi erat hæreditaria. Cum ergo ab Euangeliſtis ordinata ſit Genealogia Chriſti: noluerunt offendere Iudæos, ſed ſe illorum conſuetudini attemperarunt, & illam texuerunt per Ioſeph quamtumuis patrem putatiuum, aut non phyſicum, fuit enim pater Chriſti peculiari quodam iure de quo infra. Et quamuis MARIA Virgo longè plus quàm Iuditha eſſet, & præter, ac ſupra conſuetudinem conceperit, ac pepererit vnigenitum ſuum, vnde non videbatur in ea ſtandum conſuetudini, noluerunt tamen Euangeliſtæ ab ea recedere, tum quia non erat neceſſe, cùm ipſa, vtpote vnica parentum ſuorum filia, hæreditatem ſecum traheret, ideoq; teneretur nubere vni de tribu, & cognatione ſua, quod ab ipſa, & eius ſponſo viro iuſto, & à Sacerdotibus templi ſeruatum eſſe pro comperto habebatur. Tum quia ſcribebant eorum Genealogiam, quos norant ſeruaſſe legem etiam in caſibus, in quibus ab ipſa excipiebantur; ergo ne in hoc quidem voluerunt à conſuetudine vim legis obtinente recedere.

Ex quibus iam liquet veritas doctrinæ Patrum in hoc puncto: puta S. Hieronymi in c. 1. Matthæi dicentis. *Cum Ioſeph non ſit pater Domini Saluatoris, quid pertinet ad Dominum generationis ordo deductus vſque ad Ioſeph? cui reſpondebimus primùm non eſſe conſuetudinis Scripturarum, vt mulierum in generationibus ordo texatur.* Et S. Ambroſij lib. 3. in Lucam aientis: *Cur autem Ioſeph magis quàm MARIAE generatio deſcribatur, cum MARIA de Spiritu Sancto generarit CHRISTVM, & Ioſeph à generatione Domini videatur alienus, dubitare poſſemus, niſi conſuetudo nos inſtrueret Scripturarum, quæ ſemper viri originem quærit.* Item Chryſoſtomi in 1. Matth. *Non erat mos apud Hebræos generationum catalogum per fœminas texere.* His ſimilia habent Euthymius, & Theophylactus in c. 1. Matth. & Damaſcenus 4. fid. c. 15. & Oratione 2. de Natiuit. Virginis: immò oratione 3. ait aliter non fuiſſe permiſſum, intellige, ita vt cum de genere patris, aut mariti conſtaret, non permitteretur requiri iuridicè, & quaſi aliquid debitum genus mulieris, aut per mulieres: ideoque inquit. *Si quis ipſius quoque Sanctiſſimæ Virginis genus propriè, & peculiariter recenſeri poſtulet, mihi quidem non rectè facere videtur, cùm lex nuſquam hoc facere permittat, aut imperet &c.* Breuiter itaque ſiue mulieris cuius iam non extet vir,

aut

aut pater, ſiue viri genus quæratur, illud non per mulieres, ſed per patrem maioreſque maſculos recenſendum eſt.

Quæſtio III. Quinam comprehenderentur in Lege Connubiali lata Numerorum 36. de nubendo intra eandem Tribum, & Cognationem.

3 CVm defuncto Salphaad in deſerto ſine maſculis liberis, fratres eius aſpirarent ad totam hæreditatem, & quinque filiæ eius confugientes ad Moyſen, & Eleazarum, vt narratur Numerorum 27. poſtulaſſent. *Date nobis poſſeſſionem inter cognatos patris noſtri*, & conſultus à Moyſe Deus reſpondiſſet: *Iuſtam rem poſtulant filiæ Salphaad, da eis poſſeſſionem inter cognatos patris ſui, & ei in hæreditate ſuccedant*: adiecit vniuerſalem illam Legem de hæredibus: *Homo cum mortuus fuerit abſque filio, ad filiam eius tranſibit hæreditas; ſi filiam non habuerit habebit ſucceſſores fratres ſuos; quod ſi & fratres non fuerint, dabitis hæreditatem fratribus patris eius, ſin autem nec patruos habuerit, dabitur hæreditas his, qui proximi ei ſunt*: Sed alterum dubium mouerunt fratres Salphaad, qui erant de tribu Ioſeph, dicentes Moyſi, vt narratur Numerorum 36. *Tibi Domino noſtro præcepit Dominus, vt terram ſorte diuideres filijs Iſrael, & vt filiabus Salphaad fratris noſtri dares poſſeſſionem debitam patri: quas ſi alterius tribus homines acceperint, ſequetur poſſeſſio ſua, & translata ad aliam tribum de noſtra hæreditate minuetur: atque ita fiet, vt cum Iubilæus, ideſt quinquageſimus annus remiſſionis aduenerit, confundatur ſortium diſtributio, & aliorum poſſeſſio ad alios tranſeat.* Cui dubio Moyſes præcipiente Domino reſpondit: *Rectè tribus filiorum Ioſeph locuta eſt: & hæc lex ſuper filiabus Salphaad: Nubant quibus volunt, tantum vt ſuæ tribus hominibus: ne commiſceatur poſſeſſio de tribu in tribum. Omnes enim viri ducent vxores de tribu, & cognatione ſua: & cunctæ fœminæ de eadem tribu maritos accipient, vt hæreditas permaneat in familijs, nec ſibi miſceantur tribus, ſed ita maneant, vt à Domino ſeparatæ ſunt.* His poſitis.

4 *Prima* opinio fuit legem illam, quantumuis latam occaſione filiarum Salphaad, & periculi transferendæ hæreditatis ad aliam tribum, tamen vniuerſaliter omnes comprehendiſſe, ita vt nemo alteri ex diuerſa tribu poſſet nubere: quod ſi ſecùs factum reperitur, id vel à tranſgreſſoribus factum vel ex diſpenſatione Pontificum Hebræorum; Ita inhærendo literæ vulgatæ editionis, quæ dicit: *Omnes enim viri &c.* & *cunctæ fœminæ &c.* Dionyſ. Carthuſ. in 36. Numeror. verſ. 55. & probabilem putat Toletus in c. 5. Lucæ annot. 59.

5 *Secunda* opinio eſt exceptam fuiſſe tribum Leui tàm paſſiuè, quàm actiuè; ita Abulenſis in c. 36. Numeror. qui addit licuiſſe Sacerdotibus ſumere vxores potiſſimum de regia ſtirpe, vt Reges facilius continerentur in cultu Dei. Idipſum videtur ſupponere S. Lucas dum cap. 1. per os Gabrielis Archangeli agnoſcit Dauidem patrem Chriſti, & idem confirmat in genealogia eius c. 3. & tamen c. 1. Matrem Domini agnoſcit cognatam Elizabethæ de filiabus Aaron, quod eſſe non potuit niſi per aliquos maiores earum tribus Dauidis, ideſt Iuda, permixta fuerit cum tribu Leui, & idem ſupponunt Sancti Nazianzenus, Auguſtinus, & alij Patres, dum Fauſto Manichæo contendenti Chriſtum fuiſſe de tribu non Iuda, ſed Leui, reſpondent concedendo fuiſſe aliquo modo de tribu Leui, abſolutè tamen de tribu Iuda. Philo quoq; lib. 2. de Monarchia inquit. *De genere futurarum vxorum diligenter præſcribitur, vt Pontifici deſponſetur non ſolum virgo, ſed Sacerdotalis generis, vt ſponſus, ſponſaq; gentiles ſint, & quodammodo conſanguinei, quo magis per totam vitam moribus conueniant. Cæteris conceditur, vt quamuis ipſi Sacerdotes ſint, poſſint tamen ducere non ſacerdotum filias, ſiue quod leue ſit hoc periculum, ſiue quod non expediat plebem in totum ſubmoueri à Sacerdotum affinitatibus: ideo licitum eſt Sacerdotibus huiuſmodi connubium, vt cognationi proximum, nam generi loco filiorum ſunt Soceris, & hi loco parentum ſunt generis.* Sed tamen Aaron ante legem in Ægypto duxit Elizabetham filiam Aminadabi, & Sororem Naaſſon, qui erant de tribu Iuda, vt conſtat ex cap. 6. Exodi nu. 23. & Numeror. 1. 2. & 7. & 1. Paralip. 2. Poſt legem autem de Ioiada dicitur 2. Paralip. cap. 22. nu. 11. *Iezabeth autem, quæ abſconderat eum, ideſt Ioas, erat filia regis Ioram, vxor Ioiadæ Pontificis, ſoror Ochoziæ.* At Ioram erat de ſtirpe Dauid, & tribu Iuda, vt conſtat ex libro 4. Regum. Ratio autem huius opinionis, præter exempla adducta eſt, quia Lex prædicta lata fuit, ne hæreditates tranſirent de tribu in tribum, finis autem legis limitat legem; ſed hoc periculum non erat in Leuitica Tribu, quia exceptis domibus Leuiticæ tribui aſſignatis iuxta cap. 25. Leuiticiorum 33. Leuitæ non poſſidebant bona immobilia, ſed viuebant de oblationibus, & decimis, eranque incapaces hæreditatis, iuxta illud Numerorum 18. nu. 20. *Dixitq; Dominus ad Aaron. In terra eorum nihil poſſidebitis, nec habebitis partem inter eos: ego pars, & hæreditas tua in medio filiorum Iſrael.* Et Ioſue 13. nu. 14. *Tribui autem Leui non dedit poſſeſſionem, ſed Sacrificia, & victimæ Domini, ipſa eſt eius hæreditas.* Ergo etiam ſi Leuitæ nuberent fœminis hæreditarijs de quacunq; tribu, non poterat hæreditas tranſire ad tribum Leui.

6 *Tertia*, & verior opinio eſt prædictam Legem comprehendiſſe ſolum fœminas [illegible], ſeu hæreditarias, & carentes fratribus, has enim non potuiſſe nubere maritis de alia tribu, dempta Leuitica; ita ſentiunt S. Ambroſius lib. 3. in Lucam, ſic limitatam illam legem producens: *Et omnis filia, quæ habet hæreditatem tribuum filiorum Iſrael, vni ex populo, & ex tribu patris ſui erit vxor.* Et S. Auguſtinus lib. 7. quæſtionum in Iud. cap. 47. dicens fœminas potuiſſe nubere viris de quacunque tribu, & dat exempla de Thola, & de Dauide, de quibus nos infra; idemq; ſentiunt Gloſſa ordinaria in addit. Vgo, Burgenſis, Caietanus, Oleaſter, Vatablus, & Cornelius à Lapide in cap. 36. Numeror. item Caniſius lib. 1. de Deipara cap. 3. Villegas in vita B. Virginis, Maldonatus in cap. 1. Matth. num. 16. Barradius tomo 1. in Euangelia lib. 5. cap. 30. parag. *non leue.* Menochius in Hiſtoria Sacra vitæ Chriſti cap. 3. Petrus Poſſinus in Diallactico Genealogiæ Chriſti cap. 59. eamque probabiliorem cenſuit Toletus in cap. 3. Lucæ annot. 59. Ratio eſt quia legem illam Hebraica lectio ſic exhibet. *Omnis filia, quæ hæreditatem hæreditabit vni de cognatione patris ſui erit vxor*: & pro verbis illis *ne ſibi miſceantur tribus* habet: *nec reuertatur hæreditas vnius tribus ad aliam tribum*: Et Caldæa habet: *Omnis filia hæres poſſeſſionis &c.* Græca autem LXX. Interpretum: *Omnis filia vindicans hæreditatem ex tribubus filiorum Iſrael, vni eorum, qui eſt de populo patris ſui erunt vxores, vt vindicent filij Iſrael vnuſquiſque hæreditatem paternam ſuam; & nõ circumuertetur ſors à tribu in tribum aliam, ſed vnuſquiſque in hæreditate ſua coniungetur filijs Iſrael.* Quæ verſiones non repugnant Vulgatæ editioni, ſed exponunt, quod in illa ſuccinctè continetur.

Exempla verò libertatis nubendi, extra dictum caſum, cuiuis tribui non pauca ſuppetunt. Nam Iudicum 10. ſcriptum eſt: *Thola filius Phua patrui Abimelech vir de Iſſachar*; at Abimelech erat filius Gedeonis de tribu Manaſſe filij Ioſeph, vt conſtat ex Iudicum 6. et 9. ergo per Tholam tribus Iſſachar permixta fuit connubialiter cum tribu Ioſeph; Deinde Saul 1. Regum cap. 17. num. 25. dixit: *Virum qui percuſſerit eum*, ideſt Goliathum, *ditabit rex diuitijs magnis, filiam ſuam dabit ei &c.* Ergo de quacunq; tribu fuiſſet percuſſor Goliathi, poterat nubere filiæ Saulis, qui erat de tribu Beniamin, vt patet ex 1. Reg. cap. 9. & reipſa Dauid, qui erat de tribu Iuda, percuſſo Goliatho obtinuit *Michol* filiam Saulis, ex 1. Reg. c. 18. Antea quoq; Iudicum 21. reliquæ tribus Iſrael iurarant non daturas ſe filias ſuas *Beniamitis*; ſed poſtea videntes Tribũ Beniamin ad nihilum redigi, coegerunt viros de Iabes Galaad, qui nõ iurauerant, vt filias ſuas Beniamitis traderent. Ruſſus ex 2. Regum cap. 3. Dauid duxit *Maacham* filiam Tholmai regis Geſſur alienigenæ; et ex cap. 1. Ruth *Mahalon, & Chelion filij Elimelec, de Bethleem Iuda, acceperant vxores Moabitidas.* Et ex 4. Ruth Booz de tribu Iuda duxit Rutham Moabitidem, Deuteronomij autem 21. nu. 11. permiſſum fuerat Iudæis ducere virgines bello captas.

Neque obſtat Abulenſis in cap. 36. Numeror. q. 6. argumentum, quo arguit, ſi lex illa reſtringitur ad filias hæreditarias futurum fuiſſe, vt nunquam poſſent nubere, niſi iam vetulæ, debuiſſeque expectare mortem patris, et fratrum: Nam ſi volebant nubere iuuenes; aut volebant eſſe

capaces hæreditatis, & ſic debebant nubere vni de tribu, & cognatione ſua, ſi verò volebant nubere alicui, de aliena tribu, hoc ipſo renunciabant iuri hæreditatis, vel certè illis mortuis redibat hæreditas ad tribum patris earum.

Quæſtio IV. An filiæ hæreditariæ tenerentur nubere viris de cognatione, & familia ſua, & quidem propinquioribus.

7 PRima Opinio eſt ſuffeciſſe, vt filiæ hæreditantes nuberent vni de tribu ſua, ita Abulenſis in cap. 36. Numerorum q. 6. Toletus in cap. 3. Lucæ annot. 39. & olim Cornelius à Lapide in cap. 36. Numerorum: Lex enim erat: *Nubant quibus volunt; tantum; vt ſuæ tribus hominibus*; exceptio autem firmat regulam in contrarium: & licet poſtea dicatur *de tribu, & cognatione ſua*; ſumi hæc omnia pro eodem nec reſtringi ad ſpecialem congregationem, & familiam, ſi quidem eodem cap. 36. verſu 10. refertur. *Feceruntq; filiæ Salphaad, vt fuerat imperatum, & nupſerunt filijs patrui ſui de familia Manaſſe*, vbi Abulenſis inquit: *Manifeſtum eſt quod Manaſſe, non eſt familia, ſed tribus*, quandoquidem in diuiſione terræ loco tribus Leui, ſucceſſit dimidia tribus Ioſephi, quæ appellata eſt tribus Manaſſe, altera verò dimidia nempe Ephraim retinuit nomen tribus Ioſeph, vt colligitur ex cap. 14. Ioſue; quia Iacob eos adoptarat in filios ex Geneſis cap. 48.

8 *Secunda* Opinio eſt debuiſſe filias hæreditantes nubere vni non ſolùm de tribu, ſed & de cognatione, & familia ſua. Ita Maldonatus in cap. 1. Matth. nu. 16. Barradius tomo 1. in Euangel. lib. 5. cap. 30. Cornelius à Lapide poſtea in cap. 3. Lucæ nu. 4. Poſſinus in Diallactico cap. 59. Io. de Sylueira in cap. 2. Matth. q. 44. nu. 133. Quia Numerorum 36. Hebraica lectio habet. *Nubant quibus volunt: veruntamen intra familiam tribus patris eorum*, & intra: *Omnis filia hæreditatem hæreditans &c. vni de familia tribus patris ſui erit in vxorem*: & vulgata: *Omnes viri ducent vxores de tribu, & cognatione ſua*. Et reipſa filiæ Salphaad nupſerunt omnes filijs patrui ſui, ideſt filijs fratrum Salphaadi, ac ſe intra eandem familiam continuerunt, licet eſſent quinque filiæ. Deinde hoc modo Patres interpretati ſunt Legem illam. Nam S. Hieronymus in cap. 1. Matthæi ait; *Ex vna tribu fuit Ioſeph, & Maria, vnde ex lege eam accipere cogebatur, vt propinquam*, & S. Epiphanius lib. 3. contra hæreſes hæreſi 78. *Primum enim quando Virgo tradebatur ipſi Ioſeph ſortibus cogentibus ipſam ad hoc venire &c.* & Theophilactus in cap. 1. Matth. *Nam ex eadem planè tribu, & familia erat Mater Dei.* Et in eandem ſententiam adducit Maldonatus Eucherium, & Euthymium. Denique Patres, qui ex Genealogia Ioſephi aiunt colligi ob vim legis ſeruatæ MARIAM fuiſſe non ſolùm de tribu Iuda, ſed etiam de familia Dauid, id ipſum ſupponunt, alioquin colligeretur ſolùm Deiparam, vtpotè vnicam hæreditariam, fuiſſe de tribu Iuda, ſed non ſequeretur vi legis eam fuiſſe de domo Dauid.

9 Debuiſſe præterea filias hæreditarias nubere cognatis proximis docet Poſſinus cap. 60. Diallactici ex dicto Saræ cap. 3. Tobiæ: *Vnigenita ſum patri meo, qui filium præter me non habet, qui ei ſuccedere in hæreditatem poſſit, neque fratrem, aut ex fratre natum nepotem, cui me vxorem ſeruem*: iuxta Græcam verſionem. Ergo ſi habuiſſet patruum, aut patruelem debebat ſeruare ſe illi in vxorem: ſic Mardochæus ex Eſther c. 2. Ediſſam filiam fratris ſui mortui adoptauit ſibi in filiam, vbi Rabbi Ierchi inquit: *Noſtri interpretantur, quod dictum eſt Eſtherem à Mardochæo ſumptam in filiam, vt ducta domum ab eo, & deſponſata ſibi in vxorem ſit.* Immo LXX. Interpretes habent: *Defunctis autem eius*, nempe Eſtheris, *parentibus erudiuit eam ſibi, Mardochæus in vxorem*; ſed quia nondum contracta erant ſponſalia per verba de præſenti, potuit nubere Aſsuero. Poſſent denique adduci filiæ Salphaad, quæ omnes nupſerunt filijs fratris patris ſui, ideſt patruelibus.

Quæſtio V. Quot modis nomina Patris, & Filij in Sacra Scriptura vſurpentur, vbi de lege ſuſcitandi ſemen fratri mortuo ſine liberis.

10 PRæter latiſſimam illam ſignificationem qua maiores omnes in recta linea conſanguinitatis appellantur Patres, vt auus, proauus, abauus, &c. & deſcendentes ab ipſis appellantur filij, licet ſint nepotes, pronepotes, abnepotes &c. alijs modis denominantur Patres, & Filij, primus eſt per realem naturalem, ac immediatam generationem, quo modo Adamus fuit pater Abelis, & hic dicitur *pater naturalis*. Secundus eſt per delineationem hæreditatis, ſeu deuolutionem tanquam ad proximiorem, ita vt hæres quilibet alterius ſiue inſtitutus ab eo, ſiue iure communi ſuccedens ei, dicatur eius filius quodammodo, & alter viciſſim pater, quomodo aliqui putant Salathielem fuiſſe dictum filium Iechoniæ. Tertius eſt per meram adoptionem, & hic dicitur *Pater adoptiuus* ſicut, et t alis filius *Filius adoptiuus*. Sic vt notat S. Auguſtinus l. 2. de Conſenſ. Euang. c. 3. filia Pharaonis Moyſen adoptauit Exodi 2. et Iacob nepotes ſuos ex Ioſepho natos ex Geneſis 48. dicens: *Duo ergo filij tui, qui nati ſunt tibi in terra Aegypti antequam huc venirem ad te, mei erunt, Ephraim, & Manaſſes, ſicut Ruben, & Simeon reputabuntur mihi. Reliquos autem quos genueris poſt eos tui erunt, & nomine fratrum ſuorum vocabuntur in poſſeſſionibus ſuis.* Quartus erat quando mortuo aliquo ſine liberis, frater eius aut proximior ſumebat in vxorem viduam defuncti, & ex ea ſuſcipiebat filium, quem ita appellabat filium ſuum naturalem, vt eundem appellaret filium fratris defuncti, ita iubente lege Moyſis, & propterea dicebatur ille *Pater legalis*, & talis Filius, *Filius legalis*. Quinto modo quilibet Socer, ſeu pater vxoris, dicebatur pater generi ſui, vt affirmat Philo l. 2. de Monarchia dicens. *Nam generi loca filiorum ſunt ſoceris, & hi loco parentum ſunt generis.* Sexto modo dicitur *Pater putatiuus*, quando eius vxor parit filium, quem maritus putat à ſe genitum, ſed reuera non eſt ab eo genitus ſed ab alio, vel aliunde, aut quando filius ita eſt ſuppoſititius, vt nec pater, nec mater vllo iudicio poſſint diſcernere fraudem, quia pro filio ab ipſis genito alius clam ſubſtitutus eſt.

11 Cœterùm vt legis Moſaicæ valdè vſitatus fuit quartus modus: etenim Deuteronomij 25. nu. 5. *Quando habitauerint fratres ſimul, & vnus ex eis abſque liberis mortuus fuerit, vxor defuncti non nubet alteri, ſed accipiet eam frater eius, & ſuſcitabit ſemen fratris ſui, & primogenitum ex ea filium nomine illius appellabit, vt non deleatur nomen eius ex Iſrael &c.* Hinc ſtulta illa Sadducæorum interrogatio de ſeptem fratribus, quorum vnus poſt alium duxit candem viduam primi, & ſecundi & reliquorum fratrum, de qua Matthæi 22. nu. 23. & Lucæ 20. num. 27. Neque huic legi repugnat lex data Leuitici 18. num. 16. *Turpitudinem vxoris fratris tui non reuelabis.* Hic enim vetatur connubium cum vxore fratris, vel defuncti relictis liberis, vel viuentis ſed ab eo repudiata, vt docet S. Auguſtinus q. 58. Licet autem cognati non tenerentur, habebant tamen, in defectu fratris, ius ad ducendam vxorem cognati defuncti ac eius hæreditatem, & illa non poterat alteri nubere ſine eius conſenſu. Quod ſi proximior cederet iuri ſuo, alter poſt ipſum propinquior habebat ius ad viduam illam, & ad eius hæreditatem, vt patebit legenti Caput 4. Ruth. Si autem defunctus reliquiſſet filiam, ſunt qui negent fratrem debuiſſe ducere viduam defuncti, ſunt qui affirment cum Abulenſi, & Cornelio à Lapide in dictum Cap. Deuteronom. Quoad nomen verò defuncti imponendum primogenito ex vidua defuncti nato, dixerat S. Auguſtinus lib. 2. Quæſtionum Euangelicar. q. 5. *Cum quiſquam apud Iudæos, defuncto fratre, vel propinquo, prolem de vxore eius exſuſcitat, illud quod naſcitur nomen defuncti ſolet accipere.* Sed libro 2. Retractationum c. 12. correxit ſe dicens. *In ſecundo libro qq. Euang. volens exponere quomodo duos patres potuerit habere Ioſeph, cuius coniux dicta eſt Maria Virgo; illud quod perhibetur fratrem duxiſſe defuncti fratris vxorem, vt ei ſemen ſecundùm legem ſuſcitaret, ideo dixi eſſe infirmum, quoniam qui naſceretur nomen defuncti lex eum iubebat accipere: non eſt verum: Nomen enim defuncti*

functi quod dictum eſt, ad hoc lex valere præcepit, vt eius filius diceretur, non vt hoc quod ille vocaretur. Itaque natus ille debebat vocari filius prioris mariti, non tamen nominari debebat eodem nomine. Et ita *Boez* ducta *Ruth* vidua *Mahalonis* defuncti, & propinqui ſui ſuſcepto ex ea filio impoſuit nomen non *Mahalon*, ſed *Obed*, vt patet ex 4. Ruth.

Quæſtio VI. Vnde cenſeretur quis eſſe de tali tribu à Matre ne, an à Patre, & à quo Patre.

12 CErtum aſt apud interpretes Pentatheuchi, & Rabbinos ex patre, non ex matre deſumi ſolitum diſcrimen tribuum, ita vt ſi quis natus eſſet ex patre de tribu Leui, Exempli gratia, & ex matre de tribu Iuda, eorum filius, vel filia pertineret ad tribum Leui. Hinc factum vt Genealogia alicuius ſiue maſculi, ſiue fœminæ ſemper in tabulis publicis priuatiſq; & in Sacra Scriptura ſemper per patrem, & lineam maſculinam inquireretur iuxta dicta pro q. 2. & iuxta patres ibi adductos; & axioma Hebræorum in codice Thalmudico *Familia ſiue Genealogia materna, nequaquam vera genealogia cenſetur*. Intelligitur autem id de patre tam *naturali*, quam *legali*, quia qui ex vidua fratris aut propinqui defuncti ſine liberis prolem ſuſcitabat defuncto, debebat eſſe non ſolum de eadem tribu, ſed etiam aut frater aut proximior de eadem familia, vt liquet ex dictis nu. 10. Proinde, cum S. Ioſeph dicatur Matth. 1. filius *Iacobi*, & Lucæ 3. filius *Heli*; ſi vnus eorum fuit pater naturalis alter legalis, vterque tamen fuit de tribu, & familia eadem. Sed ex patre merè adoptiuo, aut qui eſſet merè Socer non ſumebatur diſcrimen tribus. Ex putatiuo tamen ſumebatur, quòd is putabatur eſſe naturalis. Hactenus dicta valēt ſecundùm legem Moyſis, et conſuetudinem generandi filios ſibi aut fratri propinquoq; defuncto. Quid autem dicendū ſit de generatione tēporali Chriſti, quæ fuit ſupernaturalis, et ſupra conſuetudinem, non diſputant Patres, ac Doctores catholici in terminis, quia certum fuit apud illos, à Ioſepho viro iuſto, et Sacerdotibus templi ſeruatam eſſe legem, de qua diximus q. 3. et 4. et ſic Sanctiſſimos illos coniuges Ioſephum, et MARIAM fuiſſe non ſolum de eadem tribu, ſed etiam de eadem domo, et familia, implicitè tamen, et indirectè ſuppeditant ſolutionem ſequentis quæſtionis.

Quæſtio VII. An diſcrimen Tribus & Familiæ, de qua fuit Chriſtus, vnicè, aut præcipue ex S. Ioſepho, an ex Maria Virgine ſumendum ſit?

13 REſpondeo *primò* de illa tribu, & familia dicendum eſt CHRISTVM fuiſſe, de qua fuit S. Ioſeph, licet enim Lucæ 3. declaretur CHRISTVM fuiſſe filium Ioſephi putatiuè tantum; & cap. 1. Matth. ac Lucæ exprimatur conceptum eſſe de Spiritu Sancto abſque opera viri, atque adeo S. Ioſephum, nec naturalem, nec legalem patrem fuiſſe Chriſti; Nihilominus Euangeliſtæ ad oſtendendum genus, ſeu generationem Chriſti ſecundum carnem, texunt eius genealogiam per Ioſeph iuxta conſuetudinem, de qua q. 2. ergo exiſtimabant in hoc quoque ſingulari caſu ſeruandam conſuetudinem, vt Hebræis, quibus S. Matthæus, et Gentilibus quibus S. Lucas potiſſimum ſcripſerunt, generatio Chriſti ex Marito Virginis, et patre Chriſti repetenda eſſet, ſeu per genus paternum: et idipſum Patres ſupponunt, dum inter alias rationes, ob quas Euangeliſtæ texunt genealogiam Chriſti per Ioſeph, et non directè per MARIAM, hanc quoque adducunt, quod ſcilicet cuiuſque genus per viros, et patres requiri conſueuit. Præterea S. Ioſeph non fuit pater Chriſti merè *putatiuus*, quaſi verò alius vir fuerit verus eius pater in terris, abſit, nec merè *adoptiuus*, ſed etiam *matrimonialis*, & longè verius, quam patres putatiui, & adoptiui, immò non quidem *naturalis pater* formaliter, ſed *naturaliter*, æquiualenter, & eminenter, quia Deipara fuit verè, & propriè Ioſephi coniux, vt infra oſtendetur cap. 19. num. 4. atque adeo Ioſeph habuit ius, ac Dominum paternum in ventrem, & in fructum Ventris MARIÆ, non aliunde ab ea conceptum, ſeu non ex altero viro, & in illam quoque partem ſanguinis, quam ipſa loco virilis ſeminis ſuppeditauit, & quo cooperante concepit Chriſtum, quare fructus talis ventris fuit fructus ventris Ioſephi iure coniugali acquiſitus, licet diuinitùs; Neque ad hoc, vt poſſet dici eius pater, opus fuit copula carnali; *Quia naſci eis filius potuit ſine vllo complexu carnali, qui propter ſolos gignendos filios adhibendus eſt*; vt obſeruauit S. Auguſtinus lib. 2. de Conſenſu Euangeliſtarum. Quare S. Lucas 2. quantumuis ſciret Chriſtum conceptum de Spiritu Sancto, idq; cap. 1. declarauerit, tamen ait: *Et erant Pater eius, & Mater mirantes ſuper his*, & ibidem ipſa Mater conſcia Virginei ſui conceptus, & partus tamen ait. *Ecce pater tuus, & ego dolentes quærebamus te*: Sic S. Iuſtinus quæſt. 133. *Deo viſum eſt ex coniuge Ioſeph filium dare videm Ioſeph naturaliter ex eo nō genitum. Nam quod ex muliere abſque ſtupro, & fornicatione gignitur, neceſſario viri, & vxoris filius eſt.*

14 Reſpondeo *ſecundò* de illa tribu, et familia potiùs, et principaliùs CHRISTVM fuiſſe dicendum eſt, de qua fuit MARIA Virgo; Nam communis eſt ſententia Patrum, et Doctorum Catholicorum, ideo ab Euangeliſtis ſcriptam eſſe Genealogiam Chriſti per Ioſeph, quia ex ea deducitur de qua tribu, et familia fuerit Deipara, et conſequenter, de qua tribu, et familia fuerit Chriſtus, ergo in hac deſcriptione notitia generis Ioſephi, ordinatur ad notitiam generis Deiparæ, vt medium ad finem, ſicut notitia generis Deiparæ ordinatur ad ſciendam tribum, & familiam Chriſti, vt medium propius, et immediatius ad finem. Hinc factum eſt vt Matthæus in tertia teſſaradecade MARIAM immediatè ante Chriſtum nominauit dicens, *Ioſeph virum Mariæ, de qua natus eſt IESVS*; ſimul ſignificans genealogiam à ſe ordinatam ad manifeſtandum, de qua natus ſit Saluator, ac proinde de qua tribu, et familia natus ſit verè, et realiter.

Præterea Deus repromiſſione iurata pollicitus eſt Abrahamo, et Dauidi de ſemine eorum naſciturum Chriſtum, et in ſemine illorum benedicendas omnes gentes, et ſemen Dauid in æternum manſurum Pſal. 88. in quo ſignanter dicitur, *Iurauit Dominus veritatem, & non fruſtrabitur eum, de fructu ventris tui ponam ſuper ſedem tuam*, vbi Tertullianus legit, *de Lumbis tuis, vel de fructu Lumborum tuorum*. Et Apoſt. ad Rom. 1. *de Filio ſuo, qui factus eſt ei ex ſemine Dauid ſecundum carnem*. Et Apocalipſis 22. nu. 16. ipſe Dominus ait: *Ego IESVS &c. ego radix, & genus Dauid*, quæ et ſimilia ſignificant naturalem, ſeu phyſicam propagationem ex ſemine Abrahæ, et Dauidis; Ergo ad veritatem promiſſionum implendam non ſuffeciſſet eſſe parentem Chriſti merè putatiuè, aut adoptiuè, aut legaliter, ſed oportuit parentem eius phyſicè, ac realiter generare illum de ſemine ſuo, et ſic generantem eſſe naturali propagatione de ſemine Dauid, et Abrahæ, et ab illa perſona principaliter deſumi genus Chriſti, quæ ad generandum eum phyſicè principaliter concurrit, et multo magis ſi vnicè, et totaliter quomodo concurrit MARIA, quæ de ſolo puriſſimo ſanguine concepit vnigenitum ſuum. Et in hoc caſu verificatum eſt Iuriſconſultorum axioma, *Partus ventrem ſequitur.*

Ad hæc ſic argumentor à fortiori; nam ſi ex S. Ioſepho ſufficienter ſumitur genus Chriſti, quia fuit eius verus pater matrimonialis mediante coniuge ſua, iuxta dicta pro prima reſponſione, quanto magis ſumendum eſt ex illa, quæ ſola impleuit partes patris, et matris, et contulit viro ſuo, vt poſſet dici pater Chriſti, quamuis non alio titulo, quàm quod eſſet maritus ipſius, et acquiſiuiſſet ius paternum in fructum ventris Virginis, quæ ex nullo alio viro conceperat illum?

Verum quidem eſt ad verificandas aliquas Scripturas, in quibus Chriſtus dicitur filius Dauid potuiſſe ſufficere, vt S. Ioſeph eſſet eius pater adoptiuus, ſed ad verificandas illas, in quibus promittitur, et aſſeritur de ſemine Abrahæ, et Dauid ſecundum carnem, non ſuffeciſſet, vt notauit etiam Barradius tomo 1. lib. 5. ad finem capitis 30. Sic enim ſe ipſum explicat S. Auguſtinus lib. 2. de conſenſu Euangeliſtarum cap. 2. dicendo. *Quandoquidem rectè pater eſſet etiam eius, quem non ex ſua coniuge procreatum aliunde adoptaſſet. Ac per hoc ſi demonſtrare aliquis poſſet Ma-*

Mariam ex David nullam conſanguinitatis originem duceve, ſat erat ſecundum iſtam rationem accipere Chriſtum filiũ David, qua ratione etiam Ioſeph pater eius rectè appellatus eſt. Quanto magis cùm euidenter dicat Apoſtolus Paulus, ex ſemine David ſecundùm carnem Chriſtum, ipſam quoque Mariam de ſtirpe David aliquam conſanguinitatem duxiſſe dubitare vtique non debemus. Sed paulo ante dixerat Ioſephum à S. Luca patrem Chriſti appelleri iure coniugali, *& ob hoc etiam Chriſti patrem multo coniunctius, qui ex eius coniuge natus ſit, quàm ſi et eſſet aliunde adoptatus.* Minus autem cautè locutus eſt Origenes in 1. ad Romanos dicendo: *Interim ſufficit nobis reſpondere, quod ſicut IESVS Ioſephi filius eſſe dicitur, ex quo non eſt generatus, ita ex ſemine David ſecundùm carnem Chriſtus &c.* Niſi benignè illum interpretere vtrumque intellexiſse mediantè Deipara Virgine ipſius coniuge.

Ex dictis colligo, ſi alteruter parentum Chriſti fuiſſet ex diuerſa tribu, aut familia, tunc ex ſola matre Chriſti genus determinandum fuiſſe, et ad diuinam prouidentiam pertinuiſſe, vt ad verificandas ſuas promiſſiones, vterque quidem parentum eſſet de ſemine Abrahæ, et Dauidis per naturalem propagationem, ſed magis Mater Domini, quam pater ille, qui non erat Chriſtum generaturus.

Quæſtio VIII. Quare ab Euangeliſtis Genealogia S. Ioſephi texta ſit, non MARIAE, ſiquidem hæc principalius intenta fuit?

15 PRima, et communis reſponſio Patrum Doctorumq; Catholicorum eſt in Genealogia viri, cuiuſmodi erat CHRISTVS, non ſolere Scripturam Sacram ex matre, ſed ex patre illam deſumere, vt iam q. 2 docuimus paragrapho *ex quibus*. Addunt verò ex Ioſephi Genealogia neceſſario deduci Genealogiam MARIÆ, quia nemo dubitare potuit quin Iuſti eſſent ipſe, & Sponſa eius, & ab ipſis, nedum à templi Sacerdotibus ſeruata ſit lex de qua q. 3. & 4. de nubendo intra eandem tribum, immò & familiam, & quidem vni ex propinquioribus, quando filia nuptui tradenda, erat hæreditaria, & ſuperſtes patri ſine prole maſcula defuncti, cuiuſmodi fuiſſe MARIAM facile conſtare poterat Hebræis, cum Ioachim, & Anna illam vnicam in ſenectute peperiſſent miraculosè non obſtante ſterilitate Annæ. Idipſum ſuppoſuere Patres, nempe Hilarius, Chryſoſtomus, & Hieronymus in Cap. 1. Matth. Ambroſius in c. 3. Lucæ, Nyſſenus orat. de Chriſti Natiuit. Iuſtinus q. 66. Orat. Irenæus lib. 3. cap. 18. Athanaſius in Epiſtola ad Epictetum, Tertullianus lib. contra Iudæos, Damaſcenus oratione 2. & 3. de Natiuitate MARIÆ, & 4. fid. cap. 15. Beda lib. 1. in Lucam c. 10. Theophylactus in cap. 3. Lucæ quibus adde Africanum in Epiſt. ad Ariſtidem, Euſebium l. 1. hiſt. c. 7. & Nicephorum l. 1. hiſt. c. 11. Hoc ipſo enim quod ſciebant licuiſſe extra caſum filiæ hæreditariæ miſceri tribus in connubijs, quando in hoc caſu de Ioſepho, & Maria dixerunt coactos fuiſſe nubere intra eandem tribum, & familiam, vtique locuti ſunt de filia hæreditaria. Fruſtra igitur Eraſmus MARIÆ genealogiam tanquam incertam in dubium reuocauit, imprudenter verò Hoſiander contendit veteres ſine iudicio finxiſſe, ex mariti genealogia deduci vxoris genealogiam, nec ad rem faciunt exempla à caſu noſtro diuerſa, in quibus licebat nubere de quacunque tribu, iuxta dicta q. 3. nu. 5. & 6. Sed Hoſiandrum luculenter confutauit Melchior Cano l. 11. de locis c. 5.

16 Præterea duo præſtanda erant ab Euangeliſtis in Genealogia Chriſti, & reipſa præſtiterunt. *Primò* enim monſtrandum erat Chriſtum non habuiſſe patrem naturalem in terris, ſed vtpote Dei filium etiam quoad generationẽ temporalem habere patrem in Cœlis; Id verò monſtrauit Matthæus c. 1. ſic ſcribens. *Chriſti autem generatio ſic erat, cum eſſet deſponſata Mater eius MARIA Ioſeph antequam conuenirent, inuenta eſt in vtero habens de Spiritu Sancto.* Et paulo poſt ex ore Angeli: *Quod enim in ea natum eſt de ſpiritu ſancto eſt*; & ſic impletam Iſaiæ Prophetiam illam: *Ecce Virgo in vtero habebit, & pariet filium, & vocabitur nomen eius Emmanuel, quod eſt interpretatum: Nobiſcum Deus.* Lucas verò item Angelum induxerat c. 1. dicentem: *Spiritus Sanctus ſuperueniet in te, & virtus Altiſſimi obumbrabit tibi, ideoque, & quod naſcetur ex te Sanctum vocabitur Filius Dei*, Nec eſſe impoſſibile apud Deum qui ſterili Elizabethæ dederat concipere filium, dare Virgini, vt ſalua virginitate, & voto non cognoſcendi virum, poſſet diuinitus concipere, et parere filium. Quibus inſinuarunt Hebræis, ac Gentilibus fruſtra expectari aut requiri Genealogiam Chriſti deſcriptam per patrem naturalem in terris, ſicut in alijs conſueuerat.

Secundò tamen ad deſcribendam de more genealogiam Chriſti per genus paternũ, oportebat inuenire aliquem, qui omni meliori modo, et maiori iure Pater Chriſti dici poſſet. Hoc autem præſtiterunt, dum Ioſephum verum Sponſum, ac maritum MARIAE declararunt: Matthæus quidem c. 1. illis verbis. *Ioſeph virum MARIAE, de qua natus eſt IESVS.* Et illis. *Cum eſſet deſponſata mater eius MARIA Ioſeph.* Lucas autem c. 1. *Ad Virginem deſponſatam viro, cui nomen erat Ioſeph de Domo David, & Nomen Virginis MARIA.* Sic enim demonſtrarunt eum eſſe patrem Chriſti non mere putatiuum, aut adoptiuum, ſed etiam matrimonialem, et naturali æquiualentem eminentiori modo, iuxta dicta q. 7. nu. 12. Ideoq; ex ſuppoſitione, quod per aliquem tandem patrem terrenum deſcribenda eſſet Genealogia Chriſti, neminem aliſe alium præter S. Ioſephum. Ergo licet Chriſtum ex ſuo ſemine non generaſſet, per eum tamen Genealogia Meſſiæ deſcribenda fuit.

17 *Tertiò* duo inter alia impedimenta prætendebant Iudæi, ne filium Ioſephi, et MARIÆ agnoſcerent pro vero Meſſia, vnum quòd videntes ipſum eiuſque parentes habitare in Nazareth Galilææ, argumento, ſed fallaci, et in tanto negotio ex craſſa ignorantia deriuato, concludebant non eſſe natum in Bethleem Iuda, atque adeò nec de tribu Iuda, nec de ſtirpe Dauidis eum originem traxiſſe. Propterea Ioannis 1. nu. 45. Philippo aſſerenti: *Quem ſcripſit Moyſes in lege, & prophetis, inuenimus IESVM filium Ioſeph à Nazareth*: Reſpondit Nathanael: *A Nazareth poteſt aliquid boni eſſe?* Et Ioannis 7. nu. 41. *Quidam autem dicebant: numquid à Galilæa venit Chriſtus? nonne Scriptura dicit, quia ex ſemine David, & de Bethlem Caſtello, vbi erat David, venit Chriſtus?* Et num. 51. ſuadenti Nicodemo, vt non temerè iudicarent de Chriſto, incognita cauſa, reſponderunt Phariſæi: *Numquid & tu Galilæus es? ſcrutare ſcripturas, & vide, quia à Galilæa propheta non ſurgit.* Sed huic ignorantiæ remedium adhibuerunt Lucas cap. 1. appellans Ioſephum *de Domo David*, et cap. 2. narrando Ioſephum *aſcendiſſe de Nazareth in Bethlem eo quod eſſet de domo, et familia David, vt profiteretur cum Maria deſponſata ſibi vxore prægnante.* Et paulo poſt inducendo Angelum affirmantem: *Quia natus eſt vobis hodie Saluator, qui eſt Chriſtus Dominus in Ciuitate David.* Matthæus verò C. 1. narrando Angelum affirmaſſe *Ioſeph fili David noli timere etc.* et c. 2. *Cum natus eſſet Ieſus in Bethlem Iudę*, & ſtare ſimul quod natus eſſet in Bethlem Iuda iuxta prophetiam ab ipſis ſcribis Herodi productam, et tamen habitaſſe poſtea in Nazareth, quo Ioſeph Archelaum timens, ſe cum puero, et mater eius receperat, et ſic impletum eſſe quod dictum erat per prophetas: *Quoniam Nazarenus vocabitur.*

Alterum impedimentum erat prætenſa ignobilitas parentum Chriſti ob fabrile exercitium, cum plerique expectarent Meſſiam regio apparatu venturum, et temporali regno ſeſſurum ſuper ſolium David, ac Iudæos ditaturum bonis temporalibus, et ſubiugaturum omnes gentes regno Iudeæ, atque in hoc ſenſu interpretarentur promiſſionem illam Abrahæ factam, *et Benedicentur in ſemine tuo omnes gentes*, et illud vaticinium Dauidis: *Et dominabitur à mari vſque ad mare etc.* Proinde de Chriſto, quaſi de filio terræ, et ignotiſſimo dicebant Ioannis 9. *Hunc autem neſcimus vnde ſit.* Alij verò præcipuè Phariſæi, et conciues eius Matth. 13. num. 54. *Vnde huic ſapientia hæc, et virtutes? Nonne hic eſt fabri filius, nonne mater eius dicitur Maria? et fratres eius Iacobus, et Ioſeph, et Simon, et Iudas, et ſorores eius nonne omnes apud nos ſunt? vnde ergo huic omnia iſta? et ſcandalizabantur in eo.* tanto magis quòd viderant Chriſtum ipſum fabrilem artem proſecutum eſſe; id enim ſonant verba illa Marci 6. *Nonne hic eſt faber filius Mariæ, frater Iacobi, et Ioſeph, et Iuda, et Simonis, nonne, et ſorores eius nobiſcum ſunt? et ſcandalizabantur in eo.* Multo

minus

minus capiebant quonam pacto homo tam abiectæ conditionis in conſpectu hominum, profiteretur ſe habere patrem in Cœlis, quaſi per iactantiam ſummam nobilitatem venditaret: & ideo Ioannis 6. nu. 40. aiebant. *Nonne hic eſt IESVS filius Ioſeph, cuius nos nouimus patrem, et matrem? quomodo ergo dicit hic, quia de Cœlo deſcendi?* Ad hanc igitur ignorantiam amouendam expedientiſſimum fuit Genealogia accurata, & longè repetita oſtendere Iudæis, non obſtante fabrili exercitio, & conditione præſentis ſtatus, Ioſephum, quem habebant pro patre Chriſti, & qui erat aliquo modo peculiari verus eius pater, fuiſſe de illa ſtirpe Regum, & Patriarcharum, de qua oriundus erat Meſſias, atque adeo de eadem MARIAM, & IESVM.

Quæſtio IX. An Chriſtus fuerit de Tribu Iuda, an de tribu Leui, an de vtraque? vbi confutantur Heretici, & explicantur Patrum dicta in hac controuerſia.

18 PRimò de fide eſt CHRISTVM Dominum fuiſſe de tribu Iuda æquè ac fuiſſe de ſemine Dauid, Dauidem enim fuiſſe de tribu Iuda conſtat ex Genealogia, de qua Matthæi 1. & Lucæ 3. ex lib. 1. Paralipom. cap. 2. Chriſtum autem fuiſſe de ſemine, & ſtirpe Dauid, conſtat item ex iiſdem Genealogijs, Matthæi 1. vbi expreſsè habentur *liber generationis IESV Chriſti filij Dauid*; & Lucæ 1. Angelo affirmante. *Dabit illi Deus ſedem Dauid patris eius.* Et cap. 3. vbi de IESV dicitur poſt intermedios auos, proauoſq; *qui fuit Dauid*, & in progreſſu aſcenſiuo, *qui fuit Iuda*. Et Apoſtolus ad Romanos 1. nu. 3. *De filio ſuo, qui factus eſt ei de ſemine Dauid ſecundùm carnem.* Et ipſe Ieſus Apocalipſis 22. nu. 16. *Ego radix, & genus Dauid.* Neq; de hoc vllus vnquam Catholicus dubitauit. Præterea cum de fide ſit Deum nec falli, nec fallere poſſe, & promiſiſſe Meſſiam futurum de ſtirpe Iuda, & de radice Ieſſe, ac ſemine Dauid, & IESVM Chriſtum filium MARIÆ Virginis eſſe verum Meſſiam diuinitus promiſſum, ſequitur impletas eſſe huiuſmodi promiſſiones, atque adeo Chriſtum Dominum noſtrum fuiſſe de ſtirpe Dauid, qui fuit de tribu Iuda. Denique ad Hebræos 7. aſſerit Paulus. *Manifeſtum eſt quod ex Iuda ortus eſt Dominus.*

19 *Secundò* certum quoq; eſt non ſolùm S. Ioſephum, ſed etiã immò magis MARIAM eius coniugem fuiſſe de ſtirpe Dauid, adeoq; de tribu Iuda: de Ioſepho quidem, quia Matthæi 1. eius genus in Genealogia deducitur ex Iuda, & Dauide, & ibidem Angelus ait: *Ioſeph fili Dauid noli timere etc.* & Lucæ 1. nu. 27. *cui nomen erat Ioſeph de Domo Dauid*, & cap. 2. aſſeritur: *Aſcendit autem et Ioſeph de ciuitate Nazareth in Iudæam, in ciuitatem Dauid, quæ vocatur Bethleem, eo quòd eſſet de domo, et familia Dauid, vt profiteretur cum MARIA deſponſata ſibi vxore prægnante.* Et cap. 3. Ioſephi genus aſcendendo reducitur in Dauid, & inde in Iudam. De Maria item certum eſt ex loco Lucæ 3. nuper producto, ſi enim in Bethleem profeſſus eſt non ſolùm Ioſeph, ſed etiam vxor eius, ergo, & ipſa erat de ſtirpe Iuda, & de domo Dauidis; quo argumento vtitur Tertullianus libro aduerſus Iudæos addens: *Apud Romanos in cenſu deſcriptam fuiſſe MARIAM in Bethleem.* Et S. Hieronymus in cap. 1. Matth. illis verbis: *Et quod ſimul cenſentur in Bethleem.* Præterea ex dictis nu. 14. à Genealogia Ioſephi rectè infertur tribus, et familia vxoris eius, vtpote hæreditariæ, ideoque ex vi legis, quam ambo, vtpote iuſti ſeruarunt, immò vt dixi, magis hoc certum eſt de MARIA, quia licet genus hominis ex patre ſolo deſumatur, quando pater eum phyſicè de ſuo ſemine illum generauit, iuxta dicta quæſt. 7. Quia tamen ad verificandum fuiſſe Chriſtum de ſemine Dauid ſecúdùm carnem ſola MARIA electa fuit, vt adæquatum, & totale principium generationis Chriſti, ac de ſolis ſuis puriſſimis ſanguinibus ipſum genuit, ex ipſa, ſi non ſola, ſaltem præcipuè deſumendum eſt de qua tribu, et familia fuerit Chriſtus, vt oſtendimus num. 13. Quare ſi Chriſtus fuit de tribu Iuda, immò, et de ſemine Dauid, vtiq; et MARIA mater eius. Vtrumque hoc argumentum tetigit D. Bernardus homil. 2. de B. Virgine, inquiens; *Alioquin non eſſet deſponſata viro de domo Dauid, ſi non eſſet et ipſa de domo Dauid: ambo igitur erant de domo Dauid, ſed in altera completa eſt veritas, quam iurauit Dominus, altero dumtaxat conſcio, et teſte adimpletę promiſſionis.* Quoniam verò de illa tribu, et familia ſimpliciter erat quiſque, de qua erat eius naturalis pater, ex dictis num. 11. idcirco ſi Maria fuit de tribu Iuda, et ſemine Dauid, ipſius pater quoque S. Ioachim de eadem tribu, et ſtirpe debuit eſſe; quidquid ex apocrypho quodam ſcripto conatus ſit Fauſtus Manichæus in contrarium adſtruere, colligens inde patrem Mariæ Virginis fuiſſe de ſtirpe Aaron, et tribu Leui, vt negaret Chriſtum fuiſſe de tribu Iuda. Hinc S. Auguſtinus lib. 23. contra Fauſtum Manichæum cap. 9. dixit. *Quod de generatione Marię Fauſtus poſuit, quod patrem habuerit ex tribu Leui Sacerdotem, quendam nomine Ioachim, quia canonicum non eſt, non me conſtringit.* Vbi non negat patrem Mariæ fuiſſe *Ioachim*, de hoc enim non controuertebatur, ſed negat fuiſſe Sacerdotem de tribu Leui: ſubiungit enim. *Mariam fuiſſe de cognatione Dauid oſtendo clariſſimo planè, ac firmiſſimo argumento, quod ſcriptura fundatiſſimę authoritatis, et Chriſtum dicit ex ſemine Dauid, et illius matrem ſine vllius concubitu Virginem Mariam.* Valeant ergo figmenta, ſeu Gnoſticorum, ſiue Seleuci Manichæi, vnde Fauſtus hauſit patrem Deiparæ fuiſſe Sacerdotem, quod in nulla canonica, aut recepta hiſtoria legitur, ac ne in Protoeuangelio quidem Iacobi ait Caniſius lib. 1. de Deipara cap. 4. immò contrarium inſinuatur in hiſtoria de ortu Virginis de Hebraico in Latinum verſa à S. Hieronymo, videlicet S. Ioachimum, dum oblationes offerret pro impetrandis liberis, repulſum fuiſſe à Sacerdotibus.

20 *Tertiò* certum eſt MARIAM, ita fuiſſe ſimpliciter, et abſolutè de tribu Iuda, vt aliquo modo, et ſecundũ quid tam ipſa, quam Chriſtus deſcenderint ex tribu Leui. Cum Lucæ 1. num. 5. *Elizabeth* affirmetur fuiſſe de *filiabus Aaron*, et num. 36. dicatur: *Et ecce Elizabeth cognata tua*; Ergo aliquæ perſonæ de Maioribus MARIÆ, ſiue illa fuit S. Anna Mater, ſiue auia, aut proauia, fuere de aliquo patre ex tribu Leui. Hinc illud Auguſtini lib. 2. de conſenſu Euangel. cap. 1. de Maria. *Cuius fœminę, quoniam nec Sacerdotale genus tacetur, inſinuante Luca, quòd cognata eius eſſet Elizabeth, quam dicit de filiabus Aaron, firmiſſimè tenendum eſt, carnem Chriſti ex vtroque genere propagatam, et Regum ſcilicet, et Sacerdotum.* Et libro 83. Quæſtionum q. 61. *Sicut Elizabeth erat de tribu Sacerdotali, ita Maria de vtraque tribu, ideſt de Regia, et Sacerdotali cognationem duxit*; Vbi non dicit Mariam fuiſſe de tribu Sacerdotali, ſed cognationem duxiſſe de illa.

Alij quoque Patres cenſent Chriſtum in eadem perſona vnctum vtraq; vnctione dignitatis Regiæ, et Sacerdotalis, et aliquo modo de ſtirpe quoque Sacerdotali originem traxiſſe, vt Ambroſius de benedictionibus Patriarcharum c. 3. et in cap. 3. Lucæ, Hilarius can. 1. in Matth. Nazianzenus in carmine de genealogia Chriſti, Andreas Cretenſis in Encomio Deiparæ, Beda in cap. 1. Lucæ, Iulianus Pomerius lib. 3. contra Iudæos, Eucherius in quæſtionibus noui teſtamenti, D. Thomas 3. p. q. 31. art. 2. ad 2.

21 *Quartò* certum tamen eſt abſolutè, & ſimpliciter loquendo Chriſtum non fuiſſe de tribu Leui, aut Sacerdotali, tum quia ita fuit abſolutè de tribu Iuda, vt mater quoque, & pater ipſius fuerint de tribu Iudæ, iuxta ſtabilita num. 17. & 18. tum quia ita Apoſtolus ad Hebræos 7. à num. 11. dicens. *Si ergo conſummatio per Sacerdotium Leuiticum erat (populus enim ſub ipſo legem accepit) quid adhuc neceſſarium fuit ſecundùm ordinem Melchiſedech, alium ſurgere Sacerdotem, et non ſecundùm Aaron dici? Translato enim Sacerdotio neceſſe eſt, vt et legis tranſlatio fiat. In quo enim hæc dicuntur de alia tribu eſt, de qua nullus alteri præſto fuit. Manifeſtum eſt enim, quod de Iuda ortus eſt Dominus, in qua tribu nihil de Sacerdotibus locutus eſt Moyſes.* Ergo ita fuit Sacerdos in æternum ſecundùm ordinem Melchiſedech, vt non fuerit ſecundùm Aaron, nec de tribu Leui, ſed de tribu Iuda. Ob quam authoritatem Apoſtoli confirmant Chriſtum non fuiſſe Sacerdotem de ſtirpe Aaron, nec abſolutè de tribu Leui, Maldonatus in cap. 1. Matthæi, Caniſius lib. 1. de Deipara cap. 3. Abul. in c. 1. Matth. q. 2. Barradius tomo 1. in Euangel. lib. 5. c. 2. Suarez tomo 2. in 3. p. q. 22. art. 1. in Commentario, & diſput. 46. ſect. 3. & ipſe S. Thomas articulo illo dicit *ad ſe-*

cundum

eundem: Noluit Chriſtus naſci de ſtirpe figuralium Sacerdotum.

22 Ex dictis conſtat *primò* explodendum eſſe libellum de Sacerdotio Chriſti, annexum commentarijs Euthymij in Euangelia, & à Suida nimis credulo adductum verbo: IESVS CHRISTVS: in quo aſſeritur à quodam Rabino Chriſtum fuiſſe Sacerdotem antiquæ legis, & cooptatum in numerum Sacerdotum. Conſtat *ſecundò* falſam fuiſſe illationem Fauſti Manichæi, qua ex cognatione MARIÆ, & Elizabethæ deducebat Chriſtum fuiſſe abſolutè de tribu Leui, non autem de tribu Iuda: aliud enim eſt eſſe cognatum, ſeu de cognatione, aliud abſolutè de aliqua tribu. Præter quam quòd non ſine craſſa oſcitantia, aut maligna iniquitate Fauſtus recipiebat illam partem Euangelij S. Lucæ, in qua MARIA dicitur *Cognata Elizabethæ de filiabus Aaron*, & alteram partem aut non aduertebat, aut diſſimulabat, in qua idem Angelus Gabriel dixit de Chriſto. *Dabit illi ſedem Dauid patris eius*: atque adeo futurum de tribu eadem, ex qua Dauid, nempe ex tribu Iuda. Contraria prorſus ratione Patres indicati num. 19. docuerunt aliquo modo Chriſtum deſcendiſſe de tribu Leui, ſeu cum ea cognationem habuiſſe, vt tamen abſolutè fuerit de tribu Iuda. Denique hinc conuincitur ſtultitia Phariſæorum, qui cum ſcirent Ioannem filium eſſe Zachariæ Sacerdotis, & Elizabethæ de filiabus Aaron, atque adeo non de tribu Iuda, tamen miſerunt ad eum interrogandum an ipſe eſſet Chriſtus, ſeu Meſſias; Vt nihil dicam de impietate Iuliani Apoſtatæ apud Cyrillum negantis Chriſtum fuiſſe de tribu Iuda.

Quæſtio X. Quomodo MARIA Virgo cognata fuerit Elizabethæ de filiabus Aaron.

23 PRima Opinio fuit Bedæ, ac Theophylacti in cap. 3. Lucæ, ideo Mariam cognatam fuiſſe Eliſabethæ, quia Maria deſcendit per Dauid ex *Naaſſon*, cuius ſoror *Eliſabeth* nupſit *Aaroni*, vt conſtat ex cap. 6. Exodi nu. 23. ſed hæc cognatio nimis remota eſt. *Secunda* Opinio fuit S. Auguſtini lib. 7. qq. in libros Iud. q. 47. Epiphanij hæreſi 78. Nazianzeni apud Abulenſem in c. 1. Matth. q. 28. Theodoreti q. vltima in Numeros; ideo cognatas fuiſſe, quia conſueuerant miſceri inuicem tribus Iuda, & Leui, ſed per hoc non declaratur modus particularis in hoc caſu adhibitus. *Tertia* Opinio fuit S. Ambroſij in cap. 3. Lucæ lib. 3. dicentis: *Simul cognatæ, quia ambæ ex tribu Iuda. Didiciſti ex tribu Iuda Mariam, diſce et Elizabeth: nam exurgens Maria abijt in montana cum feſtinatione in ciuitatem Iudæ, et intrauit in domum Zachariæ. Cùm enim iuxta tribus ſuas Moyſes habitare vnumquemque præſcripſerit; vtique cùm in ciuitate Iudæ manſerit, erat et in tribu Iuda, maximè cùm ex genere Eliſabeth fuerint Sacerdotes, quorum Deus portio eſt.* Verùm Leuitæ, quia non habebant partem ſeparatam in terra promiſſionis, potuerunt habitare vbicúque, & Elizabeth abſolutè fuit de tribu Leui, licet ex patre Matris, aut Auiæ potuerit deſcendere de tribu Iuda. *Quarta* Opinio fuit S. Hippolyti Epiſcopi Portuenſis apud Nicephorum lib. 2. hiſt. c. 3. quam probabilem putat Abulenſis quæſt. 28. in cap. 36. Numerorum, Caniſius lib. 1. de Deipara cap. 3. Baronius in Apparatu. Toletus in cap. 1. Lucæ annot. 108. & Cornelius à Lapide in cap. 36. Numerorum, & in c. 3. Lucæ verſu 23. & Tirinus in Chronico Sacro cap. 47. videlicet Eliſabetham ex patre de tribu Leui fuiſſe; Mariam viceuerſa ex patre de Tribu Iuda ex matre de tribu Leui fuiſſe. Porrò S. Hippolytus particularia explicás dixit. *Tres fuere ſorores Bethlemiticæ, filiæ Mathan Sacerdotis, & Mariæ coniugis eius: Prima nominata eſt Maria; ſecunda Soba; tertia Anna. Prima Maria nupſit in Bethleem; & peperit Salomen obſtetricem. Nupſit quoque ſecunda, ideſt Soba in Bethleem, & genuit Elizabetham. Nupſit poſtremò et tertia ideſt Anna in terra Galilæa, et protulit Mariam Dei genitricem, ex qua nobis exortus eſt Chriſtus ipſa veritas. Ita vt Salome obſtetrix, et Elizabeth, et Dei mater trium ſororum filiæ deprehendantur. Proinde Ioannes Baptiſta, et Ieſus verus Deus noſter conſobrini eſſe dicantur.* Sed & S. Germanus Epiſcopus Conſtantinopolitanus S. Annam fuiſſe affirmat *ex genere Sacerdotali tribu Aaroniſa, radice prophetica, et regia Dauid, ac Salomonis.* De radice dixit Dauid, non de tribu, quia ex matre tantum fuit de ſtirpe Iuda. Aliunde tamen Caniſius refert Emerentianam Salomo de tribu Iuda nupſiſſe, & ex his natam Annam vxorem Ioachimi, & Iſmeriam, quæ ex Sacerdote quodam genuit Elizabeth. Sed hoc pacto Anna fuiſſet ex tribu Iuda quod eſt contra SS. Hippolytum, & Germanum, ſupponit autem Cornelius à Lapide in c. 3. Lucæ verſu 24. & Tirinus Mathanum illum, quem S. Hippolytus dicit Sacerdotem, & patrem Sobæ atque Annæ, fuiſſe illum Mathanum, quem S. Matthæus facit auum S. Ioſephi, & patrem Iacobi, ſed hoc modo aut Ioſeph non fuiſſet de tribu Iuda, aut Mathan ille non fuiſſet Sacerdos, quorum primum eſt contra S. Matthæum, ſecundum contra S. Hippolytum. Diuerſi ergo fuerunt, nec Iacobus pater S. Ioſephi fuit filius Mathanis Sacerdotis ſed de his plura infra.

Quæſtio XI. An alio quoq; modo præter cognationem Mariæ cum Eliſabeth, Chriſtus fuerit de ſtirpe Sacerdotali?

24 DVos alios modos indicant aliqui Patres, qui tamen introrſus inſpecti difficultate non carent. Primus eſt S. Auguſtini lib. 23. contra Fauſtum c. 9. vbi dicit *Si mater illius Ioachim, quem patrem Mariæ Fauſtus commemorat de tribu Iuda, et genere Dauid, nupſit in tribu Leui, non immeritò et Ioachim, et Maria, et filius Mariæ etiam ſic ex ſemine Dauid veraciter perhibentur: hoc ergo potius, vel tale aliquid crediderim, quam mentiri Euangelium eis.* Sed hoc pacto abſolutè Ioachim natus de patre Leuiticę tribus, & MARIA, & CHRISTVS fuiſſent de tribu Leui, cùm tamen abſolutè fuerit de tribu Iuda, etiam per Auguſtinum eodem capite. Loquitur itaque non abſolutè ſed ad hominem, & contra Fauſtum, qui omnino negabat Chriſtum fuiſſe de ſemine Dauid, & Euangelium mendacij, aut falſitatis inſimulabat.

25 *Secundum* modum inſinuat idem S. Auguſtinus lib. 83. qq. quæſt. 61. vbi cum dixiſſet. *Maria de vtraque tribu, ideſt Regia, et ſacerdotali cognationem duxit* (non dicit fuiſſe de vtraq; tribu, ſed de vtraque cognationem duxiſſe) ſubiungit; *Lucas, qui tanquam aſcendentem per abolitionem peccatorum Sacerdotem Chriſtum inſinuat, per Nathan aſcendit ad Dauid, quia Nathan propheta miſſus fuerat, cuius correptione Dauid ipſius peccati abolitionem pœnitendo impetrauit.* Et aliquanto poſt: *A Dauid enim in duas familias, Regiam, et Sacerdotalem origo illa diſtributa eſt, quarum duarum familiarum Regiam deſcendens Matthæus; Sacerdotalem aſcendens Lucas ſecutus eſt*, & l. 2. de conſenſu Euangeliſtarum C. 4. *Proinde Matthæus ab ipſo Dauid per Salomonem deſcendit in cuius matre ille peccauit: Lucas verò ad ipſum Dauid per Nathan aſcendit, per quem Prophetam Deus peccatum illius expiauit.* Sanctus quoque Hilarius Can. 1. in Matthæum vbi dixiſſet. *Sacerdotalis, et Regiæ tribus ſocietatem per Dauid ex coniugio initam*, adiecit: *Dum Matthæus paternam originem, quæ ex Iuda proficiſcebatur recenſet, Lucas verò acceptum per Nathan ex Leui genus edocet, ſui vterque partibus Domino noſtro IESV Chriſto, qui eſt æternus, et Rex, et Sacerdos, etiam in carnali ortu, vtriuſque generis gloriam probauerunt.* Huc quoque reſpexit S. Ambroſius l. 3. in c. 3. Lucæ illis verbis: *Quod verò per Salomonem Matthæus generationum deriuandam putauit, Lucas vere per Nathan, alteram Regalem, alteram Sacerdotalem familiam videtur oſtendere.* Et paulò poſt: *Fuit enim vere, et ſecundum carnem Regalis, et Sacerdotalis familiæ: Rex ex Regibus, Sacerdos ex Sacerdotibus.* Concinit his S. Gregorius Nazianzenus in carmine de Chriſti Genealogia.

Ex Dauide Nathan fluxit; Salamonq; parente
Quorum alter veluti magno de flumine riuum,
Sic traxit regale genus, ſceptrumq; ſuperbum.
A patre Sacrificum duxit genus alter eodem
At Chriſtus ſimul, et princeps erat atque Sacerdos.

Itaque quatuor hi patres exiſtimant Nathan filium Danidis fuiſſe de ſtirpe Sacerdotali, & tribu Leui, immò S. Auguſtinus fuiſſe illum eundem Nathan prophetam, qui Dauidem corripuit de adulterio, quod ipſum videtis ſen-

tiſe

tiſe S. Ambroſius in cap. 3. Lucæ cap. 3. dum ait; *Per Nathan quoque expreſſam aduertimus prophetiæ dignitatem, vt quia vnus omnia Chriſtus Ieſus, in ſingulis quoque maioribus genera virtutum diuerſa præcederent.*

26 Verùm enimuerò triplex in horum Patrum opinione difficultas occurrit. *Primò* enim Prophetam illum, qui corripuit Dauidem Scriptura Sacra nuſquam Sacerdotem appellat, ſed prophetam, immo à Sadoc Sacerdote ſæpè contradiſtinguit lib. 3. Regum cap. 1. nu. 8. 32. 34. 38. 39. et 44. et lib. 1. Paralip. cap. 17. *Secundò* Nathan propheta correptor Dauidis natus iam erat et grandæuus, antequam naſceretur Salomon, et poſt Salomonem Nathan filius Dauidis. Nam, vt narratur lib. 2. Reg. cap. 12. poſtquam David à Nathan propheta correptus pœnitentiam egit, et infans ex Bethſabee ſuſceptus, ſeptimo die mortuus eſt. *David conſolatus eſt Bethſabee vxorem ſuam, & ingreſſus ad eam dormiuit cum ea; quę genuit filium, et vocauit nomen eius Salomon, et Dominus dilexit eum. Miſitq; in manu Nathan prophetę, et vocauit nomen eius, Amabilis Domino*, vt habetur à num. 24. libro autem 1. Paralipom. cap. 3. ſcriptum eſt num. 5. de Dauide: *Porrò in Ieruſalem, nati ſunt ei filij Simma, et Sobab, et Nathan, et Salomon quatuor de Bethſabee filia Ammiel.* Ex quibus habemus Nathanum natum fuiſſe Dauidi ex Bethſabea, ſed poſt Salomonem. Quia tamen Salomon ipſe de ſe teſtatur. Prouerb. 4. *Nam ego filius fui patris mei tenellus, et vnigenitus coram matre mea, et docebat me, atque dicebat.* Lyranus in c. 3. Lucæ cum nonnullis alijs, cenſet Dauidem, dempto infante adulterino ſtatim mortuo, non ſuſcepiſſe ex Bethſabea niſi vnicum legitimum filium Salomonem; Nathanum verò adoptatum à Dauide ob eximiam ſanctitatem, & eatenus dictum filium Bethſabeæ, reliquos autem *Simma*, & *Sobab* fuiſſe filios Vriæ, & Bethſabeæ naturales, ſed adoptatos à Dauide. Alij verò tum propter locum illum prouerbiorum, tum quia vltimo loco numeratur Salomon, quem tamen conſtat primogenitum fuiſſe inter legitimos Dauidis ex Bethſabea, putant *Simma*, *Sobab*, & *Nathanum* filios fuiſſe Vriæ naturales, & à Dauide adoptatos, ita Abulenſis, et Vatablus in 1. Paralip. cap. 3. q. 4. Hugo Cardinal. in 2. Regum c. 5. Salianus, cum Torniello anno Mundi 2989. num. 3. et probabile cenſuit Salmeron tomo 3. tract. 28. Sed probabilius eſt quatuor illos fuiſſe naturales filios Dauidis, cùm 2. Regum cap. 5. nu. 14. dicatur: *Et hæc nomina eorum, qui nati ſunt ei in Ieruſalem. Simma, et Sobab, et Nathan, et Salomon &c.* huic enim, et loco libri Paralipomenon fit nimia violentia, ſi qui dicuntur *nati ei*, dicuntur *adoptati ab eo.* Ita ſentiunt Theodoretus, et Procopius in 1. Paralip. cap. 3. Didacus Stella in c. 3. Lucæ. Salmeron t. 3. tract. 28. Barradius t. 1. lib. 5. c. 9. et 29. Pineda de rebus. Salmeron l. 1. cap. 9. nu. 3. & lib. 7. cap. 26. Salazar in prouerbia cap. 4. num. 20. et apud eum Caietanus, Arboreus, Bainus, et Ianſenius, item Clictouæus in Damaſcenum l. 4. cap. 15. Cornelius à Lapide in Prouerb. cap. 4. vnigenitum enim appellat ſe Salomon, non abſolutè, ſed coram matre ſua, idest vt vertunt LXX. *Dilectus in facie matris ſuę.* Quare autem 4. loco nominetur Salomon multis docet Pineda, et Salazar ſupra. Verum dato etiam quod David adoptaſſet Nathanum naturaliter genitum ab Vria, non propterea fuiſſet de tribu Leui, oportuiſſet enim eum natum eſſe ab aliquo de tribu Leui.

27 Vt igitur ſoluatur hæc difficultas tria videntur excogitari poſſe, nempe prædictos Patres exiſtimaſſe Nathanum fuiſſe natum ex patre de tribu Leui, ſed adoptiuum Dauidis: vel Nathanum repræſentaſſe in Dauide perſonam, quaſi Sacerdotis, Salomonem verò perſonam regis, qua ratione Beda in cap. 3. Lucæ dixit. Dauidem in gladio ab Abiathar accepto regiam Chriſti perſonam, in panibus verò ab eodem conceſſis Sacerdotalem, eſto non eſſet verè Sacerdos, ſed neceſſitate famis vrgente impetrarit illos panes, quos non licebat manducare niſi ſolis Sacerdotibus, vt declarauit ipſe Chriſtus Marci 2. nu. 25. ſed melius, & ad mentem S. Auguſtini diceretur Nathan filium naturalem Dauidis ſuo nomine repræſentaſſe Nathan prophetam, & ſacerdotem, ſic enim ſe correxit ipſe 2. Retract. cap. 16. dicens. *Vbi dixi Lucas verò ad ipſum David per Nathan aſcendit, per quem prophetam Deus peccatum illius expiauit, per cuius nominis prophetam dicere debui, ne putaretur idem fuiſſe homo cum alter fuerit; quamuis, et ipſe hoc vocaretur.* Et ita ſe correxit, aut intelligi voluit S. Ambroſius. Non eſt autem inuériſimile Bethſabeam ſecundogenito poſt Salomonem impoſuiſſe nomen Nathani prophetæ, qui eam iuſſu Domini ſolatus erat, & annunciarat Salomonem dicendum eſſe *Amabilem Domino.* Et quamuis Scriptura non exprimat Nathan prophetam fuiſſe quoque Sacerdotem, non negat tamen, eſto Sadoc, & poſt eam Abiathar fuerint Summi Pontifices; Immò verba illa Dauidis 3. Reg. cap. 1. num. 34. *Et vngat eum ibi Sadoc Sacerdos, & Nathan propheta in regem*, indicare videntur Nathan fuiſſe Sacerdotem, aut de tribu Leui, ſi vnctio regum ad Sacerdotes ſpectabat; Nam & Samuel, & Ieremias ita fuerunt prophetæ, vt fuerint etiam Sacerdotes; vt de Samuele conſtat ex 1. Reg. c. 16. nu. 2. & Ezechiel cap. 1. ſe Sacerdotem appellat.

Quæſtio XII. De Differentijs Generalibus inter Genealogiam Chriſti deſcriptam à S. Matthæo, & deſcriptam à S. Luca.

28 OCto differentias obſeruatas, vel obſeruabiles inter has Genealogias aduerto, quarum quinque ſunt obuiæ ipſo textu, reliquas in eo latentes partim Patres, partim Doctores aliqui, vel Interpretes excogitarunt. Nam S. Matthæus incipit ab Abrahamo, & vtitur ordine deſcenſiuo, & diuerſis plerumque nominibus, & numerat generationes, ſeu capita 42. & pro Chriſto infante, ac recens cōcepto genealogiam texit, & per Reges Iuda regiam Chriſti nobilitatem inſinuat, & per verbum *genuit* naturalem ſucceſſionem ſignificare videtur, & Chriſti per Ioſephum generationem exponit, & tamen non dicit eum genuiſſe, ſed virum fuiſſe MARIÆ &c. At verò S. Lucas vſque ad Adamum, & ordine aſcenſiuo peruenit, & diuerſis nominibus plerumq; ab Heli vſque ad Nathan vtitur, & numerat generationes, ſeu capita 77. & genealogiam texit Chriſti iam trigeſimum annum ingreſſi, & per Nathan repræſentantem Sacerdotalem dignitatem, & dicendo, *vt putabatur*, & *qui fuit*, videtur indicare ſucceſſionem legalem, vel adoptiuam; & denique, ſi Heli fuit pater MARIÆ Virginis, & Paternus, vel Socer Ioſephi, deſcribere videtur Genealogiam Chriſti non per patrem, ſed per matrem. De his igitur attingenda ſunt nonnulla; & deinde in ſequentibus quæſtionibus deueniemus ad particulares difficultates, vt obſtruatur os impio Apoſtatæ Iuliano, Iudæis, & Manichæis, qui has difficultates tanquam inextricabiles obiectabant Chriſtianis Catholicis, vt referunt SS. Hieronymus in c. 1. Matth. & in cap. 5. Epiſt. ad Titum, et Auguſtinus 2. Retract. c. 7. & Cyrillus in Iulianum.

De Abrahamo, & Adamo.

29 PRima itaque differentiæ cauſa eſt, quia Matthæus ſcribens Euangelium Hebræis Hebraicè, nobilitatem Chriſti ab eo principio auſpicari voluit, vnde gloriabantur, ſe deſcendere Iſraelitæ, & præſertim filij promiſſionis, hic autem fuit Abraham; Ideo dicebant Ioannis 8. nu. 33. *Semen Abrahæ ſumus, & nemini ſeruiuimus vnquam*; et num. 39. *Pater noſter Abraham eſt*; et S. Io. Baptiſta illos increpans Matth. 3. *Et ne velitis dicere intra vos Patrem habemus Abraham.* Abrahæ enim primo omnium repromiſſio de Meſſia futuro ex ſemine ipſius facta eſt cum iuramento, & ideo Zacharias in cantico recolit *Iuſiurandum quod iurauit ad Abraham patrem noſtrum*, et ipſa mater Domini in cantico ſuo ipſum nominat tanquam principem patrum dicens: *Sicut locutus eſt ad patres noſtros Abraham, & ſemini eius in ſecula.* At Lucas Græcè Græcis, ac Gentilibus quoq; ſcribens, quorum principes ſeculi initio capitis deſignarat, et quos ſciebat plurimi æſtimare nobilitatem ab antiquitate, vel etiam à dijs deriuatam, cenſuit Chriſti proſapiam à Mundi origine, et à primo hominum parente per continuam ſeriem 76. generationum repetendam, et perducendam vſque ad DEVM, Adami protoplaſten, et Chriſti patrem, quo conſtaret nullum ſeculi huius principem tam antiquam originem ſtemmatis ſui poſſe producere. Prætereà Abraham, et fuit primus Circumciſionis in-

ſtituor, iubente Deo, et obſeruator, quo charactere populus Dei ab alijs diſtinguebatur, at Gentiles quibus potius ſcripſit Lucas, nec tenebantur antea, nec poſt Baptiſmi inſtitutionem ad illam, nec per Abrahamum diſtinguendi erant, ſed ad communem omnium parentem reuocandi. Rurſus nullus Patriarcharum magis repræſentauit Deum patrem, qui vnigenito ſuo non pepercit, ſed pro nobis omnibus tradidit illum; quàm Abraham, qui vnigenito ſuo non pepercit, et accinxit ſe ad immolandum Iſaacum, et credidit Dei promiſſionibus, de benedicendis in ſemine ipſius omnibus gentibus, ob quam obedientiam, et fidem meruit dici pater credentium. Contra verò nullus Patriarcharum generi humano magis nocuit, quam Adamus per ſuam inobedientiam in præcepto iam facili ad obſeruandum: meritò ergo duo hæc diuerſa principia ab Euangeliſtis poſita ſunt. Tandem, vt aduertit P. Io. de Silueira in Euangelia lib. 1. cap. 3. q. 3. in genealogia illa, in qua nominatur MARIA, et quæ legenda erat in feſto Conceptionis, et Natiuitatis Deiparæ, congruum fuit non nominari Adamum, vt originalis culpæ ſuſpicio omnis ab ea tolleretur. At Genealogia per Lucam ſcripta, nec MARIÆ nomen continet, nec legitur in Miſſa in feſtis Deiparæ, quare hinc nullum impedimentum nominandi Adami.

De Ordine Deſcenſiuo, & Aſcenſiuo.

30 CONgruum ſanè fuit, vt in Genealogia Chriſti repræſentaretur ſcala Iacob, per quam ſicut ibi Angeli aſcendebant, et deſcendebant, ita in hac maiores Chriſti, et deſcenderent, et aſcenderent; quandoquidem teſte Apoſtolo, *Qui aſcendit, ipſe eſt qui deſcendit*. Præterea, vt aduertunt S. Auguſtinus de conſenſu Euangel. cap. 5. et ſerm. 25. de verb. Dom. S. Thomas in cap. 1. Matth. et Abulenſis ibidem in prologum q. 2. Chriſtus prius deſcendit ad nos, et infirmitates noſtras ſuſcepit ab ipſo Natiuitatis ſuæ exordio, ſed vt nos ad Deum reduceret; et ideo ex baptiſmo eius, ac prædicatione cœpimus aſcendere ad Deum, ad quem non conſcenderemus, niſi prius deſcendiſſet ille ad nos: Filius Dei factus eſt homo, vt homo fieret filius Dei. Alias congruentias diuerſi huius ordinis morales tangunt S. Ambroſius l. 3. in Lucam, S. Paulinus Epiſt. 10. ad Seuerum, Rupertus in cap. 1. Matth. Abulenſis ibid. q. 5. et Io. de Silueira in Euangel. lib. 1. cap. 2. q. 18. Illa litteralis videtur, quam S. Ambroſius attigit lib. 3. in Lucam, quia ſcilicet vtroque modo Genealogiæ texuntur in Sacra Scriptura; per deſcenſum quidem, vt Geneſis 10. et 11. et 36. et 1. Paralipom. à cap. 1. vſque ad 9. et Ruth. 4. Per aſcenſum autem, vt Numerorum 27. et Iudith 8. et 1. Regum.

De Diuerſitate Nominum.

31 SAnctus Gregorius Nazianzenus apud Abulenſem in cap. 1. Matth. q. 27. refert quoſdam putaſſe eaſdem eſſe perſonas, quæ ponuntur à Luca, & à Matthæo, licet ſub diuerſis nominibus, ſed ipſe, & S. Auguſtinus lib. 2. qq. Euangel. q. 5. hoc refellunt, tum quia oporteret eos concordare in numero, cum tamen à Salomone, & Nathano, vnde incipit illa diuerſitas, perſonæ à Matthæo nominatæ ſint 28. à Luca verò 43. tum quia certum eſt ex libro 2. Reg. c. 5. & 1. Paralip. c. 3. Salomonem, & Nathanum diuerſas fuiſſe perſonas, ergo, & eorum filij, ac nepotes diuerſam ſeriem perſonarum conſtituunt. Non eſt autem mirum ſi in ſerie Salomonis fuerunt longioris vitæ, aut ætate prouecti genuerunt filios, ita vt 27. generationes expleuerint annos 1015. qui ſecundùm nos ſunt ab ortu Roboami ad Chriſtum; in ſerie autem Nathani citiùs genuerint filios, & idem interuallum, 42. generationibus expleuerint.

De Numerorum Diuerſitate.

32 CVm Matthæus ab Abrahamo, Lucas ab Adamo genealogiam Chriſti repetat, quid mirum ſi Lucas excedat Matthæum generationibus 20. quæ ſunt ab Adamo ad Abrahamum, à quo incluſiuè, vſq; ad Dauid incluſiuè, vterque numerat 14. generationes, inde autem excluſiuè Matthæus 28. Lucas 43. incluſo Chriſto. Summa verò Lucæ eſt 77. & Matthæi 42. ita ex geminis ſeriebus genealogiarum partim ex Sacra Scriptura, partim ex tabulis Sacerdotum templi ex ſcriptis. Porrò cauſas morales, & myſticas, aut allegoricas vtriuſq; numeri non eſt inſtituti noſtri fuſiùs exponere: conſulat Lector S. Auguſtinum lib. 2. de Conſenſu Euang. cap. 4. S. Chryſoſtomum homil. 4. in Matth. SS. Hieronymum, Paſchaſium, & Remigium in c. 1. Matth. Rupertum ibidem, Gloſſam, & Abulenſem q. 27. & Io. de Sylueira in Euangeliſtas lib. 1. cap. 12. q. 43. ſumma eſt in numero 77. indicari remiſſionem peccatorum faciendam ſeptuagies ſepties, vt docuit Chriſtus; in numero vero 42. qui fit ex ductu Senarij per ſeptenarium ſignificari 6. dies, quibus Mundus à Deo conditus, & ſeptimum diem quietis, & in qualibet teſſaradecade bis includi ſeptenariũ ſignificantem ſeptiformem Spiritus Sancti gratiam interius exteriuſque; Tres autem Teſſaradecades ſignificare, vel triplicem ſtatum Naturæ, Legis, & Gratiæ, vel ſub Patriarchis, Regibus, & Sacerdotibus, vel tres promiſſiones factas Abrahamo, Dauidi, & IESV filio Ioſedech, ac Zorobabeli ab Aggæo Propheta.

De Chriſto Infante, & iam 30. annum ingreſſo.

33 CVm Matthæus ſibi propoſuiſſet oſtendere Chriſtum filium Abrahæ, ac Dauidis, & eius Regiam nobilitatem, exorſus eſt ab ipſis natalibus, & incunabulis, immò ab ipſo conceptu, quando mater eius inuenta eſt in vtero habens de Spiritu Sancto, iam tum enim erat Rex Iudæorum, vt profeſſi ſunt Magi dicendo: *Vbi eſt qui natus eſt Rex Iudæorum?* At Lucas, qui Euangelium ſuum à Præcurſoris conceptu, & ortu exorſus eſt, expectauit eius prædicationem, & primum teſtimonium de Chriſto, ac teſtimonium patris de Cœlo, quo narrato, vt habetur cap. 3. à num. 15. ad 23. cenſuit oſtendendum non Ioannem, vt ſuſpicabatur populus, ſed Ieſum filium, vt putabatur, Ioſephi eſſe Chriſtum, & Meſſiam promiſſum Dauidi, & Abrahæ, et tunc eius genealogiam retexendam, quando iam 30. annum ingreſſus cœpit prædicare, & docere, quæ ab infantia exemplo docuerat: iuxta illud Act. 1. *Cœpit Ieſus facere, et docere.*

De Regia, & Sacerdotali Genealogia.

34 QVoniam Matthæus in Genealogia Chriſti recenſet quindecim Reges Iuda, Lucas autem vnicum tantum: hinc Patres communiter aſſerunt intentionem Matthæi fuiſſe declarandi Regiam dignitatem Chriſti, Lucæ autem non tàm Regiam, quàm Sacerdotalem, ſiue ob cognationem MARIÆ cum Elizabeth de filiabus Aaron, iuxta dicta quæſt. 10. ſiue etiam eo quod Nathan filius Dauid repræſentaret ſuo nomine Nathanum Prophetam, & Sacerdotem, iuxta dicta quæſt. 11. Abſolutè autem Chriſtus nõ fuit de tribu Leui, nec Sacerdos ſecundũ ordinem Aaron, eſto fuerit Sacerdos eminentiore modo, et ſecundùm ordinem Melchiſedech, vt oſtenſum eſt quæſt. 9.

Vtrum verò Chriſtus fuerit Rex Iudæorum temporalis regni iure, inquantum homo, eſto eius adminiſtrationem abdicarit, et profeſſus ſit regnum ſuum non eſſe de hoc mundo, non eſt huius loci diſputare, ſed pertinet ad Theologos in 3. p. S. Thomæ quæſt. 22. ad art. 1. Vbi Suarez tomo 2. diſput. 48. Vualdenſis lib. 2. doctrinalis fidei c. 76. et 77. Sotus 4. de Iuſtitia, et Iure q. 4. art. 1. Valentia tom. 4. diſp. 1. q. 22. p. 6. Vaſquez tomo 1. in 3. p. diſp. 87. cap. 1. et 6. Regum tom. 2. diſp. 26. Lugo de Incarnat. diſp. 30. Bernal de Incarnat. diſput. 61. Mendoza tomo 1. in libros Regum cap. 2. annot. 15. ſect. 3. Io. de Sylueira in Euangelia lib. 1. cap 5. q. 41. Perez de Incarn. diſp. 36.

De Succeſſione Naturali, & Legali.

35 SEptimam differentiam multi Patres, & Doctores ſtatuunt, quòd Matthæus naturalem ſucceſſionem per patres phyſicos, & reales proſequatur, ideoq; vtatur verbo *genuit*, at Lucas, poſt Nathanum, vel ſaltem per Heli patrem S. Ioſephi Legalem ſucceſſionem deſcribat, ideoq; non dicat *genuit*, ſed *qui fuit*: Sic S. Auguſtinus lib. 2. qq. Euangel. q. 5. & lib. 2. de conſenſu Euangel. c. 3. *Cum enim neceſſe ſit, vtroque Euangeliſta vera narrante, & Matthæo ſcilicet, & Luca, vt vnus eorum eius patris originem teneret, qui genuerat; alter eius, qui adoptauerat Ioſeph, quem probabilius intelligimus adoptantis originem tenuiſſe, quàm eum, qui noluit Ioſeph genitum dicere ab illo, cuius eum filium eſſe narrabat? commodius enim filius eius dictus eſt, à quo fuerat adoptatus, quam diceretur ab illo genitus, cuius carne non erat natus: Matthæus autem dicens Abraham genuit Iſaac, Iſaac autem genuit Iacob; atque ita in hoc verbo quod eſt, genuit, perſeuerans, donec in vltimo diceret Iacob autem genuit Ioſeph: ſatis expreſſit ad eum patrem ſe perduxiſſe originem generantium, à quo Ioſeph non adoptatus, ſed genitus erat.* Licet ſtatim concedat poſſe dici genuiſſe, qui charitate adoptauit; Idem tenent Iuſtinus q. 131. & 133. ad Gentes, Africanus apud Euſebium lib. 1. hiſt. c. 7. Nazianzenus in Carmine de Genealogia Chriſti, Damaſcenus lib. 4. fid. c. 15. Et oratione 3. de Natiuit. B. Virginis, Nicephorus lib. 1. hiſt. c. 11. Titus Boſtrenus, Euthymius, Beda, Theophylactus, S. Anſelmus Carthuſianus, Hugo, Salmeron, Toletus in c. 3. Lucæ, D. Thomas 3. p. q. 31. art. 3. ad 2. Barradas tomo 1. lib. 5. c. 30. Io. de Sylueira lib. 1. in Euangel. c. 2. q. 44. Oppoſitum tamen tenuerunt alij, videlicet S. Lucam deſcribere in *Heli*, & Ioſeph ſucceſſionem naturalem, Matthæum autem in *Iacob* patre Ioſephi ſucceſſionem legalem; Ita S. Ambroſius in c. 3 Lucæ lib. 3. & Poſſinus in Diallactico Genealogiæ Chriſti cap. 49. 50. & 51. Nam SS. Hilarius, & Hieronymus in c. 1. Matth. ſentiunt quidem ex duobus Ioſephi patribus Iacob, & Heli, vnum fuiſſe naturalem, alterum legalem; ſed vter eorum fuerit naturalis non determinant.

At enim quæſtio hæc, & diuerſitas pertinet potius ad particularem quæſtiõnẽ de patre S. Ioſephi infra examinandã, quàm ad generalem. Neque enim ſi alter ex illis fuit legalis, alter naturalis, ſequitur totam ſucceſſionem ab vno Euangeliſta textam, aut eius maiorem partem talem fuiſſe. Ideo ad alium locum hoc examen reſeruamus.

An vna ſit Geneologia Ioſephi, altera Mariæ.

36 QVi exiſtimarunt *Heli* eſſe eundem, ac *Ioachim*, aut certè eſſe patrem Deiparæ, ijdem exiſtimarunt Lucam deſcribere voluiſſe in ſuo Catalogo MARIÆ Virginis Genealogiam per *Nathanum*; Matthæum autem Ioſephi per *Solomonem*. Heli autem dictum fuiſſe patrem Ioſephi ſumpto patre pro Socero, nempe Io. Annius, Io. Lucidus, Galatinus, Ianſenius, Driedo, Canus, Sotus, Villegas, Caniſius, Barradius, Suarez, Cornelius, Tirinus, Menochius, Bernal, Perez, Martinon, quos adducam c. ſeq. num. 28.

37 Contraria tamen opinio eſt, vtrumq; Euangeliſtam texere directè Genealogiam Chriſti per Ioſephum, & indirectè per Mariam, ob neceſſitatem nubendi intra eandem tribum, & familiam, eo quòd Deipara eſſet vnica, & hæreditaria patris ſui Ioachimi, quem negant fuiſſe eundem, cũ Heli, aut filium eius, ita Patres adducti nu. 14. & 32. & præterea Carthuſianus in c. 3. Lucæ art. 9. Salmeron, ac Toletus in c. 3. Lucæ, Maldonatus in cap. 1. Matth. Vaſquez tom. 2. ad 1. p. diſp. 127. c. 4. à nu. 40. Io. de Sylueira l. 1. in Euang. c. 2. q. 44. & alij adducendi c. 28. nu. 26.

Sed hæc quæſtio licet videatur pertinere ad Generales differentias inter Matthæum, & Lucam, potiùs tamen ſpectat ad particularem de *Heli*, & *Iacob* patribus S. Ioſephi, proinde in eum locum illam reſeruamus, contenti hoc loco Authores indicaſſe, ac ſimul monuiſſe, non ideo S. Lucam texuiſſe genealogiam Virginis, quod ei ſingulariter fuerit addictus, quin potius S. Matthæus id videretur intendiſſe, cum eam in genealogia Chriſti nominarit.

CAPVT XVIII.

De Perſonis in particulari, quæ recenſentur in Genealogia Chriſti, vſque ad Patrem S. Ioſephi.

1 QVare non ab Adamo, ſed ab Abrahamo exorſus ſit Matthæus, dixi cap. 17. nu. 27. De reliquis Patriarchis ab Adamo ad Abrahamum notandum eſt in Sacra Geneſi inter multos filios Adami, & filiorum eius, illos ſeorſim, & peculiari Catalogo enumeratos eſſe, de quorum recta linea Chriſtus ſecundùm carnem propagandus erat, vt videre eſt Geneſ. c. 5. & 11. quos propterea S. Lucas recenſuit inſerto inter Arphaxad, & Sale, *Cainano*, vt inſerunt LXX. Interpretes, et inſerendum oſtendimus lib. 6. cap. 2. à num. 3.

De Abraham, & Dauide, ac de ordine inter hos permutato.

2 QVamuis Heber fuerit pater Hebræorum, et ab ipſo per Phaleg deſcendentes manſerint in ea regione, in qua vixerant prædeceſſores, cæteri autem diſperſi ſint per alias terræ regiones, ob duas tamen cauſas patrem Abrahamum agnoſcebant, nempe ob *Circumciſionem*, qua ab incircumciſis, et ad populum cultui Diuino emancipatum non ſpectantibus diſcernebantur, et ob *Repromiſſionem* iureiurando à Deo confirmatam Abrahæ de mittendo ex ſemine ipſius Meſſia, in quo benedicẽdæ erant omnes gentes; ideoque eius deſcendentes filij repromiſſionis ſunt appellati. At ob eandem cauſam, nempe, ob promiſſionem iuratam Dauidi de Chriſto ex eius ſemine futuro, Meſſiæ nota peculiaris, et celeberrima apud Iudæos erat origo ex ſemine Dauid, vt docebimus num. 3. et 13. Hæc igitur fuit cauſa, iuxta communem Patrum, et Interpretum ſententiam, ob quam S. Matthæus dixit. *Liber Generationis Ieſu Chriſti, filij Dauid, filij Abraham*; quo ſimul ex Patriarchis, et Regibus ortus inſinuatur, et ſicut Abraham ſuper omnes Patriarchas, ita Dauid ſuper omnes Reges Iudæorum excelluit ſanctitate, et ſapientia; fueruntq; ambo ſecundùm cor Dei.

3 Quare autem prius nominarit Dauidem, cauſa fuit, quia erat propior Meſſiæ, eiuſq; memoria recentior, & eſſe filium Dauid erat peculiaris nota eius diſtinctiua ab alijs Abrahæ poſteris, ex quibus non fuit Chriſtus. Item Dauidi promiſſio expreſſior de Meſſia facta eſt Pſalm. 88. et 131. 2. Regum 7. et 1. Paralip. 17. et 22. Iſaiæ 11. et Ieremiæ 23. Præterea ſciebat Matthæus magis dubitaturos, an eſſet filius Dauid, quam vtrum eſſet filius Abrahæ, vt diximus cap. 17. num. 16. Item iuxta Anſelmum, vt indicaretur in Chriſto præualere miſericordiam, quam Dauid pœnitentiæ ſpeculum obtinuit, Iuſtitiæ, quæ in Abrahamo eluxit. Item ſecundum Rupertum, quia Dauidi longè plura myſteria ad Chriſtum pertinentia reuelata ſunt, puta Incarnatio, Natiuitas, Paſſio, Reſurrectio, Aſcenſio, de quibus in Pſalmis. Denique, vt ait Palatius, per Dauid ærumnas bella, ac labores, ad Abrahæ ſinum, et quietem peruenitur. Adde quod in hoc ſaltem voluit Matthæus vti prius ordine aſcenſiuo, et poſtea deſcenſiuo, cum vtroque modo in teſtamento veteri genealogias ſcriptas ſciret. Hinc patet cur prius nominarit Dauidem, quam Abrahamum, et tamen volens deinde deſcendere ad particulares generationes ordinem commutarit incipiendo ab Abrahamo. Quare illud *filij Abraham* non refertur ad Dauid, ſed ad Chriſtum. Hic autem ait S. Hieronymus: *Ordo præpoſterus, ſed neceſſario commutatus, ſi enim primum poſuiſſet Abraham, & poſtea Dauid, rurſus ei repetendus fuerat Abraham, vt generationis ſeries texeretur.* Nam, vt Hebraico more ſeriem generationis texeret ab eo, quem vltimo loco nominaſſet, opor-

tebat dicere. *Chriſti filij Abraham, filij Dauid, filij Abraham; Abraham genuit Iſaac &c.* Adde quod etiam ſi dixiſſet: *Chriſti filij Abraham, filij Dauid; Abraham genuit Iſaac &c.* triplici ductu, & longiori itinere reuerſus eſſet ad Dauid, nempe deſcenſu ab Abraham ad Dauid, deinde aſcenſu à Dauid ad Abraham, & tertio deſcendiſſet ad Dauid. Breuiore igitur via vſus eſt aſcendendo à Dauide ad Abrahamum, & ſemel deſcendendo ab Abrahamo ad Dauidem.

De Iſaac & Iacob, & cur non fratres eorum?

4 QVæritur hic cur non dixerit S. Matthæus, *Iſaac, & fratres eius, & Iacob, & fratrem eius;* ſicut poſtea dixit *Iudam, & fratres eius?* cum Iacobi frater fuerit Eſau, & Iſaaci fratres fuerint Iſmael, Madian, Sur, & alij, de quibus Geneſ. 25. Reſpondent cum Chryſoſtomo homil. 3. & Paſchaſio Abulenſis hic q. 6. & Io. de Sylueira lib. 1. c. 2. q. 21. nec Iſmaelem ex Agar, nec alios filios Abrahæ ex Cetûra fuiſſe hæredes Abrahæ, nec de ſemine illo, in quo benedicendæ erant gentes: Nam, vt notat Apoſtolus ad Galat. 4. ex Geneſ. 21. *Non enim hæres erit filius ancillæ cum filio liberæ,* & ad Romanos 9. *Neque qui ſemen ſunt Abrahæ, omnes filij, ſed in Iſaac vocabitur tibi ſemen;* id eſt non omnes filij repromiſſionis, & benedictionis, & ad Galatas 3. *Non dicit, & ſeminibus quaſi in multis, ſed quaſi in vno, & ſemini tuo, qui eſt Chriſtus;* Eſau quoque huc non pertinebat, vt odio habitus, & reprobatus à Deo, Malachiæ 1. & ad Romanos 9. nec aliunde peculiaris fuit ratio eos memorandi, ſicut fuit in fratribus Iudæ, in Zares, & fratribus Iechoniæ, de quibus infra.

Porrò Iſaac, & Iacob, quibus confirmata fuit repromiſſio facta olim Abrahæ, vt in ipſorum familia remaneret ius hæreditarium diuinæ repromiſſionis, & benedictionis, nupſerunt ex peculiari patrum ſuorum cura, fœminis de cognatione ſua, vt conſtat ex Geneſis 24. & 28.

Cur dicatur: Iudam & fratres eius.

5 CVm fratres Iudæ non pertineant ad rectam lineam Meſſiæ, quare tamen Matthæus ait, *Iacob autem genuit Iudam, & fratres eius?* Reſpondetur cum S. Thoma, & Abulenſi hic q. 7. Quia Iudas, & fratres eius ſub cultura vnius Dei permanſerunt, non autem in gentilitate, vt fratres Iſaaci, & Iacobi, & ideo conſtituerunt vnum populum Dei, & fuerunt capita filiorum Iſrael, & per eos poſteritas pertinuit ad populum Dei, & ad illam Domum, de qua dixit Angelus Lucæ 1. *Et regnabit in domo Iacob in æternū;* et ita fuere cohæredes promiſſionis mediante Iuda, ex cuius poſteris quoad executionē generationis fuit Chriſtus: Fuerunt etiam valde vniti inter ſe, & cum patre præſertim in Ægypto, nec ad diuerſas reſpublicas conſtituendas diuiſi ſunt ab inuicem, vt aduertit Io. de Sylueira hic lib. 1. cap. 2. q. 21. & vt ait Paſchaſius, repræſentarunt 12. Apoſtolos. Nominatim tamen ſolus Iudas, quia ab illo ſolo Chriſtus propagatus eſt, & præterea ſatis nota erant reliquorum nomina.

De Prophetia Iudæ, circa tempus Meſſiæ venturi.

6 CElebèrrima eſt illa Iacobi mox morituri prophetia de Iuda Geneſis cap. 49. *Iuda te laudabunt fratres tui: manus tua in ceruicibus inimicorum tuorum, adorabunt te filij patris tui. Catulus leonis Iuda, ad prædam fili mi aſcendiſti: requieſcens accubuiſti, vt Leo, & quaſi Leæna quis ſuſcitabit eum? NON auferetur ſceptrum de Iuda, & dux de femore eius, donec veniat QVI MITTENDVS eſt, & ipſe erit expectatio gētium.* Prophetiam hanc impleri cœptā eſſe, quando ſublato Antigono vltimo rege de ſtirpe Iuda, translatum eſt regnum per Romanos ad Herodem alienigenam; & perfectiſſimè impletam quando poſt aduentum Chriſti extinctum eſt à Romanis regnum Iudæorum, & penitus irreparabiliter deletum docebimus cap. 20. eſt enim controuerſia magni momenti, nec paucis hic expediri poteſt.

De Phares, & Zara.

7 SI Phares ſolus ſpectat ad rectam lineam Meſſiæ, quorſum Matthæus nominat Zaram dicens. *Iudas autem genuit Phares, & Zaram de Thamar.* Non ſufficit enim dicere fuiſſe gemellos, nam tales fuerant etiam Iacob, & Eſau: Reſpondeo, quia ita fuere ex eodem patre, & matre eadem gemelli, vt tamen Zare, qui prior cœperat egredi ex vtero, manum retraxerit, & primogenituram ceſſerit fratri, tantum abeſt, vt fratrem, ſicut Eſau, perſecutus ſit: meruit ergo nominari, & ipſe; reliqua vide in Abulenſe q. 8. & Io. de Sylueira lib. 1. cap. 2. q. 22. myſtica potius, aut moralia. Quod autem dicit Poſſinus Phares genuiſſe Eſronem ex filia Zaræ fratris ſui incertum eſt.

De Thamare.

8 SAnctus Matthæus hactenus nullam mulierem nominauit, nec matres præcedentium Patriarcharum, non Saram, non Rebeccam, non Liam; Quare igitur nominat hic Thamarē inceſtuoſam, vt narratur Geneſ. 38. Reſpondet S. Hieronymus hic: *Vt qui propter peccatores venerat de peccatoribus naſcens omnium peccata deleret,* Thamar enim ex inceſtuoſo concubitu genuit, ſed poſtea non mortua impœnitens, vt Athalia; & S. Ambroſius in 2. Dauid prolog. c. 6. *Vt omnes homines redempturus, beneficium in ſuis maioribus inchoaret,* & in c. 3. Lucæ: *Ne pudeat Eccleſiam ex peccatoribus congregari, cum Dominus naſci de peccatoribus non ſit dedignatus.* Et S. Auguſtinus lib. 22. contra Fauſtum cap. 46. *Iſti hæretici diſcere debuerant parentum iniquitates ſibi non obeſſe &c.* quod ipſum docet S. Chryſoſtomus hic homil. 3. & Euthymius, & Genadius in catena Græca, vt retunderentur Iudæi de ſuis natalibus gloriantes, ac dicentes Io. 2. *Nos ex fornicatione non ſumus nati.* Sed audiendus Seneca Epiſt. 44. *A primo Mundi Exordio, vſque in hoc tempus perduxit nos ex ſplendidis, ſordidiſque alterna ſeries.* Immò S. Ioannes 1. monens non obſtare carnalis generationis modum, quin poſſit quis euadere filius promiſſionis, immò filius Dei: *Quotquot autem receperunt eum, dedit eis poteſtatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius: qui non ex ſanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, ſed ex Deo nati ſunt.*

De Rahab.

9 QVamuis Rahab fuerit Ierichuntina, & non ſolùm cauponaria, vt contendunt Rabbini, ſed etiam Meretrix, vt aſſeritur Ioſue, 2. & 6. et ad Hebræos 11. n. 31. meruit nominari peculiariter in Genealogia Chriſti, quia tranſijt à gentilitate ad cultum veri Dei, & optimè merita eſt de populo Dei, vt narratur Ioſue potiſſimum num. 11. vbi illa confeſſa eſt *Dominus enim Deus veſter ipſe eſt Deus in cælo ſurſum, & in terra deorſum &c.* propterea dixit Apoſtolus loco citato: *Fide Rahab meretrix non perijt cum incredulis, excipiens exploratores cum pace.* Et valent hic quæ de Thamare dicta ſunt quoad Eccleſiam ex gentibus congregandam: Quando autem *Salmon* eam duxit, non erat ampliùs meretrix, nec gentilis, ſeu infidelis, in quo caſu tantum vetitum fuit Deuteronomij 7. nubere cum infidelibus, ſcilicet manentibus in infidelitate cum periculo ſubuerſionis. Cum ergo Rahab fuerit Chananæa, & Ruth Moabitis, ſequitur Chriſtum quoad lineam fœmininam, ortum eſſe ex Gentibus, vt aſſerunt Barradius lib. 5. cap. 3. & alij.

De Booz.

10 QVærunt Interpretes, an inter *Salmonem*, & *Dauidem* interceſſerint tres tantum nominati ab Euangeliſta vtroque, videlicet *Booz, Obed, & Ieſſe?* Ratio dubitandi eſt, quia *Rahab* videtur ducta à *Salmone* non multo poſt captam Iericho, & circa initium præfecturæ Ioſue,

quod

quod nobis fuit anno 1552. ante Chriſtum. Ieſſe autem genuit Dauidem anno ante Chriſtum 1086. eſſet ergo interuallum circiter 460. aut minimum 450. quod eſſet diuidendum in tres partes, & oporteret Booz poſt annos 150. genuiſſe Obedum, & hunc poſt 150. Ieſſe, & hunc poſt annos 150. genuiſſe Dauidem, quod videtur inuerisimile, etiam ſi hoc interuallum contraheres ad annos 366. vt contrahit Lyranus & Serrarius in caput 4. Ruth q. 19. vel cum Poſſino ad annos 402. Præterea hiſtoriam Ruth fuiſſe tempore Heli refert Ioſephus l. 5. antiq. c. 5. quamuis hoc perperam ab eo dictum cenſeant Scripturæ interpretes. Reſpondent Lyranus, Catharinus, Genebrardus, Ianſenius hic, Salianus in annalibus, & Cornelius à Lapide in 4. cap. Ruth, tres fuiſſe Booz, ſed vnum nominatum, ne dicendo Booz genuit Booz, Booz genuit Booz, Booz genuit Obed, moleſta repetitio eſſet, vel certè duos diuerſi nominis omiſſos iuſtis de cauſis, ſicut omittũtur tres reges, de quibus dicemus num. 15. & ſicut Eſdræ l. 1. c. 7. in Eſdræ genealogia omittuntur ſeptem generationes, quas recenſet 1. Paralipom. c. 6. nu. 3. Reſpondent ſecundò, & melius Abulenſis hic q. 14. Maldonatus hic, Barradius tom. 1. lib. 5. cap. 8. Salmeron tom. 3. tract. 26. Io. de Sylueira hic lib. 1. cap. 2. q. 24. Menochius in hiſtoria vitæ Chriſti c. 2. nu. 8. Poſſinus in Diallactico Genealog. Chriſti c. 19. 20. & 21. non eſſe fingendos tres Booz, aut alios inter Salmonem, & Dauid, quia conſtanter enumerantur ſoli *Booz, Obed, & Ieſſe*, tum Matth. 1. & Lucæ 3. tum 1. Paralipom. c. 2. tum in fine libri Ruth, nec vſquam alibi ſupplentur omiſſi, ſicut ſupplentur tres illi reges, & ſeptem illi ad Eſdræ genus ſpectantes; & quia alioquin falſo dixiſſet Matthæus: *Omnes itaq; generationes ab Abraham vſque ad Dauid generationes quatuordecim*, quod de alijs non aſſeruit, ſed omiſit *Omnes*. non fuiſſe autem impoſſibile grandæuos illo tempore generare filios, cùm Abraham annorum 140. genuerit filios ex Cethura, Geneſ. 25. Nam Booz ſe ſenem ſignificat, dum Ruth 3. ait. *Benedicta es à Domino filia, quia non es ſecuta iuuenes*, et Iſai quando genuit Dauidem erat *ſenex, & grandæuus*, vt dicitur 1. Reg. cap. 17. nu. 12. Poſſet etiam dubitari, an *Rahab* illa, cui nupſit *Salmon* fuerit illa ipſa, quæ fuerat meretrix, an vero eius filia, vel neptis eiuſdem nominis, aut diuerſi; ita vt illud *Booz de Rahab* ſignificet vnam de filiabus Rahab, et ſcriptura potius nomen matris, aut auiæ poſuerit ob cauſas iam num. 9. indicatas, quod ſi diceretur facillimè ſolueretur hic nodus. Alioquin iuxta noſtram Chronologiam ſic has generationes diſtribuemus. *Salmon* vltimum filium *Booz* ſuſcepit ex *Rahab* fere octogenaria, adhuc tamen idonea, nondum enim deſierant fieri ei muliebria, ſicut deſierant Saræ nonagenariæ, quando autem duxit, erat illa annorum circiter 18. natus igitur fuerit *Booz* anno à capta Ierichunte 62. ideſt ante Chriſtum 1488. Booz autem vltimum filium *Obedum* genuerit annos natus 136. ex *Rutha* prouectæ ætatis, ſed adhuc habili, nempe anno ante Chriſtum 1352. Deinde *Obed* annorum 135. genuerit vltimum filium *Ieſſe* anno ante Chriſtum 1217. tandem *Ieſſe* annorum 131. genuerit Dauidem vltimum filiorũ ſuorum anno ante Chriſtum 1086. Proinde Ruth nupſit Boozo ſeni ſub Aod Iudice, vt ponit etiam Poſſinus, ſed genuit Obed mortuo iam Aodo. Aliquid enim potius tale dixerim, quam finxerim plures Booz, aut alios plures contra Scripturam.

De Ruth.

11 RVth fuit quidem Moabitis, ſed conuerſa eſt ad populum Dei, & reuertentem Noemi Socrum ſuam in Bethleem, conſtantiſſimè ſequi voluit, vt narratur Ruth 1. num. 16. dicens. *Populus tuus, populus meus, & Deus tuus, Deus meus*. Vt igitur conſtaret Chriſtum non repellere, immò recipere etiam Moabitas, & extraneos, modò ad ipſum conuerti velint, habere voluit, & nominari in genealogia hanc *Rutham*; de huiuſmodi enim fœminis dubitare quis potuiſſet, non verò de Sara, aut Rebecca, & alijs de populo Dei, ita auctor imperfecti homil. 1. in Matth. & S. Hieronymus in cap. 1. Ruth. Debuit præterea conſtare non peccaſſe Booz in ſuſcitando ſemine ſuo propinquo ex peregrina muliere, in qua ſuſcitatione, figurata eſt reſurrectio, per quam homo perpetuitatem accipit carnis, vt aduertit Procopius, & cum eo Gloſſa in cap. 25. Deuter. *Nam oportebat eum, qui nobis reſurrectionem donauerat, genus ducere per eos, qui typum eius ſecundùm carnem conſeruauerant*. Demum, vt Paſchaſius hic, & Abulenſis q. 13. aduertunt, impletum eſt vaticinium Iſaiæ 16. *Emitte agnum Domini de petra deſerti, ideſt de terra, vel ſtirpe Moabitarum, vbi erat ciuitas, quæ vocabatur Petra, de qua dicitur fuiſſe Ruth.*

De Ieſſe, ſeu Iſai.

12 COmmunis eſt ſententia Hebræorum, & ſacrorum Interpretum Synonyma eſſe *Ieſſe*, & *Iſai*; patet enim Dauidis, iuxta Hebræorum puncta pronunciatus nominatur *Iſai* 1. Reg. cap. 16. & 17. num. 17. & 2. Regum 23. & 1. Paralipom. cap. 2. & Ruth. 4. At Eccleſiaſtici 45. dicitur: *Et teſtamentum Dauid regi filio Ieſſe de tribu Iuda*, & Græca LXX. habet Ιεσσαί, de quo eſt oraculum Iſaiæ 11. *Et egredietur virga de radice Ieſſe, & flos de radice eius aſcendet*; & ibidem num. 10. *In die illa radix Ieſſe, qui ſtat in ſignum populorum, ipſum gentes deprecabuntur, & erit ſepulchrum eius glorioſum*: de priore loco S. Hieronymus in Iſaiam ſic. *Virgam, & florem de radice Ieſſe, ipſum Dominum Iudæi interpretantur: Quòd ſcilicet in virga regnantis potentia, in flore pulchritudo monſtretur. Nos autem virgam de radice Ieſſe Sanctam MARIAM Virginem intelligamus, quæ nullum habuit ſibi fruticem cohærentem: de qua, & ſupra legimus: Ecce Virgo concipiet, & pariet filium, & florem Dominum Saluatorem*: Et Tertullianus de corona militis: *Habes florem ex virga Ieſſe, ſuper quem tota diuini Spiritus gratia requieuit, florem incorruptũ, immarceſſibilem, ſempiternum*. Et S. Ambroſius de benedict. Patriarch. cap. 4. *Radix, familia Iudæorum: virga, MARIA, flos MARIAE CHRISTVS eſt*. Caldæus habet: *Egredietur rex de filijs Ieſſe, & Chriſtus de filijs filiorum eius vngetur*. Aquila verò Symmachus, & Theodotion, teſte S. Hieronymo, pro virga verterunt truncum, quia licet in Iechonia truncata ſit regum actu regentium ſucceſſio, in radice tamen, quamuis latente ſub terra, & ad paupertatem redacta, latebat vigor, & ſemen familiæ Dauid, de qua oriri debebat Chriſtus. Beda in homilia de Natiu. Domini: *Egreſſa eſt virga de radice Ieſſe, & Nazaræus de radice eius aſcendit: quia intemerata Virgo Maria de ſtirpe Dauid exorta eſt*. Idemque habet Iſidorus ad Sororem Florentinam cap. 1. & B. Petrus Damianus in ſerm. de Annunc. *Germinat virga Ieſſe de tortuoſa generis humani radice, & de Patriarcharum arbore in altitudinem, et rectitudinem erumpens, omnem ignorat nodoſitatem*. Eandemque virgam Rupertus lib. 11. de victoria verbi cap. 18. appellat. *Pulchram, humilem, et rectam*. Denique vides Chriſtum ita filium Dauidis velle ſe agnoſci, vt tamen paſtoritiam, & humilem conditionem, de qua eleuatus eſt Dauid ad regnum, non dedignetur profiteri.

De Dauide Rege.

13 D*Auid autem Rex*; Solus hic appellatur Rex, quia primus fuerat Regum de ſtirpe Iuda; & quia hic inter Reges fuit primus pater Regis Chriſti, eo quod ipſi cum Iuramento promiſſus ſit Chriſtus oriturus de ſemine eius, & de fructu ventris iuxta dicta num. 2. vbi attuli iuramentum hoc ex pſalmo 88. & 131. ideo ſæpe in ſacris litteris appellatur filius, aut germen Dauid. Iſaiæ 9. *Paruulus enim natus eſt nobis, & filius datus eſt nobis etc. ſuper ſolium Dauid, & ſuper regnum eius ſedebit*. Et Ieremias 23. nu. 5. *Et ſuſcitabo Dauid germen iuſtum, & regnabit rex & ſapiens erit*. Et Lucæ 1. Angelus memorat. *Sedem Dauid patris eius*, & Zacharias: *Cornu ſalutis in domo Dauid pueri ſui*. Et Matth. 22. ac Lucæ 20. *Quid vobis videtur de Chriſto, cuius filius eſt? dicunt ei Dauid*. Et cæci ipſi Marci 10. Lucæ 18. clamabant: *Ieſu fili Dauid miſerere mei*, & populus, ac pueri ipſi Matth. 21. *Hoſanna filio Dauid: benedictus qui venit in nomine domini*. Et Ioan. 7. *Nonne Scriptura dicit, qui ex ſemine Dauid, & de Bethleem caſtello vbi erat Dauid venit Chriſtus?* Apoſtolus verò ad Rom. 1. *De Filio ſuo, qui factus eſt ex ſemine Dauid ſecundùm carnem*.

& 2. ad

& 2. ad Thimoth. 2. Chriſtum repetit *Ex ſemine Dauid*. Poſtremò Apocalipſis 22. nu. 16. *Ego ſum Ieſus &c. Ego ſum radix & genus Dauid.*

De ea, quæ fuit Vriæ.

14 D*Auid autem rex genuit Salomonem, ex ea, quæ fuit Vriæ.* Dicitur quæ fuit, non quæ tunc eſſet, ait Maldonatus, vt oſtendatur Salomonem non eſſe natum ex adulterio: nam ſublato Vria Dauid duxit Bethſabeam in vxorem, vt habes 2. Reg. cap. 12. nu. 24. Indicatur etiam Deum non obſtante priore adulterio & homicidio, adeo placatum eſſe pœnitentia Dauidis, vt ei & Salomonem filium opulentiſſimum, & ſapientiſſimum, & in multis figuram Chriſti conceſſerit. Nominatur tamen Vria tanquam fidelis ſeruus Dauid, & tacetur nomen proprium Bethſabeæ, quia ipſa fuit inſtigatrix, vel particeps necis Vriæ vt cum SS. Remigio, ac Thoma, itemq; Paſchaſio, & Hugone docet hic Io. de Sylueira l. 1. c. 2. q. 17. Addit S. Anſelmus hic: *Tacet nomen Bethſabeæ, vt nominando Vriam reducat ad memoriam illud maximum ſcelus, quod fecit in eum &c. Iſta verò*, ideſt Bethſabee *adeo culpabilis eſt, quod nomine non eſt digna, ſed ſolus iuſtus*. Certè magnum ſolatium, aut honor fuit Vriæ, quòd aliquo modo nominatus ſit in Genealogia Chriſti: quapropter S. Iuſtinus Martyr q. 87. cum dixiſſet Deum pœnitentia Dauidis delectatum, adiecit: *Ac benignè pœnitentiã honorans Deus, in Vxoris Vriæ progenie collocauit genus Dauidis, eademque de cauſa fecit, vt ex ea genus Chriſtus duceret*. De Salomonis annis vide Barradium tomo 1. in Euang. lib. 5. cap. 10. & Salianum in Annalibus, ac Pinedam.

De tribus Regibus à S. Matthæo omiſſis.

15 I*Oram autem genuit Oziam*, ſed inter Ioram, & Oziam, tres alij reges Iuda præceſſere, videlicet *Ochozias*, *Ioas*, & *Amaſias*, vt conſtat ex 4. Regum à cap. 10. ad 15. & 1. Paralip. c. 3. num. 11. Certum eſt autem non omiſſos à S. Matthæo, vt redigeret ſecundam hanc claſſem ad 14. generationes, vt voluit Abulenſis hic q. 17. miroq; Salmeronem tomo 3. tract. 27. hanc rationem appellaſſe *certam, & ſolidam*, hoc enim eſſet facere mendacem Sacrum hiſtoricum; qui non ſibi hoc propoſuit, ſed cum ex tabulis genealogicis capita 2. & 3. claſſis didiciſſet, aduertit totidem fuiſſe in ſingulis, quot fuerant in prima claſſe. Non pauci tamen putarunt non præcisè ob numerum Teſſaradecadum prætermiſſos fuiſſe, ſed præcipuè in odium ſceleratæ domus Achabi, et Iezabelis eius vxoris, quæ occiderat multos prophetas ac ſeruos Dei, fuit enim Ochozias filius Athaliæ filiæ Achabi, nam et Deus in odium illius miſit Iehu ad illam domum perdendam, vt narratur 4. Regum c. 9. idcirco vſque ad 3. generationem memoria Athaliæ deleta fuit, non quidem ab Hiſtoria Regum, ſed à Genealogia Chriſti, ita cum SS. Hieronymo, Hilario, Thoma, Paſchaſio, & Ruperto ſentiunt Alphonſus Villegas in Vita Sacratiſſ. Virg. Mariæ cap. 2. Barradius tomo 1. in Euangel. lib. 5. cap. 12 Menochius in Hiſtoria vitæ Chriſti lib. 1. cap. 2. num. 10. & Io. de Sylueira hic lib. 1. cap. 2. q. 29. qui aduertit De m per Eliam 3. Reg. cap. 21. comminatum eſſe Achabo, ſe ipſius poſteritatem deleturum vſque ad quartam generationem, quæ in Amaſia terminata eſt. Porrò *Ochozias* ambulauit in vijs Achab, & impius fuit ex 2. Paralip. c. 22. et *Ioas* interfecit Zachariam Sacerdotem, ac filium Ioiadæ Pontificis ex 2. Paralipom. c. 24. et *Amaſias* Prophetæ à Deo miſſo mortem minatus eſt ex 2. Paralip. cap. 25. num. 16. quam ob cauſam iuſtè ſilentio inuolutos, ait Rupertus hic. Præterea S. Auguſtinus in quæſtionibus noui teſtamenti q. 85. putat hos ab Euangeliſta ſublatos, quod in his ita continuata ſit impietas, vt ne merito quidem patrum mererentur retineri in Genealogia Chriſti, ſicut retentus eſt Salomon merito Dauidis, et Ioram merito Ioſaphati etc. cui autem hæc non ſatisfaciunt, repetat huc quæ diximus libro 6. cap. 9. num. 3.

An, & quando Ioſias genuerit Iechoniam.

16 V*Erba illa S. Matthæi: Ioſias autem genuit Iechoniã, & fratres eius in tranſmigratione Babylonis*; non vnicam difficultatem includunt, ſed triplicem, An ſcilicet, & cur omiſſus ſit Ioakim filius Ioſiæ, & pater Iechoniæ? & quare addatur, *& fratres eius*, quod alijs regibus fratres habentibus non eſt additum, & quomodo verum ſit illud: *in tranſmigratione Babylonis*, cum ante illam geniti fuerint. Pro quibus notandum eſt illud 1. Paralipom. cap. 3. nu. 15. *Filij autem Ioſiæ fuerunt primogenitus Iohanan, ſecundus Ioakim, tertius Sedecias, quartus Sellum; De Ioakim natus eſt Iechonias, & Sedecias.* At 4. Regum c. 23. & 24. & 2. Paralipom. c. 36. omiſſo *Iohana*, qui mortuus eſt viuo patre, nec fuit Rex, tres tantum nominantur alio nomine, nempe *Eliakim, Mathanias, & Ioachaz.* Nam Ioachaz eſt idem, ac *Sellum*, qui cum eſſet annorum 23. et minimus natu, tamen fauore populi ſucceſſit primus in locum Ioſiæ defuncti, nec regnauit niſi menſes 3. quia Pharao Nechao abduxit illum in Ægyptum, vbi mortuus eſt, vt narratur 4. Regum cap. 23. à num. 30. et 2. Paralip. c. 36. & hunc Ieremias 22. n. 11. nominat *Sellum* pro hoc *Nechao conſtituit regem Eliakim filium Ioſiæ, vertitq; nomẽ eius Ioachim*, vt narratur 4 Regum c. 23. n. 34. et 36. et 2. Paralip. c. 36. n. 4. et 5. ibidemq; aſſeritur fuiſſe annorum 25. quando regnare cœpit, et vndecim annos regnaſſe in Ieruſalẽ; Hunc autem Nabuchodonoſor vinctũ abduxit in Babylonem, vbi captiuus fuit tribus annis, ſed inde fugit, ac rebellauit contra Nabuchodonoſorem, et huic defuncto ſucceſſit filius eius *Ioachin* cum eſſet annorum 8. et regnauit in Ieruſalem tribus menſibus, ac diebus decem; Nam iuſſu Nabuchodonoſor abductus eſt Babylonem, et pro eo ſubſtitutus eſt *Mathanias* eius patruus, et nominatus *Sedecias*, cùm eſſet annorum viginti, et vnius, et vndecim annis regnauit in Ieruſalem, quæ omnia conſtant ex 4. Regum c. 24. et 2. Paralip. c. 36. Porrò ex S. Hieronymo in c. 1. Daniel, et in cap. 1. Matth. ſecundus Ioſiæ filius Hebraicè ſcribitur per *Caph*, et *Mem*, et Græcè Iωακείμ, Latinè *Ioakim*, huius autem filius, et Ioſiæ nepos per *Caph*, et *Nun* Græcè Iωαχείν, Latinè *Ioachin*, et eſt idem, ac *Iechonias*, quamuis etiam prior dici poſſit *Iechonias*, vt concedit S. Epiphanius hæreſi 8. et S. Hieronymus, eſto alij id negent. Quare certum eſt Synonyma eſſe hæc *Ioachaz*, et *Sellum*; item hæc *Eliakim*, et *Ioakim*, item hæc *Mathanias*, et *Sedecias*; et deniq; hæc *Ioachin*, et *Iechonias*. Et tres priores fuiſſe filios Ioſiæ, quartum autem nepotem. Hæc de nominibus, et ſucceſſoribus in regnum.

17 Quod ſpectat ad tempus harum rerum ex dictis l. 6. cap. 9. *Ioachaz* ſucceſſit *Ioſiæ* anno ante Chriſtum 609. nempe annis quinque ante primam tranſmigrationem ex quibus, et annis quos habebant, quando regnare cœperunt, et annis, vel menſibus, quibus regnarunt, confecimus infraſcriptam Tabellam Chronologicam ad clariorem intelligentiam, et ſolutionem huius controuerſiæ.

Ioſiæ F. ideſt Filij, vel N. ideſt Nepos.	Naſcitur ante Chriſtum	Naſcitur ante init. Captiuit.	Regnare incipit ante vel poſt Capt.	Regnare incipit ante Chriſtum	Ætas in principio Regni.	Regni duratio An.	M.	D.
Ieachaz qui & *Sellum* F.	631	26	a. 5	609	23	0	3	0
Eliakim qui & *Ioakim* F.	632	27	a. 4	608	25	11	0	0
Ioachin qui & *Iechonias* N.	615	10	p. 8	598	18	0	3	10
Methanias qui & *Sedecias* F.	618	13	p. 8	398	21	11	0	0

Quibus

Quibus poſitis reſpondetur dictum fuiſse *Iechoniam, & fratres eius* ſupto *Iechonia* pro *Ioakimo*, ſeu *Eliakimo*, quia omnes eius fratres, & omnes filij Ioſiæ ſuperſtites, fuerunt Reges, & ſibi ſucceſſerunt in Regno, nempe *Ioachaz*, & *Eliakim*, et *Mathanias*, quod fuit ſpeciale Ioſiæ. Dicuntur autem geniti in tranſmigratione, vel quia inſtabat illa tranſmigratio, vel habito reſpectu ad tempus, quo Iechonias prior, ſeu Ioakim, et fratres eius regnarunt, nam Ioakim anno 4. ante tranſmigrationem regnare cœpit, et 8. anno poſt illam deſijt, eiuſq; loco regnauit *Sedecias*; quare horum duorum regnum, quod fuit ſingillatim annorum 11. maiori ſui parte occupauit tempus poſt tranſmigrationem, ideoque ſumpta potiori parte verum eſt genitos à Ioſia eos reges, qui regnarunt in tranſmigratione Babylonis. Quod ſi contendas ſermonem eſſe de Natiuitate non politica, et initio regnandi, ſed de naturali, oportet illud *in tranſmigratione* ſumere pro *ante* tranſmigrationem ad antitheſim eius quod ſubiungitur, *& poſt tranſmigrationem*: ſicut Exodi 12. *In die primo non erit fermentum*, ideſt ante diem primum Azymorum: Et Geneſ. 2. *Compleuitq; Deus die ſeptimo opus ſuum*, ideſt ante diem ſeptimum. Et ſic ſolutæ ſunt duæ poſteriores difficultates; ſupereſt prima, et maior de Iechoniæ vnius, ſeu Ioakimi omiſſione, pro qua

18 *Prima* opinio eſt in antiquis exemplaribus ſcriptum fuiſſe, ſicut repertum eſt in quibuſdam exemplaribus Græcis apud Fabrum Stapulenſem, & Robertum Stephanum, ſic: *Ioſias autem genuit Ioakim, Ioakim autem genuit Iechoniam*; vt referunt Salmeron tom. 3. tract. 17. Maldonatus hic, & Petauius l. 9. de doctrina temporum cap. 17. qui cum Maldonato putat vitio librariorum mendum eſſe in vulgata, & idem cenſuit S. Epiphanius hæreſi 8. Epicureorum, & occaſionem mendi addidit. *Nam aliqui Iechoniam cum altero Iechonia reperientes, numerum duplicatum eſſe putauerunt. Non erat autem duplicatio ſed numerus clarus: ex nomine enim patris filius nominatus fuit* Iechonias *Iechoniæ*: Quia tamen in aliquibus exemplaribus Græcis verba prædicta poſita ſunt in margine, non in textu, & in reliquis omnibus editionibus etiam tempore S. Ambroſij, Auguſtini, ac Hieronymi legebatur, ſicut hodie legitur in vulgata, melior ſolutio inquirenda eſt; quare

19 *Secunda* opinio eſt *Ioakimum*, ſeu priorem *Iechoniam* omiſſum conſultò eſſe à S. Matthæo ſimilem ob cauſam, ob quam ſupra omiſit Ochoziam, Ioas, & Amaſiam, nempe quia Ieremiam Sacerdotem malè tractauit, & volumen Sacrum Scalpello ſcribæ conſcidit, & comburi iuſſit, adeoq; impius fuit, vt ex Ieremiæ 22. ſepultura Aſini ſepultus fuerit, præterquamquod non à populo Dei, ſed à Pharaone conſtitutus eſt rex, meruit ergo à Tabulis templi deleri, & in genealogia Chriſti omitti. Ita Petrus Poſſinus in Diallactico genealogiæ Chriſti cap. 37. & valde inclinat huc Salmeron tom. 3. tract. 27. & Cornel. à Lapide in c. 1. Matth. Itaque hi vnicum Iechoniam à S. Matthæo nominatum concedunt, & ſi obijcias hoc pacto non eſſe in tertia claſſe 14. ſed tantum 13. generationes, reſpondent, Poſſinus quidem in ea computari MARIAM tanquam eam, quæ ſola genuit naturaliter Chriſtum, abſque opera viri; Salmeron autem duo tempora ideſt in *tranſmigratione*, *& poſt tranſmigrationem* numerari pro duabus generationibus, cui dicto fauet S. Auguſtinus l. 2. de Conſenſu Euangel. c. 4. & Author imperfecti in Matth. ſuſpicantes Iechoniam eundem bis computari eo modo, quo idem lapis angularis ad duo latera pertinet. Sed hæc opinio non poteſt ſubſiſtere, quia vnicus hic Iechonias nominatus à S. Matthæo, aut eſt prior, nempe filius Ioſiæ, & hic non genuit Salathielem poſt tranſmigrationem Babylonis; aut eſt poſterior, ſeu nepos Ioſiæ, & hic non habuit fratres, nec poteſt eſſe ille, de quo dictum eſt: *Ioſias autem genuit Iechoniam, & fratres eius*. Præterquam quod in hac opinione nimis indulgetur Porphyrio calumnianti Euangelium, ac dicenti vnam generationem deeſſe, quia putauit *Iechoniam*, qui fuit filius Ioſiæ, & qui genuit Salathielem, pro eodem poni à S. Matthæo. Igitur dicendum eſt à S. Matthæo duos Iechonias numeratos eſſe in hac ipſa vulgata editione.

20 *Tertia* itaq; & vera opinio eſt *Iechoniam* in fine ſecundæ Teſſaradecadis nominatum à S. Matthæo, fuiſſe filium immediatum Ioſiæ alioque nomine dictum *Eliakim*, *& Ioakim*; Eum verò Iechoniam, quem poſt tranſmigrationem Babylonis, & in principio tertiæ teſſaradecadis numerat eſſe diuerſum, & Ioſiæ nepotem, filium verò Ioakimi ſeu prioris *Iechoniæ*. Neque enim neceſſe eſt, vt quemadmodum in alijs, idem qui genitus dicitur, eſt idem qui generat ſubſequentem, ita & hic ſit idem: quia interrupta eſt connexio per duo tempora *in tranſmigratione*, *& poſt tranſmigrationem*: Ita S. Thomas, Lyranus, Carthuſianus, & Hugo hic, & Abulenſis hic q. 21. Barradius tomo 1. l. 5. c. 18. Menochius l. 1. hiſtoriæ vitæ Chriſti c. 2. nu. 11. Io. de Sylueira l. 1. in Euangelia c. 2. q. 53. Eſtque ipſa ſententia SS. Ambroſij l. 3. in cap. 3. Lucæ, & Hieronymi in c. 1. Danielis ad illud: *Anno tertio regni Ioakim regis Iuda*, dicentis: *Nemo igitur putet eundem in Danielis principio eſſe Ioakim, qui in Ezechielis exordio Ioachin ſcribitur. Iſte enim extremam Syllabam Kim habet, ille chin. Et ob hanc cauſam in Euangelio ſecundum Matthæum vna videtur deeſſe generatio, quia ſecunda teſſaradecas in Ioakim deſinit filio Ioſiæ, et tertia incipit à Ioachin filio Ioakim. Quod ignorans Porphyrius, calumniam ſtruit Eccleſiæ, ſuam oſtendens imperitiam, dum Euangeliſtæ Matthæi arguere nititur falſitatem*: Idem in c. 1. Matth. *Si voluerimus Iechoniam in fine ſecundæ teſſaradecadis ponere, in ſequenti non erunt quatuordecim, ſed tredecim: Sciamus ergo Iechoniam priorem ipſum eſſe quem, et Ioakim, ſecundum autem filium non patrem, quorum prior per K. et M. ſequens per ch, et N. ſcribitur, quod ſcriptorum vitio, et longitudine temporum apud Græcos Latinoſque confuſum eſt*. Et S. Ambroſius l. 3. in c. 3. Lucæ. *Duos Ioachim, hoc eſt duos Iechonias fuiſſe hiſtoria indicat, vnum ante tranſmigrationem, alterum in ipſa tranſmigratione generatum, ideſt patrem, et filium. Ergo pater inter generationes ſuperiores eſt computatus, qui ſucceſſit Ioſiæ; filius inter poſteriores, qui ſucceſſit patri, ideſt Nepos Ioſiæ*. Crediderim tamen in Vulgata corrigendam orthographiam, et priore loco ſcribendum Iekoniam, poſteriore Iechoniam.

De ſecundi Iechoniæ prole, & patre Salathielis.

21 NEque hic vnica difficultas extricanda eſt, vbi enim S. Matthæus ait *Iechonias genuit Salathiel*; S. Lucas habet: *Salathiel qui fuit Neri*, ideſt filius Neri. At 1. Paralipom. c. 3. num. 17. ſcriptum eſt: *Filij Iechoniæ fuerunt Aſir, Salathiel, Melchiram, Phadaia* &c. et tamen Ieremiæ 22. de hoc Iechonia n. 24. dicitur: *Viuo ego dicit Dominus, quia ſi fuerit Iechonias filius Ioakim regis Iuda, annulus in dextera mea, inde euellam eum*, & num. 30. *Hæc dicit Dominus: ſcribe virum iſtum ſterilem, virum qui in diebus ſuis non proſperabitur, nec enim erit de ſemine eius vir, qui ſedeat ſuper ſolium Dauid, & poteſtatem habeat vltra in Iuda*. Ergo Iechonias hic non videtur genuiſſe naturaliter Salathielem illum, cuius filius Zorobabel fuit Dux Iudæorū & poteſtatem habuit in Iuda, eſto non fuerit Rex, nec fuit pater Salathielis illius, qui fuit filius Neri. Et confirmatur ex reuelatione S. Birgittæ l. reuel. 19. ibi. *Salomon, cui tam mirifica data, & promiſſa ſunt, exceſſit à bonitate, & non eſt completa in eo promiſſio*, Quia Meſſias non eſt promiſſus de ſemine regio per Salomonem, & ſucceſſores, niſi ſub conditione, quod cuſtodirent legem Domini, itaque videtur in Iechonia defeciſſe ſucceſſio naturalis promiſſionis ac benedictionis, & ius illud hæreditarium deuolutum eſſe ad lineam *Nathan* filij Dauid; & hæc videtur illa *commutatio Chriſti*, de qua pſalmo 88. quam propheta præuidit exprobrandam ab impetuis populo Dei videntibus extinctam in Iechonia ſtirpem Salomonis, perinde ac ſi fruſtra expectarent in ea Chriſtum, vt acutè notauit Poſſinus in Diallactico cap. 43. qui proinde putat mortuo Iechonia, & filio eius Aſire in Babylonia, ſucceſſiſſe *Salathielem* filium naturalem Neri, ſed appellari filium *Iechoniæ*, iure hæreditario benedictionis diuinæ deuoluto ad proximum de ſtirpe Nathan filij Dauid, ad quam tranſijt ſucceſſionis ius, & promiſſio diuina, quandoquidem Iechoniam & Aſir mortuos putat ſine liberis naturalibus. Itaque *Salathiel* dicitur filius *Iechoniæ*, ideſt ſuccedens in locum & defectum filiorum Iechoniæ; Sed hæc opinio noua, & ſine vlla neceſſitate inuecta videtur, immò violenter interpretans ſcripturam dicentem *Iechonias genuit Salathiel*, & tantum abeſt vt caruerit liberis alijs, vt l. 1. Paralip. cap. 3. nu. 17. nominentur eius filij octo, & nepotes duo, & plures pronepo-

nepo-

nepotes, ſic. *Filij Iechoniæ fuerunt Aſir, Salathiel, Melchiram, Phadaia, Senneter, & Iecemia, Sarra, Nadabia, de Phadaia orti ſunt Zorobabel, & Semei: Zorobabel genuit Moſolam, Hananiam, & Salomith ſororem eorum &c.* Vbi vides *Zorobabelem* filium *Phadaiæ*, longè diuerſum eſſe ab illo celebri *Zorobabele*, quem Salathielis filium facit ſcriptura non ſolum Matthæi 1. ſed 1. Eſdræ c. 3. et 5. et Aggæi c. 1. ac 2. non ſemel.

22 *Primò* itaque dico *Iechoniam Ioakimi* filium genuiſſe naturaliter *Salathielem*, et hunc *Zorobabelem* in Babylonia, nam eodem cap. 22. Ieremiæ de Iechonia dicitur n. 28. *Quare abiecti ſunt ipſe, et ſemen eius*: ergo ſupponitur habuiſſe, vel habiturum prolem ex ea ſcilicet vxore, quæ cum ipſo abducta eſt in Babyloniam, vt dicitur 4. Regum c. 24. nu. 15. ſiue genuerit aliquos in carcere, ſiue poſtquam eductus eſt à carcere ab Euilmerodach, vt habetur 4. Reg. c. 25. nu. 27. et Ieremiæ 52. nu. 31. Non dicitur ergo ſterilis, quia non habuerit liberos, ſed quia *abominabilis* fuit, et *abdicatus*, vt vertunt LXX. et Theodotio, hoc eſt quia nullus de filijs et poſteris eius ſucceſſit ei in regno, nam Sedecias, qui eius loco ſubſtitutus eſt à Nabuchodonoſore fuit eius patruus, et in hoc ipſo extinctum eſt regnum Iudæ; *Zorobabel* autem non fuit Rex, nec princeps abſolutus populi, ſed populariter præerat populo tanquam vnus, ſed præcipuus de optimatibus. Erat enim tunc regimen Hebræorum redactum ad Ariſtocratiam hieropoliticam, dominantibus Pontificibus, et optimatibus, et ideo dicitur 1. Eſdræ cap. 3. *Et accedentes ad Zorobabel, & ad principes patrum dixerunt eis* et c. 6. nu. 14. *Seniores autem Iudæorum ædificabant &c.* et c. 9. Eſdras de ſeipſo dicit: *Poſtquam autem hæc completa ſunt acceſſerunt ad me principes &c.* Erant itaque plures principantes, eſto inter illos eſſent velut Conſul, aut Dictator *Zorobabel*, vtpote de ſanguine regio, et Ieſu filius Ioſedech ſacerdos magnus, eratque Zorobabel dux à populo electus, non iure ſucceſſionis, quo ſenſu Aggæus cap. 1. et 2. *Zorobabel filium Salathiel ducem Iuda* appellat. Neque enim viuente Cyro, Cambyſe, Dario, alijſq; auſus eſſet quiſquam ſe regem Iudæorum, aut abſolutum principem appellare. Poſtea verò principatus declinauit ad pontifices, et licet alij ſacerdotes eſſent de tribu Leui, ſummum tamen Pontificatum etiam aliqui de tribu Iuda, immò et extranei, auctoritate Regum Græcorum obtinuerunt, donec Aſſamoneorum vnus diadema regium aſſumpſit. Quare poſt *Iechoniam* nullus de ſemine eius ſedit in ſolio regni temporalis in Iudæa; Nam nec Chriſtus fuit de ſemine Ioſeph, eſto Ioſeph fuerit de ſemine *Iechoniæ*, et præterea Chriſti regnum non fuit temporale, ſed ſpirituale, et æternum, ideoque fugit eos, qui volebant facere illum regem, et de ſe dixit *Regnum meum non eſt de hoc mundo*. Itaque ſummatim loquendo Iechonias *ſterilis* dictus eſt, quia nemo de ſemine eius ſucceſſit ei in regno temporali, ne Chriſtus quidem. Ita ſed breuius SS. Ambroſius l. 3. in c. 3. Lucæ, Hieronymus in c. 1. Matth. et 22. Ieremiæ, item Carthuſianus in c. 22. Ierem. Gloſſa ordinaria, Lyranus, Robertus, Hugo, et Cornelius à Lapide ibidem, Abulenſis in c. 1. Matth. q. 24. cum S. Thoma; Salmeron tom. 3. tract. 17. paragrapho; *Neque etiam*; Et Maldonatus in c. 1. Matth. Barradius tomo 1. lib. 5. cap. 18. Io. de Sylueira in Euangelia l. 1. c. 2. q. 33.

23 *Secundò* dico non eſſe improbabile *Salathielem*, & *Zorobabelem* de quibus Matthæus 1. eſſe eoſdem, de quibus Lucas 3. ita tamen vt *Neri* adoptauerit ſibi in filium *Salathielem*, vt vult Carthuſianus, & Lyranus in c. 3. Lucæ et Fſio Philo (quem ſequuntur Didacus Stella in c. 3. Lucæ, & Gagnæus in c. 1. Matth.) vel potius Annius Viterbienſis in Chronico Philonis dicat *Iechoniam* vocatum fuiſſe *Neri* à populo, ideſt lucernam meam, eo quod euocatus ab Euilmerodacho ea carcera tanquam lucerna Dauid, quæ videbatur extincta, illuxerit: ſed in Philone Annij ſunt alia quædam falſa, & contra ſcripturam, vt notat Barradius t. 1. l. 5. c. 29. & præterea à Neri ad Nathan incluſiuè Lucas numerat capita 20. at à Iechonia ſecundò ad Salomonem Matthæus numerat capita 14. & cum tribus regibus omiſſis 17. vnde apparet ex diuerſitate numeri, & nominum diuerſos fuiſſe. Porrò ſequendo opinionem Carthuſiani, & Lyrani, dicendum eſſet *Zorobabelem* nepotem naturalem *Iechoniæ*, & adoptiuum *Neri*; genuiſſe duos filios vnum *Abiud*, per quem Matthæus deducit genealogiam S. Ioſephi, alterum *Reſam*, per quem Lucas genus Ioſephi texit. Poſſet etiam dici, mortuo Ioakimo patre Iechoniæ iunioris, *Melchi* de ſtirpe *Nathan* duxiſſe viduam Ioakimi, & ex ea genuiſſe *Neri* fratrem vterinum Iechoniæ; et mortuo *Neri* abſque liberis, *Iechoniam* duxiſſe viduam eius, et ſuſcitaſſe ipſi ſemen, ita vt *Salatiel* fuerit naturalis filius *Iechoniæ*, ſed legalis ipſius *Neri*.

Tertiò dico nec improbabile eſſe *Salathielem*, et *Zorobabelem*, de quibus S. Matthæus loquitur, diuerſos eſſe ab ijs, quos S. Lucas c. 3. nominat; Tum quia non eſt inſolens diuerſas perſonas habere idem nomen, tum quia abſq; neceſſitate non videtur recurrendum ad filiationem adoptiuam: ſic ſentiunt Salmeron tom. 23. tr. 28. Barradius t. 1. l. 5. c. 30. Cornelius à Lapide in c. 3. Lucæ verſ. 27. cum Toleto, Peterio, et Franciſco Lucca, et Menochius in hiſtoria de vita Chriſti l. 1. c. 3. nu. 5. et reuera Patres antiqui ſupponunt omnes à S. Luca infra Danidem nominatos, eſſe de ſtirpe Nathan, at ea præcedenti opinione, qui ſunt infra Salathielem eſſent omnes de ſtirpe Salomonis.

De Mathat, & Leui, ideſt auo, & proauo S. Ioſephi.

24 IN aliquibus antiquis codicibus c. 3. Lucæ, quos vidit Africanus apud Euſebium l. 1. hiſt. Eccl. c. 7. et S. Ambroſius, omiſſo *Mathat*, et *Leui* ponitur *Melchi* pater ipſius *Heli*, Et ideo S. Gregorius Nazianzenus in carmine de Genealogia Chriſti cecinit;

Mathanus hac genuit Iacobum, Melchius Helim.

Damaſcenus autem 4. fidei c. 15. ponit *Leui* patrem ipſius *Melchi*, et *Melchium* patrem ipſius *Heli*, et S. Irenæus 3. contra hæreſes c. 33. in Luca computauit generationes 72. omiſſis *Cainano, Mathat, Leui &c.* Proinde P. Cordeſius in 3. animaduerſione ad S. Lucam, putauit per errorem inſitos fuiſſe à librarijs, vel neſcioquibus *Mathat*, et *Leui*. Cœterùm in textu ipſo SS. Ambroſij, et Hieronymi, ſicut et in alijs tàm Græcis, quàm Latinis vulgatæ editionis reperiuntur *Mathat*, et *Leui*, inter *Melchi*, et *Heli*, nec niſi his ſuppoſitis ſtant generationes 76. ab Adamo ad Chriſtum, et 43. à Dauid ad Chriſtum, quas enumerat S. Auguſtinus lib. 3. contra Fauſtum c. 4. et lib. 2. Quæſt. Euang. cap. 5. Stat ergo poſſeſſio pro Vulgata in tanta Codicum conſpiratione; et conciliari poſſunt hæc aut tranſpoſitione, aut potius duplicando nomen patris *Heli*, ita vt dictus ſit *Mathat*, et *Melchi*, vt putat Beda in c. 3. Lucæ.

De Iacobo, & Heli patribus S. Ioſephi.

25 CVm S. Matthæus dicat, *Mathan autem genuit Iacob, Iacob autem genuit Ioſeph virum Mariæ*; at S. Lucas cap. 13. dicat. *Et ipſe Ieſus erat incipiens, quaſi annorum triginta, vt putabatur, filius Ioſeph, qui fuit Heli, qui fuit Mathan*; Nec poſſit dici Iacob, & Heli eſſe ſynonyma, quia illorum patres, aui, proaui, &c. & numero, & nomine diuerſi ſunt apud hos Euangeliſtas; viſa eſt Iuliano Apoſtatæ contradictio vera, vnde illi occaſio calumniandi Euangelium. Ad apparentem hanc repugnantiam tollendam quatuor opiniones reperio.

26 *Prima* opinio fuit Africani in Epiſtola ad Ariſtidem, quam recitant, & ſequuntur Euſebius lib. 1. Hiſtor. Eccl. c. 7. Nicephorus lib. 1. Hiſt. cap. 11. & S. Damaſcenus Oratione 2. de Natiuitate B. MARIÆ; ſcribit verò Africanus, ſe ea traditione maiorum, & conſanguineorum Chriſti, accepiſſe *Iacobum*, & *Heli* fuiſſe de diuerſis patribus ortos, ſed de eadem matre nominata *Eſtha*, vel *Ieſcha*, & ideo *Iacobum*, & *Heli* fuiſſe fratres vterinos; ſed mortuo *Heli* ſine liberis, *Iacobum* duxiſſe vxorem ipſius, & ſuſcitaſſe ſemen fratri ſuo, de eadem tribu, et familia, nempe S. Ioſephum; ideoque *Heli* fuiſſe patrem legalem S. Ioſephi. Sed Africanus in quibuſdam Codicibus repererat patrem ipſius *Heli* nominari *Melchi* (omiſſis Mathat, et Leui) vt diximus num. 24. ideo *Eſthan* fecit vxorem prius *Mathani*, deinde *Melchi* eumque ſecutus Nazianzenus in Carmine de Genealogia Chriſti cecinit.

At

At quonam duplici patre fluxit Ioſeph?
Lex ea Moſis erat, ſi quem mors atra tuliſſet
Hebræa de gente ſatum, natiſque carentem,
Protinus, vt frater, vel ſanguinitate propinquus
Vxorem extincti capiens, cenſumque, domumque
Gigneret huic Sobolem, ne nulla prole relicta,
Obrueret totum tumulus cum corpore nomen.
Quare de Chriſto arcanum mihi tale repertum eſt.
Mathanus eximia Salomonis ſtirpe creatus
Eſthæ iunctus erat; quo cæca morte perempto,
Duxit eam Melchi, Nathanæo ſanguine cretus
Mathanus hac genuit Iacobum, Melchius Helim,
Horrida quem rapuit mors nulla prole relicta.
Ergo domum illius capit vxoremque ſuperſtes
Iacobus, frater tantum maternus, eique
Ioſephum genuit: Sic Ioſeph filius eius
Verus erat: tamen hunc tribuit lex optima fratri:
Atque ita Matthæus naturam ſcribere Chriſti
Inſtituens, veram ſeriem numerauit auorum,
At Lucas populi legem ritumque notauit
Concordant igitur, quare hos tu carpere noli.

Ante hunc S. Iuſtinus Martyr quæſt. 131. in ſolutione dixit: *In genealogia Lucæ ſolus Heli legitimus eſt Ioſephi pater, ab ipſo autem Heli, vſque ad Nathan, omnes ordine recenſiti ſunt naturales filij eorum quibus ſubiunguntur.* Et q. 132. docet licuiſſe ducere vxorem fratris ſine liberis defuncti, etiam ſi ſuã propriam frater ſuperſtes haberet vxorem. Et S. Hieronymus in c. 1. Matth. Africanum ſecutus: *Hunc locum obiecit nobis Iulianus Auguſtus de diſſonantia Euangeliſtarum: cur Euangeliſta Matthæus, Ioſeph dixit filium Iacob, & Lucas eum filium appellauit Heli, non intelligens conſuetudinem ſcripturarum; quod alter ſecundùm legem ei pater ſit. Scimus enim hoc per Moſen Deo iubente præceptum, vt ſi frater, aut propinquus, abſque liberis mortuus fuerit, alius accipiat vxorem ad ſuſcitandum ſemen fratris, vel propinqui ſui. Super hoc & Africanus temporum ſcriptor, & Euſebius Cæſarienſis in libris de diſſonantia Euangeliorum diſputarunt.* Nec aliter S. Hilarius can. 1. in Matthæum: ſed et S. Auguſtinus lib. 2. de Conſenſu Euangeliſt. cap. 3. probabilius putat *Iacobum* naturaliter genuiſſe Ioſephum, *Heli* autem illum aut adoptaſse, aut ipſi ſuſcitatum a Iacobo fratre; ad id enim non fuiſse neceſse, vt filio nato imponeretur nomen defuncti ſine liberis, ſed ſufficere, vt diceretur eius filius, docet lib. 2. Retractationum cap. 12. Quamuis oppoſitum dixiſset lib. 2. Quæſt. Euangelic. q. 5. vt diximus c. 17. nu. 10. Denique S. Anſelmus, et Beda in cap. 1. Matth. Titus Boſtr. Carthuſianus, et D. Bonauentura in cap. 3. Lucæ. Et D. Thom. 3. p. q. 31. à 3. planè cum Africano ſoluunt hanc quæſtionem, et Eucherius q. 3. in Matth. ſicut, et Theophylactus, et Euthymius in Lucam; Lyranus in cap. 1. Matth. et hos ſecuti Salmeron tomo 3. tract. 28. Baronius in Apparatu ad Annales, Maldonatus in c. 1. Matth. Barradius tomo 1. lib. 5. cap. 30. Toletus in cap. 3. Lucæ, Vaſquez tomo 2. in 3. p. diſp. 127. cap. 4 Io. de Sylueira in Euangelia lib. 1. cap. 2. q. 44. conſtat igitur hanc eſse communem ferè Patrum, et Doctorum antiquorum, et recentium; nec obſtat quod Africanus in illa epiſtola addit non habere ſe hoc in Scriptura Canonica, non addit ſe *accepiſſe ex traditione à propinquis Saluatoris ſecundùm carnem.*

27 *Secunda* opinio fuit S. Ambroſij in Lucam c. 3. lib. 3. qui et ipſe tanquam traditum refert ſic: *Heli fratre ſine liberis deſcendente, copulatus eſt fratris vxori, & generauit filium Ioſeph, qui iuxta legem Iacobi filius dicitur, quoniam ſemen fratris defuncti frater iuſſu legis veteris ſeriem ſuſcitabat.* Itaque *Heli* naturalem, *Iacobum* verò legalem patrem Ioſephi arbitratus eſt; quod ipſum nonnullos ſentiſse meminit S. Auguſtinus in quæſt. noui teſtamenti q. 56. et non paucos Sectarios refert Maldonatus; Poſſinus quoque in Diallactico Genealogiæ Chriſti à cap. 49. ad 51. contendit *Heli* fuiſse potiùs naturalem patrem; et *Iacobum* legalem: *Primò* quia Vterini fratres ex Rabbi Moſe Ben Maimon non habentur loco fratrum, ſed hoc leue eſt, nam ſi ſufficiebat propinquum eſse, multo magis eſse fratrem ex parte matris. *Secundò*, quia S. Lucas non nominauit *Obedi* patrem legalem, qui fuit *Mahalun*, ſed naturalem, qui fuit *Booz*, ita nec hoc loco videtur nominaſse Ioſephi patrem legalem, ſed naturalem; ſed reſpondetur hoc loco fuiſse peculiarem cauſam, viderat enim à S. Matthæo deductam genealogiam Ioſephi naturalem per *Salomonem*, eiuſq; deſcendentem *Iacobum*, cum ergo alterum naturalem vellet per *Nathan*, & *Heli* deducere, debuit aſſignare legalem, neque enim duo naturales patres eiuſdem eſse poterant. *Tertiò* ait S. Matthæum Hebraicè, et Hebræis ſcribentem, qui legem de ſuſcitando ſemine fratri norant, congruentiùs propoſuiſse patrem legalem, quàm Lucam, qui Græcè, et Græcis, ac Gentilibus ſcripſit Euangelium, eam legem ignorantibus. Sed reſpondetur neutrum Euangeliſtarum debuiſse deſerere veritatem, quare ſi aliunde ex tabulis genealogicis, vel, vt Africanus ex conſanguineis Domini, didicerant *Iacobum* fuiſse naturalem patrem Ioſephi, ſic referre debebant, cum gentilibus nota eſset filiatio adoptiua ſimilis Legali Hebraicæ, nec eſset difficile Græcis, qui habitabant in Iudæa noſse legem illam Moyſis, et ipſe Titus Boſtrenus in Lucam quamuis aduertat Lucam Græcis, Matthæum Hebræis potiſſimum ſcripſiſse, nihilominus in Luca agnoſcit *Heli legalem patrem.*

28 *Tertia* opinio fuit Ianſenij in Concordia cap. 14. Io. Lucidi lib. 2. de temp. Hebr. c. 14. & lib. 1. de emend. temp. cap. 1. Galatini lib. 7. c. 12. Annij in comm. Philonis lib. 2. Genebrardi in Chron. Soti in 4. ſent. diſt. 30. q. 2. Cani l. 11. de locis c. 5. Caniſij lib. 1. de Deipara c. 4. Barradij tom. 1. lib. 5. cap. 30. paragr. *Aliter*: Driedonis 3. de dogm. cap. 5. p. 4. Alphonſi Villegas in Vita Deiparæ cap. 2. Cornelij à Lapide in cap. 3. Lucæ verſu 23. Suarez 3. p. q. 27. diſput. 2. ſect. 3. qui citat Driedonem, Palatium, Gagneum, Tirini tomo 1. in Sacram Scripturam cap. 46. Tab. 4. Menochij in Hiſtoria de Vita Chriſti lib. 1. c. 3. nu. 5. Alph. à Caſtro in Hiſt. B. V. Auguſtini Bernal de Incarnat. diſp. 61. ſect. 1. parag. 3. nu. 15. Perez de Incar. diſp. 36. ſect. 1. nù. 6. Martinon de Incarn. diſp. 15. ſect. 3. & pro hac Caniſius affert ſectarios Bullengerum, & Brentium; Videlicet *Iacobum* naturalem patrem fuiſſe S. Ioſephi, *Heli* autem non patrem, ſed Socerum, quia S. Ioſeph duxerit filiam *Heli*, ideſt MARIAM Virginem; Soceros enim dici etiam patres, & generos filios, idemque eſſe nomen *Ioakim*, & *Eliakim*, vt patet ex 4. Reg. c. 23. num. 24 & 2. Paralip. 36. nu. 4. & Iudith 4. nu. 11. & c. 15. n. 9. per apocopen *Eliakim* idem, & *Heli*, ſicut idem ſunt *Hieruſalem*, & *Salem*; item *Idumæa*, & *Duma*. Addunt quidam, vt Cano, Tirinus, & Menochius clauſulam illam: *vt putabatur filius Ioſeph*, parentheſi ſeiungendam, & illam *qui fuit Heli* referri poſſe ad Chriſtum ipſum, tanquam nepotem Heli; Poſtremò, hoc ipſo, quod S. Lucas addit illud, *vt putabatur*, declarare voluiſse ſe non deſcribere genealogiam Chriſti naturalem per Ioſephum, ſed per Virginem MARIAM, ſi enim eam per Ioſeph deſcripſiſſet, neuter Euangeliſtarum oſtendiſſet Chriſtum eſſe ex ſemine Dauid ſecundùm carnem; congruum igitur eſſe, vt Matthæus per Ioſeph, Lucas per MARIAM filiam *Heli*, ideſt *Ioakimi* genus Chriſti deſcripſerint.

29 Sed his argumentis non euincitur neceſſitas vlla, aut probabilior cauſa recedendi à ſententia communi Patrum, & plurimorum Doctorum num. 26. expoſita: Nam licet vterque Euangeliſta deſcripſerit Chriſti Genealogiam per Ioſeph, vt patrem pluſquam legalem, & adoptiuum, ideſt patrem matrimonialem, indirectè tamen, ſed principaliter intenderunt deſcribere illam per MARIAM, de qua carnem ſumpſit Chriſtus, ſciebant enim conſtare ſuo tempore illam vnicam fuiſſe filiam patris ſui, & hæreditariam, nec dubitari poſſe, quin ipſa, & S. Ioſeph ſeruaſſent legem de nubendo intra eandem tribum, & familiam. Non eſt autem conſuetum in Scriptura Sacra Socerum appellari patrem, nec in tertia perſona hiſtoricus id feciſſet, vt bene aduertit Salmeron, eſto Noemi appellarit filiam Ruth, quæ erat eius nurus: nam & Abraham diuiti Epuloni dixit, *fili recordare &c.* Et illud *qui fuit Heli*, cum violentia detorquetur à Ioſepho, & applicatur Chriſto; Nec *Ioachim*, ſiue Hebraicam, ſiue Græcam radicem conſideres, poteſt per abbreuiationem dici *Heli*, vt doctè probat Vaſquez tom. 2. ad 3. part. diſp. 127. cap. 4. à num. 40. qui tàm fusè, & ſolidè refutat hoc, et figmenta, ac reuelationes Rabbinorum à Galatino adducta, et argumenta Hotiandri, vt non ſit nobis neceſse plura addere, et conſultius ſit illú legere, quam huc tranſcribere, cum liber ſit obuius.

30 *Quarta* opinio eſt Petri Poſſini in Diallactico Genealo-

nealogiæ Chriſti cap. 58. et 59. pro qua ex parte adducit auctorem Elucidarij tract. 13. c. 1. Et Io. Beſſonum ſuper Cantica; et primò quidem conatur ſuadere *Iacobum* non fuiſſe naturalem patrem S. Ioſephi tribus argumentis, quæ iam refutauimus num. 27. Deinde ait *Heli* genuiſse naturaliter duos filios, ex vidua *Iacobi* fratris defuncti, videlicet *S. Ioſephum* primogenitum, et *S. Ioachimum*, qui duxit S. Annam; mortuis autem SS. Ioachimo, et Anna ſine maſculis, S. Ioſephum tanquam patruum non ſolum ſuſcepiſse in cuſtodiam eorum filiam MARIAM, et ſuam neptem, ſed debuiſse illam ducere in vxorem, tanquam proximiorem vi legis, de qua dictum eſt capite præcedenti num. 8. et 9. hic relegenda, nec obſtitiſse votum virginitatis: poterat enim vterque coniugum perſuadere alteri, abſtinentiam à petendo debito coniugali, vt multi alij facere poſtea. Confirmat P. Poſſinus SS. Ioſephum, et Ioachimum fratres, ex communi, et gentilitio cognomine patris, et aui; nam S. Io. Damaſcenus lib. 4. fidei Orth. c. 15. refert S. Ioachimi patrem dictum fuiſse *Bar Pantherem*; auum autem *Pantherem*, at S. Epiphanius hæreſi 78. patrem S. Ioſephi cognominatum quoque *Pantherem*: et inde forte occaſio fuit, vt habet Origenes lib. 1. contra Celſum, quibuſdam blaſphemandi Chriſtum non ex Spiritu Sancto natum, ſed ea *Panthere* quodam, ideſt de familia *Pantherum*. His poſitis concludit Poſsinus optimè explicari quomodo vterque Euangeliſta texuerit Chriſti Genealogiam, non ſolùm per Ioſeph, ſed etiam per MARIAM; omnes enim maiores Ioſephi, fuiſse quoque maiores MARIÆ.

31 Veruntamen hæc opinio ingenioſè excogitata, non habet ſufficiens fundamentum in hiſtoria antiqua, et ſine vlla neceſsitate recedit à tam multis Patribus, ac Doctoribus adductis num. 25. pro prima opinione. Quod enim de *Panthere* ait S. Epiphanius, non eſt ſufficiens ad fundandam hanc opinionem, verba enim Epiphanij hæreſi 78. ſunt. *Hic equidem Ioſeph frater fuit Cleophæ, erat autem filius Iacobi, qui Panther cognominabatur, hi ambo, ideſt Ioſeph, et Clephas, à Panthere appellato gignuntur.* Ergo agnouit Iacobum pro patre naturali Ioſephi, et Cleophæ, nec tacuiſſet Ioachimum, ſi et hic fuiſset frater Ioſephi; ex eo autem quod auus S. Ioachimi Panther, et pater Barpanter dicti ſint, ſequitur quidem Sanctos Ioſephum, et Ioachimum fuiſse de eodem gentilitio ſtemmate Pantherum, ſed non ſequitur fuiſse fratres. Quanquam reliqua hiſtoria Epiphanij de S. Ioſepho non eſt recepta, vbi dicit S. Ioſephum ante coniugium cum MARIA ſuſcepiſse ex alia vxore ſex liberos, et ea defuncta nupſiſse MARIÆ Virgini annos agentem 80. et vltra.

32 Concludo igitur inter prædictas quatuor opiniones, *Primam* pro veriore eligendam eſse, vtpote alijs præſtantiorem antiquitate, numero, et qualitate Patrum Doctorumque, nec vllis argumentis probabilioribus refutabilem. Si quis tamen vnico intuitu velit conſpicere has quatuor opiniones; Ecce ſynopſim earum.

Opinio ponit S. Ioſephum filium.

I. Naturalem *Iacobi*; legalem ipſius *Heli*.
II. Naturalem ipſius *Heli*, legalem *Iacobi*.
III. Naturalem *Iacobi* Generum *Heli*, ſeu *Ioachimi* Patris B. V.
IV. Legalem *Iacobi*, Naturalem ipſius *Heli*, et fratrem S. Ioachimi.

CAPVT XIX.

De reliquis conſanguineis S. Ioſephi, & Deiparæ Virginis MARIAE, ac IESV Chriſti Domini Noſtri.

De Virginitate perpetua S. Ioſephi.

1 IN Euangelio non ſemel quidam appellantur fratres Domini, & quædam ſorores, vt Matthæi 13. nu. 55. & Marci 7. nu. 3. Vnde quidam putarunt hos filios fuiſſe S. Ioſephi ex vxore alia diſtincta à MARIA Virgine (pudet enim referre impudentiſſimos hæreticos, qui auſi ſunt eos ex Deiparæ copula cum S. Ioſepho natos aſſerere) immò id inſeruerunt cuidam Euangelio Petri, aut Iacobi, quo decepti ſunt aliqui etiam Sancti viri; ait enim Origenes in cap. 13. Matth. *Fratres autem Ieſu putabant nonnulli eſſe ex traditione Hebræorum ſumpta occaſione ex Euangelio, quod titulum habet: iuxta Petrum, aut ex libro Iacobi filios Ioſeph, ex priore vxore, quæ cohabitauerat ipſi, antequam duceret MARIAM:* Et ſic intellexit Euangelium Matthæi, & Marci S. Epiphanius hæreſi 78. dicens. *Habuit autem hic Ioſeph primam ſuam vxorem ex tribu Iuda, & peperit hæc ipſi liberos numero ſex, quatuor maſculos duas fœmellas, vt Euangelia Marci, & Ioannis declarauerunt.* Hos autem dicit fuiſſe *Iacobum Obliam*, ſeu *Iuſtum* eius primogenitum, qui primus fuit Epiſcopus Hieroſolymis, & quem Apoſtolus appellat fratrem Domini, additque genitum à Ioſepho agente annum circiter 40. deinde *Ioſe*, & poſtea *Symeonem*, inde *Iudam*, & duas filias *Mariam*, & *Salomen*; & mortua vxore duxiſſe MARIAM Virginem cum ageret annum 80. et vltra, ſed ante ipſum S. Hippolytus apud Nicephorum lib. 2. hiſt. c. 3. dixerat Ioſephum ex vxore ſua *Salome* genuiſse *Iacobum*, *Simeonem*, *Iudam*, & *Ioſephum*, & duas fœminas *Eſther*, & *Thamar*, & eiuſdem opinionis videntur fuiſse Nyſsenus homil. de Reſur. Chriſti orat. 2. Chryſoſtom. homil de Annunciat. Theophylactus in Matth. c. 7. Euthymius in Matth. c. 2. ex Latinis autem Hilarius can. 1. in Matth. et Ambroſius in Epiſt. ad Galatas cap. 1.

2 Sed audiendus S. Hieronymus in cap. 12. *Quidam*, inquit, *fratres Domini de alia vxore Ioſeph filios ſuſpicantur, ſequentes deliramenta Apochryphorum, & à quadam Eſcha muliercula confingentes; Nos autem, ſicut in libro, quem contra Heluidium ſcripſimus, continetur, fratres Domini non filios Ioſephi, ſed conſobrinos Saluatoris, Mariæ liberos intelligimus materteræ Domini, quæ eſſe dicitur mater Iacobi minoris, & Ioſeph, & Iudæ, quos in alio loco Euangelij fratres Domini legimus appellatos. Fratres autem conſobrinos dici, omnis ſcriptura demonſtrat.* Idem verò aduerſus Heluidium deteſtabilem hæreſiarcham ait. *Tu dicis MARIAM Virginem non permanſiſſe: Ego mihi plus vindico, etiam ipſum Ioſeph virginem fuiſſe per Mariam, vt ex virginali coniugio, virgo filius naſceretur.* Conſonat S. Auguſtinus Serm. 14. in Natiu. Domini dicens: *Habe Ioſeph cum Maria coniuge tua communem Virginitatem membrorum, quia de Virginis membris virtus naſcitur Angelorum*, & paulo inferius: *Gaude itaque Ioſeph nimiumque congaude Virginitati Mariæ, qui ſolus meruiſti virginalem affectum poſſidere coniugis; quia per meritum virginitatis, ita ſeparatus, & à concubitu vxoris, vt pater dicaris Saluatoris.* Concinitq; Theodoretus in c. 1. Epiſt. ad Galatas, quatenus ſcribit: *Appellatur quidem Iacobus frater Domini, ſed non erat natura, nec Ioſephi filius, vt quidam putarunt ex priori matrimonio natus, ſed erat Cleophæ quidem filius; Domini autem Conſobrinus.* Pſeudoeuangelia porrò ſiue Petri, ſiue Iacobi à Seleucio Manichæo conficta teſtis eſt Innocentius Papa Epiſt. 3. ad Exuperium; & ideo Gelaſius in Concilio Romano tit. de Apocryphis ſanxit hæc. *Euangelium nomine Petri Apocryphum, Euangelium nomine Iacobi minoris apocryphum.* Poſt quos B. Petrus Damianus Epiſt. 11. c. 4. ad Nicol. Pontif. c. 4. fidenter dicit Eccleſiæ fidem

in eo

in eo eſſe, vt non modo Deipara, verum etiam putatiuus Chriſti pater, ac nutritius virgo habeatur. Et Epiſt. 6. dixerat. *Redemptor noſter tantopere dilexit floridi pudoris integritatem, vt non modo de virgineo vtero naſceretur, ſed etiam à virgineo nutritio tractaretur.* Idem indicat S. Bernardus Sermone 2. ſuper Miſſus eſt prope finem, Clarè Beda in c. 3. Rupertus l. 1. de gloria, & honore filij hominis, Hugo Victorinus q. 8. in Epiſt. ad Galat. D. Thom. lect. 5. in Epiſt. ad Galat. nec pauci Scholaſtici in 4. d. 30. vt Paludan. q. 2. art. 2. Maior q. 4. ibiq. D. Thomas ait Ioſephum cum Maria virginitatem vouiſſe: Gerſon ſerm. 2. de Natiuit. Mariæ conſid. 3. Lipomanus in vita S. Ioſephi, Abulenſis q. 33. in c. 1. Matth. Salmeron tom. 3. tr. 30. & tom. 15. diſp. 25. Caniſius l. 2. de Deipara c. 13. Baronius in apparatu ad Annales, citans Bedam, & Albinum Flaccum, Suarez tomo 2. in 3. part. diſp. 5. ſect. 4. Et Io. de Sylueira in Euangelia l. 1. c. 10. q. 3. Cornelius à Lapide in c. 1. Matth. verſu 16. Salianus anno Mundi 4051. num. 27. Et ſanè vt argumentatur S. Thomas, ſi Chriſtus Matrem ſuam Virginem Virgini Ioanni commendauit, æquè congruum fuit, vt eam prius Ioſepho virgini cuſtodiendam dederit, & præuenerit matris ſuæ deſiderium de non nubendo niſi ſponſo, qui & fuiſſet antea virgo, & poſtea ſecum in eodem propoſito permaneret. Neque enim redigendi ſunt hi duo Sacratiſſimi coniuges in claſſem ordinariam, nec ſterilitatis notam timuiſſe dicendi ſunt, & proinde à Virginitatis propoſito abſtinuiſſe, quos Deus in horizonte legis gratiæ elegerat, vt vexillum virginitatis, velut anteſignani præferrent tam multis, non ſolùm virginibus citra matrimonium, ſed etiam in matrimonio futuris in Eccleſia. Sic *Ieſus corona virginum paſcebat inter lilia*, vt canit Eccleſia.

3 An verò S. Ioſeph, & quando emiſerit votum de virginitate quæri ſolet, ſed credibilius eſt, tunc votum virginitatis, hactenus abſque voto expreſſo, ſeruatæ emiſiſſe, quando agnouit Mariam illud antea nuncupaſſe, id enim ante deſponſationem nouiſſe, vt ipſa Virgo S. Brigittæ reuelauit lib. 7. c. 25. dicens. *Veruntamen pro certiſſimo ſcire debes, quod Ioſeph antequam deſponſauit me, intellexit in Spiritu Sancto, me vouiſſe virginitatem meo Deo.* Eum autem voto Mariæ cognito conſenſiſſe, et emiſiſſe ſimile votum ſentiunt Scholaſtici in 4. d. 30. & ſpecialiter D. Bonauentura q. 2. Scotus q. 2. Richardus art. 2. q. 1. Maior q. 4. Henricus quodlib. 9. q. 11. Hugo Victorin. de perpetua Virginitate Mariæ c. 1. Conſaluus Durantus in notis ad Reuelat. S. Brigittæ, Suarez tom. 2. in 3. p. d. 5. ſect. 4. Caniſius l. 2. de Deipara c. 13. Ex quibus hoc, & præcedenti numero dictis ſequitur nomine fratrum Domini, non intelligi filios S. Ioſeph, ſed alio modo ei cognatos.

De vero Matrimonio inter MARIAM ſemper Virginem, & Ioſephum.

4 CErtum eſt de fide S. Ioſephum, non ſolum ſponſum, ſed etiam *Virum*, & coniugem fuiſſe Mariæ ſemper Virginis, atque adeo verum, & proprium fuiſſe illorum matrimonium; cùm nulla hic ſit neceſſitas recedendi à proprietate verborum, & obuio ſenſu literali Sacræ Scripturæ, & Matthæi 1. ſcriptum ſit. *Iacob autem genuit Ioſeph virum Mariæ*, & verſu 18. *Cum eſſet deſponſata mater eius Maria Ioſeph*, & verſ. 19. *Ioſeph autem vir eius*, & verſ. 20. *Ioſeph filij Dauid noli timere accipere Mariã coniugem tuam*, et verſ. 24. *Et accepit coniugem ſuam*, et Lucæ 1. narratur Angelus Gabriel miſſus *ad Virginem deſponſatam virò, cui nomen erat Ioſeph de Domo Dauid, & nomen Virginis Maria*, et c. 2. *Aſcendit autem et Ioſeph etc. cum Maria deſponſata ſibi vxore prægnante.* Huc ſpectat illud Matthæi: *Antequam conuenirent*, quod ſupponit ius conueniendi ob vinculum coniugale, & illud. *Voluit occultè dimittere illam:* nam, vt ait S. Ambroſius l. 2. in c. 1. Lucæ: *Quam nemo accepit, nemo dimiſit, & ideo qui volebat dimittere, fatebatur acceptam.* Atq; adeo non obſtante antecedenti voto virginitatis à Maria emiſſo, verum contraxiſſe matrimonium cum Ioſepho ſenſere S. Ambroſius ſupra, Origenes homil. 6. in Lucam, S. Baſilius homil. 25. de humana Chriſti generatione; S. Hieronymus in c. 1. Matthæi, S. Auguſtinus lib. de nuptijs, & Concupiſc. c. 2. & l. 2. de Conſenſu Euangel. c. 1. Hugo Victorinus libro de Virginit. Mariæ; Scholaſtici in 4. diſt. 29. & 30. S. Thomas 3. p. q. 29. art. 2. Abulenſis in c. 1. Matth. q. 30. & 32. Salmeron tomo 3. tract. 29. Caniſius lib. 2. de Deipara cap. 11. & 12. Barradius tomo 1. l. 6. c. 7. Suarez tomo 2. in 3. part. diſp. 7. Conſaluus Durantus in notis ad reuelationes S. Brigittæ l. 7. c. 25. Menochius in hiſtoria vitæ Chriſti c. 3. Io. de Sylueira l. 1. in Euangel. c. 10. q. 1. Salianus Anno Mundi 4051. nu. 19. Paulus à S. Catharina in Victricis Mariæ Epinicijs lib. 2. c. 2. ſect. 1.

5 Ad hanc veritatem pernoſcendam, & ſoluendas obiectiones ſupponendum eſt primò Deiparam Virginem in voto virginitatis emittendo habuiſſe implicitam conditionem obediendi Deo, ſi aliter ipſe præciperet, cum vota nec teneant, nec placeant, niſi quatenus acceptantur à Deo, & hoc ipſum indicant verba illa. *Quomodo fiet iſtud quoniam virum non cognoſco?* non dixit enim, *Nullo modo fiet iſtud*, ſed requiſiuit an id faciendum eſſet, ſalua ſua virginitate, quam Deo vouerat; parata vtique obedire Deo; ſi ei fuiſſet imperatum, vt cognoſceret virum. *Secundò* ſupponendum eſt cum cõmuni Doctorum B. Virginem quando à Sacerdotibus templi deſponſandam ſe Ioſepho nouit, ex reuelatione Diuina, & inſtinctu Spiritus Sancti acceptaſſe deſponſationem, cum certitudine nunquam ſe ad carnalem copulam peruenturam, ſed Ioſephum conſenſurum ipſius perpetuæ virginitati, vt in primis poſt Hugonem S. Thomas ſupra art. 1. ad primum, alijq; Scholaſtici; ſicut ſimili ſpe S. Cæcilia nupſit Valeriano; Hæc autem præſcientia, & ſpes non repugnauit immò ſtare potuit cum voluntate tradendi ius coniugi in corpus ſuum, quo ſciebat ipſum nunquam vſurum, & cum voto nunquam petendi ab eo debitum coniugale: ſicut ex Bulla Gregorij XIII. quæ incipit. *Aſcendente Domino*, conſtat ſtare verum Dominium in Religioſis Societatis IESV, nondum profeſſis, cum vero voto ſimplici paupertatis quoad vſum, ideſt cum voto non vtendi iure illo abſque licentia ſuperioris. Poſita itaque tali reuelatione, & præcognitione potuit B. Virgo conſentire in verum matrimonium, non ſolum abſque vllo deſiderio copulæ carnalis, ſed etiam abſque vlla illius intentione actuali, & expreſſa ſiue abſoluta, ſiue conditionata ſuſpendendo omnem actualem conſenſum etiam conditionatum, ideſt ſub conditione quod coniux debitum peteret, nam ex vna parte fruſtra erat talis conſenſus, cum certò ſciret nunquam ad id deueniendum eſſe, & ex altera parte diminuiſſet perfectiſſimum votum virginitatis. Sunt enim valde diſtincti duo hi actus: *Volo, vt habeas ius coniugale in corpus meum.* & hic: *Volo vt vtaris iure coniugali, ſi volueris eo vti:* nec ſunt formaliter, aut æquiualenter idem, ſed habent diuerſa obiecta, vnus ius vtendi, alter vſum ipſum; Multò verò magis poteſt ſtare prior actus cum actuali propoſito vitandi omnem actualem copulam, aut occaſionem illius, & cum deſiderio ne alter petat. Quod autem in actu tradendi ius coniugale alteri includatur conditionalis intentio reddendi debitum, ſi ab altero coniuge petatur, non eſt propriè velle, nec repugnat perfectiſſimo voto virginitatis. An autem ſalua ſubſtantia matrimonij potuerit B. V. ante ſponſalia, vel in ipſis paciſci mutuo de non petendo vnquam debito, affirmant Carthuſianus in vita Chriſti p. 1. c. 3. Paludanus in 4. ad 30. q. 2. Gerſon ſermon. de Natiu. B. Mariæ, & Abulenſis in c. 30. Numeror. q. 32. Nam illa conditio non perimit omnem effectum matrimonij, quia in vtroq; manet ius ne alter contrahere poſſit matrimonium cum alia perſona; & ſi alter violet tale pactum petendo debitum, peccabit contra iuſtitiam, non erit tamen fornicarius, nec filij illegitimi. Reuera enim diſtincti ſunt ſpecie hi duo contractus, nec videntur incompoſſibiles; Nihilominus S. Thomas & plures cum eo cenſent eſſe contra naturam matrimonij. Quidquid ſit de hoc, in caſu noſtro non fuit opus tali conditione, ſed ſuffecit reuelatio præcedens, nec niſi poſt contractum matrimonium B. Virgo manifeſtauit S. Ioſepho votum ſuum, ſtatimq; ipſe conſenſit, emiſſo etiam voto ſimili; Quid ni enim conſentiret caſtiſſimus ex ſe Ioſeph, & ad id electus, & adiutus à Deo longè maiori gratia, quàm alij coniuges, qui poſt contractum matrimonium ſeruarunt mutuò caſtitatem; vt *SS. Chryſantes*, et *Daria*; *Cæcilia*, et *Valerianus*; item *Amon Ægyptius*, *Iulianus*, et *Baſilliſſa*

Martyres, *Henricus* Imperator, et *Chunegundis*, et *Eduardus* Britannorum Rex eiuſque vxor *Editha*; item cum ſuis vxoribus *Eduardus* III. Anglorum Rex, *Vandeſilius* Comes Palatinus; *Theophanes*, et *Emericus* Pannonius Stephani Regis filius; *Alphonſus* Aragoniæ Rex cognomento *Caſtus*; Et *Eghardus*, cum *Katharina* filia S. Brigitæ; ac demum Comes *Elzearius* cum Delphina, voto inſuper in Eccleſia Maſſiliæ de hoc nuncupato. Immò credibile eſt S. Ioſephum valde lætatum eſſe, ſibi obtigiſſe Sponſam talem, cum qua ſeruare poſſet perpetuam virginitatem, et impletum eſſe illud Iſaiæ 62. *Habitabit iuuenis cum virgine &c. & gaudebit ſponſus ſuper ſponſam.*

6 Iam ſi ad ſubſtantiam matrimonij rati ſufficit merus conſenſus tradendi ius ſui corporis alteri coniugi, iuxta illud 1. ad Corinth. 7. *Mulier ſui corporis poteſtatem non habet, ſed vir &c.* nec requiritur actualis conſenſus, ne conditionatus quidem in copulam; multo minus requiritur copula ipſa, eſto hæc requiratur, ad matrimonium conſummatum, qui effectus non eſt de eſſentia Matrimonij rati: aſſerente S. Ambroſio l. 2. in c. 1. Lucæ: *Non enim virginitatis ereptio, ſed coniugij teſtificatio, nuptiarum celebratio declaratur*, et lib. de inſtitut. Virginis c. 6. *Non enim defloratio virginitatis facit coniugium, ſed pactio coniugalis.* Et S. Auguſtinus l. 1. de nuptijs, et concupiſc. c. 11. inquit. *Non fallaciter dictum eſt ab Angelo ad Ioſeph: noli timere accipere Mariam coniugem tuam. Coniux vocatur ex prima fide deſponſationis, quam concubitu nec cognouerat, nec fuerat cogniturus* etc. Et l. 2. de Conſenſu Euangeliſtarum c. 1. *Hoc exemplo magnificè fidelibus inſinuatur coniugibus etiam ſeruata pari conſenſu continentia, poſſe permanere vocariq; coniugium, non permixto corporis ſexu ſed cuſtodito mentis affectu.* Præterea l. 1. de nuptijs et concupiſcentia definiuerat impleri matrimonium tribus hiſce, *Prole, Fide, Sacramento*, & de prole, ac fide nemo dubitat, eſto proles illa ſit nata illis ex Spiritu Sancto. Sacramentum autem Matrimonij nondum fuerat inſtitutum, ſed eminenter illud continuit hoc matrimonium; & licet non fuerit figura ſpiritualis matrimonij inter Chriſtum, & Eccleſiam, ſicut fuit coniugium Adam, & Euæ, quia Ioſeph, & Maria non fuere duo in carne vna, tamen ſpiritualis connubij Sacramentum, aut myſterium repræſentarunt, de quo Apoſtolus 2. Cor. 11. dicens, *Deſpondi enim vos vni viro virginem caſtam exhibere Chriſto.* Denique S. Auguſtinus, l. 1. de nupt. & conc. c. 11. *Abſit vt inter illos vinculum coniugale rumpatur, imò firmius erit, quo magis ea pacta ſecum inierint, quæ charius concordiuſque ſeruanda ſunt, non voluptuarijs corporũ nexibus, ſed voluntarijs affectibus animorum:* Egregiè Hugo Victorinus lib. de Virginitate Beatæ MARIÆ. *De incorrupta virginitate Matris Domini hoc fides piè, & pietas fideliter confitetur, quod eius perfectionem nullo modo imminuit coniugalis conſenſus, quemadmodum caſtitatem illius non violauit conceptus, nec integritatem abſtulit partus.* Et paulò poſt ratione demonſtrat inquiens: *Quid enim eſt coniugium niſi legitima ſocietas inter virum, & fœminam, in qua ex pari conſenſu vterque ſemetipſum debet alteri*, & paucis interiectis: *Eſt adhuc alius conſenſus, ſed carnalis commercij ab inuicem exigendi atque reddendi, ſimilem inter virum ac mulierem pactionem conſtituens, comes non effector coniugij, officium, & non vinculum.* De hoc autem ſecundo debito ſubiungit. *Huius debiti neceſſitas illos coniugatos ſibi ad inuicem non ſubijcit, in quibus dum coniugium contraheretur, huius aperta conſenſus non præceſſit*, & inhærens S. Auguſtino pergit: *Nec tamen hoc officio ceſſante veritatem, ſeu virtutem coniugij ceſſare credendum eſt, imò potius tanto verius, ac ſanctius coniugium eſſe, quod in ſolo charitatis vinculo, & non in concupiſcentia carnis, libidinis ardore fundatũ eſt*; Et cœtera digniſſima lectu. Poſtremo Matrimonium ratum conſenſu non copula perfici definitum eſt in cap. *ſufficit* 27. q. Et in Concilio Florent. ab Eugenio IV.

7 Neque obſtat dictum S. Auguſtini ſupra de Nupt. & Concupiſc. *Vouentibus virginitatem non ſolum nubere ſed velle nubere damnabile eſt.* Nam Deipara non voluit nubere ſponte, & antecedenter ad reuelationem diuinitus habitam de obtemperando Sacerdotibus cum prænotione virginitatis inuiolatæ perpetuò futuræ. Reliqui Patres aut Auctores, qui S. Ioſephum pro mero cuſtode videntur agnoſcere, aut eius nuptias, aut mariti nomen negare, intelligendi ſunt de *Matrimonio conſummato*; toti enim ſunt in amouenda omni ſuſpicione copulæ carnalis, & vt fit in alijs controuerſijs, ita in hanc partem feruntur, vt videantur alteri extremo derogare; ſed reuera non negant veritatem *Matrimonij Rati.* Sic intelligendus S. Hilarius Can. 1. in Matth. *Mater potius Chriſti virgo quia id erat, non vxor Ioſeph eſt nuncupata, quia non erat*, Et S. Cyprianus de Paſſione Domini: *Obſequium Virginis Virgini diſcipulo tradis Domine, vt iam non Ioſeph tanti myſterij oneretur prapoſitura, ſed Ioannes, quia eam exigebat ratio, vt coniugij remoueretur opinio, nec vltra pater Chriſti æſtimaretur, qui eatenus vicem patris, & coniugis tenuerat.* Et D. Chryſoſtomus in c. 1. Matth. deſponſatam ait: *vt ſeruaretur non coniungeretur*, & S. Gregorius Nyſſenus homil. de Natiuit. *Ex conſilio ſacerdotum puellam ſponſam accepit, quæ tamen coniunctio ſponſalia non eſt egreſſa:* Item D. Hieronymus contra Heluidium: *Ioſeph Mariæ cuſtos potius fuit quàm maritus.* Et in c. 2. Matth. *non dixit; accepit filium ſuum, & vxorem ſuam, ſed puerum, & matrem eius, quaſi nutritius, non maritus.* Et S. Petrus Chryſologus ſerm. 175. *Ioſeph maritus ſola nomine, conſcientia ſponſus.* Et S. Auguſtinus l. de S. Virginit. c. 4. *Deſponſata eſt viro cuſtodituro quod ipſa vouerat.* item D. Cyrillus Hieroſol. Catecheſi 12. *non dixit cum vxore ſua, ſed cum Maria deſponſata ſibi vxore*, & paulo ante *Maria propter ſolam deſponſationem vxor Ioſephi vocabatur.* Et S. Gregorius homil. 26. in Euangel. *Dominus Mariam habere ſponſum voluit, qui tamen ad eius nuptias non perueniſt*: ideſt ad nuptias quæ tunc temporis conſueuerant celebrari conſummando matrimonium: Quo ſenſu S. Auguſtinus ſerm. 15. de Natali Domini. *Concepit Virgo antequam ſponſum haberet, parit antequam nubat.* Et S. Bernardus homil. 2. ſuper miſſus eſt: *Mirum cur deſponſata fuerit non nuptura*, & ruſus ibidem: *Virum nominat Euangeliſta Ioſephum, non quia maritus, ſed quòd bonæ virtutis erat.* Et iterum: *Nec vir Matris, nec filij pater extitit Ioſeph, quamuis vtrumque ad tempus & appellatus ſit, & putatus.* Sic Epiphanius hæreſi 78. dixerat: *Deſponſata, & non Nupta.* Sed certè vt S. Ioſeph poſſet eſſe idoneus teſtis virginitatis MARIÆ poſt quam concepiſſe, & peperiſſe illam conſtitit, oportebat eum eſſe verum eius coniugem, & non tantum putatiuum, hæc enim eſt vna ex præcipuis cauſis, ob quas Chriſtus de Virgine coniugata naſci voluit, vt mox dicemus.

Quare Chriſtus ex Virgine deſponſata viro naſci voluit?

8 CAuſas, & congruentias huius coniugij adducunt S. Thomas 3. p. q. 29. art. 1. Abulenſis in c. 1. Matth. q. 31. Caniſius l. 2. de Deipara c. 11. Salmeron tomo. 3. tract. 29. Barradius tomo 1. l. 6. c. 7. et Paulus à S. Catharina in Mariæ Victricis Epinicijs l. 2. c. 2. ſect. 1.

Prima cauſa fuit honor Chriſti, ne putaretur natus ex fornicatione, Nam, vt aduertit S. Ambroſius l. 2. in Cap. 1. Lucæ: *Quid Iudæis, quid Herodi poſſet adſcribi, ideſt quid culpæ, ſi natum viderentur ex adulterio perſecuti?* Et S. Bernardus 2. homil. ſuper Miſſus eſt; *Tolerabilius fuit atque honeſtius putari ad tempus Chriſtum de coniugio fuiſſe natum, quàm de fornicatione.* Sed dices huic prouideri potuiſſe reuelando ab initio, vt poſtea factum eſt ab Euangeliſtis, ipſum conceptum fuiſſe de Spiritu Sancto. Reſpondeo non eſſe id factum ab ipſis ſine teſtimonio S. Ioſephi, et neminem aptiorem fuiſſe ad id certificandum.

Secunda igitur cauſa fuit, vt more humano extaret teſtis perquam idoneus Virginitatis MARIÆ, nemo enim aptior Coniuge ipſius. Sic Ambroſius lib. 2. in cap. 1. Lucæ: *Locupletior teſtis pudoris maritus adhibetur, qui poſſet, & dolere iniuriam, & vindicare opprobrium.* Et Baſilius homil. de humana Chriſti generatione: *Vt Ioſeph domeſticus puritatis Mariæ teſtis eſſet*; Et S. Bernardus homil. 2. ſuper Miſſus eſt: *Illa vtique fuit ratio deſponſationis Mariæ, quæ & dubitationis Thomæ: ſicut Thomas dubitando, palpando conſtantiſſimus factus eſt reſurrectionis confeſſor; ita Ioſeph Mariam ſibi deſponſando, eiuſque conuerſationem ſtudioſius comprobando, factus eſt pudicitiæ fideliſſimus teſtis.*

Ter-

Tertia cauſa fuit, vt conſuleretur famæ ipſius Virginis, cui non facile crediḋiſſent cognati, et conciues, ſi ipſa aſſeruiſſet, ſe ex Spiritu Sancto concepiſſe, ſi nullo modo deſponſata fuiſſet; contra verò ſi deſponſata eſſet, non habebat cauſam vllam mentiendi, cum poſſet æſtimari eam potius ex legitimo concubitu concepiſſe. Sic Ambroſius ſupra. *Fides Mariæ verbis magis adſciſcitur, & mendacij cauſa remouetur. Videretur enim culpam obumbrare voluiſſe innupta mendacio prægnans: cauſam autem mentiendi deſponſata non habuit, cum coniugij præmium, & gratia nuptiarum partus ſit fœminarum.* Item Bernardus ſupra: *Neceſſariò deſponſata eſt Maria Ioſeph, quando per hoc, & à canibus Sanctum abſconditur, & à Sponſo virginitas comprobatur, & Virginis tam verecundiæ parcitur, quam famæ conſulitur.* Luculenter Ambroſius loco citato: *Deſponſata Virgo, ne temeratæ virginitatis adureretur infamia, cui grauis aluus corruptelæ videretur inſigne præferre. Sciebat Dominus teneram eſſe Virginis, & lubricam famam pudoris. Seruatur itaque S. Maria, ſicut pudore integra, ita inuiolabilis opinione, virginitas.* Et ne lapidaretur à Iudæis tanquam adultera, vt ait Hieronymus in cap. 1. Matthæi. Quanti autem fecerit Deus bonam famam Matris ſuæ, expreſſit Ambroſius ſupra illis verbis. *Maluit Dominus aliquos de ſua generatione, quàm de Matris pudore dubitare.*

Quarta cauſa fuit, vt Virgo haberet adiutorium ſimile ſibi, et ſolatium in fuga in Ægyptum, et in alijs neceſſitatibus, vt aduertunt Origenes homil. 3. de diuerſis, Hieronymus, et Theophylactus in cap. 1. Matth.

Quinta cauſa fuit, vt ſimul commendarentur virginitas, et coniugium, dicente Baſilio homilia 25. de Chriſti generatione. *Vt & virginitas in honore ante omnia haberetur, & matrimonium non propterea improbaretur.*

Sexta cauſa, vt Genealogia Chriſti per virum, et patrem, et inde per matrem more Hebræorum texeretur: Siquidem, vt ait Ambroſius lib. 3. in cap. 3. Lucæ: *Qui in ſeculum venit, ſeculi debuit more deſcribi: viri autem perſona quæritur, qui in Senatu, & reliquis Curijs ciuitatum, generis aſſerit dignitatem.*

Septima deniq; cauſa à S. Ignatio Martyre adducta, apud Hieronymum in c. 1. Matth. *Vt partus eius diabolo celaretur, dum eum putat non de Virgine, ſed de vxore generatum.* Seu, vt ait Baſilius homilia 25. citata: *Vt Mariæ virginitas, ſeculi huius diabolum lateret, nupta Ioſepho fuit, vt nuptiarum nomine ſuſpenſus facile deciperetur. Virgines namque in primis obſeruabat, quarum vnam parituram ex propheta cognouerat, dicente. Ecce Virgo concipiet, & pariet filium. Virginitatis igitur inſidiator obſeruatorque, ſub matrimonij ſpecie fallus ignorans à malignitate abſtinuit.* Quam rationem approbant homil. 6. in Lucam, Theophylactus in cap. 1. Matth. Ambroſius lib. 2. in Lucam, Damaſcenus 4. Fid. cap. 15. Rupertus lib. 11. de victoria Verbi cap. 19. Bernardus homil. 3. ſuper Miſſus, & homil. 4. in vigil. Natiuit. & S. Thomas 3. p. q. 29. art. 1. ad 3. Neque dicas cum Scoto in 3. diſt. 30. q. 2. potuiſſe ſine coniugio impediri diabolum, ne virginitatem Deiparæ cognoſceret, nam inter alios modos hic fuit conuenientiſſimus; Neque item dicas cum Abulenſi q. 31. in Matth. Diabolum, non obſtante Matrimonio, facile diſcernere potuiſſe virginem, à corrupta; reſpondet enim S. Thomas cum Auguſtino, multa poſſe diabolum virtute ſuæ naturæ, à quibus tamen prohibetur virtute diuina. Potuit ergo poſt matrimonium iam contractum, ceſſare ab obſeruanda hac virgine, quippe qui occulta cordium neſcit, & votum eius ignorabat, ac perſeuerantem animum in voto virginitatis, neque enim diabolus actuali aduertentia omnia, quæ in mundo fiunt contemplatur; vel potuit alio diſtrahi à Deo poſitiuè immiſſa alia cogitatione, aut negatiuè ſubtrahendo ſuum concurſum cogitationi huic, vſque ad tempus, quo poſt Chriſtum fruſtra tentatum, & poſt miracula eius, & teſtimonium Ioannis, & dicta ipſius Chriſti de ſeipſo, iam dæmones agnouere, & clamauere ipſum eſſe Filium Dei: At ſi dicas non fuiſſe conſultum his, quia Ioſeph octogenarius nupſit Mariæ, & inhabilis ad prolem, ac perinde fuiſſe, ac ſi non nupſiſſet, hoc falſo aſſumi mox docebo.

Qua ætate Coniugum celebratum ſit hoc matrimonium.

9 DE Virginis ætate iam dictum eſt cap. 14. nu. 4. nuptui traditam, cum eſſet annorum 14. menſe 4. ante Annunciationem, & Incarnationem Verbi. De S. Ioſepho autem Epiphanius hæreſi 78. contendit Ioſephum nec ante Incarnationem Verbi, nec poſt potuiſſe ex Maria Deipara ſuſcipere filios, ratione ſenectutis, dicens; *Quomodo enim poterat tantus ſenex virginem habere vxorem, quum eſſet viduus à prima vxore per tot annos?* Et aliquanto inferius: *Et mortua eſt ipſius vxor, & poſt multos annos accepit Mariam viduus, agens annum in viduitate ſua fortaſſe octogeſimum, & vltra.* Cenſet porrò ibidem Ioſephum paulo poſt duodecimum Chriſti annum obijſſe nonagenario maiorem, ſed centenario minorem, eo quòd de ipſo nulla fiat mentio in Euangelio. At Cedrenus quoque in Compendio hiſt. idem ſenſit, dum dixit, mortuum eſſe anno ante baptiſmum Chriſti annorum 110. detractis enim annis Chriſti 30. relinquuntur anni 80. In hanc opinionem propendet Io. Ekius in ſermone de S. Ioſepho, & Nicephorus lib. 1. cap. 7. dicens: *Ioſeph ſenio, & honeſtate morum, iam pridem bonæ fidei exiſtimationem conſecutus erat.* Abulenſis autem in cap. 30. Numeror. q. 31. & in cap. 1. Matth. q. 32. ait fuiſſe Senem quidem, ſed adhuc ad generationem idoneum; & Io. Gerſon Cancellarius Pariſienſis ſerm. de Natiu. Virginis conſid. 3. putat fuiſſe quinquagenarium, & inde incipere ſenectutem. Contra Viguerius cap. 20. inſtitutionum paragraph. 9. & Maior, & Lyranus in Matth. 1. putant fuiſſe iuuenem, nec exceſſiſſe annos 30. et hoc facere illud Iſaiæ 62. *Habitabit iuuenis cum virgine.* Ex noſtris autem Salmeron tomo 3. tract. 29. Caniſius l. 2. de Deipara cap. 13. Barradius tomo 1. lib. 6. cap. 7. Suarez tomo 2. in 3. p. diſp. 7 ſect 3. et Salianus tomo 6. Annalium Anno Mundi 4051. nu. 23. cenſent fuiſſe ætatis virilis, puta inter 30. & 50. annos, tum vt eſſet aptus ad itinera ex Nazareth in Bethleem, & ex Iudæa in Ægyptum, & inde in Galilæam, & hinc per ſingulos annos Ieroſolymam, vt narrat S. Lucas; tum, vt fabrili arte ſuſtentare poſſet ſe, & familiam ſuam; tum quia à Sacerdotibus ideo delectus ad connubium, quia iudicatus idoneus ad generandum; tum præcipuè vt conſultum eſſet famæ Virginis, & honori Chriſti, iuxta dicta num. 8. Alioquin ſi decrepitus fuiſſet, aut ſenex inhabilis ad generationem, vt voluit Epiphanius, & eius Sectatores, potuiſſent multi ſuſpicari, & rationabiliter dubitare Chriſtum natum de adultera, quo ſolo argumento corruit illa opinio Epiphanij. quamuis aliunde falſam eſſe docuerimus, & contra virginitatem perpetuam S. Ioſephi num. 1. & 2. Concedit tamen Caniſius ingenioſæ pietati pictorum picturam Ioſephi ſenis, vt amoueant ab imperitis, & pronis ad male iudicandum omnem ſuſpicionem concupiſcentiæ; ſed reipſa non fuit ibi tale periculum, cum Deus in eo extinxerit fomitem, & multo maius donum puritatis illi conceſſerit, quàm tot alijs iuuenibus, qui in hiſtoria Eccleſiaſtica inſignes ſunt ob tale donum, & tot alijs coniugatis, quos nominauimus ſupra ſub finem numeri 5.

De S. Ioſephi Parentibus, & Fratre.

10 IAm cap. 18. num. 26. & 32. cum Africano, & communi antiquorum Patrum, concluſimus *Mathanum* de ſtirpe Dauid per lineam Salomonis, ex *Eſta*, ſeu *Ieſcha* vxore genuiſſe Iacobum, & mortuo *Mathano* ductam fuiſſe eius viduam *Eſtham* à *Mathat*, qui fuit de ſtirpe Dauid per lineam *Nathan*, ex eaque genuiſſe *Heli* fratrem vterinum, ſeu maternum *Iacobi*, deinde *Heli* mortuo ſine liberis, *Iacobum* duxiſſe ipſius viduam, vt ſuſcitaret ſemen fratri ſuo vterino, ex eaque genuiſſe *S. Ioſephum*, qui proinde fuit filius naturalis *Iacobi*, & filius legalis ipſius *Heli*. Non conſtat verò nomen Matris S. Ioſephi, neq; vnde Epiphanius Iacobum eius patrem dixerit vocatum *Pantherem*; Eſto igitur de ſtemmate antiquo S. Ioſephi pars hæc illi propior, pro quo vide quæ de Cleopha dicemus nu. 23.

Mathan ex *Eſtha* genuit Iacob.
Iacob ex vidua ipſius Heli mortui ſine liberis, genuit SS. *Cleopham*, *& Ioſephum*.

Mathat ex *Eſtha* vidua *Mathani* genuit *Heli* moriturum ſine liberis, & legalem patrem *Cleophæ*, *& Ioſephi*.

De Sancti Ioachimi Parentibus, & Auis, eiuſque conditionibus.

11 SAnctus Io. Damaſcenus lib. 4. fidei Orthod. cap. 15. hæc habet: *Ex ſtirpe Dauid, Leui genuit Melchi, & Pantherem, Panther autem genuit Barpantherem (nam ita vocabatur) Barpanther rurſus genuit Ioachim. Rurſus ex ſtirpe Salomonis filij Dauid, & vxore ſua Mathan genuit Iacob, mortuo autem Mathan, Melchi ex familia Nathan filius Leui, et frater Pantheris, vxorem ipſius Mathan, quæ etiam Iacobi mater erat, ſibi matrimonio copulauit, atque ex ea genuit Heli, ille nimirum ex familia Salomonis, hic ex familia Nathan oriundus. Porrò ex familia Nathan, abſq; liberis migrauit è vita: ea de cauſa Iacob fratris ſui ſemẽ excitauit, ac Ioſeph progenuit &c.* Ita ille ſecutus Africanum, & exemplaria illa Euangelij Lucæ, in quibus deerant *Mathat*, & *Leui* inter Melchi, et *Heli*. At ex multitudine Codicũ conſpirantium, et poſseſſione Vulgatæ editionis iam capite 18. nu. 24. concluſimus retinendũ in textu Lucæ hũc ordinem. *Qui fuit Heli, qui fuit* Mathat, *qui fuit Leui, qui fuit* Melchi, nec aliter conciliari hæc poſſunt cũ Africani, Nazianzeni, Ambroſij, et Damaſceni opinione aſſerentibus *Heli* fuiſſe filium Melchi, et hunc filium *Leui*, quàm transferendo nomina, et ponendo Melchi pro *Mathano*, et *Mathanum* pro Melchi, aut duplicando nomen patris *Heli* (quod non eſt inſolens in Scriptura) Ita vt pater *Heli* fuerit *Mathat*, vt habet Lucas, et alio nomine aui ſui dictus ſit *Melchi*, vt habent dicti quatuor Patres. Iam verò in libello de Natiuitate S. Mariæ, quem S. Hieronymus in Epiſtola ad Chromatium, et Heliodorum ex Hebraico in Latinum tranſtulit, et de quo ita cenſuit. *Vt hæc dubia eſſe pronuncio, ita liquido falſa non affirmo*: in eo inquam libello narratur de S. MARIA. *Pater eius Ioachim, mater verò Anna dicebatur: Domus paterna eſt ex Galilæa, & Ciuitate Nazareth; Maternum autem genus ex Bethleem erat. Vita earum ſimplex, & recta apud Dominum, apud homines irreprehenſibilis erat, & pia. Nam omnem ſubſtantiam ſuam trifariam diuiſerunt. Vnam partem templo, & templi ſeruitoribus impendebant, aliam peregrinis, & pauperibus erogabant, tertiam ſuæ familiæ vſibus, & ſibi reſeruabant. Ita iſti Deo chari, hominibus pij per annos circiter viginti caſtum domi coniugium ſine liberorum procreatione exercebant.* Pergit de voto ab ipſis facto mancipandi Dei ſeruitio prolem, ſi ea donarentur, de exprobratione facta à Pontifice in feſto Encæniorum, quòd Ioachim infœcundus eſſet, de Angelo qui Ioachimo apparens dixit. *Anna vxor tua pariet tibi filiam, & vocabis nomen eius Mariam*, et iterum apparuit Annæ hoc confirmans, et quomodo triennio expleto præſentata ſit in Templo, et anno 14. ætatis à Pontifice deſponſata ſit Ioſepho. Fuiſſe autem ſterilem S. Annam, nedum Ioachimũ, et precibus impetraſſe à Deo filiam MARIAM, expreſsè docent Epiphanius hæreſi 79. Gregorius Nyſcenus oratione in Natali Domini, Damaſcenus 4. fidei c. 15. Germanus Patriarcha Conſtant. ſermone de Mariæ oblatione in templo, Georgius Nicomed. Archiep. orat. de eadem oblatione, et Andreas Cretenſis ſerm. de dormitione Deiparæ, et S. Brigitta lib. 1. Reuelat. c. 9. Metaphraſtes de ortu, et educ. Deiparæ, et Nicephorus lib. 1. cap. 7. ſed Nyſcenus addit de Ioachimo. *Sed expers Sobolis conſeneſcebat, eo quod coniux eius ad liberos procreandos apta nõ eſſet.* At Nicephorus lib. 1. Hiſtor. cap. 7. nobilitatem, et ætatem ſimul adiungit dicens: *Ioachim, & Anna parentum erant nomina, ambo accuratiore iuxta præſcriptum legis vita præſtantes, & clari, nec non primis quibuſque, & ſplendidiſſimis, nobiliſſimiſque genere connumerati. Vitam autem ad ſenectutem ſine prole edita produxerant, erat enim ad liberorum procreationem Anna aluo infœcunda.* Addit ibi, et l. 2. c. 3. ex Euodio MARIAM triennio expletu à parentibus ablactatam, et in templo Deo eſſe dedicatam. Andreas Cretenſis Archiep. Hieroſolym. ſupra concinit Nyſſeno inſignem nobilitatem tribuens parentibus MARIÆ. Demum Georgius Cedrenus in Compendio hiſtoriæ ait: *Ioachimus exceſſit è viuis octogenarius: Anna annos nata vndeoctoginta vitam finijt: ab his in templum deducta Dei genetrix anno ætatis ſuæ tertio vndecim annos nata parentes amiſit.* Ergo B. Virgo nata eſt patri Ioachimo agenti annos 69. et matri Annæ annos 68. et quia vixerant annos 20. in coniugio ſteriles, ſequitur nupſiſſe Ioachimum annorum 49. Annæ agenti annos 48. Euſebius Emiſſenus, aut quiſquis eſt auctor homiliæ illius in Euangel. de Natiuit. MARIÆ tradit, eam à parentibus hæredem vnicam relictam; quod ad minimum intelligi debet de tertia parte illa, quam ſibi reſeruarant. Hactenus de S. Ioachimi parentibus, patria, nobilitate, ſanctitate, et ætate qua nupſit, qua genuit Deiparam, et qua mortuus eſt. Eſto iam eius ſtemma ex dictis ſupra.

Melchi ex ſtirpe Dauid per Nathan genuit *Leui*, hic autem genuit *Mathat* alio nomine dictum *Melchi*, & deinde *Pantherem*; Rurſus *Melchi* iunior, ſeu *Mathat* genuit *Heli* patrem legalem *S. Ioſephi*, & *Panther* genuit *Barpantherem*, & hic *S. Ioachimum* vel hoc typo.

Melchi genuit.
- *Leui* — et hic *Mathat*, ſeu *Melchi* iuniorem — et hic *Heli* patrem legalem *S. Ioſephi*.
- *Pantherem* — et hic *Barpantherem* — et hic *S. Ioachim*, et hic MARIAM Virg.

De S. Ioannis Baptiſtæ, & S. Annæ parentibus & Auis.

12 SAnctus Hippolytus Epiſcopus Portuenſis, & Martyr apud Nicephorum l. 2. Hiſt. Eccl. c. 3. affirmat *Barachiam* Sacerdotem habuiſſe duos filios nempe *Aggæum* patrem. Salomes (ſed falſo) vocat vxorem S. Ioſephi, & *Zachariam* patrem S. Ioannis præcurſoris; deinde ait *Mathanum* Sacerdotẽ ex Maria coniuge genuiſſe in Bethleem tres filias, videlicet *Mariam* matrem Salomes obſtetricis; *Sobam* matrem S. *Elizabeth*, & *S. Annam* matrem Deiparæ Virginis, ac proinde cognationem Deiparæ cum Elizabetha fuiſſe in hoc, quod erant conſobrinæ, ſeu filiæ duarum ſororum, & S. Ioannem Baptiſtam conſobrinum Chriſti fuiſſe, nempe in ſecundo gradu. Hinc fit, vt S. Io. Bapt. fuerit de tribu Leui, & de ſtirpe Sacerdotali Aaronis, tam ex parte patris, quam ex parte matris. Errarunt porrò, qui *Mathanum* patrem trium dictarum ſororom confuderunt cum *Mathano* patre naturali Iacobi, & auo S. Ioſephi, vt fecere Cornelius a Lapide in c. 3. Lucæ verſu 24. & Iacobus Tirinus tomo 1. in Chronico Sacro c. 47. Tab. 4. Nam *Mathan* pater *Mariæ, Sobæ, & S. Annæ* fuit Sacerdos de Tribu Leui, vt expreſsè habet S. Hippolytus, at *Mathan* pater *Iacobi* & auus S. Ioſephi fuit de ſtirpe Dauid, & tribu Iuda ex Matthæi capite 1. An verò S. Anna ex parte Matria fuerit de tribu Iuda, & ſtirpe Dauid non conſtat certò ex hiſtoria, ſed ex eo veriſimile fit, quod genita ſit in Bethleem, vt ait S. Hippolytus ſupra, & domum ibidem habuerit, vt narrat Hiſtoria de Natiu. B. Mariæ apud S. Hieronymum. Eſto nunc ſtemma Præcurſoris, & S. Annæ.

Mathan Sacerdos genuit.
- *Mariam*, et hæc *Salomen* obſtetricem.
- *S. Annam*; hæc autem Mariam V. — et hæc Ieſum.
- *Sobam*; hęc autẽ S. Eliſabetham — et hi S. Io. Baptiſtã

Barachias Sacerd. genuit.
- Zachariam — et hi S. Io. Baptiſtã
- Aggæum — et hic Salomen.

An SS. Ioachimus, vel Anna habuerint alios liberos præter Mariam Deiparam, & hæc vnam duaſue ſorores.

13 RAtio dubitandi eſt, quia Ioannis 19. n. 25. ſcriptum eſt: *Stabant autem iuxta Crucem IESV mater eius, & ſoror matris eius, Maria Cleophæ, & Maria Magdalena.* Nulla eſt autem neceſſitas ſumendi hic nomen ſororis pro conſobrina, aut cognata, & recedendi ab obuio ſenſu Scripturæ ad literam, & rigoroſè acceptæ, qualis neceſſitas ob perpetuam virginitatem Mariæ, & S. Ioſephi cogit ad accipien-

piendum nomen fratrum Chriſti, non pro germanis, ſed pro cognatis, vel conſobrinis, aut alio ſimili modo conſanguineis: Ergo Maria Virgo habuit germanam ſororem Mariam Cleophæ, ſiue ex Ioachimo & Anna poſt ſterelitatem ſuperatam nata, ſiue ex Ioachimo & alia vxore poſt defunctam Annam, ſiue ex Anna & alio marito poſt defunctum Ioachimum. Qua de re tres reperio opiniones.

14 *Prima* opinio eſt *S. Annam* poſt ſuſceptam ex *S. Ioachimo* MARIAM Deiparam, mortuo S. Ioachimo nupſiſſe *Cleophæ*, & ex eo genuiſſe *Mariam* dictam *Cleophæ* à patre; eandemque dictam *Mariam Iacobi* à filio quia nupſit *Alphæo*, & ex eo genuit *Iacobum* minorem, *Ioſeph* Iuſtum, *Iudam Thaddæum*, & *Simonem*, Tandem mortuo *Cleopha* nupſiſſe S. Annam viduam viro nomine *Salome*, & ex eo genuiſſe *Mariam Salomen*, quæ nupſit *Zebedeo*, genuitque *Iacobum* maiorem, & *Ioannem* Euangeliſtam; ideoque tam filios Alphæi, quam Zebedæi fuiſſe conſobrinos Domini, vtpote filios ſororum Matris Domini ex qua opinione ſtemma tale exhibemus.

S. Anna genuit ex
- S. Ioachimo – MARIAM Virg. – & hæc ex Spiritu Sancto IESVM.
- Cleopha – Mariam Cleophæ, & hæc ex *Alphæo* – *Iacobum* minorē, *Ioſeph* Iuſtum, *Iudam Taddæum*, *Simonem*
- *Salome* vir – *Mariam Salome*, & hæc ex *Zebedæo* – Iacobum maiorem, Io. Apoſt. & Euang.

Ita opinati ſunt Gloſſa ordinaria in cap. 1. ad Galatas, & in prologum Hieronymi ad Epiſt. Iacobi Hugo Victorinus in c. 1. ad Galat. Auctor. Hiſtor. Euangel. cap. 47. Albertus Magn. in c. 19. Ioannis, D. Antoninus 1. p. hiſt. Petrus de Tarantalia, & Vincentius in ſpeculo apud Petrum Sutorem, & ipſe Petrus Sutor, Carthus libello de triplici connubio Annæ, Petrus de Natalibus in Catalogo, Haymon l. 2. rerum memorabilium c. 3. Ludolphus de vita Chriſti c. 5. Io. Eckius ſermone de D. Anna, oppoſitam ſententiam erroneam appellans, Maior in c. 10. Matthæi, Alphonſus Villegas in vita B. Virginis c. 5. & apud eum Balthaſſar de Soria, fingit autem Villegas S. Annam nupſiſſe anno ætatis ſuæ 35. Ioachimo, & anno 38. Cleophæ, & anno 40. Salome; denique Gerſon eiuſdem opinionis fuit tum in ſerm. de Natiuit. Virgin. tum in Ioſephina, cuius verſus ſunt.

Anna tribus nupſit Ioachim, Cleophe, Salomæque,
Ex quibus ipſa viris peperit tres Anna, Marias,
Quas duxere Ioſeph, Alphæus, Zebedæuſq;
Prima IESVM; Iacob, Ioſeph, cum Simone Iudam
Altera dat; Iacobum dat tertia, datq; Ioannem.

Et fauere videtur S. Ignatius Epiſt. 1. ad Ioannem dicens. *Eſt Salome quam diligis filia Annæ Ieroſolymis, & quinque menſibus apud Virginem commorata.*

15 Sed hæc Opinio de tribus Marijs Annæ filijs, & tribus nuptijs conficta eſt ſine vllo fundamēto Scripturæ, Patrū, aut Hiſtoricorum antiquorum, cum ea quæ de ſorore Deiparæ, & fratribus Domini habemus in teſtamēto nouo, aliter, & probabilius exponi queant. Deinde in Sacra Scriptura non ſolet ſororibus idem nomen imponi, nec veriſimile eſt S. Annam tribus filiabus idem nomen impoſuiſſe. Immò inueriſimile eſt eam poſt acceptum tantum beneficium à Deo, vt ſterilitate, ac ſenectute non obſtante, tam inſignem filiam pareret, voluiſſe tranſire ad ſecundas, & tertias nuptias. Decuit etiam vt Deipara eſſet vnigenita, quo magis conſtaret non eſſe ex ſterili natam ſine miraculo, ſicut Sara ſterilis vnicum Iſaac, & Elizabeth ſterilis vnicum Ioannem peperit. Fuiſſe autem Ioachimum, & Annam prouectæ ſenectutis, quando genuerunt Deiparā iam ex Cedreno, & alijs docuimus nu. 11.

16 *Secunda* Opinio fuit S. Annam, ſiue ex alio viro, ſiue ex ipſo S. Ioachimo genuiſſe Mariam Cleophæ, vt verificetur ad litteram illud Ioannis 19. num. 21. *Ieſu mater eius, & ſoror matris eius Maria Cleophæ*. Ita S. Hieronymus in cap. 12. Matth. *Nos fratres Domini, conſobrinos Saluatoris Mariæ liberos intelligimus materteræ Domini*, eſt autem matertera, quæ eſt ſoror matris; & idem ſentit in quæſtionibus ad Hedibiam q. 4. & libro contra Heluidium: *Reſtat concluſio, vt Maria iſta, quæ Iacobi maioris ſcribitur mater, fuerit vxor Alphæi, & ſoror Mariæ matris Domini, quam Mariam Cleophæ Ioannes Euangeliſta cognominat, ſiue à Patre, ſiue à gentilitate familiæ, aut quacunque alia ex cauſa ei nomen imponens. Si autem tibi alia atque alia videtur, quod alibi dicatur Maria Iacobi minoris mater, & hic Maria Cleophæ: diſce Scripturæ conſuetudinem eundem hominem diuerſis nominibus nuncupari: Verum in hac parte contentioſum funem non traho: alia fuerit Maria Cleophæ, alia Maria Iacobi, Ioſeti &c.* Beda quoque Actorum 1. & ibidem Gloſſa interlinearis Mariam Iacobi appellant materteram Chriſti; rurſus Beda in cap. 6. Lucæ inquit: *Maria vxor Alphæi, ſoror fuit matris Domini, quā Mariam Cleophæ Ioannes cognominat*, eadem prorſus habet Iſidorus lib. de vita, & morte Sāctorum; Anſelmus, ſiue Heruæus ad Galatas 1. S. Thomas 3. p. q. 28. art. 3. Heſſelius, Dionyſius Carthuſianus, & Hugo Cardinal. in cap. 16. Matthæi, & Theodoretus ad Galatas 1. dicens: *Iacobus erat Cleophæ filius Domini conſobrinus, habuit enim matrem matris Domini ſororem.* His ſubſcribit Toletus in cap. 2. Lucæ annot. 18. ad finem Abulenſis in cap. 12. Matth. q. 103. & Martyrologium Romanum 9. die Aprilis, quatenus Mariam Cleophæ appellat ſororem Deiparæ; ſed ſi Euangelium patitur explicationem, multo magis eam patitur Martyrologium; At Euangelium illam admittit; poteſt enim Ioannis 19. num. 25. nomen *ſororis* accipi pro cognata ſicut Tobiæ 8. Tobias dixit. *Tu ſcis quia non luxuriæ cauſa accipio ſororem meam &c.*

17 *Tertia* Opinio eſt S. Annam fuiſſe Vniuiram, et nec eam, nec S. Ioachimum aliam habuiſſe filiam, quam Deiparam; et propterea Mariam Cleophæ appellari ſororem Deiparæ, quod fuerit eius cognata, nempe filia Cleophæ ipſius fratris S. Ioſephi, vel quòd fuerit affinis, ideſt vxor Cleophæ; Ita Euthymius, et Theophilactus in c. 19. Ioannis; Lippomanus in Epiſt. ad lectorem ante vitas Sanctor. Ianſenius in concordia cap. 143. Canus lib. 11. de locis c. 5. ad 2. Medina in 3. partem q. 38. art. 3. addens ab omnibus contradici opinioni contrariæ, præſertim primæ Caniſius l. 1. de Deipara cap. 4. et apud eum Iudochus Clicthoueus, Iacobus Faber, Cornelius Agrippa, Baronius in Apparatu ad Annales, cuius eſt magnifica illa ſententia: *Vniuiram fuiße Annam, nec poſt obduratam ſterilitatem ex voto conceptā, repromiſſione obtentam, ſuſceptamque in ſenectute filiam, alios noniſſe partus, tam veteres, quam recentiores orthodoxi patres ſunt profeßi.* Item Suarez in 3. partem tomo 2. q. 28. diſp. 5. ſect. 4. Barradius tomo 1. in Euang. lib. 6. cap. 10. Concluſ. 3. Cornelius à Lapide in c. 3. Lucæ poſt verſum 24. et in cap. 19. Ioannis; Iacobus Tirinus in Chronico ſacro c. 47. tab. 4. Et ſanè inueriſimile videtur, duabus filiabus eiuſdem parentis inditum fuiſſe nomen idem *Maria*, immò S. Annam poſt tantum donum tantæ filiæ, quantum futuram Deiparam ab Angelo didicerat, voluiſſe in ſenectute ſua tranſire ad alias nuptias, aut parentes eius iterum concumbendo tentare Dominum, et ſi verum eſſet Annam ſuperuixiſſet Ioachimo, quod tamen Cedrenus negat, nonne continentiorem par eſt fuiſſe S. Annam, et manſiſſe in viduitate vſque ad mortem, quàm aut Iudithum, quæ annos 105. vixit maiori illorum parte vidua, aut Annam filiam Phanuelis, quæ vt dicitur Lucæ 2. vixit vidua vſque ad annos octoginta quatuor? Poſtremò Patres, qui ex genealogia Ioſephi cenſent colligi genealogiam MARIÆ, ſupponunt eam vnicam fuiſſe, et hæreditariam, quo caſu tenebatur nubere vni de proximioribus eiuſdem familiæ, iuxta dicta cap. 17. nu. 18.

Reſtat vt videamus quomodo Maria Cleophæ fuit cognata, vel Affinis Deiparæ, et cuius filia, vxor, ac mater.

De Maria dicta ſorore Deiparæ eiuſq; patre, marito filijs, & ea occaſione de Fratribus, & Sororibus Domini.

18 PRima opinio eſt *Mariam Cleophæ*, quæ Ioannis 19. num. 25. dicitur ſoror Deiparæ, ita dictam, quod fuerit filia Cleophæ, & eandem eſſe atq; illam, quæ dicitur Matthæi 27. nu. 56. *Maria Iacobi, & Ioſeph mater*, & Marci 15. nu. 40. *Maria Iacobi minoris, & Ioſeph mater*. Cùm autem Iacobus minor dicatur *Iacobus Alphæi* Matthæi 10. num. 3. & Marci 3. nu. 18. & Lucæ 6. n. 15. & Actorum 1. num. 13.

num. 13. videtur ſequi eam fuiſſe vxorem Alphæi: Conſtat autem ex Hegeſippo vicino Apoſtolorum tempori, apud Euſebium l.3. c.10. hiſt. & Nicephorum lib.1.c.33. ac lib. 3.c.9. alijſque num.10. adductis Cleopham fuiſſe fratrem S. Ioſephi, ideoque in hac opinione *Mariam Cleophæ* dictam ſororem Deiparæ, quia fuit filia fratris Ioſephi Sponſi Deiparæ, ideſt cognatam. Ita Toletus in 2. Lucæ annot. 18. Caniſius l. 2. de Deipara c. 13. Salmeron tomo 15. diſp.21. Maldonatus in cap.12.Matth. nu.46.

Stemmatis typus eſt hic.

Cleophas genuit *Mariam* vxorem *Alphæi*, & matrem
- *Iacobi* minoris
- *Ioſephi* Iuſti
- *Iudæ Taddæi*
- *Simonis*.

19 *Secunda* opinio eſt Baronij in Apparatu, vbi tenet, *Mariam Iacobi* minoris matrem, vxorem quidem fuiſſe Alphæi, eo quod ſemper Iacobus hic dicatur Iacobus Alphæi, vt ſupra diximus ex Matth. 10. Marci 3. Lucæ 6. & Actor. 1. Sed quia ab Euangeliſtis Matthæo 27. nu. 56. & Marco 15. nu.40. non dicitur mater niſi *Iacobi minoris*, *&* *Ioſephi*, ideò diuerſam eſſe à matre *Simonis*, *&* *Iudæ*: hanc enim eſſe *Mariam Cleophæ* non filiam ſed vxorem, *Cleopham* verò, & fratrem Ioſephi, & patrẽ fuiſſe Simonis, ſeu *Simeonis*, qui Iacobo minori in ſede Hieroſolymitana ſucceſſit, colligit ex Hegeſippo apud Euſebium l. 3. c.10. & l.2. c.1. qui dum meminit *Iacobi*, *&* *Simeonis*, & non dicit fuiſſe germanos, indicat parentes vtroſque eorum fuiſſe diſtinctos, ideſt iam *Cleopham*, & *Alphæum*, quàm *Mariam Cleophæ*, & *Mariam Iacobi*. Porrò vxorem Cleophæ non germanam Deiparæ ex Anna, ſed conſobrinam fuiſſe ex patris, vel matris ſorore, aut fratre. Fauet Baronio, quod ſub diſiunctione ait Beda in c. 6. Lucæ dicens: *vel idem Alphæus etiam Cleophas eſt dictus, vel ipſa Maria, defuncto poſt natum Iacobum Alphæo, Cleophæ nupſit cui Simeonem genuiſſe &c.*

Stemmatis typus iuxta opinionem hanc eſt talis

Cleophæ vxor *Maria*, & Deiparæ Conſobrina, genuit *Symeonem*, & *Iudam*.

Alphæi vxor *Maria* diuerſa à præcedenti genuit *Iacobum* minorem, & *Ioſephum*.

20 *Tertia* opinio eſt, quam ſecundo loco proponit Suarez tomo 2. in 3. p. diſput. 5. ſect. 4. ſub finem, & ait non diſplicere D. Thomæ ad Galatas 1. lect. 5. & eſſe probabilem, ſed incertam, videlicet eandem quidem eſſe *Mariam Cleophæ*, & *Mariam Iacobi*, et fuiſſe matrem non ſolum *Iacobi*, *&* *Ioſephi*, ſed etiam *Iudæ*, *&* *Simonis*, eo quòd *Iudas* Apoſtolus Lucæ 6. nu. dicatur *Iudas Iacobi*, et cenſeatur idem, qui Canonicæ Epiſtolæ eſt ſcriptor, vbi ſe affirmat *fratrem Iacobi*: Verum priùs nupſiſse *Alphæo*, et ex eo genuiſse *Iacobum* minorem, et *Ioſephum*, mortuo autem *Alphæo*; nupſiſse *Cleophæ*, eique genuiſse *Simonem*, *&* *Iudam*; ita hi duo fratres vterini fuerunt Iacobi, et Ioſephi.

Stemmatis huius typus eſt hic.

Maria vxor
- Prius *Alphæi* genuit *Iacobum* minorem, et *Ioſephum*
- Poſteà *Cleophæ* genuit *Simonem*, & *Iudam*.

21 *Quarta* opinio eſt, quam primo loco proponit Suarez tomo 2. in 3. p. diſp.5. ſect.4. verſus finem, et ſequuntur Cornelius à Lapide in cap. 3. Lucæ Iacobus Tirinus Tomo primo in Sacram Scripturam cap. 47. Chronici Sacri in Tabula 4. Chriſtophorus à Caſtro c. 1. hiſtoriæ B. Virginis, Barradius tomo 1. lib.6.cap.10. paragr. *Rationes*, Maldonatus in c. 27. Matth. verſu 56.

Sentiunt hi *Cleopham* non ſolum fratrem *S. Ioſeph* fuiſse, ſed eundem ac *Alphæum* ſiue binomius fuerit, ſiue *Alphæus* fuerit nomen proprium, et *Cleophas* cognomen gentilitium, ſiue vice verſa; atque adeo ex vna eademque vxore *Maria*, quæ reſpectu Mariti dicta eſt *Maria Cleophæ*, reſpectu autem primogeniti ſui dicta ſit *Maria Iacobi*, genuiſse quatuor filios, videlicet *Iacobum* minorem *Ioſetum*, ſeu *Ioſephum* cognomento Iuſtum, *Iudam Taddæũ*, et *Simonem*, ſeu *Simeonem*; et duas adhuc filias, nempe *Mariam* de qua Matth. 28. nu. 1. et *Salomen* matrem filiorum Zebedæi.

Fauent huic opinioni Beda, quatenus ait *Cleopham* dictum quoque eſse *Alphæum*, et Chryſoſtomus, Theophylactus, et Theodoretus ad Galatas 1. quatenus aiunt *Iacobum* fratrem Domini fuiſse filium Cleophæ, quem ex Euangeliſtis Matthæo 10. Marco 3. et Lucæ 6. et Act. 1. conſtat fuiſse filium *Alphæi*; et ex Matth. 27. ac Marci 15. fuiſse fratrem Ioſephi; et ex Hegeſippo colligitur Simeonem fuiſse filium *Cleophæ*; denique ex Lucæ 6. et Epiſtola Iudæ, habetur *Iudam* fuiſse fratrem Iacobi, ergo omnibus computatis quatuor hi fratres germani inter ſe, nempe *Iacobus* minor, *Ioſeph* Iuſtus, *Simon*, *&* *Iudas*, ſunt illi, qui dicuntur fratres Domini *Matthæi* 13. et Marci 6. nempe eo modo conſobrini Domini, quomodo Ioſeph frater Cleophæ ipſorum patris erat pater Chriſti, ideſt putatiuus, aut etiam matrimonialis modo explicato aliàs; Conſobrinos enim immò, et Cognatos, et conſanguineos de linea tranſuerſali, dici in Sacra Scriptura *Fratres*, notius eſt, quàm vt prolixa oſtenſione ſit opus; Nam Geneſis 13. *Lot* frater *Abrahæ* dicitur, qui filius Aran fratris erat, et nec eadem matre, nec ex eodem patre germanus; et c. 29. *Laban* frater Iacobi, cum eſset eius auunculus.

Eſto huius opinionis ſtemma.

Cleophas qui et *Alphæus* et frater *S. Ioſephi*. ex eadem Maria vxore genuit
- *Iacobum* minorem
- *Ioſephum* Iuſtum
- *Simonem*
- *Iudam Thaddæum*
- *Mariam*
- *Salomen* vxorem *Zebedæi* matremque
  - Iacobi maioris &
  - Ioannis Apoſt. & Euang.

22 *Quinta* opinio eſt noſtra, videlicet *Cleopham* eundem fuiſse atq; *Alphæum*, et S. Ioſephi fratrem, et ex Maria vxore ſua genuiſse *Iacobum* minorem Apoſt. auctorem Epiſtolæ Canonicæ, et antomaſticè dictum *fratrem Domini*; item *Ioſen*, et *Iudam* Apoſtolum auctorem Epiſt. Canon. Et *Simeonem* non Apoſtolum. *Salomen* autem matrem filiorum Zebedæi, non fuiſse filiam *Cleophæ*; ſed forte Aggæi, et nepotem Mathani Sacerdotis.

22 Proinde cum Auctoribus 4. opinionis nobis conuenit exceptis duabus filiabus, quas Cleophæ ſubiungunt.

Stemmatis noſtri typus eſt hic.

Cleophas qui et *Alphæus* frater S. Ioſephi
- ex Maria eadem vxore genuit
  - *Iacobum* minorem Apoſt.
  - *Ioſeph*, ſeu *Ioſen*
  - *Iudam Thaddæum* Apoſt.
  - *Simeonem* non Apoſt.
- ex Salome vxore genuit
  - *Iacobum* maiorem Apoſt.
  - Io. Apoſt. et Euangeliſt.

Quæ vt ex antiquioribus Auctoribus probata maneant, per partes ac ſingulas propoſitiones confirmabimus.

23 *Prima* propoſitio *Cleophas* fuit frater *S. Ioſephi* ſponſi Deiparæ: ita ex Hegeſippo perantiquo auctore, ac vicino Apoſtolorum temporibus refert Euſebius l.3. Hiſtor. Eccl. c. 10. dicens. *Nam Cleopham fratrem Ioſephi narrat Hegeſippus*, & Nicephorus l.1.c.33. & l. 3. c.9. Quem Simonem Hegeſippus patruelem IESV fuiſſe commemorat, Cleophas enim ſponſi Ioſeph frater fuit, & S. Epiphanius hæreſi 66. in Epiſtola Marcelli: *Filius Cleophæ fratris Ioſeph.* Et Beda in c.6. Lucæ. *Eo quod Cleophas frater fuerit Ioſephi.* Et ſi verò Euſebij Latinus interpres l.4. Hiſtoriæ c. 21. Cleopham vertit *auunculum* Chriſti, ideſt fratrem matris; ex Græco tamen textu conſtat verti debuiſſe *Patruum Chriſti* ideſt fratrem patris. Alios Auctores pro hac veritate adducit Chriſtophorus à Caſtro in hiſtoria B. Virginis lib.1. An verò ſit idem ille Cleophas, cui Chriſtus ſub ſpecie peregrinantis apparuit, vt narratur Lucæ 24. affirmat ibi Cornelius à Lapide, nullo auctore adducto, ſed negat in caput illud Maldonatus adducto S. Hieronymo.

24 *Secunda* propoſitio *Cleophas* fuit pater Iacobi minoris dicti fratris Domini. S. Chryſoſtomus in c. 1. Epiſt. ad Galatas ad illa verba. *Alium autem Apoſtolorum vidi neminem niſi Iacobum fratrem Domini*, ſubiungit: *Non appellauit Paulus Iacobum Cleophæ ſed fratrem Domini, atqui nec frater erat Domini, ſed putabatur.* Theodoretus quoq; in c.1. ad Galatas. *Vocatur frater Domini, ſed non erat natura, ſed nec Ioſephi filius, vt quidam exiſtimant, ex priore matrimonio natus, ſed erat quidem Cleophæ filius, Domini autem conſobrinus.* Idem aſſerit Theophylactus ibidem, addens eum vocari in Euangelio *Iacobum Cleophæ*, quia ſcilicet Alphæus, & Cleophas idem ſunt, vt poſteà dicemus; Nihil verò obſtant illi qui ex Apochrypho ſcripto retulerunt Iacobum hunc eiuſque fratres fuiſse filios Ioſephi ex alia vxore, quos refutauimus nu. 2. huius capitis.

25 *Tertia* propoſitio. *Iacobus*, qui ad Galatas 1. appellatur *Frater Domini*, fuit Apoſtolus, diſtinctus ab Apoſtolis, diſtinctus ab Apoſtolo Iacobo Zebedæi filio, & author Epiſtolæ Canonicæ; ait enim ibi S. Paulus num. 18. *Veni Ieroſolymam videre Petrum, & manſi apud eum diebus quindecim, alium autem Apoſtolorum vidi neminem, niſi Iacobum fratrem Domini:* Ergo præter Petrum agnouit etiam Iacobum hunc vnum de duodecim Apoſtolis, ideſt de inſignibus illis, quod denotat articulus ipſe τῶν Ἀποστόλων illis enim diſcipulis, qui latiori appellatione dicuntur Apoſtoli, non addit articulum Paulus, vt notauit Salmeron. Deinde ad Galatas 2. dicitur. *Deinde poſt annos quatuordecim iterum aſcendi Ieroſolymam* &c. & nu. 9. *Iacobus, Cephas, & Ioannes, qui videbantur columnæ eſſe*, ſermo autem eſt de hoc Iacobo, nam Iacobus frater Ioannis ſeptimo circiter ab hinc anno occiſus fuerat ab Herode Agrippa, vt narratur Actorum 12. & ad Corinthios prima c. 15. narratur Chriſtum apparuiſſe *Cephæ, & poſt hoc vndecim*, et paulo poſt *deinde viſus eſt Iacobo, deinde Apoſtolis omnibus*, quæ omnia indicant eius excellentem dignitatem, ob quam meruerit ſicut Petrus peculiarem apparitionem Chriſti, et eandem eminentiam indicat quod Actor. 15. primus poſt Petrum in Concilio ſententiam dixit, et acceſſus Pauli Apoſtoli, et Seniorum ad Iacobum, de quo Actor. 21. *Introibat Paulus nobiſcum ad Iacobum, omneſq; collecti ſunt Seniores*. Ad ea vero, quæ adducit Eraſmus, contendens tres fuiſſe Iacobos, et hunc quem Paulus appellat fratrem Domini non fuiſſe de 12. Apoſtolis, abunde reſpondet Salmeron tomo 15. diſput. 21. et Suarez tomo 2, in 3. p. diſp. 5. ſect. 4. duos verò tantummodo Iacobos Apoſtolos nempe maiorem, ſeu *Iacobum Zebedæi*, et minorem, ſeu *Iacobum Alphæi* agnoſcit Euangelium, et Eccleſia Latina in Martyrologijs, Breuiarijs, Miſſalibus, Litanijs, et Iacobi quidem Zebedæi feſtum celebrat die 25. Iulij; Iacobi verò fratris Domini die prima Maij illum in lectionibus Apoſtolum prædicans. Denique Epiſtolam canonicam ſcriptam à Iacobo Apoſtolo eſſe aſſerit Concilium Tridentinum ſeſſ. 4. at illam ſcriptam eſſe à Iacobo fratre Domini, et Epiſcopo Ieroſolymitano teſtantur Euſebius l. 2. hiſt. c. 22. et S. Hieronymus de ſcriptoribus Eccl. verbo *Iacobus*. Appellatus eſt autem Frater Domini ab Apoſtolo, tum quia illum ſolum ex cognatis Chriſti vidit in ſuo primo aduentu Ieroſolymis, tum ne quis putaret eſſe Iacobum Zebedæi, tum quia erat primogenitus Cleophæ, et ob eximiam ſanctitate, et ſapientiam excellebat poſt Petrum, vt videre eſt apud Epiphanium hæreſi 78. De vtroque autem Iacobo Euſebius l. 2. c. 1. et Nicephorus lib. 2. cap. 3.

26 *Quarta* propoſitio *Iacobus* Apoſtolus frater Ioannis Apoſtoli, fuit filius Zebedæi, alter verò *Iacobus* Apoſtolus, fuit filius Alphæi. Prior pars patet ex Matth. 4. num. 21. *Vidit alios duos fratres Iacobum Zebedæi, & Ioannem fratrem eius*, Et in Catalogo Apoſtolorum Matth. 10. nu. 3. *Iacobus Zebedæi, & Ioannes frater eius*, ſic Marci 3. nu. 17. *Iacobum Zebedæi, & Ioannem fratrem eius*. Poſterior pars patet item ex Euangeliſtis, in Catalogo Apoſtolorum Matth. 10. nu. 3. *Iacobus Alphæi, & Thaddæus*, et Marci 3. nu. 18. *Iacobum Alphæi, & Thaddæum*, et Lucæ 6. nu. 14. *Iacobum, & Ioannem, Philippum, et Bartholomæum, Matthæum, et Thomam, Iacobum Alphæi etc.* Et Actor. 1. nu. 13. *Iacobus Alphæi, et Simon Zelotes etc.* Non eſt autem dubium quin more Hebraico dicatur Alphæi, ideſt filius Alphæi, ſicut Iacobus Zebedæi dictus eſt ita, quia erat eius filius, vt explicatur Matthæi 4. nu. 21. ibi cum *Zebedæo patre eorum*. Et Marci 10. nu. 35. *Et accedunt ad eum Iacobus, & Ioannes filij Zebedæi*.

27 *Quinta* propoſitio: *Cleophas*, & *Alphæus* idem ſunt: Quandoquidem *Cleophas* fuit pater Iacobi illius, qui fuit frater Domini dictus à Paulo ad Galatas 1. per propoſitionem ſecundam num. 24. probatam, hic autem fuit vnus ex duodecim Apoſtolis, & diſtinctus à Iacobo Apoſtolo filio Zebedæi per propoſitionem tertiam nu. 25. probatam; pater autem Iacobi huius Apoſtoli diſtincti à filio Zebedæi, fuit *Alphæus* per propoſitionem quartam num. 26. probatam, ergo à primo ad vltimum *Cleophas*, & *Alphæus* idem ſunt; Quare non tantum diſiunctiuè, ſed abſolutè poterat Beda in c. 6. Lucæ loqui, quando dixit de Maria vxore Alphæi: *Quam Mariam Cleophæ Ioannes Euangeliſta cognominat, fortaſſe quia vel idem Alphæus etiam Cleophas eſt dictus, vel ipſa Maria defuncto poſt natum Iacobum Alphæo, Cleophæ nupſit*. At S. Chryſoſtomus ad Galatas 1. Quem Euangeliſtæ vocant Iacobum Alphæi, dicit vocari ab eis Iacobum Cleophæ, vel quod ita legeretur in Codice Græco, vel traditum eſſet eſſe eundem: ait enim: *Non enim ſimpliciter dixit Iacobum, ſed magnificum illud elogium addidit fratrem Domini &c. poterat alia nota declarare, ſi dixiſſet Iacobum Cleophæ, quod cognomen poſuit Euangeliſta*.

28 *Sexta* propoſitio *Iudas Thaddæus* Apoſtolus, frater fuit *Iacobi* minoris Apoſtoli, et filius *Cleophæ*, quem enim in Catalogo 12. Apoſtolorum Matthæus 10. et Marcus 3. nominant *Thaddæum*; Lucas 6. nominat *Iudam Iacobi*, et iterum Actor. 1. *Iudas Iacobi*, non dici autem ita, quod fuerit filius Iacobi, ſed quod fuerit frater, ipſe enim Iudas Apoſtolus in Epiſtola canonica inquit. *Iudas Ieſu Chriſti ſeruus, frater autem Iacobi*. Eſſe autem Epiſtolam illam Iudæ Apoſtoli declaratur in Tridentino ſeſſ. 4. Et S. Hieronymus in Catalogo Scriptor. Eccl. *Iudas frater Iacobi paruam quidem, quæ de ſeptem Catholicis epiſtolam reliquit*, et idem ſupponitur in Breuiario, et Martyrologio Romano.

29 *Septima* propoſitio Maria mater *Iacobi* minoris, et *Ioſet*, et *Iudæ* eadem eſt, ac *Maria Cleophæ* apud Euangeliſtas, ideſt vxor Cleophæ. Tres illas inſignes mulieres, quæ propius ſtabant iuxta Crucem Domini, et alijs feruentiores fuerunt in eius amore deſignant Matthæus c. 27. nu. 56. dicens: *Inter quas Maria Magdalena, & Maria Iacobi, & Ioſeph mater, & mater filiorum Zebedæi*. Et Marcus cap. 15. nu. 40. *Inter quas erant Maria Magdalena, & Maria Iacobi minoris, & Ioſeph mater, & Salome*. Vbi vides Salomen eandem fuiſſe, ac matrem filiorum Zebedæi, iuxta communem interpretum: At Salome omiſſa Ioannes 19. nu. 46. ait. *Stabant autem iuxta Crucem IESV Mater eius, & Soror matris eius Maria Cleophæ, & Maria Magdalena*, noluit enim modeſtiæ cauſa ſuam matrem Salomen nominare; Atqui *Alphæus* idem fuit, ac *Cleophas*, & pater *Iacobi* minoris Apoſtoli ex propoſitione 2. 3. 4. & 5. ſimul ſumptis; ergo mater Iacobi minoris Apoſtoli fuit vxor Cleophæ, ergo nihil probabilius, quàm eandem eſſe Mariam illam, quam Matthæus, & Marcus *Iacobi matrem*, Ioannes autem *Mariam Cleophæ* cognominant; & ſine fundamento diceretur fuiſſe filiam, aut ſororem, aut matrem Cleophæ, ac minus conſonè ad Euangeliſtas: Eſto autem Matthæus, & Marcus inter filios Mariæ huius non nominet niſi Iacobum, & Ioſeph, ſeu vt habetur in Græco *Ioſet*; & aliunde conſtet horum fratrem fuiſſe Iudam Taddæum, non rectè tamen infert Baronius hos tacitos fuiſſe, quòd fuerint filij diuerſi patris, & matris, falsò enim ſupponit Alphæum, & Cleopham diuerſos fuiſſe, vt liquet ex 5 propoſitione, ideoque nec bene concludit diuerſas fuiſſe Marias vnam vxorem *Alphæi* matremque *Iacobi*, & *Ioſephi*, alteram *Cleophæ* vxorem, matremque *Iudæ*, & Simonis. Ad ſummum enim poſſet inferri ideo nominatos tantum *Iacobum*, & *Ioſephum*, quod hi fuerint prius geniti, & quia hi duo ſimul ſufficiebant ad diſtinguendam illam à matre Iacobi minoris; Eſto eadem Maria fuerit mater *Iacobi*, *Ioſeph*, *et Iudæ*, vt habet S. Hieronymus in cap. 12. Matthæi, vbi de hac Maria inquit: *Quæ eſſe dicitur mater Iacobi minoris, et Ioſeph, et Iudæ*.

30 *Octaua* propoſitio *Simon* Apoſtolus dictus Cananæus, ſeu *Zelotes* non eſt ille *Symeon*, ſiue *Simon*, qui inter fratres Domini computatur, quique fuit filius *Cleophæ*, & *Mariæ* Iacobi, & ſucceſſor Iacobi minoris in Epiſcopatu Hieroſolymis. Nam *Simon*, quem in Catalogo Apoſtolorum Matthæus cap. 10. & Marcus 3. cognominant *Simonem* Cananæum, & Lucas cap. 6. atque Actor. 1. *Simonem Zelotem*, fuit ex Chana Galilææ, & eius feſtum agitur die 28. Octobris; at *Symeon*, ſeu *Simon* filius *Cleophæ*, & frater Domini, ac ſucceſſor Iacobi fratris in ſede Ieroſolymitana, fuit de Ciuitate Nazareth, vt notauit Cornelius à Lapide in 3. Lucæ, Chriſtophorus à Caſtro in hiſtoria B. Virginis lib. 1. & Tirinus in Chronico ſacro cap. 47. Tab. 4. ex Hegeſippo, & Euſebio, & eius feſtum agitur die 18. Februarij, vbi in Martyrologio Romano, Bedæ, Vſuardi cæteriſque Latinis (nam Græci celebrant dies 27. Aprilis) dicitur: *Hieroſolymis natalis Beati Symeonis Epiſcopi, et Martyris, qui filius Cleophæ, et propinquus Saluatoris ſe-*

eundem carnem fuiſſe dicitur. Euſebius enim lib. 3. Hiſt. cap. 10. ait: *Vbi Iacobus martyrio obijſſet, et Hieruſalem paulo poſt capta eſſet etc. Omnes Apoſtolos illos, ac diſcipulos Domini, qui adhuc viuebant, ex omnibus locis in vnum conueniſſe, conſiliumque iniſſe, quis in Iacobi locum ſuccedere dignus haberetur. Omnes ergo vno conſenſu Simeonem filium Cleophæ (cuius etiam meminit ſacrum Euangelium) idoneum, qui Eccleſiæ illius ſedi præficeretur exiſtimarunt: qui vt fertur Saluatoris conſobrinus fuit, nam Cleopham fratrem Ioſephi fuiſſe narrant Hegeſippus*; videlicet in Hiſtoria de Martyrio Simeonis, de quo iterum Euſebius eodem libro cap. 26. vbi de perſecutione Traiani ait: *In qua Simeonem filium Cleophæ, quem ſecũdum Eccleſiæ Hieroſolymitanæ Epiſcopum creatum declarauimus, martyrio extremum vitæ ſuæ diem confeciſſe accepimus, atque huius quidem rei teſtis eſt Hegeſippus.* Et paulo poſt ſubiungit eiuſdem Hegeſippi verba dicentis: *Simeonem Cleophæ filium non modò, vt ex Dauidis ſtirpe editum, verùm etiam vt Chriſtianum in iudicium adduxerunt, atque ita cum annos centum, & viginti compleuiſſet, coram Traiano Cæſare, & Attico viro conſulari, fidem Chriſti conſtanter profeſſus eſt.* Idem Euſebius in Chronico ad annum Traiani 10. & Domini 110. ſcribit. *Traiano aduerſus Chriſtianos perſecutionem mouente, Simeon filius Cleophæ, qui Hieroſolymis Epiſcopatum tenebat crucifigitur, cui ſuccedit Iuſtus.* Nicephorus quoque lib. 3. cap. 2. narrat ſic: *In Hieroſolymitano verò Epiſcopatu, quem frater Domini Iacob triginta annos tenuerat poſt Hieroſolymorum euerſionem Simeon Cleophæ filius, qui patruelis Saluatoris fuiſſe dicitur, illi ſucceſſit.* Et cap. 9. narrat anno 40. ab Aſcenſione Domini Iacobo fratri Domini martyrio affecto ſuffectum eſſe in Epiſcopatu *Simeonẽ filium Cleophæ, cuius etiam ſacrum meminit Euangelium, quem Simeonem Hegeſippus patruelem IESV fuiſſe memorat: Cleophas enim ſponſi Ioſeph frater fuit.* Ex quibus nonnulla emendanda ſunt in Hieronymo, Beda, & Epiphanio. Hieronymus enim in Catalogo Scriptorum Eccleſ. habet. *Simon Chananæus cognomento Iudas, frater Iacobi Epiſcopi, qui & ſucceſſit illi in Epiſcopatu, poſt obitum Iacobi cognomento Iuſti vixit annos viginti ſupra centum, crucifixus autem ſub Traiano præfecto.* Vbi Simeonem fratrem Iacobi confundit cum Simone Apoſtolo, & Chananæo. Idem facit Beda non abſolutè, ſed dubitatiuè in c. 6. Lucæ dicens de *Maria* Cleophæ: *Cleophæ nupſit, cui Simeonem filium genuiſſe, eumque conſobrinum Domini exiſtentem (eo quod Cleophas frater fuerit Ioſeph) Hieroſolyma poſt Iacobum rexiſſe Eccleſiam, hiſtoria Eccleſiaſtica tradit, ſiue hic Apoſtolus Simon, ſiue quilibet alius Simeon fuerit.* Epiphanius autem hæreſi 78. multa, & mira de ſanctitate Iacobi fratris Domini narrat, & in rem noſtram ait: *Iacobus frater Domini vbi annos vixit nonaginta ſex, virgo exiſtens mortuus eſt,* & infra: *Moritur autem hic Iacobus frater Domini, & filius Ioſeph Hieroſolymis, vbi vixit poſt Saluatoris aſſumptionem annis plus minus viginti quatuor, anno ſuæ ætatis nonageſimo ſexto, à fullone ligno percuſſus in caput, deiectus à pinnaculo templi, & delatus, ac nihil læſus: inclinauit autem genua, & orauit pro ipſis, qui eum deiecerant, ac dixit: Ignoſce ipſis Domine non enim ſciunt quid faciunt. Quemadmodum, etiam Symeon procul ſtans nepos ipſius ex ſorore, filius verò Cleophæ dicebat: Ceſſate quid lapidibus obruitis iuſtum?* Pro filio Ioſeph debuit dicere filius Alphæi, ſeu Cleophæ iuxta dicta num. 2. & proinde Symeonem debuit appellare non *nepotem*, ſed *fratrem Iacobi*; & pro annis *vigintiquatuor*, debuit ſcribere annos *triginta*, vt ex Hegeſippo refert Nicephorus.

31 Porrò ſi Hieroſolyma capta eſt à Tito anno 70. Chriſti, vt oſtendimus lib. 4. cap. 3. & hoc anno occiſus eſt Iacobus frater Domini annorum 96. vt vult Epiphanius, vtique natus fuerit anno 26. aut 25. ante Chriſtum, & quando electus fuit Epiſcopus nempe anno 30. ante Hieroſolymæ excidium, habebat annos 66. quod fuit anno 33. Chriſti, & ſeptimo menſe ab Aſcenſione, aut octauo. Si autem *Simeon* anno Traiani 10. (qui ex dictis lib. 4. cap. 8. fuit Chriſti 107.) occiſus eſt annorum 120. ſequitur natum eſſe anno 13. ante Chriſtum, & iuniorem fuiſſe Iacobo annis 12. & amplius. Tandem ſi *Iacobus* hic *minor* dictus eſt ad differentiam Iacobi Zebedæi filij, oporteret Iacobum Zebedæi quando electus fuit ad Apoſtolatum habuiſſe annos plures quam 55.

32 *Nona* Propoſitio quatuor fratres Domini in Euangelio nominati, nempe *Iacobus* minor, *Ioſeph*, ſeu *Ioſe*, *Iudas Thaddæus*, & *Simon*, ſeu *Simeon*; omnes fuere filij Cleophæ fratris S. Ioſephi ſponſi Deiparæ, qui ſicut putatus fuit pater Chriſti, ita, & ipſi putati ſunt, *patrueles fratres*, ideſt filij eius, qui erat frater patris Chriſti; quos latiore vocabulo aliqui conſobrinos vocant. Sed ex illis quatuor, duo tantum fuere Apoſtoli, nempe *Iacobus*, & *Iudas Thaddæus*, cum Simeon filius Cleophæ diuerſus ſit à Simone Chananæo Apoſtolo, vt oſtenſum eſt num. 30. ſeu Propoſ. octaua, reliqua ex præcedentibus propoſitionibus patent. Atq; hinc tandem intelliges verba illa conciuium Chriſti Matth. 13. num. 55. *Nonne hic eſt fabri filius? Nonne mater eius dicitur Maria, & fratres eius Iacobus, & Ioſeph, et Simon, et Iudas, et ſorores eius nonne omnes apud nos ſunt?* Et Marci 6. num. 3. *Nonne hic eſt faber, filius Mariæ, frater Iacobi, et Ioſeph, et Iudæ, et Simonis? nonne et ſorores eius hic nobiſcum ſunt?* In Græco habetur: *Ἰακώβου, καὶ Ἰωσῆ, καὶ Ἰούδα, καὶ Σίμωνος.* Quod autem S. Hieronymus in c. 12. Matthæi inter filios Mariæ vxoris Alphæi non nominarit niſi *Iacobum, Ioſen, & Iudam*, credo cauſam fuiſſe, quia ex vna parte Simonem fratrem Iacobi putabat eſſe Simonem Chananæum Apoſtolum, vt ex eo vidimus in Scriptoribus Eccleſ. ex altera verò hunc non eſſe filium Mariæ illius arbitrabatur, ita maluit tunc ſuſpendere calamum. Reſtat, vt videamus de Salome, & alijs mulieribus in Euangelio nominatis.

33 *Decima* Propoſitio, Nec eſt certum, nec valde probabile *Salomem*, quæ fuit mater filiorum Zebedæi fuiſſe filiam *Cleophæ* ſororemque *Iacobi* minoris. Scio non paucos, & præcipuè Cornelium à Lapide in cap. 3. Lucæ, & Tirinum in Chronico ſacro cap. 47. Tab. 4. exiſtimaſſe *Salomen* hanc fuiſſe non ſolum matrem filiorum Zebedæi, ſed etiam filiam Cleophæ, & ſororem illius alterius Mariæ, cuius meminit Matthæus initio capitis 28. & fuiſſe quidem matrem filiorum Zebedæi vltro admittimus, quam enim tertio loco inter præcipuas Cruci Domini adſtantes numerat Matthæus 27. nu. 56. dicens: *Inter quas Maria Magdalena, et Maria Iacobi, et Ioſeph mater, et mater filiorum Zebedæi*; tertio loco *Salomen* nominat Marcus cap. 15. nu. 40. ſic: *Inter quas erat Maria Magdalena, et Maria Iacobi minoris, et Ioſeph mater, et Salome*, & cap. 16. *Et cum tranſiſſet Sabbathum, Maria Magdalena, et Maria Iacobi, et Salome emerunt aromata*; proinde ſcitè Chriſtophorus à Caſtro cap. 5. de Hiſtoria Deiparæ cum Origene, Theophylacto, Euthymio, & cum communi ſentent matrem Iacobi minoris, & Ioannis filiorum Zebedæi fuiſſe nominatam *Salomen*, vt etiam Cornelius, & Tirinus ſupra. At neque de Maria *altera*, neque de *Salome* probari poteſt eas fuiſſe filias Cleophæ: non de Maria *altera*, ideſt de illa, de qua Matthæus cap. 28. ſcribit: *Venit Maria Magdalenæ, et altera Maria videre ſepulchrum*, id enim explicans Marcus cap. 15. nu. 47 inquit: *Maria autem Magdalena, et Maria Ioſeph aſpiciebant vbi poneretur*: potiùs ergo illa altera Maria, fuit Maria Ioſephi, & Iacobi minoris mater, atque adeo ex dictis ſupra, vxor Cleophæ non filia. De Salome autem non aliunde probari poſſe videtur, quam ex Epiphanio hæreſi 78. vbi bis inter ſorores *Iacobi, Ioſæ, Symeonis*, ac *Iudæ* numerat, ac nominat *Salomen*, & *Mariam*; ſed quàm falſo dixit quatuor illos fratres filios Ioſephi Deiparæ ſponſi, vt numero 2. docuimus, tàm falsò Salomen, ac Mariam alteram, ſorores eorum dixit; ſi quidem S. Hippolytus apud Nicephorum lib. 2. cap. 3. multo antiquior ſorores dictorum quatuor fratrum nominat *Eſther*, ac *Thamar*; Salomen autem ait fuiſſe filiam Aggæi fratris Zachariæ Sacerdotis, eſto & ipſe erret ex Apocrypho libro referens Salomen fuiſſe vxorem priorem S. Ioſephi Deiparæ ſponſi. Idem tamen Hippolytus apud eundem Nicephorum ibidem recenſet Salomen obſtetricem filiam Mariæ ſororis S. Annæ, & nepotem Mathani ſacerdotis; Non audeo verò affirmare matrem filiorum Zebedæi fuiſſe vel Salomen filiam Aggæi, vel Salomen nepotem Mathani ſacerdotis. Sed tamen crediderim non eſſe filiam Cleophæ, quia cum fuerit mater Iacobi maioris, ideſt ſenioris non eſt valde probabile fuiſſe ſororem Iacobi minoris; Si tamen fuit, oportet eam natam eſſe annis minimum 16. aut 20. ante Iacobum fratrem ſuum, vt potuerit annis 15. circiter nubere Zebedæo, & gignere Iacobum annis ſal-

tem

tem quatuor, aut quinque maiorem Iacobo Alphæi, ſed hoc modo Ioannes, & Iacobus maior fuiſſent putati conſanguinei Chriſti, & quando hæc Salome adſtitit Cruci Domini habuit annos circiter 78. ex dictis nu. 31. de anno natiuitatis Iacobi minoris: Quænam autem fuerint illæ vocatæ ſorores Domini, filiæne Cleophæ, an alterius, nec ex Euangelio, nec ex patribus, aut hiſtoricis antiquis mihi conſtat; ſolùm enim præter iam nominatas ſupra, habemus Lucæ 8. nominatas. *Ioannam* vxorem Chuſæ procuratoris Herodis, & *Suſanam*, & apud Ioannem *Martham*; quas conſanguineas Domini nemo dixerit. Placet nunc redigere in Tabulas perſonas ſpectantes ad Genealogiam Chriſti Domini, & SS. eius Genitricis, ac Sponſi ipſius, ex his quæ hactenus probabiliora eſſe docuimus adiectis annis natiuitatis eorum, de quorum ortu nobis conſtat; ſed iuxta LXX. Interpretes, & alia quæ libro præſertim 6. conſtituimus.

I. TABVLA Genealogiæ CHRISTI ab Adamo per Salomonem adiectis Annis natiuitatum ante CHRISTVM iuxta LXX. Interpr.

	Anno
ADAM 6. die Mundi à Deo plaſmatus	5634
Seth ex Eua pro Abele naſcitur	5404
Enos filius Sethi naſcitur	5199
iſte cœpit inuocare nomen Domini.	
Cainan filius Enoſi naſcitur	5009
Malaleel fil. Cainani naſcitur	4939
Iared fil. Malaleelis naſcitur	4674
Henoch fil. Iaredi naſcitur	4212
Hunc *Deus tranſtulit*	
Mathuſala fil. Henochi naſcitur	4347
Lamech fil. Mathuſalæ naſcitur	4160
NOE filius Lamechi naſcitur	3978
Sem filius Noe naſcitur	3478
Arphaxad fil. Semi naſcitur	3376
Cainan fil. Arphaxadi naſcitur	3241
Sale fil. Cainani naſcitur	3111
Heber fil. Sale, vnde *Hebræi*, naſcitur	2981
Phaleg fil. Heberis naſcitur	2847
In huius ortu diuiſa lingua &c.	
Rhagau fil. Phalegi naſcitur	2717
Sarug fil Rhagau naſcitur	2585
Nachor fil. Sarugi naſcitur	2455
Thare fil. Nachor s naſcitur	2276
ABRAHAM fil. Thare naſcitur	2146
ISAAC ex Sara ſterili naſcitur	2046
IACOB ex Rebecca naſcitur	1986
IVDAS quartogenitus Iacobi ex Lia naſcitur,	1900
Et fratres eius, à S. Matthæo indicati, & hoc ordine nati	
Ruben ex Lia primogenitus	1903
Simeon ex Lia	1902
Leui ex Lia	1901
Iudas, vt dixi, ex Lia	1900
Dan ex Bala ancilla Rachelis	1899
Nephtali ex Bala	1898
Gad ex Zelpha Liæ ancilla	1898
Aſer ex Zelpha	1897
Zabulon ex Lia	1896
Ioſeph ex Rachele	1895
Beniamin ex Rachele	1864
Phares, & *Zara gemelli filij* Iudæ ex Thamare nuru, *non pro tali ab eo cognita; meruit verò hic nominari Zara, quia prior egredi cœperat, ſed ceſſit locum fratri vide Geneſis* c. 38. nati circiter	1863
Heſron filius Pharesi natus in Ægypt.	
Aram filius Heſronis natus in Ægypt.	
Aminadab fil. Arami natus in Ægypto *Hunc tradunt Hebræi primum ſuis quadrigis ingreſſum mare Rubrum à Moyſe virga diuiſum.* Exodus fuit.	1592
Naaſſon fil. Aminadabi *princeps filiorum* Iuda 1. Paralip. c. 2.	
Salmon fil. Naaſſonis natus in deſerto duxit Rhaab *meretricem Iericuntinam ſed benemeritam de populo Dei, & ad Deum verum conuerſam*	
Booz fil. Salmonis natus de Rhaab anno circiter	1488
duxit hic Ruth *Moabitidem quidem ſed quæ voluit eſſe de populo Dei vt narratur* Ruth. c. 1. & 4.	

	Anno
Obed fil. Boozi, & Ruth natus circiter	1352
Ieſſe, qui & *Iſai* Bethlemites filius Obedi, natus circiter anno	1217
DAVID, primus Rex de tribu Iuda octauogenitus Iſai, quem ſerui Saulis laudarunt, vt *ſcientem pſallere, & fortiſſimum robore, & virum bellicoſum, & prudentem in verbis, et virum pulchrum, et Dominus eſt cum eo* 1. Reg. c. 16.	1086
SALOMON natus *ex ea, quæ fuit Vriæ; non dicitur ex Bethſabee, ne putetur natus ex adultera, et quæ eſſet adhuc Vriæ, ſed quæ fuerat eo enim mortuo duxit eam Dauid in vxorem vt dicitur* 2 Reg. c. 12. num 24.	
Roboam Rex Iuda fil. Salomonis naſcitur	1020
Abias Rex Iuda fil. Roboami, cuius tempus natiuitatis non extat.	
Aſa Rex Iuda fil. Abiæ, cuius tempus natiu. non extat, ſenex tamen mortuus eſt 3. Reg. 15 nu. 24.	
Ioſaphat Rex Iuda fil. Aſæ naſcitur	948
Ioram Rex Iuda fil. Ioſaphat naſcitur	920
Tres ſequentes Reges cur omiſſi ſint à S. Matthæo *vide c. 18. num. 15.*	
Ochozias Rex Iuda fil. Iorami naſcitur	905
Ioas Rex Iuda, fil. Ochoziæ naſcitur	883
Amaſias Rex Iuda fil. Ioaſi naſcitur	862
Ozias, qui & *Azarias* fil. Amaſiæ rex Iuda naſ.	814
Ioathan Rex Iuda fil. Oziæ naſcitur	782
Achaz Rex Iuda fil. Ioathani naſcitur ſub finem anni	764
Ezechias Rex Iuda fil. Achazi naſcitur	750
Manaſſes Rex Iuda fil. Ezechiæ naſcitur	709
Amon Rex Iuda fil. Manaſſis naſcitur	664
Ioſias Rex Iuda fil. Amonis naſcitur	648
Ioakim, ſeu Iechonias ſenior Rex Iuda naſcitur Ioſiæ, anno 27. *ante transmigrationem Babylonicam fratres autem* Iechoniæ *huius qui ſucceſſerunt in regno, maiori parte occuparunt tempus transmigrationis, eſto nati ſint ante illam nempe;*	630
Ioachaz qui & Sellum naſcitur	631
Mathanias, qui & *Sedecias*	618
Iechonias iunior, ſeu Ioachim Rex Iuda fil. Ioakimi naſcitur	616
Eductuſq; eſt de Carcere ab Euilmerodach vltimo menſe anni, & anna ſequenti creditur genuiſſe Salathielem. nempe	563
Salathiel, filius Iechoniæ in hoc ſterilis, quod non ſucceſſit ei Rex in Regno Iuda	
Zorobabel filius Salathielis Dux Iudæorum, *vnus de optimatibus, ſeu principibus in reædificando templo.*	
Abiud filius Zorobabelis	
Eliakim filius Abiudis	
Azor filius Eliakimi	
Sadoc filius Azoris	
Achim filius Sadoci	
Eliud filius Achimi	
Eleazar filius Eliudis	
Mathan filius Eleazari ex *Eſtha* genuit Iacobū; mortuo Mathano, *Melchi* duxit *Eſtham* & ex ea genuit *Heli*.	

Iacob filius naturalis *Mathani*, & frater vterinus *Heli* ſine prole mortui ducta vidua ipſis *Heli* genuit S. Ioſeph filium legalem eiuſdem *Heli*.

IOSEPH filius naturalis *Iacobi*, & legalis Heli vir MARIÆ, de qua natus eſt IESVS; qui vocatur CHRISTVS.

Omnes itaq; Generationes, ſeu capita ab Adamo *ad* CHRISTVM incluſiuè ſunt *ſexaginta quinque; nempe* ab Adamo *ad* Thare *incluſiuè* 20. ab Abrahamo *ad* Dauidem *incluſiuè* 14. à Salomone *ad* Ioakimum, *ſeu* Iechoniam *ſeniorem incluſiuè* 17. *computatis tribus Regibus conſulto à* S. Matthæo *non recenſitis*; & à Iechonia *iuniore* ad CHRISTVM incluſiuè 14. & Reges omnino 19.

II. TABVLA ab Adamo per Nathan vſque ad CHRISTVM, iuxta Opinionem de qua c. 18. n. 23. ex Luca, & Matthæo.

AB Adamo ad Dauid incluſiuè Generationes 34. deinde Nathan Mathatha, Menna, Melcha, Eliakim, Iona, Ioſeph, Iuda, Simeon, Leui, Mathat, Iorim, Eliezer, Ieſu, Her, Elmadan, Coſan, Addi, Melchi Neri 20.

Salathiel filius naturalis *Iechoniæ* legalis vero *Neri*
Zorobabel duorum filiorum pater

Abiud;	Reſa
Eliakim	Ioanna
Azor	Iuda
Sadoc	Ioſeph
Achim	Semei
Eliud	Mathathias
Eleazar	Mabath
Mathan	Nagge
	Heli
	Nahum
	Amos
	Mathathias
	Ioſeph
	Ianne
	Melchi
	Leui
	Mathat, qui ex Melchi

Iacob —— Heli
Ioſeph
IESVS

Ergo ab Adamo per Nathan, & *Abiud* Generationes 67. ſed per Reſa 76.

III. TABALA ab Adamo per Nathan ex ſolo S. Luca, iuxta opinionem de qua cap. 18. nu. 24. in qua Salathiel, & Zorobabel ſunt diuerſi ab illis, quos nominauit S. Matthæus.

AB Adamo ad Dauid incluſiuè Generationes 34. vt in Tabula II. à NATHAN verò vſque ad *Neri* incluſiuè 20. à *Salathiele* denique ad CHRISTVM incluſiuè 22. Omnes ſimul 76.

IV. TABVLA.

Ex Stirpe Dauid
Panther
Barpanther

Ex Tribu Leui
Mathan Sacerdos
ex MARIA genuit

S. Ioachim

Mariam	Sobam	S. Annam
hæc	hæc	hæc & hic
Salomen	S. Elizabeth	S. MARIAM
obſtetricem	hæc ex S. Zacharia	ſola hæc
	S. Ioannem Baptiſt.	IESVM.

V. TABVLA.

Iacob

S. Ioſeph	Cleophas	Iacobum min. Apoſt.
frater	qui & Alphæus	Ioſen, ſeu Ioſeph
Cleophæ	genuit ex Maria	Iudã Thaddæum Ap.
		Simeonem 2. Epiſc.
		Hieroſolym.

VI. TABVLA.

Alphabetum Genealogicum, Conſanguineorum CHRISTI, MARIAE, IOSEPHI vſq; ad gradum ſextum.

A*Chim* Tritauus Chriſti naturalis putatiuus, ſed verus Atauus S. *Ioſephi*, & *Cleophæ*.

S. *Anna* vera, & naturalis Mater MARIÆ de ſtirpe Dauid ex parte matris de ſtirpe Aaron ex parte Patris *Mathani* Sacerdotis Auia Chriſti Matertera S. *Eliſabethæ*, & *Salomes obſtetricis*, ideſt ſoror matris ipſorum; Matertera Magna S. *Io. Baptiſtæ*, ideſt ſoror Sobæ auiæ ipſius præcurſoris; item Socrus S. *Ioſephi*, & vxor S. *Ioakimi*; ideoque Nurus Barpantheris, & Pronurus *Pantheris*.

Barbanther verus ac naturalis Proauus Chriſti maternus, & Auus Mariæ Virginis, ſocer S. *Annę*, & proſocer S. Ioſephi de ſtirpe Dauid.

Cleophas, qui et *Alphęus* de ſtirpe Dauid regia per Salomonem, filius *Iacobi*, frater naturalis, ac germanus S. *Ioſephi* Patruus Chriſti putatiuus & Leuir Mariæ Virginis cognatus S. Annæ, & S. Ioachimi.

Eleazar Abauus Chriſti naturalis, ſed putatiuus, verus proauus S. *Ioſephi*, & *Cleophę*, & abauus filiorum Cleophæ.

Eliud Atauus Chriſti naturalis, ſed putatiuus; verus autem Abauus S. Ioſephi, & Cleophæ, & Atauus filiorum Cleophæ.

S. *Elizabeth*, Conſobrina Mariæ Virginis de ſtirpe Aaron ex parte Aui Mathani *Sacerdotis*; filia *Sobę* ſororis S. *Annę*, & ideo neptis ex ſorore ipſius S. *Annę* vxor S. Zachariæ; Mater S. Ioan. Baptiſtæ, cognata in 4. gradu Chriſti.

Eſtha, mater Iacobi, & Heli, Auia vera S. Ioſephi, Proauia putatiua Chriſti vxor prius *Mathani*, deinde *Melchi*.

Heli pater legalis *S. Ioſephi*, auus legalis putatiuus Chriſti, ſocer legalis Mariæ Virginis, frater vterinus *Iacobi*.

Iacob filius Mathani, pater naturalis S. *Ioſephi*, auus naturalis putatiuus Chriſti, ſocer naturalis Mariæ Virginis.

S. Iacobus minor Apoſtolus, & patruelis Chriſti putatiuus, filius Cleophæ, ſeu *Alphæi* frater S. Iudæ Apoſtoli, & S. Simeonis ſecundi Epiſcopi Hieroſolymæ, & Ioſeti, et nepos ex fratre *S. Ioſephi*.

Ianne Tritauus legalis putatiuus Chriſti, ſed atauus legalis verus *S. Ioſephi*.

S. Ioachim, Pater naturalis, & verus Mariæ Virginis, auus

verus

verus Chriſti, maritus *S. Annæ*, ſocer *S. Ioſephi.*

S. Ioannes Baptiſta conſanguineus Chriſti in quinto gradu, & Mariæ Virginis in quarto, & S. Annæ in tertio, filius SS. Zachariæ, & Elizabeth.

Ioſe filius Cleophæ patruelis Chriſti putatiuus, frater SS. Iacobi minoris, & Iudæ Thaddæi Apoſtolorum, & Simeonis Epiſcopi Hieroſolym. ac Martyris, & nepos ex fratre *S. Ioſephi.*

S. Ioſephus ſponſus, ac Vir Mariæ Virginis pater Chriſti putatiuus, immò matrimonialis, non tamen carnalis, filius *Iacobi* naturalis, & *Heli* legalis, frater Cleophæ, gener SS. Ioachimi, & Annæ, patruus *SS. Iacobi min.* & *Iudæ Thaddæi* Apoſtolorum, *Simeonis* Epiſc. 2. Hieroſol. et Martyris, et *Ioſeti*.

S. Iudas Thaddæus Apoſtolus, patruelis Chriſti putatiuus, filius Cleophæ, ſeu Alphæi, nepos ex fratre *S. Ioſephi*, et frater Ioſeti, ac SS. Iacobi minor. Apoſt. et Simeonis 2. Epiſc. Hieroſol. et Martyr.

Leui de ſtirpe Nathan, et Dauidis, abauus legalis putatiuus Chriſti, ſed proauus legalis *S. Ioſephi.*

S. MARIA Virgo Mater Ieſu Chriſti D. N. coniux S. Ioſephi, filia SS. *Ioachimi, & Annæ*, cognata, ſeu conſobrina S. Elizabethæ, conſanguinea in 4. gradu S. Io. *Baptiſtæ*, fratria Cleophæ pronepotis Mathani Sacerdotis, et hinc de ſtirpe Aaron; ſed ex parte Patris ſui, et quoad auum maternum de Regia ſtirpe Dauidis, et habens in ſuo ſtemmate 19. Reges de ſtirpe Iuda, qui regnauerunt in Hieruſalem.

Maria vxor *Mathani* ſacerdotis Mater S. *Annæ*, auia Mariæ Virginis, et S. *Elizabeth* proauia Chriſti materna, et S. Ioannis Baptiſtæ.

Maria filia *Mathani* ſacerdotis, ſoror *S. Annæ*, Matertera Mariæ Virginis, & S. *Elizabethæ*, Matertera magna Chriſti, & *S. Ioannis Baptiſtæ* mater Salomes obſtetricis.

Maria vxor *Cleophæ*, ſeu *Alphæi*, fratris S. *Ioſephi*, mater SS. *Iacobi* minoris, & *Iudæ Thaddæi* Apoſtolorum, & Simeonis 2. Epiſc. Hieroſolymæ, & Martyris, et *Ioſeph*, ſeu *Ioſeti*. Hæc eſt illa, quæ dicitur Matthæi 27. nu. 56. *Mater Iacobi, & Ioſeph mater*, & Marci 15. *Maria Iacobi minoris, & Ioſeph mater*, & Ioannis 19. nu. 25. *Mariam Cleophæ, ac ſororem matris IESV*, ideſt cognatam, vtpote vxorem fratris S. Ioſephi; & hæc eſt illa *altera Maria*, de qua Matthæus c. 28.

Mathan Sacerdos, Pater S. Annæ, auus maternus MARIÆ Virginis, & S. Elizabeth, proauus maternus Chriſti, & S. Ioannis Baptiſtæ.

Mathan de ſtirpe Dauidis per Salomonem, auus *S. Ioſephi*, proauus putatiuus Chriſti.

Mathath qui et *Melchi* iunior, auus legalis S. Ioſephi, et proauus legalis putatiuus Chriſti.

Melchi ſenior abauus legalis S. *Ioſephi*, et atauus legalis putatiuus Chriſti.

Panther de ſtirpe Dauidis abauus maternus Chriſti, proauus paternus Mariæ Virginis, auus S. Ioachimi.

Salome obſtetrix, conſobrina Mariæ Virginis, et S. Elizabethæ, ſororia S. Annæ.

Salome autem mater filiorum Zebedæi ſi nō fuit filia Cleophæ, nec Salome obſtetrix non fuit conſanguinea Mariæ Virginis.

Soba filia Mathani ſacerdotis, ſoror S. *Annæ* mater S. *Elizabethæ* matertera Mariæ Virginis, matertera magna Chriſti, et auia S. Ioannis Baptiſtæ.

S. *Zacharias* pater S. Ioannis Baptiſtæ, maritus S. Elizabethæ, gener. *Sobæ*.

CAPVT XX.

Quando, & quomodo impleta ſit Prophetia Iacobi Patriarchæ de Meſſia venturo, Geneſis 49. & an Machabæi fuerint de Tribu Iuda, & CHRISTVS ex Machabæorum ſanguine.

1 CElebérrimum eſt S. Patriarchæ Iacobi oraculum illud Geneſis 49. quo poſt reprehenſos Ruben, Simeonem, & Leui conuerſus ad quartogenitum ſuum Iudam dixit: *Iuda te laudabunt fratres tui, manus tuæ in ceruicibus inimicorum tuorum adorabunt te filii patris tui. Catulus Leonis Iuda ad prædam fili mi aſcendiſti: requieſcens accubuiſti vt Leo, & quaſi Leæna, quis ſuſcitabit eum? Non auferetur ſceptrum de Iuda, & dux de femore eius, donec veniat, qui mittendus eſt, & ipſe erit expectatio Gentium &c.* Quibus, & ſequentibus verbis certum eſt apud Catholicos prædici aduentum Meſſiæ, & aduentus illius tempus determinatum deſignari, vt contra Iudæos inter alios egregiè demonſtrat noſter Barradius tomo 1. in Euangelia lib. 3. cap. 1. & Suarez in 3. partem diſp. 1. ſect. 1. ſed quando, & quomodo impletum ſit hoc tempus controuerſum eſt hactenus, vt videre eſt apud Interpretes in cap. 49. Geneſis, præcipuè Gloſſam ordinariam, Lyranum, Carthuſianum, Abulenſem, Bonfrerium, Cornelium à Lapide, Tirinum; itemque apud Baronium in Apparatu ad Annales, Pererium lib. 4. in Geneſim, & de benedict. Patriarc. proph. 3. Suarez ſupra, & Barradium lib. 3. cap. 2. Salianum tomo 6. ad annum Mundi 4017. Torniellum, & Spondanum in Annalibus veteris teſtam. ad annum 4052. Petauium in Rationario tempor. parte 2. lib 3. cap. 16. Bulengerum in Diatriba 3. ad c. 1. Cauſabonum, & Petrum Redanum in Apparatu ad libros Machabæorum ſect. 9. à num. 14. ad 52. apud quos alij.

2 Vt autem ſtatus controuerſiæ meliùs intelligatur, præmittenda ſunt quædam notabilia iuxta ordinem temporum. *Iudas* enim in Ægypto mortuus eſt, & de ſtirpe eius nemo ante Dauidem Rex fuit, & perpauci Iudices fuere ex tribu Iuda, ſiquidem *Ioſue* fuit ex tribu Ephraim; *Iephthe*, & *Gedeon* ex tribu Manaſſe; *Barach* ex tribu Nephthali, *Samſon* ex tribu Dan, *Heli*, ac *Samuel* de tribu Leui, *Saul* autem Rex de tribu Beniamin. Permanſit autem ſceptrum, et Regnum Iudæ in ſtirpe Dauid, vſque ad captiuitatem Babylonicam: vltimi enim Reges de ſtirpe Dauid per lineam maſculinam fuere *Iechonias*, et frater eius *Sedecias*. Poſt captiuitatem autem Babylonicam nemo Iudæorum ſub Cyro, Cambyſe, et poſteris eius Regium Diadema, et Monarchiam, ac abſolutam dominationem aſſumpſit vſque ad Machabæos; ſed quoniam Cyrus edicto ſuo inſtaurat Hebræos ad reædificandū Templum Hieroſolymis, vt narratur Eſdræ cap. 1. *Surrexerunt principes patrum de Iuda, & Beniamin, & ſacerdotes, & Leuitæ*; et cap. 3. *& ſurrexit Ioſue filius Ioſedec, et fratres eius Sacerdotes, et Zorobabel filius Salathiel, et fratres eius, et ædificauit altare Dei etc.* De his principibus Idem Eſdras cap. 4. ſcribit nu. 2. *Accedentes ad Zorobabel, et ad principes patrum dixerunt*, & cap. 6. nu. 14. *Seniores autem Iudæorum ædificabant, et proſperabantur*: et cap. 9. *Acceſſerunt ad me principes etc.* Aggæus autem cap. 1. num 1. & cap. 2. num. 3. appellat, *Zorobabel filium Salathielis Ducem Iuda, et Ieſum filium Ioſedech ſacerdotem magnum*, ex quibus apparet, verum eſſe quod aſſerit Ioſephus Hebræus lib. 11. antiq. cap. 4. et 5. plurimos, et præcipuos, qui cum Leuitis reuerſi ſunt in Ieruſalem fuiſſe de tribu Iuda, et ideo poſt captiuitatem Hebræos cœpiſſe appellari *Iudæos*; Præterea regimen eorum redactum tunc fuiſſe ad Ariſtocratiam, in qua ſeniores, ſeu principes, et optimates ita regebant populum, vt tamen hinc Pontifex, hinc dux aliquis per modum Conſulis, aut Dictatoris, præeminerent, et inter duces primus fuit *Zorobabel*, vtpote filius Salathielis de ſanguine Regio, et ſtirpe Dauid;

Dauid; vt habetur Paralipomenon 1. cap. 3. et Matthæi 1. Sed et poſteros Zorobabelis, et Duces populi, vſq; ad Machabæorum tempora fuiſſe de tribu Inda colligitur ex Ioſepho à libro 13. cap. 15. vſque ad lib. 18. Et ſupponunt S. Cyrillus lib. 8. contra Iulianum, S. Auguſtinus lib. 18. de Ciuit. cap. 15. S. Hieronymus in cap. 1. Sophoniæ, S. Epiphanius hæreſi 29. et ex traditione Hebræorum Galatinus lib. 4. cap. 4. ac Genebrardus ad annum 3900. ſemper tamen ſubiecti fuere Regibns Perſarum, et deinde Seleucidis poſt Alexandrum Magnum, cum Iudeæ regnum ad Syriam pertineret, et tributa ijs ſoluebant. Quæ autem fuerit occaſio, ſultè rebellandi aduerſùs Antiochum Epiphanem, et libertatem priſtinam recuperandi Machabæis, narratur libro 1. Machabæorum, et à Ioſepho lib. 12. antiq. à cap. 6. Mortuo verò *Alcimo*, populus communi ſuffragio non ſolùm ducatum, ſed etiam Pontificatum detulit *Iudæ Machabæo* de ſtirpe Aſſamonæa, et poſt hunc *Ionathæ* fratri Iudæ, et deinde *Simoni* fratri Iudæ, cuius tempore, vt dicitur lib. 1. Machab. cap. 15. *Ablatum eſt iugum gentium ab Iſrael:* Huic occiſo ſucceſſit filius eius *Ioannes Hyrcanus*; et huic *Ariſtobulus* Hyrcani filius, qui diadema regium aſſumpſit anno 432. poſt ſolutam captiuitatem Babyl. et huic ſucceſſit *Iannæus Alexander* frater in Regno, et Pontificatu; et huic in Regno *Alexandra Salome* vxor Ariſtobuli in pontificatu autem *Hyrcanus* Alexandri filius natu maior, eùm *Ariſtobulus* natu minor regnum ſibi vſurpaſſet, quo tamen à Pompeio ſpoliatus eſt, et Hyrcanus quamuis nomine tenus regiam quoque dignitatem ab eo obtinuit. Poſteà verò *Antigonus* filius *Ariſtobuli* ope Parthorum regnum Iudææ recuperauit, tenuitque donec *Herodes Idumæus*, qui Romæ à Senatu ope M. Antonij regnum Iudæorum obtinuerat anno ante Chriſtum 40. vt docui lib. 6. cap. 14. à num. 4. tandem ope Soſij expugnata Hieroſolyma, & *Antigono* vltimo de Aſſamonæis Rege iuſſu M. Antonij, ſed rogatu Herodis necato, anno 37. ante Epocham Chriſti, ſecurè, ac pacificè poſſidere cœpit regnum Iudææ; quamuis ad maiorem ſecuritatem anno 30. ante Epocham Chriſti ſuſtulerit de medio *Hyrcanum* quoque Pontificem vltimum de Aſſamonæis, & Pontificatum cuntulerit *Ananelo* extraneo. Itaque tranſlatum eſt Regnum, & Sacerdotium ſummum à Iudæis, & Leuitis, ad alienigenas, & extraneos. His prænotatis recenſendæ ſunt opiniones de tempore, quo impleta eſt Iacobi Prophetia.

3 *Prima* non opinio, ſed error fuit Iuliani Apoſtatæ, iactantis defeciſſe ſceptrum de Iuda, per mortem Iechoniæ, & Sedeciæ in Captiuitate Babylonica, ideoq; Chriſtum Ioſephi fabri filium, non fuiſſe Meſſiam à Iacobo prædictum, cum non venerit tunc, ſed poſt captiuitatem Babylonicam quingentis, & amplius annis. Sed hunc errorem confutauit S. Cyrillus lib. 8. aduerſùs Iulianum, oſtendens in Salathiele filio Iechoniæ manſiſſe ius hæreditarium ad regnum, & in Zorobabele eiuſque poſteris Ducatum Iudæorum, ac deinde in Machabæis vſque ad Herodem Alienigenam, ſub quò natus eſt Chriſtus. Iudaizabat autem Iulianus cum illis Rabbinis, qui apud Paulum Burgenſem parte 1. Scrutinij diſp. 3. cap. 2. dicebant impletum eſſe oraculum Iacobi in aduentu Nabuchodonoſoris, cum tamen hic Iudæos captiuos abduxerit, nec fuerit *expectatio Gentium*, nec illum *adorarunt fratres Iudæ*, tanquam Deum.

4 *Secunda* opinio fuit Theophanis Epiſcopi Nicæni apud Turrianum l. 2. contra Antonium Sadeletem, & Baſilij Legionenſis tomo 1. Variarum diſp. q. 4. poſitiua c. 4. Promiſſionem ſceptri manſuri in tribu Iuda fuiſſe conditionatam, niſi peccando mererentur, vt Deus aliter diſponeret; cui opinioni affinis eſt Fabricius Paulcius apud Spódanum ad annum Mundi 4052. dicens impletum fuiſſe oraculum Iacobi tempore captiuitatis Babylonicæ, ideoque Danielem, qui tempus aduentus Meſſiæ impletum ſciebat, interrogaſſe Deum de cauſa moræ, Deumque aſſignaſſe nouas inducias, & nouum terminum poſt hebdomadas 70. Sed priorem opinionem impugnarunt Canus lib. 2. de locis cap. 11. Suarez in 3. p. diſp. 1. ſect. 1. & vtramq; Rhedanus ſupra. Quia ſic fruſtra eſſet illa prophetia, nec certum tempus haberemus quo poſſemus oſtendere iam aduenisſe Meſſiam, ſemper enim dicere poſſent Iudæi ob ſua peccata dilatum Meſſiæ aduentum; & ipſe Iacob aut deceptus eſſet, aut nos decepiſſet.

5 *Tertia* opinio Diodori Tarſenſis in catena in Geneſim, ac ferè Euſebij lib. 8. de demonſtr. Euang. Hugoniſq; Victorini in Annot. in Geneſim, Tribum Iuda vſque ad Meſſiam futurum reliquis tribubus præſtantiorem, eſto alij de alia tribu imperarent, vt fecere Machabæi. At violenta eſt hæc interpretatio, cum *ſceptrum*, & *Dux* Dominationem ſignificent, ob quam certè præſtantior fuit tribus Leui, ſi Machabæi Pontifices, ac reges de illa tribu fuere. Deinde non poteſt aſſignari tempus, quo alia illa excellentia tribus Iudæ defierit; & eneruatur argumentum Catholicorum contra Iudæos, qui poſſent reſpondere, durare adhuc, licet extra Paleſtinam multos Iudæos ſapientes, & diuites de tribu Iuda, & alijs tribubus præſtantiores.

6 *Quarta* opinio fuit Caietani in Geneſis 49. alias Tribus amiſſuras non ſolum regnum, ſed etiam ſpem regni, & principatus; Tribum verò Iuda, licet amiſſura eſſet regnum poſt captiuitatem Babylonicam, non amiſſuram tamen ſpem certam redeundi ad principatum, ſiue regium, ſiue ducalem, & redeundi ad priſtinam dignitatem per Chriſtum maximè confirmandam, additque Caietanus. *Diſcurre, & diſcute expoſitiones omnes, tam Hebræorum, quàm aliorum, & reperies nullam quadrare verbis illis Iacob, niſi hanc meam.* At è contrario vix vlla magis fauet Rabbinis dictitantibus ſperare ſe adhuc reditum ad priſtinam dignitatem, & poſt longum tempus diſperſionis ſuæ, fore vt Iuda regnum iterum refloreat. At Oraculum illud fuit non de ſpe, quæ ſemper concipi, aut fingi poteſt, ſed de re, ideſt de reali ablatione ſceptri, ac ducatus temporalis, & tali, ac tanta, vt prudentem omnem ſpem adimeret illum ſtatum ampliùs recuperandi. Neq; verò de regno Spirituali, quo Chriſtus tantum regnauit, ſed de temporali intellexerunt Patres illud oraculum. Proinde ſi Caietanum audiremus, nullum certum tempus Meſſiæ aduentus haberemus; Quod ſi dicat ablatam eſſe iam ſpem illam debet aſſignare quando, & quomodo ablata ſit.

7 *Quinta* opinio fuit Melchioris Cani l. 2. de locis cap. 11. ad 4. & Henrici Spondani ad annum 4052. num. 7. Ius legitimum ad regnum, & Ducatum manſurum in tribu Iuda vſque ad Meſſiæ aduentum, eſto actualis adminiſtratio, aliquando futura eſſet penes Machabæos de tribu Leui, ſed per modum depoſiti, & de conſenſu capitum de tribu Iuda. At ſi ius merum ſine vſu ſufficeret, poſſent adhuc Iudæi dicere remanere in aliquibus de tribu Iuda illud Ius, eſto vſus ſit apud Turcas, & Saracenos; Quod ſi dicas intelligendum eſſe ius cum poteſtate, & viribus conferendi vſum alijs, & eligendi de alia tribu ducem, oporteret aſſignare tempus, quo tribui Iudæ ablata fuit hæc poteſtas; Præterquamquod *ſceptrum*, & *Dux* ſignificant non tantum Ius, ſed actuale regimen per virum de tribu Iuda. Spondanus tamen ait ablatum ius illud à Romanis.

8 *Sexta* opinio, quam 2. loco iudicat Barradius ex Cyrillo, Zorobabelis poſteros de tribu Iuda vnà cum Pontificibus Reipublicæ gubernacula tenuiſſe, & in cōſortium regiminis veniſſe eſto penes Pontifices ſumma eſſet auctoritas; ſed nuſquam neque in Sacra hiſtoria, neq; in Ioſepho apparet tempore Machabæorum poſteros Zorobabelis rexiſſe Rempublicam, & ab eis poſtea ablatum hoc regimen ab Herode, vel à Romanis.

9 *Septima* opinio fuit Pauli Burgenſis in Scrutinio diſp. 3. c. 2. Galatini lib. 4. de Arcanis a c. 5. ad 7. Eugubini, & Gabrielis Acoſta in Geneſ. 49. Petri Bruti de victoria Verbi contra Iudæos c. 4. Manſiſſe regimen in Concilio Sanedrin 70. ſeniorum de tribu Iuda, donec Herodes 45. ex illis interfecit teſte Ioſepho lib 15. cap. 1. Sed gratis fictum eſt omnes illos 70. viros fuiſſe de tribu Iuda, vel omnes illos 45. ab Herode necatos fuiſſe de Concilio Sanedrin, nedum de tribu Iuda; vel denique habuiſſe ſupremam poteſtatem, & tantam, quanta ſignificat *Sceptrum*, & *Dux*.

10 *Octaua* opinio multorum fuit manſiſſe regimen, et ducatum Iudæorum vſque ad *Antigonum* vltimum de Aſſamonæis, ſeu Machabæis Regem, ac Pontificem ipſum, aut Hyrcanum, ab Herode ſublatos, et tunc deſijſſe quando his ſublatis tranſlatum fuit omnino ac ſtabiliter regnum ad Herodem Idumæum alienigenam; Machabæos autem, licet fuerint de tribu Leui, vtpote Sacerdotes, et Pontifices ex paterno ſanguine, fuiſſe tamen ex tribu Iuda, ex parte Matris; præſertim cum non eſſet inſuetum permiſceri duas hasce tribus in coniugijs, ſicut Ioiadas ſummus Pontifex duxit Ioſabetham filiam Regis Iorami de ſtirpe Iuda;

dæ; ſatis porrò fuiſſe id, vt diceretur ſceptrum manſiſſe in tribu Iuda; ſicut hodieq; ſatis eſt fœmineus ſanguis, vt regnum in familia cuiuſuis Regis perſeueraſſe dicatur. Ita Abulenſis, Lyranus, Carthuſianus, Cornelius à Lapide in cap. 49. Geneſis D. Antonin. tom. 1. c. 4. tit. 4. Barradius tom. 1. lib. 3. cap. 2. Philippæus in Oſeam verſu 4. quibus Redanus accenſet Serrarium, Sanctium, Gordonum, Gabrielem Acoſta, & alios. Verum diſpar ratio eſt de familijs Regum noſtri temporis, & Regum Hebræorum: apud illos enim Tribuum diſtinctio non ex materno, ſed ex paterno ſanguine ſumebatur, vt oſtendimus cap. 17. num. 2. & 3. Et ideò cum Communi Doctorum Catholicorum, & Patrum diximus non ſuffeciſſe, vt Maria Virgo eſſet de domo Dauid, & de Tribu Iuda ex parte Matris, ſed debuiſſe eſſe talem ex parte patris. Deinde, dato quòd ex vtrolibet ſanguine ſumi poſſet denominatio tribus, certum tamen eſt præualuiſſe in hoc paternum ſanguinem: Ergo ſi Iacob præuidebat ſceptrum, & ducatum tranſiturum ad Machabæos de tribu Leui, oportebat, vt potius ipſi Leui hoc promitteret, aut diceret: *Non deficiet ſceptrum de Iuda, & poſtea de Leui, & dux de femore eorum donec &c.* Alioquin loquendo de ſolo Iuda occaſionem dediſſet interpretandi, tempus Meſſiæ fore tunc quando ſceptrum, aut Ducatus à Poſteris Zorobabelis de tribu Iuda tranſlata ſunt ad Machabæos de tribu Leui; quod tamen euenit annis 167. ante aduentum Chriſti: mitto alia leuiora argumenta contra opinionem hanc.

11 *Nona* opinio item multorum recentiorum eſt, Sceptrum, & Ducatum Iudæorum, vſque ad *Antigonum* vltimum de Machabæis Regibus manſiſſe in Tribu Iuda inſitiuè, & electiuè, quia ipſi de tribu Iuda ſua voluntate, & conſenſu detulerunt regimen, & Ducatum Machabæis, quomodo Poloni elegere in ſuis comitijs Henricum Gallum, Stephanum Tranſiluanum, & Sigiſmundum Suecum in Reges Poloniæ, nec tamen negatur manſiſſe ſceptrum illud apud Polonos, quanto minus, ſi non extraneis, ſed de familia Iacob delatum eſt? Ita Suarez tomo 1. in 3. p. diſp. 1. ſect. 1. Leo Caſtrius lib. 3. Apolog. Salianus anno 3345. & 4017. Pererius, Del Rio, Cornelius à Lapide, Tirinus, Gordonus, Bonfrerius, Magalianus in cap. 49. Geneſis, & Petrus Conæus lib. 1. de Republ. Hebræorum cap. 9. Verum Oraculo illo ſuo aliquid peculiare promiſit, & prædixit Iudæ, & poſteris ipſius, quod non pertinebat ad alias tribus, nec dixit ſolum. *Non auferetur Sceptrum de Iuda*, ſed ad maiorem reſtrictionem, & diſtinctionem adiecit: *Et Dux de femore eius*, ſeu, vt habet LXX. *Nec Dux de femoribus ſuis*, quod ſignificat naturalem ſucceſſionem, non autem adoptiuam, aut electiuam: Et nemo dixerit Henricum Valeſium fuiſſe de femore alicuius familiæ Polonicæ, eſto fuerit à Polonis electus in Regem; Aliquid ergo aliud addendum eſt, vt hæc expoſitio ſubſiſtere poſſit.

12 *Decima* opinio eſt, manſiſſe Sceptrum, & Ducatum Iudæorum in tribu Iuda, vſque ad *Antigonum* vltimum de Machabæis, eo quod Machabæi fuerint de tribu quidem Leui ex materno ſanguine, ſed de tribu Iuda ex paterno; ita Baronius in Apparatu ad Annales, Genebrardus anno 3922. & alij *viri docti, & clari nominis* indicati à Pererio in cap. 49. Geneſ. ac nouiſſimè Redanus, addens ex interpretatione legis, vel diſpenſatione, delatum Pontificatum Machabæis Ducibus; eſto non eſſent ſimpliciter de tribu Leui, ob inſignem zelum legis, & ita poſtulante illo tempore, quo iam videbant Pontificatum vſurpatum ab extraneis. Fuiſſe autem Machabæos de tribu Iuda ſimpliciter colligitur ex 1. Machab. cap. 5. vbi narrata clade Ioſephi, & Azariæ, & duum millium de populo Iſrael, ſubiungitur num. 61. *Quia non audierunt Iudam, & fratres eius exiſtimantes fortiter ſe facturos, ipſi autem non erant de ſemine virorum illorum, per quos ſalus facta eſt in Iſrael, & viri Iuda magnificati ſunt valde &c.* Et infra num. 67. videtur explicari de quo ſemine fuerint illi, qui non audito conſilio Iudæ fortiter ſe pugnaturos putauerunt: *In die illa ceciderunt Sacerdotes in bello, dum volunt fortiter facere, dum ſine conſilio exeunt in prælium.* Ergo ſi hi erant Sacerdotes, adeoque de tribu Leui, & non erant de ſemine virorum illorum, per quos ſalus facta eſt in Iſrael, ſalus autem hæc facta eſt per Iudam Machabæum, & fratres eius, ſequitur Machabæos non fuiſſe de ſemine ſaltem maſculino tribus Leui, & cum dicantur Machabæi *Viri Iuda*, vt habetur in Vulgata (eſto Græcè ſit, *& vir Iudas*) vtique videntur Machabæi fuiſſe de tribu Iuda. Sed communis interpretum opinio cum Carthuſiano, Lyrano, Abulenſi, item Burgenſi in Scrutinio, & Barradio ſupra eſt, Machabæos fuiſſe ex paterno ſanguine de tribu Leui, & verba illa *& viri Iuda* intelligenda eſſe de militibus, & cognatis Machabæorum, quorum maxima pars erat de tribu Iuda, & eos, qui cladem illam paſſi ſunt, non fuiſſe de horum ſemine, eſto fuerint de illa tribu, de qua erant Machabæi, ideſt ita fuiſſe de Tribu Leui, vt tamen non fuerint de familia, & cognatione Machabæorum. Fuiſſe autem Machabæos de tribu Leui colligitur ex Sacra Scriptura: Nam 1. Paralipom. c. 24. inter filios Aaron numeratur verſu 7. *Sors prima Ioiarib*. Et primo Machabæor. cap. 2. dicitur: *Mathatias filius Ioannis filij Simeonis Sacerdos ex filijs Ioiarib.* Et cap. 14. nu. 29. *Simon autem Mathathiæ filius ex filijs Ioarib, & fratres eius.* Dicti autem ſunt Aſamonæi, quia, vt narrat Ioſephus lib. 12. antiq. cap. 8. *Mathathias* pater Iudæ Machabæi, filius fuit *Ioannis*, & hic *Simeonis*, & hic *Aſſamonai &c.* contendit tamen Redanus, ad hoc vt dicantur Machabæi fuiſſe de filijs *Ioarib* ſufficere, vt fuerint de tribu Leui ex materno ſanguine, & hanc fuiſſe ſufficientem aptitudinem, vt eligi poſſent in Sacerdotes, et Pontifices, ſaltem ex priuilegio, et diſpenſatione legis, vel interpretatione. Verum ſi materna origo ſufficeret, vt Machabæi dicerentur de filijs *Ioarib*, nutarent omnes genealogiæ in Sacra Scriptura, nec ex illis vnquam certi eſſemus, de qua Tribu ſimpliciter eſſent illi, quorum genealogia per viros texitur poſſemus enim dubitare an dicerentur filij alicuius viri, non immediatè, ſed mediante illius filia, vel Nepte: quod eſt maximum inconueniens: Tutius ergo eſt et verius Machabæos quidem Pontifices, ac ſimul duces populi fuiſſe de tribu Leui; ſed exercitum eorum, et capita exercitus ipſis ſubordinata non ex Sacerdotibus, aut Leuitis conſtitiſſe, ſed ex viris omnibus, vel ferè omnibus de tribu Iuda, Sacerdotes autem illos, qui ad æmulationem Machabæorum ſpreto conſilio Iudæ ſeorſim contraxere copias, et bellare voluerunt, non ſolum non fuiſſe de tribu Iuda, ſed nec de ſemine, ideſt de familia, et cognatione Machabęorum, eſto vtrique eſſent de tribu Leui. Ex quibus apparet non poſſe conſtare MARIAM Virginem, et CHRISTVM fuiſſe de ſtirpe Machabęorum, ex eo quod fuerint de tribu Iuda, eſto Redanus id ſuadere conetur.

13 *Vndecima* opinio eſt in vaticinio Iacobi, *Iudam* non ſignificare ſolam tribum Iudę rigoroſè acceptam, et diſtinctam omnino ab alijs vndecim tribubus; ſed illam, et omnes Iudęos, quia poſt abductas magna ex parte nouem tribus, quę ad regnum Iſrael pertinebant, in captiuitatem, à Salmanaſar, reliquas autem, quę ad regnum Iuda pertinebant vnà cum Leuitis ſuis à Nabuchodonoſore; tandem ſoluta per Cyrum captiuitate, maxima pars, quę reuerſa eſt Ieroſolymam, fuit de tribu Iuda, eſto aſcenderint cum ea etiam multi de tribu Beniamin, et Leui, et ideo Hebręi, et Iſraelitę cœpti ſunt appellari *Iudæi*, vt diximus num. 2. et ob hanc prerogatiuam Iacob Iudę potius, quam alijs ſuis filijs hanc proſperitatem prędixit; Quando itaque dixit *Non auferetur ſceptrum de Iuda*, perinde fuit ac ſi diceret; *Non auferetur regnum, aut rex Iudæorum de gente Iudæa*; Proinde inter Reges Iudęorum comprehendi Herodē quoque, et Archelaum eius filium, quorum priore mortuo poſteriore verò à Romanis regno exuto tempus Meſſię iam nati impletum eſſe. Herodem autem Iudęum fuiſſe, non verò alienigenam: Ita Torniellus ad annum partim 4018. partim 4052. Scaliger in Animadu. Euſebian. anno 1883. Et Iſaac Caſaubonus aduerſus Cardinalem Baronium c. 3. ex 1. Sed in hoc differunt, quod Torniellus contendit Herodem non ſolum fuiſſe Iudęum; ſed etiam de regia ſtirpe Tribus Iudę; Caſaubonus autem cum Scaligero Iudęum, quamuis non de Tribu Iuda. Verum quoad primam partem de tota Iudęorum gente ſub nomine Iudę comprehenſa, quod eſt commune cum opinione *Duodecima* dicemus de hoc infra. Quoad Torniellum autem rectè dixit Redanus à ſeculo non eſſe auditum ante Torniellum, fuiſſe Herodem de Tribu Iuda, eſtque nouum contra communem Patrum, et Doctorum, et contra ipſos Hebręorum magiſtros, ac pręcipue Ioſephum affirmantem Herodem fuiſſe alienigenam, nec vllatenus ad eum pertinuiſſe regni Iudaici ius,

ci ius, eſto Nicolaus Damaſcenus ſophiſticis argumentis conatus ſit oppoſitum probare in gratiam Herodis, cuius tamen argumenta nihil amplius probant, quã ad ſummum eum fuiſse proſelytum, vt videre eſt apud Ioſephum l. 14. antiq. c. 2. Tantum verò abeſt, quod Herodes ipſe ſe de tribu Iuda, nedum de ſtirpe regia ortum agnouerit, vt procurarit incendi Tabulas Genealogicas Iudęorum, quę in templo aſſeruabantur, ne manifeſta maneret ipſius ignobilitas, ſicut ex Africano, Euſebio, & alijs retulimus cap. 17.

14 Sed ne Iudæum quidem fuiſse Herodem, vtpote Idumæum, vel Aſcalonitam, præter Ioſephum docent luculenter Bulengerus contra exercitationes Caſauboni c. 3. exercit. 1. Diatrib. 3. Petauius lib. 11. de Doctrina temporum c. 5. & Serrarius in Opuſculo de Herode c. 15. ſiue enim Herodes fuerit Aſcalonita, vt ait Africanus apud Euſebium l. 1. Hiſtor. c. 7. ſiue Idumæus, vt ait Ioſephus l. 14. c. 2. & Hyrcanus Iudęorum Pontifex ac princeps, domitos Idumæos compulerit ad legem Moſaicam, & circumciſionem ſuſcipiendam, atque adeo Herodes proſelytus fuerit, & proſelyti filius, ſemper tamen verum fuit eum fuiſse de aliena, & peregrina ſtirpe; Aliud enim eſt Iudæum eſse profeſſione Religionis, aliud Iudæum origine, quemadmodum non ideo origine Romani ſunt Galli, vel Hiſpani Catholici, licet Romanæ Eccleſiæ, & Sedis Apoſtolicæ fidem profiteantur. Fuit ergo alienigena, & ex nulla 12. tribuum, & propterea Patres dicunt Regnum Iudæorum tranſijſſe in Herode ad alienigenam, & defeciſse à Iudæis; Nec Patres modò, ſed ipſi Herodiani, quando viderunt delatum ipſi regnum à Romanis putauerunt tempus aduenisſe Meſſiæ, ideoque Herodem ipſum pro Meſſia venditabant, ſiue enim id ita, eſſe putarent, ſiue adulatoriè id finxerint, non potuere hoc vllo probabili colore ſuadere, niſi iam conſtaret Regnum, & Ducatum Iudæorum omnino deſijſse in tribu Iuda, immò in gente verè Iudæa, & tranſiiſse in hominem extraneum, & alienigenam.

15 Duodecima opinio, eſt quam vltimo loco, vt expeditiſſimam proponit Barradius tomo 1. in Euang. l. 3. c. 2. elegitque poſtea Petauius in Rationario parte 2. l. 3. c. 16. Videlicet in vaticinio Iacobi nomine *Sceptri Iudæ* etc. intelligi non ſolam Tribum Iudam, ſeu Reges ac Duces de Tribu Iuda; ſed populum Iudaicum, et rempublicam Iudæorum: ſiue deinde illorum principes, aut rectores futuri eſſent de tribu Iuda, ſiue de quauis ex 12. tribubus, ſiue etiam de ſtirpe peregrina, dummodo regnarent in Iudæa; poſt Aduentum autem Meſſiæ fore, vt penitus auferatur populus Iudaicus omniſque forma dominationis, iuxta illud Danielis 9. *Et non erit eius populus, qui eum negaturus eſt*; Id verò euenisse, quando a Tito Veſpaſiano capta eſt Hieroſolyma, et Templo incenſo, diſperſæ ſunt reliquiæ Iudæorum per alias regiones, et fuerunt deinceps ſemper ſine Rege, ſine Sacerdote, ſine Propheta etc. Confirmat autem Petauius Iacobi prophetiam implendam fuiſse poſt Aduentum Chriſti, non verò ante ex Græco, vbi *οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται*, ideſt: *Non deficiet princeps è Iuda donec venerit, cui repoſitum eſt.* Addit Barradius Iacobum, licet intelligi voluerit de toto populo Iudæorum, locutum tamen eſse peculiariter cum Iuda, quia prior pars vaticinij ſpectabat ad Meſſiam oriturum de tribu Iuda, et quia Iudæi à tribu Iuda olim prædominatura nomen accepturi erant poſt Babylonicam captiuitatem, et quia penes tribum Iuda fuit regnum, aut ducatus longo tempore, et ius illius ad eam pertinebat. Tandem aliquot Patres pro hac opinione producit, quibus alios quoque adiungemus.

16 Etenim S. Iuſtinus 2. Apologia inter alia dixit: *Iudas enim Iudæorum genus fuit, a quo etiam Iudæi nominati ſunt, vos*q; ideſt Romani, *poſtquã Chriſtus extitit & apparuit Iudæis quoq; imperauiſtis, eorumq; regiones obtinuiſtis.* Et S. Athanaſius libro de Incarnatione Verbi. *Præſente Sancto Sanctorum, ideſt Chriſto, meritò obſignata eſt viſio, & Prophetia, & Regnum Ieroſolymitanum deſijt; tandiu enim vngebantur apud eos Reges, donec vngeretur Sanctus Sanctorum. Et Moyſes quoque eodem ſpatio Regnum Iudæorum circumſcribit, idque huiuſmodi vaticinio. Non deficiet princeps ex Iuda, neque de femoribus Iacob, donec venerint ea quæ repoſita ſunt, & ipſe eſt expectatio gentium. Vnde Saluator clamat dicens; Lex, & Prophetæ, vſque ad Ioannem prophetauerunt. Si ergo vel nunc vllus eſt apud Iudæos, aut Rex, aut Propheta, aut viſio rectè inficiantur veniſſe Chriſtum, ſin autem neque Rex, neque vlla Prophetia ſupereſt, ſed obſignata eſt in poſterum omnis prophetia, & ciuitas, & templum capta, quorſum iſta impietas, & tergiuerſatio? vt cum iſta facta videant Chriſtum negent!* Sanctus quoque Chryſoſtomus exponens hoc oraculum Gen. 49. inquit. *Tamdiu durabunt Iudaica, & princeps Iudæorum, quoad venerit Chriſtus.* Idemque exponens libro contra Ethnicos concludit. *Nam tunc apparuit Chriſtus cum iam deſiterent principes Iudaici, & ſceptris Romanorum ſubderentur.* Euſebius quoque l. 3. de demonſtratione c. 2. *Iudam hic non ipſam tribum intelligit Iacob, ſed quoniam denominatione quadam poſterioribus temporibus à regali tribu Iuda omnis Iudæorum natio dicta eſt, ita vt hodieque Iudæi nominentur, valdè mirabiliter, & propheticè, omnem Iudaicam gentem Iudam nominauit. Tum affirmat non prius defuturos ex gente ipſorum principes, & Duces, quam is adueniat, quem prophetia ſignificat: porrò hic ſimulatque aduenerit, Iudæorum quidem principatum eſſe diſſoluendum, ipſum verò non Iudæorum amplius, ſed gentium fore expectationem.* Quibus ſimilia habet lib. 1. Hiſtoriæ cap. 6. et Nicephorus lib. 1. hiſtor. Eccl. c. 9. de hac prophetia ſic. *Tunc enim ille adueniс cum Iudæorum Duces in Romanorum poteſtatem redacti defecerunt, & ſceptro imperioque eorum paruerunt. Sub iugum enim ſeruitutis ab illis miſſi tributum illis ſoluerunt, & vnà cum Aduentu Chriſti prima illa deſcriptio, & cenſus eſt actus.* Demum D. Thomas in Geneſ. 49. *Chriſtus non ſolùm debebat eſſe finis tribus Iuda, ſed etiam totius ſtatus Iudaici, & ideo loquendo de regno Iudaico, prout erat finiendum in Chriſto non ſolùm debuit loqui de regno tribus Iuda, ſed etiam de tota regali poteſtate totius Synagogæ: Et ideo quod ait: Non auferetur Sceptrum; intelligendum eſt quod regnum fundatum in tribu Iuda, non auferetur populo Iudaico dum veniat Chriſtus.* Denique defeciſse Sceptrum de Iuda, quaſi do tranſijt ad Herodem alienigenam docent Origenes homil. 17. in Geneſ. Epiphanius hæreſi 20. Auguſtinus l. 12. contra Fauſtum c. 47. Theodoretus Iſidorus, Beda, Rabbi Ionathan, et Oncheli, Et videtur confirmari poſse hæc opinio ex opinione ipſa Concilij Iudaici, et Pontificum ac Phariſæorum Ioannis 11. nu. 47. *Collegerunt ergo Pontifices, & Phariſæi conſilium, & dicebant. Quid facimus, quia hic homo multa ſigna facit? Si dimittimus eum ſic omnes credent in eum, et venient Romani, et tollent locum noſtrum, et gentem.* Ergo licet Romani declaraſſent Herodem alienigenam regem Iudæorũ, et ipſe ſuſtuliſſet Aſſamonæos Reges, ac Pontifices, et Romanis præſidibus ſubeſsent, nondum tamen putabant ablatam eſse omnino ſuam iuriſdictionem, ac iudiciariam poteſtatem, nedum extinctam ſuam Rempublicam: Sinebant enim Romani Iudæos viuere legibus ſuis, et ſecundùm illas iudicare de reis; id enim ſonant verba illa Pilati Io. 18. *Accipite eum vos, et ſecundùm legem veſtram iudicate eum.* et iterum. *Gens tua, et Pontifices tui tradiderunt te mihi*, et c. 19. ipſi Iudęi. *Nos legem habemus, et ſecundum legem debet mori.* Eſto regiam ſupra ſe poteſtatem confeſſi ſint eſse in Imperatore Romano dicentes; *Non habemus Regem niſi Cæſarem.*

17 At huic opinioni non poteſt animus planè acquieſcere. *Primò* quia de Iacob, dicitur Geneſis 49. num. 28. *Benedixitque ſingulis benedictionibus proprijs*, ergo ſicut prior pars prophetię de Meſſia futuro ex tribu Iuda reſtringitur tanquam propria ad Tribum Iudam, non autem ad Iudęos, quantumuis ex ea tribu ſic denominandos, ita poſterior pars de ſceptro, et Duce non auferendo ex Iuda, donec veniret Meſſias reſtringitur ad ſolam tribum Iudę. *Secundò* quia per clauſulam illam, *et Dux de femore eius* excluduntur omnes qui non eſsent futuri de ſanguine paterno, aut ſaltem materno Iudę, atque adeo omnes alienigenę, qualis fuit Herodes. *Tertiò*, quia ſicut violenta eſset interpretatio verborum Apoſtoli ad Hebręos 7. num. 14. *Manifeſtum eſt enim, quod ex Iuda ortus ſit Dominus noſter; in qua tribu nihil de Sacerdotibus Moyſes locutus eſt.* Si quis nomine Iudę intelligi vellet Iudęos omnes, eo quod ibi Iudam diſtinguat à Tribu Leui, de qua negat fuiſse Chriſtum; ita cùm Iacob diſtinctè locutus ſit de tribu Simeon, et Leui dicens: *Simeon, et Leui vaſa iniquitatis etc.* et ſtatim conuerſus ad Iudam eius proſperitatem prędixerit, violentum videtur nomine Iudę intelligere etiam Leui-

tticam,

ticam, et alias tribus, et Iudęos omnes, ſaltem, quoad primariam Iacobi intentionem, et multo magis alienigenas: pręſertim ſi verba illa Iacobi: *in conſilium eorum non veniat anima mea etc. Maledictus furor eorum*, ideſt Simeonis, et Leui, *quia pertinax, et indignatio eorum, quia dura: diuidam eos in Iacob, & diſpergam eos in Iſrael*, allegoricè intelligenda ſint de Leuitis, et Pontificibus, qui implacabili odio perſecuti ſunt Chriſtum, et diſperſionis Iudęorum fuere cauſa principalis. *Quartò*, quia ſi tempus impletæ huius prophetiæ differendum erat, vſque ad totalem deſtructionem Iudaicæ Reipublicæ, & euerſionem Ieroſolymæ, ac Templi, quæ non eſt facta niſi poſt annos 70. à Natiuitate Chriſti, non fuiſſet datum ſignum ſufficiens ad agnoſcendum, & acceptandum Meſſiam Iudæis illis, qui paulo ante aduentum Chriſti, aut Chriſti tempore vixerũt; potuiſſentque hoc valde probabili prætextu reprobare Chriſtum, eo quod nondum impleta eſset Prophetia Iacobi durante adhuc ipſorum Republica, & multò magis tunc quando Regem habebant Herodem: Immò quando quærentibus Magis, *Vbi eſt qui natus eſt Rex Iudæorum*, de loco tantum ſolliciti fuere, non de tempore nati Meſſiæ, quia quoad hoc nihil obſtabat vaticinium Iacobi, & adeo notum erat apud illos tempus iam aduenisſe, vt propterea orta ſit Secta Herodianorum dicentium Herodem ipſum eſſe Meſſiam, eo quod iam defeciſſet ſceptrum de Iuda ad ipſum, vt docet Epiphanius hæreſi 20. ſed repugnabant Phariſæi ob certam illam, & veram ſententiam, quam Ioan. 7. num. 42. expreſserunt: *Nonne ſcriptura dicit, quia ex ſemine Dauid, & de Bethlem Caſtello vbi erat Dauid venit Chriſtus*. Sciebant autem Herodem eſse alienigenam, ſed non poterant negare Herodianis impletam eſse Iacobi Prophetiam, quoad ablationem ſceptri Iudaici. *Quintò*, quando aſserentibus Magis natum eſse Regem Iudæorum, & Paſtoribus, ex Angelica atteſtatione natum eſse Saluatorem in Ciuitate Dauid, cœpit diuulgari fama de nato Meſſia, & quando reuera natus erat, vera erat hæc ex prophetia Iacobi argumentatio: *Venit, qui mittendus erat, ergo ablatum eſt ſceptrum de Iuda, & dux de femore eius*. Et multo magis vera erat tempore illo, quo prædicauit IESVS, & toties inculcauit eis, ſe eſse miſsum à patre, et eos inter alia reprehendit, quod faciem cœli dijudicare noſcent, ſigna autem temporum non poſsent, ideſt nollent præ craſſa, vel affectata ignorantia diſcernere: Non igitur expectandum fuit, vt poſt tantum tempus à Natiuitate, vel prædicatione Chriſti impleretur Iacobi vaticinium, nec danda illius temporis Iudæis occaſio excuſandi ſui, ſi non reciperent eum pro Meſſia. *Sextò* licet Patres, et Auctores allati pro 12. Opinione nu. 16. ad conuincendos ſui temporis Iudæos, eoſq; qui poſt euerſam Ieroſolymam diſperſi erant, extenderint tempus implendi oraculi illius quouſque aliqua tandem interpretatione extendi poſse videbatur, et ad duritiam cordis Iudaici loquentes, admiſerint Iudæ nomine intelligi poſse Iudaicam Rempublicam, vt ea penitus euerſa Iudæis, nulla tergiuerſatio ſupereſset; non negarunt tamen impleri cœptam prophetiam, aut etiam impletam eſse quoad ſufficientiam, et primam intentionem, quando ſceptrum tranſijt ad Herodem alienigenam, aut quando Herode mortuo, et ablegato Archelao, Iudæa redacta eſt à Romanis in Prouinciam, et per Præſides gubernata à Romano Imperatore: nec vnquam negaſsent verùm eſse hoc argumentum. *Chriſtus venit tempore Herodis, ergo tempore Herodis ablatum fuit ſceptrum de Iuda*; Et multò minus quando Chriſtus prædicare cœpit: *Procurante Pontio Pilato Iudæam, Tetrarcha autem Galileæ Herode &c. ſub principibus ſacerdotum Anna, & Caipha*, vt narratur Lucæ 3. Nam tum maximè, nullo iam Rege, aut Tetrarcha Iudæorum exiſtente, verum fuit dicere. Chriſtus non ſolum venit, ſed ſeipſum manifeſtauit Iudæis, ergo iam impletum eſt oraculum Iacobi, et iam ablatum eſt ſceptrum de Iuda. *Septimò* denique alij Patres agnoſcunt impletam eſse illam Prophetiam tempore Herodis.

18 Quandoquidem S. Hieronymus in cap. 4. Oſeæ explicans illa verba: *Quia diebus multis ſedebunt filij Iſrael ſine Rege, & ſine Principe, & ſine Sacrificio, & ſine Altari, & ſine Ephod, et ſine Teraphim* ait: *Subuerſo enim templo, et incenſa Hieruſalem, nec Sacrificium, nec Sacerdotium Iudaica gens exercere poteſt; et ſine Ephod, et ſine Teraphim, ideſt inſtrumentis Sacerdotalis habitus. De hoc Rege, & Iacob in benedictionibus Iudæ Patriarcha loquitur: Non deficiet Princeps ex Iuda, et Dux de femoribus eius, donec veniat cui repoſitum eſt; et ipſe erit expectatio gentium. Ergo poſtquam defecit princeps ex Iuda, et dux de femoribus eius, et Herodes alienigena, et proſelytus ſuſcepit imperium, intelligimus veniſſe cui regnum repoſitum eſt, et ipſe erat expectatio gentium*. Sed et D. Cyrillus Alexandrinus lib. 8. contra Iulianum inquit: *Quomodo igitur ceßaße dicit regnum Dauid in Sedekia, cum Zorobabel vt dixi poſt Captiuitatis tẽpus in regni ſolio conſederit* (ideſt in ducum) *fueritque de tribu Iuda, et Dauid, tranſmißumque ſit per poſteros illius ſceptrum vſque ad regnum Herodis, qui ex matre quidem Iudæa fuit, ſed ex patre alienigena? Tum vbi ſic defecerunt de tribu Iuda, qui principatum gererent, natus eſt Chriſtus*, et paulo poſt: *Natus igitur, vt dixi Dominus noſter IESVS Chriſtus, quum iam defecißent reges ex Iuda*. Et S. Auguſtinus lib. 18. de Ciuitate Dei cap. 45. *Iudæi Herodem alienigenam habere meruerunt, quo regnante natus eſt Chriſtus: iam enim venerat plenitudo temporis, ſignificata prophetico Spiritu per os Patriarchæ Iacobi, vbi ait; non deficiet princeps ex Iuda, neque dux de femoribus eius, donec veniat, cui repoſitum eſt, et ipſe erit expectatio gentium. Non ergo defuit Iudæorum princeps ex Iudæis, vſque ad Herodem, quem primum acceperunt alienigenam regem*, vbi licet dicat ex Iudæis, et non ſe reſtringat ad Iudæ tribum, tamen non extendit implementum prophetiæ vltra Herodem, nec illum comprehendit inter Reges ex Iudæis, ſed Regem alienigenam appellat.

19 Noſtra igitur opinio conflata ex *Nona, & Duodecima* vna cum dictis, num. 17. & 18. eſt, Spiritum Sanctum per os Patriarchæ Iacobi prædixiſſe Iudæ, Meſſiam oriturum ex tribu ipſius, & tunc aduenturum quando auferretur ſceptrum de ſtirpe illius, & dux de femoribus eius, ſed tempus hoc non ad vnum alterumue annum reſtrinxiſſe, ſed ex primaria ſua intentione comprehendiſſe omne illud tempus, & illam ablationem ſceptri de Iuda, quæ poſſent eſſe ſignum ſufficiens, Meſſiæ tum paulo poſt venturi, vt ſic diſponerentur Iudæi ad illum recipiendum, tum paulo ante nati, tum manifeſtatione aliqua ſui aduentum profitentis; Ex intentione autem ſecundaria & poſteriori extendiſſe prophetiam ad illud quoque tempus, quo ex vna parte auferendum erat ſceptrum Dominium, ac Pontificatus, non ſolùm de tribu Iuda, ſed à tota Iudæorum gente, ſublata omni ſpe illud recuperandi; ex altera verò per prædicationem Apoſtolorum Chriſti, & vocationem Gentium manifeſtum erat futurum aduenifſe iam illum, qui erat expectatio Gentium. Poſtremò tantam non fuiſſe latitudinem temporis deſignati, nec talem ablationem ſceptri, vt ex obſcuritate prophetiæ, & incertitudine poſſent, vel Iudæi, vel alij hoſtes Meſſiæ habere iuſtam cauſam illam perperam interpretandi, & ad aliena tempora diſtrahendi.

20 *Primò* enim excluſum fuit tempus captiuitatis Babylonicæ tum propter dicta num. 3. tum quia Deus per prophetas ſuos promiſerat Iudæis priſtinam libertatem poſt annos 70. & reipſa habuerunt de tribu Iuda, & ſanguine Regio Iechoniæ Zorobabelem Ducem eiuſque poſteros. *Secundò* excluſum fuit illud tempus, quo ducatus, ac deinde Sceptrum deuenit ad Machabæos cum Pontificatu, quia licet reuera fuerint de tribu Leui, & ſtirpe Aaronis ex paterno ſanguine, vt oſtendimus nu. 12. Non receſſit tamen, nec ablatum eſt ſceptrum de Iuda, nec dux de femoribus eius, quia non dicitur *recedere* aut *auferri* à me dignitas, aut munus quod ego iure meo vtens concedo alteri præſertim de gente mea, & conſanguineo, ſaltem ex linea materna, & ille dependenter à mea voluntate exercet, vt bene quoad hoc dicunt Auctores opinionis nonæ. Sed neque diceretur auferre mihi ſceptrum, aut ducatum ille, qui contra alium conantem mihi illud eripere, & ſubiugare me in ſeruitutem, conſurgeret, & ob aliquam peculiarem connexionem gentilitiam, aut amicitiam me defenderet, & pugnaret, vt libertatem meam priſtinam mihi conſeruaret, ſeque mihi ducem exhiberet, & rogaret, vt collatis, et coniunctis copijs aduerſus communem hoſtem bellum ſuſciperem. Tale quid autem prorſus euenifse, quando, vt dicitur 1. Machab. c. 2. ſurrexit Mathathias, & filij eius aduerſus duces Antiochi Epiphanis, patet ex eodem lib. 1. Machabæorum, et cum ibi c. 5. nu. 63. milites quibus vſus eſt Iudas Machabæus, dicantur in vulgata editione. *Viri*

Iuda, patet maiorem partem eorum, qui conſenſerunt illi, et pro Duce illum voluntariè habuerunt, fuiſse de tribu Iuda.

21 *Primò* autem incluſum eſt in Iacobi prophetia tempus illud, quo Romani ſibi vſurparunt ius conſtituendi Herodem alienigenam Regem Iudæorum, et illum in regno ſtabiliendi, occiſo Antigono vltimo rege de Aſamonæis, ſeu Machabæis, quod iuxta dicta nu. 2. accidit anno 37. ante ortum Chriſti tunc enim non de conſenſu tribus Iudæ id factum eſt, ſed ipſis inuitis, et licet ablatum ſit ſceptrum à Machabęis de tribu Leui paterno ſanguine ſpectato, ablatum tamen eſt etiam tribui Iudæ; quia ablatum eſt illis, quos Tribus Iuda in Duces elegerat, vel acceptarat. Ex altera verò parte licet Chriſtus non ſtatim tunc natus ſit, eodem tamen anno nuptias contraxerunt SS. *Ioachimus Auus, & Anna Auia Chriſti*, vt in Chronico adnotabimus, et aduertit etiam Redanus, et erat valde conueniens, vt per aliquod tempus diſponerentur Iudæi ad acceptandum Meſſiam, vbi eum natum eſse audiſsent. Itaq; ex eo tempore debebant agnoſcere eius aduentum prope eſse, et in ianuis, ablato iam ſceptro, et ducatu ſuorum, et translato per extraneam tyrannidem ad alienigenam, ſicut Simon iuſtus, et alij expectabant conſolationem Iſrael. Præſertim cum anno 30. ante Chriſtum Hyrcanus quoque Pontifex occiſus eſt, et translatus pontificatus ad Ananelum, tunc enim impletum eſt vtrumque illud ſignificatum ab Ezechiele 21. Aufer *Cydarim*, tolle *Coronam* id eſt thiaram pontificiam, et coronam regiam.

22 *Secundò* in eadem prophetia incluſum fuit tempus, quo natus iam Chriſtus, et adultus manifeſtauit ſe aliquo modo, ſedens in templo, et interrogans doctores legis, illo enim tempore, mortuo iam Herode, et Archelao filio eius relegato Viennam Galliæ, nullus extabat amplius Rex Iudæorum, aut tetrarcha, ſed Romani etc. per prędides gubernabant; multo magis incluſum fuit illud tempus, quo Chriſtus prędicauit in Iudæa, et ſe à patre ſuo Deo miſſum multis argumentis, ac ſignis demonſtrauit, et quo tempore ipſimet faſſi ſunt ſe non habere Regem niſi Cæſarem, vtique extraneum, et nullo modo de ſemore Iudæ, nec prius electum, vel acceptatum voluntariè, ſed coactè illum tolerantes, et adulatione iniqua in odium Chriſti ſic reſpondentes Pilato.

23 *Tertiò* denique ex intentione ſaltem ſecundaria incluſum fuit in Iacobi vaticinio tempus illud, quo euerſa fuit penitus à Romanis Iudæorum Reſpublica omniſque dominatus, et pontificatus. Nam Chriſtus in terris degens non Euangelizauerat gentibus; profeſsus ſe non eſse miſſum niſi ad oues, quæ perierant domus Iſrael, et interim præceperat diſcipulis in viam gentium ne abirent; ideoque nondum videri poterat plenè impletum illud, *Et ipſe erit expectatio gentium*; Ne tamen hoc prętextu excuſabiles eſsent; proteſtatus erat ſe habere alias oues, quę non erant de ouili Iſraelis, et per parabolas vineę, et cenę magnæ, ad quam vocandi erant quicunque in locum priorum, qui inuitati venire noluerant, et expreſſis etiam verbis dixerat auferendum ab ipſis regnum Dei, et dandum genti facienti fructum. At quando Apoſtoli diuiſi ſunt, et prædicarunt Euangelium omni creaturæ, etiam tum tempore Pauli Apoſtoli, vt ipſe teſtatur, impletum erat illud vaticinium. *In omnem terram exiuit ſonus eorum*, ita vt etiam ad Indos penetrarit Thomas Apoſtolus. Tunc enimuerò manifeſtiſſimè conſtitit adueniſse Chriſtum illum qui erat expectatio Gentium, et euerſa Hieroſolyma temploque incenſo, et diſperſis Iudæis in varias regiones nullus erat locus dubitandi, quia ablatum eſset ſceptrum de Iuda, et Dux de ſemore eius, etiam ſi quis vellet nomine Iudæ intelligi Iudęorum populum forma aliqua Dominij retinentem priſtinam dominationem. Neque enim vlla ſpes ſolida relicta eſt Iudęis vincendi Romanos iam rerum dominos, aut congregandi ſe aduerſus eos, et recuperandi priſtinum regnum Iudęę: obſtantibus multis prophetijs in contrarium, quas non eſt opus hoc loco referre; ipſa enim longitudo temporis, quę ab illo excidio huc vſque per ſexdecim ſecula interceſſit ſufficiens eſt argumentum contra Iudęos. Nobis autem Chriſtianis ſufficit oraculum Filij Dei, et veritatis ipſius, quo dixit Lucæ 21. nu. 24. *Et cadent in ore gladij, & captiui ducentur in omnes gentes, & Ieruſalem calcabitur à Gentibus donec impleantur tempora nationum.*

Et Iudæis ſufficere deberet S. Gabrielis oraculum Danielis 9. nu. 27. *Et vſque ad conſummationem, & finem perſeuerabit deſolatio.*

LIBER NONVS DE ANNIS POST PASSIONEM DOMINI INSIGNIORIBVS,

Et apud Chronologos, præſertim Eccleſiaſticos, controuerſis.

PRÆMONITIO AD LECTOREM.

Preter cauſas particulares, infra afferendas, ob quas cogimur ab aliquibus Chronologis ſubinde diſsidere, meminerit Lector duarum cauſarum generalium: quandoquidem ex dictis. Libro 8. Annum primum vulgaris Epochæ Chriſtianorum ſtatuimus à Kalendis Ianuarij concurrere cum vero primo Anno Chriſti nati octauo die ante dictas Kalendas; & à Paſsione eiuſdem Anno 33. die 3. Aprilis ſtatuimus. At qui natum Chriſtum vno, vel pluribus annis ante Epocham vulgarem arbitrantur, aut eius prædicationem paucioribus, vel pluribus quam tribus annis, tribuſque menſibus circumſcribunt, neceſſe eſt vt à nobis diſsideant perpetuo; vel ſaltem quouſque in gratiam redeant cum Epocha communi. Ne igitur mirere Lector ſi noſtro in Chronico paſsim incidas in hoc diſsidium noſtrum à Baronio in Annalib. Onuphrio, & Petauio in Chronicis, Cornelio à Lapide in Chronotaxi præmiſſa ad Acta Apoſtolorum, Tirino in Chronico Sacro Cap. 50. & alijs Auctoribus.

CAPVT I.

De Apoſtolorum Temporibus Inſignioribus.

CONCLVSIO I.

Apoſtolorum Duodecim tempora inſigniora partim certò, partim probabiliter ordinandæ ſunt, vt in ſequenti Synopſi; Suppoſitis Imperatorum Romanorum cum Epocha Chriſti connexis Libro 4. Cap. 8.

Anni currentes Chriſti à Kal. Ianuar.	Imperatorũ à die infraſcripta.	SYNOPSIS Chronologica Actorum Apoſtolorum.
33	19. Tiberij & 20. à die 19. Auguſti.	ACta omnia Apoſtolica, quæ à S. Luca narrantur à Capite 1. in Actis, vſq; ad lapidationem S. Stephani, & finem capitis 7. ſub finem anni 33. Chriſti. *S. Iacobus* minor ordinatus eſt Epiſcopus Hieroſolymorum ex cõmuni opinione cum Hieronymo in Catal. Script. Eccl.
34	20. & 21 Tiberij.	Perſecutio in Eccleſia pluſquam annua, Saulo illam deuaſtante; Diſperſio diſcipulorum, præter Apoſtolos; res geſtæ à *Philippo* Diacono, & à Petro, ac Ioanne in Samaria redituſq; Petri, & Ioannis Ieroſolymam, de quibus toto cap. 8. Actorum, & cap. 26. à num. 10. ad 12.

Anni Chriſti	Current. Imperat.	
35	21. et 22. Tiberij.	*Sauli* conuerſio, eius iter in Arabiam, reditus Damaſcum: Pax Eccleſiæ *Petri* Palæſtinam viſitantis acta Lyddæ, Ioppe, & Cæſareæ, præterium cum Cornelio Centurione, de quibus ad Galatas 1. n. 17. & Actorum cap. 9. & 10. necnon cap. 22. nu 6. & c. 6. nu. 12.
36	22. et 23. Tiberij.	*Petrus* Ieroſolymam reuerſus, narrata viſione linteì, apparitione Angeli ad Cornelium Centurionem, & lapſu Spiritus Sancti ſuper Gentiles Cæſareæ nondum baptizatos, concludit cum Apoſtolis Gentiles ad Baptiſmum admittendos Act. 11. vſq; ad nu. 18. proinde manentibus Ieroſolymæ Iacobo minore, & ad ſeruiendum Deiparæ Ioanne, reliqui Apoſtoli confecto Symbolo fidei, & *Matthæus* ſcripto Euangelio eunt in diuerſas prouincias ad Euangelizandum Gentibus, Iacobus maior in Hiſpaniā, & alij aliò. Audita verò multitudine fidelium Antiochiæ, Petrus Antiochenam Cathedram ſibi interim deligit, præmiſſo illuc Barnaba, eamque fundat die 28. Febr. Act. 11. nu. 21. ad 25.
37	Caij 1. à die 16. Martij.	*Iacobus* maior peruenit in Hiſpaniam hoc anno, vt habet L. Flauius Dexter in Chronico, & traditio antiquiſſima Eccleſiarum Hiſpaniæ, eſto Baronius anno 816. quo corpus eius tranſlatum eſt Compoſtellam, id reuocet in dubium.
38	2. Caij.	*Saulus* triennio poſt ſui Conuerſionem demiſſus ex muro Damaſci per Sportam, & deductus Ieroſolymam ad Apoſtolos per Barnabā viſitat *Iacobum* minorem, & *Petrum*, cum quo manet dies 15. ſed ob inſidias Iudæorum deducitur à fratribus Cæſaream, inde dimittitur Tharſum, & ſic venit in partes Syriæ, & Ciliciæ. Ad Galatas 1. à nu. 18. ad 22. & Act. 9. n. 23. ad 31. & cap 22. à num. 17.
39	3. Caij.	*Barnabas* Antiochia Tharſum it quæſitum *Saulum*, repertumq; ducit Antiochiam, vbi annum totum conuerſantur; ibi aucti numero fideles appellantur Chriſtiani. Act. 11. à num. 25. ad 27.
40	4. Caij.	*Agabus* Propheta Antiochenis prædicit famem vniuerſalem futuram mox ſub Claudio Imperatore, ideo diſcipuli colligunt vndecunq; ſubſidia, & præparant miſſuri ea in Iudæam ad fratres per *Saulum*, & *Barnabam* ad id deſtinatos. Act. 11. num 27. ad 3. quod perfectum eſt anno ſequenti.
41	1. Claudij à die 24. Ianuarij.	Claudius Herodis Agrippæ regno adiungit Samariam, & Iudæam, Herodes properat Ieroſolymam ad feſtum Paſchatis, & gratificaturus Iudæis incipit vexare Eccleſiam, reuerſumq; ex Hiſpania Iacobum maiorem, paulo poſt Paſcha decollari iubet: Actor. 12. nu. 1. ad 3. & Ioſeph lib. 19. antiq. cap. 2. 4. et 11.
42	2. Claudij	*Petrus* viſitans fideles Ieroſolymæ vexatos ab Herode includitur in carcerem die Azymorum, producendus poſt Paſcha populo, ſed liberatus ab Angelo, inde recedit, ac viſitata Antiochia, relictoq; ibi Euodio ſui Vicario, et poſtea ſucceſſore, Romam contra Simonem Magum proficiſcitur; *Barnabas*, & *Saulus* relicta Antiochia proficiſcuntur Seleuciam, & inde in Cyprum: Act. 13. nu. 3. ad 18. et c. 13. nu. 1. ad 5.
43	3. Claudij	*Petrus* Romam peruenit die 18. Ianuarij nondum completo anno 2. Claudij, et Sedem ibi figit, ex communi Catholicorum poſt Euſebiū. *Saulus cum Barnaba* in Cypro multa præclarè agūt, et Saulus Conuerſo ad fidē Paulo Proconſule, aſſumit nomē *Pauli*: Act. 13. n. 5. ad 13.
44	4. Claudij	*Paulus*, et *Barnabas* Papho veniunt in Pamphiliam, et inde Antiochiam Piſidiæ diſſeminantes verbum per vniuerſam regionem illam: Act 13. nu. 13. ad 50. Herodes Agrippa ob ſuperbiam percuſſus ab Angelo perit: Ioſeph lib. 19. cap. 7. Actor. 12. à nu 19. 145.
45	5. Claudij	*Paulus*, et *Barnabas* à Iudæis eiecti de finibus Piſidiæ, veniunt Iconium, vbi diu morantur multa ſigna patrantes, & plurimos conuertentes: Act. 13. à nu. 50. et cap. 14. num. 1. ad 4.
46	6. Claudij	*Paulus*, et *Barnabas*, ne Iconij lapidentur, fugiunt Lyſtram, ituri in Derben, et euangelizantes per vniuerſam regionem in circuitu: Act. 14. nu. 4. ad 7.
47	7. Claudij	Reuerſi Lyſtram *Barnabas*, et *Paulus* hic poſt ſanatum Claudum pro Mercurio, ille pro Ioue habitus, deinde Paulus lapidatus eſt, et inde cum Barnaba Derben profectus multis euangelizant, reuerſiq; Lyſtram, et Iconium, confirmant diſcipulos, conſtituunt presbyteros per omnes Eccleſias, & tranſeuntes Piſidiam eunt in Pamphiliam: Act. 14. nu. 7. ad 24.
48	8. Claudij	*Paulus*, et *Barnabas* iterum in Pamphilia euangelizant, deinde in Attalia, vnde reuerſi Antiochiam Syriæ, narrant quanta fecerit Deus cum illis etc. moranturq; ibi non modico tempore: Act. 14. nu. 24. ad 27.
49	9. Claudij	Claudij edicto exulare Roma iubentur omnes Iudæi, Oroſius lib. 6. c. 7. ex Ioſepho, et Suetonio. Ergo Petrus ſedit in Iudæam, et opportunè, nam mota Antiochiæ controuerſia de Circumciſione legeque Moyſis ſer-

Anni Chriſti	Current. Imperat.	
		ſeruanda à Chriſtianis, mittuntur *Paulus*, et *Barnabas* Ieroſolymam, vbi fit primum Concilium; decidente Petro exemptionē Chriſtianorum à Circumciſione etc. approbante Iacobo, et Ioanne. Literæ decretales Concilij deferuntur Antiochiam per Paulum, et Barnabam, quo deinde perueniens Petrus amicè admonetur à Paulo, ſed liberè, eratque hic annus 14. à Conuerſione Pauli: Act. 15. nu. 1. ad 36. et ad Galatas 2. nu. 1. ad 17.
50	10. Claudij.	*Paulus*, et *Barnabas* viſitaturi vniuerſas Prouincias, in quibus prædicauerant; diuiſi ab inuicem peragrant Barnabas cum Io. Marco Cyprum; Paulus cum Sila, Ciliciam, Syriam, Lycaoniam; deinde viſione quadam inuitatur in Macedoniam, vbi Philippis, poſt aliquot miracula, et conuerſionea flagellati etc. reliqua hoc anno geſta ab his Amphipoli, Apolloniæ, Berrheæ; Theſſalonicæ, et Athenis, vbi Dionyſius Areopagita conuertitur narrantur Act. 15. nu. 36. ad finem, et cap. 16. ac 17. toto.
51	11. Claudij.	*Paulus* Athenis Corinthum venit, vbi reperit Aquilam Ponticum Iudæū, nuper ab Italia appulſum vi edicti Claudij, manſerat enim clam in Italia integro, & amplius anno; Silas, et Timotheus ſuperueniunt ea Macedonia Corinthum, vbi manet Paulus Dei iuſſu annum, et ſex menſes: Act. 18. nu. 1. ad 11.
52	12. Claudij.	*Paulus* Commoratus Corinthi ſex de hoc anno menſ. a, et amplius, nauigat in Syriam cum Aquila, et Priſcilla, quos relinquens Epheſi, venit Cæſaream, viſitat Eccleſiam matricem Ieroſolymis, deſcendit Antiochiam, poſtea viſitat Galaticam regionem, et Phrygiam: Act. 18. à nu. 11. ad 24.
53 & 54	13. et 14. Claudij. 1. Neronis à 13. Octobris.	*Paulus* peragratis Aſiæ partibus ſuperioribus, reuerſuſq; Epheſum diſputat per 3. Menſes in Synagoga, et per biennium in Schola publica docet il ac confluentes ea tota Aſia, et miracula multa edit, multoſque conuertit: Act. 19. nu 1. ad 20.
55	1. Neronis et 2. à 13. Octob.	*Paulus* Epheſi adhuc per 3. et amplius huius anni menſes, vſque ad ſedatum tumultum, à cultoribus Dianæ Epheſinæ concitatum præmiſſo Timotheo, & Eraſto nauigat in Macedoniam eamque perambulans viſitat, et inde venit in Græciā Act. 29. nu. 21. ad fin. et c. 20. nu. 1. ad 3. eodem anno ſublato iam edicto Claudij, admiſſiſq; Romam Iudæis Petrus cenſetur reuerſus Romam.
56	2. Neronis et deinde 3.	*Paulus* in Græcia moratus tres menſes, redit cum Luca, & alijs Philippos; vnde ſoluit poſt dies Azymorum, & per Troadem, Aſſon, Mi-

Anni Chriſti	Current. Imperat.	
		tylenem, Chium, Samum, Miletum, Coum, Rhodum, Pataram, Syriam, Tyrum; Ptolemaidem, & Cæſaream, venit Ieroſolymam ſub feſtum Pentecoſtes, vbi alligatus à Claudio Lyſia Tribuno mittitur Cæſaream ad Felicem Præſidem, & ab eius ſucceſſore Portio Feſto appellans ad Cæſarem, mittitur Romam per Sidonem, Lyſtram, Cyprum, & Melitam. Act. 20. à nu. 3. ad finem, & cap. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. & 28. vſque ad n. 8.
57	3. Neronis et 4.	*Paulus*, cum in Melita inſula per tres menſes hiemaſſet, per Syracuſas, Rhegium, Puteoloſque deducitur Romam, permiſſuſq; eſt habitare in conducta domo, cum cuſtodiente ſe milite per biennium. Lucas hic Actis Apoſtolicis ſcribendis finem facit Act. 28. à nu. 8 ad finem, reliqua de S. Lucæ itineribus, & Martyrio vide apud Baronium ad annum ipſi 61. Chriſti.
59	5. Neronis et 6.	Biennio Romæ exacto, *Paulus* à Nerone dimiſſus Hiſpanias, Galliaſq; peragrat, vt ex multis auctoribus colligit Baronius ad annum ipſi 61. Chriſti, & Neronis quintum, ſed & Petrum alia multa loca viſitaſſe idem docet ſuis locis.
61	7. Neronis et 8.	*Barnabas* in Cypro occiſus die 11. Iunij anno 61. Domini ex Flauij Dextri Chronico anno 7 Neronis. Sed inito iam anno 8. S. Andreas die 30. Nouembris Crucifixus eſt, ex Onuphrij Chronico correcto.
62	8. Neronis et 9.	*S. Marcus* occiſus die 25. Aprilis 8. Neronis anno, & S. Iacobus minor Ieroſolymæ prima Maij Martyrio affectus, nos ex Hieronymi Catalogo probe explicato; at 28. Octob. *SS. Simon*, & *Iuda* occiſi in Perſide, ſi Onuphrio credas. Alij dicunt ſeriùs.
64	10. et 11. Neronis.	*S. Matthias* 24. Februarij occiſus eſt ex Flauij Dextri Chron. Roma conflagrante Nero incendium illud per calumniam Chriſtianis affingens, multos excruciari iubet, de quibus Martyrum primitijs Romæ Martyrologium Romanum die 24. Iunij.
66	12. et 13. Neronis.	*SS. Petrus*, & *Paulus* Romam redeunt confirmaturi Chriſtianos à Nerone vexatos, & profligaturi Simonem Magum; ibiq; Petrus ſcribit ſecundam Epiſtolam, prædicens velocem depoſitionem tabernaculi ſui.
67	13. et 14. Neronis.	Proſtrato Simone Mago SS. Petrus Cruci affixus, Paulus capite truncatus iuſſu Neronis eodem die 29. Iunij, currente adhuc 13. Neronis anno, & à Sede Romana Petri anno completo 24. menſe 5. & die 12. vt ex Hieronymo correcto, & alijs oſtendimus c. 2. nu. 8.

Nero-

Anni Chriſti	Current. Imperat.	
68	14. Ner. 1. Galbæ.	Neroni interempto die 10. Iunij ſuccedit Galba Imperator.
70	1. Veſpaſiani.	Ieroſolyma capta à Tito, obſeſſa prius in Paſchate; cæſa ſunt Iudæorum vndecies centena millia, ex Ioſepho l.7. belli Iud. c.17.
71	2. Veſp.	*S. Bartholomæus* Apoſt. Martyrio affectus apud Perſas per hæc tempora, vt conijcit Onuphrius in Chronico.
73	4. Veſp.	*S. Thomas* Apoſtolus, Calaminæ, ideſt Meliapore in India occiſus, iuxta Onuphrij Chronicon.
81	1. Domit.	Domitianus init Imperium die 13. Septembris.
92	12. Dom.	*S. Ioannes* Apoſtolus à proconſule miſſus Epheſo Romam, & in dolium feruentis olei immerſus, illæſus exit die 6. Maij; inde relegatus eſt in Inſulam Patmos. Id factum anno 10. Domitiani Baronius; anno 12. Tirinus, & Onuphrius; anno 13. Petauius putant.
94	14. Domitiani.	S. *Ioannes* in Patmo Apocaliplim ſcribit ex S. Hieronymo in Catalogo, & Irenæo l.5.
96	Neruæ 1. die 18. Septemb.	S. *Ioannes* Domitiani actis abrogatis, ab exilio reuocatus reuertitur Epheſum, imperante Nerua, ex S. Hieronymi Catalogo.
100	4. Traiani.	S. *Ioannes* moritur anno 68. à Paſſione Domini, ex S. Hieronymi Catalogo; ergo currente Traiani 4. qui cœperat imperare die 18 Septemb. anno 97. Chriſti: Cornelius à Lapide dat S. Io annos ætatis 97. alij 92.

CAPVT II.

De Annis in præcedenti Synopſi controuerſis.

CONCLVSIO II.

Quæ in præcedenti Synopſi, ex ipſa diligenti lectione Actorum Apoſtolicorum apud S. Lucam deduci poſſunt, aut ex probatis auctoribus inſerta ſunt, non repetemus hoc loco, ſed ea tantum, quæ controuerti ſolent, & notabiliora ſunt.

De Sauli conuerſione, qui poſtea Paulum ſe dixit.

1 SAnctum Stephanum anno primo poſt paſſionem Chriſti lapidatum eſſe, ideſt, iuxta nos Anno Chriſti, & Chriſtianæ Æræ 33. die 25. Decembris feria 6. (tranſlato tamen feſto in diem 26. niſi velimus ſabbato lapidatum) nemo eruditorum dubitauit, contradixitue Baronio. Interfuiſſe autem, & conſentiſſe neci Stephani *Saulum* conſtat ex Act. 7. nu. 57. *Et teſtes depoſuerunt veſtimenta ſua ſecus pedes adoleſcentis, qui vocabatur Saulus.* Et c. 22. num. 20. vbi Paulus de ſe fatetur: *Et cum funderetur ſanguis Stephani, teſtis tui, ego adſtabam, & conſentiebam, & cuſtodiebam veſtimenta interficientium illum.* Per eam verò occaſionem, factam eſſe perſecutionem magnam in Eccleſia, & præcipuum perſecutorem eius fuiſſe *Saulum*, narratur Actor. 8. vbi nu. 3. *Saulus autem deuaſtabat Eccleſiam per domos intrans &c.* Hanc verò perſecutionem non fuiſſe opus dierum 29. quot numerantur à die lapidati Stephani ad diem 25. Ianuarij Conuerſioni Sauli dicatam, ſed multorum menſium, & varius anni atque amplius, nemo prudens negauerit, ſi conſiderauerit verba illa Pauli Actor. 26. num. 10. & 11. *Et multos Sanctorum ego in carceribus incluſi, à principibus Sacerdotum poteſtate accepta: Et cum occiderentur detuli ſententiam. Et per omnes Synagogas frequenter puniens eos, compellebam blaſphemare: Et amplius inſaniens in eos, perſequebar vſque in exteras ciuitates, &c.* Rectè igitur conuerſionem Sauli die 25. Ianuarij anno 2. poſt Paſſionē Domini 35. ideſt Chriſti, conſignant Martyrologium Romanum, & alia Martyrologia ibi in notis adducta à Baronio, & Oecumenius in Acta Apoſtolor. C. vlt. & plurimi Auctores præcipuè Baronius idem in Annalib. ad annum 36. Chriſti, Cornelius à Lapide in Chronotaxi ante Acta Apoſtol. Tirinus in Chronico Sacro c. 50. Eſto annus hic ſecundus, ob cauſas initio capitis primi indicatas, ſit Baronio, & Cornelio 36. Chriſti, & ipſis ac Tirino annus Tiberij 20. cum nobis ſit Chriſti 35. & ex dictis lib. 4. c. 8. ſit Tiberij 21. Malè igitur Tirinus conuerſionem hanc notat anno 3. à morte Chriſti nondum enim expletus erat die 25. Ianuarij annus ſecundus. Sed peius erraſſe videtur Petauius in Chronico Conuerſionem hanc adſcribens Anno Chriſti iuxta Aeram communem 33. ſub Conſulibus *Galba, & Sulla*, quod ipſum dixerat lib. 12. c. 12. vtrobique tamen inter Paſſionem Domini, & Conuerſionem Sauli interponit duos annos ferè, cauſa verò diſſidij eſt, quod Chriſti mortem conſignarit anno Aeræ communis 31. eo quod putarit eum quadriennio ante communem Aeram natum, & paſſum ætatis anno 34. Hinc factum, vt multa Apoſtolorum acta duobus tribuſue annis citius in æra communi conſignet. Onuphrius quoq; in Chronico cum mortem Domini, & lapidationem Stephani notet Anno Chriſti 34. malè Pauli conuerſionem notat anno 35. Quod verò Euodius apud Nicephorum l. 2. hiſt. c. 3. & Hippolytus Thebanus apud Glycam 3. p. Annalium dixerint Stephanum lapidatum, & Paulum conuerſum anno ſeptimo à morte Chriſti, Baronius ad annum 34. cenſet ortum ex librariorum vitio annum 7. pro menſe 7. ſcribentium.

De Apoſtolorum diuiſione, ac profectione in diuerſas Prouincias.

2 DIuiſionem hanc factam anno Chriſti 36. quartoq; ab eius paſſione, & anno ſecundo poſt conuerſionem Sauli labentibus, ſtatuimus in præced. Synopſi: Quia in viſitandis vniuerſis fidelibus Palæſtinæ præſertim Lyddæ, Ioppes, & Cæſareæ, vt narratur c. 9. & 10. Actor. reliquum anni 35. conſumpſit. Deinde vt narratur cap. 11. cum aſcendiſſet Ieroſolymam, fidelibus qui erant ex Circumciſione, reddidit rationem, ob quam ad baptiſmum admiſerat Cornelium Centurionem, & alios Gentiles, narrata lintei viſione, apparitione Angeli ad Cornelium, & Spiritus Sancti lapſu ſuper eos etiam antequam baptizarentur. Patefacto igitur oſtio Euangelij ad Gentes, nulla ſupererat amplius cauſa differendi prædicationē Euangelij ad Gentes, & implendi præcepti Domini Matth. 28. nu. 19. *Euntes ergo docete omnes Gentes, baptizantes eos &c.* & Marci 16. nu. 15. *Euntes in Mundum vniuerſum prædicate Euangelium omni creaturæ.* Hinc factum eſt, vt S. Iacobus maior ſub finem anni huius diſcedens ex Palæſtina peruenerit anno 37. Chriſti in Hiſpaniam, vt notat Flauius Dexter in Chronico ad hunc annum, & habet traditio antiqua. Hinc pariter factum eſt vt Paulus, ſicut ipſe refert ad Galatas 1. poſt annos 3. à ſua Conuerſione veniens Ieroſolymam, neminem Apoſtolorum ibi viderit, niſi Petrum vniuerſalem paſtorem, & Iacobum minorem ciuitatis illius Epiſcopum, fortaſſe enim S. Ioannes ierat cum Deipara Nazareth, aut aliò cum ipſa, reuerſurus poſtea Ieroſolymam. Proinde S. Hieronymus, S. Anſelmus, Claudius Taurinenſis, & Caietanus in c. 1. ad Galatas cauſam non repertorum Apoſtolorum

lorum à Paulo, aſſerunt diſceſſum eorum ad Euangelizandum. Rectè itaq; Cornelius à Lapide in cap. 12. Actorum, & in ipſa Chronotaxi eorum, ac Tirinus in Chronico Sacro cap. 50. ponunt Iacobum Zebedæi in Hiſpaniam, & alios Apoſtolos exceptis Petro, Iacobo, Alphæi, & Ioanne, in alias prouincias profectos eſſe anno 2. à Conuerſione Sauli, & 4. à Paſſione Domini, ex quibus refellendæ ſunt opiniones duæ, vna eorum, qui multo ante, altera eorum, qui multo poſt id factum putarunt.

Prima enim opinio fuit Gaſparis Sanchez tract. 1. de prædicatione Iacobi in Hiſpania cap. 6. & Chriſtophori à Caſtro in hiſtoria Deiparæ c. 18. Apoſtolos ſtatim à Pentecoſte iniſſe in ſuas Prouincias: ſed eorum argumenta non probant aliud, quàm licuiſſe ipſis, vi præcepti Dominici, prædicare Gentibus ſuo tempore Euangelium, & ad ſummum prædicaſſe illis gentilibus, qui erant admixti Iudæis: Nam ante reuelationem factam Petro per linteum, & alia ſigna Cornelio Centurioni, & alijs cælitus data, non decreuiſſe Petrum, vt palam, & ex profeſſo Euangelizaretur Gentibus, ſatis colligitur ex verbis illis Actor. 11. *Audierunt autem Apoſtoli, & fratres, qui erant in Iudæa, quoniam & Gentes receperunt verbum Dei. Cum autem aſcendiſſet Petrus Ieroſolymam, diſceptabant aduerſus illum, qui erant ex circumciſione dicentes, quare introiſti ad viros præputium habentes?* &c. quibus cum ſatisfeciſſet Petrus, narratis viſionibus, & apparitionibus cæleſtibus, *His auditis tacuerunt: & glorificauerunt Deum dicentes: Ergo & Gentibus pænitentiam dedit Deus ad vitam*, vt ibidem narratur verſu 18. Ergo Apoſtoli verſabantur adhuc in Iudæa, & audito baptiſmo collato Cornelio Centurioni, alijſque, qui cum ipſo erant, tunc primum agnouerunt, *Gentes recepiſſe verbum Dei*. At ſi Apoſtoli ante hoc tempus, vtiq; ſcientibus, & conſentientibus alijs, abijſſent Euangelizatum Gentibus, nec diſceptaſſent hac de re cum Petro, nec tunc primum agnouiſſent Gentes recepiſſe Verbum Dei: Meliteonis autem & Prochori ſcripta in contrarium adducta, inter apochrypha recenſent Cornelius.

Secunda opinio fuit Baronij ad annum 44. Chriſti & Lorini in Acta cap. 12. n. 20. Apoſtolos diſperſos eſſe ad prædicandum occaſione Iacobi maioris ab Herode decollati, & Petri in carcerem coniecti, concedit tamen Baronius, audita reuelatione per linteum facta à Petro, iam tunc Apoſtolos iniſſe conſilium de prædicando Gentibus Euangelio, eaque occaſione Symbolum fidei ante diſceſſum Iacobi in Hiſpaniam, compoſuiſſe, & Matthæum ſcripſiſſe Euangelium Hebraicè, vtpote Hebræis relinquendum, ſed vexatione Herodiana compulſos eſſe ad diſcedẽdum in prouincias alias; quaſi verò ſi non fuiſſet vexatio illa, diutius manſuri fuerint in Iudæa, aut probabile ſit, in ea manſiſſe annos totos decem in Iudæa, & tum ſerò impleſſe præceptum Domini; Certè nulla probabilis cauſa affertur, ob quam, poſt reuelationem, & deliberationem prædictam diſtulerint per ſexennium profectionem ad Euangelizandum Gentibus, aut quare ſingulariter Iacobus maior ierit iam tunc in Hiſpaniam, & non alij in prouincias ſibi deſtinatas.

Multo verò improbabilior eſt opinio Apollonij apud Euſebium l. 5. hiſt. c. 17. ſumpta ab apochryphis (vt Gelaſius cenſuit) libris Clementis Alex. vtpote ab hæreticis vitiatis; videlicet Chriſtum præcepiſſe Apoſtolis, ne ante 12. annos à morte ſua diſcederent Ieroſolymis, aut eorum qui falſo tribuunt Chryſoſtomo homil. 25. in Acta, Apoſtolos poſt primum tantum Cõcilium abiuiſſe in ſuas prouincias.

De Antiochena Sede à S. Petro fundata.

3 PEtrum eodem anno, quo Iacobus in Hiſpaniam, & cæteri Apoſtoli in alias prouincias profecti ſunt nempe anno Chriſti nobis 36. contuliſſe ſe Antiochiam Syriæ ibique primam ſuam ſedem conſtituiſſe ſtatuimus, tum quia nulla probabilis cauſa poteſt adduci, ob quam diſtulerit ſedem ſibi propriam eligere, & è contrario probabiles ſe offerunt cauſæ pro hoc anno: Primo enim Lucas c. 11. ſtatim ac narrauit conſenſum Apoſtolorum de admittendis Gentibus ad baptiſmum, ob ea quę Petrus narrauerat, ſubiungit quoſdam ex illis, qui poſt lapidatum Stephanum diſperſi fuerant prædicaſſe Euangelium ſolis Iudæis qui erant in Phœnicia, Cypro, & Antiochia, quoſdam tamen etiam Græcis, qui erant Antiochiæ; additq; nu. 21. *Et erat manus Domini cum eis: multuſque numerus credentium conuerſus eſt ad Dominum: Peruenit autem ſermo ad aures Eccleſiæ, quæ erat Ieroſolymis ſuper iſtis, & miſerunt Barnabam vſque ad Antiochiam; Qui cum perueniſſet, & vidiſſet gratiam Dei gauiſus eſt* &c. ob hanc igitur cauſam præmiſſo illuc Barnaba, Petrus delegit eam Ciuitatem pro priori ſua ſede præſertim cum ea eſſet velut caput Orientis, & ipſe paulo poſt illuc venit die 22. Februarij, quo Eccleſia celebrat *S. Petri Cathedram Antiochiæ*. Præterea Euſebius in Chronico affirmat Petrum fundaſſe Antiochenam Eccleſiam anno 4. Olympiadis 203. atq; die 22. Februarij anni Chriſti 36. currebat adhuc annus 4. dictæ Olympiadis, vt patet ex libro 2. noſtro Tabula 1. Addit Euſebius ſediſſe ibi Petrum vſque ad annum ſeptimum à fundatione, & ſecundum Claudij quo profectus eſt Romam Petrus; Annus autem hic 36. eſt ſeptimus ante 2. Claudij, & Tiberij vigeſimus tertius. Rurſus in Chronico Siculo, Sedes Petri Antiochiæ ſignatur Conſulibus *Plautio Læliano, & Sex. Papirio Gallieno*, ergo anno 36. Chriſti iuxta dicta lib. 4. cap. 5. Eraſmus quoq; in Peregrinatione Petri, & Pauli conſentit in ſeptimum huius fundationis annum ante 2. Claudij, & quod pluris eſt in pontificali libro, vbi de Petro, ijdem ſeptem anni Sedis Antiochenæ recenſentur, & S. Gregorius Papa in Regiſtro lib. 6. Indict. 15. Epiſtola 37. quæ eſt ad Eulogium Epiſc. Alex. de Antiochena Sede Petri ſcribit: *Ipſe firmauit ſedem in qua ſeptem annis, quamuis diſceſſurus, ſedit*. Rectè dixit diſceſſurus, non tantum Romam, ſed ſubinde ab viſitandas alias Eccleſias, præſertim Ieroſolymitanam, neque enim neceſse eſt eum continuè ibi moratum eſse. Quam huic anno non obſtat, quod tam ipſe, quam Barnabas reuerſi ſint Ieroſolymam, & ibi fuerint quando Saulus triennio poſt ſui conuerſionem exacto venit Ieroſolymam videre Petrum, ibique deductus eſt à Barnaba ad Apoſtolos, vt narratur Actor. 9. à nu. 24. & ad Galatas 1. nu. 18. Neque item obſtat quod Lucas nuſquam de aduentu Petri Antiochiam loquatur, nam certum eſt ex ipſo Paulo ad Galatas 2. Petrum repertum eſse Antiochiæ cum verſu 11. dicat. *Cum autẽ veniſſet Cephas Antiochiam in faciem ei reſtiti*, etc. et tamen Lucas de hoc ne verbum quidem: Ideoque S. Hieronymus 2. ad Galatas dixit: *Nec mirum eſt, ſi Lucas hanc rem tacuerit, cum, & alia multa, quæ Paulus ſuſtinuiſſe ſe replicat, hiſtoriographi licentia prætermiſerit, nec eſt contrarium ſi quod alius ob cauſam dignum relatu putauit, alius inter cætera dereliquit. Denique primum Epiſcopum Antiochenæ Eccleſiæ Petrum fuiſſe accepimus, & Romam exinde tranſlatum: quod Lucas penitus omiſit*.

Poſtremò quoad annum Antiochenæ Sedis fundatæ à Petro nobiſcum ſentiunt ex parte Baronius, Petauius, et Tirinus, quatenus id adſcribunt anno vltimo, et 23. Tiberij adhuc labenti, ſed non rectè Tirinus ex Pererio diſp. 1. in Epiſt. ad Romanos, et Carione hæretico l. 3. Chronologiæ affirmat Petrum quinque annos à morte Chriſti ſediſse in Iudæa, priuſquam Antiochiæ ſedem figeret: nam ab anno 33. eiuſq; die 3. Aprilis, qua mortuum eſse Chriſtum probauimus lib. 8. vſque ad annum 36. eiuſque diem 22. Februarij, ſunt anni tantùm 3. et nondum completi, eſsent tamen quinq; ſi Natiuitas, et mors Chriſti biennio antequam ſupponitur in Æra communi, anticiparetur, vt facit Tirinus, aut Petrus altero tantum anno poſt primum Sauli iam conuerſi aduentum Ieroſolymam, Antiochiam, ſe contuliſset, vt facit Baronius.

His probè intellectis, ſimul intelliges, quàm pingui Minerua Spalatenſis olim Epiſcopus ex Actorum Apoſtolor. ſerie, iuxta prauam ſuam phantaſiam ordinata, negare auſus ſit Petrum fundaſse Antiochenam ſedem, quem ſatis caſtigauit Petauius l. 11. de doctr. temporum c. 13. ſed et Onuphrius in addit: ad Platinam, nimis audacter pronunciauit ex Actis Apoſtolicis, et Epiſtola ad Galatas conſtare Petrum ante profectionem ſuam Romam nunquam ex Iudæa diſceſſiſse, nec antea Antiochenam Sedem conſtituiſſe; Nam nec Paulus, nec Lucas ijs locis id vſquam affirmant eſto ſileant de hoc negotio.

De Anno S. Iacobi maioris decollati, & S. Petri in Vincula coniecti ab Herode Agrippa.

4 SCimus à Baronio ad annum 44. Chriſti, Petauio lib. 11. de doctr. tempor. cap. 12. Cornelio à Lapide in Chronotaxi ad Acta Apoſt. & Tirino in Chron. Sacro cap. 30. & alijs in vnum eundemq; annum 2. Claudij coniectam fuiſſe decollationem S. Iacobi, & incarcerationem S. Petri, eo quòd Actorum 12. coniunctim hæc narrentur ſic. *Eodem tempore miſit Herodes Rex manus, vt affligeret quoſdam de Eccleſia. Occidit autem Iacobum fratrem Ioannis gladio. Videns autem quia placeret Iudæis appoſuit, vt apprehenderet, & Petrum; Erant autem dies Azymorum; Quem cum apprehendiſſet, miſit in Carcerem, tradens quatuor quaternionibus militum: Volens poſt Paſcha producere eum populo.* Verùm clauſula illa *eodem tempore*, refertur ad id, quod ſub finem capitis præcedentis narratum erat de fame facta ſub Claudio, & ſubſidijs miſſis à fratribus in Iudæam per Barnabam, & Saulum: Conſtat enim ex hoc textu decollationem S. Iacobi præceſſiſſe carcerem Petri aliquanto tempore, & hanc factam eſſe die Azymorum. At aliunde habemus decollationem S. Iacobi factam quidem fuiſſe prope Paſcha, vt habet Martyrologium Romanum ad diem 25. Iulij (quo Eccleſia Latina celebrat translationem corporis eius in Hiſpaniam) ſed pridie Calendas Maij, ideſt die 30. Aprilis, vt ex Græcorum Menologio notat Baronius in notis ad Martyrologium. Iam verò tam anno 1. Claudij, quàm 2. quorum altero Petrum coniectum eſſe in vincula ab Herode conſentiunt prædicti auctores, dies 30. Aprilis fuit poſt Paſcha Iudaicum; quia ex Canonibus libro 1. in fine traditis Plenilunium Paſchale anno 1. Claudij, ideſt 41. Chriſti incidit in 24. aut 25. Martij; ergo multo poſt Azyma fuit decollatio Iacobi; et item carcer Petri fuit ante Paſcha: diuerſo ergo anno hæc contigerunt, nempe, vt notat (non aſſignata tamen ratione) Onuphrius in Chronico anno 1. Claudij decollatio Iacobi, anno autem 2. Claudij carcer Petri, qui poſtea venerat Antiochia Ieroſolymam ad celebrandum Paſcha, et confirmandos ſolandoſq; fideles, quos Herodes vexabat. Rectius itaq; Chriſtophorus à Caſtro in hiſtoria B. Virginis c. 18. putat S. Iacobum occiſum fuiſſe in Aprili, quam Ado Treuirenſis, et auctor miraculorum Iacobi, occiſum fuiſſe die 25. Martij.

Anno autem primo Claudij, atque adeo 41. Chriſti occiſum fuiſſe Iacobũ ab Herode Agrippa, colligimus ex Ioſepho l. 19. antiq c. 4. & 11. vbi narrat Herodem Agrippam quatuor annis regnaſſe ſub Caio Imperatore in Galilæa, cæteriſq; Prouincijs, præter Iudæam, et Samariam, tres autem ſub Claudio in Iudæa, et Samaria, ſtatimq; ac Claudius iniuit Imperium (quod ex dictis l. 4. c. 8. fuit 24. Ianuarij anni Chriſti 41.) factum eſſe Regem Samariæ, et Iudeæ, et celerrimè Ieroſolymam properaſſe, ac ſtuduiſſe omnibus officijs ſibi Iudæos conciliare, veriſimillimè igitur Iacobum Apoſtolum recens ex Hiſpania illuc reuerſum, vt placeret Iudæis, decollari iuſſit anno 1. Claudij poſt Paſcha, & anno 2. Claudij Petrum in carcerem incluſit, vt ſimiliter poſt Paſcha illum occidi iuberet, ſed eo diuinitus liberato, Herodes abijt Cæſaream, ibique commoratus eſt, annoque ſequenti, ob ſuperbiam, & diuinos honores acceptatos, percuſſus ab Angelo, vermibuſque conſumptus interijt, vt narratur in Actis Apoſt cap. 12. ſed illa vexatio Eccleſiæ occaſio fuit Petro, reuertendi Antiochiam, & inde Romam proficiſcendi, quò peruenit anno Chriſti 43. die 18. Ianuarij, ibique ſedem fixit durante adhuc anno 2. Claudij, et imminente 3. vt mox dicemus.

De S. Petri Romam aduentu primo, & Cathedra Romana ibi fundata.

5 SAnctum Petrum anno 2. Claudij Imperatoris veniſſe Romam, tum ne in Iudæa verſaretur cum periculo, tum vt Simoni Mago ſe opponeret, teſtantur Hieronymus in Catalogo Script. Eccl. verbo *Simon* dicens: *Petrus poſt Epiſcopatum Antiochenſis Eccleſiæ, & prædicationem diſperſionis &c. ſecundo Claudij anno ad expugnandum Simonem Magum Romam pergit, ibique vigintiquinque annis Cathedram Sacerdotalem tenuit, vſque ad vltimum annum Neronis.* Et Euſebius in Chronico. *Anno ſecundo Claudij Petrus Apoſtolus, cum primùm Antiochenam fundaſſet Eccleſiam, Romam proficiſcitur, vbi Euangelium prædicans vigintiquinque annis eiuſdem vrbis Epiſcopus perſeuerat.* Qui lib. 2. cap. 22. bis Petrum Romam veniſſe ſupponit; laxiùs, Oroſius lib. 7. cap. 6. *Exordio regni eius*, ideſt Claudij, *Petrus Apoſt. D. N. IESV Chriſti Romam venit &c.* Porrò Petrum multò antequam Paulum Romam veniſſe, ibiq; Sedem ſuam collocaſſe ſcripſerunt Irenæus, Tertullianus, Hippolytus, Cyprianus, Arnobius, Lactantius, Optatus, Ambroſius, Auguſtinus, Seuerus Sulpicius, Prudentius, Philaſtrius, Proſper, Maximus Taurinenſis, Petrus Chryſologus, Arator, & ex Græcis, Papias, Caius, Dionyſius Corinthior. Epiſc. Petrus Alexandrinus, Chryſoſtomus, Cyrillus Alexandrinus, Theodoretus, Sozomenus, Metaphraſtes, alijque multi, quos citat Baronius ad annum 44. Chriſti, addens conſenſum conciliorum, Romanorum Pontificum Epiſtolas, et Imperatorum edicta, et tandem S. Leonis ſermone 1. in Natiu. Apoſtolor. qui legitur in feſto Cathedræ Romanæ S. Petri, vbi diſertiſſimè docet Petrum poſtquam alij Apoſtoli diſtributis terrarum partibus imbuendum Euangelio mundum ſuſcepiſſent, et poſt fundatam Antiochenam Eccleſiam ad arcem Romani deſtinatum Imperij, vbi illud notandum: *Ad hanc ergo Vrbem tu beatiſſime Apoſtole Petre venire non metuis, & conſorte gloriæ tuæ Paulo Apoſtolo, aliarum adhuc Eccleſiarum ordinationibus occupato, ſiluam iſtam frementium beſtiarum, & turbulentiſſimæ profunditatis Oceanum, conſtantior, quàm cum ſupra mare gradereris, ingrederis.* Notandum, & illud Sulpicij Seueri lib. 2. Hiſtor. de Neronis tempore. *Namque eo tempore diuina apud vrbem religio inualuerat, Petro ibi Epiſcopatum gerente, & Paulo, poſtea quã ab iniuſto præſulis iudicio Cæſarem appellauerat, Romam deducto.* Quam igitur perfrictæ frontis fuit Spalatenſis Epiſcopus, qui Caluino, & Magdeburgenſibus inhærens contendebat, Petrum diu poſt Paulum Romam veniſſe, nec niſi extremo vitæ ſuæ anno, vt Simonẽ Magum proſterneret, non aduertens Petrum bis Romam veniſſe contra Simonem Magum, ſemel ſub Claudio, vt ex S. Hieronymo didicimus, & iterũ ſub Nerone: Omnes porrò illi, qui Petri Sedem Romanam annis 25. definiunt intra afferendi, eũ de anno Martyrij Apoſtolorũ horũ, ſufficiebant ad Spalatenſis os obſtruendum. Corrigendus verò eſt Caſſiodorus, quatenus in Chronico notat primum aduentum Petri Romam Conſulibus *Secundo, & Venuſto*, & dicens. *His Conſulibus Petrus Apoſtolus Romam mittitur, vbi Euangelium prædicans XXV. Annis eiuſdem Vrbis Epiſcopus perſeuerat.* Eſto enim illi fuerint Conſules Honorarij, ordinarij tamen erant Claudiùs ipſe tertiùm, & Vitellius ſecundùm anno 43. Chriſti: corrigendus, & Onuphrius in Chronico, qui aduentum Petri ponit anno 3. Claudij, fortaſſe, quia poſt ſex dies imminebat initium anni 3.

De Tempore primi Concilij Apoſtolorum Ieroſolymitani.

6 NEmo ſuit, qui attentè legens Acta Apoſtolorum cap. 15. et Epiſtolam ad Galatas cap. 2. non concluſerit cum SS. Epiphanio, Hieronymo, & alijs, ſiue interpretibus eorum locorum, ſiue rerum Eccleſiaſticarum tractatoribus eundem fuiſſe conuentum Apoſtolorum Ieroſolymam, de quo vtrobique agitur, cum eadem occaſio afferatur, nempe controuerſia orta de neceſſitate circumcidendi Gentiles ad Chriſtum conuerſos, & ſeruanda cum Euangelio lege Moyſis, & eædem perſonæ vtrobiq; nominentur, nempe Petrus, Iacobus, Paulus, Barnabas, et apud Paulum Ioannes. De tempore tamen Concilij huius tres opiniones reperio.

Prima eſt Onuphrij Panuini in Chronico, vbi ad annum 6. Claudij inquit: *Petrus edicto Claudij, quo Iudæi Roma pulſi ſunt Ieroſolymam rediit, & morti B. Virginis Mariæ, quæ hoc anno 18. Cal. Sept. obijt, interfuit.* Deinde anno 7. Claudij ſubiungit. *Concilium Ieroſolymitanum, in quo Circumciſio abrogata, Paulus Antiochiæ gentium Apoſtolus*

ſtolus

ſtolus ordinatur, Petrus Antiochiam veniens, ſeptem annis eam rexit Eccleſiam. Sed his multipliciter peccat, tum quia mortem Deiparæ ponit eo anno, quo nondum Paulus Dionyſium Areopagitam conuerterat, & tamen Dionyſius morti, & funeri Deiparæ interfuit, tum quia nimis ſerò Antiochenam Sedem à Petro fundatam putat; tum præcipuè, quod Concilium illud, ex Actor 15. & ad Galatas 2. non eſt celebratum niſi elapſis à Conuerſione Pauli annis vel 14. vel 17. iuxta infra dicenda. At Paulum conuerſum eſſe anno 35. Chriſti ſupra oſtendimus, ergo additis 14. vel 17. Concilium nequit cadere niſi in annum 49. vel 52. Chriſti, hoc eſt in annum 9. aut 12. Claudij.

Secunda opinio eſt S. Hieronymi in c. 2. ad Galatas, vbi annos 14. poſt quos Paulus ait veniſſe ad hoc Concilium, numerat non à Conuerſione Pauli, ſed à priori aduentu Pauli Ieroſolymam, triennio poſt conuerſionem ſui atque adeo Concilium refert in annum 12. Claudij, qui nobis eſt 52. Chriſti; Verùm cùm Claudius mortuus ſit anno 13. Imperij ſui expleto, & labente 14. ſucceſſerit ei Nero die 13. Octobris, Pauluſq; Romam ductus ſit Neronis anno 3. currente, vt ex dictis, infra conſtabit, ſequeretur geſta à Paulo poſt Concilium hoc vſque ad primum eius aduentum Romam, quæ narrantur ab Actorum cap. 16. vſq; ad caput 28. coarctari intra quatuor annos, quod eſt inueriſimile, immò impoſſibile. Si quidem Paulus poſt Concilium hoc venit Antiochiam, deinde viſitauit Syriam, Ciliciam, Lyciam, Lycaoniam, poſtea perambulauit Macedoniam, & Theſſalonicam, vnde Athenas veniens Dionyſium Areopagitam conuertit; Venit deinde Corinthum, vbi iubente Deo manſit anno vno, & menſes ſex, vt narratur Actorum 16. 17. & 18. vſque ad num. 11. Poſteà renauigauit in Syriam, venit Epheſum, Cæſaream & viſitata matrice, redijt Antiochiam, deinde viſitauit Galatiam, Phrygiam, & partes ſuperiores Aſiæ, quibus peractis redijt Epheſum, vbi manſit diſputans per tres menſes in Synagoga, & poſtea docens per biennium in Schola publica, nec inde diſceſſit niſi poſt ſedatum tumultum à cultoribus Dianæ. Inde ſoluens viſitauit Macedoniam, & veniens in Græciam, moratus eſt in ea per tres menſes inde per Macedoniam rediјt in Syriam, & cum eſſet Mileti, conuocatis Senioribus Eccleſiæ Epheſinæ aſſeruit ſe per triennium verſatum fuiſſe Epheſi, poſtea per diuerſas vrbes venit Ieroſolymam, vbi alligatus eſt, & miſſus Cæſaream, inde Melitam, vbi hyemauit per tres menſes, & inde tandem deductus eſt Romam, vt narratur à cap. 18. actor. num. 11. vſque ad caput 28. Habemus ergo ſolius moræ Corinthi menſes 18. Epheſi annos 3. in Græcia menſes 3. in Melita menſes 3. qui ſimul ſumpti efficiunt annos quinque; ad reliqua vero itinera requiruntur anni fere tres, aut minimum duo; Ergo Concilium illud non fuit factum anno 12 Claudij, ſed 9. nec anni 14. quos numerat Paulus ad Galatas 2. computandi ſunt à triennio poſt Conuerſionem Pauli, ſed ab ipſa conuerſione.

Tertia itaq; & vera opinio eſt Baronij ad annum Domini 51. Petauij l. 11. Doctrina tempor. c. 12. Cornelij à Lapide in Chronotaxi ad Acta Apoſtolor. & in cap. 2. ad Galatas, Tirini in Chronico Sacro c. 50. & aliorum Interpretum; Concilium prædictum celebratum eſſe anno 9. Claudij, qui nobis eſt 49. Chriſti, eo quod vi edicti Claudij, Petrus Roma exiens viſitauit matricem Eccleſiam Ieroſolymitanam, & opportunè Deo ita diſponente, ibi repertus ſit, quando excitata eſt controuerſia de Circumciſione, & lege Moyſis ſeruanda. Anno enim 9. Claudij exiſse illud edictum affirmat Oroſius l. 7. cap. 6. adducens Ioſephum Hebræum, Beda de ſex Ætatibus, Ado in Chronico, Marianus Scotus lib. 2. Eſt autem hic annus à Conuerſione Pauli 14. cum eam factam anno 35. Chriſti oſtenderimus; & remanent anni ſufficientes ad res geſtas S. Pauli, vſque ad eius aduentum Romam. Nec nobis contrarius eſt Petauius, aut ſi qui alij numerant à conuerſione Pauli ad hoc Concilium annumq; 9. Claudij annos 17. quia conuerſionem illam iam poſuerant triennio ante annum 35. Epochæ Chriſti.

De Anno S. Pauli Romam deducti.

7 EVſebius in Chronico ad annum 1. Neronis, & quartum Olympiadis 208. ait Paulum Apoſtolum à Feſto miſſum eſſe Romam vinctum. Sed non dicit eo anno peruenisse, Sancti verò Hieronymi in Catalogo ſcriptor. Eccl. verba ſunt hæc de Paulo: *Hoc tantum dicam, quod poſt Paſſionem Domini viceſimo quinto anno, ideſt ſecundo Neronis, eo tempore, quo Feſtus Procurator Iudeæ ſucceſſit Felici, Romam vinctus mittitur*. Ex c. 20. Actor. num. 16. conſtat Paulum vltima vice peruenisse Ieroſolymam prope ſeſtum Pentecoſtes: Ex hiſtoria verò Actorum à cap. 21. nu. 16. vſque ad caput 28. numerumq; 11. colligitur Paulum miſsum à Feſto Romam circa initium autumni, durante adhuc anno 2. Neronis, tertius enim incœpit die 13. Octobris, quia poſtquam peruenit in Inſulam Melitam vicinum erat tempus hiemandi, & ibi poſtea hiemauit per tres menſes, poſt quos per Syracuſas Rhegium, & Puteolos deductus eſt Romam; ideo cum Baronio ad annum Chriſti 59. Cornelioque à Lapide in Chronotaxi ad Acta Apoſtolor. & Onuphrio in Chronico, aduentum Pauli Romam conſignauimus anno 3. Neronis iam inito, & labente, ſed poſt hiemem adeoque anno Chriſti 57. eſto initium itineris ex Cæſarea fuerit anno 56. annoq; Neronis 2. adhuc labente. Nec video vnde Tirinus in Chronico Sacro diſtulerit eius aduentum in annum 4. Neronis, aut vnde Cornelius à Lapide affirmarit cum Onuphrio peruenisse Romam die 6. Iulij anno 3. Neronis.

De Anno Martyrij SS. Apoſtolorum Petri, & Pauli.

8 INter Quinque de hoc anno opiniones, duæ ſunt extremæ, quæ nec tolerabiles ſunt, nec Sectatores habent. *Prima* fuit Epiphanij hæreſi 27. affirmantis hoſce Apoſtolos necatos eſse anno 12. Neronis, quæ refellitur ex communi ſententia de annis quibus S. Petrus ſedit Romæ, inchoandis ab anno 2. Claudij imminente 3. iuxta dicta n. 5. *Secunda* fuit Caſſiodori in Chronico, qui ſub Conſulibus Syluano, & Othone adnotat ſic: *His Conſulibus Romæ Sanctus Petrus, & Paulus Apoſtoli trucidati ſunt à Nerone*. Sed illis Conſulibus ne viuebat quidem Nero, vtpote occiſus, ponit Caſſiodorus illos Conſules biennio poſt Conſulatum *Capitonis*, & *Rufi*, quos lib. 4. c. 5. docuimus fuiſse Conſules anno Epochæ Chriſti 67. anno autem 68. occiſum fuiſse Neronem die 10. Iunij oſtendimus eodem lib. 4. cap. 8.

Tertia ſententia eſt SS. Apoſtolos Petrum, & Paulum martyrio affectos eſse anno 13. Neronis, *Fonteio*, & *Capitone* Conſulibus anno à morte Chriſti 36. ita Baronius ad annum Chriſti 69. Et apud eum Caius antiquus Theologus, Zephyrinus Papa, Dionyſius Corinthior. Epiſcopus, quos citat, & ſequitur Metaphraſtes ad diem 29. Iunij. Ita pariter Hermannus Contractus in Chronico, Onuphrius Panuinus in Chronico, & Cornelius à Lapide in Chronotaxi ad Acta Apoſtolorum. Fundamentum Baronij eſt, quia Nero Imperare cœpit Octobris 13. Conſulibus *Marcello*, & *Acciola* (nempe anno 54. Chriſti vt lib. 4. cap. 5. docuimus) & Conſulibus *Capitone*, ac *Rufo* (nempe anno Chriſti 67. compleuit annum Imperij decimum tertium die 13. Octobris, incœpitque decimum quartum; anno autem ſequenti occiſus eſt die 10. Iunij diebus 19. ante Martyrium Apoſtolorum horum; Ideoq; non ſub Nerone, quod tamen omnes affirmant, ſed ſub Galba necati fuiſsent, ergo dies huius Martyrij, ideſt 29 Iunij non potuit cadere in annum 14. Neronis, qui non exceſſit diem 10. Iunij, ſed in diem 29. Iunij anni 13. Neronis nondum completi.

Quarta ſententia fuit Euſebij, ſignantis in Chronico mortem Petri, & Pauli anno 14. Neronis, quem ſecutus S. Hieronymus in Catalogo ſcriptorum Eccl. verbo *Simon Petrus* dixit: *Secundo Claudij anno, ad expugnandum Simonem Magum Romam pergit, ibique viginti quinque annis Cathedram Sacerdotalem tenuit, vſque ad vltimum annum Neronis, ideſt decimum quartum, à quo, & affixus cruci Martyrio coronatus eſt*: Et ibidem verbo *Paulus* ait *Hic ergo XIV. Neronis anno, eodem die, quo Petrus Romæ pro Chriſto capite truncatus*. His ſuffragari videntur quicunq; horum Martyrium adſcribunt anno 37. à Paſſione Saluatoris, vt Nicephorus l. 2. hiſtor. c. 36. & alij multi, quos nominat Tirinus; item quicunque dicunt Petrum ſediſse Romæ annos 25. Nam incluſis vtroq; termino annus 37. à Paſ-

ſione Domini, quæ nobis fuit 33. anno Chriſti, eſt annus 68. Chriſti: Similiter annus 25. ab anno 43. Chriſti, quo Petrus Romam peruenit, eſt 68. Chriſti, ideſt Neronis 14. At huic ſententiæ obſtat validiſſimum argumentum Baronij, de quo ſupra.

Quinta igitur ſententia eſt Petauij lib. 11. de Doctrina Temporum cap. 14. & in Chronico Sacro; SS. hoſce Apoſtolos martyrium paſſos eſſe anno quidem 13. Neronis, ſi eius initium ſumatur à die 13. Octobris, ſed anno 14. ſi Neronis anni populari modo computentur ab antecedentibus Calendis Ianuarij, & ita conciliari auctores tertiæ, & quartæ ſententiæ inter ſe ſe. Sed nimis violentum eſt in hiſtoria Romana denominare, ac numerare annum primum Neronis, ſeu Neroniani Imperij ab ipſis Calendis Ianuarij, quando adhuc Imperabat Claudius, & imperaturus erat vſque ad 13. Octobris hoc eſt per totum fere illum annum, ſeu per 10. adhuc menſes. Nec eruditio Euſebij, ac Hieronymi patitur, vt tam craſſo, ac populari modo annos Imperatorum computauerint. Deinde ſi Imperatorum initium referendum eſſet ad Calendas Ianuarij, potiùs ad illas quæ notabiliter viciniores fuerunt eſſet transferendum, atq; adeo Nero dicendus eſſet cœpiſſe imperare Calendis Ianuarij, quæ ſubſecutæ ſunt diem 13. Octobris.

Noſtra igitur ſententia eſt eadem, ac *Tertia* propter argumentum, & auctoritates ibi adductas; ſed addimus Euſebium, Hieronymum, & Nicephorum fuiſſe in illis, qui exiſtimarunt Neronem imperaſſe annos 14. ſolidos, & aliquot menſes iuxta dicta lib. 4. c. 8. Reuera autem Martyrium paſſi ſunt Conſulibus *Capitone*, & *Rufo*, anno 13. Neronis labente, & Chriſti 67. & à Paſſione Chriſti anno 35. eſto qui natiuitatem, & mortem Chriſti vno, aut altero anno anticiparunt, poſuerint annum 36. aut 37. à paſſione Chriſti, quos inter videtur fuiſſe Chryſoſtomus, quatenus dixit S. Paulum annos 35. ſeruiuiſſe Chriſto. Ab initio autem Cathedræ Romanæ Petri, ideſt die 18. Ianuarij anni Chriſti 43. vſque ad diem 29. Iunij anni 67. ſunt anni completi 24. menſes 5. & dies 12.

De Anno Epiſcopatus, & Martyrij S. Iacobi minoris, ac S. Marci.

8 SAnctus Hieronymus in Catalogo Scriptor. Eccl. ait: *Iacobus, qui appellatur frater Domini &c. poſt paſſionem Domini ſtatim ab Apoſtolis Hieroſolymorum Epiſcopus ordinatus*: & infra. *Triginta itaque annos Hieroſolymis rexit Eccleſiam, ideſt vſque ad ſeptimum Neronis annum.* Euſebius autem in Chronico ad annum Chriſti 33. quo paſſionem Domini ponit, habet: *Eccleſiæ Hieroſolymorum primus Epiſcopus ab Apoſtolis ordinatur Iacobus frater Domini.* Et ad annum Chriſti 63. & Neronis 7. notat: *Iacobus frater Domini, quem omnes Iuſtum appellabant, à Iudæis lapidibus opprimitur*, quos ſecutus eſt Hermannus contractus, & Onuphrius in Chronico, Baronius in Annalibus ad annum 63. Cornelius à Lapide in Chronotaxi ad Acta Apoſtolor. & anno 7. Neronis, Tirinus in Chronico Sacro cap. 50. vbi multos alios citat, Petauius tamen in Chronico necem S. Iacobi conſignat anno Neronis 8. At nos Paſſionem Domini anno 33. Epochæ Chriſti ſtatuimus, & annum 1. Neronis à die 13. Octobris anni Chriſti 54. inire docuimus lib. 4. cap. 8. additis ergo annis 29. quos complent Iacobus in Epiſcopatu anno 33. Chriſti, fit annus Chriſti 62. in cuius die 1. Maij occiſus eſt hic Apoſtolus, currente adhuc Neronis anno 8. Et Epiſcopatus Iacobi anno 30. iam inchoato per aliquot menſes. Eodem porrò anno 8. Neronis mortuum eſſe S. Marcum Euangeliſtam Alexandriæ tradit expreſſè Hieronymus in Catalogo, & Euſebius in Chron.

De Annis S. Ioannis Apoſtoli.

9 EX S. Hieronymi Catalogo Scriptor. Eccleſ. hæc habemus de S. Io. Apoſtolo, eum relegatum fuiſſe in Inſulam Patmos anno 14. Domitiani, qui nobis cœpit à die 13. Septembris anno Chriſti 94. ergo relegatio fuit, vel hoc anno, vel anno 95. ſed ante 13. Septembris, nempe poſt 6. Maij, quo ante portam Latinam miſſus eſt in dolium olei feruentis. Addit Hieronymus mortuo Domitiano, & ſuccedente Nerua S. Ioannem reuocatum ab exilio rediiſſe Epheſum, ergo ex dictis lib. 4. cap. 8. accidit id anno Chriſti 96. poſt diem 18. Septembris, quo Nerua iniuit Imperium, aut anno 97. Tandem confectum, ſenio, & mortuum eſſe ait ſub Traiano, *Sexageſima octauo poſt Paſſionem Domini anno*, videlicet die 27. Decembris: ergo anno centeſimo Chriſti iuxta noſtram computationem annorum Chriſti. Euſebius quoque in Chronico Ioannis relegationem in Patmos anno 14. Domitiani adnotat, ſicut, & Hermannus contractus.

At Baronius anno 92. Chriſti relegationem in Patmos refert ad annum 10. Domitiani, eſto cum Irenæo, Apocalypſim ad vltimum, aut penultimum Domitiani annum reijciat, Baronium ſequitur Cornelius à Lapide. Onuphrius in Chronico Apocalypſim ad annum 12. Domitiani conſignat: Petauius in Chronico, relegationem anno 13. Apocalypſim anno 14. Domitiani notat: Tirinus in Chronico Sacro cap. 50. relegationem anno 12. Apocalypſim anno 14. Domitiani adſcribit. Cauſa ob quam Baronius diiungit tanto tempore relegationem ab Apocalypſi, eſt quia pro certo habet Clerum iuſſu Domitiani necatum anno 10. Domitiani, vnde infert tunc motam perſecutionem à Domitiano, ideoque tunc quoq; Ioannem immiſſum in dolium olei feruentis, & mox relegatum in Patmos. Sed de ordine, & annis ſucceſſorum Petri in Sede alibi diſputandum erit.

De Anno Martyrij S. Dionyſij Areopagitæ.

1 IAm lib. 8. cap. 14. occaſione anni, quo Deipara Virgo obijt, eiuſq; funeri interfuit S. Dionyſius Areopagita, oſtendimus eum à S. Paulo conuerſum fuiſſe ad Chriſtum anno Epochæ Chriſtianæ, & Chriſti 50. & interfuiſſe morti, ac funeri Deiparæ anno Chriſti 56. ex eius autem Epiſtola ad Apollophanem conſtat, eum annorum 25. fuiſſe, quando ad Heliopolim vidit Eclipſim illam Solis admirabilem, quæ anno 33. Chriſti facta eſt in morte Saluatoris die 3. Aprilis. Supereſt altera grauis controuerſia de anno mortis ipſius S. Dionyſij, de quo tres fuere opiniones.

Prima opinio fuit Metaphraſtis, & vel Methodij, vel Metrodori Hilduini, & Hincmari Rhemenſis in vita S. Dionyſij, nempe S. Dionyſium martyrio coronatum eſſe ſub Domitiano. Sed hæc opinio multis de cauſis falſa eſſe conuincitur: Nam S. Dionyſius in Epiſtola ad S. Ioannem exulantem in Pathmo ſcribit ſibi reuelatum eſſe fore, vt quam primum ab exilio liberaretur, & ſimul futuri eſſent: verba S. Dionyſij ſunt: *Nam nos quidem, quidquid demum aduerſi acciderit, clariſſimo Ioannis radio priuare non poterit, nunc quidem tui memoria, & vera Theologia renouatione fruituros, paulo poſt autem (dicam enim etſi audax dictu eſt) tibi ipſi intimè copulandos. Quippe dignus ſum cui fides habeatur, cum ea quæ tibi præcognita ſunt, à Deo didicerim, & tunc referam, Te ſcilicet iſta Pathmenſi cuſtodia liberatum iri, atque in Aſiam poſtliminia rediturum &c.* Epiſtolam verò hanc, vt legitimam Dionyſij huius recipiunt iidem auctores, & in primis Metaphraſtes in vita S. Ioannis Euangel. conſtat autem S. Ioannem non niſi poſt mortem Domitiani reſciſſis eius actis, reuocatum eſſe ab exilio Neruam iam, & paulo poſt Traiano imperante, ergo S. Dionyſius, qui S. Ioanni iam ab exilio liberato intimè copulatus fuit, non potuit eſſe mortuus ſub Domitiano. Præterea idem Hincmarus refert S. Dionyſium poſt Clementem Papam Martyrio affectum; atqui Clemens martyrio coronatus nō eſt ſub Domitiano, ſed ſub Traiano anno 3. Traiani, vt ex Euſebio, & S. Hieronymi catalogo de Scriptoribus Eccleſiaſt. patet, ergo nec S. Dionyſius ſub Domitiano martyrium fecit.

Secunda opinio fuit Michaelis Syngeli Presbyteri Hieroſolymit. in vita Dionyſij apud Lipomannum tom. 4. à Baſilio Millanio Monacho Caſſinenſi latinitate donata, & à Petro Lanſelio Soc. noſtræ caſtigata; item Suidæ in hiſtoricis, in Dionyſio Areopagita. Videlicet S. Dionyſium martyrio affectum fuiſſe ſub Traiano, quibus fauere videtur Martyrologium ſub Gregorio XIII. editum, in quo

paſſus

paſſus ſub Traiano ponitur: Sed hæc intelligi poſſunt de perſecutione Traiani, quæ durauit ſub Hadriano: neque enim diſtinctam perſecutionem ipſe inſtituit, ſed inſtitutam à Traiano perſecutus eſt: Nam ipſemet Syngelus de S. Dionyſio Areopagita inter alia illum laudat, vt ἐν ἔτεσιν ἑβδομήκοντα τῶν Ἀποστολικῶν ὁδεύοντα τρίβον: ideſt, *In annis ſeptuaginta curſum Apoſtolicum obeuntem.* Ergo ſi conuerſus eſt anno, vt diximus, 50. Chriſti additis 70. fit annus 120. Chriſti quo anno à die 11. Auguſti cœpit annus 4. Hadriani, quo ipſo anno Hadrianus in Gallias venit.

Tertia itaque opinio, & verior eſt S. Dionyſium cum Ruſtico, & Eleutherio Martyrio coronatos eſſe ſub Hadriano Imperatore, ita enim habet vetuſtiſſimum Martyrologium Romanum, quod reperit, & edidit noſter Heribertus Roſſyuevdus; eſto dicat Athenis celebrari feſtum hoc 5. Nonas Octobris, vbi ſic. *Athenis Dionyſij Areopagitæ ſub Hadriano diuerſis tormentis paſſi*; quo eodem die Beda in Martyrologio, *Natali S. Dionyſij Areopagitæ, qui ab Apoſtolo Paulo &c. & ſub Hadriano Principe &c. martyrio coronatur*, eademque die Ado idem habet in Martyrologio, & confirmat ſic. *Vt Ariſtides Athenienſis vir fide, ſapientiaque mirabilis teſtis eſt*; claruit autem Ariſtides eo tempore, quo ſub Hadriano paſſum S. Dionyſium teſtatus eſt. Sed & Flauius Dexter in Chronico ad annum Chriſti 130. clarè ſupponit paucis ante annis S. Dionyſium Pariſijs ſub Hadriano Martyrio affectum. Itaq; tertiæ huius opinionis ſunt Baronius, licet id alia occaſione anticipato tractet anno 109. Chriſti; Franciſcus Biuarius in Comment. ad Chronicon Fl. Lucij Dextri, Petrus Halloix Societatis Ieſu in vita S. Dionyſij, Petrus Lanſſelius, & Balthaſar Corderius Societ. eiuſdem in notationibus ad eandem vitam. Quoad annum ipſum ſub Hadriano cenſet Biuarius fuiſſe annum Chriſti 130. At Corderius annum circiter 110. vitæ, quem colligit ex annis 70. Apoſtolici curſus, & 40. minimum conuerſionis, quare ſi anno 33. Chriſti habuit annos 25. vſque annos 110. compleuit anno Chriſti 118. aut 119. Petrus denique Halloix ait obijſſe anno circiter 121. Chriſti, nos eligimus annum 120. quia illo anno impletus eſt 70. Annus vitæ Chriſtianæ Dionyſij à Syngelo aſſertus, & ab anno Chriſti 50. quo conuerſus eſt S. Dionyſius, & quia illo anno, vt in Chronico ponimus, Hadrianus venit in Gallias; Rectè itaque Nicephorus l. 2. hiſtor. cap. 20. dixit S. Dionyſium multos annos in Occidente fuiſſe, *& ad profundam ſenectutem* perueniſſe, erat quippe annorum 112. inchoatorum. Etſi autem Græci celebrabant feſtum hoc die 3. Octobris, Latini autem 9. Octobris, eundem tamen eſſe Dionyſium Areopagitam, qui prius Athenis deinde Pariſijs Epiſcopus fuit, demonſtrat Baronius ſupra, & Petrus Halloix quæſt. 1. de S. Dionyſij vita, & operibus: Sed duos fuiſſe Dionyſios contendit Sirmondus: vide plura in 1. Tomo Galliæ Chriſtianæ Scæuolæ, & Ludouici Sammarthanorum folio 400.

CAPVT III.

De primis ſucceſſoribus S. Petri in Pontificatu aliјſque Pontificibus Romanis.

1 QVam diuerſæ fuerint opiniones de tempore, & ordine, quo Petro Linus; Lino Cletus (qui alijs eſt Anacletus) Cleto Clemens in pontificatu ſucceſſerint luculentiſſimè tractauit Baronius ad annum Domini 69. euicitq; ex antiquis Scriptoribus Eccleſiaſticis ex Martyrologio Romano, & Canone Sacro Miſſæ, & alijs *Linum* immediatè ſucceſſiſſe S. Petro in pontificatu, Lino autem *Cletum*, & huic *Clementem*, annis verò ſequentibus docet *Linum* ſediſſe annos XI. menſes 2. & dies 23. computatos à die 30. Iunij, quo ſucceſſit Petro, anno nobis 67. Chriſti, vſque ad annum 78. diemq; 23. Septembris, quo Saturnini Conſularis iuſſu *Commo*, & *Priſco* Conſulibus Martyrio coronatus eſt; *Cletus* autem, iuxta eundem, ſedit annos 12. menſes 7. & dies 2. computatos à die 24. Septembris, qua ſucceſſit Lino, vſq; ad 26. Aprilis, qua Martyrio affectus eſt *Vlpio Traiano*, & *Acilio Glabrione* Conſulib. ideſt anno Chriſti 91. ea dictis l. 4. c. 5. Poſt huius mortem, in libro de Romanis Pontificibus, qui Damaſo adſcribitur, dicitur: *Ceſſauit Epiſcopatus dies viginti*; Ergo Clemens Cleto ſubrogatus eſt die 16. Maij, aut 17. Paſſus eſt martyrium Clemens in Cherſoneſo die 23. Nouembris, Conſulibus *Traiano III.* & *Frontone* anno 3. Traiani, vt habent lib. de Rom. Pontificibus Euſebius lib. 3. hiſtor. cap. 28. & Hieronymus in Catalog. de Script. Eccl. ergo anno Chriſti centeſimo iuxta dicta lib. 4. cap. 5. & 8. atque adeo à Sedis vacantis ſiue ſedit *Clemens* annos 9. menſes 6. dies 7. Ex quibus corrigendi ſunt, quæ alij Chronologi, aut Hiſtorici, aut Catalogorum Pontificiorum concinnatores aliter conſignarunt.

2 Occiſo autem Clemente in Cherſoneſo, licet in libro de Romanis Pontificibus dicatur vacaſſe Sedem diebus 21. & amplius; rectè tamen aduertit Baronius ex Cherſoneſo trans Pontum non potuiſſe Romam peruenire tam citò nuncium Mortis illius; cumque ſupponatur electionem ſucceſſoris factam eſſe Romæ, & cum idem liber, & indices Vaticani dicant Anacletum ſucceſſorem Clementis ſediſſe annos 9. menſes 3. & dies 10. & idem Anacletus martyrio affectus dicatur die 13. Iulij anno Traiani 13. *Orfito*, & *Criſpino* Conſulibus ideſt nobis anno 110. Chriſti ſequitur Anacletum electum fuiſſe anno centeſimo primo Chriſti die 3. Apr. Cauendum in primis ab Euſebio, & Sectatoribus, qui Cletum, cum Anacleto confundentes vnum Pontificem omiſerunt, & initia ſequentium Pontificum anticipauerunt, qui error in multos deinceps annos propagatus eſt.

3 Sed & enormiter errauit Onuphrius in Faſtis, dum ſequens Conſules perperam notatos in libro de Romanis Pontificibus, *Hygino* Papæ tribuit Pontificatus annos duodecim, & amplius, cum tamen ex Creſconiana Collectione, Indicibus Vaticanis, & ipſis annis Antonini Imperatoris ſub quo ſedit, conſtet, non ſediſſe vltra annos quatuor imo his defuiſſe duos dies: Sed Onuphrium Panuinium ſerò agnouiſſe errorem, & cautiùs inceſſiſſe fatetur Baronius ad annum 158. vbi prudentiſſimè notat *Hygino* ſubſtituendum immediatè *Pium*, quia ſic fecere qui eodem tempore vixerunt Hegeſippus, & *Irenæus*, & paulo poſt Tertullianus, & deinde Euſebius, Epiphanius, Nicephorus vterque, ac Latini Græciq; communiter; eſto Anicetum Hygino ſubſtituant optatus Mileuitanus, Auguſtinus, Hieronymus; cui quidem Pio pro annis 9. annos 19. ex vitio librariorum tribuit lib. de Rom. Pontif. Sic in Aniceto variant nonnulli quoad annos ſedis, ſed ex Indicibus Vaticanis, qui ſunt in *libro Cenſuum* ac diebus electionis ac mortis certius colliguntur: & in *Zephyrino* pro annis 18. malè ſcripti ſunt 8.

4 In Baronio autem duo in primis corrigenda cenſemus; Nam quia, vt tandem anni Chriſti biennio toto initi ante communem Epocham Chriſtianorum, conuenirent cum annis Epochæ communis in Diocletiani, & Valentiniani anno primo, expungit duo paria Conſulum vt docuimus lib. 4. cap. 3. Coroll. 2. oportuit etiam duobus Pontificibus annos ſingulos Pontificatus adimere. Igitur, quia inter annum ipſi 261. & 262. omiſit Conſulatum *Fuluij Aemiliani, & Baſſi* II. conſequenter Pontificatum S. Sixti II. Papæ, & Martyris ad Menſes XI. dieſq; 12. reſtrinxit; inſerto autem, ſicut oportuit horum Conſulatu, & anno, ſequitur S. Sixtum ſediſſe annum 1. & menſes XI. ac dies 12. Rectè enim in lib. de Romanis Pontificibus dicitur Sixto ſucceſſiſſe Dionyſius, *Aemiliano*, & *Baſſo* Conſulibus. Rurſum quia inter annos ſuos 276. & 277. omiſit Conſulatum *M. Claudij Taciti*, & *Fuluij Aemiliani* poſterioris, Martyrium Eutychiani Papæ poſuit ſub *Caro*, & *Carino* anno 283. quem oportebat ponere *ſub Caro III. & Numeriano*, ideo biennio in annis *Eutychiani* errauit, & ſediſſe ait annos 8. & aliquot menſes, cum ſederit annos 10. menſes 6. & d. 4. eius verò ſucceſſor *Caius* non 12. vt ponit Baronius, ſed 11. tantum annos, menſes 4. & dies 5.

5 Intolerabilis autem error eſt in Chronico Euſebij, in quo S. Syluеſtri Papæ electio ponitur anno 5. Conſtantini Imper. & ſediſſe annos 19. At ex lib. de Romanis Pontif. et alijs Indicibus actiſq; proconſularibus colligitur cœpiſſe Syluеſtrum anno 9. Conſtantini, ideſt Chriſti 314. &

deſijſſe anno 335. eiq; ſucceſſiſſe *Marcum*, Conſulibus *Nepotiano*, *&* *Fecundo*. De erroribus multorum in annis *Liberij* vide Baronium anni 367. & in anno obitus *S. Leonis* Magni qui fuit 461. nu. 460. vt habet Marcellinus in Chronico: Vacauit autem Sedes ſeptem menſes, non ſeptem dies, vt errore librariorum alicubi ſcriptum eſt, ſiquidem *Hilarius* Leoni ſubſtitutus eſt die 12. Nouembris ſed anno 467. in ipſo Baronio: ex ipſius tamen datis dicendum eſt Hilarium ſediſſe annos 5. menſes 9. & d. 28. non annos 6. &c. Errat præterea Marcellinus, dum Gelaſij Papæ initium ponit anno 493. cum ſub Conſulib. anni 492. *Anaſtaſio*, & *Rufino* extent literæ plures datæ ab ipſo Gelaſio iam Pontifice. Malè quoq; *Anaſtaſij* Papæ electionem, quæ fuit anno 496. differt poſt duos annos.

6 Miror autem Baronium anno 555. dixiſſe *Vigilium* Papam Syracuſis ex calculo obijſſe *cum ſediſſet annos ſexdecim ſed quoto menſe, ac die mortuus ſit ignorari, nec ex ſucceſſoris eius tempore id definiri.* Nam iam anno 540. narrauerat Vigilium ſeptimo die poſt mortem *S. Silerij* Papæ, ideſt die 27. Iunij legitimè electum fuiſſe; poſtea anno 555. ex Anaſtaſio Bibliothecario refert *Ceſſaſſe Epiſcopatum Vigilij menſes tres, & dies quinque*; mox addit: *ſubrogatus eſt in locum Vigilij Pelagius Archidiaconus; quo autem menſe ac die, antiquorum nemo docet:* Sed anno 559. habet: *Pelagius Papa vbi ſediſſet annos quatuor menſes decem, dieſque decem, & octo, ex hac vita migrauit ſecunda Martij.* Si ſic eſt, ergo retrocendo à die 2. Martij anni 555. per annos 4. menſes 10. & dies 18. incidit *Pelagij* electio in annum 556. & diem 12. Aprilis. Hinc retrocedendo per menſes tres, & dies quinque, quibus vacauit Sedes poſt Vigilium, cadit mors Vigilij in diem 7. Ianuarij, aut quam proximè, ſed anni 554. à quo ad eius electionem legitimam factam die 27. Iunij, anni 540. ſunt anni tantummodo 14. menſes 6. & dies 10. Hæc igitur corrigenda in Baronio aut certè, vt alij malunt, apud ipſum, *Pelagij* obitus in annum 560. differendus, vt Vigilius mortuus dicatur anno 555. & ſediſſe annos 15. menſeſque 6. ac dies 20. & æter anni qui hinc pendent emendandi, ita vt Ioannes Pelagij ſucceſſor ſederit tantum annos 12. minus diebus 14.

7 Præterea Baronius anno 577. tribuit *Benedicto* annos 4. menſem 1. & dies 28. cum tamen antea in eius creatione ex Anaſtaſio dixiſſet ſediſſe annos 4. menſes 2. dieſq; 15. & totidem reuera ſint à die 16. Maij qua electus eſt anno 573. vſque ad diem 31. Iulij anni 577. qua mortuus eſt. Aſſentior tamen Baronio in his, quæ anno 714. de *Gregorij* II. Electione contra Onuphrium biennio eam poſtponentem diſſerit, et quæ anno 891. contra alios circa tempus *Formoſi*: ſed ab eodem diſſentio dum anno 897. ponit poſt Bonifacij inuaſoris dies 15. electionem Stephani VII. eiuſque mortem 900. anno conſignat: & tamen adducit Diploma huius Stephani datum *Septembri Indictione quarta Anno Pontificatus Stephani ſexti quinto*. Nam, & Indictio quarta, & annus quintus Pontificatus euincunt Stephanum vixiſſe vſque ad anni 901. Septembrem, & vltra. Præterea anno 99. *Gregorius* V. qui electus fuerat anno 996. Aprilis 13. cum ex Epitaphio eius conſtet obijſſe anno 999. 18. Februarij, vtique non annos 2. & menſes circiter octo; ſed annos 2. & menſes 10. ac dies 6. ſediſſe dicendus eſt.

De Auctoribus, qui Romanorum Pontificum Tempora ſuppeditant.

8 PRima Claſſis eſt eorum, qui Pontificum plurium Vitas conſcripſerunt: vt Liber de Romanis Pontificibus Damaſo Papæ adſcriptus; Index Pontificum ab Honorio III. Papa confectus, Indices Vaticani, & Collectio Creſconiana apud Baronium, Anaſtaſius Bibliothecarius, qui Damaſum ſuppleuit ab anno 360. ad 872. Guillelmus Bibliothecarius Anaſtaſij continuator vſque ad annum 1060. Pandulphus Piſanus Guillelmi continuator, vſque ad annum 1130. Martinus Polonus, cum quinque alijs auctoribus à S. Petro vſq; ad Eugenium III. Io. de Columna à S. Petro vſque ad Bonifacium VIII. Ptolemæus Lucenſis, cum ſupplemento à S. Petro vſque ad Benedi- XII. Franciſcus Petrarca à S. Petro ad Vrbanum VI. Theodoricus à Niem, à S. Petro ad Gregorium XI. Baptiſta Platina à S. Petro ad Sixtum IV. Bonifacius Simoneta vſq; ad Iulium II. Septem vetuſti Indices Romanorum pontificum quorum 5. in Bibliotheca Vatiana, ſextus in Monaſt. Caſin. ſept. in Monaſterio Farſenſi.

Secunda Claſſis eſt Annaliſtarum, aut Chronologorum quorum præcipui ſunt Baronius vſque ad annum 1198. eiuſque Continuator Abraham Bzouius vſque ad annum 1431. & Baronij Epitomaſtes Gabriel Biſciolius, Odoricus Rinaldus, & Henricus Spondanus, qui addit ſupplementum vſq; ad annum 1630. Petauius in Rationario Temporum vſq; ad annum 1631.

Ex Chronologis autem præcipui, Genebrardus vſque ad annum 1180. Franciſcus Sanſouinus lib. 2. Chron. vſq; ad annum 1572. Onuphrius Panuinus in Chronico vſque ad annum 1566. Bellarminus de Scriptoribus Eccleſiaſticis in Chronico ad finem Operis. Gerardus Mercator in Chronico, vbi texit catalogum Pontificum Romanorum vſque ad Pium V. Henricus Gordonus in Chronol. & alij plurimi Chronographi, inter quos ſectarij alicubi cauendi. Ex his igitur Catalogum noſtrum Pontificum Romanorum texuimus, ſed cum delectu, & ex temporum viciniorum notis emendantes, quæ viſa ſunt emendanda.

CATA-

CATALOGVS PONTIFICVM ROMANORVM

Ex Libro IX. Chronologiæ Reformatæ Cap. 3. cum Initio, & Fine Sedis, in Annis CHRISTI veris, quos coincidere cum vſitatis docuimus.

NOMINA, PATRIA &c. *Pontificum Romanorum.*	Initium Sedis			Finis Sedis			Duratio			Vacatio	
	An.	Menſ.	D.	An.	Menſ.	D.	An.	M.	D.	Menſ.	D.
S. PETRVS, ex Bethſaida Galilææ, ſucceſſit CHRISTO Domino Vicarius ſtatim ab Aſcenſione Domini in Cœlum, licet non ſtatim Romæ Sedem fixerit.	33	Maij	14	67	Iun.	29	34	1	16	0	1
S. LINVS, Volaterranus ex Thuſcia Papa, & Martyr.	67	Iun.	30	78	Sept.	23	11	2	25	0	1
S. CLETVS, Romanus Papa, & Martyr.	78	Sept.	24	91	Apr.	26	12	7	2	0	20
S. CLEMENS, Romanus Papa, et Martyr.	91	Maij	16	100	Nou.	23	9	6	7	4	9
S. ANACLETVS, Athenienſis Papa, & Martyr.	101	Apr.	3	110	Iul.	13	9	3	10	0	13
S. EVARISTVS, Græcus ex Iudæo patre, Papa et Martyr.	110	Iul.	26	119	Oct.	26	9	3	0	0	18
S. ALEXANDER, Romanus, Papa et Martyr.	119	Nou.	13	130	Maij	3	10	5	20	0	25
S. SIXTVS, Romanus, Papa & Martyr.	130	Maij	28	140	Apr.	6	9	10	9	0	2
S. TELESPHORVS, Thurienſis ex Calabria, ſeu Magna Græcia, Papa et Martyr.	140	Apr.	8	152	Ian.	5	11	8	27	0	7
S. HYGINVS, Athenienſis Philoſophus, Papa et Martyr.	152	Ian.	12	156	Ian.	11	3	11	28	0	3
S. PIVS, Aquileienſis, Papa et Martyr.	156	Ian.	15	165	Iul.	11	9	5	27	0	14
S. ANICETVS, Viniſinus ex Syria, Papa et Martyr.	165	Iul.	25	173	Apr.	17	8	8	23	0	17
S. SOTER, Fundanus ex Campania, Papa et Martyr.	173	Maij	4	177	Apr.	22	3	11	18	0	11
S. ELEVTHERVS, Nicopolitanus ex Græcia, Papa et Martyr.	177	Maij	3	192	Maij	26	15	0	23	0	5
S. VICTOR, Africanus, Papa, et Martyr.	192	Iun.	1	201	Iul.	28	9	1	28	0	11
S. ZEPHYRINVS, Romanus, Papa & Martyr.	201	Aug.	8	219	Aug.	27	18	0	18	0	6
S. CALLISTVS, Romanus natus rure prope Rauennam, Papa & Martyr.	219	Sept.	2	224	Oct.	14	5	1	12	0	6
S. VRBANVS, Romanus Papa et Martyr.	224	Oct.	20	231	Maij	25	6	7	4	1	0
S. PONTIANVS, Romanus Papa et Martyr.	231	Iun.	24	235	Nou.	19	4	4	25	0	13
S. ANTERVS, Petilienſis ex Magna Græcia Papa et Mart.	235	Dec.	3	236	Ian.	3	0	1	0	0	13
S. FABIANVS, Romanus Papa et Martyr.	256	Ian.	16	251	Ian.	20	15	0	4	14	&c.
I. Schiſma, & *Nouatianus* Pſeudopapa contra Fabianum.											
S. CORNELIVS, Romanus Papa et Martyr.	252	April.		253	Sept.	16	1	4	etc.	1	5
S. LVCIVS, Romanus Papa et Martyr.	253	Oct.	21	255	Mart.	4	1	4	14	1	5
S. STEPHANVS, Romanus Papa et Martyr.	255	Apr.	9	258	Aug.	2	3	3	23	0	22
S. SIXTVS II Athenienſis Papa et Martyr.	258	Aug.	24	260	Aug.	6	1	11	12	1	5
S. DIONYSIVS, Græcus Monachus.	260	Sept.	12	271	Dec.	26	11	3	14	0	5
S. FELIX, Romanus Papa et Martyr.	271	Dec.	31	274	Maij	30	2	4	29	0	5
S. EVTYCHIANVS, Lunenſis ex Thuſcia, Papa & Mart.	274	Iun.	4	284	Dec.	8	10	6	4	0	9
S. CAIVS, Salonenſis ex Dalmatia, Papa et Mart.	284	Dec.	17	296	Apr.	22	11	4	5	0	11
S. MARCELLINVS, Romanus Papa et Mart.	296	Maij	3	304	Apr.	26	7	11	3	6	25
S. MARCELLVS, Romanus Papa et Mart.	304	Nou.	21	309	Ian.	16	5	1	25	0	20
S. EVSEBIVS, Græci Medici filius.	309	Febr.	5	311	Sept.	26	2	7	16	0	7
S. MELCHIADES, Africanus Papa et Martyr.	311	Oct	3	313	Dec.	10	2	2	8	1	21
S. SYLVESTER, Romanus ſub Conſtantino Imper.	314	Febr.	1	335	Dec.	31	21	10	1	0	16
S. MARCVS, Romanus Diacon. Card.	336	Ian.	16	336	Oct.	7	0	8	24	0	20
IVLIVS, Romanus Diacon. Card.	336	Oct.	27	352	Apr.	12	15	5	16	0	25
LIBERIVS, Romanus, quo viuente *S. Felix* Martyr, ſedit annos 10. menſ. 3. d. 11. tanquam Chorepiſcopus, ſeu Vicarius Pontificis, quandiu LIBERIVS pulſus ab Arianis, manſit in exilio. Schiſma 2.	352	Maij	8	367	Sept.	9	15	4	1	0	6
S. DAMASVS, Luſitanus, contra quem 3. Schiſmate intruſus fuit Vrſicinus, et poſt annum pulſus.	367	Sept.	15	384	Dec.	11	17	2	26	1	1
SIRICIVS, Romanus Presb. Card.	385	Ian.	12	398	Febr.	22	13	1	14	0	20
ANASTASIVS, Romanus Presb. Card.	398	Mart.	14	402	Apr.	27	4	1	13	0	21
S. INNOCENTIVS, Albanus ex Latio.	402	Maij	18	417	Iul.	28	15	2	10	0	22
ZOSIMVS, ex Magna Græcia Presb. Card.	417	Aug.	19	418	Dec.	26	1	4	7	0	2
S. BONIFACIVS, Romanus, contra quem 4. Schiſmate intruſus *Eulalius* poſtea expulſus abdicauit.	418	Dec.	28	423	Oct.	25	4	9	27	0	9
S. CÆLESTINVS, Romanus.	423	Nou.	3	432	Apr.	6	8	5	3	0	21
SIXTVS III. Romanus.	432	Apr.	27	440	Mart.	28	7	11	1	1	12
S. LEO Magnus, Tuſcus, Diac. Card.	440	Maij	10	461	Apr.	11	20	10	28	7	0
S. HILARIVS, Calaritanus ex Sardinia.	461	Nou.	12	467	Sept.	10	5	9	28	0	10
S. SIMPLICIVS Tiburtinus.	467	Sept.	20	483	Mart.	2	15	5	10	0	6
S. FELIX II. Romanus Presb. Card. dictus III. reſpectu Felicis Martyris, de quo ſub Liberio.	483	Mart.	8	492	Febr.	25	8	11	18	0	5
GELASIVS, Romanus patre Africano.	492	Mart.	2	496	Nou.	21	4	8	19	0	7
ANASTASIVS II. Romanus.	496	Nou.	28	498	Nou.	16	1	11	23	0	6
S. COEL. SYMMACHVS Simmagenſis ex Sardinia, contra quem intruſus in Schiſm. 5. *Laurentius* pulſus eſt.	498	Nou.	22	514	Iul.	19	15	7	26	0	7
S. HORMISDA, Fruſinas ex Campania.	514	Iul.	26	523	Aug.	6	9	0	11	0	7
S. IOANNES, Etruſcus Presb. Card. Papa, & Mart.	523	Aug.	13	526	Maij	27	2	9	15	1	28
FELIX III. dictus IV. Beneuentanus Presb. Card.	526	Iul.	24	530	Oct.	12	4	2	18	0	3

	Initium Sedis An. Menſ. D.	Finis Sedis An. Menſ. D.	Duratio An. M. D.	Vacatio Menſ. D.
BONIFACIVS II. Romanus, Presb. Card. contra quem Schiſm. 6. intruſus *Dioſcorus*, poſt dies 28. pulſus eſt.	530 Oct. 15	531 Oct. 17	1 0 2	2 &c.
IOANNES II. Romanus, cognom. Mercurius Pr. Card.	531 Dec.	535 Febr.	3 3 ferè	0 6
AGAPITVS, Romanus, Presb. Card.	535 Mart.	536 Mart. 10	0 11 20	1 28
S. SILVERIVS Frulinat, Papa et Mart. *Vigilius* in Schiſmate 7. intruſus abdicauit poſt mortem SILVERII.	536 Maio	540 Iun. 20	3 2 20	0 7
VIGILIVS, Romanus legitimè electus.	540 Iun. 27	555 Ian. 7	15 6 10	3 5
PELAGIVS, Romanus Archidiacon. Cardin.	555 Apr. 12	560 Mart. 2	4 10 13	3 25
IOANNES III. Romanus, cognom. Catellinus.	560 Iul. 26	572 Iul. 13	11 11 14	10 3
BENEDICTVS, Romanus, cognom. Bonoſus.	575 Maij 16	577 Iul. 31	4 2 15	3 10
PELAGIVS II. Romanus ciuis, oriundus à Gothis.	577 Nou. 11	590 Febr. 8	12 2 27	6 25
S. GREGORIVS Magnus, Romanus Archid. Card.	590 Sept. 3	604 Mart. 12	13 6 9	5 19
SABINIANVS, Volaterranus, Diac. Card.	604 Sept. 1	605 Febr. 19	0 5 25	11 26
BONIFACIVS III. Romanus, Diac. Card.	606 Febr. 15	606 Nou. 12	0 8 25	10 6
S. BONIFACIVS IV. ex Valeria ciuitate Marſorum.	607 Sept. 18	614 Maij 25	6 8 13	5 12
S. DEVSDEDIT, ſeu Deodatus, Romanus.	614 Nou. 13	617 Nou. 8	2 11 25	1 16
BONIFACIVS V. Neapolitanus.	617 Dec. 14	625 Oct. 25	7 10 1	6 18
HONORIVS, Campanus.	626 Maij 13	638 Oct. 12	12 4 27	7 17
SEVERINVS, Romanus.	639 Mart. 29	639 Aug. 2	0 4 4	4 29
IOANNES IV. Dalmata.	639 Dec. 31	641 Oct. 12	1 9 6	1 13
THEODORVS Græcus, ex patre Hieroſolymitano.	641 Nou. 25	649 Maij 14	7 5 20	1 16
S. MARTINVS Tudertinus, Papa et Martyr.	649 Iul. 1	654 Nou. 12	6 3 12	0 1
S. EVGENIVS, Romanus, Martino exuli ſubrogatus anno 652. d. 9. Aug. vt Vicarius, poſtea euaſit abſolute Pontifex defuncto Martino.	654 Nou. 13	655 Iun. 2	0 6 23	1 29
VITALIANVS, ex Signia ciuitate Volſcorum.	655 Aug. 31	669 Ian. 27	14 4 27	2 13
ADEODATVS, Romanus, Monachus S. Benedicti.	669 Apr. 9	676 Iun. 26	7 2 17	4 6
DOMNVS, ſeu DOMNIO, Romanus.	676 Nou. 1	678 Aug. 11	1 9 10	2 15
S. AGATHO, Siculus Monacus S. Benedicti.	678 Oct. 26	682 Ian. 10	4 7 15	2 5
S. LEO II. Siculus.	682 Aug. 15	684 Iun. 28	1 10 14	1 22
S. BENEDICTVS II. Romanus, Presb. Card.	684 Aug. 20	685 Maij 7	0 8 17	2 15
IOANNES V. Syrus ex Prou. Antioch. Archidiac.	685 Iul. 22	686 Aug. 2	1 0 11	2 18
CONON Syrus Pr. Card. poſt ciectos in 8. Schiſmate intruſos *Theodorum, & Petrum.*	686 Oct. 20	687 Oct. 13	0 11 23	2 13
S. SERGIVS Antiochenus ex Syria, poſtquam in Schiſmate 9. Theodorus, & Paſchalis Sedem occupaſſent.	687 Dec. 26	701 Sept. 9	13 8 14	1 20
IOANNES VI. Græcus.	701 Oct. 29	705 Ian. 10	3 2 12	1 18
IOANNES VII. Roſsanenſis ex Magna Græcia.	705 Mart. 1	707 Oct. 18	2 7 17	3 0
SISINNIVS Syrus, Podagricus.	708 Ian. 18	708 Febr. 7	0 0 20	0 29
CONSTANTINVS Syrus.	708 Mart. 7	714 Apr. 29	6 1 2	1 10
S. GREGORIVS II. Romanus, Monachus S. Benedicti.	714 Maij 22	731 Febr. 11	16 8 20	0 5
GREGORIVS III. Syrus, Presb. Card.	713 Febr. 16	741 Nou. 28	10 9 12	0 8
S. ZACHARIAS, ex Magna Græcia Monachus S. Benedicti.	741 Dec. 5	752 Mart. 15	10 3 10	0 12
STEPHANVS II. Romanus Presb. Card.	752 Mart. 27	752 Mart. 31	0 0 4	0 0
STEPHANVS III. Romanus Diac. Card.	752 Mart. 31	757 Apr. 26	5 0 28	1 2
PAVLVS, Romanus, Presb. Card. contra quem in Schiſmate 10. intruſus *Theophylactus* paucos dies ſedit. Schiſmate 11. intruſi ſunt *Conſtantinus* per 13. menſes, & poſt eum Philippus per dies paucos.	757 Maij 28	767 Iun. 29	10 1 1	13 6
STEPHANVS IV. Siculus, Monachus S. Benedicti.	768 Aug. 5	772 Febr. 1	3 5 28	0 8
HADRIANVS, Romanus, Diac. Card.	772 Febr. 9	795 Dec. 26	23 10 16	0 0
LEO III. Romanus, Monach. S. Bened. Presb. Card.	795 Dec. 26	816 Iun. 12	20 5 17	0 10
STEPHANVS V. Romanus, Diacon. Card.	816 Iun. 22	817 Ian. 25	0 7 3	0 3
PASCHALIS, Romanus, Monach. S. Benedicti.	817 Ian. 28	824 Maij 14	7 3 17	0 4
EVGENIVS II. Romanus, Presb. Cardin. in Schiſmate 12. intruſus *Zinzinus* breui pulſus.	824 Maij 19	827 Aug. 11	3 2 23	0 0
VALENTINVS, Romanus, Archidiacon. Card.	827 Aug. 21	827 Sept. 21	0 1 11	0 3
GREGORIVS IV. Romanus, Monachus S. Bened.	827 Sept. 24	843 Ian. 25	15 4 0	0 16
SERGIVS II. Romanus, Archipresb. Card.	844 Febr. 10	847 Apr. 12	3 2 0	0 0
S. LEO IV. Romanus, Monachus Benedictinus.	847 Apr. 12	855 Iul. 17	8 3 5	0 0
BENEDICTVS III. Romanus, Presb. Card. in Schiſmate 13. *Anaſtaſius* Antipapa abdicauit.	855 Iul. 17	858 Febr. 16	2 6 0	2 6
NICOLAVS Magnus, Romanus, Diac. Card.	858 Apr. 24	867 Nou. 13	9 6 20	1 1
HADRIANVS II. Romanus, Presb. Card.	867 Dec. 14	872 Nou. 1	4 10 17	1 15
IOANNES VIII. Romanus, Diac. Card.	872 Dec. 14	882 Dec. 15	10 0 1	0 3
MARINVS, Galleſinus ex Thuſcia, Diac. Card.	882 Dec. 18	884 Ian. 18	1 1 0	0 2
HADRIANVS III. Romanus, antea Agapitus dictus.	884 Ian. 20	885 Maij 9	1 3 19	0 27
STEPHANVS VI. Romanus, Presb. Card.	885 Maij 27	891 Iun. 5	6 0 9	0 8
FORMOSVS Portuenſis Ciuis, & Epiſcopus, in Schiſm. 14. *Sergius* Antipapa, viuente Formoſo.	891 Iun. 13	896 Dec. 23	5 6 10	
BONIFACIVS VI. Etruſcus, mortuo Formoſo, toleratus per 25. dies.	897	897	25	
STEPHANVS VII. Anagninus, prius inuaſor, poſtea acceptatus, quo necato, intruſus eſt in Schiſmate 15. *Romanus* vt Galleſianus, qui Sedem occupauit menſes 4. & d. 20.	897	900 Oct.	3 &c.	

THEO-

	Initium Sedis An. Menſ. D.	Finis Sedis An. Menſ. D.	Duratio An. M. D.	Vacatio Menſ. D.
THEODORVS II. Romanus.	901	901	0 0 20	
IOANNES IX. Tiburtinus, Monachus S. Bened.	901	905	3 0 15	
BENEDICTVS IV. Romanus.	905	907		0 6
LEO V. Ardeatinus, Monachus S. Bened. contra quem in Schiſm. 16. ſedit *Chriſtophorus* menſ. 7.	907	907	0 1 10	
SERGIVS III. Romanus inuaſor, ſed toleratus.	908	910		
ANASTASIVS III. Romanus.	910	912	2 2 0	
LAND, ſeu LANDVS Sabinus.	912	912	0 6 22	
IOANNES X. Romanus.	912	928	15 2 15	
LEO VI. Romanus, Ioanni in carcerem dato ſubrogatus, & ipſe poſtea carceri incluſus.	928	929	0 6 15	
STEPHANVS VIII. Romanus.	929	931	2 1 15	
IOANNES XI. Com. Tuſculanus intruſus, ſed toleratus.	931	936	4 10 0	
LEO VII. Romanus.	936	939	3 6 0	
STEPHANVS IX. Germanus, alijs VIII.	940	943	3 4 5	
MARINVS II. ſeu Martinus, Romanus.	943	946	3 6 13	
AGAPITVS II. Romanus.	946	955	9 7 10	
IOANNES XII. intruſus, ſed toleratus.	955	964	10 4 6	
BENEDICTVS V.	964 Maij 14	965 Iul. 4	1 0 20	0 0
IOANNES XIII. Romanus.	965 Iul.	972 Sept. 6	6 2 2	0 16
DONVS, Romanus, ſeu Domnio II.	972 Sept. 20	972 Dec. 19	0 3 0	0 1
BENEDICTVS VI. Romanus, ſtrangulatus in carcere à *Bonifacio VII.* Card. Sedis inuaſore.	972 Dec. 20	974	1 3&c.	
BENEDICTVS VII Romanus.	975 Iun. 1	984 Iul. 10	9 6 10	
IOANNES XIV. Epiſc. Papienſis, à *Bonifacio* iterum inuaſore poſt 8. menſes in carcerem datus, fame & ærumnis interijt die 20. Auguſti. Hinc poſt 4. menſes extincto repentina morte *Bonifacio*, & à ſuis ipſis lanceis perfoſſo, nudoq; per pedes tracto electus eſt Ioannes XV.	984	985 Aug. 20		
IOANNES XV. Romanus.	985 Dec. 25	996 Maij 7	10 4 12	1 6
GREGORIVS V. Saxo, contra quem in Schiſmate 17. ſedit *Ioannes Placentinus* ab Othone Imper. cum ignominia pulſus.	996 Iun. 12	999 Febr. 18	2 8 6	0 1
SILVESTER II. Aquitanus, Monachus Floriacenſis.	999 Febr. 19	1003 Maij 12	4 2 20	
IOANNES XVI. Romanus, cognom. Siccus.	1003 Iun.	1003 Nou. 5	0 5&c.	0 15
IOANNES XVII. Romanus, cognom. Faſanus.	1003 Nou. 20	1009 Iul. 18	5 7 28	1 13
SERGIVS IV. Romanus, Monachus Benedictinus.	1009 Aug. 31	1013 Maij 13	3 8 13	0 8
BENEDICTVS VIII. Comes Tuſculanus, contra quem in Schiſmate 18. ſedit paucis diebus *Leo*.	1013 Maij 22	1024 Febr. 27	10 9 5	0 1
IOANNES XVIII. frater Benedicti VIII. prius inuaſor, deinde abdicans confirmatus eſt.	1024 Febr. 28	1032 Nou. 8	8 8 8	0 2
BENEDICTVS IX. Com. Tuſculanus puer decennis intruſus, ſed toleratus, poſtea in Schiſmate 19. pulſus, iterumque Sedem recuperans pulſis Antipapis *Silueſtro*, & *Ioanne*.	1032 Nou. 10	1044		
GREGORIVS VI. Rauennas, Archipr. Card. qui ſuaſu Henrici Imper. abdicauit.	1044	1046	1 7 20	
CLEMENS II. Saxo, Epiſc. Bambergæ.	1046 Dec. 25	1047 Oct. 9	0 9 14	9 9
DAMASVS II. Bauarus, Epiſcopus Brixienſis, coronatus 16. Kal. Auguſti.	1048 Iul. 17	1048 Sept. 9	0 1 23	5 3
S. LEO IX. Lotharingus, Epiſc. Tullenſis, Benedictin.	1049 Febr. 12	1054 Apr. 19	5 2 7	11 24
VICTOR II. Germanus, Epiſc. Aicſtetenſis.	1055 Apr. 13	1057 Iul. 28	2 3 15	0 5
STEPHANVS X. Tuſcus, Abbas Caſſin. Presb. Card. Hoc defuncto inuaſit Sedem Io. Mincius, dictus *Benedictus X*.	1057 Aug. 2	1058 Mart. 29	0 7 28	9 5
NICOLAVS II. Sabaudus, Epiſc. Florentinus, antea tamen electus fuerat, ſed notatur dies inaugurationis.	1059 Ian. 3	1061 Iun. 7	1 5 4	3 24
ALEXANDER II. Mediolanenſis, Epiſc. Lucenſis, contra hunc in Schiſmate 20. die 28. *Octobris* intruſus fuit *Cadalous* Parmenſis Epiſc. qui ſe Honorium dixit, & poſt 3. annos in Concilio Mantuano depulſus eſt.	1061 Oct. 1	1073 Apr. 22	11 6 22	0 0
S. GREGORIVS VII. Soanenſis ex Tuſcia, Monacus Cluniac. Archid. Cardin. contra hunc inſurrexit *Guibertus* Parmenſis, Archiepiſc. Rauennas, qui ſe Clementem dixit in Schiſmate 21. quod durauit per annos 40. ſub diuerſis Pontificibus.	1073 Apr. 22	1085 Maij 24	12 1 [illegible]	
VICTOR III. Beneuentanus, antea Deſiderius, Abbas Caſſinenſis, Presb. Card.	1086 Maij 9	1087 Sept. 16	1 4 7	5 26
VRBANVS II. Gallus, Monachus Cluniacenſis, Epiſcopus Cardinalis.	1088 Mart. 12	1099 Iul. 29	11 4 17	0
PASCHALIS II. Bledanus ex Thuſcia, Abbas Benedictinus Cardinalis, ſub quo *Albertus*, & *Theodoricus* Antipapæ pulſi.	1099 Aug. 12	1118 Ian. 18	18 5 4	0 3
GELASIVS II. Caietanus, Monachus Caſſin. Diacon. Card. ſub quo *Gregorius* Antipapa.	1118 Ian. 21	1119 Ian. 29	1 0 8	0 3
CALLISTVS II. Burgund. Archiep. Viennæ Galliæ.	1119 Febr. 1	1124 Dec. 19	5 10 18	0 9

HO-

	Initium Sedis			Finis Sedis			Duratio			Vacatio	
	An.	Menſ.	D.	An.	Menſ.	D.	An.	M.	D.	Menſ.	D.
HONORIVS II. Bononienſis, Epiſcopus Oſtienſ. contra hunc *Cæleſtinus* Antipapa ſtatum abdicauit.	1124	Dec.	28	1130	Febr.	14	5	1	17	0	0
INNOCENTIVS II. Romanus, Monach. Benedictinus, & Diac. Card. contra quem intruſus *Petrus Leo*, dictus *Anacletus II.* obijt impœnitens 7. Ianuarij anni 1138. pro quo Cardinales Schiſmatici ſubſtituerūt *Gregorium* dictum *Victorem*, qui deinde abdicauit in Schiſm. 22.	1130	Febr.	14	1143	Sept.	24	13	7	10	0	1
CÆLESTINVS II. Tifernas, Presb. Card.	1143	Sept.	25	1144	Mart.	8	0	5	10	0	1
LVCIVS II. Bononienſis, Canonicus Regular. Pr. Card.	1144	Mart.	9	1141	Febr.	25	0	11	14	0	0
EVGENIVS III. Piſanus, Abbas Ciſtercienſis.	1145	Febr.	25	1153	Iul.	8	8	4	13	0	1
ANASTASIVS IV. Romanus, Abbas S. Benedicti, Epiſc. Sabin. & Cardin.	1153	Iul.	9	1154	Dec.	2	1	4	24	0	1
HADRIANVS IV. Canonicus Regularis Anglus, & Epiſcop. Alban. & Cardin.	1154	Dec.	3	1159	Sept.	1	4	9	1	0	4
ALEXANDER III. Senenſis, Presb. Card.	1159	Sept.	5	1181	Aug.	28	21	11	23	0	1
LVCIVS III. Lucenſis, Epiſcopus Cardinalis.	1181	Aug.	29	1185	Nou.	24	4	2	26	0	1
VRBANVS III. Mediolanenſis, Archiep. Card.	1181	Nou.	25	1187	Oct.	20	1	10	20	0	1
GREGORIVS VIII. Beneuentanus, Monach. Ciſterc. & Presb. Card.	1187	Oct.	21	1187	Dec.	16	0	1	27	0	20
CLEMENS III. Romanus, Epiſcop. Cardin.	1188	Ian.	6	1191	Apr.	10	3	2	3	0	4
CÆLESTINVS III. Romanus, Diacon. Card.	1191	Apr.	14	1198	Ian.	7	6	8	28	0	1
INNOCENTIVS III. Anagninus, Diacon. Card.	1198	Ian.	8	1216	Iul.	16	18	6	8	0	2
HONORIVS III. Romanus, Diaconus Cardin.	1216	Iul.	18	1227	Mart.	18	10	8	0	0	1
GREGORIVS IX. Anagninus, Epiſc. Cardin.	1227	Mart.	19	1241	Aug.	23	14	5	5	1	0
CÆLESTINVS IV. Mediolanenſis, Monachus Ciſtercienſis, Presb. Card.	1241	Sept.	22	1241	Oct.	8	0	0	17	20	17
INNOCENTIVS IV. Genuenſis, Presb. Cardin.	1243	Iun.	24	1254	Dec.	7	11	5	13	0	15
ALEXANDER IV. Anagninus, Epiſc. Card.	1254	Dec.	22	1261	Maij	21	6	5	0	4	3
VRBANVS IV. Trecenſis, Patriarcha Hieroſol.	1261	Aug.	29	1264	Oct.	2	3	1	4	4	3
B. CLEMENS IV. Narbonenſis, Epiſc. Cardin.	1265	Febr.	5	1268	Nou.	29	3	9	24	35	0
B. GREGORIVS X. Placentinus, Archidiacon. Leodienſis.	1271	Sept.	1	1276	Ian.	10	4	4	10	0	10
INNOCENTIVS V. ex Tarentaſia, Ordinis Prædicatorum, Epiſcop. Cardin.	1276	Ian.	20	1276	Iun.	22	0	5	2	0	19
HADRIANVS V. Genuenſis, Diacon. Cardin.	1276	Iul.	12	1276	Aug.	18	0	1	6	0	26
IOANNES XIX. Vlyſſiponenſis, Epiſc. Card.	1276	Sept.	13	1277	Maij	21	0	8	8	6	4
NICOLAVS III. Romanus, Cardinalis Vrſinus.	1277	Nou.	25	1280	Aug.	22	2	8	27	8	8
B. MARTINVS IV. Brienſis ex Gallia, Presb. Card.	1281	Febr.	22	1285	Mart.	29	4	1	7	0	4
HONORIVS IV. Romanus, Diacon. Cardin.	1285	Apr.	2	1287	Apr.	5	2	0	3	10	28
NICOLAVS IV. Aſculanus, Ordinis Minorum, Epiſcopus Cardin.	1288	Febr.	22	1292	Apr.	4	4	1	14	27	2
S. CÆLESTINVS V. Eſernienſis, antea Petrus Moronus Eremita Cæleſtinorum Fundator, qui ſponte abdicauit, obijtq; anno 1296. Maij 19.	1294	Iul.	7	1294	Dec.	13	0	5	7	0	19
BONIFACIVS VIII. Anagninus, Presb. Cardin.	1294	Dec.	24	1303	Oct.	12	8	9	14	0	9
BENEDICTVS X. Taruiſinus, Ordinis Prædicatorum, Epiſcopus Cardin.	1303	Oct.	21	1304	Iul.	7	0	8	17	11	7
CLEMENS V. Vaſco, Archiep. Burdigalæ, qui Sedem tranſtulit Auenionem.	1305	Iul.	5	1314	Apr.	20	8	10	16	27	18
IOANNES XX. dictus XXII. Cadurcenſis Epiſcop. Cardin. in Schiſmate 23. Anno 1327. *Nicolaus* Antipapa intruſus, poſt annos 3. menſes 3. & d. 14. coactus abdicauit.	1316	Aug.	7	1334	Dec.	4	18	3	28	0	16
BENEDICTVS XI. Toloſanus, Monachus Ciſterc. & Epiſc. Cardin.	1334	Dec.	20	2342	Apr.	21	7	4	6	0	12
CLEMENS VI. Lemouicenſis, Monachus Benedictin. Presb. Card.	1342	Maij	7	1352	Dec.	6	10	7	0	9	12
INNOCENTIVS VI. Lemouicenſis, Epiſc. Card.	1352	Dec.	18	1362	Sept.	12	9	8	26	1	16
VRBANVS V. Griſacenſis ex Gallia, Abbas Cluniac.	1362	Oct.	28	1370	Dec.	19	8	1	22	0	10
GREGORIVS IX. Lemouicenſis, Diac. Card. qui Sedem Romæ reſtituit.	1370	Dec.	29	1378	Mart.	26	7	2	26	0	12
VRBANVS VI. Neapolitanus, Archiepiſc. Barij, contra hunc in Schiſmate 24. *Robertus* Card. dictus *Clemens* Antipapa.	1378	Apr.	7	1389	Oct.	15	11	6	8	0	18
BONIFACIVS IX. Neapolitanus, Presb. Card. contra quem durante Schiſmate 24. Clementi ſubſtitutus eſt *Benedictus* Antipapa Auenione.	1389	Nou.	2	1404	Oct.	1	14	11	0	0	16
INNOCENTIVS VII. Sulmonenſis, Præsb. Card. durabat ſub hoc, *Benedictus* Antipapa.	1404	Oct.	17	1406	Nou.	6	2	0	21	0	24
GREGORIVS XII. Venetus, Presb. Card. ea conditione electus vt *Benedicto* Antipapa abdicante abdicaret & ipſe, poſt annos 2. menſes 7. & d. 5. in Concilio Piſano depoſitus eſt.	1406	Nou.	30	1409	Iul.	5	2	7	5	1	22
ALEXANDER V. Nouarienſis, ſed in Creta educatus, Ordinis Minorum, Presb. Cardin.	1409	Aug.	26	1410	Maij	3	0	8	8	0	14
IOANNES XXI. Neapolitanus, Diac. Card. qui à Concilio Conſtantienſi deiectus eſt.	1410	Maij	27	1415	Iun.	21	5	0	15	29	0

MAR-

	Initium Sedis			Finis Sedis			Duratio			Vacatio	
	An.	Menſ.	D.	An.	Menſ.	D.	An.	M.	D.	Menſ.	D.
MARTINVS V. Romanus, Diacon. Cardin. contra quem in Schiſmate 24. ſedit *Clemens* Antipapa.	1417	Nou.	11	1431	Febr.	21	13	3	1	0	10
EVGENIVS IV. Venetus, Presb. Cardin. contra quem in Schiſmate 25. electus fuit *Amedeus* Dux Sabaudiæ, dictus *Felix V.* qui abdicauit.	1431	Mart.	3	1447	Febr.	23	15	11	21	0	10
NICOLAVS V. Sergianenſis, Presb. Cardin.	1447	Mart.	6	1455	Mart.	24	8	0	19	0	14
CALLISTVS III. Valentinus ex Hiſpania, Presb. Card.	1455	Apr.	8	1458	Aug.	6	3	3	28	0	12
PIVS II. Senenſis, Presb. Card.	1458	Aug.	19	1464	Aug.	14	5	11	27	0	16
PAVLVS II. Venetus, Presb. Card.	1464	Aug.	30	1471	Iul.	25	6	10	26	0	14
SIXTVS IV. Sauonenſis, Roboreus, Ordin. Minor.	1471	Aug.	9	1484	Iul.	15	12	11	7	0	16
INNOCENTIVS VIII. Genuenſis, Presb. Card.	1484	Aug.	29	1492	Aug.	1	7	11	28	0	10
ALEXANDER VI. Valentinus ex Hiſpania, Pr. Card.	1492	Aug.	11	1503	Aug.	18	11	0	8	1	3
PIVS III. Senenſis, Diacon. Card.	1503	Sept.	22	1503	Oct.	18	0	0	26	0	14
IVLIVS II. Sauonenſis, Epiſc. Cardinal.	1503	Nou.	1	1513	Febr.	21	9	3	3	0	17
LEO X. Florentinus, Diacon. Cardin.	1513	Mart.	11	1521	Dec.	1	8	8	20	1	7
HADRIANVS VI. Traiectenſis ex Belgio, Presb. Cardin.	1522	Ian.	9	1523	Sept.	14	1	8	6	2	14
CLEMENS VII. Florentinus, Archiep. Card.	1523	Nou.	19	1534	Sept.	25	10	10	7	0	17
PAVLVS III. Romanus, Epiſcop. Card.	1534	Oct.	13	1549	Nou.	10	15	0	29	2	29
IVLIVS III. Arretinus, ſeu è Monte S. Sabini, Ep. Card.	1550	Febr.	7	1555	Mart.	23	5	1	16	0	17
MARCELLVS II. Politianus ex Thuſcia, Presb. Card.	1555	Apr.	9	1555	Maij	1	0	0	22	0	22
PAVLVS IV. Neapolitanus, Epiſc. Card.	1555	Maij	23	1559	Aug.	18	4	2	27	4	7
PIVS IV. Mediolanenſis, Presb. Card.	1559	Dec.	26	1565	Dec.	10	5	11	15	0	29
PIVS V. Alexandrinus, Ordinis Prædicator. Presb. Card.	1566	Ian.	7	1572	Maij	1	6	3	24	0	13
GREGORIVS XIII. Bononienſis, Presb. Card.	1572	Maij	13	1585	Apr.	10	12	10	27	0	14
SIXTVS V. De Monte Alto Picenus, Ord. Minor. Presb. Card.	1585	Apr.	24	1590	Aug.	27	5	4	3	0	19
VRBANVS VII. Romanus, Presb. Cardin.	1590	Sept.	15	1590	Sept.	27	0	0	12	2	8
GREGORIVS XIV. Mediolanenſis, Epiſc. Card.	1490	Dec.	5	1591	Oct.	15	0	10	10	0	14
INNOCENTIVS IX. Bononienſis, Presb. Cardin.	1591	Oct.	30	1591	Dec.	29	0	2	1	1	1
CLEMENS VIII. Florentinus, Presb. Card.	1592	Ian.	30	1605	Mart.	3	13	1	3	0	28
LEO XI. Florentinus, Epiſc. Card.	1605	Apr.	1	1605	Apr.	27	0	0	26	0	19
PAVLVS V. Romanus, Presb. Cardin.	1605	Maij	16	1621	Ian.	28	15	8	6	0	12
GREGORIVS XV. Bononienſis, Archiep. Card.	1621	Febr.	9	1623	Iul.	8	2	5	0	0	29
VRBANVS VIII. Florentinus, Presb. Cardin.	1623	Aug.	6	1644	Iul.	29	21	0	24	0	16
INNOCENTIVS X. Romanus, Presb. Card.	1644	Sept.	15	1655	Ian.	8	10	3	24	2	29
ALEXANDER VII. Senenſis, Epiſcop. Card.	1655	Apr.	7	1667	Maij	22	12	1	15	0	29
CLEMENS IX. Piſtorienſis.	1667	Iun.	20								

CAPVT IV.

De Concilij Nicæni I. Tempore.

CONCLVSIO.

Concilium I. Oecumenicum Nicænum celebratum eſt, ac peractum Anno Epochæ Chriſti 325. eiuſque finis incidit in Viceſimum Conſtantini Magni Annum, vno ferè menſe ante initum.

1 CVm primum hoc œcumenicum Concilium Patrum 318. quo damnatus fuit Arius, celeberrimum fuerit, illudq; anno Epochæ Chriſti 325. initum, & perfectum doctiſſimi quique Chronographi aſſeruerint, & in primis Onuphrius Panuuinus in Chronico Sacro, Baronius Tomo 3. Annalium, ad annum 325. Bellarminus de Concilijs, & de Scriptoribus Eccleſ. Henricus Gordonus in Chronologia ſua, Henricus Philippi in Synopſi Chronologica, Dionyſius Petauius lib. XI. de Doctrina temporum cap. 41. alijque quamplurimi; Nihilominus ab aliquibus id in controuerſiam vocatum eſt, tum propter Euſebij, & Caſſiodori vitiatum Chronicon, tum propter errores aliquorum Hiſtoricorum. Sed ex quatuor notis, ſeu Characteribus Chronologicis certiſſimus redditur hic annus CCCXXV. videlicet *primò* ex Conſulatu *Paulini*, & *Iuliani* iuxta Faſtos libro 4. cap. 3. 4. & 5. ſtabilitos; *Secundò* ex anno Græcorum Syromacedonum 636. iuxta dicta lib. 3. cap. 7. *Tertiò* ex Aera Auguſti 363. iuxta dicta lib. 4. c. 7. *Quartò* denique ex Indictione XIII. Omnes enim hæ notæ conſpirant in annum Chriſti 325.

2 In Græco enim codice Bibliothecæ Vaticanæ ante Symbolum habetur *Deſignatio Catholicæ, & Apoſtolicæ fidei à Nicana ſynodo expoſita, ſub Deo amabiliſſimo Rege Conſtantino, in Conſulatu Paulini, & Iuliani Illuſtrium, Anno ab Alexandro 636. menſe Iunij, ante 13. Kalendas Iulias Indictione 13. in Nicæa Bithyniæ Metropoli.* Et in Epiſtola conciliari, qua S. hæc Synodus petit cõfirmationem ſuorũ Canonum à S. Silueſtro Papa, in vetuſto codice Colonienſi apud Surium dicitur: *Quidquid autem conſtituimus in Concilio Nicæno, precamur veſtri oris conſortio confirmetur; Oret Beatitudo veſtra pro vniuerſo Concilio: Data 8. Kal. Iulias; accepta 13. Cal. Nouembris, Paulino, & Iuliano ſummis Conſulibus.* Rurſus in Concilio Chalcedonenſi Act. 2. ante ſymbolum fidæi Nicænæ, quod ibi recitatur, habentur hæc verba. *Conſulatu Paulini: & Iuliani Clariſſimorum Coſſ. Anno poſt Alexandrum ſexcenteſimo trigeſimo ſexto, menſis ſecundum Græcos Deſij die decimo nono, quod eſt tertio decimo Calendas Iulias in Nicæa Metropoli Prouincia Bithiniæ. Credimus in vnum Deum &c.* Adſtipulatur Socrates lib. 1. Cap. 9. Hiſt. Eccl. dicens: *Quod autem ad tempus Concilij attinet, coactum quidem fuit, ſicut ex Annalium commentarijs conſtat, Paulino, & Iuliano Coſſ. XI. Kal. Iunij anno ſexcenteſimo trigeſimo ſexto, poſt regnum Alexandri Regis Macedonum.* Hoc eſt poſt initium Æræ Syro Macedonum, & quoad Annum conſentit Nicephorus Calliſtus l. 8. Hiſt. c. 26. ait enim: *Tempus Synodi, ſicut inuenimus, in Menſis Maij vndecimum diem, Indictionem 13. & Conſulatum Paulini ac Iuliani incidit, qui annus DCXXXVI. ab Alexandri Macedonis regno fuit, viceſimus verò imperij Conſtantini, ex quo rerum in Britania potiri incæpit.* Demum in 1. Tomo Conciliorum apud S. Iſidorum ante Canones Concilij Nicæni habemus hanc Epigraphem: *Itaque cum conueniſſet hoc Sanctum, & Magnum Concilium apud Nicæam Bithyniæ ciuitatem, Conſtantino Auguſto, & Licinio Cæſare, Conſulatu Paulini, decimotertio Calendarum Iuliarum, qui eſt apud Græcos 19. die Menſis Deſij, ſecundum Alexandriam triceſimus primus, Aera 363. ſtatuta ſunt ab Epiſcopis quæ infraſcripta ſunt,* &

ex Græco in Latinum ſermonem verſa. Placuitq; vt hæc omnia mitterentur ad Epiſcopum vrbis Romæ Syluestrum. Eſt autem veriſimilliumum Aeræ notam appoſitam fuiſſe ab Hoſio vtpote Hiſpano Epiſcopo: Quare detractis annis 38. ante Chriſtum, quibus incœpit Aera illa; ex annis 363. reſtat annus Chriſti 325. Diſcrepantia porrò in diebus oritur ex eo, quod alio die conuenerunt primò, alio ſeſſio prima acta, alio conditum Symbolum.

3 Confirmatur prædictum tempus ex Vicennalibus Conſtantini, nam anno viceſimo Imperij ſui celebrauit in Oriente Vicennalia, & ea occaſione excepit Patres Concilij Nicæni ſplendido conuiuio, & muneribus, poſt abſolutam ſynodum, vt narrat Euſebius lib. 3. de vita Conſtantini cap. 21. & lib. 4. c. 47. & Sozomenus lib. 1. cap. vlt. & Socrates lib. 1. cap. 16. iamque ex Nicephoro ſupra didicimus Concilium hoc peractum anno viceſimo Imperij Conſtantini. Oſtendimus autem libro 4. cap. 9. Conſtantinum Magnum Imperare cœpiſſe à die 25. Iulij anni Epochæ Chriſti 306. ergo anno 325. quando peracta erat Synodus, cœperat annus 20. Conſtantini. Rurſum Euſebius in fine Chronici ad annum 2. Olympiadis 279. (qui ex dictis lib. 2. Tab. 1. eſt annus Chriſti 326.) inquit; *Vicennalia Conſtantini Nicomediæ facta, & ſequenti anno Romæ edita*; Idatius autem in Faſtis narrat occiſum eſſe Criſpum, & Vicennalia Romæ à Conſtantino edita, ipſo *Conſtantino VII. & Conſtantio Coſſ.* ergo anno Chriſti 326. ex Faſtis lib. 4. cap. 5. conſtitutis, ergo Vicennalia prima edita Nicææ, & Nicomediæ, atque adeo finis Synodi Nicenæ incidere in annum 325. Chriſti, mors autem Criſpi in annum 20. Conſtantini, vt habet Pontacus, labentem, ſed in annum Chriſti 326. Nullus tamen fuit error in Vicennalibus celebrandis diuerſo Chriſti anno, quia vtraq; celebrata ſunt intra eundem annum viceſimum Conſtantini. Quoad finem Concilij habemus apud Baronium, ex peruetuſta collectione Creſconiana poſt Marcellini Papæ Acta clauſulam hanc; *Factum eſt Concilium apud Nicæam Metropolim Bithyniæ à die 18. Cal. Iulij; quod tenuit vſque ad diem 8. Calendas ſeptembris Paulino, & Iuliano Conſulibus &c.*

4 *Primò* igitur ex dictis emendandum eſt Caſſiodori Chronicon, in quo triennio poſt Conſulatum Paulini, & Iuliani ſub Conſulibus *Ianuario, & Iuſto* ſcriptum eſt; *His Coſſ. Vicennalia Conſtantini Nicomediæ acta, & ſequenti anno Romæ edita.* Emendandum pariter Euſebij Chronicon, in quo ad annum 20. Conſtantini, non quidem Euſebius, aut Hieronymus, vt notauit Pontacus, ſed alius recentior auctor adnotauit annum Chriſti 329. quia ſcilicet natalem verum Chriſti quadriennio anticipauit, aut annos quorundam Imperatorum præcedentium diuerſo modo numerauit, de qua varietate videri poteſt Petauius lib. 11. cap. 41. vbi & Pontacum aſſertorem anni 329. refellit.

Secundò corrigendus eſt Sozomenus, quatenus lib. 1. cap. 16. ait celebratum eſſe Concilium Nicænum ſub Iulio Pontifice, qui cœpit ſedere anno Chriſti 336. Octob. 26. cum certum ſit ex dictis, celebratum fuiſſe ſub Syluestro Papa.

Tertiò reijciendi ſunt Paulus Foroſempronienſis Epiſcopus lib. 3. & 4. partis primæ Summæ Paulinæ, Ioannes Stoeſlerus propoſit. 34. Kalendarij, & Io. Lucidum, qui exiſtimarunt Concilium hoc celebratum fuiſſe anno Chriſti 322. eo quòd anno 323. incœperit Aureus numerus ab vnitate. At eſto Patres Concilij Nicæni mandarint Epiſcopo Alexandrino, vt Calendarium conficeret, & Paſchatis tempus illi inſereret, & Kalendarium habeat anno 323. Aureum numerum 1. non inde ſequitur Concilium eodem anno cœpiſſe.

Quartò reijciendi ſunt illi quoque, qui Concilium Nicænum inchoatum dixerunt anno 325. ſed abſolutum anno 327. aut 328. videlicet Scaliger lib. 5. de emend. tempor. pag. 507. Kriſtmannus de connexione annorum pag. 423. Couarruuias lib. 4. Variar. lect. cap. 15. incertus auctor apud Metaphraſtem, & in Actis Metrophanis, & Alexandri apud Photium num. 256. quibus præiuit Nicephorus Calliſtus lib. 8. c. 26. aſſerens duraſſe Nicænam Synodum annis tribus, & paulo longius Scaligero verò id placuit, quia primus annus Cycli Solaris cadit in annum Chriſti 328. quem propterea putauit fuiſſe annum primum poſt Concilium Nicænum.

Quintò expendenda eſt opinio noſtri Bellarmini quarta controuerſia Generali, quæ eſt de Concilijs lib. 1. c. 5 licet enim ſuſtinere videatur celebratum eſſe hoc Concilium ab anno 327. Chriſti, vſq; ad annũ 330. tamen ex fundamentis tribus ab eo poſitis colligitur annus 325. *Primò* enim ponit ex Euſebio l. 3. de vita Conſtantini Concilium hoc abſolutum anno 20. Conſtantini, hunc autem fuiſſe annum Chriſti 25. ſupra docuimus, debent enim anni Conſtantini numerari ex anno eo, quo in Britannia rerum potitus eſt, vt ait Nicephorus lib. 8. cap. 26. At quia Bellarminus initium Conſtantini iuxta falſam Chronologiam Haloandri ſumpſit ab anno Domini 311. ideo annum 20. Conſtantini contulit in annum 330. *Secundò* ponit Bellarminus ex Socrate lib. 1. cap. 9. Concilium inceptum Paulino, & Iuliano Conſulibus, & ex Nicephoro lib. 8. cap. 26. duraſſe annis tribus, & ex Caſſiodoro Paulinum, ac Iulianum Conſules fuiſſe anno 17. Conſtantini, vnde cõſequenter intulit ſuam opinionem, ſed ex demonſtratis lib. 4. cap. 3. 4. & 5. *Paulinus, & Iulianus* Conſules fuere anno Chriſti 325. quo à die 26. Iulij cœpit annus 20. Conſtantini ex dictis eodem libro cap. 9. ideoq; vitium eſt in Chronico Caſſiodori, eodem verò anno 20. Conſtantini abſolutum eſſe Concilium, ſupra docuimus ex Epiſtola ipſa Concilij miſſa ad Syluestrum Papam pro confirmatione. Falsò igitur Nicephorus ait duraſſe annos 3. *Tertiò* Bellarminus contra Photium, qui Concilium hoc libro de 7. Synodis poſuit partim ſub Syluestro, partim ſub Iulio Papa, & contra Sozomenum lib. 1. cap. 16. Caluinum lib. 4. Inſtit. cap. 7. & Ioachimum Camerarium in hiſtoria Nicænæ Synodi, qui Cõcilium hoc celebratum eſſe ſub Iulio Pontifice dixerant; ſupponit pro certo Concilium peractum eſſe anno 20. Conſtantini, & inde probat peractum ſub Syluestro Papa, & nos ſupra idem probauimus. Ergo quoad initium Concilij, noſter eſt Bellarminus, quoad ſubſtantiam, & fundamenta, nempe quoad annum 20. Conſtantini, & Conſulatum Paulini, & Iuliani, eſto ob diuerſam opinionem de initio Conſtantini, & ob vitioſum ordinem conſulum in Caſſiodoro per accidens diſſideat in annis Chriſti. Poſteà verò in Chronologia adiuncta lib. de Scriptoribus Eccleſiaſticis, Concilium Nicænum adſcripſit anno Chriſti 325.

5 De Encænijs Conſtantinopolitanæ Vrbis à Conſtantino celebratis, iam egimus lib. 5. cap. 11.

CAPVT V.

De S. Martini Epiſcopi Turonenſis obitu.

CONCLVSIO V.

S. Martini obitus probabiliſſimè incidis in Annum Chriſti CDI. circa mediam noctem præcedentem diei XI. Nouembris, & ſubſequentem diei Dominicæ.

1 QVoniam in Gallia nonnulli annos numerabant à S. Martini Epiſcopi Turonenſis obitu operæ pretium eſt ſtabilire annum, quo Sanctiſſima illius anima migrauit in Cœlum. Iam S. Gregorius item Turonenſis Epiſcopus lib. 1. Hiſtoriæ Francorum cap. 46. & vltimo ſic narrat. *Arcadij verò, & Honorij ſecundo Imperij anno Martinus Turonenſis Epiſcopus plenus virtutibus, & Sanctitate, præbens infirmis multa beneficia, octogeſimo, & primo ætatis ſuæ anno Epiſcopatus autem XXVI. apud Condatenſem Diœceſis ſuæ vicum excedens à ſeculo, feliciter migrauit ad Chriſtum; Tranſijt autem media nocte, quæ Dominica habebatur, Atiico, Cæſarioq; Conſulibus.* Sed hæ notæ nequaquam ſibi cohærent, nam ex Faſtis lib. 4. cap. 5. ſtabilitis *Atticus, & Cæſarius* Conſules fuere anno Chriſti 397. quo anno ex dictis lib. 4. cap. 12. incœpit Honorij, & Arcadij annus tertius à die 17. Ianuarij, currebatq; adhuc die 11. Nouembris, qua mortuus eſt S. Martinus. Eodemque anno 397. ex lib. 1. cap. 30. Cyclus Solis erat 14. & Litera

tera

tera Dominicalis D. ideoque dies 11. Nouembris incidit in feriam 4. procul à die Dominica. Apparet autem vitium manifeſtum in computatione Gregorij, dum ibidem numerat à Paſſione Domini, ad obitum S. Martini annos 412. additis enim annis 33. Chriſti eſſet annus 445. mendo igitur non caret liber ille S. Gregorij. At Scaliger vt diem Dominicam retineret elegit tandem lib. 6. pag. 610. currente littera G. annum 395.

a Proſper in Chronico à Pithœo edito, confert S. Martini obitum in annum quintum Arcadij, & Honorij, qui ex dictis libro 4. c. 12. incœpit anno Chriſti 399. à die 17. Ianuarij, currente litera B. ideoq; dies 11. Nouembris incurrit in feriam ſextam. Sed fortaſſe Proſper intellexerit non quintum Imperij, ſed quintum Conſulatus annum; ſic enim interpretatus videtur illum Sigebertus ad annum 402; dum ſcribit, *Sanctus Martinus ætatis anno octogeſimo primo Epiſcopatus verò viceſimo ſexto, obijt hoc anno ſecundùm Proſperum, qui ſcribit eum obijſſe anno quinto Arcadij, & Honorij: imò ſecundum Seuerum, qui ſcribit in vita eius, eum poſt mortem Priſcilliani XVI. annos vixiſſe.* Anno quippe Chriſti 402. fuere Arcadius, & Honorius quintum Conſules, ſed hoc anno litera Dominicalis E. indicat feriam 3. die 11. Nouembris: placuit tamen annus hic Baronio.

3 Sulpicius Seuerus omnibus prædictis antiquior, in vita S. Martini cap. 23. refert eum veniſſe ad Maximum Imperatorem Treueros, ibiq; increpaſſe Ithacium Euodio Conſule, deinde dialogo 111. addit S. Martinum ab eo tempore vixiſſe annos ſexdecim; Euodius autem fuit Conſul anno Chriſti 386. quare annus ab hinc 16. fuit Chriſti 401. Cyclo Solis 18. & litera F. currente, ideoq; dies vndecima Nouembris incœpit, vel ab Occaſu Solis, vel à media nocte ſuccedente diei Dominico, & illa nox ciuiliter putabatur pertinere ad Dominicã diem ab ortu Solis initam; Quæ Opinio valde placet Petauio lib. 11. de doctrina temporum cap. 45. ſed rectè monet, ſi annus 401. eligatur, aut S. Martinum natum eſſe anno Conſtantini 15. ideſt Chriſti 321. & vixiſſe annos 81. aut ſi natus dicatur anno 11. Conſtantini, vt habet Gregorius Turonenſis lib. 1. cap. 16. dicendum eſſe eum vixiſſe annos 85. Poſtremò Gregorius idem lib. 2. cap. 43. ait Clodoueum obijſſe anno 112. à morte S. Martini; At Clodoueus obijt anno Chriſti 514. ergo ex ipſomet Gregorio Turonenſi duos Characteres habemus vnum pro anno 402. videlicet Clodouei mortem, & alterum pro anno 401. ideſt mortem pertinentem ad diem Dominicam, ex Sulpicio autem Seuero, cui maximè ſtandum eſt, vtpote qui eo tempore vixit, eundem annum 401. deduximus; Hic igitur omnium probabiliſſimus eſto.

CAPVT VI.

De Anno S. Ioannis Chryſoſtomi in exilium pulſi, & mortis eiuſdem. ac Eudoxiæ Imperatricis.

CONCLVSIO VI.

S. Ioannes Chryſoſtomus expulſus eſt prima vice ab Arcadio Imperatore in exilium Anno Chriſti 403. menſe Iulio, ſed reuocatus ab eo paulo poſt. Deinde iterum ab eodem anno 404. expulſus eſt die 20. Iunij, & in exilio mortuus eſt Sanctiſſimus Antiſtes die 14. Septembris Anni 407. Chriſti: Eudoxia autem eodẽ Anno 407. veriùs, quam Anno 404. mortua eſt infeliciſsimè, paucis poſt ipſum hebdomadibus.

1 CVm Baronius ad annum 404. & 407. Chriſti ſenſerit Eudoxiam mortuam eſſe poſt obitum S. Io. Chryſoſtomi, Petauius autem lib. 11. de doctrina temporum cap. 46. mortuam eſſe triennio ante, & quidem eodem anno 404. quo S. Chryſoſtomus irreuocabiliter miſſus eſt in exilium, dignum duximus expendere vtriuſq; fundamenta, & auctores inſpicere pro ſolutione huius controuerſiæ.

Primò itaque prænotandum eſt ex Palladio Epiſcopo, qui quadriennio poſt obitum S. Io. Chryſoſtomi ſcripſit dialogum de ipſius geſtis, & vita. Socrate lib. 6. Hiſtoriæ Eccl. lib. 6. cap. 15. & 16. Sozomeno lib. 8. à cap. 16. ad 19. Metaphraſte in vita S. Chryſoſtomi, Theodoreto lib. 5. hiſtoriæ Eccl. cap. 33. & 34 ac Leone Imperatore in Encomio S. Chryſoſtomi, Sanctiſſimum hunc Antiſtitem liuore aduerſariorum, & artibus Eudoxiæ à Pſeudoſynodo celebrata ad Quercum Suburbium Chalcedonis, depoſitum fuiſſe per calumniam, & ea de cauſa, vel prætextu ab Arcadio miſſum fuiſſe in exilium, ſed paulo poſt reuocatum ex Preteno Emporio è regione Nicomediæ ſito Conſtantinopolim, non ſolùm ob tumultum populi ſuum paſtorem poſtulantis, vt narrat Socrates, & Sozomenus, ſed etiam ob terræmotum, quo etiam pars cubilis Imperatoris collapſa eſt, vt referunt Leo Imp. Palladius, & Theodoretus ſupra. Annum verò primæ huius expulſionis deſignat Socrates, dum lib. 6. cap. 18. ſubiungit ludos factos ad Statuam argenteam Eudoxiæ, reprehenſoſq; à Chryſoſtomo, ideoque illam denuo concitaſſe contra ipſum eius inimicos, & Arcadium, qui ſub prætextu depoſiti à Synodo Ioannis noluerit ingredi Eccleſiam Natali die Seruatoris; poſtea verò iterum latam à Synodo prædicta ſententiam contra Chryſoſtomum prope Paſcha, & bimeſtri poſt eiectum eſſe iterum in exilium vi edicti Imperatorij, *Honorio, & Ariſtæneto Conſulibus*, ac mox die 20. Iunij incendio conflagraſſe Eccleſiam Epiſcopalem Conſtantinopoli, & Domum Senatus conſentit Sozomenus, quoad ludos factos ante Natalem Domini, & ſecundam damnationem S. Chryſoſtomi prope Paſcha. Atqui ex Faſtis lib. 4. ordinatis cap. 5. conſtat *Honorium VI. & Ariſtænetum* Conſules fuiſſe anno Chriſti vulgari 404. ergo prior expulſio facta fuit anno præcedenti, & quidem ante Natalem Chriſti, nempe anno 403. & confirmatur ex Metaphraſte, qui in vita S. Chryſoſtomi, ait inter primam, & ſecundam eius expulſionem annum effluxiſſe, Palladioq; referente à priori reſtitutione ipſius, vſque ad Quadrageſimam illam, qua iterum coacta eſt in illum Synodus, nouem, aut decem menſes interlapſos: Sed quia anno 403. Ludorum illorum celebratio, fuit occaſio ſecundæ condemnationis, & expulſionis, ideo Marcellinus in Chronico, vtramque narrauit ſub *Indictione 1. Theodoſio, & Rumoride* Conſulibus, nempe anno 403. Chriſti: Cæterùm, cùm ipſemet incendium, quo Eccleſia Conſtantinopolitana ſtatim ab expulſione Chryſoſtomi conflagrauit, referat ad Indictionem II. & Conſulatum *Honorij VI. & Ariſtæneti* ſatis inſinuat, ſe non diſſentire ab illis, qui ſecundam eiectionem ſub his Conſulibus ponunt, nempe ſub anno 404. & in eundem annum 404. conſpirant omnes penè Chronologi conſentiuntq; Baronius, ac Petauius ſupra quoad ſecundam condemnationem, & miſſionem irreuocabilem Chryſoſtomi in exilium.

2 Quoad mortem S. Ioannis Chryſoſtomi, habemus in Breuiario Romano ad diem 27. Ianuarij lectione 6. hæc verba de illo: *Animam Deo reddidit decimo octauo Kalendas Octobris. Quo mortuo, horribilis grando Conſtantinopoli cecidit, & quatriduo Auguſta ceſſit è vita.* Obijt ergo die 14. Septembris, eundemq; diem notat Martyrologium Romanum, & Leo Imperator in Encomio, quod refert Surius ad diem 27. Ianuarij, additq; Leo Chryſoſtomum exulaſſe Cucuſi vno integro anno, deinde miſſum eſſe Arabiſſum, & inde Pityuntem, ſed antequam perduceretur eò obijſſe in Cumana Ponti regione prope templum S. Baſilici Epiſcopi, & Martyris, in fine autem prædicti Encomij, refert Surius Epitomen vitæ S. Io. Chryſoſtomi, vbi aſſeritur annos 18. natum receſſiſſe à Libano Sophiſta, & iuiſſe Athenas; reuerſum ad ſuos baptizatum eſſe à Meletio Archiep. Antiocheno, poſtea ordinatum eſſe Lectorem à Zenone Archiep. Hieroſolymitano, & poſt tres annos Monachum factum manſiſſe in Monaſterio annos quatuor, inde ſolitariam vitam in vna ſpelunca annos duos, inde reuerſum ad Eccleſiam ordinatumque Diaconum, & poſt quinque annos Presbyterum à Flauiano, & poſt duodecim annos accerſitum Antiochia, ab Arcadio Imperatore ordinatum Archiepiſcopum Conſtantinopolitanum, menſe Decembri, Indictione quarta, & poſt annos quinque rele-

gatum in ciuitatem Comanorum, & in exilio deductum de loco in locum, tranſegiſſe annos tres, & menſes duos; vixiſſe annos LII. menſes VIII. obijſſe XIV. Septembr. tranſlataſq; eius venerandas reliquias Conſtantinopolim poſt annos triginta tres, depoſitaſque in templo Apoſtolorum Ianuarij 27. Igitur cum in exilium miſſus ſit anno 404. Chriſti, die 20. Iunij, aut paulo ante, vt ea Socrate audiuimus, & inde ad diem 14. Septembris ſint menſes duo, & dies 24. detractis duobus menſibus, ſuperſunt dies 24. conſumpti in itinere vſque ad Cucuſum, aut in alijs itineribus, ita vt tres anni, & duo menſes ſpectent ad moram in exilio. Omnibus tamen modis hinc ſequitur S. Ioannem Chryſoſtomum mortuum eſſe anno Chriſti 407. Quod confirmatur ex Socrate lib. 6. cap. 21. vbi ait obijſſe Conſulibus *Honorio VII. & Theodoſio II.* Ergo emendandus ſit in die 14. Nouembris, & reponendum Septembris: libro autem 6. cap. 2. idem Socrates affirmat Io. Chryſoſtomum ordinatum fuiſſe Epiſcop. Conſtantinopoleos 26. Februarij, Conſulibus *Honorio, & Euthychiano*, eoſdemq; Conſules notat Marcellinus in Chron. nempe anno Chriſti 398. & Indictione XI. quæ minimè cohærent cum authore Epitomes prædictæ, qui ordinatum ſupponit Decembri menſe Indictione 4. ſed falsò. Porrò à die 26. Februarij anni 398. ad diem 14. Septembris anni 407. ſunt Epiſcopatus anni 9. menſes 6. & dies 16. Vnde corrigendi Baronius, qui anno 407. numerat annos 9. menſes 7. & dies 8. & Petauius ſupra, qui annos 9. menſes 6. & dies 20. Quoad annos vitæ, in prædicta Epitome, quam quidā tribuunt Leoni Imperatori, dicitur vixiſſe annos 52. & menſes 8. Sed ſi vera ſunt reliqua, quæ ibi narrantur videretur vixiſse plures annos quam 54. vt videre eſt in adiecto laterculo. Nihilominus conciliari hæc poſſunt commodè ſumendo annos aliquos ex his incompletos: vt ſi Athenas iuit annum 18. paulo ante ingreſſus, & ſic de alijs quibuſdam ita, vt verificetur vixiſſe annos 52. & menſes 8. vt communiter ſupponitur; quo ſuppoſito natus fuerit Sanctiſſimus hic vir anno Chriſti 335. Ianuarij die circiter 14. Vtinam tam facile conciliari poſſent opiniones de morte Eudoxiæ.

S. Ioannes Chryſoſtomus.	Anni
Proficiſcitur Athenas annorum	18
Manſit ibi ſaltem annum	1
Babptizatur, & fit Lector, & poſt 3. annos Monachus	3
Cum Monachis viuit annos 4.	4
In ſpelunca ſolitarius annos 2.	2
Fit Diaconus, & poſt 5. annos Presbyter	5
Poſt 12. annos fit Epiſcopus Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ	12
Manet Epiſcopus vſque ad mortem annos 9. menſes 6. & dies 16.	9
Summa Annorum	54 ½
Sed terminis incluſis	52 ½

3 *Prima* enim opinio propugnata a Petauio lib. 11. cap. 46. eſt Eudoxiam mortuam eſſe eodem ipſo anno, quo S. Io. Chryſoſtomus ſecunda vice pulſus eſt in exilium tribus fere menſibus poſt, Conſulibus *Honorio* VI. & *Ariſtæneto*, ideſt anno 404. Epochæ Chriſti: Quia ſub his Conſulibus S. Proſper in Chronico habet: *Eudoxia vxor Arcadij diem clauſit*, & ſub ijſdem Marcellinus in Chronico: *Eudoxia vxor Arcadij diem obijt*. Et Socrates lib. 6. cum cap. 18. vltimam condemnationem S. Ioannis retuliſſet ſub Conſulatu *Honorij, & Ariſteneti*, deinde cap. 20. inquit: *Quoniam verò & maximam grandinem Conſtantinopoli, & in Suburbijs illius demitti contigit, quod factum eſt eodem Conſulatu triceſima die Septembris, dixerunt id per iram Dei, propter iniuſtam Ioannis depoſitionem contigiſſe, & huiuſmodi rumorem mors Auguſtæ exaggeraut, nam quarto poſt delapſam grandinem die, vita, eſt defuncta.* Mox cap. 20. narrat mortem Arſacij Conſulibus *Stilicone* iterum, & *Anthemio*, ideſt anno 405. Chronicon quoq; Alexandrinum ſub Conſulibus Honorio VI. & *Ariſtæneto* Indictione 2. refert feria 6. circa horam 8. ingentem grandinem decidiſſe, Et Eudoxiam Auguſtam mortuam eſſe pridie Nonas Octobris feria 5. depoſitam verò 4. Idus Octobris feria 4. qui omnes Characteres conueniunt anno Chriſti 404. Cyclo Solis 21. & literæ Dominicali poſteriore B, ideoq; dies 6. Octobris in feriam 5. & dies 12. in feriam 4. incidit & vltima Septembris in feriam 6. proinde non quatriduo poſt mortua eſt Eudoxia, ſed ægrotauit mortaliter. Palladius autem in Dialogo de geſtis S. Ioannis Chryſoſtomi nihil dicit de morte Eudoxiæ fortaſſe ne Imperatorem offenderet, ſub quo vixit.

4 *Secunda* opinio eſt Baronij ad annum 404. & 407. Eudoxiam mortuam eſſe poſt S. Ioannem Chryſoſtomum: quia ita referunt Leo Auguſtus, & Metaphraſtes in Encomio, & vita S. Ioannis Chryſoſtomi, itemq; Cedrenus, Zonaras parte 3. annal. & Nicephorus Calliſtus, inter quos Zonaras ait ante tertium menſem ab obitu S. Ioannis, Cedrenus autem in Compendio ait, Eudoxiam partui vicinam non potuiſſe eniti fœtum, & quarto die in hoc laboratum, donec Magicis literis vtero ſuperpoſitis, eiecit fœtum iam extinctum, & putrefactum, & vtero abſceſſum paſſo, ipſa ſtatim animam miſerrimè efflauit; Nicephorus denique lib. 13. cap. 36. de Sepulchro Eudoxiæ addit: *Vrnam, cui incluſa eſt, moueri cernere erat, Deo videlicet eum, qui per illam concitatus fuerat in Eccleſia motum, oſtendente.*

5 Ego vt opinioni Baronij ſubſcribam moueor. *Primo* auctoritate Breuiarij Romani iam initio numeri 2. adducta, vbi narrata morte S. Ioannis Chryſoſtomi additur. *Quo mortuo horribilis grando Conſtantinopoli cecidit, & quatriduo Auguſta ceſſit è vita.* Quod procul dubio ex Actis ſub Innocentio Papa in Vaticana Bibliotheca aſſeruatis, deſumptum eſt. *Secundo* ex Literis Innocentij Papæ, quas cum Anathematis comminatione, audita morte S. Io. Chryſoſtomi, ſcripſit ad Arcadium Imperatorem, recitantque illas Gennadius, Nicephorus, & Glicas in Annalibus, & ex Græco codice Vaticano Baronius ad annum 407. in quibus Summus Pontifex tam Arcadium, quàm Eudoxiam excommunicat. Initium literarum Apoſtolicarum eſt hoc. *Vox Sanguinis fratris mei Ioannis clamat ad Deum contra te ò Imperator*; Deinde ad Rem noſtram: *Non enim Eccleſia tantum Conſtantinopolitana melliuo illius lingua tabuam fecit, ſed Orbis ſub Sole totus ad orbitatem redactus eſt viro tam diuino amiſſo perſuaſione vnius mulieris fabulam hanc, & ſpectaculum exhibentis. Verùm excipiet & præſentem hic pœnam, non poſt multos dies eam aduenientem.* & paucis interiectis: *Noua autem Dalila Eudoxia, quæ paulatim te erroris, ſeductionis Nouacula totondit, execrationem ex multorum ore ſibi ipſi introduxit, graue, & quod geſtare nequeat peccatorum pondus colligans atque id prioribus peccatis ſuis ſuperaddens. Itaque ego minimus & peccator, cui thronus magni Apoſtoli Petri creditus eſt, ſegrego, & reijcio te, & illam à perceptione Immaculatorum Myſteriorum Chriſti Dei noſtri.* In Arcadij autem literis reſponſionis ad Innocentium, quas recitat Glicas ſcriptum legimus hoc: *Quod autem attinet ad Filiam tuam Eudoxiam: Scito me illi parum moderatè pro ratione delicti mercedem retuliſſe: qua ſanè factum eſt, vt ex eo mœrore & anguſtiis difficili grauiſſimaq; correpta ægritudine decumbat. Igitur quod ſupereſt enixè te obſecro, vt nos à ſegregatione liberes.* Ideſt ab excommunicatione abſoluas. Ex his igitur manifeſtum eſt Eudoxiam ſuperuixiſſe Chryſoſtomo.

Tertiò denique Leo Auguſtus in Encomio huius Sanctiſſimi Præſulis refert tribus menſibus ante mortem ipſius, apparuiſſe illi Sanctos illos duos Apoſtolos, qui olim eidem apparuerant Antiochiæ, videlicet *Petrum, & Ioannem, annunciantes ipſius exceſſum ad Deum, & Eudoxiæ fœtidam, & infamem mortem.* Non erat igitur mortua anno 404. Et quia illo anno Deus iræ ſuæ oſtentum illud ediderat, nempe incendium, quod ex throno S. Io. Chryſoſtomi erumpens, Eccleſiam, & Senatorum palatium exuſſit, eodem quoque anno reliqua ſigna irati numinis, videlicet grando, et mors horrenda Eudoxiæ, vel anticipatò, vel per errorem famæ ſimul ea vulgantis, Proſper, Marcellinus, Socrates, & Chronicon Alexandrinum ad eundem annum, quo incendium illud euenit retulerint. Miror autem Petauium non aduertiſſe ad hæc, quæ nos pro fundamento noſtræ opinionis, imò & Baronianæ produximus. Quia verò antequam nuncium de morte S. Chryſoſtomi Romam peruenerit, & Innocentij literæ Roma Conſtantinopolim delatæ ſint, tranſierunt amplius, quam duo menſes, ideoq;

Zona-

Zonaras dixit Eudoxiam obijſſe antequam compleretur tertius menſis ab obitu Sancti Chryſoſtomi, verba illa Breuiarij Romani ſic intelligenda ſunt, vt ſtatim quidem à morte S. Chryſoſtomi horribilis grando ceciderit Conſtantinopoli, non tamen quatriduo, ab illo caſu graudinis, aut à morte S. Antiſtis numerato exceſſerit Eudoxia e vita, ſed quatriduo poſt conatum parturiendi; Nam Cedrenus ait per 4. dies in hoc laboratum. Itaq; quatriduo infirmitatis puerperij miſerrimam efflauit animam.

CAPVT VII.

De S. Benedicti obitu.

CONCLVSIO VII.

De Anno 547.

1 FLoruiſſe S. Benedictum ſub Iuſtino, & Iuſtiniano Imperatoribus, certum eſt ex 2. Dialogorum S. Gregorij, vbi etiam cap. 15. narrat Totilam Gothorum Regem, anno regni ſui ſecundo adijſſe S. Benedictum, et hunc illi prædixiſſe regnaturum adhuc annos nouem, decimoq; moriturum. Ex Procopio autem lib. 3. de bello Gothico colligitur, Totilam regnare cœpiſſe vel exeunte anno Chriſti 541. vt ponit Onuphrius Panuinius in Comment. ad l. 3. Faſtorum, et Petauius parte 1. Rationarij lib. 7. c. 5. vel ineunte anno 542. vt ponit Onuphrius idem in Chronico Eccleſiaſtico, et Baronius in Annalibus anno 542. qui proinde negat S. Benedictũ mortuum eſſe anno Chriſti 542. eſto alias in Martyrologio ad diem 21. Martij ſuppoſuiſſet obijſſe anno 542. ſicut ſupponit Gordiani nomine incertus auctor in Actis Martyrij S. Placidi, et ſociorum, et Leo Hoſtenſis in Chronicō Caſſinenſi c. 1. et eundem annum elegit Sigonius l. 9. de Imp. Occid. ac Petauius parte 2. Rationarij lib. 4. c. 14. Quamuis Leo Hoſtienſis dicat ipſum potius obijſſe anno ſequenti nempe 543. et in hunc annum propendeat Baronius in Annalibus ſub finem anni 542.

2 Sed alij Characteres incertum reddunt tam Annum 542. quam 543. Nam cum ex Martyrologio & Kalendario Romano pro certo habeatur S. Benedictum migraſſe in Cœlum die 21. Martij, idemque aſſerant Fauſtus diſcipulus S. Benedicti apud Sigebertum anno 509. & Aimoinus Monachus ex Actis S. Marci, item diſcipuli S. Benedicti, & Leo Hoſtienſis ſupra: Tamen Fauſtus, & Aimoinus addunt obijſſe Sabbato Sancto, ſeu pridie Paſchatis: Leo autem addit obijſſe Indictione 2. Atqui anno 542. fuit Indictio quinta, & anno 543. indictio ſexta. Præterea ex Canonibus lib. 2. c. 30. traditis, anno 542. Cyclus Solis fuit 19. Litera Dominicalis E, ideoq; die 22. non fuit Dominica, nedum Paſcha, ſed fuit Sabbathum. Anno autem 543. Cyclus Solis 20. & Litera D, ideoque dies Dominica incidit quidem in diem 22. Martij, ſed Aureus numerus fuit 12. Epacta 9. Nouilunium ciuile aut Eccleſiaſticum die 22. Martij, & Plenilunium die 5. Aprilis quæ ipſa dies fuit Dominica. Ergo ſi S. Benedictus obijt die 21. Martij, non pridie Paſchatis, ſed pridie Nouilunij Paſchalis, & Sabbato ante Dominicam Paſſionis migrauit in Cœlum. Græci tamen in Menologio die 14. Martij notant obitum S. Benedicti, quo certum eſt non potuiſſe celebrari Paſcha.

3 In hoc itaque dubio Scaliger in Prolegomenis ad librum de Emend. temporum pagina mihi 19. ait non potuiſſe toto illo ſeculo Paſcha incidere in diem 22. Martij niſi anno 536. Chriſti, ideoq; in multis peccare Annales Eccleſiaſticos, nempe Baronij, in quibus ait obitum S. Benedicti notari anno 542. at vtrumq; falſum eſt, nam in 22. Martij Paſcha Latino more potuit cadere anno 547. Chriſti; vt infra docebo: & Baronius anno quidem 542. ſub finem agit de obitu S. Benedicti, ſed ibidem cenſet mortuum eſſe potius anno 543. Petauius autem parte 2. Rationarij lib. 4. c. 14. vbi ſe in Cyclis Paſchalibus Nicænis, & Latinis implicauit, concludit anno 542. non potuiſſe S. Benedictum obijſſe pridie Paſchatis, dieq; 21. Martij: hæc enim duo non potuiſſe coniungi niſi annis illius ſeculi 509. & 604. Methodo Nicæna; Methodo autem Latinorum, anno tantum 520. Anno autem 542. Paſcha fuiſſe die 20. Aprilis, & ideo Sigonium l. 19. de Imp. Occid. elegiſſe diem 19. Aprilis pro obitu S. Benedicti. Denique ante hos Marianus Scotus, quia in Actis S. Marci viderat S. Benedicti obitũ notatum 13. Kal. Aprilis, & pridie Paſchatis, quia id euenit anno 604. ideo S. Benedicti obitum enormi parachroniſmo diſtulit ad hunc annum, eſto in exemplari mendoſè habetur annus 605.

4 Mihi autem longè potior eſt authoritas Martyrologij Romani diem 21. Martij aſſignantis diei obitus S. Benedicti, quem & aſſignant diſcipuli, aut alumni S. Benedicti Fauſtus, S. Maurus, & Leo Hoſtienſis; ex altera verò parte multo facilius eſt irrepſiſſe errorem in ſcribendo anno Chriſti, aut Indictionis, quam in aſſerendo die pridie Paſchatis; vnde enim nota hæc temporis tam inſignis potuit fingi à diſcipulis ipſius? Igitur quod veriſimilius eſt vtraq; nota retenta, reperio ex meis Canonibus lib. 2. cap. 30. traditis anno Chriſti 547. Cyclum Lunæ 16. Solis 24. Epactam 23. Plenilunium Paſchale immò ipſummet Paſcha die 22. Martij die Dominica, ſeu Indictione 10. Hoc igitur anno potiſſimum obijſſe S. Patriarcham Benedictum, non gratis, nec ſine magno fundamento cenſeo.

CAPVT VIII.

De Regibus Franciæ.

1 CIrcumferuntur diuerſi Catalogi Chronologici de temporibus Regum Franciæ concinnati ex veteri Chronico S. Dionyſij per Vuilhelmum Mangium Monachum, à Petro Pithoeo edito, vel ex Paulo Æmylio, Roberto, Gaguino, Ioanne Tilio, Papirij Maſſonis Annalibus; Extat etiam de his Chronicon Io. Tilij editum Pariſijs anno 1551. & Franciſci Sanſouini Venetijs anno 1580. libro 2. Chronologiæ; item imagines Regum Franciæ cum eorum temporibus Gallicè, et Italicè conſignatis, editæ à Bernardo Iuncta Venetijs anno 1590. et Arbor horum Regum, ſeu ſtemma per Ioannẽ Alphonſum Loſchium constructum editumq; Bononiæ anno 1655. in Compendio Hiſtorico; Qui quidem Auctores non rarò, nec parum diſſident, et pauci ſunt, qui hæc diſſidia examinarint, ſicut quædam examinarunt Eminentiſſimus Baronius in Annalibus, et noſter Dionyſius Petauius lib. XI. de Doctrina Temporum c. 48. et in Rationario Temporum parte 1. à lib. 4. ad 9. et parte 2. lib. 4. Nos ex Scriptoribus ſuorum temporum, aut ex Characteribus aliquibus Chronologicis vel Aſtronomicis conabimur, Deo dante, quam correctiſſimum Catalogum exhibere diſcutiendo controuerſias diſcuſſione dignas, omiſſis coniuncto fabuloſis, aut minimè certis horum Regum originibus à Diluuio, vel à Troiæ excidio per aliquos repetitis.

2 *Pharamundum* Marcomiri Ducis Francorum Orientalium filium electum fuiſſe in primum Francorum Regem anno 26. Honorij, nempe Chriſti 420. aut 421. omnes cum Proſpero in Chronico ſupponunt, ſed pleriq; conſpirant in annum 420. Deinde de *Clodione* Pharamundi filio, in eodem Chronico Proſperi ad annum V. Theodoſij Iunioris, habetur: *Clodio regnat in Francia*: ergo anno Chriſti 428. ex dictis libro 4. c. 12. et 13. At ad annum Theodoſij 25. idem Proſper notat: *Meroüeus regnat in Francia*. Ergo anno Chriſti 448. exeunte, aut paulo ante initio 449. Demum Merouęo omnes concedunt annos 10. regni, *Childerico* autem eius filio, computatis prioribus 8. annis, quibus pro illo regnauit *Aegidius Patritius Romanus* Præfectus Sueſſionum, dant communiter antiqui Chronologi annos 26. ſolidos, ergo regnare deſijt anno Chriſti 484. quo item cœpiſſe Clodoueum mox oſtendemus.

3 *Clodoueum* primum Chriſtianum Regem inter Franciæ Reges, regnaſſe annos 30. ſeu mortuum eſſe anno regni 30. conſtans eſt opinio ex Gregorij Turonenſis, et Aimoini auctoritate; vixiſſe autem tempore Hormiſdæ Papæ manifeſtum eſt ex Anaſtaſio Bibliothecario in Hormiſda, et Hincmaro Epiſcopo Rhemenſi in vita S. Remigij apud

Surium

Surium 13. Ianuarij: qui narrat Clodoueum hunc, audita creatione Hormiſdæ Papæ, ſtatim ſuaſu S. Remigij, S. Petro miſiſſe coronam cum gemmis (quæ dici ſolet Regnum) & Hormiſdam reſcripſiſſe de hoc ad Remigium: At ex eodem Anaſtaſio, & vero Catalogo Pontificum, de quo libro hoc cap. 3. Hormiſda creatus eſt Summus Pontifex anno Chriſti 514. die 26. Iulij, ergo ſub finem æſtatis huius anni viuebat adhuc Clodoueus, falluntur q; Petauius Sanctæ Marthani, Loſchius, Bollandus, & quicunq; mortuum illum ponunt anno 511. & veriùs illius obitum conſignant anno 514. Baronius nempe exeunte, aut ineunte 515. vt & Io. Tilius, Santouinus, Iuncta, & alij multi: Addit autem Gregorius Turonenſis lib. 2. de geſtis Francor. cap. vlt. Clodoueum obijſſe anno 112. ab obitu S. Martini, & obijſſe die 27. Nouembris certum eſt ex anniuerſarijs precibus, quæ Pariſijs eo die quotannis, nunc quoq; temporum celebrantur pro Clodoueo in Cœnobio S. Genouefæ, vbi ſepultus fuit; Nos autem hoc eodem libro cap. 5. oſtendimus S. Martinū probabiliſſimè obijſſe anno Domini 401. vnde colligimus Turonenſem loqui de annis 112. completis, ita vt anno 514. die 11. Nouembris completi ſint anni 112. & die 27. iam currerent 113. ſubtractis itaq; annis 30. reſtat annus 484. pro initio Clodouei, ſiue annus 485. iniens. At Petauius partim lib. 11. de doctr. temp. cap. 48. partim in Rationario par. 1. l. 7. cap. 1. & parte 11. lib. 4. cap. 14. contendit Clodoueum incœpiſſe anno 482. obijſſe anno 511. Nam in II. Tomo Conciliorum Tertia Synodus Aurelianenſis in ſubſcriptionibus notatur ſic. *Die Nonarum menſis tertij, quarto Paulino iuniore viro Clariſsimo Conſule, anno Domini Childeberti Regni XXVI.* Paulinus autem Iunior, ex conſtitutis à nobis lib. 4. cap. 5. fuit Conſul anno Chriſti 534. ergo quartus annus poſt hunc fuit 538. dēptis ergo annis XXVI. vel vt legit Petauius XXVII. reſtat annus primus Childeberti, nempe Chriſti 512. vel 511. idemq; pro fine Clodouei. Rurſus Synodus Quinta Aurelianenſis inſcribitur, & ſubſcribitur celebrata 5. *Cal. Nouembris anno 38. Regni Childeberti Regis Indictione 13.* quæ indictio iniji anno Domini 549. Pontificio more à 25. Decembris, & durauit toto ferè anno 550. quibus ſi demas annos 38. vel minimum 37. ſolidos, reſtat initium Childeberti, & finis Clodouei annus Chriſti 512. aut 513. Reſpondemus nimis perplexa eſſe tempora in his, & alijs Concilijs Gallicanis notata, vt fatetur qui Notas adiecit ante Concilium Aurelianenſe ſecundum in Tomo II. Venetijs impreſſo anno 1585. pagina mihi 550. nec aliter conciliari poſſe credo, quàm aut admittendo errorem, ſeu mendum in notis numeralibus, aut dicendo annos Childeberti numerari ibi non à morte Clodouei, ſed à creatione facta vno alterоue anno ante mortem Clodouei, conſtat enim non ſemel Reges Franciæ viuentes adhuc creaſſe ſuos ſucceſſores, & interim collegas regni filios ſuos.

4 *Childebertum* regnaſſe annos 48. poſt patrem habemus ex Aimoino lib. 2. cap. 20. & Papyrio Maſſone, qui depromunt Tabulam donationis factæ Eccleſiæ S. Vincentij Martyris à Childeberto, in cuius fine dicitur: *Datum quod fecit menſe Decembri die ſexto anno quadrageſimo octauo, poſtquam Childebertus Rex regnare cœpit.* Et quidem in ea donatione fit mentio ligni S. Crucis, quod paulo ante S. Germanus ex Oriente retulerat, ergo anno Domini 461. die 27. Nouembris, quà diximus obijſſe Clodoueum, completi ſunt anni 47. Childeberti, & die 6. Decembris currebat iam annus 48. Malè igitur Io. Tilius, Sanſouinus, Iuncta dant illi annos regni tantū 45. aut 46. ponuntq; mortuum anno 559. aut 560. cum ſuperuixerit poſt illam donationem aliquot ſaltem hebdomadas, & obierit anno iam anno 462. vt rectè quoad hoc Baronius. Refert autem Gregorius Turonenſis lib. 4. cap. 21. *Clotarium* fratrem Childeberti ſine liberis defuncti, obijſſe Compendij anno 51. quo à morte patris Clodouei cœperat regnare Sueſſionis, ergo obijt anno 565. qui conſurgit additis 51. ad 514. de quibus ſupra, quem annum habent Tilius quoq; Santouinus, & vetus Chronicon ex quo Iuncta; nec niſi magno errore Loſchius ponit annum 562.

5 *Charibertum*, ſeu *Cherebertum* Clotarij filium regnaſſe annos 8. et prædictiones de illius morte colligit. Baronius ex Gregorio Turonenſi l. 1. c. 29. et l. 4. c. 26. adeoq; illius mortem ponit anno 572. *Chilpericum* porrò occiſum fuiſſe anno 587. et modum occiſionis colligit ex eodem Turonenſi lib. 8. c. 5. *Clotharium* verò II. infantem adhuc cœpiſſe, et regnaſſe annos 44. deducit ex Aimoino lib. 4. c. 16. ideoq; obijſſe anno anno 631. At ex eodem ſcriptore lib. 4. cap. 33. *Dagobertum* filium Clotarij regnaſſe annos 16. & obijſſe die 19. Ianuarij, videlicet anno 647. putat. Ex Appendice autem ad Greg. Turonenſem, & ex Vrſino in vita S. Leodegarij apud Surium 2. Octobris colligit *Clodoueum II.* filium Dagoberti regnaſſe annos 18. eiq; ſucceſſiſſe filiū *Clotharium III.* regnaſſeq; annos 4. & *Childericum II.* fratrem Clotarij III. electum fuiſſe à Francis, ſed occiſum anno 3. regni à Bobilone, ſeu Bodillo, & ſubſtitutum *Theodoricum* eius fratrem ex vita S. Eligij, & ex Aimoino lib. 4. cap. 44. deriuat; Sed quia anni regnorum potuere eſſe non completi, ſed ſolùm inchoati dubitari poteſt de prædictis initijs. Vt certioribus fundamentis innitamur, notandum eſt cum Petauio S. Audoenum in vita S. Eligij l. 2. c. 22. apud Surium d. 1. Decemb. & ex vita ipſius S. Audoeni c. 14. die 24. Auguſti aſſerere, ſe eadem die, qua S. Eligium, factum eſſe Epiſcopū, eamq; fuiſſe diem 14. Maij, & Dominicam ante Litanias maiores. Annumq; 3. Clodouei filij Dagoberti. At ex regulis lib. 1. c. 30. traditis; Annus ille fuit Chriſti 646. Cyclo Lunæ 12. Solis 11. Litera Dom. A Paſcha 9. Aprilis, Aſcenſio Maij 18. & Dominica antecedens 14. Maij; ergo Clodoueus cœpit, et Dagobertus deſijt regnare anno 644. Ianuarij 19. de qua die teſtatur Aimoinus lib. 4. cap. 33. attigerit autem Dagobertus annos 16. ſed non implerit, ſic enim *Clotharius* eius pater obierit anno 629. regnaritq; 43. completos, & attigerit de 44. ſic enim cœperit anno 586. quo occiſus eſt *Chilpericus*.

6 *Clodoueus* II. compleuit annos 16. regni, & inchoauit 17. vt refert Iuo Carnotenſis, & Aimoinus lib. 4. c. 41. ergo deceſſit anno 660. quo ipſo iniuit filius eius. *Clotarius* III. qui ex Appendice ad Thuronenſem regnauit annos 4. deceſſit anno 664. Quando autem occiſus fuerit eiq; ſucceſſerit *Theodoricus* frater valdè controuerſum eſt. Petauius cenſet id eueniſſe anno 667. eo quòd Rothomagenſis Synodus teſte Angrado in vita S. Ansberti, & in Tomo 1. Concilior. Gall. pag. 509. dicatur celebrata Anno Domini 682. Indictione 10. Theodorici Regis anno 16. labente, ideoq; primus incœpiſſe videtur anno 667.

Verùm in vita S. Ansberti per Angradum ſcripta, vt eſt penes Surium ad diem 9. Februarij, in impreſſione Colonienſi anno 570. ego ita lego: *Facta eſt autem hæc priuilegii auctoritas ſub Anno Dominicæ Incarnationis ſexcenteſsimo octogeſimo ſecundo, Indictione decima, qui erat annus præfati glorioſi Regis Theodorici tertius decimus, & præfati venerandi præſulis pontificatus annus quintus, in Synodo generali Rothomago vrbe habita*: & eodem modo legit Baronius in ſuis exemplaribus, quibus potiùs ſtandum cenſeo, quàm illi qui notas numerales, ex aliena opinione appoſuit Concilio Rothomagenſi; & pro anno XIII. Theodorici ſcripſit XVI. Initium Theodorici ſtatuo ad annum 670. quando reuocatus eſt in regnum ac reſtitutus; ſciendum enim eſt ex Aimoino, Appendiceq; ad Turonenſem, & antiquioribus hiſtoricis, *Clotario* II. ſucceſſiſſe non *Childericum* maiorem natu filium, ſed *Theodoricum* natu minorem Clodouei idq; aſtu, ac vi Ebroini Magiſtri equitum, ſed *Theodoricum* ob ſua ſcelera præcipuèq; incontinentiam expulſum tandem fuiſſe, & acceſſitum *Childericum* eius fratrem, qui regnabat in Auſtraſia, & hunc tandem à Bodillo, ſeu Bobillone in venatione occiſum idque anno 3. regni ſui, vt ex Aimoino, et vita S. Eligij habetur, et ſtatim reuocatum eſſe ad regnum *Theodoricum*. Idcirco bis illum regnaſſe ſtatuimus, ſemel anno 665. ineunte, regnaſſeque vſque ad annum 667. quo pulſus eſt. Aliter enim non diſſoluemus hunc nodum Chronologicum, niſi aliquorum annorum interregnum fingamus.

7 Sed non minor eſt controuerſia de annis, quibus poſtea regnauit *Theodoricus*, cùm illi annos 14. tribuant Gregorius Turonenſis, ſiue Appendix ad ipſum, et Fredegarus c. 101. annos autem 18. Iuo Carnotenſis, annos verò 19. Aimoinus l. 4. c. 44. et Geſta Francorum l. 2. c. 49. eſto aliqui legant in Aimoino 21. eius tamen ſucceſſori *Clodoueo* III. annos regni 4. et Clodouei huius ſucceſſori fratri *Childeberto* II. annos 17. ſolidos regni aſſignat eius temporis ſcriptor apud Aimoinum lib. 4. cap. 49. Inueſtigemus iam Childeberti huius annos. De hoc autem in fine Chronici veteris Euſebiani, quod penes Bongarſium fuit, vt habet Sca-

Scaliger in Animadu. Euſebianis pag. 276. habentur hæc verba. *Anno quinto Childeberti Regis Francorum, Pipino iubente* (ideſt adminiſtrante vt Maiore Domus) *fuit Paſcha X. Kal. Aprilis; Aſcenſio Kal. Maij.* Hic annus fuit 699. Chriſti, Cyclo Lunæ 8. Solis item 8. Littera Dominicalis E; ideoq; Paſcha 23. Martij, et Aſcenſio prima Maij. Quare annus primus *Childeberti* huius fuit 694. vt rectè computat Petauius et Loſchius, et ex dictis ſupra, *Clodouei* anteceſsoris annus primus cadit in Chriſti 690. additis autem annis 17. ſolidis anno 694. cadit finis *Childeberti* in annum 711. quo *Dagobertus* II. inijt. Hinc patet errasse non paucos. qui non vnico ſed pluribus annis horum initia promouerunt; vt cernere eſt in adiecto laterculo.

	Initium Regni in Annis Chriſti.			
	Tilius, Sanſouinus, & Iuncta.	Baronius	Petauius, & Loſchius.	Nos
Theodorici reſtitutio	680	671	667	670
Clodoueus III.	694	689	690	690
Childebertus II.	698	692	694	694
Dagobertus II.	716	709.	711	

8 Reliquorum Regum initia vſque ad Pipinum quaſi interregno diſpeſcimus, quo *Carolus Martellus* Princeps Francorum, non Rex, adminiſtrauit Regnum annis 5. donec electus fuit *Theodoricus Cala* filius Dagoberti II. quem Iunio menſe anni 741. obijſſe Annales Francorum tradunt, ſuccedente *Childerico Stupido*, eumq; expulſum regno, & in Monaſterium incluſum vitam Monaſticam profeſſum eſſe anno 750. deſinente in illo familia Regia Merouingorum, annoq; ſequenti 751. electum fuiſſe fauore Romani Pontificis & procerum Francorum, *Pipinum* Caroli Martelli filium, & anno 752. vnctum à S. Bonifacio Sueſſione in Regem conſtat ex Epiſtolis Zachariæ Papæ ad Bonifacium, & ex *Aimoino, Chronico vetere à Pitheo edito, & Paulo Aemylio*, in quo tamen pro anno 701. reponendus annus 751. Mortuus eſt autem Pariſijs anno 768. (ſiue 8. Idus Auguſti, vt habet Reginonis Chronicum, ſiue 8. Idus Octobris, vt Aimoinus l. 4. c. 67. Chronicon vetus Pithoei, & Io. Tilij) Nam Stephanus Papa IV. creatus anno 768. die 5. Auguſti ſtatim miſit Sergium Legatum ſuum ad Pipinum, ſed Sergius reperit Pipinum iam mortuum: Qui autem diſtulere mortem eius ad 8. Idus Octobris, reſpexere ad coronationem Caroli eius filij die ſequenti factam, ſed Nouiomi: at illa multis diebus facta eſt poſt mortem Pipini; Certum interim eſt *Caroli Magni* annos computari à 7. Idus Octobris, quando coronatus eſt, vt rectè Baronius, & hinc orta familia Regia Carolinorum.

9 *Carolum Magnum* obijſſe Aquiſgrani poſt morbum dierum 7. anno 814. V. Kal. Febr. eum ageret annum vitæ 72. & regni 47. conſtat ex Epitaphio eius, & Eginhardo in vita Caroli M. eique ſtatim ſucceſſiſſe *Ludouicum* filium cognomento, & factis *Pium*, quem obijſſe annorum 64. die 20. Iunij anno Domini 840. tradit in vita eius Nithardus ipſius domeſticus, & confirmatur ex Solis Eclipſi die 3. Litaniæ maioris, quam illo anno præceſſiſſe dicit hora diei 9. Eam enim Aſtronomia repræſentat anno 840. quo 6. die Maij fuit vigilia Aſcenſionis. Eius ſucceſſor *Carolus Caluus* interemptus eſt Mantuæ veneno propinato à Sedechia medico anno 877. pridie nonas Octobris iuxta Aimoinum l. 5. c. 55. eſto aliqui ſcribant anno 878. prid. Idus Octobris, ſuccedente *Ludouico Balbo*, qui biennio poſt obijt Compendij Idibus Aprilis, cui ſucceſſere ſimul nothi filij *Ludouicus* III. qui obijt anno 882. & *Carolomannus*, qui obijt anno 885. ex Aimoino l. 5. c. 45. qui licet reliquerit hæredem regni Ludouicum dictum *Nihilum*, ſeu *Inertem*, tamen electus fuit in regem *Carolus II. Craſſus* filius Ludouici Regis Germaniæ, qui obijt anno 888. d. 12. Ianuarij. Interea pro *Carolo* III. Simplici filio Ludouici Balbi Regis Tutor, & tanquam Rex fuit *Odo Andegauenſis*, ſed Franci anno 892. eiecto Odone permiſſoque regnare in Aquitania tantum, aſſumpſerunt in Regem *Carolum Simplicem* iam duodenem, quem eodem anno inunxit Fulco Epiſcopus Rhemenſis, vt habemus in Reginone, ac Io. Tilio. Eſto Sigebertus id referat ad annum 894. Tandem poſt multas contentiones inter pupillum, & tutorem anno 900. Odo animam agens, iubet pupillo regnum reſtitui, ex quo tempore, velut de nouo regnauit *Carolus Simplex*.

10 Odone defuncto *Robertus Odonis* frater regni æmulus, imò iam coronatus ab Heruco Epiſc. Rhem. in acie victus eſt, & occiſus à *Carolo Simplici*, qui tamen coactus eſt aſſumere ad regnum *Rodulphum* filium Ricardi Burgondionis, quem Frodoardus narrat inunctum eſſe & coronatum anno 923. d. 13. Iulij Mortuum verò *Carolum Simplicem* Peronæ anno 926. tradunt Annales Franciæ. Porrò anno 929. *Ludouicus IV.* filius Caroli Simplicis, ideo dictus *Tranſmarinus*, quia Patris infortuniorum pertæſus profugerat cum matre Oginia ad Angliæ regem auunculum, inuitatus à proceribus regni, & Epiſcopis, Lauduni coronatus eſt atque vnctus 5. Kal. Iulij, vt ex Frodoardo, & Epiſtolis Iuonis Carnotenſis deducimus, ſed inter eum, & Rodulphum fuere ſemper controuerſiæ de regno, donec Rodulphus anno 936. vt habet idem Frodoardus, deceſſit Antiſiodori die 15. Maij; ita conciliantur, qui cum Chronico S. Dionyſij, Sigeberto, & Phrygione dicunt Rodulphum poſt mortem Caroli Simplicis regnaſſe annos 2. ſolidos & menſes aliquot videlicet ſine competitore, & qui eum P. Æmylio, Gaguino, Tilio, & alijs dicunt regnaſſe annos pluſquam 12. videlicet ex quo aſſumptus eſt in regnum vſq; ad ſui obitum. Pergit Frodoardus, & obitum Ludouici IV. ſignat anno 954. eiuſq; ſucceſſorem filium *Lotharium* coronatum 13. Nouembris.

11 Lotharium obijſſe anno Domini 986. relicto ſucceſſore Ludouico V. teſtatur Odorannus eius tẽporis ſcriptor apud Baronium, qui ex Epiſtola Emmæ vxoris Lotharij ad matrem ſuam Adelhaidem Imperatricem relata à Papyrio Maſſone oſtendit obijſſe Lotharium die 2. Martij. Pergit Odorannus dicendo: *Anno nongenteſimo, octogeſimo ſeptimo obijt Ludouicus Rex iuuenis*; Idemq; habet Glaber Monachus contemporaneus. Tunc frater Lotharij Carolus repudiatus eſt vtpote nimis addictus Germanis, & electus *Hugo Capetus* Pariſiorum Comes, Nouioduni ſalutatus, & mox Rhemis vnctus, & coronatus. Etſi verò viſa ſit deficere linea Carolina in *Ludouico* V. reuera tamen *Hugo* ex ſtipite Caroli Magni per lineam tranſuerſalem deſcendit, vt eruditè oſtendit Baronius ad annum 987. obijſſe autem Hugonem anno 997. media eſt opinio inter extremas de anno 996. & 998. et ſucceſſiſſe illi *Robertum* filium. De cuius mortis tempore certi ſumus, ex Glabro, Helgaldo, et Hincmaro aſſerentibus mortuum eſſe Meloduni anno 1032. quo præceſſerat Eclipſis Solis die 29. Iunij ipſo Natali SS. Apoſtolorum Petri, et Pauli. Hanc enim exhibent eo die Tabulæ Aſtronomicæ anno 1033. Addit Helgaldus obijſſe 13. Kal. Auguſti. Eclipſis autem notata à Sigeberto anno 1032. fuit die 22. Decembris. Corrigendi ergo ſunt, qui eius mortem, et *Henrici* filij ſucceſſionem anno 1030. vel 1031. aut 1032. poſuerunt, ex eo ſorte decepti, quod Robertus adhuc viuens Henricum Rhemis coronandum curauerat.

12 *Henricus* ante mortem, *Philippum* filium coronari, et conſecrari voluit, anno 1059. vt habent Acta Eccleſiæ Rhemenſis apud Papyrium Maſſonem in Annalibus ſic: *Anno milleſimo ſexageſimo Indictione XII. Henrico regnante trigeſimo ſecundo, & quarto Kal. Iunij in die Pentecoſtes Philippus Rex ab Archiepiſcopo Rhemenſi conſecratus eſt*; Indictio autem 12. et concurſus Pentecoſtes in 29. Maij oſtendunt annum 1059. Chriſti, eſto Henricus obierit anno 1060. vt habetur ex Appendice Aimoini, fragmentis Glabri, Sigeberto, et Hermanno Contracto; Porro Philippum deceſſiſſe Meleduni Iunij 29. et *Ludouicum Craſſum* eius

filium

filium conſecratum Aureliani 3. Auguſti anno 1106. non vt quidam 1109. patet ea Appendice ad Aimoinum lib. 5. c.49. et Geſtis Francorum. At ex Sugerio Abbate S. Dionyſij in vita Ludouici Craſſi conſtat *Ludouicum* VII. ſeu Iuniorem Craſſi filium anno 1131. Octob. 25. ab Innocentio II. Papa in Concilio Rhemenſi conſecratum eſſe, et coronatum Regem viuente, ac volente patre, ipſum verò Ludouicum Craſſum obijſſe anno 1136. kal. Auguſti annorum 60.

13 Ea Rogero, et Io. Tilio patet *Philippum Auguſtū* Ludouici Iunioris filium viuo, et volente patre conſecratum Rhemis anno 1179. Kal. Nouembris, et *Ludouicum* obijſſe Pariſijs anno 1180. die 29. Septembris, et *Philippum* obijſſe ea quartana ſebre Medunte die 14. Iulij diluculo annor. 59. anno 1223. Quo anno *Ludouicum VIII.* Philippi Auguſti filium coronatum fuiſſe Rhemis die 6. Auguſti colligitur ex Epiſtola Honorij Papæ III. data ad hunc Regem 8. Kal. Nouembris, de qua Baronius Demum *Ludouicum VIII.* exceſſiſſe anno 1226. d. 7. Nouembris, eique ſucceſſiſſe S. LVDOVICVM IX. filium, eumq; conſecratum eſſe 1. Dominica Aduentus Rhemis ab Epiſcopo Sueſſionenſi cum eſſet duodennis, ac tandem ſanctiſsimè obijſſe anno 1270. d. 25. Auguſti, cum annum ageret 57. liquet ex lib. 3. Annalium Papyrij Maſſonis, ex Gaguino, et Auctoribus *vitæ* S. Ludouici. A quo deinceps tempora vix controuerſa eſſe poſſunt legenti Hiſtoricos, et Chronologos ſui quoſq; temporis cum delectu, ex quibus reliqua ad Catalogum horum Regum complendum hauſimus.

CATALOGVS REGVM FRANCIAE

In Annis Chriſti vulgaribus ex Libro IX. Capite VIII.

Nomina, & Cognomina Regum.	Initium Regni An. M. D		Finis Regni An. M. D.	Regnauit A. N. D.
PHARAMVNDVS filius Marcomiri Ducis Francorum electus in Regem.	420	obijt	428	8 circiter
Clodio, ſeu Chlogio Comatus Phar. filius.	428	obijt	448	20 ferè
Merouєus Clodionis affinis vnde Merouinga familia Regia.	448	obijt	458	10 circiter
Childericus Merouei filius, pro quo annis primis 8. regnauit Patritius Romanus.	458	obijt	484	26
Clodoueus Childerici filius.	484	obijt	514 Nou. 27.	30
Childebertus Clodouei filius ſolus.	514 Nou. 27.	obijt	562. ineunte	48
Clotarius frater Childeberti ſolus.	562	obijt	565	3 circiter
Cherebertus Clotarij filius.	565	obijt	572	8
Chilpericus frater Chereberti.	572	occiſus	586	14 ferè
Clotarius II. Chilperici filius.	586	obijt	629	43 circiter
Dagobertus Clotarij II. filius.	629	obijt	644 Ian. 19.	16 ferè
Clodoueus II. Dagoberti filius.	644 Ian. 19.	obijt	660.	16 & plus
Clotarius III. Clodouei II. filius.	660	obijt	664	4
Theodoricus frater Clotarij.	665	pulſus	667	2 & plus
Childericus II. frater Clotarij III.	667	occiſus	670	3
Theodoricus frater Childerici II. reſtitutus.	670	obijt	690	20 ferè
Clodoueus III. Theodorici fil.	690	obijt	694	4
Childebertus II. frater Clodouei III.	694	obijt	711	17 & plus
Dagobertus II. Childeberti II. filius.	711	obijt	717	6
Clotarius IV. tyrannus nec vt Rex habitus.	714			
Chilpericus II. Daniel filius Childeb. II.	717	obijt	722	5
Carolus Martellus Princeps tantum.	722	deſijt	727	5
		obijt	741 Oct. 24.	
Theodoricus II. Cala Dagoberti II. filius.	727	obijt	741 Iunio.	14
Childericus IV. Stupidus Theod. II. frater & vltimus Merouingorum.	741 Iunio	pulſus	750	9
Pipinus Breuis, antea Maiordomus nunc, Princeps, & anno ſequenti vnctus Rex.	751 752	obijt	768 Aug. 6. alijs Oct. 8.	17 6 6
CAROLVS Magnus, Pipinij filius vixit annos 72.	768 Octob. 9.	obijt	814 Ian. 28.	45 3 20
Ludouicus Pius Caroli Magni filius vixit annos 64.	814 Ian. 28.	obijt	840 Iunij 20.	26 4 24
Carolus II. Caluus Ludouici filius.	840 Iun. 20.	obijt	877 Octob. 6.	37 3 16
Ludouicus II. Balbus.	877 Octob. 6.	obijt	879 April. 13.	1 6 7
Ludouicus III. & Carolomanus, Nothi Balbi, quorum Ludouicus cœpit	879 Apr. 13.	obijt	882	
Carolomanus minor.		obijt	884	
Carolus III. Craſſus fil. Ludouici Germaniæ Regis.	884	abdicat	887 Nou. 11.	3
		obijt	888 Ian. 12.	
Odo Andegauenſis, tutor Caroli Simplicis filij Ludouici Balbi, & tanquam Rex habitus vſq; ad mortem.	888 Ian. 12.	electus	892	5
		obijt	900	3
Carolus IV. Simplex duodennis inunctus.	892	obijt	926	34
Rodulphus Burgundio Ricardi filius viuo adhuc Carolo Simplici aſſumptus.	923 Iulij 13.	obijt	936 Maij 15.	12 10 10
Ludouicus IV. Tranſmarinus Caroli Simp. filius inuitatus, & vnctus viuo Rodulph.	929 Iun. 28.	obijt	954 Nouemb.	25 4 &c.
Lotarius Ludouici IV. fil. Coronatus.	954 Nou. 13.	obijt	986 Mart. 2.	32 3 19
Ludouicus V. Lotharij filius.	986 Mart. 2.	obijt	987 Mart.	1 ferè
Hugo Capetus Pariſij Comes.	987 Martio.	obijt	998	10 circiter
Robertus Hugonis filius ſolus.	998	obijt	1033 Iul. 20.	36 circiter
Henricus Rob. fil. antea coronatus.	1033 Iul. 20.	obijt	1060 exeunte	27 & plus
Philippus Henrici fil. viuo patre vnctus.	1059 Maij 29.	obijt	1106 Iul. 29.	42 2
Ludouicus VI. Craſſus Phil. fil. vnctus vixit annos 60.	1106 Aug. 3.	obijt	1136 Aug. 1.	30
Ludouicus VII. Iunior Craſſi fil. vnctus.	1131 Oct. 25.	obijt	1180 Sep. 29.	44 2

Phi-

	Initium Regni An. M. D.		Finis Regni An. M. D.	Regnauit A.	M.	D.
Philippus II. Auguſtus Lud. VII. filius viuo patre conſecratus	1179 Nou. 1.	obijt	1223 Jul. 12.	43	7	13
Ludouicus VIII. Phil. Aug. fil. conſecratus, et poſtea dictus *Leo.*	1223 Aug. 6.	obijt	1226 Nou. 7.	3	3	0
S. LVDOVICVS IX. Ludouici VIII. fil. vix. an. 57. coronat. eſt.	1226 Nou. 29.	obijt	1270 Aug. 25.	43	8	26
Philipp. III. dictus Audax, licet placidis moribus S. Ludou. filius.	1270 Aug. 25.	obijt	1284 Nou. 8.	14	2	14
vnctus.	1271 Aug. 30.					
Philippus IV. Pulcher Philippi III. fil.	1284 Nou. 8.	obijt	1314 Nou. 29.	29	0	21
Rhemis vnctus.	1285 Ian. 6.					
Ludouicus X. Hutinus Tumultuoſus Philippi Pulchri fil. vnctus eſt Rhemis die Dominica Inuent. S. Steph.	1314 Nou. 29.	obijt	1316 Iun. 5.	1	6	6
Philippus V. Longus frater Ludouici X.	1316 Iun. 5.	obijt	1322 Ianu. 6.	5	6	0
Carolus IV. Pulcher, frater Philippi Longi.	1322 Ian. 6	obijt	1328 Febr. 1.	5	1	0
Vnctus Rhemis.	1322 Febr. 21.					
Philippus VI. Valeſius, nepos Philippi	1328 Febr. 1.	obijt	1350 Aug. 28.	23	5	28
Pulchri, vnctus Rhemis die S. Trinit. cognomento Cathol.	1328					
Ioannes Philippi Valeſij filius.	1350 Aug. 28.	obijt	1364 Mart. 27.	13	6	0
Conſecratur Rhemis.	1350 Sept. 25.					
Carolus V. Sapiens Ioannis fil.	1364 Mart. 27.	obijt	1380 Sept. 16.	16	5	20
Rhemis cum Ioanna Borbonia Regina conſecratus.	1364 Maij 19.					
Carolus VI. Caroli Sapientis filius cognom. Beneamatus.	1380 Sept. 16.	obijt	1422 Nou. 1.	42	1	15
Conſecratur.	1380 Nou. 4.		vel 21. Octob.	42	1	5
Carolus VII. Caroli VI. filius, Victor.	1422 Nou. 1.	obijt	1461 Iul. 28.	38	8	23
Ludouicus XI. Caroli VII. filius,	1461 Iul. 22.	obijt	1483 Aug. 30.	23	1	6
vixit an. 61. Vnctus Rhemis.	1461 Aug. 15.					
Carolus VIII. Ludouici XI. filius.	1483 Aug. 30.	obijt	1498 April. 7.	14	7	8
vixit an. 27. annorum fere 14. conſecratus.	1485 Iunio.					
Ludouicus XII. Dux Aurelian. et Valeſ. Vnctus Rhemis.	1498 Apr. 7.	obijt	1515 Ianuar. 1.	16	8	24
Franciſcus Valeſius gener Ludou. XII.	1515 Ianuar. 1.	obijt	1547 Mart. 31.	32	3	0
vixit ann. 52. ½. Rhemis vnctus.	1515 Ianu. 25.					
Henricus II. Valeſius Franciſci fil.	1547 Mart. 31.	obijt	1559 Iul. 12.	12	3	12
Vixit annos 40 ½. Rhemis vnctus.	1547 Iuli. 26.					
Franciſcus II. Henrici II. filius, vixit annos 18. non totos.	1559 Iuli. 12.	obijt	1560	1	6	23
Carolus IX. Franciſci II. frater, vixit annos 24.	1560	obijt	1574 Maij 30.	13	5	0
Henricus III. Caroli IX. frater.	1574 Maij 30.	occiſus	1589 Augu. 1.	15	2	2
Vixit annos 34. Rhemis vnctus.	1575 Febr. 15.					
Henricus IV. Borbonius Magnus, filius Antonij Regis Nauarræ, ſucceſſor declaratus ab Henrico III.	1589 Augu. 1.	occiſus	1610 Maij 14.	20	7	13
Conſecratus tamen et benedictus Carnuti, vixit ann. 57.	1594 Martio.			16	3 cir.	
Ludouicus XIII. Iuſtus Henrici IV. filius, vixit annos 42.	1610 Maij 14.					
Rhemis vnctus.	1610 Octob.	obijt	1653 Maij 17.			
Ludouicus XIV. Ludouici XIII. filius natus anno 1638. Sept. 5.	1643 Maij 17.		alijs Maij 10.			
Coronatus Rhemis anno 1654. Iunio.						

CAPVT IX.

De Regibus Hiſpaniæ.

1 SCripſere de his inter cœteros S. Iſidorus in Chronico, Iſidorus Pacenſis, Rodericus Sanctius Epiſ. Palentinæ, Rodericus Ximenius Archiep. Toletanus, Alphonſus à Carthagena Epiſc. Burgenſis, Lucas Tudenſis Diaconus, Florianus Ocampius, Io. Vaſæus, Franciſcus Tarapha Barcinonenſis, Ambroſius Morales, Io. Mariana, Alphonſus Villadiegus Aſturicenſis, Cæſar Campana in Arboribus Regiarum familiarum Hiſpaniæ, Io. Pintus Ribertus Luſitanus in Anatomia Regum Hiſpaniæ, Franciſcus Sanſouinus lib. 2. Chronici, Io. Nicolaus Dolionus in fine compendij Hiſtorici, Alphonſus Loſchius in compendijs Hiſtoricis à pag. 43. Martinus Zeillerus in Itinerario Hiſpaniæ; inter quos tamen non pauca eſt diſſenſio in annis horum Regum. Nos ex his, & Annalibus ſelectis, poſt præmiſſas aliquas diſſertationes de celebrioribus in hoc controuerſijs, quod verius videbitur eligentes, Catalogum Regum Hiſpaniæ pertexemus.

2 Quod ſpectat ad priſcos Reges Dominatores in Hiſpania, tempora minus explorata ſunt, ſi quis tamen Beroſo, eiuſq; Sectatoribus auſcultare velit, ecce illi in adiecto laterculo annos poſt Diluuium Noeticum, quibus dominari cœperunt in Hiſpaniæ Regionibus, & quibus in eo dominatu perdurarunt; Poſt quos Pœni, ac deinde Romani varia fortuna in Hiſpania dominati ſunt, vſque ad Annum ab Vrbe condita 608. quo Viriatus Venator Luſitanus, mox latro, & deinde Dux per annos 14. magnas de Romanis ſtrages edidit, donec ſuorum inſidijs interfectus eſt; Romanique per Proconſules, ac Prætores Hiſpaniam rexere, non ſine bellis contra rebelles. Anno verò Vrbis 673. Q. Sertorius Marianarum partium Syllam fugiens in Hiſpaniam, luſtratiſq; Balearibus, inde in Africam, hinc ad Fortunatas Inſulas, & illinc iterum in Hiſpaniam reuerſus, à Luſitanis factus Imperator, totam contra Romanos Hiſpaniam armauit pluresque vicit, ac fudit per annos decem; poſt quos anno Vrbis 683. Metelli Proconſulis ſuaſu à M. Perpenna, alijſq; coniuratis occiſus eſt in conuiuio. Ex eo tempore Hiſpaniæ regimen tenuere Romani Conſules, Proconſules, Prætores, & deinde Imperatores; do-

Reges, aut Dominatores Hiſpaniæ.	Anni poſt Diluu.	Anni Regni.
Thubal filius Iapheti.	142	155
Iberus filius Thubal.	299	37
Idubeda filius Iberi.	326	64
Brigus filius Idubedæ.	400	52
Tagus filius *Brigi*.	452	30
Baetus filius Tagi.	482	31
Geryon ex Libia occupat Regnum.	514	21
Geryones tres tanta concordia, vt Geryonis tricorporis fabulæ occaſionem dederint, quos vicit Hercules Aegyptius.	539	11
Hiſpal fil. Herculis a patre relictus Rex in Hiſpania	590	17
Hiſpan, ſeu *Hiſpanus* filius Hiſpalis.	607	32
Hercules poſt mortem nepotis reuerſus ex Italia, regnauit in Hiſpania, ſepultuſq; eſt Gadibus.	619	19
Heſperus vnus ex Ducibus Herculis.	638	11
Atlas Italus, pulſo Heſpero.	669	11
Orus, ſiue *Sicorus* ab Atlante patre ibi relictus.	680	45
Sicanus filius Sicori.	725	32
Siceleus filius Sicani.	758	44
Luſus filius Siceles.	802	30
Vlus, ſeu *Siculus* filius Luſi.	832	61
Teſta Lybicus regnum occupat.	893	74
Romus filius Teſtæ Lybici.	967	33
Palatuus ſuccedit Romo.	1001	70
Erythrus ſuccedit Palatuo.	1072	63
Gargoris Mellicola filius Erythri.	1139	77
Habis Gargoris nepos ex ſtupro filiæ.	1216	
Poſt Habidem, & alios; Celtæ &	1350	
Rhodienſes veniunt in Hiſpaniam,	1370	
& Phœnices.	1500	
& Carthaginenſes.	1650	
Arganthonius Rex Gadium, vixitq; annos 140.	1691	80

nec ſub initium Imperij Honorij, ac Theodoſij ex fratre nepotis, Vãdali, Alani, & Sueui, poſt vexatas triennio Gallias, Hiſpaniam inuaſerunt. Alani Rege *Athace* occuparũt Luſitaniam, ac Celtiberiã donec à Romanis, & *Vualia* Gothorũ Rege victi, partim Sueuis, partim Vandalis ſe iunxerunt. Vandali Silingi ſub *Gunderico* Rege Baeticam occuparunt; reliqui Vandali cum Sueuis inuaſerunt Galleciam ſub ſuo Rege *Hermerico*; At Vandali Gothorũ metu poſt annos 19. relicta Hiſpania in Africam migrarũt, & ab eo tempore duo Regna in Hiſpania fuere Sueuorum, & Gothorũ, qui Celtiberiam adhuc Romanis parentem, paulatim occuparunt.

3 Porrò Gothi iam inde à morte ſui Regis *Hermanarici* ſub quo militauerant tempore Conſtantini Magni, in duas nationes diuiſi fuerant, videlicet in *Oſtrogothos*, ideſt Orientales, & *Veſogothos*, nempe Occidentales Gothos, quorum Illuſtriſſimæ, ac regiæ familiæ fuerunt, inter Veſogothos quidem *Balthi*, hoc eſt audaces; inter Oſtrogothos autem *Amali*, ab Amalo Rege ſic dicti; qui Zenonis Imperatoris tempore cœperunt regnare in Italia. Veſegothi autem per Italiam, Galliamq; in Hiſpaniam delati, regnarunt in ea per annos circiter 386. donec à Mauris propemodum deleti ſunt. Sed quoniam diu ſeorſim regnarunt Sueui in Gallecia; & Gothi in reliqua Hiſpania, horum Regum initia, & durationes ſeorſim exhibebimus, exordio ſumpto ab *Athanarico* Gothorum Rege, qui eorum Regimen ſuſcepit anno Domini 369. & perſecutus eſt Chriſtianos, donec amicitia cum Theodoſio iunctus, Conſtantinopoli interijt anno Chriſti 382. ſuccedentibus eius loco *Alarico*, & *Redagaſio*; Defuncto autẽ poſt captam Vrbem Romã Alarico, *Athaulphus* Gothus Italiæ regno præfectus eſt anno Chriſti 411. & anno 415. Hiſpanias egreſſus eſt. Chronologi tamen Hiſpani Regum Hiſpaniæ catalogũ ineunt ab *Athanarico*; Eſto primus in Hiſpaniam venerit *Athaulphus*; quos nos quoq; duximus imitandos. Reliqua, & plura de Gothis vide in Iornande, Olao, & Io. Magno. De reliquis iam diſſerendum incipiendo à *Reccaredo*.

4 De Reccaredi initio prima opinio de anno Domini 590. eſt vtriuſque Roderici, Burgenſis, Marianæ ferè, ac Tudenſis qui, & Aeram 628. aſſignat, & annum S. Mauritij, quem ipſum Mauritij Imper. annum aſſignat Io. Biclarenſis eius temporis ſcriptor apud Baronium ad annum 591. in eam opinionem propendentem, eo quod conformis ſit S. Gregorio Papæ primo ſui Pontificatus anno aſſerenti Reccaredum non multo ante regnare cœpiſſe, & Catholicam fidem amplexum eſſe. Altera opinio de anno 586. quæ eſt Vaſæi, Villadiegi, Dolioni, Zeilleri, nititur auctoritate Concilij Toletani III. Quod in 2. Tomo Conciliorum notatur cœptum. *Anno quarto regnante glorioſiſſimo, & Deo fideliſſimo Domino Reccaredo Rege die octaua Iduũ Maiarum Aera 600. & 27.* Eſt autem communis conſenſus Chronologorum, vt diximus Tomo 1. Chronol. lib. 4. cap. 7. Aeram Auguſti Hiſpanam, iniuiſſe à Calendis Ianuarij anni 38. ante vſitatam Chriſti Epocham: Ergo annus 627. erat Chriſti 589. & primus Reccaredi 586. Nulla autem eſt neceſſitas corrigendi notas numerales huius Cõcilij ſcribendiq; æram 631. pro 627. ob authoritatem externorum Scriptorum, potiuſquã dicendi, Reccaredum anno à morte patris 4. coronatum eſſe, & publicam profeſſionẽ fidei Catholicæ cum ſuis fecitſe occaſione Concilij. Deinde inter initium *Reccaredi*, & *Siſebuti* omnes ferè numerant annos 26. Siſebuti autem initium cadit in ann. Domini 612.

5 Ioannes enim Mariana affirmat in oppido Granatulæ prope Oretum repertum fuiſſe marmor antiquum, cum Epitaphio *Siſebuti*, vbi Siſebuti initium notatum eſt æra 650. ideſt anno 612. Domini prout habent Vaſæus, Villadiegus, Mariana, Dolionus, ac ferè Zeillerus: & corroboratur ex annis 19. quos fermè omnes computant inter initia *Siſebuti*, & *Siſenandi* anno 631. exorſi, vt mox dicetur. Eſto Iſidori Chronicon annum habeat 611.

6 Refert Alphonſus Villadiegus in Commentarijs ad Forum Iudicum, in libro quem Hiſpani *Forum Iudicum* vocant, expreſsè notatum eſſe *Siſenandum* fuiſſe, qui eius Fori leges condidit, additq; regnaſſe annos 3. menſes 2. & deceſſiſſe æra 673. ideſt Domini 635. in fine Aprilis, atq; adeo incœpiſſe regnum anno 631. & hanc tẽporis numerationem, ſummo ſtudio collectam à doctiſs. viro D. Garzia à Loayſa in notis ad Cõcilia Hiſpana, aſſerente in Concil. Toletano IV. quod dicitur inchoatum. *Anno tertio regnante Domino noſtro glorioſiſſimo Principe Siſenando die nonarum Decemb. Aera 681.* ſcribendum æra 671. & in Concilijs Toletanis V. & VI. pro æra 684. & 686. ſcribendũ 674. & 676.

7 *Recceſuinthus* ſolum cœpiſſe regnare anno Domini 650. Baronius ponit cum Luca Tudenſi, ſed anno 672. obijſſe, & tamen ait regnaſſe *annos duodecim, & menſes ſex*, qui eſt error manifeſtus ortus ex eo quod in aliquo Codice pro annis 22. legerit 12. Eius ſucceſſor *Eruigius* incœpit anno 680. cum in Concilio Toletano 13. dicatur cœptum Concilium *Anno regni quarto Sereniſſimi Eruigij principis, ſub die ſecundo nonas Nouembris Aera 721.* ideſt an. 683. ergo primus Regis huius fuit 680. Hinc ad *Ramirum*, vſq. non eſt magna diſſenſio inter Auctores, at permagna eſt in *Ramiro*, & ſucceſſoribus eius, illum enim cœpiſſe anno Domini inter 821. & 829. plurimi Chronographi cenſent, quibus adde Cæſarem Campanam in Arboribus familiarum Regiar. Hiſpaniæ: ait enim *Raymirum* hunc regnaſſe ann. 6. & menſ. 9. obijſſeq; anno Domini 831. ideoq; iniſſe an. 825. ſed huic Chronotaxi obſtant validiora argumenta.

Nam Doctor Pintus Ribera Conſilij Curialis Vlyſſiponenſis Senator, in Anatomia Regnorum Hiſpaniæ affirmat *Ramirum* ſucceſſiſſe *Alphonſo Caſto* anno Domini 843. & Idipſum aſſerit Ambroſius morales in Scholijs ad S. Eulogium, & l. 13. Chron. Hiſp. cap. 52. addens celeberrimam illam victoriam, quàm Ramirus de Sarracenis reportauit præeunte S. Iacobo in equo candido, cæſiſq; hoſtium fere 70000. fuiſſe anno 2. Ramiri, & Domini 844. quem Baronius ſequitur ferè ſemper vtpote exactiſſimum temporum ſupputatorem, & multos, ac magnos errores aliorum. ex vetuſtis monumentis emendantem; profert enim ex Ouetana Eccleſia Epitaphium, quod etiam reperi in Libro inſcripto *Bibilotheca Hiſpania* pag. 142. eſtque huiuſmodi: *Obijt Diuæ memoriæ Ranymirus Rex die Kal. Februarij Aera DCCCLXXXVIII. obteſtor vos omnes, qui hæc lecturi eſtis, vt pro requie illius orare non deſinatis.* Demptis ergo annis 38. reſtat annus Domini 850. quo Ramirus obijt, atque adeo regnauit annos 6. menſes 9. vt plerique affirmant, ſequitur eum cœpiſſe regnare anno 843. quod confirmabitur ex dicendis poſt Ordonium, de Alphonſo Magno; quare oportet Alphonſum Caſtum regnaſſe an. 52.

8 *Ordonius* igitur anno Domini 850. ſucceſſit Patri natus ex Vrraca, regnauitq; ſolus annos fere 12. ſed cum filio Alphonſo III. *Magno* annos 16. nam in Epitaphijs Eccleſiæ Ouetanæ habetur de Ordonio I. carmen hoc.

Hic ille Ordonius Princeps quem fama loquetur:
Cuique reor ſimilem ſecula nulla ferent.
Ingenij Conſilijs, & dexter belliger actis,
Omnipotenſque ſuis non reddat debita culpis.
Obijt V. Kal. Iunij Aera 904. ideſt anno 866.

Alphonſus autem Magnus à patre aſſumptus in conſortem, cœperat anno Domini 861. Extat enim Oueti in ingreſſu Eccleſiæ S. Saluatoris inſcriptio vetus de Alphonſo Ordonij filio, quam producit Ambroſius Morales lib. 15. Chron. cap. 9. & ex eo Baronius anno 878. vbi annus huius *Regis XVIII.* dicitur *Aera DCCCCXVI.* ideſt annus Domini 878. cui demptis XVII. reſtat primus annus 861. Præterea teſtamentum huius Alphonſi, quod idem producit notatum ſic: *Facta ſcriptura teſtamenti, vel confirmationis die nono kal. Februarij Aera DCCCCXXVIII.* ideſt anno Domini 890. euincit eum adhuc in viuis fuiſſe; cum tamen ex opinione oppoſita ſequatur, eum obijſſe anno 888. At hæc vel maximè ſtabiliuntur ex diplomate eiuſdem Alphonſi dato in Encænijs Eccleſiæ Compoſtellanæ ab ipſo erectæ, quod affert Ambroſius Morales lib. 15. cap. 20. ſic: *Facta donationis ſcriptura anno trigeſimoquarto Regni Religioſiſſimi Principis Adelfonſi, præſentibus Epiſcopis, & Comitibus in medio Eccleſiæ Dei die dedicationis templi 2. nonas Maij: Aera Nongenteſima trigeſima octaua.* Ergo anno Domini 900. cui demẽdo annos 34. reſtat annus 866. pro initio, quo ſolus iam mortuo *Ordonio* regnare cœpit. Vicit autẽ Alphonſus ingenti prælio *Alcaman* Ducem Arabum anno Domini 905. vt oſtendit Morales l. 15. c. 28. ſeq; non tam magnum, quam maximum geſſit, cùm anno 908. Garſiæ primogenito cum matre, & fratribus in ipſum conſpiranti, ne domeſtici belli occaſione Sarraceni reſurgerent, ſponte ceſſit filio regnum, non dubitans ſub eo tanquam priuatus Dux militare, vt præter alios docet idem Morales lib. 15. cap. 30. Qui ex vetuſtis monumentis oſtendit mortuum eſſe Alphonſum anno Domini 912. atq; adeo regnaſſe ſolum annos 46. ſed cum Patre 51.

9 *Garſias* porrò poſt triennium à morte patris extinctus eſt, nempe anno 915. quare violenter regnauit annos 3. & totidem ſolus à morte patris, ſucceſſitq; illi frater *Ordonius II.* qui regnauit annos 9. menſes 6. obijtq; anno 924. ſuccedente *Froila II.* qui poſt 14. menſes Lepra percuſſus obijt, de quibus rebus, & temporibus accuratè Ambroſius Morales lib. 16. ex quo etiam conſtat *Alphonſum IV.* Ordonij filium cognom. *Monachum* abdicaſſe ſe anno 927. & regnum reliquiſſe *Raymiro II.* qui anno 938. die 6. Auguſti, præeuntibus duobus Angelis ſub ſpecie equitum, vicit Abderagam Cordubæ regem, cæſis 80000. hoſtium, & in hunc annum conſpirant annales Arabum cum Morali l. 14. à cap. 18. ad 19. vnde conſtat obijſſe anno 950. in vigilia Epiphaniæ Legione, eiq; ſucceſſiſſe *Ordonium III.* regnaſſeq; annos 5. menſes 7. & deinde *Sanctium Craſſum* pro *Veremundo* impubere filio Ordonij III. regnaſſe I. & poſt hunc *Raymirum III.* Sanctij filiũ, deinde *Veremundum II.* cuius ex Archiuio Compoſtellano Ambroſ. Morales promit diploma ſignatum *ante Idus Februarij Aera poſt milleſimam tertia, & decima*, ideſt anno 975. & ibidem Veremundus mentionem facit de obitu *Raymiri III.* & de regno à ſe recuperato, & olim ſibi debito, & hoc ipſum affert Baronius ad annum 975. & tamen anno 985. ex Ambroſio Morale colligit Raymirum hunc obijſſe anno 985. eiq; ſucceſſiſſe Veremundum II. At hæc planè repugnant; quomodo enim potuit Veremundus ſuccedere Raymiro anno 985. ſi antea recuperato regno poſt obitum eius Raymiri diploma illud ediderat? potius ergo cœperit Veremundus anno 975. Obijſſe autem anno Domini 999. patet ex inſcriptione Sepulchri Legionenſis, quã vidi in Bibliotheca Hiſpaniæ pag. 142. ac deinde in Baronio ad annũ 998. ſic: *H. S. E. Rex Veremundus Ordonij III. F. iſte in fine vitæ ſuæ, dignam Deo pœnitentiam obtulit, & in pace quieuit Aera 1037.* Ergo anno 999. & ſucceſſit ei *Alphonſus* filius quinquennis.

10 *Alphonſum* hunc obijſſe anno Domini 1027. manifeſtum eſt ex Epitaphio, quod extat apud Ambroſium Moralem, ac Baronium tale: *Hic iacet Rex Adelphonſus, qui populauit Legionem poſt deſtructionem Almanzar, & dedit ei bonos foros, & fecit Eccleſiam hanc de luto, & lateres habuit prælia cum Sarracenis, & interfectus eſt ſagitta apud Veſeum in Portugal. fuit filius Veremundi Ordonij, obijt Aera MLXV. nonis Maij.* Succeſſit ei Veremundus III. qui decennio poſt cecidit in acie victus à Ferdinando, vt patet ex Sepulchri inſcriptione, quæ Legione cernitur in templo S. Iſidori, relata in Bibliotheca Hiſpaniæ ſic. *Hic eſt conditus Veremundus iunior Rex Legionis, filius Adelphonſi Regis, iſte habuit guerram cum cognato ſuo Rege magno Ferdinando, & interfectus eſt ab illo in Tamara præliando, Aera MLXXV.* Ferdinandus itaq; qui annis iam duodecim regnabat viuo, & abſente patre Sanctio in Caſtella vniuit ſuæ Coronæ Legionis regnum; Aſſirmat autem Lucas Tudenſis Diaconus, Ferdinandum Sanctè obijſſe *Feria tertia hora diei ſexta, in qua S. Ioannis Euangeliſtæ feſtum celebratur, æra milleſima centeſima tertia*, qui eſt annus Domini 1065. *Regnauit in Legione, & Caſtella ſimul annis viginti octo, menſibus ſex, diebus viginti vno; in Caſtella verò, priuſquam obtineret regnum Legionenſe, regnauit fere annis duodecim, adhuc viuente patre eius Sanctio, & completi ſunt anni regni eius feliciter quadraginta, menſe vno, diebus vndecim.* Sic Tudenſis: Ergo in Caſtella regnarat annos 11. menſes 6. dies 20. Baronius autem ex Tudenſi, & Roderico Toletano ad annum 1065. ait diuiſum fuiſſe regnum inter filios Alphonſum, & Sancium II. Septemq; annis certatum fuiſſe armis, donec ſcilicet *Sancius* Caſtellæ Rex, abſtulit Alphonſo regnum Legionis, vt refert Tarapha; ſed ex Hugone Cluniacenſi apud Surium d. 29. Aprilis in vita S. Hugonis Abb. Clun. Alphonſum à Sancio in vincula coniectũ fuiſſe, ac detentum, donec *precibus S. Hugonis S. Petrus Apoſtolus Sancio in ſomnis ſub graui comminatione præcepit, vt citò Adelphonſum reſtitueret, nec differre auſus eſſet. Sancius terrore correptus, Adephonſum ſtatim reſtituit.* Anno autem Domini 1074. viuebat adhuc *Sancius*, & regnabat in Caſtella cum Gregorius VII. anno 2. ſui Pontificatus, indictione 12. & 14. Kal. Aprilis litteras ad vtrumq; dedit, pariter eoſdem Reges agnoſcens, & exhortans eos ad recipiendum Romanum Officium, & ritum, quæ incipiunt: *Gregorius Epiſcopus Seruus Seruorum Dei, Alphonſo, & Sancio Regibus Hiſpaniarum à paribus &c.* nondum igitur *Sancius* occiſus fuerat à Vellido proditore. Alphonſus autem, vt refert Bertoldus Conſtantienſis in Chronico anno Chriſti 1093. Cluniaci maiorem Eccleſiam infinita pecunia ædificauit, cum autem cõmuni conſenſu regnarit annos 43. videtur deceſſiſſe anno Domini 1117. eius enim ſucceſſor Cæſarauguſtam Sarracenis eripuit anno 1118. vt euincit Hieronymus Blanca Hiſtoricus diligentiſſimus ex diplomate eiuſdem Regis, poſtquam Cæſarauguſtam Sarracenis eripuerat.

11 *Alphonſus* itaq; VII. filius præcedentis ſuccedens in regno Caſtellæ, & Legionis anno Domini 1117. viuebat adhuc anno 1156. quo vt tradunt Hiſpani Hiſtorici, & præcipue Io. Mariana, obtinuit à Ludouico VII. Rege Francorum ipſius genero brachium S. Eugenij Martyris, & primi Archiep. Toletani. Iam ſi Io. Vaſæo credimus aſſirmanti eum regnaſſe annos 51. ſequitur obijſſe anno 1168. non autẽ 1159. vt aliqui vellent. Sed hactenus ſatis diſputatũ eſt: reliqui anni ex probatioribus Hiſtoricis ſubnectẽtur.

Hiſpaniæ Reges poſt natum CHRISTVM.

	Init. Reg. Ann. Chr.	Regnauit annos
Athanaricus. Rex Gothorum factus cum Fridigerno.	369	13
Alaricus de familia Balthorum, cum Regadaſio Regnum Gothorũ adminiſtrarũt, & anno Domini 409. Honorius, vt Gothos ab Italia auerteret, conceſſit eis Galliam, & Hiſpaniam.	382	28
Athaulphus, defuncto poſt Vrbẽ captã Alarico, factus R. Gothorũ, & primus anno Domini 411. venit in Hiſpaniã.	411	6
Segericus electus à Gothis, paucis poſt menſibus à ſuis necatus.	416	0
Vualca electus à Gothis, obijt anno Domini 419.	417	3
Theudoredus, alijs Theodoricus, in cãpis Cathalaunicis ab Attila Rege Hunnorum memorabili prælio victus, in quo cecidere ſupra 300 hominũ millia, & equo deſiliens conculcatus eſt.	419	32
Thuriſmundus filius Theudoredi.	451	2
Theudericus fratre Thuriſm. interfecto.	453	13
Euricus fratre interempto ſuccedit in regnum primuſq; Gothis leges ſcriptas dedit, eiectiſq; Romanis, qui annos fere 700. in Hiſpania regiones aliquas poſſederant, primus Monarcha Hiſpanorum dictus eſt.	466	17
Alaricus II. fil. Eurici defun. R. creatur.	483	23
Geſalaricus, ſeu *Geſeleicus* filius Eurici ex concubina.	506	4
Theudericus II. ſeu *Theodoricus*, cum annos 18. regnaſſet in Italia, rurſus pulſo Vueſigothorum Rege Geſalarico, regnauit in Hiſpania annos 15. quam ſuperſtes reliquit nepoti *Amalarico*, obijtq; Rauennæ Calendis Septembris anno Domini 526.	511	15
Amalaricus Arianiſmo infectus, qui nupſit Chrotildę Catholicæ filię Clodouei R. Francor. & ob crudelitatem à fratribus in prælio necatus.	526	5
Theudis creatus R. hæreticus quidẽ, ſed pace conceſſa Eccleſiæ Dei, à quodã, qui ſe dementem finxerat interfectus.	531	17
Theudiſiclus Rex creatus regnauit menſes 19. à coniuratis inter Epulas Hiſpali confoſſus.	548	1 [illegible]
Aguila, ſeu *Agila* creatus Rex, regnauit annos 5. menſes 6. dieſq; 13. & apud Emeritam à ſuis necatus inſtinctu Athanagildi.	549	5 ½
Athanagildus Regnum inuadit, creditus Catholicus occultè, vtpotè fautor Chriſtianorum, obijtq; Toleti anno 587. regnauitque annos 15. menſes 6.	554	15 ½

	Init. Reg. An. Chri.	Regnauit annos
Liuba Rex creatus, ſolus regnauit annum vnum; deinde in conſortem regni aſſumpſit Leouigildum fratrem, contentus regno Hiſpaniæ citerioris, vbi obijt anno 572.	568	ſol. 1. omn. 4
Leouigildus, viuo adhuc fratre regnare cœpit, & anno 583. Hiſpalim expugnauit, & 584. S. Hermenegildum die Paſchatis decollari iuſſit 14. Aprilis, & obijt Toleti anno 586. poſtquã regnaſſet in Gallicia quoq; & Gallo-ciæ regnum à Sueuis ad Gothos tranſijſſet, quorum Reges hic inſerendos cenſemus.	569 ſolus 572	18

REGES SVEVI in Gallicia.

Hermericus Galleciæ cum Vandalis occupator.	408	32
Rechila Hermerici ſucceſſor.	440	7
Recciarius Rechilæ ſucceſſor.	448	9
Alaldra Recciarij ſucceſſor.	457	3
Frumarius Alaldræ ſubſtitutus.	460	4
Remiſmundus Ariana peſta cum tota gente infectus, quæ per annos 99. in hæreſi perſtitit, ideoq; reliqui eius Reges obliuione ſepulti apud Scriptores iacent.	464	4
Theodimirus Catholicus Rex iniſt Regnum.	563	6
Miro Theodimiri ſucceſſor.	569	13
Eboricus Mironi ſubſtitutus.	582	2
Andeca tyrannicè vſurpauit Regnum, poſtea Regnum Sueuorum cum ſtetiſſet annos 181. teſte quoq; D. Iſidoro tranſijt ad Gothos ſubactum à Leouigildo anno 585.	584	1

REGES GOTHORVM, & Sueuorum ſimul in Hiſpania.

Flau. Reccaredus defuncto Leouigildo Patre Rex coronatus eſt; pius pacificus, catholicus, & pater patriæ dictus; qui anno 4. Regni ſui ſubditos ab Arianiſmo ad fidem Catholicam reuocauit, obijtq; Toleti anno 601.	586	15
Liuba II. Reccaredi filius ſucceſſit patri, occiſuſq; eſt annorum 20. à Vitterico tyranno 603.	601	2
Vuittericus tyrannus à conſanguineis Liubæ inter Epulas necatus anno 610.	603	7
Gundemarus capeſſiuit Regnum, & primus ſtatuit, ne quis ad Eccleſiam confugiens caperetur, vel extraheretur inuitus; regnauit menſes 22. & dies 14. deceſſitq; Toleti anno 612.	610	2 fere
Siſebutus ad regnum euocatus, ob zelum fidei, pietatemque Chriſtianiſſimus ab Hiſtoricis dictus eſt, fuitq; clementiſſimus, ſapientiſs. redemptor captiuorum; & templum S. Leocadiæ fabricauit Toleti, vbi obijt anno 621. cum regnaſſet annos 8. menſes 6. die 16. ex marmore antiquo reperto prope Oretum in oppido Gratarule, quod producit Mariana, conſtat eum cœpiſſe regnare anno 612.	611 vel 612	8 ½
Reccaredus II. Siſebuti filius, cũ paruulus adhuc regnaſſet tres tãtum, aut 6. menſes à multis in Catalogo Regum neglectus.	621	0 ¼

	Init. Reg. An. Chri.	Regnauit annos
Flauius Suinthila, Reccaredi I. filius, & Leouigildi nepos, amplificato regno vſq; ad Oceanum, poſtea ſic degenerauit, vt à Vueſigothis regno priuatus ſit, & in Concilio Toletano IV. excommunicatus cum decreto, ne filij ex vxore, quam tunc habebat, ad regnum admitterentur.	621	10
Siſnandus Suinthilæ ex priore vxore filius regnum occupauit, deceſſitq; Toleti anno 636. Aprili exeunte, vel vt alij 635.	631	5
Chintilanus Gothis præfectus, aſſumptuſq; ad regnum, obijt anno 640. vt ponunt Valæus, & Loayſa: alij dicũt 638. Hic Catholici nomen meruit.	636	6
Tulca, ſeu *Tulgas* bonæ indolis adoleſcens aſſumptus ad regnum Catholicus, pacificus, iuſtus, ac liberalis regnauit annos 2. & menſes 4. deceſſitq; Toleti 644. vt ſentiunt Rodericus, Burgenſis, Loayſa, & Valæus.	642	2 4
Chindaſuintus vi Regnum occupauit, fuitq; filius Suinthilæ, & Reccaredi I. Nepos, regnauitq; ſolus annos 6. menſes 5. dies 20. obijtq; die 30. Septembris Toleti ætatis an. 22. menſ. 8. anno 65. ſed anno 649. Receſuinthum filium aſſumpſit in conſortem regni, ſed hic ſolus regnare cœpit anno 650. ſequimur in hoc Iſidorum Pacenſem, Tudenſem, Rodericum, potius quam eos, qui dicunt Chindaſuintum regnaſſe annos 10. &c.	644	6
Flauius Receſuinthus, ſolus regnare cœpit, fuitq; Sacræ Scripturæ ſtudioſiſſimus, valdeque Catholicus, omnes amans bonos, à bonis omnibus dilectus: obijt Calendis Septemb. an. 672.	650	22
Vuamba, ſeu *Bamba* de regia ſtirpe Gothorum inuitus in regem aſſumptus, voluit prius inungi in templo B. Virginis Toletanæ à Quirico Archiepiſc. Primate; tuncque viſus eſt vapor tanquã columna fumi de capite ipſius ad cœlum aſcendere, & indidem apis ad cœlum volitare. At potione venenata ab Eruigio regni cupido turbatus, ſeceſſit in Monaſterium S. Petri de Arlanza anno 680. nominato ſucceſſore ſui ipſo Eruigio vxoris conſobrino Chindaſuinti, obijtq; anno 680. cum regnaſſet ſolum annos 8. menſ. 1. & dies 14.	672	8
Eruigius, ſeu *Eringius* ab Ordinibus regni 14. Octobris confirmatus eſt, & Cixilonem filiam ſuã copulauit Egicæ conſobrino Vuambæ, deceſſitque Toleti anno 687.	680	7
Flauius Egica, ſeu Egicanes, defuncto ſocero ſuo Eruigio, aſſumptus eſt ad regnum, regnauitq; ſolus annos 10. & cum filio Vitiza alios 5. obijtque Toleti anno 701.	687	15
Vitiza ſolus iam regnare cœpit initio bonus, deinde peſſimus, nam edicto vetuit obedirl Romano Pontifici, & Fauilam Ducem Cantabriæ Regiſq; Chindaſuincti filium, & Pelagij patrem claua interemit, & laxatis in omne genus vitiorum, præcipuè carnalium habenis, ſuoq; exemplo corrupta Hiſpania Diuinam vltionem prouocauit; nam cum alterum Chindaſuinti filium Theodofredum oculis	702	9

pri-

	Init. Reg. An. Chriſt.	Regnauit annos
priuaſſet *Rodericus* filius Theodofredi, Vuitizam oculis viciſsim priuauit, & fauore Senatus Romani Regno priuauit; Vuitiza deinde Cordubæ infeliciter perijt ann. 711.		
Rodericus viuo adhuc Vuitiza regnare cœpit, regnauitq; annos 2. expulitq; ab Hiſpania filios Vuitizæ, qui in Africam fugientes inierũt fœdus cum *Tingafana*, & *Vlit* contra Rodericum. Iulianus quoq; comes, cuius filia Caua, non vt vxore, ſed vt pellice vtebatur Rodericus, contra eum Mauros in Hiſpaniam acciuit, qui eam deuaſtarunt, & Roderico extincto anno 713. defijt in eo regnum Gothorum quia gens illa deleta fuit à Mauris; fuitq; interregnum annorum duorum, & amplius vſq; ad annum 716.	711	2

REGES LEGIONIS, & Caſtellæ.

	Init. Reg. An. Chriſt.	Regnauit annos
Pelagius filius Fanilæ Ducis Cantabriæ, & nepos Chindauinti Regis Gothorum, qui ob metum Vuitizæ in Aſturiam fugerat, à reliquijs Chriſtianorum ibi degentium ſalutatus eſt Rex, & Mauris eripuit multa oppida, & vrbem Legionem; vnde Legionis, & Aſturum Rex dictus eſt, & in ſuo ſtemmate vſurpauit Leonem rubrum in campo albo, regnauitque paulo plus quam 19. annos, & Alphonſo Duci Cantabriæ dedit in vxorem Ermiſendam filiam ſuam, obijtque in oppido Cange. Tudenſis tamen initium eius, quo forte ipſe ſe Regem dixit differt in annum 718.	716 vel 718	19
Faſila, alijs *Fauila* Pelagij filius ab vrſo in venatione laniatus anno regni ſui 3. currente, perijt cum regnaſſet menſes 30.	735	2 ½
Alphonſus filius Petri Cantabriæ Ducis, & gener Pelagij iure Ermiſendæ vxoris Regnum adeptus, magnam Hiſpaniæ partem, & Luſitaniæ regnumque Nauarræ, pulſis Mauris recuperauit, Arianamq; hæreſim, quæ repullulauerat in Hiſpania, extirpauit, ob id dictus Catholicus genuitq; Froilam, Vimeranum, Aurelium, & filiam Egi nandam, & ex pellice Mauregatum, regnauitq; annos 19. & dies 31.	738	19
Froila, ſeu *Froilla* 35. millia, velut alij 54. millia Sarracenos Galliciam infeſtantes prælio cecidit, Nauarros rebellantes inuaſit, Vaſcones infeſtos ſubdidit; ſed Vimerano fratre ob inuidiam occiſo, occiſus & ipſe fuit ab Aurelio fratre, ſepultuſq; in Ouetenſi Eccleſia ab ipſo condita, relictis filijs ex Moyna Regina Nauarræ Veremundo, & Alphonſo, regnauitque annos 11. menſ. 5. & d. 20. Etſi alij annos 13. adſcribant cum Tudenſi.	757	11 ½
Aurelius frater Froilæ regnum occupauit, ſeruile bellum confecit, & carens prole, atq; ad inuidiam declinandam ſucceſſorem deſignauit *Veremundum* filium Froilæ, regnauitque annos, & menſes 6.	768	6 6
Silo, ſeu *Sillo* Alphonſi Catholici gener et maritus Egmandæ pulſo Veremundo ab Aurelio adoptato regnum ſolus adminiſtrauit, Galliciamq; rebellem domuit, regnauitq; annos 9. & dies 31. etſi Tudenſis initium eius differat ad annum 775.	774 vel 775	9
Mauregatus, Alphonſi Catholici nothus Regnum occupauit, & ſceleſtorum fautor, nefarijſq; voluptatibus ac rapacitati deditus, ac præ timiditate fœdere inito cum Mauris de Virginibus quibuſdam quotannis loco tributi mittendis, extinctus eſt poſt annos 5. & 6. menſes. Tudenſis tamen extinctum ponit anno 790.	783	5 ½
Veremundus Vimerani, à Froila necati filius, & Diaconus Regnum adijt, & diſpenſatione impetrata vxorem duxit, ex qua genuit Raymirum, & Garciam; ſed mortua vxore, ſucceſſorem declarauit Alphonſum eius conſobrinum Froilæ filium, tranſijtq; ad religionem.	789	2 ½
Alphonſus II. cognom. *Caſtus* ob votum virginitatis, vt cuius nec vxorem duxit, nec vllam fœminam tetigit, auxiliaribus copijs à Carolo Magno adiutus, Sarracenos ex Aſturia pepulit, Vlyſſiponemq; ſubegit, & conſenſu populi adoptauit in Regem Raymirũ Veremundi filium.	791	34
Raymirus, ſeu *Ranymirus* Regno Aſturiarum, Gallicię, & Nauarræ potitus, Hiſpalim, cum fratre Garcia Sarracenis eripuit, ductaq; Vrraca Ordoricum procreauit, regnauitq; annos 6 & menſ. 9.	825	6 ¾
Ordoricus Ranymiri filius Vaſcones rebelles domuit, Arabes à Luſitania expulit, Muſam Sarracenorum principem trucidatis 40. millibus equitum profligauit, & Lupum Muſæ filium Toletano Principatu exuit, Cauriam, & Salmanticam Mauris eripuit, & ex Mandimya vxore ſex filios genuit, quorum primogenitus fuit Alphonſus.	832	9 &c.
Alphonſus III. cognom. *Magnus*, & à Ioanne Papa VIII. dictus in literis *Rex Chriſtianiſſimus*, Froila à Gallæcis cæſo reliquos quatuor fratres ſuſpectos de rebellione oculis priuauit, Conimbricam, & Viſeum à Sarracenis recuperauit, Vaſcones, ac Nauarros ab obſidione Maurorum ſoluit; Cæſarauguſtam reſtaurauit; Zamoram condidit, Templum S. Iacobo Apoſtolo erexit, & 4. filios procreauit; Garciam, Ordoricum, Froilam, Gundiſaluum regnauitq; annos ferè 51. ex quibus cum Patre annos 5. ſolus autem 46.	841	51
Garcias, ſeu *Garſias* Ayola Maurorum Rege cum magna præda in captiuitatem abducto, ſine prole obijt.	887	3
Ordoricus II. fratri Garciæ ſuccedens, ſemel victus à Mauris, pluries eorum victor, quatuor Caſtellæ Comites dolo captos necauit, ideoq; Caſtellæ Prouincia, quæ Regi Legionis parebat, ſe ab eius iuriſdictione ſubtraxit, creatis Iudicibus, inter quos fuit Nunius Rauſaranus, à quo Ferdinandus Conſaluus originem traxit. Ordoricus genuit Alphonſum, & Raymirum; obijtq; anno 899.	890	9 ½

	Init. Reg. An. Chriſt.	Regnauit annos
Froila II. Alphonſi Magni filius cognom. crudelis regnum fraude occupauit, ſed Lepræ morbo poſt 2. menſes interijt.	899	0 2
Alphonſus IV. Ordonij II. filius, cognomento *Monachus*, votis religionis nuncupatis, regnum fratri Raymiro reliquit, ſed facti pœnitens ac regnum repetens à fratre oculis priuatus eſt, relicto ex Imena ſuperſtite filio *Ordonio Malo* poſt annos 5. & menſes 7.	899	5 7
Raymirus II. defuncto in carcere Alphonſo fratre, ſolus regnare cœpit, & ſociatus Ferdinando Conſaluo primo Caſtellæ Comiti, & feudatario ſuo, apud Oſmam, & Simancas bis Arabas vicit, cæſis 80. millibus eorum, & Abenayrum Cæſarauguſtæ regem viuum cœpit, genuitque Ordonium, & Sanctium, regnauitq; ann. 19. menſ. 2. dies 25.	905	19 2
Ordonius III. Raymiri II. filius Gallecos fratri Sanctio tumultuanti fauentes perdomuit, genuitq; Veremundum, & regnauit annos 5. menſes 7.	924	5 $\frac{1}{2}$
Ordonius IV. Cognom. *Malus* Alphonſi IV. filius, regnum iniuſtè occupans, à Sanctio apud Cordubam in prælio interemptus eſt eodem anno, & Sanctius pro Veremundo impubere regnum adminiſtrauit.	929	0 4
Sanctius cognom. *Craſſus* Ordonij III. frater ad Saginam leuandam, pace cum Abderamaro Rege inita, Cordubam ſe tranſtulit, vbi ab Arabe medico vi herbæ cuiuſdam ad maciem deductus, non ſine veneni ſuſpicione obijt, relicto filio Raymiro.	929	11 [illegible]
Raymirus III. Sanctij filius vndennis, pace cum Arabibus facta, Normannorum claſſem Gallicię infeſtam, ope Sanctij Conſalui Caſtellæ Comitis ſuccendit, omnibus ad vnum cum Gundriedo rege eorum necatis: ducta Vrraca deceſſit ſine liberis annorum 36.	941	25
Veremundus II. Ordonij III. filius Regno occupato victus ab Almanzore R. Maurorum, & deinde eius victor, Alphonſum, & Teraſiam ex gemina vxore procreauit, Zeillerus ait Alphonſum genitum inceſtuosè, ex Eluera filia Veremundi: obijt ex podagra anno 983.	966	17
Alphonſus V. Veremundi II. filius pactus auxilia contra Regem Cordubæ ab Abdala Sarraceno Toleti regnante, huic Teraſiam ſororem inuitam copulauit, ſed infidelis viri nuptias, & congreſſum conſtanter recuſans, & Abdala extincto liberata, in cœnobio virginitatem perpetuam ſanctè ſeruauit. Alphonſus ducta Vrraca filia Garciæ Ennici Regis Aragoniæ ſuſcepit Veremundum, & Sanctiam, quæ nupſit prius Garciæ filio Sanctij Comitis Caſtellæ (eoque interempto) nupſit Ferdinando filio Sanctij Maioris Nauarræ Regis: Qui Ferdinandus Caſtellæ Rex factus, regnum Legionis per vxorem adeptus eſt. Alphonſus in oppugnatione Viſei, telo à Mauris vũlneratus interijt.	983	27
Veremundus III. filius Alphonſo V. ſucceſſit, et poſt annos 10. in acie cecidit victus à Ferdinando. Mortuo enim Sanctio Caſtellæ Comite, dominium Caſtellæ hæreditario iure tranſierat ad Sanctium Maiorem Nauarræ Regem, vtpote ducta Eluira, generum Sanctij Comitis, Sanctius autem Maior ſe Caſtellæ non Comitem, ſed Regem dixit, & Ferdinando filio, qui Sanctiam ſororem Veremundi duxerat, reliquit Caſtellæ Regnum; Diſſenſione igitur orta inter Ferdinandum, & Veremundum, & hoc in prœlio cadente ſine liberis, Ferdinandus Legionis Regnum per Sanctiam vxorem adeptus, Regno Caſtellæ coniunxit.	1010	10
Ferdinandus Magnus conſecutus, vt dixi Regna Caſtellæ, & Legionis, & fratri ſuo Garciæ occiſo Nauarræ regnum eripuit; Conimbricam, & meliorem Portugalliæ partem, Mauris pulſis, recuperauit: Viuens adhuc quatuor filijs legitimis diſtribuit regna; Sanctio Caſtellam; Alphonſo Legionem, Aſturiam, & Transſimenam; Garciæ Galliciam, & Portugalliam; filiabus autem Vrracæ Geloyræ, ſeu Eluiræ Taurum, & Zamoram; Ferdinandus, quem ex pellica ſuſceperat Cardinalis factus eſt; ſunt qui dicant regnaſſe annos 47. & menſes 8. plures tamen annos tantum illi ſoli dant 40. & dies 41. nempe 12. $\frac{1}{2}$. in Caſtella reliquos 28. &c. in Legionenſi, & Caſtellano regno ſimul.	1020	40
Sanctius II. capto Alphonſo fratre, Legionem, & Aſturiam, & Garcia fratre in vincula coniecto, Galliciam, & Portugalliam occupauit, duxitq; vxorem Blancam filiam Garciæ Regis Nauarræ, & à Vekidio proditore interemptus eſt anno 1066.	1060	6
Alphonſus VI. à fratre iuſſu S. Petri reuocatus ad regnum Legionis, & Aſturum poſt mortem fratris, recepit & regnum Caſtellæ; Toletum aliaque loca Mauris erepta Chriſtianis reſtituit. Ex pellice Ximena ſuſcepit Alphonſum, ex legitima verò vxore inter alias Vrracam, quæ nupſit Alphonſo Regi Aragoniæ.	1066	42
Alphonſus VII. cum eſſet Rex Aragoniæ, cum Vrraca filia Alphonſi VI. per annos 4. rexit Caſtellam, & Legionem, deinde ſolus annos 47. in totum 51. dictus fuit *Imperator*, & ex Vrraca vxore ſuſcepit Sanctium, qui fuit Rex Caſtellæ, & Ferdinandum, qui Legionis, & Heliſabetam. Cœpit regnare anno 1108. regnauitque annos 51.	1108	51
Sanctius III. cognom. *Deſideratus* Alphonſi VII. filius, regnauit in Caſtella anno 1. obijtq; in Arabia pro fide Chriſtiana bellans.	1159	1
Ferdinandus II. Rex Legionis, regnauit annos 31.	1160	31
Alphonſus VIII. cognom. *Bonus* Sanctij III. filius regnauit in Caſtella.	1160	53
Alphonſus IX. Rex Legionis, Ferdinandi II. filius.	1191	8
Henricus Alphonſi VIII. filius, tegulæ caſu apud Palentiam occiſus regnauit annos 2.	1214	2
Ferdinandus III. Alphonſi IX. filius, vtroq; regno Legionis, & Caſtellæ potitus, quæ duo regna deinceps vni-	1216	35

	Init. Reg. An. Chriſt.	Regnauit annos
ta manſere, ille Mauros, ex Hiſpania eiecit, Cordubam, & Hiſpalim Chriſtianis reddens; habituſque eſt inter Sanctos, & Granatæ Regem ſtipendiarium fecit.		
Alphonſus X. Ferdinandi III. filius, Tabularum Alphonſinarum auctor, cum eſſet electus Imperator Romanorum noluit pedem efferre ex Hiſpania; duxitque Violantam filiam Iacobi Regis Aragoniæ.	1252	32
Sanctius IV. Alphonſi X. filius, ſolus poſt patrem regnauit annos XI. Tariſam Mauris eripuit, Regis Feſſæ claſſæ claſſem Nauali bello vicit, duxitq; Mariam infantis Alphonſi filiam ex qua ſuſcepit Ferdinandum, Petrum, Philippum, & Henricum.	1284	11
Ferdinandus IV. Sanctij IV. filius.	1295	15
Alphonſus XI. filius Ferdinandi IV. contra Almoacenum, & Hynzephinum Bellarmini, & Granatæ Reges dimicans diuerſis prælijs, bis centena millia Sarracenorum cecidit recuperata Algezira. Duxitque Mariam filiam Dionyſij Portugalliæ Regis ex qua genuit Petrū, & ex Leonora de Guzman pellice Henricum, & Federicū, obijtq; feria 6. maioris Hebdomadæ in obſidione Caſtri de Gibraltar.	1310	40
Petrus Alph. XI. fil. cognom. *Crudelis*, quia Federicum fratrem, & Rubeum Granatæ regem ſui hoſpitem iugulauit, ipſe deinde ab Henrico fratre in prælio confoſſus.	1350	19
Henricus II. fratris occiſi loco regnum occupauit, duxitq; Ioannam filiam Ioannis Emmanuelis de la Cerda Infantis, ex qua genuit Ioannem, & Leonoram, quæ nupſit Regi Nauarræ.	1369	10
Ioannes Henrici II. filius ducta Leonora filia Petri Aragonum Regis, genuit Henricum, & Ferdinandum eum, qui fuit poſtea Rex Aragonum. Leonora mortua duxit Beatricem filiam vnicam Ferdinandi Regis Portugalliæ, quo defuncto Socero, dum ius vxoris proſequens Portugalliam inuadit, repulſus eſt à Ioanne Ferdinandi ex pellice filio, & Regnum vſurpante: Henrico autem vxorem dedit Catharinam filiam Ducis Lancaſtrienſis in Anglia, eumq; Principem Aſturum declarauit; obijtque oppreſſus equi lapſu.	1379	11
Henricus III. Ioannis filius duodennis ſucceſſit patri, dictus *Valetudinarius*, & ex Catharina Angla genuit Ioannem; Catharinam, & Mariam, quam locauit nepoti ſuo Alphonſo Ferdinandi filio, obijtq; Toleti annor. 28.	1390	16
Ioannes II. Henrici III. filius infans adhuc in cunis ſucceſſit ſub tutela Catharinæ Matris, & Ferdinandi Patrui vſq; ad annum 14. duxitque Mariam filiam Ferdinandi Patrui, ex qua genuit Henricum eaque defuncta duxit Iſabellam filiam Infantis Ioannis filij Ioannis Regis Portugalliæ, ex qua genuit Alphonſum in adoleſcentia mortuum, & Iſabellam Catholicam; Aſſumpto porrò Henrico filio in conſortem regni obijt.	1406	47
Henricus IV. filius Ioannis II. patri ſucceſſit annorum 39. & Blanca filia Ioannis Regis Aragoniæ ducta, ac deinde dimiſſa, duxit Ioannam filiam Eduardi Portugalliæ Regis, cuius filio locauit Iſabellam non tam filiam, quam ſuppoſititiam puellam. Ideo Iſabella Henrici IV. ſoror nupſit Ferdinando filio Ioannis Regis Aragoniæ: Proinde mortuo Henrico ſine liberis, Ferdinandus cum Iſabella regno Caſtellæ, & Legionis potitus eſt.	1455	20
Ferdinandus V. *Catholicus* filius Io. R. Aragon. iure Iſabellæ vxoris cum Regno Aragoniæ, Valentiæ Siciliæ, Neapolis, & alijs, iunxit Caſtellæ regnum, nec non Granatæ, expulſis ex ea Mauris, & Iudæis qui Chriſtianam fidem amplecti recuſarent. Ex Iſabella ſuſcepit vnicam filiam Ioannam, quam locarunt Philippo Pulchro Archiduci Auſtriæ, qui fuit filius Maximiliani Cæſaris, & Mariæ filiæ Caroli Audacis Burgundiæ Ducis. Ex Philippo autem & Ioanna nati ſunt Ferdinandus Rex Romanorum, & Carolus V.	1474	42
Philippus Pulcher, mortua Iſabella anno 1604. & Ferdinando ad Regna Aragoniæ ac deinde Neapolim profecto; ſuſcepit cum Ioanna coniuge regimen Caſtellæ, ac reliquorum regnorum, ſed intra biennium obijt annorum 28. ex febre peſtilenti ad S. Iacobum Galliciæ, quo voti cauſa migrarat.	1504	2
Ferdinandus V. rurſum in Hiſpaniam reuerſus, adminiſtrat cum Ioanna filia regnum pro Carolo V. nepote ſexenni per decennium, moriturq; die 23. Ianuarij anni 1516. & in eo deſijt Regnum Aragoniæ.	1506	10
Carolus V. ſuccedit in omnia regna Hiſpaniæ (dempta Luſitania) annos natus ferè 16. vnico menſe deficiente, et anno 1519 electus eſt in Imperatorem, et ducta Eliſabetha Luſitana, genuit Philippum Iſabellam, Mariam, et Ioannam; Mediolani ducatum obtinuit ex teſtamento, et liberorum defectu Franciſci Sfortiæ. Anno deinde 1555. Imperium Ferdinando fratri commendans, Regna Hiſpaniæ Philippo filio renunciauit Bruxellis ſub finem Octobris, reſeruatiſq; ſibi ad eleemoſynas centum mille aureis, ſeceſſit in Monaſterium S. Hieronymi Eſtremaduræ, vbi pœnitentiæ, et diuinarum rerum contemplationi vacans, obijt anno 1558. die 21. Septembris quare regnauit in Hiſpanias annos 39 et menſes 9. ſed Imperium tenuit annos 42. menſes 8 Erratq; Zeillerus, et alij, qui Philippi II. Regnum auſpicantur ab anno 1558. Genuerat Carolus duos illegitimos ex nobili fœmina Belga de Plumbea, nempe Ioannem Auſtriacum, et Margheritam, quæ nupſit prius Alexandro Mediceo, deinde Octauio Farneſio, rexitq; Belgium.	1516	39 ¾ Imper. 42 ⅔
Philippus II. ſtatura parua, ſtatibus, et Monarchia maximus acquiſito Luſitaniæ Regno obijt anno 1598. die 13. Septembris annorum 72. regnauitq; annos 42. menſes 10. dies 12. natus erat anno 1527. hora 4. m. 15. poſt merid.	1555	42 ⅚

Phi-

	Init. Reg. An. Chriſ.	Regnauit annos
Philippus III. Patri ſucceſſit obijtq; anno 1621. die 31. Martij annorum 43. cum regnaſſet annos 22. menſes 6. d. 17. non verò annos 24. vt male Zeillerus, natus erat anno 1578.	1598	22 $\frac{1}{2}$
Philippus IV. annorum 16. ſucceſſit Philippo III. patri, obijtque ex calculo die 17. Septembris anno 1665. annorum 60. cum regnaſset annos 44. menſes 5. dies 17.	1621	44 $\frac{1}{2}$
Carolus II. ſucceſſit Patri Philippo IV. annorum 4. ſub tutela Matris Mariæ Annæ.	1665	

CAPVT X.

Appendix de quorundam Sanctorum Temporibus.

ART. I.

De S. AVGVSTINO Eccl. Doctore.

1 SAnctum Auguſtinum Eccleſiæ Doctorem præſtantiſſimum defunctum eſſe, & ad CHRISTVM, quem totis viſceribus diligebat, migraſſe die 28. Auguſti, Anno Domini quadringenteſimo trigeſimo certum eſt. De die conſtat ex omnibus Martyrologijs, & Romano potiſſimùm, necnon ex S. Proſpero Aquitano in Chronico; ex quo etiam conſtat de Anno; ſcribit enim ſic: *Theodoſio XIII. & Valentiniano III. Coſſ. Auguſtinus Epiſcopus per omnia Excellentiſſimus moritur V. Kalendas Septembris, libris Iuliani inter impetum obſidentium Vandalorum in ipſo dierum ſuorum fine reſpondens, & glorioſè in defenſione Chriſtianæ gratiæ perſeuerans.* Ex conſtitutis autem libro 4. cap. 5. Conſulatus ille competit anno Chriſti 430. Præterea ex Actis Concilij Epheſini liquet conuocatum fuiſſe à Theodoſio illud Concilium menſe Nouembri ſub ijſdem prædictis Conſulibus, & ab eodem inuitatum fuiſſe ad Concilium S. Auguſtinum per Ebagnium Magiſtrianum, hunc autem, vbi Carthaginem appulit, audito S. Auguſtini obitu reuerſum eſſe Conſtantinopolim firmat Liberatus in Breuiario cap. 5. nempe in 1. Tomo Conciliorum; ergo licet Epheſinum Concilium inchoatum non fuerit, niſi anno ſequenti, conuocatio tamen eius, inuitatio S. Auguſtini, & obitus cadunt intra annum Chriſti 430. Vt ſcitè ponunt etiam Marianus Scotus, Hermannus Contractus, Iornandus, Trithemius, Baronius, Petauius, Io. Gualterus, & omnes communiter dempto Marcellino in Chronico, qui in Annum præcedentem, nempe 429. retrahit Sancti huius obitum, dum ſcribit: *Indictione XII. Florentio, & Dionyſio Coſſ. Beatiſſimus Auguſtinus Hipponenſis Eccleſiæ elegantiſſimus Chriſti Sacerdos, Doctorque præcipuus morte placida quieuit:* Sed cauſa errandi fuit, quia norat S. Auguſtinum obijſſe anno præcedenti Concilium Epheſinū, eius autem celebrationē cum conuocatione confundens, congeſſit in annum eundem, nempe *Indictionis XIII. Theodoſio XIII. & Valentiniano Coſſ.* nam ſub his inter alia ſcribit: *Neſtorius &c. apud Epheſum, ducentorum Sanctorum Patrum in Synodo condemnatus eſt.*

2 Ex Poſſidio in fine vitæ S. Auguſtini, cum quo ait ſe vixiſſe annos 40. hæc habemus: Vixit annos LXXVI. in Clericatu autem, ſiue Epiſcopatu annos *ferè XL.* Natum autem ſe Idibus Nouembris ipſemet S. Auguſtinus teſtatur lib. de Beata Vita cap. 1. dum ait, *Idibus Nouembris mihi natalis dies erat.* Quando igitur obijt d. 28. Auguſti anno Chriſti 430. deerant ad diem ipſius natalem menſes 2. & dies 16. Aut igitur nondum compleuerat annos 76. ſed tamen ob maximam anni 76. partem exactam verè dixit Poſſidius vixiſſe eum annos 76. & hinc ſequitur natum eſſe anno Chriſti 354. vt nos cum Petauio, Bucholtzero, Ioanne Gualtero in Chronico Chronicorum alijſq; poſuimus; Aut ſi Poſſidius numerauit annos tantum completos, neglectis menſibus 9. & diebus 14. ſupernumerarijs: Quod minus probabile eſt; ſequeretur S. Auguſtinum compleuiſſe annos 76. die 13. Nouembris anno Chriſti 429. atque adeo natum eſſe anno Chriſti 353. Non poteſt autem dici Poſſidium intelligendum de anno 76. ætatis nondum inchoato; ergo nec dici poteſt natum eſſe S. Auguſtinum anno Chriſti 355. vt ponit Ribadeneira in eius Vita, Illeſcas in Vitis Pontificum lib. 2. cap. 4. addens natum eodem die, quo Pelagius hæreſiarcha, & Baronius Tomo IV. Annalium ad annum 377. occaſione Auguſtini inter Manichæos verſantis, vbi ait de Auguſtino: *Natus eſt ipſe anno Domini trecenteſimo quinquageſimo quinto, Arbetione, & Lolliano Conſulibus, Conſtantij Imperatoris decimonono, Idibus Nouembris &c.* Sed vnde Annum hunc eruerit non video, ex annorum enim ab ipſo S. Auguſtino recenſitorum, de quibus nos infra, ſerie id non euincitur; nec congruit cum anno obitus, quem Baronius ipſe agnoſcit Chriſti 430. Nam ſi natus eſſet anno 355. annum primum compleſſet 13. Nouemb. anni 356. & annum 75. anno 430. item idibus Nouembris, ergo illo anno nondum inchoaſſet 76. & falſus eſſet Poſſidius dicens S. Auguſtinum vixiſſe annos LXXVI. De loco vbi natus eſt non ambigitur, cum lib. 2. Confeſſionum cap. 3. dicat ſe natum ex *Municipe Tagaſtenſi admodum tenui.*

3 Anno 16. ætatis ſuæ S. Auguſtinus reuocatus eſt ex vrbe Madaurenſi, vbi ſtudiorum cauſa peregrinabatur, & pater eius licet haud diues præparauit ſumptus, vt ipſum Carthaginem mitteret, vbi magis proficeret in litteris: interim autem eodem anno Auguſtinus intermiſsis ſtudijs laxauit frena libidini carnis ſuæ: fatetur id ipſe lib. 2. Confeſs. cap. 2. dicens: *Anno illo ſextodecimo ætatis carnis meæ, cùm accepit in me ſceptrum, & totas manus ei dedi veſaniæ libidinis &c.* & cap. 3. ſubiungit: *Et anno quidem illo intermiſſa erant ſtudia mea, dum mihi reducto à Madauris, in qua vicina vrbe iam cœperam litteraturæ, atque oratoriæ gratia peregrinari, longinquioris apud Carthaginem peregrinationis ſumptus præparabantur, animoſitate magis, quàm opibus patris municipis Thagaſtenſis admodum tenuis.* Et paulo infra eodem cap. 3. *Sed vbi ſexto illo decimo anno, interpoſito ocio ex neceſſitate domeſtica, feriatus ab omni Scola, cum parentibus eſſe cœpi, excreuerunt caput meum vepres libidinum, & nulla erat eradicans manus,* nemo autem dixerit omnia hæc peracta anno Chriſti 369. quo Idibus Nouembris iniuit annum 16. ſed pleraque ſpectarnad annum Chriſti 370. quo currebat annus ætatis 16. complendus Idibus Nouembris. Porrò cum poſt luxurioſam vitam, & furtum Thagaſte commiſſum (de quibus lib. 2. Confeſs. vſq; ad finem) iam libro 3. cap. 1. dicat *Veni Carthaginem &c.* & cap. 4. addit ſe ex Hortenſio Ciceronis lecto, concepiſſe ſe deſiderium immortalis ſapientiæ, moxque ſubiungat: *Non enim ad acuendam linguam, quod videbar emere maternis mercedibus, cum agerem annum ætatis vndeuigeſimum iam defuncto patre ante biennium: non ergo ad acuendam linguam referebam illum laborem &c.* ex his inquam colligitur patrém ipſius defunctum eſſe vel ſub finem anni Chriſti 370. aut initio 371. & hoc anno Auguſtinum veniſſe Carthaginem; annoq; 373. incidiſſe in Hortenſium Ciceronis, & præpoſuiſſe hunc librum Sacræ Scripturæ, de hac enim lib. 3. cap. 5. refert: *Sed viſa eſt mihi indigna, quam Tullianæ dignitati compararem, tumor enim meus &c.*

4 Illo pariter anno ætatis ſuæ 19. & Chriſti 373. impegit Auguſtinus in Manichæos, quo ſcilicet lecto Hortenſio Ciceronis, & neglecta Sacra Scriptura, quærebat veram ſapientiam in ciſternis diſsipatis, vt colligitur ex lib. 3. Confeſs. cap. 6. à quo vſq; ad 11. deſcribit errores hauſtos à Manichæis, & cap. 12. flenti ob id matri reſponſum à quodam Epiſcopo narrat: *Vade à me, ita viuas: fieri enim non poteſt vt filius iſtarum lacrymarum pereat.* Deinde lib. 4. Confeſs. cap. 1. fatetur ſe ab anno 19. ætatis, vſq; ad 28. hæſiſſe in Manicheiſmo: *Per idem tempus annorum nouem, ab vndeuiceſimo anno ætatis meæ, vſque ad duodetriceſimum, ſeducebamur, & ſeducebamus, falſi atq; fallentes &c.* & cap. 2. narrat ſe Carthagine Rhetoricam docuiſſe. Sed cap. 16. prius ſe à Rhetore Carthagineſi magiſtro

giſtro ſuo libros Ariſtotelis de Prædicamentis acceptos per ſe intellexiſſe cum annos natus ferme 20. eſſet. Libros autem de Apto, & de Pulchro, de quibus lib. 4. Confeſs. cap. 14. ſcripſit circa annum 26. aut 27. ætatis, ait enim ibidem cap. 15. *Et eram ætate annorum fortaſſe viginti ſex, aut ſeptem, cùm illa volumina ſcripſi.*

5 Anno ætatis 29. poſt exactos in Manichæiſmo totos 9. annos collocutus cum Fauſto Manichæo, eumq; deprehendens imperitum Aſtronomiæ, cuius tamen peritiam iactabat, & deſperans poſſe à Fauſto diſſolui dubia, quibus aguabatur Auguſtinus, cœpit frigeſcere in Manicheiſmo: Libro enim 5. Confeſs. cap. 3. ait: *Proloquar in conſpectu Dei mei annum illum vndetriceſimum ætatis meæ. Iam venerat Carthaginem quidam Manichæorum Epiſcopus Fauſtus nomine &c.* de quo vſque ad caput 8. quo ait ſe Carthagine relicta, vbi Scholaſtici ſunt nimis intemperantes, & tumultuoſi, nauigaſſe Romam ad docendam ibi Rhetoricam, & cap. 10. narrat habitaſſe ſe in domo cuiuſdam Manichæi, nec planè ab illius ſectæ erroribus receſſiſſe, hæc autem peracta eſſe anno Chriſti 384. colligitur ex dictis ſupra, & ex anno ſequenti, quo miſſus eſt Roma Mediolanum. Libro quippe 5. Confeſs. cap. 13. ſic narrat: *Itaque poſteaquam miſſum eſt Mediolano Romam ad Præfectum Vrbis, vt illi ciuitati Rhetoricæ magiſter prouideretur, impertita etiam euectione publica, ego ipſe ambiui &c. vt dictione propoſita me probatum Præfectus tunc Symmachus mitteret: Et veni Mediolanum ad Ambroſium Epiſcopum &c.* Conſtat autem ex reſcriptis Imperatorijs datis ad Symmachum, de quibus *lib. 44. de Appellat. & lib. 42. de ſent. exper. recit in Cod. Theodoſ.* Symmachum fuiſſe Vrbis Præfectum, Ricimere, & Clearcho Conſulibus, videlicet anno Chriſti 384. hoc igitur anno migrauit Auguſtinus Roma Mediolanum; Quod idemmet confirmat aduerſus litteras Petiliani l. 3. c. 25. dicens. *Cùm ego Mediolanum ante Bautem Conſulem venerim, eiq; Conſuli Kalendis Ianuarij laudem in tanto conuentu conſpectuq; hominum, pro mea tunc Rhetoricæ profeſſione recitarem.* Si quidē ex dictis lib. 4. cap. 5. conſtat Bautem anno 385. Chriſti fuiſſe Conſulem in Occidente, Arcadium vero in Oriente. Ingreſſus porrò erat Auguſtinus annum 30. ætatis quando panegyricam illam concionem habuit, & anno 385. quando egit cum Ambroſio primum propoſuitq; deſerere penitus Manichæiſmum, erat adhuc annorum 30. inquit enim l. 6. Confeſſ. cap. 11. *Et ecce iam tricenariam ætatem gerebam, in eodem luto hæſitans &c.*

6 Tandem audito Simpliciano, & conuerſione Victorini, Vitaq; S. Antonij per Pontitianum inſinuata conuerſus, ſeu reuerſus eſt Auguſtinus ad Catholicam fidem anno fere 12. exacto, poſtquam in Manichæos impegerat, & in librum Ciceronis nomine Hortenſium inciderat; Conſtant hæc ex lib. 8. Confeſſ. à capite 1. ad 7. in quo ait: *Quoniam multi anni mei mecum effluxerant, forte duodecim anni, ex quo ab vndeuiceſimo anno ætatis meæ, lecto Ciceronis Hortenſio, excitatus eram ſtudio ſapientiæ, & differebam.* Anno igitur 32. ætatis conuerſio hæc cœpit, ſed Baptiſmus ad annum 33. delatus eſt. Interim autem anno 32. arrepta occaſione vindemialium feriarum ſeceſſit in villam Verecundi Grammatici cum Alipio, & Matre ſua Monica, quæ Mediolanum iam venerat; quem Verecundum obijſſe Catholicum narrat lib. 9. Confeſſ. cap. 3. & cap. 4. de ſcriptis ibi à ſe adhuc Catechumeno; vt patet ex illis verbis: *Catechumenus in villa, cum Cathecumeno Alipio feriatus, matre adhærente nobis*; & cap. 5. Rhetoricæ magiſterio abdicaſſe ſe refert: *Renunciaui*, inquit, *peractis vindemialibus, vt Scholaſticis ſuis Mediolanenſes venditorem verborum alium prouiderent, quòd & Tibi ego ſeruire delegiſſem, & illi profeſſioni, præ difficultate ſpirandi, ac dolore pectoris non ſufficerem.* Sed quoad libros in villa illa compoſitos à S. Auguſtino adhuc Cathecumeno, cœpit ſcribere contra Academicos annum agens 32. ætatis, antequam ſcriberet de Vita beata, id eſt ante Idus Nouembris; Idibus enim Nouembris occaſione diei natalis ſui ſcripſit librum de Vita Beata, & poſtea ingreſſus iam annum 33. ſcripſit lib. de Ordine, & Soliloquia, & librum 3. contra Academ. Audiamus enim ipſum lib. 1. Retract. cap. 1. dicentem. *Cum &c. me ad Chriſtianæ vitæ otium contuliſſem, nondum baptizatus, contra Academicos, vel Academicis primum ſcripſi.* Et cap. 2. *Librum de Beata vita, non poſt libros de Academicis, ſed inter illos vt ſcriberem contigit: ex occaſione quippe ortus eſt diei natalis mei, & triduo diſputatione completus.* Et cap. 3. *Per idem tempus, inter illos, qui de Academicis ſcripti ſunt, duos etiam libros de Ordine ſcripſi.* Libro autem 3. contra Academicos cap. 20. ſcribit: *Sed cùm triceſimum & tertium ætatis annum agam &c.* At in libro de Beata vita, paulo poſt initium, occaſionem huius ſcribendi à die ſuo natalium ſumptam inſinuat illis verbis: *Aptiſſimè ſanè: nam de beata vita quæſiuimus inter nos &c. Idibus Nouembris mihi natalis dies erat &c.* Porrò lib. 1. Soliloquiorum cap. 10. ait: *Nam cùm XXXIII. annos agam, XIV. ferè anni ſunt, ex quo iſta cupere deſtiti.* Moxq; meminit de Ciceronis libro, quem legiſſe anno 19. ætatis ſupra oſtendimus; ab illo enim ad 33. ætatis iam decurrentem ſunt anni ferè 14. Per idem tempus ſcripſit librum de Magiſtro, vt ex eius exordio liquet. Et libro 1. Retract. cap. 5. ſcribit. *Poſt libros Soliloquiorum iam de agro Mediolanum reuerſus ſcripſi librum de Immortalitate animæ*, & cap. 6. narrat ſe Mediolani ante Baptiſmum inchoaſſe, ſex libros de Muſica, eoſq; poſt Baptiſmum perfeciſſe in Africa.

7 Baptizatum ſe fuiſſe à S. Ambroſio Mediolani, vnà cum Alipio, & filio ſuo fere quindenni Adeodato notho, S. Auguſtinus narrat lib. 9. Confeſſion. cap. 6. & 7. vbi addit: *Nimirum annus erat, aut non multo amplius cùm Iuſtina Valentiniani Regis pueri mater, hominem tuum Ambroſium perſequeretur, hæreſis ſuæ cauſa, qua fuerat ſeducta ab Arrianis.* Hanc autem perſecutionem cœpiſſe inito iam Chriſti anno 386. docet Baronius ad eundem annum; igitur Baptiſmus S. Auguſtini incidit in annum Chriſti 387. & quidem, vt addit Poſſidius in vita ipſius, in tempus Paſchale, atque adeo ex ſupra conſtitutis, in annum 33. ætatis Auguſtini nondum completum videlicet biennio fere poſtquam Catechumenus euaſerat. Anno verò 388. ſexto Kal. Septembris contigit nex Maximini tyranni, poſt quam idem S. Auguſtinus aduerſus Petiliani litteras lib. 3. cap. 25. affirmat ſe ex Italia in Africam ſoluiſſe; ſed priùs Romam venit ſub finem anni 387. ibiq; hyemauit cum matre ſua, & dum Romæ eſſet ſcripſit libros eos, quos enumerat lib. 1. Retract. à cap. 7. ad 10. de moribus Eccleſiæ Catholicæ, & Manichæorum, de Animæ quantitate, & de Libero arbitrio. Inde verno tempore adulto Roma diſceſſit, & cum perueniſſet ad Oſtia Tyberis S. Monica eius mater defuncta eſt præſente, & flente Adeodato, qui erat annorum 16. nec ita multo poſt Adeodatus obijt; ita ex lib 9 Confeſs. à cap. 1. ad 12. Notanda illa verba capitis 8. *Cùm apud Oſtia Tyberina eſſemus, mater defuncta eſt*, & cap. 11. *Ergo die nono ægritudinis ſuæ, quinquageſimo & ſexto anno ætatis ſuæ, trigeſimo & tertio ætatis meæ, anima illa religioſa, & pia, corpore ſoluta eſt.* Sed aut eſt error Librarij, & reponi debet *trigeſimo & quarto*, aut S. Auguſtinus loquitur hic de anno iam cōpleto, nam quando S. Auguſtinus ſcripſit lib. 3. contra Academicos, & librū 1. Soliloquiorum erat adhuc Catechumenus, & annorum 33. eratq; ille annus 14. ab anno 19. quo Ciceronis Hortenſium legerat, vt ex verbis ipſius num 6. oſtendimus deinde anno ſequenti in Paſchate baptizatus eſt, & anno ſequenti Roma ad Oſtia nauigauit, ergo quando S. Monica in cœlum migrauit 4. Maij S. Auguſtinus agebat iam annū 34. nondum tamen completum, atq; adeo ex dictis ſupra erat hic annus Chriſti 388. quo pariter nauigauit in Africam cum Euodio, & Adeodato, & hic annorum 16. mox defunctus eſt. De hallucinatione Baronij ponentis mortem S. Monicæ anno 35. Auguſtini; vide P. Aloyſium Torellum tomo 1. Seculor. Auguſtinenſium ad annum 387.

8 Reuerſus in Africam S. Auguſtinus. Anno deinde 389. ſeceſſit cum ſodalibus, & vitam Eremiticam, quam Mediolani in agro inſtituerat anno 387. fundauit Thagaſte, in qua manſit Laicus, vſque ad annum 391. quo licet inuitus, ordinatus fuit Presbyter à Valerio Epiſcopo Hipponenſi, vt colligitur ex eius Epiſtola 225. ad Albinum, & ex Poſſidio in ipſius Vita, quæ autem ibi ſcripſerit ante Presbyteratum recenſet ipſe lib. 1. Retract. à cap. 10. ad 13. videlicet de Geneſi aduerſus Manichæos, de Vera Religione, & abſoluit libros de Muſica, & de Magiſtro. Iam verò Presbyter diſputauit cum Fortunato Presbytero Manichæo 5. Kal. Septembris Conſulibus Arcadio II. & Rufino, vt extat in Actis illius diſputationis exceptæ à Notarijs,

rijs, nempe anno Chriſti 392. Sed antea ſcripſerat librum de Vtilitate credendi, & contra Manichæos de duabus animabus; poſteà verò anno 393. interfuit Concilio Hipponenſi iuſſuſq; eſt diſputare de Fide, & Symbolo, vt ipſe fatetur lib. 1. Retract. cap. 17. cætera, quæ anno 393. 394. ante Epiſcopatum ſcripſit, recenſentur lib. 1. Retractationum à cap. 18. ad 26.

9 Anno Chriſti 395. videlicet ætatis 41. ordinatus fuit S. Auguſtinus Epiſcopus à Valerio Epiſcopo Hipponenſi; ſcribit enim S. Proſper in Chronico; *Conſulibus Olybrio, & Probino Auguſtinus B. Ambroſij diſcipulus multa facundia, doctrinaque excellens, Hippone Regio Africæ Epiſcopus ordinatur*; videlicet Coepiſcopus, & adiutor Valerij, vt liquet ex Auguſtini epiſt. 34. ad Paulinum. Porrò Epiſcopus ſcripſit reliqua omnia; quæ libro 2. Retractationum enumerantur inter quæ ſunt præcipue libri Confeſſionum, & de Doctrina Chriſtiana, & contra Manichæos duos Fauſtum, ac Felicem; ſed diſputatio cum Felice biduo peracta fuit Honorio VI. & Ariſteneto Conſulibus, vt extat in Actis illius à Notarijs exceptæ, nempe anno Chriſti 404. qua & ipſum feliciter vicit conuertitq; ſcripſit deinde inter alia libros de Trinitate, & de Conſenſu Euangeliſtarum, de Bono Coniugali, contra Creſconium Donatiſtam: Capta deinde, & euerſa Roma ab Alarico, quod fuit anno Chriſti 410. 9. Kal. Septemb. & eam calamitatem paganis Chriſtianiſmo adſcribentibus ſcripſit libros de Ciuitate Dei. *Quod opus per aliquot annos me tenuit*, inquit ipſe lib. 2. Retr. cap. 24. Poſtremo, vt oſtendimus num. 1. Vandalis Africam vaſtantibus, anno Chriſti 430. ætatis 76. propè completo Epiſcopatus verò anno 36. migrauit ad Dominum die 28. Auguſti.

SYNOPSIS Annorum præcipuorum S. AVGVSTINI.	Anni Chriſti.	Aet. S. Auguſtini. currentes ante 13. Nouemb.	poſt 13. Nouemb.
Naſcitur Thagaſte Idib. Nouembris ex Patricio, & S. Monica.	354	0	1
Reuocatus à Medaura Thagaſten intermittit ſtudia litterarum, & dum pater parat impenſas, vt eum mittat Carthaginem, abuſus otio laxat frena libidini.	370	16	17
Carthaginem ad ſtudia litterarum miſſus orbatur patre.	371	17	18
Impingit in Manichæos, lecto tamen Ciceronis Hortenſio exardeſcit deſiderio veræ, & immortalis ſapientiæ.	373	19	20
Ariſtotelis Prædicamenta alioſque libros Philoſophorum per ſe ipſum intelligit.	374	20	21
Scribit librum de Pulchro, & Apto ad Icherium Oratorem Romam.	380	26	27
Cum Fauſto Epiſcopo Manichæo differens, nec illam in eo peritiam omnium ſcientiarum, quam iactabat deprehendens, & Aſtronomiæ in primis imperitum videns, deſperanſq; ab vllo alio ſolui poſſe dubia doctrinæ Manichæorum, frigeſcere incipit in Manichæiſmo, ac pertæſus tumultuoſæ intemperantiæ Scholaſticorum Carthaginis, quos Rhetoricam docebat, Romam migrat docturus ibi Rhetoricam, habitatq; in Domo cuiuſdam Manichæi.	383 & 384	29	30
Roma Mediolanum ad Rhetoricam docendã mittitur à Symmacho Vrbis Præfecto.	384	30	31
Calendis Ianuarij Panegyrim Mediolani recitat in laudem Bautis Conſulis, deinde Conſultis SS. Ambroſio, & Simpliciano, exempliſq; aliorum incitatus Manichæiſmum deſerit, & fit Catechumenus.	385	31	32
Vindemialibus ferijs ſecedit in villam Verecundi Grammatici, inchoat libros de Academicis, & occaſione diei natalis ſui librum de Beata Vita, & deinde Soliloquia, & renunciat Magiſterio Rhetoricæ.	386	32	33
Scribit librum de Ordine, abſoluitque librum 3. de Academicis, & reuerſus Mediolanum incipit ſcribere de Muſica, & ſe ad Baptiſmum præparat.	387	33	34
Baptizatur in Paſchate à S. Ambroſio vnà cum Alipio ſodali ſuo, & Adeodato filio notho, præſente matre S. Monica, & ſub finem anni migrat Romam, ſed prius extra Mediolanum Eremiticæ vitæ ſemina iacit.	387	33	34
Romæ hyemans ſcribit de Moribus Eccl. Catholicæ, & Manichæorum, de Animæ quantitate, & de Libero arbitrio, vere autem adulto nauigat ad Oſtia Tyberis, vbi ad Chriſtum migrauit S. Monica 4. Maij annorum 56. poſt dierum 9. ægritudinem. Inde ſoluens redit in Africam, mortuoq; mox Adeodato vitam Eremiticam cum ſodalibus inſtituit Thagaſte anno 389.	388 389	34 35	35 36
Laicus adhuc ſcribit de Geneſi aduerſùs Manichæos, de Vera Religione, & abſoluit librum de Magiſtro, & libros de Muſica.	390	36	37
Ordinatur Presbyter à Valerio Epiſcopo Hipponenſi, ſcribitq; de Vtilitate credendi, & contra Manichæos de duabus animabus, & Hippone in horto donato à Valerio Epiſc. Eremiticum Cœnobium fundat.	391	37	38
Diſputat cum altero Fortunato Presbytero Manichæo 5. Kal. Septemb.	392	38	39
In Concilio nationali totius Africæ Hippone celebrato iuſſus diſſerit, & ſcribit de Fide, & Symbolo; hoc verò, & ſequenti anno ſcribit recenſita libro 1. Retract. à cap. 18. ad 26.	393 394	39 40	40 41
Ordinatur Epiſcopus, ſeu Coepiſcopus à Valerio Epiſcopo Hipponenſi, deinde ſcribit libros Confeſſionum, & alios de quibus lib. 2. Retract. vſq; ad cap. 6. vſq; ad annum 404.	395	41	42
Diſputat cum Felice Manichæo die 5. Auguſti, & 6. eumq; victum conuertit ad Catholiciſmum; annîſq; ſequentibus inter alia ſcripſit de Trinitate, de Conſenſu Euangel. de Bono Coniugali &c.	404	50	51
Roma ab Alarico ſubuerſa 9. Kal. Septemb. anni 410. ſcribere incipit anno ſequenti libros de Ciuitate Dei, & interea multa alia ſcripſit enumerata lib. 2. Retract.	411	57	58
Anno Chriſti cœpit refutare Pelagium, quem biennio poſt damnauit in Concilio VI. Carthaginenſi cum alijs Epiſcopis.	417 419	63 65	64 66
Anno demum 430. die 28. Auguſti migrauit ad Chriſtum Dominum, agens 76. propemodum completum, & Epiſcopatus 36.	430	76	
Tanti erat Annos patroni mei Sanctiſſimi digerere in ordinem, & ab aliorum falſa ſupputatione vindicare.			

ART.

ART. II.

De S. HIERONYMO Eccl. Doct.

1 SAnctus Proſper in Chronico ſcribit: *Theodoſio IX. & Conſtantio III. Coſſ. Hieronymus Præsbyter moritur, anno ætatis ſuæ XCI. pridie Kal. Octobris.* Annus hic ex dictis libro 4. cap. 5. eſt Chriſti 420. de quo, & de die obitus non eſt controuerſia magna, ſed de anno ætatis 91. & multò magis de annis 98. aut 99. quos ei attribuũt Beda, Ado, & Vſuuardus in Martyrolog. & Sigebertus in Chron. Licet enim ipſemet S. Hieronymus prætat. libri 3. in Amos fateatur, ſe iam inde ab annis 14. laborem ſcribendi manu ſua ferre non poſſe; & anno Chriſti 410. quo Vrbs capta eſt à Gothis, & quo explanabat Ezechielem, dicat in præf. libri 7. præter difficultatem dictandi, caligaſſe ſe oculis, & S. Auguſtinus lib. 1. contra Iulianum c. 7. dicat de S. Hieronymo: *In locis Sacris, atque in litteris Sacris, vſque decrepitam vixit ætatem.* Nihilominus ætas eius annorum 91. nedum 98. minimè cohærere poteſt cum his, quæ idem de ſe ipſo non ſemel ſcripſit; ait enim in cap. 1. Habacuc anno illo, quo Iulianus Apoſtata perijt, videlicet Chriſti 363. fuiſſe ſe puerum, & ſub Gentili præceptore in ludo Grammaticæ exercentem ſe, à quo anno ad 420. obitus ſunt anni 57. quos ſi anno 91. ætatis fictæ demas, remanent anni 34. Quomodo igitur adoleſcens, aut puer dici poſſet vir annorum 34? Emmentiſſimus Baronius Tomo 4. Annalium ad annum 372. Chriſti cenſet, & pluribus probat S. Hieronymum eodem anno 372. in Eremum ſeceſſiſſe, & ibi cœpiſſe ſe exercere in Sacris Scripturis, interpretando Abdiam, quando erat iam annorum 30. in prætatione enim in Abdiam ad Pammachium ſcribens ait: *Hoc illud tempus, mi Pammachi hac luce dulcior, quo egreſſi Scholam Rhetorum, diuerſo ſtudio ferebamur, quando ego, & Heliodorus cariſsimus pariter habitare ſolitudinem Syriæ Chalcidis nitebamur,* & ibidem ſe excuſans addit: *Quantò magis ego, qui nec dum ad ætatem perfecti viri, & in menſuram Chriſti veni, mereri debeo veniam?* & inferius narrat ſibi ab Italia allatum ſcripti huius ſuper Abdiam exemplar poſt tot annos, quot habebat quando illud primum ſcripſit, quos 30. fuiſſe indicat dum dicit: *Nec diffiteor per hoſce triginta annos in eius opere me hoc labore ſudaſſe.* Vnde colligit Baronius S. Hieronymum anno Chriſti 372. quo in Eremum ſeceſſit, ſcripſitq; primò in Abdiam fuiſſe annorum 30. atq; adeo anno 363. quo Iulianus perijt fuiſſe annorum 20. & attenta phraſi Hieronymi, non eſt mirum, ſe puerum, & adoleſcentem appellaſſe, comparatiue ad annos 33. quibus virilem, ſeu perfecti viri ætatem iniri putabat. His poſitis, ſi anno 372. erat annorum 30. aut 29. vtique anno 420. quando obijt, erat annorum 78. aut 77.

2 Hic porrò non plura addimus contra Bedam, Vſuardumq; in Martyrol. & Sigebertum in Chronico, alioſque ſcribentes S. Hieronymum obijſſe anno 12. Honorij, nempe Chriſti 407. & attigiſſe annos minimum 98. Nam ſi annos 44. qui ſunt ab interitu Iuliani ad annum 407. ſubtrahas annis 98. ſequeretur anno 363. fuiſſe annorum 54. quo ſe tamen puerum faſſus eſt; id vero eſt abſurdiſſimum. Retineamus ergo cum S. Proſpero, & Baronio S. Hieronymum obijſſe anno 420. Chriſti, & cum Baronio habuiſſe tunc annos 78. nondum plenos, atque adeo natum eſſe anno 342. Addimus obijſſe occidente Sole 30. Septembris facie ſplendenti, cum recitaſſet illa verba: *Nunc dimittis ſeruum tuum Domine.*

ART. III.

De S. EPIPHANIO Salaminæ Cypri Epiſcopo.

1 SAnctus Hieronymus in Catalogo Scriptorum Eccl. quem initio eius ait à ſe ſcriptum anno XIV. Theodoſij Imper. nempe anno Chriſti 392. ait de S. Epiphanio: *Viuit vſque adhuc, & in extrema ſenectute varia cudit opera.* Ergo illo anno non erat ſexagenario minor. Quando autem ſcripſerit Ancoratum deſignat ipſemet his verbis. *Hic annus eſt nonageſimus Diocletiani, Valentiniani, & Valentis decimus (quo & exorditur vndecimus) Gratiani ſextus, Conſulatus Gratiani Auguſti tertium, & Equitij illuſtriſsimi; Indictio ſecunda:* Videlicet annus Chriſti 374. Palladius in Dialogo affirmat S. Epiphanium ſediſſe Epiſcopum annos 36. ſub Damaſo, & Syricio etc. quos ſi ab exordio Damaſi numeres, videlicet ab anno 367. cadet Epiphanij mors in annum Chriſti 403. et tanto vlterius, quanto Epiſcopatus huius exordium, poſt Damaſi initium numerauerís. Cum ergo S. Ioannes Chryſoſtomus pulſus ſit in exilium prima vice anno Chriſti 403. vt oſtendimus ſupra, videretur hoc ipſo anno conſignanda mors S. Epiphanij, ſi verum eſſet quod narrat Sozomenus lib. 8. cap. 16. Socrates lib. 6. cap. 13. et Metaphraſtes in Vita S. Chryſoſtomi, videlicet S. Chryſoſtomum audito conſenſu Epiphanij in ſui depoſitionem prædixiſſe Epiphanio mortem in mari antequam rediret ad ſuum Epiſcopatum; et viciſſim S. Epiphanium prædixiſſe S. Chryſoſtomo mortem, antequam perueniret ad ſui locum exilij. Eſto Leo Auguſtus in Oratione de Ioanne Chryſoſtomo dicat hæc vaticinia iactata eſſe externorum ſermonibus, et Baronius quibuſdam coniecturis non contemnendis ad annum 402. fabellam eſſe cenſeat, et obijſſe anno 404. die 12. Maij, ex verbis S. Hieronymi eliciat. Quare ſi tunc habuit annos 118. vt putant aliqui, ſequeretur natum eſſe anno 286. vel 287. et anno 392. quando ſcriptus eſt à S. Hieronymo Catalogus Script. Eccl. S. Epiphanium fuiſſe annorum 106.

ART. IV.

DE IDIOTA.

IN Bibliotheca Patrum reperiuntur opera cuiuſdam authoris ſub nomine Idiotæ cuius verum nomen, & ætas diu latuit, eſto illum Genebrardus in Chronographia cum Trithemio, & alijs collocarit ſub anno Domini 850. Salazar autem l. de Conceptione cap. 42. & Ægidius de Præſentatione q. 4. art. 1. floruiſſe dicant anno 8?0. cùm tamen ab Idiota in Prologo contemplationis de Deipara num. 3. verba illa: *Mariam ſemper cogita* cum reliquis, ad verbum ſumpta ſint ex S. Bernardi homilia 2. ſuper miſſus eſt; Bernardus autem obierit anno 1153. Sed iam ceſſat vtrumque dubium, quia vt fuſiùs docet noſter Theophilus Raynaudus Tomo 11. ſuorum operum Opuſc. 2. In manuſcripto enim ſuppeditato à V. C. L. D. Ludouico de Caſanoua Turonenſi, præfixa habetur Idiotæ operibus hæc Epigraphe. *Librorum huius voluminis author eſt R. P. D. R. Iordani Præpoſitus Vticenſis anno Domini 1381. qui deinde factus Abbas de Cellis Bituricenſis Diœceſis, ibi dies ſuos clauſit vniuerſos, cuius anima requieſcat in pace.* Secunda autem litera R. ſignificat, ſeu indicat nomen Raymundi, vt conſtat ex ſcriptura Vticæ in Gallia, vulgo *Vſez*, in tranſactione enim inita anno 1377. inter Martialem Epiſcopum Vticenſem, & Præpoſitum hunc, nominatur *Raymundus Iordanus*, Eam verò Præpoſituram fuiſſe Canonicorum Regularium S. Auguſtini pluribus ſuadet Raynaudus.

ART. V.

De S. IOANNE Damaſceno:

COnſtat ex Ioanne Patriarcha Hieroſolymitano, alijſq; qui vitam S. Io. Damaſceni cognom. Manſuris ſcripſerunt eum ex parentibus Chriſtianis ortum fidem Catholicam cum lacte ſuxiſſe, & anno Chriſti 728. paſſum pro cultu ſacrarum Imaginum, ex calumnia Leonis Iſaurici vt nominauimus in Chronico, atq; ad obitum vſq; ſanctè vixiſſe. Foede igitur peccauit tum in ſanctiſſimum hunc virum, tum in Chronographiam Petrus Galiſſardus in Chronographia ſua referens S. Io. Damaſcenum Iudaiſmo aliquando adhæſiſſe, & poſtea ad Catholicos conuerſum eſſe anno 470. Anachroniſmo quoq; non ferendo laborant S. Antoninus, & Volateranus S. Damaſcenum ad tempus Theodoſij Magni retrahentes, Necnon Abraham Brouius libello de Sanctis Medicis confundes S. Io. Damaſcenum, cum Ioanne Meſue Saraceno Damaſco oriundum, quem floruiſſe ab anno 1140. refert Genebrardus; & hic eſt ille quem inter Nobiles Medicos recenſet Tiraquellus libro de Nobilitate nominans illum Io. Damaſcenum Manſurem.

LAVS DEO.

INDEX
RERVM MEMORABILIVM
TOMI I.

Numerus prior paginam, poſterior columnam indicat.

A

AAronis tempora 264.
Abdiæ prophetæ tempus 277.
Abrahæ ortus, & egreſſus de Haran 253. & 254. geſta præcipua, & tempora 257. 258.
Achab Rex 272.
Achaz 273.
Actiacæ victoriæ tempus 97. & 187.
Acta Apoſtolorum, & tempora 371. &c.
Adolphus Naſſauius Imper. 217.
Aegialeus primus Rex Sycionis 124.
Aegyptiacus Annus qualis, & quotuplex 31.
Aegyptiorum Menſes 33. & eorum Dies collecti 321.
Aegypti Reges antiqui 225. 226. 227. & poſt Alexandrum M. 137. 2.
Aelagabalus Imperator 197. 198.
Aelius Verus Imperator 196.
Aemilianus Imperator 197. & 199. 2.
Aeneæ tempus 150.
Aequinoctiorum, & Solſtitiorum Tabula, & vſus 90. & 94.
Aequinoctium Ciuile non Aſtronomicum in Kalendario attenditur 62.
Aequinoctium Ciuile tempore Iulij Cæſaris 49. 2. & circa Chriſti tempus 95. & 320.
Aera Hiſpanica quid, quando &c. 102. 186. 2. 187.
Aetas longæuorum hominum 3. & 4.
Aetatum Mundi varia diſtributio 390.
Aethiopum Anni, & Menſes 51.
Agabi prophetiæ tempus 372.
Aggæi prophetæ tempus 278.
Alberti duo Imperatores 217.
Aletea primus Rex Corinthi 125. 2. & 126.
Alexander Imperator Orientis 210. 2.
Alexandri Magni Epocha, & Annorum conuerſio in annos ante, vel poſt Chriſtum 100. 2. 134. 334. 116.
Alexandri Magni ortus, victoriæ, res geſtæ, mors, ætas 40. 2. & 134. ad 137.
Alexander Seuerus Imperator 197. 198.
Alexandriæ conditus 135.
Alexandrinæ Eccl. Epocha 63. 2. & 69.
Alexandri Farneſij liberalitas in litteratos 165. 2.
Alexius Comnenus Imper. 231.
Alexius Murziſius Imper. 211.
Alphæus, & Cleophas idem 361.
Alphonſus Rex, & Imper. 247.
Alphonſi Reges Hiſpaniæ 398. 399.
Amos prophetæ tempus 276.
Amurathes Imper. Turc. 244.
Anaſtaſius Imperator 209.
Anaxagoræ tempora 129. 2. 132.
Andronici Imperatores tres 210. & 211.
Anni Magni quot, & quales, & Cycli diuerſi 8.
Anni Solaris, Lunaris, & Siderei verior quantitas 8. 2.
Anni antiqui Patriarcharum quales 3. & quot 245. 246.
Anni antiqui Hebræorum 10.
Aegyptiorum 31.
Aethiopum 52.
Arabum 53.
Armenorum 51.
Coptitarum 51.
Danorum, & Germanor. 53.
Gallorum 51.
Græcorum 34. 37. 40.
Iaponum, Indorum 52.
Macedonum 40.
Moſcouitarum 51.
Perſarum 33.
Romanorum 42. 63.
Saxonum, Syror. Sinenſium 51. 52.
Annus Confuſionis 44. 45.
Annus Iulianus qualis, & quando ordinatus 44.
Anni Mundi conditi 96. ad 98, & 290. ad 296.
Anni ab ortu Abrahę ad Exodum 259. 260. ab Exodo ad fundamenta Templi 265. 270.
Anni Captiuitatum, & Iudicum 278. 279.
Anolympiades quæ? 127. 2.
Antemius Imper. 197.
Antiochorum Regum Catalogus 145.
Antiochena Epocha 97. 101. 146.
Antoninus Pius Imper. 195. 2.
Apoſtolorum tempora, & Acta 372. diuiſio, & prædicatio 374. 2. 51.
Arabum Annus, & Aera 13. 244.
Arabicorum Annorum conuerſio in Annos Chriſti 102. 2.
Arbaces Rex Medorum 228.
Arcadius Imperator 208.
Archontes Athenienſium 96. 2. & 123.
Argiuorum Reges 121. 124.
Argonautarum expeditio 123. & 125. 2.
Ariſtotelis ortus, & mors 129. 133.
Arſamis Rex Aſiæ 237. 238.
Artaxerſes Longimanus 237. 282. Ochus, & Mnemon 237. 238.
Aſa Rex 272.
Aſcalonitarum Epocha 156.
Aſtyages Rex 228. 229.
Aſſyriæ Reges 223. 231.
Athalia 272.
Athenienſium Reges 123. 125. 126.
Atticorum Menſium ordo 39.
S. Auguſtini inſignia tempora ætas. &c. 400. & 401.
Auguſtaoi Anni qui 97. & 187.
Auguſti natalis, & obitus 180. 188. Anni vnde initi 97. 101. 185. 2. 186. triumphi 188.
Auguſtulus Imper. 207. 208.
Auitus Imperator 207.
Aurelianus Imperator 197. & 200.
Aurelius Imper. 197. & 200.
Aurei numeri Tabulæ, & vſus 81. 82. & 91. 2.
Azarias Rex 272.

B

BAbelis Turris 256.
Babylonis conſtructio 223.
Babylonis Reges 223. 224. & 232. ad 235.
Babylonicæ Captiuitatis anni, & ſolutio 96. 2. 237.
Baiazeth Rex Turc. 244.
Balduinus Imperator 211.
Balthaſſar Rex Babylon. 233.
S. Barnabæ acta, & martyrium 372. &c.
S. Bartholomæi martyrium 374.
Baruch prophetæ tempus 277.
Baſilius Imperator Orientis 208.
Baſilius Macedo Imper. 210.
Bella Romanorũ inſigna, & tempora 184.
Bellum Peloponenſium 97.
Belus quis 223. 256.
S. Benedicti obitus quando? 389.
Berengarius Rex 216.
Bethſabee tacetur in genealog. Chriſti 350
Biſſexti origo, & correctio iuſſu Auguſti 46. ſuperſtitio 47. & 161. 2. Tabulæ, & vſus 48. 80. 91.
Bithyniæ Reges 240. 241.
Booz tempus 348. 2. 349.
Buſiridis tempora anno 1590. ante Chriſtũ.

C

CAinan ſecundus inter Patriarchas recipiendus 251.
Calebi ortus, & mors 264.
Calecutienſium Epocha 103.
Caligula Imperator 199.
Calippicæ Periodi initium, & quantitas 36. & 97.
Cambyſis tempus 96. 2. 237.
Captiuitatis Babylonicæ initium, & finis 96. 274. & 280.
Captiuitates Iudæorum diuerſæ 278. 2.
Capitolinarum Tabularũ diſſidium à Varrone 155. 2. earum inuentio 163. 2.
Cappadociæ Reges 240.
Caracalla Imperator 197.
Caranus Rex Macedonum 126. & 144.
Carinus Imperator 197. 201.
Carolus Magnus Imperator 215.
Carolus Caluus, & Craſſus 216.
Carolus IV. & V. Imper. 217.
Caroli V. anni inſignes 399.
Carthaginis conditus, & Reges 239.
Carus Imperator 197. 201.
Cecrops Rex Athen. 125. 126.
Celtarum anni, & menſes 51.
Cenſus à Cyrino quando factus
Chaldaica Epocha 97.
Chaldæorum Reges 123. 124.
CHRISTI Epocha vnde cœperit 97. 104. 298. quando vſurpata in diuerſis locis 399. 2.
Chriſti Genealogia à pag. 337. ad 344.
Chriſtus, quo menſe, & die natus 300. & quo anno à pag. 301. ad 305. & quo baptizatus 302. 308. 309. quot annos prædicarit 310. quo in Paſchate paſſus ſit, & an illud cum Iudæis celebrarit 312. 313 & qua feria 315. 316. quomodo fuerit in corde terræ tribus diebus, & tribus noctibus 316. 317. qua die mortuus ſit in forma anni Iuliani 318. 319. & quo anno à p. 328. ad 326. & qua ætate 326.
Chriſti Natiuitas, & Mors inſignioribus Epochis annorum notata 337.
Chronicon Patriarcharum 255. & aliud ab Abrahamo 257.
Chronotaxis geſtorũ Chriſti 332. ad 337. & Deiparæ 351.
Claudius Imp. 190. edict. cõtra Iudæos 373

Cleo-

Cleopatræ mors 287.
Clodius Albinus Imper. 196. 2.
Codrus Rex Athenienſium 226.
Colotianæ Tabulæ 162. 2.
Commodus Imperator 196.
Conceptionis Immaculatæ Deiparæ feſtum in Hiſpania antiquiſſimum 298.
Concilium primum Apoſtolorum quando? 376. 2.
Concilij Nicæni tempus 385.
Confuſionis annus 44. 45. 46.
Conſtantinopolis Encænia, & Epocha 97. & 102.
Conſtantinopolis à Turcis captæ tempus 59. 60. 97.
Conſtans Imperator 203. 205.
Conſtantinus Magnus Imp. 203. 204.
Conſtantinus Iunior 203. 205.
Conſtantinus Copronymus 210.
Conſtantinus Ducas 211.
Conſtantinus vltimus Imp. 218.
Conſtantius Chlorus 203.
Conſtantius Imperator 203. 205.
Conſulatus ineundi tempus 164. 2.
Conſules primi Romæ 96. 158.
Conſules Ordinarij, Suffecti, Honorarij 164.
Conſulariũ Faſtorũ Authores 164. ad 168.
Conſularium Faſtorũ errores 163. ad 169.
Conſulares Faſti correcti, & ordinati 169. ad 184.
Coptitarum anni &c. 51.
Corinthi Reges 123. 125.
Cyaxares Rex 228.
Cycli Luniſolares 8.
Cycli Paſchales 9. 63. 69.
Cyclus Solis, & Tabulæ pro litera Dominicali 85. 86. 91.
Cypſeli tyranni tempus 129. 2.
Cyri Regis geſtorum tempora 80. 96. 231. ad 237.
Cyrini cenſus primus 306.

D

DAnielis Prophetæ tempus 277. & Hebdomades quales 281.
Danorum Anni 51.
Darius Arſamis, ſeo Codomanus 237. 238.
Darius Hiſtaſpides 96. & 217.
Darius Medus 233.
Dauidis filius Meſſias 349. 2.
Dauidis Reg. Iud. tempora 272. 274.
Debboræ anni 269.
Decius Imperator 197. 199.
Demetrij Phalerei Statuæ, tempus mors. 35. & 141.
Demetrius Polyorcetes 245.
Democriti Abderitæ tẽpus 129. & 132. 2.
Demoſthenis tempus 129. 132. 2.
Deucalionis Diluuium 96. & 123.
Diadumenus Imperator 197. 2.
Didius Imperator 196. 2.
Didonis tempus 239.
Diei Ciuilis initium quotuplex 2.
Diluuium Deucalioneum 96. & 123.
Diluuium Noeticum 96. & 249.
Diluuium Ogygium 96. 2. 123. 125.
Diocletiani Epocha, perſecutio, finis 97. 2. 102. 2. 197. 201. 202.
Dionyſius Areopagita obſeruat Solis Eclipſim in morte Chriſti 325. conuertitur ad fidem 330. intereſt morti Deiparæ 331. Martyrij tempus, & ætas 378. 2. conuerſio 373.
Dionyſij Aſtrologi Epocha 97. & 101.
Dionyſij Exigui Cyclus Epocha &c. 69. 2. 97. 298. 299.
Dionyſij Halicarnaſſei opinio de Annis Vrbis 153.
Diuiſio linguarum 256.
Domitiani Imper. tempus 193.

E

EClipſis Solis in morte Chriſti 385.
Eclipſis ante victoriam Alex. M. 382.
Eclipſes à Thucydide relatæ 126. 127.
Eclipſes multæ pro annis Conſulum ſtabiliendis 159. 160.
Edeſſenorum Epocha 101.
Empedoclis tempus 129.
Epactæ Aſtronomicæ pro Nouilunijs, Plenilunijs, earumq; vſus 92.
Epactarum aliæ Tabulæ 83. 89. 92.
Epicuri ortus, mors, teſtamentum 35. 129. 133. 2.
S. Epiphanij mors, & ætas 403.
Epocharum inſignium Tab. duæ 80. & 96.
Epocharum inſignium mutua conuerſio 103. & 104.
Eſau ortus, mors; vxores 258.
Eſtheris tempus 289.
Euangelij promulgatio 97.
Euangelicæ hiſtoriæ ordo, & Chronotaxis 332. ad 337.
Eugenij tyranni tempus 203. & 206.
Euilmerodach 231.
Euſebij Epocha Mundana 96.
Exarchæ Rauennæ 214.
Exodi Annus, & Dies 263. & 264.
Ezechiæ Regis tempora 232. & 273.
Ezechielis Prophetæ tempus 277.

F

FAramundi tempus 392.
Faſti Capitolini 163.
Faſti Siculi 165.
Faſtorum Conſularium vitia 164. ad 167.
Faſti Conſulares correcti, & ordinati 169. ad 184.
Faunus Rex Latij 139.
Ferdinandi Imperatores 217. 218.
Ferdinandi Reges Hiſpaniæ 398. 399.
Feriarum inueniendarũ Tab. & vſus 82. 98.
Flauius Dexter quis, & quando 298.
Franciſci Vietæ Cyclus 9. 2.
Friderici Imperatores 216. & 217.
Franciæ Regum ſeries 389. & 392.

G

GAd Patriarcha 258.
Galba Imperator 193.
Galerius Maximianus 203.
Gallieni Imperatores 197. 200.
Gallorum antiquus annus 51.
Gedeonis tempus 269.
Gelalæa Perſarum Epocha 97. 2.
Genealogia CHRISTI, & Deiparæ 347. 80. fuſiùs à pag. 337. ad 362. Tabulæ 323. & 364. &c.
Genealogicæ Tabulæ Iudæorum 338. cur trea Reges omiſſi à S. Matthæo 350. 351.
Generatio vna quot annorum ſit 121.
Glycerius Imperator 207. 208.
Gordiani Imperatores 197. 198. 199.
Gothi Reges in Italia 214. & in Hiſpania 394.
Græcorum Aera Iudaica 97.
Græcorũ Anni in libris Machabæorũ 101.
Græcorum Anni, Menſes, Cycli 34. vſq; ad 40.
Gratianus Imperator 203. 205. 206.
Guido Lamberti Imp. 216.
Guillelmus Imperator 217.

H

HAbacuch Prophetæ tempus 277.
Hadrianus Imperator 195.
Hebdomades Danielis 281.
Hebræorum Annus qualis 10. 11.
Hebræorum Menſes, & initia 13. 15.
Hebraicum Kalendarium vetus 15. 3. & nouum, cum Tabulis, & vſu 17. ad 28.
Hegiræ Mahometicæ tẽpus 53. 97. & 102.
Heli Sacerdos 269.
Heli pater S. Ioſephi 352. 2.
Henricus Balduini frater 211.
Henrici Imperatores ſeptem 216. 217.
Heraclidarum expeditio 122. 125.
Heraclius Imperator 209.
Herodis Infanticidæ tempora 285. 286.
Heſiodi tempus 129. 130.
S. Heronymi mors 162.
Hieronis Regis tempus, vide in Tomo 3.
Hieroſolymæ à Nabuchodonoſor captæ tempus 132. & à Tito 194. & 374.
Hipparchi Cyclus 9. 2.
Hippocratis Coi ortus, mors 229. & 132. 2.
Hiſpaniæ Regum Catalogus 393.
Homeri ortus, & mors 129. 130. 2.
Hominum propagatio fæcundiſs. 263.
Honorius Imperator 207.
Horæ diei Quatuor, & Vigiliæ 1. & 2.
Horæ æquales, & inæquales 1.
Horæ Planetariæ, & feriæ 2.
Horæ Aſtronom. Babylon. Europeæ, Italicæ 2.
Hoſtilius Imperator 197. 199.

I

SS. IAcobi Apoſtoli Maioris, ac Minoris martyrium, & diſcrimen 361. 376. & 378.
Iacobi Patriarchæ geſta, & mors 258. prophetia de ſceptro Iuda 365. ad 370.
Iani templum clauſum 189. 2.
Iaponum annus 51. & Imperatores 242.
Iaſonis tempus 123. 125.
Idiota quis, & quando 405.
Iephtæ Galaaditis tempus 269.
Iechonias Rex 273. quando genitus ſit 350. 2. eius proles 351.
Iehu 272.
Ieremiæ tempus 277.
Ieroboam 272.
Ieroſolyma, vide Hieruſalem.
Ieſſe, vide Iſai.
Ieſus Syracides 141.
Iezdagirdæ Epocha 97. 103. 125. 143.
Imperatorum Romanorum Catalogus, & tempora à pag. 185. ad 207. & aliorum à pag. 215.
Imperat. in Oriente Catalogus 212. 218.
Imperij Romani initium 125. prima diuiſio 205. ſecunda, & finis 208. Inſtauratio ſub Carolo Magno 215.
Inachus primus Rex Argiuorum 121. 2.
Indictionũ origo, vſus &c. 97. 218. ad 220.
Indorum annus 51. 52.
Ioachas Rex 273. & 350.
S. Ioachim ætas.
Ioakim, & Ioachim diſcrimen 350. 2.
S. Io. Baptiſtæ ortus, & nex 365.
S. Io. Euangeliſtæ acta, & martyrium. 374. & 378.
S. Io. Chryſoſtomi acta, & mors 387.
S. Io. Damaſceni tempus 404.
Io. Catacurenus 21.
Io. Comnenus 211.
Ioannes Ducas 211.
Ioannes Zemiſcea 210. 2.
Ioas Rex 272.
Ioathan Rex 273.
Iobi tempus 289.
Iodochus Imperator 217.
Ioel Prophetæ tempus 277.
Ionæ Prophetæ tempus 277.
Ioſephi Patriarchæ ortus acta, mors 258.
S. Ioſephi Sponſi Deiparæ genealogia 337. &c. auus, & pater 352. perpetua virginitas, ætas, & mors. 358. 2.
Ioſias Rex 273.
Ioſue ortus, & mors 264. 265.
Iouianus Imperator 203. 205.
Iphitus inſtaurator Olympiadum 126. 2.
Irene Imperatrix 210.
Iſaacus Angelus Imper. 211.
Iſaacus Comnenus 211.
Iſaac Patriarchæ acta, mors &c. 257. 258. 361. 2.
Iſai tempus 349. 2.
Iſaiæ Proph. tempus 277.
Iſmaelis ortus, mors 257. 258.
Iſraelitarum nomen 260. ingreſſus in Aegyptum 258. 262. multiplicatio 263.
Iubilæus annus Hebræorum qualis, & quotus 29. 30.
Iudas Machabæus 285.
Iudas Patriarcha 258.
Iudas Thaddæus, quis fuerit 361. 2.
Iudicum anni 265. ad 270.
Iudith tempus 280. 2.
Iulianus Annus 44. 97. 101.
Iulianus Apoſtata 203. 205.
Iulij Cæſaris acta, & nex 185.

Digitized by Google

Iulius Nepos Imperator 207.
Iuſtinianus Imper. 209.
Iuſtinus Imper. 209.

K

Kalendarium Alexandrinum 63. 64.
Kalendarium Iulij Cæſaris 49.
Kalendarium Romanum Eccleſ. vetus 69.
Kalendarij Reformatio ſub Gregorio XIII. 71. 72. 73.
Kalendarium Gregorianum 73. 74.
Kalendarium Hebraicum antiquum 15. & nouum 17 ad 18.

L

Lacedæmonum Reges 123.
Laodicenorum Epocha 181.
Larij Reges antiqui 150.
Leo Armenus Imper. 210. 2.
Leo Iunior 208. Thrax 208.
Leo porphyrogenitus 210.
Leo Iſauricus 210.
Leo Sapiens 210 2.
Leontius Imperator 210.
Leopoldus Imperator 218.
Leuctricæ pugnæ tempus 97. 129. 139.
Lex connubialis Iudæorum 139. 140.
Legis Moſaicæ tempus 264.
Licinius Imper. 197. 200. & alter, ibidem.
Licinius à Conſtantino M. victus 203.
Literæ Dominicalis Tabulę, & vſus 84. 87. 91. 2.
Longæuorum hominū Catalogus 1. & 4.
Longobardorum Reges in Italia 214.
Lotharius Saxo Imperator 216.
S. Lucas 375.
Ludi Seculares tres inſignes Romæ pro annis Vrbis 453.
S. Ludouicus Rex Franciæ 393.
Ludouicus Pius Imper. & eius filius 215.
Ludouicus Balbus 216. & Bauarus 227.
Luſtrum Romanorum 128.
Lycurgi tempus 129. 130. 2.
Lydorum Reges 240.
Lyſiæ Oratoris tempus 132.

M

Macedonum menſes 40.
Macedonum Reges 123. 126. 144.
Machabæorum tempora 288. 289. & ſtemma gentilitium.
Machabæorum in libris duplex Epocha annorum 142. 143.
Macrinus Imperator 197.
Mahometis fuga, & mors 53. 54.
Maiorianus Imperator 207.
Malachiæ prophetæ tempus 279.
Manaſſes Rex Iud. 273.
Manuel Imperator 211.
Marathonia pugna 97. 129.
S. Marci Martyriū 373. 2. Epiſcopatus 378
Marci Antonij, & Cleopatræ mors 187.
Marcianus Imperator 208.
Mardocempadus Rex Babylonis 232.
Marię ſororis Moyſis ort. & mors 263. 264
Maria Salome, quænam fuerit 361. 2.
MARIÆ Virginis Deiparæ Genealogia à pag. 337. Conceptionis annus, & dies 327. 328. 331. & Natiuitatis 328. 331. & Præſentationis, Annunc. Viſitationis ibidem, Virginitas perpetua, & votum eius, Purificationis dies 329. 331. Obitus, & Aſſumptio, & ætas 359. ad 331. Cognatio cum Elizabetha 344.
Maria Cleophæ, & Iacobi eadem 361. 2.
S. Martini obitus quando? 386. 2.
Martius menſis pro Niſan 62.
S. Matthiæ martyrium 373. 2.
S. Matthæi Euangelium 375.
Mathuſalæ mors, ætas 246.
Mathatias 289.
Mauricius Imperator 209.
Maximilianus Imperator 217.
Maximiniani Imperatores 197. 198. 201.
Maximus Tyrannus 203. 206. 207.
Menſis Lunaris quantitas 8. 2.
Menſium Solarium cum diebus collectis Tabula triplex 121. 122.
Menſes diuerſarum nationum 58.
Aegyptiorum 33.
Arabum 54.
Græcorum 84. 85. 38. 39.
Hebræorum 13. 15.
Iuliani 46.
Macedonum 40.
Menedinus 43.
Perſarum 34.
Romanorum antiq. 40. 43.
Merodac Rex Babylonis 231. 232.
Metonis Cyclus 9. 57.
Metonis Solſtitium obſeru. 129.
Micheæ Prophetæ tempus 277.
Miltiadis tempus 131.
Moſcouiæ Duces 242.
Mundi conditi Epocha Alexandrina, Conſtantinopolitana, Euſebiana 95.
Mundi Anni iuxta diuerſas opiniones 290. ad 293. Verior opinio, & nexus cum annis Chriſti 98. 2. 293. ad 296. Characteres cæleſtes, anni tempeſtas, & Lunæ dies qua conditus 294. 295. 296.

N

Nabonaſſari Epocha 96. 2. 231. 232. Annorum Tabula inſignis 114. Conuerſio in alios annos 99. 100.
Nabonidus Rex 252.
Nabuchodonoſoris tempus 255. 256. Ieroſolymam capit 279.
Nachor quando genuit Thare 248.
Nahum Prophetæ tempus 277.
Nathan Prophetæ ſtirps 344. 2. & 345.
Nembrod quis, & quando 222. 256.
Neomenia Paſchalis, quæ olim 25. 2.
Neronis tempora 190. 2. 191.
Neruæ Imper. tempora 193. 2.
Nicephorus Imperator Orientis 210. & alter Botoniates 211.
Nouilunia, & Plenilunia Media, & Ciuilia, atq; Eccleſiaſtica inuenire 93. 1. & 2.
Nouilunia per Epactas inuenire, & Tabula 84.
Numa Pompilius annum corrigit 43.
Numerianus Imperator 197. 201.

O

Obed tempus 349. 1.
Ochozias Rex Iud. 272.
Octauianus, vide Auguſtus.
Odoacer Rex Italiæ 207. 208. 213.
Ogygium Diluuium 123. 125.
Olybrius Imperator 207. 208.
Olympiadū inſtitutio, & inſtauratio 126.
Olympiadum falſum initium apud Copernicum, & alios 127. 2.
Olympiadum Tabula inſignis 105.
Olympias quaternis annis Luniſolaribus conſtabat 128. 129.
Olympiadum conuerſio in alios annos 99.
Olympiadum finis 129.
Olympici certaminis origo 123. 126.
Onias Sacerdos 284. 2.
Oſeæ Prophetæ tempus 277.
Otho Syluius Imper. 191.
Othones tres Imperatores 216.
Othoniel Iudex 269.
Ozias Rex 272.

P

Parthorum Reges 240.
Paſchatis leges 13. 61. 71.
Paſchalem Dominicam reperire 93. 2.
Paſchalis Tabula Annorum 1700. à pag. 75. ad 78.
Paſcha Iudæorum ex eorū kalendario 94.
Paſcharum numerus in Euangelio 310. 332 338.
Patriarcharum tempora 255.
Pauli Apoſtoli acta à pag. 372. 373. & 377.
Peloponneſiaci belli tempus 97. 129. 133.
Pergami Reges 241.
Periander Corinthius 129. 852. 2.
Periclis tempus 133.
Periodus Calippica 97.
Conſtantinopolitana 79.
Iudaica 79.
Iuliana 79. 96.
Soliſaurea 79. 91. 96.
Perſarum Annus, menſes, dies, anni collecti 33. 34. 122.
Perſarum Epocha Gelalæa 97. Iezdagirdica 97. conuerſio in alios annos 103.
Perſarum Reges antiqui 237. 234. recentiores 243.
Perſeus Rex Mycenarum 124.
Petrus Antiſiodorenſis 211.
S. Petri Apoſtoli acta 372. primus aduentus Romam 372. 2. & 376. Antiochenæ Sedis initium 372. 1. & 375. martyriū 373. 2. & 377. vincula Ieroſolymis 376.
Pertinax Imperator 196. 2.
Philadelphi initium 101.
Philippus Aridæus 136. 2.
Phillippus Rex Macedonum 223. 544.
Philippus Sueuus Imperator 216.
Philippi Reges Hiſpaniæ 398. 399.
Phocas Imperator 209.
Pilatus accuſatus à Iudæis, Romam mittitur 324. 2.
Piſiſtratus Athen. 131.
Platonis ortus, & mors 129. 133.
Ponti Reges 240.
Pontificum Hebræor. Catalogus 283.
Pontificum Romanorum Catalogus, & anni veriores a pag. 379.
Probus Imperator 197. 200.
Prophetarum tempora 277.
Ptolomæorum Regum tempora 130.
Punicorum bellorum tempora 97.
Pythagoræ vtriuſq; tempus 129. 131.

Q

Quartadecimani qui, & quot 61.

R

Rahab cur in genealogia Chriſti 348. tempus 349. 1.
Rebeccæ mors. & ætas 258.
Reccaredus Rex Hiſpaniæ 394.
Regum Iuda, & Iſrael Catalogus, et tempora 272. ad 274.
Reges alios vide ſub proprijs appellationibus.
Regifugium 44.
Rhodi à Solimanno expugnatæ annus, & dies 59. 60.
Richardus Anglus Imper. 227.
Robertus Imperator 217.
Roboam Rex Iſr. 272.
Rodulphus Imperat. 217.
Romæ conditæ annus 96. 150. 152. & dies, ac natalis 156.
Romæ Reges 169. pulſi inde 96. 2. & 157.
Romanorum annus antiquus 42.
Romanus Lecapenus Imp. 210. 2.
Romanus Argyrus Imper. 210. 2.
Romuli ortus, & mors 151. 169.
Ruth quæ, & tempus 349.
Ruthenorum menſes 51.

S

Sabbati diuerſa ſignificatio 28.
Sabbatici Anni quales 28. 29.
Sacræ Scripturæ tranſlatio in Græcū 139. 140. Septuaginta Editio non Vulgatæ poſthabenda 246. 247.
Salaminiæ pugnæ tempus 97. 129. 131.
Salathiel quis, & quando? 351. 2.
Salmanaſar 235. 236. Samariam capit 278.
Salome quænam fuerit 361. & 362. 2.
Salomonis ortus, & mors 273.
Samſonis tempus 269.
Samuelis tempus 269.
Sanctij Reges Hiſpaniæ 398. 399.
Sangar Iudex 268.
Sapores Reges Perſarum 242.
Saræ mors, & ætas 259.
Sardanapalus 225.
Sauli conuerſio 374. 2.
Saulis tempus 269.
Saxonum annus 51.
Sedecias 274.
Seleucidarum Epocha 100. 142. 143.
Seleucidarum Regum Catalogus 145.

Semi

Scini ortus, proles &c. 250. 251.
Semiramus 223.
Sennacherib 235. 236.
Septimus Seuerus Imper. 196. 2.
Septuaginta Interpretū verſio Græca 139. 140. diſſidium a Vulgata 247. ad 252.
Seruitutū Iudaicarū tēpora 265. ad 270.
Seuerus Imperator 207.
Sigiſmundus Imperator 217.
Signorum Octonæ partes quæ 38.
Simon Zelotes quis fuerit 361. 2.
Sinenſium Annus 51. 52. & Reges 221. 222.
Siſyphus Rex Corinthi 126.
Socratis ortus, mors 129. 132. 2.
Solimanni tempus 60. & 244.
Solonis ortus, mors 129. 130. 2.
Sophocles 133.
Sophoniæ Prophetæ tempus 277.
Solſtitium Metonis 129.
Solſtitiorum Tabula 90. 94.
Stauratius Imperator 210.
S. Stephani acta, & Martyrium 374.
Sycionis Reges 121.
S. Symeon Epiſc. Ieroſol. & Martyr 362.
Syrorum Menſes 51.
Syrogræcorum Anni 142. 143.

T

TAbula Annorum Alexandri M. 124.
Annorum Arabicorum 54. 57.
Aureorum numerorum 62.
Biſſextilium Annorum 80.
Cycli Solis 85. 86.
Dierum Anni Collectorū 56. 121. 123
Epactarum Ciuilium 83. & Aſtronomicarum 88.
Epocharum inſignium 80. & 96.
Feriarum 84.
Faſtorum Conſularium 169. ad 184.
Tabulæ kalendarij Hebraici 17. ad 28. & Alexandrini 64. & Gregoriani 69. 73.
Literarum Dominicalium 84. 87.
Longæuorum 3. 4.
Nabonaſſari Annor. 114.
Nouiluniorum 83. 84.
Olympiadum 105.
Paſchalis ab anno 1. ad 1700. pag. 75. ad 78.
Vrbis conditæ 108.
Genealogiæ Chriſti 363. & 364.
Tacitus Imperator 197. 200.
Tamerlanus 242. 243.
Tartarorum Reges 243.
Themiſtoclis tempus 133.
Templi Hieroſolymitani fundamenta 270. Excidium ſub Nabuc 280. Inſtauratio 282. 289. Incendium ſub Tito 327.
Tempus hiſtoricum triplex 123. 2.
Thaletis tempus 129. 130. 2.
Thamar cur in Genealogia Chriſti 348.
Thare annus quo genuit Abrahamum 235.
Themiſtoclis tempus 131.
Theodorus Laſcaris 231.
Theodoſius Magnus 203. 206.
Theodoſius Iunior 208.
Theodoſius Adramytenus 210.
Theophilus Imperator 210. 2.
Theophili Cyclus 63. 2.
S. Thomæ Apoſtoli martyrium 374.
Tiberius Imperator 189.
Tiberius iunior 209.
Titus Imperator 192. 2. Hieroſolymam capit 327.
Totilas Rex Italiæ 214.
Traianus Imper. 193. 194.
Troiæ conditus, bellum, excidium 96. & 123. 148.
Troiæ Reges 150.
Turcarum Imperatores 244.
Turris Babel 255.
Tyriorum Epocha 101.

V

VAlens Imperator 201. 205.
Valentiniani tres 203. 205. 206. 207.
Valerianus Imperator 197. 200.
Verrius Flaccus inſignis Grammaticus, & author Faſtorum Capitolinorum 165.
Veſpaſianus Imperator 192.
Vibius Imperator 197. 199.
Vitæ humanæ longitudo poſt Diluuium 3. 4. 84.
Vitellius Imperator 192.
Voluſianus Imperator 197. 199.
Vr Chaldæorum 253.
Vrbis Romæ conditæ dies, annus &c. 99. 105. 156.
Vrias cur nominatus in Genealogia Chriſti 359.

X

Xerſis tranſitus in Græciam 129. 131. 2.

Z

ZAchariæ Prophetæ tempus 277.
Zachariæ Regis tempus 273.
Zacharias pater Præcurſoris, qualis Sacerdos fuerit 307.
Zara cur nominatur in Chriſti genealogia 348. 2.
Zorobabel quis fuerit 352.

FINIS.

Pa.	Co.	Li.	ERRATA	CORRIGE
1	6	47	*Ergo ſimiliter*	Ergo ſimiliter
2	1	-3	ſuſcipione	ſuſpicione
2	1	43	aliquos	aliquod
6	2	66	vt	vix
3	1	21	mamaiores	maiores
3	2	10	Conimbritēſes	Conimbricēſes
3	2	15	ſuperetes	ſuperſtes
3	2	66	Conimbreitēſes	Conimbricēſes
3	2	67	Ariſtolis	Ariſtotelis
3	2	68	erunq;	eruntque
3	2	76	verbs	verbo
4	1	-5	qua	qui
4	1	-7	que	qui
5	1	36	conditor	coadiutor
7	1	-3	Naapolitani	Neapolitani
8	1	26	Magnum	Magnus
6	1	38	prodomi	prodromi
6	2	64	ſoliſque	Soliſque
9	1	54	anteuertere	anteuertere:
9	1	51	magiſquam	magis, quàm
9	1	56	Archimdi	Archimedi
10	2	9	diſtingui	diſtingui
10	2	19	Caldæorum	Chaldæorum
10	2	25	obaum	oburum
10	2	35	colligatur,	colligitur
11	2	39	cunditem	conditam
11	2	43	ſignificat	ſignificent
11	2	50	primarum	primatum
12	1	32	exunte	exeunte
12	2	15	Tulmudiſtæ	Talmudiſtæ
13	1	41	anteecedenter	antecedenter
13	2	5	ſecundum	ſecundum
13	2	26	Telmudita	Talmudica
14	1	29	debebunt	debebant
15	1	12	vſus	vſos
16	2	57	Embolem	Embolim
19	1	11	diuidendos	diuidendo
25	6	8	binarium	binarum
28	2	51	Hebdoma	Hebdomas
29	1	67	Manuele	Manuali
29	2	15	hoctibus	hoſtibus
29	2	32	Quis	qui
29	2	35	itie	teſte
31	1	24	reliqnæ	reliquæ
34	2	28	exignnt	exigunt
35	1	66	conſeoſitq;	conſentitq;
40	2	8	celebrantur	celebrabuntur
40	1	60	Paneptinn	Panepſion
40	2	64	*Zarbus's*	*Zarbus's*
42	2	-2	penuntimus	penultimus
42	2	42	ſolemos	ſolemus
43	1	52	menſum	menſium
44	1	9	De Anuo	De Anno
50	1	45	Regis fugium	Regisfugium
50	1	52	montae	Monte
50	2	31	Caeteris	Cereris
50	2	52	Caeteris	Cereris
51	1	19	Cnpetis	Copetitae
58	1	65	a Kal.	à Kal. Ianuarij
61	2	67	ipſi	ipſis
62	1	55	intellexit. Elig.	intellexit Elig.
62	1	57	immalandum	immolandum
62	2	55	quidem	quidam
64	1	9	Luuæ	Lunæ
71	1	48	Martij	Maij
71	1	52	Eccleſiaſtica	Eccleſ. inuenire
72	2	49	alia	elias
73	1	11	intentione	inuentione
73	1	17	diſcurſis	diſcuſſis
73	2	5	mirro	miro
73	2	11	Gregoriano	Gregoriani
79	1	16	qua	quia
80	1	30	Aegiptiaci	Aegyptiaci
94	1	38	narat	narrat
99	2	21	Arbis	Vrbis
101	1	47	Luodicenorum	Laodicenorum
112			Anni ante Epoc	Anni Epochæ
123	2	71	opportunius	opportunius
126	2	35	oſtendere	aſſendere
127	2	38	*ἰγολυμπιάδες*	*ἀπολυμπιάδες*
128	1	27	rediculum	radiculum
137	2	7	Regnum	Regium
153	1	17	oſtendemue	oſtendemus
153	1	28	2. & 3.	2. & initio 3.
153	2	76	ſepteni	ſeptimæ
154	2	43	recenſcent	recenſeat
156	1	16	Paliſdeæ	Palis Deæ
156	2	74	Neamenia	Neomenia
158	2	35	Coninios	Cominius
161	2	54	eraut	erant
165	1	58	Cenſorinæ	Cenſoriæ
165	1	27	marmureo	marmoreo
162	2	16	Bunſingum	Buntingum
192	2	72	nietus	natus
215	1	75	Ianuarij 28.	Decembris 28
217	1	36	debere	deberi
249	2	51	Iuliane	Iulianæ
249	2	52	Modeſtins	modeſtius
252	1	17	Apoccalipſ.	Apocalipſ.
252	1	67	Syntellus	Syncellus
256	1	9	poſteriorum	Poſterorum
275	1	-1	Mattheus	Matthæus
299	2	-5	exiguus	Exiguus
300	1	25	tradi:us	traditur
300	1	76	habet	habent
301	1	47	Elictouæus	Clictouæus
301	1	26	Neue	neue
309	1	18	& vt	vt &
310	1	67	Baemon	Baccon
311	2	32	doctrinæ	doctrina
311	2	57	accendunt	accedunt
315	2	7	ſequentis	ſequenti
318	2	56	propendunt	propendent
319	1	35	abijſſe	obijſſe
319	2	62	ea	ex
320	2	1	cooſiſtere	conſiſtere
331	1	62	cadet	cadat
323	1	63	Caſſodorus	Caſſiodorus
339	1	68	Pachymores	Pachymeres
347	1	53	Solomonem	Salomonem
350	1	26	Methenias	Mathanias
361	1	-2	Diſtinctus ab Apoſtol. *deleatur*	
361	2	14	nominat	nominat
366	2	9	futurum	futuram
368	2	33	quaſido	quando
370	2	53	quia	quin
381	1	62	monacus	monachus
393	1	49	Palentinæ	Palentiæ
393	1	57	Diolionus	Dalionus
393	1	74	Praccores	Prætores
394	1	21	Ataulphus	Ataulphus
394	1	17	Biclānenſis	Biclarienſis
399	2	26	1604	1504
400	1	63	celebrationis	celebrationem
406	2	49	addit	addat

A01 1663068

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google